27. a. 3. 19.

Nº Caja
C-41

Ahºº Sª Vellga

Caja C-11
R. 30911

M. T. Ciceronis Epiſtolae familiares accuratiſſime emendatæ:

a maculiſq; q̄pluribus ereptæ:quibus hactenus
ante noſtram hanc preſentem editionem
ubertim ſcatuerāt:necnon cū facū
diſſimis:eruditiſſimis: lu
culentiſſimiſq; infra
ſcriptorū autho
rum fide di
gnorū

Vbertini creſcentinatis expoſitionibus.

Io. Baptiſtæ Egnatii interprætamentis.

M. Phileti commentariis.

Georgii Merulæ annotamentis.

Angeli Politiani annotamentis.

Philippi Beroaldi caſtigationibus.

Iacobi Crucii annotamentis.

Marini Scodrenſis argutis obſeruationibus.

Aſcenſii de componendarum epiſtolarum arte:compendiis:ac Plinii & Ciceronis illuſtribus clauſulis.

Accedit adſignatiſſimus rerum ſcitu dignarum index. necne ſcholia marginibus adnotata:cumq; figuris ſuis locis excuſſa.

¶Præſtantiſſimo Patritio Bernardo Lauretano Sereniſſimi Principis.
filio: Joannes Baptiſta Egnatius Venetus fœlicitatem.

SPerabam Bernarde Clariſſime fore:ut Annotamenta in ſedecim epiſtolarum Ciceronis familiarium libros
a me per partes proximis annis collecta:nunc tuo nomine tandem edita legerentur. Sed ſpem hanc meam
ſtudio pertinaciſſimo alitam:multa ita fruſtrata ſunt:ut in primum tantummodo librum emittere coactus
ſim. Nam cum eo animo impreſſori hæc tradidiſſem:ut reliqua perſequerer:tanta mihi undique exorta
negocia ſunt.tantus undique rerum tumultus ſeſe mihi ingeſſit : ut perficiundi deſperatione ſemel iniecta: ad hunc uſ
que diem abſoluere inchoatum opus non licuerit. Qua in re plurima ſunt quæ non mediocrem mihi moleſtiam afferre
rant. Primum ꝙ abſolutiſſimo patricio nuncupari nihil niſi perfectiſſimum debuit. Deinde ꝙ hominum rumores uere
bar magis ad aliena carpenda:quã ad æqui bonique conſulenda egregie factos Et certe ita pleriſque partim maliuo
lis:partim inuidis:partim & imperitis perſuaſum eſſe poterat:non tam mihi defuiſſe uoluntatem q̃ ad reliqua cõficiũ
da facultatem. Quaſi uero aut tam uanum fingant:ut polliceri multa: præſtare pauca ſoleam.aut tam imperium ut cũ
difficillimam operis partem abſoluiſſem etiam cum fœnore multo faciliorem perficere non poſſem:aut tam dementẽ:
ut neſcirem plus mihi dedecoris huiuſmodi iactatione quæſitum iri quã decoris. Nam quod ad ipſa quibus titulum
Selectorum fecimus:adnotamenta attinet:non uereor:niſi hic mihi titulus inuidiam apud quoſdam pariat:quin cæte
ra probari uel a maliuolis poſſint. Quippe cum a me ſit ita elaboratum:ut qui liber antea a q̃pauciſſimis legebatur:(
ab hoc proximum qui ad Curionem.F.eſt prælegere ferme diſcipulis doctores antea ſoliti erant maioris in eo q̃ reli
quis fructus ſimulato prætextu:)liber hic inquam nunc paſſim & prælegi : & haberi in manibus poſſit. Quis enim
crederet uel a Cicerone uel a Tyrone liberto:quod uero propius eſt:ita digeſtos hoſce libros:& poſteritati mandatos
ut primum hunc tanquam negligendum in fronte collocarint?ego uero a Tyrone optima quæque præpoſita ſemper
cenſeam Quod probari & eruditis facile poteſt. Quid enim preſſius:quid elegantius:quid caſtius hoc libro?aut quis
liber gratum in amicos animum:in patriam ſtudium:euidentius poſteris commendet? Iam in quo libro maior eloquen
tia extet:quam in quo res eadem ſæpe repetita tanta uerborum uarietate:tanta ſententiarum copia & grauitate: tanta
prudentia diſſeritur:ut non tam ſtudium & pietatem ſuam lentulo commendare uoluiſſe : quam ſeſe poſteris oſtentare
uideatur. Quare & ſi liber unus eſt qui ſub tuo nomine exibit in publicum:non tamen tu illum cum alii deſint:aſperna
beris. Eſt enim hic:ut unus ſit:tanta hiſtoriarum copia :quæ res in primis deſiderabatur a prioribus interpretibus:aut
omiſſa:aut diſſimulanter reſecta:ut quæ antea eius ignoratione obſcuriſſima erant nunc aperta & perſpicua luce imiſ
ſa ſint facta. Vt quãuis imperfectum opus tanquam caput & ſumma pectoris ſint a me tantum expolita:uideatur ab
ſolutum tamen probetur id:in quo nihil quod induſtria conſequi potuerim:deſit. Cuius noſtræ induſtriæ ſi non ea nos
laus ſequetur & gratia:tanquam integre debitum non reſcripſerim. Eam ſaltem uelim exhibeant:quam meretur is:qui
bonam partem repræſentat eo animo ut ſummæ non multo poſt ſatiſfaciat. Alioquin dum nimis urgemus : fit ut cum
uſura ſors quoque depereat:ita fit ut acerbæ nimis creditoris appellationes magis illi ſæpe:q̃ debitori obſint. Quare ſi
breuiſſimi temporis ueniam a tam moleſtis obturbatoribus impetrare poſſum:dabo alacrius operam ut reliqua in cæ
lianas epiſtolas in quædam alia partim corrupta:partim non ſatis intellecta propediem exeant:ita tamen ut Ptolomæi
Geographiam quam in manibus habeo Decanali meo condictam operam dum animam ageret:prius abſoluã. Quæ
res non ſolum excuſatum me apud iſtos facere:ſed ſummam laudem apud optimum quemque parere debet:cum ami
corum negocia rebus meis præuerti patiar. Quod & in Sabellici Exemplis Patri tuo clariſſimo omnium Principi nũ
cupatis proximo hoc anno feci. leges igitur Bernarde p̃ſtantiſſime breuem hunc noſtrum commentariolum: ſiue adno
tationes ſine malis Selecta dicere:atque ideo libentius leges(ut arbitror)quod præterquam quod Egnatii ueſtri par
tus eſt. Nulla lectio eſt qua parare tibi eloquentiam facilius poſſis & melius Tulliana. Ex clariſſimi uero oratoris mo
numentis:nullum familiaribus hiſce epiſtolis & ætati & ſtudio tuo accommodatius:quas & ſi ſemper tibi plurimũ pla
cuiſſe:uel cum in diſciplina noſtra eſſes perſpexi:non dubito tamen etiam atque etiam tibi placituras hoc tempore:cũ
& ueſtibulum antea diſiectum & rude non ſolum nunc niteat:ſed & reliquus apparatus ornatior inſtructiorque extet.
Vale Et Egnatium ut facis dilige & foue. M.D.octauo.iiii.No.Sep. Patris Principatus fœliciſſimi anno ſeptimo.

LOcus eſt in ſecundo ad Cælium epiſtolarum:quem interim diſſimulare nolim : non ſolum corrupte hactenus
lectus:uerum etiam peruerſe interpretatus.in calce.n.epiſtolæ cuius initium eſt magno dolore me affeciſſent
litteræ tuæ:ſic legitur. Sed tamen togam prætextam texi oppio puto te audiſſe.nam Curtius noſter dibaphum
cogitat:ſed cum infectio aeris moratur. O dii boni quas nugas non commentarii ſolum:ſed nouitii quidam præce
ptores effutiunt:quibus uix ſatis uel hæ Ciceronis familiares epiſtolæ cognitæ ſunt. Tu igitur ſic leges. Sed tamen to
gam prætextam texi Appio puto te audiſſe.nam Curtius noſter dibaphum cogitat : ſed eum infectio aheni moratur.
Cicero ad. Qu.fratrem de hoc Appio quaſi locum hunc ſignaret:in hec uerba.ſed præterea togam ſum eius prætex
tam quam erat adeptus Cæſare conſule magno hominum riſu Cauillatus:& quæ ſequuntur. Senſus autem hic eſt per
tranſlationem purpureæ ueſtis qua triumphantes utebantur. Cogitaſſe Appium de triumpho:& Curcium Appii fami
liarem de ſplendidiſſimo.uerum adeo deceptum:aheni infectione:ut non modo apparatiſſimum triumphum aſſecutꝰ
Appius ſit:ꝙ dibapha purpura alias p̃ſtat:ſed omnino nullum.dum enim de purpura bis tincta cogitat:pullatus color
euaſit. Hoc ideo curaui addendum ut quæ in reliquis futura ſit mihi ſcribendi ratio : geſtum legibus iſtæc præbeam.
Illud interim de Trebonio amplio.cum ille.C.hic.A.pronomine ſit.niſi hic.C.Treb.legas.

UNIVERSITA

Georgius Merula Alexandrinus Staticlenſis Dominico Sanuto Patricio Veneto Salutem.

Xponenti mihi ſuperiore anno diſcipulis noſtris eam Ci.epiſtolam:q ad Lentulum Spintherem de Alixādrino Rege.in regnum reſtituendo ſcribit.Et ſi argumentū & ſummā negocii Strabone potiſſimū fretus:copioſe ex poſuiſſe uiderer.Tu tñ tria dixiſti cumulatius explanari per nos oportuiſſe:hoc eſt cur regno Ptolæmeus pulſus.Ro.cōceſſiſſet:poſtulans a ſenatu populoq₃ Ro.ut in regnū reduceretur.Tum aūt cum dicat.Res agitur per eoſdem creditores:per quos cum tu aderas agebat.Creditores ne an potius cōpetitores:ut qdam codices hñt legendum foret.Et q pecuniā Regi crediſſent.Poſtremo ſybille ſortē:q in eā regia non parui momenti erat:haud ſatis aperte explicatam a me fuiſſe q̄q̄ Luca.ſecutus q hæc ſcribat.Haud eqde₃ imerito cumanæ carmine uatis.Cautū ne nili peluſia tāgeret ora Heſpius miles ripaſq₃ æſtate tumētes.Dixiſſem in uerſibus Sybillinis cōtineri miles romanæ ægyptum caue:quo liberali nō & ineruditi hois ſermone motus quotiēs hiſtoriā illorū tporum legerē:curioſe oia perquires:atq₃ obſeruans:q ad id:ꝙ a me q̄ſiuiſſes intelligendū pertinerēt:apud Dionē rerꝝ Romanaꝝ ſcriptorē uberē atq₃ facūdu₃ cām Alexādrini Regis:ut in ſenatu tractata fuit inueni:ſimulq₃ collatis noſtroꝝ ſcriptoꝝ & græcoꝝ hiſtoriis rē ipſam me aſſecutū tibi dixi.Tunc diligentiā noſtrā laudās:ſimulq₃ iis gratulatus:q ſtudioſi epiſtolaꝝ ad Lētu. ſunt:aliud p me expōi uoluiſti in quo me qñq₃ dubitare uidiſti imo ingenue confiteri incōpertum illud nobis eſſe: hoc qd ſenſerit liuius:ubi in primo ab urbe cōdita claſſes atq₃ centurias a Seruio Tullio pro habitu pecuniaꝝ inſtitutas deſcribit: hoc ſubiungēs.Hæc oia in dites a pauperibus inclinata onera:deinde eſt honos additus:non.n.ut ab Romulo traditum cæteri ſeruauerant reges uiritim ſuffragiū eodemq₃ iure ꝑmiſcue oibus datū eſt.Sed gradus facti: ut neq₃ excluſus qſq̄ ſuffragio uidereť:& uis ois penes primores ciuitatis eſſet.Perobſcuꝝ enim eſt quō nullus ſuffragio excluderetur:& uis ois penes primores ciuitatis eſſet:hanc perdifficilē queſtionē quum ſollicitiſſime inueſtigarem ex Dionyſii Alicarnaſei antiqtatum libris:qd uix fieri poſſe putabā:quo pacto fieret cognoui.Soluitur igitur pulcherrima ad agnitionem romanæ hiſtoriæ quæſtio de centuriatis & Curiatis comitiis Sed ne te longius Sanute præfatione remorer:ad Alexandrinum negocium:quo maxime Ci.laborat lentulo gratiam relaturus accedemus. Vale.

Egyptiorum reges a Ptole.lagi filio:q primus Alexandro ſucceſſit Ptolemæi appellati ſunt: quorum nomina atq₃ ex moribus indita cognomina:cum apud ſcriptores græcos leguntur:tum ex ordine ſucceſſionis in ultio geographie libro a Stra.cōmemorantur. Auletes uero ultimus Ptolemeorum flagitioſus traditur utpote qui choraulam exercuerit:atq₃ in regia certamina celebrarit: ad q̄ & ipſe cum aliis concertaturus prodibat huius frater fuit Ptole.alter cui cyprus indicionem conceſſerat. ¶ Vt idem Stra.refert.Hic cum aduerſus Ro. bene de ſe meritos ingratum ſe præberet ſublatus & ipſe eſt.inſula uero a ro.occupata fuit.Sed auletes ad ſtabiliendum regnū pecunias qbuſdam romanorum & proprias & mutuo acceptas ut amicus & ſocius romanorum appellaretur impendit quas poſtea quum ab ægyptiis per uim exigeret moleſtus ciuibus erat tum propter hoc tum ēt ꝙ a romanis Cyprum repetere uolebat q̄ rem Alexandrini iubebant uel repudiata romanorum amicitia & ſocietate.Ergo cum nec eos ut quieſcerent perſuaſiſſet:nec poſſet per uim cogere .peregrinū.n.exercitū non habebat romam ex ægypto profugit:accuſauitq₃ ægyptios ꝙ eum regno expuliſſent. ¶ Contigit aūt ut de eo reducendo ageretur lentulo Spinthere conſule;cui Cilicia mandata fuerat.Interea alexandrini dum ignorarent regem in Italiā ueniſſe:quem mortuū exiſtimabant Beronicē illius filiam in regno conſtituerunt:q̄ primum Cybioſactem maritū cœpit:hunc diebus paucis eiecit:quū eius ignobilitatem illiberalitatēq₃ pati non poſſet.Pro illo alius uenit:q & ipſe ſe Archelaū Mithridatis filiū ſimulabat:q Archelai qdem filius erat:eius q contra Syllam bellū geſſit.Rex aūt Ptolemæus Ro.ꝓfectus:a Pōpe.ſuſcipit:& ſenatui cōmēdai hoc:cū Alexādrini reſſiuiſcēt.centū oratores romam miſerūt:q rñderent criminibus qbus a rege accuſarētur recriminarenturq₃ illum de ui & iniuria qbus eos affeciſſet:quo ꝓcognito q̄uis romæ eſſet:legatis rex inſidiatus eſt:ſubſeſſoribuſq₃ alio atq₃ alio dimiſſis in itinere multos eorum priuſq̄ ro.uenirent interfecit:quoſdam in urbe ipſa tolli curauit:alios perterrefaciens:uel pecuniis corrumpens perſuaſit:ut neq₃ conuenirent & colloquerentur magiſtratus de iis pro quibus miſſi fuerant neq₃ in totum ullam memoriam de cæde aliorum facerent qd negocium occultum fuit.Senatus aūt grauiter rem tulit cām eorum accerrime Marco Fauonio alio agente modo.Nam multi legati ſociorū ro.miſſi per uim perditi fuerant.Præterea non pauci romanorū dona acceperant q non permitterent Dionem q unus erat legatorum in ſenatū ingredi neq₃ mētionem ullam de cæde legatorū quouſq₃ is adeſſet facere.Cæſo uero per dolum Dione neq₃ deo penam Rex dedit.At cum Pom.ut ſupra diximus regem domi ſuſcepiſſet illum hoc facto admodum ſubleuauit cum plurimi aūt inde accuſarentur pauci admodum conuicti fuere tantum acceptio munerum poterat ut ſe inuicem ob proprium quiſq₃ periculum iuuarent & hæc quidem pecuniarum gratia mortales faciebant. Sed principio inſequentis anni Iouis ſimulacro qd in labano erectum erat fulmine icto per aliqd tempus reductio Ptolemæi rep̄ſſa eſt.ſimul ēt ꝙ ſibyllinos uerſus adeuntes hoc aſcriptum inuenere.Si ægypti rex auxilio quodam indigens uenerit ei9 amicitiam ne abnueritis.ſed illum qdem cum multitudine ne iuueritis qd ſi aliter factum fuerit labores & pericula habebitis.Ex hoc conuenientiam uerſuum ad ea q̄ tunc gererentur admirantes q̄cunq₃ prius decreuiſſent reſcidere.Ci. Catoni tr.ple.in primis obtemperantes per quem ſibyllinorum uerſuum ſnīa in publicum uenerat. Nam cum non liceret quicquam ſibyllinorum uerſuum niſi prius ſenatus decreuiſſet in uulgus enunciare Cato ueritus ne ſibyllæ ſors occultaretur ſacerdotes coegit priuſq̄ reſponſum a ſenatu acciperent oraculū ſibyllæ aperire.Poſt hæc uero cum ſnīæ in ſenatu dicerentur cenſerentq₃ qdam reditum regis lentulo Spintheri.ſed ſine exercitu aliī uero rem deferrent Pom. ut eum cum duobus lictoribus reduceret.Pto.cognita Sibyllæ ſententia rogauit ut per Pom. reduceretur.Plutar.uero Canidium tradit rogationem ad tribunos plæbis tuliſſe ut Pompo. ſine exercitu cum gemino lictore:ad Ptole.cum Alexandrinis conciliandum deſtinaretur cui rei non grauiter hæſiſſe uiſus eſt Pomp. ſed ſenatus id omiſit cauſa honeſte reddita ꝙ uiro timeret ſimul etiam ꝙ eo ad rem frumentariam uti uellet:quanquam ut iidem hiſtorici hoc eſt Pompo.& Plutarchus tradunt lentulus Spinter etiam conſul maxime laboraſſe in ꝓfectura annonæ. Pompe.mandaretur tradita illi omni poteſtate terrarum & maris:q̄ Ro.po.parerent hoc autem fecit Spinther ut ad maiorem magiſtratum Pom.promoto ipſe ad regem Pto.auxilio mitteretur.Aulus Plācius in collegio tribunorum recitauit litteras q

bus notabatur Pto.orare ut pro Spinthere Pō.mitteretur.Cum uarias aūt & diſſidētes ſenatoꝝ ſñias Pto.cognouiſſet:
de ſperato reditu epheſum ceceſſit apud deā uicturus Poſtea uero q̃q̃ romani auxiliū abnegaſſent:& grauiter eius lar
gitiones ferrent:reductus eſt & regnū recuperauit.Hoc aūt fecerunt Pō.atq; Gabi.tantū.n.potentia & pecuniæ tunc
ualuerunt:ut pt̃er populi uoluntate:& ſenatus decreta Pō.Gabinio ſcripſerit:quē Syriæ cum exercitu p̃fecerat:ut regē
reduceret:nihil enim curarunt alter muneribus:alter uero gratia de Sybillinis uerſibus.Reus deinde Gabi.factus eſt:
ſed conuinci non potuit tum Pōpeii:tum pecuniæ gratia Sed cum legamus Catonē Rhodi cum eſſet atq; rñſum Pto.
Cypru expectarent altero Ptolemæo ciuibus tunc pulſo:& relicta Alexandria Ro.nauiganti ea ſpe ut Pōpeii & Cæ.
armis in regnum reduceret:cōſilium optimum dediſſe ut domum rediret:& cum ſuis ciuibus pacaret. Dubitabit aliqs
cur Dion tradat Alexādrinos ægre tuliſſe Ptolemæū pati Cyprū occupari a romanis cum rex ipſe uiueret:& inſulā in
ptāte heret.Illud addimus q̃tum tpa ſupputare potuimus:cū Alexādrini de rege eiiciēdo cōſilia inirēt.tūc.P.Claudiū
pulchrū q auctor fuit tollēdi Ptolemæi.in piratas incidiſſe:regēq; rogaſſe ut ſe redimeret. ſed p̃ciū perexiguum de
plæbis creatus Clau.eiicit ut.M.C.in Cyprū mitteret eam ab rege ablaturus.Sed Pto.re intellecta priuſq̃ ille aduen
taſſet:ſeipſum interemit.Ca.inſulā accepit:& regis opes uenūdedit pecunia oī in publicū ærariū relata:ꝙ Luca.ſigni
cat cum dicit.Quod Ca.longinqua uexit ſup̃ æquora cypro Ergo cū iuſſu populi mitteret.Ca.ad pecuniā accipiendā
ſatis cyprus Roma.iperio parebat cū indignitate regni ægyptiorū iureq; Alexādrini iniquo aīo ferebāt iam iſulā:cui
p multos annos.Pto.iperauerat in romanoꝝ iura cedere. Sueto.quoq; ſignificat poſt initā cū Po.ro.ſocietatem Ptole.
Alexādria pulſum.Nā Cæ.laborabat ut ſibi ægyptus ꝓuincia plæbiſcito daretur nactus extraordinarii iperii occaſio
nem ꝙ Alexādrini regē ſuū ſociū atq; amicū a ſenatu appellatū expulerant.Igitur ut ſocius atq; amicus ro.po.Pto.a
ſenatu reduci poſtulabat.nec ſine cā atq; iuſta ſenatus de eo reducendo tractauit:q̃ rem primum a me Sanute q̄ſiuiſti:
q̄ aūt foret uerius ſibyllinoꝝ ſñia:ſatis ſupra demōſtrauimus.Reſtat ut exponamus atq; cōprobemus creditores legē
dum eſſe non cōpetitores.Sed hec ſubiecta Ci.uerba ad.Qu.fratrē cōfirmabunt.Creditores uero regis aperte pecu
nias ſuppeditant cōtra Lentulū ſine dubio res a Lentu.remota uidet̃ eſſe cum magno meo dolore q̃q̃ multa feci.Sed
ualde miror cur Domi.exponēs illud Iuue.Ipſi magna ſonant.ſed tūc cum crediter audit Præcipuæ.inqt.n.creditor q
pecuniā credit debitori.Creditor item cuius pecunia aliqd aliud agit:ut.hoc loco:& apud Ci.res agit̃ per eoſdē credi
tores nugatoris plane hois uerba:q̄ nec arguēda ſunt Nā qd:aliud aliqd creditoꝝ pecunia aduerſus Lentu.ageret nō
intelligo:ſed q pecuniā regi crediderint:ꝙ & tu q̄rendum exiſtimaſti:nihil eqdem ꝙ ex hiſtoria habebatur:inueni:præ
terq̃ ea q̄ de rabirio poſthumo Ci.ſcribit is.n.grandē pecuniā regibus Alexādrinis crediderat:pulſus interea regno Pto.
doloſis conſiliis:ut dixit Sybilla poſtq̃ ſenſit poſthumus romam uenit:huic egenti & roganti hic infœlix pecuniā credi
dit:nec tamen primū.Nam regnanti crediderat abſens:nec temere ſe credendū putabat:ꝙ erat nemini dubium qn is in
regnum reſtitueretur a ſenatu populoq; ro.in dando aūt & credendo ꝓceſſit longius:nec ſuam ſolū pecuniam credidit:
ſed ēt amicorū ſtulte qs negat aut qs non admonet:ꝙ male cecidit bene conſultū putaret.i.difficile ꝙ cum ſpē magnā
ſis ingreſſus:id non exeq uſq; ad extremū ſupplex erat rex multa rogabat:oia pollicebat̃. ut iam metuere poſthumus
cogeretur:ne ꝙ crediderat perderet:ſi credere conſtituiſſet modū:nihil aūt erat rege illo blandius: nihil hoc benignius
ut magis pœniteret cœpiſſe q̃ deſiſtere liceret.Per hæc Ci.uerba conſtat Rabirium ſuam & amicorum pecuniam regi
& in ægypto & poſtq̃ pulſus regno fuit crediſſe:ꝙ conuenit cum eo ꝙ Dion ſcribit regem dum regnaret : romanis
qbuſdam pecunias ſtabiliendi regni gratia mutuo acceptas impendiſſe.Quod aūt largitione regia multi corrupti fuiſ
ſent:& ſupra ex Dione demonſtrauimus.& Ci.idem ſignificat hæc ſubiungens:hinc primum exoritur crimen illud ſe
natum corruptum eſſe dicunt docetq; Ci.ad ſumptum itineris ad magnificentiam apparatus comitatumque regium
ſuppeditatam pecuniam a poſthumio fuiſſe.ergo auſim ego affirmare creditores regios qui Lentulum pecunia oppu
gnarent non alios fuiſſe q̃ Rabirium & eius amicos qui pecunias regi crediderant . Hinc ſuboritur alia dubitatio ſi
rex Ro.uenerat cur ſcribit Ci.Amonium regis legatum aperte Lentuli partes pecuniam oppugnare reſpondemus regē
ut ſupra demonſtratum eſt in conſulatu Lentuli Spintheris.& Qu.Metelli nepotis Romam ueniſſe. illique non inimi
co po.ro.ſenatum datum poſt uero cum uaria decernerentur epheſum conceſſiſſe.& aut romæ legatum Amonium reli
quiſſe aut ex Aſia miſiſſe ad procurandam in regnum reſtitutionem ſcribit in eadem oratione idem Ci.rabirium poſtea
q̃ rex a gabinio reductus fuit in ægypto manſiſſe ut:pecuniam exigeret etiā infra dignitatem ro.nominis.Lentu.uero
conſulatu functus in prouinciam Ciliciam:q̄ ei mandata fuerat conceſſit:ex qua faciſſis erat in ægyptum tranſitus:&
cōmode potuiſſet:ſiue cum exercitu:ſiue ſine exercitu regem deducere.Quare in rege per ſe reducendo multum p ami
cos laborabat:& de creditoribus qdem regiis abunde ut arbitror dictum eſt.Ad cætera iam trāſeamus de uerbis Liuii
Liuianum illud in quo maxime continetur conſuetudo ferendorum ſuffragiorum ad creādos p̃cipue magiſtratus ſatis
cognoſci non poterit:nec explicari:niſi Dionyſii Alicar. libros q de antiquitate romana inſcribuntur adiuerimus.Tu;
q̃ is de ordine & diuiſione graduum in ferendis ſuffragiis tradat:ſubtilius penſitantes cum uerbis Liuii contulerimus.
Magni momenti res hæc quando frequenter apud hiſtoricos & oratores de centuriatis curiatiſque comitiis mentio
fiat.Ignoſcendum autē eſt Blondo foro liuienſi:qui in ſua roma triumphanti de comitiis tractans præterea fere nihil
dixit quæ apud Geli.& Pom.feſtum leguntur qui duo ſcriptores uelut per tranſitum in quo hæc duo comitiorum ge
nera differant delibarunt.Ea dumtaxat uir non indoctus quæ ſuis temporibus cognoſci poterant aperire uoluit quan
quam ex quibuſdam Cice.uerbis ut infra dicemus neſcio quid quod a ueritate non multum abeſt de centuriatis comi
tiis tradiderit nos uero iam explicatus de diſcrimine atque ordine ferendorum ſuffragiorum diſſeremus ſi illud præ
monuerimus ſub regibus quinque hoc eſt a Romulo ad Seruium Tullium belli paciſque munia uiritim facta . Idem
& ſuffragia in comitiis data quod proprium fuit curiatorum comitiorum poſteaquam uero cenſus deſcriptus fuit
diſtributæque centuriæ ad certum numerum oneribus inclinatis a pauperibus in dites hoc eſt ut diuites pro copia
opum & facultatum onera publica ferrent. qui prius conferebant in reipubli. uſum in plures partiti centurias plu
ra ſuffragia ferebant de ordine autem :gradu : ac numero centuriatum magis diſtincte loqui non poſſum quam uer

ba Liuii:q̄ omnia ſubnotauimus. De Tullio ſic ſcribit. Aggrediturq; inde pacis longe maximum opus: ut quemadmodum Numa diuini auctor iuris fuiſſet: ita Serui. conditorem omnis in ciuitate diſcriminis ordinumq;: quibus inter gradus dignitatis fortunæq; aliquid interlucet poſteri fama ferent. Cenſum enim inſtituit rem ſaluberrimam tanto futuro imperio: ex quo belli paciſq; munia non uiriti ut ante. ſed pro habitu pecuniarum fierent. Tunc claſſes centuriaſq;. & hunc ordinem ex cenſu deſcripſit uel pace deorum uel bello. Ex his qui centum milium æris aut maiorem cenſum haberent. lxxx. confecit centurias quadragenas ſeniorum ac iuniorum: prima claſſis omnes appellati ſeniores ad urbis cuſtodiam ut p̄ſto eſſent: iuuenes ut foris bella gererēt. Arma his impata galea clipeus ocreæ lorica omnia ex ære. Hæc ut tegmenta corporis eſſent: tela in hoſtem haſtamq; & gladius additæ huic claſſi duæ fabrum centuriæ: q̄ ſine armis ſtipendia facerent datum munus ut machinas in bello ferrent. Secunda claſſis intra centum uſq; ad quinq; & ſeptuaginta milium cenſum inſtituta. & ex his ſenioribus iunioribuſq; uiginti conſcriptæ centuriæ. Arma impata ſcutum pro clipeo. & p̄ter loricam omnia eadem. Tertia claſſis in quinquaginta milium cenſum eſſe uoluit totidem centuriæ. & ex eodē diſcrimine: ætatum factæ nec de armis quicquā mutatū. Ocreæ tantum ademptæ. In quarta claſſe cēſus quinque & uiginti milium totidem centuriæ factæ arma mutata nihil p̄ter haſtam & uerutum datum. Quinta claſſis aucta centuria triginta factæ fundas lapideſq; miſſiles hi ſecum gerebant. In his accenſis cornicines tibicineſq; in tres centurias diſtributi. Vndecim milibus hæc claſſis cenſebatur: hic minor cenſus reliquam multitudinem habuit: inde una centuria facta eſt immunis militia: ita pedeſtri exercitu ornato diſtributoq; equitum ex primoribus ciuitatis. xii. ſcripſit centurias ſex: item alias centurias tribus ab romulo inſtitutis ſub iiſdem quibus auguratæ erant nominibus fecit. Ad equos emēdos dena milia æris ex publico data. & quibus equos alerent uiduæ attributæ: q̄ bina milia æris in annos ſingulos penderent. Hæc omnia in dites a pauperibus inclinata opera. Deinde eſt honos additus non enim ut ab Romulo traditum cæteri ſeruauerant. Reges uiritim ſuffragium eadem ui eodemq; iure promiſcuæ omnibus datum eſt. Sed gradus facti ut neq; excluſus quiſquā ſuffragio uideretur. & uis omnis penes primores ciuitatis eſſet: equites .n. uocabantur primi. lxxx. inde primæ claſſis centuriæ peditum uocabantur ibi ſi uariaret quod raro incidebat ut ſecundæ claſſis uocarentur: nec fere unquam infra ita deſcenderent ut ad infimos peruenirent. Nec mirari oportet hunc ordinem: qui nunc eſt poſt expletas quinq; & .xxx. tribus duplicato eorum numero centuriis iuniorum ſeniorumq; ad inſtitutam a Ser. Tullio ſummam non conuenire. Hæc fere eadem a Dionyſio traduntur in libro ſeptimo ubi narrat quo pacto damnatus fuit Martius coriolanus: rem tamen ipſam apertius declarat: docetq; qua ratione nullus ſuffragio excluſus uideretur. & uis omnis penes primores ciuitatis eſſet. Nam quotiens populus permittente ſenatu in centuriatā a conſule uocabatur p̄fectus ſacris quibuſdam ex lege campum martium: qui ante urbem erat multitudo conueniebat ſub centurionibus & ſignis poſita ut in bello ferebantq; calculos: non tamen omnes accipientes ſed per ordines quiq; ſingulos; qui ordines centum nonaginta erant in ſex diuiſis claſſibus: ut ſupra ex Liuio demonſtrauimus: quāquam numerus centuriarum ſiue ordinum non contingat hunc numerum. Sunt enim centuriæ. xci. annotatæ. Sed ad p̄ſens negocium hæc numerum diſcrepantia parum facit: niſi forte p̄ter decem & octo centurias equitum: tres etiam a Romulo inſtitutas annumerauerimus. Igitur quotiens nonaginta tres centuriæ idē ſenſiſſent: tunc in ea re de qua agebatur ferendarum ſuffragiorum finis aderat: neq; amplius dabant reliquis centuriis ſex & nonaginta ferendos calculos: quod ſi narraſſent inter ſe primæ claſſis centuriæ: q̄ numero erant nonaginta octo connumeratis in eis decem. & octo cēturiis equitum: tunc ſecunda claſſis q̄ erat duarum & uiginti centuriarum uocabatur & tertia claſſis ac deinceps reliquæ: donec idem ſeptem & nonaginta centuriæ ſentirent. Sed perſæpe certamina dignitatum & magiſtratuum finem per eas centurias: q̄ primæ uocatæ erant accipiebant ita ut non eſſet opus amplius in aliquo ultimis. Raro autem ita res uariabatur ut ad ultimum uſq; ſuffragium procederetur. Liquido de his dionyſii uerbis patet quomodo nullus excluderetur ſuffragio: cum omnes centuriæ in campum martium prodirent & ius omnium foret ad ferenda ſuffragia: uis autem ipſa penes primores maneret hoc eſt quotiens non uariaſſent: quorum tamen ſuffragia nunquam adeo uariabantur: ut neceſſe eſſet admittere infimæ ſortis homines. Hic fortaſſe quæres cur tantum ſeptem & nonaginta centuriæ certamina campi deciderent: ad quod dicimus hunc morem habuiſſe romanos: qui & etiam ab Athenienſibus: ut Auguſtinus ſcribit ſeruatus eſt: ut in iudiciis quotiens pares eſſent ſententiæ iudicum reus abſolueretur. In creandis uero magiſtratibus. & in certaminibus campi: quia paria non poterant eſſe ſuffragia: q̄ omnia numero erant. cxciii. ubi primum ultra dimidium uentum erat ſtatim finis imponebatur. Ergo nonaginta ſeptem finem ſtatuebant: cum tranſcenderent dimidium. & hæc erant centuriata comitia in quibus ſuffragia ferebantur: ex cenſu & ætate quia centuriæ erant diuiſæ bifariam ſeniorum ad urbis cuſtodiam. & iuniorum qui foris bella gererent. Et quia romanus populus his comitiis nō multum aberat ab inſtructo exercitu: pro militari munere diuiſus erat: ideo dixit Aulus Gellius centuriata comitia intra pomerium fieri nefas eſſe: quia exercitum extra urbem imperari oporteat. Intra urbem imperari ius non ſit: propterea centuriata in campo Martio haberi exercitumque imperari: p̄ſidii cauſa ſolitum: quoniam populus eſſet in ferendis ſuffragiis occupatus. Præterea idem auctor tradit maiores magiſtratus comitiis centuriatis fieri Cice. quoque: quod & Blondus notat: Lucium Murenam defendens ambitus in petitione conſulatus accuſatum inter alia argumēta hoc uno potiſſimum uſus eſt. Murenam forma omnium grauiore delectum fuiſſe illo die: quo auſpicato comitiis centuriatis Lucium murenam conſulem renunciauit. Erat enim grauiſſima forma comitiorum: quorum uis omnis penes potentes eſſent. Curiata uero comitia: q̄ per lectorem curatim calabantur ideſt uocabantur ex promiſcuo ſuffragiorum genere conſtabant. Hæc enim ab Romulo & reliquis regibus inſtituta fuere: omniſque Roma. Popu. ad curiatam concionem uocatus in forum conueniebat. finibuſque quibuſdam loca fori concludebant: in quibus ſingulæ curiæ ſeparatim tanquam in ſeptis ſiſtebantur uiritim ſuffragia laturæ. & fere plæbiſcita & leges curiatis comitiis rogatione e trinundinum facta ferebantur. In ueſtra autem Ariſtocracia ferendorum ſuffragiorum hic ordo non habetur. In deſignandis autem magiſtratibus quotiens uniuerſa concio in atrium ampliſſimum coit: per ſubſellia partiti patritii ad ſortem electionis p̄ ut ſors exierit citantur quæ diuiſio ſubſelliorum habet quippiam ſimile uocationi tribuum per ſepta diſcretarum. Et quotiens dux creatur: quia magiſtratus ille ſummus eſt. & perpetuus. Vnus & quadraginta uiri miro ordi-

ne:& quod uix fieri poſſet uidetur ſorte & conſilio delecti ſtatutum modum ſuffragiorum:habent nam qui prior quin que & uiginti ſuffragiorū puncta tulerit:is ſtatim dux ſalutatur.difficiliuſq; eſt ad hunc numerum peruenire:q̄ in generali contione ut dicitis mille ſuffragia tuliſſe qd.ſ.grauiore iudicio:& maturiore conſilio res tanta geratur.Differunt ēt ſuffragiorum qualitates.Nam in quem plura puncta e duobus aut quattuor competitoribus collata fuerint:is magiſtratui deſignatur:q̄ lex in curiatis comitiis Ro.ſeruabatur.Aſt in duce creando contentio ſuffragiorū non admittitur hoc eſt qs plura tulerit:ꝙ in centuriatis comitiis ſeruabatur.Nam cū candidatus qſpiam ſiue is conſulatū:ſiue pturā aut qſturā peteret.vii.&.xc.de qbus ſupra diximus ſuffragia accepiſſet:illico deſignatus habebať. Patauii ſi licet maximis minima cōponere:in creando eo magiſtratu q̄uis inter ſcolaſticos dicat ueſtigia q̄dam curiatorū & centuriatorū comitiorū apparent.Nam ſacrarum legum ſtudioſi per nationes quaſi centuriatim diuiduntur:tamen unaq̄que nationum delegit:cui poteſtas pro oī gente ferendi ſuffragii datur:q uero liberalibus artibus atq; philoſophiæ incumbunt uirium latis ſuffragiis rectorē:ſic.n.is appellať:creant.Et qa de comitiorū rōne multa diſſeruimus:ptereundo non uidetur qd eſſet progatiua ſuffragiorū:& q̄ progatiuæ tribus atq; centuriæ dicerentur.Pædianus ait progatiuas tribus eē q̄ primæ ſuffragiū ferunt ante iure uocatas.Mos.n. fuerat quo facilius in comitiis concordia populi firmaretur:bina domo de iiſdem candidatis comitia fieri quorū tribus primæ progatiuæ dicebant:quos uellent cōſules fieri.Scdæ iure uocatę ꝙ in his ſequente populo:ut ſæpe contigit progatiuarū uoluntate iura oia cōplerentur hæc elegantiſſimi & nobiliſſimi interpretis uerba:ut plenius & melius intelligant aliqd a nobis addendū uideť:quantū ex Li.& reliqs hiſtoricis.ubi progatiuæ mentio fit conicere poſſum⁹ iure uocatæ tribus & centuriæ dicebanť:q̄ iuſſu conſulis:aut tribunorū in contionē ueniebant.Hæ ad ferenda ſuffragia uocabanť:ut ſupra diximus.Sed anteq̄ ad ſuffragia citarenť nōnunq̄ ſermo in populo habebať de dignis indignis ue:ut fierent Cæteri diligētiores ad ſuffragia de his ferenda:& plerūq; is cādidatus dignitatē conſequebať:in quē ſermo populi inclinaſſet:diligentius qn̄q; mecū cogitaui:an in neſtra rep.ppotenti & recte inſtituta aliqd gerať:ꝙ aliq̄ progatiuæ ſimilitudinē referat:tandē dephendi eos magiſtratus q per ſcrutiniū deſignanť.quodāmodo progatiuæ more deſignari Nam ſunt pfectulæ q̄dam in urbe:q̄ ſcrutinio patrū deſignatæ:mox uniuerſo patriciorū ordine conſentiente conferunť:& fere ꝙ patribus placuit:hoc uniuerſa contio ſeqtur atq; confirmat:ſiue leges ferantur ſiue magiſtratus demandenť.Eſt tamen aliquādo ut diuerſa a patribus & a ſenatu contio ſtatuat hinc exiſtimamus ꝙ Romani in democratia progatiuā dixerunt id noſtris tpibus. Venetos in ſua Ariſtocratia ſcrutiniū appellare:& ut ſemel dicā ꝙ ſentio qcquid ſuffragiis uniuerſalis contionis confirmandum atque ratificandū eſt q̄uis rogati patres id decreuerint:progatiua ſenatus factū dici poteſt.Ad noſtram ſniam tum confirmandam tum apertius declarandam q̄ Li.in.xxi.li.ſcribat ubi de Annibale loqtur ſubnotauimus.Quin progatiuam militarem q̄ ex templo iuuenis Annibal intra ptorium delatus imperatorq; ingenti oium clamorem atq; aſſenſum appellatus erat fauor ēt plebis ſequebať.Prærogatiuam militarē intelligimus ingentem oium clamorem atque aſſenſum militum cum Annibal appellatus eſt imperator:q̄ mox plæbs ſequereť.q̄ ēt ſuo ſtudio:ſuiſq; ſuffragiis illū imperatorem exercitus factura erat. Tertulianus itē in apologetico.Liberius ergo cuius tpe nomen xpianum in ſæculum introiuit annunciatū ſibi ex Syria palæſtinæ q̄ illic ueritatē illius diuinitatis reuelauerat: detulit ad ſenatū cum progatiua ſuffragii ſui.Senatus qa ipſe non probauerat reſpuit qd.n.fuit progatiua ſuffragii Tiberii nēpe qa prius ille decreuerat Chriſtū noſtrum Deum haberi.Locus hic poſcere uidetur:ut de promulgatione legū pauca diſſeramus Nā leges ipſe trinūdino ferri ſolitæ erant:nec alio mō ritæ a iure latæ dicebanť niſi trino promulgatæ nundino.Ergo qd eſſet trinundinum prius dicendū uideť.Priſci romani ut Varro & Dionyſius auctores ſunt annū ita diuiſerunt ut nonis mō dieb⁹ ꝙ in agro uerſarenť in aliquo opere faciendo urbanas res uſurparent reliqs ſeptem ut rura colerent de quo dic intelle xiſſe mihi uideť.Oui.in faſtis cū ait.Eſt quoq; nono ſemp ab orbe redit.Ergo nūdinis ruſticæ tribus in urbem uenientes permutationes faciebant rerū uenaliū liteſq; cōponebant & de publicis quorū erant ex lege Domitii:& q̄ pmitteret ipſis ſenatus ſuffragia ferētes ea ſanciebant.Tūc Tribuni maxime plæbis legē promulgabant diēq; ſtatuebant tertii fori ſiue trinūdini.Nā primo foro legebať lex Itidē ſcdo foro aſt tertio foro cū turba ex agris ueniſſet:rogatio fiebat & pco ſubiiciēte ſcriba uerba legis populo recitabat.Tūcq; populus ſanciebat.Ergo primo & ſecundo foro uelut binundino lex promulgabať:hoc eſt ut exponit Pō.Feſtus in uulgus edebať eſt.n. promulgare quaſi prouulgare:& ut dilucidius rem oñdamus tpe promulgationis licebat intercedere:cū uero lata eſſet nequaq̄:q̄ rem ſignificat Cicero in prima Antonianarū hæc dicens aduerſus leges duas.quas Antonius poſt Cæſaris mortem promulgauerat. hoc eſt de tertia decuria iudicū.Et ut de ui & de maieſtate damnati ad populum prouocarent ſi uellent ait.n.ac de his tamen legibus q̄ promulgatæ ſunt ſaltem q̄ri poſſumus:de his q̄ iam latæ dicuntur:ne illud quidem licuit Illæ.n.nulla promulgatione latæ ſunt anteq̄ ſcriptæ:quid eſt ergo quod dixit nulla promulgatione latæ ſunt nempe ꝙ trinūdino populo recitatæ non fuerunt nec licuit illis obſiſtere:aut contradicere:uel ut magis proprie intercedere. Vnde paulopoſt ait loquor de legibus promulgatis:de quibus eſt integrum uobis demonſtro uitia tolite.denuncio uim:arma remouete hanc ferendarū legum conſuetudinem maiores quoque ueſtri Sanute optime in Ariſtocratia inſtituerunt.Nam quotiens grauior quedam res tractanda inciderit:de ea prius in curia ſanctiſſima patres rogantur aliquot dierum deliberatione permiſſa. Poſtea uero ſenat⁹ decretum ſuper ea re fit:prout cenſuerint prudentiſſimi uiri:mox uero q̄ ſenatus decreuit ad concionem uniuerſalem delata ſciuntur ſiue ſantiuntur ſi tamen illud diuulgari licet : quod ſuperiore anno factum uidimus. ſibi lex ſumptuaria lata fuit de moderando pcipue mulierum ornatu. Ea enim lex primum ad patres per principes ſenatus relata fuit quam hi mox cum progatiua ſuorum ſuffragiorum concioni demandarunt: que patrum decreta magno ſtudio ſciuit.

POLITIANVS

¶Quā multa in epl'is familiaribus q̄ nūc hn̄tur Ciceronis ppoſtera:tū quē in ordinē reſtituendæ. Cap.xxv.

Actus ſum Ciceronis epiſtolarum familiarium uolumen antiquiſſimum:de quo etiam ſupra dixi tum ex eo ipſo alterum deſcriptum ſicuti quidam putant Franciſci Petrarchæ manu.Deſcriptum aūt ex ipſo liquet multis argumentis quæ nunc omiſerim.Sed hic poſterior quem dixi codex:ita eſt ab indigente bibliopola congluti

tinatus:uti una tranſpoſita paginarum decuria:contra quam notata ſit numeris dephendatur.Eſt autem liber in publi
ca gentis Medicæ bibliotheca.De hoc itaque uno quantum coniiciam cuncti plane quotquot extant adhuc epiſtola
rum earundem codices:ceu de fonte capiteque manarunt:inque omnibus pполterus & peruerſus lectionis ordo : qui
mihi nunc loco reſtituendus:quaſique inſtaurandus.Quare adhibe q̄ſo animum:quicunque liberalis has litteras am-
plecteris.Igitur in libro Octauo Cælii epiſtola ad Ciceronem:ſic incipit.Certe inq̄ abſolutus eſt me repſentante pnun
ciatum eſt.& quidem omnibus ordinibus:ſed & ſingulis in uno quoq; genere ſententiis. Vide modo inquis hucuſque
ordo nondum interpellatus.Quæ autem ſtatim ſequuntur uerba.Litteris oſtenderis.& cætera:diuerſa prorſus a ſupe-
rioribus atq; alterius epiſtolæ inuenias.Perge porro:ab ea ipſa epiſtola deinceps numerare ſequentis ad eam q̄ ſit q̄r
ta & uigeſima:cuius ita principium:non me hercules.Nihil unq̄.n.q̄ cum superiore cōtinuatur.Vt legas ita .Certe inq̄
abſolutus eſt me repſentante pronunciatum eſt.& quidem omnibus ordinibus:ſed & ſingulis in uno quoq; genere ſen
tentiis.Vide modo inquis.Non me hercules:nihil unq̄.n.atq; ita reliqua ſubtexe:donec ab hac ipſa:quam diximus al
terius eſſe epiſtolæ perueneris ad ſequentem decimam:cuius hoc initium.Sic tu inquis Hircium quã couſq; lege dum
in uerba hæc incidas.Si ullã ſpẽ:q̄ ſimul offenderis.Totũ hoc delebis.Aut in tecto uicini cætera mihi pbabunt.To
tũ hoc inq̄ delebis aut induces:quoniã aliena plane huic loco.Mox denuo recurres ad ea q̄ poſita perperã ſunt in illa
Cælii:de qua primitus dictũ:atq; ita cōtinuabis lectionẽ.Si ullã ſpẽ litteris oſtenderis ita tracti legẽs ad epiſtolã per
uenies tertiã ab hac & uigeſimã ſic uidelicet incipie itẽ.Duabus epiſtolis rñdebo:clauſamq; hoc fini.Si.n.nihil ẽ in pa
rietibus aut in tecto uicini cætera mihi pbabunt.Poſt eamq; ſtatim conſequi debet epiſtola q̄ nunc ab illa undecima :
ſic ordinans.Delectauerunt me tuæ litteræ.Cōprobat hunc ordinẽ quẽ poſuimus non ſolum codex uterq; : uel ille an
tiquus uel hic ex eo ſtatim natus a quo cæteros quoq; oīs bibliopolæ uitio deprauatos liquet.Sed intellectus etiã ſen
ſuſq; ipſe luce clarior ſic ut acutius inſpicienti quicquid uſq̄ prorſus obſcuri eſt ambiguiq; tollatur.

¶Verba in Ciceronis epiſtola ex enni medea de græca euripidis. Cap.xxvii.

c Icero in epiſtola ad Trebatium.Hoc tibi tam ignoſcemus nos amici:q̄ ignouerũt Medeæ q̄ corinthũ arcẽ
altam habebant:matronæ opulentæ optimates:quibus illa manibus gypſatiſſimis perſuaſit:ne ſibi uitio ille
uerterent quod abeſſet a patria.Nam multi ſuam rem bene geſſere & publicam patriam procul. Multi q do
mi ætatem agerent:propterea ſunt improbati.Nemo ex his quorum edita ſit ſententia ſuſpicatus eſt adhuc non eſſe
iſta plane Ciceronis uerba:ſed poetæ alicuius magis:cui liceret uti uocib⁹ illiuſmodi figuriſq;:ceu ſunt illa q̄ corinthũ
arcem altam habebant.& matronæ opulentæ optimates:neq; ſaltem hoc uiderunt:iambos adhuc in his uerſibus ex
tare integros duos:aliorumq; quaſi diſcerpta membra ueluti noſcitari.Nos hæc ex enni Medea uerba eſſe collegim⁹:
non quidem ſuo prorſus ordine.ſed quo commodiſſimum Ciceroni fuit allegata.Nam cum de græca euripidis uerſã
ab ennio Medeam in latinum cognouiſſemus ſententiam protinus horum uerborum:de ipſa nimirum euripidis tragœ
dia:quando illius Ennianæ iacturam fecimus:libuit aucupari.Sic igitur in ea fabula cum matronis corinthiis loquẽs
inducitur Medea uti perſuadeat non ſibi uerti uitio oportere quod abſit a patria . Quando multi inquit honeſti etiam
procul a patria:multi contra domi fuerunt inglorii.Nam male audiebãt peregrinæ fœminæ:unde illud comicũ. Adeon
eſt demes:ex peregrina.Similiter taceri poſſe ait pameno:ſamiam fuiſſe Thaidis matrem : tunc athenis uictitantis .
Verſiculos autem euripidis ipſos ex Medeæ perſona neqs fortaſſe deſideret.hic adſcribemus.κορινθίαι γυναῖκεσ
ἐξῆλθον δομον μὴ μοίτι μέμφησ θοῖ δα γὰρ πολλουσ βροτων σεμνουσ γεγωτασ τουσ μεν ομ
ματων απο τουσ δ' ενθυραιουσ οι δ' αφ' ησυχου ποδοσ δυσκλειαν εκτησαντο και ραθυ
μιαν.Quod autem diximus poetam ennium de græco uertiſſe tragœdiam.Euripidis Medeam partim de uerbis Ci
ceronis coniectamus:qui ſic ait in primo de bonorum malorumque finibus.Quis enim tam inimicus pene nomini ro
mano eſt:qui enni Medeam:aut Antiopam pacuuii ſpernat aut reiciat.Qui ſe iiſdem euripidis fabulis delectari dicat:
latinas litteras oderit:partim etiam:quod ennianæ tragœdiæ principium multis locis ut a Quintiliano uolumine quin
to:ut a Cicerone in libro de fato:ut itẽ ab aliis auctoribus idẽtidem citatur:ſed nuſquam tamẽ longiore tractu q̄ in rhe
torico ſecundo eiuſdem Ciceronis ad Herennium.Quod hic ex codicibus uariis emendatum ſubſcribimus : ut illuſtre
tur obſcuritas locis aliquot in lingua latina oboriens:quotiens unus aut alter de eius tragœdiæ principio uerſus allega
tur:ſuppræſſo auctoris nomine:ſimulque intellectu ſuſpenſo.Locus ipſe apud Ciceronem ſic eſt. Ne ennium inquit &
cæteros poetas imitemur quibus hoc modo loqui conceſſum eſt . Vtinam ne in nemore pelio ſecuribus Cæſa . accidiſ
ſet abiegna ad terram trabes.Ne ue inde nauis inchoandæ exordium Cœpiſſet . q̄ nunc nominatur noĩe Argo.qua ar
giui uecti delecti uiri petebant illam pellem inauratam arietis Colchis imperio regis peliæ per dolum . Nam nun
quam bæra errans mea domo efferret pedem Medea animo ægro amore læuo ſaucia.Eſt autem trabes in uerſiculo ſe
cundo ſingularis numeri quemadmodum & Priſcianus legit libro ſeptimo . Vetuſtiſſimi enim ut ipſe inquit etiam
trabes pro trabs proferebant.Euripidis uero tragœdiæ principium ſi cum ennianæ conferas : feceris arbitror operæ
pciũ quod & ſubnectam.εἴθ' ὤφελ' ἀργοῦσ μὴ διαπτάσ θαι σκάφοσ κόλχων ἐσ αἶαν κυανέασ
συμπληγάδασ μηδ' ἐν ναπαισι πηλίου πεσ εἶν ποτε τμηθεῖσ α πεύκη . μηδ' ἐρετμῶσ
αἰ χέρασ ἀνδρῶν ἀρίστων οἳ τὸ πάγχρυσον δέροσ πελίᾳ μετῆλθον οὐ γὰρ ἂν δέσποι
ν' ἐμὴ μήδεια πύργουσ γῆσ ἔπλευσ' ἰωλκίασ ἔρωτι θυμὸν ἐκπλαγεῖσ' ἰάσονοσ.

¶Panici terrores qui uocentur eoque locupletiſſimi citati teſtes. Cap.xxviii.

i N Ciceronis epiſtola ad Tironem.q̄ poſita in extremo familiarium uolumine ſic ſcriptum eſt . Et ſi Atticus
noſter qui quondam me commoueri πανικοῖσ intellexit idem ſemper putat nec uidet quibus præſidiis
philoſophiæ ſeptus ſim . Hercle quod timidus ipſe eſt . θορυβοποιεῖ . Panica uocantur.ut arbitror a græ
cis repentini quidem terrores.& conſternationes.quales utique lymphatici metus uſque adeo irreuocabiles.ut non ra

tione modo:ſed mente etiam careant.Quo item uerbo Cicero idem utitur in epiſtola ad atticum lib.v.Scis enim inquit quædam πανικα dici.Facit item Hyginius de panico terrore mentionem quo loco de Capricorno:his uerbis.Hic enim dicitur cum Iuppiter titanas oppugnaret:primus obieciſſe hoſtibus terrorem:qui panicos dicitur : ut ait Aratoſthenes. Panici
Quam fabulam & Germanicus innuit in Arateo commentario.Euripides in Medea ſic ait. και τισ γερα ιαπροσ πολων δοξασ ανουη πανοσ οργασ ητινοσ θεων μολευγονολυτι.Panos autem uocat iras Euripides:ſicuti eſt apud antiquiſſimum ipſius interpræte τα πανικα δειματα:ideſt panicos terrores οτι την του αιφνιδιων φοβων και ταραχων αιτιαν τω πανι ανατιαν θεασιν. Quoniam inquit repentinorum terrorum:& conſternationum cauſam:deo pani tribuunt.Et apud Synæſium in lib.de prouidentia ſic inuenio ferme:και πανικοι θορυβοι μεθημερα του στρατευματος κατελαμβανον. Et panici tumultus interdiu exercitum occupabant.Quo loco ampliter etiam cuiuſmodi eſſent hi deniq; terrores explicatur. Quin interpres etiam neſcio quis ita uerba hæc ipſa Synæſi enarrat:ut panicos appellari terrores dicat:cum repente in exercitu uiri equiq; perturbantur nulla comparente cauſa.Solent enim inquit fœminæ ui numinis inſtinctæ panus orgia clamoribus concelebrare:quibus utpote repentinis metu audientes afficiantur. Sed & nicetes Chomiates non aſpernabilis omnino inter græcos auctor:panicorum meminit phantaſmatum in oratione quapiam ſua.Theon quoque Arati poetæ interpres.Militaſſe ait pana deum aduerſus Titanas:primumque eum uideri concham illam tortilem & turbinatā qua pro tuba utuntur inueniſſe:quæ græcæ Cochlos appellatur factumque ipſius opera:uti ſe armandi ſociis interim fieret copia:dum ſonitu quocunque illo qui panicos uocatur:in fugam Titanes agebantur.Sed & nonnus poeta Dionyſiacon decimo furentem deſcribens Athamantam nunc inſano panos flagello furiatum ait: nunc intra ipſius aures bōbū illum imonuiſſe panici ſaturni flagelli:uerba ita ſunt.οεστρηθεισ αταμασ μανιωδει πανοσ ιμασθλη. Et item δειδε οι ενδον ακουησ πανιαδοσ κρονιησ επεβομβει δουποσ ιμασθλησ. Quo āt nſic piaculo Valeri Flacci pulcherrimos poetæ uerſus taceā ſup hoc ipſo poſitos in libro argonauticon tertio. Dant inquit:æthere longe.Signa tubæ:nos & mediis emiſſa tenebris.Hoſtis habet port? ſolſti rediere pelaſgi.Rupta quies:deus ancipitem lymphauerat urbem.Migdoniæ Pan:iuſſa ferens ſæuiſſima matris.Pannemorum belliquepotens:quem lucis ab oris Antra tenent:patet ad medias per deuia noctes Setigerum latus.& toruæ coma ſibila frontis.Vox omnes ſuper una tubas q̄ conus & enſes.Qua trepidis auriga totis nocturnaque muris.Clauſtra cadunt: taliſque metus nō martia caſſis:Eumenidūq; comæ non triſtis ab æthere Gorgo.Sparſerit aut tātis aciem raptauerit umbris.Iudus & ille deo pauidum præſepibus aufert.Cum pecus & profugi ſternunt dumeta iuuenti. Quin libro etiam ſexto apud eundem barbarus quiſpiam ad terrorem incutiendum ſimulachra panos prætulit. Hiſpidus inque dei latuit terrore lycei.Sed & Sozimus hiſtoriæ græcus auctor in libro tertio monſtroſo aſpectu quempiam apparuiſſe pellitum dicit Albanis romaniſque prælium commiſſuris.Etenim deum pana belligerum fuiſſe uel ex argumento nonni cognoſcimus: uel ex Theocriti fiſtula.nam in ea ſunt iſta quoque uerba de Pane deo. ουαιθε παροσ φρενασ τερμασ σαοισ.Eundemq; fuiſſe atheniēſibus auxilio contra Perſas cum alibi legimus:tum in ea ipſa quam diximus fabula his οσσ βεσ εν ανορεανισ αυδεα πανι προνουτυρι ητα φειλατο.uerbis.

Vitioſe quæpiam in epiſtola Ciceronis:deque uocabulo quod eſt Sciamachia. Cap.xxxiiii.

Vſticum nimis & illepidum ſordidumque adeo plane uocabulū Ciceronis epiſtolam occupauit:eam quæ eſt ad Brutum iſto principio Mirabiliter mi Brutæ lætor.ſic enim in ea legimus me æque ille uæhementes contētiones tanquam ſcientia adnihilate eſſe uideantur.Quod quidam tamen hactenus corrigunt - ut dicant tanquam ſi iam annihilatæ eſſe uideantur.Conſulant quæſo eruditi peritiq; idoneorum uerborum ueterumque lectionū conſulant ſuum quiſque iudicium ſenſumque.ac tum demum credere audeant annihilatas contentiones ſcriptum fuiſſe a Cicerone.Nos in codicibus duobus medicæ familiæ quorum ſupra quoque fidem allegamus mendoſe id etiam. ſed tamen ut erroris adhuc ueſtigium non ſit oblitum.ſic reperimus tā quæ ſciamachalaæ eſſe uideantur. Quare ſuſpicamur legendum Sciamachiæ.Sunt enim Sciamachiæ nihil ſane aliud quam umbratiles pugnæ.Sentit enim Cicero hoc utique frigere iam ſe plane in ſenatu non ſuccedentibus Bruto rebus ſuaſque illas uehementis contentiones ſciamachias uideri.Vocabulum ipſum perquam eſt elegans apud grecos.& magnopere uſitatum.Quin.Galienus quoq; medicus in libro ſecundo υγιεινων ſic ait μεταβαινειν δε καιροσ επι τα ταχεα χωρισ ευτονιασ Sciamachia
και βιασ δρομοισι ταυτα και σκια μαχιαι. Interceleres exercitationes q̄ tamen attente uiolenteq; non ſunt.& curſus adnumerat.& ſciamachias. Denique uel Euſtathius i odyſſeæ commentario rhapſodiæ tertiæ.de uerbo eo ſic meminit.ομοιωσ δε και το μενυμοσ κιαμαχου μεσσαφαυτ αον δηλοι ουδει ου μεν τοι και το συνθετον σκιομαχειν.Et.M.Varro ſatyrā unā e ſuis illis mēippeis ſciamachiā iſcripſit.Hæc enim eſt apud Gellium uera ex antiquis exemplaribus lectio non ut quidam etiam ſcribunt Criomachia. Quin paulo etiam ſupra in epiſtola eadem Ciceronis uocabulum alterum quod eſt οργανον de græca ſcriptura deprauatū migrauit in latinam.Nam pro eo quod erat οργανον factum iam optanon.Neque autem hoc quoque ab ullo hactenus animaduertitur.Quare ſic legeris.Plane iam Brute frigeo.organon enim erat meum ſenatus. ut quo pro organo Cicero proque inſtrumento utebatur.

Quod erat in Ci.epiſtola uocabulū philotheoron corruptū de in improbe in nomē quod eſt philoctetē. Cap.lxxxvii.

N Ciceronis epiſtola ad Trebatium cuius initium.in equo troiano ſcis eſſe in extremo ſero ſapiunt. ita ſcri Organō
ptum fere cunctis exemplaribus inuenitur.Deinde quod in britannia nō minus q̄ Philoctetem te pbuiſti pla Philo
ne non rephendo.Diu me torſeram maceraueramque eliciendo ſenſu de uerbis his:neque procedebat.Quor thetus
ſum enim de Philoctete hic.Sed enim poſtea codicem illum uetuſtiſſimum laurenti medicis opera ſum nactus quem & ſuperius citaui minus multo q̄ cæteri deformatum inquinatum peruerſum conturbatum.nam in eo ſic erat.Deinde qd̄ in britannia non minus Philotheorum te p̄buiſti plane non rephendo.nam Philotheorus is eſt qui ſpectationum ſtudioſus quam rem ſe Trebatius in britannia p̄buerat,dum p̄lium fugitans ocioſe aſſerit in armis mediis.Ex quo Ciceroni materia ioci & cauilli.

Iacobi Crucii Annotamenta in epiſtolis quibuſdam familiaribus. M. T. Ciceronis.

In epiſtolis familiaribus. M. Tullii. C. plæraq; mẽdoſa ſunt: ex quibus paucula: ne penitus diſſimulare uideamur: breuiter percurremus. Et hoc potiſſimum in ſecundo uolumine: quod utpote a iuleſcentulis conducibile plæriq; omnes grãmatiſtæ profiteri: atq; enarrare aſſolent. Vt igitur ludi magiſtris nec minus iuuenculis: aliqua ſaltem pro parte proſimus: paucula hæc minutula: cæterum neceſſaria curſim annotabimus.

¶ In epiſtola cuius initium. Raras tuas quidem &c. Clauſula eſt. Quoniã κωμικοσ μαρτυρ accidit: ut opinor: phania: per quam commendatur facetus: & elegãs libertus appii phania nomine: cuius dexteritatem & prudentiam commendat epiſtola prima uoluminis tertii. Cæterũ complura in octauo ad ſenſum declarationemq; epiſtolæ huius facientia diligens lector inueniet: ea præſertim epiſtola: cuius initium eſt: Nõ dubito quin perlatum ad te ſit &c. unde ueternus ciuitatis legendum: non ueteranus. In calce præterea huius epiſtolæ locum ita corriginius emendamuſq;. Mihi erat in animo. Quoniam iuriſdictionem confeceram: ciuitates locupletaram: in publicanis etiam ſuperioris luſtri reliqua ſine ſociorum ulla querela conſeruaram: in priuatis: ſummis: infimis: fueram iocundus: proficiſci in ciliciam.

¶ Epiſtola: quæ incipit. Non potuit accuratius agi: ſic legitur: ꝙ is: qui erat competitor tuus: & idem meus: aſſenſus eſt ei: qui ornauit res noſtris diuinis laudibus. Duo hic exponenda. Quis iſte fuerit competitor: necnõ qui laudibus res ipſas Ciceronis ornauerit. Competitor igitur accipiendus eſt quidam Hirius: Ciceronis uero laudator & ornator Cato. quippe qui honorifice de Cicerone uerba fecit: quam rem colligimus ex epiſtola Octaui. Cuius principium eſt. Non diu ſed acriter nos tuæ ſupplicationes torſerunt: nec non in epiſtola libri. xv. ad Catonem: cuius principium ẽ Summa tua auctoritas fecit.

¶ De ocella parum ad me ſcripſeras: quia & hic hæret ĩterpres: quis nam fuerit ocella: dicimꝰ: ꝙ hic appellatus eſt ſeruius ocella: qui olim deprehenſus eſt in adulterio: de quo Cælius ad Ciceronem in. viii. ſic loquitur. Seruius ocella nemini perſuaſiſſet ſe mædium eſſe: & in ea quæ incipit. Putares ne accidere poſſe: clauſula eſt: ſed tamen ſedulo fit & in primis a patiſco. Patiſcus nomen eſt perfecti uenationis: cuius Cicero meminit ad atticum epiſtola quadam.

¶ In. vii. ad Trebatium epiſtola quæ incipit. Accepi aliquot epiſtolas: clauſula hæc uulgo ſic legitur. Illud miror: qui ſolet eodem plures dare: q̃ qui ſua manu ſcribit: nunc quod in palimpſeſto. ubi credimus ſic emendari poſſe. Illud miror: qui ſoles eodem exemplo plures dare: q̃ qui a manu ſcribit: nũc quod in palimpſeſto: ſubaudi ſcribas: iocuſque uidetur in Trebatium perinde ac ſterilem: ac ieiunum oratione & inuentione. Hicq; ſenſus & ordo exiſtet. Illud miror: quod tu Trebati: qui ſoles plures epiſtolas eodem argumento: ac pene exemplo dare: q̃ libertus amanuenſis: nunc quod ſcribas in palimpſeſto. i. in tabella iterum raſa: perinde ac ſcedulæ parſimonia labores: eloquentiæq; noua ubertate diffloreas & abundes.

¶ Illud quoque prætereundum haud arbitror: quod in ſeptimo epiſtolarum eiuſdem Ciceronis ad trebatium his uerbis ſcribitur. Quomodo placebit tibi iouem lapidem iurare? De ritu enim lapis eſt aliquid ſcribendum. Ita ergo loquitur Pompeius. Lapidem ſilicem tenebant iuraturi per iouẽ hæc uerba dicentes: ſi ſciens fallo me dieſpiter ſalua urbe: atque bonis eiiciat: ut ego hunc lapidem. Polybius uero multo diffuſius morem hunc his uerbis ſignat:

Ritus lapidis huiuſmodi fuit. Fœcialis ſumpto in manibus lapide poſtquam de fœdere inter partes conuenerat: hæc uerba dixit. ſi recte: ac ſine dolo malo hoc fœdus: & hoc iuſiurandum facio: dii mihi cuncta fœlicia præſtent: ſin aliter: aut ago: aut cogito: cæteris omnibus ſaluis in propriis patriis: in propriis ſedibus: in propriis laribus: in propriis templis: in propriis ſepulchris: ſolus ego peream: ut hic lapis e manibus meis exidet: nec plura locutus lapidem de manu deiecit.

¶ In eodem uolumine epiſtola hoc initium habet. Preſæpe mihi cogitanti de communibus miſeriis: i quibus tot annos uerſamur: Et ut uideo uerſabimur: ſolet uenire in mentem illius temporis recordatio: Verbum hoc nouiſſimum expungendum putamus. Nam uenire in mentem ueteres cum genitiuo iungebant. Cicero in uerrem, Fac tibi ancilíæ legis ueniat in mētem. Lucretius: Et uenit in mentem ſolis lunæq; uiarum. Terentius. ubi in mentem eius aduenti uenit. Recordatio ergo expungatur. Sicq; ſincera lectio relinquetur. ſcilicet. ſolet uenire in mentem illius temporis. & reliqua.

Philippi Beroaldi annotamenta quædam.
in epiſtolis familiaribus Ciceronis obſeruata.

IN epiſtola ad fabium gallum ſic ſcriptum legitur. uereor ne in Catonem catoninos mi galle. Sed meo periculo ſic emendandum uereor ne in Catonium cato nos mi galle: hoc intellectu: timeo ne nos cato trudat in catonium: & quaſi præcipitet ad orcū: ſitq; cauſa calamitatis. aſpergitur autem ſal facetoſus ex nominis ſimilitudine: tanq̄ a catone ſit catonium: dii boni quæ portenta in quas nugas blatterant commentatores & effutiunt grāmatiſtæ triuiales ſuper hoc loco: quem in lucē: abſit inuidia uerbo: ut ſexcenta alia primus protuli: & in poſterum proferam: ſi modo deus uitam ſuppeditauerit.

¶ In epiſtola Ciceronis ad lentulum: qui (legitur) non pluris fecerat bonam q̄ treis ſorores. Queri. n. & quidem anxie ſolet ab eruditis hiſtoria trium ſororum quas ita clodius polluit: ſicut cerimonias bonæ deæ polluerat. Ego ut pro uirili parte foueam ſtudia ſtudioſorum: quū diligenter id inquirerem: reperii clodium habuiſſe treis ſorores eaſq; omnes conſtupraſſe: quarum iunior nomine Clodia nupſit lucullo. Altera terentia nominata uxor fuit Marcii regis. Tertia nupſit Marcello celeri: quæ quadrans cognominata ex eo: q, Adoleſcens amans eam pro argenteis nūmis quadrantes æres imiſit in loculum puellæ: quæ cum quadrantibus pro præcio concubitus illuſa fuiſſet: Quadrantis meruit cognomen. Author huius hiſtoriæ eſt Plutarchus in uita Ciceronis: ſed nō ea quæ impreſſa legitur. Illam. n. ſcripſit leonardus Aret. ut conditor non ut interpres.

Marinus Scodrenſis uir alioqui eruditiſſimus.
in obſeruationum ſuarum collectanea.

IN prima familiariū epiſt. de pōpeio ſcribens ad lentulum Cicero inq̄t. cui qui nolūt: iidem tibi: q, eum ornaſti: non ſunt amici. non quia cum lentulus oratione quadā laudauerit: ut ille blatterat. ſed quoniā dum conſul eſſet illum rei frumentariæ p̄fecit: licet alii Ciceronem authorem tradiderunt. Plutar. grauiſſimꝰ hiſtoriæ author ſcribit Ciceronem pro lege frumentaria orante quodāmodo iterum omnis terræ: omniſq; pelagi Po. Ro. ſubiecti poteſtatē Pompeio per. S. C. datam qua lege portus omnes: negociorum conuentus: frugū diſpēſationem: & unico nomine omnia nautica atq; terreſtria Pompeio ſubdita erant. Et paulopoſt

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA

inquit. Alii dicunt hoc conſulem ſpintherem machinatum eſſe:conantem ad maiorem magi ſtratum promouere Pompeium.ut ipſe ad regem Ptholomæum auxilio mitteretur. hinc libe ralitas lentuli in Pompeium habetꝰ in aliis Tulii litteris:hinc illa præcedentia Pompei uerba: cum ſumma teſtificatione tuorum in ſe officiorum.& illa ciceronis: Pompeium & hortari:& orare:& iam liberius accuſare:ut magnam infamiam fugiat non deſiſtimus. Erat.n.Infamia Pompei maxima ſeſe in lentulum ingratum oſtendere.curareque ut ea ſibi prouincia deman- daretur:quam lentulus de ſe bene meritus affectabat. Hinc & illa. Marcellinum tibi iratum eſſe ſcis. Is hac regia cauſa excepta:cæteris in rebus ſe acerrimum tui defenſorem fore oſten- dit. Nam(ut idem plutar.ait)Marcellinus non fuit æquo in Pompeium animo:ſed uehemẽs obtrectator. Tu conferas hæc cum dictis litteratoris iſtius: diiudiceſq; an unum aliquem ex his locis intellexerit:quando Marcellum legit & non Marcellinum:aſſerens intelligi. M. Clau dium unum ex quindecim uiris ſibyllinis. Et Marcellinum omnium codicum fides habet. Et uerba ciceronis ex hiſtoria innuunt:quum eſſet infenſus Marcellinus Pompeio: dolebat illã dignitatem frumentariam a lentulo illi collatam: ipſumq; lentulum alioqui ſibi amicum in regia reductione gaudebat:cuius rei gratia id machinationis feciſſet.

¶ Præter notã ſignificationẽ. NON MODO. ſiue mõ nõ:duobus modis elegãtiſſime uſurpa tur:ꝑ NEDVM. ut Trebonius ad Ciceronẽ. Nõ.n. neſcis q̃ti te faciã: & q̃ ꝑ ueterrimo amo re oĩbus tuis & minimis cõmodis non mõ tãto bono gaudeã. Et ꝑ fere:ſiue(ut uulgo dicũt) quaſi. Et in hac ſignificatiõe poſuit Tibullus:quũ ait. Iam mõ non poſſum contentus uiuere paruo. Et quoniam amicus inauditum hoc eſſe litteris latinis clamitat. audiat Valeriũ de his: q̃ nulla arte effici poſſe uidentur. Inq̄t artis pictor equum ab exercitatione uenientem modo non uiuum labore. Induſtria ſua comprehendere. modo non. i. fere uiuum. Et comicus. modo non montes auri pollicens:ait per prouerbialem hyperbolem. Eſt atticiſmo græcorum ſimilis μονονον. ſiue ſecundum atticos μονονουχί. In eadem ſignificatione eſt. tantum non. frequẽ tiſſime:ſiue non tantum. familiaris uox non modo ipſi Valerio ſed & quintiliano: & plinio præ cæteris:ut admirer Barbarum Plin. Oculum hoc non uidiſſe præſertim in. xxii. ubi Pli. ſic ſcriptum reliquit. Excogitauit natura herbas aliquas aſpectu hiſpidas:tactu truces: ut tantum non uocem ipſius exaudire uideamur:at librariorum inſcitia fecit cãtum. T. in. C. permutata. In epiſtola ad lentulum Cicero ſcribens. Nunc ut apelles ueneris caput:& ſumma pectoris po litiſſima arte perfecit:reliquam partem corporis inchoatam reliquit. Intelligere uoluit hic Ci cero uenerem illam de qua Plinius ſic apelles inchoauit & aliam uenerem:cui ſuperaturo prio rem inuidit mors peracta parte:nec qui ſuccederet operi ad præſcripta liniamenta inuẽtus eſt.

Iodocus Badius Aſcenſius Studioſo admodum & claris natalibus adoleſcenti Balduino Grutero diſcipulo ſuo.S.D.

c Vm Marci Tullii Ciceronis familiares(q̄s dicunt)epiſtolas ſtudioſis oībus adoleſcentibus non tā propter ſententiarum(quod tamen plurimum ineſt)pondus: q̄ propter uerborum(que ubique redundant)elegantiam: lectitandas cenſeam: ut ſi qua fieri poſſit quā ſimillimas illis effingant: idque ſine arte & præceptione difficillimū iudicem: tuæ Balduine ſuauiſſime: tuique ſimilium(ſtudioſorum dico adoleſcētulorum)utilitati conſulens: de conficiendis epiſtolis compēdium uiginti duntaxat capitum compegi: & Ciceronis epiſtolas ad certa argumenta redegi: ut cui quiſq; ſimilem effingere uoluerit: eam facili indicio inueniat. Tabellam ad hoc alphabeticam rerum & uerborum in commentariis annotandorum indicem collegi: & uerba præcipuum nitorem in epiſtolis habentia in faſciculum reſtrinxi: totum præterea epiſtolarum contextum recognoui: & fideliter integritati priſtinæ reſtitui. Atq; utinam non iterum chalcographorum incuria deprauetur. Quod ne fiat noſtrum librarium ciuem & bibliopolam Parienſem ſane diligentem & probum: qui earum imprimendi curam ſuſcepit obnixe rogauimus. In hoc autem albo propterea te nuncupo adoleſcens optime: q; tua inſtitutione quam ab optimo & laudatiſſimo uiro Magiſtro Philippo de Grutere patre tuo ſplendidiſſimo: & ſcabinorum(ut dicunt)ac ſenatorum gāuenſium hoc anno primario ſuſcepimus: nihil mihi aut propoſitius aut antiquius tantum uolui. Vale. & quo cepiſti audentior perge. Ex officina noſtra litteraria apud parrhiſios Anno. M.ccccc.ii. pridie idus Nouemb.

De epiſtolis conficiendis Compendium Aſcenſianum.

De epiſtolæ interpretatione atque officio. Titulus.I.

EPiſtolæ a uerbo græco epiſtello quod eſt mitto deductæ: principale munus eſt ad abſentes mitti ut eos certiores faciamus: ſi quid eſt quod eos ſcire aut noſtra aut ipſorum interſit. Ideoque in principio ſaluere & in fine Valere iubemus perinde ac ſi coram colloquamur. Verumtamen interdum etiam ad poſteros deſtinat: quotiens res ſeueras & graues: ut de philoſophia & rep. tractamus. Interdum etiam mera quæritur uoluptas utpote dum rem iocoſam familiariter exponimus. Quam diuiſionem ſatis innuit Cicero epiſtola.xv. cuius principium eſt Epiſtolarum genera multa eſſe non ignoras &c.

De epiſtolarum triplici diuiſione. Titu.II.

Solent itaque epiſtolæ trifariam diuidi: iuxta ſtilum: iuxta materiam in generali & iuxta eandem in ſpeciali. Iuxta ſtilū licet plurimæ ſint familiares & ita in gracili ſtilo: tamen quædam ſunt ſublimes: quædam mediocres & q̄dam tenues. Sublimes ſunt quibus grauia & ſerioſa alto ſtilo tractamus. Mediocres quibus mediocria mediocri: & tenues quibus exigua & iocoſa humili ſtilo proſequimur. Iuxta materiam uero in generali: quædam ſunt de re utili: quædam de re honeſta: quædam de re iocoſa & uoluptuoſa: quædam de his mixta. Vtilis eſt quū aut noſtra aut eorum ad quos ſcribimus intereſt. Honeſta cum honeſta tractat ut diui pauli: Seneca & quorundam philoſophorum epiſtolæ. Iocoſa q̄ ridicule iocoſe narrat. Mixta ut fere omnes cum ſimul & iocunda & idonea dicit uitæ. Porro iuxta materiam in ſpeciali ponit Franciſcus niger uiginti epiſtolarum genera: ad quæ Ciceronis epiſtolas reducemur. hoc pacto.

Commendaticiæ.

Commendaticiæ epiſtolæ ſunt quibus aliquem aut alicuius negocium commendamus: cuiuſmodi ſunt apud Ciceronem: tertia.xxv.lxxxviii.cv.cxxii.cxlv.ccxxvii.ccxxviii.cclxviii.cclxx. & decimitertii libri fere omnes. Quædam aūt duntaxat] in parte ut.xvii,xix,xxxi. &.lxiii.in fine.

Petitoriæ.

Petitoriæ ſunt quibus aliquid ab aliquo ut conſilium: opem aut operam petimus: quales ſunt apud Ciceronem.lxiii. & lxvii.lxx,lxxxvi.xcv.cclv.ccclxxxvi.ccclxxxviii.ccclxxxix. & quædam aliæ in.xv.libro. Itē pro parte.xii.xvii.xviii. &.xxxii, præcipue in fine.

Munificæ.

Munificæ ſunt quibus munus & beneficium noſtrum exponimus munuſque modeſte cōmendamus aut pro modeſtia attenuamus. Cuiuſmodi ſunt apud Ciceronem.x.xxix.ſaltem pro parte.xxxi.lxix.lxxxiiii.lxxxix.ci. & quædam aliæ.

Demonſtratiuæ.

Demonſtratiuæ ſunt quibus alicuius laudem aut uituperium demonſtramus quales apud Ciceronem.xxi.&.xxvi.pro parte.lxviii.cxlvi.in fine.clxvii.clxxxi.&.ccclxxx.in fine.

Eucharíſticæ.

Eucharíſticæ ſunt quibus bonas gratias agimus aut referimus:ut.xliii.ccxcix.&.v.vii.xii.xx.&.xxxv.pro parte ſaltẽ.

Amatoriæ.

Amatoriæ ſunt quibus amorem noſtrum in aliquem declaramus : ut. ix.xii.xiii.xiiii.xxxiiii.xxxv.xxxix.xli.xliii.lxv. clxvi.lxxiii.lxxvii.xciiii.xcv.xcvi.cxxi.cxxxii.clxvii.clxviii.clxxxi.clxxxii.& omnes ultimi libri ad Tironem.

Lamentatoriæ.

Lamentatoriæ ſunt quibus lamentamur:incõmoda noſtra aut noſtrorum conquerentes:ut ꝑtim.xiii.xvi.xxxvii.xliiii. xlix.lv.lvi.lix.clxiii.clxxix.& plurimæ.xiiii.libri ut ad Terentiam fere omnes.

Conſolatoriæ.

Conſolatoriæ quibus aliquem conſolamur ut apud Ciceronem.xlviii.& partim.ix.xl.xlvi.l.lvi.lvii.lviii.lxxiiii.lxxvi. lxxx.lxxxi.lxxxii.lxxxiii.lxxxv.xci.xcii.&.xciii.

Expoſitiuæ.

Expoſitiuæ ſunt quibus aliquid non ſatis cognitum aut minus intellectum exponimus & declaramus.Inter quas ſunt apud Ciceronem.i.ii.iiii.v.vi.vii.viii.ix.xvi.xxi.in fine.xxiii.& plures aliæ.

Gratulatoriæ.

Gratulatoriæ ſunt quibus alicui ob rem bene geſtam aut fœlicem ſortem aut proſperum euẽtum gratulamur : ut apud Ciceronem.xvi.xviii.xx.xxxix.xlii.xci.cclvii.ccclxxxiii.ccclxxxiiii.ccclxxxv.&.cccxc.

Exhortatoriæ.

Exhortatoriæ q̃bus exhortamur:ut apud Ciceronẽ.xv.xviii.xix.xxiii.in fine.xxix.in medio.li.lii.lvi.i fine.lxxx.lxxxi. lxxxii.lxxxiii.lxxxiiii.xcviii.xcix.ci.cvi.cvii.& ꝓcipue.cli.Itẽ.cliii.clxi.clxxxi.clxxxiii.ccxviii.ccxx.ccxxi.ccxxiiii.ꝑti.

Diſſuaſoriæ.

Diſſuaſoriæ ſunt quibus dehortamur & ſuademus ne fiat:ut apud Ciceronem pro parte.xiiii.&.xxvii.

Inuectiuæ.

Inuectiuæ quibus in aliquem inuehimur eius uitia taxantes & exprobrantes:ut.xi.xxxviii.lxiii.lxvii.cxxviii.ccxxvi. & quibuſdam aliis ſaltem ex parte facit Cicero.

Expurgatiuæ.

Expurgatiuæ ſunt quibus aut nos aut factu noſtra aut alterum aut alterius purgamus:ut pro parte facit Cicero epiſtola.xii.xxvi.xxvii.xxxviii.xl.xlii.lx.clxxx.& aliis quibuſdam.

Domeſticæ.

Domeſticæ quibus res domeſticas & familiares tractamus:ut Ci.xxiiii.lxxviii.clxv.&.ccccxxi.

Communes.

Communes ſunt q̃ fere ad quemlibet ſcribi poſſent:utpote q̃bus ſcribendi quæritur occaſio cum aliud nõ habeamus. Cuiuſmodi ſunt ꝓ ꝑte apud Ciceronẽ.xii.xv.liii.lvi.&.xciiii.fere tota.ci.cv.cxix.cxxxvii.clv.cc.ccxxxvi.&.cccxciii.

Iocoſæ.

Iocoſæ q̃bus iocamur ut ꝑi facit Cicero epiſtolis.xi.xx.xxxix.xli.lxiiii.cv.cx.cxii.cxiii.cxiiii.clxii.clxxi.clxxii.clxxix. cccxcii.cccxciii.& quibuſdam aliis.

Commiſſiuæ.

Cõmiſſiuæ ſunt q̃bus aliq̃d negociũ cõmittimus ꝑferri priuati:ut Cicero i pri.xxvi.& i q̃buſdã ad Terẽtiã & Tironẽ

Regiæ.

Regiæ ſunt quibus regium exponitur mandatum & ſcribuntur regum & principum nomine quales non ſunt apud Ciceronem:quia eas priuatus ſcripſit.

Mixtæ.

Mixtæ ſunt quæ ex diuerſis conficiuntur argumentis ut.xii.xv.& plurimæ aliæ apud Ciceronem.

De epiſtolarũ partibus. Titu.iii.

Epiſtolarum partes quinq; poni ſolent Salutatio.Exordium ſeu principium.Narratio.Petitio.& Concluſio.In grauibus autem epiſtolis omnes orationis rhethoricæ partes locum habere poſſunt : neque tamen neceſſariæ ſunt.Nam exordiis raro in epiſtolis utimur.Orationis autem partes ſunt.Principium.Narratio.Diuiſio. Confirmatio.Confutatio & concluſio.De quibus Cicero ad Herennium.& Sulpitius in opuſculo de componendis epiſtolis.

De ſalutatione & ſpeciebus eius. Titu.iiii.

Salutatio eſt animi ſcribentis in eum ad quem ſcribit ſalutatoria ſignificatio.Eius autẽ ſpecies ſunt tres ſubaudita.Breuis & plena.Subaudita eſt quotiens properanter ſcribentes ſolo epitheto.i.adiectiuo beniuolentiam noſtram prænotamus hoc modo.Suauiſſime fili.Parens optime.Amice chariſſime &c.Breuis eſt qua ſuppreſſo noſtro nomine:quod in fine poſituri ſumus:eum ad quem ſcribimus ſalutamus hoc pacto.Salue dulciſſimum decus meum.Aue uirorum clariſſime.Saluus ſis fili.Indulgentiſſime.Saluere te gaudeo frater chariſſime.Saluum te eſſe uolupe eſt.Bene tibi eſſe iubemus.Salutem.Aut ſalute te impertimus.Salute premiſſa &c. Plena ſalutatio eſt ex ſuperſcriptione & ſubſcriptione cum nota ſalutis conſtans hoc modo.Iodocus Badius Aſcenſius.Blanduino Grutero diſcipulo ſuo prædilecto ſalutẽ dicit.Poteſt autem uerbum ſubaudiri:& pro ſalute poſſumus dicere fœlicitatem.Sanctam uitam : aut quid ſimile.non tamen dicemus Salutes plurimas:aut tot quot maris ſunt harenæ aut ſimili modo:quia apud doctos ſalus plurali caret.Præcipiunt autem quidam magis audiendi nomen ſcribentis præponendum eſſe:etiam ſi minimus quiſque ad maximum ſcribat:idque Ciceronis auctoritate confirmatum uolunt qui nomen ſuum ſemper præpoſuiſſe comperitur.Verum cum ille conſularis fuerit:difficile ſuperiorem eo inuenias.Non tamen ſemper nomen ſuum ꝓpoſuit. Nam epiſto. ccxxiiii.q̃ eſt in undecimo lib.ad Decium Brutum ſic præmittitur ſalutatio.Decio Bruto imperatori conſuli deſignato

Salutem dicit Marcus Tullius Cicero.Quocirca non damnem eorum modeſtiam qui principium utroruꝫ nomina ſuis
p̄ponunt ut Sulpitius.Clariſſimo uiro Falconi Sinibaldo Patricio Romano:prothonotario apoſtolico: apoſtolicique
fiſci cuſtodi Ioānes ſulpitius Verulanus ſalutem.Contra tamen qui ſcribentium nomina proponunt habēt graues quo
ſe tutan.ur authores.nam quicunqꝫ ad ciceronem ſcribunt ut celius.Plancus.Dolobella.Tyro & cæteri qui eo ſupe-
riores non erant nomina ſua preponunt:& Anacharſis philoſophus nomen ſuum ante ammonis regis ponit. Proinde
ut ꝙ ſentiam dicam nomen ſcribentes p̄ponere artis eſt:eius ad quem ſcribitur interdum modeſtiæ.cæterum hmōi ple
na ſalutatione non opus eſt uti niſi ubi tantum ex altera parte ſcribunt litteræ:qa ſi in tergo ſit ſuperſcriptio:& in calce
ſubſcriptio ſatiſfuerit in fronte poſuiſſe ſalutem.Quod ſi plenam ſalutationem premiſeris non opus eſſet niſi in argumē
tum modeſtiæ aut tui cōmendandi gratia nomen tuum ſubſcribere hoc modo.Idem tibi deditiſſimus alūnus.aut tui ob
ſeruantiſſimus cliens.amantiſſimus diſcipulus.famulus.non tamen dices:ſeruitor ꝙ abiectius eſt uocabulum.

De ſuperſcriptione. Titu.V.

Superſcriptio eſt exterior ſuper epiſtolam ſcriptio:nomen:merita locumqꝫ eius ad quem ſcribitur continens. Sunt aūt
qui nomen proprium ante officii aut dignitatis p̄conia ponendum cenſeant:ꝙ in ſubſcriptionibus modeſtiæ gratia ob
ſeruamus:ut Sixtus dei gratia ſeruus ſeruorum dei.Ludouicus diuina prouidentia francorum rex &c. Sed in ſuperſcri
ptionibus ſi officia & merita p̄pollent ea p̄ponenda cenſent nōnulli.ut inuictiſſimo atqꝫ chriſtianiſſimo francoruꝫ regi
Ludouico duodecimo &c.Verumtamen artis eſt proprium p̄mittere:ut Lentulo proconſuli. Decio Bruto imperatori
&c.Honorificentiæ titulos:ut clariſſimo uiro falconi &c.Ceterum tam proprium nomen q̄ eius epitheta in dandi caſu
ponere ſolemus:quia ſubauditur aut dentur litteræ aut ſalutem dicit:Liceat tamen dicere Ad magnificum equiteꝫ aura
tum &c.Locus autem uel in accuſatiuo ponetur ſine p̄poſitione ſi eſt proprium loci minoris ſimplicis figuræ uel cum
p̄poſitione ſi aliud:Vel in genitiuo ſeu ablatiuo expreſſo:aut facile ſubintellecto uerbo aut participio quietis:aut mo-
tus in loco.Vnde in fine ſuperſcriptionis ſcribere licet.Romam ad ædem diui petri.Lugdunum ad diuum Iohannem
baptiſtam aut ſic.Studioſo adoleſcenti parrhiſiis aut apud parrhiſios bonis artibus inſudanti.Probo negociatori Bru
gis agenti.Gandani reſidenti &c.Præconia autem pro dignitate & meritis iuſtum eſt cōficere:neqꝫ fas eſt Vno gradu
ſeu honore præditos ſi differentibus ſunt meritis eodem modo affari.Nam licet ad quos ſcribas oēs ſunt bonarum ar
tium profeſſores: alios tamen tantum doctos:alios cum primis uel in primis uel inter primos doctos ſeu eruditos.ali
os longe doctiſſimos:aut facile deſertiſſimos:aut ſumma doctrina præditos nuncupabimus.Vitandæ aūt ſunt nimiuꝫ
fucatæ aut calamiſtratæ compellationes q̄ aut adulationem aut animi leuitatem ſuboleant: ut ſuo purpureis litteratuꝫ
floſculis decorato:rutulis litterarum gēmis inſignito.Suauiſſimo lepore pegaſidum affluenti.Nitido ſcientiæ cingulo
redimito:& conſimiles.Epitheta autem diuerſis attribuenda ſunt huiuſmodi.

Summo pontifici aſcribenda epitheta.

Sanctiſſimo diui petri ſucceſſori.Summo Romanorum pontifici.Reuerentia omnique obſeruatione digniſſimo papæ
antiſtitique romanorum maximo.Sanctiſſimo chriſti in terris uicario.Summo uigilantiſſimoque chriſtiani gregis pa-
ſtori &c.

Imperatoribus apta.

Diuo atque inuictiſſimo romanorum imperatori.Fœliciſſimo totius orbis moderatori.Fauſtiſſimo rerum potitori.In-
comparabili orbis monarchæ.Maximorum principum principi ſummo.Diuo cæſari perque auguſto: togatorum prin
cipi.Inclytiſſimo totius orbis triumphatori &c.

Cardinalibus apponenda.

In primis reuerendo cardinalique præſbytero. Sanctiſſimo archipreſuli ac firmiſſimo Romani pontificatus cardini.
Summa obſeruantia digniſſimo Romani pontificatus cardinali.Multa ueneratione digno.romanique pontificis aſſeſ
ſori cardineo &c.

Regibus addicenda.

Inuictiſſimo Romanorum Regi.Magnanimo triūphatori & chriſtianiſſimo francorum Regi. Triūphatiſſimo hyſpa
norum rectori ſceptriferoque principi ac regi.Excellentiſſimo ſummaque uirtute prædito anglorum regi &c.

Archiepiſcopis & epiſcopis quadrantia.

In primis ſancto patri & primatus Lugdunenſis archipræſuli.Reuerendo admodum in chriſto antiſtiti & neruiorum
tornatorumue præſuli Sanctiſſimo præſuli & inclyto Leodieñ.præſidi.Vigilantiſſimo grægi ſuo ſuperintendenti ca-
meracenſum epiſcopo &c.

Archiducibus & ducibus congrua.

Clariſſimo atque uictorioſiſſimo archiduci.Inclytiſſimo bellatori & fauſtiſſimo ſuorum ductori Generoſiſſimo atqꝫ
eidem ſplendidiſſimo duci.In primis ſtrennuo & præter cæteros fortunato duci.Metuendo ad modum principi & ſum
mo.N.duci.

Abbatibus & cæteris prælatis applicanda.

Reuerendo patri.Obſeruando cum primis archidiacono.Religioſiſſimo uiro Chartuſianorum præſuli.Vigilātiſſimo
gregis dominici in eccleſia.N.paſtori.Eximio conuentus carmœlitanorum patri. Obſeruantiſſimo diuinæ legis inter
Auguſtineñ.heremitæ-Præceptorum chriſti ſeruantiſſimo fratrum minorum generali.Diſertiſſime & in primis religio
ſo fratrum prædicatorum concionatori.

Comitibus equitibuſque auratis conuenientia.

Fideliſſimo imperatoriæ maieſtatis comiti inclyto principi & incomparabili flandorum comiti.In primis ſtrenuo bel-
latori equitique aurato.Aureo cingulo inſignito: ſummaque uirtute predito nec minus fœlici in bellis gerendis equi
ti.Alto loco.clariſque natalibus perſpicuo equiti &c. Forti admodum & inter primos ſtrenuo atque aurato eqti &c.

Religioſis & doctoribus concinna.

Venerabili patri Viro religioſo admodũ & in primis colẽdo. Multa ſantictate pſpicuo patri. Sũma caſtimonia. obedientia & paupertate claro religioſo. Sancta religione pdito. Doctori diſertiſſimo. Doctorꝫ antiſtiti. Iure conſulto peritiſſimo. Diuinarũ litterarũ interpreti prudentiſſimo. Diuinæ ſcripturæ profeſſori. eximio eruditiſſimo bonarũ artiũ doctori. Peritiſſimo & doctiſſimo medico &c.

Iudicibus & præfectis urbium accommodanda.

Incorruptiſſimo atque æqſſimo iuris adminiſtratori. Sanctiſſimo legũ executori. Integerrimo legũ interpti. Vigilãtiſſimo urbis pfecto. Diligẽti ſane ciuitatis moderatori Optimo morum cenſori. Accuratiſſimo iuſtitutorum approbatori. Iuſtiſſimo uiro ædilitia dignitate prædito. Inuiolabili iuſticiæ præſidi. Fori totius æquiſſimo ſplendori &c.

Ciuibus & negociatoribus cæteriſque bonis idonea.

Splendido & prudenti ciui. Prudentiſſimo negociatori. Fideliſſimo mercatori. Mercoriali uiro probiſſimo diligenti & ſolerti artifici. Optimo operario. Studioſo ſcholaſtico. Ingenuo adoleſcenti. Spectatæ indolis pucro. Veneranda caniciæ ſeni. Iucundo amico &c.

De ſubſcriptione. Titu. vi.

Subſcriptio eſt modeſta notificatio ſcribentis cum loci, temporis: ac meritorum eius expreſſioni poſt uale ſub calce epiſtole poſita. Quattuor enim ad eam pertinent: loci unde epiſtola mittitur deſcriptio tpis quo ſcripta ẽ notificatio: quæ duo continue poſt uale ſcribi ſolent. Item ſcribentis & eius meritorum modeſta declaratio: quæ ſi humilis hoc eſt modus eſt ſcribens in poſtrema parte poni ſolet. Neque uero (ut dixi) ſi plena ſit ſalutatio permiſſa neceſſe erit iterum ſcribentis nomen ac merita reponere. Quinetiam negociatores tempus & locum in frontibus ponere ſolent. Locus autem iuxta regentis exigentiam in debito caſu ponetur: ut ex officina noſtra litteraria. ex alpibus. Ex parrhiſiorum lutecia. Ex caſtris. Aut ſine præpoſitiõe dum propria ſunt ut phormis. athenis. Romæ. Datum romæ: ſcriptũ Lugduni. Sed datum & ſcriptum licet in Ciceronianis epiſtolis legantur poſſunt ſubaudiri: ut Lugduni cal. martiis &c. Auinioni charthagini ruri. Nam ſecundum Seruium a tertia inflexione aduerbia in loco in i exeunt non in e. Tps autẽ in ablatiuo ſine præpoſitione ponemus: aut cum præpoſitione in eo caſu quem ipſa deſiderãt: ut Anno milleſimo quingenteſimo ſecundo Kal. Martiis aut ad Kal. martias. Cuius ſermonis differẽtia eſt ꝙ calendis dicimus quãdo ipſo die kal. actum eſt: ad kal. autem quaſi circiter kal. paulo ante aut paulo poſt. Notum autem eſt primum cuiuſlibet mẽſis diem calendas dici: deinde ſex in martio maio Iulio & octobri & quattuor in reliquis nonas. Poſt quas in ſingulis mẽſibus octo denominantur ab idibus. poſt idus uero qui reliqui ſunt a calendis ſequentis menſis quorum qui proxie p̄cedit calendas non dicitur ſecundus ſed pridie calendas. Qui uero proxime ſequitur calendas dici poteſt aut poſtridie calendas aut quarto ſeu ſexto nonas. ut alibi latiſſime declarauimus. Merita autem noſtra modeſte memorabimus niſi forte officii & potentatus gratia quid fecerimus: tunc uero nomen noſtrum in capite ponemus. alioquin potius modicitatem noſtram fatebimur q̃ titulos oſtentemus. cognitionis tamen & affinitatis gradus licite explicabimus: ut frater: patruelis: ſobrinus; gener: ſocer. compater tuus &c.

De principio ſeu exordio Titu. vii.

Principium ſeu exordium eſt breuis oratio in capite oratiõis poſita quæ ſtatim nobis aut beniuolum aut docilem aut attentum aut ſimul in his paratum comparat auditorem. De qua re: & quando exordio utendum: & quando inſinuatione: Videndum eſt apud ci. ad Herennium & apud Sulpitium in dicto opuſculo de cõponendis epiſtolis. Quia enim ci. in familiaribus epiſtolis non utitur exordiis: nihil nunc de ipſis meminerimus.

De narratione. Titu. viii.

Narratio eſt breuis dilucida: & ueriſimilis rerum geſtarum aut quaſi geſtarum ad cauſam pertinentium expoſitio. Breuis erit ſi unde neceſſe erit cœperimus: Si ſummatim & non particulatim narrabimus: Si non ultra neceſſarium proſequemur. Si tranſitionibus & digreſſionibus non utemur. Si per ea quæ dicimus ante facta intelligentur: Si dicta non iterabimus. cauendũ autem eſt ut inquit flaccus Ne dum breuis eſſe laboras Obſcurus fias. Ideoque additur dilucida. Dilucidam autem faciet ordo rerum geſtarum: ordo temporum: & ipſa breuitas: quæ ad memoriam facit unde flaccus Quicquid præcipies eſto breuis &c. Veriſimilem faciemus ſi ut mos: opinio: natura: ſpacia: temporum: perſonarũ dignitas: conſiliorum rationes & locorum oportunitates poſtulabunt dixerimus: unde & flaccus. Nec q̃cũque uelit poſcat ſibi fabula credi. Et iterum. Si dicentis erunt fortunis abſona dicta romani tollent equites peditesque cachinnũ.

De petitione. Titu. ix.

Petitio eſt uerecunda officii: beneficii: aut ueniæ imploratio: quam aut honeſtam aut utilem: aut neceſſariã facileque aut ſaltem fieri poſſe & decere cõprobabimus. officiũ petit̃ ubi iuſta eſt petendi propter merita noſtra rõ. Beneficium imploratur ubi nulla præceſſerunt merita. Venia quotiens præceſſerit culpa. Honeſta eſt petitio ubi res petitur hõeſta modo decenti. Vtilis ſi & præſtanti & exigenti proſit. Neceſſaria ſi re petita carere nequeamus: ut ſi pro crimine ueniam: aut cõtra fortiorem auxilia: aut in ſumma egeſtate opem petimus facile factu probat̃ qđ petit̃ ſi penes cuius hoc eſt in poteſtate eius a quo petit̃ eſſe ſignificat. quod fere quicunque petunt oſtendunt. ut æneid. primo Iuno. Aeole nãque tibi diuum pater atque hominum rex. Et mulcere dedit fluctus & tollere uento &c. Incute uim uentis &c. Et Dauid. Miſerere mei deus ſecundum magnam miſericordiam tuam & ſecundum multitudinem &c. Poſſe autem fieri neceſſe eſt decere honeſtum.

De concluſione. Titu. x.

Concluſio eſt artificioſus orationis aut epiſtolæ terminus. quo quod plurimum optamus. aut dictum factumue uolumus enũciamus. Epiſtolas qdẽ (quoniã de illis agere inſtituimus) ita fere claudere ſolemus uale & bñ age. uale & me (ut facis) ama. Aut ero & me ut accepiſti amare pgito. Vale litterarꝫ decus. aut morꝫ ſpecimẽ. aut rerꝫ mearꝫ p̄ſidiũ. Et amicos noſtros ſaluere iube. aut ſalute ip̄tito. Quod qdẽ apte dixerimus ſi talẽ cẽſuerim⁹ q aliis faciat ſalutis pticipiũ cũ ipſe multo ſic beatior. Nã cliẽs ñ decet ſe patronũ ſuũ ſalute iptire. ſed ipſi ſalutẽ aut fœlicitatẽ optare. Nã i comico cũ gnato parmenonẽ ſalute iptit ſupiorẽ & beatiorẽ ſe ſignificat p paraſiticã petulãtiã Cice. aũt uerbo uale nihil adde

re conſueuit. At ſi poſt ipſum uale quædam quaſi neglecta adiecerimus id iucunde faciemus per aduerbium heus: qd̃ reuocandi uim habet. hoc modo. Sed heus fili chariſſime ſunt & quæ mater ad te mittit munuſcula ab hoc tabellario expetenda. Si tamen ad uirum grauem ſcripſero uix audeam ſic reuocare. Sed potius dicam. Da ueniam uirorum opti me: ſi tuam dignitatem iterum conuenio. Plane. n. id dicere neglexeram &c. Et ſi pluſcula interpoſuerimus addemus iterum uale. Poſt uale autem ponemus ſubſcriptionem cum temporis: ut præmiſſum eſt annotatione. In ſubſcriptione autem cauendum eſt ne pro dediticio aut cliente te ſeruitorem nuncupes. Ante uerbum uale ſolent nonnulli & p̄cipue Plinius ponere aliquod dictum inſigne pondus uotorum continens. Poſt quod addere licet hæc ſunt quæ noſtra liceat te uoce moneri aut præcari. hæc dicta uolui. Tantum eſt quod te ignorare nolui. Hæç ſumma eſt &c.

De clauſulis ac dictis Plinianis. Titu. xi.

Clauſulæ ex Plinii epiſtolis per nos decerptæ ſunt hmõi. Scio quem animum: quod horter ingenium.
Tu modo enitere ut tibiipſe ſis tanti quanti uideberis aliis ſi tibi fueris. Vale.
Hæc tibi ſcripſi: qa æquũ erat te ꝑ amore mutuo nõ ſolũ oĩa mea facta dictaque: uerũetiã cõſilia cognoſcere. Vale.
Obſequar conſilio tuo: cuius mihi auctoritas pro ratione ſufficit. Vale.
Satius enim eſt (ut Attilius noſter eruditiſſime ſimul & facetiſſime dixit) ocioſum eſſe q̃ nihil agere. Vale.
Voluptatem percipio ſi ea quæ mihi denegantur amicis uideo ſupereſſe. Vale.
Serio peto fac ſciam quid agas: quod ſine ſollicitudine ſumma neſcire non poſſum. Vale.
Vt in cæteris rebus ita in audiendi officio perit gratia ſi repoſcatur. Vale.
Sed hoc ipſum amantis eſt: non onerare ipſum laudibus. Vale.
Neque enim magis decorum & inſigne eſt ſtatuam in foro populi romani habere q̃ ponere. Vale.
Sollicitus cuſtodiendus eſt honor: in quo etiam beneficium amici tuendum eſt. Vale.
De ſeruis Venalibus melius auribus q̃ oculis iudicatur. Vale.
Erit confuſioni meæ non mediocre ſolatium ſi tu nihil quæreris. Vale.
Sed iam finem faciam: ne modum quem ẽt orationi adhibendum puto: in epiſtola excedam. Vale.
Igitur memento nihil magis eſſe uitandum q̃ iſtam luxuriæ & ſordium pronam ſocietatem quæ cum ſint turpiſſima diſcreta ac ſeparata: turpius iunguntur. Vale.
Oſtende modo uelle te: nec deerunt qui quod tu uelis cupiant. Vale.
In ſumma: niſi æque longam epiſtolam reddis non eſt quod poſtea niſi breuiſſimam expectes. Vale.
Rogat enim & quidem efficaciſſime qui reddit cauſas rogandi. Vale.
Sumus ſolito rariores: quod initium eſt gradatim deſinendi. Vale.
Habent hunc finem aſſiduæ querelæ: ꝙ quæri pudet. Vale.
Id elige in quo uicerit ratio. a te enim ratio exigetur: nos excuſabit obſequium. Vale.
Trade filium p̄ceptori: a quo mores primum: mox eloquentiam diſcat: q̃ male ſine moribus diſcitur. Vale.
Hic erit epiſtolæ finis. Litteram non addam etiam ſi aliquis adhunc p̄teriſſe me ſenſero. Vale.
Neque enim ii ſumus quos uituperare ne inimici quidem poſſint niſi & ſimul laudent. Vale.
Illa adnota q̃ putaueris corrigenda. Ita enim magis credã cætera tibi placere ſi q̃dam diſplicuiſſe cognouero. Vale.
Dedit mihi quantum maxime potuit: daturus amplius ſi potuiſſet: tametſi quid homini poteſt dari maius q̃ gloria & laus & eternitas. Vale.
Neſcio quo pacto uel magis homines iuuat gloria lata q̃ magna. Vale.
Studeamus ergo nec deſidiæ noſtræ p̄tendamus alienam. Sunt qui audiant ſunt qui legant nos modo dignum aliquid auribus dignum chartis elaboremus. Vale.
Cuius ego pro ſalute pro moribus hoc ſum magis anxius ꝙ unicus factus eſt. Noſtri in amore mollitiam animi mei.
Noſti metus quo minus te mirari oportebit ꝙ plurimum timeam de quo plurimum ſpero. Vale.
Vt in corporibus ſic in imperio grauiſſimus eſt morbus quia capite diffunditur. Vale.
Proinde dum ſuppetit uita enitamur ut mors q̃ pauciſſima q̃ abolere poſſit inueniat. Vale.
Finem epiſtolæ faciam ut facere poſſim etiam cum lachrymis quas expreſſit epiſtola. Vale.
Hortor ut q̃ plurima proferas q̃ immitari plures concupiſcant nemo aut pauciſſimi poſſint. Vale.
Neſcit ſemel incitata liberalitas ſtare cuius pulchritudinem uſus ipſe commendat. Vale.
Aliud eſt epiſtolam aliud hiſtoriam aliud amico aliud omnibus ſcribere. Vale.
Neque enim cuiq̃ tam clarum ſtatim ingenium ut poſſit emergere niſi illi materia occaſio pariter etiam commendatorque contingat. Vale.
Dices oportere me tuis rebus ut meis uti. Etiam. Sed perinde illis ac meis parco. Vale.
Cum multis & ſæpe tractandum eſt quod placere & ſemper & omnibus cupias. Vale.
Ne quando filium durius acerbiuſque tractes memineris te hominem eſſe & hominis patrem. Vale.
Nihil eſt aut pigrius delicatis aut curioſius ocioſis. Vale.
Hæc ex Plinio apud quem multa id genus alia inuenias.

De epiſtolarum rurſus officio. Titu. xvii.

Epiſtolarum (ut dixi) officium eſt de re familiari aut alia quauis ſcitu digna aut neceſſaria certiores abſentes facere. Interdum autem (ut Hieronymus in epiſtola ad Marcellum ſcribit) eruditionis ſale condiuntur. Præcipue q̃ graues & de phia ſunt. Graues aũt apud Ciceronem licet paucæ ſunt. lxxx. lxxxv. clxxiiii. & q̃dam aliæ. Paſſim autem in Ciceronis epiſtolis reperiuntur ſententiæ cuiuſmodi ſunt ſubiectæ.

Sententiæ illuſtres ex epiſtolis Ciceronis depromptæ. Ti. xiii.

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

Nunquam præſtantibus in repub. gubernanda uiris laudanda eſt in una ſententia perpetua permanſio. ſed ut in nauigando obſequi tempeſtati artis eſt: etiam ſi portum tenere non queas: cum uero id poſſis mutata uelificatione aſſequi ſtultum eſt eum tenere cum periculo curſum quem ceperis: potius quã eo commutato quo uelis tamen peruenire: ſic cũ omnibus nobis in adminiſtranda repub. propoſitum eẽ debeat (dici quod a nobis ſæpiſſime dictum eſt) cum dignitate ocium non idem ſemper dicere: ſed idem ſemper ſpectare debemus.

Epiſtola.ix.ante finem.

Graue eſt homini pudenti petere aliquid magnum ab eo de quo ſe benemeritum putet: ne id quod petet exigere magis quã rogare: & in mercedis potius quã beneficii loco numerare uideatur. Epiſtola.xvii.

Eſt animi ingenui cui multum debeas eidem plurimum uelle debere. Eadem epiſtola.xvii.

Iam uero mihi non tantum uidentur iniuriam facere hi qui hæc diſputant quã hi cuius aures ad hanc diſputationem patent. Epiſtola.xxxviii.

Quod exemplo fit id etiam iure fieri putant. Epiſtola.xlvi.

Neque imitari malos decet medicos qui in alienis morbis profitentur tenere ſe medicinæ ſcientiam: ipſi ſe curare non poſſunt. Epiſtola.xlviii.

Nõne mauis ſine periculo domi tuæ eſſe quã cum periculo alienæ: Epiſtola.l.

Tempori cedere ſemper ſapientis eſt habitum. Epiſtola.lii.

Qui ſemel uerecundiæ fines tranſierit eum bene & grauiter oportet eſſe impudentem. Epiſtola.lxx.

Tibi perſuade præter culpã ac peccatũ hoi accidere nihil poſſe quod ſit horribile aut ꝑtimeſcẽdum. Epiſtola.lxxix.

Et ſi ea perturbatio eſt omnium rerum ut ſuæ quemque fortunæ maxime peniteat: nemoque ſit quin ubiuis q̃ ibi ubi eſt eſſe malit: tamen mihi dubium non eſt quin hoc tempore bono uiro Romæ eſſe miſerrimum ſit. Nam & ſi quocunque in loco quiſquis eſt: idem eſt ei ſenſus & eadem acerbitas ex interitu rerũ & publicarũ & ſuarum. tamẽ oculi augẽt dolorem: qui ea q̃ ceteri audiunt intueri coguntur: nec auertere a miſeriis cogitationem ſinunt. Epiſtola.lxxx.

Simus igitur ea mente quam ratio & ueritas preſcribit ut nihil in uita a nobis ꝑſtandum ꝑter culpam putemus: eaque cum careremus omnia humana placare & moderate feramus. Atque eo hæc pertinet oratio ut perditis rebus omnibus tamen ipſa uirtus ſe ſuſtentare poſſe uideatur. Eadem epiſtola.lxxx.

Mori nemo ſapiens miſerum eſſe dixit ne beato quidem. Epiſtola.lxxxii.

Non eſt ullum magnum malum ꝑter culpam. Epiſtola.lxxxiii.

In omnibus malis acerbius eſt uidere quã audire. Eadem.

Omnium rerum mors eſt extremum. Epiſtola.c.

Nulla ars litteris ſine interprete & ſine aliqua exercitatione percipi poteſt. Epiſtola.cxx.

Nihil eſt: mihi crede: uirtute formoſius: nihil pulchrius: nihil amabilius. Epiſtola.clxvi.

Fruor dum licet: opto ut ſemper liceat. Epiſtola.clxix.

Tu tamen pro tua ſapientia debebis optare optima: cogitatio difficillima: ferre q̃cunque erunt. Eadem.

Omnia ſum conſecutus uirtute duce: comite fortuna. Epiſtola.clxxviii.

Epiſtolæ offendunt non ſuo loco redditæ. Epiſtola.ccxxvii.

In omnibus ſeculis pauciores reperti ſunt qui ſuas cupiditates quã qui hoſtium copias uincerent. Epiſto.cclxxx.

A flamma ſi non potes omnem partem aliquam uelim extorqueas. Epiſtola.ccccxli.

Amatorie in epiſtolis Ciceronis dicta. Titu.xiiii.

Tametſi mihi fuit optatius quam ut primum abs teipſo: deinde a cæteris omnibus quã gratiſſimus eſſe erga te cognoſcere. Epiſtola.v.

A me omnia ſumma in te ſtudia officiaque expecta: non fallam opinionem tuam. Epiſtola.vi.in fine.

Tu uelim ita tibi perſuadeas nullam rem eſſe minimam q̃ ad te pertineat q̃ mihi non carior ſit quam meæ res omnes. Epiſtola.viii.

Quod autem tibi grata mea erga te ſtudia ſcribis eſſe: facis tu quidem abundantia quadam amoris: ut etiã grata ſint ea quæ prætermitti ſine nephario ſcelere non poſſunt. Epiſtola.ix.

Neque mihi in omni uita res tam erit ulla propoſita quã ut quottidie uehæmentius te de me optime meritum eſſe lætere. Eadem epiſtola.ix.in fine.

Ego utrunque meum puto eſſe & quod ſenatum oſtendere: & quod feceris defendere. Epiſtola.x.

Exiſtimes neminem cuiquam neque chariorem neque iucundiorem unquã fuiſſe quã te mihi. Eadem epiſtola.x.

Et quoniam meam tuorum erga me meritorum memoriam nulla unquam delebit obliuio. &c. Epiſtola.xii.

Spero noſtram amicitiam non egere teſtibus. Epiſtola.xiii.

Illud profecto cognoſces mihi te neque chariorem neque iucundiorem eſſe quenq̃. Epiſtola.xliii.

Hem mea lux: meum deſiderium: unde omnes opem petere ſolebant: te nunc mea Terentia ſic uexari: ſic iacere in lachrymis & ſordibus: idque fieri mea culpa: qui cæteros ſeruaui ut nos periremus. Epiſtola.cccliiii.

Adhortatoria dicta. Titu.xv.

Tu fac animo forti magnoque ſis: ſpereſque fore ut fracto impetu leuiſſimi hominis tuam priſtinam dignitatẽ & gloriam conſequare. Epiſtola.v.in fine ubi notandum Catonem dici leuiſſimum.

Præſta te eum uirum qui mihi a teneris (ut græci dicunt) unguiculis es cognitus: illuſtrabit (mihi crede) tuam amplitudinem hominum iniuria. Epiſtola.vi.

Te uero admoneo tum beneficiis tuis: tum amore incitatus meo: ut omnem gloriam ad quam a pueritia inflammatus fuiſti: omni cura atque induſtria conſequare. Magnitudinemque animi tui quam ego ſemper admiratus ſum ſemperque amaui: ne unquam inflectas cuiuſquam iniuria. &c. Epiſtola.vii.

DE·EPISTOLIS CONFICIENDIS COMPENDIVM

Breue eſt quod me tibi precipere meus in te incredibilis amor cogit. Tanta eſt expectatio uel animi uel ingenii tui: ut ego te obſecrare obteſtarique non dubitem: ſic ad nos confirmatus reuertare: ut quam expectationem tui concitaſti hanc ſuſtinere ac tueri poſſis. Epiſtola.xii.

Eſt tibi grauis aduerſaria conſtituta & parata incredibilis quædam expectatio: quam tu una re facillime uinces ſi hoc ſtatueris: quarum laudum gloriam adamaris: quibus artibus hæ laudes comparantur in his eſſe laborandum. In hanc ſententiam ſcriberem plura niſi te tua ſponte ſatis incitatum eſſe confiderem. Et hoc quicquid attigi non feci inflammādi tui cauſa: ſed teſtificandi amoris mei. Vale. Epiſtola.xv.

In hanc quoque ſententiam colligerem plura: niſi te mali totum epiſtolarum librum perlegere & ex pleno fonte quæ uelis depromere.

De modo. forma ſtilo: ac qualitate epiſtolarum familiarium. Titulus.xvi.

Texendæ ſunt familiares epiſtolæ uerbis tritis & familiaribus latinis tamen & non faſtidioſis: ſtilo nō multum elaborato ſed ſolerti q̄dam negligentia fulto. Nam ut Cicero meminit in lib. de perfecto oratore q̄dam negligentia diligens eſt. Itaque danda eſt opera ut ſi fieri poteſt in epiſtolarum contextu nulla pelluceat iunctura: dummodo uitetur plebes ſermonis nimia uulgaritas. Sermo itaque erit purus: latinus & ad intelligēdum facilis. Vnde Ci. noſter epiſtola.clxxiii. Verum quid tibi ego in epiſtolis uideor: nonne plebeio ſermone agitur tecum Nec enim ſemper eodem modo. Quid n. ſimile habet epiſtola aut iudicio aut concioni. Et paulopoſt. Epiſtolas quottidianis uerbis texere ſolemus. Hinc ēt Aulus Gelius. lib.xiii.cap.viii. Auguſti epiſtolas elegantia ſermonis neque moroſa neque anxia ſed facili & ſimplici laudat. Plinius quoque iunior ad Thuſcum ait. Et preſſus ſermo puruſque ex epiſtolis petitur. Seneca item ad Lucilium epiſtola.lx. inquit. Minus tibi accuratas a me epiſtolas mitti fruſtra q̄reris: Quis. n. accurate loquitur niſi qui uult putidie loqui. Qualis ſermo meus eſſet ſi una ſederemus aut ambularemus: illaboratus & facilis: tales uolo eſſe epiſtolas meas q̄ nihil habent exercitum nec fictum: ſed ſi fieri poſſet oſtendere q̄ loqui mallem. Non me hercule ieiuna eſſe & arida uolo que de rebus tam magnis dicentur. Neque enim philoſophia ingenio renunciat. Multum tamen operis impedi uerbis non oportet. Epiſtola etiam.xv. inquit. Sed ne epiſtolæ modum excedam qui non debet finiſtram manū legentis implere: in alium diem hanc litem cum dialecticis differam. Hæc ille. Qui ſiniſtram manum legentis impleri ſignificat cum longior fuerit epiſtola: tunc enim & dextera & ſiniſtra tenetur.

Verba itaque epiſtolarum non tam erunt uetuſta ut abſoleta & deſica ſint. nec tam recentia ut ignota: nec tam exculta ut moroſitatem præ ſe ferant: nec tamen ita neglecta ut faſtidiant. Verba autem præantiqua fugienda mouet. Aulus Gellius lib.i.cap.x. ubi poſt multa dicit Atque id quod a Caio Cæſare excellentis ingenii ac prudentiæ uiro in primo de analogia libro ſcriptum eſt: habe ſemper in memoria atque in pectore: ut tanquam ſcopulum ſic fugias. inauditum atque inſolens uerbum. Ex obſcuris autem & exoletis (ut ait uerulanus) quæ omnino uitanda ſunt famam eruditionis non affectabis. Sunt. n. qui ſe multa uidiſſe inaniter gloriantur. ſi nimis priſce loquantur.

De accurata prouidentia in componendis epiſtolis habenda. Titulus.xvii.

Quicquid dicturus aut compoſiturus es totum mentis oculo priuſquam inceperis præuidebis & excogitabis: Excogitatum ſuo ordine diſpones & diſpoſitum decenter exornabis. Sunt. n. in componendo tres pulchritudines obſeruandæ. ingenioſa excogitatio ſiue in neutro: uenuſta diſpoſitio atque economia. Et decens uerborum ſententiarūque exornatio Sub quibus continētur quinque orationis membra. Inuentio. diſpoſitio. elocutio memoria. & pronunciatio. de quibus in dicto opuſculo dilucide tractat Sulpitius.

De ornatu epiſtolarum. Titulus.xviii.

Tametſi autem epiſtolæ familiares rhetoricos colores aut poeticas fictiones non exquirunt: habent tamen ſuos ornatus. nam barbara & ſordida refugiunt uocabula. Improprietatem ſermonis aſpernantur & ineptos ſermones contemnunt. Figuras tamen poeticas non agnoſcunt: neque uocalium aut ſyllabarum concurſum tam ſedulo ut orationes fugiunt. Numeros non obſeruant: ſed oratorias figuras: ut hyperbolem: liptotē: eclipſim: & ſimiles ſi raræ ſint nō euitāt

De decoro ſeruando in epiſtolis. Titu.xix.

Decorum autem tam rerum q̄ uerborum q̄ perſonarum etiam in epiſtolis apte ſeruabitur. Nam rebus grauibus accōmodabitur ſermo grauis. Et perſonis futilibus ſermo inconſtans: ita ut ſermo uerus animi index cenſeatur: ſed de his alibi latius.

De epiſtolæ & litterarum conſimiliumque quantum ad elegantiā cū numeralibus diſcrimine. Titu.xx.

Epiſtola & quæcūq; alia ſingularem habentia citra diſtributionem poſita. numeralia diſtributiua refugiunt: quæ litteræ & cætera ſingulari carentia etiam citra diſtributionem admittunt. Sub diſtributione autem omnia indifferenter diſtributiua aſciſcunt: ſed ad tantum pluralis non fiet ſingularis relatio. dices ergo duas aut tres epiſtolas te dediſſe: & binas aut ternas litteras ſi uni duntaxat dederis at ſi duorum ſingulis duas epiſtolas dederis non inepte dixeris dedi pueris meis ad te binas epiſtolas. Cum autem dixeris accepi binas litteras: addes quarum alteris reſpondeo. ſi duas epiſtolas quarum alteri &c. De qua re & de reliqua latini ſermonis elegantia Laurentium Valeñ. conſules: Nos uero quantum ad epiſtolarem faciat rationem hæc ſatis eſſe ducimus.

Finis Compendii Aſcenſiani de epiſtolis.

Index eorum quæ annotatu digna interpretes tradiderunt.

A

Aeneas cur pius.
Aures conſulendæ.
Ago.
Actor.actuoſus. 3
Adoro.
Accuſo.
Agere cauſam.
Accipio.
Auctor.auctoritas. 4
Auctorare &c.
Actiones.actus.
Aſſentio.aſſentior.
Appeto.appetitus.
Agnoſco. 5
Apud.
Ago cum populo. 6
Afficio. 8
Accipio. 9
Agri camp.diuiſio. 16
Aliptes. 22.128
Apelles. 23
Alacer &c. 24
Appulia. 27
Ad ſummum.
Ad ſummam.
Adoleſcentia.
Agnomen. 28.131
Attamen
Accuſo.
A.Ab.abs.
Ad ſummam in ſumma.
Amor.
Animus.
Acceſſio.Acceſſus.
Adoleſcentia. 29
Accidunt mala. 30.181
Ante poſt.
Aeque ac atque. 30.115
Ad.apud.
Admiror.
Afficio &c. 31
Ars
Alter.
Adamo. 32
Aure certior oculus.
Aduento. 33.34
Appropinquo 33
Animus liberalis 34
Ago.ago gratias. 38.89
Amo.Diligo. 38.148
Aedilis.
Amanus.
Agger. 39
Aedilitas &c. 40
Aeſtiua. 49.42
Acta. 44
Appium. 45
Apamea 46
Alarii. 47
Ambo.
Ambitioſus.
Ad urbem. 55
Amanus 58
Ambitus. 62
Applicare.
Ariſtarcus. 63
Aduerſus. 65
Abfui parte & partem horæ
Acceptatiſſime.
Adeo.
Adhibitus.
Acquieſcere. 67.68
Approbare.
Atque. 68
Ars quid a doctrina.
Adhuc. 69
Ac.
Affuiſſem.
Arma. 70
Aegina.
Aſia. 71
Ante.
Augures.
Animus.animia. 72
Auctoritas. 73
Appropinquo. 74
Amor.amicitia. 75
Apud. 76
Adeſſe. 77
Aequo animo
Aeſculapius. 80
Athenæ. 81
Academia. 82
Abiectus 83
Attendo
Abducere
Accedere. 84
Accomodare.
Allator.
Aperte. 86
Arrogans. 88
A.ab.e.ex. 90
Apagete.
Animaduerſio. 93
Adhibere fidem.
Agere tecum.
Ardeo. 94
Arripere. 95
Annales.
Aſſentatores.
Ageſilaus 96
Auertere.
Agitare.
Amens. 113.109
Auctorem eſſe. 112
Aſtura. 117
Aeſopus 118
Aes alienum. 120
Acrocorinthus. 122
Andabata. 123
Amabilior.
Arpinum. 127.203
Amabo. 137
Arabes 138
Arſacidæ 139
Architecti. 142
Alſia. 143
Ariſtarchus
Aſteriſcus 146
Attellanæ comed. 150
Area
A nobis eſt. 152
Aquinum. 155
Agrippa.
Aphricanus
Acta 157
Amor.amicitia. 158
Aduertere animum.
Animaduerto in te. 159
Auxilium. 161
Alere. 168
Auxilia 174
Argenteus fl. 175
Ambitio.
Aſſidere.
Aduerſus. 185
Arunci
Auſonii. 194
Auſter. 197
Agere gratias.
Aptus. 198
Anguſtie. 199
Atella. 201
Acceſſio. 205
Aſſis partes. 208
Ambitio.ambitus.
Auitus. 209
Alabanda. 211
Athenais.
Acerrime
Admirari 224
Aberratio 230
Alitia.
Actio. 232
A tergo a fronte. 234
Apricari.
Aduolare. 236
Amplecti. 237
Argumentum
Auocare.
Accurrere. 228

B

Barce. 11
Bonum uerum. 14
Bona dea. 17
Bonum triplex. 30
Buſtuarii 31
Balbus. 39.152
Belli incendia. 66
Bene actum mecum. 70
Bœtia.Boetia. 81
Benignitas. 83.226
Binæ litteræ. 85
Bene eſſe. 90
Bene.bonus. 95
Breuis. 106
Beatus 107
Bellum. 108
Bellus 125
Bonorum poſſeſſio 127
Beta. 129
Beluaci. 132
Bauli. 133
Beſſis. 208
Barcilia. 212
Belliſſimus. 219
Butrotum 221
Biduum. 225
Buccinator. 237
Bilienus. 238

C

Cum imperio.
Creditor
Calumnia.
Cauillatio.
Contentio.
Compoſitio. 2
Correctio.
Cauſa.
Creditor.
Calumnia. 3
Cum & tum.
Coram. 3.70
Curia calabra.
Claſſis. 4
Conſul.
Cupio.
Cognoſco.
Commoueo.
Concilio. 5
Curio. 6
Comitium. 7
Contendere
Comitium 8
Caldus.Calfactus. 9
Certior fio.Certus ſum. 10
Clemens 10
Cupio. 11
Conor.
Commotio.
Conſulares. 12.181
Clodii inceſſus 16
Comitia tributa.
Comitia curiata 19
Colligo me. 22

Clinicus. 23
Conſtantia
Comitia 24
Cum primum.
Cōdēno crimine & criminis
Cognomen 28
Culpa careo.
Conſuetudo
Conuerſatio.
Charitas 29
Copia copiæ.
Ciuis.conciuis
Cognoſco. 31
Certum facio.
Comparo. 32
Curare.
Cogito. 33
Capere.
Cura.curatio.
Credo.
Commendo. 35
Conditio.condictio.
Compoſitio
Compilatio 37
Copiæ. 39
Concio. 40
Cunctum.Totum.
Ciuitas.Vrbs. 41
Conſolor. 43
Commodo.Mutuo. 46
Clementia. 48
Conſobrinus. 49
Conſultor.conſultus. 50
Conſolatio.
Conſcribo. 51
Caſtra. 54.62
Committere. 58
Curſus.
Complecti. 72 84
Celeriter. 62
Confice. 64.83.94
Cenſores.cenſere. 64
Cumæ.comum.
Conſilium. 66.67.
Cōmunicare. 67
Calamitas.
Callere. 70
Cōmitto.cōmendo.
Circumcirca
Corinthus.corcyra.
Cohibere.
Confirmare. 71.77
Clam.
Curare.curatio. 72.117
Commentari. 74
Conduco.
Certe. 75.79
Conari. 75
Cenſere. 77.105.
Concedit.
Cedere
Complector. 77
Caput.capitulum. 79
Caſus.fortuna. 80
Chilones.bis
Cogere
Codicilli.bis.
Contubernales. 81.103
Commerere. 83
Cōari.Niti. 70.84.94
Conſuetudo. 84
Concilio.Reconci. 86
Contumelioſus.
Conflare. 87
Concio.
Coactus. 88.173
Cumulate. 91
Cliens. 92
Coram. 94.112
Caliſthenes. 95
Commentarii. 97
Contendere.
Conuictus. 98
Contingere. 100
Commoueri.
Corrigere. 101
Continuo. 102
Confici. 105
C erno.certe
Caſtrum.caſtellum.
Cōiicere.cōiectura. 107.196
Congreſſus. 108
Clemens. 110
Calumniari. 111.142
Cymbri.
Celtæ.
Calate.
Caue. 114
Confidentia.
Codicilli.codiculus
Cornicines.
Centuriæ 116
Cubiculum. 611
Conſtituere. 121.19
Canere.
Carruca. 122.233
Conſuli iureconſultos. 123
Cautiones.
Capitalis. 124
Chirographū. 126.187
Congiarium. 133
Cohorticularum. 135
Commagena. 137.221
Cocleæ.
Critici. 146
Cumulare. 147
Crudus. 151.229
Canterius. 151
Continentes. 152
Cantarides.
C.Duillius 153
Cimas. 155
Citheris. 156
Coſſus.
Cicero.cato.
Cecilii
Cæſares.caii.
Ciuitas. 157
Complura. 161
Candidati. 170.230
Corduba.
Commeatus. 173.193
Calpe. 173
Circulator.
Cunctatio.
Conciſum. 174
Confluentes fl. 175
Copiola. 180
Contingit.Accidit. 181
Conſerui. 187
Coricus.crocum. 191
Concinnare. 194
Conuicium. 197.230.238
Conſtare. 199
Cybira 206
Curator. 213
Cizicus 218
Conducere. 222.232
Clarus
Contendo. 228
Cures. 230
Committere. 234
Clepſydra.
Componere.
Cauſa. 236
Coniunctio. 237
Confiteri. 238

D

De. 2
Diſputo.
Demophyle
Deduco.
Dieſpiter.
Decernere. 4
Dibaphum. 5
Dictator. 6
Dies comitiales. 7
Diſſimulo. 9
Defendo.Propugno. 11
Dignitas. 14.38.70
Defunctus. 22.168.
Dialogus. 26
Defectus
Dubito.
Diuiſio. 29
Diſcedo.
Decedo. 30
Defatiſcor.
Defeſſus. 31
Dico.
Dum.donec 34
Dico.do 35
Differre.
Diligo.Amo. 39
Deſiderium. 40.49.99
Decimatus. 41
Diſſenſio. 42
Deficio me. 44
Dimitto.
Dracma. 46
Decerno.decretum. 54
Diocœſis. 56.211
Dilema. 57
Declamare 62.132
Diuinare. 64.137
Domus. 64
Deferre. 67
Deligere. 71
Difficile.
Deficio te & a te. 73
Ducere.. 75
Delecto.delector.
Dominari. 80
Diu.iamdiu. 82
Diripere.direptio. 83
Ducere.abducere. 84
Deſiſtere
Diſceptatio. 87
Diſſolutio 88
Deſidero. 89
Dalmatia.
Dum. 93
Denunciare.
Dare fidem.
Dare ueniam uerba.
Dare poteſtatem. 94
Deinde. 95
Diarium. 96
Decepti. 99
Dumtaxat
Dein.
Deponere.depoſitum. 102
Deferri. 103.222
Diffinitum. 103
Diſcretus. 104
Dare. 112
Diploma. 114
Decuriæ.decuriones. 116
Diuerto &c. 117
Diſuria.
Diſenteria 129
Didaſcalia. 134
Depræhenſus. 136
Diſcupio bis. 140
Diony.corinthi docet. 151
Diſertus.Balbus. 152
Deſiderari.
Deſignati conſſ. 158
Diligentia. 160
Delectus militum. 175
Duplex. 185
Deſpondere. 190
Dracma 192
Diuerſoriolum. 196
Diſceptator. 207
Delere 218
Delinitus. 229.239
Deportare. 231

Index

Domicilium. 236
Diſſuauiari. 239
E
Expugno bis.
Exulcero. 2.3
Efficio.
Exanimo. 3
Enitari. 3
Exoro.
Epiſtola.
Eloquentia.
Et. 4
Exopto
Expeto. 5
Et ſi. Tametſi. 208.80
Et enim. 29
Excedo.
Exequiarum ritus. 30
Epiſtola. 4.22
Extinguere
Excelſum.
Expectatio. 33
Expoſtulo. 35.60
Etheſiæ. 44
Eximius. 48
Etiam. 72.77.50
Epheſus ioniæ. 53.212
Excellentia. 55
Epicurei.
Endiadis. 58
Exitus. 62
Expreſſa.
Expedire. 64
Exempla. 65.73
Exercitatus.exercitus. 70
Enopia. 71
Ego in princ.orationis. 73
Exul. 77
Etiam atque etiam. 78
Expectatus. 79
Exquiſita. 83
Expers. 85
Euertere. 87
Eruere. 93.104
Extrico. 93
Expromere. 94
Euentus.euenta. 96
Exhaurire. 99
Extare. 81
Erratum. 103
Excitare.
Exitioſum. 105
Exemplum.plar. 112
Ediſcere. 116
Elephanti. 119
Emiſſarii. 120
Eſedum. 122.233
Exceptiones.
Ex iure manu.cõ. 124
Ecquid. 125
Exedra. 128
Exibilatio. 133
Euphrates 137
Explodere. 139
Ecquando.bis. 140
Ergo. 141
Efferueſcit. 142
Expenſum fero. 146
Eiurare. 150
Expiſcari.
Eluxi. 152
Eut.apelus. 156
Expecto.Spero. 160
Explorare. 161
Exputare. 169
Exemplum
Exigere. 163
Ergaſtula. 179
Epidamnum. 217
Eiicere. 219
Eleuteros.
Exiſtimatio. 224
Elico.
Emiſſarius. 236
Epiphora. 238
F
Finis.
Facio ſatis
Facere.factum. 3
Fore. 4
Familiaris 5
Facile. 10
Fides. 11
Fortitudo. 12
Fama Rumor 14
Fructus. 20
Facies.frons 24
Fortunæ. 29.76
Fatigatus. 31
Facio certum. 32
Flagito. 35.148
Facinus. 38
Forum. 52
Forma. 63
Fœdiſſimus. 68
Feci iacturam. 72
Facul.Difficul. 73
Forenſis. 74
Fortuna.caſus. 80
Funus bis. 82
Familia. 93
Fœmina. 94
Faſti dies & libri. 96
Fungor
Fruor. 100.149
Facultas. 101
Funditus. 104.141
Falſum gaudium. 114
Fiducia. 116
Formula.
Facundia. 124
Fidelia. 130
Feriæ latinæ. 135
Fabri. 142
Fœde. 151
Fidis.Fidicen. 154
Frabateria.
Fauonius. 155
Flaccus.
Fabii. 157
Furtum.Rapina. 173
Fultus. 188
Fatale. 190
Feriæ. 194
Fructus. 206
Familia. 217
Faxo.
Fixa. 218
Ferreus. 231
Fames.Inedia. 234
Frugi. 237
G
Gratificor. 5
Grator.Gratulor. 12
Gabinii damnatio. 19
Gubernator. 34
Gratulatio 35.226
Gaudium. 38
Glorioſus. 62
Gymnaſium. 82.97
Gymnoſophiſta 82
Galatæ. 114
Geſtire. 117
Gallinaria ſilua. 155
Gallia narbo. 170
Gades.
Gratis. 173
Gluten. 185
Gladiator. 187
Grauiſſime. 234
H
Horto.hortor.
Hortenſius. 4
Humanitas. 11.50
Hic.illic.iſtic. 22
Hactenus. 29.67
Hyems. 43
Hyſpanienſis. 45
Habeo rationem. 49
Heſitatio. 63
Hexaphoron. 82
Habere gratiam. 89
Habere fidem. 95
Herodotus. 96
Haruſpicina. 116
Hedui. 123
Hyponnax. 128
Heluellæ 129
Hypodidaſcalus. 151
Hyberna. 174
Hereſis. 229
Habena.
Helluo.
Horologium. 236
Hypomemata. 237
I
Iſauricus. 2
Interpoſitio.
Idem.ipſius. 3
Inuidia 4.148
Inſtituo &c.
Iduare &c.
Itis. 4
Intimus. 5.50
Intendo. 5
Integra res. 8
Interuallum.
Id cauſæ. 11
Inuro 23
Iſocrates 26
Iapygia. 27
Ingenium. 28
Incuſo.
Iocundum.iucundum.
Infandum.
In ſumma 29
Inferiæ. 31
Iactatus. 31.38
Inflammo.incendo.
Inuenio.Reperio.
Intereſſe. 32.75
Illuſtre. 33
Italia. 34
Inceſſere 38
Iſſicus ſinus. 39
Ignauia. 45
Ius honorarium
In diem.in dies
Inimicitiæ.
Ignominia. 46
Iureconſultus. 50
Iconium. 53
Impugnare. 63
Inſeruire.Seruire. 64
Inſolenter.
Ipſe. 67
Improbitas.
Iacere. 68
Inertia.
Ingraueſcit. 69
In præſentiarum.
Inuitare.bis. 70
Interire.
Iactura.
Imitari bis. 72
Iucundum.Gratum. 73
Induſtria. 74
Inducere animum 77
Iuno Lucina. 78
Intereſſe.
Ignoſcere.
Indulgere. 80
Iuriſditio. 81
Inſignis. 83
Inueſtigare
Inſinuare. 84
Impendere. 85
Ingenue. 86

Index

Iuſiurandum. 87
Importunus. 88
Iacere. 91
Impendere. 99
Inſtare. 106
Intercalaris. 115.120
Interreges. 123
Interdicta. 125
Incumbo. 138
Intercapedo. 154
Impero.Iubeo. 161
Inuitamentum. 163
Impedimenta. 168
Implorare. 173
Interdico. 176
Immunitas. 186
Indicere. 192
Ilaris. 209
Illecebræ. 229
Inedia. 234

L

Largitio. 2.4.62
Liberius. 2
Legatorum genera. 3
Lex.Rogatio. 7
Leuitas. 12.88
Libertas licentia 14
Libertas in domo Ci. 17
Laud.iudiciaris. 18
Locatio. 23
Lex curiata 27
Laudatio.laus 30
Laſſus.lapſ.laxus. 31
Librarius. 32.237
Libertinus. 35.49
Latrones.
Leticia.Gaudium. 38
Lautea. 39
Ludi. 40
Lictor. 44.49
Limitare. 57
Luſtrum. 64
Leuare. 69.73
Liberi bis. 70
Lucina iuno.
Licere a poſſe. 78
Lecticarii.bis. 82
Ludibrium.
Labefactus 86
Lenire. 88
Librarius. 90
Laberius. 123
Luperca. 127
Loramentum. 140
Lauatio. 143
Leges ſumptuariæ. 149
Lucanica. 150
Ludus 151
Laganon 152
Layda 156
Lentuli.Lucii.
Lucani. 157
Luculentus. 169
Luſitania. 174
Lamiarum fam. 181
Laconiſmos. 184
Lucilius. 194
Laceſſere. 195
Labefactare. 197
Libre partes. 208
Larius lacus. 209
Labrum. 221
Lacinia. 237

M

Mimi actuoſi 3
Mereo.Mereor.
Moneo.
Mei tui ſui. 4
Magnanimus.
Meditor 12
Mutia feſta 19
Monimentum. 21
Munus.Præmium. 22
Manubiæ. 23
Magnitudo animi. 24
Modeſtia.
Moderatio. 26
Migrare. 30
Mirari.Admir. 31
Munerarius. 41
Mutuare. 46
Minerua. 50
Maturare 53
Mos.
Magiſtrare. 65
Met adiectio. 72
Meretrix. 73
Maiores.Min. 79
Munimentum. 82
Muri.Parie 85
Multum.Satis. 89
Meritum. 93.181
Mediusfid. 103
Mendum.da. 111
Moliri. 114
Mancipium. 130
Municipia. 150
Manii.
Meſſanæ. 157
Miſere. 190
Melitenſis 211
Millaſſa. 212
Mitto. 225
Maceria.
Morari. 236

N

Nam quianam.
Nouæ. 4
Noui homines. 12
Negatio.
Megocium. 14.33
Nefarium. 15
Naufragus. 21
Neceſſe eſt.
Nemo.nullus 27
Nomen 28.102
Nempe. 31
Non uero. 35
Nuſquam. 46
Nobilis. 48
Neceſſitudo. 48.80
Negoc.facere. 59
Negligentia. 68
Niti.Conari. 76
Nuncius.nuncium. 80
Nauiter. 95.170
Nongenti. 103
Nauare. 106
Nauſeare. 129
Nomen. 131
Naſo.nero.
Numidicus. 157
Nihil dum. 178
Negociari. 206
Ny ſa. 213
Narona. 216
Nerui. 228
Nauicularius. 233
Nundinæ. 234

O

Officium.
Oppugno 2
Obſequium.
Orator. 3
Opto. 5
Obtrectatio.
Opinio. 11
Ocium.ocioſus. 14
Oratio. 26
Opus eſſe. 27
Obſecro. 28
Obteſtor
Olim. 29
Offendo. 31
Opto.optio. 34.83
Oro.Rogo. 36
Ouatio. 39
Omne.Totum. 41
Opera.opus. 43
Occurro. 51
Olympias. 64
Occaſus. 65
Optare.Sperare 66
Obeo. 69.170
Ob.obire &c.
Oppido q̃ 70
Oppidum. 72
Opprimor. 73
Oculus unde. 78
Ocium litterarium. 79
Ops.opes.
Orbus. 83
Obterere. 93
Opitulari. 97
Obtundo.
Obtempero.
Obdureo. 98.195
Oſines aues. 110
Operio.rior. 117
Oſci. 119
Oſtrea. 129
Oenomaus. 149
Oſtentare.
Obſeruare. 159.209
Opera.Cura. 160
Obſides 165
Obteſtatio 199
Obſequor. 216
Occidio.
Obſidio. 224
Obrepere. 237

P

Pietas. 2.20
Pecunia.peculium. 3
Priuilegium. 5
Penes.Apud. 6
Proficiſcor.
Prope. 8
Præſum.
Prodo.
Porro.
Productores 9
Propugnatio.
Præterea.
Præſidium 11
Potior.
Peruerſitas. 12
Præceptor. 13.72
Præmium.Munus. 22
Preda 23
Præter ablatiuo. 28
Præſertim
Præcipue
Prætermittere
Præ.præter. 29
Penes.Apud. 31
Peto.poſtulo. 34
Pilum & comp. 37
Pyratæ.
Perferre.
Perſoluo grates. 38
Phale. 39
Panthera. 40
Peſſinunta.
Propediem & modum. 41
Pagina. 42
Patronus. 63
Pompa. 44
Prædes. 46.102
Preſto & der. 47.77
Propinquus.
Patruelis.
Prudentiæ partes. 49
Perſuadeo.Suad. 50
Prolixum. 57
Priſcus.priſti. 58
Polliceor.
Promitto. 59

Index

Prædítus,
Probare 67
Perculſus,
Proſſernatus. 68
Patior.Suffero, 71
Perſona. 72
Pyramis. 82
Parere,part;
Partes.Muri. 85
Palam.Coram. 93
Preſcribere, 105
Punctus.punctum, 109
Præpetes. 110
Peius.i.magis. 120
Pſeudo 128
Philotectes. 132
Paludamentum, 138
Præuaricator, 138
Promulſis, 150.152
Pauones, 151
Peniculus,
Pauimentum. 154
Plancus,plau, 157
Pullarii, 164
Periclitor. 166
Petitiones. 168
Proximus te 191
Procurare, 196
Propugnaculum, 220
Petaſatus.
Pigmentarius.
Paludamentum 229

Q

Queſtio, 3
Quis:quiſque. 4
Quam mox. 8
Quamprimum, 27
Queſtor
Quanquam quis. 28
Quo pro cui.
Quapropter.quare. 29
Quis.Vter. 31
Quam per. 69.40
Quottidie. 47
Queſo 51
Quamobrem, 59
Quando. 60
Querere. 82
Quintiliani 157
Quiritare 173
Quadrans, 208

R

Repugnare. 288
Ratio. 14
Receptitius. 17
Reus. 25
Remitto 29
Reperire. 32
Refragor 34
Rectum. 38.66
Res geſtæ, 36
Rogo.
Refero gratias,
Reddo grates. 38.89
Reuerto.tor. 60
Re in compo, 70
Recrudeſcere, 74
Reticere. 77
Reconciliare 86
Ruſticitas. 94
Refricare. 100
Repræhendo. 101
Recreare, 106
Rudere. 133
Reiecta quæ, 144
Rhodanus. 162
Rapina furtum 173
Res nouæ. 183
Regium lepidi, 188
Ructus 197

S

Suſpitio 2
Senatores 3
Sermo 4
Studium. 5
Silere.Tacere, 8
Simulare, 9.14
Scilicet. 9
Sententia
Sedulus 14
Stomachus. 17
Sceuolæ 29
Sarcinatores,
Spondeo. 22
Saciare.Explere. 29
Spes.Expectatio 33
Suffragari. 34
Sero.Serotinus,
Sempiternum
Stolidus
Specto
Sacerdos, 36
Spiſſus,
Sollicitus. 39
Sollicitus,tudo, 40
Simultas 41
Specula, 45
Stator. 46.49
Suadere, 50
Solatio 51
Seruio.inſeruio, 64
Similis 65
Sequi.Imitari. 72
Satis.Multum. 89
Saltem.Saltim. 104
Salina. 131
Suſurrus. 132
Schœnobates 133
Syngrapha. 133
Syntagma.
Saltarius. 134
Scatinia lex, 139
Sportella 147
Soboles 174
Simplex. 185
Sica.Sicarius, 187
Statio. 193
Scribo.Exaro, 195
Subſellia 203
Scriptura, 214
Strenuus 219
Spectrum. 229
Solarium,
Sudum. 236
Succeſſa, 237

T

Tenere. 3
Tum & tum. 4
Taciturnitas. 8
Temeritas. 12
Temperantia. 26
Tametſi.Tamen, 28
Timeo.Metuo. 29
Teſtium genera. 30
Tuo nomine:tui, 31
Tradere, 34
Tempora bis, 35
Tribuni. 48
Taberna &c. 81
Tumulus.Tumba. 82
Tua cauſa.tui cauſa 89
Torquati. 106
Tripudium, 110
Tubicines. 116
Trachinia, 128
Tricæ. 135
Tumultus. 137
Trabea. 152
Titi.Tullii. 157
Tetradracma. 191
Tabularia. 217
Tyrannus. 222
Tempeſtas, 224
Trinūdinum. 234
Tergiuerſari. 237
Triclinium. 238

V

Vlcus,Vlcero. 2
Vita. 3
Veſpere.Veſperi. 4
Vehemens.
Veſanus,
Vetus, 33.5
Video.Sentio. 8
Vngula. 9
Verum.Bonum, 14
Vatinius, 15
Vlciſcor, 20
Vultus.Facies 24
Vereor.Dubito. 29
Vendico.Vindico, 33
Vanus.Vanitas. 35
Vadimonium. 37
Vrbs.Ciuitas. 41
Venit in mentem, 48
Vtor.Vſura. 50
Valere.Bene eſſe. 90
Voluptatis ſpecies, 104
Video.Cerno. 107
Vnctor. 128
Veternus. 135
Varicari. 138
Volutari. 143
Vernaculum, 148
Velitari 152
Video.Viſo, 154
Vicem. 182
Vigilare. 184
Viaticum, 188
Vltro 205
Vigilare.Dormire. 222
Videlicet. 236
Vrbanitas.
Villicus, 237

¶Mar. Tullii Ciceronis Epiſtolæ Familiares cum Ioannis Baptiſtæ Egnatii Veneti Selectus: Hubertini Creſcentinatis cōmētario: & Martino Philetico ſuper epiſtolis electis: & Georgio Merula Alexandrino: Addita etiam ſunt nonnulla alia loca p Angelū Politianum interpretata.

P. SEST Lētulus. Cui cōſulatū cū Metello nepote gerēti: filis illi admodū Hiſtrio Secūdanus Spinter noīe: Spinteris cognomētū dedit. Vt Metello tertianus ille Pāphilus: Pāphili qq; ædilis: Apollinarib⁹ ludis primus Carbaſinis uelis theatrū totū iduxiſſe dicit̄. Pli. & Fab. Sexto auctores. & Valerius nono: illud obiter adnotarim: Spinteri nomē ueteribus græciæ comicis peculiare fuiſſe. de hoīe. ſ. barbaro & phryge: qn & Tragœdiæ auctor hoc noīe celebris ab heraclea: cui⁹ fabulæ duæ cōbuſt⁹ Hercules: & afflata fulmīe Semele legebant̄. Is igit̄ Lētul⁹ & i ptura: ne ci. i exiliū pelleret ſūmo ſtudio cōtēderat. Vt Ci. i epl'a ad. Qu. fratrē. & nō multo poſt i cōſulatu: ut de exilio reſtitueret̄ enixiſſime curarat. Quare Cic. illū i oratiōibus parētē & ſalutis ſuæ dn̄m n̄ ueret̄ dicere: q poſt cōſulatū pcōſule i ciliciā pfectus reſtōnē hāc regiā ſibi potiſſimū demādari optabat. Cui⁹ cā Cic. ſollicit⁹ erat admodū: qd' oibus ferme huiuſce libri teſtat̄ epiſtolis. Belli ciuilis iter Cæſarē & Pōpeiū geſti initio: ſecut⁹ Pōpeianas ptes: dū Aſculo pēſt decē cohortibus: aduentu Cæſaris deterrit⁹: ide pfugit. mox Corphinii cū Domitio iclusus: bn̄ficio Cæſaris: ipetrata nō ſibi ſolū: ſed aliis quoq; Romāis ciuib⁹ uenia: uixit: qua tn̄ ſic abuſus ē. ut in acie quoq; pharſalica ɔtra Cæſarē ſteterit. Hirti⁹. Et quoniā hūc Cic. pcōſulē appellat: illud prio dixeri nō puū eē eorū lapſu;. q rectū huiuſce nois caſu;: & huic ſimiliū uitiāt. ſiqdē hæc oia pcōſule: pprætore: pquæſtore: recto caſu dicēda ſūt qd' ex Saluſtii lectōe: ubi corrupti nō ſint codices: aduertas. ſed diui Auguſtini i libello quē d' grāmatica ſcripſit citabit̄ auctoritas i hæc uerba. Sic. n. ibi. Ab eſ'a uocali nullū latinū niſi iūcta ppoſitiōe maſculinū iuētī. Vt pcōſule: ppptore. Ergo iūcta ppoſitiōe ſiūt latina ut dixi: p ptore. pqſtore. nā ueteres noīatiue cāu pcōſul dicebāt. Attēdētes nullū nomē apud latios uirilis generis i e exire. Hæc Aug. Procōſules aūt primū Albo & Sp. Fuſio. Cōſ. creari cæpti. cū ifeliciter re geſta i Eqs: dū alter Cōſ. Rōæ delectū hēt. Quītiū primū pcōſulē ſuppetias laturū collegæ decernit. ide vo hoc nomē ductū. qɋ uice cōſulū ſeſe gererēt: & ſane inſignia pcōſulibus ppe eadē q̄ & cōſulib⁹ pterq̄ qd' ſex tātū littorib⁹ uti cōceſſū iis ē. Is ſi puinciæ pacatæ pſit. qd agat. qd' ſit ei⁹ officiū: late a iurecōſultis prio de ei⁹ offō legas. Illud qd' ad enxenia attinet. ſcitu nō idignū. Antonini & Seueri ipatorū cauētiū. & ne oino. & ne ſp. ne ue ab oib⁹ accipiāt. mittebant̄ uero pcōſules priſcis tpib⁹ q reb⁹ militarib⁹ pēſſent. q̄lis ſcipio maior i hiſpāias & marcell⁹ i Siciliā. qb⁹ quoniā ſine magiſtratu eē uiderent̄. & qɋ pcōſule nemo ad cā diē triūpharat: & qɋ amiſſa tātū recuperarant. negari triūphū placuit cū alioq maximas res geſſiſſent. Plutarch⁹ i Scipiōe. & Maximus ſcdo. q uero puinciis pērāt q̄les erāt hiſpāiæ. Aſia. Cilicia. hi oēs poſt geſtū cōſulatū ſorte deligebant̄. Adeo ut Cic. multo poſt geſtū cōſulatum i ciliciā proconſule ierit. fuitq; ſeqntib⁹ tpib⁹ hæc dignitas oium maxima. adeo ut impatores quoq; ipſi. nec aliis maiorez dare poſſent. & ſibi quemadmodum tribuniciam poteſtatē. ſic proconſulare iperium. & ius quintæ relatiōis arrogarēt.

IOAN. B.E.V.

Quis fuerit Len.

An procōſul dicatur

¶M. T. C. Epiſtolarum familiarium ad Lētulū pcōſu. Liber primus.

¶M. T. C. Lentulo proconſuli ſalutem plurimā dicit.

exordium

EGo omni officio ac poti⁹ pietate erga te cæteris ſatisfacio omnib⁹ mihi ipſe nunq̄ ſatisfacio. Tāta eni magnitudo ē tuorū erga me meritorū ut qm̄ tu niſi pfecta re de me nō cōquieſti: ego qa non idē i tua cā efficio: uitā mihi eē acerbā putē.

narr

In cā hæc ſunt. Hāmonius regis legatus apte pecūia nos oppugnat. Res agit̄ p eoſdē creditores p quos cū tu aderas agebat̄. Regis cā ſi q ſūt q uelit q pauci ſūt: oēs rē ad Pōpeiū deferri uolūt. Senatus religionis calūniā nō religione: ſed maleuolētia & illius regiæ largitiōis iuidia cōprobat. Pompeium & hortari & orare & iam liberius accuſare & monere ut magnam infamiam fugiat: non deſiſtimus. Sed plane nec precibus noſtris: nec admonitiōib⁹

LEntulo primum Cicero hac epiſtola. quantum debeat. tum quid de regis re. uel ab eius actum legatis. uel a ciuitatis principibus. & præſertim a Pompe. tentatum Senatuſque totius deinde ſententiam. ſuumque hac in re ſtudium & curam uel dehortandi Pompeii. uel aliorum excitādi. poſtremo ſenatorum diuerſas ſententias. ſimulque maliuolum quorundam in eum animum & imminutam ſuam gratiam qɋ illi plurimum deberet. quod

que comp'ures gratificari ſe Põp.putarent:explicat.nulla tñ in re:quod & abſens ipſe & p̄ſentes eius amici cognoſcere
poterũt:defuturũ ſeſe pollicet.CREDITORES.hoſce Rabiriũ poſthumũ:& reliquos eius ſocios intelligi uult: q re
gi & priusq̃ regno pelleret ut regnũ ſtabiliret:& poſt expulſo ne datæ deperirent pecuniæ magnã pecuniæ uim credide
rãt:qua magna ſenatus pars corrupta languebat.Cic.pro poſthumo:pulſus interea e regno Ptolemeus doloſis cõſiliis
ut dixit Sibylla.id poſtq̃ ſenſit poſthumus Romã uenit:huic egẽti & roganti hic infelix pecuniam credidit : nec tũ pri
mũ.nã regnãti crediderat abſens:quæque ſequunt alia.Quẽ poſthumũ a Mẽmio accerſitũ Cic.Luculenta defendit ora
Poſthumus tione. Docens nec culpã corrupti ſenat⁹ poſt
humianã eſſe:nec ꝙ ille neceſſitate cõpulſus
diocœtes fuerat regis palliatus:dãdum homi
ni uitio.Quod ex Cic. epi.quoq; ad. Q .fra
trem manifeſte colligitur . CALVMNIAM :
græci hanc διαβολην . Iuriſconſultus de
uerborũ ſignificatu.MARCELINVM. hũc
puto.C.Lentulũ Marcellinũ fuiſſe cõſularẽ q
C.Lent. Marcel. Põpeiũ in cõcionibus ſæpe lacerarit:quiq; cũ
in cõcione de Põpeii potẽtia grauiter conque
reret:aſſenſuſq; illi clara uoce eſſet populus .
Acclamate inqt Quirites acclamate dũ licet:
iã.n.nobis hoc facere impune nõ licebit.Hæc
Maximus ſed & Plutar.in Põpeio tanq̃ infen
ſiſſimi meminit: illud Aſconius adnotat Mar
cell⁹ Marcellioſq; gẽtiles iter ſe fuiſſe.HOR
Hortẽſ. TENSII & Luculli.Is eſt Hortenſius q mul
tum eloquẽtia : ſed tñ infra Ciceronem ualuit
adeo ut unum & uiginti natus ãnũ.L. Craſſo
& Sceuola Conſ.prima ſua forenſi cã cum ip
ſorum Conſ.iudicio. Tum eorum: qui iterfue
re omnium probatus diſceſſerit:uir & ipſe cõ
ſularis qui ſub initia belli ciuilis inter Cæſarẽ
& Pompeium geſti:dum Cicero e Cilicia re-
uerteretur obiit:quod ipſe Cicero in priccipio
de claris oratoribus docet.& in calce ſic addi
dit. Sic.Qu.Hortẽſii uox extincta ẽ fato ſuo
noſtra publico.& paulopoſt.Nos autem Bru
te quoniam poſt Hortenſii clariſſimi oratoris
uocem orbæ eloquentiæ quaſi tutores relicti
ſumus:domi teneamus eam ſeptã liberali cu-
ſtodia.ſed Cælius ad Cic .hortenſius cũ hæc
ſcriberem agebat animam . huic probro data
eſt nimia mollities . & in toto ueſtitu ſupra q̃
credas anxia quædã elegãtia:ut Collegæ diẽ
dixerit ꝙ in anguſtiorem locum obuiam ſibi
factus togæ ſtructurã fortuito deturbaſſet oc
curſu. Adeo capitale in collega crimen duxit.
qua de re Torquatus illum & geſticulatricẽ
& dionyſiæ notiſſimæ ſaltatricis nomine non
potuit non appellare.ſed quantũ Luculus elo
quentia inferior:tanto rei militaris ſcientia &
rerũ geſtarum magnitudine clarior: ut qui bel
lo Mithridatico prius Syllæ auſpiciis : mox
ſuis clariſſimas res geſſerit.quiq; longe oium
clariſſimam de Tigrane & Mithridate uicto
riam exiguis admodũ copiis contra infinitas
reportarit in qua pugna:ut auctor Plutarch⁹
eſt:cum magna pars militum obſeruandũ diẽ
illum diceret:qui pridie nonas octobris eſſet
tanq̃ nefaſtu;:quippe quo cymbri Romanas
deleſſent Cæpione duce copias. Confidite in
quit.Ego illum uobis e nefaſto : feliciſſimum
reddam. Tandem cum illum contentionum ci
uiliũ pœnituiſſet:ocio ſe ſic emãcipauit nũc litteris:nũc uoluptatib⁹ aliis honeſtis uacãs.ut & i illis plurimũ ꝓfecerit.&
ex hiſce Xerxis Togati cognomentum ſibi pepererit : illud non poſſum non mirari eminentiſſimos auctores la-
tinum unum : græcum alterum Ciceronem dico & Plutarchum : quem haud ſatis dignoſcas fuerit ne grauior

reliquit locũ.Nam cum in ſermone quotidiano:tũ in ſe
natu palam ſic egit cãm tuã: ut neque eloquẽtia maiore
qſq̃:neque grauitate:nec ſtudio:nec contẽtione agere po
tuerit cum ſumma teſtificatione tuorum in ſe officiorũ
& amoris erga te ſui.Marcellinum tibi eſſe iratum ſcis.
Is hac regia cã excepta cæteris in rebus ſe acerrimũ tui
defenſorem fore oſtendit.Quod dat accipimus.quod i
ſtituit referre de religione & ſæpe iam retulit:ab eo dedu
ci non poteſt.Res ante idus acta ſic eſt.Nam hæc idib⁹
mane ſcripſi.Hortenſii:& mea:& Luculli ſententia cedit
religioni de exercitu.teneri enim res aliter non poteſt .
Sed ex illo ſenatuſconſulto quod te referente factum ẽ:
tibi decernit ut regẽ deducas:quod commode facere poſ
ſis:ut exercitum religio tollat:te auctorem ſenatus reti-
neat.Craſſus treis legatos decernit:nec excludit Pompe
ium.Cenſet enim iam ex his qui cum imperio ſunt. Bi-
bulus treis legatos:etiam ex iis qui priuati ſunt : Huic
aſſentiuntur reliqui conſulares:præter Seruiliũ:qui om
nino reduci negat oportere:& Volcatium. qui Lupo re
ferente Pompeio decernit : & Afranium qui aſſentitur
Volcatio:quæ res auget ſuſpitionem Pompeii uolunta
tis . Nam aduertebantur Pompeii familiares aſſentire
Volcatio. Laboratur uehementer. Inclinata res eſt. Libo
nis:& Hypſei non obſcura concurſatio:& contẽtio:om
niumq; Pompeii familiarium ſtudium: in eam opinio
nem rem adduxerunt ut Pompe . cupere uideatur . Cui
qui nolunt:iidem tibi:quod eum ornaſti: non ſunt ami-
ci.Nos in cauſa auctoritatẽ eo minorẽ habemus : quod
tibi debemus . Gratiam autem noſtram extinxit homi
num ſuſpitio:quod Pompeio ſe gratificari putant. Vt in
rebus multo antequã profectus es ab ipſo rege : & inti
mis ac domeſticis Pompeii clam exulceratis:deinde pa
lam a conſularibus exagitatis:& in ſummam inuidiam
adductis ita uerſamur. Noſtram fidem omnes amorem
q; tui abſentis preſentes tui cognoſcent. Si eſſet in iis fi
des:in quibus ſumma eſſe debebat : non laboraremus.

an doctior inter ſe diſſidentes.Cum Ci.in eo libro cui titulus eſt lucullus.quem alii ſecundum academicarum quæſtio
num faciant.rudem prorſus militaris diſciplinæ lucullum .ſed ingenii incredibili quadam magnitudine & diuina re
rũ memoria nunc peritiores diſciplinæ militaris percõtando.nunc res a maioribus geſtas legendo effecerit.ut quæ laus
imperatoria oium prope opinione in illo deſiderabatur:eam cumulatiſſimam & abſolutiſſimam maximis rebus fœliciſ
ſime a ſe geſtis præſtiterit.Plutarchus cõtra clarum illum & peritum admodum ſub Sylla ſcribit bello marſico. & pau
lopoſt cõtra Archelaũ Mithridateq₃ ſtrenuam nauaſſe operã.CVM Impio:differt ſane plurimũ cũ imperio eſſe . & cũ Cum im
poteſtate . ille enim cũ imperio ad urbẽ eſſe dicebatur.cui nominatim a populo demandabatur imperium . Cum pote perio &
ſtate q a populo alicui præficeret negocio.BIBVLVS.Is eſt Marcus Bibulus:qui.C.Cæſari in conſulatu datus colle po eſta
ga.nulla pene in re conſulẽ geſſit. adeo ut illum Cæſar obnunciantẽ foro repulerit.unde carmina illa ſtatim edita. non te.M.B.
Bibulo quicq̃ nup ſed Cæſare geſtum eſt.Nã Bibulo fieri conſule nil memini.Huic ꝓconſuli Syriam adminiſtrãti Cleo
patra milites Gabinianos.a quibus cõſtabat liberos ſuos duo idolis egregiæ necatos uinctos miſit.ut grauiſſimæ cla
dis ultionẽ arbitrio ſuo exigeret. Sed ea moderatione ai fuit.ut quo maius offerri beneficiũ alteri nõ potuiſſet:ultro con
tẽpſerit.non ſuã eſſe uindictæ poteſtatẽ ſed ſenatus dictitans. Secuto paulopoſt ciuili bello Põpeianas quas ſemp ſecu
tus ptes fuerat:fouẽs uniuerſæ claſſi pficit.i hac pfectura dũ nimis ſolerter:nimiſq₃ ptinaciter ſe gerit ſeu i patriã amo
re ſeu i Cæſa.odio.inualitudinẽ icidens Corcyræ paulopoſt naturæ cõceſſit.hic cõplura & accuratæ ſcriptitauit.q̃uis Seruili⁹
orator nõ eſſet.& egit multa conſtanter.relicto poſt ſe tertio filio ex Catonis portia ſuſcepto.q de rebus geſtis a Bru- Iſauric⁹
to libellum non inelegãtẽ ſcripſerit. Tranql.Cice.Max.Plu.PRETER Seruilium. Intellige Iſauricum ab Iſauris de
bellatis Ciliciæ populis dictum.quiq₃ Coryco.Olympo Phaſelide oppidis expugnatis triũphũ ex his duxerit Ouidi
us.Africa uictorem de ſe uocat.alter Iſaurũ.illud eſt quod Valerius memoriæ prodidit animaduerſione dignum:quod
teſtimonio ſuo reum afflixerit:q cum illi in laurentina uia occurriſſet.loco admodum anguſto deſcendere de equo no-
luerit.Hic poſtea uita functus publico funere Romæ elatus eſt:autor Euſeb.Fuit uero alter Pomp . Iſauricus collega
Cæſaris in conſulatu initio belli ciuilis creatus autor Appianus VOLCATIVM & Affranium : familiares hi põpeii
uerum Afranius hiſtoriarum monimentis notior.& familiaritate Pompeii clarior.Hic conſul cum Metello fuit quem in
epiſtolis ad Atticum auli ſæpe filium nuncupet.Pompeianos præterea exercitus ductauit in Hiſpania.& cum pompe
io uariis bellis militauit.poſtea dimiſſus a Cæſare liberaliter .cum iterum ſe bellorum tumultibus inſeruiſſet : ac pro-
fligato in acie pharſalica Pompeio in Africam ad Iubam ſe contuliſſet. Captus a Cæſare ob perfidiam occiditur . IN
CLINATA res:tranſlatio ſumpta a parietibus.LIBONIs & Hypſei:familiares hi Pompeio: ſed Hypſeus conſula
ris.quique in conſulatus petitione Milonis competitor fuerit.Huic Põpeius genibus affixo ſupplicantiq₃ ut ſe ab imi
nentis iudicii periculo eriperet:faceſſe hinc inquit:nec cœnæ mihi tempus eximas.NOSTRAM FIDEM. corrigen
da in hunc modum uerba noſtram fidem omnes & amorem tui abſentis:præſentes tui cognoſcent.

EGo oi officio.¶ Senſus ẽ.Ego oẽ officium meũ aut multo magis pietatem in hac tua cã reductionis re
giæ tibi ita præſto:ut nemo exiſtimet quicq̃ a me prætermitti aut diligentius effici poſſe:aut debere . Mi VBER
hi autem non ita uidet:q quantũ pro te facio minus officio meo puto.Officium ab efficiẽdo dicit:eo qđ
querit quid efficere unũquẽq₃ conueniat pro conditione perſonæ:ut Donatus inquit. Pertinet autẽ . Te
ſte Aſconio pediano ad uirtutẽ:ut hois eſt officium pietatẽ colere:licet interdum dicamus. Lenonis ẽ offi
ciũ iſidiari pudicitiæ.& accuſatoris officiũ ẽ inferre cria.ſed frequẽtius ad uirtutẽ refertur . ¶Pietate.i.intimo & quaſi
ſacro effectu.pietas enim ut Ci.de natura deorũ inquit.Eſt iuſtitia erga deos.uñ No.Marcel.Pietatem hanc docti ue-
teres eſſe uoluerũt:quaſi penitus & in penetralibus recõdatur:uſurpatum eſt.ut nõ ſolũ in deos:ſed & in parẽtes . & in
eos.quos ueneramur dicamur pii.nõ aũt erga inferiores.ut quidã male utũtur:niſi in eos qui de eodẽ ſunt ſanguine : ut Officiu₃
mater pia in filiũ.& pietas materna dicitur.¶Cæteris oibus.qui putant nihil poſſe a me pro te maius fieri.¶Mihi.qa
tãtũ me tibi debere puto.ut nullo officio.aut pietate iplere poſſim . ¶Tãta eni eſt magnitudo:ratio eſt ſupioris ꝓpoſi
tionis.& eſt ſenſus.tua erga me merita ita magna ſunt quoniã tu nunq̃ conquieſti pp me niſi impetrata reſtõne mea. ut
ego putẽ uitã mihi eſſe acerbã & iſuauẽ.qa nõ poſſum in cã tua id efficere quod cupis.ſicut tu feciſti in mea qđ cupie
bã.¶Merita dicunt præſtita:& quoniã ſunt tã mala q̃ bona pro loco itelligẽdũ ẽ.& ẽ meritũ pluſq̃ officiũ. Acerbã.iſua
uẽ & plenã ſollicitudie & horridã. ¶Putẽ:exiſtimẽ.i.ut uita uideat mihi iniucũda qa nõ efficio & cætera: ordo aũt ẽ.
Tanta ẽ magnitudo tuoꝝ meritoꝝ.ut putẽ uitam mihi eſſe acerbam.qa nõ efficio idẽ i cã tua.ſ.qđ tu i mea effeciſti:
quoniam tu nõ conqeuiſti de me niſi re pfecta.i.ipetrato reditu meo in patriã.¶De me.i.pp me.Nam inter alia ſignifi
cata pp ſignificat:ut Terẽ.i eunucho:Quantũ me amas de fidicina hac.¶In cã hæc ſunt.Facit attẽtũ Lẽtulũ.cũ ſum
mam rei ſe expoſiturũ oñdit.¶Oppugnat.tranſlatũ eſt ex re militari.ut eni dicimus oppugno urbẽ tormẽtis : ita dixit
Cicero.Hãmonius oppugnat nos pecunia.i.tẽtat ſuiam noſtram fauore pecuniæ opprimere atq₃ euertere. Oppugnare Pietas
aũt eſt cõtra pugnare offendẽdi cã.Repugnare reſiſtere.& quaſi cõtra pugnã agere cã defenſiõis. Propugnare defende Meritu₃
re.unde & ꝓpugnacula.q ad defenſionẽ fiunt.ut & ꝓpugnacula bello tuta parant.Expugnare uero ẽ ui & ꝓpugnan De
do uincere.¶Hammonius:nomẽ ꝓpriũ legati:q noie regis ſenatores pecunia corrũpebat.ut cõtra fautores Lẽtuli ſen Oppu-
tirẽt.& dicerẽt:deferrentq₃ hanc reductionem pomp.potius q̃ Lentulo.¶Creditores.qbus pecunia ꝓmiſſa eſt ut regi gno
faueant.Nam ut.C.iuriſcõſultus ait digeſtis.ſi certũ petat creditores non intantum accipiuntur q pecuniam crediderũt Repu-
ſed omnes qbus ex q̃libet cauſa debet.ſi cui exempto uel locato.uel ex alio ullo contractu debet.ergo inqt Ci.tractat gno
hæc cauſa p eoſdem fautores regis:qbus ꝓmiſſa ſunt pmia.p quos tractabatur.cum tu aderas. Nam ut i fine epiſto Propu-
læ oſtendit ante diſceſſum Lentuli ab urbe iã res corrumpi cœpat.& hic eſt uerus ſenſus.neq₃ cõpetitores eſt legendũ. gno
Poſſumus tamen etiam intelligere creditores qui pecuniam mutuam fidei regis crediditſent.¶Si qui uelint. ſcilicet re Expu-
ductionem.¶Cauſa regis.ideſt pp ipſum regem. Qui pauci ſunt.nam uolebant quidem pler:q₃ regem reſtitui. ſed alii gno
mouebantur officio populi:& hi Lentulo fauebant:alii mouebantur cauſa ipſius regis.ideoque ut maiore honore redu Credi
ceretur:deferebant hanc reductionem Pompeio:utpote q eſſet multo honoratior Lentulo. ¶Senatus.ſenſus eſt:ſenat⁹ tor
cõprobat calumniam religionis.nõ propter ipſam religionem.ſed pp odium qđ rex in ſua largitiõe ſibi cõflauit. Neq₃ Calum
eni omnes ſenatores erant corrupti. ¶Calumniam.quidam exponunt falſam interpretationem ꝙ mihi nõ placet. ſed nia

Cauilla-tio — potius cauillationē.i.fruſtratoriam cōtentionē.Nā ſenatores nō uno modo Sibyllina carmina interpretabātur. Probāt: igitur ne cū exercitu reduceretur nō tā ut tuerent Sibyllæ ſniam.q̄ ne deferet pōpeio.qui tunc plurimum in ciuitate po terat.& populi romani exercitus impator erat.¶Illius.hoc nomē in contēptum dictū eſt.¶Largitionis.i. pecuniariæ (Largitō, Largitas) corruptionis.nā largitas dicitur rōnabilis & diffinitus liberalitatis effectus.largitio uero uitium:cum ob iniuſtam cām alicui largitur.¶Inuidia.odio:alias uero dicit dolor alienæ fœlicitatis.¶Comprobat.ſuis ſententiis affirmat. ¶Pom (Inuidia) peium & hortari.ut amicum.¶Orare.ut ſuperiorem.¶Monere.ut familiarē:hæc autē oia plerūq3 facimus pro ami- (Reliquo locū præcibus) cis:quæ pro nobiſipſis nō faceremus.ut Cice.inqt in Lelio de amicitia.Oñdit igitur ſe nullam partē & officiū ſuū erga Lētulū pṫermiſiſſe.¶Magnā infamiā.aut qa primū dixiſſet ſe nō curare hanc reductionē: aut qa cū plurimū poſſet.ſi ēt ſuſcepiſſet hāc prouinciā:uiſus fuiſſet oia uoluiſſe uſurpare:quod ei fuiſſet magnæ ifamiæ:cum bonus ciuis ſemper (Cōtētio) fuiſſet exiſtimatus.¶Liberius: mos Ci.eſt ponere plerūq3 cōparatiuū pro poſitiuo: liberius quoq3 pro ualde libere.i. (Liberius) nulla habita rōne & reſpectu.¶Nec reliqt locū præcibus nec admonitionibus.i.nō paſſus eſt ſe aut orari aut admone (Relique re locum pcibus) ri.Relinquere enim locū p̄cibus ē pati ut p̄ces ad ſe deferantur. ¶Sic egit:ſic dixit.¶Studio:uoluntate & ai affectu. ¶Contentione:ad uerba referī:nam cōtentio eſt:ut inquit Ci.oratio uehemēs & ad pſuadendū accōmodata : ergo cō (Cōtētio) tentione ui ſermonis.¶Tū in ſenatu.i.publice.¶Tū in ſermone quotidiano.i.priuatim apud amicos. ¶Eloquentia: (Refero) dicendi ornatu.& ad uerba retulit.¶Grauitate:ad ſnias.¶Studio:affectu animi & uehementi uoluntate. ¶Cū teſti ficatione:approbatione.¶Hac cā exce.de reducēdo rege.Acerrimū:uehementiſſimū.Fore:futurum.¶Quod dat acci pimus.male ſentiūt q ſic interp̄tantur:quod dicit intelligimus.nā potius ꝓuerbialiter dictū eſt quod dat.i. qđ ꝓ te fa cit.¶Accipimus:nō ſpernimus:gratū habemus.¶Quod inſtituit:quod ꝓpoſuit:decreuit.¶Referre: hoc in loco pu blice proponere.& in ſenatu dicere.¶De religione.de ſibyllino carmine:quod omnino ſeruari uolebat.¶Deduci amo ueri.& ordo eſt:nō pōt deduci ab eo qđ inſtituit referre.¶Hortēſii & Luculli ſnia hoc tres dicit idē ſentire.ſ.q parea tur religioni:nam cedit religiōi ideſt paret religioni:approbat religionem.¶De exercitu ſcilicet non ducendo in ægy- ptū.¶Teneri:obtineri.ſ.ꝓ te.¶Res:cā reductio regis.¶Aliter.niſi cedēdo religiōi.¶Sed ex illo ſenatuſcō. qđ te re ferēte:ſenſus eſt.p illud ſenatuſcō.qđ eſt factū aū diſceſſum tuū:cū tu de reductione regia in ſenatu retuliſti: decreuit & ſtatuit:ut tu regē deducas:qa cū ſis uicin⁹ ægypto cōmode potes id facere.ut tu auctor ſis reducēdi regis. & tñ ſer uetur ſnia Sibyllæ:ne cū exercitu reducatur.¶Quod cōmode facere poſſis.ſ.pp uicinitatē qa es in cilicia: quæ eſt pro pinqua ægypto.¶Religio tollat exercitū.i.ut a reductiōe remoueatur exercit⁹.ſicut religio.i. Sibyllinū carmē p̄cipit. ¶Craſſus tris le.pgit oñdere uarias fuiſſe in ſenatu de hac re ſnias.& primo craſſ.: deinde Bibuli.Poſtea cæterorum. ¶Qui cū im.ſu.q ipiū hñt q p̄ſunt exercitui romāo.¶Priuati.i.ſine magiſtratu:q nō ſunt cū imperio. ¶Aſſentiuntur: adhærēt acqeſcūt.¶Qui.o.i.nec cū exercitu.nec ſine exercitu.¶Lupo ie.ex relatione enim lupi q erat pro Pom. etiā Volcatius Pom.decernebat reductionē.¶Qui aſ.uol.decernenti pom.¶Auget ſu.uo.Pom.i. facit ut oēs magis ſuſpi centur Pō.uelle reducere:cū Lu.Afranius & Volcatius ſimul decernant Pō.¶Nā adamplificatio ſuſpitionis qđ fami liares Pō.aſſentiant Volcatio:q Pō.decernit.¶Aduertebaī:cognoſcebaī:impſonaliter dictū. Laboraturue. prouerbia liter dixit.Multū ineſt negocii.¶Inclinata res eſt:trāſlatio ſumpta a domo ruinā minātē.ut Virg. in.x.In te oīs dom⁹ in clinata recūbit:ergo inclinata res eſt.i.iā.icipit tua defenſio regiæ cauſæ deficere. ¶Libōnis & hypſei.p ꝓ pō.cōtēde rāt.¶Cōcurſatio:qa.nō ſolū cōuēiebāt:ſed ēt hūc & illū ambibant:& huc & illuc cōcurſabāt.¶Cui:pompeio.¶Qui nolunt.ſ.decerni reductionē regis.¶Quod eū ornaſti.oratione tua.nā Lentu.aū diſceſſu3 ſuū habuerat orationē hono rificā pro Pom.¶Quod tibi dēmus:nā exiſtimāt me potius tibi fauere:qa ſim tibi obligatus. quā quod exiſtimē id fo re honeſtum aut utile pro populo Ro.¶Gratiam:q mihi apud ciues erat pp bñficia in rempub.collata. ¶Extinxit. tranſlatio ab igne.i.oino oppreſſit.¶Suſpitio opinio.nā ſuſpitio eſt & bona & mala.ut iferius ad curionē: quod ualde (Suſpitio) ſuſpicor fore.ut infringaī hoium improbitas.i.opinor.¶Gratificari.rem gratā facere ſi ei faueant.¶Vt i rebus.ſenſus eſt.ut ante diſceſſum tuum uerſabamur in rebus cauſæ regiæ corruptis & ita agitatis.ut & magnū odiū parauerit regi (Exulce-ro) & ſuis.ita etiā nunc uerſamur.¶Exulceratis corruptis tranſlatio a corporibus.ulcus autem dicit a græco. ελκω & ē corporis laceratio.uñ ulcerare lacerare frangere.uñ Hor.in ſer.Mantica cui lumbos onere ulcerat.atq3 equis harmos. (Vlcus) ¶In ſummam inui.in ſummum odium.quia ſuperius dixit illius regiæ largitionis inuidia &c.¶Exagitatis uarie com (Vlcero) motis.¶Ita uerſamur.ita agitamur.¶Noſtram fidem.erga te.¶Præſentis & ab.i.omnes cognoſcent me & in abſen tem & in præſentem fidelem fuiſſe & amicum.¶Non laboraremus.non uexaremus laboribus in obtinēda hac cā.

EGo in oi officio.¶Inquit o Lentule in te colēdo atq3 obſeruādo cæteris oibus ſatisfacere uideor: mihi (MAR. PHIL.) uero nullo modo.Nā pro tuorū erga me uel magnitudine uel dignitate meritorū nihil efficio. Nunq̄ enim pp me cōquieſti.donec pfeciſti rē meā:ego uero qa nō idem in tua cā efficere poſſum.uitā eſſe mihi grauē & acerbam exiſtimē.Sed in his q̄ramus uerborū iuncturā.Ego hmōi uocalium cōcurſum in aliis acuſarē ſed Ciceroni cōcedim⁹.q cum Demoſthene:ut ait Fabius:modice reſpexerūt ad hāc partem.Nā & cocū tes litteræ:quæ συναλοιφη dicunt:etiam leniorē faciūt orationem:quaſi oia uerba ſuo fine claudantur. & hēt:ut ait Cice.ille tanq̄ hiatus:& cōcurſus uocaliū molle qddā:& quod indicet nō ingratā negligentiam de re hois magis: q̄ de uerbis laborantis.Verū in hoc qd mediū tenendū ē:nā ut negligentiæ eſt pars:hoc pati.ita humilitatis utiq3 phorre ſcere.Qui.n.Theopōpū & Iſocratē ſecuti ſunt:ab hmōi uocaliū concurſu nimiū abhorruerunt. Qui ut ide3 inquit Fa bius:cū accidit:hiat:& interſiſtit.& quaſi laborat oratio:peſſimæ longæ q̄ eaſdē inter ſe litteras cōmittunt.ſonabunt:p̄ cibus tñ erit hiatus eaꝝ.q̄ cauo aut maxime patulo ore efferuntur.Verū ſunt illiuſmodi colliſiones uocaliū fugiendæ.q̄ reddunt deforme.hiantē.& incōcinnā orationē.de qbus Cice.ſic ait.Compoſitio eſt uerborū cōſtructio æqualiter ꝑpo (Cōpoſi-tio) lita.ea conſeruabiī:ſi fugiemus crebras uocaliū concurſiones:q̄ uaſtam atq3 hiantē orationē reddūt.Quod ut græci fu giāt:uocales abiiciunt.& earū loco ſignū apponūt:qđ ab eis αποστροφοσ:a noſtris conuerſio dicitur.¶Ego:Em phaticos dixit.Pronoia.n.maioris ſunt ponderis:q̄ uoce oñdāt:nā quod nō apte dicūt:intelligi uolūt ut illud Maronis. (Officiu3) Me ne incæpto deſiſtere uictā.ſub illo ꝓnoie me intellexit reginā deorū ſororē:& coniugem Iouis. Sic nunc Cice. cum (Officiu3) dixit ego:intellexit ſe illū talē:q cū Lētulo familiariſſime uixit. & q tot beneficia ab eo accepat.¶Officio.omni debita actione:q̄ ꝓficiſcitur a uirtute ꝓ rerum atq3 pſonarū dignitate:proq3 loco atq3 tp̄e ſeruato.Eſt enim officium:ut inquit

Marius:uniuſcuiuſq3 pſonæ actus cōgruens ſecūdū mores ciuitatis. Dicitur & officiū aliquādo uitioſorum: ſed pperā:
nec ſatis recte diffiniri pōt ſine admixtiōe finis. Spectat eni ad finem officiū: & ita differt a fine: ut officio qd agendum
ſit: in fine qd cōplectendū conſiderare debemus. Dictū qdē nō ab officiēdo: hoc ē nocēdo a cōtrario ſenſu ut multi uo
luerunt: ſed ab efficiēdo: quoniā id tale eſt qd̓ effici debeat. & ſi non fit: in culpa eſt. & illam uirtutis actionem pſefert:
quā græci πραξιν dicunt. ¶Ac potius pietate. επανορθωσισ correctio: qua tollit quod primo dictū ē: & p eo
reponitur: qd̓ magis idoneū uidetur hoc aūt aius auditoris maxime cōmouetur. Eſt uero pietas obſeruantia quædā:
& reuerētia in parētes: in oēs maiores noſtros: in deos imortales: quam græci ευσεβιαν hoc ē religionē: & quaſi
iuſtitiā quādā in deos appellāt. Hinc Aeneas ſe piū facit: ut ſum pius Aeneas: pp deos raptos ab hoſtibus: & uectos in
Latiū: & patrē Anchiſen: quē humeris ſuſtulit: ut Ceruici iponere noſtræ: nec me labor iſte grauabit. Cicero pietas eſt
inqt iuſtitia erga deos: & alibi pietatē dicit: quæ erga patriā: aut parētes: aut alios ſanguine cōiunctos officium conſer
uare moneat. Quid? q a deis in hoies Virg. retulit: ut Dii: ſiqua eſt cælo pietas: q̄ talia curet. ¶Cæteris ſatisfacio om
nibus. Quoniā oēs exiſtimant me nō poſſe plus pro te facere: quam facio. Et in his aiaduertēdum eſt inter duos caſus
ſimiles cōcinne ponimus aliqd tertiū diſſimile: ſiue ppoſitionē: ut oibus in terris: ſiue uerbum: aut aliqd tale. ut Cæteris
ſatisfacio omnibus. Eſt enim honeſtius ſic iſta coniungere: quam ſi dicas in omnibus terris: aut Cæteris omnis ſatiſ
facio. Verum conſulendæ ſunt aures. Interdū enim nō admittūt ſimiles iter ſe caſus aliqd. Tenēdū eſt igitur. ut uerba
adaureſcāt. Sic in hoc uerbo ſatisfacio dicēdū eſt: q & coniunctim. & diuiſim eo uti poſſimus: ut facio ſatis & ſatisfa
cio. & tertium inter ipſas duas dictiōes adiūgi pōt: ut Cice. ad marcellū: ſatis noſtræ cōiunctioni amoriq3 facturū: hoc
eſt ſatisfaturū. ¶Cæteris. ſic inflecte ut pulcher. & ab eo dicit. q apud græcos λοιπος noiatur. ¶Ipſe cū eodē pōde
re ut ego. & uſurpatū tā in pſa oratione: q̄ in uerſu. Ars eni exigit ut ipſus nō ipſe dicamus. ut Terē. Ipſus Mihi dauus
dixit. ¶Numq̄. plus hēt negatiōis q̄ nō. ¶Tāta enim eſt. poſt ppoſitionē q̄ primū rōnē adiūgit. nā quinq3 partes hēre
debet argumētatio: ppoſitionē: rōnē: rōnis cōfirmationē: exornationē & cōcluſionē: ſiue cōplexionē. Nulla eſt enim tā
lōga materia: q̄ nō his facile cōpleti poſſit. Enim idē eſt qd̓ apud græcos γαρ rōnē cauſamq3 ſuperioris ſenſus oſten
dit: & elegāter ſecūdū locū poſſidet. ut hic. ¶Tāta. n. aut tertiū aut ſecūdū ē. n. Primū uero aut quartū locū nunq̄ tenet
nec in ppoſitiōe locari pōt. Quod aūt in ea legamus epiſtola. Cur enim tibi hoc non gratificer neſcio: ne te fugiat illud
non eſſe principium epiſtolæ ſed ſic poſuit enim: ut quaſi rōnē adiungeret: q in titulo. P. Valeriū iurecōſultū eē dixerat.
¶Magnitudo meritorū. Fuerat enim Tulli? in exiliū eiectus a Clodio. & in Macedonia exulauit. & ſextodecimo poſt
fugā menſe. T. Antonii Milonis. & Lētuli opa ab exilio reuocatus: maxima cū gloria. & gratulatione ciuium in urbem
reuerſus eſt: de quo nūc meminit & addit. ¶Tu niſi pfecta re de me nō cōquieſti. Meritum enim pprie. & bñficiū ami
corū ſunt. & gratuito cōferunt. Meritū ēt aliqñ refert ad malū: obſequiū adulatorū eſt. ut illud in Scæna dictum. Obſe
quium amicos: ueritas odium parit. Id etiā ad amicos relatum inuenimus. Vnde Quintilia. Simul ut pleniori obſequio
demererer amantiſſimos mei. Seruitiū uero ſeruit? ē. Virg. Seruitio enixe tulimus: uñ ſeruitia pro ſeruis ſæpe legimus.
Pro meritis ēt bñficiis dicuntur officia. unde Quintilia. Duxit me ſimilis ætas: euicerunt officia: cæpit fides amantem
odiſſe nō potui. ¶De me. pp me. ut Terē. Quātū me amas de fidicina hac. ¶Idē ſimile. & nō uoce: nec ſcripture neu
trū a maſculino diſiungitur: ſed quantitate. Conſtat enim prima breui qñ neutrū ē. Horatius in poetica. Inuitū qui ſer
uat idē facit occidēti; qñ maſculinū longa: ut iuppiter oibus idē. ¶Efficio. differt a facio. nam facere eſt in ope eſſe: effi
cere uero perfectā operā dare. ¶Vitam: Hæc a uiuēdo appellata: uñ dicitur euitari: quaſi e uita deſcedere: & id uetus
uerbum Cice. ex antiqſſimo poeta in Tuſculanis ſic hēt. Priamo ui uitā euitari: ſic compoſitū ut examinari. Acerbam.
inſuauē & amarā. Tranſlatio eſt q̄ dēt eſſe modeſta pudēs. & cū rōne in rē cōſimilē trāſeat. ut nunc a pomis acerbis ad
uitā. ¶Putem frequentius in fine clauſulæ locādū eſſe uerbū: uel in hac epiſtola qs facile itueri pōt? Oēs enim ut uide
mus huius epiſtolæ partes quodāmodo uerbis claudunt. Quod imitari dēmus quantum ad aures ptinebit: quæ in his
cōſulendæ ſunt. Et Quintilia. inqt. Verbo ſenſum cludere multo ſi compoſitio patiatur optimum eſt. Putare enim exiſti
mare eſt: ut Curares nō unq̄ accidere poſſe: & conferre rōnē. Plautus putatur rō cū argētario. In purgādis ēt arboribus
putare dicimus: unde naſcit̄ diſputare: qd̓ ē eiectis & purgatis erroribus: q̄ cū rōne dicta ſunt colligere. ¶In cā hæc
ſunt. docilē facit. Sed qd cā ſit: qd etiā inter cām & quæſtionē interſit: nō ignorare pulchrū eſt. Ois materia: quā orato
res agendam accipiunt: aut peculiaris eſt: aut generalis. Siquidem peculiaris fuerit: eā Græci υποθεσιν noiabūt. La
tini cām dicēt. quæ ſic diffinitur. Cauſa eſt res q̄ hēt cōtrouerſiam in dicendo poſitā: cum certarū pſonaꝝ interpoſitio
ne. ut ſi dicas. Ptolæmeus eſt in regnum a Lentulo reducendus. Sin uero generalis extiterit: a Cræcis dicet̄ θεσισ a no
ſtris uero appellat̄ quæſtio: quā ſic diffiniunt. Quæſtio eſt res: quæ hēt cōtrouerſiā in dicēdo poſitā ſine certarum pſona
rum interpoſitione: ut ſi dicas regi expulſo reſtituēdum imperium: aliter cā eſt impetus animi ad aliquid peragendum
& differt a ratione. Ratio eſt ut inquit Marius: ordo gerēdarū rerum ex cauſa uenientium: ut quid quo loco facias: aut
dicas non ignores. Sane ueteres cauſam per geminum ſſ ſcribere conſueuerunt. & in ſepulchro Bibulo cauſſa legitur. Et
alibi rei gerendæ cauſſa. Quintilianus: de hac re meminit. & tunc geminatur: quando ſ inter duas uocales longas me
dia ponitur: aut poſt uocalem longā. ut cauſſa caſſus: diuiſſiones. diſſignatores ¶Hāmonius. præparato per exordium
auditoris aio ad audiendum. narrare incipimus ex ordine quæ geſta ſunt. Sicut Cice. in Rhetoricis nos facere docuit.
Eſt hæc διηγησισ quam latini narrationem dicunt. Huius uirtus eſt. ut breuis dilucida: & ueriſimilis ſit. Narrat igi
tur quæ in ſenatu de reducendo in Aegyptum Ptolæmeo acta ſunt poſtquā Lentulum ad audiendum parauit. De pro
priis perſonarum apud græcos noibus ſic habeto. Pauca aut nulla eſſet oino ſine alterius rei ſignificatione. ut Hypoli
tus ideo appellatus. q fuiſſet ab equis diſſolutus. ιπποσ equum λυω ſoluo ſignificat aliud certe fuerat illi nomen
prius: quod eſt ab hoc obſcuratum. Sic Hector dictus. quod ſolus haberet ſub ſua defenſione patriam: quaſi defenſor
& tutator patriæ. Quod ſentit Plautus in eo libro. qui κρατυλοσ ηπεριορθοτητοσονοματου inſcri
bitur. Ait enim Hectorem ideo appellatum: q urbem contra hoſtium impetum tenuerit: patriamque defenderit.
εχω unde deducitur habeo. & teneo ſignificat. Tenere uero proprie eſt gubernare: tueri: atque defendere. Vnde Vir
gili. Omni ditioni tenerent. Et in ſumma cuſtos Tarpeia maulius arce Stabat pro templo: & capitolia celſa tene
bat: ſed Homer. huius nominis ſignificationem dilucidius explicauit. ut Solus enim hic ſeruabat orbem. & mœ

Finis
Corre-ctio
Pietas
Aeneas cur pius
Pietas
Interpoſitio
Aures conſulendæ
Facio ſatis
Satisfacio
Ipſus
Enim
Meritū
Obſequū
Bñficiū
Seruitiū
De
Idem
Efficio
Facio
Vita
Euitari
Exaio
Puto
Diſputo
Quæſtio
Ratio
Cauſa
Hyppolitus
Hector
Teneo
Habeo

Hāmonius · Legatus · Duo genera legatorū · Orator · Pecunia · Peculiū · Pugno · Oppugno · Expugno · Oppugno · Repugno · Propugno · Propugnacula · Creditor · Res · Factum · Ago · Pædagogus · Actor · Actuoſi · Mimi · Calūnia · Calamniari · Patres · Senatores · Senatorū digni tas · Tria genera ſenatorum

nia longi ambitus. Item Solo ſtabat Hectore Troia. poſſem de his innumerabilia dicere. ſed ad Hāmonium redeam⁊.
Hoc nomen ab arena dicimus appellatum. quā græci αμμον dnt: unde & Iuppiter Hāmon: q in arena Libyca co
loretur nominatus eſt. ¶ Legatus. hunc Opici. & barbari ambaſciatorem dicere conſueuerunt: nos latine legatum: &
oratorem nuncupamus. Sed legatorum duo ſunt genera. Vnum eorum: q a. S. P. Q. R. imperatoribus dabatur: ut nō
opi ſolum & adiumento: ſed imperatoriam maieſtatem in exercitu abſente imperatore retinerent: & cuſtodiæ atq3 rerū
geſtarum cognitionem legatis imperatores committere ſolebāt. propria tñ iuriſdictione uti non poterant: ſed duntaxat
q ab imperatoribus mandabantur. Et ſi contigiſſet q impatores in prouincia morerentur. mandata tñ ſibi negocia le
gati exigere debebant. Alteru3 eorum. de quibus Varro ſic ait. Legati qui lecti publice: quorum opera conſilioq3 utere
tur peregre magiſtratus: que nuncii ſenatus aut populi eſſent. Hos ēt oratores dicimus ab orando. i. agendo: quoniam
reip. & aliorum mandata pagerent: uñ Virgili. Centum oratores anguſta ad mœnia regis ire iubet: quos græci πρεσ
βεισ dicunt. ¶ Aperte nos oppugnant. quoniam effuſa pecuniaru3 largitione multi ab eo Senatores corrumpebātur:
pecuniam non hic tantummodo p nūmis accipimus. Sed maiores noſtri omnem diuitiarū modū ſub hoc noie collige
bant. Dictam pecuniam a peculio & id a peccoribus appellatū uoluerūt: qbus conſtabat antiquorū uniuerſa ſubſtātia.
¶ Apte. huiuſmodi aduerbia a datiuo formant o in e couerſo. ut docto docte. optimo optime. Inde illud e in noibus p
ter bñ & male ſemp longum. ¶ Oppugnat. inſectatur: hæc uerba ita differunt. ut pugnare non ad loca: ſed ad pſonas
referamus. non. n. latine dicimus. pugnaui caſtella. pugnaui muros. ſed pugnaui tecum. cum hoſtibus cū feris. Expugna
re uero: ad pſonas: & ad loca: licet ad pſonas nō ita ſit i uſu: ut Expugnaui urbes: expugnaui naues. unde Liuius. Vna
duas naues expugnauit. Et iuſtinus. occupata arce tarentinorum expugnatis ueteribus incolis. Oppugnare aūt ad pſo
nas. & loca. ut Oppugnaui urbē. i. cōtra urbē intuli. & hic. Pecunia nos oppugnat: hoc eſt inſectat largitione pecuniæ
nos opprimere. Repugnare uero eſt pugnādo reſiſtere. & quaſi pugnando ſe opponere. ne offendat. At ppugnare ē p
culſe defendere. uñ ppugnacula nuncupantur. quæ ad defenſionem ſunt facta. Virg. Propugnacula bello tuta parāt.
¶ Res agit p eoſdem credito. hoc eſt expoſitio iſta pecuniarum p eos fit. qui regi pecuniam mutuant. Quod & Cice.
in epiſto. ad. Qu. fratrē his uerbis oſtendit. In ea re Pomp. quid uelit. non deſpicio. familiares eius quid cupiant. oēs ui
dent. Creditores uero regii apte pecunias ſuppeditāt contra Lentulū. Qui ergo competitores hic legendum putant. ex
hoc ſe errare cognoſcāt: ſed ſunt creditores non modo q pecuniam alicui credunt & mutuāt. ſed quibus ob aliquam re3
qſpiam debet. ut uendidiſti mihi pateram ſeſtertio. non dedi ſeſtertium. effectus es ergo meus creditor. qui debeo tibi
ſeſtertium pro patera. & eſt hic confutatio. Lentu. n. dicere potuiſſet. qui ſunt iſti creditores reſpondet hi ſunt, qui erant
quum tu hic aderas. Res. n. maximum habet in lingua latina principatum. Interdum pro eo quod poſſidemus acci⁊
pitur. ut Iuuena. Res minor eſt hodie here qua fuit. Aliqñ pro iperio. ut Virg. Res Agamēnonias. uictriciaq3 arma ſe
cutus. Nonnunq pro utilitate Teren. Si in re eſt utriq3. Sæpe pro negocio & cauſa & maxime capitur apud oratores
& inter factum. & rem hanc differentiā ponunt. ut Res illa ſit: q certam ſui formā & ſpēm circa cognitionem retinet. fa
ctum uero ſit qddam confuſum. & incertum. Sic etiam ago innumeras ſignificationes amplectitur. uel in primis ſigni
ficat ducere: & græcū eſt uñ pædagogus puerorū ductor. Interdū añ ſe pellere. Virg. Potū paſtas age Tityre. & recita
re. ut acta ludis Megalēſibus uñ actor recitator. & orator. & actuoſi mimi noiantur ſignificat ēt loqui. ut Teren. in
Adelphis. eſt ne is de quo agebam. & fugare. ut Virg. in Geor. Membris agit atra uenenis. & rependere. ut quum dici
mus. ago gratias. Sed agere animam eſt mori. ut Gelius ad Cice. Hortenſius. quum has litteras ſcripſi animā agebat
i. moriebatur. Et Martia. Quum nil eſt quod agas Neuole agas animam. & hoc loco agere ē tractare & facere. ¶ Re
gis cauſa. pp regis petitionem. ¶ Si qui ſunt q uelint. hoc eſt in reſtitutione iſta regis: ſi qui ſunt qui uelint. ut reducatur.
omnes iſti hanc curam Pōpeio deferēdam uolūt. tanq homini in ciuitate primario. ſed admodum pauci ſunt. qui uelint
huiuſmodi reductionem. ¶ Rem. curam & reductionem regis. ¶ Ad Pōpeium. qui inter ciues erat illuſtris. & maioris
auctoritatis & gratiæ. q Lentulus. & illum intelligit. qui cum Cæſare de iperio certauit. & tandem iuſſu Ptolemæi in
Aegypto profugus occiſus eſt. ¶ Senatus religionis calumniam comprobat. Altera confutatio eſt. Lentu. n. dicere po
tuiſſet. poſtq omnes pro Pompeio ſentiunt. ut dicis. Senatus autem cui aſſentitur. a quo uult ut reducatur? Ait Cice. q
nec tibi nec pompeio. Senatus fauere uidetur: ſed libros Sibyllinos præferendos: & quod ipſi pcipiunt faciendum pu
tant. Sed quare calūniam dixit religionis: quia reuera de reducendo rege non loquebantur ſcripta ſibyllæ. Sed ne Ro
manus exercitus in terram Aegyptum prodiret. & iſti dolo interprætabantur mentem ſibyllæ ne rex reduceret. hoc au
tē faciebant pp corruptionē regiæ largitionis: quoniā maximā ex eo infamiā. P. R. cōſequatur. Calumniam igitur non
pro ſua peculiari ſignificatione: ſed pro falſa interpræatione ſumamus. Calumnia enim duo ſignificat calliditatem: ut
Cice. ſæpe optimas cauſas ingenii calūnia ludificari ſolet. & mendacem quandā infamationem unde calumniari: falſo
crie accuſare. & cauillari. & calūnia p cauillatiōe dicimus: in qua etiam ſignificatione nunc accipiendam putarē. ¶ Nō
religioſe. ſciebant. n. non uetari oino religione ne rex reduceretur: ſed ne exercitus in Aegyptū pficiſceretur. poterat. n.
ſine exercitu reduci. ut paulopoſt ait exercitū religio tollat. ¶ Senatus. quē græci συγκλησιαν. uel συγκλητον
dicunt. noſtri ſenatum appellant. Qui aūt in eo erant ſenatores dicebant. apud lacedæmonios uero ait Cice. q ampliſſi
mū magiſtratū gerebant. ut erant. ſic etiam συγκλητικοι appellabant. Hos primo Romulus cētū creauit. quos a
ſimilitudine curæ. & ab honore patres. ab annis ſenatores. uel ut ait Plynius a pietate patres appellauit. Additi ſunt in
de centū: & minorū gentiū patres appellati. Tantæ erat auctoritatis ſenatoria dignitas. ut ne reges quidem: aut conſu
les: aut alius magiſtrat⁊ incōſulto ſenatu aliquid moliretur. Et Tullus Hoſtilius diruta alba ſenatorū ordinē expleuit.
Tunc tullios. Seruilios. Quintos. Goganos. Curiatios. Coclios in ſenatores aſcripſit. In ſenatu uero ante quintū & ui
geſimum annum aſcribebatur nemo: niſi præcellenti aliqua uirtute fuiſſet ornatus. Senatorū uero tria genera. Patricii
pedarii: inſiti. A patribus enim a Romulo cōſtitutis: & patribus minorū gētiū p cenſores & alios admiſſis. Patricii no
minabantur Pedarii: qui ſententiam in ſenatu dicere nō poterant. ſed in aliorū ſnias pedibus ibant conſentientes. Siue
pedarii ad illorū differentiam. qui ſella curuli in ſenatum uehebantur. & ipſi pedibus irēt. neceſſe eſſet. Inſiti uero quos
alio uocabulo legitimos dicimus. erant qui decreto ſenatorū omnium ſenatui aſcribebant. Eſſe præterea inquit Varro
equites quoſdam: quibus dicendæ in ſenatu ſententiæ poteſtas non eſſet. tametſi in ſenatum accedere poſſent. & i alio
rum ſentētias ibant. & hi erant qui nondū a cenſoribus iter ſenatores aſcripti erāt. licet functi pluribus ante magiſtra⁊

tibus fuiſſent. ¶ Religio cultura deorum eſt: & metus. hinc Virg. Religione patrum multos ſeruata per annos. Conne
xa enim ſunt iſta religio & metus. nam ex timore nata eſt religio. ut Statius ait. Primos in orbe deos fecit timor. Hinc
pro timore religio Teren. Mihi nihil eſſe religio eſt dicere. Atq; inde appellatam Maſurius ſabinus ſcriptum reliquit:
ꝙ propter ſanctitatem aliquam remota. ac ſepoſita a nobis ſit: nomē a relinquēdo dictũ. tanq̃ cerimoniæ a carendo. ſi
ue ab oppido Cere: quod eſt in Thuſcia. pro quo lege Valerium libros uero ſibyllinos Demophyle Cumæa: ſiue: ut
alii dicunt. Amalthea. Seruio Tullo regnāte Tarquino priſco. ccc. philippeis emendos portauit. qui cum. ix. allati fuiſ
ſent: ſed incenſi: tres empti fuerunt & Apollinis templo dedicati: quibus primum dati cuſtodes duum uiri ex gente pa
tritia: inde acceſſu temporis. v. demum ad. xv. creuit numerus. At Gellius ex antiquis annalibus refert anum incognitā
Tarquino ſuperbo. ix. libros attuliſſe: & pro eis grāde precium poſtulaſſe: qua deriſa: ſex incenſis. tres eodem precio re
gi uendidiſſe. quod pro omnibus a principio poſtularet: & ex eo nuſq̃ amplius uiſam. libros in ſacrario poſitos. xv. ui
ros ad inſpiciendum adire inſtitutos ſi quādo dii immortales publice conſulendi erant. Sed Plynius inquit inter omnes
cōuenire. Sibyllam treis libros attuliſſe. ex quibus duos igni cōcrematos. Decem uero uirgines Sibyllarum noīa ſorti
tæ ſunt. ꝙ quaſi deorum conſilia extitiſſent: Cumæa. Libyca. Perſica. Delphica. Phrygia. Samia. Erithrea. Tiburtina.
Cumana. Helleſpontica. omnes ſuis auctoribus celebrat. de quibus Varro & Lactantius meminerunt. ¶ Illius. ad con
temptum. ¶ Regiæ. largitionis inuidia. propter odium. & infamiam corruptionis. quæ ſecuta eſt ex largitione regis.
Largitio enim eſt non ad liberalitatem. ſed ad prodigalitatem referenda. Eſt enim uitioꝝ. non uirtutum. largitas uero
uirtutum nō uitiorũ. Inuidia aũt nō hic dicta ꝙ ſenatus inuideret. ſed ꝙ odio haberet. Dupliciter enim inuidia ſumit̃.
Aut pro dolore aliene fœlicitatis. ut Martia. Rumpitur inuidia & in hac ut inquit Socra. ineſt hoc boni. ꝙ tormentum
eſt habentibus. Aut pro odio. & maliuolentia. ut hoc loco. Aut pro detractione. ut eſt apud Teren. Sine inuidia laudē
inuenias. & amicos pares. ¶ Comprobat. rōnibus ſuis affirmat. ¶ Et hor. & orare. Et aũt ſic geminatũ species eſt mem
bri orationis. quæ moram affert. & quandam tarditatē in dicendo. & idem ſignificat partim & partim. Hortari aũt im
pellentis eſt. & horto. & hortor antiqui dicebant. ut populo. & populor. mereo & mereor. Hortamur amicos: monem⁹
filios Cice. ad plancum. Sic moneo ut filium. ſic hortor ut & proprium & amiciſſimum. Et ideo hæc ait. ut Lētulo de
monſtret nihil oīno prætermiſſum. quod ad eius honorē pertinere uideretur. Orare uero inferioris eſt. unde Teren. Si
mo. quum apud ſeruum hoc uerbo uti uellet. inquit ſi æquum oro te Daue. & differt ab exorare adorare. & ſupplicare.
Eſt enim orare quaſi erare præcari. Exorare uero præcibus impetrare. unde Terē. Oro uixq; exoro. Adorare eſt uene
rari: & honorē exhibere. ut in ſtatuis & imaginibus deorum facere cōſueuimus. quas non oramus ſed adoramus. Sup
plicare quod applicatione genuum deductum eſt ſignificat in aduerſis malis gratiam poſtulare: & id tantum eſt homi
nis. Adorare aũt eſt ēt brutorum unde elephantes: ut inqt Ply. ſolē adorare dicuntur. ¶ Liberius nulla habita ratione
dignitatis pompeii. ¶ Accuſare. nō ad pares uel minores tantum. ſed ad omne genus hominum referri pōt. ¶ Monere.
id cōſulētis eſt. & ad rem futuram pertinet. ¶ Infamiam. fuiſſet infamiæ & dedecori pōpeio: qui uir erat in ciuitate pri
marius. ut hoc ſibi negocium cōmittēdum curaret: uel præſertim quod ſe non curaturum dixerat. ¶ Sed plane nec præ
cibus noſtris. nec admonitionibus reliquit locum. non ꝑtulit ſe amplius orari: ſed dixit ſe uelle oīa facere: ad quæ ipſum
hortatus ſum. adeo ꝙ pluribus præcibus: aut admonitionibus nō opus eſſe uideret̃. & ſic plane nullum orandi aut ad
monēdi locum ipſe nobis reliquit. Nam relinquere locum præcibus eſt uelle ꝙ ad ſe præces iterum deferantur. ¶ Pla
ne. & huiuſmodi aduerbia graui tono ꝓnuncianda ſunt. In ultima enim uariam accipiunt. ¶ Nam cum in ſer. quot ra
tio eſt. & ait ꝙ ſic pompeius ſuſcipit partes tuas. tam in ſenatu: q̃ ēt apud oēs hoīes: ut nemo maiore eloquētia. aut gra
uitate. aut contētione ſuſcipere potuiſſet: teſtificando merita cōplura in ſe tua: & amorem ſingularem. quo abſte cōple
cti profitebatur. In hoc aũt quod diximus. ſic uerba collige. Exigit elegantia ſermonis. ut nā ſemper primum locum in
oratione ſortiat̃. alias ſedes hērē nō pōt niſi in cōpoſitione: ut quidnam igitur cēſes. & quonā pacto. & quianā. ut heu
quianam tanti cinxerunt æthera nimbi. Tum & tum. hoc eſt partim & partim & ſic dicimus. qñ partes orationis ſunt
æquales qñ uero partes ſunt diſpares. & inæquales: tũc dicimus. cum & tum. ſermo differt ab epiſtola. Is eſt ut inquit
Ci. inter præſentes oratio quottidianæ locutioni finitima: epiſtola uero. ut ante diximus: abſentis alloquimur. ¶ Palã
ad omnes. corā ad certas ꝑſonas referimus. accētũq; retinet̃ in fine acutũ. ¶ Egit cauſam. defendit. aut iudicauit. Age
re cām. & dicere cām defendere & iudicare eſt. Ci. in Tuſcanis. Nec quoniam apud græcos iudices res agetur. poteris
adhibere Demoſthenē tibi ipſi ꝓ te erit maxima corona cā dicēda. ¶ Studio. ad uolũtatē. ¶ Contentione. ad uerba re
fert̃. Eſt eni cōtētio ut ait Ci. oratio uehemēs. & ad ꝑſuadēdũ accōmodata. ¶ Cũ in ſe. in loco publico. ¶ Tum in ſer.
quot. iter domeſticos. & familiares i loco priuato. ¶ Eloquētia facũdia. quā ſi uolumus diffinire. dicēdi exercitationem
dicemus: & quattuor rebus cōficit̃ natura uſu exercitatione arte. Neceſſario igit̃ ut ait Fabius. dant̃ i eloquētia ꝑcepta
dicendi: ¶ Quiſq̃. in utroq; genere maſculino & fœ. qſq; & qſq̃ dicit̃. ¶ Nec gra. quo ad ſnias επαναληψι eſt. quā
latinæ repetitionē dicimus. hæc ad exornandā & augēdā orationē adhibet̃. multũ hēt uenuſtatis. plurimũ grauitatis.
& acrimoniæ. ut inqt Ci. ¶ Teſtificatione. cōmemoratiōe. & approbatiōe. ¶ Officiorum. nũc bñficioꝝ. ut alibi. Odio
ſum ſane genus hoīum eſt officia exprobrantium. q̃ meminiſſe debetis. in quē collata ſunt non cōmemorare qui contu
lit. Marcellũ. M. Clau. Marcel. unus erat ex. xv. uiris quorum cuſtodia lib. Sibyllini tenebāt. ¶ Acerrimum. uehementiſ
ſimũ. ¶ Tui defenſorē. paſſiue dicimus. ꝙ ab eo defenderis. Nā mei tui ſui noſtri & ueſtri ſꝑ paſſiue ponunt̃. Virg. Qui
que ſui memores alios fecere merendo. Ci. quod deſideriũ tui ferre nō poſſet. Quod autem antiqui mis tis ſis in eiſdem
genitiuis utebant̃. ſemp actiue ponebant. quod hæc plautina uerba demonſtrant. Da diē hũc ſoſpitem rebus meis agē
dis. Loco quoꝝ qñ actiue loquimur meus tuus ſuus recte dicimus. Sic noſtrũ & ueſtrũ in genitiuo plurali: q̃ a mis. &
tis naſcunt̃ actiue tantũ ponunt̃. Sed iſtoꝝ ꝓnominum elegantiā in ea epiſtola pluribus oſtendemus. In qua multi ita
legunt. Eam aũt unius tui ſtudio me aſſequi poſſe confido. meo iudicio nō bene. ¶ Fore. quum futuri temporis ſit eſſe
uero preſentis. ut alibi Tullius. Spero te amicũ Lacedæmoniis. & eſſe. & fore. nō exigit elegantia. ut fero cum futuro
iũgamus. Nō enim lecturꝝ fore dicimus. ſed lecturũ eſſe. ſic etiā legendũ eſſe nō legendum fore niſi legendum & huiuſ
modi ꝓ noīe ſumamus ſine tpe ꝙ ſit aliqd dignũ lectiōe. Quid eni aliud ſignificare lecturꝝ fore q̃ lecturũ futurũ eſſe.
quo nil abſurdius dici pōt. tñ iterdũ auctores iũgũt. & legēdũ fore. & hmōi dici poſſe demōſtrāt. ego uero non auſim.

Religio
cerimo-
niæ
Demo-
phyle
Largitio
Largitaſ
Inuidia
Et
Horto
Hortor
Populo
Populor
Mereo
Mereor
Moneo
Oro
Exoro
Adoro
Suppli-
co
Accuſo
Moneo
Reliquo
locũ præ
cibus
Plane
Nam
Tum &
tum.
Cum
tum.
Sermo
Epiſtola
Palam
Coram
Agere
cauſam
cōtentio
Eloquē.
Quis
Quiſq;
Quiſq̃
Defen-
ſor
Mei tui
ſui noſtri
Veſtri
Fore

Accipio. Inſtituo. Inſtituto. Inſtitutio. Refero i ſenatu. Senatuſ cõſultū. Rogatio.

❡ Quod dat acci. hoc ē quodcũq3 pro te: aut facit: aut dicit: aſſumimus. Sicut enim ferme uulgo dici ſolet. Verum ac
cipere diffuſæ ſignificationis eſt: nõ eni mõ cape ſignificat ut accipe & hæc manuum tibique monuméta mearum ſint
puer: u rum etiam intelligere ut. Accipe nũc Danau inſidias. In cuius ſignificatiõe qui nũc hoc loco accipiũt: non bene
ſentire uidentur. Referẽ etiam ad oculos. ut te fortiſſime Teucrum accipio: Agnoſcoq3 libens: & item ſentire: ut Ter.
Aliter tuum amorem atq3 eſt: accipis: & tractare. Teren Acceptus miſeris modis. Eſt etiam adhibere conuiuam in mẽ
ſa. Teren. Accipit hominem nemo melius: & Virg. Illos porticibus rex accipiebat in amplis. Nec uelim exponas: ut
Martia. Serui. Dona. accipere pro paſcere id brutis damus non hominibus. ❡ Inſtituit. propoſuit: alias incepit: unde in
ſtitutum propoſitum: & inceptum aliquando ſignificat: alias inſtituere eſt docere: unde inſtitutiones præceptiones ap-
pellantur: quibus inſtituimur & docemur. ❡ Sæpe iam retulit. regem non reducendum eſſe cum exercitu. In quo ani-
maduertendum eſt quid ſit referre in ſenatu. ſenatui: & ad ſenatum: & tibi: & ad te. Referre ſenatui: & in ſenatu eſt expo
nere: & renunciare: ut Virg. Referes ergo hæc & nuncius ibis Pelidæ genitori. Liui. Poſtq̃ legati conſulibus & in ſena
tu q̃ geſta erant: retulerunt. Referre uero ad ſenatum: & ad te: eſt in conſultatione ad ſenatum: uel ad te reducere: ex quo
naſcitur: Senatuſcon. hic Virg. Delectos populi ad proceres: primumq3 parẽtem Monſtra deum refero. Et ut hoc aper
tius intelligeretur: adiunxit. Quæ ſit ſnia poſco. Ad populum etiam referre in eadem ſnia erat. Ex quo fiebat rogatio.
cuius nomine omnia plæbiſcita: & priuilegia: atque leges cõfuſo. & indiſtincto uocabulo dicebantur. Et animaduerten
dum huiuſmodi ſignificationem non in oratione ſolum: ſed aliquando etiam in re uerſari. Quintilia. Ad patrem arma
nõ retuli. Hoc eſt reportaui. Ci. Si ad unum omnia referenda ſunt digniſſimũ eſſe Pomp. pro cõferẽda in unum omnia.
❡ De religiõe: honeſtius auferẽdi caſus datur cũ de propoſitiõe huic uerbo: q̃ accuſandi: ſed utrunque ad conſultatio-
nem ferre ſignificat. ❡ Deduci. amoueri: alias deducit qs in leticiã: & qs deducit ad ſupplicium. Naues de terra deducũ
tur in mare. De mari ſubducuntur in terrã. ❡ Nã hæc idibus mane ſcripſi. ❡ Oia. n. ſe ſcripſiſſe diligenter oñdit: q̃ uſq3
ad idus martias acta erãt in ſenatu. Nec ſilẽtio pterirẽ calẽdarũ nonarũ: iduũq3 rõnem quũ in epiſtolis admodũ neceſ
ſaria eẽ uideatur: niſi hãc a multis diligẽtiſſime explicatã cognoſceremus: uel in primis de hac Macro. accuratiſſime di
ſputauit. Nos igit hic dũtaxat ipſarũ noia exponemus. Tres ſunt ſolẽnes dies qbuſlibet mẽſibus attributi: calẽdæ: no
næ: idus: q̃ tantũmõ numero multitudinis declinant: principio cuiuſq3 mẽſis calẽdarum nomẽ ipoſitũ eſt: & id Iunoni
ſacrũ. Oui. Vẽdicat auſonias Iunonis cura calendas: & ideo auſonias: quoniam græci calẽdas nõ hñt: hinc eſt illud fa
cete dictũ Auguſti: quod in Trãquillo ſcriptũ inuenimus: quũ aliquos debitores nõ ſoluturos agnoſceret: illos ad calẽ
das græcas ſoluturos aiebat: q̃ſi nunq̃ ſoluturos. Sane calendas απο του καλω appellatas apud Macro. legimus
his uerbis. Itaq3 ſacrificio a rege: & minore põtifice celebrato. Itẽ ponit calata. i. uocata in capitolium plæbe iuxta cu
riã Calabrã: q̃ caſæ Romuli ꝓxima eſt: quot numero dies a calẽdis ad nonas ſupeſſent pronunciabat uerbum autem
καλεω græcũ eſt: & uocare ſignificat: & hũc diẽ q ex his diebus q calerent primus eſſet. placuit calẽdas uocari: hic
& ipſi curiæ: ad quã uocabant: Calabræ nomẽ datũ eſt: & claſſi: ꝙ ois in eã populus uocaret calẽdas uero p. c. latinum
ſcribẽdas putant in quo errare multos uidemus. Nã. K. ut Fabius inqt: eſt latinis oino ſupflua: quoniã iter. c. &. K. nulla ẽ
differẽtia. hinc Nigidius uir doct⁹: ut inqt Varro neq3. K. neq3. q. in cõmẽtariis ſuis unq̃ uſus ẽ. His ſuccedũt nonæ. iõ
appellatæ: q̃ſi nouæ initiũ obſeruatiõis: quoniã ut inqt Macro. poſt nouã lunã oportebat nonarũ die populares: qui in
agris eẽnt cõfluere in urbẽ accepturos cãs feriarũ a rege ſacrorum: ſciturosq3 qd eẽt eo mẽſe faciẽdũ: aut nonæ iõ dictæ
ꝙ ab eo die ſp ad idus nouẽ dies putant. Sicut apud Hetruſcos plures hẽbant nonæ: ꝙ hi nono quoque die regẽ ſuũ
ſalutabãt. & de propriis negociis cõſulebãt. Nullis aũt nominibus dicatæ ſunt. Oui. Nonarum tutela deo caret. Qui ſe
quuntur nonas idus noiant Ioui ſacræ: ut idibus alba Ioui grãdior agna cadit. Multas huius nois Macro. rõnes addu
cit: ſed illã oibus ueriorẽ exiſtimat: ut idus uocemus diẽ numero multitudinis tãtum q diuidit mẽſem. Iduare. n. Hetru
ſca lingua diuidere ẽ: uñ uidua: quaſi ualde idua. i. ualde diuiſa noiata ẽ. Placet adhuc alias uerbis Macro. rõnes appo
nere. Iduũ inqt nomẽ a Tuſcis: apud quos is dies itis uocat: ſumptũ ẽ. Itim autẽ illi interptant Iouis fiduciã. nam cum
Iouẽ accipiamus lucis auctorẽ: uñ & Lucetiũ Salii carminib⁹ canũt. & cretẽſes Διὸς ἡμέραν uocãt. ipſi quo
que Romani dieſpitrẽ dicũt: ut diei patrẽ. Iure hic dies Iouis fiducia uocat. cui⁹ lux nõ finit cũ ſolis occaſu. ſed ſplẽdo
rẽ diei ac noctis cõtinuat illuſtrãte luna: qd ſp in plenilunio. i. medio mẽſe fieri ſolet. Alii putãt idus ꝙ eo die plena lu
na uideat: a uidẽdo: quaſi uidus appellatas: mox littera. u. detracta: ſicut cõtra: qd græci ειλειν nos. u. littera addita
uidere dicimus. Nõnullis placet idus dictas a uocabulo Græco ειδους ꝙ eo die plenã ſpeciẽ lũa demõſtret. Sũt q
idus ab oue idola dictas: quã hoc noie uocãt Tuſci: & oibus idibus imolat Ioui a flamine. ❡ Mane. & mani ueſpere.
& ueſperi: here: & heri dicebat antiqtas. Dictũ mane a mano. quod ueteres bonũ uolebãt. ꝙ ſit ſane melior pars diei: ſi
ue mane. ꝙ a manibus oriri uideat. ſiue ab ortu manare. ❡ Hortẽſii: & mea: & Luculli ſnia. ❡ Quoniã dicere potuiſſet
Lentu. audio qd ſenatus qd Marcellus. qd itẽ Pomp. in hac re faciat: aut dicat. tu aũt o Ci. qd ſentis: qd item alii cõplu
res: ait Ci. mea: & Hortẽſii. & Lucu. ſnia cedit religiõi de exercitu. ut. ſ. rex ſine exercitu reducat. Et quare nos ita ſenti
mus. quoniam res aliter teneri nõ poteſt. Fuit Horten. ciuis Romanus tanta eloquentia preditus. ut ſecundus a Ci. puta
retur: & tanta munditia. & cultu corporis circumſpectus. ut multa in eum quaſi in quendam mimmum in ipſis actioni
bus & cauſis dicta ſint. quod autem ita culte amictus incederet ait Macro. faciem in ſpeculo querebat. ubi ſe intuens
togam corpori ſic applicabat. ut rugas ne forte ſed induſtria locatas artifex nodus aſtringeret. & ſinus ex compoſito
defluens modum lateris ambiret. Is preterea dixit diem collegæ. qui ſibi obuius offenſu fortuito ſtructuram togæ de-
ſtruxerat: & capitale putauit: ꝙ in humero ſuo locum ruga mutaſſet. Eiuſdem munditiæ Demoſthenem fuiſſe apud
Gellium legimus. Mores uero Luculli. & uitam Plutarchus oſtendit. Fuit is. L. Lucullus primus Impe. appellatus. ex
uictoria. quam ex Armenia reportauit. ❡ Cedit. ſuperatur. Aut cedit ideſt obedit. & aſſentitur religioni. ❡ De exerci-
tu: ne in terram Aegyptum ducatur. ❡ Teneri: impetrari. ❡ Res. reductio regis. ❡ Aliter. q̃ aſſentiendo carmini Si-
byllino. ❡ Senatuſcon. ſummo conſilio ſenatorum. ❡ Tibi decernit. deliberat. & comprobat. ut tu ſine exercitu re-
gem reducas. ❡ Commode: hec eſt e repu. ſunt qui putent ad commoditatem Lentu. referendum. quod uicinus eſſet Ae
gypto: & ex hoc regem ipſum commode reducere poſſet. quod mihi non placet. ſuperiorem laudo ſententiam. ❡ Rem
regis reſtitutionem. ❡ Auctorem. quaſi ducem & gubernatorem. Decernere autem eſt de rebus magnis ce tam profer

Deduco. Subduco. Rõ calẽdarum. Idus. Nonæ. Curia calabra. Claſſis. Idus. Iduare. Vidua. Iduum. Itis. Salii. Dieſpiter. Mane. Mani. Veſpere. Veſperi. Here. Heri. Hortenſius. Decernere. Auctor. Auctoritas.

re ſententiam unde dicitur ſenatus decretum. hinc Liui. decreuerunt enim ut quum populus regem iuſſiſſet: id ſic ratū
eſſet: ſi patres auctores fierent. i. ſua auctoritate comprobarent: Auctor uero ille dicitur: qui rem facit aliquam: aut bel
lum aut pacem gerit. Liui. de Aenea. Quod auctor pacis fuit & reddende Helenæ. Sic oratores. & poetas & huiuſmo
di ſcriptores auctores nominamus quaſi operum conditores. Tutores etiam pupillorum ex ſententia iuriſconſultorū
auctores appellari poſſunt. Inde dicta ē auctoritas: quæ ē uis quedam & dignitas cum honore. Duces etiam militum
auctores dicebantur: unde auctorare quod eſt obligare deducitur: hinc auctoratum ſubiectum & obligatum: & au-
ctoramentum obligationem appellamus. Auctor uero ut ante diximus: ab agendo: hoc eſt orando ſiue recitando ap-
pellatus: oratorem ſignificat & cauſidicum: hiſtrionem & omnes qui comœdias & tragœdias agunt. Hinc actiones:
cauſe forenſes: & orationes appellantur. Hinc actus comœdiarum: atque tragœdiarum: de quo ſit Flaccus. Neu mi-
nor quinto: neu ſit productior actu: fabula que poſci uult & ſpectata reponi. ¶ Craſſus tris legatos: ut a tribus ele-
ctis a ſenatu reducatur Ptolæmeus inter hos tamen tres uult annumerari Pompeium: ut Pompe. cum duobus aliis le
gatis auctores reductionis fiant. ¶ Cenſet. n. ex iis qui cum imperio ſunt: ergo pompeius erat cum imperio. & tūc pre
erat annonæ: qđ imperium & magiſtratū per quinquenniū geſſerat: unde legimus: legem conſules ſcripſerunt qua Pō
peio p quinquenniū oīs ptās rei frumentarie toto orbe terrarum daretur: & Liuius de hoc meminit. M. Craſſum illum i
tellige: qui cū Pōpeio: & Cæſare in repub. ſocii ita conuenerunt. ut ne quid gerer̄ quod diſpliciuſſet uni e tribus de quo
Luca. Facta tribus dn̄is cois Roma. ¶ Tris potius in is q̄ in es in accuſatiuo faciūt nomina: quorū genitiuus plura-
lis i ium exit: qđ pro dignitate ſermonis nūc hoc nūc illud ponere debemus. Cæſar: oīs gallia in tris partes: non bn̄ di
ceremus in tris partis: aut in tres partes: & Criſp. Oīs hoīes: non oēs hoīes. Varietas ſermonis multum decoris affert:
¶ Bibulus hic eſt ille qui cū Cæſare conſul fuit: quo tpe oīa ad arbitrium ſuum Cæſar adminiſtrauit: adeo ut nonnulli
quum qđ ſignarēt: nō Cæſare: & Bibulo. ſed Iulio. & Cæſare conſulibus actum ſcriberent: & ex hoc hi uerſus feran
tur. quos a Tranqllo accepimus. Nō Bibulo quicq̄ nup: ſed Cæſare factū. Nā Bibulo fieri cōſule nil memini. ¶ Qui
priuati hoc eſt ſine magiſtratu: ab eo dicti. ꝙ antiqui priuos ſingulos dicebant: unde priuilegiū appellatū eſt. ¶ Huic
Bibulo. ¶ Aſſentiuntur adhærent huius opinioni. Aſſentio & aſſentior in una & eadē ſignificatiōe dn̄r. ¶ Conſulares
ꝗ conſules fuerūt: cōſules dū gerunt cōſulatū. Conſules deſignati: qui p annū ante creabant: q̄ inirēt cōſulatū: & cōſula
ris ptās. ¶ Præter ſeruiliū excepto ſeruilio: alias preter cōtra ſignificat: ut Teren. Præter ciuium morem. ¶ Volcatiū &
Afranium intellige ꝑter: hi etiā duo ſentiebant ꝓ Pōpe. Is eſt ille. L. Afranius: qui cū petreio & M. Varrone legatus i hiſ
pania partes pompeii tutabantur: ad quos proficiſcens Cæſar: inquit ſuis: ſe ire ad exercitum ſine duce: & inde reuerſu
rum Ad ducem ſine exercitu. ¶ Suſpitionem ut pompe. cupere uideretur. ¶ Nam aduertebatur cognoſcebatur: exag
geratio eſt ſuſpitionis. ¶ Familiares amicos uel domeſticos. Caue pro famulis: & ſeruis familiares dicas: niſi conſulte
facias: ut honeſtiore uocabulo eos appellando ad te amandum allicias. qđ antiqui facere conſueuerūt. Hinc Macro.
inquit: maiores noſtri oēm dn̄is inuidiā: oēm ſeruis contumeliā detrahentes: dn̄m patrē familias: ſeruos familiares ap
pellauerūt. Colant ergo te potius ſerui tui. mihi crede. q̄ timeāt. ¶ Laboratur. multū ineſt laboris utrique parti. Illi eni
pro pompeio. nos uero pro te laboramus. Sed illi nos ſuperant. ex quo inquit. ¶ Inclinata res eſt ad pompe. metapho
ra a re ad conſilium. ¶ Vehemēter: a ue. & mente naſcitur uehemēs. ſicut quedā alia. Habet eni hæc pticula ue. ut ait
Gellius. intentionē quādā. ut uetus ab ætatis magnitudine. & uehemēs a mentis ui. & impetu. hēt & diminutionem. ut
ueſanus. ¶ Libonis & Hypſei. hi erant pompei familiares. ¶ Concurſatio. nunc hos nunc illos conueniendo. & orādo
rē pōpeii curabant. ¶ Contentio quaſi concertatio pro re pompeii. ¶ Studium. immenſa uoluntas. ¶ Cupere. cupi
mus & appetimus immoderata. unde appetitus & cupiditas eſt immenſa & immoderata quedaꝫ auiditas. Optamus.
& expetimus que honeſta & moderata ſunt. ¶ Cui q nolunt. Si qui ſunt qui pōpeio aduerſantur. iidē tibi nō ſunt ami
ci. qa amicus pōpei fuiſti. unde q nolūt pōpeio nolunt ēt tibi. ¶ Quod cū ornaſti. tua liberalitate. ut inqt in alia epiſto
la. & pluribus bn̄ficiis affeciſti. de quo ipſe etiā nūc meminit pōpe. ut cū ſumma teſtificatiōe tuorū i ſe officiorū. ¶ Nos
in cauſa. Suā ait auctoritatē in hac cā paruā eē & eo mioris ponderis quo Lentulo debere uidebat̄ quum nō rōne &
cōmodo reipu. ſed amoris uinculo moueri oēs cū exiſtimare poterāt. ¶ Auctoritatē. uim ac ptātē. ¶ Gratiā. auctorita
tē: & beniuolētiaꝫ: quā bn̄ficiis i rēpu. ampliſſimis cōſecutus erat. ¶ Extīguit. deprimit: apta trāſlatio ab aqua & igni.
¶ Suſpicio. opio. ſuſpicant̄ eni me officio moueri erga me tuo: nō rōne in rep. cōmodū. ¶ Gratificari. rē gratā facere:
ſi tibi aduerſant̄: & illi faueāt. Sed plus eſt gratificari q̄ rē gratā facere: gratificamur eni q̄ſi bn̄ficia conferimus. Facimꝰ
uero rē gratā: cū obſeqmur & inſeruimus: uñ deos hoībus gratificari dicimus: gratū uero facere non dicimus. Vt in re
bus. regiæ reductionis. Hiperbatū eſt & ordo uerborū hmōi. ita uerſamur i rebus. ut multo añq̄ es profectus. ſ. in Cili
ciā. ¶ Verſamur aūt. hoc eſt uexamur: paſſiue dixit. ¶ Ab iti. Maiorē uim hēt itimus q̄ familiaris. ¶ Clam. a clauibus
deductū: his eni claudimus. q̄ cælari uolumus. ¶ Exulceratis. corruptis. apta metaphora a morbo ulcus. uñ fit ulcera
re. ¶ Exagitatis. cōmotis largitiōe pecuniarū. ¶ Sūmā i. grāde odiū ſenatus. ¶ Noſtrā ſi. opem & auxilium erga te. ut
Virg. Tyrrhenāque fidem. Multis enim modis ſumit̄ diffiniturque fides. uel in primis ut ſit cōmēdatorū ſida executio
uel obſeruātia itē dictoꝝ couētorūqꝫ cōſtātia: & iō appellata: ꝙ fiat qđ dictū eſt. ¶ Noſtrā ſi. largo. & uulgari ſūpto
uocabulo pro amore. & obſeruātia. ¶ Præſentis & ab. ꝙ tā abſentē q̄ pn̄tem ſingulari fide & amore teipſum proſecu
tus ſum. ¶ Cognoſcēt. Nullā iter cognoſco: & agnoſco differētiā facimus: ſed qdā cognoſcere antiquos dicunt. ¶ La
boraremus. nullo labore uexaremur in hac re cōſequēda. Sed quanta ex hac re ſollicitudine afficeret. uel ex eo demon
ſtrauit. qđ ad Q. frēm ſcripſit. De rege inqt Alexādrino factū ſenatuſcō. cū multitudie cū reduci piculoſum reip. Reli
q̄ cū eſſet in ſena. cōtētio. Lentu. ne an pom. reduceret. obtinere cām Len. uidebatur. In ea re nos & officio erga Len.
mirifice. & uolūtate pō. p̄clare ſatiſfecimus. ¶ Vale. hac ſalutatōe cōcludere ſolemus epiſtolas. & quod græci ερρωσω
noſtri dicūt uale. Solemus & interdū addere ſalue. ut Ci. ad Tyronē. uale mi tyro. uale. & ſalue. ſed ualere ꝓprie rece
dētis eſt. ſaluere aūt aduētātis. unde Tranquillus i fortuna galbe. & ut liberti. ſeruiqꝫ bis die frequētes adeſſent. ac ma
ne ſaluere. ueſperi ualere ſibi ſinguli dicerent.

Auctorare
Auctoratus
Auctoramētum.
Actiōes
Actus
Nomina quæ faciut in is accuſatiuum
Priui
Priuilegium
Aſſentio
Aſſetior
Conſul
Conſularis poteſtas
Præter
Familiaris
Vehemens
Vetus
Veſanus
Studiū
Cupio
Appeto
Appetitus
Cupidū.
Opto
Exopto
Expeto
Gratificor
Rē gratā facio
Verſor
Intimus
Vlcus
Vlcerare
Fides
Agnoſco
Cognoſco
Vale
Salue

¶ Secunde epiſtole Argumentum.

IOAN. B.E.V.

NIHIL IDIBVS Ianuariis quo die ſenatus eſt habitus actum ẽẽ. Cõſulis Lentuli & Caninii Trib. ple. cõtentionibus. Tum quãtũ ipſe ſenatũ ſibi in cauſa cõciliaſſet admonet. Poſtridie dictis oium ſententiis poſtulatũ fuiſſe uti de ſingulis referret. In hac ſentẽtiarũ uarietate uarie ſenatum agitatum tanto utrinq; ſtudio: ut nihil eo die agi potuerit. Pompeiũ ſibi ab hac reſtitutione regia alienum uideri. Familiares tamen eius nihil magis contendere: ſe tamen nulla in re defuturum pollicetur: non in ſenatu modo: ſed ad populum: quantum. ſ. ſaluis legibus conſequi poterit. LENTVLI Conſulis. Hunc Lentulũ Marcellinũ puto de quo ſupra. CANINI. Is ẽ (q auctore Plutarcho) in Pompeii uita rogationem tulit ut pompeius regem gemino lictore reſtitueret. Sed ſenatus rem eam cum inique ferret. Cauſam pretexuit. iõ ſe id nolle q uiro timeret. SENTENTIA Diuideretur. Sic Cicero in oratione pro Milone. decernebat. n. ut ueteribus legibus tantummodo extra ordinẽ quæreretur Diuiſa ſententia eſt. hæc Cicero Sed Aſconius diuidere inquit ſententiam eſt cum aliquis in dicenda ſententia duas plures ue res complectitur. Et ſi non omnes eæ probantur. poſtulat ut diuidantur. i. ut de ſingulis rebus referatur. fieri autem poterat huiuſce diuiſionis poſtulatio ab uno quoque ſenatorum qui uel ſedendo hoc poſtulaſſet ut tamen integrum eſſet illi qui orationẽ hẽbat an diuidere uellet. cum igitur tres hæc ſimul ſentẽtiæ quaſi coaceruatim dictæ eſſent poſtulatũ ẽ ut de ſingulis referretur. INTENDERE. Tranſlatio ſumpta ab arcubus qui proprie dicuntur intendi. ERAT enim iniqua & noua. Quid. n. iniquius q̃ tribunorũ. p. priorem ſententiam in ſenatu referri: cum conſulis ſuprema eſſet dignitas? TRADVCERE. remouere. ſed alibi iſamare quale illud i ſacris litteris cum nollet eam traducere græci hoc παραδειγματίζειν. unde epigrammatarius poeta riderís Rideris multoq; magis traduceris afer & ſaty. Altera quos nudo traducit gallia talo. TOTAM hanc rem iampridẽ eſſe corruptam. uidetur hoc in loco. Teophanis aſtum. & litteras quæ diuulgabantur inuenire (quemadmodum Plut. in Pom. eſt author) AVCTORITATIS. ea erat ut paulopoſt Cic. ne rex omnino reſtitueretur. CATO & Cani. Duo Trib. ple. Põ. ſtudioſiſſimi: neq; n. eſt ille Cato uticenſis ſecundus: ſed ab hoc longe diuerſus.

Sine exordio a narratione exitus orditur.

Quid ſit diuidere ſentẽtiã

VBER.

IDibus ianua. ſcribit Cice. ad Lẽtu. nihil idibus ianua. de cauſa regia eſſe confectum in ſenatu propter longam contentionem Len. conſulis & caninii: ſed poſtridie cũ dictæ fuiſſent ſententie uarie prima Bibuli: altera Hortẽſii: tertia Volca. dicit placuiſſe pleriſque ut Bibuli ſnia diſcuteretur. quoniam de religiõe loqueret. deinde oñdit Ci. ſe agnouiſſe cũ apud Põ. cœnaſſet. quo aĩo ille eẽt ad cãm regiã. cũ tñ aliter uiderent qrere eius familiares. poſtremo ſignificat factũ eẽ de hac re ſenatuſcõ. eẽq; pſcriptũ. cũ Cato & Cani. illud ipedire conarent. ¶ Idibus ianuarii. tertiadecima die ianuarii. ¶ Nihil ẽ cõfe. cõcluſum. ¶ Propterea. ideo pp hãc cãm. ¶ Altercatiõe. iurgiõ. cõtẽtiõe. uerborũ cõcertatiõe Lẽtu. cõſu. & Cani. trib. hi eni uarie ſentiebãt. Nã auctore Plu. Cani. ad trib. ple. legẽ tulit. ut Põ. ſine exercitu cũ gemino lictore ad Ptolemæũ cũ alexãdrinis cõciliãdũ mitteret. ẽ ãt hic Len. cognominatus Spinter. q primus uſus ẽ purpura. quã dibaphã. i. biſtinctã uocãt. ¶ Viſũ ſu. i. uiſum eſt nobis. ¶ Cõmouere. iterdũ pturbare. ut Terẽ. cõmoui hoiem. ſed hic ẽ a pp̃oſito deflectere. & q uolum⁹ pſuadere. ut apud Oui. ix. Metamor. Dicta iouis mouere deos: neq; erat bene affectus Lentu. ¶ Cõmemoratiõe. expõe. declaratõne. i. uiſus ſum reddere tibi amicũ ſenatũ. cõmemorãdo tuã erga eũ uolũtatẽ. ¶ Illũ ordi. ſ. ſenatorũ. ¶ Recõciliata. reddita amica nã cõciliamus nouos recõciliam⁹ ueteres. q erãt alienati. ¶ Appellãdis. noiandis. ¶ Rogãdis. iterrogãdis. ſ. ſniam ſuã. De ordine rogandarũ ſniarũ uide. A. G. li. iiii. ca. x. ubi multa dicit. & apud eundẽ li. xiiii. ca. vii. Inferius tñ a nobis dicent. quæ ad rem ptinebũt. ¶ Clã ob. reſiſti. occulte q a tuebatur religionẽ. ¶ Frequẽtes ie. i. a. o. i. contra alia oĩa. nã &

Dibaphum
Commoueo
Cõcilio
Reconcilio
Intendo
Senatuſcõ. nõ ſit. q.

M. T. C. Publio Len. proconſuli. S. P. D.

IDibus ianu. in ſenatu nihil eſt confectum: ppterea quod dies magna ex parte conſumptus eſt altercatione Lentuli conſulis: & Canini tribũi ple. eo die nos quoq; multa uerba fecimus: maximeq; niſi ſummus ſenatum commemoratione tuæ uoluntatis erga illum ordinem commouere. Itaq; poſtridie placuit: ut breuiter ſententias diceremus. Videbatur. n. recõciliata nobis uoluntas ſenatus eſſe: quod tum dicendo: tum ſingulis appellandis: rogandiſq; perſpexeram. Itaq; cum ſententia prima Bibuli pronunciata eſſet: ut tres legati regem reducerent. ſecunda Hortenſii: ut tu ſine exercitu reduceres: tertia Volcatii: ut Põpeius reduceret poſtulatum ẽ: ut Bibuli ſentẽtia diuideretur: quatenus de religione dicebat: cui rei quia clam obſiſti non poterat: Bibulo aſſenſum eſt de tribus legatis. frequentes ierunt in alia omnia. proxima erat hortenſii ſententia: Cui Lupus tribu. ple. quod ipſe de Pom. retuliſſet: intendere cœpit: ante ſe oportere diſceſſionem facere: quã conſules. Eius orõni uehementer ab oĩbus reclamatũ eſt. Erat enim iniqua & noua. Cõſules neq; concedebant: neq; ualde repugnabant. Diem conſumi uolebant: id quod eſt factum pſpiciebant enim in hortenſii ſniam multis partibus plures ituros: q̃q aperte Volcatio aſſentirentur Multi rogabantur: atq; ad ipſum conſulibus inuitis. Nam hi Bibuli ſantentiam ualere cupierunt. Hac controuerſia uſq; ad noctem ducta: ſenat⁹ ẽ dimiſſus: & ego ea die cãu apud Pompeium cœnaui: nactuſq; tempus hoc magis idoneũ q̃ unq̃ antea q poſt tuum diſceſſum: is dies honeſtiſſi

ſnĩa pedib⁹ ferebat̃.ut.A.G.dicit li.i.ca.xviii.¶Proxima.ſecunda poſt ſentẽtiã Bibuli.¶Intẽdere:cõtra conari & moliri.uel itẽdere inducere:& q̃ſi ꝓponere.¶Oportere:decere cõuenire.¶Facere diſceſ.ideſt ſenatuſcõ.nã fiebat aut p rogationẽ & p exq̃ſitas ſnĩas.cũ res dubia erat.& rogabat̃ unuſq̄ſq; ſnĩam.quã uerbis efferebat.aut p diſceſſionem.hoc eſt qñ oẽs aut pleriq; idẽ ſentiẽtes i unã partẽ pedibus ibant.& diſcedebant.ut.A.G.loco ſuperius dicto teſtatur his uerbis.Quid igit̃ cũ ſenatuſcõ.p diſceſſionem fiebat nõne uniuerſi ſenatores ſnĩam pedibus ferebant.dicebat ergo lupus qa cẽt trib.plæ.oportere ſe prius fa_ere ſenatuſcõ.quã cõſules.¶Reclamatũ.cõtra dictũ.& q̃ſi cũ clamore reſponſum.¶Erat enĩ iniq̃.qđ tribu.ꝓponeret cõſulibus.q teſte Gel.ẽt ſenatores i curiã uocãdi ius hẽbãt.¶Et noua pp ꝯſuetudinẽ maioꝝ iaudita.¶Cõſules neq; cõ.neq; repugnabãt.i.aduerſabant̃.ſ.Lupo.Diẽ cõſumi.ſ.cõtẽtione.ne aliq̃d decerneret̃.¶Id qđ.i.qđ ẽ.n.Ci.loquẽdi ornat⁹.¶In Hortẽſii ſen.q̃ erat ut tu reduceres ſine exercitu.qđ q̃dẽ cõſules noluiſſent.¶Quãq̃ apte Volca.aſſẽtiret̃.q cẽſebat ut Põpo.reduceret.& hoc dicit q̃q̃ cõſules aperte aſſentiebãt Volca.ꝓ Pom.decernãti.tñ uolebãt diẽ contẽdẽdo cõſumi.qa uidebãt plures ex ſenatoribus ꝓbaturos ſnĩam Hortẽ.cẽſentis.ut Lẽtu.reduceret ſine exercitu.qđ ipſi conſules mĩme uoluiſſent.¶Multi ex ſenatorib⁹.¶Rogabant̃.ſ.ſnĩas.¶Atq; idip̃m.i.& hoc.& ẽ ornatus loquẽdi modus.ut ſi dixero cõſecutus ẽ maximũ honorẽ.atq; idip̃m amicis tuis gaudẽtibus.iuitis cõſulibus.i.cõtra uolũtatẽ cõſulũ.¶Nã hi.ſ.cõſules.¶Bibu.ſnĩam ualere.i.hr̃e locũ.ſ.de trib⁹lega.puatis.¶Ad no.du.qa ſenatuſcõ.añ ortũ:aut poſt occaſu; ſolis ratũ ñ erat.ut.A.G.dicit auctore Var.¶Dimiſſus ex curia miſſus abiit.¶Caſu. forte q̃dã ñ editã opa.¶Apud Põ.i.cũ Põ.Apud aũt loci & pſonæ cõiũctionẽ ſignificat.ut apud amicã.penes uero ptãtẽ & dñiu;.ut Oui.i.Faſto.Me penes ẽ unũ uaſti cuſtodia mũdi.¶Nact⁹ iueni.uel repperi.¶Quã unq̃ ãtea.i.q̃ ullo alio tpe.ſ.eſſem nactus.¶Q_đ.i.qa.¶Is dies.quo diſceptatũ ẽ i ſenatu uariis ſentẽtiis cauſæ regiæ.¶Honeſtiſſimi⁹.pulcherrimus & plenus honoris.& eſt ordo eo die cœnaui apud Pom.& nactus tp̃s magis idoneum &c.

mus nobis fuerat in ſenatu. ita ſum cum illo locutus: ut mihi uiderer animũ hominis ab omni alia cogitatione ad tuam dignitatem tuendam traducere: quem ego ipſum cum audio: prorſus eum libero omni ſuſpitione cupiditatis: cum autem eius familiares omnium ordinum uideo: perſpicio id: quod iam omnibus eſt apertum: totam rem iſtam iampridem a certis hominibus non inuito rege ipſo: cõſiliariiſq; eius: eſſe corruptam. Hæc ſcripſi ad. xvi. cal. febru. ante lucem. Eodie ſenatus erat futurus. Nos in ſenatu: quemadmodum ſpo dignitatem noſtrã: ut poteſt: in tanta hominum perfidia: & iniquitate retinebimus. quod ad popularem rationem attinet: hoc uidemur conſecuti: ut nequid agi cum populo: aut ſaluis auſpiciis: aut ſaluis legibus: aut deniq; ſine ui poſſit. De his rebus pridie: quã hæc ſcripſi: ſenatus auctoritas grauiſſima interceſſit: cui cum Cato & Caninius interceſſiſſent: tamen eſt perſcripta: eam ad te miſſam eſſe arbitror. De cæteris rebus quicquid erit actum: ſcribam ad te: & ut quam rectiſſime agantur omni mea cura: opera. diligentia. gratia. prouidebo. Vale.

Apud

Penes

Vt mihi ui.traducere aium ho.i.Põ.ſ.a reſtitutione regia.¶Ad tuam dignitatem tuendam.i.id efficiendum.ut reductio tibi mandaretur.hoc enim ad dignitatem tuam pertinet.¶Quem ipſum.i.quẽ Pom.ſed ipſum addidit.ut.q.d.quantum ipſe ſignificat.¶Cum audio.ſ.loquentem.¶Prorſus.omnino.Libero.abſoluo. ¶Cupiditatis.reducendi regem.i.iudicio nihil prorſus eſſe de eo ſuſpicandum.quod appetat hanc reſtitutionem.¶Omnium ordinum.¶A.Gel.dicit magiſtratus per quos ſenatus haberi ſoleret hos eſſe.Dictatorem.Conſules.pretorem.tribunoſplæ.Inter regem.prefectum urbis.quibus ſi contigiſſet eodem tempore Romæ eſſe ius ſenatus conſulendi fuiſſe.quo ſupra ordine ſcripti eſſent. Extraordinario autem iure addit Tribunos quoque militares qui pro conſulibus fuiſſent.Item.x.uiros quibus imperium conſulare tum eſſet.Itẽ triumuiros reipu. conſtituende cauſa creatus ius conſulendi ſenatus habuiſſe.& hi ſunt omnes ordines quos dicit Cice.¶Totam rem iſtam.i.cauſam.¶Senatus erat futurus.ideſt habendus uel conuenturus.¶Vt poteſt.ſcilicet retineri.¶In tanta per.in prima epiſtola dixit ſi eſſet in his fides &c.Quod ad popularem rationem.i.ad rem populi. hoc eſt quantum pertinet ad id quod populus facere & præſtare ſuis ſuffragiis poteſt. Nam timendũ fuerat.ne ſi Pomp. rogaſſet populũ.cui erat cariſſimus,fortaſſe hæc reductio ad eũ delata eſſet.ſed Cice. fauens Lentulo prouiderat.ne populus poſſet Pompeio aliquid aduerſus Lentu.preſtare.quin faceret contra leges & auſpicia.ſine quibus popu.romã.nihil magnũ agendũ putabat.¶Agi cũ populo.i.populum rogari.nam proprie agere cum populo.ut dicit.A.G. eſt populũ rogare.¶Aut deniq; ſine ui:ſine uiolentia.i.quando fiat contra id.qđ ia; pro Lẽtulo ſit cõſtitutũ.¶Auctoritas.ſnĩa.¶Grauiſſima.ſanctiſſima.quã nõ temere liceat ifringi.¶Interceſſit.iterpoſita eſt.¶Cui.auctoritati.¶Interceſſiſſent. ipedimẽto fuiſſent.obſtitiſſent.Nam itercedere iterdũ ẽ interponi.& conſtruit̃ cũ caſu hñte ꝓpoſitionem. ut interceſſi apud ſenatũ de tua ſalute.uel pro tua ſalute.iterdum eſt obſtare & impedimento eſſe. & conſtruitur cum datiuo.ut meæ ſnĩæ iterceſſiſti.i.ipedimẽto fuiſti.Ius aũt intercedẽdi ne ſenatuſcõſultũ fieret.ut.A.G.auctore Var.dicit:fuit iis ſolis.qui eadẽ ptãte q̃ q ſenatuſcõ.facere uellẽt.maioreue eſſent.¶Prouidebo.dabo operã.¶Cura ad animum.¶Opera ad corpus.¶Gra.ad amicos & ad populum refertur.¶Diligentia.tam ad corpus q̃ ad animum.

Dictator
Conſul
Prætor
tri. plæ.
Inter rex
præfectus urbis
Ago cũ populo
Intercedo

Tertiæ epiſtolæ argumentum.

IN epiſtolis commendaticiis hæc ferme ſunt quæ obſerues.uti prius commẽdationis alleges iuſtiſſimas cauſas Tũ q̃d nã id ſit qđ petas.breui.& dilucide explices.poſtremo uel illũ bñficii ſemp memorem.uel re perpetuo debiturum polliceare.Sunt aũt epiſtolæ in hoc genere uulgaris cuiuſdã notæ.ſunt aliæ rurſus optimæ.prout Io.B.F.

uel beniuolētia maior.uel cōmēdatiōīs honeſtior cauſa uideaṫ.ducunṫ autē illæ cauſæ uel a maiorū uetuſtiſſimo neceſſitudinis uinculo:uel ab ea quā cū illo cōtraxeris pridē beniuolētia.uel ab ipſi⁹ quē cōmēdes perſonæ dignitate:& ꝓbitate:uel ab alterius tibi amiciſſimi q rē abs te ꝓ amico:cui negare nequaq̄ potueris:expoſcerit.Sed & ad rei ipſius explicatiōnē ualet nō parū honeſtas & cauſæ magnitudo;piculū i re magnū.ſūma utilitas q̄ ſe cōſecuturū ſpet.Sed & ſi q añ i re illa idē ſenſerint qđ petas nō parū ꝓderit:neq3 nō ualet & id plurimū ad emerēdū cauſæ tuæ fauorem. quod in calce addas uirū optimū:grauiſſimū eſſe:ſemp bñficii memorē:ſemp illū cū tota familia debiturum.Te uero nūq̄ bñficii obliuiſci poſſe:is uero Treboni⁹ eſt q in galliis ſub Cæſare militās cū eo ſp uſq3 ad belli ciuilis exitū fuit:qque iter huius belli initia Cæſare ad oppugnationem Maſſiliæ p̄fectus eſt.Tādē Cæſarē cōſpirans:iter Cæſaris cōſpiratores unus:cū aſiæ præeēt poſt Cæſaris necē prim⁹ oium cōiuratorū a Dolobella cōſule iterficiṫ:capta iſidiis Smyrna ipſoq3 adhuc dormiēte capto:Sed & eius caput i modū pilæ affixū a militibus Cæſarianis iactatū eſt quo ad contuſum cōtritumq3 fuerit.TITVS APPIVS:de hoc libro tertio plenius.

M.T.C.Publio Lentulo Proconſuli.S.P.D.

AVlo trebonio:qui in tua prouintia magna negocia:& ampla:& expedita habet:multos annos utor ualde familiariter.Is cum antea:& ſuo ſplendore:& noſtra:cæterorumq; amicorum commendatione gratiſſimus in prouintia ſemper fuit:tum hoc tempore propter tuū i me amorē:noſtramq; neceſſitudinē uehemēter cōfidit his meis litteris ſe apud te gratioſum fore.quæ ne ſpes eum fallat:uehementer te rogo.cōmēdoq; tibi eius omnia negotia:liberos ꝓcuratores:familiam.In primiſq;:ut quæ Titus Appius de eius re decreuerit:ea comprobes.omnibuſq; rebus eum ita tractes:ut intelligat noſtram commendationem non uulgarem fuiſſe. Vale.

M.T.C.Publio Len.Proconſuli.S.P.D.

AD.xvi.calendas febru.cum in ſenatu pulcherrime ſtaremus:quod iam illam ſentētiam Bibuli de tribus legatis pridie eius diei fregeramus unumque certamen eſſet relictum:ſententia Volcatii res ab aduerſariis noſtris extracta eſt uariis calumniis. Cauſam.n.frequenti ſenatu i magna uarietate:magnaq; inuidia eorum:qui a te cauſam regiā alio transferebant:

VBER. AVlo Trebonio:❡Treboni⁹ cū ſub Cæſare i Gallia militās multa icōmoda & diſpēdia cōtraxiſſet:reparāde rei familiaris gratia i ciliciā ad negociationē.i.mercatura nauigauit:ubi cū Titi appii ꝓcōſulis benignitate multas imunitate ſuis negociis ipetraſſet:ne a publicāis:aut aliis qbuſlibet uexareṫ cū poſtea Lētu.Appio ſucceſſiſſet:Cice.ip ſu3 ei cōmēdat:ut qđ Titus Appius de ei⁹ rebus decreuit:ipſe oino cōprobet:& p̄ſtet:oſtēditq3 iuſtā eē ſibi cāın cōmēdādi hūc hoiem ppueterē familiaritatē:quæ ſibi cū eo fuit:deinde qđ i ꝓuicia cilicia oibus ꝓuicialibus ſemp gratiſſimus fuit:& pp eius uirtutū claritudinē:& pp cōmēdationē ipſius Cice.& cæterorum amicorū:ſed nūc maxime cōfidere ſe fore Len.gratiſſimū:a quo ſciret Ciceronē maxime amari.❡Is aūt Trebonius cū uidereṫ:primo & putareṫ eē amic⁹ Cæſari.poſtea cōiurauit cū Bruto & caſſio i ei⁹ necē:ipſe demū i Aſia a Dolobella itereptus eſt.❡In t.p.cui p̄es.❡Magna &.a.Inculcatio dictionū:q̄uis alii dicant magnū qđ i cumulū ſui & magnitudinem creſcit:amplū quod late patet:& per multa diffunditur:alii dicunt amplitudinem ad dignitatem & laudem rei referri.❡Expedita:non implicita litibus.❡Is.trebonius.❡Antea:ſuperiori tempore.❡In.p.cilicia.❡Suo.ſ.propria uirtute:aut etiam nobilitate.❡Tū maxime:nam cū ſemp minus ſignificat q̄tū.❡Neceſſitudinē:Neceſſitudo interdum ſignificat uim cui nō facile reſiſtitur:interdum coniunctionem uel ſanguinis:uel amoris.❡Confidit:certiſſime credit.❡Fore.g.futurum ualde gratum.nam gratioſus plenus gratia dicitur.❡Liberos:quos in ꝓuincia habet.❡Procuratores:procuratores dicuntur proprie geſtores negociorum:nam actores cauſarum cauſidici dicuntur.❡Comprobes:confirmes.❡Ita tractes:ita adiuues.❡Non uulgarem non uilem:non tep ide ſcriptam.

Argumentum quarte epiſtolæ.

IO.B.E Varieta Curio

QVæ ſextodecimo calendas Februarias in ſenatu ſint acta:docet.Nā poſt Bibuli ſniam pridie a ſe infracta3 cū optime de re ſperareṫ:nihil p Volcatiū tādē potuiſſe cōfici.hic Curionis acerbitatē:Bibuli quandam pene æquitatē:Caninii Catoniſq; iniquitatem fuiſſe.comitiales poſtea dies ſecutos qui lege Pupia diffiniti erāt.ab inuidis mentionē religionis ea tū de cauſa inductā:ne cui reſtitutiōis regiæ prætextu:exercitus decerneref.ipſius dignitatē hactenus ioffenſam.q ſi qui aduerſarii fuerint.ſe enixiſſimē curaturū:ne quid ſaluis legibus illi audeāt:ut tñ interim nihil:aut de ſūmo ſuo ſtudio:aut iduſtria remittat:neq3 eni ſe diffidere dummodo uis abſit:facile ſibi oia ex animi ſnia ceſſura.VARIETATE.hæc de coloribus ꝓprie dicitur.ACERbum Curionem a pomis i maturis ſumptu trāſlatio:q̄ minime grati ſaporis ſint.hūc ego filium puto.q multum eloquētia p ea tpa ualuit.& cum in tribunatu primum Cæſari aduerſaretur mox auro Cæſaris.& gallicis captus ſpoliis i Cæſarianas ptes trāſiit.uir audax & acer p̄cipuaq3 ciuilis belli fax.qppe q ſimulato metu cū Roma ꝓfugiſſet ad Cæſarē ſedētē tūc ad rubiconē in caſtra uenerit.illūq3 ad bellū q̄primū patriæ inferēdū adhortatus ſit.Miſſus poſtmodū a Cæſare i africā dum audacius q̄ cautius bellū gerit:In inſidias a Sabura p̄cipitatus.cum toto pene exercitu internitione occiditur.Ad hunc ſunt Ci.

ceronis epiſtolæ lib.ii.de eo Lucanus ſic lib.iii.cecinit.Haud aliũ tanta ciuẽ tulint indole Roma:aut cui plus leges de
berẽt recta ſequẽti.Sed & Cicero in libro de claris oratoribus hæc de Curione.Curio ſi diutius uixiſſet:magna eſſet
eloquẽtiæ laudẽ cõſecutus.huius.n.dictio i eo qđ uerisimile uiſum eẽt:facilis ſoluta.acutæ & crebræ ſniæ.ut nihil or
natius nihil expeditius eſſe poſſet.is ſi me audire uoluiſſet:honores q̃ opes conſeq maluiſſet.& paulopoſt.huic inerat
ſine arrogãtia grauitas:ſine ſegnitie uerecũdia.ſed illũ æſtus qdã inſolitæ adoleſcẽtibus gloriæ abſorbuit. q qa miles
iperatori nauarat operã:impator ſe ſtatim eã cupiebat.Hæc Cic.Hic ille eſt q duplicia illa theatra:q̃ in ãphiteatri for
mã duceret portẽtuoſũ plane opus ligneũ cõ
ſtruxit:qbꝰ Ro:ꝓo.ueluti auctoratũ circũduce
ret:ut uideri poſſit uniuerſum Romanũ popu
lũ funebri patris munere ad eius tumulũ depu
gnaſſe.Pli.ſeptio Tres ꝑpetua ſerie Curiones
oratores facit.auũ.ſ.& patrẽ & filiũ.ſed pr̃ nul
lis illis nulla memoria:nulla liberaliũ artiũ co
gnitiõe:domeſtico tantũ quodã loquendi uſu:
tertius poſt Craſſum & Antoniũ orator nũera
bat:ſed & Curiones:dicti miniſtri theatrales:
quorũ uoce aliqd populo uulgaret:Vnde Ru
finus in Euſebii interꝑtatiõe Polycarpũ p Cu
rionẽ ꝓnũciari placuit xp̃ianũ eẽ.& Martialiſ
ſcripta noſtra Curiõe nõ egẽt.Plautꝰ ꝑterea i
fabula aulularia Curionẽ nũc ꝓ curioſo nũc
ꝓ macro q̃ſi curis cõfecto accipit autor No
nius & Feſtus:Varro quoq; pricipes Curiarũ
Curiões dictos ſcribit.FEBruario mẽſe. erat
eni hic mẽſis legatõibus audiẽdis attributus.
STVDIO uehementis ai applicatõ ad aliqd
pagẽdũ.Fabius.PRAEſtare uerbũ iuriſcõſul
torũ:hic ãt epiſtole finis totus moratus ẽ. hac
n.i pte Cicero gratiſſimũ ſuũ erga Lẽtulũ pro
bat aiũ;q ſi uitã ipã; ꝓfundat:nullã merito
rũ Lẽtuli erga ſe ptẽ ſibi cõſecutus eẽ uideaṫ.

Tres curiones oratores

Studio

obtinebamus.eo die acerbum habuimus Curionem .Bi
bulum multo iuſtiorem: pene etiam amicum Caninius:
& Cato negarunt ſe ullam legem ante comitia eſſe latu
ros.Senatus haberi ante Cal. Febru. per legem pupiam
id quod ſcis:non poteſt:neque menſe Febru.toto:niſi ꝑ
fectis:aut reiectis legationibus. Hæc tamen opinio eſt
populi Romani a tuis inuidis:atque obtrectatoribus no
men iductum fictæ religionis:non tam:ut te impediret:
quã ut nequis propter exercitus cupiditatem Alixandri
am uellet ire.Dignitatis autem tuæ nemo eſt quin exiſti
met habitã eẽ ratiõe ab ſenatu.Nemo ẽ eni: qui neſciat
quo minꝰ diſceſſio fieret per aduerſarios tuos:eẽ factũ.
Qui nunc pupuli Ro.nomine:re autem uera ſceleratiſſi
mo latrocinio:ſi qua conabuntur agere:ſatis prouiſum ẽ
ut nequid ſaluis auſpiciis:aut legibꝰ:aut iam ſine ui age
re poſſint: Ego neque de meo ſtudio:neque de nonnul
lorum iniuria mihi ſcribendum eẽ arbitror:Quid enim:
aut me oſtentem: qui ſi uitam pro tua dignitate profun
dam:nullam partem uidear meritorum tuorum aſſecu
tus? aut de aliorũ iniuriis qnerar? quod ſine ſummo do
lore facere nõ poſſum. Ego tibi in hac ꝑſertim imbecil
litate magiſtratuũ præſtare nihil poſſum: at ea excepta
poſſum confirmare te:& ſenatus:& populi Ro. ſummo
ſtudio amplitudinem tuam retẽturum. Vale.

VBER.

I D.xvi.cal.feb.Edocet Ci.Len.q
cũ eẽt i ſenatu ꝓ cã Lẽ.cũ magno
honore qa deiecerat ſniã; Bibuli
uariis cauillatõibus & cõtẽtiõibꝰ
res diſtracta eſt:ut nõ potuerit cõcludi:cũ i tã
ta uarietate ſniarũ uideret eẽ obtẽturus cãm:
& declarat quos hũerit amicos:quos aduerſa
rios oñditq; ſenatũ hẽri nõ poſſe p totũ Feb.
p legẽ pupiã.& fictã eẽ quãdã iterꝑtationẽ ab
inimicis Lẽ.nõ tã ut ipediret Lẽ.ab hac redu
ctõe:q̃ ne qs uellet cũ iperio ꝓficiſci i ægyptũ
poſtremo ſe ꝓuidiſſe:ne qd poſſet fieri aduer
ſus Len.ſaluis.aut legibus aut auſpiciis:neque tantam pro Len.efficere poſſe:etiam ſi uitã pro eo profunderet:ut poſ
ſit minime parti beneficiorum Len.erga ſe ſatisfacere:facturum tamen:niſi fiat ſibi uiolentia ut obtineat amplitudi-
nem & dignitatem ipſius Len. ¶Ad.xvi.cal.ſubaudirur ante calendas incluſiue tamen . ut dies calendas etiam intelli
gatur. ¶Quum ſtaremus.nam dicentes ſtabant. ¶Pulcherrrime.cuꝫ maximo honore.Quod.quia. ¶Fregeramus:de
ieceramus uiceramus. ¶Vnum certamen.i.ſolum.ſ.ſententie Volca.frangenda.quia uolebat ut Pompeius reduceret
¶Extracta.diſtracta producta.in aliud tempus dilata. ¶Variis calumniis.uariis cauillationibus.uel falſis criminibꝰ
¶Transferebant alio.a te.i.tibi eripiebant.& in alium conferebant. ¶Cauſam regiam . reductionem regis . ¶Acer
bum.aduerſarium. ¶Bibulum eius pridie ſententiam fregerat Cicero . ¶Ante comitia.quia poſt.xii.calendas Feb.ſe
quebantur comitia.quibus populus congregabatur.& multa p ſe agere poterat ſeorſum a ſenatu.q pp dies comitiales
hẽri nõ poterat uſq; ad calẽdas Mart.comitiales aũt dies uocabãt.ut uoluit Feſtus cũ in comitio cõueniebãt.q locus a
coeũdo dictus ẽ quaſi comitiũ.Comitiis uero rogabatur populus de rebus decernẽdis.unde & rogatio dicta eſt ſecun
dũ Feſtũ cũ populus cõſulitur de uno pluribuſue hoibus:& de una pluribuſue rebus de quibus oibus ſentiaṫ:& rogare
eſt populum conſulere:uel petere ab eo:ut id ſciſcat quod ferat:uel ut Atteio Capitoni placet ſecundum.A.Gelium ro
gatio eſt cum aliquid ſtatuitur:ſiue plæbs ſiue populus agat:lex eſt generare iuſſum rogante magiſtratu.Cato igitur &
Canini.trib.ple.uolebant.his comitialibus diebus:ut rogationes & leges populi aut confirmarentur a ſenatu:aut reii
cerentur:neq; legẽ ullã promulgare uolebãt añ comitia cõſularia:q̃ erãt futura cal.mar.uolebãt.n.rogationes populi
olim itermiſſas iis diebus aut pfici aut reiici.quod Ci.alibi ad Qu.frẽm ſcribẽs his uerbis ſignificat.Itaque Cato con
cionatus eſt ſe cõmitia hẽri nõ ſcituꝝ:ſi ſibi cũ populo dies eẽnt exẽpti.lege.n.pupia ita erat decretũ.ut his diebus fie
rẽt tantũ comitia populi:neque ſenatus ullo pacto hẽri poſſit.quã rẽ in calũniã legis pupiæ ſcribẽs Ci.alibi his uerbis
notat Appius interꝑtaṫ nõ ipediri ſe lege pupia quominus hẽret ſenatũ.& qđ ſabinia ſancitum ſit.& cogi a calẽ.febr.

Dies comitiales
Comitiũ
rogatio
Lex

uſq; ad cal.mar.ſenatū.quottidie legatis dari.Et idem Ci.ad Qu.frēm ſcribēs exponit hos dies appellatos comitiales his uerbis.¶Reliqua.cū eēt in ſenatu cōtētio.Lētu.ne an Pōp.reduceret:obtinere cām Lē.uidebat:res calūnia extra cta eſt p obtrectatores Lētuli.cū ſecuti ſunt dies comitiales.p quos ſenatus hēri nō poterat.¶Se eē laturos ullā legē. de cā regia.¶Añ cō.ſ.cōſularia.quia uſq; ad cal.mar.differebant p legē pupiā uſq; ad qđ tps eadem lege ſenatus hē ri nō poterat.ut dictū ē.¶Id qđ ſcis.i.qđ ſcis.¶Niſi pfectis.expeditis.aut reiectis.i aliud tps reſeruatis.qa toto co mēſe dabat ſenat⁹ quottidie ſolis legatiōib⁹ nō aliis cāis.¶Fictæ re.i.falſæ.ſ.poſſe & debere regē reduci cū exercitu. ¶Nō tā ut īpediret te.q nō haberes exercitū. ¶Alexādriā urbā ægypti.uñ ptolemæus auletes fuerat exactus:ut diximus in argumēto. ¶Habitā eē rōnē.i.reſpectū.¶Quominus.ut nō.¶Fieret diſceſſio.ſenatuſcō.ut ſupra dictū eſt.¶Per aduer.i.ab aduerſariis.¶Qui nūc.p.ro.no e.re aūt uera ſceleratiſſimo latrocinio q nūc ſub ſpecie tuēdi po.ro.ſed re uera ut tibi noceāt ſi tētabūt aliqua facere.prouidine poſſint facere.qn faciāt cōtra leges & auſpicia.& qn faciāt tibi uiolētiā.¶Studio.uolūtate.uel officio erga te.¶De iniu.n.quorūdā tibi illata.¶Quid.n.ratio prioris propōnis. ¶Oſtētē.iactē.¶Profundā.ponā impēdam. ¶Aſſecutus.i.adequaſſe:uel attigiſſe.¶Aut de aliorū iiu.q̄rar.rō ſcđæ ppōnis.¶Quod .ſ.q̄ri de iniuriis ī te illatis.¶Imbecillitate.icōſtātia:uel timiditate.¶Præſtare.efficere.¶Excepta ui.i.uiolentia.i.niſi fiat nobis uiolentia. ¶Poſſuꝫ tibi affirmare.qđ defendem⁹.¶Amplitudinē.tuā.i.dignitatē.¶Sūmo ſtudio ſummo fauore.¶Retenturum.ſeruaturum.

Argumentum quintæ epiſtolæ.

IOAN. B.E.V.

QVanto ipſe afficiat dolore.quāta que moleſtia ꝙ abſens ille ſuā cæterorūq; amicorū expiri cogat fidē:qđ & in reſtōne ſua eueniſſe ſibi ille uiderit.ſcribit.¶Tū.C.Catōis audaciā nefariāq; promulgationē exortā admonet.qdq; aut ab eo timendum.aut de regis reſtōne ſperādum ſit certiorem facit.adhortaturq; ut quācūq; ſortē fortūa dederit.magno eam animo erectoq; ferat.atq; a uirturibus ſuis preſidium petat.Cum interim & ipſe &.Qu.Selicius nihil nō tētaturi p rei cōfectōe ſint.Nūc id ſupereſſe ſpei ut qñ Pōp.populo ſenatuq; libētibus iactatus ſit.& ppetua pene Catonis oratione laceratus depoſita plane ab illo cā.ad ipm itegra deferat.quod facile cōſecuturū ſe ſperet.dūmō Pom.cuius tarditatem timeat: placere id ſibi annuerit.Nec uero a Catone interim plane timēdū qcq̄ aut a cōſularibus boni ſperādū Hortēſio Lucullo q; exceptis.cum alii aut occulte oderint.aut apte irati ſint.ſed tñ facile fracta Catonis leuitate:priſtinū honorē dignitatēq; conſecuturū nō diffidit.TAMETSI.epiſtolæ principiū moratū.NEFARIA Catonis promulgatio quam de abrogādo Lentuli imperio tribunuſ ple.tulerat.Cice.ad.Qu.frēm.C.Cato legē promulgauit de imperio Lentuli abrogando.ueſtitum filius mutauit.illud lectorem admonitū uelim diuerſum hunc eē Catonem ab uticenſi.ſi quidem hic.C.prenomine.ille Marci.quod Cic.in epiſtolis ad. Qu.fratrem oſtendit.nec uero uticenſis Tribunus hoc eſſe potuit tempore cum aliquot ante annis cum Metello trib.ple.fuiſſet.& in eo magiſtratu conſtantiſſimum uirum egiſſet Ciceronis &.C.Antonii conſulatu.Neque ENIM prudentiorem.tria tangit.que amico conſilium danti neceſſaria ſint.ut uidelicet prudenter res expendat.ſumma fide commiſſam ſibi rem exequatur. ſed & beniuolentiam non exiguam preſe ferat.Quid.n.uel illius prudentiæ uel fidei credas.cuius beniuolentiæ diffidas?ELARgita mire admodum hoc uerbo rem expreſſit.COniectura.στοχασμον græci appellant.Poſtq̄ Pōp.locus hic totus ex actis eorū tēporum ab hiſtoria petēdus.Plutarchus igitur in Pompeio eſt autor:ꝙ cum.Pompeius cām p quodam diceret Milonē(ut arbitror)intelligēs Clodius ſui ſimilibus ſtipatus i altiorem ſe locū recepit

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D.

TAmetſi mihi nihil fuit optatius:quam ut primum abs te ipſo:deide a cæteris omnibus:quā gratiſſimus erga te eſſe cognoſcerer:tamē afflicior ſummo dolore eiuſmodi tempora poſt tuam profectionem conſecuta eſſe:ut & meam:& cæterum erga te fidem & beneuolentiam abſens experire.Te autem uidere:& ſentire eandem fidē hoīum in tua dignitate:quā ego in mea ſalute ſum expertus:ex tuis litteris intellixi. Nos cum maxime cōſilio.ſtudio labore gratia de cauſa regia niteremur:ſubito exorta eſt nefaria Catonis pmulgatio:quæ noſtra ſtudia impediret:& animos a minore cura ad ſummum timorē traduceret.Sed tamē ī eiuſmodi perturbatione rerū q̄q̄ omnia ſunt metuēda nihil magis:quam perfidiam timemus:& Catoni quoquo mō ſeſe res habeat:reſiſtemus.De Alexandria re:cāq; regia tm̄ habeo polliceri me tibi abſenti:tuiſq; preſentibus cumulate ſatiſſfacturum.Sed uereor ne aut eripiatur a nobis regia cauſa:aut deſeratur:quorū utrū minus uelim: non facile poſſum exiſtimare.Sed ſi res coget eſt quiddam tertiū:quod neq; Selicio:neque mihi diſplicebat: ut neque iacere regem pateremur:nec nobis repugnantibus ad eum deferri:ad quem prope iam delatū eē exiſtiatur. A nobis agētur omnia diligenter:ut neq; ſiquid obtineri poterit:non contendamus:nec ſiquid nō obtinuerimus:repulſi eſſe uideamur.Tuæ ſapientiæ:magnitudiniſque animi eſt:omnem amplitudinem:& dignitatem tuam in uiriute atque in rebus geſtis tuis:atque ī tua grauitate poſitam exiſtimare:Siquid ex his reb⁹:quas tibi fortuna elargita eſt:nō nullorū hominū perfidia detraxe

ſibiq̃ aduocata populi concione ſic rogaſſe ait. Quis ĩpator ĩpudicitia laborat. Quis uir uirũ quærit. qs uno digito ſcalpit caput. ſucclamatũ uero ad ſingula Põpeiũ illũ eẽ. & paulo poſt triſtabat uero magis ille: ꝙ ſenatus Clodii facto mirifice delectari uiſus eſt. Dũ deſertũ Cicero. illi exprobare ſtudet. Cicero quoq; ad. Qu. frẽm li. iii. ſcribens hunc epiſtolæ locũ ſubobſcurũ ali 0q̃ his uerbis: apertiorẽ facit Pompeiu3 a Clodianis in cõcione cõuiciis & maledictis laceratũ: Clodiũ a Põpeianis: quo illi parẽ referret gr̃am magnis clamoribus exceptũ: uerſuſq3 obſceniſſimos i Clodium Clodiã que dictos: addit p̃terea ꝙ ex Plutarcho pauloãte recitauim⁹ ab oꝑis clodianis factũ. ſed paulopoſt habito ſenatu ad apollinis decretũ eſſe factũ. ut q̃ ad ſextũ idus Febr. facta eẽnt: cõtra rẽp. facta eẽnt: eo quoque. C. Catonẽ uehemẽter i Põp. inuectũ: Põpeiũq3 ab illo tanq̃ reũ ꝑpetua oratiõe accuſatũ: ubi multa de Ciceronis laudibus dixerit cũ ꝑfidiã Pomp. exprobraret Magno audiẽtiũ aſſenſu & ſilẽtio. q̃re aut hic quoq3. vi. idus aut ibi ad. viii. legẽdũ puto. Aſconius i Miloniana in hæc uerba Põp. tñ cũ defenderet Milonem apud populũ de ui accuſante Clodio obſtitit. & ut legimus apud Tyronẽ Cice. libertũ q̃rto de uita eius oppreſſu3 a Clodio. L. Cæciliũ p̃torẽ cõſtat. NISI id qđ p eandẽ religionẽ dari alteri nõ põt. hoc uidelicet ẽ ne qs cũ multitudĩe aut exercitu regẽ reduceret. Cic. ad. Qu. factũ ẽ ſenatuſcõſultũ cũ multitudĩe eũ reduci ꝑiculoſũ reip. uideri. NOSTI hoĩs tarditatẽ & taciturnitatẽ: uitia hæc duo a Põpeii obtrectatoribus ſæpe illi obiecta. qđ & i Tyberio imꝑatore & i. P. quodã uicinio ꝓbro datũ ẽ. q. ſ. ut auctor ẽ Gellius tractũ diceret tãq̃ ſingula uerba uelleret. dictaretq3 nõ ſcriberet. Vñ q̃dã nõ iſeſtiue ter dic aut nũq̃ ait. Cic. ad Qu. frẽm. Meſſellã tui ſtudioſu3 eẽ arbitror Põp. ẽt ſimulatorẽ puto. & ad Atticũ li. iiii. Põ. fremit q̃rit Scauro ſtudet. Sed utrũ frõte an mẽte dubitat. LEVISSIMI hoĩs. C. Caton ẽ nõ uticẽſem ut dixi: ſed diuerſum notat. Quid eni aut ineptius dici: aut minus credibile ſcribi de Catone potuit. Quã leuitatẽ uiro oĩum conſtantiſſimo obiectare. atq3 hic mihi. C. Cato uidetur. pro quo cãm Scaurus. M. Scauri filius dixit: quem abſolutum conſtat Aſconius.

Ametſi. rñdens Ci. & Len. qui ei gratias egerat ꝙ diligẽter & fideliter ei⁹ cauſa3 tueretur: dicit ſe dolere eiuſmodi accidiſſe neceſſitatem temporum: ut Len. cogatur nunc fidẽ & beniuolẽtiam Cicero. & cæterorum amicorum in dignitate ſua experiri: licet ſemꝑ optauerit ſe gratiſſimum cognoſci poſſe erga ipſum Len. & quod ipſe Len. in abſentia experiatur eandem eſſe hominum fidem in dignitate ſua: que fuerit olim in ſalute ipſius Ci. deinde ſubdit fauores: quos hẽret pro Lẽ. impeditos eſſe ſubita & nefaria promulgatione Catonis: qui legẽ ad populum tulerat: ut prouincia abrogaret Len. nã his qui dicunt Catone ꝓmulgaſſe legem de proroganda prouincia Cæſari in alterum quinquennium: & ei dandum ſtipendium: non facile aſſentior: cum Plutarchus in uita Cæſaris & Catonis longe aliter dicat: neq3 Catonem unq̃ adduci potuiſſe: ut id ſentiret: poſtea uero declarat Cicero: quid ſperet poſſe fieri de cauſa alexãdrina: hortaturq3 Len. ut ſi hanc reductionem obtinere non poſſit. pro ſapientia magnitudineq3 animi ſui exiſtimet dignitatem ſuam non in hac reductione: ſed in uirtute clariſq3 rebus geſtis eſſe poſitam: ſe autem uſurum omni diligentia: adhibiturumq3 ſocium conſiliorum omnium. Qu. Seli. hominem prudentem: & Len. amiciſſimum. atq3 de rebus iam præteritis dicit ſe nihil ſcripturum: ſed de his quæ tantum putantur eſſe futuræ: itaq3 ſignificat Pom. grauiter accuſatum a Catone uideri depoſuiſſe omnino oẽm curam cauſæ alexandrinæ. Dicitq3 ſe quibuſdam cõiecturis ꝑſpicere: ꝙ rex ipe a Lẽ. reduci optabit: quandoq̃dẽ uideat ſe nõ poſſe aſſequi ut a Põ. reducatr: ſicut ante cogitauerat: & breuiter de aio quorũdã Len. certiorẽ reddit: & hortatur ipm ut forti ſit aio. ¶ Tametſi. ſenſus eſt: & ſi nihil unq̃ magis optaui quam ut tu in primis: deinde cæteri oẽs: me gratiſſimum co

VBER.

rit: id maiori illis fraudi: quã tibi futurum. A me nullũ tempus pretermittitur de tuis rebus & agendi: & cogitandi: utorque ad omnia. Q. Selicio. Neq;. n. prudentiorem quenquam ex tuis: neq; fide maiorem eſſe iudico: neq; amantiorem tui. Hic quæ agantur: quæq; acta ſint: ea te: & litteris multorum: & nunciis conoſcere arbitror. quæ autem poſita ſunt i coiectura: quæq; mihi uidetur fore: ea puto tibi a me ſcribi oportere. Poſteaq̃ Põpeius apud populũ ad octauum idus Februarias: cum pro Milone diceret: clamore: cõuitioq; iactatus eſt: in ſenatuq; a Catone aſpere & acerbe nimium magno ſilentio eſt accuſatus: uiſus eſt mihi uehementer eſſe perturbatus. Itaque alexãdrina cauſa: quæ nobis adhuc integra eſt (nihil eni tibi detraxit ſenatus: niſi id: quod per eandem religionẽ dari alteri non poteſt) uidetur ab illo plane eẽ depoſita. nunc id ſperamus: idq; molimur: ut cum rex intelligat ſeſe id: quod cogitabat: ut a Põpeio reducatur: aſſequi non poſſe & niſi per te ſit reſtitutus: deſertum ſe atq; abiectũ fore: proficiſcatur ad te. Quod ſine ulla dubitatiõe: ſi Põpeius paulum modo oſtenderit ſibi placere: faciet. Sed noſti hominis tarditatem: & taciturnitatem. Nos tamen nihil: quod ad eã rem pertinet: pretermittimus. Cæteris iniuriis: quæ propoſitæ ſunt a Catone: facile: ut ſpero: reſiſtemus. Amicum ex cõſularibus neminẽ tibi eẽ uideo: p̃ter Hortenſium: & Lucullum. cæteri ſunt partim obſcurius iniqui: parti non diſſimulanter irati. Tu fac animo forti: magnoq; ſis: ſpereſque fore: ut fracto impetu leuiſſimi hominis tuam priſtinam dignitatem: & gloriam conſequare.

Vale.

gnoſcerēt:tñ doleo ueiſſe tpa poſt tuū diſceſſum:q̄bus oporteret te abſentē expiri fidē & amorē erga te meum & cæte
rorum amicorū. ¶Quā gratiſſimus.ualde gratiſſimus:nā q̄ cū ſuperlatiuo iūgitur:ſemper auget:ſicut per cū poſitiuo.
dicimus tamen per q̄ gratiſſimus:& q̄ mox:quod teſte Feſto ſignificat:q̄cito. ¶Afficior ſum.do.ſum:me doleo : afficio
Quam mox
& ad animum & ad corpus refertur:& q̄uis affici malis tantū cōſuetudo preſumpſerit:ut dicit Nonius Mar.tamen &
Afficio
de bōis poſitū ē ut.M.Tul.officiorum lib.i.aliquo honore aut imperio affectos obſeruare & colore debemus:ſignifi
cat aute ſecundum adiuncta:ut afficio locum luce.i.do lucem loco:ut Varro Coronam ex auro & gemmis fulgentē
gerit luce locum afficiens.& afficio te iniuria.i.facio tibi iniuriā:afficio lætitia.i.do lætitiam &ſic in reliq̄s:ut letali uul
nere affectus es.i.letaliter uulneratus. ¶Eiuſmodi.i.talia. ¶Cōſecuta.eueniſſe ſucceſſiſſe. ¶Poſt tuā ꝓfe.i.poſt tuum
diſceſſum.ſ.ex urbe roma.Nam ꝓficiſci q̄uis ſignificet oēm motū:tñ maxime de loco dicitur:ut Vir.in.i.æne.Hūc læ
tū tyriiſq̄ diē troiaq̄ profectus eſſe uelis. ¶Te aūt.ſenſus & ordo eſt itellexi ex tuis litteris te ſentire & cognoſcere eā
dem eſſe fidem hoīum ī tua dignitate quā ego exptus ſum in ſalute mea:q̄a multi quos tibi fidos putabas:ſic te nunc
Proficiſcor
deſeruerūt:ſicut olim me:cum in exiliū miſſus ſum. ¶Eādē.talē. ¶Quā.i.qualē.nam relatiua ſubſtātiuæ ſæpe pro relati
uis accidentis ponūt:nō ſumis quē credis.i.talis qualē credis. ¶Videre.cognoſcere:ſenſus eni corpis pleruq̄ ad aīum
referūt:ut nō uides q̄tū erres.i.nō cognoſcis.Sētire.iudicare:& plus eſt q̄ uidere. ¶In.t.dignita.q̄a oppugnabat digni
tas Lentu.quā ſibi cōſtituerat in reductione regis. ¶In mea ſalu.i.uita:q̄a Ci.i exiliū miſſo aqua & igni iterdictū eſt.
¶Niteremur.magnis uiribus laboraremus & ageremus nā niti iter alia ſignificat ēē ſub honere conari:ut.M.Tu.tu-
ſculanarū li.iiii.Tū illud quod Siſyphus uerſat ſaxum ſudans.nitēdo nō ꝓficit hilu. ¶Cōſilio.i. cogitatis rationibus
& prudētia. ¶Studio.uehemēti uolūtate & diligētia. ¶Labore.& re & opa. ¶Gratia.fauore:& eſt articulus exorna
tio. ¶Exorta eſt.trāſlatiue.i.repēte ꝓlata & dicta eſt. ¶Promulgatō.q̄a Cato ꝓmulgauit legē de iperio Len.q in cili
cia erat abrogādo:ut Ci.ad.Qu.frēm ſcribēs teſtat his uerbis:Cato legem tulit de iperio Lē.abrogādo.ueſtitū filius
Video Sentire Nitor
mutauit. ¶Noſtra ſtudia.noſtros fauores. ¶A miore cura.ſ.defenſiōis Lē.i.a cura tuendi Lē.iā refrigerata. ¶Ad ſum
mū ti.t.i.faceret:ut oēs ſumme timerēt fauorē Len. ¶In huius ꝑturbatiōe rerū.i.i tali rerū diſſenſione. ¶Quāq̄.o.ſ.m.
q̄a in ꝑturbatione rerū nemo ſuas res hēt tā certas:ut poſſit cōfidere. ¶Quā pfidiā.i.ne decipiamur ab his q fidē ꝓmi
ſerūt:& q ſe noſtros oñdūt & ꝓfitentur. ¶Quoquo mō.utcūq̄ q̄litercūq̄. ¶Habeo pol.græce dixit:ita enim dicitur
εχω ποιειν.i.habeo facere:& ſic de ſingulis.i.poſſū polliceri. ¶Tibi abſenti.t.p.ſ.ita facturū ut neq̄ tu abſens a me
plus poſſis exigere:q̄ facio:neq̄ tui pſentes. ¶Sed uereor ne eripiat cā regia a nobis aut deſera. oñdit qd' ſentiat de
hac cā:& lē.latēter ſignificat hāc cām nō poſſe obtineri. ¶Eripiat a nobis.ut alii det. ¶Aut deſerat ut oino p nullū re-
ducat rex. ¶Quorū utrū.i.qd' horū duorū. ¶Minus ueli.minus deſiderē. ¶Quiddā tertiū.i.unū tertiū:nā q̄ddā cū ad
tectiuis iūgit:quoddā cū ſubſtātiuis ut q̄ddā pulchrū quoddā aīal. ¶Qu.Sci.hic & ſi nō magni nominis uir nō tñ cō
tēnēdus fuit boni cōſilii & Lētulo amicus. ¶Pateremur.i.ſineremus & pmitteremus. ¶Neq̄ ia.i.neq̄ deſeri:q̄ o mi
nus reſtitueret. ¶Neq̄ ad eū deferri.ſignificat Pōpeiū. ¶Ad.q.pr.ia.d.ex.ex ſtudio amicorū Pō.multi iudicabant fere
rē iclinatā eſſe ad Pōpe.ut in pcedētibus epiſtolis apparuit. ¶Prope.fere:eſt eni hoc i loco aduerbiū. ¶A nobis agē
ur oīa diligēter.i.utar oī diligētia i cā tua:ita tñ ut nō cōtēdamus ſi non poterit obtineri . & ne uideamur repulſi.ſi nō
Prope
obtinebimus. ¶Vt.n.ſi.q.o.poterit nō cōtēdēda.eſt eni cōtendere de eo qd' obtineri non poſſit:& q nimiū cōtendit de
Cōtēdere
aliqua re ſi eā nō obtinet uidet repulſus:nō dicit ſe uſurum ea diligētia ut hoc ſibi nō accidat.ſ.ut aut contendat fruſtra
aut repulſus uideat. ¶Tuæ ſapiæ magnitudiniſq̄ aī:quaſi deſperās negocium obtineri poſſe cōſolatur Lē.& cum
hortatur ut pro ſapiētia magnitudineq̄ animi ſui exiſtimet dignitatem ſuam non conſiſtere in hac reductione regia:
ſed in bonis animi & preclaris rebus geſtis. ¶Ex his rebus.quas fortuna elargita eſt.honores enim & dignitas & ma
giſtratus & ſimilia fortunæ ſunt munera. ¶Perfidia.iniquitas.fallacia. ¶Fraudi.pœnæ piculo. ¶Prætermittitur.pre
teritur relinquitur. ¶Et agendi & cogitandi.aut hiſteron proſteron eſt:quia prius cogitamus:deinde agimus:aut dicit
ſe non ſolum preſtare amico operam ſuam in agendo:ſed curam & cogitationē in cōſulēdo & excogitādo:quæ ei poſ
ſunt ꝓdeſſe.Facilius eni pro aliquo aliq̄d agimus,quā ꝓ eo cogitādi curā ſuſcipimus quia ēt pro nobis ipis nō niſi de
rebus magnis hoc facimus . ¶Neq̄ prudētiorē:neq̄ fide maiorem neq̄ amantiorē tui.tria tetigit:q̄ i oī cōſilio ſunt
Conuicium
petēda ut a ſapiēte ſit:a fideli:ab amico:nā ſi unū horū deſit:nō ē ſatis tuto. ¶Hic.romæ. ¶Quæq̄.duæ partes ſunt
.i.& quæ agunt nunc. ¶Quæq̄ acta ſunt.añ. ¶Litteris & nūciis.His eni duabus rebus amicis certiores fieri & pñt
& ſolent:ſi q̄d eos intelligere oporteat.Quæ āt poſita ſunt in cōiectura.i.de q̄bus nō pōt afferri certa probatio:ſed pñt
aliq̄bus ſignis diiudicari. ¶Fore.i.futura. ¶Oportere.decere conuenire. ¶Poſteaq̄ Pōpeius.nō eſt epiſtola ſeperata a
ſuperiori textu.ſcribit eni quæ ſunt in coniectura.ſ.Pōpeiū uideri ualde perturbatum:poſtq̄ i ſenatu ē ualde exagitatus
& a Catone grauiſſime obiurgatus:cum ipſe Pōp.defenderet.Milonē:aduerſareturq̄ Catoni. ¶Conuicio.conuicium
quaſi cōuocium dicitur.& eſt caullatio & contumelia. ¶Iactatus & quaſi agitatus trāſlatio a procellis. ¶Magno ſilē
tio.uel ipſius Pomp.qui non auſus eſt reſpondere.uel melius. ¶Magno ſilentio.ſ.audientium.& conſequentur magna
attentione.ut Ci.li.iiii.rhetoricorum ad Herēnium quæ dicit ſimilitudo.quādo magnā populi commouerit his rebus.
expectationē.repente ſilentio facto uocem emittunt acerbiſſimā &c. ¶Alexandrina cauſa.i.cauſa Ptolemæi alexan
drini. ¶Quæ adhuc eſt nobis integra.i.de qua nihil aliud adhuc eſt conſtitutū.uel que eſt in priore & ſolito ſtatu. Nā
Integra res
integra res dicit.de q̄ nihil ē imutatum. ¶Detraxit.diminuit.imutauit.abſtulit. ¶Per religionē.i.p ſybillinā ſententiā
Nihil enim uſq̄ ad uidet parētheſis eſt.i.interpoſitio ſniæ.quæ tñ ſaluo ſenſu poſſet omitti. ¶Videt eſſe depoſita. de
Silentiū
relicta omiſſa. ¶Ab illo.ſ.Pōpeio. ¶Nunc.ſ.depoſita.hac cā a Pompeio. ¶Molimur.enitimur.& magno conatu fa-
Taciturnitas
cimus uel meditamur. ¶Vt quum rex.Ptolemæus.Intelligit ſe nō poſſe aſſequi.ſe non poſſe obtinere. ¶Quod cogita
bat.ſ.ut a Pōpeio reduceret. ¶Proficiſcat.ueniat. ¶Ad te.ut eū ducas. ¶Deſertū.derelictū. ¶Atq̄ abiectum.cōtēptū
¶Fore futurum. ¶Quod quā rē.ſ.ut ad te ꝓficiſcat. ¶Faciet.ſ.ipſe rex. ¶Si modo.tantūmō. ¶Placere ſibi.i.ſe uelle
ſibi gratum eē. ¶Sed uo.hois.ſ.Pom. ¶Tarditatē.q̄a nō cito dicit ſniam ſuam: ¶Taciturnitatem.maturum ſilētiū.
Silentium enim poteſt eſſe ſine ratione.taciturnitas eſt cum ratione. ¶Cæteris iniuriis.propter promulgationem nefa
riam.de qua dictum eſt ſuperius. ¶Reſiſtemus repugnabimus uincemus. ¶Hortenſium & Lucullum.ambos præſtā

tiſſimos uiros. Hortẽſii eloquẽtia. Lucul. liberalitate. ¶ Cæteri. ſ. ſenatores. ¶ Obſcurius. i. obſcure. clam. ¶ Iniqui. aduerſarii: inimici. ¶ Non diſſimulanter. i. aperte. nam diſſimulare eſt occultare. & non demonſtrare quod ſit: ſimulare oſtẽdere id quod non ſit. ¶ Fore futurum. ſ. hoc. ¶ Vt cõſe. i. obtineas. ¶ Tuam priſti. di. i. imperium qđ geris in cilicia: nã tulerat legem de abrogando imperio Len. ideo dicit. ¶ Fracto ipe. i. uicta temeraria & irrationabili ſnia hois. ¶ Leuiſſimi. ſ. Catonis neq; mirandum ſi leuiſſimum dixerit Cato: quẽ alibi grauiſſimum uirꝶ appellat. nã ꝓ locis & ꝓ pſonis ad quas ſcribimus: ſolemus uariare ſnias: hic ergo oppugnabat Len. amicũ ſuũ ut ipſi Lẽ. placeat appellat ſuauiſſimũ.

Diſſimulo
Simulare

M. T. C. Publio Lentulo. S. P. D.

QVæ gerãtur accipies ex pollione: q omnibus negociis non interfuit ſolum: ſed præfuit. Me i ſummo dolore: quem in tuis rebus capio: maxime ſcilicet conſolatur ſpes: quod ualde ſuſpicor fore: ut infringatur hominum improbitas & conſiliis tuorũ amicorum: & ipſa die: quæ debilitat cogitationes & inimicorum & proditorum. Facile ſecundo loco me conſulatur recordatio meorum tẽporum quorum imaginem uideo in rebus tuis. Nam & ſi minore in re uiolatur tua dignitas quam mea ſalus afflicta ſit: tamen eſt tãta ſimilitudo ut ſperẽ te mihi ignoſcere ſi ea nõ timuerim quæ ne tu quidem unquam timenda duxiſti. Sed præſta te eũ qui mihi a teneris (ut græci dicunt) unguiculis es cognitus. Illuſtrabit (mihi crede) tuam amplitudinem hominum iniuria. A me omnia ſumma in te ſtudia: officiaq; expecta, non fallam opinionem tuam. Vale.

QVæ gerant. Pollio Lentulo & Ciceroni amicus interfuerat oĩbus q̃ Romæ agitata fuerant in cauſa Lentu. & de rege reducendo & maxime de imperio: quod Cato uolebat ei abrogari. Itaq; cum nunc ad Len. in Ciliciam proficiſceretur: dicit Cice. ſe breuius ſcribere: quia omnia intelliget ab ipſo Pollione coram. Scribit tamen in ſummo dolore: quem de rebus Lentuli capit ſe unam habere conſolationẽ. ꝙ ſperat nephariam ꝓmulgationem catonis &c. ſtudia & cogitationes inimicorũ & aduerſarioꝶ Len. poſſe ipſo tpe debilitari & frangi. Deinde Ci. dicit aliam ſe habere cõſolationem: ꝙ cũ uideat quãdam ſimilitudinem ſuæ olim cauſæ cum miſſus eſt in exiliũ. & nũc cauſæ Len. cum oppugnat in dignitate ſperat: eundem fore exitum. ſ. ut quẽadmodum bñ ſucceſſit Cic. ita bñ ſuccedat ipſi Len. poſtremo hortat̃ eum ut ſe p̃ſtet uirum magni animi: qualem p̃ſtitit a teneris annis. ¶ Quæ gerant̃. q̃ fiãt. ¶ Accipies. intelliges cognoſces ſignificat etiam audio poſco: tracto: gratũ habeo: ut ſupra: quod dat accipimus. ¶ Ex. i. a. ¶ Interfuit: pñs fuit quantum ad perſonam. ¶ Sed p̃fuit. i. ẽt operã p̃ſtitit. & multũ geſſit & tutatus eſt. nam præeſſe eſt tutelæ eſſe: ũi & p̃ſides ꝓuinciarum dicti ſunt. ¶ Me i ſum. do. elegãter incipit oratio ab appoſito: ſed tñ non decet ita eſſe ſupſtitioſos: ut hoc ſemp obſeruetur. Nam plerunq;: ut uoluit Quinti. ſ. conſulende ſunt aures. ¶ Scilicet. certe. nam non ponitur declaratiue. quod raro apud idoneos reperitur: ſed aut affirmatiue: aut ironice: ut. ſ. his ſuperis labor eſt. & Teren. id populus curat. ſcilicet. ¶ Valde. multum. & eſt ſyncopatum a ualide: unde producit e finale. Hora. poſuit & ualdius pro ualidius in epiſtolis. ut nouit me ualdius ipſo: ſicut & caldus pro calidus. ut apud Mar. Iam defeciſſet portantes calda miniſtros. & alibi ſæpius. & calfacio & calfactus. ut Oui. in ibim. Nondum calfacti uelitis haſta ſolum. & vii. Met. cæde recalfecit: quibus dictionibus ſyncopatis tantum in carmine utimur niſi ualde: quod poetis & oratoribus eſt cõmune: quod autem caldus non dicendum ſit in proſa Quinti. li. i. inſtitu. oratoriarum oſtendit auctoritate Cice. in Orato. & Aug. in epiſto. ¶ Suſpicor. opinor: arbitror: unde ſuſpicio opinio tum in bonam: tum in malam partem: ſed ſæpius in malam. ¶ Fore. futurum. ¶ Infringatur. conteratur: ad nihil reducatur. ¶ Hominum improbitas. notat catonem qui promulgauerat legem: ut imperium ciliciæ abrogaretur Lentulo. ¶ Improbitas. iniquitas: perfidia. ¶ Conſiliis. propter cõſilia. ¶ Tuorum amico. quos multos & optimos habes: qui te ab horum improbitate tuebuntur & hoc maxime propter ſe dicit. ¶ Et ip. d. i. ipſo tpe. nam dies & ſi in fœminino genere ſignificat ſpacium. xxiiii. horarum: tñ proprie ponitur pro tpe: ut Tibul. longa dies homini docuit parere leones. & Iuue. longa dies igitur quid contulit. i. longum tẽpus. ¶ Proditorum. deceptorum. nam prodere interdum eſt porro. i. longe dare. ut Virgi. prodimur: atq; italis longe diſiungimur oris. Et prodere eſt indicare & decipere. ut unius ob iram prodimur. unde proditores qui indicant quorum debent celare & decipiunt: ideo perfidi & deceptores dicuntur. Alia ſignificat pro loco & ſecundum diuerſos grãmaticos. Qua. de. imi nuuntur. ¶ Cogitationes. cõſilia deliberationes: oĩa enim primo impetu ai maiora fiunt: debilitantur autẽ ſucceſſo temporis qa aut ſequitur diffidentia perficiendi: quod primo ſperaueras: aut aliquod impedimentum interuenit: uñ bñ monebat Cæ. apud Lu. Sit ſubitum quodcunq; paras. ¶ Secundo lo. apud Ci. ornate dicitur pro ſecũdo. ¶ Recordatio. pro memoria. ¶ Meorum. t. i. meorum caſuum. ¶ Quorum ima. i. ſimilitudinem. ¶ Video in re. t. quia cum multi te deſerant: ſi. ut olim me deſeruerunt: ut poſtea mutati ſunt: ut mihi fauerent: ita ſpero facturos erga te. Notat autem Pom. de cuius fide Ci. non dubitabat cum in exilium miſſus eſt: a quo tñ deceptus eſt q̃uis poſtea mutato conſilio Pom. Cic. reuocandum curauerit: propterea dicit ſe ſperare idem facturũ. Pom. in cauſa Len. quod olim fecit in cã Cice. ut quem oppugnauerit eidem mutato conſilio faueat quemadmodum poſtea fauit Cic. quem ante cõtra promiſſam fidem deſeruerat. ¶ Minore in re. qa minor eſt dignitas q̃ ſalus: tu. n. certas utrum reducas regem: ſicut promiſſum eſt tibi. In mea autem cauſa agebatur utrum eſſem & uiuerem: q fuerã e patria eiectus. ¶ Afflicta ſit. deiecta proſtrata. ¶ Tñ. t. eſt ſi. ſenſus eſt. Et ſi oĩno non ſit æqualis ſimilitudo rerũ tuarũ & mearum: quia minore in re uiolaris: q̃ ego afflictus ſum: qa ego in ſalute: tu in dignitate es læſus. ¶ Tñ. t. eſt ſi ꝙ ſpero te eſſe nõ rephẽſurũ. ſi ego nõ diffiſus fuero in cã tua: quẽadmodum neque tu nunc diffidebas in mea. & hoc eſt quod dicit. ¶ Vt ſpe. mi. igno. dare ueniam: non accuſare

Accipio
Præſum
Præſes
Scilicet
Valde
Valdius
Clodius
Calfacio
Calfactus
Suſpicio
Dies
Prodo
Porro
Proditores

plerunq; enim creditur eſſe parui amoris in cauſa amici non timere & habere fiduciam. ¶Non.t.c.ſ.hos qui te impugnant nunquam mutatum iri ab improbitate ſua. ¶Quæ.n.t.q.pro ne quidem:ſed inter ne & quidem ſemper aliquid interponendum eſt aliter nunquam iunguntur. ¶Vnquam quo tempore agebatur de ſalute mea. ¶Duxiſti. exiſtimaſti. ¶Timenda.quia nec tu nunquam de me timuiſti quin aliquando fierent mihi mitiores qui me impugnabant.& fortuna mea meliorem exitum habitura eſſet. ¶Sed pſta.i.exhibe:oſtende:redde. ¶Te.e.i.talem. ¶Qui.qualis. ¶Ex co.a.t.un.i.a teneris annis:ſecundum prouerbium græcorum qui dicunt ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων. Vnguiculã autem uerum eſt diminutiuum ſecundum formã: quis non ſeruet genus primitiuum.nam ungula denominatiuum eſt:non diminutiuum. ¶Illuſtrabit.clariorẽ reddet:quia quando quiſpiã oppugnatus uincit:aut iniuſte oppugnatus intelligitur:fit clarior & magis laudatur. ¶Amplitudinem:dignitatem. ¶Hominum inimicorum. ¶Iniuria.quæ in te ĩfertur: ut abrogetur dignitas tua. ¶Am.o.&c.i.ſpera me in te collaturũ omnes ſummos fauores quos potero. ¶Non fal.opi.tuam.i. quæcunq; a me expectaueris:ea omnino efficiam.

Vnguicula
-Vngula

¶Argumentum ſextæ epiſtolæ.

IO.B.
E.V.

LEGI Tuas litteras.Lentuli litteris reſponſurus Cice. oſtendit ĩ eo q̄ & crebriores litteras miſerit.& magnæ ſemper beneuolentiæ argumenta dederit: iure id a ſe amoris,gratiq; erga illum animi teſtificatione factum. Tum quæ hominum uoluntas: q̃ fides ſit:quantum inuidorum:quãtum diſſimulatorum apertiſſime docet.quo Hortenſius & Lucullus ex conſularibus animo quo cæteri: quo ex magiſtratibus racilius. quo denique Pompeius. quem fautorem adiutoremq; ad oia fore pollicet. Sed & quid de regia reſtitutione:ex ſua Pompeiique ſententia tentandũ exiſtimet conſiliũ dans ita admonet. ut ex euẽtu reſtitutionem illam: aut multum infamiæ: aut multum laudis allaturam putet. In eo uero quod de familiaritate Milonis de Clodii imbecillitate ſibi gratuletur:nihil ſeſe admirari:ſi ipſe ut optimus artifex ſuis potiſſimum operibus delectetur.utcuncunq; tamen ſit: incredibilem eſſe quorũdam improbitatem. qui ſe de priſtina ſua uoluntate: non tam ut dignitatis oblitus uideatur ſuæ: q̃ ut & ſalutis rationem aliquando habeat: depulerint: qui ſane eundem animum in ipſius oppugnanda dignitate quem in ſalute ſua diſſimili tamen in re: declararint. Hortatus demum illum ad hæc forti animo & erecto deſpicienda:contra ad oẽm gloriam conſequendam: qualis reipu. ſtatus ſit edocet:ſimulq; in eo q̄ de filiæ nuptiis ſibi gratuletur: humanitatem laudans; ut filium ſuum tum aliis bonis artibus tum præcipue ſui imitatione erudiat rogat.quem a ſe mirabiliter amari fateatur. PROPVGNATIO & defenſio:nomina huiuſcemodi notæ maxime a Cicerone in epiſtolis uſurpari ſolent. SCIS non ſæpe fuiſſe in ſenatu: uidetur tempus id innuere:quo Pom.ducta Cornelia:q̃.P.Craſſo:Marci filio a partis interempto deſponſata fuerat ocio degeret procul ab urbis moleſtiis:in hortis & amæni oribus Italiæ locis frequens non ſine aliqua ſua infamia:q̄ cum reſp. ſeditionibus agitaretur:ipſe uxori uacans:reip.curam abieciſſet. CILICIAM. Aſiatica hæc regio duplex una thebaica: altera lyrneſia.quæ iterum ſic diuiditur.ut quædam trachea.quædam campeſtris dicatur. Trachea maritima tota. & tauro ferme monte circumuallata.Campeſtris a Pompeiopoli & Tarſo fœcunda admodum eſt & plana. CYPRVM.maris Pamphilii inſula.Ceraſtis quandoq; a promontorium copia dicta.nouem olim regnorum ſedes.& acamantis, & ama

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D.

LEgi tuas litteras quibus ad me ſcribis gratum tibi eſſe:quod crebro certior p̄ me fias de omnibus rebus:& meam erga te beneuolẽtiam facile perſpicias:quorum alterum mihi:ut te plurimum diligam:facere neceſſe eſt:ſi uolo is eſſe: quem tu me eſſe uoluiſti:alterum facio libenter:ut quoniam interuallo locorum:& temporum diſiuncti ſumus:per litteras tecum quam ſæpiſſime colloquar. Quod ſi rarius fiet:quam tu expectabis:id erit cauſæ: quod nõ eius generis meæ litteræ ſunt: ut eas audeam temere committere. Quoties mihi certorum hominum poteſtas erit:quib9 recte dem nõ prætermittam. Quod ſcire uis qua quiſque in te fide ſit: & uoluntate:difficile dictu eſt de ſingulis. Vnum illud audeo:quod antea tibi ſæpe ſignificaui:nunc quoque re preſpecta:& cognita ſcribere:uehementer quoſdam homines:& eos maxime qui & te maxime debuerũt: & plurimum iuuare potuerunt:inuidiſſe dignitati tuæ: ſimillimamque in re diſſimili tui temporis nunc:& noſtri quõdam fuiſſe rationem:ut quos tu reipu.cauſa læſeras: palam te oppugnarent:quorum authoritatem:dignitatem: uoluntatemque defenderas:non tam memores eſſent uirtutis tuæ quam laudis inimici. Quo quidẽ tempore:ut perſcripſi ad te antea: cognoui Hortenſium percupidũ tui ſtudioſum Lucullum.ex magiſtratibus autem.L.Racilium:& ſi de & animo ſingulari. Nã noſtra propugnatio ac defenſio dignitatis tuæ propter magnitudinem beneficii tui fortaſſe pleriſque officii maiorem authoritatem habere uideatur quam ſententiæ. Præterea quidem de conſularibus nemini poſſum aut ſtudii erga te: aut officii: aut amici animi eſſe teſtis. Etenim Pompeium qui mechum ſæpiſſime non ſolum a me

prouocatus:ſed etiam ſua ſponte de te cōmunicare ſo
let:ſcis temporibus illis non ſæpe in ſenatu fuiſſe. Cui
quidem litteræ tuæ:quas proxime miſeras: quod facile
intellexerim:periucundæ fuerunt. Mihi quidem huma
nitas tua:uel ſumma potius ſapientia non iucunda ſolū:
ſed etiam admirabilis uiſa eſt. Virum enim excellētem:
& tibi tua præſtanti in eum liberalitate deuinctum non
nihil ſuſpicātem propter aliquorum opinionem ſuæ cu
piditatis te ab ſe alienatum:illa epiſtola retinuiſti. Qui
mihi cum ſemper tuæ laudi fauere uiſus eſt: etiam ipſo
ſuſpicioſiſſimo tempore caniniano:tum uero lectis tuis
litteris perſpectus eſt a me toto animo de te: ac de tuis
ornamētis & cōmodis cogitare. Quare ea:quæ ſcribam:
ſic habeto me cū illo re ſæpe cōicata: de illius ad te ſen
tentia: atq; authoritate ſcribere. qm̄ ſenatuſconſultum
nullum extat:quo reductio regis Alexandrini tibi adem
pta ſit:eaq;: quæ de ea ſcripta eſt authoritas: cui ſcis in
terceſſum eſſe ut nequis omnino regem reduceret: tantā
uim habet:ut magis iratorum hominum ſtudium quam
conſtantis ſenatus conſilium eſſe uideatur: te perſpi

thuſia & Macaria & Sphecia Stephano. Plinio. Aſpelia. & Maioris quā Aſtynomus cryptō αποτουκρυπτειν.
q.ſ. frequenter aquis inundaretur putat prius dictā:quis alii a Cypro Cyrinæ filio mallint. Hæc primo tyrannis ſubie
cta mox pſis:inde ad ptolemaicos reges imperium tranſiit:adempta mox Ptolomeo cleopatræ patruo. P. Claudii pul
chri Trib.pleb.rogatione:qui iniquo tulerat animo:exiguum admodum præcium pro ſui redemptione a rege miſſum
cum prius rex ſibi uiolentas manus intuliſſet. prætoria prouincia Marci Catonis opera facta eſt:qui ex regia gaza ma
ximam pecuniæ uim Romam tranſuexit. Pli. Strabo, Ste. Euſtathius. ALexandriam:ciuitas longe clariſſima:ab Alexā
dro conditore nomen ſortita. ac per excellentiā
ciuitas dicta:duæ de uiginti hoc nomine cen
ſentur urbes. auctor Steph. PTOlemaide:
phæniciæ oppidum ſatis celebre Ace prius nū
cupata:quoniam græci αγοσ medicamentū
dicunt. Acem autem Claudius Iulus qui phæ
nicia cōſcripſit:hinc dictam putat. q cum her
cules laboraret ulceribus:quæ ex hydræ uene
no contraxerat:oraculo Delphico conſulto re
ſponſum tulit poſt longam illum peregrinatio⸗
nē cōualiturū. cū primū ad flumen peruniſſet in
cuius ripis hydræ p quā ſimilis herba naſcere
tur. Tādē cum in phæniciā peruniſſet. & fluuiū
inueniſſet:aīaduertit herbā hydræ pſimilē eſſe
a capitū multiplicare. quotcūq; enim cederet:
totidem enaſcebantur. Colaſaion autē herbæ
nomen:cuius ſucco:q candidus emittitur ſana
tus:nomē urbi dedit. ſed & altera Pamphiliæ
eſt. & altera ægypti thebaice regionis græco
ritu utens. De phoenice autē Cice. oino ſentit.
SI Rex. locus mendoſus. atq; ita reſtituendus.
ſi rex amicis tuis q p puinciam imperii tui pe
cunias ei credidiſſent:fidem ſuam pſtitiſſet. &
auxiliis eum. LEVITATE & imbecilitate
Clodium itelligit leuitas hæc & ībecillitas Clo
diana ea eſt de qua Ci. ad Atticum. iiii. q cum
Catuli porticum quæ iam ad tectum locatiōe
Conſ. peruenerat:diſturbaſſet. cum Qu. fratris
primo lapidum coniectu fracta. deinde conie
ctis ignibus inflammata fuiſſet domus. uiſa ē
ea res bonis omnibus periniqua, & noua. qua
re poſt hūc furorem cum iam omnibus ſe odio
eſſe animaduerteret:ſeque ad ſupplicium cunctorum uocibus expoſci:deſertus ab omnibus ſeruos ad libertatem uo⸗
cauit Cice. pene in ſacra uia confecit. Domum Ciceronis Miloniſq; poſtea expugnare & incendere conatus eſt: tandē
a Flacco e milonis domo eductis uiris fortibus repulſus. Interfectis e Clodiano latrocinio notiſſimis quibuſque: ipſo
que pene Clodio niſi in interiorem partem ædium ſe recepiſſet necato. qui aduerſante præcipue Marcellino nec illud
impetrare potuit:ut comitia ſua fierent. præturam enim ille quo Miloni conſulatum petenti reſiſtere poſſet petebat &
Miloni in conſulatus petitione mirum in modum aduerſabatur. PER Paucis aduerſantibus. Catonem intelligit ca⸗
toniſque æmulum fauonium. Sane conſtat catonem dum diem dicendo cupit eximere:a Trebonio tribu. pleb. qui ro⸗
gationem ferebat:in carcerem duci iuſſum. Sed tandem cum uictus uerecundia Trebonius eſſet. Catonem miſſum fie
ri iuſſit. Sequenti mox die pulſo per uim aquilio Tribuno plebis:fugatiſque optimatibus rogatio lata prorogatumq;
Cæſari in Gallias ad alterum quinquennium imperium. Decemque legiones ad id bellum gerendum decretæ. quo fa
cto nil amplius ſibi cum plebe agendum cenſens cato:ad Pompeium conuerſus admonuit cauendum ſibi a cæſaris po
tentia. Quam cum uellet:deponere minime poſſet. Verum hæc omnino Pompeius contempſit. Plutarchus. LEGE Sē
pronia. quam Sempronius tulit ne ſucceſſor cæſari daretur. quique contra de dandis Gabinio Piſoniq; quorum unus
Syriam:alter Macedoniam imperio obtinebat. ſucceſſores lege cenſuit cicero in oratione de prouinciis conſularibus
decernendæ ſunt nobis lege ſempronia duæ. uerum ut ingenuæ quod ſentio dicam corrupta mihi uidetur hæc lectio.
nec Sempronia:ſed Trebonia legendum. Plutar. & Floro. quorum alter & in Catonis Vticenſis & in Pompeii uita a
Trebonio Trib. pleb. rogationem latam memorie prodidit & ipſum catonem rogationi aduerſantem in carcerem du
ci a Trebonio iuſſum:neq; non interim ſtatim dimiſſum. Florus uero in hæc uerba. is cum legem impediret:qua pro
uinciæ cōſulares in quinquennium Pom. hiſpaniæ. Craſſo Syria pticūq; bellum:cæſari Galliæ & Germania dabant
a. C. Trebonio Trib. pleb. legis auctore in uincula ductus eſt. ut & illud in oratione de prouinciis conſularibus lege
Trebonia nō Sempronia legā. DECEM Legati:quorū ſinguli ſingulis legionibus pēeſſent:e quibus Quintus. Cice. fra
ter unus fuerit. Q VOD Mihi de filia & de craſſipede gratularis. Tulliolā filiam. & piſonē cognomento craſſipedē
a pedū. ſ. craſſitudine dictū intelligit:cui prio Tulliola nupſerit:poſt cuius mortem de amicorū ſententia cum cicero eſ

lıtıam proconſule admıniſtraret:Cornelio Dolobellæ nupſit.ægre id ferente Cicerone:nec ſatis probante.quæ cum ex
partu obiiſſet quo tempore Cæſar contra Pompei liberos bellum gereret moleſtiſſime tulit.Cumq3 alia ut inquit La-
ctantius ſatis æquo tuliſſet animo:filiæ morte adeo conſternatus eſt:ut tunc ſe a fortuna ſuperatum plane fateretur . il
lud non poſſum non mirari pedianum ſcribere poſt piſonis mortem.P.Lentulo nuptam Tulliolam:apud illum ex par
tu deceſſiſſe niſi ita dicas.P.Cornelium Dolobellam Lentulum dictum q̧ a Lentulo adoptatus Lentuli quoque no-
men aſſumpſerit.qua de re plura in epiſtolis Cælianis dicemus.

VBER.

Egi litteras tuas.quia Lētu. ad
Cice.ſcripſerat ſibi gratum eſſe:
q̧ crebro certior fieret ab eo de
rebus omnibus ſuis quæ in ſena
tu agebantur.& cum rogauerat
ut etiam ſcriberet.qua fide & uolūtate quiſq3
eſſet erga ſe.Primum Ci. reſpondet ſe & debe
re crebro ſcribere ad Lentulum . & libenter ut
uideatur eſſe memor & gratus erga eum & q
de ſe optime meritus ſit: & q̄uis dicat difficile
eſſe ſingulorum uoluntatem & animum dicere
tamen multos commemorat uarie affectos er
ga Lentulum.& quoniam cum eſſet aliquātu
lum alienatus Pom.a Lentulo. & ad eum Len
tulus ita humane ſcripſerat.ut eum ſibi recon
ciliaſſet.Laudat Ci.hanc prudentiam Lentuli
qui talem & tantum uirum ſibi reconciliandū
duxerit.deinde ſcribit quid Pō.ſecum cōicaue
rit de cā Lentuli. & q̄d utriq3 ipſorū uideatur.
datque ei quoddam conſilium reducendi regē
ita tamen ut oſtendat.q̧ ſi male ſucceſſerit ipſi
Lētulo.ab omnibus accuſabitur. Hortatur igi
tur ut diligenter conſideret quid ſibi in hac re
agendum ſit.deinde reſpondet cuidam gratu-
lationi Lentuli erga ſe. & accuſat quorundam
improbitatem & perfidiam.& oſtendit eādem
fuiſſe hominum fidem in cauſa ſua quæ nunc
ē in cauſa Lentuli.ſed fuiſſe diſſimilē fortunā:
quia ipſe in ſalute ſit læſus.Lentulus uero in di
gnitate & laude.Deinde cum hortat̄ ut ita ge
rat prouinciam.ut ad memoriam cōſulatus ſui
addat etiam gloriam bene adminiſtratæ ꝓuin
ciæ.Reſpōdet deinde quibuſdam eius particu
lis.quæ facilius ex epiſtola colliguntur.q̄ com
præhendi poſſint argumento.¶Certior fias.i.
admonearis.& itelligas. ¶Per me.i.ex me.nā
pro me aliud ſignificat.i.uel loco mei : uel cau
ſa mei.Certior aūt comparatiuus eſt pro poſiti
uo.quo ſemper oratores utunt̄. nunq̄ licet ora
tori dicere facio te certum:ſed certiorē. nec fiō
certus ſed certior Dicimus aūt ſum certus. nō
certior.ut apud.A.Gel.Certi inquit ſumus uir
bone non ignorare te quid uena appellatur. &
quid arteria . ſunt etiam alia idonea exempla:
ſed hoc unum ut a ꝓbato uiro ſatis ſit. ¶Cre
bro.pro crebre.i.ſæpe.& eſt teſte Priſciano no
men pro aduerbio. ¶De omnibus rebus.quæ
romæ fiūt. ¶Facile.haud dubie & clare . & iū
ctum cum nomine exigit ſuperlatiuum ut faci
le doctiſſimus. Deſiderat præterea comparati
uum & nomina ſignificantia diuerſitatem. ut
facile diſſimilis .& compoſita a præ ut facile
præſtat.& ut dicit Donatus.ueteres facile pro
certo dicebant.ut Cice.illius ciuitatis facile pri
ceps.facilis autem hominem exorabilem ſigni
ficat.ut Vir.Geor.iiii.Et faciles uenerare nape
as.Et i bucco.Et quo ſed faciles nymphe riſe

Certior fio.

Sum certus nō certior

crebro

Facile

Clæmēs

cere poſſe:qui Ciliciam Cyprumque teneas: quid effice
re:quid cōſequi poſſis:& ſi res facultatē habere uideatur:
ut Alxandriā:atq; Aegyptū tenere poſſis:eſſe & tuæ &
noſtri imperii dignitatis:Ptolemaide:aut aliquo propin
quo loco Rege collocato : te cum claſſe : atque exercitu
proficiſci Alexandriam ; ut eam cum pace præſidiiſque
firmatis:Ptolemæus redeat in regnum . ita fore ut per te
reſtituatur:quemadmodum Senatus initio cenſuit: & ſi
ne multitudine reducatur quemadmodum homines reli
gioſi Sibyllæ placere dixerunt . Sed hæc ſententia ſic &
illi & nobis probabat̄ : ut ex euentu homines de tuo con
ſilio exiſtimaturos uideremus.Si cecidiſſet ut uolumus
& optamus:omnes te & ſapienter & fortiter : ſin aliquid
eſſet offenſum : eoſdem illos & cupide & temere feciſſe
dicturos. Quare quid aſſequi poſſis : non tam facile eſt
nobis quā tibi.cui prope in conſpectu Aegyptus eſt : iu
dicare Id quidem ;nos hoc ſentimus : ſi exploratum tibi
ſit poſſe te illius regni potiri:nō eſſe cuntandum. ſin du
bium:non eſſe conandum . Illud tibi affirmo : ſi rem iſtā
ex ſententia geſſeris: fore ut abſens a multis : cum redie
ris : ab omnibus collaudere . offenſionem eſſe periculo
ſam propter interpoſitam authoritatem religionemque
uide . Sed ego te ut ad certam laudem adhortor : ſic a di
micatione deterreo : redeoque ad illud quod initio ſcri
pſi totius facti tui iudicium non tam ex conſilio tuo q̄
ex euentu homines eſſe facturos . Quod ſi hæc ratio rei
gerendæ periculoſa tibi uidebitur : placebat illud : ut ſi
rex amicis tuis qui per prouinciam imperii tui pecu
nias ei credidiſſent fidem ſuam preſtitiſſet : & auxiliis
eum tuis & copiis adiuuares ; eam eſſe naturam & regio
nem prouinciæ tuæ ut illius reditum uel adiuuando cō
firmares:uel negligendo impedires. In hac ratione quid
res quid cauſa: quid tempus ferat :tu facilime optimeq;
perſpicies.quid nobis placuiſſet:ex me potiſſimum pu
taui te ſcire oportere . Quod mihi de noſtro ſtatu : de
Milonis familiaritate : de leuitate & imbecilitate Clo
dii gratularis : minime miramur te tuis ut egregium
artificem preclaris operibus letari.quanquam eſt incre
dibilis hoīum peruerſitas(grauiore enim uerbo uti nō

re ſacello. Differt ãt a clæmẽte: ꝙ facilis eſt cuius ira cito ſoluit. clæmẽs q nõ iraſcitur. Terẽ. i adel. R. e ipa repperi faci litate nihil eẽ homini melius neq; clæmentia. ¶ Quoꝝ alteꝝ: declaratio duaꝝ ꝓpoſitaꝝ ptiũ. ſ. & ꝙ ſcribat crebro. & ꝙ ſuã beniuolẽtiã oñdat Len. & primo exeqtur ultima ſic. ¶ Alterũ ut te. q. d. ut te uæhementer amem. ¶ Eſt eni. ſ. cogor tacere. ¶ Quez tu me eẽ uoluiſti. ſ. memorẽ: gratũ & bonũ uiꝝ: cũ cãm meæ reſtitutiõis fideliter & amãter egiſti: ut oñ deres q̃tũ beniuolẽtiæ tibi deberẽ: & ꝙ ꝓ te mihi agẽdũ eẽt: ĩ uſu ueniret. ¶ Alteꝝ: ut crebro te cerciorem faciã. ¶ Vt quoniã: ordo ẽ alteꝝ facio libẽter: ut loquar q̃ ſæpiſſ me tecũ ꝑ litteras quoniã iteruallo locoꝝ & tporũ diſiũcti ſumus

Facilis

libet) q quos fauẽdo in cõmuni cauſa retinere potuerũt: inuidendo abalienauerunt: quorum male uolentiſſimis obtrectationibus nos cito de uetere illa noſtra: diuturna q; ſnia prope iam eẽ depulſos. nõ nos qdẽ ut nr̃æ digni tatis ſimus obliti: ſed ut hẽamus rõnẽ aliquãdo ẽt ſalu tis. Poterat utrũq; ꝑclare: ſi eſſet fides: ſi grauitas in ho minibus cõſularibus. ſed tãta ẽ in pleriſq; leuitas: ut cos nõ tã cõſtãtia in rep. nr̃a delectet: quã ſplendor offendat. Quod eo liberius ad te ſcribo: qui nõ ſolum tpibus iis: quæ per te ſũ adeptus: ſed etiam oli naſcenti prope nr̃æ laudi: dignitati; uirtutiq; prefuiſti: ſimul qđ uideo nõ: ut ante hac putabam: nouitati eſſe inuiſũ meæ. in te enim hoĩe oĩum nobiliſſimo ſimilia inuidorum uitia perſpe xi: quẽ tamẽ illi eſſe in principibus facile ſunt paſſi: euo lare altius certe noluerũt. Gaudeo tuam diſſimilẽ fuiſſe fortunã. multũ. n. itereſt: utrum laus minuatur: an ſalus deſeratur. me meæ tamẽ ne nimis pœniteret: tua uirtute ꝑfectũ eſt. Curaſti eni: plus additum ad memoriam no minis noſtri: quã dẽptũ de fortuna uideret. Te uero mo neo tũ beneficiis tuis: tam amore incitatus meo: ut oẽm gloriã: ad quã a pueritia inflãmatus fuiſti: oi cura: atq; induſtria cõſequare: magnitudinemq; animi tui: q̃ ego ſemper ſũ admiratus: ſemperq; amaui: ne unquam infle ctas cuiuſq̃ iniuria. Magna eſt hominum opio de te: ma

¶ Interuallo. ſpacio & tã ad tps q̃ ad locũ re fert: iõ addit locorũ & temporũ. ¶ Locorũ: qa Rõa longe diſtat a cilicia: ¶ Tẽporũ: qa iam diu te nõ uidi. & q̃uis nõ admodũ lõgum eſſet tps. tñ ex affectu amicitiæ ita dixit. ¶ Diſiun cti. diuiſi ſepati: ut Vir. i. æneid. Atq; italis lõge diſiũgimur oris. ¶ Quod. ſ. loq tecũ ꝑ litteras ¶ Quãtũ expectabis. i. q̃tũ tu uoles & deſidera bis. ¶ Id erit cãæ. i. ea erit cã: & ornate ꝑ geni tiuum dicit. & pronomen adiectiuum i ſubſtã tiuũ cõuerſum: ut hec litterarum ad te dedi. i. has litteras. ¶ Ei⁹ generis: ei⁹ cõditiõis. ¶ Cõ mittere: credere: & alioꝝ fidei tradere: ut Te Ouẽ lupo cõmiſiſti. ¶ Certoꝝ: fidoꝝ: ut Vir. ii. æneid. Eqdẽ ꝑ littora certos dimittã. ¶ Pote ſtas: facultas. ¶ Recte tuto. ¶ Dẽ: dare poſſiz ¶ Nõ ꝑtermittã. ſ. ad te litteras daꝛ. ¶ Quod ſcire uis: rñſio ad aliã ꝑtez epiſtolæ Lentuli i q̃ petebat a Ci. fieri certior: quo aio qſq; i ſena tu erga ſe eẽt. ¶ Qua fide. q̃li fidelitate. & eſt fides mãdatoꝝ fida executio uel obſeruãtia di cta: ut uoluit Ci. i. iiii. de repu. & prio de offi. ꝙ fiat qđ dictũ ẽ. ¶ Difficile ẽ dictu. i. memo ratu. i. difficile ẽ exponere. ¶ De ſingulis. i. de quolibet ſingulati & ſepatim. ¶ Illud unũ: or do ẽ: audeo ſcribere illud unum nũc ꝑfecta re qđ ſignificaui tibi ſæpe. ¶ Significaui. leuiter oñdi. ¶ Quoſdã hoies iuidiſſe digni. i. doluiſ ſe ꝙ cõſeq̃reris hanc dignitatẽ. ¶ Qui debue rũt. ſ. iuuare qa eras bñmerit⁹ de his. & ipi tibi fidẽ dederãt. ¶ Simillimã rõnẽ: ualde ſimilem cãm. ¶ Tui tpis nũc: nũc aduer. tpis ꝓ noie. poſuit. ¶ Tui tpis nunc. q. d. tui tpis pñtis & q̃ſi nũcini: ſi latinitas tale adiectiuũ pateret ut craſtini. ¶ In re diſſi. qa mihi i ſalute: tibi i di gnitate: & ſubaudit audeo ſcribere ſimillimaz fuiſſe rõnẽ &c. ¶ Palã: apte. ¶ Oppugnarẽt. tibi eẽnt aduerſi & infeſti. ¶ Cã reipu. nõ odio neque utilitate tua. ¶ Auctoritatem: exiſtimationem. ¶ Non tam memores eſſent uirtutis tuæ. i. non tam recordaren tur: ꝙ recte egiſſes ſemper: nec tam reſpectum haberent tuæ uirtutis. ¶ Quam eſſent inimici laudis. i. ꝙ dolerent lau de tua. ¶ Vt perſcripſi antea. ſ. in fine epiſtolæ quæ incipit Tametſi. ¶ Percupidum: amatorem: nam cupere pro ama re ponitur ut Ter. in Andria. Vel ꝙ ipſi bene cupio glicerio ponitur tamen conſequens pro anteceđeti quem eniz ama mus: ei bene cupimus. ¶ Studioſum fautorem: nam ſtudere fauere ſignificat: ut Naſo. xii. metam. Cui ſtudeat deus om nis habet. Ex magiſtratibus. i. qui magiſtratum. i. officium adminiſtrant. ¶ Propugnatio ac defen. declaratio unius per alterum: nam propugnatio eadem quæ & defenſio: niſi ꝙ defenſio quoquomodo fit propugnatio per contentionem. ¶ Officii tui. in me collocari reſtitutione mea & eſt ſenſus: quod pro te facio in defendenda tua dignitate. Videtur for taſſe quibuſdam potius a me fieri ex officio & ex debito accepti a te magni beneficii: q̃ quod ita ſentiam: & iudicem te mereri. ¶ Sententiæ: cogitati & penſati iudicii. ¶ Præterea: præter ſupradictos. Præterea interdum eſt ſimpliciter aduerbiũ ordis: aut tpis. ut apud Hor. li. i. ſermonũ. Præterea nec ſic ut q iocularia ridẽs. Percurrã. Interdũ habet i ſe ꝓ nomẽ tã ſingularis: q̃ pluralis numeri icluſum. ſingularis. ut Vir. Si duo ꝑterea tales idea tuliſſet Terra uiros ideſt ꝑter eum ſcilicet Aeneam. pluralis. ut hic ꝑterea ideſt ꝑter eos. & apud Cice. ſæpius & ſignificat non ſolum præter eos uel eũ. ſed ẽt præter te: ut te doctum exiſtimo præterea neminem ideſt ꝑter te. & ſignificat præter me ut mihi credis præte rea nemini ideſt præter me. & eodem modo ſignificat præter nos. præter uos. præter illos. & eſt aduertenda hæc ſigni ficatio. ¶ Poſſum eſſe teſtis nemini ſtudii. ideſt neminem poſſum uere dicere tibi præſtare officium. aut ſtudium. aut animum amicum. nam teſtium eſt uera dicere. ¶ Et enim. Pompe. ſolum Pompo. excipit. de quo dicit ſe non poſſe

Interual lum

Id cãæ

Fides

Nunc

Cupio

Studeo

Propu gnatio

Defẽſio

Præter ea.

iudicare:qa raro fuerit i ſenatu.cũ agebaẗ de rebus Lẽtuli.❡A me ꝓuocatꝰ.a me iuitatus:& ad loquendũ de te dedu
ctus.❡Cõicare.i.me pticipẽ facere:mecũ cõferre.❡Cui Põ.❡Proxime:nuprime.❡Quod.i.quã rẽ.ſ.fuiſſe piucũdas
❡Vel qđ itellexeri.i.inq̃tũ itellexerim.❡Mihi qdẽ.laudat Ci.Lẽtulũ ꝗ Põ.a ſe alienatum humaniſſimis litteris ſibi
recõciliauerit & retinuerit.❡Hũanitas.i.mãſuetudo ſiue facultas.q̃ maxime decet hoiem:uel ꝓ eruditiõe & doctrina
poniẗ.Dicit.n.A.G.Hũanitas ꝓprie eſt eruditio & inſtõ.quã in bonas artes dicimus.quas q ſinceriter cupiũt appetũt
que hi ſunt maxime hũaniſſimi.huiuſce.n.ſciæ cura & diſciplina ex uniuerſis aiantibus uni homini data eſt. ideoque
Humanitas hũanitas appellata.❡Vel ſumma potiꝰ ſapiẽ
tia. correctio eſt.nã plus eſt ſapia q̃ hũanitas
ſiqdẽ eſt ſapia hũanarũ diuinarũq; rerũ cogni
Sapiẽtia tio & moderatio.❡Non iucunda ſo.ſ.fuit.
❡Sed admirabilis.i. magna & laudabilis.
❡Viſa eſt.& intelligiẗ admirabilis.❡Virum.
ſ.Pom.❡Deuinctũ aſtrictum. coniunctum.
❡Nõ nihil.aliqd.❡Suſpicantem. male opi
nantem.❡Vel.i.etiam.ut Vir.Vel priamo mi
ſeranda manus.Illa epiſtola.ſ.quã nuperrime
miſeras.❡Cũ ſemper.i.& ſemper.❡Suſpicio
ſiſſimo tempore caninii.i.quo tempore omnes
ſuſpicabãtur caniniũ interceſſiſſe ſenatuſcõſul
to pro te facto:ut faueret Pom.ut uiſum eſt in
ſecũda epiſtola.❡Perſpectus.cognitus.❡Le
ctis tuis lr̃is.i.poſtq̃ legit tuas litteras.❡Or
namẽtis.laudibus & honoribus.❡Sic hẽto
ſic credito:ſic exiſtimato.❡De ſnia il.i.ex il
lius iudicio.❡Et auctoritate.ſuaſione.i.crede
me ſcribere ad te ea q̃ ſcribam ita iudicãte:&
ſuadẽte Põ.❡Quoniã ſenatuſcõ.lõgum ẽ hy
ꝑbatõ:& obſcurus aliq̃tulũ & difficilis ordo:
iõq; explanãdus ẽ ſic ordo:quare habeto me
ſcribere tibi q̃ ſcribã ex ſnia Põ.ſ.te q tencas
Cyprũ.& Cyliciã poſſe ꝑſpicere:qd poſſis ef
ficere & cõſeq.❡Quoniã nullũ ſenatuſcõ.ex
tat.quo reductio tibi ſit adẽpta:& quoniã ea
auctoritas:cui ſcis iterceſſum &c.❡Extat.ap
paret:ꝑſcriptũ ẽ.❡Quo.ꝑꝑ qđ.❡Adempta.
ſublata:ut alii mãdeẗ.❡Eaq;.ſubaudiẗ etiã:
quoniã interceſſum a Catone & a Caninio:ut
ſupra uiſum eſt.❡Neqs oino.nã erat perſcrip
ta auctoritas.i.ſuaſio & ſnia quorũdã ſenato
rũ:ut nequis regẽ oino reduceret.i.nec Põ.nec
Lentu.nec qſpiã alius:quod magis ex iracun
dia quadã horũ ſenatorũ q̃ ex uero iudicio &
cõſtãti conſilio factũ eẽ Ci.dicit:iõq; nõ uale
re.❡Tãtã uim habet.i.tãtũ ualet.❡Studiũ
uoluntas.❡Iratoru; hominũ.& ideo nõ pñt
recte iudicare.❡Quã cõſilium.prudẽs delibe
ratio.❡Teneas.gubernes.❡Cyprum & Ci
liciã.his.n.duabus ꝑeraẗ Lẽtulus q̃ ſunt uici
næ Aegypto.❡Conſeq.obtinere.❡Faculta
tẽ.poſſibilitatẽ eius qđ ſequiẗ.ſ.ut poſſis tene
Ptolemais re Alexãdriam.❡Atq; ægyptũ.i.ut poſſis ire
i Aegyptum.❡Eſſe.itereſſe.❡Tuæ dig.i.tui
Barce honoris.❡Et nr̃i iperii.❡Rõani.❡Te ꝓfici
Præſidiũ ſci.i.ire.❡Cum claſſe atq; exercitu.i.cum oi
Subſidiũ apparatu militari.❡Collocato rege.ideſt po
ſito rege iterea:dum tu ibis i ægyptu;.❡Pto
lemaide.quæ urbs ẽ pentapoleos inter ægyp
tum & africam olim teſte Seruio & Strabo
ne Barce appellata.❡Aut propin.ſ.ægypto.
❡Vt Ptolemæus redeat.ſ.in patriam.❡Cu;
.i.poſtq̃.❡Eam.ſ.alexandriã.q̃ erat itata Ptolemæo:quẽ expulerat:ut diximus i prio argumento.❡Præſidiis.i.tuis
militibus poſitis ad tutelam loci anteq̃ rex reducaẗ:nã ꝑſidium dicitur qđ ponitur ad tutelam alicuius loci uel perſonæ
ante periculum:& dicitur a præ & ſedeo:eſt autem quam dicimus mutationem loci uel perſonæ.Subſidium uero qđ

gna commendatio liberalitatis. magna memoria conſu
latus tui. Hæc profecto uides quãto expreſſiora quãto
que illuſtriora futura ſint:cum aliquãtum ex prouintia:
atque ex imperio laudis acceſſerit: quanquã te ita gere
re uolo quæ ꝑ exercitum atque imperium gerenda ſũt:
ut hæc multo ante meditere:huc te pares:hæc cogites:ad
hæc exerceas ſentiasque id quod quia ſemper ſperaſti:
non dubito quin adeptꝰ:intelligas te facillime poſſe op
tinere ſummum:atq; altiſſimum gradum ciuitatis: quæ
quidem mea cohortatio ne tibi inanis: aut ſine cauſa ſu
ſcepta uideretur:illa me ratio mouet:ut te ex noſtris euẽ
tis comunibus admonendum putarem:ut conſiderares i
omni reliqua uita: quibus crederes:quod caueres:quos
caueres. Quod ſcribis te uelle ſcire:qui ſit reipu. ſtatus
ſumma diſſenſio eſt:ſed contentio diſpar. Nam qui plus
opibus:armis:potentia ualent: perfeciſſe tantum mihi
uidentur ſtultitia & inconſtantia aduerſariorum:ut etiã
authoritate iam plus ualerent. Itaque perpaucis aduerſã
tibus:omnia que ne per populum quidem ſine ſeditione
ſe aſſequi arbitrabantur:per ſenatũ conſecuti ſunt. nam
& ſtipendium Cæſari decretum eſt:& decem legati:& ne
lege ſempronia ſuccederetur:facile perfectum eſt. Quod
ego ad te breuius ſcribo:quia me ſtatus hic reipu. nõ de
lectat:ſcribo tamen:ut te admoneam: quod ipſe litteris
omnibus a pueritia deditus: experiendo tamen magis:q̃
diſcendo cognoui:ut tuis rebus integris diſcas:neque ſa
lutis noſtræ rationem nobis habẽdam eẽ ſine dignitate:
neque dignitatis ſine ſalute. Quod mihi de filia: & de
Craſſipede gratularis: agnoſco humanitatem tuam:ſpe
roque & opto nobis hanc coniũctionem uoluptati fore.
Lentulum noſtrum eximia ſpe ſummæ uirtutis adoleſcẽ
tem:cum cæteris artibus quibus ſtuduiſti ſemper ipſe:tũ
in primis imitatione tui fac erudias. nulla enim erit hac
preſtantior diſciplina quem nos & quia tuus:& quia te
dignus ẽ filius:& quia nos diligit ſemperque dilexit:i pri
mis amamus:carumq; habemus. Vale.

dat̃ in ꝑiculis a ſubſidẽdo.& eſt quẽ dicim⁹ uulgo ſuccurſum.¶Ita fore.i.ita futurũ & ſubauditur.ſic habeto ita fore. ¶Initio.ante diſceſſum.¶Lẽtuli.ut ẽ uiſu3 ſupius. ¶Sine multitudine.ſine exercitu magno.¶Religioſi.obſeruatores religionis.¶Illi.Põpeio.¶Probabat.approbabat̃ placebat.¶Vt uideremus.cognoſcerem⁹.¶Exiſtimaturos.iudiciũ facturos.¶Ex euentu.ex eo quod uel bñ uel tibi eueniſſet.¶Cecidiſſet.ſimplex ꝓ cõpoſito.i.ſi accidiſſet.¶Te ſapiẽter & fortiter.i.cum magno cõſilio & aĩo.ſubauditur dicturos feciſſe.¶Offenſu.i.læſum erratũ ceſpitatũ.¶Eoſdẽ ii.q fuiſſent te laudaturi.ſi accidiſſet ut uolumus.¶Dicturos.ſubaudi habeto.¶Cupide.ex appetitu cõtra id quod dixit ſapienter.¶Temere.i.cõſiderate cõtra fortiter.Nã fortitudo eſt cõſiderata periculoꝝ ſuſceptio.& laborũ ꝑpeſſio cum rõne utilitatis.cui cõtraria temeritas.¶Aſſeq.efficere de hac reductiõe.¶Nobis q ſumus remoti.¶Prope.fere. ¶In cõſpectu.añ oculos.Nos qdẽ.q.d.qcqd tibi uideat̃ ego ita ſentio.¶Sentimus.iudicamus. ¶Exploratũ.certũ. Potiri illius regni.i.obtinere illud regnũ.ſ.ægypti.potiri aũt eſt aliqd cũ difficultate aut deſiderio aſſeq.ut patior amica.& cæſar tandem potitus eſt Gallia cõſtruitur aũt cũ ablatiuo.ut apud Virg.li.i.æneí.Egreſſi optata troes potiuntur harena. & cũ genitiuo.ut apud Cic.in epi.ſequenti.¶Ociũ exoptandũ eſt.quod ii ꝑſtaturi uident̃.q reꝝ potiuntur. Interdũ etiã iungitur cũ actõ.ſed in raro uſu.ut Terẽ.patria potit̃ cõmoda.& frequẽtius ẽ tertiæ cõiugatiõis in uerbo excepto infinitiuo.ubi ſeqtur quartam ſicut etiã in ꝑticipio.¶Cũctandũ.morandũ.& ſubauditur nos hoc ſentimus.¶Nõ eẽ conãdum.i.tentandũ.ut Vir.Ter conatus ibi collo dare brachia circũ.Eſt.n.conari fruſtra aliqd tẽtare & experiri. ut Achelous uerſus in taurum conatus eſt Herculẽ uincere.& Eunuchus conatus eſt mulierem comprimere.¶Nõ eẽ conandũ qa turpius eſt repelli ab aliquo negocio q̃ nunq̃ eẽ aggreſſum.¶Affirmo tibi certiſſimum dico.¶Rẽ iſtam.i.reductionem.¶Ex ſnia.i.ex propoſito.ſ.tuo.i.ut tu cupis.¶Fore.futurum.¶Cum redieris ab omnibus collauderis. qa pñtia tua faciet ut aliq te laudẽt:q abſentem nõ laudaſſent.¶Offenſionẽ.i.errorẽ.ſ.tuũ in reducendo rege.i.ſiqd ceſpitaueris in reducendo rege periculoſum eẽ uideo:ꝓpterea quod dicent te feciſſe cõtra religionem & auctoritatem eorum: q interpretabant̃ Sibyllina carmina.¶Auctoritatẽ.ſniam:uel poteſt eẽ endiadis:ut ſit pp auctoritatẽ & religionẽ.i.pp auctoritatem religionis uel melius auctoritatem Catonis & Caninii & aliorum quod ſuperius religioſos appellauit: qui dicebant ſine multitudine reducẽdũ regem.¶Sed ego.oratio in qua ego præponitur uerbo ſemper grauitatem & ueritatem præſefert:ut Virg.æneí.li.iiii.Ego te q̃ plurima fando Enumerare uales:nunq̃ regina negabo promeritã.ſunt multa alia exempla tum apud Cic.tum apud Ter.& alios.¶Ego te.dat cõſilium Lentulo & ſic adhortatur eum ad ſuſcipiẽdã ꝓuinciã reductiõis regiæ:ſi res uidebit̃ hẽre facultatẽ:ut ex ſnia cõfici poſſit. ita deterret & dehortat̃ eũ a dimicatiõe.i.ne ſuſcipiat rẽ:ſi habuerit litẽ & difficultatẽ:ita ut neceſſe ſit deuenire ad dimicationẽ. ¶Redeoque ad illud. cõmẽoratio ẽ exornatio rhetorica:quoniã eandẽ ſniam ſæpius repetit.¶Ex cõſilio.ex ſnia.¶Quod ſi hæc rõ.tertium cõſiliũ quo poſſit reducere regẽ nõ offenſa auctoritate ſenatus ut ipſe rex ſeſe fide obliget ꝓuicialibus Lẽtuli. qui ei pecuniã credãt.quia poſſit aliquos milites cõſcribere & cogere:ita tñ ut Lentulus ſuis copiis eũ adiuuet.Dicit enim eam eẽ naturam ꝓuinciæ q̃ ſit uicina ægypto.ut ſi Lentulus uelit ipſum adiuuare.omnino redeat in regnum. Si uero negligat eũ adiuuare.idẽ ſit quaſi impediat ipſum quoniã niſi Lẽtulus uiſus ſit ei fauere.neq3 ægyptus eũ recipiet. neq3 ipſe rex ſolus qcq̃ efficere poterit.¶Cõfirmares.ſtabilires.¶Vel negligẽdo.i.nõ curãdo.ſ.reditũ ipſius regis.¶Qui id nobis placuiſſe. dicit ſe ſcripſiſſe de hac reſtitutione ea q̃ ſibi uidebant̃ eẽ faciẽda.¶Quod mi.d.n.ſta.alia pars epiſtolæ in qua rñdet Lẽtulo.q ei gratulatus fuerat ꝙ hẽret Milonẽ amiciſſimũ.& ꝙ oibus conſtaret Clodium imbecillem & leuẽ hoiem eẽ q nulla re offenſus a Ci.ab eo tñ alienatus eẽt.nõ culpa Ciceronis.ſed qꝛ uideret Milonẽ inimicum ſuum familiarẽ Ciceroni.¶De noſtro ſtatu.q ẽt nũc aliquã auctoritatẽ & dignitatẽ in repu.retinemus. ¶Leuitate. uilitate. ¶Et imbecillitate.incõſtãtia.Hoc aũt dixit.qa cũ fauore Cæſaris & Craſſi factus fuiſſet Clodius trib.ple.ea mercede ut Ciceronem e ciuitate eiiceret.Pompeio nihil audente aduerſari cum hoc feciſſet.reſtitutus poſtea Cice. ſtuduit Clodiũ quẽ hũerat iſeſtiſſimũ ſibi recõciliare.ne amplius eius ſeditionibus uexaret̃.ſed ille nõ ꝑmanſit in amicitia. qa uidebat Cic.familiariter uti Milone.quẽ ipſe maxiẽ ſibi inimicũ cognoſcebat.iõ appellat eũ leuẽ.i.contẽptibilẽ. & nullo honore dignũ.& imbecillũ.i.incõſtantẽ.qa aliena culpa eũ deſeruerit.neq3.n.apud uiros graues aliena culpa nobis obeſt. ¶Gratularis.cã mea gaudes.gratulamur.n.& gratamur aliis.i.alioꝝ cã gaudem⁹ nobis.i.cã noſtra.ut idẽ Ci.li.vi.Tibi gratulor mihi gaudeo.Sed gratari eſt ſolũ poetaꝝ.gratulari uero & poetaꝝ & oratorũ.¶Nõ miramur.utit̃ quada3 ſimilitudine ſumpta ab artifice.quæ talis eſt.ſicut egregius artifex delectatur ſuis preclaris operibus.ita nõ miror te q quaſi artifex me fabricaſti & feciſti.cũ ab exilio reuocaſti:delectari.¶Tuis opibus.i.me q ſum opus tuũ. ¶Quãquã ẽ incre.ho.p.ac ſi dicat non eſt tñ nobis tanta fœlicitas in noſtro ſtatu.ut omnino nobis gratulandum ſit.¶Peruerſitas iniqtas malignitas.nam ꝑuerſus dicitur qui a bono in malũ uerſus ẽ.¶Incredibilis.maxima q̃ uix credi poſſit. ¶Grauior.n.u.i.acerbiore.utputa ſi dixiſſet ꝓditio.uel perfidia.uel aliud tale. ¶Fauendo.ſi fauiſſent. ¶In cõi cã.i.in cã & utilitate reip. ¶Abalienauerũt.remouerunt.¶Inuidendo.dum inuidirent laudibus & uirtutibus meis. effecerunt ut a defenſione reip.alienatus ſim.¶Obtrectationibus.aduerſationibus & oppugnationibus.nam obtrectare eſt contra recte tractantes facere:ut uoluit Feſtus.¶Diuturna.a diu plus eſt q̃ ueteri.¶Snia.deliberatione & iudicio.ſemper defendendi rẽpu.& pluris faciendi eã quã ſalutẽ ꝓpriam.¶Depulſos.cõtra uoluntatẽ ãmotos.nam depellimur a re grata & iucunda:ut Vir.Depulſos a lacte domi quæ clauderet agnos.¶Prope.fere.ut oñdat ſe poſſe adhuc ꝑmanere in ſnia: ſi illi deſinãt ei obtrectare.& in malũ uertere:quæ ꝓ rep.& recte & utiliter faciat.¶Nõ nos qdẽ dicit Cicero ſe nõ deſtitiſſe a ſnia iuuandæ reipub.ꝙ ignoret & oblitus ſit: quid dignitas ſua poſtulet:ſed ut ẽt habeat reſpectum & curam uitæ ſuæ.quæ eẽt in periculo ſi contra uoluntatẽ iſtorũ maliuoloꝝ & inuidorum ageret. ¶Non nos quidem.ſ. ſcito eẽ depulſos.¶Vt.i.quia.¶Simus ob.i.imemores.¶Noſtræ dig.qd dignitas noſtra exigat.q̃ ſuadet ut rempu.tueamur ¶Aliqñ tandem.ac ſi dicat poſt multa pericula.¶Salutis.i.uitæ ut ſaluus eẽ poſſim.¶Vtrũq3.ſ.& dignitatem & ſalutis hẽri rõ.¶Præclaræ.optimæ.¶Grauitas.cõſtãtia.¶Cõſulares.cõſulares dicebant̃ q aliqñ cõſulatũ geſſiſſent.aut ẽt q cõſulatu digni eẽnt.ut Ci.iferius li.iiii.ad Seruiũ Sulpitiũ.Nã & Q.Maximus q filiũ cõſularẽ magnis reb⁹ geſtis amiſit.¶Sed tã.eſt i ple.ſenſus eſt:ſed multi adeo ſunt leues.ut potius eis diſpliceat ſplẽdor meus & gloria.quam adeptus ſum i repu.q̃ cõſtãtia mea & ſtabilis ꝑſeuerãtia eos delectet.¶Leuitas.leuitas nõ icõſtãtia. ut qdã male iterꝑtant̃

Fortitudo
Temeritas
Potior
Conor

Cõmẽoratio

Gratulor
Grator
Peruerſus
Peruerſitas
Obtrectatio

Conſulares
Leuitas

ſed ut Gellius & q recte ꝓprie atq; integre loquunt̃ ſentiũt leuitas eſt q̃ a nobis uilitas dicit̃. & leues quos nos uiles &
Leuis nullo honore dignos dicius. M. T. ii. Antonianarũ. Nã cũ genus quoddã ſordidiſſimæ uitæ atq; uictus. M. Anto. idem
monſtraturus eẽt. q̄ i caupona delitеſceret. qđ ad ueſperũ ꝑpotaret: q̄ ore iuoluto iter faceret ne cognoſceretur. Hæc &
alia hmõi cũ dicturus eẽt. uidete inqt hois leuitatẽ tanq̃ prorſus iſta dedecora hoc uitio notarent̃. ergo leuitas. i. uilitas
ignauia. ¶ Liberius. audẽtius. nõ timide. igenue. ¶ Quæ ſum ade. p te. qa tu es cã ut nũc ſim i repu. ¶ Sed olim. anteq̃
miſſus ſum i exiliũ. ¶ Prope. fere. ¶ Naſcẽti. icipiẽti. ¶ Præfuiſti. fauiſti. iuuiſti. ¶ Simul. i. ẽt. ¶ Nouitati meæ. nouos
hoies ut inqt Seruius. appellamus eos. quorũ nulli maiores clari ſunt. ſed p ſeipſos cũ primũ magiſtratũ i repu. adepti
Noui homines ſunt cuius ſignificatõis exẽpla multa ſunt apud Ci. ergo hic nouitati meæ. i. mihi hõi nouo q per me nixus ad dignita
tes aſcẽdi. nõ rõne meorũ maiorũ. Neq; eni oino accedamus his q dicũt nouos hoies eos eẽ. q nullã adhuc dignitatẽ
aut magiſtratũ geſſerũt. ¶ In te eni: arguit q̄ potius iuiſum ſit ſuæ uirtuti q̃ nouitati. ꝑpterea qđ ſi iuidiſſent nouitati.
nõ iuidiſſent Lẽtulo. q nõ eſt nouus. ſed habuit ſuos maiores clariſſimos. cui dicit uehemẽter eẽ iuiſum: quoniã nõ paſ
ſi ſunt eũ excellere cũ poſſet. ¶ In pricipibus. i. iter primarios. q̃ſi diceret iter multos. ¶ Altius euolare: altius aſcẽdere:
& quodãmodo excellere: & eẽ ſupra alios q̃ſi ſolũ. ¶ Noluerũt. ſ. hoies leues & maliuoli. Euolare: trãſlatio ſumpta ab
auibus accõmodata ad hoies & ad dignitates: & ad altiora aſcẽdẽtes: ut Hor. li. i. epi. Maiores pẽnas nido extendiſſe
loq̃ris. ¶ Diſſimilẽ. ſ. meæ: qa plus ẽ lædi i ſalute q̃ i dignitate qđ declarat cũ dicit. ¶ Multũ itereſt. i. multũ diſtat. ¶ Mi
nuat̃: nõ tollat̃ penitus: qa ſi ẽt nõ fueris affecutus qđ cupis: nõ tñ amittes oẽm laudẽ & dignitatẽ tuã. ¶ Deſerat̃: qđ
plus eſt q̃ minui. ¶ Meæ. ſ. fortunæ. ¶ Tua. uirtute. tua liberalitate i me reſtituẽdo p̃ſtita. i. feciſti ut nõ multum poſſim
q̃ri de fortuna mea: qa nõ paſſus es diutius me exulẽ eẽ. ¶ Curaſti eni. rõ ſupioris ꝑpõnis. dediſti eni operã ut plus lau
dis & gloriæ cõpararẽ poſt reditũ: quã amiſiſſem fortunarũ cũ exulaui. ¶ De fortuna. de bonis fortunæ: q̃ multa amiſe
rat dirutis ẽt ædibus ſuis a clodio. ¶ Te uero: nũc admonet & hortat̃ Lẽtuliũ: ut ita gerat ꝑuĩciã: ut ad laudẽ cõparatã
oli i cõſulatu ſuo optime geſto: addat ẽt magnã adminiſtratæ ꝑuĩciæ gloriã. Id aũt ſe cũ ex officio debito tũ ex beniuo
lẽtia cõſulere dicit. ¶ Incitatus. adductus: coactus. ¶ Amore meo. erga te. ¶ Cõſequare. acqras. ¶ Induſtria. ſolertia.
¶ Magnitudinẽ ai tui. i. magnanimitatẽ tuã. Sed aduertẽdũ q̄ magnanimus: & magnanimitas ſolũ cõueniũt poetis: nã
oratores dicũt magni ai uel magno aio uirũ ꝑ magnanimo: & magnitudinẽ ai ꝑ magnanimitate. ¶ Admiratus: laudaui
Magnanimus tanq̃ egregiã. ¶ Inflectas. mutes: uertas ab iſtituto. ¶ Opio. ſecũdũ Seruiũ eſt ſpes: ut. M. T. Ad Cæſarẽ. Poſt hac qđ
uoles a me fieri. ſcribito unicã opionẽ tuã. i. ſpẽ. Idẽ officiorũ. iii. Opionẽ afferũt populo eorũ ſimiles fore quos ſibi dele
Magnanimitas gerit ad imitãdũ. Opinio ẽt ſecũdũ Noniũ Marcellũ ſignificat famã: ut Ci. ad Cæſarẽ iuniorẽ li. i. Erat opinio bona de
Plautio bona de Lepido: ergo hic poſſumus itelligere pro utroq;. ¶ Magna eſt opinio. i. ſpes uel fama de te: ſed meli?
Opinio hic ꝑ fama ponit̃: ut ſit ſenſus. multũ & honorifice ab hominibus nominaris. ¶ Cõmendatio. laudatio. ¶ Liberalitatis
ſ. tuæ. ¶ Nemo. cõſu. tui. i. oẽs libẽter recordant̃ ea. q̃ p̃clariſſima geſſiſti i conſulatu tuo. ¶ Hec. a te ante geſta & com
mẽdationem tuæ liberalitatis. & memoriã tui cõſulatus. ¶ Expreſſiora. manifeſtiora & uериora. tractũ ab imaginibus
q̃ exprimunt & repreſentant eos. ad quorũ ſimilitudinẽ ſunt factæ. ¶ Illuſtriora. clariora & excellẽtiora. ¶ Aliquãrulũ
laudis. aliqua pars laudis. ¶ Acceſſerit. additũ fuerit. ¶ Ex prouicia atq; ex iperio qa p̃erat & prouinciæ & exercitui
ſimul. ¶ Quã. ſ. pecuniã. ¶ Volo. cupio. ¶ Gerere. adminiſtrare. ¶ Quæ per exercitum. ſubaudit̃ i his q̃ gerenda ſunt
adminiſtranda. ¶ Per iperium. per magiſtratum. i. per proconſulatũ tuũ. ¶ Meditere. meditari ſignificat diſcere. excogi
tare. & exercere. unde meditatio militaris. i. exercitatio. uidetur hic eẽ expoſitio uel potius interpretatio. quoniam non
iterat idem uerbum: ſed mutat id qđ poſitũ eſt alio uerbo. qđ idem ualet. nam hæc oia uerba hic poſita ad idem fere
ſignificatum referunt̃. ¶ Meditere. i aio proponas. excogites. ¶ Senatus. i. iudicis. ¶ Quin. ut non. ¶ Adeptus. tu ade
ptus & conſequutus. i. poſtq̃ fueris adeptus. ¶ Summũ gradum. ſummũ ſtatum. ut p̃ſis aliis. ¶ Mea cohortatio. admo
Meditor nitio. ſed ut uitaret arrogantiam. maluit appellare cohortationẽ. ¶ Inanis. uacua. ſine pondere. ¶ Sine cã. i. ſine aliquo
Meditatio militaris iuſto reſpectu. ¶ Illa rõ. ille reſpectus. ¶ Mouit me ut putarẽ te admonendũ. i. ſuaſit mihi. ut te admonerem ex his quæ
utriq; noſtrum euenerunt. ut conſiderares poſthac qbus credendum. & qbus non credendũ eſſet. ¶ Euentus. dicimus
& euenta i neutro genere pro his q̃ caſu aut fortuna nobis eueniunt. tam mala q̃ bona. licet Donatus in Feyram Te
rentii dicat. Euentus eẽt tantum de rebus bonis. ¶ In omni. r. u. i. i tota uita. quæ tibi ſupereſt. ¶ Quos caueres. quos
uitares. ¶ Crederes. fideres. nam credere ſignif. fidere. ut Vir. in Buc. O formoſe puer nimium ne crede colori. ¶ Quod
ſcribis. alia pars epiſtolæ reſponſiua de ſtatu reip. p̃cipueque de Cæſare. q tunc erat in Gallia. cui de prorogando im
perio in aliud qnquẽnium & decernendo ſtipendio agebatur in ſenatu. de qua re erant uariæ ſniæ. Alii enim dicebant
mittendum eẽ q ei ſuccederet. alii indignum eẽ alium mitti. q iam tot gentibus uictis Cæſarianæ laudis gloriam inter
ciperet. Itaq; cum ille auctore Plutar. rebus Galliæ optimæ diſpoſitis i ciſalpinam traieciſſet. clariſſimi & ampliſſimæ
auctoritatis uiri complures Lucam ad eum uenerunt. Pompeius Craſſus. & Sardiniæ p̃tor Appius. & Nepos hiſpa
niæ proconſul. ita ut lictores centũ & uigiti ſenatorii ordinis circiter ducentos fuerit. hi conſilio conſtituto decreuerũt
Craſſum ac Pompeium deſignare conſules. oportere pecunias Cæſari ſuppeditari. & belli adminiſtrationem i aliud qn
quẽnium prorogari. Que res a prudẽtibus iniqſſima iudicabatur. hæc Plutar. Itaq; Ci. nunc dicit. ¶ Summa diſſenſio
i. ſniarum uarietas. ¶ Contẽtio. certatio. ¶ Diſpar. pp id qđ ſubdit. ¶ Nam q. p. o. ſenſus eſt: q eni ſunt ditiores & po-
tentiores tantũ perfeciſſe uident̃: qa habuerunt ſtultos & inconſtantes aduerſarios: ut ſicut plus ualent opibus: ita ẽt
plus ualeãt auctoritate. i. plus credat̃ qcqd ſenſerit & ſuaſerit. ¶ Stultitia. q. d. nulla alia rõne niſi qa aduerſarii q cõtra
Cæſarem ſentiũt: ita ſunt ſtulti. ut neſciãt tueri cãm ſuã: & incõſtantes. q̄ i eo q̄ ſemel pro repu. ſenſerit: perſeuerare non
poſſint. Ideoq; dicit Ci. Stultitia & inconſtantia: non iuſtitia aut honeſtate cauſæ: ſed qa non habent q aut ſciant aut
uelint reſiſtere. ¶ Auctoritate. fide & grauitate ſniarũ. ¶ Paucis aduer. i. repugnantibus: qa pauci erant q auderent cõ
tra Craſſum põ. & reliquos uiros magnæ auctoritatis ſentire. Et q̃uis ipſe Ci. hic dicat ſibi non probari q̃ de Cæſare
erant decreta: tñ i oratione quã habuit de prouĩciis conſularibus: longe aliter dicit: ubi oñdit ſe cenſuiſſe prouinciam
Galliã iterũ Cæſari decernẽdã: & decem legatos: & tãdem ſe i gratiã Cæſaris pp reipu. utilitatem rediiſſe. ¶ Ita. aliter
loq̃t i epiſtola apud amicũ: aliter i oratõe apud ſenatũ. ¶ Sunt cõſecuti. i. obtinuerũt. ¶ Per ſenatum. ſenatu concedente

❡Quod ne p populū qdē.qa facilius cōcedit populus q minus intelligit q̄ ſenatus.q.d.plus obtinuerunt q̄ ſpabant: qa qđ uix a populo.q minus cōſiderat ſe ipetraturos ſine ſeditiōe ſpabāt:ipetrauerūt ēt a ſenatu:q ſolet maturius deli berare.❡Nā & ſtipēdiū.dicit qd aſſecuti ſint ut ſtipēdiū.i.pecuniæ ſuppeditarenť cæſari.❡Et decē legati.quos cæ.pe tiuerat ſibi dari.❡Perfectū ē.obtētū.& ipetratū ē.❡Ne ſuccedereť.Cæ. i Gallia.Lege ſempronia : qua non licebat eē ultra id tps.qđ prius fuiſſet cōſtitutū.nā Cæſar miſſus fuerat i Galliā:tātūmō p unū qnquēniū:quo finito lege ſempro nia cōſtituebať ei ſucceſſor:q ne ei mitteret:pfectū eſt ab amicis Cæſaris:qa pauci reſiſtebāt eis. ❡Nō delectat me.ñ placet mihi. ❡Scribo tñ.philoſophicū conſi liū magis ex ſchola pipateticorū q̄ ſtoicorū: q ſolā uirtutē & honeſtatē p ſe ſolā appetēdā uo lūt pipatetici aūt ēt pp aliud. Diciť igiť q quā uis ſcribat breuiter:ſcribit tñ ut admoneat ipſ Lētulū:id qđ q̄uis fuerit deditus oibus litteris a pueritia tñ magis expientia q̄ diſcēdo didicit ut donec res eius ſunt integræ & imutatæ. & i ſolito ſtatu:diſcat nō eē qrēdā ſalutē & uitā : q ſit futura ſine dignitate: neq; ēt qrēdā dignita tē cū piculo ſalutis.Itaq; cōſuluit:ut utriuſque hēať rō pp utrāq;.❡Expertēdo. re ipſa pban do.& ita dat maiorē fidē cōſilio ſuo: quoniam res experiētia cognitæ certiores ſūt q̄ quas ex libris diſcim⁹.experiētia.n.ut uulgo diciť facit artē.❡Quod ipſe deditus. ſubaudiť q̄uis dedi tus.❡Rebus itegris . in priſtino ſtatu manenti bus. ❡Hñdā rōnē.hñdū reſpectū & curam. ❡Salutis ſi.dig.q.n.uita eē pt:q ſit ſine digni tate.❡Neq; dig.ſi.ſa.qd.n.pdeſt ſūmis fungi dignitatibus ſine incolumitate & ſalute.Monet igiť:ut curet dignitatē:ſed tñ ne ad eam ita cō tendat:ut ſalutē ſuā in diſcrimen & manifeſtu; periculū coniciat:aut agendo:aut ſentiēdo cō tra potentiores quemadmodū ipſe Cic.añ fece rat : contra Craſſum & Cæſarem & Clodium. ❡Quod mi.de.fi. duobus generis collocauit Cic.filiam ſuam tulliam:primum Piſoni Craſſi pedi:q parū cū ea uixit:poſt eius mortem tradi ta eſt Dolobellæ:eo tpe quo Ci. perat ciliciæ: ut ifra p epiſtolam Ci.cognoſcemus.nūc autē rñdet Lētulo:q gratulat⁹ fuerat ei de matrimo nio filiæ & craſſipedis.q dicit ex hūanitate lē tuli fieri. ❡Et opto.a diis peto :,quorum bene ficio hoc conſeq poſſum.ut hæc cōiunctio & affinitas mihi ſit futura uoluptati.❡Lentulū no.more amicorum loqtur. nam filiū Lentuli ſuū dicit:erat hic Lētulus adoleſcens Lentuli filius:quem ut inſtituat tū artibus liberalibus ſicut cœ pit:tū uero multo magis exemplo & imitatiōe ſui hortať.❡Artibus.liberalibus.❡Studuiſti.operā dediſti. ❡Nulla di ſciplina.nulla eruditio & inſtō.❡Præſtātior.melior:excellentior.❡Hac.quā ex imitatiōe tui accepit:ut.n.mala exēpla domeſtica ad corrumpendos aios ualent:magnis cum ſubeant animos auctoribus:ut inqt Iuue.ita probitates & bōa exempla parentum & ſeniorum maxime inſtituunt adoleſcentiam. ❡Quem nos.dicit hunc adoleſcentem a ſe duplici de cauſa amari.& qa eſt filius dignus tali patre.& quia ab eo & diligitur & ſemper dilectus eſt:æquum eſt enim ut a q bus amamur.eoſdem redamemus.❡Filius dignus te.bono ingenio boniſq; moribus.ſicut tu es.

Explen tia

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D.

DE omnibus rebus:q̄ ad te pertinenr:quid actū : quid cōſtitutum ſit:quid Pompeius ſuſceperit: optime ex Platorio cognoſces:qui non ſolum i terfuit his rebus:ſed etiam præfuit:neq; ullum officium erga te hominis amantiſſimi.prudentiſſimi.diligentiſſi mi prætermiſit. Ex eodem de toto ſtatu rerum communiū cognoſces:quæ quales ſint: non facile eſt ſcribere. Sunt quidem certe in amicorum noſtrorum ptāte:atq; ita : ut nullam mutatiōē unq̄ hac hominum ætate habitura res eē uideatur. Ego quidem:ut debeo :& ut tu te mihi præci piſti:& ut me dignitas:utilitaſq; cogit:me ad eius ratio nes adiungo:quem tu in meis rationibus tibi eē adiun gendum putaſti. Sed te non præterit:quā ſit defficile:ſen ſum in republi. præſertim rectum:& confirmatum de ponere Verumtamen ipſe me conformo ad eius uolun tatem:a quo honeſte diſſētire non poſſum:neq; id facio: ut forſitan quibuſdam uidetur ſimulatione:tantum eni animi iductō : & me Hercule amor erga Pōpeium apud me ualet:ut quæ illi utilia ſunt:& quæ ille uult : ea mihi omnia iam & recta:& uera uideantur. Neq;(ut ego arbi tror)errarent:ne aduerſarii quidē eius : ſi cum pares eſſe

E oibus rebus.Nihil ſibi de reipu.rebus ſcribendū cū Platorius ad eū ueniret affirmat.Cuius prudentiā & fidē IOAN.
d in Lentuli negocio mirifice laudat:ex quo facile de uniuerſo reip.ſtatu cognoſcat.ſeſe in oibus.ad Pōpeii uolū B.E.V.
tatem ſñias ſuas accōmodare:a quo honeſte diſſentire nequeat.Quod cum faciat magnis illius erga ſe meritis & ai ppeuſiſſima ſemp in illū iductione id a ſe fieri pbat.ita tū ut ſi p amicitiam illius ſibi liceat . nihil antiqus ocio lit terario ſibi futurū nō diſſimulet.qñ dignitas iam illa ſenatoria tota conciderit Pompeium aūt ſibi uideri amiciſſimum. A quo tñ ueſtigiū nullū diſceſſurus niſi pfecta re ſit.qñ non minori ſibi curæ Lentuli dignitas q̄ ſua ſit.q facile:cū litte ræ de rebus in puincia bene geſtis ab eo uenerint(nam rumor erat bñ rem geſtam)extabit.DIAETA. & ſi qd ipſa ſit diæta:non neſciam:magis tñ illa mihi pbatur lectio ut dignitas utilitaſq; ſcribendum putem : quod & uetuſtiores codices præſeferunt:neq;.n.adduci poſſum hoc uerbo nunc Ciceronē uti uoluiſſe:quo aut nunq̄ aut q̄ parciſſime hoc ſignificato uſus eſt.ſed & uix in ipſa græcia tale qd inuenias.Nam aut ita diffiniť Galeno : in eo libello cui titulus eſt Ιατροσ:ut nihil ad hūc locū faciat:ut p rōne uictus quotidiani uſurpatur a doctis.Aut pro loco in quo aſſidue & uiuamus & mutuo cōuerſemur:aut pro ſñia quā arbiter dixerit.VT qbuſdam uideť ſimulatione.Nam Cice.pleriq; in conſtantiæ iſtabiliſq; ai notarunt.Vnde exiit illud.nil mirum ſi anguſte ſederet:q duabus ſellis uteretur.utcūq; tñ ſit:p penſior ſemp i Pōpeii beniuolentiā fuit.ut q̄uis magnis Cæſaris beneficiis obſtrictus:q̄uis genero ſuo Dolobella & cæ lio & aliis amicis obteſtantibus:ut aliquem in locū potius ſecederet q̄ bellis ciuilibus ſe immiſceret:ſummo tamen ſuo

cū diſcrimine nec ſatis pōpeianis copiis fidēs ad Pōp. nauigarit. VT Quæ illi utilia ſunt: hoc dicit quoniā cū ab exi
lio reuerſus eēt in Pōpeii gratiā & dixit & fecit multa. multorū inimicitias ſuſcepit: & ſimultates ſuſtinuit: & Vatiniū ho
minē u iū oium ſibi infeſtiſſimū adhortatōibus Pōpeii defendit: & cū Gabinio i gratiā rediit ut ſequēti epiſtola latius.
NE ADVerſarū qdē eius Craſſum & Catonē catoniſq; æmulos & Clodianorū quoſdā itelligit: q oino Pōd. ifeſtiſſi
mi erāt. PER Functi eſſemus. ſic & hac epiſtola & ſequēti. Alias ut i epiſtola ad Brutū defuncti uocabulo libētius eſt
uſus. ORDINEM cōiunctiſſimū: equeſtrē. ſ. itelligi uoluit Cicero ſæpe a ſenatu alienatū ſæpe cōcil. atū: put iudican
di rō uel ſenatoribus deferebat. Vel a ſenatu
trāſlata: ad eqtes. delata eſt; donec ex utroq;
ordie iudices eligerent: qua de re locis ſuis co
pioſius. PER Hoiem clariſſimū: itellegit Pom
peium non Cæſarē: quē Cicero cum primum
rediit ab exilio: ſenatui i primis conciliauit: ꝙ
ex epiſtolis Ciceronis ad. Qu. fratrem pcipue
cognoſcas. RVMOR erat hic. ſ. ꝙ i prouicia
iperator a militibus appellatus eēt, quodque
ſumma fortitudinis & prudentiæ laude ſe geſ
ſerat. Quod ſequenti epiſtola Cicero oſtendit.

VBER. E oibus rebus. Cic. i hac epiſtola ex
d cuſat ſe apud Lentulū: ꝙ non ſcribat
de rebus q̄ ad eū pertinent: qa poterit
melius de eis itelligere ex Platorio eius amiciſ
ſimo. quem dicit oibus eius rebus i ſenatu tra
ctatis iterfuiſſe & ēt pfuiſſe, deide docet eun
dem quo ſtatu ſit reſp. oſtenditque ſe maxime
hærere uoluntati Pōpeii; cū alii male de repu.
ſentiant: ita ut potius iam exoptet ociū & ua
cationem quādam a rep. q̄ adminiſtrationem.
Oſtendit deide Ci. Pō. ualde amicum eē Lētu
lo; ita nō dubitet Lētulū oia poſſe fauore Pō.
cōſeq. & ad hoc ſe uſurū oi diligētia. Poſtremo
dicit res Lētuli maiori ſibi curæ eē q̄ oēs res
ſuas. nihilq; poſſe p eo tantū facere. ut plus
nō debeat q̄ poſſit. ℂ Actū. tractatū q̄tum ad
pteritū. ℂ Cōſtitutū. ad futurū. ℂ Suſcepit arri
puerit. ſupra ſe acceperit cā tui. ℂ Interfuit. &
pfuit. qd differāt. Vide ſupra. i epiſtola. q gerā
tur. ℂ Ex eodē. Platorio. ℂ Rerū cōmutādarū
rerū publicarū. ℂ Atq; ita. ſunt i ptāte amico
rū. M. Craſſi Cæſaris. & Pō. nā & ſi Cæſar ab
erat: inierat tn̄ fœdus cū Craſſo & Pō. ut ipſi
cōſulatū peterent: ſi. n. eis auxilio ad hoc futu
rū multos ad ſuffragia milites mittēdo. q cum
cōſules declarati fuiſſent. puicias exercituſq;
decreuerunt. Cæſari Gallias i aliud qnqueniū
aſſignauerūt. auctor Plutarchus i uita Pomp.
ℂ Nullā mutationē, qa adeo ſunt potētes. ut
ex eorū manu adminiſtratio reip. noſtra ætate
nullo mō tolli poſſe uideat. ℂ Vt dēo. pp tua erga me merita. ℂ Tu te. nam te additio eſt magis q̄ cōpoſitio. & breuis
eſt te. & additur ſolum nominatiuo. non ēt aliis caſibus. ℂ Præcepiſti mihi. non iuſſiſti ſed inſtituiſti & docuiſti. nam
pcipere eſt docere. unde pceptor & pceptum. quod ut ait Sene. epi. lxxxvi. eſt particulare ad bene uiuendum documen
tum. ut cum pcipitur quid uir uxori. quid uxor uiro debeatur quid ciuis peregrino. & peregrinus ciui. ℂ Et ut me diæ
ta temporis ratio & modus. i. ipſa dies. ſignificat & locum domus in quo tantum uerſamur & legem uictus. quidam
tamen codices hn̄t ut dignitas utilitaſque cogit. ſed magis probo ut legatur diæta. ℂ Ad rationes. ad conſilia & facta.
ℂ Eius, Pō. ℂ In meis rationibus. cum ab exilio ſum reuocatus. quia eius opera tibi utendum putaſti. ut ipſe Ci. in ora
tione pro domo ſua ad pontifices planiſſime oſtendit his uerbis. Illud uero eſt hois ingrati tacere. Itaque libentiſſime
pdicabo. Cn. Pom. ſtudio & auctoritate. æque unumquēque ueſtrum opibus contentione. præcibus. periculis denique
pro ſalute mea pcipue laboraſſe. hic tuis, P. Lentule cum tu nihil aliud dies & noctes niſi de ſalute mea cogitares, con
ſiliis oibus interfuit. hic tibi grauiſſimus auctor ad inſtituendam. fideliſſimus ſocius ad cōparandam. fortiſſimus adiu
tor ad rem perficiendam fuit. hic municipia coloniaſq; adiit. hic italiæ totius auxilium cupientis implorauit. hic in ſe
natu princeps ſniæ fuit. idēque cum dixiſſet. tum ēt po. ro. pro ſalute mea obſecrauit. ℂ Sed te non pterit. non te fugit.
non ignoras. quod. n. pterit nos. a nobis ignoratur. ℂ Senſum. ſniam. opinionem. ℂ Præſertim rectum. qa qd' itelligius
nos bene ſenſiſſe pertinacius & firmius tenemus. & difficilius deponimus. pcipue ſi uiri boni dici & haberi uolumus.
ℂ Rectū. pbatum. ℂ Confirmatum. ſemper a teneris uſq; annis ita ſentiendo. Verūtn̄ quis qd' dixi ſit difficile. ℂ Con

Tute
Præceptor
Diæta

non poſſent: pugnare deſiſterent. Me quidem & illa res
conſolatur: quod ego is ſum: cui uel maxime concedant
omnes: ut uel ea defendā: quæ Pompeius uelit: uel taceā
uel etiā id: quod mihi maxime libet: ad nr̄a ſtudia me re
feram lr̄arū ꝙ profecto faciam: ſi mihi p eiuſdē amicitiā
licebit: q̄ enim propoſita fuerāt nobis cū & honoribꝰ am
pliſſimis: & laboribus maximis perfuncti eſſemus digni
tas in ſententiis dicēdis: libertas in repu. capeſſenda: ea
ſublata tota: ſed nec mihi magis: q̄ omnibus. Nā aut aſſē
tiēdum ē nulla cum grauitate paucis: aut fruſtra diſſētiē
dum. Hæc ego ad te ob eam cauſam maxime ſcribo: ut
iam de tua quoq; ratione meditere. Commutata tota rō
ē ſenatus. iudiciorum: rei totius publicæ. ocium nobis ex
optandum eſt: quod ii: qui potiūtur rerum præſtaturi ui
dentur: ſi quidā hoies patientius eorū potētiam ferre po
tuerit. Dignitatē quidē illam conſularē fortis: & cōſtātis
ſenatoris: nihil ē quod cogitemus. Amiſſa ē culpa eorū
quia ſenatu: & ordinē coniunctiſſimum: & hominē clariſ
ſimum abalienauerunt. Sed ut ea: q̄ coniunctiora rebus
tuis ſunt: reuertar. Pompeium tibi ualde amicum eē co
gnoui: & eo conſule quantum ego perſpicio: omnia quę
uoles: tu obtinebis: quibus in rebus me ille ſibi affixum
habebit: neq; a me ulla res: quæ ad te ptineat negligetur.
Neq; enim uerebor ne ſim ei moleſtus: cui iucundū erit
etiam propter idipſum: ꝙ me eē gratum uidebit. Tu uelī
tibi ita perſuadeas: nullam rē eē minimā: quæ ad te perti
neat: quæ mihi non carior ſit: quā meæ res omnes. Idque

firmo. accõmodo.alii legunt conformo.qđ idẽ eſt. ¶Eius.Põ. ¶Diſſentire.diſcrepare. ¶Honeſte.qa eſt de me bñmeritus. ¶Id.ut cõfirmem me ad uolũtatem eius. ¶Similitudine,quod non probem. nec putem recte factum quod illud faciat.aut ſentiat. Simulamus eni quod non ſumus.diſſimulamus qđ ſumus. Tãtũ eni probat quod nõ ſimulatione id faciat.ſed uera ſnia.dicit enim ſe eã opinionẽ habere de Pomp. & eũ tantum amare.ut oĩa recta putet q̃ utilia ſunt ipſi Põ.aut q̃ ille uelit. ¶Inductio aĩ.pſuaſio & ꝓpoſitum quoddã. ¶Tãtum ualet.tãtum põt.& efficit. ¶Recta ad officium.ſ.honeſta. ¶Vera.i.bona & utilia.nã uerum plerunq; pro bono ponit̃.Hora.in.i.epiſt.qđ uerũ atq; decens curo.

Simulo
Diſſimulo
Verum
Bonum
Deliberatio

cum ſentiam:ſedulitate mihimetipſi ſatiſfacere non poſſum: re quidem ipſa ideo mihi non ſatiſfacio: quod nullam partem tuorũ meritorũ nõ mõreferẽda:ſed ne cogitãda quidẽ gratia cõſeq poſſũ. Rẽ te ualde bena geſſiſſe rumor erat. expectabantur litteræ tuæ: de quibus eramus iam cum Põpeio locuti que ſi erunt allatæ:noſtrum ſtudium extabit in conueniendis magiſtratibus & ſenatoribus. Cætera ad te pertinebunt: cum & plus contenderimus quam poſſumus :minus tamen faciemus quam debemus.

& rogo.idẽ eodẽ Li. Metiri ſe quẽq; ſuo modulo ac pede uerum.i.bonũ & utile. & dicunt dialectici.uerum & bonum conuertunt̃. oĩs ãt deliberatio circa hæc duo eſt maxime.i.circa utile & houeſtum. ¶Neq; ut ego arbitror.ſenſus eſt.neq; erraret eius aduerſarii. ſi deſiſterẽt & ceſſarent aduerſus euz contẽdere.cum oino ei pares eſſe non poſſint. ¶Neq; errarent aduerſarii qdẽ eius aduertẽdum negationẽ negationi poſtpoſitam non ſp affirmandi uim hẽre: ſed & negandi magis.cum altera pro uniuerſali ponit̃.& pticulares ſequunt̃ hoc modo nullas accepi a te litteras: nec breues nec ꝓlixas: quo genere uſus eſt Vir.in Buc. Nulla neque amnẽ libauit quadrupes : nec graminis attigit herbã. Vbi memini quẽdã habitum non indoctum errare:q quoniã hanc rõnem non intelligeret:pro nulla diceret ulla eſſe legendum:qđ nullo pacto eſt faciẽdũ.Item una ſola negatio poſtpoſita negationi non affirmat ſed negat:ita tñ ut ſequens iungat̃ cum qdẽ:ut hoc loco patet.ut ſi dixero. ¶Nõ tibi hoc pſuaderet ne xp̃s qdẽ.Itẽ non pñt ſine dolore ferre aduerſa.ne philoſophi quidem.Huius aũt rei & ſignificatiõis negatiuæ duarum negatiuarum hæc eſt cã qa ſubaudit̃ alia negationis pars ſit.Non tibi hoc pſuaderet ne chriſtus quidem.i.non tibi pſuaderet hoc aliqs tum.Deinde ad maius ſignificatum ſubiungo ne xp̃s qdem.cui oĩno eſt credẽdum ſi pſuaderet. Ergo his duabus rõnibus cum particulares ſequunt̃ uniuerſalem.& cum ſecunda iungit̃ cum qdẽ.negationes iunctæ negant.& nõ affirmant.Interdum tñ ſine qdem due negationes negant cum una pticularis omittit̃.ut Teren.Agrum in his regionibus meliorem.neq; pcii maiores nemo hẽt:ſubaudit̃ enim neq; meliorẽ.Varro quoq; i uitis patrũ oñdit duas negatiuas pro una accipiẽda.Si aũt duobus uerbis aut poſitis aut itellectis addant̃ duæ negatiuæ nõ dubiũ eſt qn negent: poſitis ſic.nec me amas nec mihi credis:intellectus ſit:nec uirtuti ſtudes:nec litteris.Intelligitur enim iterum ſtudes. & hæc de negatõe hoc loco utiliter tangenda putauimus. ¶Neq; errarẽt.bñfacerent. ¶Partes.æquales. ¶Pugnare.cõtẽdere. ¶Me qdẽ.q.d.me ſolũ nemo rep̃hendit ſi uel pro Põ.qpiã dixi:uel ẽt tacui:uel etiam ſi nõ eo in ſenatum:ſed ad libros & ſtudia phiæ me refero.cui ante opã dedi. ¶Vel ẽt.ut Vir.uel Priamo.miſeranda manus.i.ẽt priamo. ¶Maxime:libentiſſime.ut eſt apud Teren.ſæpiſſime. ¶Vt uel ea defendã.uel interdũ ꝓ ẽt ponitur:ut paulo ante dictum ẽ interdum eſt diſiunctiua pticula:ut uel ſcribam uel ad te ueniam:interdum copu.ut maxie me tibi amicũ facit uel uirtus uel doctrina tua.hic.n.uel ꝓ & ponit̃.qđ ſæpiſſime apud idoneos auctores repit̃ alias ſecundum Donatum correctione ſignificat:ut apud Ci.uel optimam me ſane uitam:& teſte priſciano.ꝓ ualde frequenter ponitur: ut Ci.pro Murena uel maximum bellum po.ro.cum rege Antiocho geſſiſſe. ¶Maxie libet.p̃cipue placet. ¶Referã.reuertar. qa aliquantulum itermiſerat pp occupatiões reip. ¶Si licebit.ſi cõcedet̃.i.ſi eius amicitia me hoc facere patiet̃.ꝓ qua oĩa prætermitterẽ.ut ei iſeruirẽ.Eſt ãt ornat⁹ dicẽdi mod⁹:non l; mihi p te hinc abire.i.tu non uis:uel tu non pateris me hinc abire. ¶Quæ eni ꝓpoſita.rõ quare uelit ſe libẽter ad ſtudia litteraꝝ referre.qa non amplius ea ſunt q̃ ſolebant eſſe uerſantibus in rep.q̃ commemorat dignitatem libertatem &c. ¶Propoſita.p̃parata:oblata. ¶Perfuncti eſſemus.i. admiſtraſſemus. ¶Honorib⁹ ãpliſſimis.p̃tura conſulatu & cæteris magiſtratibus. ſed tñ ampliſſimos honores itellexit p̃cipue conſulatum. ¶Et laborib⁹ ma.i admiſtratiõe reip.& p̃cipue i opprimẽdo Catilina & cæteris coniuratis. ¶Dignitas: dignitas diuerſis modis accipit̃.nũc ꝓ auctoritate honeſta ut hoc loco:nunc ꝓ magiſtratuum admiſtratione & ꝓ honore:ut Ci.ꝓpria uirtute multas dignitates adept⁹ ẽ.& dignitas ſacerdotii maiore eſt q̃ p̃turæ:iterdũ ſignificat pulchritudinẽ uirilem.ut teſtat̃ Ci.li.i.offi.cũ dicit pulchritudis duo eſſe genera:unũ muliebre q̃ uenuſtatem appellam⁹: alteꝝ uirile q̃ dignitatem dicim⁹.Vt Galeaci⁹ Maria priceps eſt egregia dignitate corporis. Dignitas ẽt interdum ꝓ merito accipit̃.ut reddendum eſt unicuiq; ꝓ dignitate ſua.i.ꝓ merito ſuo. ¶Sententiis dicendis.ſnĩa.ut uoluit noni⁹. iterdum ꝓ ſenſibilitate ponit̃.iterdum ꝓ aĩ iudicio & cognitione.ut hic. ¶Dicendis ſententiis.i.dicendis iudiciis aĩ : & q̃ ſentio dicere.ſniam duobus modis accipimus.Primum cum ad unũquẽq; idifferenter refert̃.ut nemo eſt in noſtra ciuitate cui non liceat libere ſniam ſuã dicere.i.efferre & ꝓnũciare qđ ſentit.i.qđ hẽt i aĩo.Deide alr̃ accipit̃ cũ ad iuris ptes refert̃ i.cum uel ex lege.uel ex æquo & bono.uel ex alia pte iuris ſnĩa dicit̃.ut iudex in cã mea dixit ſniam.i. ſanciuit quid ius uellet.& ut Digeſtis de arbitris ſcribit Paulus dicere ſniam exiſtimat̃ is:q ea mente id ꝓnunciat.ut ſecundum hoc diſcedere eos q litigant a tota controuerſia uelit. ¶Libertas.potentia igenua.Eſt eni libertas in bonum.licentia uero in malum.cum qs libertate abutit̃ uſq; ad temeritatẽ & ꝓcacitatẽ.ut Qu.Quæ i aliis libertas ẽ.i aliis licentia uocatur.ꝓ eo autem qđ iperiti dñt hic dedit mihi licẽtiã ut ſcriberẽ.q & recte ſentiunt & ornate loquuntur dñt hic dedit mihi ptãtẽ uel mihi fecit potentiam ſcribendi.uel facultatem ſcribendi.uel p hũc mihi licuit ſcribere. ¶In rep.capeſſenda. defendenda.ſuſcipienda ad tuendum. ¶Ea dignitas & libertas. ¶Sublata.erepta amota. ¶Sed nec mihi. ſubaudi ſublata eſt.Magiſq̃ reliqs:qa nemini iã l; cũ dignitate ſniam dicere.aut libere rempu.capeſſere. ¶Nã rõ ſupioris ꝓpõnis bipartita p diſiunctionez. ¶Aut aſſentiendũ eſt paucis.i.diſcedendũ in ſnia paucoꝝ. ¶Nulla grauitate.nulla auctoritate &

Negatio
Vel
Dignitas
Sententia
Libertas
Licentia

dignitate ſeruata.qa iudicium paucorum non uidetur āferēdum multorꝝ ſentētiis.¶Aut fruſtra diſſentiēduꝫ.i.fruſtra aduerſandum.Fruſtra autem dixit:qa oīno oportet ſuccumbere:quoniā cum potentiores ſunt opibus:plus etiā pñt au ctoritate & ſnia.¶Maxime pcipue.¶De tuis rōnibus.de rebus tuis & cōmodis.nam ratio iterdum id ſignificat.ut in fra dicet.¶Tota ratio.i.tot⁹ mod⁹ ſolut⁹:tota uia.¶Senat⁹.qa nō in eo mō habet quo ſolebat:neqꝫ libere ſniæ dñr.

Ratio

¶Iudiciorꝝ.iudicialium cauſarꝝ q̄ in foro coram iudicib⁹ agebanť:qa ex ordine eq̄ſtri eligi ſolebant.uñ Hora. in.i.ſer monum.Vnum ex iudicibus ſelectis obiiciebat .Idē li.ii.ſermonum.Tu cum ꝓiectis inſignib⁹ annullo eq̄ſtri romano

M.T.C.Publio Lentulo.S.P.D. IX

PEríucundæ mihi fuerunt litteræ tuæ:quibus ītel lexi te perſpicere meā ī te pietatē.quid.n. dicā beneuolētiam?cū illud ipſum grauiſſimum:& ſanctiſſimum nomē pietatis leui⁹ mihi meritis erga me tuis eē uideatur?Quod autem grata tibi mea erga te ſtu dia ſcribis eſſe:facis tu quidem abundantia quadam amoris:ut etiam grata ſint ea:quæ pretermitti ſine neſa rio ſcelere nō poſſunt. Tibi aūt multo notior:atqꝫ illuſtri or meus in te aīus eēt:ſi hoc tempore oī:quo ſeiūcti fui mus:& una:& Romæ fuiſſemus.Nā in eo ipſo:quod te

qꝫ habitu ꝓdis ex iudice Dama.& Cic. ſæpe in orationibus ſuis hoc demonſtrat. ¶Reipu. totius adminiſtrādæ:qa non habetur rō bono rum uirorꝝ ſed ꝓ libidine dantur magiſtratus: q antea ſolebant dari uirtuti.¶Ocium.tranqllitas:ſecuritas:naꝫ ocioſus ſecurum ſignificat. Ter.in andria.Ocioſo iam nunc eſſe ipero.nā niſi q ſecur⁹ eſt: non eſt ocioſus & negocium ꝓ ſolicitudine ponitur:ut ifra li.iii. ad Appiuꝫ pulchrum.Cum eſt ad nos allatum de temeri tate eorꝝ:q tibi negociuꝫ faceſſerēt.¶Potiun tur reꝝ.q hñt ſtatum reipu.i ptāte ſua.De uer bo potiri diximus ſupra in pcedenti epiſtola . ¶Si qdam hoies.nō dicit q ſint: quoniam in ter Ci.& Len.ſatis conſtabat q eſſent: aut cer te ita dicit:qſi Len . conücere poſſet q eſſent. neqꝫ eſt legendum ſiqdē: aut qdā male pcepe runt.¶Potuerint.potuerunt : futurum ſubiun ctiui ꝓ futuro indicatiui. ¶Ferre.pati.qa q. ā ndignabantur:nec ſatis ferre poſſe uidebanť paucos in ciuitate tantum poſſe.ut qcqd uellent efficerent.¶Dignitatem qdem illam.ſenſus eſt.non poſſum⁹ iam expectare:ut amplius ſit digni tas illa cōſularis.q̄ ſolebat eſſe libera in fortibus & cōſtātibus ſenatoribus. q habita rōne nullius pſonæ nec metu nec gratia deterrebantur ab officio.¶Amiſſa eſt eni.pbat q̄ñ illa dignitas non ſit cogitanda:ut adhuc ſit ſicut ſolebat. Eſt n.amiſſa.pdita ordinem plæbeium ſignificat:q Cæſari fauebat corruptus muneribus miſſis ab eo ex Gallia. alii intelli gunt ordinem eq̄ſtrem.¶Et hoīem clariſſimum.uidetur innuere Cæſarem:cui multa aduerſabantur ne Gallia prouin cia in alterum qnquennium ei decerneretur.¶Sed ut omiſſis cæteris.oñdit q ſit amor Pompeii erga ipſuꝫ Len.Reuer tar.redeam coniunctiora ppinqora magis ptinentia.& dixit reuertar.qa in ſecunda pte epiſt. iā dixit in rebus Lentuli ſe confirmatum eſſe ad uoluntatem Pompeii.quem ſupra non noiauit.ſed ſignificauit cum dixit.me ad eius rōnes adiū go.¶Et eo conſule.fuerat enim electus conſul cum Craſſo.¶Quib⁹ in rebus.tuis obtinendis.¶Affixum.adhæren tem.ut pro te ab eius latere nunq̄ diſcedam.¶Negligetur.ꝑmittetur.aut contēnetur etiam ſi ſit parua. ¶Neqꝫ eni uerebor.occurrit obiectioni.quod quiſpiam fortaſſe diceret eum futurum moleſtum Pom.ideo dicit.quod non timebit ut ſit moleſtus Pō.cui iucundum erit qcqd faciet Cice.ꝓ Len.etiam pp hoc ꝙ uidebit ipſum gratum erga Lentulum. ¶Moleſtus grauis importunus odioſus.¶Illi.Pom.¶Cui iucundum erit.ꝙ faciam ꝓ te.¶Etiam.q.d.ſi nullæ eſſent aliæ cauſæ.q̄ ſunt multæ.¶Quod me gratum uidebit:gratitudo eni aī oībus iucunda eſſe ſolet.& qd' ex officio debi to fieri uidemus:non poſſum⁹ non pbare.¶Tu uelim.oñdit quātæ curæ ſint ſibi res omnes Len. ¶Perſuadeas tibi confidas.certum hēas.¶Minimam.ualde paruā:q̄to magis q̄ ſunt maximæ.¶Idqꝫ cum ſentiam. alii codices hñt id q̄cunqꝫ ſentiam:alii ad.ſed hæc ē uera lectio:idqꝫ cum ſentiam.& ē ſenſus.Et cum ſentiā id.i.cū hoc ī aīo habeam.qd' nulla res minima eſt:q̄ ad te ptineat:q̄ mihi non ſit carior:q̄ oēs res meæ.¶Non poſſum mihimetipſi ſa.fe.i.inſtāti & fideli officio & diligētia.nam ſedulus teſte Nonio & Donato ſignificat ſine dolo & inſtanter.¶Re ipſa.effectu ipſo & uere.¶Conſeq.æquare & eſt ſenſus.non ſatisfacio mihi.i.non uideor facere qd' debeo erga te:qa non ſolū nō poſſum tibi referre gratiam in ulla pte tuorꝝ meritorꝝ erga me:ſed neqꝫ etiam poſſum ſatis cogitare.qd' min⁹ eſt. ¶Rē te bñ. dicit qs rumor ſit de rebus.q̄s Len.in ꝓuincia egerat.Rumor erat.i.opinio uel fama.nam ut Laurentius uoluit rumor & fama idem ſunt.licet fama iterdum ꝓ celebritate rei uel hoīs ponatur:ut fama Camilli.& fama Pyramidū ægyptia rum adhuc uiuit.Eſt aūt ꝓprie fama & rumor ſermo in populo ſine certo auctore in bonum uel in malum de re recenti. ¶Expectantur.a nobis.¶Studium.diligentiam.¶Extabit.erit apparebit.¶In cōueniendis.alloquēdis.ꝓ te. ¶Cō tenderim⁹.nixi erim⁹:intenderim⁹:certauerim⁹ ꝓ te.¶Quam poſſumus.q̄ ſunt uires meæ.& eſt cōis loquendi mod⁹. ¶Quam debemus.quia cum me in ſalute adiuueris:non uideor poſſe tuis erga me meritis ſatisfacere.

Ocium
Ocioſus
Negocium

Sedulus
Pedulita
Fama
Rumor

Argumentum.ix.epiſtolæ.

Io.B.E.

PERIVcundæ mihi fuerunt litteræ tuæ. Tametſi prima laus epiſtolarum ſit ebreuitas.ut q̄ alterā legētis manū implere non dēant.ſæpe tñ fit uel rerū magnitudine & copia.uel amore & rñdendi ſtudio prolixiores ut ſimus . quam certe ꝓlixitatem eatenus ꝓbes.quatenus ad rem oratio faciat.nihilqꝫ oīno ſuperfluat . quod & Cicero hac epiſtola facile arguit.q poſteaq̄ grauiſſimum erga Lentulum animū ſignificauit ſuum:Cum ſe illi nihil non debere fateatur.Tū q̄re Vatinium defenderit.quē acerbiſſime prius accuſarat.rñdet repetito tñ altius oium cogitationū ſuarꝝ principio.ita ut partim inimicorꝝ ſuorꝝ odio ptim Pompeii bñficiis & Cæſaris contentione ſumma impulſus potius q̄ ſuo conſilio adductus patrocinium illud ſuſcepiſſe ſe affirmet.ad qd' præterea faciendum ipſe quoqꝫ reip . ſtatus iam plane immutatus illū pene coegerit.cū ſapientibus uiris.nequaq̄ in una ſnia reip.gubernandæ ppetua ſit laudāda pman ſio.Quare facilior multo de Craſſo futura ſit ſatisfactio.cum illi ſe recōciliatū hiſdē fere auctoribus & cauſis qbus & uatinio antea ꝓbet.qd' qdē ꝓdē ſi tibi integra oīa ī rep.ut ſupioribus tpibus erāt forēt facere debuiſſet.pſertim cum tā tis Cæſaris bñficiis deuinctus ſit uel fratris ſui legatiōe gallica. uel ipſius humanitate ut nō ea probare q̄ Cæſar uellet

omnia nō poſſit. qua ī re imitādū ſibiipſi Lētulū fuiſſe. q qua aī magnitudine & ſimplicitate ſit: multos quos reip. cau ſa læſerat. eiſdem reipub. cauſa recōciliatus ſit. SINE nefario ſcelere. magna uerborum uis: uel illo nefario uel ſcelere. Nefariū ſi qdem nefariū dicamus q̄ſi ſine farre: quo maiores noſtri in ſacris ad expiationes ſunt uſi. & ſcelus ꝓprie id dicat̃ qđ ī patriā cōmittit̃. quaſi ita ſentiat futurum illud plane ſcelus omniū maximū: ſi in Lentuli cā nō omni ſtudio: cura. indu ſtria elaboraſſet. & ſane nihil ingrato hoīe deteſtabilius. CONSILIARIO fortaſſe non imperitiſſimo. forma mode ſtiæ. FIDELI & beneuolo: tria uidelicet ſunt quæ in conſiliarus ut diximus requiras prudentiam. fidem beneuolen Scelus

oſtendis eſſe facturū: quodque & ī primis potes: & ego a te uehementer expecto: in ſententiis ſenatoriis: & ī omni actione: atque adminiſtratione reipu. floruiſſemus. de qua oſtendam equidem paulopoſt: qui ſit meus ſenſus & ſtatus: & reſcribam tibi ad ea quæ queris. Sed certe & ego te authore amiciſſimo: ac ſapientiſſimo: & tu me conſiliario fortaſſe non imperitiſſimo: fideli quidem & beneuolo certe uſus eſſes. quāquā tua quidem cauſa te eſſe imperatorem prouīciamque bene geſtis rebus cum exercitu uictore obtinere: ut debeo lætor. Sed certe qui tibi ex me fructus debentur eos uberiores: & preſtātiores preſens capere potuiſſes. In eis uero ulciſcendis quos tibi partim inimicos eē intelligis propter tuam propugnatiōem ſalutis meæ: ptim īuidere: ꝓpter illius actiōis amplitudinē: & gloriā mirificum me tibi comitem prebuiſſem. q̄q̄ ille pēnis inimicus amicorum ſuorum qui tuis maximis beneficiis ornatus in te potiſſimum fractam illam: & debilitatam uim ſuam contulit: noſtram uicem ultus eſt ipſe ſeſe. eſt. n. ea conatus: quibus patefactis nullam ſibi in poſterum non modo dignitatis: ſed ne libertatis qdem partem reliquit. Te autem & ſi mallem in meis rebus expertum quam etiam in tuis: tamen in moleſtia gaudeo: eam fidem cognoſcere hominum non ita magna mercede: quam ego maximo dolore cognoram. de qua ratione tota iam uidetur mihi exponendi tempus dari: ut tibi reſcribā ad ea: quæ queris. Certiorem te p lr̃as ſcribis eſſe factū: me cū Cæſare: & cū Appio eē ī gratia: teq; id nō rephēdere ſcribis. Vatiniū aũt ſcire te uelle oſtendis: quibus rebus adductus defenderī: & laudarim. Quod tibi ut plenius exponam altius paulo rationem meorum conſiliorum repetam: neceſſe eſt. Ego me Lentule initio rerum: atque actionum tuarum non ſolum meis ſed etiam reipu. reſtitutum putabam: & quoniam tibi incredibilem quendam amorem: & omnia in te ipſum ſumma: ac ſingularia ſtudia deberem: reipu. quæ te in me reſtituendo multum adiuuiſſet: eū certe me animum merito ipſius debere arbitrabar: quem antea tā tummodo communi officio ciuium non aliquo erga me ſingulari beneficio debitum preſtitiſſem. hac me mente fuiſſe: & ſenatus ex me te conſule audiuit: & tu ī noſtris

tiā. Quanq̄ TVA quidē cauſa: te eſſe imperatorem hoc ad ſuperiorē epiſtolā ptinet ubi de rumore rei bene geſtæ ſcribit Cicero. PROPVGNAtionē ſalutis: & amplitudinem actionis utrūq; ad Lentuli cōſulatū referendum eſt. nam q̄ Ciceronis ſalutem tutatus acerrime ſit: hoc Ciceronis inimici iniquiſſime tulerant: q̄ uero ſummam ex eo facto laudem cum apud populum Ro. & equeſtrem ordinem. Tum uero apud ſenatum fortiſſimi. ſ. & cōſtātiſſimi cōſulis: ſimul & gratiſſimi hoīs reportarat. iō amplitudinē actiōis addidit q̄uis. n. ſummo oīum ordinū ſtudio Ciceronis ī patriā reditus expeteret. & Pom. iam uel ob id q̄ Clodius ipm̄ inſectari cæperat hoc enixiſſime curaret: & Ciceroīs frater & amici alii ſummopere cōtēderēt. Lētulo tñ ut ex huiuſce epiſtolis libri & orationibus apparet: tanq̄ auctori & ſalutis ſuæ Deo: ut ipſe ſæpe in orationibus. etiā atq; ēt debebat. qppe q cū primū conſulatum iniit: nihil antiquius habuit: reiectis aliis oībus cūris q̄ ut ipm̄ Ciceronem ab exilio reuocaret. quare apparet (ut opinor) amplitudinē actiōis ad Ciceronis reſtitutionē ptinere. agitur enim hic de rebus ante a Lētulo geſtis, nō quæ tunc in prouincia gereret ſed & illud quēuis dormitātē admonere potuit. Tū q̄ in oratiōib⁹ Cicero magnam ex hoc facto laudē Lentulo tribuit: Tū q̄ ſupius addidit magnā eſſe memoriā cōſulatus illius. neq; enim in tāta re: quāta erat Ciceronis reſtitutio ut pellendi Clodiani ferro & armis de foro fuerint. priuſq̄ referri tuto potuerit. exiguū. aut prudentiæ aut cōſtantiæ ſuæ aut fortitudinis ſpecimen dedit. quando cōtra maximas aduerſariorū opes res erat gerenda. Quanq̄ ILLE perennis inimicus. Clodium intelligit qui cum antea amicus Ciceroni fuiſſet mox illi infeſtiſſimus euaſit. ſed & cū Pōpeio ſtudere in primis ſimulaſſet. in illum nō multo poſt Ciceronē expulſum probra grauiſſima iactauit. & inſidias uitæ hoīs præſtātiſſimi tetēdit ut hæc præcipua cauſa reſtituēdi Ciceroīs fuerit. NOSTRAM uicē ulctus eſt ipſe ſeſe. nō uideo q bene de ſacris Bonæ deæ uiolatis itelligi hoc ī loco poſſit. cū res illa tribus ante annis geſta ſit. & nūc Cicero ea potius innuat quæ poſt reditum ſuum geſta eſſe uideantur. quare mihi illa uidet̃ innuere potius quæ poſt Ciceronis reditum ab illo ſummæ audaciæ facinora patrata ſunt quo. ſ. tempore & Ciceronē & ciceronis frēm Quintū ferro appetierit. & baſilicæ partem cū Ciceronis domo quā inſtaurandā locarat: diruerit. Tū uero illum plane interfectum iam a Milone ſignificet cū. ſ. addit. nullā iā ſibi partē reliqſſe. CVM Appio & Cæſare. De Appio li. i. i. q̄ ue o addit de Cæſare illud plane ſignificat tēpus quo poſt legatū. Qu. frēm Cæſari datū: & Trebat. cōmē

Nota hi ſtoriam

datũ:ſumma plane familiaritate illi cõiunctus ſit.adeo ut ſæpe Cicero in epiſtolis fateat̃:Cæſarẽ a ſe tãtũ amari:quantum excepto Pomp.alium ferme neminem. VATINIVM autem. Hic eſt.P.Vatinius cognomento Teſtis Calui oratoris inimiciciis clarus:qui cũ ſe eloquentia Calui dãnandum timeret:exurgens e ſubſellio num inquit iudices:ſi ille diſertus eſt:ideo me condemnari oportet.fuit hic non ludibrio ſolum Roma.Popu.ſed odio:ut illum quandoq3 edentẽ gladiatoriũ munus lapidibus petierint.unde Caſſelii facetum illud plane reſponſum.qui poſt legem latam ne quis niſi pomum in theatro iaceret:interroganti an nux pinea pomum eſſet:ſi in Vatinium ieceris:pomũ eſt reſpondit. Sed in eo iudicio quo illum Caluus accuſauit:cũ frontẽ ſibi Vatinius candido ſudario tergeret.idq3 ipſum in inuidiam uocaret accuſator:quis iquit reus ſim panem tamen candidum edo. Aſſecutus hic tribunatũ Pompeii Cæſariſq3 fauore: illum totum ad Cæſaris gratiam geſſit.ſubinde uero cum iiſdem fautoribus præturam peteret:turpiter priore die mentito Pompeo quaſi de cælo ſeruaſſet. quoniam Marcum Catonem prima tribus pretorem renunciarat:ſequẽti magnis largitiõibus fretus:uicit:Catoq3 maximo po.Ro.dedecore repulſa3 paſſus eſt:ut Caluus illi occurrens perfricta inquit frõtem Vatini:ſi te digniorem putas prætorem: q̃ Catonem. accuſarat & hunc prius Cicero magna quidem contentione:& acerbiſſima oratione:quæ adhuc extat:lacerarat:nullum q3 uiſus ẽ flagrantiore odiſſe odio præter Clodium. Adeo ut Ouinio Vatinii liberto factus obuiam:cum de ualetudine domini interrogaſſet.recteque illum habere reſpondiſſet Ouinius:recte.ergo mortuus ẽ ſed & mire illũ eluſit.cũ glorianti Vatinio ſe bina milia iam ambulare poſſe:qñ æger ãtea pedibus cõmodioris ualetudinis eẽt factus.nil mirũ inquit.dies eñi lõgiores ſunt.atq3 idem cũ de Vatinii morte nunciatũ eſſet cuius parũ certus dicebatur auctor interim inquit fruar uſura. Cæterum reuerſus ab exilio.Cicero.Pompei precibus & Cæſaris contentione uictus:non ſolum Vatinio reconciliatus eſt:ſed illum inſuper ſaluis eius rebus defendit.Cice.in Philip.xi.P.autẽ Vatinius q decimo Anno iure laudatus a nobis:& hoc tẽpore merito laudandus ẽ:apuit olĩ Dyrrachii portas Bruto & exercitũ tradidit:ſed & ipſe Vatinius in epiſtola Cliẽtem ſe Ciceronis appellat.orto deinde ciuili bello:ſecut⁹ cæſarẽ nauali p̃lio.Octauiũ põp.ianaꝝ partiũ ducẽ uicit:& dalmatiæ q̃buſdam expugnatis oppidis iperator a militibus appellat⁹ Quinti.Macr.Seneca.Plutar.Cæſar.fuit uero alter Vatinius bñuẽtanus Nerõis tp̃ib⁹ ſutrinæ tabernæ alũnus iter fœdiſſima Neronianæ aulæ portenta corpore detorto.q Scurrilibus primo facetiis ad cõtumelias.ad optimi deinde cuiuſque criminationẽ compatus:eo uſq3 ualuit.ut diuitiis. gratia. ui nocendi primus eẽt.huius celebrati ſunt Vatiniani calices Tacitus.Iuue.Martia. SEXTIVS.fortaſſe.P. ſextius cuius i oratione contra Vatiniũ meminit Cice.& quẽ de ui accuſatũ luculentiſſima oratõe quæ hodie legit̃:defenderit.hic Trib. Pleb.creatus.Ciceronis reſtitutionẽ ſtudioſiſſime complexus parũ abfuit quin a Clodianis iterficeret̃.BIBVLI. fortunã afflictã eã uidelicet itelligit.quã ille ſuo in cõſulatu a.C.Cæſare paſſus ẽ quũ rariſſime i publicũ prodiret,Cæſare Rempub.totã p uim ad ſeſe trahentẽ,ut pleriq3 in faſtis retulerit Iulio & Cæſare Coſſ.Trã

Vatinius

Vatinius bñuentanus

Vatinius calices

ſermonibus:collocutionibusq; ipſe uidiſti:& ſi iam primis tẽporibus illis multis rebus meus offendebatur animus cum te agente de reliqua noſtra dignitate:aut occulta nonnullorum odia:aut obſcura in me ſtudia cernebã. Nam neque de monumentis meis ab iis adiutus es a q̃bus debuiſti:neq; de ui nefaria:qua cum fratre eram domo expulſus:neq; hercule in iis ipſis rebus que quãquã erãt mihi propter rei familiaris naufragia neceſſaria:tamen a me minimi putabantur:in meis damnis ex authoritate ſenatus reſarciendis eam uoluntatem:quam expectarem:preſtiterunt. Quæ cum uiderem(neq;.n.erant obſcura)non tamen tam acerba mihi hæc accidebant: q̃ iam erant illa grata:quæ fecerant. Itaq; q̃q̃ & Pompeio plurimum te quidem ipſo predicatore:ac teſte debebam:& eum non ſolum beneficio:ſed amore etiam & perpetuo quodam iudicio meo diligebam tamen non reputans quid ille uellet in omnibus meis ſententiis de repu.priſtinis permanebam. Ego ſedente Gn.Pompeio: cum ut laudaret Pompeium Sextius introiſſet in urbẽ: dixiſſetq; teſtis Vatinius me fortuna & felicitate Cæſaris commotum illi amicum eẽ cœpiſſe:dixi me eam Bibuli fortunam:q̃ ille afflictam putaret omnium triumphis:uictoriiſq; anteferre:dixiq; eodem teſte alio loco eoſdem eſſe:qui Bibulum exire domo prohibuiſſent: & qui me coegiſſent. Tota uero interrogatio mea nihil habuit:niſi reprehenſionem illius tribunatus:in quo omnia dicta ſunt libertate:animoq; maximo de ui:de auſpiciis:de donatione regnorum. nec uero hac in cauſa modo:ſed conſtanter ſæpe in ſenatu:quin etiam Marcello:& philippo conſulibus nonis aprilibus mihi eſt ſenatus aſſenſus:ut de agro campano frequenti ſenatu idib⁹ Maiis referret̃. Nõ potui magis i arcẽ illi⁹ cãæ iuadere:aut magis obliuiſci tp̃orũ meorũ & meminiſſe actionũ.hac a me ſñia dicta:magn⁹ aĩorũ mot⁹ ẽ fact⁹ tũ eorũ quorũ oportuit:tũ illorũ etiam quoꝝ nunq̃ putaram. Nã hoc ſenatuſcõſulto i meam ſñiam facto:Pompeius

quill.Plut.auctor.De hoc repete q̃ ſuperius diximus:MARcellino & philippo Coſſ.C.Lentulus marcellinus is eſt
quem Cic.nõ idiſertum unq̃ ſibi uiſu3 ſcribit.In cõſulatu uero ẽt ꝑeloquentem.nõ tardu3 ſententiis:nõ inope3 uerbis.
Voce canora:facetũ ſatis.Philippus uero martiæ pr̃ qui cũ repulſam a.M.herennio i petitione cõſulatus paſſus eſſet
nõ multo poſt cõſulatum adeptus nõ parũ eloquentia ualuit.nã ſummis duobus Craſſo.uidelicet & Antonio ita ꝓxi
mus accedebat.ut proximus tñ lõgo eẽt iteruallo.ſed tñ erat i illo libertas ſũma.facetiæ multæ.ſatis creber i reperien
dis.ſolutus in explicandis ſententiis.Diſciplinis uero græcis ita inſtructus:ut facile inter alios emineret. in altercando
ẽt cũ aliquo aculeo facetꝰ.In cõſulatu cũ gra
uiter eẽt i ſenatũ iuectus i cõciõe.i Lucii Craſ
ſi cõſularis & Druſi inimicitias grauiſſimas i
cidit.ut.L.craſſus eũ ſibi conſule eſſe negarit.
cui ſenator ipſe nõ eẽt.ſed & catulꝰ mira mor
dacitate eum pupugit.cu3.n.Philip.q̃d latras
dixiſſet catule.furẽ uideo reſpõdit.Hic q̃uis
diſertus & eruditus haberet.ſolitus tñ ita eſt
ad dicẽdum ſurgere.ut q̃d primum uerbũ ha
biturꝰ eẽt neſciret.diceretq3 cum brachiu3 cõ
calfeciſſet.tunc ſe ſolere pugnare.ſed neſcio ſa
tis de hoc Philippo potius an altero loquat.
qñ Philippum hunc cõſtet añ mortẽ.c.craſſi
fuiſſe cõſulẽ cu3 ci.eo tpe uix adoleſcẽtiã exuiſ
ſet.q̃re aliũ hũc fuiſſe affirmare libet.& fortaſ
ſe eius filiũ.q p hæc tpa ſatis floruerit.nõ cõſu
latu ſolũ ſuo.ſed paterni nois hæreditate.Sic
eni ci.i oratiõe de ꝓuinciis conſularibus tuus
pater Philippe nõ uno tpe cum ſuis inimiciſſi
mis rediit i gratiã atq3 hũc facile illũ eẽ cõſtare
poſſit.quem Auguſti cæſaris uictricũ hiſtorici
faciunt.Atq3 hic ẽ.q cũ Seruio Sulpitio &.L.
Piſone legatus ad Antoniu3 Mutinã obſidẽtẽ
ꝓfectus ẽ.ut cicero i Philip.& Appianus au
ctores ſunt.Suetoni.in aug.DE AVSPIciis le
gem AEliam & Fuſia ſublatam a Vatinio &
Clodio tribuniſple.intellegit q̃ certiſſima rei
publi.ꝓpugnacula muriq3 trãquillitatis & ocii
ſp fuerãt.& tribunitios furores ſæpe repreſſe
rãt.erãt ãt leges hæ duæ.q̃ cũ alia multa ad au
ſpicia ſeruãda ſancirẽt.Tũ uero ne q̃d Ioue to
nãte aut fulgurante agi cum Po.poſſet.Tule
rat uero Clodius ne quis per eos dies quibus
cum populo agi liceret.de cœlo ſeruaret.q̃ le
ge.obnunciatio:qua pniciosis legibꝰ reſiſteba
tur.quã ælia lex & Fuſia cõfirmauerãt.erat ſub
lata.Quæ oia ex Ciceronis orationibus i ua
tinium.& Piſonẽ copioſius accipias.DEDO
NATIONE regnorum.miror ſatis quid alii
uel de triũuiru3 poteſtate.uel de legibus hic a
Vatinio latis ſenſerint cũ Cicero ipſe in oratio
ne cõtra Vatiniũ apertiſſime ſignificet hæc a
Vatinio fuiſſe tentata.Eius uerba ex oratione
illa hæc ſunt.uolo uti mihi reſpondeas feceris
ne fœdera Trib.plebei cũ ciuitatibus.cũ regi
bus.cũ tetrachis:erogaris ne pecunias ex æra
rio tuis legibꝰ:q̃ ſane uerba inuunt a Vatinio
in tribunatu ſuo multis ciuitatibus imunitates
cõceſſas.reges aliquot iſtitutos.Tetrarchas
ꝓuinciis ipoſitos.Nam & Ci.ad Atticũ i hæc
uerba.Clodiũ Vatiniũq3 oino inuẽs.orbis hic
i rep.ẽ cõuerſus citius oino q̃ potuit.id culpa
Cat.ſed rurſus iprobitate iſtorũ q auſpicia.q
Aeliã legẽ.q Iuniã & Liciniã.q Celiã & Didiã
neglexerũt.qui oia remedia reip.effuderunt.
q regna.q prædia tetrarchis.q imanes pecu
nias paucis dederũt.Aſconius uero a Clodio

cum nihil mihi oſtendiſſet ſe eſſe offenſum:in Sardiniã
& in Aphricam profectus eſt: eoque itinire Lucam ad
cæſarem uenit:ibi multa de mea ſententia queſtus ẽ Cæ
ſar:quippe:qui etiam Rauẽnæ Craſſum ante uidiſſet: ab
eoq; in me eſſet incẽſus: Sane moleſte Pompeium id fer
re cõſtabat:quod cum audiſſem ex aliis:maxime ex meo
fratre cognoui:quem cum in Sardinia Pompeius paucis
poſt diebus:quam Luca diſceſſerat:conueniſſet:teipſum
inquit cupio:nihil opportunius potuit accedere:niſi cũ
Marco fratre diligenter egeris:dependendum tibi eſt:q̃d
mihi pro illo ſpopondiſti.Quid multa?queſtus eſt graui
ter. ſua merita commemorauit. quid egiſſet ſepiſſime
de actis Cæſaris cum ipſo meo fratre:quidque ſibi is de
me recepiſſet:in memoriam redegit ſeque quæ de mea ſa
lute egiſſet:uoluntate Cæſaris egiſſe:ipſum meum fratrẽ
teſtatus eſt:cuius cauſam:dignitatemque: mihi ut com
mendaret:rogauit:ut eam non oppugnarem: ſi nollem:
aut non poſſem tueri.Hæc cum ad me frater pertuliſſet:
& cum tamen Pompeius ad me cum mandatis Bibulum
miſiſſet:ut integrum mihi de cauſa Campana ad ſuum re
ditum reſeruarem:collegi ipſe me:& cũ ipſa quaſi repu.
collocutus ſum:ut mihi tam multa pro ſe perpeſſo: atq;
perfuncto cõcederet:ut officium meum: memoremque
i benemeritos animum:fidemque fratris mei preſtarem:
eumque quem bonum ciuem ſemper habuiſſet: bonum
uirum eſſe pateretur.In illis autem meis actionibus ſen
tentiiſque omnibus:quæ Pompeium uidebantur offẽde
re:certorum hominum quos iã debes ſuſpicari: ſermões
referebantur ad me:qui cum illa ſentirent i rep. que ego
agebã ſempq; ſenſiſſẽt: me tamẽ nõ ſatiſfacere Põpeio:
Cæſareq; inimiciſſimum mihi futurũ gaudere ſe aiebãt.
Erat hoc mihi dolẽdum:ſed multomagis illud quod ini
micum meum Clod. meum autem? immo legũ iudicio
rũ ocii patriæ:bonorũ oium:ſic amplexabantur:ſic i ma
nibus habebant:ſic fouebãt:ſic me pſente oſculabãtur:nõ
illi quidem ut mihi ſtomachum facerẽt:quem ego fundi
tus perdidi:ſed certe ut facere ſe arbitrarentur.Hic ego
quantum humano conſilio efficere potui circunſpectis

q collega Vatinii in tribunatu fuit. tradit Tigranem Tigranis a Luccullo primũ fracti. a Põpeio demũ debellati. filium i catenis depoſitũ fuiſſe apud Flauiũ ſenatorẽ. q poſtea cũ eſſet prætor eo anno quo Tribunus Clodius fuit. Petiit ab eo Clodius ut Tigranẽ adduci iuberet. adductũ & i cõuiuio collocatum. Flauio minime reddidi. repetẽte quẽ ſub idẽ Põpeio i nauẽ ipoſuit. miſſumq3 fecit: ueꝝ Tigrane tẽpeſtate Antiũ delato cũ ad eum nunciũ3 clodi⁹ Sextũ3 clodium miſiſſet Flauius uero ad diripiẽdũ regẽ accurriſſet. pugna utrinq3 cõmiſſa ẽ. i qua multi ex utraq3 parte cecidere. plures tamẽ ex Flaui. q ſolus Romam uix pfugerit Quibus iã cõſtet quare donationẽ regnoꝝ ei. inidioſe dixerit. DE AGRO CAMPANO. C. Cæſar dictator i cõſulatu ſuo cum turbulẽtũ potius tridunũ. q̃ bonũ cõſulẽ ageret. Tulerat ad populum. ut ager cãpanus & is in primis q Stellatis nũcupabat. uiriti populo diuideretur. Quæ res & uectigalia publica iminuebat. & cæſari gratã i primis reddebat romanã plebẽ. Sed cu3 ille poſt cõſulatu3 ſuum in ꝑuinciã ꝓfectus eẽt tẽtata ſæpius res illa uidet. ut qđ de agro cãpano diuidũdo cæſar tulerat. irritũ fieret. qđ cu3 Ciceroni quoq3 e rep. eẽ uideret. Dicit ſe libere i totã cãm iuectũ eẽ qđ Põpeio Cæſariq3 ꝑmoleſtũ acciderat. qñ ipſe preter ſtellarẽ cãpũ agꝝ cãpanũ ad ſubſidia reip uectigalẽ relictũ extra ſortẽ diuiſerit. ac uigiti milibus ciuiũ qbus terni pluresue liberi eẽnt. aſſignarit Suetoni⁹ Plutarchus. appianus. Nã ꝙ de Vectio a Cæſare p Vatiniu3 imiſſo. refert cõmẽtator & ſi uerum ideſt nihil tñ ad hũc locũ. ꝙ. n. ad Vectiũ attinet. cõſulatu id Cæſaris actum eſt Hoc uero ꝙ de agro Cãpano addit. Lentulo Marcellio & Philippo cõſulib⁹ geſtũ: q Cõſules creati ſũt poſt Cicerõis ab exilio reditũ. In SARDINIAM & Affricã cã Põpeii ꝓfectionẽ innuit. cũ ꝓfectus rei frumẽtariæ p qnquennium ſuadẽte id Ciceróe: & mãdata ei ampliſſima poteſtate. ut laborãti Vrbi inopia ſuccurreret. In Siciliã primũ. mox in Sardiniã & Africã ꝓfectus cũ. xv. legatos delegiſſet. magnam frumenti uim urbi itulit. ſed cũ ſoluere ex Africa pararet tẽpeſtatibus aduerſis nõ audẽtib⁹ ſe mari credere gubernatoribus. primus naui3 cõſcẽdit exclamãs nauigare neceſſe ẽ. Viuere nõ ẽ neceſſe. LVCAM AD Cæſarẽ. Cæſar cũ magnas res interim gereret i Galliis Domitii ꝑtoris minis territus: q ſi cõſul creatus eẽt ablaturũ ſe Cæſari & ꝓuinciã & exercitũ minabatur. Lucã e Galliis uenit: eoq3 cũ ueniſſet Pompeiũ Craſſumq3: & oẽs fere urbis magiſtratus exciuit. ut Centum uiginti lictores tunc affuiſſe memoriæ proditum ſit: ibi inter eos ita pactum Põp. Craſſuſq3 conſulatum peteret ſibi in alterum quinquennium prouincias prorogarent. CRASSVM añ uidiſſet ab eoq3 in me eſſet incenſus. fuit eni Craſſus ia3 ex quo Catilinã oppreſſerat Cicero. in ipſum animo infeſtiſſimo. quippe qui pſuaſum haberet: a cicerone alitã ſuſpitionẽ tã q̃ craſſus & ipẽ cũ catelina i patriæ pniciẽ cõſpiraſſet. ſed hiſtoriã de craſſo paulopoſt lati⁹. RECEpiſſet. ſuptũ hoc uerbũ de iuriſcõſultorũ ſupellectile apud eos. n. hui⁹ uerbi ea ẽ ſignificatio: cũ i data date donatiõe ue quis exceperit: quod ẽ ꝓprie receperit Plautus in trinũmo. poſticulũ hoc recipit cũ ædes uẽdidit. Sed & cicero i Secũdo de oratore. Se i dicis te cum ædes uenderes: ne i rutis quidẽ & cęſis ouum tibi paternum rece

Nota tigranis hiſtoriã3

Ager cãpanus diuidẽdus

Põpeius in africã

Cæſar lucam

Craſſus Cicero infeſtus

rebus meis omnib⁹: rationibusque ſubductis ſummam feci cogitationum mearum omnium: quam tibi: ſi potero breuiter exponam. Ego ſi ab improbis: & perditis ciuibus rempu. teneri uiderem: ſicut & meis temporibus ſcimus: & non nullis aliis accidiſſe: non modo non præmiis: quæ apud me minimum ualẽt: ſed ne periculis quidem compulſus ullis quibus tamen mouẽtur etiã fortiſſimi uiri: ad eorum cauſam me adiungerẽ ne ſi ſumma quidem eorum i me merita cõſtarent. cũ aũt i repu. Gn. Põpeius princeps eſſet uiris q hãc potẽtiam & gloriam maximis in rẽpu. meritis preſtantiſſimiſq; rebus geſtis eſſet conſecutus cuiuſq; ego dignitatis ab adoleſcentia fautor: in pretura autem & in cõſulatu adiutor etiam extitiſſem: cũq; idẽ authoritate & ſñia per ſe: conſiliis & ſtudiis tecũ me adiuuiſſet: meumq; inimicum unum in ciuitate hẽret inimicum: non putaui famam in conſtantitiæ mihi pertimeſcendam ſi quibuſdam in ſententiis paulũ me immutaſſem meamq; uoluntatem ad ſummi uiri de meq; optime meriti dignitatem aggregaſſem. In hac ſententia complectendus erat mihi Cæſar ut uides in cõiuncta & cauſa dignitate. Hic multum ualuit tũ uetus amicitia quam tu non ignoras mihi & Q. fratri cum Cæſare fuiſſe tum humanitas eius ac liberalitas breui tempore & litteris & officiis perſpecta nobis & cognita. Vehementer etiam res ipſa pu. me mouit que mihi uidebatur contentionem preſertim maximis rebus a Cæſare geſtis cum illis uiris nolle fieri & ne fieret uehementer recuſare. Grauiſſime autem me in hanc mentem impulit & Pompeii fides quam de me Cæſari dederat: & fratris mei quã Pompeio. Erant preterea hæc animaduertenda in ciuitate. quæ ſunt apud Platonem noſtrum ſcripta diuinitus. Quales in repu. principes eſſent: tales reliquos ſolere eſſe ciues. Tenebam memoria nobis conſulibus ea fundamenta iacta eſſe Ca. Ianuariis confirmandi ſenatus: ut neminem mirari oporteret nonis decembribus tm̃ uel animi fuiſſe in illo ordine: uel authoritatis. Ideq; meminerã nobis priuatis uſq; ad Cæſarem & Bibulũ cõſules: cum ſententiæ noſtræ magnum in ſenatu pondus

piſſe. Vnde receptitii ſerui: quem (ut arbitror) plautus in aſinaria dotalem quoque dixerit. STOMACHVM faceret.
patremfamilias Macrob. appellat ſtomachum. quaſi totum animal ſolus gubernet. ſi enim ille ægreſcat: tunc in ancipiti
uita noſtra eſt. neq3. n. alimonia in officio ſuo tunc eſt. cuius poſtea beneficio natura ita uolente uiuamus: atq3 ut auctor
eſt Pli. hoc nomine eſt ſub arteria iam carnoſa inanitatis adnexa ſpinæ ad latitudinem ac longitudinem lagænæ modo
fuſa. græci nunc ſtomachum nunc οἰσοφάγον Ariſtoteles Pollux. Sudas. Theodorus gulam utrunq3 uertit Sen-

hérent unum fere ſenſum fuiſſe bonorum oíum. Poſtea
cū tu hiſpaniā citeriorem cū imperio obtineres: neq; reſ
publica conſules haberet: ſed mercatores prouinciarum
& ſeditionum ſeruos ac miniſtros: iecit quidam caſus
caput meum quaſi certaminis cauſam in mediam contē
tionem diſſenſionemq; ciuilē. Quo in diſcrimine quum
mirifica ſenatus: incredibilis italiæ totius & ſingularis
omnium bonorum conſenſio in me tuēdo extitiſſet: nō
dicam quid acciderit (multorum eſt. n. & uaria culpa)
tantum dicam breui non mihi exercitum: ſed duces deſu
iſſe. In quo ut iam ſit in his culpa: qui me non defende-
runt: non minor eſt in his quæ reliquerunt. Et ſi accuſan
di ſunt: q ptimuerunt: magis ēt rephendēdi ſunt: qui ſe ti
mere ſimulauerunt. illud quidē certe noſtrum conſilium
iure laudandum fuit. q meos ciues & a me conſeruatos
& me conſeruare cupientes ſpoliatos ducibus ſeruis ar
matis obiici noluerim: declarariq; maluerim quanta uis
eſſe potuiſſet in conſenſu bonorum: ſi hi pro me ſtan-
te pugna reſtitiſſent: cum afflictum exitare potuiſſent.
Quorum quidem animum tu non perſpexiſti ſolū quū
de me ageres ſed etiam confirmaſti atq; tenuiſti. Qua ī
cauſa non modo non negabo: ſed etiā ſemper & memi
nero & prædicabo libēter. uſus ex quibuſdā nobiliſſimis
hominibus fortioribus in me reſtituendo: q̄ fuerant iidē
in me tuendo. Qua in ſententia ſi cōſtare uoluiſſent ſuā
auctoritatem ſimul cum ſalute mea recuperaſſent. Re
creati. n. boni uiri conſulatu tuo: & conſtantiſſimis atq;
optimis actionibus tuis excitati. Gn. pompeio preſer-
tim ad cauſam adiuncto: quum etiam Cæſar rebus ma
ximis geſtis ſingularibꝰ ornatus & nouis honoribus ac
iudiciis ſenatus ad auctoritatem eius ordinis adiunge
retur: nulli improbo ciui locus ad remp. uiolandam eſſe
potuiſſet. Sed attende quæſo quæ ſint conſecuta: Pri-
mum illa furta muliebrium religionum: qui non pluris
fecerat bonam deam q̄ tris ſorores impunitatem ſcele-
rum ſententiis eſt aſſecutus. Qui cum tribunis plæbis
pœnas a ſeditioſo ciue per bonos uiros iudicio perſe
qui uellet exemplum præclariſſimum in poſterum uin-
dicandæ ſeditionis de repnblica ſuſtulerunt. Iidemq;

ſus igitur eſt eos amplexatos quidem Clod. q
arbitrarentur Ciceronem ad indignationem
excitari hoc facto poſſe: cum tamen iamdiu
occaluiſſet. Sed hoc totum a græcis ſumptū.
qui & ipſi hoc uerbum. & ab eo aduerbium in
hūc pene ſenſum uſurpēt. CONSVLES ha
bent. ſed mercatores. Gabinium & Piſonem
Conſſ. intelligit quorum conſulatu pulſus eſt
furore Clodiano in exilium. QVASI certa
minis cauſam. illud innuit. quod uariis ī locis
Cicero affirmat: quæſiſſe Clodium non tam
ut Ciceronem patria pelleret: q̄ ut ſeditionem
aliquam dum boni uiri Ciceronem defendunt
excitaret. ſperabat. n. pulſo Cicerone & pertur
bata Repu. tum ſcelerum ſuorum impunita-
tem: tum facillimum ad ea quæ machinaretur
aditum ſibi datum iri. ET NOVIS honori-
bus. non de prorogato imperio ſentiendū quā
do aliis imperium ſæpe prorogatum conſtet.
ſed de ſupplicationibus quæ ob res feliciter in
Gallis geſtas a Cæſare nunc dies nouem: nūc
xv. nunc. xx. ſunt illi decretæ. quod nulli ad eā
diem contigiſſe alii Cæſar in Commentariis
ſuis affirmat. ſed & Cicero pro Balbo in hæc
uerba. C. Cæſarem ſenatus: & genere ſupplica
tionum ampliſſimo ornauit. & numero dierū
nouem. idem in anguſtiis ærarii uictorem exer
citum ſtipendio affecit. Decem legatos decre
uit. lege ſempronia ſuccedendum non cenſuit.
in quibus uerbis idem ferme error. cum Tre-
bonia lege ſcribendum fuerit. Quæ ſint conſe
cuta: locum hunc: ut corruptum exiſtimem fa
cit uerborum ordo inuerſus. ut ex dictis nullꝰ
omnino ſit ſenſus: quare ita reſtituendam le-
ctionem ut non decerno ſic æſtimo: primum il
la furta muliebrium religionum qui non plu-
ris fecerūt Bonam deam q̄ tris ſorores impuni
tatem ſcelerum ſentētiis aſſecutus quum Tri
bu. ple. & que ſequuntur. nam hoc alterum q
ſuperfluum omnino ſit neceſſe eſt. Erit autem
uerborum ordo talis primum illa furta mulie
brium religionum ſuſtulerunt exemplum præ
clariſſimum uindicandæ ſeditionis in poſte-
rum. quando Tribu. ple. pœnas uellet per-
ſequi a ſeditioſo ciue: qui aſſecutus impuni-
tatem ſcelerum ſententiis non pluris fecerat
Bonam deam quam tris ſorores. atque hoc
pacto. Queſtio illa qua dicantur hæc conſe-
cuta cum multo ante geſta ſint hæc omnia ni
hil omnino diligentem lectorem perturbet cū
hæc dicantur a Cicerone per anticipationem
ut cum ea uelit dicere quæ ſint conſecuta po-
ſteaquam Cæſar ornatus eſt nouis honori-
bus anticipet quædam quæ a Clodio multo
ante patrata facinora fuerant. ſic igitur non di
cit cōſecutum eſſe id quod Clodius pollutarū
religionum fuerit abſolutus Aut q monimen
tum ſuum cruentis litteris inuſſiſſet: ſed q cu3

Receptitii ſerui. Stomachus

Noui honores Cæſari decreti

poſtea nō meū mōimtū:nō.n.illæ mãubiæ meæ:ſed opis
locatio mea fuerat:mōimtū uero ſenatus:hoſtili nomine
& cruentis iuſtum litteris eſſe paſſi ſunt:qui me hoīes qđ
ſaluū eē uoluerunt ē mihi gratiſſimū: ſed uellem non ſo
lum ſalutis meæ:queādmodum medici:ſed ēt : ut aliptæ:
uirium:& coloris rōnem habere uoluiſſēt:nūc ut Appel
les ueneris caput:& ſūma pectoris pollitiſſima arte per
fecit:reliq̄ partem corporis inchoatam reliquit: ſic qui
dam hoīes in capite meo ſolū elaborarūt: reliquum cor
pus impfectum:ac rude reliquerūt:in quo ego ſpē fefelli
nō mō inuidorū:ſed ēt inimicorū meorū qui de uno ac
cerrio & fortiſſimo uiro : meoq; iudicio oium magnitu
die aī:& cōſtātia pſtātiſſimo.Q.Mete.Lucii filio quōdā
falſā opiōnē acceperāt:quē poſt reditū dictitāt fracto aīo
& demiſſo fuiſſe:eſt uero probandum: qui & ſūma uolū
tate ceſſerit:& egregia aī alacritate abfuerit: neq; ſane re
dire curaret.eum ob id ipſum fractum fuiſſe:in quo: cū
oēs hoīes tum.M.illum Scaurum ſingularem uirū cōſtā
ſtantia:& grauitate ſuperaſſet. Sed qđ de illo acceperāt
aut ēt ſuſpicabantur:de me idem cogitabant abiectiore
aīo me futurū:cū reſp.maiorē ēt mihi aium: q̄ unq̄ hūiſ
ſem: daret:que declaraſſet ſeſe non potuiſſe me uno ciue
carere. cumq; Metellum unius tribuni ple. rogatio me
uniuerſa reſp.duce ſenatu comitante Italia: promulgan
tibus oibus referente cōſule . cōitiis centuriatis cunctis
ordinibus: oibus icūbentibus : oibus deniq; ſuis uirib9
recuperaſſet:neq; ego uero mihi poſtea qcq̄ aſſumpſi ne
q; hodie aſſumo: qđ quenq̄ maleuolētiſſimum iure poſ
ſim offendere: tñ enitor: ut neq; amicis:neq; etiā aliēio
ribus opera conſilio : labore deſim . Hic meæ uitæ cur
ſus offendit eos fortaſſe: qui ſplendorem:& ſpeciem hu
ius uitæ ituentur ſolicitudinē autē:& laborē pſpicere nō
poſſūt.illđ uero nō obſcure q̄rūt i meis ſuīis quib9 ornē
Cæſarē quaſi đſiſterē priſtina cā . ego āt cū illa ſequor:
q̄ paulo ante ppoſui:tū hoc nō i poſtrēis đ quo cœpā ex

ante hæc oia cōmiſiſſet ea poſtea ſecuta ſunt: ꝙ in ſe reſtituendo pleriq3 q̄ debuerant fidē nō exhibuere.Bonā deam
hæc ſoror Fauni:q i Latio regnauit & cōiūx fuit.Quā Sentiā Fatuā iō dictā putat.C.Baſſus qa mulieribus fata cane
ret:queādmodū ipe Faunus uiris.fuit uero hac i fœmia pudicitia tāta ut eā quoad uixerit.pter uirum ſuū uiderit nemo
Bona dea
nomen audierit.contra Sex.Clodius retulit eo i libro quem græce ſcripſit eam quod doliū relcuiſſet uinūq3 ebibiſſet a
marito uirgis myrteis cæſam:ſed ea nō multo poſt cū uirū facti pæniteret deā factā eē mulíebriq3 tantū cultu ueneran
dā:atq3 i facti memoriā Amphorā uini obuolutā i ſacris pōi.Hāc græcis gynæciā dicūt Midæ Regis matrē ſiue ex li
beri mrib9 unā huic Tabernacula uitigineis i
texta rāis huic draco tribuit cui cum mulieres
ſacrificāt nulli uiro ad ea ſacra ē adit9 erāt āt ſa
cra illa orphicis ferme orgiis ſiṁa plutarchus
Lac.ꝯſtat clodiū oio ſorores tris q̄ clariſſis po
Historia de tribus ſororibus Clodii.
ſtea uiris nupſere cōſtupraſſe.q̄rū una Metelli
Celeris uxor Quadrās dcā ſit:ꝙ adoleſcēs ꝓ
nūmis argēteis æreos q̄drātes i ipſi9 Clodiæ
loculos ꝯiecerit : Nupſit & una lucullo.de q̄
Plutarch9 ſcribit:ꝙ cū Clodiā ipuriſſimā fæ
minā repudiaſſet Catōis Seruiliā ſororē duxit
nihilo ſane meliorē niſi ꝙ fraterno iceſtu pollu
ta ſit eēt. Tertia Martio Regi noīe Terētia.
& ipa ipudica locata ē Plutarch9 i Cicerōis
uita ē auctor. TRIBVn9 plebis.Fuſiū (ut ar
bitro) itelligit tribunū.de quo Cicero ad Atti
cū.Trib.pl.Fuſius i cōtionē pduxit Pōpeiū:
res agebat i Circo Flaminio.& erat i eo ipo lo
quō clodius abſolutus.
co illo die Nūdinar̄ πανηυριο.Quæſiuit
ex eo placeret:ne ei cētū iudices a ptore legi.
quorū cōſilio idē ptor uteret id āt erat de Clo
diana religiōe ab ſenatu cōſtitutum Atq3 alia
Epl̄a.poſtea uero q̄ Hortē.excogitauit:ut le-
gē de religōe Fuſi9 Trib.ple.ferret.In q̄ nihil
aliud a cōſulari rogatōe differebat:niſi iudicū
gēus uidicādæ ſeditōis exēplū ſuſtulerūt.nā tri
gita illū iudices quos fames magiſq̄ fama cō
mouerat abſoluerūt.Quinq3 & Vigiti ſūmo q̄
uis ꝓpoſito piculo cōdēnarūt Satis.n conſtat
nullum unq̄ turpiorē iudicū cōſeſſū.Maculoſi
Sēatores tribūi ærati ueriuſq̄ ærarii aſſuerūt
ut q̄uis teſtimoniū Cicero ꝯtra Clodiū dixerit
q̄uis uiri bōi pleriq3 iniq3 clodianū facin9 fer
rēt Hortē.accuſante catulo obnitēte tñ icertis
Nota locum.
iudicū ſuīs uictor abierit tāto pri9 metu iudi
caturis iniecto ul' cōductis ſeruor̄ opis:ul' po
pulari fauore.ut pūcta i tabellis haud ſatis di
gnoſci poſſent.pulſo Cicerōe Clodiana factiō
ne pter alias pœnas hoc quoq3 irrogatū ſup
plicii ē ut dom9 q̄ ille i oculatiſſima Palatii p
te poſſederat.cōſterneret.i qua libertatis quo
q3 ſimulacrū l;is iciſis i ſci cām teſtātib9 poſi
tū ē.cū ātea quoq3 a Menula neſcio quo Ana
gnio Clodi9 ſtatuā ſibi poni paſſus eēt.Sed re
uerſo poſt Cicerōe cū pōtifices dom9 ptē reſti
tuēdā decreuiſſet atq3 ex ærario pecuniā ad eā
Libertatis ſimulacrū poſitū i Ciceronis domo a Clodio
cōſtruēdā nūeraſſent.uidet tñ ſimulacrū illud
ñ oino ſuſtuliſſe.qđ iuſtū cruētis litteris.ñ eē
oīo deletū cicero uehemēter dolet.q̄ omnia ex
oratiōib9 cicerōis & ad Atticū epiſtol' pcipies
i ea.n.q̄ ad pōtifices ꝓ domo ſua egit his uer
bis.Clodio a Mēula poſitā ſtatuam docet.At
tu ēt ereptor ciuitatis legē de iniuriis publicis
tuliſti Anagnio neſcio cui Mēule p gratiā q tibi ob eā legē ſtatuā i meis ædib9 poſuit.&.cc.ab hic uerſu.cū de domo
ſua loquat ita addit.In qua ſi manet illud nō mōumētū urbis ſed ſepulchrū inimico nomīe iſcriptū.demigrandū potius
aliquo eſt.q̄ habitādum in ea urbe.in qua trophæa & de me & de repu.conſtituta uideā.hæc Ci.Cæterū cū Ci.dōus
cū.M.Flacci.qui cū.C.Grac.cōtra R.ēp.fecerat.cuiuſq3 domū ſenatus euertēdā cēſuerat.atq3 i ea.Qu.cat.porticum
aliq̄to poſt ex cymbricis manubiis fecerat.cōiūcta eēt.totā.ſ.porticū cat.deleuit.& eam cum marci Ci.domo cōiūxit &
i ea libertatis ſimulacrū Tanagreæ uidelicet cuiuſdā meretricis locauit.Cic.in eadem oratione. At unde iuenta eſt iſta

libertas quæſiui. n. diligenter. Tanagræa q̃dam meretrix fuiſſe dicit. Eius non lõge a Tanagris ſimulacrum e marmore in ſepulchro poſitum fuit. atq3 hoc totum eſt quod dicit hoc in loco Cicero domum ſuam. non ſuum monimentum fuiſſe. ſed ſenatus quum. ſ. ſenatus ex ærario data pecunia. domum inædificãdam Ciceroni cenſuit. In cuius tamẽ parte ſimulachrum poſitum uidetur permanſiſſe litteris inſcriptis. q̃ a clodio libertatem reſtitutam poſt Ciceronem expulſum poſteritati ſignificarent. Cicero cum alibi tum in piſoniana oratione totam hanc rem complexus eſt in hac uerba. Me conſequentibus diebus in ea ipſa domo: qua tu me expuleras: quam incenderas: pontifices. Coſſ. collocarunt mihiq3 quod antea nemini: pecuniam publicam ad ædificandam domum cenſuerunt: & ad Atticum lib. iiii. ſuperficiem ædium coſſ. De conſilii ſentẽtia eſtimarunt uicies. Cætera in re ualde liberaliter. Atq3 ex his q̃ recitata paulo uberius a me ſunt conſtare iam cuius arbitror. Quid ſibi Cicero hac in parte uoluerit. cũ alioquin hactenus inuoluta eſſent omnia Qu. METELLO. de hoc in oratione qua populo gratias egit de reditu ſuo. Non ut pro. Qu. Metello clariſſimo uiro iam ſpectata ætate filius nõ L. Dalmaticus conſularis ſumma auctoritate uir. Non. Qu. Metellus cẽſorius: nõ eorum liberi. Non. Qu. Metellus nepos: qui tum conſulatum petebat. fuit autem familia mettellorum Romæ adeo popularis. ut Neuius poeta carmen in illos tale factitarit Saturnium fato fiũt Metelli romæ conſules. Quod cum iniqui⁹ accepiſſent. tanq̃ fortunæ. non eorum uirtuti tributæ dignitates uiderẽtur. eodem carminis genere reſponderunt. Dabunt malum metelli neuio poetæ. M. SCAVRVM. ſenatus hic princeps. q̃uis patre qui carbonariam exercuerat. natus ſummæ prudentiæ & grauitatis habit⁹ uir. Variis tamẽ procellis ſæpius agitatus. Nã & auaritiæ inſimulatus eſt cum legatus iter decem ad Iugurtham miſſus eſſet. & ambitus a Rutilio in conſulatus petitione cõpetitore re⁹actus. qui abſolutus Rutiliũ in iudicium uocauit. Verũ hic cice. neutrum horum (ut opinor) intellexit. ſed id tp̃s Scauri innuit. Quum Qu. Seruilius cæpio Scaurum ob legationis aſiaticæ inuidiam. & aduerſus leges pecuniarum captarum reũ fecit repetundarũ lege quam tulit Seruilius Glancia. Quo tp̃e Scaurus tanta at magnitudine fuit. Vt cæpionem accuſatorem ſuum detulerit. & inq̃ſitiõis breuiori ſpacio accepto effecerit. ut prior cã m cæpio diceret. ſed & non multo poſt eiuſdem cæpionis iſidiis petitus lege uaria in iudicium uocat⁹ uenit. quã uarius Hiſpanus tulerat. ut q̃reret̃ de his quorũ opa Italiæ populi rebellaſſent. ſperans queſtionẽ opprimẽdi Scauri ſeſe habiturũ. Quare accerſit⁹ p uiatorẽ ad uariũ. lxxii. Annos nat⁹ morbo adhuc grauis. ſic apud iudices egit. Qu. Vari⁹ hiſpan⁹. M. Scaurũ principe3 ſenatus ſocios in arma ait concitaſſe. M. Scaurus priceps ſenat⁹ negat. Teſtis nemo ẽ. Vtri uos q̃rites cõuenit credere: Ci. Aſconius. Vale. Pli. LAVDAtionẽ eã. ſ. intelligi uult quam adhiberi in iudiciis ſolitã poſtea Põpeius lege lata ſuſtulit. Idẽ poſtea cũ munatiũ Plãcũ reũ laudatur⁹ acceſſiſſet. Cato aures obſtruxit. neq d cõtra legẽ cõmitteret Plu. Trãq̃ll⁹ ne laudatõe q̃dẽ iudiciali data auguſt⁹ tacitus in ſubſelliis ſedit. Ex ultimis terris hiſpanias intellige ubi præturam tunc temporis geſſit Lentulus. REPENTINAM defenſionem gabinii. is eſt q

Qu. Metellus

M. Scaurus

ponere. Non offendes eũ bonorũ ſenſum Lẽtule: quẽ reliquiſti: qui cõfirmatus cõſulatu noſtro nũq̃ poſtea interruptus: afflictus ante te cõſulem: recreatus abs te totus eſt: nunc ab iis: a quibus tuendus fuerat: derelictus: idq; non ſolum fronte atq; uultu quibus ſimulatio faciliſime ſuſtinetur: ii declarant: qui tum noſtro illo ſtatu optimates nominabantur: ſed etiam ſenſu ſæpe iam: tabellaque docuerunt. Itaq; tota iam ſapientium ciuium: qualẽ me & eſſe & nũerari uolo: & ſententia & uoluntas mutata eſſe debet. id. n. iubet idem ille Plato: quem ego authorẽ uehementer ſequor: tantum contendere in repub. quantum probare tuis ciuibus poſſis uim neq; parenti: neq; patriæ afferre oportere atq; hanc quidem ille cauſam ſibi ait non attingendæ reip. fuiſſe: q; cum offendiſſet populum Athenienſem prope iam deſipientem ſenectute. cũq; eum nec perſuadẽdo: nec cogendo. regi poſſe uidiſſet: cum perſuaderi poſſe diffideret: cogi fas eſſe non arbitraretur. Mea ratio fuit alia: quod neq; deſipiẽte populo neq; integra re mihi ad conſulendũ capeſſerẽ ne rem pu. implicatus tenebar. Sed lætatus tamen ſum quod mihi liceret: ut eadem cã & mihi utilia: & cuiuis bono recta defendere. Huc acceſſit cõmemorãda q̃dã: & diuina Cæſaris in me fratreq; meum liberalitas: qui mihi quaſcunq; res gereret tuendus eſſet. Nunc in tanta felicitate tantiſq; uictoriis etiam ſi in nos is non eſſet q eſt tamen ornandus uideretur. ſic. n. te exiſtimare uelim cum a nobis meæ ſalutis authoribus diſceſſerim neminẽ eẽ cuius officiis me tam eẽ deuinctum non ſolum confitear ſed & gaudeam. q; quoniam tibi expoſui facilia ſunt ea q̃ a me de Vatinio & Craſſo requiris. Nam de appio quod ſcribit ſicut de Cæſare te non reprehendere gaudeo tibi conſilium probari meum. De Vatinio autem primum reditus iterceſſerat in gratiam per Pompeium: ſtatim ut ille prætor eſt factus cum quidem ego eius petitionẽ grauiſſimis in ſenatu ſententiis oppugnaſſem neque tam illius lædendi cauſa quam defendendi atque ornandi Catonis poſt autem Cæſaris ut illum defendere mira contentio eſt conſecuta. Cur autem laudarim peto a te ut id a me ne ue in hoc reo: ne ue in aliis q̃ras: ne tibi ego idẽ reponam: cum ueneris; tametſi poſſum uel abſenti. Re

q collega.L. Piſoni a Põpeio in conſulatu poſt.C.cæſarẽ datus eſt.quos & in cõſulatu accerrima oratione inſectatus
eſt:& quũ ab exilio rediiſſet.memor ſeſe ipſis ꝓdentibus patria pulſum nunq̃ deſtitit ꝑſcindere:tandẽque magnis cona
tibus euicit:ut Gabinio Syria Piſoni:Macedonia turpiter reuocatis auferent. Cæteru Gabinius cũ præter alia ſcel.ra
in ꝓuincia ꝑpetrata:ꝙ Tũ uero nullo.S.C.facto:de Põpeii tãtũ uolũtate: Ptolomeũ reſtituiſſet in regnũ cũ exercitu:
q̃d ꝑ ſenatuſcõſul.cautũ fuerat ne fieret accuſatus eſt Cice.ad Qu.fratrem:uehementer uexatus eſt Gabinius.& quar
to poſt libro Gabiniũ tres adhuc factiões poſtulãt.L.Lentulus Flaminis filius:q iam de maieſtate poſtulauit.T.Nero
cum bonis ſubſcriptoribus.C. Mẽmius Tr.
ple.cõ.L.Capitone:& paulo poſt apud cato
nẽ erat diuinatio i Gabiniũ futura iter memiũ
&.T.Neronẽ &.c.Antoniũ in quos.R.M.F.
putabamus fore ut mẽmio daret:& ſi erat Ne
ronis mira contentio. Quid quæris?bene ꝑmi
tur niſi noſter Põ.diis hõibuſque inuitis nego
ciũ euerteret& alia: additque mox gabiniũ d'
ãbitu fecit reũ.P.Sylla ſubſcribẽte priuigno.
Mẽmio Cæcilio Syllæ filio. ↄtradixit.L.Tor
quatus:oĩbuſque libẽtibus nõ obtinuit: cũ tñ
cicero abſolutũ ſcribit graui admodũ iudicũ
fama:& lẽtuli accuſatoris ignominia: liberat⁹
tñ dictaturæ Põpeii rumore.xxii. ſentẽtiis cõ
dẽnatus eſt:cũ.lxx.tuliſſet.ut affirmet Gabini
abſolutionẽ legẽ impunitatis eſſe. Appianus
tñ facit gabiniũ accuſatũ & cõdẽnatum: quo
niã regẽ reſtituiſſet:ut nõ poſſim nõ mirari:niſi
abſolutũ fortaſſe aliis criminibus dicas. cõdẽ
natũ maieſtatis. cũ hoc tandẽ cicero in gratiã
rediit cõtendente maximis ꝑcibus Pompeio.
APPIVS in ſermonibus. uerba adeo mẽdoſa
ſunt ut ea i itegrũ reſtitui poſſe nequaq̃ ſperẽ:
quæcũque aũt ad hãc diẽ exẽplaria uidere mi
hi licuit:uidi aũt q̃plurima eandẽ lectionẽ ha
bẽtia: ut cũque tñ ſit ea in mediũ afferem⁹:q
ſi uerba ipſa nõ emẽdarit.qd tum cicero hac i
pte ſibi uelit:explicaturi ſimus. Altius igit̃ ꝑſa
biumr de uniuerſa cõmitioꝝ rõne:ut locus hic
facilior intellectu oĩno ſit. comitia igitur aut
Cẽturiata erant.aut curiata:aut tributa.cẽtu
riæ primis:ſecũdis:Curiæ Tribuſis loci & re
giones unde cõuenirẽt:nomen dedere.ne uero
in his imorer:q̃ uel ab Aulo gellio: aut Feſto:
aut ab his q noſtro ſeculo aliqd de his ſcripſe
re:comitia Centuriata aſſerimus tũ habita cũ
ſacerdote & maiores dignitates demandarent
a populo.Adeo ut ſi qñ Dictatorẽ popul⁹ di
xiſſet comitiis cẽturiatis dictũ putẽ.cẽturiatis
aũt comitiis non tantum magiſtratus deman
dari ſolitos:quod quidã opinati ſunt:ſed roga
tiones quoque ad populum uideo: Cicero in
oratione ad populum de reditu ſuo.Huius cõ
ſilia.P.lentuli ſententiam:Senatus auctorita
tem uos ſecuti in eo me loco in quo ueſtris
beneficiis fueram iiſdem Centuriis quibus col
locaratis:repoſuiſtis:& ad ſenatũ.quo die nos
comitiis centuriatis: que maxime maiores iu
ſta dici haberique uoluerunt: accerſiuit in pa
triam: ut ædem centuriæ quæ me conſulem
fecerant. conſulatum meum comprobarent:
ſed & hac epiſtola referente cõſ. Comitiis Cẽ
turiatis reſtitutũ ſe teſtatur. Sed & leges oẽs dũmodo ad rem militarẽ non attinerẽt:Cẽturiatis comitiis latas aduerto.
unde & cicero legẽ centuriatã in oratione ꝓ lege agraria dixit quæ.ſ.comitiis centuriatis lata eſſet.At uero curiata co
mitia lõge ab his diuerſa.Nã ut cẽturiata in demãdandis patriciis magiſtratibus: tributa plebeis inſtituta ſunt:ſic Cu
riata auſpicioꝝ & militaris tãtũ rei gerẽdæ cã remãſere ut cõſuli prætoriue:ſiue cui alii cũ iperio ſi legẽ curiatã non ha
beret:attingere rem militarem nõ liceret:atque hæc quæ dicta a me ſunt de re oĩum difficillima Ciceronis in oratione
pro lege agraria: & Liuii teſtimoniis confirmabuntur. ille igitur in oratione. Nam centuriata lex cenſoribus fereba

Lauda tio iudi cialis

Gabini⁹

Gabini us cõdẽ natus

Nota de comitiis ſcite ali qua

Cẽturia ta cõitia' Cur

cordare.n.quibus laudationem ex ultimis terris miſeris:
nec hoc pertimueris. Nam a me ipſo laudantur iidem:
ſed tamen defendendi Vatinii fuit etiam ille ſtimulus:
de quo in iudicio:cum illum defenderem:dixi me facere
quiddam ꝙ in eunucho paraſitus ſuadet militi: ubi no
minabit Phedriam tu Pamphilam continuo:ſiquando il
la dicet Phedriam intromittamus comeſſatum:tu canta
tum Pamphilam prouocemus:ſi laudabit hæc illius for
mam:tu huius contra.deniq; par pari referto:ꝙ eã mor
deat.Sic petiui a iudicib⁹:ut quoniam quidam nobiles
homines:& de me optime meriti nimis amarent inimi
cum meum meq; inſpectante ſæpe eum in ſenatu modo
ſeuere ſeducerent:modo familiariter: atq; hilare ample
xarentur:quoniamque illi herent ſuum Publium:darent
mihi ipſi alium Publium:in quo poſſem eorum animos
mediocriter laceſſitus leuiter repungere. neque ſolum di
xi:ſed etiam ſæpe facio diis: hominibuſque approbanti
bus. Habes de Vatinio:cognoſce de Craſſo. ego cum
mihi cum illo magna iam gratia eſſet:ꝙ eius omnes gra
uiſſimas iniurias cõmunis concordiæ cauſa uoluntaria
quadam obliuione contriueram:repentinam eius defen
ſionem Gabinii:quem proximis ſuperioribus diebus ac
cerrime oppugnaſſem tametſi ſine ulla mea contumelia
ſuſcepiſſet tuliſſem ſed cum me diſputantem non laceſ
ſentem laceſſiſſet exarſi non ſolum præſenti credo iracũ
dia(nam ea tam uehemens fortaſſe non fuiſſet) ſed cũ
incluſum illud odiũ multarũ eius in me iniuriarũ ꝙ ego
effudiſſe me oẽ arbitrabar reſiduum tamẽ inſciente me
fuiſſet oẽ repente apparuit quo quidẽ tpe ipſo quidã ho
mines & iidem illi quos ſæpe nutu ſignificatiõeq; appel
lo cum ſe maximũ fructum cœpiſſe dicerent ex libertate
mea meq; tum dẽique ſibi eſſe uiſum reip. qualis fuiſſẽ
reſtitutũ cũque ea cõtẽtio mihi magnũ ẽt foris fructum
tuliſſet gaudere ſe dicebãt mihi & illum inimicum & eoſ

qui in eadē cā eēnt nūq̄ amicos futuros quorum iniqui ſermões cū ad me ꝑ hoīes honeſtiſſimos pferrent: cūq; Pompeius ita contendiſſet: ut nihil unq̄ magis: ut cum Craſſo redire in gratiā: Cæſarq; p litteras maxīa ſe moleſtia ex illa cõtentione affectū oſtenderet: habui nō tporū ſolū rōnē eorū: ſed naturæ ēt meæ: Craſſuſq; ut quaſi teſtata populo Ro. eēt noſtra gratia pene a meis laribus i ꝑuinciā eſt ꝑfectus. nā cum mihi cōduxiſſet: cœnauit apud me in mei generi Craſſipedis hortis: quamobrem eius cauſam: q̄ te ſcribis audiſſe magna illius cõmendatione ſuſceptam defendi in ſenatu: ſicut mea fides poſtulabat. Accepiſti quibus rebus adductus: quamque rem: cāmque defēderī: quique me⁹ in rep. ſit ꝑ mea pte capeſſenda ſtatus: de quo ſic uelim ſtatuas: me hæc eadem ſenſurum fuiſſe: ſi mihi integra oīa: ac libera fuiſſent. Nam neque pugnādū arbitrarer cõtra tantas opes: neque delēdum: ēt ſi id fieri poſſet ſūmorum ciuium principatum: neque pmanēdū in una ſnīa conuerſis rebus: ac bonorū uoluntatibus mutatis: ſed tpibus aſſentiendum. nunq̄. n. præſtātibus in rep. gubernāda uiris laudāda ē i una ſnīa ppetua pmāſio: ſed ut i nauigādo tēpeſtati obſequi artis ē ēt ſi portū tenere non queas: cum uero id poſſis mutata uelificatione aſſequi: ſtultum eſt eum tenere cum periculo curſum quem cæperis potius q̄ eo cõmutato quo uelis tamen peruenire. Sit cū oībus nobis i admiſtrāda rep. ꝑpoſitum eē debeat id q̄ a me ſæpiſſime dictum ē cum dignitate ocium nō idē ſemp dicere ſed idem ſemp ſpectare debemus: Quamobrem: ut pauloante poſui ſi eſſent oīa mihi ſolutiſſima tamen in rep. nō alius eſſem atque nunc. ſum uero in hūc ſenſū & alliciar beneficiis hominum & cõpellar iniuriis facile patior ea me de rep. ſentire ac dicere que maxime cum mihi multum tum ēt reip. rōnibus putem concedere. Aptius autem hæc ago ac ſæpius quod & . Q . frater meus legatus eſt Cæſaris & nullum meum minimum dictum non modo factum pro Cæſare interceſſit q̄ ille non ita illuſtri gratia excepit ut ego eum mihi deuinctū putarem. Itaque eius oī & gratia quæ ſumma eſt & opibus quas intelligis eſſe maximas ſic fruor ut meis nec mihi aliter potuiſſe uideor hominum perditorum de me conſilia frangere niſi cū ꝑſidiis iis que ſemp habui nunc ēt Potentium beniuolentiam coniunxiſſem. His ego conſiliis ſi te pſentē hūiſſē (ut opinio mea fert) eſſem uſus eiſdem. noui. n. tēpantiam & moderationem naturæ tuæ noui aium tuū mihi

tur. Tū curiata cæteris patriciis magiſtratib⁹ q̄ uerba māifeſte arguūt. priſcis tpib⁹ curiatis magiſtrat⁹ patricios deſignari ſolitos. q̄ poſtea auſpicioꝝ reiq; militaris tātum cā ad ſpēm atq; uſurpationē uetuſtatis per triginta lictores cōſtituta ſint. Et paulopoſt idē Cice. Nūc qa prima illa comitia tenetis cēturiata & tributa: Curiata auſpiciorū cā remāſerūt. Hic āt Trib. ple. qa uidebat ptātē neminē i iuſſu populi aut plebis hēre poſſe. Curiatis ea cōitiis q̄ uos nō ſinitis ↄfirmauit. Tributa q̄ erāt ueſtia ſuſtulit. Nā q̄ niſi Curiata lex lata eēt: res militaris admiſtrari n̄ poſſet. idē oſtēdit Cice. x. ad hic uerſu. Cōſulib⁹ legē Curiatā ferētib⁹ a Tribuno plebis ſæpe interceſſiū eſt: Hic Trib. ple. lege Curiata quā Po. ro. ferat. adimit itercedēdi ptātē. Atq; hoc cū in eo rephēdēdū ē. q̄ p Trib. ple. tribunitia ptās minuit: tū i eo deridēdū: q̄ cōſuli ſi legē Curiatā nō hēt. attingere rē militarē nō licet: huic cū uetat itercedēdi ptātē: ēt ſi iterceſſiū ſit: tn̄ eādē cōſtituit: i epiſtola quoq; ad. Q. fratrē tertio. Appi⁹ ſine lege Curiata cōfirmat ſe Lētulo noſtro ſucceſſuꝝ. Liui⁹ uero libro ſecūdo ab urbe condita cū de Volerone loquit̄ de uerbo qdē uiolatis cōſulib⁹ rogationē tulit ad populū ut plebeii magiſtrat⁹ tributis Cōitiis crearēt. & paulopoſt. Lex ſilētio pfertur. Tū primū tributis cōitiis creati tribuni ſunt. Illud uelim admonituꝫ Diligentē lectorē frequēs eſſe i exēplarib⁹ uitiū: ubi tribunitia cōitia ꝓ tributis legant̄: ſed redeo ad rē de curiatis cōitiis. quorum cā hæc oīs iſtituta orō ſit. Liui⁹ igit̄ nono ab urbe cōdita. De his i hæc uerba. Papyri⁹. D. Iuniū bubulcū magiſtrū eqtū dixit. Atq; ei legē Curiatā de iperio ferēti triſte omē diem diffidit. Sic. n. ſcribere: q̄ qd̄ oia hn̄t exēplaria diffudit: malo: q̄ ſaucia curia fuit principū duabus iſignibus cladibus captæ urbis. & caudinæ pacis. q̄ utroq; āno eiuſdē curiæ fuerat principiū. Macer Licinius tertia eā clade. q̄ ad Cremerā accepta ē abominandam. eā curiā facit. Dictator poſtero die auſpiciis repetitis ptulit legē. idē in qnto ubi de Camilli reſtōne hæc de curiatis cōitiis & lege addit. accepto ide ſenatus decreto ut cōitiis curiatis reuocatis uideret̄. & paulopoſt. nō prius ꝓfectum ab ardea q̄ cōperit legē latam q̄ nec i iuſſu puouli mutari finibus poſſet. nec niſi dictator dictus auſpicia in exercitu hēre lex curiata lata eſt. ſed & ſexto ab urbe cōdita. Camilli uerba hæc ſunt. Cōitia curiata q̄ rē militarē cōtinēt. Cōitia centurata qbus Cōſules Tribūoſq; militares creatis ubi auſpicato niſi ubi aſſolent fieri poſſunt? Quibus teſtimōiis facile adducor. ut ſenſum corruptiſſimorū alioq uerboꝝ hūc eē putē. q̄ Appius q ex ſenatuſcōſulto ꝓuīciā Ciliciā noiati hēret. ex quo poterat rē militarē admiſtrare. ēt ſine lege curiata. qn̄. ſ. Conſ. iperiū obtineret. pdicabat ubiq; q̄ ſi lex curiata feretur iter ſe & collegā ſortiri ꝓuinciā uellet. ſin curiara lex non ferretur. uelle ſe ꝓuinciā quā Sēatuſcōſulto teneret nō iā ſortiri. ſed paciſci cū collega. ut. ſ. ille om

Comitia tributa.

Cumitia curiata

nino Cilicia prouicia cederet:quam ipſe p ſenatum haberet certam.ne in aleam illam uocaret.q̃ igit̃ dicit ſi conſſ.legẽ curiatam ferre liceret.id intelligit ſi Trib.pleb.non interceſſiſſent.quando illi ſæpe::ut ciceronis oſtẽdimus teſtimonio intercederent ne cupidus uidelicet q̃ e re.p.eſſet:hi qui prouincias peterent:rem militarẽ adminiſtrarẽt.cum uero dicit conſuli ferre opus eſſe ſe non eſſe neceſſe:id dicit:Aliis quidem cõſulibus quicũqʒ rem militarem attingere uellent:non licere id priuſquã lex Curiata prolata eſſet:ſe neceſſe minime eſſe quoniam ſenatus illi nomiatim cum imperio prouinciam cẽſuiſſet:quod ille ita iterpretabat̃:ac ſi per ſenatuſconſultum demandata ſibi prouincia:rem militarem poſſit attingeret.etiam ſine Curiata lege. qua res militaris demandari ſemper ſit ſolita : ut ſi ita legas & ordines:non inepte quantum ego cõiicio:rem percipias. Appius in ſermonibus antea dictitabat:poſtea dixit etiam in ſenatu palam.ſeſe ſi licitum eſſet Conſuli legem curiatam ferre.ſortiturum eſſe cum collega prouinciam.ſi Curiata lex nõ eſſet:ſe pacturum cum collega.tibique ſucceſſurum.legemque curiatam Conſuli ferre opus eſſe. non eſſe neceſſe.quoniam ex.S.C.prouiciam haberet. quæ tamen omnia non iudicantis ſed æſtimantis eſſe hominis uolo. illud non parum me perturbat quod legitur lege Cornelia imperium habiturum quod in urbem introiſſet.Nam ut ſciam quid Cornelia ſit lex de qua copioſius aliis a me libris differetur. & quantum ualeat introire in urbem non neſciam. tamen non tantum elaborare potui.ut ſuperius ad adglutinare ſatis cõmode potuerim. niſi quoad in urbẽ pro quod legas.ut Appius extra urbem uideatur tunc fuiſſe.quando qui cum imperio eſſet urbẽ introire non poſſet.Qua ex.admonemur cũ multa nos q̃ alii haſtenus non adnotarint de tota hæc comitiali ratione i mediũ protulerimus.q̃ aliis militarẽ uiã p̃mõſtrẽt. nõ tortuoſas ſemitas : homines tamen nos eſſe quibus omnia ſcire nequaq̃ liceat.Conferat igitur diligentius candidus lector hæc noſtratia.Inueniet (ni fallor) multos multorum errores.negligentiam etiã deprehendet:ut ſæpe dormire his ſatius fuerint.q̃ hæc tam ſomniculoſa memoriæ mandare.Nos uero primi (ut opinor) centuriatis cõitiis leges quoqʒ ferri.nos tributis plebeios magiſtrat⁹ demãdari:nos q̃d tributa curiatis diſtẽt q̃ alii magno errore eadẽ eſſe putarũt:nos curiatis cõitiis & legibus rẽ militarẽ tantũ & auſpicia p̃curata reteximus.uerũ de his ſatis. Scis q̃ grauiter inimici illi ipſi fuerint.Qu.Sceuolæ.tres Sceuolas.Qu.prenomine fuiſſe inuenio.primum eum quem augurem Ci.libello de amicitia & de claris oratoribus dicit ſocerum.C.Fanii & Lælii.Alterũ põtificem maximum quem longe preſtantiſſimũ ciuem:& ingenio & iduſtria fuiſſe conſtat.quiqʒ adeo coniuncte cum.L.Craſſo uiro Conſulari & cenſorio uixerit.ut præter Tribunatuʒ quem anno poſtq̃ Craſſus geſſit:& cenſuram:quam neo utiqʒ ſceuolaruʒ petiit.omnes cum Craſſo geſſerit magiſtrat⁹. Tertiũ uero & ipſum augurem dictum:qui peritiſſimus iuris idemqʒ percomis eſt habitus aliquanto poſt Sceuolaʒ pontificem.uerum hic de.Qu.Mutio Sceuola pontifice intelligendum arbitror qui in lib.i. Ciceronis de oratore diſputat.quique iuriſconſultorum diſertiſſimus eſt tametſi ipſe in Sceuolis nullam admodum fuiſſe eloquentiam fateatur. Hic uero poſt cõſulatũ:aſiã p̃cõſule rexit ea itegritate & inocẽtia.ut p̃uicia decedẽti q̃dã feſta totius aſie populi i ei⁹ honorẽ cõſtituerit q̃ Mutia dicerẽt.Aſconius.ut ide Ci.i tertia i uerrẽ actiõe iudicioſiſſime dixerit.ut ad Mutii inocẽtiã referat̃ Hic deniqʒ cũ ptes foueret Syllanas a.C.Mario filio i ueſtibulo ædis ueſtæ occiſus ẽ Flor⁹.De hoc opinor itellexit Cicero i epiſtola didaſcalica ad.Qu.frẽm his uerbis Nã græci ſic te uiuẽtẽ ituebũt̃ ut quẽdã ex ãnaliũ mẽoria.ut ẽt de celo diuinũ hoiem eſſe in p̃uiciã delapſum putẽt Põponius quoqʒ de origie iuris primũ hũc ius ciuile cõſtituiſſe tradit generatum in libros decẽ & octo redigẽdo.Cuius poſtea fuere diſcipuli ſane q̃ multi celebres.Aquilius Gal-

Nota Sceuola rũ ſtẽma

Qu.M. Sceuola Pont. Mutia feſta.

amiciſſimum tuum nulla in cæteros maleuolentia ſuffuſum contraq; cum magnum & excelſum tũ ẽt aptum & ſimplicem. Vidi ego quoſdã in te tales quales tu eoſdẽ in me uidere potuiſti que me mouerunt mouiſſent eadẽ te profecto. Sed quocunq; tempore mihi poteſtas p̃ſentis tui fuerit tueris omniũ moderator cõſiliorũ meorũ. tibi erit eidem cui ſalus mea fuit etiã dignitas cure. me q̃dẽ certe tuarũ actionũ ſñiarũ. uolũtatũ. rerũ d̃niq; eĩm ſociũ:comitemq; hẽbis:neq; mihi in oĩ uita res tam erit nulla propoſita:quam ut quotidie uehementius te de me optime meritũ eſſe lætere. Quod rogas ut mea tibi ſcripta mittam que poſt diſceſſum tuum ſcripſerim:ſũt orõnes quedã quas Mẽocrito dabo neq; ita multæ:ut pertimeſcas. Scripſi etiam carmina quædam (nam ab oratõibus diſiungo me fere: referoque ad manſuetiores muſas que me maxime ſicut iam a prima adoleſcentia delectarunt) Scripſi ẽt Ariſtotelico more (quẽadmodum quidem uolui) treis libros in diſputatione ac dialogo de oratore quos arbitror Lentulo tuo fore nõ inutiles. abhorrent.n.a cõibus preceptis & oẽm antiquorũ & Ariſtotelicam & Iſocraticã rõnẽ oratoriam complectunt̃. Scripſi etiam uerſibus treis libros de tp̃ibus meis:quos iã pridem ad te miſiſſẽ:ſi eſſe edendos putaſſẽ. ſunt.n. teſtes:& erunt ſempiterni meritorũ erga me tuorũ meæque pietatis. ſed quia uerebar nõ eos qui ſe læſos arbitrarentur (etenim id feci parce & moliter.) ſed eos:quos erat ĩfinitum bene de me meritos oẽs nõiare:quos tamẽ ipſos libros. ſi quem cui recte cõmittam inuenero:curabo ad te perferẽdos. atque iſtã q̃dẽ ptẽ uitæ cõſuetudiniſque noſtræ totam ad te defero:quãtum litteris:q̃tum ſtudiis ueteribus:noſtris delectatõibus conſequi poterimus

di omne ad arbitrium tuũ: qui hæc ſemper amaſti: libẽ
tiſſime cõferemus. Quæ ad me de tuis rebus domeſticis
ſcribis: quæque mihi comẽdas: ea tantæ mihi curæ ſunt:
ut me noli admoneri: rogari uero ſine magno dolore uix
poſſum. Quod de Qu. fratris negocio ſcribis: te priore
æſtate: quod morbo impeditus in Ciliciam non tranſie
ris: conficere non potuiſſe: nũc autem omnia facturum:
ut conficias: id ſcito eſſe eiuſmodi: ut frater meus uere
exſtimet adiuncto iſto fundo primonium fore ſuum per
te conſtitutum. Tu me de tuis rebus omnibus: & de Len
tuli tui: noſtriqꝫ ſtudiis: & exercitationibus: uelim quã
familiariſſime certiorem: & q̃ ſepiſſime facias: exiſtimeſ
qꝫ neminem cuiq̃ neqꝫ cariorem: neqꝫ iucundiorem unq̃
fuiſſe: q̃ te mihi idque me: non modo ut tu ſentias. ſed
ut omnes gentes: etiam ut poſteritas omnis intelligat eẽ
facturum. Appius in ſermonibus antea dictabat poſtea
dixit etiam in Senatu palam ſeſe ſi licitum eſſet legem
curiatam ferre ſortiturum eſſe cum collega prouinciam
ſi curiata lex non eſſet ſe pacturum cum collega tibiqꝫ
ſucceſſurũ legemqꝫ curiatã conſuli ferre opus eſſe. neceſ
ſe non eſſe. ſe qm̃ ex ſenatuſconſulto prouinciã hẽret le
ge cornelia imperium hĩturum quoad i urbem ĩtroiſſet.
Ego quid ad te tuorũ quiſqꝫ neceſſariorũ ſcribat neſcio.
uarias eſſe opiniones intelligo. ſunt qui putãt te nõ poſ
ſe decedere qꝫ ſine lege curiata tibi ſuccedatur. ſunt ẽt q ſi
decedas a te relinqui poſſe qui prouĩciæ præſit. mihi nõ
tam de iure certum eſt (q̃q̃ ne id quidem ualde dubium
eſt) quia illud ad tuam ſũmam ãplitudinem dignitatem
liberalitatem qua te ſcio libẽtiſſime frui ſolere ꝑtinere
te ſine ulla mora prouinciã ſucceſſori concedere ꝓſerti
cum ſine ſuſpicione tuæ cupiditatis non poſſis illius cu
piditatem refutare. Ego utrũqꝫ puto meum eſſe & qd ſẽ
tiam oſtendere & quid feceris defendere. Scripta iam
epiſtola ſuperiore accipi tuas litteras de publicanis qui
bus equitatem tuam non potui non probare. facilitate
autem quid uellem cõſequi potuiſſes ne eiꝰ ordinis quẽ
ſemper ornaſti rem aut uoluntatem offenderes. Equidẽ
nõ deſinam tua decreta defendere ſed noſti conſuetudi
nem hominum ſcis quam grauiter inimici illi ipſi. Qui
to Sceuolæ fuerint tibi tamen ſum author ut quibus re
bus poſſis eum tibi ordinem aut recõcilies aut mitiges.
id & ſi difficile eſt: tamen mihi uidetur eſſe prudentiæ
tuæ. Vale.

lus Lucilius balbus Seruii ſulpitii ꝓceptor. il
lud uelim diligẽtẽ admonuiſſe lectorẽ: i Põp.
ſi Ciceroni potius credas: ea i parte ubi de iu
riſconſultis agit magnũ errorem deprehendi
memoriolæ. I. ubi. L. Craſſum nominat quem
Cicero. p. prænomine in libro de claris erato
ribus fuiſſe ſcribit. Qui frater fuerit. P. Sceuo
læ. Qu. Sceuolæ auguris patris. Tũ hunc cõ
ſultorũ diſertiſſimũ putet a cic. dictũ: cũ ñ. P.
Sceuolã cic. dicat iuriſcõſultorũ diſertiſſimũ ſꝫ
Qu. hic Mutiũ Sceuolã de quo hac i eplæ ꝑ
te. quo lõge meliꝰ ex monimẽtis Ciceronianis
agnoſcas. Fuere igit̃ ut ad ſummã rem totã bre
ui colligã: Sceuolæ duo. publiorũ ꝓnominibꝰ
ꝓdictus pontifex maximus & cõſularis. Qui.
P. Craſſum & Qu. Mutiũ filios reliqt. Craſſuꝫ
Mutianum dictum. P. uero Sceuolaꝫ. Qu. Sce
uolæ patrẽ fuiſſe. cum uero is in ſuo procõſula
tu publicanorũ offendiſſet ordinẽ: q potentiſſi
mꝰ erat: negociũ illi poſtea reuerſo exhibuere
nõ minimũ qd̕ & hoc i loco tangẽs ab exem
plo admonet Lẽtulum ut publicanorum ordi
ni ſeſe omnino reconciliet.

Eriucundæ mihi fuerunt. M. T.
epiſtolæ oẽs quo longiores: eo mi
hi elegãtiores & utiliores uidẽt. VBER.
Itaqꝫ eo diligẽtius a nobis inter
pretandæ ſunt: neqꝫ eni eis aſſentior: qui quaſ
dã breuiores electas ſe hẽre iactãt q̃s ſolas ꝓ
ponẽdas aſſerũt quaſi gẽmas quaſdam præci
puas: idqꝫ qbuſdã rerũ iperitis haud dificile ꝑ
ſuadẽt: qd̕ non aliã ob cãm a plæriſqꝫ factũ
arbitror: niſi quia dificilioris negocii arbitra
rent̃ eas aggredi: & ingenio uincere: quæ plus
artis: plus ingenii: plus hiſtoriarũ plus deniqꝫ
rerũ oium cognitõnis hẽrent: imitati eos: q ꝑp
ipotentiã rei pecuniariæ: cum ꝓcioſiſſimas gẽ
mas emere nõ poſſint: quaſcũqꝫ emerunt uxo
ribus ſuis ꝓcioſiſſimas eſſe ꝑſuadere conanẽ:
cum tñ eoꝝ artes & ſimulatões aliqñ delegã
tur. ¶ Sed eos omittamus. & iã uiã oibus uel
ad difficillimas quaſqꝫ aperiamus: ut quæ ãte
hac a paucis itelligẽdæ dificultatis caritudie
emi (ut ita dixerim) nõ potuerũt: iã ꝓducãtur
& facillime nobis copiã facietibus cõparent̃:
ut oium cõmodis iã cõſuluiſſe itelligamur. Cõ
tinet igit̃ hæc epiſtola multas partes: quas ſin
gulas enumerare tũ moleſtũ: tũ uero nõ ualde
utile puto: colligẽt tñ q̃ magis neceſſariæ eſſe
uidebunt̃: ut facilius habeat totiꝰ epiſtolæ ar
gumẽtũ: qd̕ qdẽ hoc tadẽ eẽ putamus. Primũ
rñdet Ci. Lẽ. qui ſcripſerat ſtudia cic. in ſe ſibi
gratiſſima fuiſſe: & oñdit id magis eẽ ex abũ
dãtia amoris ipſiꝰ Lẽ. q̃ qꝫ merita ſua hoc exi
gant aut ſi q̃ ꝓ Lẽ. fecit. q̃ qdẽ ita fuerunt de
bita qꝫ ſine magna rep̃hẽſiõe ꝓtermitti non
potuiſſent. Potuiſſe autem facilius cic. erga ſe
animũ cognoſcere: ſi ãbo Romæ fuiſſent quo
tpe fuerũt locorum internallo ſeiũcti. Gratula
tur tñ ipſi Len. qꝫ prouinciã cũ ſumma laude
admiſtraret: tãetſi ille rõæ fuiſſet dicit ſe faciliꝰ
potuiſſe ulciſci eos q eum oppugnaſſent. quia
ille cic. defendiſſent. Clodiũ tamen q laudatus

a Lentu.cũ præcipue oppugnaſſet:ſuis ſceleribus ſã hoc eſſe aſſecutũ ut nullã uel dignitatis uel libertatis ptem in po
ſterũ ſibi reliquerit.Deinde qa Lentu.hẽbat multos aduerſarios:gratulatur ei Ci.ꝙ ille non hẽat inimicos in re ita ma
gna:ſicut ipſe cognouit qa hic in dignitate.Ci.uero in ſalute læſus eſt.Et quoniã cu intellexiſſet Lentu.Cic.in gratiam
rediiſſe cũ cæ.cum quo multum antea diſſenſerat:ut ẽt ipſe fatetᷣ in oratione de ꝓuinciis cõſularibus & cum Appio
Pietas pulchro:cum quo habuerat magnas ſimultates:ſcripſerat ſe id nõ reprehendere uelle:tamen potiſſimũ intelligere:qua
cã adductus ci.defendiſſet:& laudaſſet Vatiniũ.quẽ ante tantope oppugnaſſet:& in quẽ acerrime inuectus eſſet in cã
Sextii:Ci.omnium harũ rerũ rationes reddit:& quẽadmodũ olim ſine ſalutis ſuæ rõne rẽpu.oĩno tutatus ſit: ita nunc
exiſtimaſſet habendã rõnẽ ſalutis:neqꝫ tñ deſerẽdã rẽpu.neqꝫ dignitatis ſuæ opinionem.Reddit ẽt rõnem de reditu in
gratiam cum.M.craſſo:a quo grauiſſimis iniuriis fuiſſet affectus cũ eius potiſſimũ fauore adiutus fuiſſet clo.in oppu
gnatõe cice.Reliqꝫ partes locis ſuis ita declarabunᷣ:ut oĩno tota epiſtola intelligi poſſit.¶Periucũde.ualde iucundæ:
plenæ delectationis.¶Preſpicere.plane cognoſcere.¶Pietatẽ religioſam quandã ai uenerationem.de pietatis ſignifi
catione in prima epiſtola dictum eſt.¶Quid.n.dicã beniuolentiam quæ multo minor eſt q̃ pietas.¶Cum.ratio eſt hu
ius interrogationis quid.n.dicam.¶Illud ip.no.hæc pronomina hñt emphaſiꝫ.q.d.quo nomine nullũ põt eſſe maius.
¶Videatur le.putetur minus & lõge uilius.qa nõ habeo uocabulũ quo poſſim uti ad declarandũ ai mei affectum:cũ
nomen pietatis quo nullũ põt eſſe grauius:ſit ẽt uilius:& minus q̃ exigunt tua merita erga me de eo enim Ci.ita ſcri
bit in oratione de reditu ſuo.P.Len.parens deus ſalutis noſtræ uitæ.fortunæ:memoriæ:noĩs &c.Itẽ in oratiõe pro do
mo ſua ad pontifices ſic inqt.An ego cũ.P.Len.conſul.optie de me ac de rep.meritus &c. ¶Tuis meritis.beneficiis.
¶Facis abundantia qua.a.qa multũ me amas nã oĩa quæ ab eo quẽ amamus fiunt erga nos.ẽt ſi minima ſunt: ſolent
tamen nobis eſſe ualde grata.¶Quæ ꝑtermitti.i.omitti.¶Sine nefario ſcelere.ſine impietate & maxima ingratitudine
& eſt ſenſus:ꝙ ſcribis ea eſſe tibi grata quæ pro te facio.¶Facis.quia multum me amas.& ideo ea etiã grata habes:
quæ non ſolum fatere debeo.ſed ẽt quæ nõ poſſem pretermittere.quin maximum ſcelus admittere uiderer.¶Tibi ãt.
hoc dicit pſpexiſti quid egerim pro te:ſed multo clarius cognouiſſes ſi fuiſſes Romæ his tpibus.quibus abfuiſti a no
bis:qa facilius pſentibus q̃ abſentibus oſtendimus mentẽ noſtrã.¶Nã in eoipſo.reſponſio eſt ad aliam partem epiſto
læ Lentu.ꝙ ſi fuiſſet Romæ floruiſſet cum Cice.i adminiſtratiõe reipu.idqꝫ aliquando ſe facturum oſtendebat. Dicit
Ci.ita fuiſſe futurum:qa ipſi oĩno floruiſſent in eoipſo quod inferius dicit in ſententiis ſenatoriis dicendis:& in oĩ actio
ne &c.Floruiſſemus.excelluiſſemus.¶Paulopoſt.in ꝓceſſu epiſtolæ q̃ alii male diuidunt ab hac.¶Senſus.ſnia.Et reſ.
ti.ſicut incipit reſcribere cum dicit certiorẽ te ꝑ litteras &c.¶Sed certe.uel ſaltẽ uel certe profecto.ut ſit affirmantis ad
uerbium.¶Te auctore.cõſiliario non ipericiſſimo.i.conſiliario non oĩno idocto & iperito:uitat eni arrogantiã.ut no
lit ſe dicere peritiſſimũ.¶Fideli.hoc enim poſſum de me dicere ꝙ fideliter tibi conſuluiſſem & amanter.& eſt ordo.ſed
Fructus certe ego eſſem uſus te auctore amiciſſimo & ſapientiſſimo.¶Et tu.ſubaudi uſus eſſes me conſiliario fortaſſe &c.con
Vlciſcen ſiliarius q ꝓbet cõſiliũ.¶Quãq̃.q hoc dicit ſe tamẽ lætari.ꝙ ipſe Lentu.iperator in cilicia res bene geſſerit.Victore ad
dis uerſus parthos & alios hoſtes po.ro.q ꝓuinciæ iminebat.¶Sed ce.q.d.q̃q̃ lætor ꝙ abſens bene geſſeris & res & ꝓ
Vidico uinciam.tamen maluiſſem te eſſe Romæ.quia qua tibi debeo multo melius pſenti q̃ abſenti preſtare potuiſſem.& ita
tu fructus quos tibi debeo uberiores a me preſens accipere potuiſſes.¶Fructus.tranſlatio eſt ſumpta ab agris : quæ
enim amicis pro preſtitis debemus tranſlatiue fructus appellanᷣ:quoniã ut inquit Ci.debemus imitari agros fertiles.
q plus reddunt q̃ acceperunt.¶Vlciſcendis.puniẽdis uel uindicãdis.nã ulciſcor utrunqꝫ ſignificat auctore Aſconio Pe.
q̃q̃ parum differre uidentur.ſed hic. melius uindicandis.Eſt autem ulciſci ſiue uindicare:iniuriam non impunitam relin
quere:& quaſi par pari referre:ut ſummatim diffiniã:eſt maledictum aliquod aut malefactum defendere.¶Partim ini
micos eſſe.oſtendit.hic duas fuiſſe cãs . quia ſibi inimicos comparauerit.aut quia defendit Ci.aduerſum impetum Clo
dii:aut qa pulcherrime & cũ ſummo honore egit prouinciam ob quã multi ei inuidebant.neqꝫ uolebant ei decerni ea
quæ uictoribus imperatoribus a po.ro.decerni ſolebãt.¶Propugnationem.defenſionem.¶Salutis meæ.uitæ meæ.
quũ in exilium exire coactus ſum.¶Amplitudinem.dignitatem.Illius actionis.aut quod optime geſſerit res in prouin
cia:aut certe propterea:quæ in cõſulatu antea egerat.ut dixit ſuperius.Magna ẽ memoria conſulatus tui.de quo mul
Se ti inimici ei inuidebant.Mirificum magnũ & audẽtẽ pluſq̃ exiſtimet.¶Quãq̃.q.d.hũimus etiã deos nobis fauẽtes:qa
Seſe ille ſceleratus Clo.ꝑpetuus inimicus oĩum qui de eo benemeriti ſunt pro nobis uindictam fecit de ſeipſo.quia pp ſua
ſcelera amiſit oẽm.& dignitatem & libertatẽ in futurum.¶Quãq̃ ille.nõ dicit qui ſit ſed intelligit Clo.ꝑpetuus inimi
cus amicorum ſuorum q ſemp malefecit his a qbus eſt bene affectus ¶Ornatus.adiutus.¶Tuis maximis beneficiis
qui ei ſemper fauiſti.& auxilium preſtitiſti:ut extollereᷣ.¶In te potiſſimũ.precipue in te q̃uis idẽ fecerit in alios.¶Fra
ctã uim.quia iam amiſit auctoritatẽ:neqꝫ tantum põt quantum poterat:cũ me oppugnauit.¶Contulit.conie cit con
uertit.¶Vltus eſt autem uicem noſtrã ipſe ſeſe.i.de ſeipſo fecit uindictam pro nobis:¶Seſe.i.in ſeipſo. ¶Se & ſeſe.
¶Seruius in arte a Cæſare ita diſtingui ait:ut ſe dicamus.cum aliquẽ qd in alium feciſſe oſtendimus . ut hic fatetur ſe
nocuiſſe mihi.Cum ãt ſeipſum:tunc dicimus ſeſe.¶Vicẽ noſtrã.i.nõ quod nos facere debeamus.ideſt uice noſtri.¶Eſt
enim ea.oñdit quid egerit contra ſeipſum.¶Et conatus:tẽtauit:aggreſſus eſt.¶Ea qbus patefactis.ſacrilegium eius
intelligit quum ad ſacra deæ bonæ muliebri habitu auſus eſt uenire.pp amorẽ.Põpeie uxoris cæſa.¶Nõ mõ dignita
tis.qa pp fœditatem ſuoꝝ ſceleꝝ oĩbus honoribus indignus habitus eſt.¶Neqꝫ.n.ſolum põpeiæ Cæſa.uxoris mœ
cus fuit.ſed ẽt cũ duabus ſororibus concubuit.quaꝝ altera nupſerat lucullo.altera Metel.clariſſimo uiro . que multis
in locis.Cic.cõmemorat.Refert ẽt Liuius & Plu.¶Sed ne libertatis.qa liber eſſe non põt.q aliquo publico ſcelere eſt
pollutus.neqꝫ.n.ꝑt.aut ẽt audet ſe defendere.qui ſe infectum cognouit.Vnde Iuuenalis.Vnde tibi frontẽ libertatem
que parentis.Quũ facias peiora ſenex.¶Te ãt.ſenſus eſt.& ſi mallẽ te potius expertum eẽ in rebus meis.q̃ in tuis qua
lis ſit fides hoĩum.quia pluris facio res tuas q̃ meas:tñ gaudeo qđ non cognoſcas fidẽ hoĩum tanto tuo damno.quan
to dolore ego cognoui.¶In rebus meis.in meis cõmodis.In moleſtia.quã capio de rebus tuis ita exagitatis . ¶Gau
deo.accipio hanc letitiã & cõſolationẽ.¶Te cognoſcere eã fidẽ.quia ut alibi Cice.ita amicitia & fides hominum ad
uerſis probanᷣ:ſicut aurũ igni.¶Non ita magna mercede.non tã caro ꝓ ꝑcio ut uulgo dicimus:uel non tã magna ipen
ſa & dãno ¶Quã maximo dolore meo.q̃ maximo.i.quãto maximo.¶Ego cognouerã fidem hoĩum.quia non tanta

fuerat merces eoꝝ q̄ dignitate tua uiolata amiſiſti:quãtus dolor afflictæ:& ꝓpe pditæ ſalutis meæ.¶De qua rōne de
qua re.& cā & negocio.¶Tp̄us.occaſionem quandam.& oportunitatem.¶Dari.offerri: qa incidenter feci mētionē
de fide hoium quam uariā erga me cognoui.magno dolore eo tpe quo a Cla.clodianiſq3 oibus iniqſſime ſum uexat⁹.
¶Vt reſcribam tibi.oñdit igit̃ hanc epiſtolā totam eē rñſiuam.¶Ad ea q̄ q̃ris.a me ſcire.¶Certiorem.non eſt initium
eplæ:ut qdā male ſentiunt.ſed ut ex uerbis p̄cedentibus apte pſpicit̃:cōiungit̃ cum ſupiori textu eplæ. ¶Factū certio
rem edoctum eē intellexiſſe.¶Appio.qdā fruſtra ſomniāt Appium Clodium:p quem coactus eſt in exilium ire: quum
apud nullum oino legat̃:qđ cum eo recōciliatus ſit:ſed Appium itellexit pulchruȝ cognomēto:ad quem multas epiſto
lās ſcribit li.iii.in qbus Cice.fatet̃ ſe in gratiā rediiſſe.& ſimultatem depoſuiſſe.¶Vatinium aūt.in hunc inuectus ē Ci.
uehemēter in cā.& extat oratio Ciceronis admodum cōtumelioſa in Vatiniū teſtē.¶Oñdis.ſignificas p litteras tuas.
¶Adductus:motus cōpulſus laudarim.& defenderim.his enim duabus rebus maxime demonſtrat̃ reconciliata gra⸗
tia.¶Laudarim.quē añ mille criminibus onerarim.¶Defenderim.queȝ totis uiribus oppugnauerim.¶Planius. aper
tius.¶Neceſſe eſt repetā.ſumā:reuocē.& ſubauditur ut repetā.¶Altius.longius:magis ab initio.¶Conſiliorum. cogi
tationū deliberationum.¶Ego.ut diximus ſupra:hoc ꝓnomē i principio orationis pſefert grauitatem & ueritatē nar
ratiōis.Dicit.n.Cic.poſt reſtōnem ſuā ſe ita fuiſſe gratū:ut nō ſolū exiſtimaret ſe reſtitutum ſuis:ſed etiam multo magis
ipſi reipub.& non ſolū exiſtimaſſe ſe debere Len.a quo p̄cipue fuiſſet adiutus:ſed etiam dēre ipſi reip.eum aium:quem
anteq̄ accepiſſet hoc ſingulare bñficiū:debebat cōi officio ciuiū.¶Actionū tuaꝝ.q̄ in tuo cōſulatu pro me reſtituendo
apparuerunt.¶Aut re uera actionum tuaꝝ.in tuo cōſulatu:quum egiſti de inſtaurādis ædibus meis q̄ p Clodium fue
rant diruta.& de reſtituendis mihi reliqs:q̄ amiſerā.¶Meis.fratri & liberis & amicis & ꝓpinqs.¶Et quoniam debe⸗
rem tibi.ſenſus eſt.Et quoniam dēbā ſummope amare:p quē p̄cipuæ fuiſſem reſtitutus:arbitrabar me etiam dēre reip.
q̄ fauiſſet tibi in reſtōne mea ſaltē eum aium:quem debebam antea:ſicut cæteri ciues:quum nondum eſſem affectus tā
ſingulari bñficio.¶Incredibilem.maximum.¶Singularia.unica:p̄cipua:quaſi q̄ ꝓ nullo alio debeo.¶Studia.pluſq̄
amor.¶Adueniſſet.qa multorum ciuium optimoꝝ fauore eſt reſtitutus Cice.quos nunc itelligit p rempub.¶Certe.ſal
tem.¶Eum.talem.¶Merito.ſingulari bñficio reſtōnis meæ.¶Tātūmō.nō alia ꝓpria:aut ſpecialia obligatōe.¶Cōi
officio.qa omnes ciues cōiter debent reip.ſuæ.¶Debitum.obligatum.¶Nō aliquo ſingulari beneficio. ſicut nūc ē de
bitus hoc tanto beneficio.¶Præſtitiſſem.exhibuiſſem demōſtraſſem.¶Hac mente.hoc ꝓpoſito:ac intentione ¶Te
conſule.quum eēs conſul.¶Vidiſti cognouiſti.¶Collocutionibus.familiaribus cōgreſſionibus iter te & me. ¶Primis
tpibus.poſtq̄ fui reſtitutus.¶Offendebar.moleſtia afficiebat̃.¶Cum agēte te.te tractante ¶De reliqua. ut p̄ter redi
tum meum reſtituerent̃ mihi reliqua q̄ amiſeram.¶Aut occulta.ſenſus eſt:aut cognoſcebam a qbuſdam me clam odio
hēri.aut non ſatis apte mihi faueri ſicut debebam.¶Obſcuriora.aliquātum obſcura.nō ſatis apta.¶Studia. fauores
uoluntates.i.cognoui qđ qdam mihi apte fauere non auderent.¶Nam neq3.dicit in qbus rebus maxime cognouerit
quorundam uel occulta odia uel obſcura ſtudia.¶Nam neq3.ſenſus eſt quum ageres de monimentis meis. de ui nefa
ria ulſciſcenda.quam intulerat mihi Clodius.deniq3 de reſtituendis mihi oibus his.q̄ ante amiſeram.non adiuuerunt te
q debuerunt adiuuare.in quo cognoui.ꝙ aut oderant me.aut apte fauere non audebant.neq3 p̄ſtiterunt eā uoluntatē
quam ab eis expectabam.¶De monumentis.de domo mea.quam Clodius libertati dicauerat.de qua Lentulus ſæpe
egerat in ſenatu & apud pontifices.ut reſtitueret̃ Ciceroni.& extat oratio ipſius Ciceronis de domo ſua ad pōtifices in
qua oſtendit domum ſuam a.P.Clodio iure conſecrari non potuiſſe.petitq3 eam ſibi reſtitui. quam multis i locis in ea
oratione monimentum appellat:qđ Clo.iactaret ſe eam conſecraſſe in monumentum & ppetuam memoriā libertatis.
quum potius eiecto Cice.amiſſa eēt libertas.unde in prædicta oratione ſic inqt quum de libertate locutus eēt.¶Hæc
me domo mea pellet.hæc ultrix afflicte ciuitatis reipu.ſpoliis ornabit̃:hæc erit in eo monimento.qđ poſitum ē.ut eēt
iudicium oppreſſi ſenatus ad memoriaȝ ſempiternam turpitudinis.& multis aliis in locis ea i oratione monimentū ap
pellat domum ſuam.Eſt autem monimentum alicuius rei memoria a mentis monitione dictum ¶De ui.uiolent a qa
Clo.eiecit Cice.armata manu.Cum fratre.q̄ q̄uis non fuerit eiectus ex urbe.eſt tamē eiectus e domo ſua.quam Clo.
icenderat.ut eſt in oratione ꝓ Milo.& abſente fratre ita uexatus.ut cum de eius reſtōne ageret̃ orta contentione uno
tribuno uulnerato.& multis aliis iterfectis ipſe non alia uia euaſerit.q̄ ꝙ ſe mortuum fingens inter cadauera p foruȝ ia
centia delituerit.auctor Plu.in uita Cice.Neq3 hercle.ordo eſt.neq3 hercle præſtiterunt eam uolūtatem.quam expecta Moni
bam i his rebus.q̄t amen minimi a me putabant̃:q̄uis erant mihi neceſſaria pp naufragia rei familiaris.¶His ipſis re mentum
bus.q.d.minimis.& itelligit ſuppellectilia & agros &c.q̄ Ci.rapta fuerant.q̄ q̄uis ille parui faceret :tamē dicit ſibi fuiſ
ſe neceſſaria pp magnum iſortunium exilii qđ ppeſſus fuerat.¶Erant neceſſariæ.qa i eiuſmodi caſu ſolent oia eē ne
ceſſaria.q̄ fortuna pſpera uidebant̃ ſupflua.Minimi putabantur.qa non erant uera bona ſed fortunæ ſubiecta. Naufra
gia.comparat enim ſemp cic.diſſenſiones ciuiles tempeſtatibus:dāna uero q̄ ex eis patit̃ naufragia appellat:ut in ora⸗
tione pro Milone.Eqdem cæteras tempeſtates & procellas i illis dūtaxat fluctibus concionum &c.Naufragus autem
dicit̃ naui fracta eiectus & naufragium ponit̃ modo ꝓ nauigandi piculo modo ꝓ nauigationis dāno & iſortunio & ia Naufra
ctura.ergo hic naufragia iacturas & amiſſiones itelligamus.¶Sarciendis. tractum a ueſtibus q̄ diſſutæ ſarciuntur.i. gus
componunt̃:ergo ſarciendis.i.componendis:qa erant diſſipatæ exilio meo uel iſtaurandis & emendandis.unde & ſarci Naufra
natores teſte Nonio ſutores dñr.¶Neq3 eni erant.parentheſis eſt.Obſcura.occulta:ſed aptiſſima. ¶Nō tñ tam acer gium
ba.i.non tā iniquo aio ferebā hæc in qbus non adiuuabam te cā mei:q̄ hēbam grata ea q̄ fecerant:quum me reſtituen Sarcina
dum & ſenſerant & dixerant.Acerba.moleſta:grauia.Illa q̄ fecerant.in me reſtituendo.¶Itaq3.concluſio uel potius il⸗ tores
latio q̄dam ex ſupioribus qbus dixit ſe nullius odio aut alia cauſa potuiſſe unq̄ alienari a repu.Nunc igit̃ dixit ꝙ q̄uis
plurimum deberet Pompeio:non ſolum quia fuerat ab eo adiutus in reſtitutione:ſed etiam qa eum ſemper amauerat.&
de eo ſemp bene iudicauerat.non tñ habuit tantum reſpectum qd ipſe Pom.uellet q̄ pmanſit ſemp in priſtinis ſententiis
ſuis de repu.¶Te prædicatore.te aſſertore & apte dicente me ei plurimum debere.¶Iudicio meo.quod de eodem p
optimum habueram.¶Non reputans.non conſiderans aut cogitans.¶Permanebam.perſeuerabā. ¶Priſtinis.conſue
tis.quas ſnias habuerā etiam añ exilium meum.¶Sententiis de rep.uidet̃ hoc dicere ꝙ q̄uis plurimum faceret Pō.cui
plurimum debebat.& ipſe Pōpeius faueret Cæſari cui uolebat ꝓrogare ꝓuinciā in alterū q̄nquēnium.cuius denique

dignitatem oino ſuſtinebat & defendebat: cum in aliis tum uero in diuiſione agri campani: tñ nunq̄ ullo reſpectu Pom
peii potuit deterreri: quo minus diceret pro repub. qđ ſentiebat. cum maxime ſpreto Bibulo a Cæſare eius collega: ita
ut nuſq̄ in conſulatus dignitate noiaret: non dubitauerit dicere ſe pluris facere iacentem fortunam & Calamitatem Bi
buli: q̄ Cæſaris auctoritatē: quod ita declarat. Ego ſedēte Cn. Pom. ut audiret orationem Sexti. ¶ Cum Sextius uenif
ſet in urbem. qui oibus comitiis declaratus quæſtor uenerat ad urbem: ut de laudibus Pompei diceret. Vatinius uero
teſtis dixerat Ciceronem adductum fœlicitate & fortuna ꝓſpera cæſaris cæpiſſe eſſe illi amicum: cui Cic. rn̄dit ſe plu
ris facere fortunam Bibu. quam ipſe Vatini⁹ afflictam putaret quam oēm fœlicitatem: & oēs uictorias cæſaris: ut oſtē
deret in eligenda amicitia Cæſaris ſe non fortunam. ſed iudicium ſecutum eſſe. ¶ Dixiſſetq; teſtis Vatinius: ita eſt ordi
nandus textus ut intelligamus. & cum Vatinius teſtis dixiſſet me cōmotum fortuna & fœlicitate Cæſa. cæpiſſe eē ami
cum illi. ego dixi me anteferre fortunam Bibuli &c. Nam ſi teſtis Vat. ſit parētheſis. ut qdam imperiti hiſtoriæ & male
intelligentes Cic. interptant: q; erit noiatiuus huius uerbi dixiſſet: neq;. n. intelligi pōt Sext. qui erat amiciſſimus Cic.
neq; hoc dixiſſet: ergo neceſſe eſt dicere. ¶ Dixiſſet Vati. teſtis: q fuerat teſtis contra Mil. & Sext. ut patet in oratiōe ad
uerſus ipſum Vati. ¶ Cōmotum. adductum: incitatum. ¶ Ille. Vatinius. ¶ Vellet. cuperet. ¶ Afflictam. quaſſatam: mi
ſerā. qa a Bibulo ſp Vati. diſſenſit. & ut eſt auctor Cic. in oratione contra Vati. teſtem: uoluit etiam eum in uincula duce
re quum ipſe Bibu. bn̄ de repu. ſentiret. & nuſq̄ ꝓgrederet: quum eſſet collega Cæſa. in conſulatu qnimmo toto tpe ſui
conſulatus teſte Cic. & Plutar. in uita Cæſa. continuit ſe domi clauſum: ſupuacaneum puto ponere uerba Ci. in oratione
contra Vati. q̄ hunc locum declarat. ¶ Eodem teſte. ſunt q putent intelligi eodem Vati. teſte qđ non ꝓcedit: qa hæc n̄
dixit Cice. teſte Vati. ſed dixit ipſi Vatinio. ¶ Eodem. ſubaudi Sextio. ¶ Teſte. pn̄te audiente & hic eſt uerus ſenſus.
¶ Eoſdē eſſe: inuidos & inimicos reip. ¶ Qui ꝓhibuiſſent. uetuiſſent. ¶ Exire domo quoniam q Cæſari fauebāt coe
gerūt Bib. ſe continere domi. ¶ Et q me coegiſſent exire domo & in exiliū. Itaq; dicit ſe dixiſſe Vat. teſte Sex. ab eiſdē
coactum ire in exilium: q poſtea Bib. inimici fuiſſent. ¶ Tota uero interro. tota oratio mea in Vat. illa enim oratio tota
ut patet his q eam uiderunt plena eſt interrogationibus de uariis rebus. ¶ Rephenſionem illius tribunatus. ¶ Clo. &
Vati. q ambo tribuni. pl. fuerunt. ¶ De tribunatu Va. his uerbis teſtat Cice. in oratione in Vat. ¶ Factus eſt tribu. ple.
¶ Quid. n. de te hiſpanienſibus flagitiis tuis ſordidiſq; furtis interrogē. q̄ro primū qđ genus & iprobitatis & ſceleris
In — in eum magiſtratum ꝑtermiſeris. & Appi. li. ii. Tribunos uero declarauit. Vat. & clo. cognomine pulchrum. ¶ Liberta
te ai. m. i. forti aio & liberrimo. uſus eſt. n. Cic. his uerbis. Erūpet. n. aliqñ ex me uera uox & dicam ſine cūctatione qđ
Luca — ſentio. ¶ De auſpiciis. cōtemptis a Vat. ſic. n. dicit in pdicta oratione: quum auſpicia qbus hæc urbs condita eſt: qbus
ois reſp. atq; iperium tenet contempſeris: initioq; tribunatus tui ſenatui denunciatis tuis actionibus: augurum reſpōſa
atq; eius collegii arrogantia impedimento non futura. ¶ De do. re. inuidioſe dixit regna poteſtatem. quam hic ad op-
primendum remp. cæſari Pom. & Craſſo dari uellet: tametſi hoc ci. diſſimulat in oratione in Vatinium: uel quoniam tu
lerat leges reip. pnicioſas: dixit donationem regnoꝝ tribunatum Vat. & clodii cum in Vat. his uerbis utatur. Quæro
cogitaris ne illo tuo intollerabili non regno. nam cupis id audire: ſed latrocinio augurem fieri. & Appianus tribunū tūc
qdem ad Ciceronis inſidias parauit cum ille triūuirorum conſenſum ad monarchiam aſpirantium palam improbaret
tribunatum. ¶ Nō tantummō. ¶ In hac cā. contra Vat. ¶ Sed conſtanter. fortiter. ¶ In ſenatu. nam orationem in Vati.
nō in ſenatu habuit. ſed in foro. ¶ Mihi eſt aſ. ſniam meā ꝓbauit. ¶ Vt referret. Vt ꝓponeret. nā id ſuadebat Cic. ut re
ferret de agro cāpano quē cæſar uolebat diuidi. ci. aūt nolebat: egitq; ut abrogaretur qcqd in ea cā eēt decretum. ¶ In
arcē. i ſummitatē. & hoc dicit: nō potui altius hāc cāꝫ tueri de agris cāpanis nō diuidēdis. ¶ Inuadere igredi. ¶ Magis
qa inuectus eſt acerrime in cæſarē: ita ut nō caruerit ſuſpitione a ſe & Bibulo & catone miſſum eē uectium uiꝝ popula
rem. q cæſarē & Pōp. interficeret. idq; ꝓfeſſus eſt Vectius. & enſem ſibi a poſtumio Bibuli lictore datum. ¶ Tempo
rum meorum. qbus coactus ſū exire in exiliū. quoniā aduerſatus eſſem uolūtati potētū quorū tporū dicit ſe oblitū. qa
nō cōſideraret qd ſibi eueniſſet. ¶ Meminiſſe actionū. eorū quæ ꝓ rep. egiſſem. aut agere deberē. ¶ Hac ſnia. ut referre
tur de agro cāpano cōtra cæſa. & Pōp. & cæteros q cæſari fauebant. ¶ Motus. tractū a mari. magnæ perturbationes
aiorū. ¶ Cū. ptim. ¶ Quorū oportuit. n̄ ex ui uerbi dixit oportuit: quorū: ſed ex ui nois ſubintellecti. ¶ Quorū. ſubau
di motū. ¶ Oportuit. decuit fieri. ¶ Tū illorū. mot⁹ fact⁹ ē. ¶ Quoꝝ. motū. ¶ Nūq̄ putarā factū iri. & ē ſenſus: hac
ſnia a me dcā pturbati ſunt. & q debuerūt. & quos nunq̄ putaſſem pturbari. Nā oñdit aliquē ex his q perturbati ſunt.
¶ In meā ſniaꝫ. ꝓ mea ſnia. In. n. iterdum ꝓ cōtra: iterdū loco ꝓponit. ut bn̄ ſentio i remp. & i hoc loco. obtinuit enim
Cicero ut fieret ſenatuſcōſultū ꝓ ſnia ſua. ¶ Pōpei⁹. q cæſari fauebat: & uoluiſſet eū obtinere de agris cāpaniæ diuidē
dis. ¶ Cū oñdiſſet. ſimulaſſet. ¶ Se nihil offenſuꝫ. nihil læſuꝫ mea ſnia: nec cām ſibi diſplicere. ¶ Lucā uenit quæ urbs
eſt Hetruriæ & ita ſcribit Plutar. nō aūt in Lucaniā. ut qdā codices hn̄t mēdoſe. ¶ Ibi. Lucæ. ¶ Quæſtus. cū Pōpeio.
¶ De mea ſnia. cōtra ipſuꝫ de agro cāpano. ¶ Vidiſſet. cæſar. ¶ Craſſum q ei fauebat. qa cōuenerūt hi tres ut Pōpei⁹
& Craſſus cōſulatū inirēt. & ipſe cæſar caꝝ nationū qbus añ pfuiſſet. iperio i alteꝝ qnquēniū pficeret. ¶ Sic. mutuo
cōſenſu rēpub. iter ſe ptiti ſunt. ¶ Incēſus. irat⁹. ſtimulatus. ¶ In me. cōtra me. ¶ Ab eo. Craſſo. q̄ ei dixiſſet me ei⁹ cau
ſæ diuidēdoꝝ agroꝝ. & pcipue q circa Capuā eēnt. aduerſatū eē. ¶ Sane Pōpeiū oñdit ſe itellexiſſe cū ex aliis multis
tū uero ex fratre Pōp. id ualde moleſte tuliſſe. ¶ Maxime. pcipue. ¶ Ex fratre. Qu. ci. fratre meo. ¶ Cōueniſſet: dephē
diſſet. caſu iueniſſet. ¶ Inqt. Pōpei⁹. ¶ Teipum cupio. uerba iratū aiuꝫ indicātia. Terēti⁹ i Andria. O teipm q̄rebā. op
tato aduenis: aliquot me aderūt ex me auditū. q aiebāt filiā meā nubere tuo gnato. id uiſo tu an illi iſaniant. Ita enim
irati dicere ſolemus. teipm cupio. teipm quærebā. & ſimilia. Ergo ſicut chremeti irato apud Terētiū nō fuit ſatis dice
re. o teipm q̄rebā. ſed addit optato aduēis. ita nūc Pōpeius pturbatus primū inqt. Teipm cupio. deide ſubdit. ¶ Nihil
opor. po. accid. q̄ ut te ꝯuenirē. ¶ Cū. M. fratre. M. T. Cicerōe fratre tuo. ¶ Egeris. qđ mihi ſpopōdit. ut pſtet. nā ꝓmi
ſerat Qu. Ci. Marcū fratrē nihil factuꝝ aduerſus uolūtatē Pōpeii. ¶ Oportuius. cōmodi⁹: q̄ ut te cōuenirē. ¶ Depēdē
Spōdeo — dū. pſoluēdū. tractū a pecunia quæ pēdebat. quoniā apud antiquos pœnæ erāt pecuniariæ. Vñ Virg. in. vi. æneı. Tū
ꝓmitto — pēdere pœnas Cecropidæ iuſſi. ¶ Spopōdiſti. recepiſti. plus eſt eni ſpōdere q̄ ꝓmittere. uñ ſpōſores dicti ſunt. ¶ Quid
multa. ita loqmur quū uolum⁹ breuiter cōcludere. ¶ Queſt⁹. de me. ¶ Grauiter. acerbe. ¶ Cōmemorauit. expoſuit. &
exprobrauit. ut Terē. Iſtæ cōmemoratio eſt q̄ſi exprobratio immemoris bn̄ficii. ¶ Quid egiſſet. locutus eēt. ¶ Cū ipſo

meo fratre.cū quo cōicauerat multa de actis Cæſaris.¶Is frater meus redegit in memo.fratri meo. ¶Recepiſſet.ꝑ
miſiſſet.& quaſi ſup fidem ſuam ſpopondiſſet.¶Seqꝫ q̄ de mea ſalute.ſenſus adduxit teſtē fratrem meum ſe feciſſe cō Sponſor
ſenſu Cæſaris ea q̄ feciſſet de ſalute mea.i.reuocatione mei exilii. ¶Cuius.Cæſaris cām de agro campano & dignita
tem de prorogando impio in aliud qnquēniū.¶Vt cōmēdaret frater meus.¶Rogauit.Pōpeius fratrem meum.Vt ea
non oppugnarē.ut ſi nolē uel nō poſſem eā defendere:ſaltem nō oppugnarem.¶Hæc cū frater concludit qa recōcilia
tus ſit cū Cæſare.¶Tñ.q̄uis iā antea ea dixiſſet fratri meo.¶Cū mandatis:commiſſionibus.¶Vt reſeruarē integrum.
ut nihil agere inciperem ad ſuū reditum:donec ipſe reuerſus eſſet ex africa:uel ex Sardinia ubi locutus fuerat cū fratre.
¶Collegi me tractum a copiis ſiue exercitu.i.incepi mecū diligentius conſiderare.¶Et cū ipſa q̄ſi.quaſi dixit quoniā
nō cū rep.ſed tanq̄ cū rep.locutus eſt.i.finxi me cū repu.loq:ut concederet mihi:q ꝑ ea multa eſſem ppeſſus .ut ēt poſ
ſem memorē & gratū me oñdere erga eos qui de me eſſent bñmeriti.& ut cōcederet mihi ut ea p̄ſtarem: q̄ frater meꝰ
de me ſpopōdiſſet Pōpeo.ut ita uiderer uir bonus erga bñmeritos de me:ſicut ipſa reſpublica fuiſſet me erga ſe ciuem
bonū.¶Perpeſſo.q eſſem ppeſſus & tolleraſſem.¶Atqꝫ perfuncto.i.q eſſem pfunctus.i.finiuiſſem tot mala pro ſe:nā Colligo
pfuncti malis dñr q mala finierūt.& iam ſunt prope liberati.ſic & defuncti malis.ut Vir.vi.æne.O tādē magnis pela me
gi defuncte p̄iclis.Sed terra grauiora manent.¶Officiū.debitū:meū:qđ mea intereſſet.ut oñdimus in prima epiſtola.
¶Memorem.bñficiorū acceptorū.& gratū.¶In bñmeritos.erga eos qbus eſſem bene affectus.¶Fidem fratris.quē
frater ꝑ me Pōpeio dediſſet.¶Præſtarē exhiberem:re ipſa pficerē.uel depēdere:& ſoluerē.ut ſi dixero ſic: quācūque
fidē pro me dederis p̄ſtabo.i.ſoluā & exhibebo.¶Bonū ciuē.in defendēda patria:in opprimēdis cōiuratoribus & ini=
micis po.ro.¶Bonū uirū:erga amicū meū in p̄ſtanda fide.q eſſet de me data : & ut bñficii a Pōpeio in me collati me=
mor & gratus eſſem.qđ ad uirꝝ bonū ptinet.¶Actionibus.in his q̄ faciebā.¶Et ſentētiis.ex his q̄ ſentiebā & dicebā Perfūctꝰ
in ſenatu.¶Pōpeiū offendere Pōpeio diſplicere.¶Certorꝝ.quorūdā:uel potius certorꝝ prudentiū & fidelium. ¶Quos Defun=
hoies.¶Debes ſuſpicari.i.quos & ſi nō noie:tñ debes putare & exiſtimare q ſint. ¶Cū ſentirent.i.ſentētiis ſuis ꝓba ctus
rent.& ſp ꝓbaſſent:eadēqꝫ ipſi ſenſiſſent ſp.aiebāt tñ ſe gaudere: q̄uis idem ſentirē qđ ipſi:tñ gauderent me aduerſari
Pō.& ꝙ pp has ſnias Cæſar eēt mihi futurus inimiciſſimus.¶Nō ſatiſfacere.i.nō rñdere:nō facere ꝙ cupet.¶Erat
hoc mihi dolendū.q.d.q̄uis hac eēt mihi magna & iuſta cā doloris:ꝙ illi gauderent me nō gratificari Pom. & facere
mihi inimicū Cæſarem:tñ hoc magis erat dolendum ꝙ blādiebanť inimico:ut mihi ſtomachum facerent.¶Erat hoc.
dixit hos gauiſos eē.¶Meū inimicū.Clodium itelligit.¶Meū āt.correctio eſt.q.d.dixi inimicū meū. ¶Immo uero le
gum quas ille nullas obſeruabat.¶Iudiciorū.q̄ non timebat:cū & ſacrilegus & adulter fuiſſet.¶Ocii.qa rēpu. uexa=
bat.& oēs uiros bonos p quos ciuitas gubernatur.¶Patriæ.cuius cupiebat euerſionē:neque ob aliā rē Milonē ipedie
bat ne cōſul decerneretur & crearetur:niſi qa uidebat eū ſolū eē:q eius nefariis conatibus obſiſteret. ¶Bonorū oium.
qa uir ſceleratiſſimus bonorū eē non pōt.¶Sic am.tractū a matribus uel nutricibus:q̄ huiuſcemodi blāditias filiis ſuis
facere ſolēt.¶Sic.ſi repetitio eſt.¶Sic fauebant.Sic tanq̄ in gremio & i ulnis hēbant.¶Me p̄ſente. ut maior eēt do=
lor uidentis.¶Non ut fa.i.nō qđ facerent:nam ut cauſatiua eſt cōiūctio.& ꝑ quoniam: uel ꝙ uel qa:i hoc loco poni
¶Stomachū.bilē.idignationem.¶Sed certe.ſaltem.¶Arbitrarenť.exiſtimarent.¶Se facere ſtomachū.¶Quē ego p
didi.iam enim aſſuefactus ſum hmōi rebus & iniuriis.¶Fūditus.penitus.¶Hic.tūc.¶Subductis.diſpoſitis: cōputa=
tis:& ut ita dixeri:calculatis &c. Terentianū uerbum.¶Sūma.pſeuerat in tranſlatiōe mercatoris & calculatōis. ¶Sū
ma feci.i.oēs meas cogitatōes quadam quaſi computatione collegi.Breuiter captat docilitatem. ¶Si petero ut oſten
dat multas eē harū cogitationū cās.¶Ego oñdit ſuū cōſiliū fuiſſe honeſtiſſimum:dicit.n. ꝙ ſi uidiſſet rēpu. teneri ab
iprobiſſimis uiris ſicut tpibus ſuis & aliis ſcit aliqñ accidiſſe:neqꝫ p̄miis:neqꝫ piculis ullis adduci potuiſſet:ut ſe unq̄
talibus iuris adiūgeret:ēt ſi ab eis maxia accepiſſet bñficia.¶Perditis ore uitio cōtaminatis. de qbus nulla oino eſſet
ſpes.¶Teneri.regi adminiſtrari.¶Meis tpibus.cū Clodius & Vatiniꝰ tribuni eēnt.¶Aut meis tpibus:cū eiectus ſum
in exiliū.¶Et nōnullis aliis tpibus.notat āt tpa Marii & ſyllæ p̄cipue:deinde aliorꝝ.pp quos fuit ſeditio i repu.& eſt or
do ſi uiderem rempu. teneri ab iprobis & p̄dictis ciuibus ſicut ſcimus accidiſſe i meis tpibus & nōnullis aliis tpibus ñ
mō adiūgerem me ad cām eorꝝ ipulſus p̄miis q̄ apud me minime ualent:ſed ne piculis qdem ipulſus:qbus tñ &c.¶Im
pulſus.motꝰ coactꝰ.¶Præmiis.remunerationibꝰ.¶Quæ apud me mime ualent.i.q̄ ego ſatis facile cōtemno. ꝙ ē ui
ri fortis ut ipſe i prio officiorꝝ dicit nihil eſt tā magni ai q̄ pecuniam contemnere ſi nō habeas:ſi habeas: ad liberalita=
tem bñficentiāqꝫ conferre.Præmia aūt & munera differūt qa munera cuicunqꝫ.p̄mia uero tātum uirtuti & merentibꝰ
debenť.Aduertendū tñ p̄miū ꝑ remuneratione mali iterdū iueniri.ut apud Vir.i.ii.æne.Priamus ad Pyrrhum loquēs.
Sed ne piculis qdem.uel amittendarū fortunarum.uel etiam uitæ.¶Sed ne piculis.quos eni p̄mia non mouent. addu
cuntur plerunqꝫ piculis.ut aliqd faciant.ꝙ qdem dicit Cice. ſe nō fuiſſe facturum tanq̄ uirum bonum fortem & uere
ſtoicum quem nullis piculis a recto abduci decet.ut ipſe Cicer. multis in locis oñdit.& Horat.in.i.epiſt.his uerſibus.
Vir bonus & prudens audebit dicere pentheu.Rector thebarum qd me pferre patiqꝫ iuitum coges.adimam tibi nem
pe pecus:rem:lectos:argentum tollas licet i manicis & cōpedibus ſæuo te ſub cuſtode tenebo.Ipſe deus ſimul atqꝫ uo Præmiū
lam.me ſoluet:opinor. Hoc ſentit moriar mors ultia linea rerum eſt.¶Quibus.periculis.¶Moueť.flectuntur a ꝓpo Munus
ſito.¶Fortiſſimi uiri:ſniæ pro loco accipiendæ ſunt.nam alr loqmur cum generalr aliqd dicimus alr cum ſpāliter. aut
de nobis aut de alio pro cā noſtra loqmur.¶Ergo.q̄uis Ci.alibi ſentiat uirum fortem neque dolore.neqꝫ metu neqꝫ pi
culo neqꝫ ulla alia deniqꝫ re a recto moueri oportere:tñ hic dicit fortiſſimos uiros interdum moueri periculis : ut ma=
gis ſe laudet q eis nunq̄ motus ſit.Ad cām.ad partem.nam cā interdum pro quæſtiōe iplicita cōtrouerſiis accipiť.ut Ci.
diligenter egit cām Milonis.iterdum pro excuſatione.ut honeſta eſt cā tui diſceſſus.interdum ꝑ pte.ut cauſa tua differt
a mea.ut Lucanus lib.i.Victrix cauſa deis placuit:ſed uita Catoni.Ne.i.non adiungerē. ¶Si q̄uis hoc eſt ſi etiam affe
ciſſent me ſummis bñficiis.Conſtarent appareret probari poſſent.merita:bñficia.Quum autem.enumerat aliquot cau
ſas & rationes qbꝰ oñdit ſe honeſte motum eſſe ut aſſentireť Pompe. & primum ꝙ Pompeiꝰ pricipatꝰ & potentiam
q̄ haberet in rep.& gloriam:non caſu ſed meritis & rebus geſtis clariſſimis ſit conſequutꝰ.& qđ eiꝰ dignitati ab adole
ſcentia ſp fauerit.& ꝙ ñ ſolū ei fauerit.ſed ēt in p̄tura & in conſulatu ſuo eū adiuuerit ꝙ plus eſt.deinde ꝙ ipſe Pompe
ius adiuuiſſet ipm Ciceronem auctoritate & ſnia p ſe,conſiliis uero & ſtudiis ſimul cum Lentulo. & poſtremo ꝙ Pom

peius exiſtimaſſet ſibi inimicum clodium.quia clodius eēt inimicus ciceroni.his cauſis dicit ſe motum ut non uereretur
haberi inconſtans.ſi i qbuſdam ſententiis paululum ſe mutaſſet ab eo q̄ ſolitus eſſet ſentire & dicere.¶Princeps pri
marius.¶Viris.uir talis tam excellens.¶Hanc potentiam.quam maximam habet pretei cæteros in adminiſtratione
reip.¶Gloriam.qua excellit nō mō omnes Romanos ciues:uerū etiam omnes qui ubiq̄ clariſſimi fuerunt:ut ipſe ad
Appium ſcribens huius uoluminis li.ii. de Pompeio loquens ſic inqt.¶Tum alterius oium ſeculorū & gentiū princi
pis.& idem alibi ad eūdem Appiū ſcribens.Nec me hercle uidi aliter exiſtimare .Gn. Pompeium.quem oibus qui un
q̄ fuerunt.uel.P.Lentulū.quem mihipſi anpono.¶Meritis.erga rempu.ciueſq̄ ſuos:tū pp bella maxime & fere innu
merabilia cōfecta.tū pp metum famis & penuriæ ab eo ſublatum.cum eo facto iperatore.& prepoſito maximo bello
ut ipſe cic.in oratione pro lege māilia inqt.ex ſumma inopia & charitate rei frumentariæ repente tāta uilitas cōſecuta
eſt unius ſpe & noie.quātā uix ſumma ubertate agrorum diuturna pax efficere potuiſſet.¶Rebus geſtis preſtantis q̄
a cice.in predicta oratione.& a Plutar.in eius uita cōmemorantur.¶Cuiuſq̄.duæ dictiones ſunt.hoc eſt & cuius di
gnitatis.¶Ego ab adoleſcentia mea.¶In ꝑtura aūt & cōſulatu.nō Pōpeii.ſed ꝑtura mea.cōſulatu meo.¶Adiutor.q
plus eſt q̄ fautor.¶Cunq̄.idem pompeius.¶Auctoritate qua plurimum ualet.¶Per ſe.i.ſolus:quia ipſe p ſe aucto
ritate & ſnia me adiuuit:cum in cætæris meis dignitatibus:tum uero in reſtōne mea.¶Conſiliis & ſtudiis tecum.i.te ſo
cio & participe cōſiliorum & ſtudiorꝝ ſuorꝝ de reſtōne mea.¶Meumq̄ inimicum.clodiū itelligit.¶Vnū precipuū ſin
gularē.¶Famam.nomē.¶Incōſtantiæ:iſtabilitatis.i.nō putauit mihi uetendum eē ut dicerer incōſtans & iſtabilis :ſi
paululum a ſnia mea ſolita declinarem pro Pompeio:cum omnia antedicta extarent.¶Quibuſdā ſniis.non oibus:ſed
his tantum q̄ non eſſent contra rempu.& quibuſdam ſententiis itelligimus mutatum Ciceronem cā Pompeii.ne aduer
ſaret Cæſari:contra quem antea ſenſerat:& dixerat multa:ut ipſe oſtendit i oratione de ꝓuinciis conſularibus.¶Sum
mi uiri.pompei.¶Optime meriti de me.qui me multis beneficiis affeciſſet:& præcipue q̄ eius ſtudiis & ſentētiis potiſ
ſimū eſſet in patriā reſtitutus.¶Aggregaſſem.latenter oſtendit honeſtam fuiſſe mutationē ſuæ ſniæ.cum dicit agregaſ
ſem:non adiunxiſſem ut oſtendat multos alios cum eo ſenſiſſe.aggregamur.n.non uni: ſed multitudini.quoniam grex
de multis dicitur.¶In hac ſententia.mutationis ſententiæ meæ pro pompeio . ¶Complectēdus.amandus:fouendus
¶Cæſar.cui Pōpeius fauebat.¶Coniuncta.cū Pōpeio:quoniā ille cæſarem ſuſcepiſſet adiuuandū & defendendū ad
uerſus æmulos.¶Hic in hac re:ut cōplecterer cæſarē.Enumerat āt aliquot cās:pp quas ad cæſaris fauorem ſit cōuer
ſus:cui añ multis ſniis aduerſatus eſſet.¶Cum uetus amicitia.q̄ ideo melior ē q̄ noua.qa uetus expientiis & piculis
multis pōt eſſe ꝓbata.de qua i oratōe de ꝓuinciis conſularibus ſic inqt.Ac primum illud tp̄s familiaritatis & conſue
tudinis q̄ mihi cū illo.q̄ fratri meo.quæ.C.Varroni conſobrino noſtro.ab oium noſtrorꝝ adoleſcentia fuit:ꝑtermitto.
¶Quam non ignoras mihi & Qu.fratri.ambos enī cæſar multum dilexit ita ut Qu.Ciceronē i Gallia apud ſe i ma
ximo honore ſp̄ habuerit:&.M.C.ut ſibi legatus eē nō ſolum ſuaſit:uerumēt rogauit.¶Humanitas.uel doctrina:uel
potius māſuetudo q̄dam.¶Eius.Cæſaris.Liberalitas.ꝓmpta exhibitio bn̄ficiorū.¶Vehemēter ēt.alia maior & gra
uior rō:q̄ cauſa reipu.deſierit aduerſari Cæſari:imo incœpit ei fauere:ut idē in ꝑdicta oratione de prouinciis conſulari
bus fatet̄ his uerbis.Atq̄ hoc ſi inimiciſſimus eſſem Cæſari ſentirē tamē:atq̄ deinde in ea ipſa oratione explicat cās
recōciliationis ſuæ cū Cæſare:aut potius confirmationis ſniarum ipſius.¶ipa.q.d.cui oīa debeo:cuius ſaluti ſalutem
mea ſp̄ poſtponendam putaui.¶Maximis rebus geſtis.in Gallia.¶Cum illis uiris.i.talibus uiris q̄lis eſſet Cæſar &
Pomp.¶Ne fieret contentio.¶Recuſare.renuere q̄tū poſſe teꝓhibere:qa cuilibet reip.maxime utile ē cum oēs ciues
ſuos tum uero ipſos pricipes concordes habere grauiſſime.uehemētiſſime.& ē alia cā.¶In hāc mentem . in hoc ꝓpo
ſitum:in hanc diſpoſitionem fides.¶Fides ꝓmiſſio.& quaſi ſpōſio q̄dam:ut ſupra dictum eſt.& in ꝑdicta oratiōe te
ſtatur:ſic dicēs.Si deniq̄ Pōpeius idē mihi teſtis de uolūtate Cæſaris.& ſpōſor eſt illi de mea & cætera.¶Impulit. im
pegit:imiſit.¶Fratris mei.fides.Pompeio dederat.ut añ dictum eſt.Erāt ꝑterea.aliæ grauiores & uehementiores cau
ſæ.ne ſi ipſi q principes in rep.hēbant diſſentirent atq̄ diſcordarent.inimicitiarꝝ.& diſcordiarꝝ aliis exemplum darēt.
¶Aiaduertēda.diligenter conſideranda.¶Diuinitus.diuio quodā ingenio.nā platonē & principem igenii. & diuinum
hoiem appellat Ci.¶Pricipes:q dignitate & potentia aliis ancellerent.¶Reliquos ciues.inferiores.¶Tenebam me
moria.recordabar.¶Nobis cōſulibus.me cōſule.Ea talia.Fundementa.firmamenta conſeruandæ & ſtabiliendæ reip.
¶Iacta.poſita facta.& eſt tranſlatio ſumpta cū ab oib⁹ ædificiis.tū uero a Cothonibus.i.portub⁹ manufactis: qbus
magna iaci fundamenta neceſſe eſt.¶Calendis ianuariis.cum primum conſulatum inii.nam eo tp̄e inibat̄ conſulat⁹.ut
Oui.i.Faſt.Iamq̄ noui ꝑeunt faſces noua purpura fulget.& noua conſpicuum pondera ſentit ebur.Confirmandi ſena
t⁹ ut confirmaret̄ ſenat⁹.nam confirmandi nomen eſt non ꝑticipiū.& hoc dicit quoniam cum primum Ci.fact⁹ eſt con
ſul.ſtati cogitauit q̄ō Catilinæ & reliquorꝝ coniuratorꝝ furorem opprimere poſſet . & ſenat⁹ ut ita faceret cenſuit con
firmatus & pſuaſus ſnia Cic.in illo ordine ſenatorio.¶Tantum ai & auctoritatis.ut dicere & cenſure auderet oino pu
niendos eos eſſe q contra rempu.ſuam coniuraſſent:q patriæ euerſionē machinate eſſent: qd factum eſt nouis decem
bris.¶Idemq̄.ſ.ego.Nobis priuatis.i.me nullum gerente magiſtratum uſq̄ ad conſulatum cæſaris & Bibuli . ¶Pon
d⁹.auctoritatem:fidem.¶Vnū.i.eundem & coniunctū & in nullo diſcrepantem.¶Senſum.iudiciū ſniam.Cum tu.o
Lentule.Hiſpaniam citeriorē.eſt eni & ulterior hiſpania.Cum ipio.cum exercitu.¶Conſules.q̄uis.n. conſules noie di
cerent̄.re tñ ipſa ꝯſules ñ erāt.qa non faciebant ea q̄ ad conſules ꝑtinebant.ſed conſulatu abutebant̄.uñ dicit remp . ñ
habuiſſe cōſules:qa ñ q̄rebant utilitatem & dignitatē reip.¶Sed mercatores.q ꝓprium lucrum q̄rerent . & iuſtitiam
ñ redderēt.ſed uenderent.& ꝓuinciarꝝ admiſtrationem poti⁹ mercarent̄ & uenderent:q̄ uirtute & meritis adipiſcerent̄ .
¶Seruos ac miniſtros.i.q̄ſi famulos.¶Seditionum.diſcordiarꝝ ſuæ reip.nō aūt cōcordiæ & amicitiæ auctores. Quidā
ca.ñ uolūtas mea. ſed qdā euentus aut fortuna.¶Iecit.imiſit.¶Caput:uitā meā cōtentionē ciuilem:q̄ illi mali & aua
ri & ſeditioſi conſules exercitaſſent.¶Quaſi certamis cauſam.tanq̄ mihi eſſet aduerſus illos certandū.uel ut ego ita in
iect⁹ in ciuilē contentionē eēm cā certaminis.& a multis ꝓ me arma ſumerēt.¶Quo in diſcrimine.in quo piculo ſalu
tis meæ.q eēm e patria eiect⁹.cui aqua & igni iterdictū eſſet.¶Cū mirifica ſenat⁹.i.cū & ſenatus & tota italia & oēs
boni in metuendo cōſenſiſſent.Senat⁹ q nō ſolū uehementer doluit ꝓpter exiliū cic.ſed ut ipſe teſtat̄ in ea oratione in
quapoſt reditum ſuum egit gratias ſenatui.habitu etiam & indumentis teſtatus eſt mœrorem.ſic enim inquit Noſtra

memoria ſenatores ne in ſuis quidem periculis mutare ueſtem ſolebant: in meo periculo ſenat⁹ ueſte mutata fuit. & idē in Vatinium. Deinde de eis uiri diſceſſum increpans: quem uides omnium deſiderio ipſius deniq; reip. luctu eſſe reuocatum. & Plu. in eius uita dicit mutaſſe ueſtem cum Cic. uniuerſum equeſtrem ordinem & uſq; ad uiginti milia hominum. ¶ Non dicam quid acciderit. mauult. n. intelligi q̄ exprimere ſe a magnis & multis uiris fuiſſe deſertum a quibus defendi debuerat: tacet autem p̄cipue pp Pomp. qui paſſus facile fuerat eum e ciuitate eiici. ¶ Varia culpa. alii enim timiditate q̄dam me deſeruerunt: alii maliuolentia: alii q̄ quibuſdam ſe gratificari crederent: ſi mihi nō adeſſent. ¶ Tātum dicam. q. d. hoc poſſum uere dicere. ¶ Breui. paucis. & abſolutum eſt ut breui concludā: breui ad te ueniam. ¶ Nō exercitum. quem maximum habere potuiſſem pp multorum in me beniuolentiam. ¶ Sed duces defuiſſe: qui regerat hos qui mihi fauebant. uel poſuit plurale pro ſingulari. ut dicat defuiſſe decem. ſ. ſe. i. ſe noluiſſe aſſentire his qui erant parati eum defendere: quia ſi noluiſſet eſſe eorum dux non eſſet illa paſſus melius tamen duces intellexit Pomp. a quo deſertus eſt: nam cum ad Pompeium ueniſſet. ut ab eo auxilium imploraret Pompeius uidens q̄ ſi cū eo locutus eēt honeſte negare non poſſet pp mirificam Ciceronis in ſe fidem & beniuolentiam. cum ab initio huius contentionis in Albanum ſucceſſiſſet: domo per poſticum egreſſus iuſſit renunciari Cice. ſe abeſſe domo. & ita deſeruit eum. Teſtis Plu. & Appia. Id autem rogatum Cæſ. feciſſe creditur. ¶ In quo. in qua re q̄ defuerunt. mihi duces. ¶ Vt. q̄uis. ¶ Qui non defenderunt. cum pro conſeruatione reip. mihi plurimum deberent. ¶ Non minor. culpa. ¶ Qui reliquerunt. cū eſſent mihi hi ueteri familiaritate coniuncti. & latenter pulſat. ut diximus Pomp. turpius eſt autem relinquere quem tam defendendum ſuſceperimus: q̄ non defendere quem nondum tueri cœperimus. ¶ Et ſi accuſandi. grauiter reprehendendi. ¶ Qui pertimuerunt. uel tribunitium furorem: quia ut eſt auctor Plutar. tātum terrorem clodiana arma iniecerant: quibus curiam obſederat. ut quidam ſenatores laceratis togis e curia fugerent: uel. L. Piſonem &. P. Gabinium conſules: quorum piſo erat infenſus ei. q̄ erat ſocer Cæſa. cum quo aliquando diſſenſerat Ci. rep. alter. P. Gabinius ob ſuppliciū coniuratorum. ¶ Simularent. ſicut Pompeius: qui neminem debuerat timere uel tangit alios qui in deſtitutione Cice. ſimularunt ſe timere Cras. Cæſa. & Pomp. qui leuiter ferebant Ciceronem eiici: aut etiam curabant. uel certe ſimularunt ſe timere arma tribunitia & inimicitias conſulum. ¶ Illud quidem. cōmendat Cice. q̄ fecit in diſceſſu. cum. n. &. L. Lucullus uir magnæ auctoritatis. & plæriq; alii hortarētur: ut arma ad defenſionem ſuam ſumeret. & ſimul auxilium pollicerentur: ut eum retinerent in urbe: noluit Cice. ciues ſuos in certamen trahere: ſatis ſibi eſſe dicens. q̄ eorum ſtudia intellexiſſet. & ſimul cognouiſſet qd efficere potuiſſet ſi arma ſumere uoluiſſet. ¶ Conſilium. propoſitū uel ſapiens factū. ¶ Conſeruatos. in oppreſſione coniuratorum. ¶ Spoliatos. priuatos quaſi hoſtes: tractum eſt. n. a militibus ſpolia. n. dicunt quæcunq; hoſti detrahuntur. ¶ Ducibus. Pomp. & cæteris qui paratos ad defenſionem hortari & regere debuiſſent. ¶ Seruis armatis. quos clo. contra me in arma coegerat. ¶ Obiici. opponi tanq̄ uiles uel inuiſos. ſic Dido apud Virg. iiii. æneí. His germana malis oneras atq; obiicis hoſti. ¶ Declararemq; maluerim. i. potiusq̄ ſinerem eos pugnare: uoluerim oſtendere q̄tum potuiſſent efficere uiri boni bene de repu. ſentientes ſi pugnaſſent pro me dignitatem retinente. cum ēt afflictum. ſi ego pmiſiſſem excitare potuerint. ¶ Quanta uis. q̄ta ptās. ¶ Sibi. bōi. ¶ Reſtitiſſent pugna. i. in pugna. i. pugnaſſent. ¶ Reſtitiſſent. i. aduerſati eſſent. & oppoſuiſſent ſe aduerſariis meis. ¶ Pro me ſtante. pro me nondum deiecto ex ſtatu & dignitate. Nam ſtare interdum ponit̄ pro eo quod eſt in priſtino ſtatu manere. ut Virg. ii. æneí. Troiaque nunc ſtares: priamique arx alta maneres: neque intelligitur hic ſtante pugna. ut quidā male expoſuit. ſed ut diximus reſtitiſſent pugna pro me ſtante. ¶ Afflictum. fortuna concuſſum. iam dignitate deiectum ab inimicis meis. ¶ Quorꝫ. bonorꝫ. ¶ Quū ageres. diceres tractares in ſenatu. ¶ De me. ne talis iniuria mihi inferretur. ut ea patria carerem. q̄ cōſeruarem. ¶ Confirmaſti. cōprobaſti: qa laudaſti q̄ tam pii eſſent in me. ¶ Et tenuiſti. cū clo. niteret̄ eos a me alienare. & contra me irritare. ¶ Qua in cā. meæ reſtōnis. ¶ Non modo non neg. non ſolum non ſilebo. & non dicā ſic eſſe. ¶ Meminero ſemp memoria tenebo. ¶ Et p̄dicabo. & apte dicam. ¶ Nobiliſſimis ho. multos quidem: ſed pomp. p̄cipue notat. ¶ Fortioribus. maioris animi in me reſtituendo: quia ſtudiis & fauoribus Pomp. reſtitutus eſt Ci. ¶ Idē ſ. uiri nobiliſſimi. ¶ In me tuendo. anteq̄ eiiceret. qa ut ſupra notauimus non auſus eſt Pompe. prohibere eiici ex urbe Cice. quem poſtea totis uiribus. ut multis in locis ſupra oſtendimus. reſtituendū curauit. ¶ Qua in ſnīa. in quo ꝓpoſito fortitudinis: qua uſi fuerant in me reſtituendo. ¶ Conſtare. cōſtanter pmanere. & pſeuerare. ¶ Recuperaſſent ſuam auquā amiſerant. quū facile paſſi ſunt me iniuſte a uiro ſceleratiſſimo ex rep. eiici: de qua eſſem optime meritus. ¶ Simul cum ſa. m. & hoc dicit & auctoritate ſ. ſuam. & meam ſalutē ſimul recupaſſent. ¶ Recreati. corroborati. atq; aīati. qa fuerant ualde uexati & agitati a clo. & clodianis. ¶ Conſulatu tuo. in quo a te & pomp. & Annio Mil. tribuno ple. cœptum eſt agi de reſtōne mea. ¶ Excitati. iſlāmati ad reſtituēdū me. ¶ Actiōibus tuis. aduerſus īprobos de reſtōne mea. ¶ Cōſtantiſſimis. qa nullius minis aut inimicitiis deterritus es a ꝓpoſito & a me iuuādo. ¶ Cn. pōp. quaſi diceret omnium maximo. & quo ſocio ad eam rē nemo debuerat timere. ¶ Adiuncto. addito ad cām meæ reſtōnis. qa ut auctor eſt Plu. pomp. ductus penitentia q̄ cice. ex urbe a clo. pelli paſſus eſſet: ſubito mutata mente de illo reuocando cum cæteris amicis cogitare cœpit. ¶ Quū ēt cæſar. alia rō quare nulli īprobo locus ī urbe eſſe potuiſſet. qa quū auctoritas ſenatus cic. fauiſſet Cæſ. a ſenatu bñ affectus ei ordini adiūctus erat. ¶ Geſtis. in Galiia. ¶ Singularibus. p̄cipuis. ¶ Et nouis. i. inuſitatis. qa ei ꝓrogatū eſt imperiū in aliud qnquennium quod ante nulli alii cōtigerat. ¶ Iudicii ſenatus. quia ſenatus iudicauit Cæſarem dignū talibus honoribus. ¶ Adiūgeret̄. i. accederet. ¶ Ad auctoritatem. & grauē uoluntatem & ſnīam. ¶ Eius ordinis. ſ. ſenatorii. ¶ Locus. i. facultas. ¶ Violādā. lædendā opprimendā ſicut a clo. uiolata fuerat. ¶ Improbo. ſcelerato. ¶ Sed attēde. facit attentū Len. narraturus ꝓlixius & longius repetiturus ea: qbus non mō adductus ſed cōpulſus eſt ut cæſa. recōciliaret̄: hæc. n. oia eo tendūt. ¶ Attēde. attente audi. ¶ Quæ cōſecuta. quæ poſtea euenerunt. ¶ Primum illa furta. notat quod clo. fecit in ſacris bonæ deæ qbus nulli maſculi licebat intereſſe: & Iuue. & Tibul. oſtēdūt. Nā quū. P. Clo. Cæſa. uxorē amaret: cū ſacra noctē fierent muliebri ueſte domum cæſa. qui pontifex erat ingreſſus: inter mulieres primo latuit. deinde cū errabundus p ædes incederet: rogatus ab ancilla Aureliæ matris cæſa. qd q̄reret pediſſequā pōpeiæ q̄rere ſe oñdit noīe Aurelia. illa ex uoce ſuſpicata uirū cōfeſtim clamorem extulit. Mulieres excitæ aſſurgunt. portas claudunt. domū pſcrutant̄. tandem latentem clo. in quodam cubiculo deprehendunt. Is poſtea depollutis ſacris accuſatus ad refellendā accuſationē ſe ea die abfuiſſe ꝓcul ab urbe allegauit. accuſa

tor ci.teſtem citari fecit.ꝙ ea die clo.domi eius fuiſſet.Id erat uerum.& ci.teſtatus eſt:teſtati ſunt & alii clariſſimi uiri:
ſed tñ illa corruptela iudicum abſolutus eſt.hæc Plu. Sed quomodo hæc conſecuta ſunt quum añ exilium Ci. eodem
Plu.auctore facta ſint.& illo teſtimonio Ci.irritatus ſit clo.aduerſus eum:ſolutio quidem difficilis eſſe uidetur : neque
ab ullo quod legerim:aut audierim adhuc ſcripta aut dicta eſt:ſed hanc eſſe puto:ut non dicat illa furta muliebrium
religionum conſecuta eſſe:ſed hoc ſentit propter illam impunitatem:q̃ ex illis furtis muliebrium religionum & uiolato
rū deæ bonæ ſacrorū clo.corruptis iudicibus aſſecutus eſt cū tr.ple.eum puniendū,cenſeret ſublatū exemplum punien
di cæteros:quoniam cum eſſet indultum clo.in tanto ſcelere:non uidebantur puniendi alii ſiquam in populo ſeditione3
excitaſſent ne in peiori conditione eſſet:q̃ fuiſſet clo.qui de maximis ſceleribus fuiſſet abſolutus.¶Furta.ſecreta & no
cturna adulteria:ut Martiſq3 dolos.& dulcia furta.¶Muliebrium religionum.ſacrorum deæ bonæ : quæ colebatur ſo
lum a mulieribus:quæ uiolata ſunt a Clo.ut diximus.¶Qui ſubaudit eius.ſ.Clo.bonam deam: qa ut ſtuprauerat tris
ſorores ſuas:ita parui fecit uiolare ſacræ deæ bonæ.¶Tris ſo.diximus ſupra cuius fuerint uxores duæ eius ſorores :
cum quibus concubuit:de tertia non ſatis habeo comptum:niſi ꝙ Ci.etiam alibi ei obiicit: ꝙ cū tribus ſororibus ſuis
rem habuerit.¶Impunitatē.abſolutionē:in dānationem.¶Scelerū & incæſtus in ſorores. & ſacrilegii uiolatæ religio
nis.¶Sētētiis.iudicum quos ille corrupat.¶Qui.iudices.¶A ſeditioſo.Clo.q ſeditiones concitabat cōtra Ci.quem in
iudicium uocauit:ꝙ añ ſniam a ſenatu latam Len.cethegūq3 ſupplicio affeciſſet.¶Perſeq.exigere.¶Per bonos uiros
q cenſebant talem hoiem eſſe puniendum.¶Iudicio.publica dānatione.Suſtulerunt.emouerunt.Exemplum.nam quū
Monumentū uni parcit.& alteri parcendū putat.& ut Ci.alibi dicit:quod exemplo fit:id iure fieri putāt. ¶In poſterum.in futurum.
¶Vindicandæ.puniendæ:opprimendæ.¶Iidem.iudices.¶Poſteaq̃ clo. abſoluerant incæſtus & ſacrilegii:ut ante dixi
Manubiæ mus.¶Monumentum.qdam dicunt ſtatuam q̃ populus Ci.erexiſſet:cum hac iſcriptiōe.Pater patriæ:ſed de ſtatua ex
idoneis auctoribus non ſatis mihi conſtat.Melius igitur intelligemus monumentum:memoriam earum rerum quas ꝓ
Præda conſeruatione reip.geſſerunt.uñ dixit.¶Non meū monumentum:ut oñdat nō tam ſua q̃ reip.fuiſſe q̃ geſſit. ¶Nō.n.
ratio quare non ſuum monumētum.¶Manubiæ. Seruiꝰ in.i.æne.Virg.dicit i libris ætruſcorum lectum eſſe iactus ful
minum manubias dici.Aſco.pedianus dicit manubias fuiſſe prædas imperatorum : de qbus quod uellent facerent:ſed
omiſſis aliorum opinionibus uideamus qd ſentiat Au.g.proprietatum uerborum diligentiſſimus exqſitor . Aliud oīno
inqt p̄da:aliud manubiæ in libris rerum uerborumq3 ueterum ſcriptum eſt.Nam p̄da dicit̃ corpora ipſa rerum quæ ca
pta ſunt.Manubiæ uero appellatæ ſunt pecuniæ q̃ a q̃ſtore ex uēditione p̄dæ ſunt redactæ.Idq3 ꝓbat auctoritate Ci.
in oratione quam dixit de lege agraria calendis ianuariis contra Rullum:dicit tamen quoſdam non ignobiles ſcripto
Locatio res:aut temere:aut incurioſe p̄dam pro manubiis:aut manubias pro p̄da poſuiſſe.Sed qui ꝓprie ſignateq3 locuti ſunt
ſicut Ci.in oratione manubias pecuniam dixiſſe.In hac aūt epiſtola Ci.intellexit manubias fructum.& laudē oppreſ
ſæ coniurationis.¶Sed operis.quod p̄ſtiteram reip.aduerſus coniuratores.¶Locatio.qa Ci. locauerat opus ſuum ſe
natui.i.pro ſenatu fecerat contra coniuratores uel potius & melius.Locatio op.quod ei locatum fuerat a ſenatu:cū ad
uerſus coniuratores deſignatus eſt conſ.locationis enim ſignificatio ut Nonius ait manifeſta eſt ut locatio operis.quod
datur alicui faciendum.& locatio fundi:q datur colono in fidem & curam.¶Ergo locatio operis.i.opus ipſum oppri
mendæ coniurationis meum erat.& mihi a ſenatu locatum.¶Monimentum uero.i.huius facti memoria non mea ſed
Inuro ſenatus.Id autem dixit non ꝙ monimentum non eſſet ēt ſuū3.ſed ut a ſe amoueret inuidiā & Clo.& iudices:quia paſſi
eſſent id monimentum ita carpi.& dānari:in odium inuidiamq3 adduceret:cū nō ſibi ſed ſenatui iniuriā factam dicat.
¶Hoſtili noie.ꝓditoris uel occiſoris ciuiū.qa dicebat Clo.damnandū Ci.ꝙ indicta cā ciues Ro.necaſſet. ¶Cruētis
li.titulo cruēto hoc eſt iniqſſimo edicto:quo in exilium ſum eiectus.quaſi fuiſſem hoſtis po.ro.nō cōſeruator.¶Inuſtū
ſignatum.& eſt tractū a ſignis q̃ ferro cādenti imprimunt̃:ut Vir.Notas & noia gētis inurunt.i.imprimunt. & ſignant.
¶Paſſi ſunt.ꝑmiſerūt quū deberēt ꝓhibere.¶Qui hoies.q añ hæc paſſi erāt.¶Me ſal.qa cōſenſerūt poſtea ut Ci. re
uocaret̃ ab exilio:ergo ſaluū.& incolumē.& in patriā reuocatū ab exilio ubi mihi erat aqua & igni iterdictū.& maxia
pœna ꝓpoſita ſiqs me recepiſſet.& eſt ordo:q hoies ꝙ me ſaluū eē uoluerūt eſt mihi grat.ſſimū. ¶Sed uellē.ſenſus ē.
Aliptes ſed uellē ꝙ habuiſſent reſpectū nō ſolū meæ ſalutis in me reuocādo.ſed ēt dignitatum poſt reſtitutionem meam. quod
Medicus dicit ꝑ quādā ſimilitudinē ſumpta a medicis & aliptis.Aliptes dicit̃ ab αλειφω quod eſt ungo:erat.n.q paleſtritas in
Clinicus gymnaſio ungebat.a Mart.latine dictus eſt unctor.Nec rapit immeritas ſordidus unctor opes. Medicus uero q male
ualētibus.& in lecto iacētibus medet̃:Clinicus dicit̃ απο τις κλινης.i.a lecto.Vñ Mart.Sotæ filia Clinici labulla
clinici.i.medici.nā aliptes ſanos palæſtritas curabat:ut & colorē.& uires illis adderet.ideo nunc Ci.dicit.Sed uellē ha
Apelles buiſſent rōnē:curā ſalutis uitæ:hoc eſt nō ſolū cōſuluiſſent ſaluti meæ.ut medici ſolēt conſulere:ſed etiā cōſuluiſſent ui
ribus.& colori:ut aliptæ:ꝑ uires aūt.& colorē intellexit dignitatē. & locum ſuum ſolitum in repu. ¶Nunc ut apelles.
¶Apelles pictor.& ingenio.& gratia quā in ſe iactabat p̄ſtātiſſimus:ita:ut q añ ſe fuerant.& poſt ſe futuri erant ſupa
ret:ita gratus Alexandro magno fuit:ut teſte Pli. inueterato edicto uetuerit ſe ab alio pingi.quod etiam Hora.li. ulti.
epiſtolarū affirmat his uerſibus.Idem rex ille poema.Qui tā ridiculū:tam chare prodigus emit edicto uetuit ne quis ſe
p̄ter Apellē pingeret:aut alius liſyppo duceret æra.De hoc Pli.multa dicit lib.xxxv.Et q̃uis difficile dicat eſſe enume
rare q̃ ab hoc nobiliſſima picta ſint:memorat tamen quædam inter q̃ Venerem exeuntem e mari:quam diuus Auguſt.
poſtea dicauit in delubro patris Cæſ.poſt hanc Apelles inchoauerat aliam Venerem Coiis ſuperaturus priorem illam
ſuam:inuidit mors peracta parte.nec qui ſuccederet operi ad præſcripta liniamenta inuentus eſt : de hac Venere nunc
intelligit Ci.ergo ſenſus eum.nunc iſti laborauerunt ſolum in capite meo.i.in mea ſalute.& in cæteris me deſeruerunt:ſi
cut Apelles perfecit politiſſime caput.& pectus Veneris.& reliquam partem imperfectam reliquit. ¶In capite.i.in ſa
lute.& perſeuerauit in ſimilitudine picturæ.quia dixit de capite & pectore Veneris.¶Reliquerūt.quia ut & ipſe ſupe
rius dixit.& Plu.teſtis multi q iuuerant Ci.in reſtitutione in patriam.poſtea ei inuiderunt.¶In quo.in qua re.ꝙ poſt re
ſtitutionē meā eſſem relictus ab illis.¶Fefelli.i.decepi.¶Spē.qa aliter me geſſi q̃ ſperauerant inuidi atq3 inimici mei
q ſpauerāt poſt reditū meū futurū aio abiectiore.quū longe aliter me p̄ſtiterim.¶Qui.iuidi & inimici.¶Acceperūt fal
ſam opinionē.falſo opinati ſunt.& iudicauerunt.¶De.Q.Me.Q.Cecilius Metellus Numidicus auctore Pli. & Li
Cecilius uio de Iugurtha triūphauit.Is quū legem apuleiam ꝑ uim latā iurare noluiſſet.in exiliū actus eſt.qd' Smyrne ſatis for

ſiter tulit.Li.dicit Rhodi.Nam cum poſtea claudi.tri.pl.rogatione reuocatus eſſet: cum ludis in theatro litteras acce
piſſet:non eas prius legere dignatus eſt.q̄ ſpectaculum finiretur:in quo oſtendit ſe forti aio illud exilium tuliſſe: quum
tñ nonnulli falſo ſuſpicati ſint eum poſt reditum aio fuiſſe abiecto.& fracto:cũ potius fortiſſimo fuerit qđ Cic. arguit:
& ꝓbat ex illius uoluntario diſceſſu.& egregia ai alacritate in abſentia.q etiam redire non curaret:ut non ſit uerisimile
eum poſt reditum fractum abiectũq; fuiſſe.¶Vno quaſi ſolo.& cui alter non ſit fere repertus par.¶Acerrimo.erectiſ
ſimo.¶Et fortiſſimo:in tolerandis aduerſis.& ṗcipue exilio.¶Præſtantiſſimo.oium q omnes magnitudine ai & con Magni-
ſtantia ſuparet.Sunt autem magnitudo ai & conſtantia partes fortitudinis.¶Conſtantia.pſeuerantia:qa ſp cũ ſumma tudo ai.
alacritate abſuit.¶Lucii filio.quia fuit alius Qu.Met.Macedonicus. & alius ipſius Numidici filius pius cognomina Cōſtātia
tus:q patrem aſſiduis lachrymis & ṗcibus ab exilio reuocauit.¶Dictitant iactant frequenter dicunt.¶Fracto.debi Vero
litato.¶Demiſſo.humili.& abiecto.¶Eſt uero.confutat hmõi opinionem Cic.& arguit non potuiſſe ita eſſe.¶Eſt
uero dictio apta ad ironiam.ut apud Virg.Egregiam uero laudẽ & ſpolia ampla refertis. Tuq; puer tuus.¶Vero.i.
certe ironice.¶Eſt probandum.eſt uerisimile:eſt credẽdum.q.d.minime.¶Qui ſubaudi Metellum. ¶Ceſſerit adierit:
diſceſſerit:ex urbe in exilium.¶Summa uoluntate.qa ſi uoluiſſet iurare in legem apuleiam:potuiſſet eſſe in urbe: cũ
a bonis ciuibus defenderet.nam ut Liuius inqt.ne cã certaminum eſſet in exilium uoluntarium ꝓfectus eſt Rhodum:
ubi legendo & audiendo magnos uiros aduocabat:ergo.¶Summa.i.libera uoluntate ceſſit. ¶Et abfuerit. fuerit ab
ſens ab urbe Roma.¶Egregia.ṗcipua:ſingulari.¶Alacritate.alacritas media eſt inter lætitiam & triſtitiam: eſt autẽ
auctore Donato alacritas ꝓprie imitatio q̄dam uultus geſtientis in ſpẽ aliquam:interdum tamẽ in malum accipitur.ut
apud Cic.in Tuſculanis his uerbis.Vir igit̃ temperatus:conſtans ſine metu:ſine ægritudine:ſine alacritate: ulla libidĩe
non uexatus.ſecũdum Aſconiũ pedianũ:alacris ſiue alacer:utrũq; enim dicit̃:is eſt q ingentis eſt ſenſus:qđ eſt indicium
erecti ai atq; ſublimis.ergo hic.Alacritate:erectione & ſublimitate ai:non declinantis i triſtitiam:ꝙ eſſet imbecillitatis Alacri
neq; i lætitiam.qa eſſet dementiæ exilio & malis ſuis lætari:ſed mediũ:ut diximus:retinet.¶Curaret. qa nunq̄ ꝓ redi tas
tu ſuo ſupplicauit.& acceptas litteras de reditu ſuo uſq; ad finem ludorum legendas diſtulit.¶Ob idipſum.ꝙ ſumma Alacris
uoluntate & ai alacritate tuliſſet.¶In quo.ſ.fortiter & modeſte tolerando exilium.¶Superaſſet.uiciſſet.¶Cum om- Alacer
nes homines ideſt omnes alios qui fortiter unquam tulerunt exilium & aduerſa.¶Tum, præcipue. ¶M.illum ſcau-
rum.q.d.ṗſtantiſſimũ.& cui uix q̄ſpiã cõſtantia & grauitate anteponat̃.de quo uide apud Liuium & Pli. de uiris illu-
ſtribus.¶Singularem.unicũ & nulli cõparabilem:quem tñ Metell⁹ ſupauit.¶Sed ꝙ quemadmodum inqt de illo Me
tello falſo acceperãt.aut ẽt ſuſpicati erant:ita ẽt de me cogitabant.me poſt reditum aio abiectiore futurum.¶Accepe
rant.intellexerant:qa multis annis añ fuerat. ¶Aut ẽt ſuſpicabant̃ quaſi correctio ut dicat eos potius hoc ſuſpicatos
eſſe de Metello:q̄ ab aliquo accepiſſe.¶Idem qđ de Metello.¶Abiectiore.remiſſiore.¶Cum reſpu.q.d.cum reſpu.
uidet̃ hortari me:ut multo maiori eſſem aio q̄ añ fuiſſem.quum oñdiſſet ſe non poſſe carere me ciue ſuo:quẽ tanto om
nium conſenſu reuocaſſet.¶Præſtaret.exhiberet.¶Quæ.reſp.¶Declaraſſet apte oñdiſſet.¶Me uno ci. quem tanto
oium.ut diximus:conſenſu reuocaſſet:qđ ſibi ad magnam gloriam in oratione in Vat.adducit his uerbis. Quid ergo
hõ imperitiſſime ſolidæ laudis ac ueræ dignitatis ṗſtantius mihi potuit accidere:qd optabilius ad ĩmortalitatem glo
riæ.atq; ad memoriam mei nois ſempiternam:q̄ ois ciuis meos iudicare ciuitatis ſalutem cum unius mea ſalute eẽ cõ
iunctam.¶Quũq;.Met.ꝓbat ſe debuiſſe hẽre maiorem aium q̄ hũiſſet Me.quia Metellus unius Claudii tr.ple. lege
reuocatus eſt:ſe autem non ſolum totius ciuitatis ſed ſocioꝝ & totius italiæ conſenſu:qđ declarat nunc i epla & i ora
tione ṗdicta:ut ẽt ſupra oñdimus.& auctores ſunt Appia.& Plu.q dicũt de nulla unq̄ re tantum fuiſſe cõſenſum.quã Comitia
tus fuit oium de reuocatione Ci.¶Duce ſe.i.primo & maxio auctore:q teſte Appi.Cice.etiam exulem ciuitatibus: re
gibus & potentatibus cõmendauerat.¶Italia comi.qa ex multis italiæ ciuitatibus confluxerunt uiri boni.q Cice.i pa
tria comitati ſunt.¶Promulgãtibus.legem de reditu meo ferentibus.¶Referente.ꝓponente de me. ¶Conſule q ma
ior eſt qua tri.ple.q de reſtõne Metelli rogationem tulerat.¶Rogatio.quid ſignificet dictũ eſt ſupra in aliis epi.¶Co
mitiis cẽturiatis.ubi cuiuſq; cenſus & ætatis hoies eſſent:ubi eſſent centuriæ populi pro reſtõne mea cõgregatæ.nam
comitia auctore.A.G.aut centuriata aut curiata dicebantur:quum ex cenſu & ætate ſuffragia ferebant̃. & fiebant in
campo Mar.curiata uero cum de generibus oibus ſuffragium ferebatur.¶Cunctis.oibus.¶Ordinibus.magiſtratuum
Romanoꝝ.¶Incũbẽtib⁹.penitus adnitẽtib⁹:fauẽtib⁹.¶Oib⁹ ſuis uiri.q̄tũ oino poterãt.¶Neq; ue. poſtq̄ oñdit ſe:
neq; fracto neq; abiecto aio fuiſſe.nũc oñdit ſe ẽt noluiſſe eẽ aio elato.¶Aſſumpſi.atribui:arrogaui. ¶Hodie: nũc
hoc tpe.¶Quenq̄ ma.q̄to ergo min⁹ amiciſſimos.¶Iure.merito niſi uelit iniq̄ de me q̃ri.¶Offẽdere.lædere: diſplice
re qa i tanto oium fauore ſeruaui tñ ſingularẽ modeſtiam:ne ẽt maliuolos offenderem.¶Tantum ſolum.¶Enitor.ſtu
dioſe conor.¶Alienoribus.his quos nunq̄ noui.uel his q mihi non ſunt amici:qa alieni a me ſunt.¶Opera.fauore ut
puta dicendo.¶Conſilio.bñ conſulendo.¶Labore ꝓ eis agendo.¶Hic curſus.hæc diſpõ.¶Hic modus.hoc genus
uitæ meæ.q cũ non ſim fracto aio.ꝓſum tñ multis.¶Offendit eos.i.non placet eis qui tantũ uident & conſiderant me
exterius.i.honores aliquos meos:ſed non ṗſpiciunt labores quos fero ut hos honores mihi comparem.i. inuident mi
hi.qa uideor honorari.ſed nõ cognoſcũt quot labores & ſolicitudines ferã.¶Spẽm.apparentiam. pulchritudinem ſu
perficiei.¶Huius.u.talis uitæ q̄ ſine abiectiõe ai multis prodeſt.¶Intuent̃.reſpiciũt.cõſiderãt. ¶Laborem.corporis.
¶Solicitudinem ai anxietatem.¶Perſpicere.intelligere.¶Illud uero.dixit eos fortaſſe offendi curriculo ṗdictæ uitæ. Offendo
hoc autem affirmat.ꝙ apte cõqueruntur quod ipſe Cic.ſuis ſententiis laudet & ornet Ce.contra quem totiens ſenſerit &
dixerit.quaſi apte nũc diſcedat a priſtina cã defendendæ reip.¶Non obſcure:palã apte. ¶Ornem.honorem laudem.
¶Sententiis.quas in ſenatu dico.¶Deſiſterẽ diſcederem deficerẽ.¶Priſtina.cõſueta. ¶Cauſa.defenſionis reip. Ego
autem adducit alias cãs qbus dicit ſe mutaſſe propoſitũ erga Cæſ.Quæ pauloante ꝓpoſui de gñe uitæ meæ.¶Non
ip.liptote.i.in primis.¶Cœperã.e.qa dixerat incredibilẽ fuiſſe cõſenſum totius italiæ & oium bonoꝝ in eo tuẽdo. &
Len.uſum eſſe qbuſdã fortioribus i eo reſtituendo.q̄ fuerãt in tuẽdo.ſed eos nõ cõſtitiſſe in ea ſnĩa &c.& iõ nunc ꝑgit
exponere dicens mutatum eẽ ſenſum bonoꝝ inquiens.¶O Lẽtule.ex affectu ai uſus ẽ uocatiuo.ut Vir.Nõ hec o pal
la dederas ꝓmiſſa parenti.¶Non of.non inuenies:qa offendere ẽt ſignificat inuenire.¶Eundẽ.talẽ. ¶Sẽſum.ſnĩam.

¶Bonorũ ciuiũ. ¶Quẽ.q̃lẽ. ¶Reliq̃ſti.quũ Roma in ꝓuinciã ꝓfectus es. ¶Cõfirmat⁹.corroborat⁹. ¶Cõſulatu.ſ.
te cõſule.quũ de me reſtituendo egiſti. ¶Nonũq̃.aliquo tpe interdũ. ¶Interruptus.intermiſſus. ¶Afflictus quaſſatus
¶Ante te cõſu.anteq̃ tu eẽs cõſul. ¶Recreatus.ut paulo ſupra dixit.Recreati eni boni uiri cõſulatu tuo &c.ſignificat
Cæ.põ.& Craſ. ¶Tuẽdus.ſeruandus:ſuſtinendus. ¶Idq̃.quod ille ſenſus.q fuerat tuendus ſit derelictus. ¶Decla-
rant.aperte demonſtrant. ¶Vultu. oris compõne ad uoluntatis ſuæ ſignificationem.nam ut No.ſcribit.uultus & faci
es in hoc diſtant.uultus enim eſt uoluntas.que pro motu animi in facie oñdit. facies uero ſpẽs.Sa.in Catilina. prorſus
Vultus in facie uultuq̃ uecordia inerat.Ser.ẽt inquit.Vultus eſt uoluntatis indiciũ.qui pro uoluntatis uarietate mutatur.Virg.
Facies .i.æneí.i.Spẽ uultu ſimulat:inde etiã cæli & terræ uultũ appellamus:q̃a cõmutari contingit.Priſcianus quoq̃ uultus
inquit uoluntatis ſignificat affectum in facie intelligi:q̃uo metum:gaudium:triſtitia:lætitiam:& ſicut a colo cultus:ita
a uolo uultus deſcendit &c. ¶Facies tamen predicto Nonio auctore pro totius corporis forma ab antiquis poſita ẽ.
ut enim ab aſpectu ſpecies:a fingendo figura:ita a factura corporis facies:Plau.in penulo.Sed earum nutrix q̃ua ſit fa
cie:mihi expedit.Statura non magna corpore aquilino ipſa eſt.Neq̃ uero ſolum dicitur facies de hoibus. ſed de mon
tibus & de mari & de cæteris rebus dicitur.Salu.li.ii.hiſt.Sardinia in africo mari facie ueſtigii humani in occidentem
q̃ in orientem latior.Antiq aũt ut Gellius notat declinabant hæc facies huius facies uel facii:ſicut etiam dies dii.pro
Facies faciei & diei.Virg.lib.primo Geor.Libra dies ſomniq̃ pares ubi fecerit horas:licet Seruius legat die & adducat ratio
huius fa nes.At lib.primo æneí.dicit Munera lætitiaq̃ dii pro diei:non aũt diei. ¶Fronte.aſpectu.uere autẽ & diſerte Gellio
cii teſte frons maſculino genere a Cecilio ponitur.hi ſunt inimici peſſimi fronte hilaro,triſti corde.Feſtus Pompeius etiã
idem dicit.Neoterici tamen fœminino utuntur genere:& ſic a noſtris grammaticis precipitur. ¶Quibus.fronte & uul
tu: ¶Simulatio.fictio:quia facile fronte & uultu fingere poſſumus quæ non habemus aio.ut æneas apud Virg.Spẽ
Frons uultu ſimulat ꝑmit altũ corde dolorẽ. ¶Suſtinet.ꝑficit. ¶Senſu.ſentẽtia:quã aperte dicunt. ¶Tabella. q̃ legibus in
ſtituerant qd fieri uellent.ita eni qcqd uellent efficiebãt:ut teſtante Appiano neq̃ cõſulibus per ſingulos annos exerci
tus ducere:aut bellum gerere fas eſſet.hac uel in primis triũuiroꝝ potentia ꝓhibitis qcquã agere. ¶Docuerũt.oſtẽde
rũt. ¶Itaq̃.infert ex ꝓdicta mutatione optimatiũ:ꝙ ẽt reliq ciues minores q & eẽ & hẽri boni uolũt mutare debent
ſentẽtiã ſuã. ¶Qualẽ.ſapientẽ. ¶Numerari.q̃a nõ debemus negligere q̃ opinio de nobis ſit:& q̃les hẽamur. ¶Sentẽ
tia.uerborũ & orationis ſuæ in ſenatu ꝓnunciatio. ¶Voluntas:ai motus & inſtitutio ad aliqd uel appetendum uel fu
giendũ.Id eni.locus ab auctoritate. ¶Idẽ ille.quẽ pauloante dixit diuinitus ſcripſiſſe.q̃les eſſent in rep.principes.ta
les reliquos ciues eſſe ſolere. ¶Sequor auctorẽ.ſuaſorẽ:ꝑceptorẽ uiuẽdi. ¶Cõtendere.eniti. ¶Probare.oſtendere.&
pſuadere recte factũ ꝓbabile efficere nõ uult. ¶Vim.uiolentiã id ẽ nihil eſſe faciẽdũ inuitis parentibus:aut inuita pa
tria.Ait Plato. ¶Hanc cãm.dicit Plato ſe pp hanc cãm abſtinuiſſe ab adminiſtratione reipu.ꝙ cũ inueniſſet populum
athenienſem ita ꝓpe deſipientẽ:ut nec pſuaſionibus nec ui regi poſſe uideret:cum uideret in pſuaſionibus nullam eſſe
fiduciã ad eũ regendũ:nõ exiſtimauit fas eſſe eũ cogere:itaq̃ maluit nõ attingere eius adminiſtrationem & regimen.
¶Attingẽdæ ſuſcipiẽdæ ad adminiſtrãdũ. ¶Offendiſſet:inueniſſet. ¶Prope.fere: ¶Deſipientem.inſanientẽ:delyran
tẽ. ¶Senectute.q̃a Ariopagitæ q̃bus tradita erat cura reipub.tantummõ extremæ ſenectutis,electi erant:difficilius eſt
aũt ſenes ab aliquo inſtituto remouere q̃ iuuenes. ¶Nec pſuadẽdo.uerbis. ¶Cogẽdo.legibus:inſtitutis, & cæteris re
b⁹. ¶Diffiderẽt.deſperarẽt:nullã hẽrent fiduciã. ¶Fas eſſe.licere. ¶Cogi. a ſe:q̃a exiſtimabat nõ licere ciuẽ aliũ ciuẽ
ẽt ad benefaciendũ p uim cogere. ¶Mea ratio.cõditio. ¶Alia.diuerſa a Platone. ¶Populo.ſ.Romano.& eſt ſenſus.
mea ratio diuerſa fuit a Platone:q̃a ille ob ꝓdictã cãm noluit attingere rempub.Ego uero erã incertus an rẽpu.capeſſe
rem:cũ neq̃ populus Romanus deſiperet:neq̃ in mea poteſtate eſſet cõſultate an id facerẽ: q̃a ſi ẽt nõ probaſſem ſu
ſcipiendã rẽp.quorundã tñ cãm adducebar ut id faceret.Ordo notandus eſt:q̃a a multis & ordo & ſenſus ignorat̃: ita
ut etiam textus in quibuſdam codicibus ſit corruptus.Sic ergo ordinatur. ¶Mea ratio fuit alia.quia tenebar implica
tus capeſſerem ne rempu.neq̃ populo deſipiente:neque re integra mihi ad conſulendum. ¶Integra re.i.libera & in po
teſtate mea. ¶Ad conſulendum.ad deliberandum.ſ.an capeſſerem:quia ſi etiam nõ placuiſſet mihi:quorundã tamen
cauſa adducebar ut hoc facerem:ergo tenebar implicatus:impeditus:incertus. ¶Ne.ideſt an capeſſerem rempubli.ſu
ſciperem adminiſtrandã.quia hic me aduocabat animus.inde impellebat cauſa amicorũ.quibus non licebat aduerſa-
ri.Ideo dixit:re non integra ad conſulendum. ¶Sed tamen.in hac difficultate capeſſendæ reipub. ¶Quod liceret mi
hi.quod poſſem omnibus permittentibus. ¶Mihi utilia.quæ mihi prodeſſent.utile autem fuit Cice.Pompe.& Cæſa
rem obſequi. ¶Recta honeſta:de his autẽ duobus:utili & honeſto maxime conſultamus:neq̃ improbatur conſilium
ſententia de utili dummodo non repugnet recto & honeſto.ſicut nunc Cice.feciſſe uidemus.qui & utilia ſibi & recta
defendiſſe dicit cum nihil contra rempu.pro cæſa.ſe ſenſiſſe fateatur in oratione de prouinciis conſularibus. ¶Huc ac
ceſſit.alia excuſatio. ¶Huc.ad hoc quod ſupra diximus. ¶Acceſſit.addita ẽ. ¶Cõmemorãda.recẽſenda.obliuioñ nõ
tradenda. ¶Liberalitas.quam:ut ſupra dixit.& officiis & ſcriptis ſignificauit. ¶Fratrem meũ. ¶Quin.cice.cui ut dixi
mus Cæſa.multa beneficia contulit.& eum in Gallia legatũ habuit. ¶Quaſcũq̃ res gereret.ideſt etiam ſi nõ tã ma-
gnas & ꝑclaras. ¶Nũc.i.ſ.qualeſcunq̃ res gereret mihi erat tuendus multo magis talibus tantiſque rebus geſtis mihi
erat ornandus & laudandus,etiam ſi nõ eſſet talis in me & fratrẽ meum:qualis eſt & fuit. ¶Tanta fœlicitate.dignita
tatis in alterum quinquennium prorogatæ:& tot rerum geſtarum. ¶Tantis tã magnis & egregiis. ¶Victoriis.quas
in Gallia conſecutus eſt.præter cæteras;quas ante fuerat adeptus. ¶In nos.i me fratrẽq̃ meũ. ¶Is.talis qualis ẽ:tã
liberalis. ¶Videretur.putaretur. ¶Ornandus.mea ſententia & laude honeſtandus.Sic enim ſenſus eſt:uelim ſic exiſti
mes ꝙ te Pompeioq̃ excepto nemo eſt a quo magis gaudeam accepiſſe beneficia q̃ a cæſa. Velim exiſtimares ſic:id
eſt certum putares.cum diſceſſerim a uobis ſcilicet te & Pomp. ¶Auctoribus meæ ſa.quia ut ſupra oſtendimus: ope
ra Lentu.& Pomp.præcipue reuocatus eſt cice.ab exilio. ¶Cum diſceſſerim a uobis.Modus eſt dicendi pro eo quod
eſt uobis exceptis:ut ſi dicas:cum diſceſſi a parentibus meis:nemo eſt mihi te charior:ideſt parentibus meis exceptis.
¶Officiis.beneficiis. ¶Tam deuinctum.tam aſtrictum & obligatum. ¶Confitear.aperte dicã. ¶Sed & gaudeã.q̃a
interdum aliquid profitemur;quod tamen nobis eſt ingratum. ¶Quod.me officiis cæſa.lætari. Quod requiris. po

ſtulas a me.¶De Vatinio & Craſ.q̃bus ſum reconciliatus.cum ante eis fuiſſem inimicus.¶De Appio.cum quo etiã
reddiit in gratiam:ut in epiſtolis ad eum ſcriptis uidebimus:quod Lentulus ſcribebat ſe non repræhendere.¶Conſiliũ
meum.meum factum:uel deliberationem meam redeundi in gratiam cum Appio.¶De Vatinio autem:dicit Pompe-
ium cauſam fuiſſe:ut ipſe Cicero rediret in gratiam cum Vatinio:quem ante in ſenatu oppugnaſſet.¶Reditus in gra
tiam.reconciliatio cum Vatinio.¶Interceſſerat.interuenerat:interpoſitus erat.¶Per Pompeium.a Põp. Pompeio iter
cedente.¶Statim ut.cum primum uel ſtatim.ſubito.¶Vt poſtq̃.¶Ille.Vatinius.¶Petitionem præturæ eius Vatinii.
¶Oppugnaſſem.tanq̃ hoſtis impugnaſſem:& reſtituiſſem.ne ipſam præturam conſequeretur.¶Grauiſſimis.¶Proba
tiſſimis.¶Illius Vatinii.¶Defendendi cã.q̃ Vatinio aduerſabatur in petitione præturæ.¶Poſt autem primum inquit Reus
cã Põ.ſum illi reconciliatus.ſed poſtea ſecuta eſt petitio Cæ.de eadem reconciliatione: imo ut & illum defenderem.
¶Mira.maxima incredibilis.¶Contentio petitio.ſ.a me.¶Defenderem illum clodium.¶Cur aũt laudarim.q.d.cum
Cæ.a me petiuiſſet ſolum:ut eum defenderem cur ẽt laudarim.peto a te hoc ne requiras:neq; in Vatinio neq; in aliis
reis.nec nunc ſcribam ad te idem:qđ poſtea erit ẽt dicendum coram cum ueneris. ¶Ne req̃ras. ne poſtules.exigas a
me.¶In hoc reo.¶Vatinio quem & defendi & laudaui.reus aũt dicitur q̃cunq; in aliqua eſt cã:ẽt ſi nihil admiſerit.i.
contra quem q̃ſpiam agit.¶In aliis quos defenderim aut laudauerim.¶Reponã.iterum dicam.¶Idem ad te nũc ſcri
bi uis.¶Cum ueneris.¶Ro.q̃a cum ueneris Ro.dicam tibi corã.Tametſi.q̃q̃ poſſimus.ſubaudi exponere.¶Vel.i.
ẽt.¶Abſenti.i.ita poſſum tibi nunc dicere ſicut eſſem dicturus poſtq̃ rediiſſes Ro.¶Recordare.dicit Ci.ſe idem feciſ
ſe qđ feciſſ; Lẽ.q̃ eos laudaſſet quos ante hũiſſet inimicos & aduerſarios.¶Recordare.memẽto reduc ad memoriã.
¶Quibus hoibus ad quos hoies.eſt.n.datiuus caſus.¶Laudationem orationem in qua eos laudaſti.¶Ex ultimis ter
ris remotiſſimis:q̃dam itelligunt ex hiſpania:quam Hora.appellat ultimã heſperiã:ſed poſſumus ẽt intelligere Ciliciã.
cum ipſe Ci.ex Cilicia ſcribat ad Curionẽ inferius in ep̃la Sera gratulatio:longe.n.abſum:ſero audio.¶Ne ptimueris
i.nec ptimeas recordari.Nã rõ quare nõ debet ptimere:q̃a eoſdẽ ego laudo & laudabo q̃bus tu miſiſti laudationẽ tuã:
& non dicit q̃ ſint:q̃dam itelligunt publicanos.qđ non ꝓbo.Alii ꝓbabilius itelligunt Põp.aduerſatũ eẽ aliquãtulũ Lẽ.
in obtinẽda ꝓuincia : ob idq; inter eos q̃dã ſimultatẽ fuiſſe.poſtea uero Lẽ.laudaſſe Põp.& quoſdã alios q̃ cũ eo ſen
ſiſſent.& ad eos ex Cilicia laudationẽ miſiſſe.qđ fortaſſe ſignificauit in pria ep̃la ci.quũ dixit cui q̃ nolunt.Iidem tibi
non ſunt amici.q̃ eũ ornaſti dicit igiť Ci.ut ipſe Len.recordeť quos laudauerit antea ſe oppugnatos & ſibi inimicos.ſe
enim idem feciſſe.¶Iidem q̃bus laudationẽ tuã miſiſti.¶Sed tñ.alia cã pter ſupradictã quare Vatinium defenderit.ut
ſtomachũ faceret q̃buſdã:q̃ ut ſtomachũ Ci.facerẽt.Clo.ipſius inimicũ nõ ſolũ amarẽt ſed ẽt i eius cõſpectu cũ ample
xarenť.& in ſenatu cũ eo quaſi ipſum magnificarẽt.loquerenť ſeorſum.quaſi de rebus magnis cõmentaturi.Sumit aũt
ſimilitudinẽ huius ꝓpoſiti ſui ſtomachũ faciẽdi ſuis inimicis ex eunucho Terẽtii.¶Sed tñ.q.d.licet cã Põp.& Cæſa.
hoc fecerim.¶Ille ſtimulus illud calcar.illa inſtigatio atq; ipulſio.& eſt tractũ ab eq̃s uel bob⁹.q̃ tardiores ſtimulo ex
citanť atq; ipelluntť.¶De quo ſtimulo.¶In iudicio in ipſa cã.¶Quiddã.rẽ quãdã.¶Paraſitus.gnato.¶Militi Thra
ſoni.¶In Eunucho nomẽ eſt comœdiæ Terẽ.¶Vbi noiabit.¶Phædriam totus hic textus eſt Terẽtii.& oia uerba
Gnatonis uſq; ad eũ locũ ſi petiui.ubi adaptat hãc ſimilitudinẽ dicẽs.q̃ ſicut Gnato pſuadebat Thraſoni.ut hæc ad
indignationẽ Thaidis faceret.ſi fortaſſe blãdireť Phædriæ.ut faceret ſtomachũ & dolorẽ ipſi Thraſoni.ita dicit ſe pe
tiuiſſe a iudicibus ut cõcederẽt ſibi.P.Vat.ad idignationẽ quorũdã nobiliũ hoium.q̃ ut facerẽt ſtomachũ Ci.eius ini-
micum Clodiũ fouebãt & amplexebanť.¶Vbi.q̃n.¶Noiabit Thais.Phædriã.riualẽ tuũ.¶Tu pãphilã nominato.
¶Cõtinuo.ſtatim.ut Thais nõ tam pãphilã amari.q̃ ſibi uicẽ dari putat.¶Hæc.¶Thais.¶Formã pulchritudinẽ.
¶Illius phædriæ.¶Tu huius.pãphile formã laudato.¶Cõtra hic cõtra uicẽ ſignificat.¶Deniq; ne ſingula enume
ret.q̃ põt cõtra eũ facere.cõcludit ut cõtra iniuriã q̃libet.aliã ipſe iniuriã paret.¶Par pari.prouerbialiter dixit.¶Quod
par.uel abſolute.¶Quod.i.q̃ res.¶Mordeat.ledat.offendat.Sic accõmodatio ſimilitudinis.¶A iudicibus.q̃ de Vati
nio eſſent iudicaturi.ordo eſt ſic petiui.a iudicib⁹:ut ipſi darẽt mihi aliũ.P.quoniã q̃dam nobiles hẽrent ſuũ.P.quoniã
illi nobiles optime meriti de me amarent nimis inimicũ meũ &c.põt & ſic ordinari.ſic quoniã q̃dam nobiles & de me
optime meriti amarẽt nimis inimicũ meũ.& me inſpectãte mõ ſæpe ſeuere ſeducerẽt in ſenatu.mõ amplexarenť familia
riter atq; hilare.petiui a iudicibus ut ipſi darẽt mihi aliũ publiũ.quoniã ipſi haberent ſuũ publiũ quo poſſe &c.& hic
poſterior ordo magis probať.¶Optime meriti de me q̃ me olim beneficio affeciſſent uel in reſtitutione mea uel in digni
tatibus obtinẽdis.Inimicũ.P.Cl.Mõ interdũ.¶Seducerẽt ſeorſum ab aliis ducerent, quaſi de rebus grauibus ſecreto
locuturi.mei.in cõſpectu meo.ut mihi ſtomachũ facerent.Amplexarenť fa.ſine grauitate.qđ ſolemus apud amicos fa
cere.¶Quoniã.illi nobiles.¶Suum.p.ſ.Clo.¶Darent.cõcederent.¶Alium publiũ.p.Vatiniũ.¶In quo.¶Vatinio.
¶Poſſem re.¶Remordeť.uiciſſim offendere.¶Leuiter pauliſper.aliquãtulũ.¶Laceſſitus iratus prouocatus ab illis
qđ blandirenť inimico meo.¶Dixi.ſ.in iudicio.¶Sed facio.q̃a & defendo.& laudo ipſum Va.quẽ illi oderſit.¶Diis
hoibus appro.i.iuſte & merito.q̃a & dii & hoies ſentiunt rectũ eſſe.ut illis par pari referã.q̃ non aliam ob cãm amant
Clo.niſi ut mihi ſtomachũ faciãt.¶Habes.intelligis.cognoſcis.Eſt aũt hic trãſitio exornatio rhetorica.¶De Craſſo.
quare ei reconciliatus ſim.¶Ego primũ oñdit quo pacto gratia q̃ ſibi olim cũ Craſſo fuerat ſit reſciſſa.quũ in defen-
ſionem Gabinii Cic.non laceſſentẽ ipſum laceſſiſſet.Deinde ſubdit cãm reconciliationis.¶Ego.ordo eſt.ego tuliſſem
defenſionẽ Gabinii.quẽ proximis diebus oppugnaſſem.ſi ſuſcepiſſet eam ſine contumelia cum magna gratia iã eſſet
mihi cum illo qđ contriuerã uolũtaria obliuione oẽs eius grauiſſimas iniurias cã.cõis concordiæ.¶Gratia beniuolen
tia.¶Cum illo.Craſſo.¶Quod.q̃a.¶Contriuerã.deleuerã.oblitterauerã.¶Oẽs iniurias illius.q̃a craſſus olim irrita-
uerat Clo.contra Ci.& ei fauerat ad conſequendũ tribunatũ.ut facilius ci.eiiceret ex urbe.erat.n.infeſtiſſimus ci.q̃ di-
cebatur ab eo fuiſſe noiatus inter cõſcios cõiurationis Nã ci. in oratione quã de conſulatu ſuo habuit refert Craſſum
ad ſe noctu ueniſſe cũ litteris Catilinæ.q̃bus eũ tanq̃ cõſciũ hortabať catilinã ad confirmandã cõiurationẽ & ob hanc
cãm ſemp oppugnauit ci.¶Cõis.publice.¶Voluntaria obli.quũ nullus me ipuliſſet ut ita facerẽ.¶Repẽtinã.ſubitã.
q̃a ante oppugnauerat eũ.¶Gabinii:q̃ iñfenſus erat ci.pp dãnationẽ cõiuratorũ.Erat aũt.L.piſonis ſoceri Cæ.i cõſula
tu collega uir audaciſſim⁹ & ſeditioſus & amic⁹ cæſari auctor appianus.¶Suſcepiſſet illã defenſionẽ.¶Cõtumelia i

iuria.¶Diſputantē ſnias dicentē & dilucidantē.¶Nō laceſſentē nō ꝓuocantē ipſum Craſſum. ¶Exarſi excādui:icē
ſus ſum.¶Præſenti.i.ex ea ꝓuocatione orta.¶Nā ea parēthesis eſt:tā uehemēs:ſi fuiſſet ſolus ex pſenti iracūdia. Sed
illud odiū:ſed occurrūt inqt oēs iniuriæ quas mihi ante tuliſſet:quarū odiū putabā in me extictū cum tñ adhuc me in
ſciēte reſiduū fuiſſet.¶Incluſum in pectore meo recōditū.¶Quod odiū.¶Effudiſſe.eieciſſe:euomuiſſe.¶Arbitrabar
qa plerūqꝫ ceſſantibus iniuriis ita obliuiſcimur odii:qd' cōcepimus.& pectore recondimus:ut iam neſciamus illud in
nobis eē:facta aūt noua iniuria ſtatim apparet illud odiū:qd' ita erat ſepultū:ut iā nō putaremus amplius eſſe i nobis
& id eſt qd' ci.nūc dicit.¶Reſiduū tñ ſubaudit cū:ut ſit cū tñ.¶Fuiſſet reſiduū.i.reſediſſet in corde meo.¶Me inſciē
te qa eo qeſcēte ab iniuriis:ego quoqꝫ ita qeuerā ut neſcirē aliqd odii i me reſediſſe.¶Reſiduū:reliquū.¶Fuiſſet qdā
male legūt fugiſſet & male ad Craſſum referūt:ēt ſi legaſ fuiſſet:cū ci.de odio ſuo i Craſſum itelligat:ſi fuiſſet legatur:
qd' nō placet dicaſ fugiſſet.ſ.ex memoria mea.ut putabam.¶Tamē reſiduū.i.tñ relictū.ſ.i pectore meo.¶Apparuit
exarſit:ſubito exiit i lucē factū eſt palā.quū añ lateret.¶Apparuit aūt:qa cū primū laceſſiuit me in cā Gabiniana exi
luit memoria odii mei i eū:pp ueteres iniurias.¶Quo tpe cōtentionis de Gabinio:& icipit numerare cauſas quare re
conciliatus ſit Craſſo.¶Quidam ho.nō puto Pōp.& Craſſum itelligi.qa eos dicit iferius ſuaſiſſe cōcordiaꝫ iter Craſ
ſum & Ci.¶Nutu.nō noīe ꝓprio:ſed qbuſdam ſignis quaſi oculis.¶Significatione demōſtratione.¶Fructū.i.utilita
tē.¶Ex liberalitate mea.q qd' ſentirē:libere dicere auderē.nullius habita rōne.Tū.cū uideret me Craſſo libere rñden
tem & repugnantē in cā Gabinii.quē ille defendendū ſuſcepiſſet cōtra me cum eum oppugnaſſet.¶Viſum ſi.dicerent.
¶Qualis fu.ante exiliū meū.ſ.liber & magno atqꝫ ifracto aio.¶Ea cōtentio.ſcū Craſſo de Gabinio.¶Etiā fo.apud
externos extra urbē.¶Gaudere ſe di.cū ſupradicta inqt ſe ita hērent iſti dicebant tñ ſe gaudere . qd' hērem Craſſum
inimicū.& ꝙ oēs q Gabinio fauerēt nunq̄ eſſent mihi futuri amici.¶Illum.¶Craſſum.¶In ea cā defenſionis Gabi.
in qua erat Craſſus.¶Quorū hoīum quos dixit ſe nutu appellare.¶Iniq maliuoli:qa cū fructū ex mea liberalitate ſe
cape faterenſ:tñ dicebant ſe gaudere qd' ego mihi inimicos paraſſem.¶Honeſtiſſimos: optimos & ꝓbatiſſimos:uel
honoribus iſignes.¶Quūqꝫ alia cā quare redierit in gratiam cū Craſſo.qa Pōp. uehementiſſime ut ita faceret ab eo
petiuerat.¶Cōtendiſſet uehemēter petiuiſſet:ut nihil unq̄ magis.ſ.contēderit a me.¶Cæſarqꝫ alia cā pp Cæſ.Cōtē
tione cōtrouerſia mea & Craſſi.¶Per litteras quas ad me ſcripſit.¶Affectū mo.accepiſſe moleſtiam & dolorē.¶Rō
nem.i.reſpectū.¶Tēporū quapp multa aduerſa q̄ mihi acciderant:& pp mutatam erga me fidē hoīum potius pacē
q̄ diſcordiam ſuadebat.¶Sed ēt.na.meæ q̄ eſt mitis & facilis ad placandū.¶Craſſuſqꝫ hoc ēt dicit Plu.Craſſuꝫ ita
recōciliatū ci.ut añq̄ ad bellū parthicū ꝓficiſcereſ apud euꝫ cœnauerit.¶Quaſi te.i.tanq̄ illa cœna apte demōſtraſſet
po.ro.nos i gratiam rediiſſe.¶Teſtata teſtimonio cōprobata i ſignificatione paſſiua:ut iferius ad Curio.ut apud aiuꝫ
tuū teſtatū reliquam qd ſenſerim.¶Gratia no.mea & Craſſi recōciliata.¶A laribus a domo i ꝓuiciam ſyriam aduer
ſus parthos.¶Pene.qa fere exiſtimabat eū cœnaſſe domui ſuæ:cū cœnauit apud ſe i hortis generi.¶Nam cum dicit
Craſſum nō inuitatum ab ipſo Ci.ſed ꝙ amoris fuit idicium ipſe obtulit cœnaturꝫ apud ci. ¶Cōdixiſſet denūciaſſet
ſe uelle cœnare apud me.i hortis:& i uiridario.¶Craſſipe.piſonis ita eni cognominabatur primus gener ci.¶Quam
obrē infert ci.ꝙ ex hac recōciliatione gratiæ ſuſcepit cauſam Craſſi de pthico bello defendēdam fideliter:ſicut ꝓmi
ſerat Craſſo:qa cum ille auidiſſime illam ꝓuiciam ſuſcepiſſet pp cupiditatē & auaritiam urbe egrediēti multa qdē &
dira tribuni enunciauerunt.& ne parthis huius mali prorſus idignis bellū iferret monuerunt.cui minime parenti publi
cas execrationes extulerunt auctor Appi.ergo qa aſſumpſerat ſibi illam ꝓuiciam tribunis & aliis multis aduerſantibꝰ
C.ſuſcepit illam cauſam defendēdam.¶Cōmēdationē laudē.qa eū ualde laudaui.¶Quod q̄ rē.ſ.me defendiſſe cām
Craſſi.¶Mea fides q̄ ei diſcedēti ꝓmiſerā.¶Accepiſti ꝓperat ci.ad cōcluſionē.¶Quibus rebꝰ qa ꝑcibus & ſuaſioni
bus amicoꝝ ut dixi ſupra:& utilitate mea.¶Quam rē cāmqꝫ qa Cæſ.rem & cām de agro campano & Vatinii cauſaꝫ
& Craſſi de bello parthico defendi.¶Status cōditio.¶Pro mea pte q̄tū poſſum.¶De quo ſtatu.¶Statuas iudices .
¶Hæc eadē q̄ ſenſi.¶Si oīa fuiſſent itegra & libera arbitrio.i.ſi ēt nunc eſſem i libertate mea adhuc ſentiēdi q̄ uellē
ne ſupradictis rebꝰ eſſem cōpulſus.¶Nā rō q̄re idē ſentiret.qd' ſemel ſenſit.¶Pugnandū reſiſtendū.¶Tantas opes
tantam potētiam Cæſ.Pōp.& Craſſi.¶Delendū e ciuitate tollēdū.¶Pricipatū dñationē & ꝑeminētiam.¶Summoꝝ
ciuium:Cæ.Pōp.& Craſſi.¶Si fieri poſſe:ſi eſſet poſſibile.¶Nec ꝑmanendū ꝑſiſtendū.ſ.arbitrarer.¶Vna ſp eadeꝫ.
¶Cōuerſis rebꝰ quū res ſint mutatæ:& iam uolūtates bonoꝝ.¶Aſſentiendū.obſequendū:cedendū.¶Tpibus.quali
tatibꝰ temporꝝ.¶Nunq̄ eni rō & eſt ſnia exornatio.& eſt ſenſus.Nunq̄ eſt laudatū qd' pſtantes uiri i gubernanda rep.
ſp ꝑmaneant i una ſnia.ſed ſic ut nauta q iter ſuum i aliquē certū locū diſpoſuerat.mutato uento mutat ꝓpoſitū itine-
ris.neqꝫ cōtra tēpeſtatē nitiſ.Ita i adminiſtratione reip.mutatis rebꝰ & uoluntatibꝰ multoꝝ ſapientis eſt ēt mutare ꝓpo
ſitū & bñ gubernatorē reipu.rectori nauis cōparat.qa populus cōparaſ fluctibꝰ & tēpeſtatibꝰ a Virg.& Ci.i oratio-
ne ꝓ Milone reſpu.uero naui.adminiſtrator gubernatori nauis.Præſtantibꝰ excellentibꝰ.¶Permanſio.pſeuerantia.¶Per
petua.imutabilis.¶Sed ex ſimilitudine ꝓbat cedendū tpibus.¶Artis eſt.habeſ ars qa ēt nauigatōe dr ars.¶Obſeq.
cedere.nō ire cōtra.¶Etiam ſi portum.i.ēt ſi ita cedendo tēpeſtati.uideas tñ te nō poſſe ad portum puenire.¶Quum
uero.argumentum a minori ad maius.& eſt ſenſus ſi obſequendum eſt tēpeſtati.ēt ſi nō poſſis ad portum puenire.ſtul-
tum eſt certe nō obſeq tunc cum mutata nauigatōe & obſequendo tempeſtati ipſum portum oīno tenere poſſis. ¶Ve
lificatione nauigatōe.nā uelificare nauigare ſignificat a uelis faciendis.i.ponendis.ita eni diciſ ut Virg.Vela fecit tñ.&
Iu.Crediſ oli uelificatus athos.¶Aſſeq id.i.portum tenere.¶Stultum eſt.i.dementiæ eſt uellæ potius perſeuerare cuꝫ
periculo in nauigatione.qua cœperis.q̄ peruenire in portum ad ſalutem ea nauigatione mutata.¶Curſum nauigatio-
nem.¶Quo uelis.in portum.¶Sic adaptat ſimilitudinem.¶Cum oi.no.i.cum nos omnes debeamus nobis ꝓpone
re ocium cum dignitate.nō debemus ſemp idem facere.& eandem ſp habere ſniam.ſed debemus idem ſpectare.i.reſpi
cere ad illud ocium cum dignitate ut ipſum quacunqꝫ uia aſſequi poſſimus.dummō honeſta . ¶Ocium quies concor
dia.¶Cō.di.cum honore.¶Idem dicere.qd' ſemel a nobis ſit dictum:& i eadem pſeuerare ſnia.¶Sed ideꝫ ſp ſpecta
re.ſed unum ſp reſpicere ad qd' uel mutatōe ſniæ poſſumus puenire.hoc eſt ad ocium cum dignitate.¶Quāobrem cō
cluſio ſupioris particulæ.& repetitio eiꝰ q ſupra dixit.¶Solutiſſima liberrima adhuc i arbitrio meo. ¶Alius.in alia

ſententia.¶Adq; q̄.¶Quum non arguit a minori ad maius & eſt ſenſus:ſi omnia eſſent mihi:ut dixi,libera, tamē nō ali⁹ eſſem q̄ nunc ſum:ſed cum beneficia Cæſ.& Pomp.me alliciant.ut ita ſentiam.& me cogant iniuriæ eorum:qui a me bene affecti gaudent tamen malis meis:libenter adducor ut eam ſententiam habeam quæ & mihi & reip.ſit utilis. ¶Alliciar adducar.& blande attrahar.¶Beneficiis.¶Cæſa.& Pom.¶In hunc ſenſum in hanc ſententiam q̄ nunc habeo:non aduerſando Cæ.pom.aut Craſſo.¶Compellar cogar.¶Iniuriis eorum qui dicebant ſe gaudere ꝙ Craſſum haberem inimicum.& omnes qui Gabinium defenderent nunq̄ futuros mihi amicos.¶Facile libenter.¶Patior per-

M.T.C.Lentulo imperatori.S.P.D.

QVod rogas ut mihi mea ſcripta mittā:quæ poſt diſceſſum tuum ſcripſerim:ſunt orationes quædā quas Menocrito dabo: neq; ita multæ ut ptimeſcas.Scripſi ēt carmina quædā: nā ab orationibus diſiungo me:referoq; ad māſuetiores muſas:quæ me maxime ſicut iam a prima adoleſcentia delectarunt. Scripſi etiam Ariſtotelico more quemadmodum quidem uolui tres libros ī diſputatōe ac dialogo de oratore quos arbitror Lētulo tuo fore nō iutiles . Abhorrent enī a cōibus preceptis & omnem antiquorū & ariſtotelicam & iſocraticam rationem oratoriam complectūtur. Scripſi etiam

mitto.¶Rationibus commodis. ¶Conducere utilia eſſe.¶Apertius manifeſtius. ¶Legatus in gallia. ¶Et nul.mi.i.nihil unq̄ dixit taʒ paruum:aut feci pro Cæ.quod ille non ita habuerit gratum:ut uideretur mihi quodammodo obligatus.¶Minimum dictum quāto magis maximum dictum ſi minimum etiam cum ſumma gratia accepit. ¶Non modo nedum i.multo magis factum: hoc eſt ſi quid pro eo feci.¶Illuſtri aperta:clara.¶Gratia gratitudine:quia omnibus commemorabat quæ pro eo dixiſſem aut feciſſem. ¶Deuinctum aſtrictum obligatuʒ cum potius ego ei eſſem obligatus.nam Cæſ.profecturus in galliam petiuit.C.legatum ſuum.Sed ille arte Clodii reuocatus ē:cuius legationis locum ſubiuit poſtea Qu.C.eius frater.Gratia fauore & beniuolentia:quam habet Cæ.apud omnes. ¶Et opi. potentia.i. eandem capio uoluptatem & fructū de gratia & opib⁹ Cæ.q̄ de meis. ¶Nec ali.ſenſus cum multi me deſtituiſſent & recepiſſent poſt reſtitutionem meam.non uidebar poſſe aliter deiicere eorum perfida conſilia:niſi doctrina & conſiliis meis adiunxiſſem etiam beniuolentiam potentum uirorum.Pom.Cæ.& Craſſi:qui me iuuare & tueri poſſent.¶Frangere deiicere proſternere. ¶Cōſilia de me quæ de me cogitarent.& agitarent.¶Proditorū qui me deſtituerunt cum ante ſimulaſſent:ſe mihi eſſe amicos:alii codices habēt. ¶Perditorum ſceleratorum.¶His præſidiis quæ mihi eſſent ad tutelam.& intelligit doctrinam ſuam:ingenium: conſilium & animi fortitudinem.¶Quæ ſemper habui quæ ſemper in me fuerunt.¶His ego conſiliis ſi fuiſſes pn̄s: quū capiebam hæc conſilia:exiſtimo ꝙ eſſes uſus eiſdem conſiliis:quia tu non aliter cēſuiſſes.¶Eiſdem.ſ.conſiliis: quibus ſum uſus:quia tu ipſe conſuluiſſes ut eis uterer:nec aliter facerē q̄ feci.¶Noui.dicit quare opinatur ſe fuiſſe uſurū iiſdē conſiliis etiam ſi Lentulus fuiſſet Romæ.¶Moderationem & temperantiam.¶Moderatio auctore Nonio Marcello ex modeſtia.quæ eſt fundamentum:ſoliditas.& baſis ipſa uirtutis gignitur:quæ moderatio temperet: adiungatq; modos in factis & dictis & cæteris talibus.quæ agendi officio utuntur.Temperantia uero teſte Donato pro conſilio & prouidentia ponitur.Terentius in Phormione.Si eſt patre culpam ut Antipho in te admiſerit:ex qua re minus foret rei aut famæ temperans:non cauſam dico.quin quod meritus ſit ferat.¶Tum amiciſſimum & amiciſſimum.¶Suffuſuʒ infectum aſperſum.¶Maliuolentia odio quo aliter mihi conſuluiſſes.¶Contra.i.potius.¶Magnū & excelſum.¶Ad remittendum & obliuiſcendum iniurias.¶Apertum quia non aliter ſentis.aliter ſimulas.¶Simplicem ſincerum nō duplicem & tortuoſum.¶Tales tali aio ita mutatos.¶In te erga te.¶Eadem eædem rationes.¶Mouiſſent te ut conſuleres mihi faciendum quod feci.¶Quæ mo.me.adduxerunt me ut id facerem. Sed quocunq; tempore.q.d.hæc feci te abſente.ſed quotienſcunq; potero te habere præſentem:ſemper habebo te gubernatorem omnium conſiliorum meorum.¶Poteſtas facultas.¶Fuerit mi.mo.temperator gubernator.¶Conſiliorum meorum quia nihil putabo faciendum niſi ꝙ tu cēſueris.¶Tibi erit ſicut olim habuiſti curam meæ ſalutis.quum me reſtituendum curaſti. ita habebis curam meæ dignitatis.¶Tibi eidem tibiipſi.¶Socium opere & labore.¶Comitem.i.ſentiendo & conſulendo. uel te ſequendo quoquo ieris.¶Actionum omnium quæ ages.¶Sententiarum omnium quæ dices.¶Voluntatum iudiciorum & opinionum tuarum.¶Neq; in omni.n.hoc eſt in tota uita mea nihil erit quod tam mihi faciendo proponam. q̄ ut ita me geram quod quottidie magis gaudeas te contuliſſe in me beneficia.¶Propoſita inſtituta deliberata. Lætere uæ.magis gaudeas.¶Te eſſe op.me.de me te.contuliſſe in me bn̄ficia. Si cui fortaſſe uideor in explanatione huius epiſto.fuiſſe prolixior & loquacior:exiſtimet ingens pelagus inermi cymba non eſſe tentandum. Vltimæ epiſtolæ argumentum.

Nō mō

Moderatio Modeſtia Temperantia

VAlerium iuriſconſultum irridens hortatur ad domum reuiſendam & ſuos.ne ſolus ibi eſſe uelit ubi ſapiens iter iſipientes uideatur.futurum autem id plane teſtatur:ut cum domum reuiſerit. propter tam longam abſentiam agnoſcat neminem.NIHIL reſpondeas.hoc peculiare iuriſconſultorum eſt uerbum ut dicantur his reſpondere.qui eos conſuluerint.Vnde eſt illud apud Pomponium de origine iuris ꝙ ante tempora Auguſti ius non dabatur a principibus publice reſpondendi.ſed qui fiduciam ſtudiorum ſuorum habebant.conſulentibus reſpondebant.neq; reſponſa utiq; ſignata dabant.ſed plerunq; iudicibus ipſis ſcribebant:primus hoc Auguſtus cauit.ut ex auctoritate ſua reſponderent quo maior uiri auctoritas accederet.ſed Adrianus imperator.cum uiri prætorii peterent. ut ſibi liceret reſpondere reſcripſit: hoc non peti ſed præſtari ſolere. & ideo ſiquis fiduciam ſui haberet non ſe id prohibiturum quo minus populo reſponderet conceſſum hoc eſt Maſſurio deniq; Sabino a Tiberio principe.qui grandis natu quinquagenarius uidelicet in equeſtrem ordinem receptus eſt propter ſcientię opinionem.

IO.F. E.V.

uerſibus. iii. libros de temporibus meis: quos iamprĭdē ad te miſiſſem: ſi eſſe edendos putaſſem. Sunt enim teſtes: & erunt ſempiterni meritorum erga me tuorum meæque pietatis. ſed quia uerebar non eos: qui ſe læſos arbitrarentur: etenim id feci parce & molliter. ſed eos quos erat infinitum bene de me meritos omnes nominare: quos tamen ipſos libros: ſi quem cui recte committam inuenero: curabo ad te perferendos: atq; iſtam quidem partem uitæ conſuetudinis noſtræ: totam ad te defero. Quantum litteris: quantum ſtudiis ueteribus noſtris delectationibus cōſequi poterimus: id omne ad arbitriū tuum: qui hæc ſemper amaſti libentiſſime conferemus. Quæ ad me de tuis rebus domeſticis ſcribis. quæq; mihi commendas ea tantæ mihi curæ ſunt: ut me nolim admoneri: rogari uero ſine magno dolore uix poſſum.

VBER.

Quod rogas. ¶Hæc pars ſuperioris epiſtolæ omnino eſſe uidetur: licet a plærīſq; pro epiſtola ponatur: quod ideo putatum eſt: quia a mentione Appii. Cæſa. Pom. Craſſi & Vatinii diſceſſit: ſed hic reſpondet aliis partib⁹ epiſtolæ Len. quia & de omnibus ſupra memoratis quæſiuerat Len. & inſuper rogauerat eum: ut quæ poſt ꝓfectionem ſuam in ciliciam ſcripſiſſet: ad ſe mitteret. ¶Itaq; oſtendit Ci. quæ ſint in ea ſcripta: inter quæ maxime laudat libros: quos de oratore ſcripſit ad Qu. fratrem & poſtea adducit cauſam quare nondum ediderit libros: quos de tēporibus ſuis ſcripſerat. Deinde pollicetur diligentiam ſuam in rebus domeſticis Len. de quibus dicit ſe non poſſe ab eo rogari ſine dolore: commendat poſtea ei negocium quoddam. Qu. fratris quod uidetur fuiſſe de emptione cuiuſdam fundi in Cilicia: quē Qu. Cice. magnificaret. Subdit deinde uarias quaſdam ſententias de ſucceſſione Len. in ipſa prouincia: quia Appius cuperet ei ſuccedere. hortatur autem Len. ut ei prouinciam concedat. Poſtremo ei conſulit ut ſibi reconciliet publicanos quos a ſe aliquantulum alienauerat.

Oratio

¶Quod rogas. quod oras. & eſt reſpondendi modus. ¶Orationes. oratio uariis modis accipitur: ſed hic pro oratione quæ partibus rhethoricis conſtat. Neq; ita multæ. i. tot tā multæ. ¶Vt pertimeſcas. multitudinem earum. ¶Carmina. poemata. ¶Ferre. ne uideatur relinquere penitus. ¶Ab orationibus. a ſoluto dicendi genere: quod enim certo pedum numero non conſtat oratio appellatur: uel certe. Ab oratiōibus. a cauſis forenſibus in quibus ſolebam multum uerſari. ¶Māſuetiores. amœniores. Delectant enim carmina quaſi ſyrenū cantus lōge magis q̄ oratio ſoluta. ¶Refero me. quia antea his operam dederat: ut ipſe dicit. ¶A prima adoleſcentia. quia ut Seruius ē auctor: quælibet ætas tris partes habet. Primam: mediam. & præcipitem. ¶Scripſi. compoſui. ¶Dialogo. dialogus non eſt: ut imperiti interprætantur ſermo duorum: a dia quod eſt duo: quod nuſq̄ legitur: ſed eſt quælibet oratio: ubi diſputātes introducunt quotquot auctori libueris. Dicitur autē a uerbo græco. διαλεγομαι diſputo. Iō dixit Cice. diſputatione. ¶Et. ſtat expoſitiue pro. i. ¶Quemadmodum uolui. arbitrio & iudicio meo. ¶De oratore. quo opere Cice. uehementer gloriatur: ut inferius li. vi. epiſto. ad Leptam ſcribens in quadā epiſtola quæ incipit. ¶Simulac accepi. ¶Ariſtotelico. nō ꝙ Ariſtoteles aut Iſocrates dialogo utant: ſed hoc dicit ꝙ ſcripſit libros de oratore more Ariſtotelico & Iſocrateo. ſ. relicto forenſi dicendi genere: ſic ut illi reliquerūt. ut ipſe Ci. in primo offi. Eodēq; mō de Ariſtotele & Iſocrate iudicio quorum uterq; ſuo ſtudio delectatus contempſit alterum. uel quia idem fecit quod Ariſtoteles & Iſocrates. qui poſt philoſophiæ tractatus ſcripſerunt etiam præcepta Rhetorices ſicut Cice. oſtendit in li. de diuinatione. his uerbis. Quum Ariſtoteles & Theophratus cum ſubtilitate: tum copia excellentes uiri. cum philoſophia dicendi & præcepta coniunxerunt. noſtri quoq; oratorii libri in eundem librorum numerum referendi uidentur. ¶Iſocrates autem Gorgiæ Leontini philoſophi auditor fuit. cuius domus. ut Cice. in Bruto refert. quaſi ludus quidam atq; officina dicendi patuit de quo ita dixit. Quanq̄ forenſi luce caruit. intra parietes aluit aliam gloriam. quam nemo quidam meo iudicio poſtea eſt conſecutus. cuius e ſchola uelut in oratione meminit. uelut ex equo troiano innumerabiles oratores prodierunt.

Dialogus

Iſocrates

Metrum

¶Verſibus metris ſed metrum nomen eſt declarationis. quo raro utuntur auctores. niſi declarationis cauſa: ut ſi grammaticus dicat: metrorum multa ſunt genera: non autem legi metra tua: nec in oratione ſoluta: nec in carmine: ſed uerſus: carmina: numeros: muſas. aut utemur periphraſi: hoc eſt circūlocutione: ut ponendo nomen unius muſæ pro carminibus. aut citheram appollineam: aut cantus phœbeos & pierios & ſimilia. Metrum apud poetas idoneos nunq̄ nemini legere. ¶Temporibus meis. non omnibus temporibus uitæ meæ. ſed his quibus primum in rep. florui in conſulatu meo. deinde ab inimicis uexatus in exilium miſſus & inde reuocatus. hæc enim ſua tempora appellat. ut ſupra. ſicut & meis tpibus ſcimus & nonnullis aliis accidiſſe. ¶Edendos. exhibendos proferendos. Nam edere ab e & do compoſitum ſignificat proferre. & maxime ut eſt digeſtis de edendo. ſignificat copiam deſcribendi facere. & in hac ſignificatione poteſt optime hic accipi. ¶Meritorum. oſtendit in prima epiſtola. ¶Meæq; pietatis. ſ. erga te in prima epiſtola. Ego in omni officio ac potius pietate. Sed ſubaudi non putaui edendos. ¶Quia ue. timebam. ¶Læſos offenſos. ꝙ ſcripſiſſem me ab eis iniuſte oppugnatum. aut eos mihi inuidiſſe. ut dixi ſupra. ¶Id feci. i. læſi. ¶Parce moderate. non etiam quantū merebanť. ¶Molliť. non acerbe indulgenti aīo. qa non in eos acriter inuectus ſum. ¶Sed eos. ſubaudi uerebar. ¶Erat infinitum. res infinita & quodammodo impoſſibilis. ¶Nominare oēs. oēs noīatim declarare. qa fuerant pene innumerabiles. ¶Cōmittam credam tradam. ¶Recte. tuto & fideliter. ¶Atq; iſtam. pollicetur ſe eſſe cōicaturū cū Lentulo quæcūq; ſcribet aut leget. ¶Vitæ. quā cōſumo in ſcribēdo. ¶Cōſuetudinis. qa conſueuerat Cic. aſſidue uerſari in litteris. ¶Quantum litteris. declarat quæ ſit illa pars. ¶Litteris cognitiōe litterarum. ¶Veteribus. quibus a teneris annis operam dedimus. ¶Delectationibus. liberaliū diſciplinarū. ¶Cōſequi. efficere. Cōferemus. attribuemus. Ad arbi. tuū. ut uoles. ¶Hæc amaſti. i. his delectatus es. ¶Hec. i. talia. ¶Domeſticis. familiaribus priuatis. ¶Noli admoneri. quia pp meum in te amorē. ꝓ me ipſe recordor. ¶Rogari. orari. Sine dolore. quia puto diffidere beniuolentiæ noſtræ.

Edo.

¶Quod de Qu. fratris. ad aliam epiſtolæ Lentuli partem reſpondet: in qua ſe excuſauerat qđ non potuiſſet Qu. Ci. negociũ conficere. qa priore eſtate morbo iplicitus in ciliciã ire non potuiſſet: ſed tñ nũc daturũ operã ut cõficeret: uidetur aũt ut dixi: negociũ hoc fuiſſe fundus. quẽ. Qu. Ci. opa Lentuli emere cupiebat: quẽ ab eo tanti fieri dicit Ci. ut eo ſibi adiuncto exiſtimet patrimoniũ ſuũ ꝑ ipm Len. fuiſſe cõſtitutũ. ¶Implicitus. impeditus. Trãſire. ex cypro. Naʒ ut uiſum eſt in epiſtola q̃ incipit. Legi tuas litteras ꝑerat Lentulus Cypro & Ciliciæ. ¶Cõficere. ꝑficere: exeq: abſoluere. ¶Nũc facturum. ſubaudi quod ſcribis te. ¶Eiuſmodi. tale: talis momenti. Adiũcto. addito ſibi uel rebus ſuis. ¶Cõſtitutũ. cõfirmatũ: ſtabilitũ. ¶Studiis. litterarũ. ¶Exercitationibus. quid potiſſimum ſcribat & in quo ſe exerceat. ¶Exiſtimes iudices. Neminẽ. i. neminẽ ab aliquo magis fuiſſe amatuʒ q̃ te a me. Idqʒ. neminem fuiſſe cariorẽ cuiq̃: q̃ te mihi. Sentias. cognoſcas. ¶Oẽs gentes. tã externe q̃ italæ. Etiam poſteritas. etiam qui poſt nos naſcentur. Appius: dicit quid Appius diceret de ſuccedendo ipſi Lentu. ¶In ſermonibus. collocutionibus amicorũ priuatis & familiaribus. Dictitabat. ſæpe & frequenter dicebat. Etiã in ſe. quaſi in loco publico: ubi uellet uerba ſua põdus habere. Ferre. ꝓmulgare. ¶Legẽ cu. lex curiata non a Curio latore: ſed a curiatis comitiis de qbus ſupra diximus dicta eſt: quoniam a comitiis curiatis erat cõſtituta: q̃ lex ꝓhibebat prouinciã cuiq̃ deſignari ſine ſorte: hoc ẽ ne ꝑtores aut ꝓconſules aut imperatores ſuccedere in prouinciis poſſent: niſi eas prius inter ſe ſortiti fuiſſent huic contraria fuit lex cornelia: qua ꝑmittebatur ut ꝓuinciæ etiaʒ ſine ſorte deſignari poſſent ſine ſenatu: creatus igitur cõſul Appius dicebat. ꝙ ſi liceret ferre legẽ curiatã. ſortiret cum collega prouinciã. Si autẽ lex curiata non eſſet q̃ ꝓuinciã ſortiri iubebat: dicebat ſe ſeꝑaturũ ꝓuinciã cũ collega: ut college cõſulatus in urbe. ſibi uero i ꝓuincia obtingeret. ſuccederetqʒ Lẽ. neqʒ neceſſe eſſe ſibi q eſſet cõſul ferre illã legem curiatam: qa ſenatus ꝑ legẽ corneliã decreuiſſet ut ille ꝓuĩciã hẽret nõ obſtãte lege curiata. & quoniã itroiſſet in urbẽ ad petẽdũ cõſulatũ: dicebat ſe habiturũ iperiũ. qa tpe comitiorũ qui cõſulatum peteret adeſſe neceſſe erat. Auctor Appi. li. ii. ubi de Cæſa. cõſulatu loqtur. Opus eẽ conſuli. ſ. ferre legẽ curiatã. & ſubaudi dixit uident tñ eẽ cõtraria opus eẽ & neceſſe nõ eẽ ſed nõ ita ẽ. nã opus eẽ ad officiũ ꝑtinet. neceſſe uero ꝙ ſe aliter hẽre nõ põt: ut opus eſt ꝑceptori bñ inſtituere diſcipulos. ſed nõ eſt neceſſe: ſic ergo dicebat Appius ad cõſulẽ ꝑtinere ferre lege curiatam. ſed nõ neceſſe eſſe. qa ad hoc non cogeretur. quia eſſet conſul. quo ergo dixit ſi licitũ eſſet ſoluit. qa aut tpa comitiorũ ꝓhibebant. q̃ fortaſſe tunc non fiebant: aut qa illa lege teſte. A. Gel. minoribus magiſtratibus creãdis magiſtratus dabat. ſicut maiores magiſtratus centuriatis comitiis fiebãt. ¶Ergo ſi licitũ eẽt qa magiſtratus erat maior q ea lege non dabat. Maiores aũt magiſtratus eodem Gellio teſte ſunt eẽ ſores conſules & ꝑtores: reliq minores appellant. ꝑtores aũt cõſulum collegæ eſſe poterant. & eodem auſpicio creabãtur. ¶Separaturum diuiſurum ſine ſorte. alii codices habent ſe pacturũ. quod nõ diſplicet mihi. ut pacturum. i. conuenturum. Cum collega. ut ille in italia remaneret. ipſe uero in prouinciam ꝓficiſceret. Quod in urbem introiſſet: poſt comitia cenſuriata. q̃ in campo martio extra pomeria hẽbantur. & conſuli q poſt ſenatuſconſultum ex comitiis introiſſet i urbem licebat & ꝑmittebatur per legem corneliam ire cũ imperio in prouinciã. quam haberet ex ſenatuſconſulto. Itaque hac lege cornelia dicebat Appius ſe ſucceſſurum Len. ſine le. curiata. quam non eẽt ei neceſſe ferre pp cãs ſupradictas. ¶Se imperium habiturũ. ſubaudi dixit. ¶Quod in urbem introiſſet. qa centuriata comitia inter pomeria fieri nephas eſſet, qa exercitum extra urbẽ iperari oporteat. intra urbem imperari ius non ſit. auctor. A. Gel. Quod ad te ſcribat tibi eẽ agendũ de dimittenda ꝓuincia ſucceſſori. ¶Varias opi. diuerſas eſſe ſnias an Appius tibi iure ſuccedere poſſit per legem Cor. an nõ. Sunt q pu. declarat unam opinionem. ¶Sine le. cu. ſine qua ſucceſſor dari non põt. ¶Sunt ẽt q. ſubaudi putẽt. ¶Reliq. ſubſtituti loco tui. ¶A te. ſine auctoritate ſenatus. ¶Mihi. põit cõſilium ſuũ dicitqʒ ꝙ non tam certum habet quid ſit de iure: quãquã ne de hoc quidem ualde dubitat: quã certum hẽt quod ad eius ſummam ãplitudinẽ & dignitatẽ ꝑtinet. prouinciã ſtati ſucceſſori cõcedere. ne uideatur fuiſſe nimiũ cupidus illius ꝓuinciæ retinẽdæ. ¶Qua

Quod ad me de Qu. fratris negocio ſcribis te priore æſtate quod morbo impeditus in ciliciam non tranſieris conficere non potuiſſe: nunc autem omnia facturum ut conficias: id ſcito eſſe eiuſmodi: ut frater meus uere exiſtimet adiuncto iſto fundo patrimonium fore ſuum parte conſtitutum. Tu me de tuis rebus omnibus & de Lentuli tui noſtrique ſtudiis & exercitationibus uelim q̃ familiariſſime certiorem & quam ſæpiſſime facias: exiſtimeſque neminem cuiquam neq; cariorem neque iucũdiorem unquam fuiſſe quam te mihi: idque me non modo ut tu ſentias: ſed ut omnes gentes: etiam ut poſteritas omnis intelligat eſſe facturum. Appius in ſermonibus antea dictitabat poſtea dixit etiam in ſenatu palã ſeſe licitum ſi eſſet legem curiatam ferre: ſortiturum eſſe cum collega prouinciam. ſi curiata lex non eſſet: ſeparaturum cum collega: tibique ſucceſſurum: legemque curiatam conſuli ferre opus eſſe: neceſſe non eſſe. ſe quoniam ex ſenatuſconſulto prouinciã haberet: lege cornelia imperiũ habiturum: quod in urbẽ itroiſſent. Ego qd ad te tuorũ quiſque neceſſariorum ſcribat neſcio: uarias eſſe opiniones intelligo. ſunt qui putãt te nõ poſſe decedere: quod ſine lege curiata tibi ſuccedatur. Sũt ẽt q ſi decedas: a te relinqui poſſe qui ꝓuĩciæ ꝓſit. tã mihi nõ de iure: certũ ẽ q̃q̃ ne id quidem ualde dubium eſt quã illũ ad tuam ſummam amplitudinem: libertatem: dignitatẽ: quam te ſcio libentiſſime frui ſolere: pertinere ſine ulla mora prouin

Lex curiata

Opus ẽ Neceſſe eſt

Maiores magiſtratus

cia ſucceſſori cõcedere. preſertim quũ ſine ſuſpitiõe tuæ cupiditatis non poſſis illius cupiditatem refutare. Ego utrunq; meum puto eẽ & quid ſentiam oſtendere: & ꝗ feceris defendere. Scripta iam epiſtola ſuperiore accepi tuas litteras de publicanis: quibus æquitatẽ tuã non potui nõ probare: facilitate aũt quid uellem cõſequi potuiſſes. ne eius ordinis quẽ ſemp ornaſti rẽ aut uoluntatẽ offenderes: equidẽ nõ deſinã tua decreta defendere. Sed noſti cõſuetudinem hoium. Scis ꝙ grauiter inimici illi ipſi. Q. Scæuolæ fuerint: tibi tamẽ ſum auctor: ut ſi quibus reb⁹ poſſis eũ tibi ordinem aut recõcilies: aut mitiges. Id & ſi difficile ẽ: tamẽ mihi uꝛ eẽ prudẽtiæ tuæ. Vale.

M.T.C. Valerio Iuriſcõ. S.P.D. XI

CVr enim tibi hoc non gratificer: neſcio preſertim cũ his tẽporibus audacia pro ſapiẽtia liceat uti. Lẽtulo noſtro egi ꝑ litteras tuo noĩe gratias diligẽter: ſed tu ueli deſinas iam noſtris litteris uti: & nos aliquãdo reuiſas: & ibi malis eẽ: ubi aliquo numero ſis: ꝗ iſtic: ubi ſolus ſape uideare: ꝗꝗ qui iſtinc nunc ueniunt: partim te ſuperbũ eẽ dicunt: quod nihil reſpondeas: partim cõtumelioſum: ꝙ male reſpondeas. Sed iã cupio tecum corã iocari. Quare fac ut ꝗprimum uenias: neq; in Apuliã tuam accedas: ut poſſimus ſaluum te ueniſſe gaudere. Nam illo ſi ueneris tanquã Vlyſſes cognoſces tuorum neminem. Vale.

libertate. ¶ Frui ſolere. i. delectari. ¶ Sine ulla. m. ſtatim. ſine iuſſu ſenatus. ¶ Illius. appii. ¶ Cupiditatẽ. erat. n. cupidiſſimus obtinẽdi illã ꝓuinciã. ¶ Ego utrũq;. excuſat ſe ꝙ ei uideat dediſſe cõſiliũ ſuũ. dicit igit ad ſe pertinere & dicere Lẽ. qđ ſentiat: & defendere qcq̃ ille fecerit. ¶ Vtrũq;. ſ. qđ ſequit. ¶ Q̃ o. a ſe. ¶ Siue bñ ſiue male. ¶ Scripta iam. e. hæc eni adduio ꝗdam epiſtolæ. ¶ De p u. cõtra quos appius q̃dã decreta noua fecerat eis dãnoſa. ¶ Quib⁹ lit is. ¶ Nõ ꝓ laudare & cõfirmare. ¶ Aeqtatẽ. t. qa cognoui te æqtate adductũ cõtra eos feciſſe: qđ feceris. ¶ Facilitate aũt. benignitate ignoſcẽdo. ¶ Cõſeq. efficere. ¶ Ne of. ne læderes. Eius or. publicanorum. ¶ Ornaſti. laudaſti: & honoraſti. ¶ Eqdem. ſenſus eſt: nõ ceſſabo defendere qcqd decreueris i ꝓuicia. ſed exẽplis aliorũ edoceri debes dũ ſcias q̃les ſoleãt eẽ publicani in eos q aliqd cõtra uolũtatẽ eorum decernunt. ¶ Hoium. publicanorũ. ¶ Ipſi il. hñt emphaſi geminata ꝓnomia. q. d. tam æquo & iuſto. ¶ Qu. Scæuolæ. iuris ꝑitiſſimo. ¶ Tibi tñ. ꝗꝗ eos offendiſti. ¶ Sum. au. ſuadeo. conſulo. ¶ Quibus ra. aliquibus rõnibus. ¶ Reconcilies. reducas in gratiã. ¶ Aut mitiges. placatiorẽ reddas: ne tã grauiter ſit tibi inimicus. ¶ Id uel recõciliari. uel mitigari ordinẽ publicanorũ. ¶ Difficile. qa ualde ſunt irritati & tibi infeſti ꝓpter tua in eos decreta. ¶ Eſſe prudentiæ tuæ. tuæ ſapientiæ: ut quacunq; ratione eum ordinem tibi reconcilies.

CVr. n. hæc epla nõ ſcribit ad. P. Lẽ. ad quẽ ſupiores: ſed ad. L. Valeriũ q ſe iuriſcõſultũ ꝓfitebat: & appellari gaudebat. Itaq; i epla eũ irridet Ci. & deide hortat ut tãdẽ Romam reuertat: ne totiẽs litteras ab amicis expectet: & malit eẽ Romæ: ubi multi alii ſunt iuriſcõſulti. ꝗ i cilicia ubi ſolus ſapere uideat. Deide ꝗuis cũ eo iocari uideatur: tñ cũ arrogãtiæ carpit. ¶ Cur eni. qdã dicũt deeſſe pricipiũ huic epiſtolæ: qa eni ꝑticula nõ cõueniat pricipio oratiõis: ſed nõ aduertũt pricipiũ epiſtolæ iũctũ eſſe cũ fine tituli epiſtolæ. nã cũ dicit. M. T. C. S. D. L. Valerio iuriſcõſulto ſubdit. Cur. n. ti. hoc nõ gra. ne. hoc ẽ neſcio cur i hoc tibi nõ morẽ gerã: ut te iuriſcõſul. appellẽ. ¶ Gratificer. gratũ faciã: qa ſcio te hoc nomie delectari. ¶ Audacia. qa hic Valerius uſurpat ſibi nomẽ iuriſcõ. cũ tñ hẽret paruã cognitionẽ legũ: ut ipſe Ci. li. iii. ad Appiũ. L. Vale. iuriſcõ. ualde tibi cõmẽdo: ẽt ſi nõ eſt iuriſcõ. meli⁹ eni ei cauere uolo ꝗ ipſe aliis ſolet. erat aũt hic L. Vale. in cilicia apud Lẽtu. ibiq; mãſit poſt diſceſſum Len. cũ Appio q ei ſucceſſerat: ut ex ꝑdictis uerbis Ci. facile cognoſcit. ¶ Pro fa. ſicut tu uteris. ¶ Egi. g. dixi gratias. ¶ Tuo no. tuis uerbis. tua ut dicam ꝑte: qa bñmeritus erat Lẽ. de hoc Valerio. ¶ Deſinas. ceſſes: omittas. ¶ Vti noſtris litteris. uel ꝗs ad te ſcribo uel ad alios ꝓ te. ¶ Aliqñ. tãdẽ. ¶ Reuiſas. reuideas: ad uidẽdũ uenias. ¶ Malis. poti⁹ uelis: ¶ Ibi. Romæ. ¶ Aliquo nũero. ſimiliũ tui: & coꝝ q ſunt legũ periti. ¶ Solus. qa es iter barbaros & iperitos. ¶ Quãq̃. nũc Ci. licet uideatur iocari. tñ ſerio carpit eũ. ¶ Iſtic. ubi tu es: nã hic ſignat locũ pñtẽ ei q loqtur. Iſtic ad eũ q audit: Illic locũ ſignat abſentem ab utroq;. eodẽq; mõ ſignificãt ꝓnoia: hic: iſte: ille: & reliq̃ oia aduerbia ab eis deducta quecũq; motũ ſignificẽt. ¶ Parti: ordo ẽ. quãq̃ q iſthinc ueniũt: ſubaudi eorũ. ¶ Parti di. i. ꝑs dicit: ut declarat. A. Gel. & ꝓbat exẽplis. ¶ Supbũ. elatũ: arrogãtẽ. ¶ Quod nihil rñdeas. ſupboꝝ eni ẽ ſalutãtib⁹ aut petẽtib⁹ nõ rñdere. Cõtumelioſum iniurioſum. ¶ Male. inhumane cum cõtumelia. ¶ Sed iã. ne aduertat hæc ſerio dicta. ſtatim intulit ſed iam. ¶ Corã uerbis. ¶ Quare. concluſio. ¶ Fac. modus hortãdi potius ꝗ imperãdi. ¶ Quãprimum: una eſt dictio compoſita: & ſignificat ualde cito. Quãprimum uero duæ ꝑtes ſunt neceſſeq; eſt eis adiungere duo uerba: ut eſt illud Virgilianum. Quãprimum paſti repetet ꝓſepia tauri: Si qua tui corydonis habet te cura: uenito. ¶ Apuliam tuam. uel unde hic eẽt oriundus: uel in qua ille diutius cum aliqua gratia fuiſſet. Eſt autẽ Apulia ꝓuincia italiæ mari Adriatico cõtermina: ꝗ & iapygia dicta eſt ab iapyge Dædali filio q eam regionẽ tenuit uſq; ad dauniam. ¶ Saluum. incolumẽ. ſ. te ueniſſe huc: non in apuliam. ¶ Illo. illuc. ¶ Tanꝗ Vly. q poſt longos maris errores cum domum rediiſſet: tam a ſuis nõ cognoſcebat: ꝗ eos nõ cognoſcebat: ita ꝙ a Telegono filio: quem ex circe ſuſcepat ꝑ imprudẽtiam eſt interemptus. Soli tñ canes teſte Homero caudarum adulatione aduentum dñi exceperunt. ¶ Neminem. nullum & elegãter dictio negatiua locatur i fine oratiõis: nullus autẽ gñaliter ad oia referẽ: ut nullus hõ: nullus ager: nullus lapis. nemo uero tantum ad hoies. licet Virg. dixit. Turne ꝙ optanti diuum ꝓmittere nẽo Auderet: nemo. n. iproprie ꝓ null⁹ poſuit: cũ de deis loqreẽ: qđ poetæ cõcedit: oratori nullo modo

Hic
Iſtic
Illic

Quam
primum
Cumpri
mum
Apulia
Iapygia
Nemo
Nullus

M.T.C. Epiſtolarum familiariũ Liber Secundus

M.T.C.C. Curioni. S.P.D.

Váquã me noíe neglígétiæ ſuſpectũ tibi eẽ doleo: tamẽ nõ tã mihi moleſtũ fuit accuſari abs te officiũ meũ: q̃ iucũdũ requiri: pſertim q̄ i quo accuſabar culpa uacare: i quo ãt te deſiderare ſignificabas meas litteras præ te fers: pſpectũ mihi quidẽ: ſed tamẽ dulcẽ & optatũ amorẽ tuũ. Equidẽ nemínẽ ptermiſi: quẽ qdẽ a te peruẽturũ putarẽ cui lrãs nõ dederí. Etení quis ẽ tã i ſcribẽdo ípiger q̃ ego: A te uero bis terue ad ſũmũ & eas p breues accepí. Quare ſi íniquus es í me iudex. cõdenabo eodẽ ego te crĩe. Sin me id facere noles: te mihi æquũ pbere debebis. Sed de lrís hactenus. Nõ.n. uereor ne nõ ſcribẽda te expleã: pſerti ſi in eo genere ſtudiũ meũ nõ aſpnabere. Ego te abfuiſſe tandiu a nobis & doleo q carui fructu iucũdiſſimæ cõſuetudinis tuæ: & lætor q abſens oía cũ maxía dignitate es cõſecutus: Quodq; í oíbus tuis rebus meis optatís fortuna reſpõdít. Breue ẽ q me tibi pcipere meus í te icredibilís amor cogit. Tãta ẽ expectatio uel animí uel ígenii tui: ut ego te obſecrarẽ obteſtariq; nõ dubitẽ: ſic ad nos cõfirmatus reuertare: ut quã expectatiõnẽ tui cõcitaſti hãc ſuſtinere ac tueri poſſis. Et q̃m meã tuorũ erga me meritorũ memoriã nulla unq̃ delebit obliuio: te rogo ut meminerís q̃tæcũq; acceſſiões tibi fiẽt: & fortũæ & dignitats: eas te nõ potuiſſe cõſeq: niſi meis puer olím fideliſſimis atq; amãtiſſimis cõſiliis puiſſes. Quare hoc aío in nos eẽ debebis: ut ætas noſtra iã ígraueſcẽs í amore atq; ín adoleſcentía cõquieſcat tua. Vale.

VBER.

Vanq̃ me noie. ℂHic Curio ad quem nũc Cic. ſcribit: auũ & patrẽ egregios oratores habuit. & ipſe in dicendi facultate clariſſimus: qđ iter fortunæ exẽpla annumerari põt: hic poſterior in initiis diſſenſionũ Põpeii & Cæ. tribun⁹ electus ẽ populo acceptiſſimus Cæſ. inimiciſſimus: ad dicẽdũ paratiſſimus: quẽ poſtea plurimo ære alieno oppſſuʒ. ut ꝓ ſe ageret Cæ. facile adegit. auctor Appia. lib. ii. Añ uero hæc tp̄a quũ adhuc pene adoleſcẽs magiſtratũ gereret in Aſia. p litteras accuſauit Ci. negligẽtiæ: cõquerens q ab eo nihil litterarũ accipet: ad quẽ Ci. rñdet huiuſcemodi accuſationẽ p ſe ferre quendã amorẽ: cũ oñdat ſe deſiderare officiũ Ci. in ſcribendo. Excuſat tñ ſe Ci. q nõ fuerit negligẽs: ſed plures ad eum lr̃as ſcripſerit q̃ ab eo accepit. ꝓmittitq; ſe poſthac ſæpi⁹ ſcripturum. Deinde oñdit i q̃ta expectatiõe ſit ip̄e Curio. hortaturq; eũ ut ſpẽ de ſe ſuſceptã ſuſtieat. & tueat & ita ſe gerat ut aliqñ cõſolatiõi eẽ poſſit ſenectuti ipſi⁹ Ci. cui⁹ pceptis optime fuerat iſtitut⁹. Quanq̃. ſenſus ẽ: licet doleã qđ hẽas me ſuſpectum negligẽtiæ: cum q̃reris qđ nihil lr̃aꝝ ad te ſcripſeriʒ: tñ nõ tã moleſte tuli q accuſes officium meuʒ i ſcribẽdo ptermiſſuʒ: q̃ fuit mihi iucundum qđ ip̄m req̃ſiueris & deſideraueris. ℂOfficium. debitum meuʒ qđ ꝓ amicitia tibi pſtare dẽo ſæpe ſcribẽdo. ℂAccuſari. rep̄hendi. q itermittaĩ. ℂReq̃ri. deſiderari a te. ℂPræſerti. ꝓbatio ſupioris ppõnis. ℂCuʒ uacarẽ. cum carerem. & uacu⁹ eſſem. In quo accuſabar. i. i eo i quo accuſabar: hoc eſt inegligentia. qa nulla ime fuit. ℂSignificãs. demonſtrãs. Præ te fers. oñdis: apte idicas. ℂPerſpectum. cognituʒ. Sed tñ. q. d. licet cognoſcã me a te amari: tñ mihi dulce ẽ & optabile: ut iſtũ tuum amorem ita mihi teſtificeris exigendo a me litteras. & ſcribendo officium. ℂEqdem. icipit excuſare dicens ſe neminem ptermiſiſſe: quem putaret ad Curionem uentuꝝ: cui litteras ad eũ ñ dederit. Cui litteras ñ dederi. ad te pferendas. Is. n. p quem litteræ mittunĩ i datiuo frequentiſſime poniĩ cum hoc uerbo do. Is ad quem mittunĩ in actõ cum ppõne ad: ut ducali tabellario litteras ad te dedi: neq; eſt op⁹ addere ꝓferendas. aut aliud ſileĩ: qa elegãti⁹ itelligiĩ q̃ exprimiĩ. Legiĩ etiã apud Ci. miſi litteras ad te. & tibi p ꝓprium tabellarium. Tã ipiger. i. tã ꝓmpt⁹. & liptote: minus. n. dicit & pl⁹ itelligit. A te uero. icipit accuſare ip̄m Cic. qđ rari⁹ ab eo litteras accepit quã ad ip̄m dederit. ℂAd ſummum. q dicim⁹ ad plus. Et intereſt utrum ad ſummum dicas. Ad ſummum enim reſpicit numeri comprehenſionem: ut bis aut ter ad ſummum te uidi. Ad ſummam orationis ante dictæ aut rei ante memoratæ affert concluſionem. Sic Cice. Socratem. Ariſtotelẽ. Demoſtheneʒ igenio: doctria. & dicendi elegantia ſupauit. Ad ſummã uno Ci. dicendi facultate nemo pſtãtior iuent⁹ eſt. Tale eſt illud Iuu. Ad ſummã nõ maur⁹ erat nec ſarmata nec thrax. Qui ſumpſit pennas mediis ſed nat⁹ athenis. Et eas. ornat⁹ ẽ apud Ci. p⁹ ſubſtantiuũ añ adiectiuũ addereʒ hoc relatiuũ. Is ea id: nulla tñ neceſſitate niſi ornat⁹ cã. Vel ẽt idẽ eadẽ idẽ. ℂQuare. concluſio ſuæ excuſatiõis. & accuſatiõis Curionis. Iniqu⁹. iniuſt⁹: q de me iniqʒ iudices falſoq; ſuſpiceris me negligentem eſſe. ℂEodem cri. negligentiæ. Dicim⁹ ãt cõdẽno te crie & cris. Salu. i cati. Præter reꝝ capitalium condẽnatus: ubi etiã notandum eſt pter iunctum cuʒ ablatiuo. ℂNolles. non uoles. Id ut te

Ad ſummum
Ad ſummam

Condemno te
Crimine
& criminis

UNIVERSITA DE

negligentiæ accuſem.¶Aequum.ne me imerito accuſes.¶Sed de lit.q̄s q̄reris a me itermiſſas.¶Hacten⁹.ſit dictū.
¶Non uereor.non dubito.¶Ne expleam te.ne tibi ſatisfaciam.¶Scribendo.ad te ſæpe.Non aſpnabere: non faſti-

Præter iunctum cum ablatiuo

dies:non reſpues.¶Studium meum diligentiam.ſcribendi.¶In eo ge.litterarum.¶Ego artificioſe icipit hortari ipm Curionē.¶Tādiu.tanto tpe:fuerat.n.iēre duos annos in Aſia.Et doleo.& lætor:diuiſio eſt:rem.n.a re ſemouens utrāq; abſoluit rōne ſubiecta:ut patet.Doleo.rō prioris ptis.¶Fructu.uoluptate.¶Conſuetudinis.cōuerſationis.¶Et lætor abſoluit ſecundam ptem.¶Quod abſens.a nobis remot⁹.¶Oia.laude & de te ſpē optimā.¶Breue.facit docilē:ne exiſtimaret futurus loquacior i pricipio.¶Breue.breuis res:breue qddam.¶Quod.breue.¶Præcipere tibi. te docere uel admonere.Incredibilis.maximus qs uix poſſit credi.¶Tanta:pceptum āncedēte rōne.¶Expectatio.res bona.¶Ai tui.bñ a natura iſtituti ptibus honeſtis:hoc eſt prudentia:iuſtitia:fortitudine.& temperantia:q̄ oia animi ſunt.¶Vel ut diximus ſupra uel p & ſæpe ponit ut hic.nam utrunq; in eo eſſe uult.¶Vel ingenii.ad oia intelligēda. Eſt.n. ingenium uis q̄dam naturalis nobis inſita ad intelligendum.Obſecrare.p ſacra rogare.¶Obteſtari.adiurare:& plus ē

Vel
Ingeniū
obſecro
Quātus pro quot

q̄ obſecrare ut patet hic apud Hora.li.i.epiſt.Quod te p geniu;:dextramq; deoſq; penates.Obſecro.& obteſtor uitæ me redde priori.¶Nō dubitē.immo audeam.¶Redeas.ex aſia.¶Confirmatus.diſpoſitus & bene iſtitutus. ¶Tui. de te.¶Suſtinere.ſeruare.¶Tueri.plus eſt q̄ ſuſtinere.& ſignificat defendere.¶Et quoniam regat Ci.Curionē ut meminerit qcqd fuerit aſſecutus ſe nunq̄ fuiſſe aſſecutum:niſi paruiſſet ei cū puer eſſet ſub pceptis & inſtōne Cice.Quantæcunq;.magnæ uel etiam quot:nam quantus interdum pro quot legimus apud diuum Ambroſium:raro tamen apud hiſtoriographos:melior tamen eſt prior ſenſus.¶Acceſſiones.incrementa.¶Fortunæ.conditionis.Et dignitatis.amplitudinis.¶Puer.tu cum eſſes puer.¶Fidelissimis fidei plenis.¶Et amantiſſimis plenis amore.quæ duo ut ſupra diximus in omnibus conſiliis eſſe debent.¶Paruiſſes.aſſenſus eſſes.& re ipſa feciſſes:inſtituerat enim eum Ci.ut remp.ante omnia caram haberet:ac defenderet.¶Quare.concluſio exhortationis.¶In nos.erga nos quorum conſiliis es mul-

Adoleſcētia iuuenta

ta conſequutus.¶Ingraueſcens ſeneſcens.¶Conquieſcat conſolationem accipiat & recreet.In adoleſcentia tua.& ingenii & ai dotibus ornata.¶Adoleſcentia autem apud Ci.etiam pro iuuenta ponitur ubiq; . Sed maxime id perſpici poteſt in Catone maiore:ubi ſic inquit.Qui adoleſcentia citius ſenectuti obrepit. & alibi.Atq; ſenes meliore conditione eſt q̄ adoleſcens.& multis aliis i locis.At iuuēta poeticum eſt.

PHI.

QVanq̄ me.Appianus in Romana hiſtoria diligentiſſimus.Curionem:de quo nunc agimus:ſingulari eloquētia: graui conſilio. & magno aio fuiſſe oſtendit li.ii.de bello ciuili.& diſſentientibus Cæſare & Pompeio cum ſenatu tri.pl.fuiſſe cōmemorat.& grauiſſimas ante bellum ciuile cum Cæſare inimicitias habuiſſe.Exorto ide paucis poſt tpibus iter Cæſarem & Pompeium bello ciuili mutato conſilio ptes Cæſaris ſecutus eſt . & in Libyam miſſus a Cæſare contra Varum & Iubam impator appellari uoluit.& pugnans apud Bragadam fluuium haud longe ab Vtica interfectus eſt.& ipſi caput abſciſſum:ad iubam delatum.Hic eſt de quo meminit Hieroni.his uerbis Curio promptus & popularis orator romæ habet iſignis:q deinceps in affrica pudore amiſſi exercitus mori maluit:q̄ euadere . Et item Tranql.in uita Cæſa.Hunc autem mira quadam neceſſitudine Cice . coniunctum fuiſſe uel ex eorꝝ litteris facile poſſumus itueri.Is adhuc admodū adoleſcēs q̄ſturā gerebat i aſia.& p litteras conq̄ſtus eſt q̄tū cōiectura colligim⁹ ci. nimis in ſcribēdo negligētem eē nihilq; ad eū litterarum dare tūc has ad eum litteras ſcribēdas putauit:qbus duo com-

Quæſtura
Quæſtor
Quanq̄
Etſi
Tametſi

plectit:i primis purgat obiecta:demonſtrans ſe nō eē i ſcribēdo negligētem.ide tutandam opinionē ſumme uirtutis de ſe concitatam curionem uehemēter hortat.Et quoniam.ut diximus.q̄ſtor erat i aſia:primo qd ſit q̄ſtura docebimus . A q̄renda pecunia publica maleficiiſq; idagandis:q̄ſtores dicti ſunt.Duo primum.ide plures tam ex plæbe q̄ ex gēte patritia cōſtituti ſunt.Horum autem triplex eſt genus .& q publico ærario quos ætate noſtra camerarios ſiue camerlēgos uulgus appellat.& q maleficiis dandiſq; iudiciis pſunt quos maleficiorum iudices hodie nuncupamus.& q militie ſe-neſcalchi exercitus uulgo nominant.eſt pfecto antiqſſima huius magiſtratus origo.adeo q multi a romuli & Numæ tpibus iſtitutum exiſtimēt. Verum ego ante Tullum Hoſtilium q̄ſtores fuiſſe nō iuenio.q fuit tertius a Romulo gerendorum pterea bonorum.dicendeq; in Senatu ſniæ pricipium q̄ſturam fuiſſe comperio.Quanq̄ me noie negligentiæ ſu-

Quāuis
Licet
Nomen

ſpectum tibi eē doleo:tametſi dolendū mihi ē.q i ſcribēdo ad te ipm:tu me ſuſpicaris negligentem eē.Quanq̄. & aliis eiuſdem ſignificantiæ dictionibus.ut tametſi.& nos cum idicatiuo ſp i pricipiis orationū ita uti debemus.ut non modo Ci.ſed alios omnes uſos fuiſſe cōſpicimus.In rhetoricis.n.ſic hēt.Et ſi negociis familiarib⁹ ipediti uix ſatis ocii ſtudio ſuppeditare poſſumus.Et i officiis.Quanq̄ te Marce fili annum iā audientem Gratippum.idq; athenis abundare oportet.Et.T.Quanq̄ hæc iter nos nup notitia admodū eſt.Nolim tamen exiſtimes qn etiā in aliis uerborum modis iterdū poſſis has dictiones apponere.Nam pricipiis orationū exceptis.q̄ ſibi loca peculiariter aſciſcūt.cū aliis modis uti poſſumus ut Plinius ad cornelium priſcum.Dedit.n.mihi quantum maxie potuit.daturus amplius ſi potuiſſem . tametſi q hoi dari poſſet maius q̄ gloria laus.& æternitas.Eiuſdem ēt ſignificatiōis ſunt.licet & q̄uis.ſed nō eiuſdē naturæ. quoniā i oibus locis tā cū idicatiuo.q̄ cum ſubiunctiuo idifferenter coniungi poſſint.Noie.appellatiōe.q me negligentem appellas.Nomen alii quaſi notamē p conciſionem dicunt.nos græcum putamus ab eo dictum quod illi νεμώ.quod eſt tribuo appellatum uolunt.Nulla eſt.n.res cui non ſit nomen aliquod attributum.illūq; uere ſapientem eſſe credide-

Prænomen
Cognomen
Agnomē
Tamen

runt.q potuit rebus oibus nomen oſtendere.Oē autem qd' loqmur nomen eſt.oēſq; ptes orationis noia appellari pñt. cū prima nois ſignificātia i reꝝ oium appellatiōe uerſet. Sunt & aliæ cōplures nois ſpēs.iter quas pnomen.cognomen & agnomen iuenimus.q̄ ſic iter ſe diſcrepant.Prænomē qd' antefert noi.& id aut una aut duabus.aut tribus litteris explicat.ut.P.Publius duabus:ut Cn.Cneus:tribus:ut Sex Sextus.Id qdem a Sabinis & Romanis exortum eē pcuſſo fœdere iter eos manifeſtum eſt.Sabini.n.Romanoꝝ noia ſuis noibus anteferre cœperunt eodē mō romani Sabinorū ſuis:ut maiori beniuolētia iungerent.Cognomē maioꝝ ē a ſanguine uel familia deriuatū:ut Iulius a Iulio Aſcanio:cornelius a cornelioꝝ familia appellatus.Agnomē tribus modis accipit a fortuna ut aphricanus:a corpore:ut craſſus ab aio ut pius Aeneas.& Tarqnius ſupbus.¶Tñ.Senſus eſt nō tantū moleſte tuli:q tu me negligentiæ accuſabas quātum pfecto lætatus ſum.q dū me ita accuſabas meum ſcribendi ad te officium reqrebas ſolent plæriq; poſt hmōi dictiones:quanq̄:tametſi:q̄uis licet.& ſi adiūgere nihilominus p tñ barbare faciunt nō latine:exigunt enim iſtæ dictiōes ut in oppoſitum ipſarū locet tamen:interdum ēt ſine illis apponimus tamen.& tūc aut præintelligimus quāquā.aut idē ſignificat qd' ueꝝ.& ſed cum relatiuo coniunctum ut ſi ſic dicas curio uir fuit eloquentiſſimus:cui tamē in eloquentia

Ci.anteponas.qđ eſt idē ſi dixeris uir fuit eloquētiſſimus curio ſed cui ci.anteferendū putas Hæc duo:ſed & tñ:aut at
& tñ:elegātia aliquātulū dñt:latinitate nō differūt:& cū alteꝝ eoꝝ ſufficeret : coniungunť.ut Nil mihi reſcribas:attñ
ipſe ueni.Et ci.Sed tñ dulcē.& optatū amorē tuū & ab eo qđ antiq dicebāt.tñ idē dictum eſt.& tandem & tñ. ¶Ac
cuſati dicant qđ uolunt alii:nos accuſare dicimus tam in redarguendis reprehēdendiſq; uitiis:q̃ in deferēdis cribus iu
dici, uel cenſori:aliiſq; qbuſcunq;.Incuſare uero in redarguendis moribus adhibita quadam quærela ſine rōne ad iu
dices:& utroq; ſic ad oē genus indifferenter utimur.Te.Quid me incuſas clitipho?Et idem.¶Quam ob cām accuſer
neſcio Vir.Talibus incuſat. Incuſo te iudici non dicimus:ſed accuſo te iudici.¶Abs te.¶Has tris ablatiuas præpo
ſitiones a ab abs.ſic cum litteris collocamus.Abs cum.t.ut abs te.& abs Tu.accepimus.Aliqñ cum.q. ut Te.Abs q
uis hoīe beneficium accipere gratum eſt.Ab uero cum duabus liquidis.ut ab Romulo romano nomen accipit:& ab le
gibus Nūma appellatus cū oībus p̄terea dictionibus incipientibus a uocali:ut ab olympo olympidas dixerunt. cū io
ta conſono:ut ab Ioue principium.A uero cum cæteris iungitur : ut a Sublica pons Sublicius dictus eſt.¶Iucundum
nullam ponas differentiam.ſiue iocundum ſiue iucundum dicas,nā.o.&.u.affinitate iunguntur ſine diſcrimine:& quod
cunq; uoluptatem nobis atq; lætitiam affert.iocundum appellamus . Errant qui pro lætis iocundos uocant.Poteſt &
Therſites.triſtis:infœlix & ſtultus meo Thomæ iocundus eſſe:qūo ex eius infœlicitate & inſania capit uoluptatem
Tam & q̃:non tantum ſuperlatiuis iungi poſſunt:ut Te.q̃ minima ſpe ſi tu9erit.tam maxime patris parē in leges con
ficiet ſuas q̃tum ēt cōpatiuis & poſitiuis ut Virg.tam magnis illa tremēs & triſtibus effera flāmis: q̃ magis effuſæ cru-
deſcunt ſanguine pugnæ:poſitiuis uero hoc loco.¶Præſertim præcipue.Caue dicas ſpāliter pro præſertim : aliud eſt
enim ſpāliter:aliud p̄ſertim:& p̄cipue.& ſic nunc ponitur.ut qđ dictum eſt cōprobet.¶Accuſabar.¶Accuſabať enim
negligentiæ ſcribendi:at Ci.dicit ſe fuiſſe diligentiſſimum.& cōplures ad eum litteras miſiſſe.unde merito ſe uacare cul
pa:Eſt aūt culpa error:nec uelim intelligas culpam pro defectu in qua multi errant.nam defectus a deficiendo appella
tur qñ deeſt & deficit:ut deficiunt libri: ergo defectu libroꝝ litteris operam dare non poſſum.Iuue. Quod nil ſalit Ar
cadico iuueni culpa docentis.ſ.arguitur:ꝙ neſciuit ipſum docere:aut neglexit.non aūt defectus arguitur. qđ defuerit.
Nam p̄ſto fuit.& non docuit Tunc defect9 augeretur docentis quādo defuiſſe .¶Vacarē latinius ac elegātius:quā ſi
dixiſſet culpa carerē:non.n.proprie dicimus:careo culpa careo detrimento Tametſi Hora. dicat in epiſtolis Stultitia
caruiſſe:& Ci. Miſſinū p̄ter culpā ac Peccatū q̃ ſp caruiſti:& carebis.eſt.n.ꝓprie carere qbus indigemus.Ci.in Tuſcu.
qō.Satiatis uero:& expletis iucūdius eſt carere q̃ frui.q̄q̃ nō caret his:q non deſiderat. Alias uacare quando datiuo iū
gimus:ſignificat operam dare.ut litteris uacamus.Ecōtrario quū a p̄pōnem abltō iungimus : ut a litteris uacamus:ceſ
ſare ſignificat.Interdū uacet.ipſonaliter dicimus pro placere.aut tp̄s uacuū eſſe.Virg Et uacet annales noſtroꝝ audi
re laboꝝ.¶Deſiderare de re abſenti:& futura a ſidere deductū.Vnde apud Liuiū legimus.¶Deſiderata ſunt decē mi
lia hoium.i.defuerunt.¶Præ te fers demonſtras.præ me fero dicimus:præ te fers.præ ſe fert:& præ ſe ferunt.In pria
uero ac ſecūda pſona multitudinis nuſq̃ audiuimus:neq; legimus.¶Perſpectum antea cognitū multis in rebus.Eqdē
excuſationis initiū q̃ diligens fuerit in ſcribēdo demonſtrat:dicitq; neminē p̄termiſiſſe.quē ad Curionem ituꝝ putaret.
qn per eū litteras pferendas curaret.Eqdem apud Vir.nō niſi cū prima pſona iungiť:ut eqdem per littora certos dimit
tam: & Haud eqdem tali me dignor honore.Apud alios auctores indifferēter legimus cum oi pſona poſitum Perſius.
Per me eqdem ſint oia ꝓtinus alba.& ci.multis in locis idē facit.¶Neminē in utroq; genere uſi ſunt ueteres.Teren.
Vnum hoc ſcio neminē hic peperiſſe.Siqdem hāc dictionē in fine clauſulæ locare uolemus . ornate dicemus.ci.Illo ſi
ueneris tanq̃ Vlyſſes cognoſces tuoꝝ neminē.¶Prætermiſi.p̄termittere ex negligentia ſiue ignorātia officiū ſuū nō fa
cere.Ci.Quod a Panætio p̄termiſſū eſſe miror.Omittere eſt oino relinquere.Terē.Omitte mulierē.& Hora.Aut ſpē de
ponas.aut patrē illuſus omittas.Remittere.quaſi ſuſpēdere eſt:& p aliquot tp̄a nō exercere: intermittere uero ex aliqua
uacatione ab ope ceſſare:ut cic.in Tuſculanis.Retuli me brute te hortāte maxie ad ea ſtudia.q̃ retenta aio:remiſſa tp̄i
bus.longo interuallo intermiſſa reuocaui Cui litteras non dederim q fert litteras in datiuo ad quem perferunť in actō
cum ad p̄poſitione ponimus.¶Criſpus.¶Vulturno litteras ad catilinam dat.Et qui fert.reddit.Ad quem feruntur.ac
cipit.Scito ēt q pro cui ueteres ſcriptitaſſe.& monoſyllabum eſſe.Vir.cui pater intactā dederat. Sed per dieræſim dua
rum ſillabaꝝ interdū apud poetas fieri : ut eſt illud.¶Ex ordine fulgēs cui dat nomen ſinopes.qđ carmen ſodaticum
eſt.ex duobus ionicis a maiore.& tribus trocheis.Eodē mō huic.ut Statius.Falſus huic pēnas . & cornua ſumere ter-
ræ.¶A te uero.purgatis obiectis trāſfert culpam:ſi qua culpa eſt.in Curionē.Vero multis modis accipitur. Interdum
cōſentientis aduerbiū.alias confirmātis.aliquādo cōuenit ironiæ.ut Virg.Egregiā uero laudē . & ſpolia ampla refertis.
¶Ad ſummū ſpectat ad numeꝝ.multi tamen ſummū hic legūt nomen ꝓ aduerbio.ut infandū & toruū.ut Nauibus in
fandū amiſſis.& toruū tuētibus hirqs . Sed nō placet.Dicimus enim ad ſummū quādo ad numeꝝ referimus.ut hoc lo
co.& alibi ꝓ Milōe.ut Vnus aut ad ſummū duo inimici ſunt.q milōis cām nō ꝓbarēt.Et ad.L. Meſſeniū excepto uno
inqt & ad ſummū altero.Quādo uero ad ſummā dicimus.& in ſumma ad finē referimus alicuius prædictæ materiæ.
Quin.in corpe ꝑfecto.In ſumma non recedo.Et iuue.Ad ſummam non Maurus erat.nec Sarmata nec Thrax.Q ui
ſumpſit pennas.mediis ſed natus Athenis.¶Etenim.i.nam.eſt enim cālis coniunctio. ¶Perbreues ualde breues.Maio
rem tamen uim habet in compōne præ quam per.nec cum omnibus uocabulis indifferenter coniungi poſſunt.¶Nam
præ quædam aſpernantur quædam amant.& econtrario per.ut præpotens.præcelſus.prælatus non enim perpotens.
percelſus perlatus dices.Item periucundus pergrauis.perpulcher.perbreuis dicimus.præ aūt iſta non admittunt.¶Ac
cepi accipe litteras dicimus.recipe litteras nō dicimus.ſi Tullium uolumus imitari.At Pli.nepos recipere litteras dicit
frequētiſſime.¶Quare utriuſq; partis q̃relaꝝ cōcluſio.¶Iniquus iudex ut me in ſcribēdo negligētē exiſtimes.¶Eodē
crīe eadē ſuſpitione negligētiæ.Nā nūc crimē pro ſuſpitiōe poniť ut Vir.Formidine crimē acceruat & ſp q̃ odiis & crīe
Drāces Infenſus iuueni.¶In me ut Quid meus Aeneas in te cōmittere tantū.eſt.n.in tam i appōe q̃ in compōne dictio
meſa.ut amor in te meus hoc eſt erga te & ſi iniquus in me iudex.Hoc eſt contra me.in cōpōne uero nunc intentionem
habet.ut Terē.Quia me imutatum uidet.& incuruū ſenē.Nunc diminutionē ut iniquū. non æquū. Inſanū nō ſanum
ꝙ ꝓ ualde ſanum.& magnū interdū accipimus.ut Perſius.Inſani dicta Catonis.Sin me id facere noles ut te negligen
tem dicā.Aequū non appellādo me in ſcribendo negligentē . ¶Sin nūq̃ ponim9.niſi p̄ceſſerit ſi.ut Terē.Si illū relinquo
eius uitæ timeo.ſin opitulor huius minas.Nec aliter differunt ſi & ſin q̃ præcedētia . Errant qui dicunt ſin pro ſi non

Sed tñ
Attamen

Accuſo
Incuſo

A ab
abs
Numa
Vnde
Iocundū
Iucundū
Lætus
Tam.q̃
Specia
liter
Præſer
tim
Præci
pue
Culpa
Defect9
Careo
culpa
Vacet de
ſiderio
præfero
Eqdem

Nemo
Præter
mitto
omitto
Remit
to
Inter
mitto
Quo
pro cui
Huic
Vero
ad ſum
mum
Infandū
Toruu;
Ad ſum
mam
i ſumma
Etenim

In
Sin

Si
Sed
Hacte nus
Vereor
Dubito
Timeo
Metuo
Explco
Satio
Diuiſio
Cõſue tudo
Conuer ſatio
Lætor
Amor
Charitas
Expecta tio
Animus
Ingeniũ
obſecro
Obteſtor
Suſtineo
Mẽoria
Acceſſio
Acceſſus
Fortunæ
Olim
Quare
Quapro pter
Quam obrem
Ergo
Igitur
Adole ſcentia

¶ Sed de litteris hactenus.nõ mõ poetis:ſed oratorib⁹ interdũ dimittere uerbũ cõceſſum eſt.qđ plurib⁹ in locis ci.fa ctitauit:ut de his alias plurib⁹:& nũc de litteris hactenus:& ibi hiccine eſt ille q urbẽ:quẽ Senatus Duob⁹ uero mo dis accipit ſed:aut diſcretiue:ut nõ mõ doctus:ſed apprime eruditus:& inceptiue.ut Terẽ.Sed Pãphilũ uideo ꝓ atq3. ¶ Hactenus ex hac & tenus.ꝙ ſignificat finẽ dictũ eſt:quã dictionẽ diuidit plerũq3 themeſis:ut Vir.Hac troiana te nus fuerit fortuna ſecuta:qđ ꝓſa oratio non admittit.¶ Nõ enim uereor tres plerũq3 negationes idem ſignificant qđ duæ.qđ ſæpiſſime ci.facere cõſueuit.Huius uerbi natura eſt tam cũ negatione.ꝙ ſine negatione idẽ efficere:ut uereor ne illũ pater imprudentẽ opprimat.& uereor illũ pater imprudentẽ opprimat.Eiuſdẽ naturæ ſunt timeo & metuo:quæ uerba differunt a ueteri:hoc enim filiorũ:illa uero ſeruorũ eſſe dicimus.¶ Explcã reddã ſatiſfactũ:loquendi modus per trãſlationẽ:& differt a ſatiari Hoc ad imodeſtiam:illud ad modeſtiam ptinet.ci.quæq3 expleri:ac ſatiari nullo mõ pñt. ¶ Ego gñe officio ſcribẽdi.¶ Non aſpernabere contẽnes:aut reſpues.¶ Studiũ in ſcribendo diligẽtiam.¶ Ego te ab fuiſſe aggredit ſecundam ptem.quã dixius.& artificioſa exortatione eſt uſus.& prio colligit ab eo beniuolentiam:qđ tamẽſi exordiu ſit:poſſumus tñ ꝑ totũ corpus orationis ſeruare.¶ Tãdiu.nam ꝑ duos ꝓpemodum annos fuit in aſia. ¶ Et doleo & lætor.Διαλημμα qđ Ci.diuiſionem appellat.& ſic diffinit.Diuiſio eſt q rem ſe mouens a re utrã q3 abſoluit rõne ſubiecta:& eſt ſenſus Tum doleo ꝙ frui cõſuetudine tua nõ potui:tum gaudeo:ꝙ abſens multũ nois & gloriæ cõſecutus es:& in re tua uotis meis fortuna ſatiſfecit.Abfuiſſe.b.non mutat in.f.differentiæ cã:ne a uerbo ad ſum deduci uideat.¶ Cõſuetudinis ꝓ cõuerſatione.Sed tu ne dicas conuerſationem hoc nomen apud Ciceronem non memini me legiſſe.licet alii utant.¶ Et lætor Secũda ps delẽmatos.Lætamur uultu:gaudemus aio.¶ Oia puta laudẽ & gloriam & ſpem apud oẽs de re maximam.¶ Rñdet aſſentii:ſatiſfacit.Vir.Dictis rñdent cætera matris.Sed reſpõ dere proprie eſt priorem alloq:dictũ ſane qſi ſpõdere.i.uerba fundere.¶ Breue eſt.hortat ut quam de ſe apud rõanos opinionem cõcitarat.eam nõ mõ ſuſtinere:ſed tueri:atq3 defendere conaretur:& uno uerbo docilem fecit.Quũ ait.bre ue eſt breuis res.¶ Præcipe tanq ipſius admonere:& docere.¶ Amor ad res ois referri pt.Charitas dũtaxat ad hoies a χαρισ qđ eſt gratia.¶ Incredibilis adeo magnus.ut uix credi poſſit.¶ Expectatio eſt quaſi ut ita loquar:reputa tio α bona ſpes.Et aiaduertendum mixtam eſſe rõnem cum pcepto.¶ Animi ad intelligentiam.Nam animus eſt pro prie quo ſapimus atq3 intelligimus:quo uirtus.quo ferat error.¶ Ingenii ad naturæ ſubtilitatem:& pro natura ingeniũ dicius & pro utroq3 Græci φυσιν appellant.¶ Obſecrare obteſtari:plus eſt obteſtari q̃ obſecrare.Sed obſecrare ma iorem ui habet q̃ rogare.aut orare.& oratio ſp debet augeri.Obteſtamur uero quẽpiam:quum adiuramus eum quem rogamus.¶ Reuertare ex prouicia redeas.¶ Confirmatus uirtute iſtitutus.¶ Tui de teipſo.¶ Concitaſti cõmouiſti. ¶ Suſtinere a ſuſum & teneo conſeruare.¶ Et quoniam hoc eſt.quoniã quoad uixero tua beneficia recordabor.Quo niam.& qa ut plurimum tenent primum locum i oratione.niſi poſtponant interiectionib⁹:ſiue aduerbiis.& coniunctioni bus.Quãtæcunq3 ad magnitudinem poti⁹.q̃ ad numeꝝ referũ.¶ Memoriam q̃ eſt ut ait Ci.firma ai rerum & uerboꝝ & diſpõnis pceptio.¶ Te rogo ut tu ẽt meoꝝ i te officioꝝ memineris.ac ſi tecum cogites.iſtas te nõ potuiſſe habere fortunam.dignitates.& gloriam.niſi tu meis.quum puer eſſes.cõſiliis paruiſſes.& meam fuiſſes doctrinam ſecutus.Ex quo itelligim⁹ Curionem Ciceronis fuiſſe diſcipulum.¶ Acceſſiones icrementa.& amplificatiões.differt.eni acceſſio ab acceſſu.nam acceſſus eſt i aliquem locum ꝓfectio.Acceſſio ãt eſt amplificatio.& icrementum quarumcunq3 reꝝ.Hæc ãt duplici ſignificantia uerbi colligunt.a quo deſcendunt.qđ eſt accedo.Id eni iterdum ſignat adire & appropinquare. ut Terẽ.Accede ad hunc ignẽ.iam caleſces plus ſatis.uñ acceſſus.Interdum uero creſcere.& adiungere ut Aedilitati tuæ acceſſit dictatura.hoc eſt adiũcta eſt & icreuit.uñ acceſſio.¶ Fortunæ Fœlicitatis.& amplæ cõditõis. unde fortu nas numero multitudis diuitias nuncupam⁹.¶ Dignitatis ſtat⁹.¶ Puer a teneris annis.hoc ẽt noie filiũ Græco more appellam⁹.ut Vir.Tuq3 puerq3 tu⁹.Græci dicunt παισ.ut Home.ανδροσ εθνητου παισ ευμενεασ αλεγεσιο.¶ Oli pteriti tpis.ut Terẽ.Aliũ nũc ceſes ee me.atq3 oli cũ dabã.al's futuri.ut hũc tũc oli cælo ſpoliis orie tis honuſtũ accipies.¶ Aliqñ pñtis.ut Tũdis qđ fluctib⁹ oli tundit.¶ Conſiliis hæc ſunt hoium oia.conſiliũ.factũ. ſucceſſus.Cõſiliũ ai eſt.factũ corpis.ſucceſſus fortunæ.Conſiliũ uero plenũ debet eſſe fide.& amore.Iõ adiunxit.¶ Fi deliſſimis atq3 amãtiſſimis.¶ Paruiſſes obediuiſſes.& executõi mãdaſſes.¶ Quare quapp.q̃obrẽ in maioribus ſane cõcluſionibus.ergo & igit in minorib⁹ uti ſolemus.¶ Hoc aio hoc eſt ita diſpoſitus erga nos.q bona tibi cõſilia dedi mus.¶ Ingraueſcẽs cõſeneſcẽs.¶ Adoleſcẽtia ab adoleſco.qđ eſt creſco appellata.In nulla.n.ætate ita creſcũt corpa. ut in adoleſcẽtia.q̃ ẽt ꝓ iuuenta ponit.cũ ætas apud antiquos tripartita fuerit.in pueritiã.adoleſcentiã.& ſenectutem. Hinc ait Cicero in Catone maiore.Quin adoleſcentia citius ſenectuti obrepit.quã adoleſcentia pueritiæ.

VBER.

Graui teſte Curio añ reditũ ſuũ ex aſia i Italia miſerat patrẽ ſuũ Romæ.q optie noſſet.qũ Ci.amaret filiũ ſuũ. Itaq3 dolet Ci.i hac epłã ei⁹ teſtimoniũ amoris ſui erga Curionẽ ſibi ereptum.callide tñ cõfirmat ſibi Curiõis amicitiã.dicẽs ſe ſpare eã nõ egere teſtib⁹.cũ iã dẽat ee cõfirmatiſſima.Poſtremo pollicet ſe Curiõi loco patris. ¶ Graui fide pleno.magna auctoritate.& exiſtimatione.¶ Teſte amoris mei q optime ſciret meum te amorem.& de eo teſtis eſſe poſſet.¶ Clariſſimo.multis pclaris rebus geſtis ſpectatiſſimo.¶ Cum.i.& ſed ut diximus . minus ſigni ficat q̃ tum.¶ Suis laudibus pp laudes quas ſibi merito comparauit.¶ Tum uero & maxime.¶ Te filio.pp te filiũ ſ.talem tantæ expectationis.¶ Superaſſet oium fortunam.i.oium fortunatiſſimus.& fœliciſſimus fuiſſet.¶ Fortunam bonam hoc eſt fœlicitatem.nam interdũ & mala intelligit ꝓ loco.ut apud Vir.i.æneĩ.Nunc eadẽ fortuna uiros tot caſi bus actos inſequitur.Item in.vi.q fortuna uiros fortũaue.merſit.¶ Si ei patri tuo.¶ Contigiſſet eueniſſet quaſi res fœ lix & optata.¶ Contigunt enim optata.i.ſi hoc munus:& ut ita dicam:hanc gratiam a deo obtinuiſſet.¶ Vt añ fœ licitatis.n.exiſtiat aut mori iter noſtros aut ſaltem eos:q ſunt nobis chariſſimi poſſe añ mortem noſtrã uidere. Vñ qrit Ariadne apud Oui.Ergo ego nec matris lachrimas moritura uidebo.Nec mea q digitis lumia condat erit.¶ Teſtib⁹: qa ſatis puto eam tibi pſpectam:egent.n.teſtibus:q ſunt dubia & obſcura.Tibi optanti fœlicitatem.Patrimonium reꝫ a patre relictam.¶ Fortunent ſecundent.¶ Cui mihi. Acq tã.¶ Ac q̃.¶ Charus & iocundus chari dñr. quos in præ cio habemus:utpote q aliqua neceſſitudine nobis ſunt coniuncti ut filii parẽtes:fratres.Iucũdi q aut uirtutib⁹.aut mo rũ ſuauitate nobis ſunt uoluptati.& quoniã aliqs põt ee charus:& nõ iucũdus.iõ ſolet hec duo iũgi. ut apud Iuue.Iu cũdũ & chaꝝ ſterilis facit uxor amicũ.& multis i locis apud ci.& pcipue oñdit li.i.de finib⁹ bonoꝝ & maloꝝ his uer bis.Nã diligi & charũ eſſe iocundum eſt.i.eſt uoluptati.nam eo in loco de uoluptate loquit.¶ Nepe audito nuncio de

Cum:tũ
Fortuna
Contin gunt op tata
Patrimo nium
Charus
Iocund⁹

obitu paterno Curio:ut eum meritis honoribus proſequeretur:inſtituit ludos gladiatorios edere po.R o. ut hac liberalitate Po.Ro.fauorem & gratiam ſibi conciliaret.quoniam in funeribus claroru uirorum ſpectacula edi ſolebant.& in primis ludi circenſes & gladiatorii. Sed cum abeſſet ipſe Curio id negocium dederat Ci.& quibuſdam aliis amicis ut populo denunciarent ea munera nomine Curi. q̄ eſſet editurus cū eueniſſet.quod ſe diligēter feciſſe reſcribit Ci .ſed tamen non placuiſſe ſibi.ut ipſe Curio ante aduentum ſuum de amicos declaraſſet ſe facturum eos ludos:maluiſſet enim eum reſeruare hanc declarationem uſqꝫ aduentum ſuum.ut cum ueniſſet fuiſſet in eius poteſtate : an uellet facere necne.& huius ſentētiæ ſuæ rationem dicit ſe ſcripturum pluribus. ¶Ad aduētum eius reſeruaturum ut ei coram ea exponat.& tamen ei dicit fuiſſe melius facturū : ſi alia rōne fauorem populi ſibi conciliandum putaſſet . Poſtremo: oſtendit quantum onus ſuſtineat ſatiſfaciendi expectationi hominum : q̄ de eo eſt maxima: cui ſatiſfecerit.& dicit illud fore munus & maximum & gratiſſimum & ipſi Cice. & ciuibus ſuis & uniuerſæ reipu. ¶Nempe legendum ē nempe.ſ.non nuper & certe. ¶Studiū nō placet ut hic pro uolūtate ponatur.ſed pro diligētia.quia nō dicit ſe uoluiſſe hoc fieri. ſed tamē diligenter feciſſe. Declarandorum denunciādorum po.ro. ¶Tuo enim tuis uerbis. ¶Munerum ludorū:q̄ eſſes editurus in funere paterno cum primum ad urbem ueniſſes nec intelligamus ea dona fuiſſe : q̄ ciuibus diſtribui ſuo nomine iuſſiſſet Curio qa nō dixiſſet declarandorum:neqꝫ.n.declarant dona priuſq̄ dent̄. Deinde oñdit contrarium locus ſequēs cum dixit. nec qſq̄ eſt:qn iam ſacietate defeſſus ſit : neqꝫ n.fatigatio aut ſacietas donorū quenq̄ capit. ¶Sed nec q̄q̄ dicit ſe diligenter declaraſſe populo ꝙ Curio eēt editurus hæc munera. tn̄ dicit nec ſibi:nec cuiq̄ ex ꝓpinqs aut amicis Curiōis placuiſſe hoc: ut aliqd fieret ī eius abſentia quod poſtea nō eēt in ius ptāte cū ueniſſet. ¶Te abſ.ab urbe. Fieri a nobis in declaratione horum munerū. ¶Integrum ī tua ptāte:ut poſſes tuo arbitrio cōmutare.naꝫ qd ſemel declarauimus nos eſſe facturos:nō eſt nobis integrū.hoc eſt nō ē in ptāte nō facere quia turpe oē eſt difficile uiro claro id non pſtare: quod ſemel ꝓmiſit.cuꝫ ueniſſes romā. ¶Eqdē dicit ſe poſtea ſcripturum ſniam ſuam.quare non placuerit ei hæc munera declarari populo an̄ aduentum eius. Quid ſentiam q̄ ſit ſnia mea . Poſtea alio tpe:non nunc. ¶Plurib⁹ ſubaudi uerbis. ¶Aut ne.i.reſeruabo aduentum tuum: ne interea mediteris aliquā obiectioneꝫ ad ea q̄ dicam. ¶Ad ea contra ea:q̄ a me dicenda ſunt. Meditere cogites ꝑpares . ¶Offendā inueniā. Imperatum improuiſum. nō paratum impmeditatum. ¶Corā non litteris.ſed uerbis . Iſtam i.tuam. ¶Adducā te in ſen.i.perſuadebo tibi. quod ſentio . traham te in opinionem meam.

Nempe
Studiū

M.T.C.Curioni.S.P.D.

GRaui teſte priuatus ſum amoris ſummi erga te mei:patre tuo clariſſimo uiro:qui cum ſuis laudibus.tum uero te filio ſuperaſſet omnium fortunam:ſi ei contigiſſet:ut te ante uideret:quā a uita diſcederet. Sed ſpero noſtram amicitiam nō egere teſtibus tibi patrimonium dii fortunent.me certe hēbis:cui carus æq; ſis:& periucundus:ac fuiſti patri. Nuper ſtudium nō defuit declarandorum mūerum tuo nomine:ſed nec mihi placuit:nec cuiquā tuorum:q̄cquā te abſente fieri:ꝙ tibi:cum ueniſſes:non eēt ītegrum. Equidē ſniam meam: aut ſcribam ad te poſtea pluribus:aut ne ad eam meditere:imperatum te offendam:coramq; cōtta iſtā rōnē:meā dicam:ut aut te in meam ſniam adducā:aut certe teſtatū apud animum tuum relinquam : quid ſenſerim:ut ſi quādo(ꝙ nolim)diſplicere tibi tuū cōſilium cœperit:poſſis meum recordari. breui tamen ſic hēto:ī eum ſtatū tporū tuū reditū incidere:ut iis bonis quæ tibi natura: ſtudio: fortuna data ſunt:facilius omnia: quæ ſunt in repu . ampliſſima conſequi poſſis:quam munerib⁹:quorū neq; facultatem :quiſquam admiratur(ē.n.copiarum: nō uirtutis:)neq; quiſquā eſt:quin ſacietate iam defeſſus ſit. Sed aliter:atq; oſtenderam:facio:qui ingredior ad explicādā rationem ſniæ meæ. Quare oēm hanc diſputationem in aduentum tuum differo . Sūma ſcito in expectatione te eē:eaq; a te expectari:quæ a ſumma uirtute:ſummoq; igenio expectanda ſunt :ad quæ:ſi ex(ut debes)paratus: ꝙ ita eē confido:plurimis:maximiſque muneribus : & nos aicos:& ciues tuos uniuerſos & remp. afficies . Illud profecto cognoſces :mihi te neq; cariorem:neq; iucundiorē eē quenquā. Vale.

Teſtatū paſſiue

¶Teſtatum apertum':declaratum.& ut diximus habet ſignificationem paſſiuā. ¶Vt ſi quando quia occurrebat cum poſſe reſpondere:ad quid adduces me in ſniam tuam poſtq̄ res acta eſt.neqꝫ amplius mihi integra.Ideo dicit Ci. ut ſaltem ſi tuum conſilium cœperit tibi aliquando diſplicere.poſſis recordari meum conſiliū. ¶Si quando aliquando. Tuū conſilium de declarandis muneribus. ¶Meum quod tibi olim dederam.antequam declarentur. Debemus enim intelligere Ci.conſuluiſſe ante Curioni.ne ederet hæc munera:neqꝫ etiam declaret ante aduentum ſuum.etiam ſi uellet edere.ſed Curione ita iubente Ciceronem diligenter declaraſſe.cum tamen ei hoc ut ipſe dicit non placuiſſet. ¶Recordari in memoriam reducere.quo poteris cognoſcere me tibi fideliter & amanter conſuluiſſe . ¶Quod nolim quod utinam ita non ſit . ut tibi diſplicere incipiat conſilium tuum.& eſt parētheſis. ¶Breui abſolute ponitur.i.paucis uerbis. ¶Sic habeto ſic exiſtimato. ¶Tuum reditum ex aſia. ¶Incidere deuenire. ¶Incurrere in eum ſtatum ideſt in talem ſtatuꝫ &

cõditionẽ tẽporũ. ¶His bonis his muneribus. ¶A natura triplicia enĩ bona philoſophi eẽ uolũt animi: corpis & for
tunæ. A natura quæ bona animi & corpis fere ſolet. Animi bona ſunt iuſtitia: prudẽtia fortitudo: & tẽperãtia: quæ qui
Bonum dem a natura originẽ hñt: ut uoluit Ci. lib. i. officiorũ: bona corpis: uires dignitas: ſiue pulchritudo: agilitas facundia &
triplex ſimilia: quæ oĩa abunde erãt in Curione. ¶Studio diligẽtia: ut eſt eloquẽtia cognitio liberaliũ diſciplinarum: quæ ſtu-
dio cõparant̃. ¶Fortuna fortunæ bona quæ & externa dicunt̃ ſunt honores. diuitiæ: clientele: amicitiæ: affinitates &
ſimilia: qbus abũdabat Curio qbus oĩbus rebus dicit Cicero eũ potuiſſe facilius conſequi oĩa. quæ erant ampliſſima
in repu. quã illis muneribus: quæ erat exhibiturus: quorũ ſacietas iã multos cœperat: qa a multis quottidie edebantur
¶Muneribus Ludis. ¶Facultatẽ poſſibilitatẽ. ¶Nemo admirat̃ nemo laudat: aut amat: aut exiſtimat laudabilẽ. Eſt
enim facultas numerũ. ¶Copiarũ. diuitiarũ: ſignificat ꝙ exercitũ in plurali. ¶Nõ uirtutis hoc dicit facultas ludorũ pu
Copiæ blice ẽ diuitũ: nõ uirorũ bonorũ: q alia rõne amorẽ populi ſibi parare ſtudẽt. ¶Quin q nõ. ¶Defeſſus faſtiditus. ¶Sa
cietate tædio: qa quottidiæ nõ deerãt ludi. Sed aliter oſtẽdit ea ſibi excidiſſe. quæ ſupra dixit de ſnĩa ſua. ¶Aliter otra.
Quin ¶Atque ideſt q̃. ¶Oſtẽderã ꝓpoſuerã: qa dixerã me poſtea ſcripturũ pluribus qd ſentiã: aut dicturũ corã cũ ueniſſes.
¶Ingredior incipio: ꝓcedo. ¶Explicãdã declarãdã. ¶Omnẽ totã. ¶Diſputatione de rõne ſniæ meæ. ¶Differo reſer
uo: ꝓrogo. ¶Expectationẽ ut ẽt dixit in fine primæ epiſtolæ ad eum ſcriptæ. ¶Expectaui ſcito. ¶A ſu. u. i. ab homĩe
ſummæ uirtutis. ¶Summo ing. ab hoĩe ſummi ingenii: qualẽ oẽs te exiſtimãt. ¶Ad quæ. quæ a te expectant̃. ¶Para
tus. diſpoſitus: inſtructus: ut ea præſtare poſſis. ¶Quod te eſſe paratum. ¶Cõfido certiſſimus ſum. ¶Plurimis mu. i.
extimabimus nos plurima maximaq; munera a te accepiſſe: & multo plura & maiora q̃ ſint iſta quæ es editurus: ſi ſa
tiſfeceris expectationi: quæ de te ſumma eſt. ¶Ciues uniuerſos omnes uſq; ad unum.

PHI. Raui teſte. aliud ſcribẽdi genus eſt eplarũ. aliud orationũ publicarũ & foreſiũ. In his. n. ut negocia ueniũt: ita ẽt
Teſti- aut ſine arte. aut cũ artificio exponunt̃. In orationibus aut ſemper uti artificio ſolemus: reddit hic eũ de morte
moniorũ patris certũ: cuius obitu ſe dolere oñdit: qd̃ gratiſſimũ teſtẽ amiſerat amoris: quo ipſum Curionẽ cõplectebat̃.
duo ge Verum ſe ſperare cõmemorat: ſuã in eũ amicitiã tantã eſſe: ut nullis egere teſtibus uideat̃: & ſe illum loco filii habiturũ
nera pollicet̃. Patri uero ẽt nomen erat curioni. Fuit & alius eodẽ noĩe appellatus. eadẽq; diſciplina inſignis: eadem & fami
Tum lia & domo oriundus. ¶Graui. ſeuero & magno. cui maxima erat fides adhibẽda. ¶Sum inqt ego priuatus o Curio
Lauda patre tuo uiro clariſſimo qui teſtis erat amoris ſummi erga te mei. obiuit. n. mortis diẽ. Teſtimoniorũ uero duo ſunt ge
tio nera: manifeſtũ. & cæcũ. Manifeſtũ eſt. quũ certos teſtes & pſentes habemus. Cæcum uero quũ multitudinẽ. aut ciuita
Laus tem nõ ignorare dicimus: ut Ci. pro lege Manilia. Teſtis eſt tota Sicilia. In cæco ẽt iuſiurandũ: tabulæ & abſentes per
Contin ſonæ adhibent̃. ¶Clariſſimo rebus geſtis & eloquentia illuſtriſſimo. ¶Cum & tum ita ponunt̃: ut cum pcedat. tum ſe
gunt bo quatur: & cũ aliqd gñale tum aliqd ſpãle cõplectat̃. & plus ſignt̃ tũ q̃ cũ. Adde ꝙ exigũt ut ſemper indicatiuo iungant̃:
na niſi ambæ ſub eodẽ uerbo claudant̃. ut nũc uidebimus. Et Quint. Q. d̃ cũ oĩbus cõfitendũ eſt: tum nobis pcipue. q rõ
Accidũt nem dicẽdi a bono uiro non ſepamus. ¶Suis ꝓpriis. ut ſunt hic ẽt ſua pmia laudi Laudatio eſt oratio. q alicuius laudẽ
mala amplectit̃: ita laus continet̃. laudatio cõtinet. Te filio cũ ſummo põdere dixit te. hoc eſt tali tãta uirtute pdito. ¶Fortu
Añ poſt nam fœlicitatẽ. ¶Cõtigiſſet cõtingũt bona & optata. accidũt mala & inſperata. ſed iſta apud auctores confunduntur.
Diſcedo ¶Ante uideret. ¶Mori enim inter ſuos fortunarũ putãt. & mortẽ minus grauẽ Hinc Aeneas O terq; quaterue beati.
Migro Quis añ ora patrũ Troiæ ſub mœnibus altis Cõtingit Oppetere. Et Ariadne. Nec matris inqt lachrymas moritura
Decedo uidebo. Nec mea q digitis lumina cõdat erit. Añ. & poſt hñt uim quãdã cõparatiui tã in ſenſu q̃ in conſtructione. ¶A
Excedo uita diſcederet moreret̃. In eadẽ ſignificatione migrare. decedere. excedere dicimus. ſed neceſſe eſt addamus oppoſitum
Patrimo ex uita. ut Ci. Anteq̃ ex hac uita migro. ſine appoſito nõ ſatis intelligã migrare ꝓ mori. Sic excedere cũ oppoſito dicẽ
nium dum. ut idem ci. Meditatione adeũdi ſui muneris exceſſit e uita. Decedere uero ſine oppoẽ uitæ pro mori ẽt ſumemus.
Certe ut deceſſit. hoc eſt mortuus eſt ¶Spero idẽ eſt ꝙ credo. Martialis. Spero me aſſecutum eſſe tale tẽperamẽtũ. Et Quin-
Aeque tilianus. Innocẽtiã puellæ ſatis ut ſpero defendimus. ¶Teſtibus illa dñr teſtibus egere. q ſunt ambigua. ſed amicitia no
ac atq; ſtra nõ eſt ambigua. ¶Patrimoniũ qd̃ poſſidemus a patre relictũ nõ tñ matrimoniũ ꝓ eo qd̃ eſt a matre relictũ. ſed ꝓ
Charus maritali tæda dicimus. ¶Dii quaſi optãtis ẽ. ¶Fortunẽt ſecũdẽt. ¶Certe affirmãtis ẽ. ut alibi Ci. Certe cõtra Cæſarẽ
Caritas igreſſus ẽ armatus. ¶Aeque ac hoc ẽ ſic ut. uel tã & q̃. eodẽ mõ æque & atq;. ut Brutus ad Cicero. Hoc ego ad meũ
Iucũdus officiũ priuatarũ rerũ æque atq; ullã aliã rẽ ptinere arbitror. & Ter. Aeque miſer atq; ego. ¶Charus gratia & amore
cõiunctus. uñ caritas & aſpirat̃. At ꝓ penuria caritas. & carus ſine aſpiratiõe a carẽdo appellant̃. quo uerbo Terẽ. ẽt ẽ
uſus ut Tũ annona cara eſt. Cõſuetudo tñ uſurpauit. ut ſine aſpiratõe carũ ꝓ gratũ ẽt ſcriberemꝰ. ſicut cætera mlta. ut
fama fuga. & quoniã unũ ex his ſine altero eẽ põt. iõ recte iungunt̃. ut Iuuenalis Iucũdũ & carũ ſterilis fecit uxor ami
cũ. Nẽpe agit̃ de muneribus Curionis p ci. & cæteros eius amicos declarãdis po. ro. q̃ i honorẽ funebrẽ patris ſui curio
celebrãda decreuerat. poſtq̃ de eius morte ſibi renũciatũ fuit. hoc enĩ cũ ipſe nõ adeſſet. ci. negociũ dedit & qbuſdã aliis
familiaribus ſuis. At Ci. ſuã de his ſniam oĩno nõ oñdit. ſed oẽm de ipſis diſputationẽ i reditũ curi. differre cõmemorat
In calce uero litterarũ adiũgit maxiõ teneri deſiderio po. ro. Curionis aduẽtus ut eiꝰ opa & auſpicio reſpu. defendat̃.
Hoc ad argumẽtũ. Sed quænã munera fuerãt illa ẽ hoĩum diuerſa ſnia. Nos aũt ita ſentimus. Mortuo Curione: quem
huius Curionis patrẽ fuiſſe dixius. quadã cõiectura colligimus. ut filius tãti noĩs adoleſcẽs decreuiſſet. ut meriti hono
De mo res paternis manibꝰ pſtarent̃. Et quoniã. ut ſcimus aberat i aſia tũc q̃ſtor. ad ci. lr̃as dedi. ut hmõi futura mũera po. ro.
dis exe declarãda curaret. q̃ funebres ludos fuiſſe ducimus. & maxiẽ gladiatores atq; circẽſes. ſed funerũ põpa. ut uaria. ita ẽt
quarum maxia apud antiquos fuit. Placet aũt quoſdã exeqarũ modos recẽſere. nec erit ab iſtituto noſtro alienũ. Eſſedones de
uarias functorũ funera cãtibꝰ pſequebant̃. oſſaq; capitũ argẽto. gẽmis. & auro cælata i poculoꝝ uſum tenere dicebant̃. Adde
apud gẽ ꝙ ut ait Herodotꝰ. eoꝝ cadauuerib ꝰ ueſcebant̃ ãmixtis pecudũ carnibꝰ. Aſſyrii nõ priꝰ cõdebãt ſepulchro corpa. q̃ la
tes niarent̃ a feris. Parthi uero parẽtes extinctos feris & auibꝰ duorãdos abiiciebãt. Ind' oſſa carnibꝰ exuta ſepeliebãt. Aegy
ptii mortuos ſuos aromatibꝰ cõditos domi oſeruabãt. pſæ. corpa ut plurimũ durarẽt. cæra circũlita repõebãt. Plebs hir
cana publicos alebat cães. optiates uero dõeſticos ſic ųſq; ꝓ ſua facultate nobiles pabat cães a qbꝰ lacerarent̃. quotiẽs

cũqꝫ ẽt aut reges aut p̃ricipes moriebanť:una cũ ipſis ad eorũ põpas dilecti eq aut ſerui & apud indos una de uxo⸗
ribus charior incẽdebať. Adde ꝙ in fortiũ uirorũ ſepulchris captiuos necare cõſueuerũt.qđ apud Homerũ in patro⸗
cli funeribus factum legimus:ubi Achilles poſt multos cæſos boues & pecudes poſt iſuſum mel & oleum:poſt etiam
occiſos.iiii.equos.&.ii.canes.xii.captiuos Troianos occidit:& pyræ iniecit.Quid p̃terea Aeneas in pallantis funere
factitauit Vir. Homerũ ſecutus carminib⁹ ſuis iſeruit.Et in funeribus iſtitutũ apud romanos: ne crudũ illum ſeq̃rentur
morẽ mactãdorũ hominũ:ut gladiatorũ paria dimicarent:a buſtis gladiatores buſtuarii appellati:& ea ſacra Inferiæ
dicebanť:quoniã iferis p̃ſtabať & quoniã p nouẽ dies fieri cõſueuerũt nouẽdiales dicti pro copia rerũ. proqꝫ uirorum
cõditõe colebanť:quos Aeneas Anchiſæ p̃ri ludos in ſicilia faciũdos curauit. Totus.v.æneidos plenus eſt: hic ergo
munera funebres põpas accipiendas dico:nõ dona:q̃ darenť populo:ut qdã itelligunt.Idqꝫ nobis probabilius uideri
facit gladiatorũ munus:& duo theatra:q̃ Curio maxima ex ligno i p̃rno funere uerſatili librãmẽto poſt reditũ faciun
da curauit.⁋Nẽpe ſtudiũ declaraui⁹ inqt funebres ludos i honorẽ patris tuos faciũdos:ut tu iuſſeras declarare at⸗
qꝫ renũciare po.ro.Sed nec mihi placuit:nec cuiq̃ amicorũ tuorũ:ut aliqd te abſente fieret:qđ quũ ueniſſes nõ eẽt in
p̃tãte tua poſitũ.Nẽpe affirmãtis eſt:& primũ locũ i oratiõe potiſſimũ ſibi uẽdicat.Sic perſius.Nẽpe hoc aſſidue:ẽ in
terdũ quaſi rñdẽtis aduerbium:ut Cui tot annos inſeruio nẽpe p̃ricipi gratiſſimo.Et ne pro nẽpe antiq dicebant. Stu
dium & exercitatio ſic differunt.Studium ai ad aliquid agendum diligentiã:exercitationem uero ſuſcepti actus conti⸗
nuationẽ appellamus.⁋Defuit.⁋De aliqñ minuit:ut demẽs. deſum.Interdũ auget.ut defeſſus:ualde feſſus.⁋Tuo
noĩe inepti dicũt tua p̃te.Tu dices:tuo noĩe:meo noĩe:Ex te:ex me.Verbis tuis.uerbis meis.Tuo iuſſu.meo iuſſu:ut
meo noĩe Ariſtophilo. S.P.dices.⁋Nec p apocopen naſciť a neqꝫ.c.eni &.q.litteræ ſunt affines:& eodem loco nec &
neqꝫ poni p̃ãt.& hoc a nõ differũt:qa nõ negat ſolum nec:& neqꝫ negant:& copulãt.ſignificantqꝫ & non. Aliqñ nec
pro nõ accipimus:ut Fabius.Perſolui gratia nõ põt nec malo patri.⁋Fieri i declarãdis muneribus aliqd a nobis fieret
⁋Quũ ueniſſes cõiunctiui modi p̃ticula idicatiuo dari ñ p̃t.Quũ u ẽis nõ dicimus:niſi cũ pro tp̃is aduerbio capiatur
ut cum pro qñ uenis.⁋Integrũ hoc eſt in p̃tãte tua poſitũ.⁋Sic in Tuſculanis.Atqꝫ ei ne itegrũ qdẽ fuit.⁋Sñiam q̃
te hæc pp̃lo declarãda fuiſſe nõ placuerit ante reditũ tuũ.⁋Pluribus.ſ.uerbis.⁋Ad eã meditere ne quid tu cõtra ſñiam
meã cogitare poſſis:& obiicere:aut ea leges:& itellige q̃ dicturus ſum.⁋Ad cõtra:ut Pria qđ ad troiã ꝓ charis geſſe
rat argis:aut ſup:ut Terẽ.Tũ ſiqs magiſtrũ cœpit ad eã rẽ iprobũ.⁋Ne nõ ſolũ negãtis uim hẽt:ſed ipetrãtis:hinc ẽ
ꝙ nũq̃ cũ p̃ria pſona ſingularis numeri iungi põt.niſi itelligať ꝓ ut nõ:ut ſi dixeris.Ne dicã doctus.ſed admodum eru
ditus.In illa uero p̃ticula nõ uis negãtis eſt.& cũ oĩbus pſonis idifferenter iũgi põt.⁋Impatũ ipræmeditatũ.⁋Offẽdã
inueniã.Terẽ.in eunucho. Offendi adueniẽs quendã mei loci atqꝫ ordinis:Et Plautus i amphitrione.Adueniẽs tene
broſum offendi domi.Alias eſt lædere.Horatius in poetica.Nec dicet cur ego amicũ offendã in nugis.Idẽ & craſſum
unguẽtũ:& ſardo cũ melle paup offendũt.⁋Corã p̃ſentibus uerbis.⁋Contra iſtã tuam rõnem:ne funebria fierent mu
nera.In meã ſñiam adducã ubi pſuadebo.ut quod ipſe ſentio.tu quoqꝫ faciendum exiſtimes. Ad in compõne ualde ſi
gnificat.ut Teren.Sanctæ te adiurat.⁋Teſtatum expoſitum paſſiue dictum.⁋Apud aium in cogitatione tuæ mẽtis
apud & penes ita differunt.ut inqt Põpeius. ꝙ apud perſonam cum loco ſignificat. Penes uero perſonam & dñium.
ac poteſtatem.quod trahitur a penitus.Maioris itaqꝫ ſignificationis eſt penes qui apud. Penes me libri ſunt qui mei
ſunt.Apud me libri ſunt qui mei non ſunt.⁋Si quando interdum quaſi obiectioni reſpondet. ⁋Quod nolim paren⸗
theſis eſt: quam latinæ interpoſitionem ſententiæ appellamus. ⁋Conſilium de declarandis muneribus. ⁋Meum
conſilium.ſ.a tuo alienum:quod in reditu tuo audies de non declarandis.⁋Recordari accuſatiuo potius antiqui quã
ablatiuo iungebant: quo & nos uti poſſumus. ⁋Breui tamen ſic habeto: paucis uerbis intellige.Hæc oratio di⸗
cendi finem oſtendit. Sunt enim quædam uerba:quæ ad operis finem pertinent: ut habes Marce fili munus mea qui⸗
dem ſententia magnum:& alibi Habes quæ ſentiam Brute de ratione dicendi:& Fabius:Habes Marcelle Victori:&
alibi.Hæc ſunt quæ putaui dicenda hoc tempore.⁋Statum conditionem.⁋Incidere a fortuna uenire dedita opera:
ut in id repu.tempus non incideris ſed ueneris.Iudicio enim tuo non caſu in ipſum diſcrimen rerum contuliſti tribuna⸗
tum tuum.⁋His bonis uirtutibus:& auxiliis.⁋Natura a qua animi bona oriuntur & corporis. ⁋Sunt enim animi
bona:uirtutes:corporis uero ualitudo:pulchritudo & huiuſmodi.quibus omnibus Curio erat ornatus. ⁋Studio om
nium bonarum artium diſciplina.⁋Fortuna diuitiis:opibus & aliis huiuſmodi. quæ peripathetici inter bona ex⸗
terna numerare conſueuerunt.quum tria bonorum genera predicaſſent animi corporis.& fortunæ. ⁋In republica ſta
tu ciuitatis libero.⁋Muneribus ludis funebribus gladiatoriis.⁋Facultatem quod facere poſſis:cum diuitiis.& opib⁹
abundas.Admiratur admiramur uirtutes Cicero. Sæpe numero admirari ſoleo.Miramur uero moles.ædificia & huiuſ
modi.Miratur moleſ.Aeneas megalia quondam.dicit autem ꝙ nemo miratur.ꝙ huiuſmodi munera præſtare poſſis.
⁋Copiarum ad copias rerum & diuitias pertinet.Eſt enim copia tã ſingulari numero.q̃ multitudinis rerum abundan⸗
tia.ſed cũ copias tãtũ pluratiue dicimus exercitũ ſignificamus. Terẽ.Pro quãtas ſecũ copias adducit. ⁋Non uirtutis
ad opulẽtos inquit iſta pertinẽt edendorum munerũ populo.nõ ad bonos uiros.q uirtutibus non ludis populo grati co
nantur efficere.⁋Sacietate quaſi tædio iſtorum.ſ.munerum quottidie ſpectandorum.⁋Defeſſus faſtidio.& deſpiciẽ
tia affectus.a defatiſcor. Sunt q̃dam participia quæ eiuſdem ſignificationis eſſe uidenť ſed longe diſcrepãt feſſus.defeſ
ſus.laſſus.lapſus fatigatus.tactus.Nam feſſus animi eſt & corporis.⁋Defeſſus plus eſt q̃ feſſus.Laſſus preterea ani
mi eſt & corpis.ſed quadam laboris moleſtia quaſi confectus.Lapſus item corporis eſt atqꝫ animi.ſed qui labitur La
xus uero qui Lentus.qui mollis eſt ut habena funis.chorda.Virg.Et premere.& laxas ſciret dare iuſſus habenas.Fati
gatus dicitur terris.Iactatus mari.⁋Sed aliter atqꝫ oñderã facio.hoc ideo ſubiunxit.ne contra inſtitutũ facere uidere
tur.dixerat eni rõnẽ ſñiæ ſuæ nolle:donec ipſe rediret:explicare.unde q̃ſi iſta excediſſe demonſtrat.⁋Atqꝫ pro q̃.⁋Ali
ter cõtra.Virg.Diis aliter uiſum.⁋Hanc nõ bene dixiſſet iſtam uel illã.⁋Differo ꝓrogo.⁋Oñderam pollicitus fuerã.
cũ iſta cõſtituerã differre in aduẽtũ tuũ.⁋Ingredior accedo incipio. ⁋Summã ſcito omiſſa de muneribus queſtiõe ad
aliã rem trãſit.qđ tñ facere nõ ſolemus.niſi primo fecerimus auditores attẽtos iterponendis hmõi uerbis.ut de his ha
cten⁹.De his al's plurib⁹.De his ſatis & hmõi.⁋A ſũma uirtute ſũmoqꝫ igenio hoc ẽ hoĩbus.q ſũma uirtute ſũmoqꝫ

Buſtuarii
Inferiæ
Nouendiales
Nempe
Nem
Studiuꝫ
Diligentia
De
Tuo nomine
Nõ nec neque
Ad
Ne
Offendo
Ad
Apud
Penes
Parẽtheſis
Recordor
Admiror
Miror
Copia
Copiæ
Defeſſus
Defatiſcor
Feſſus
Defeſſus
Laſſus
Lapſus
Laxus

Fatigat⁊ Iactat⁊ Aliter Ciues Cóciuis Afficio affectus affectio

ingenio pditi ſunt.qualē teipſum oēs intelligūt. ¶Ad quæ oīa quæ a te expectanť. ¶Vt debes debemus enī oīa pro ſalute reip.uitā ēt liberorum: & noſtrā. Brutus & duo decii ſunt exēplo. ¶Paratus diſpoſitus. ¶Confido certam fidem & ſpem hēo. ¶Pluribus ad numerū. ¶Maximis ad magnitudinem. ¶Ciues & cōciues dixiſſent multi. Qui enim dñs ciuitatis eſt:is homines illius ciuitatis ſuos ciues appellat. Qui uero non dñs ſed ex eadem ciuitate oriundus conciues ſuos dicit. Verum huiuſmodi differentiam neque a Cicerone neq3 ab aliis doctiſſimis uiris obſeruatam inuenio. quorū exemplis nos uti poterimus. & ciues & conciues indifferenter dicere: milites uero commilitones ſerui conſeruos. liberti colliberctos: diſcipuli condiſcipulos ſuos appellant. ¶Vniuerſos quaſi uſque ad unū oēs appellatos. ¶Afficies afferes & dabis pluria: & maxima beneficia. Sed tam in bonum q̄ in malum afficere dicimus: ut afficio te iniuria: dolore. moleſtia: dāno. morte. & afficio te gaudio: uoluptate diuitiis. muneribus. Et ſi uoles diffinire quid ſit afficere dices. Afficere eſt affectionem quādam aīorum afferre: uñ affectus affectioneſq3 dicuntur. Affectionem ci. ita diffiniuit: Affectio ē animi & corpis ex tpe de cauſa mutatio: quā ēt pturbationē poſſum⁊ appellare. Affectus autem ci. in hmōi ſignificatiōe nō ē uſus: ſed Quintilianus & alii. ¶Cognoſces

Cognoſco

conſiderabis: & intelliges neminē me habere teipſo chariorem. Nam cognoſcere eſt diligenter & accuratæ conſiderare & itelligere.

M.T.C. Curioni. S.P.D. xiiij

EPiſtolarum genera multa eſſe non ignoras: ſed unum illud certiſſimum: cuius cauſa res ipſa inuenta eſt ut certiores faceremus abſentes: ſi quid eſſet quod eos ſcire: aut noſtra: aut ipſorum intereſſet. in huius generis ſententiam litteras a me profecto non expectas. tuarum enim rerum domeſticarum habes & ſcriptores: & nuncios. In meis autem rebus nihil eſt ſane noui: Reliqua ſunt epiſtolarum genera duo: quæ me magnopere delectant: unum familiare: & iocoſum: alterum ſeuerum: & graue. utro me minus deceat uti: non intelligo. iocer ne tecum per litteras? ciuem mehercule non puto eſſe: qui temporibus his ridere poſſit: an grauius aliquid ſcribam? quid eſt: quod poſſit grauiter a Cicerone ſcribi ad curionem: niſi de repub. atque in hoc genere hæc mea cauſa eſt: ut neque: ea quæ nunc ſentio: uelim ſcribere. Quamobrem quoniam mihi nullum ſcribendi argumentum relictum eſt: utar ea clauſula: qua ſoleo: teque ad ſtudium ſumme laudis cohortabor. Eſt enim tibi grauis aduerſaria conſtituta: & parata incredibilis quædam expectatio: quam tu una re facilime uinces: ſi hoc ſtatueris: quarum laudum gloriam adamaris: quibus artibus eæ laudes comparantur in iis eſſe elaborandum in hanc ſententiam ſcriberem plura: niſi te tua ſponte ſatis incitatum eſſe conſiderem. & hoc quicquid attigi: non feci inflammandi tui cauſa: ſed teſtificandi amoris mei: Vale.

VBER.

EPiſtolarum. pponit ci. tria potiſſimū epiſtolarum genera: quorum cum nullo ſibi utendum eſſe probet. ad illud maxime deuenit: quod intendit ut Curionem cohortetur ad laudem & gloriam: quam dicit poſſe comparari bonis artibus in quibus hortať ut uehementer elaboret. Eſt autem artificioſum exhortationis genus: qui non ex abrupto expoſuit quod uellet. ¶Nō ignoras ſcis. ¶Genera ſpecies. ¶Illud unum illud præcipuum. ¶Res ipſa epiſtola. ¶Vt cer. i. ut admoneremus abſentes: ſi quid eſſet quod aut propter eos: aut propter nos oporteret eos intelligere. hac enim cauſa maxime inuenta eſt epiſtola. Ouid. in heroidibus. His archana notis terra pellagoq3 feruntur. Inſpicit acceptas hoſtis abhoſte notas. & diuus Hieronym⁊ ad Marcellā epiſt. xv. Epiſtolare officiū eſt de re familiari aut de quottidiana cōuerſatōe aliqd ſcribere: & quodāmō abſentes iterdū pſentes fieri: mutuoq3 qd aut uelit: aut qd geſtū ſit nūciare: licet iterdū cōfabulatōis tale cōuiuiū doctrinæ quoq3 ſale cōdiatur. & ci. ad Nigidium li. iii. epiſtola q̄ incipit. Quærēti mihi epiſtolarū quoq3 genera cōmemorat. ¶Intereſſet noſtra utile eſſet nobis. ¶Aut ipſorū intereſſet ipſis eēt utile: & ad ipſos ptineret. ¶Huius generis hui⁊ qualitatis. i. hmōi litteras qbus te faciā certiorē. ¶Tuarū enī. reddit rōnē q̄re tales litteras ſe non expectet. ¶Domeſticarum familiarium: de quibus uelis fieri certior. ¶Scriptores qui ſcribant præter me. ¶Nuncios. qui uerbis referant: ut ſe habeant res tuæ. ¶In meis autem. quia occurrebat ſcribendum fuiſſe Ciceroni de ſuis reſpondet ſe nihil habere noui. ¶Reliqua. præter illud unum de quo diximus. ¶Vnum ex his duobus. Familiare & iocoſum: in quo & familiariter ſcribimus & cum iocis. ¶Alterum ſecundum horum duorum. ¶Seuerum & graue quod de rebus ſeueris & grauibus tractat. ¶Vtro horum duorum: nam uter de duobus tantum dicitur: qs de pluribus & duobus. ¶Non intelligo. neſcio utro horum generum minus cōueniat me uti: quia neutro omnino me uti licet. ¶Iocer ne. prima pars horum duorum generum. Iocer ne debeo ne iocari. ¶Per litteras quia interdum iocamur etiam uerbis coram. & eſt interrogatio. ¶Ciuem ſubiectio: quæ latenter continet ſolutionem: ut probet ſibi non eſſe iocandū: quia nullus ciuis ſit qui hoc tempori iocari poſſit: ergo ne ſibi quidem. ¶An grauius. ſecūda ps. ¶Quid eſt. q. d. nihil ut oſtendat nihil ſibi grauiter oino ſcribēdū eē. ¶A ci. hñt ſignificantiam uel emphaſim hæc noia a Ci.

Vter Quis

ad Curionē.q.d.a uiro graui ad grauiſſimū.¶In hoc genere in hac cōditione.¶Quæ nō ſentio.q̃ in aïo nō hẽo: q̃ nō
ꝓbo.Ficti eni hois eſt ea dicere & ſcribere:q̃ nō ſentiat.¶Quãobrē:cōcluſio i qua oñdit qd ſibi ſcribēdū relinquatur.
¶Argumētū.materia.¶Nullū.eoꝝ generꝝ epl'aꝝ q̃ eē ſolēt.¶Clauſula.cōcluſiōe ꝑticula orationis. ¶Qua ſoleo uti.
cū ad te ſcribo.¶Eſt eni.ꝓponit cām exhortationis:deide exhortationē.& ē ſen ſus.eſt eni q̃dā expectatio de te:q̃ tanq̃
grauis aduerſaria q̃dā ē tibi cōſtituta & parata:q̃ ſolis bonis artib⁹ & recte facti poſſis ſupare.¶Aduerſaria.ſubſtan
tiuū ē:& eſt ordo:q̃dā expectatio icredibilis eſt cōſtituta & parata tibi aduerſaria grauis.i.tanq̃ aduerſaria grauis.ex-
pectatio eni q̃ de nobis eſt tanq̃ aduerſaria & cōcertatrix noſtra nō ſinit nos qeſcere:ut eaƷ uel equare uel ſupare poſſi
mus aduerſaria aũt in fœminino genere:qa de expectatiōe loquit.¶Quam.expectationē aduerſariam tuam.¶Vices Ars
ſupabis.¶Vna re.q̃ ſeqt.ſ.¶Si cō.ſi decreueris.¶Hoc.i.quarū laudū:& ē ordo ſi hoc cōſtitueris eē tibi elaborandū
in his artibus:qb⁹ artib⁹ hæ laudes cōparant:quarū laudū gloriam adamaris.¶Elaborandū:inſudandum:icūbēdū.
¶His artib⁹ honeſtis uel his uirtutib⁹.Nam ars iterdū ꝓ uirtute ponit.¶Quib⁹ cō.la.qa laus ſp ſeqt uirtutē: & uo
luit ci.de officiis.Oē qđ honeſtū ē etiam ſi a nullo laudet:tñ p ſe laudabile ē:ſed raro fit ut uirtutib⁹ & bōis artib⁹ nō
cōparent laudes.¶Gloriam quaꝝ laudum tu adamaris:ꝓ adamaueris.i.quaꝝ laudum gloria ſp es delectat⁹: qa ſp
amaſti gloriam:q̃ ex laudibus naſcit.¶In hanc ſen.cohortandi te ad amorem laudum.¶Tu ſpon.p teipſum. ſine ul Inflãmandi
lius ipulſiōe.¶Incitatum.ſtimulatuƷ.¶Et hoc.qcqd.i.hoc qđ.¶Attigi.leuiter & paucis tetigi:& cōmemoraui.¶In
flãmandi.incēdendi:& eſt tranſlatio ab igne:ſed plus eſt inflãmare q̃ incēdere. Virg.iiii.æneidos.His dictis icenſum ani
mum inflammauit amore.¶Teſtificandi.aperte declarandi quaſi teſtimonio quodam.¶Amoris mei.erga te.

E Piſtolaꝝ.¶Ex quo reſpublica labefactari iam ꝓpe:& extingui uidebat.& curionē.P.R.aio eē magno PHI.
& excelſo cognoſcebat:ſpē in eo maximam tutandæ reip.collocauit:tanq̃ q ex oib⁹ un⁹ auderet: ac poſ
ſet eam ipſam in ueterē dignitatē:ac libertatē uendicare. Quamobrem nil aliud hui⁹ epl'æ uerba præ ſe
ferre uident:q̃ Curionē ad capeſſendam hanc imortalem conſeruandæ libertatis gloriam adhortari:& q
buſdam quaſi inſinuatiōib⁹ ad id gen⁹ accedit.Nō eni audet ex Cæſaris timore apti⁹ loq de rep. ¶Ge
nera.amat Ci.ꝓ qualitate genus dicere:quo uocabulo Cic.opa plena ſunt.Multa ꝑfecto epl'aꝝ gña dicit eſſe: ſed dū Epiſtola
taxat hæc tria cōplectit.Vnū:cui⁹ cā iuēta eſt epl'a.Alteꝝ familiare:& iocoſuƷ.Tertiū ſeueꝝ & graue:q̃ i multas epl'a Littera
rū ſpēs diffundunt.Sunt eni aliqua paramythiacæ.Sunt & paracaleticæ:paratecæ:parangelmatrice:& id gen⁹ inume Litteræ
rabiles ſunt Ci.& alioꝝ epl'æ.Sūt ēt eroticæ:& id magis poetaꝝ q̃ oratoꝝ.Extant eroticæ Tibulli:Naſonis: Proper
tii & item Sapph⁹ epl'æ:ꝑterea ſunt ethicæ:ut ad Lucilliū Seneca.Adde theologicas epl'aꝝ ſpēs:ut Platonis de rebus
diuinis.Pauli:Petri:Ioannis:Hyeronimi:Auguſtini:Cypriani:q̃ legunt hodie.Sunt itē pragmaticæ: hypotheticæ:pro
ſophenetica:pſeuticæ:& aliæ cōplures.Et nullam aliam fecim⁹ iter epl'am:& litteras differentiam:niſi q una epl'am
dicimus:unam litteram nō dicim⁹:numero tantū multitudinis litteras ꝓ epl'a ponim⁹:ex quo unas litteras ꝓ una epl'a
recte ſcribimus:ut Ci.unis litteris totius æſtatis res geſtas ad ſenatum pſcriberem.Vnus eni tunc pluralem numerum Inuenio
accipit:qñ cum noie tantum pluratiuo cōiungit:ut nuptiæ:arma litteræ Ter.Ex unis nuptiis:duas ꝑterea epl'as: non Repio
binas epl'as.& econtrario binas litteras:nō duas litteras dicimus.redarguit Ci. filium i hoc errantem.M.T.poetæ ue
ro maiore ſumpta ſcribendi licentia:littera pro epl'a uti pñt:ut apud Sappho. Nunqd ubi aſpecta eſt ſtudioſæ littera
dextræ:ptinus eſt oculis cognita noſtra tuis.¶Inuenta.melius q̃ repta.Inuenimus eni ex iduſtria:& labore: repim⁹ ca Certum
ſu:& fortuna:ut Oui.Tu nō iuenta repta es.¶Res ipſa.hoc eſt epl'a.Vt certiores faceremus abſentes: hoc eſt abſenti facio
bus ſignificaremus. Cauſa eſt qua dicit epiſtolam inuentam eſſe: de quo Hierony.ad Marcellam ſic habet.Epiſtolare Certio
officium eſt de re familiari:aut de quottidiana cōuerſatione aliqd ſcribere:& quodammodo abſentes iterdum pñtes fie reƷ facio
ri:mutuoqƷ qd aut uelint:aut qd geſtum ſit nunciare.Et Naſo inqt.His archana notis terra:pelagoqƷ feruntur. Inſpi- Intereē
cit acceptas hoſtis ab hoſte notas.Facio te certum in proſa oratione non dicimus:ſed facio te certiorem. Poetæ tamen Scriptor
facio te certum dicunt.Vir.Anchiſen facio certum.nam uerſus heroicus & elegiacus certiorem non capit: & aliam hu Librari⁹
iuſmodi multa breuem inter duas longas habentia ut ciuitas.Et caue etiam dicas:ago te certuƷ aut certiorem.Id nuſq̃
lectum eſt.¶Siqd eſſet:qđ eos ſcire aut noſtra:aut ipſoꝝ itereſſet:hoc eſt aliqd eſſet:q aut ad ipſorum.aut ad noſtraƷ Magnopere
utilitatem accederet.Intereſſe.n.utile eſſe ſignificat.& ideo appellatum quaſi i re eē.hoc eſt utilitate alicuius eē.naƷ res
utilitatem plærunqƷ ſignificat.ut Ter.Si i re eſt utriqƷ hinc puto itereſſe.ab i & re & eē compoſitum.Ex quo mea tua
ſua noſtra & ueſtra.& qa itereſſe dicim⁹.nil aliud ꝑfecto ſignificamus.quam i re mea tua & hmōi eē. Sic ēt ipſorum
itereſſe.hoc eſt i re ipſorum eē.¶Scriptores.rō eſt qa ad eiuſmodi litteras non mittat.Scriptor opis eſt auctor & cōdi
tor.Librarius. q ſcriptoris opa trãſcribit aut uendit.quem bibliopolam dicimus.ſed hic ſcriptores.q ad te ſcribant. &
nuncios q nuncient.& referant.¶Nihil noui.nullum nouum.qđ poſſim aut debeam tibi ſignificare.¶Nihil litteraꝝ
nullas litteras.honeſtius genitiuum neutro diuerſi caſus adiungimus Ci.Id qđ datur ocii libentius i phïa cōſumere cō
ſueuimus.Idem ne parum auctoritatis eēt i fabula.¶Magnope.ꝓ ualde.& uehementer.quo etiam diſiunctiue uti poſ
ſumus.ut magno delectant ope litteræ tuæ.¶Familiare.quo ad amicos familiariter ſcribimus.¶IocoſuƷ.quo plerun
qƷ p litteras ai gratia iocamur cum amicis.¶Seuerum & graue.quo res graues ꝑſertim ad ſtatum reip. ad religionem Vter
ad deos imortales ꝑtinentes exponimus.q̃ res aut mediocri figura dicendi.aut ubertate complectendæ ſunt. Tres eni Alter
ſunt ſtili.quos alii characteres.alii genera.alii figuras orationis appellant.qbus oïs ſcriptorum materia explicatur.Gra
cilis.quem Cicero iſirmum & extenuatum appellat.in quo cauendum.ut inqt Horatius. ne uergat ad unum quod ap
pellatur ſiccum aridum.& exangue. ¶Mediocris.ſiue medius ad quem q ꝑuenire non pñt.& per confinia huius ſtili
uagantur.i uitium cadunt:qđ diſſolutum & fluctuans appellat.Grauis deniqƷ ubertus.In quo maxime fugiendum eſt
qđ ſuffultum turgidum.& iflatum dici poteſt.Id autem cōmittitur ut inqt Cic.cum aut nouis.aut priſcis uerbis aut du
riter aliunde tranſlatis.aut grauioribus q̃ res poſtulat.aliqd dicit.¶Vtro.iocoſo:aut graui.Vter & alter de duobus tan
tum.Alius de pluribus. Quis de duobus & pluribus. ¶Intelligo. intelligere eſt rem certam tenere compoſitum ſane
ab inter & lego.nam.r.in.l.conuertitur.ut inter lego intelligo perlego pellego perluceo pelluceo.Iuuena. Cretice pellu
ces.¶Vti. Vtor dicimus quando res ſaluo uſu uobis ſubminiſtratur amicis. ¶Abutor uero.quando rem & uſum de

perdimus. ¶ Ioce. interrogatio eſt ad illud. Vnum familiare & iocoſum: iocamur uerbis: ludimus factis. ſic iocus i uer bis ludus in factis. Sed interdum iſta confunduntur: ut iocus in factis: ludus ſit in uerbis Ouidi. Hos ignara iocos tri buit natura puellis. Materia ludunt uberiore uiri. & Iuuena. Quotiens uoluit fortuna iocari. Ciuem romanum intellige ϐλαφοσισ hæc eſt ſubiectio qua demonſtrat ſe ẽt iocari non poſſe: cũ nullus ſit ciuis qui iocari poſſit. ¶ Me hercule per herculem per quem iurare poterant ſolum uiri: ut per caſtora ſolum fœminæ: per pollucem uterq3 ſexus. His tem poribus. miſeris & afflictis. & his habet emphaſim. ¶ An grauius. ad illud quod ait: alterum ſeuerum. & graue. A Cic. ad curionem. ϐλαφατικωσ iſta ꝓtulit qua ſi ab amante repu. ad amātiſſimum. & ſtudioſiſ ſimum reipu. ¶ In hoc genere: graui & ſeuero: in quo uerſat reſpu. ¶ Quæ nũc ſentio. laudo & approbo. Quamobrẽ. ex cõcluſione ꝑdicto rũ demonſtrat qd ad ſcribendũ relictũ ſit. ¶ Ar gumentũ materia: hoc. n. noie: ut inqt Fabius: cõplectāt oĩa: quæ græci ενθυμηματα επιχειρηματα αποδειξεισ uocant. Nos cõmentũ ſniam cũ ratione. & quo tertio diximus quandā concluſionẽ appellamus: ſed Valgius επιχειρημα aggreſſionem uocat cæljus argumentũ quo aliqd probaturi ſumus mente cõceptũ & ſi nondũ uerbis explanatum ſit. Quidā rõnem Cic. ratiocinamẽtum & qua ſi ſillogiſmũ quedā appellat. αποδειξιν uero Fabius audientem probationẽ eẽe demõ ſtrat. quā cecilius ab epicheremate ſolo genere cõcluſionis diſtare commemorat. Natura uero oĩum argumẽtorũ eſt rõ quædam rei dubiæ fa ciẽs fidem per ea quæ certa ſunt. Reliqua ſunt argumentoꝝ genera duo. Vnũ quo fabulæ co mœdiarum exponunt. quod a Cicerone ſic dif finitũ eſt. Argumẽtũ ẽ res ficta: quæ tñ fieri po tuit: uelut argumenta comœdiarum. Alterũ eſt oĩs materia ad ſcribendũ deſtinata: in cuius ſi gnificatiõe hic accipimus. Et Cic. ad Brutum. Et ſi inquit argumentũ ſimile nõ erat. Hinc ẽt opus: ut ait Fabi⁹: paulo numeroſius uulgo ap pellatur argumentoſum. clauſula. περιοδοσ. i. eo ambitu. & breuitate. ¶ Ad ſtudium ſumme laudis. in cõſeruanda libertate ciuitatis eſt ſum ma laus: de qua Virg. Vincit amor patriæ: laudũq3 imẽſa cupido. ¶ Eſt. n. rõ eſt futuræ exhortationis. & ait quandā incredibilẽ de eo expectationẽ eẽe. & cã ſibi paratā eẽe: ſicuti quādā aduerſatricẽ. quā ſolũ bñfaciẽdo ſuperare poſſet. Et ſicut aduerſariũ dicimus. ſic aduerſariā ſubſtatiuũ. Et ẽ ordo. Quædā incredibilis expectatio eſt cõſtituta. & parata tibi grauis aduerſaria: q̃ tecũ eſt certatura. ¶ Incredibilis. adeo magna qđ uix credi poſſit. ¶ Expectatio. ut ipſe ſolus ſaluā rẽpu. reddas. Eſt. n. expectare ipatiẽter cupere ſine pſcriptiõe tpis. Expecto uero uix certũ tẽpus deſiderare. ¶ Si hoc ſtatueris. quaſi pceptũ ponit: quo intelligat: qd faciedũ: ut aduerſariā ſibi cõſtitutā & expectationẽ uincere poſſit. Ordo ẽ: ſi hoc ſtatueris elaborādũ eẽ in his artibus: qbus artibus hæ laudes cõparant: quaꝝ laudũ gloriā adamaris. ¶ His artib⁹. his uirtutib⁹ cõſeruādæ libertatis. Ars. n. cõciſiõe primitiui: qđ ẽ apud Græcos αρετη noiat quo noie uirtutẽ accipim⁹. Artis uero hoc ẽ uirtutis ſpẽs ſunt qttuor: prudẽtia: tẽperātia: iuſtitia & fortitudo. ¶ Laudes cõ. quo niā laudes ſp ſunt comites uirtutũ. Oẽ. n. qđ honeſtũ eſt: ut ait Cic. ẽt ſi a nullo laudet tñ p ſe laudabile ẽ. ¶ Gloriā. fre quentẽ famā cũ laude: ex laudibus. n. naſcit gloria. ¶ Adamaris. id ꝓprie amatoꝝ eſt: ut Quintilianus. oẽs matres libe ros ſuos tanq̃ adamarent: amāt. ¶ Cõparant acqrunt. & cõſtituunt. Terẽtius. Atq3 ex incõmodis alterius ſua ut cõpa ret cõmoda. ¶ Incitatũ cõmotũ: accẽſum. ¶ Cõfiderẽ. certe & cõſtanter credere. ¶ Attigi. leuiter tetigi. ¶ Inflamādi tui. ut teipſum inflāmarẽ: ſed ut teſtificarer amorẽ erga te meũ. Metaphora ab igni deducta. & plus ẽ inflāmare q̃ incende re. Maro. His dictis incenſum animum inflāmauit amore. Et eſt duplex loquendi modus. Grāmaticus p gerũdiũ: ut nõ feci te inflāmandi gratia. ſed teſtificandi amorem meum. & oratorius per participium: ut inflammandi tui cã. & cum di cimus cauſa: dicere etiam poſſumus: ſtudio uel gratia inflammandi.

M. T. C. Curioni. S. D.

Hæc negotia quoquo modo ſe habeant: ne epi ſtola quidem narrare audeo tibi. Et ſi ubicun q; es: ut ſcripſi ad te antea in eadem ex naui: tamen quod abes gratulor: uel quia nõ uides ea quæ nos uel quod excelſo: & illuſtri loco ſita ſit laus tua i plurimo rum & ſociorum & ciuium cõſpectu quæ ad nos nec ob ſcuro nec uario ſermone: ſed & clariſſima & una omniũ uoce perfertur. Vnum illud neſcio: gratuler ne tibi an ti meam. quod mirabilis eſt: expectatio reditus tui non q̈ uerear ne tua uirtus opinioni hominum non reſpõdeat: ſed me hercule: ne quum ueneris non habeas iam quod cures: ita ſũt omnia debilitata iam prope & extincta: Sed hæc ipſa neſcio recte ne ſint litteris commiſſa. Quare cætera cognoſce ex aliis. Tu tamen ſiue habes aliquam ſpem de republi. ſiue deſperas: ea para: meditare cogi ta: quæ eſſe in eo ciue ac uiro debent qui ſcit rempubl. afflictam & oppreſſam miſeris temporibus: ac perdi tis moribus in ueterem libertatem ac dignitatem uin dicaturus. Vale.

Adamo
Cõparo
Inflam
mo
Incendo
VBER.

Hæc negocia. oñdit Ci. q̃ periculoſo ſtatu ſit reſp. & gratulat Curioni: qđ abſit duplici de cã: uel q̈ reip. picula & uexatiões nõ uiderat: uel q̈ abſens oĩa cũ ſumma laude conſequat. Deinde cũ dicit ſe dubitare utrũ ei gratulet qđ ſit uẽturus: an doleat: latẽter eũ incẽdit ad defenſionẽ reip. ad quā tñ i fine ep̃łæ cum apte & modeſte hortat. ¶ Hæc ne. q̃ romæ uerunt i reip. ¶ Ne epi. qđe ẽ q̃ ſolet eẽ liberior: multo ergo mi n⁹ nũciis audere narrare. ¶ Vbicũq3 es. ẽt in locis remotiſſimis. ¶ In ea. na. in eodẽ piculo: & ẽ tractũ a nauigãtibus: q cũ ſunt in eadẽ naui in eodẽ ſunt piculo. Perdita. n. rep. cõe eſt malũ & abſentiũ & pñtiũ: dolor tñ maior pñtiũ q uideat. ¶ Antea. alia ep̃ła q̃ non eſt i hoc uolumine. ¶ Gratulor. tua cã gaudeo. ¶ Vel. &. ¶ Quæ nos uidem⁹. ¶ Vel. alia cã. ¶ Excelſo. alto. ¶ Illuſtri. cõſpicuo claro. eorum. n. qui ſunt in dignitate. nullũ uerbũ aut factum põt eẽe

obſcurū.¶Sita.poſita cōſtituta.¶Socioꝝ.P.R.erant.n.ſocii.P.R.q cum eo erāt fœdere cōiuncti.¶Ciuiū Romano
rum q ſunt in aſia.¶Quæ.laus tua.¶Nec ob.ignoto.¶Nec ua.uarius ſermo dicit de aliquo: quū non eadē dicunt.
¶Clariſſima.cōtra id.qd' dixit obſcuro.¶Et una.eadē & pſeuerante.& eleganter dicit una uoce & uno ore pro uno Curare.
cōſenſu & uno fauore.Vt Cic.in lælio de amicitia.De quo oēs uno ore &c.¶Præferi.nūciat.¶Vnum il.q.d.de abſen
tia ſcio me poſſe tibi gratulari:ſed illud unū eſt de quo dubito an tibi gratuler:an potius timeā:ꝙ aduētus tuus mira
biliter ab oib⁹ expectat.¶Non ꝙ ue.excuſat hanc dubitationē ſuā.¶Ne.i.ut.¶Non rñdeat.nō ſatiſfaciat.¶Opi
nioni.expectationi.¶Me hercule.iurantis eſt aduerbium.¶Ne cum ue.ro.& ſubaudit uereor.¶Quod cu.quia curā
tur q̄ habēt ſpē ſalutis cum difficultate tñ.qa curari ꝓprie teſte Donato dicit ꝙ quaſi arduū & graue eſt:& iō uſus eſt
uerbo medicoꝝ ad quos curare ptinet.¶Ita debilitata.qa dixit cures:uſus eſt etiam uerbo ad ægrotū ptinente.¶De
bilitata.male affecta.Et ꝓpe extincta.ꝓpe delata:& conſumpta:extingui enim eſt mori:ut Oui.in heroidibus. Primo Extigui
q3 extinguar in æuo.& Vir.in.vi.æneí.¶Infœlix Dido uerus mihi nuncius ergo uenerat extinctam ferro: ergo extin
cta quaſi deſperata:quia de extinctis nulla eſt oino ſpes:hæc autem dicit quia adminiſtratio reip.erat tantummodo ī
ptāte quorundam potentum:qui magis pro libidine q̄ pro ratione agebant.¶Hæc ipſa.q̄ ſcripſi,quum multo plura
ſint q̄ non audeam ſcribere.¶Recte.tuto:ne qſpiam ſe a me tanti & offendi putet.¶Cætera.quæ nō audeo ſcribere.
¶Tu tñ.ſubaudi q̄uis dixerim oia debilitata & extincta.¶Siue habes.hoc eſt ſiue ſperas rempu.poſſe adhuc ad ſa Cogito
lutem reduci:ſiue nullam oino habes ſpem.¶Para.reb⁹ ipſis.¶Meditere.conſulta.¶Cogita inueni.nam cogitare fre
quentatiuum eſt a cogo.& eſt ſenſus cogere ad aliquid inueniendum.¶Viro.non ad ſexum nunc:ſed ad uirtutem rettu
lit.¶Vendicaturus recepturus reſtiturus.¶Afflictam debilitatam.¶Oppreſſam.deiectam & uiolentia proſtratam.
¶Miſeris.infœlicibus.¶Perditis.peſſimis.¶Veterem.priſtinam & ſolitam.¶Libertatem.quia timebas Cice. reipu.
quoniam Cæſar tribunus pleb.iam hortatus erat:ut legem ferrent:q̄ Cæſari:q̄uis abſenti ſecundum conſulatum pete
re liceret:præterea omnia in trium poteſtate erant.

HAcc negocia Cæſa.Craſſus & Pompe.rempu.oppreſſerant: ut oīno debilitata iam prope & extincta ui PHI.
derct.Nec audebat tullius timore trium potentiſſimoꝝ aperte hæc ipſa dicere:uel maxime ꝙ Cæſa. ad
ſecundum conſulatum ſpirabat.& ad id hortatus erat ut legem ferret.Demonſtrat autem in quanto peri
culo reſp.ſita ſit.& gratulat ꝙ abſens ea non uidet mala:q̄ ipſi uidebāt in rep.quodq3 laudem propemo
dum īmortalem abſentia conſequat.Inde hortat Curionem:tanq̄ in eo unicū p̄ſidium libertatis ſitum ſit
ut ea paret:meditetur:cogitet:quæ debeat is cogitare.qui ſit rempu.defenſurus.¶Hæc.ſ.quæ ſunt in rēpu. Negociu3
ſane in multas res diffunditur:ſed apud oratores negocium eſt congregatio perſonaꝝ locoꝝ tēpoꝝ cauſaꝝ modoꝝ ca
ſuū factoꝝ inſtrumētoꝝ ſermonum ſcriptorū.& nō ſcriptorū & tale negocium græci περιστασιν dicunt aliqñ nego
cium ꝓ labore ſumit.ut Quinti.Quid negocii eſt iſta poetarū portenta cōuincere.& da mihi hoc negocium.¶Ne epi Negociū
ſtola qdem.quæ nec erubeſcere nec timere conſueuit:ergo lōge minus hæc ipſa nunciis narrare auderem.Aduerte ani
mum.ꝙ ne & qdem nunq̄ iungi patiunt ſine medico.Quin.Nam mihi ne dicere qdem uideret.Ci.ad Herenniū. ne ad
ſolatium qdem.Et in Tuſculanis.Atq3 ei ne integrum quidem fuit.¶Audeo.in rebus arduis dicimus.¶Naui.pericu
lo.μεταφορικωσ a nauigantibus:ut dicit.In portu nauigat:qui eſt ſine periculo.Si reſpu.peribat:cōis omnium ca
lamitas ſequebatur:tam abſentium q̄ p̄ntium.¶Ea quæ nos.ſupple uidemus.Magis.n.mouent quæ uident q̄ quæ au
diuntur.nam aure certior eſt oculus.¶In excel.& illuſtri.plus eſt illuſtre q̄ excelſum.¶Socioꝝ.cōfederatorū.P.R.Ami
cus & ſocius ita diſcrepant.Amicus eſt qui alicui uſu uitæ ſimilis:pio ac ſincero & perfecto amore cōiungit.Socius ue
ro:qui cum aliquo ad aliquid peragendum aliquo pacto cōiungitur.unde Ci.hæc duo cōiungere ſolet:ut ſocios.P.R.
atq3 amicos.& in libro de inuentiōe.Firmiſſimas ſocietates atq3 ſanctiſſimas amicitias.¶Ciuium. q cum eo erant in
aſia Curionis laudem uidebāt.¶Clariſſima.exornationis genus quod græci αντιθετον noſtri contrariū uocant bre
uibus & cōtinuatis uerbis pfectū eē debet.¶Vna uoce.ut dicit uno ore.i.uno cōſenſu.Teren.uno ore oia bōa dicere. Aure
¶Vnum illud.ꝙ abſens ſis:cōgratulari me poſſe tibi cognoſco.Sed unum eſt quod uereor:an tibi cōgratuler: an time certiorez
am:ꝙ tantope deſideratur aduentus tuus.¶Non quod uerear.excuſatio dubitationis.¶Rñdeat.ſatiſfaciat.Scio in oculus
quit ꝙ uirtus tua ſuperat omnium hominum opinionem.Virtus enim eſt habitus animi in naturæ modum:ut ait Mar Excelſu3
tius rationi conſentaneus.¶Ne.pro ut.¶Cures.quid arduum ſignificamus & graue:hoc uerbo:quod eſt proprie me Illuſtre
dicorum.& ad hoc alluſit:cum ſubſecutus eſt.¶Ita ſunt omnia debilitata.quaſi uiribus cōfecta.¶Extincta. quaſi de Socius
ſperata: μεταφορικωσ.unde extingui mori dicimus.Sed tranſitum ſignificat ad alterius rei mentionem.¶Recte ſi amicus
ne periculo:ne ad aures Cæſaris peruenirent.¶Litteris cō.¶Cōmittere aut mandare litteris ſcribere. ¶Cætera.ſ. de
trimenta reip.quæ ſcribere non audeo.¶Spē.ſpes incertarum rerum:expectatio certarū.¶Para:meditare: cogita arti Virtus
culus eſt.Meditari uero eſt exercere a uerbo græco μελετᾶω.L.n.D.conuerſo:ut econtrario ſeda ſella:parare ad rē Spes
meditari ad cōſiliū:cogitare ad iueniendum rettulit.¶Ac uiro.exageratio eſt.nam iter ciues ēt uiles hoīes numerantur Expecta
ſed uir nō niſi q uirtute p̄ditus ſit dici pōt:ut apud græcos.& nūc uirū ad uirtutē ꝓprie referimus.¶Perditis.iniqſſimis tio
& īprobiſſimis.Iuue.Audacia pdita.¶Moribus & bonus & malus mos eē pōt:ut pharmacō:uenenū:ualitudo. ¶Ve Paro
terem:quæ antea ſortita erat.Senex antiquus uetus hoc mō differūt.Senex:q ad ſenilem puenit ætatem. & ad uitā dū Cogito
taxat ipſius propriam referendum eſt.Vetus:ad publica tpa ſupiora.Antiquus uero tam de ſenibus dici poteſt:q̄ de ue Vetus
teribus ut hō iſte eſt antiquus.& antiq noſtri facere conſueuerūt:niſi ꝙ hēt neſcio qd plus uetus q̄ antiquus.unde Iuu. Vēdico
Antiquū & uetus eſt alienū poſtume lectum cōcutere.¶Vidicaturus.in libertatē reuocaturus.Inter uendico.& uidico Vidico
hoc diſcrimē eſt:uēdicamus nobis auctoritatē.i.attribuimus.& quaſi noſtrā ꝓpriā eē facimus.Oui.Vendicat auſonias Vidicta
iunonis cura calēdas. Vidicamus uero iniurias:hoc eſt ulciſcimur.& punimus:unde uidicta dicit.Iuue.Vidicta nemo
magis gaudet q̄ fœmina.Vidicare ēt ſignificat reuocare ī libertatē:ut hoc loco.& ad Cæſarē iuniorem. Qui ſi nihil
ad bñficium adderes:quo me una cum rep.in libertatē uindicaſſent.& ī academicis.Aliqua ptās ſic uindicet in liberta
tem.& liberare atq3 defendere.Ci.in Catone maiore.Senectus ē natura loquacior:ne ab oibus eā uitiis uidear dicare.
Quare hic uindicaturus per.i.& non per.e.legendum eſt:ī quo multi errant.

VBER.

Ondum. Clodius ut in.i.lib.expoſui mus:nō ſolū Ci.ſed eius amicorū ho ſtis atq; inimicos fuit uerū quū Clo dius ꝑturā peteret & eodē āno Annius Milo cōſulatū in quo cōpetitores quoſdā ſatis potē tes hēret:Metellū:Hypſeū:& Scipionē:quuȝ uideret Clodius ꝑturā ſuā fore debilē & q̄ſi maicā cōſule Milōe ei uehemēter aduerſabat ne cōſulatū adipiſceret. & ei⁹ cōpetitorib⁹ ſtu debat,ci,āt q a Milōe fuiſſet bñ affect⁹ i reſtō ne ſua ab exilio:cupiēs gratū aium i eū oñde re ſūmope ꝓ eo laborabat:ut ip; cōſulatū ob tineret.Itaq; cū Curio ex Aſia romā uēturus eēt:quē cognoſceret poſſe multū i hac re &ꝓ deſſe Miloi :miſit ei obuiā has litteras i qbus primū oñdit q̄tū ſibi ſit laborādū ꝓ Milōe: & artificioſe oñdit neceſſe ſibi eē ut Curio q plu rimū dēret nūc ēt i Milōis cā rogaret: ut ei in hac cōpetitiōe cōſulat⁹ ita faueat. ut oino ip ſum cōſequat. Adducit āt rōnes multas: qbus oñdit petitionē ſuā eē honeſtiſſimā. Dēiq; ex quattuor reb⁹ quas Seruius in oi petitiōe ſer uādas dixit:nulla oino deeſt. Siqdē honeſtatē hēt: quū ꝓ amico ſalutis ſuæ auctore rogat: poſſibilitatē quū oñdit curionē poſſe id effice re qđ petit ſi mō uoluerit.Mod⁹ ēt declaratur quū fauorē ei⁹ i cōſulatu Milōis ſe petere oñ dit.& ut ꝓbeat ſe ducem ſuffragiis alioꝝ:q ſe hēre dicit:poſtremo ſubdit ſpē remuneratiōis &ꝓ ſe & anniū Milonē. Eſt āt hæc ep̄la oiuȝ

Aduento Appropi quo

cōmēdaticiaꝝ.C.artificioſiſſima & uehemen tiſſima. ❡Aduētare. ꝓpiquum eē:appellere. ❡Appropiquare.ꝓpiquū eē : ñ loco ſed tpe: ut ſi dixero circa feſtū natalis Chriſti appropi quat aduēt⁹ Ducis Mediolāi.i.ꝓpiqu⁹ eſt ut ueiat qa eo tpe ſolet maxie Mediolanū petere Ita i hoc & ſi curio erat adhuc remot⁹: & nō dū ad italiā aduētabat:tñ putabat ei⁹ aduēt⁹ eē ꝓpiqu⁹:qa cū iā cōſtaret eū ex aſia diſceſſiſ ſe:paucis dieb⁹ erat uēturus. ❡Putaret.exiſti

Verſus

maret:qa finitū ē tps tui magiſtrat⁹. ❡Romā uerſus.hæc ꝓpō elegāter poſtponit:ut hic pa tet. ❡Cōſtaret.notū eēt. ❡Profectū. diſceſſiſ ſe. Magnitudo rei.i.res magna & magni mo mēti atq; pōderis. ❡Vt nō uereremur.ñ time rem⁹. ❡Ne ut. ❡Nimis cito añ aduētū tuū. ❡Cū uellem⁹.cū cupem⁹. ❡Has litteras. no ſtras cōmēdaticias ꝓ Milōe. ❡Quāprimū.ut dixim⁹ ſupra:ſubitu ut añ aduētū tuū eēs ad monit⁹:qd añ fieri uellē. ❡Ego.iā icipit ſibi cōciliare aium curiōis:nō tā curionē ſibi dēre: q̄ ſe curiōi.iōq; ut eis magis dēat:dicit ſe non dubitaſſe ab eo p litteras petere:id q ſibi eēt oiuȝ maximū & neceſſariū. ❡Officia i te.me rita mea i te collata. ❡Solū.tātūmō. ❡A teip ſo ꝑdicari.publice laudari. ❡Magis.potius. Pōderari a me.æſtiari a me:qa ñ tāti ea æſtio: q̄tū tu ꝑdicari ea ſoles.Verecūdi⁹.rōnē h⁹ ue recūdiæ. Graue moleſtū:difficile. Prudēti.uere cūdo:pudoris plēo. De quo putet ſe bñmeritū cui præſtiterit bñficia. ❡Magis.potius. ❡Lo co mercedis ꝓ remuneratōis ſui meriti. ❡Exi gere.repoſcere. ❡Quā bñficii. pro quo ei de

M.T.C. Curioni. S.P.D.

Ondum erat auditum: te ad Italiam aduentare: cum Sextum Iulium Milonis mei familiarem cum his ad te litteris miſi ſed tamē cum appro pinquare tuus aduentus putaretur:& te iam ex Aſia Ro mam uerſus profectum eſſe conſtaret: magnitudo rei fe cit ut non uereremur: ne nimis cito mitteremus: cū has ad te quāprimum l̄ras ꝑferri magnope uellem⁹. Ego ſi mea in te eſſent officia ſolum Curio tanta quāta magis a teipſo predicari:quam a me ponderari ſolent: uerecun dius a te:ſi qua magna res mihi petenda eēt:contenderē. Graue eſt enim homini pudenti petere aliquid magnum ab eo:de quo ſe benemeritum putet:ne id quod petat:exi gere magis quam rogare:& in mercedis potius:quam be neficii loco numerare uideatur. Sed quia tua in me uel nota omnibus:uel ipſa nouitate meorum temporum cla riſſima & maxima beneficia extiterunt:eſtq; animi inge nui:cui multum debeas eidem plurimum uelle debere: non dubitaui id a te per litteras petere quod mihi omniū eēt maximum:maximeq; neceſſarium. Neq; ſum uerit⁹ ne ſuſtinere tua in me uelimus mirabilia beneficia non poſſem:cum præſertim conſiderem:nullam eē gratiam: quam uel non capere animus meus accipiendo:uel remu nerando: cumulandoque illuſtrare poſſit. Ego omnia mea ſtudia:omnem operam curam: induſtriam cogita tionem:mentem denique omnem: in Milonis conſulatu fixi:& locaui:ſtatuiq; in eo me non officii ſolum fructū: ſed etiam pietatis laudem debere querere. neq; uero cuiq̄ ſalutem:ac fortunas ſuas tantæ curæ fuiſſe unquam pu to:quantæ mihi ſit honos eius:in quo omnia mea ſtudia eē decreui. huic te unum tanto adiumento eē:ſi uolueris: poſſe intelligo:ut nihil ſit preterea nobis requirendum. Habemus hæc omnia bonorum ſtudium conciliatū ex tribunatu propter noſtram(ut te ſpero intelligere)cām: uulgi: ac multitudinis propter magnificētiam munerū: liberalitatemq; naturæ:iuuentutis:& gratioſorum in ſuf fragiis propter ipſius excellentem in eo genere uel gratiā: uel diligentiā:nr̄am ſuffragatiōnē ſi minus potentē atq; ꝓ batam tamen: & iuſtā: & debitā:& ꝓpea fortaſſe etiam gratioſam. Dux nobis:& author opus eſt:eorum uento rum:quos propo ſui: moderator quidam & quaſi guber nator. qui ſi ex omnibus unus exoptandus eſſet quem te cum conferre poſſemus:non haberemus. Quamobrem

beat. ℂVel nota.cogn'ta. ℂClariſſima.nulli obſcura. ℂNouitate meorū tpm.qbus mihi noua & bōis ciuibus iſucta acciderūt.q aūt bn̄ficia pſtant tpibus aduerſis:ſolēt eē maiora:& clariora:q ñ pn̄t latere. ℂEſtq3 iūgit cū ſupiori ſic:& qa ē aī igenui &c. ℂIngenui.liberalis & ſimplicis. ℂVelle dēre.uelle eē obligatum. ℂCui dēas.ei cui merito obligatus ſis:id āt libēter facit igenuus aīus. Ruſticus āt & ſeruilis aīus ſpnit ei dēre:a quo bn̄ficia accepit:& ne dēat plerūq3 nō uult petere:aut cape bn̄ficiū. ℂDēas.ſecūda pſona ꝑ tertia elegāter pōit tā in carmine q̄ i oratiōe ſoluta. Virg.iiii.æneī. Migrātis cernas.ꝑ cernat aliqs. ℂNō dubitaui.auſus ſum:& ē ordo: ſed qa tua i me uel nota oībus & cætera: nō dubitaui.

ſi me memorem:ſi gratū:ſi bonum uirū uel ex hoc ipſo:quod tā uæhemēter de milōe laborē: exiſtimare potes:ſi dignū dēiq; tuis beneficiis iudicas:hoc a te peto:ut ſubueīas huic meæ ſolicitudini:ut huic meæ laudi:uel ut ueriꝰ dicā:ꝓpriæ:ſaluti tuū ſtudiū dices. De ipo. T. Annio tm̄ tibi polliceor:te maioris aī:grauitatis:cōſtantiæ:beniuolentiæ erga te:ſi cōplecti hoiem uolueris : habiturū eſſe nēinē:Mihi uero tātū decoris:tātū dignitatis adiunxeris: ut eūdē te facile agnoſcā fuiſſe in laude mea:q fueris in ſalute. Ego ni te uidere ſcirē cū hæc ad te ſcriberē:qtū officii ſuſtiere:qtope mihi eēt i hac petitōe Milōis oī nō mō cōtētiōe:ſed ēt dimicatiōe elaborādū:plura ſcriberē. Nūc tibi oēm rē:atq; cām:meq; totū cōmēdo:atq; trado. unū hoc ſic hēto:ſi a te hāc rē ipetraro:me pene plꝰ tibi:q ipſi Milōi debiturū. Nō.n. mihi tā mea ſalꝰ chara fuit:ſi q pcipue ſū ab illo adiutꝰ:quā pietas erit in referēda gr̄a iucunda. eā autem unius tui ſtudio me aſſequi poſſe confido. Vale.

ℂPer litteras.qa es abſens nec poſſum tecū corā loq. ℂNeq3.n.occurrit obiectiōi dicēs:ꝙ q̄uis inumerabilia bn̄ficia a Curiōe accipiat: cōfidit tm̄ ſe poſſe oia ſuſtinere. ℂVel.i.ēt. ℂGratiā bn̄ficiū. ℂCape i accipiēdo.i.cuius bn̄ficii aīus meꝰ nō cēt capax qa liberalis aīus:ut uoluit ariſtoteles:ēt i accipiēdo bn̄ficiū cognoſcit:qa non dubitat accipe q ſe dignū cognouit. ℂIn remunerādo.reddēdo parē gratiā. ℂVel cumulando. uel ēt augēdo qđ accepiſſem. ℂIlluſtrare.ornatiorē & clariorē reddere. ℂStudia.affectꝰ aī.deſideria. ℂOēm mētē.itētionē oēm mētis. ℂFixi.poſui.firmaui. ℂStatui.iudicaui uel decreui. ℂFructū.uoluptatē.i.exiſtimauit me nō ſolū dēre ita facere ut uidear in eū uſus offō meo:ſed ꝙ plus eſt ut lauder fuiſſe pius tanq̄ i patrem. ℂOfficii.meriti. ℂPietatis.q̄ plꝰ eſt q̄ officiū. Laudē. cōmendationem apud oēs. ℂNec uero.ex quadā comparatiōe oñdit q̄tæ curæ ſit ſibi:ut Milo cōſequat hūc cōſulatū:& eſt ſenſus cū qlibet naturaliter hēat curā ſuæ ſalutis & ſuarum rerum: nō puto ꝓpriā ſalutem & ꝓprias res fuiſſe unq̄ tātæ curæ alicui:q̄tæ curæ ſit mihi eius honor. ℂSuā.ꝓpriā. ℂHonos.ut cōſulatū cōſequatur. ℂFortunas.res diuitias. ℂIn quo uel honore uel milone. ℂStudia.fauores. ℂHuic. petitiōis poſſibilitas. ℂTe unū.te ſolū. ℂSi uolueris.q̄ſi aſtringit eū ut faciat. ℂPræterea.ꝑter te uel poſtea. ℂHēmus.oñdit q̄ adiumēta hēat ad hāc cām:& ea enumerat. ℂStudiū.fauorem & uolūtatem. ℂEx tribunatu.Milōis:q tulit legem de reuocādo Cicerone:cum eſſet tribunus plæbis. ℂPropter noſtrā cām.qa boni uiri cū uidiſſent Ciceronē a Clodio uexatū:& a milone reuocatū atq3 defenſum:cōciliati ſunt ualde erga Milonem:q de Ci.reuocatione tā diligenter egiſſet. ℂVulgi.& multitudinis.i.plæbis. ℂMunerum.ludorū: quos Milo magnificentiſſimos añ exibuerat:qbus ſibi cōciliauerat aīos multitudinis:quoniā his plæbecula gaudet. ℂVulgi &.m.ſubaudi ſtudium hēmus. ℂNaturæ.Milonis q nō coactus ſed natura liberalis eſt. ℂIuuentutis.iuuenū Romanoꝝ. ℂGratioſorū.q apud populū gratiam hn̄t. ℂSuffragiis.fauoribus:ſunt.n.ſuffragia quaſi uoces q̄ dabant in comitiis:& in tabella ſcribebant:cū qſq3 ſuam declarabat uoluntate3 de aliquo eligēdo in magiſtratū:inde ponit ꝑ auxilio:& ſuffragari eſt auxiliū & fauorem ferre:& refragari eſt repugnare:ſed cauendum ne abutamur ſic dicendo. Lacedæmonii ſuffragia miſerunt athenienſibus. Quia auxilia dicendū eſt : q̄ ꝓprie de re militari dn̄r.q̄uis & ad alia referant. Suffragium uero in uoce tantum dicitur.& ſic ſuffragari & refragari. ℂIpſius.Milonis. ℂDiligentiā.quā adhibet ut oibus ſit gratus. ℂNoſtrā.mei.Ci. ℂSuffragationem.fauorem:ut diximus. ℂSi minus.ſi nō. ℂPotentem.magne authoritatis. ℂAt.ſaltem. ℂProbatā.bonā & laudatā. ℂIuſtā. pp eius ꝓbitatem.iuſtū eſt.n.fauere bōis. ℂDebitā pp eius in me merita. ℂPropterea.pp id.ſ.qđ ſit debita. ℂGratioſam.qa ſolent eſſe grata ea q̄ ex debito ab aliquo fieri putantur. ℂIngratū.&.n.& imemorem nemo eſt q non oderit. ℂDux.priceps tractū a militia:ubi milites ſine duce minus audent & ualent:uñ Vir. Vrget pn̄tia turni.dicimus āt opus eſt mihi duce:& opus eſt dux. ℂVentorū.uulgi & multitudis:quā uentū appellauit pp inſtabilitatem:aut qa ex multitudine.ſeditio plerūq3 mouetur:q̄ ut ſupra dixīmꝰ tempeſtati cōparatur:ſicut etiā tempeſtas ſeditioni ut Virg.in primo æneidos. Ac ueluti magno in populo cum ſæpe cohorta eſt. Seditio:ſæuitq3 aīs ignobile uulgus. ℂPropoſui.añ dixi. ℂModerator.rector.i.cuius ſapientia & authoritate ducantur.ut idem Vir. Tū pietate grauem ac meritis ſi forte uirum quem Conſpexere ſilent:arrectiſq3 auribus aſtant. ℂGubernator. quia de uentis locutus eſt:gubernatorem etiam tranſlatiue dixit:cum proprie de naui dicatur gubernator:ut Virgi. in ſexto æneidos. Ecce gubernator ſeſe palinurus agebat. Ergo pſeuerauit in tranſlatiōe nauigantiū ut ita itelligat : ꝙ quemadmodum nauigantibus ut ad portum pueniant.opus eſt q arte & prudentia ſciat moderari uentos: & ē opus bono gubernatore:ita & ſibi opus eſt duce aliquo:q regat iſtam multitudinem:& ſeruet eam in fauore Milonis:ut conſequatur cōſulatum ne ipſa multitudo & uulgus tanq̄ uenti ſine moderatore mutentur. ℂVnus ſolus. ℂEx oibus.ciuibus romanis. ℂExoptandꝰ.eligendꝰ:optare.n.eligere dicitur Virg. primo æneidos. Pars optare

Aīus liberalis

Pietas:

VBER.
Suffragiū
Suffragor
Refragor
Auxiliū3

Gubernator

locū tecto.Et Terē.in andria.Quæ ſeſe optauit hic diuitias īhoneſte parare potiuſq̄ i patria paup hoeſte uiuere un̄ & optio dicit̄ electio ꝑ optatio.❡Cōferre.cōpare:qa neminē potiuſq̄ te eligendū putarē. ❡Quāobrē cōclu ſio i q̄ oñdit nihil ſibi denegandū a Curiōe ex iis q̄ petit.❡Memorē.bn̄ficioꝝ acceptoꝝ.❡Si gratū in referenda gratia:nā ut inqr Cice.bn̄ficiū male locatū maleficiū puto:& ſtultū eſt in immemorē & ingratū bn̄ficium conferre. ❡Si bonorum uiroꝝ cui iucundū & dignū ſit bn̄facere.❡Vel.ex hoc ipſo:dicit ex hoc ipſo ꝙ Miloni uiro bono fa ueat poſſe exiſtimari ſe eē uiroꝝ bonum.❡Laborē.curē.ſollicitus ſim.❡De.i.pp. ❡Si dignū.generaliter dicit:ſi me ob aliq̄ rē putas:in quē bn̄ficia tua cōferas.❡Subuenias:ſuccurras:auxilieris.❡Meæ.ſollicitudini:labori & anxietati q̄ de milone ſuſcipio.❡Laudi.qa ſperabat maxiam laudē ſi ei⁹ ſtudiis milo eſſet adeptus cōſulatum: un̄ ſupra dixit:ſed ēt pietatis laudem dēre q̄rere.❡Vel ut uerius dicam:correctio eſt. ❡Proprie.meæ.❡Saluti.

Dico exiſtimat.n.in Milonis cōſulatu cōſiſtere ſalutem ſuā.❡Dices.dicare & dare uelis.eſt aūt dico priæ cōiugationis & eſt authore Donato pluſq̄ dare.dicatur.n.ꝑpetuo:datur ad tp̄s Teren.in phormiōe:operam hanc tibi dico.& Virgi.prio æneī.Propriāq; dicabo.❡De ipſo.ultia ps petitōis:hoc eſt remuneratōis oblatio ex pſona Milōis & ex pſona ſua.T.Annio milōe appellatus.eſt.n.Titus annius milo.❡Cōplecti.ſuſcipe defendendū.❡Animi.for titudinis in aggrediendis rebus magnis.❡Grauitatis authoritatis.❡Cōſtantiæ.pſeueratōis erga te.❡Mihi ue ro.oñdit q̄ ſibi gratum ſit hoc futuꝝ qd̄ pro milōe faciet.❡Adiunxeris.ꝑ adiunges.❡Vt eundem.ut cognoſcā te ita fuiſſe ꝓmptum ad ea:in q̄bus agitur ſalus mea:ſicut olī fuiſti in ſalute.❡Eundem.talem:tam benignum. ❡Qui.q̄lis.❡Ego.nunc adducit cām q̄re plurib⁹ eum nō rogat:qa curio ſatis itelligat q̄ obligat⁹ ſit Ci.ꝑ ſi mi loni.❡Quātum officii.q̄tum debiti.❡Suſtinerē.eſſet mihi īpoſitum.❡Cōtentōe.uerboꝝ.❡Dimicatōe.cōcerta tione ſi ſit op⁹.❡Trado.tradere eſt fidei alicui⁹ credere Vir.in buc.Nup mihi tradidit ægō.❡Tibi. pp ſtudiū & fauorē tuū milōi pſtitū.❡Pene.fere.❡Quā ipſi.q adiutor fuit in ſalute mea.❡Neq;.n.ſenſus ē.nā nō tā mihi chara ē ſal⁹mea i q̄ ille pcipue me adiuuit:q̄ erat iucūda pietas i ferēda gratia.❡Præcipue.maxie qa ēt ab aliis. ❡Referēda gratia.reddēdo par meritū.❡Eā.pietatē.Studio.fauore.Tui uni⁹.tui ſoli⁹ ſi uolueris milōi ſtudere.

PHI. n Ondum erat.❡In ſcribendis epl̄is poſſum⁹ uti uel non uti artificio.Id eni in noſtro arbitrio ſitū eſt.Sed cum negocium habet aliqd̄ pōderoſum.Cice.magna ex pte loq ſtudet.Hanc epl̄am ſi qs diligenter attē dat:nihil inueniet qd̄ non ſit laude:& admiratōe digniſſimum.Eſt eni arte & ſubtilitate dicendi admodū plena.In qua exordienda in primis auditorem facit attentum:cum rem magnam pollicetur allaturum:ut magni tudo rei fecit:ut non uereremur ne nimis cito mitteremus.Et ibi beniuolum reddit.❡Ego ſi mea in te eſſent offi cia ſolum curio tanta:Item a perſona auditoris.Sed qa tua in me uel nota oibus.Docilem fecit cum paulopoſt inqt.In milonis cōſulatu fixi.& locaui.Eſt aliud pterea aiaduertendum hanc petitōem illis quattuor rhetoricis ptibus cōſtare:ut ſit pſtandi facultas:ſit honeſtum qd̄ petitur:habeat modum:ſequatur remuneratio.Poſſibilita tem oſtendit cum ait.Huic te unum tanto adiumento eſſe ſi uolueris:poſſe intelligo.Modum uero:cum ait.Ha bemus hæc oia:& ut ſubuenias huic meæ ſollicitudini:uel ut ueri⁹ dicam ꝓpriæ ſaluti tuum ſtudium dices:deni q; remuneratōem oñdit:ut de ipſo.T.Annio tantum polliceor.Sed ut qd a Cicerōe petatur:facili⁹cognoſci poſ ſet:breuiter argumentum exponere uiſum eſt.Id aūt eſt hmōi.T.Annius Milo cōſulatum magna quadam cōten tione petebat:cui⁹ tunc erant multi cōpetitores potentiſſimi uiri Scipio Hypſeus:& Metellus.q̄ rex non erat mi nori curæ.Ci.q̄ Miloni cum pp amorem in ſe maxium:tum uel in primis pp magnitudinem meritorum:q̄ in eum Milo cōtulerat:nam ei⁹ opa Tul.ab exilio reuocatus maxia cum gratulatōe ciuium in urbem Romam reuerſus eſt.Igit̄ Ci.tanti non īmemor beneficii oibus in rebus uel præſertim in eo cōſulatu benemeriti gratiam referre co nabatur:ut talem magiſtratū.Ci.induſtria cōſequeretur:uel maxie ꝙ illi Clo.Cice.inimicus plurimum aduerſaba tur:& cōpetitoribus fauebat Erat eni eodem anno Clo.ꝑturam petiturus:quo Milo cōſulatū;:nec ignorabat Mi lone cōſule pui pōderis in rep.futuram eſſe ꝑturam ſuam.Quapp oī arte milonem inſectabatur ne cōſulatu; adi piſci poſſet Tul.uero multum ac diu in hac re pficienda laborauit.Nec dum cōſecuta res erat cum ex aſia romā

Dum donec Curio reuerteretur.Et quoniam non ignorabat:ꝙ q̄cqd erat ampliſſimum.in repu.Curio pp opinionem:q̄ de ſe cōcitarat:facile conſequi poſſet:nō dubitauit id p litteras ab eo petere:qd̄ erat illi maxium:maximeq; neceſſa rium ut ipſe conſulatum a ſenatu ꝑ Milone peteret:quem certo ſciebat non negaturum eſſe.❡Nondum.eiuſdē; ferme naturæ ſunt dum & donec:ſed elegantia differunt.Nam ne.non nec commode iunguntur cum dum:nunq̄

Italia tn̄ cum donec.Significāt etiam dum & donec uſq; ad:uel q̄diu.& donec ſubiunctiuo:dum indicatiuo conueniūt:

Vento ut litteris inſeruiam donec moriar.i.uſq; ad mortem:& tua merita recordabor dum uiuo.i.q̄diu uiuo.❡Ad ita

Aduento liā.Varro & Timæus a copia bouum quæ in italia eſſe dicitur:appellatum exiſtimant.ιταλοσ.n.ueteri lingua

Aſia græcorum bouem ſignificat.Virg.uero a duce dictam Siculo fuiſſe cōmemorat:ut nunc fama minores italia; di xiſſe ducis de noie gentem.❡Aduentare.uentare.& aduentare dicimus frequentatiuum a uenio. ❡Ex aſia.in q̄ geſſerat magiſtratum.ab Oceani:& Thetyos filia:& Iapeti coniuge aſiam inqt Heſiodus appellatam.Lydi ue ro ab Aſio Eotyi filio noiatam fuiſſe cōmemorant.Eſt ēt eius nois palus in Lydia caiſtro ꝓxima:gruibus abun dātiſſima.❡Romā uerſus:ſic exigit elegātia:ut hæc pticula uerſus poſtponat̄ dictōi.Sic Sulpitius ad Ciceronē. Megara uerſus nauigarē.Quid aūt de urbis Rōæ appellatōe ſentimus in libro de honoribus publicis diximus. ❡Profectū.diſceſſiſſe.❡Cōſtaret.manifeſtū eēt.❡Magnitudo.attentū facit.❡Nimis cito.an̄ aduētū.❡Velle mus.optaremus.❡Ego ſi mea.ordo eſt.Ego cōtendere:& eſt pricipiū cōciliādæ gratiæ Curiōis ad ſcipm:demō ſtrat ſe plus Curiōi dēre:q̄ curio Cice.deberet.Sed ꝑ magnitudine aī pollicerer̄ ſe illi accumulatiſſime ſatiſfactu rum.❡Magis.ꝑ maius a poſitiuo magnū nō.n.dicius maius ſtudeo:ſed magis ſtudeo:nec maius potuit Scipio q̄ Hānibal.Pōpeius tn̄ ab eo dictū exiſtimat qd græci μαλλον dn̄t.❡Prædicari.apte laudari.❡Ponderari. μετaφορικοσ ꝑ exiſtiari.❡Cōtēdere.petere.❡Graue ē.n.Senſus ē ꝙ cū qs hō prudēs:& modeſtus aliqd̄ in quēpiā bn̄ficiū cōtulerit:ſitq; poſtea ipſe ab eo aliqd magnū petiturus:moleſtū eſt petere:quoniā:putat ne bn̄fi cium:qd̄ prior ipſe contulerat repetere:& pro eo quaſi mercedem exigere uideatur:& eſt exornatio:quam græ

ci γνώμην:noſtri ſententiam dicunt.¶Petere.petimus gratia:poſcimus meritis:poſtulamus iure:expoſtulamus q̄
rela:flagitamus ardore:rogamus præcibus.De quo ſe benemeritum putet in quē ipſe beneficia contulerit.¶Loco mer
cedis.ꝑ remuneratione collati beneficii.¶Exigere debitum repetere.¶Tua beneficia. ¶Nouitate meorum tēporū:
dum fuit in exilio:nouitas.n.plerunq; pro temporum perturbatione ponitur.& tempora pluratiue ad fœlicitatē ut plu
rimum referuntur.Cice.O tempora:o mores.& qua aduerſis temporibus beneficia præſtantur:ſolent eē chariora . &
magis cognita:unde ſubiūgit:clariſſima & maxima extitere.¶Sunt & tpa fœlicitatis.ſed raro ſine epitheto ponūtur .
¶Eſtq; ai ingenui.pertinet ad animum liberalem & nobilem.nam ruſticorum ai recipiēdis beneficiis iacent: niſi teme
ritate aliter ſe gerant.Ingenuus ille dicit̄:q liberis parentibus natus eſt:nec poſtea factus ſeruus econtrario Libertinus:
q iuſta ſeruitute manumiſſus eſt.¶Debeas.eleganter ponitur ſecunda pſona pro tertia tam in uerſu q̄ in proſa oratio
ne.Iuue.Dicas forſitan unde igenium par patriæ.¶Debere.obligatum eē:huius uerbi ſignificationem Ci . in parado
xis explicauit hoc modo.Tu poſſe te dicito:quoniam qdem potes:debere te:ne dixeris;qñ nihil qs debet: niſi quod
eſt turpe non reddere.¶Non dubitaui.dirige ſic uerba.Sed qa tua &c.¶Per litteras.non expectando reditum tuum.
¶Neq;.n.ſum ueritus.refutatio eſt & quaſi reſponſio obiectioni.¶Vel.pro ēt.ut Teren.uel rex.& in phormione uel
occidito.Interdum pro ueluti:ut Teren.uel hic pamphilus.Alias eſt diſiunctiua coniunctio . Plærunq; correptionem
ſignificat:ut Cice.uel optimam me ſane uitam.¶Conſiderem.pro cōſtanti haberem poſſe accumulatiſſime gratias re
ferre.¶Gratiam.beneficium.¶Capere.cum id quod in nobis eſt aſſumimus:capere dicimus:q ſe dignum in accipien
do beneficio cognoſcit illud accipere non dubitat.& id magni & liberalis hois eē philoſophi tradiderunt.¶Cumulan
do.plura referendo q̄ acceperat.¶Ego oia mea ſtudia.¶Articulus eſt. ¶Studia uoluntates.& affectus ai . ¶Cura.
differt a Curione:hæc proprie medicorum:cum uero reliquorum eē dicitur non a curando , ut inqt Priſcianus appella
ta.ſed ab eo ꝙ cor urat.Hinc Ennius quaſi huius nois originem explicans inqt:curāue leuaſſo.quæ nunc te coqt.Hāc
græci μεριμναν dicunt hinc ēt ꝓ amore latini capiunt.Vir.At regina graui iamdudum ſaucia cura.¶Induſtriam.
a qua non fit iduſtrioſus ſed iduſtrius:ſicut nec a uirtute uirtuoſus.licet Boeti⁹ uirtuoſum tu ne dicas.Has.n.deriuatio
nes latinitas aſpernatur ſed pro uirtuoſum Tullius dicit bonum iuſtum ſtudioſum fortem nunquā uirtuoſum apud Ci.
iuenies ex quo ait tametſi uitioſum dicit.uirtuoſum tamen dicere non auſum.¶In eo.conſulatu.¶Officii.quod ꝓ me
ritis in me ſuis efficere debeo fructus ē uoluptas.gauderē.n.multū non ſolum uideri uſus officio in Milonē:ſed laudari
plus in eum fuiſſe ; ¶Pietatis.nunc pro ſingulari amore pietatem accipimus.& plus eſt q̄ officium ut ſupra diximus.
¶Laudem.commendationem.¶Debere quærere.ut Milo conſulatum omnino conſequatur.& illud proprie quæri di
citur.quod cum difficultate inuenitur.¶Non ſolum.& non modo ſemper exigunt poſt ſe aut ſed aut uerum ut non ſo
lum Athenis cognomen deportaſſe.ſed prudentiam & humanitatem intelligo.& in epiſtola ad Appium.Ita eſt homo
non modo prudens.uerumetiam quod uidi curioſus.Sed caue dicas nedum pro non ſolum.Eſt enim alius loquēdi mo
dus.Exigit.n.ante ſe orationem hoc modo.Adirem pro te mortē ne dum uerba pro te facerē & ſub uno uerbo utrāq;
ſententiam complecti hoc modo.Adirem pro te mortem ne dum laborem.At nullo modo dicendum eſt ſic , Nedum la
borem pro te adirem.uerumetiam mortem in quo multi errauere.¶Neq; uero.ex quadam quaſi comparatione dicit.
ꝙ nullus unq̄ tanti fecit aut fortunā.aut ſaltē ſuā.quanti ego cōſulatū Milonis mei.Et aiaduerte ꝙ nec & neque elegā
ter iungunt̄ cū hac ꝑticula uero.ſed aūt nunq̄ pati poſſunt quod iure ſibi uendicat non.Dicimus.n.nō autem nec uero
& neq; uero.¶Salutē caue dicas.ſalutes numero.n.multitudinis non iuenitur apud doctos uiros.¶Honos . ut adipi
ſcat̄ conſulatū.honos & labos ꝓ honor & labor nō tā uerſu.q̄ ꝓſa oratione dici poſſunt.Sic in Tuſculanis honos alit
artes ꝙ uir.Semp honos nomenq; tuum.¶Oia mea.nihil excepit.ſed ai corporis.& rerū æternarum bona intellexit
eē poſita pro honore Milonis.ut magis Curio moueretur ad id agendum;quod Tullius pro Milone petebat. ¶Si uo
lueris.uim hn̄t hæc uerba quaſi ad cogendum ut faciat.¶Intelligo.plus eſt q̄ ſi dixiſſet credo.nam quæ intelligimus
certa ſunt.quæ uero credimus falſa eſſe pn̄t.¶Præterea.præter te unum.¶Habemus hæc oia.aperit ſtatum cauſæ.&
rei pagendæ facilitatem oſtendit.& Milonis mores.& gratiam.& adiumenta quæ hēant paucis enumerat. ¶Bonoru;
ſtudium.habemus inqt in primis bonorū ciuiū hoc eſt patriciorum uoluntatem.q conſulatum Miloni uolunt. ¶Conci
liatum.in beniuolentiam Milonis & fauorem adductum.¶Ex tribunatu.ipſius Milonis quando de reuocando ab exi
lio Cicerone legem tulit.¶Propter noſtram.ut ſpero te intelligere cām q̄ uenuſte inter duas cauſas ſimiliter cadentes di
uerſa interpoſita ſunt uerba per cauſam uero noſtram ab exilio reductionem intelligit.de quo ſæpe diximus. ¶Vulgi
ac multitudinis.Repete habemus ſtudium.& per uulgus ac multitudinem plæbeios intelligit . ¶Propter magnificen
tiam munerum.ludorum quos populo antea Milo præbuerat.quibus maxime plæbeiorum animos ad ſe amandum al
lexerat.¶Iuuentutis.repete habemus ſtudia iuuentutis.& aliorum q gratioſi erant in dandis ſuffragiis . Omnes enim
Miloni fauebant,quum ipſe in dandis ſuffragiis maxima prudentia uteretur.ut neminem offendere & multis gratiſica
ri uideretur.Sunt enim ſuffragia.& ſuffragationes in eligendis magiſtratibus uoces & auxilia.quorum uarius ē mod⁹.
Alibi fabis utuntur alibi pilulis ex panno factis:alibi uocibus in tabella ſcriptis.ut Senatus apoſtolicus in eligendo pō
tifice facere conſueuit.Inde ſuffragari pro auxiliari dicimus.& refragari pro repugnare.& ſuffragium pro auxilio pont
tur non tamen dicas.Carthaginenſes ſuffragia miſerunt Hannibali.& huiuſmodi tunc enim auxilia dicimus.non ſuffra
gia . quæ huiuſmodi uocibus.ut ita loquar accommodata ſunt . ¶In eo genere . in dandis ſuffragiis . ¶Noſtram ſuf
fragationem . intellige habemus . ¶Minus potentem.non multæ gratiæ uel auctoritatis . quoniam omnes ſciebant
Ciceronem Miloni plurimum debere . ideo in hac petitione Milonis parum auctoritatis habebat . uidebatur enim
non ratione . ſed gratia & debito moueri . aut ad euitandam arrogantiam inquit minus potentem . ¶At . ſaltem.
¶Gratioſam.ex debito.Solent enim iucunda.& grata eſſe.quæ a debito proficiſcuntur.Quis enim laudat ingratum.
nemo.¶Nomina in oſus deſinentia copiam habituationem uæhementiam . & quandam affectionem præ ſe ferunt .
¶Dux nobis & auctor opus eſt qui ad optimum finem hanc rem ducat. & metaphora a militibus eſſe poteſt.qui
ſine duce non multum proficiunt . ¶Opus eſt . mihi illa res illius rei : illam rem.& illa re dicimus.¶Ventorū.a nau
tis methaphora.& uulgus ac multitudinem itellexit.in quibus nulla ſolet eſſe conſtantia tanq̄ i uentis . & facile ut uen

Poſco
Expoſtulo
Flagito
Rogo
Tēpora
igenuus
Libertinus
Vel
Capere
Cura
Curatio
Induſtria
Induſtri⁹
Pietatis
Nō ſolū
Nō mō
Nedum
Neq; uero
Nō aūt
Honos
Labos
Intelligo
Credo
Suffragium
Suffragatio
Suffragor
Refragor

tí mutanſ. & ut plurimū in contrariam ſnīam. Virg. Scinditur incertum ſtudia in contraria uulgus. ¶ Moderator. cuius perſuaſiōe moueantur: ut eſt illud Maronis. Tum pietate grauem: ac meriti ſi forte uirum quem. Conſpexere ſilent ar rectiſq; auribus aſtant. ¶ Gubernator. μεταφορικῶς a naui: cuius rector gubernator dicitſ: ut Virg. Ecce gubernator ſeſe Palinurus agebat. & in metaphora nauigantium pſeuerauit: cū uētos noīaſſet q ut arte regunt: ita regi a certo duce hmōi multitudinem oportebat: ne tanq̄ uenti mutaretſ: ſed conſtans eſſet in fauore Milonis. ¶ Vnus. pcipuus. ¶ Exoptandus. eligendus. ¶ Si memorē. ſ. beneficiorū: hac uerborū iunctura te uti nolim: ut ab eadem ſyllaba ſumaſ initium dictionis: in qua ſupior deſinit: qn̄ facit icōcinnā orationē: ut illud Maronis. Et dorica caſtra. Eodē mō ab eiſdem ſyllabis dico. Vidēdū eſt inqt Fabius: ne ſyllabæ uerbi prioris ultimæ ſint primæ ſequentis. Id neqs præcipi mireſ: ciceroni excidit in carmine. O fortunatam natam me conſule romā. ¶ Si gratū. in referēda gratia beneficium inqt Cic. male collocatū maleficiū puto. & ſtultū eſt in imemorē & igratū bn̄ficium conferre. ¶ Si bonū uirū. repetitio eſt. & conferre beneficium bono uiro iocundū eſt. ¶ Quod. ſ. me eē memorē. ¶ De Milone. q eſt uir bonus. ¶ Dc. i. pp. ¶ Dices primæ cōiugatiōis uerbū ut Vir. Propriamq; dicabo. Et plus eſt dicare q̄ dare. nā dicamus ppetuo: damus uero ad tēpus. ¶ Vl ut ue. di. correctio ē. ¶ De ipſo. T. Annio. T. Annius Milo dicebaſ: remuneratio petitionis. ¶ Maioris aī. articulus. ¶ Si cōplecti hoiem. modus loquēdi apud diſertos uiros frequētiſſim⁹: p amare & defendere & fauere. ſolent & addere amore uel beniuolētia fauore. & hmōi. & ita dicere: magno te amore complector. & hominem pro illū ponere: ut uidiſti hoiem: hoc eſt uidiſti illum. ¶ Mihi uero. q̄ grande beneficium ſit in eum collaturus oñdit: ſi hanc ſumet p Milone puinciā. ¶ Eundē. ita diligētē. & benignum. ¶ In laude mea. maxime ſibi laude futurā exiſtimabat ſe eius opa milo cōſulatū adipiſceretſ. ¶ Qui. qualis. ¶ In ſalute. qn̄ ab exilio reuocat⁹ eſt. ¶ Vbiq; lo. ſuā ab exilio reuocationē ſalutē appellat. ¶ Ego ni te. ordo ē: ego plura ſcriberē: ni te & cetera. His uerbis cām oñdit: cur nō pluribus uerbis ſecum agat: cum ſciat Tullium miloni plurimum debere. ¶ Officii. in me collati ab eo. ¶ Cōmendo. indocti dicūt: recōmendo. & recōmitto. & recōmendationē. Tu fac dicas cōmendo: cōmitto: cōmendationē. & intereſt multū quū cōmēdo te principi dicimus. & cōmēdo te apud prin. Nā cōmendo te principi: ē cōmitto te. Cōmendo te apud prin. ē laudo te. ¶ Atq; tra. eſt. n. tradere alicuius fidei ſe cōmittere & ſub eius præſidio eſſe. ¶ Habeto. ad finem ſpectat: ut diximus ante. ¶ Præcipue. ante alios. ¶ Pietas. ſingularis obſeruantia amoris. ¶ Studio. opera & diligentia. & fauore. Sane legendum tuo unius ſtudio: non tui unius. ¶ Confido. conſtanter teneo: uel credo: ut alibi Cicero. Quanq̄ a cratippo principe huius memoriæ philoſophorū hæc te aſſidue audire: atq; accipere confido.

Dico: do

Cōmēdo te Principi

Cōmēdo te apud principē

XVII

M. T. C. Proconſul. Curioni tribuno. Pl. S. P. D.

SEra gratulatio repræhendi non ſolet: præſertim ſi nulla negligentia prætermiſſa eſt. longe enim abſum: audio ſero. ſed tibi & gratulor: & ut ſempiternæ laudi tibi ſit iſte tribunatus exopto. Teq; hortor: ut omnia gubernes: & moderere prudentia tua: ne te auferant aliorum conſilia. nemo eſt: qui tibi ſapientius ſuadere poſſit te ipſo. nunquam labere ſi te audies. non ſcribo hoc temere cui ſcribam uideo. noui animum. noui conſilium tuum. non uereor ne quid timide ne quid ſtulte facias ſi ea defendes quæ ipſe recta eē ſenties. Quod in id reipubli. tempus non incideris ſed ueneris. iudicio enim tuo non caſu in ipſum diſcrimem rerum contuliſti tribunatum tuum. profecto uides: q̄ta uis ī rep. ſit tēporū q̄ta uarietas rerum. quā incerti exitus. quā flexibiles hoīum uolūtates quid inſidiarū. quid uanitatis in uita ſit nō dubito quin cogites ſed amabo te: cura & cogita nihil noui

VBER.

SEra gratulatio. poſt finitū tempus magiſtratus quem Curio geſſerat in aſia. reuerſus Romam creatus eſt tribunus plæbis: cui Cic. ex Cilicia ſcribens: primum excuſat ſe de ſera gratulatiōe huius dignitatis. Deinde ei gratulatur. & ſimul hortaſ: ut prudentia ſua ita ſe regat ne aliorū conſiliis auferatur. Intelligebat. n. Cicero Curionem a Cæſa. ſollicitari in partes ſuas: quē ut diximus ære alieno oppreſſum tandē adegit itaq; nunc Ci. eū laudās hortatur ut ſit fortis & conſtans in tuenda repu. & cum ſit ſapientiſſimus. ita ut aliis poſſit conſulere. multo melius dicit eū poſſe conſulere ſibi ipſi. Poſtea Cic. dolet q̄ non ſit Romæ. ut poſſet aut ſpectare q̄ pclara a curione geruntur. aut ēt eum conſilio iuuare. poſtremo rogat eum ut det operam ne tempus prouinciæ ei prorogetur. quemadmodum dicit ſe eū rogaſſe romæ coram. ¶ Sera. tarda. ¶ Gratulatio. eſt gaudium ex aliena fœlicitate. alias uero pro actione gratiarum ponitur & gratulari pro agere gratias. Ter. Deſine mulier gratulando deos obtundere. ¶ Prætermiſſa. ad tps omiſſa. ¶ Abſum. qa cilicia pcul abeſt ab urbe roma. & eſt excuſatio feræ gratulationis. ¶ Sero audio. quæ romæ fiunt pp lōgīqtatē locorum. & itinerū difficultatem. ¶ Sed tibi. dicit ſe nunc facere quod diſtulit ut gratuleſ Ci. de tribunatu adepto. ¶ Exopto. uotis & pcibus expoſco. ¶ Iſte. tuus. Sempiterne laudi. ut ita cum geras. ut conſequare ſempiternā laudē. ¶ Gubernes. tractum ut diximus ſupra ab eo qui nauem regit. ¶ Moderere. cum modo & ratione regas.

Gratulatio gratulor

PHI.

Procōſules

SEra gratulatio. cōgratulaſ Curioni quod ex aſia reuerſus tribunatū cōſecutus ſit quē magiſtratum adiiſſe & factū Cæſari inimicū Appianus ſcriptū reliqt. Sed eū tandē ære alieno oppſſum Cæſar in ſuas ptes adduxit. ut añ diximus. Hortaturq; Curionē ad ſuſcipiēdā reip. defenſionē. & p paucos intelligat eē Rōæ. q ſaluā rempu. uelint. adhibeat i cōſiliū neminē. ſed ſe ſolū audiat. ſibi obtēp ret. ſuū dūtaxat cōſiliū ſequaſ. Inde dicit ſe dolere q̄ abeſt ab urbe. & ſpectare nō pt. q̄ ab eo gernnſ in rep. Poſtrēo rē ſuā curiōī cōmēdat: ne ſibi i cilicia progeſ iperiū. Erat aūt tū ci. quū has ad eū litteras ſcriberet ī cilicia pcōſul: curio rōæ tri. pl. Ex quo uidēdū i primis cuiuſmodi magiſtrat⁹ iſti fuerint. Procōſules erāt. q cū ptāte cōſulari extra ordinem i puincias belli gerendi cauſa mittebantur. & eandem propt

modũ ptãtem hẽbant:q̃ cõſules:niſi ꝙ.vi.tantũ lictores ſecũ ducebant.illi.xii.Et ſi qdẽ is aliqua occupatus cã:ad prouinciã ſibi traditã accedere:aut ibi adeſſe nequiſſet:legatũ ſurrogabat:q ꝓpemodũ parẽ ꝓconſuli ptãtẽ gerebat. Res eni grauiores adminiſtrare neqbat:q̃ ꝓconſuli ꝓcurandæ deferebãt. Proconſularis uero dignitas fuit primũ eo tpe:ut arbitror inſtituta.quo Poſthumus Albus:& Sp.Fuſcus conſulatũ gerebãt: quorũ alter aduerſus equos bellum gerens obſeſſus eſt:alter in urbe remãſerat:& is ut collegæ ferret auxiliũ.T.Quintiũ ꝓconſulẽ creauit:ante ipſum inuenio neminẽ.Hæc deinde ita diffuſa & obſeruari cœpta eſt:ut q conſules fuiſſent exacto eorũ officio ſequenti anno ꝓconſules

ſed idem illud : quod initio ſcripſi.tecum loquere : & te adhibe in conſilium : te audi : tibi obtempera : alteri qui melius dare conſilium poſſit:quam tu: non facile inueniri poteſt:tibi uero ipſi certe nemo melius dabit.Dii immortales : cur ego non adſum uel ſpectator laudum tuarum :uel particeps:uel ſocius : uel miniſter conſiliorum:tametſi hoc mime tibi deeſt:ſed tamen efficeret magnitudo:& uis amoris mei:conſilio te ut poſſem iuuare. Scribam ad te plura alias.paucis enim diebus eram miſſurus domeſticos tabellarios: ut quoniam ſane feliciter: & ex mea ſententia rempubli.geſſimus:unis litteris totiꝰ æſtatis res geſtas ad Senatum perſcriberem.De ſacerdo

remanerent:& ad diuerſas belli geredi cãs ꝓuincias mitterent.Tribũorũ tria ſunt genera: Celerũ.Militũ & plæbis.Tribuni celerũ.ccc. milites ad cõtinuũ & regis:& reip. ꝑſidiũ ſub ſe hẽbant:quos primus oium Romulus ex q̃que curia: quas ipſi.xxx.cõſtituere.x.aſciuit: & his tres uiros ꝑfecit.coſq3 quoniã a tribubus elegerat.tribunos uoluit appellari.Celeres uero a celeritate plæriq3 dictos exiſtimãt. Sunt q a Celere.q Remũ occiderat.& q prio his ordinibus a Romulo ꝑfectus fuerat.appellatos putẽt.Tribuni uero militum totius exercitus defenſores erant ne uis aliqua uel ſeditio iter milites orireẽ.Et tres primũ ad poſtulationẽ plæbis cõſtituti: q eandẽ cũ cõſulibus hẽbant ptãtẽ cũ bella ſæuirẽt. & ex plæbe delectus fieret:ne grauiter ferret. Tres in quã cõſtituti fuerũt. Sempronius Attracinus L.Actilius.&.C.Cæliꝰ uiri patricii.M.Genlio.&.P.Curiatio coſ.Ante hos tũ.tri.pl.erãt q aduerſus oẽm ſenatum plebẽ defenderent.Iſtorũ uero creandorum cauſarũ initium fuit ſeceſſio plæ.a patribus i mõtem ſacrum facta q tertio lapide diſtat ab urbe.Fuit & Menenii Agrippæ diligentia hac conditione reuocata.ut plæbeios magiſtratus in urbe haberet. Tunc duo creati ſunt tri.plæ.Aulo Virginio.&.T.Vetulio coſſ.Additi deinde fuerunt tres alii.T.Quintio & Appio Claudio coſſ.Demũ.v.alii.Qu.Minutio.&.M.Horatio Puluillo coſſ.quorũ qdem tribunorũ tanta erat auctoritas.ut oia ſenatus decreta irrita tenerenẽ niſi per eos approbata.ipſorumq3 ſignata ſigillo fuiſſent. Verum q̃ & quanta fuerit tribunorum potentia.A.Gel.Labeonis ſnĩa.atq3 Varronis oſtendit.qđ in eo legere poteris.

Tria tribunorũ genera

Sero Serotius grator gratulor Sempiternum Perpetuũ

¶Sera gratulatio.q̃dam excuſationem ꝑmittit.quoniam aliquantulum tardus in gratulando fuiſſe uidebatur. ¶Sera.tarda.Martialis.Nil facis.& ſerũ eſt aliũ mihi q̃rere regẽ.¶Longe abſum.multũ.n.diſtat ab urbe ro.Cilicia.i qua tũc Ci.ꝓconſul.¶Audio ſero.q̃ romæ gerunẽ.hoc eſt tarde.Nec tu dicas bonũ ſero ꝓ bona ueſpera id.n.nuſquã3 lectũ eſt.tametſi non ſolũ tarde ſignificet.ſed poſt ſolis occaſum.unde ſerotinus.¶Sed tibi.¶Nunc ſe gratulari dicit: ꝙ longinqtas locorũ abſtulerat.¶Gratulor. Gratari & gratulari ſignificatione non differunt.ſed ſtilo.Gratari.n.poetarum eſt.& hiſtoricorũ.Gratulari uero oratorũ.ſignificantq3 uerbis oſtẽdere te gaudere alicuius fœlicitate apud eum q fœlix eſt.& datiuũ uolunt.ut Gratare ſorori.& tibi gratulor.& ad nos ipſos interdũ referri põt ob aliq̃ fœlicitatem noſtram.ut ſi dicimus Gratulor ſcriptis meis.¶Sempiternæ.nunq̃ perituræ.Sempiternum diis damus.Perpetuũ hoibus ¶Moderere.cum mõ.regas & rõne.¶Prudẽtia.q̃ eſt rerũ bonarũ.& malarũ per oẽ tẽpus ſciẽtia.Ne te auferãt.in eorũ ſnĩam ducant defenſionẽ reip.deſerẽdo.& hoc pp Cæſarem dixit.q cum in partes ſuas adducere conabaẽ.qđ tandem fecit.Aufero ex ab & fero.&.b.in.u.mutaẽ.¶Laberis.in errorem cades.accentum in penultima. μεταφορικῶσ dixit. Temere.ſtulte.ſine cã.¶Si te audies.ſi tuũ conſiliũ ſeq̃ris.¶Cui ſcribã uideo.q.d.ſe uideri ad prudẽtiſſimũ uirũ ſcribere.Emphaſis eſt.¶Noui aium.ſ.eſſe magnificũ.laudẽ.& gloriam appetentem.& libertatis amantiſſimum.

VBER. ¶Aliorũ cõſilia.nemine noiat.ſed latẽter ſignificat Cæſarẽ.q nitebaẽ Curionem in partes ſuas.ut diximus.trahere.¶Auferant.abducãt a recto propoſito & ſnĩa defendendæ reip.¶Suadere conſulere.¶Labere.penultima ꝓducta.i.errabis.& eſt tranſlatio.¶Audies te.auſcultabis tibi.& conſiliũ tuũ ſeq uolueris. nam audire ꝑcepta alicuius dicimur cum eis paremus.¶Temere.ſine cã.¶Cui.quali.q.d.ſapientiſſimo & conſtantiſſimo ciui.¶Animum.forte3 & ſtudioſum libertatis.¶Conſiliũ.prudentiã.¶Timide.qa dixit noui aium tuum.eſt.n.timiditas contraria fortitudini. ¶Stulte.pp id quod dixit.noui conſilium.qa ſtulticia contraria eſt prudentiæ.¶Sentiet iudicabis.¶Recta.honeſta nam rectum diciẽ quod cum officio fit.idem & honeſtũ diciẽ ¶Quod.qa.¶Incideris caſu ueneris.¶Sed uene.i.iudicio & certa ſnĩa ueneris.nam incidere eſt caſu incurrere & uenire.ut incidi in latrones. incidi in magnã perturbationem reip.¶Iudicio.i.certa ſnĩa.conſulto.¶Non caſu.non inconſiderate.non fortuito.¶Cõtuliſti tribunatũ in ipſum diſcrimẽ.i.uoluiſti eſſe tribunus in ipſo periculo reip.¶Diſcrimẽ.nunc periculũ. alias experientiã ſignificat & differentiam. ¶Rerũ.iperii & ſtatus Romani.ut Vir.ii.æneí.Poſtq̃ rex aſiæ.¶Cõtuliſti.conieciſti diſtuliſti.¶Vis tẽporum.ipetus & uiolentia temporũ.tpa aũt ꝓ cõditione temporũ ponunẽ.ut ci.o mores o tpa.¶Varietas.diuerſitas.alii.n.gaudent iſto ſtatu.alii dolent.¶Incerti.ignorati.dubii.¶Inſidiarũ.fraudũ.ꝓditionũ.ut Accipe nũc danaũ inſidias.¶Vanitatis.mẽdaciorũ & iſidelitatis.nã ut inqt.A.Gelli.uani ſunt nõ ut uulgo deſipiẽtes.& hebetes aut iepti.ſed ut ueterũ doctiſſimi dicũt mẽdaces & iſidi.& Nõius iſidioſos & ſubdolos dici oñdit.¶Ambo blãdiẽtis eſt ꝑticula cõicis ualde familiaris. ¶Initio huius epl'æ.repetit aũt eandẽ ſnĩa3 diuerſis uerbis.¶Tecũ lo.idẽ eſt qđ ſupra.Nẽo eſt q ſuadere tibi prodẽtius poſſit &c.¶Obtẽpera obſequere.¶Tibi.tuo iudicio.¶Alteri.i.alii.¶Tibi.argumentũ a minori ad maius.ut q aliis ꝯſulere ſciat.ſibi multo meliꝰ cõſulat.¶Dabit.cõſiliũ.¶Dii imortales.excl'o ꝑ magno ꝺſiderio curioſis.¶Nõ ad

VBER.

Timiditas Rectum incidere

Tẽpora

Vanitas Vani

Specta cula ſum.romæ.¶Spectator.inſpectator:cogn'tor:ſpectamus.n.q̄ ſunt uoluptati:unde & ſpectacula laudū:uirtutum:uel
re uera cōmendationum:quas ex tribunatu tuo adipiſceris.¶Particeps.cōicator.uel paſſiue.i.cui tu participares cōſi
lia tua.¶Socius.in laboribus.¶Miniſter.ſuggeſtor.¶Hoc.ſ.habere cōſilia .¶Minime deeſt.qa per te multum ſapis.
¶Vis.uæhementia.ptās.¶Iuua.e auxilio eſſe.¶Cōſilio.meo.¶Alias.alio tpe.¶Paucis diebus . ideſt intra paucos
PHI. dies.¶Domeſticos:proprios meos:nam erant tabellarii publici.
PHI.¶Noui cō.eſſe ſaniſſimū:& reip.profuturū:qđ ex aio tuo naſcit.¶Timide:ad aium refer:timor.n.eſt cōtra ma
Timor gnanimitatē.¶Stulte:ad cōſiliū.ſpes eſt mali

tio tuo quantam curam adhibuerim : quamque difficili
in re atque cauſa cognoſces ex his litteris :quas Thraſo
ni liberto tuo dedi. Te mi Curio pro tua in me incredi-
li beniuolentia meaque : item in te ſingulari rogo atque
oro ne patiare mihi quicquam ad hanc prouintialem
moleſtiam tēporis ꝓrogari.præſens tecū egi quū te tri.
pl.iſto āno for nō putarē . Itaq; petiui ſæpiꝰ p lr̄as : ſed
tū quaſi a ſenator nobiliſſimo:tū adoleſcēte & gratioſiſſi
mo:nūc a tri.plæ.& Curi.tri. nō ut decerneť aliqd noui

tiæ nā ſtultitia ē prudētiæ cōtraria. ex qua na
ſcit cōſiliū.Senties:cēſebis.¶Non inci.ſed ue
neris.Vnū i caſu & fortuna : alterū i iudicio &
cōſilio poſitū eſt.¶Iudicio : cōſilio cōſulto &
dedita opa.¶Caſu.fortuito. ¶Diſcrimen re.
periculū reip.ut eā defenderes . nā res ꝓ ſtatu
reip.poſuit:ut Res agamēnonias :uictriciaq;
arma ſecutus.Virg.Per tot diſcrimina rerum.
Vanus alias differentiā ſignificat.Vir. Tros:tyriuſq;
mihi nullo diſcrimine ageť. ¶Cōtuliſti:cōfeci
Stolidus ſti.¶Tribunatū tuū:ꝙ tribunus eſſe uoluiſti.
cū tāto periculo reſpu.laboraret.¶Tēperū:
ꝑturbationū.¶Quid iſi.quoniam nuſꝗ tuta
fides:numero tātū multitudinis inſidias dicius
& fraudes:atq; ꝓditiones ſignificāt.¶Quid
ua.referť.n.uanitas ad fingenda mendacia:& ꝑfidiā:& differt a ſtoliditate.cuius rei meminit Apollinaris auctore nigi
dio apud Gelliū his uerbis.Vanos ꝓprie dici nō.ut uulgus dicit.deſipientes hebetes.aut ineptos:ſed ut ueterū doctiſ
ſimi dixiſſent mēdaces.& infidos.& leuia inaniaq; ꝓ grauibus & ueris aſtutiſſime cōponētes.Stolidos aūt uocari non
tam ſtultos:& excordes:q̄ tetros:& moleſtos.& illepidos:quos græci ευνσιοκαιβλακασ dicunt.¶Quin:ꝙ nō
ut Quin uatē inſanā aſpicias.Alias quin ꝓ imo ēt:aut atq; ēt ut quin aſpera iuno.Interdū ꝓ cur nō.Virg.Quin tu ali
qd ſaltem potius quorum indiget uſus Viminibus:molliq; paras detexere iunco:& indicatiuo iungiť tam in proſa ora
tione q̄ uerſu.¶Fabius.Quin tu potius amittis iuuenis conſilii rōnem . ¶Amabo . aduerbium & blandientis eſt & in
antepenultima habet accentum.Teren.Dic amabo.¶Cura.& cogita:imperantis uerba non cura & cogitatione:ut q
dam legunt.¶Nihil noui.nolo inqt aliqd noui cogites.aut cures.¶Sed illud idem qđ initio ſcripſi : ſcilicet ne te aufe
rant aliorum conſilia:& hmōi ſuperius dicta.¶Tecum loquere eundem ſenſum cum ſuperioribus per diuerſa uerba.
Specto ¶Conſilium:qa nemo ita fauebat reip.ut ipſe cur o.¶Spectator.q inſpicerem laudes tuas.quas ex tribunatu conſe-
Specta culum queris.Spectare enim ad oia referť.ſed proprie ad uoluptatem pertinet.unde ſpectacula nuncupanť. ¶Tametſi hoc
tibi minime deeſt.quoniam per te ſapis.& potens omnia.& omnes laudum tuarum ſpectatores eſſe poterunt.
VBER. VBER. ¶Tabellarios nuncios qui litteras differunt a tabellis ferendis.¶Vt quoniam.ordo eſt ut unis litteris res
geſtas totius æſtatis ad ſenatum ꝑ̄ſcriberem.quoniam ſane fœliciter &c.¶Fœliciter.proſpere.qa uictoriam habuerat
Sacerdo tes aduerſus parthos.¶Ex mea ſnia.ſecundum uota & optata mea.¶Geſſimus.in hac ꝓuincia. ¶Vnis litteris una epi
ſtola.¶Vnius æſtatis.quas una æſtate geſſi.tunc.n.tempus eſt gerendi belli.¶De ſacerdotio. ſacerdotes oēs a ſacris
dicti.ut uoluit Varro.Erant aūt ſacerdotum uaria genera.alii.n.pontifices a poſſe & facere ſecundum Scæuolā dicti.
uel ut maluit Varro a ponte qa ſublicius pons ab his factus primum & reſtitutus ſæpe.erant aūt & maximi pontifices
& minores.pontificibus uero teſte Macro.erat permiſſa ptās memoria rerum geſtarū in tabulas conferendi.& hos an
nales appellant maximos quaſi a pontificibus maximis factos.unde & Vir.ait ex perſona æneæ pontificis maximi.
Et uacet annales noſtrorū audire laborū.ex aliis ſacerdotibus alii appellant flamines diales.alii martiales .'& denique
ab eo deo cui eſſent ſacrati nomen accipiebāt.Igiť curio aliquod ſacerdotium opera & fauore Ci.de quo nunc ſcribit
Ci.ſe multū laboraſſe.¶Difficili:qa fortaſſe multos aduerſantes hēret.Mi Cu.incipit ei blādiri.¶Incredibili.maxia.
¶Singulari.egregia & incōparabili.¶Oro.plus eſt in ſenſu.q̄ rogo.¶Ne patiare.ne ſinas.ne permittas.¶Moleſtiā.
Oro prouincialem.q̄ in hac prouincia capio Oſtendit.n.ſe inuitū illic eſſe.¶Prorogari.i.differri. ¶Egi tecum.rogaui te.lo
Rogo cutus ſum tecum.¶Præſens.coram cum eſſem romæ.¶Sed tum.oſtendit hanc ſuam petitionē maiorem habere uim
debere.qa ante petierat a Cu.tanq̄ ſenatore ſolum nunc uero a Cu.ēt tribuno.¶Fore quia nondum erat facta mentio
PHI. aliqua de tribunatu ſuo.¶Adoleſcente.iuuene.¶Gratioſiſſimo.ualde grato & accepto.
tabellæ PHI. ¶Tabellarios.litterarū latores.In cæratis.n.tabulis ſcribebāt antiqtus.unde tabellæ pro litteris dicebanť.&
Res ge ſtas tabellæ ꝓ teſtamēto.Iuuena.Signatæ tabulæ dictū fœliciter.¶Ex mea ſnia.ut uolui.nā parthos ſuperauerat.¶Rēp.
geſſimus.cōmodū reipu.fecimus.ad deuitandā arrogantiā numero plurali eſt uſus. Tribus.n.modis plurali ꝓ ſingulari
numero uti poſſumus.Ad magnificentiā ſtili.Luca.Bella per æmathios pluſq̄ ciuilia cāpos iuſq; datū ſceleri canimus
Ad exprimendā indignationē.Virgili.Moriemur inultæ.ſed moriamur ait.Et ad humilitatē oſtendendā ci.Nō ſpe moti
uenimus ad ſcribendū.¶Vnis.noibus adhæreſcit plurali numero tantūmō declinatis.ut arma.litteræ.¶Res geſtas.
in adminiſtratione magiſtratus.& ad rēpu.ꝑtinentibus.inq̄ rebus publicis.ac maioribus.& ad plurimos ēt ſpectātibus
& maxime i re militari res geſtas dicimus.¶Totius æſtatis.quas tota æſtate geſſerāt.¶De ſacerdotio tuo.hāc ſacer
dotii dignitatē Curio affectabat ꝓ ea uero ipetrāda Cicero nō mediocriter laborauit.Ex patribus.n.ut de huius digni
tatis origine aliqd dicamus.Numa ſecūdus a Romulo martiū.M.Fa.Pōtificē primū elegit . eiq; ſacra.ut inqt Liuius:
oia exſcripta.exſignataq; attribuit.Quattuor exinde ex gēte patricia.& totidē ex plæbeia pōtifices cōſtituti ſunt:quo
rum unus dicebať maximus.q ſolus tēplo Veſtæ palladæq; cuſtodiæ una cū ſacerdote maxia ꝓ̄ſidebat.& eius aucto-

ſtate oia ſacra regebant̃.Huic aũt ſacrorũ rex ſuppoſitus erat:ne regis appellatõe regiã dignitatẽ iuaderet:qbus ſacra primũ fuiſſe conſtituta manifeſtũ eſt.Quod tñ ne penitus ad hominum memoria extingueretur:unus tantum ſacerdos poſt reges exactos a repu.iſtitutus eſt:qui rex ſacrorũ ſacrificulusq; diceret.¶Et quoniã erant uaria ſacerdotũ genera. Flamines.Diales.Martiales.Quirinales,Salii.Pontifices minores.Pontifices maximi:reges ſacrorum:ſacrificuli. & q ẽt Cybelles ſacra facerent:q Galli dicebant̃,& qdam alii.Nõ auſim dicere quodnã ſacerdotiũ ex his oibus Curio ap petebat.Satis eſt exponere quod ſacerdotiũ cupiebat.pro quo Cicero adipiſcendo diligenter operã dedit. ¶Difficili. pp competitores.¶Te.mi.Cur.ſad re; ſuã ac cedit:rogatq; curionẽ:det operã:ut exacto tẽ pore magiſtratus:quẽ tunc in cilicia gerebat: ne ſibi prorogetur imperiũ: ſed ad conſtitutam diem redire poſſit in urbem Romam: Liben tius eni manebat in urbe ſine magiſtratu: quã cũ magiſtratu extra urbẽ:quod & in ea demõ ſtrauit epiſtola. Vrbem mi Ruffe cole.& i iſta luce uiue.¶Mi Curio.Suauitatẽ quandã dicẽ di & uim amoris oſtendimus qñ hmõi appel lationes inſerimus Mi Curio: mi Marcelle:mi Ruffe.¶Moleſtiã:quã i hac prouincia patior: cũ inuitus illic eſſet.¶Præſens:a minori ad ma ius.¶Prorogari:i longũ & ultra conſtitutũ tẽ pus deduci.¶Sed tum.ſ.egi tecũ.& locutus ſum de hac re mea.qñ non eras tribunus ple. ſed certe ſenator nobiliſſimus.& adoleſcẽs gra tioſiſſimus.Nũc uero quũ hæc eadẽ a te peto es trib.ple.q multo magis hanc rẽ mihi confi cere poteris.Nũc a tribu.pl.oẽs codices.quos ego hactenus uidi hũc locũ mendoſum habẽt dicũtq; nũc a tyranno.Pu.Lẽtulo eſt aũt hoc modo legendũ.Nunc a tribuno plæ.& a curio ne tribuno:nec tyrannus pro tribuno ponitur. ¶Et a Curione tribuno:non diuerſam perſonã dicit:ſed eandẽ.& ſic dicit a Curione tanq̃ ab eo qui totus eſſet ipſius Cice. & proprium no men artificioſe poſuit in exaggeratione quadã & tanquam ab eo tribuno diceret hoc ſe pete re qui plurimum poſſet in republ.

quod ſolet eẽ difficilius:ſed ut ne quid noui decernatur. Et ut ſenatuſconſultum & leges defendas:eaq; mihi con ditio maneat q̃ profectus ſum. Hoc te uehementer etiã atq; etiam rogo. Vale.

M.T.C.proconſul.Salutem.Dicit.M.Cælio ædili curuli.

Vid tu me hoc tibi mandaſſe exiſtimas: ut mi hi gladiatorum compoſitiones:ut uadimonia dilata: & Chreſti compilationem mitteres: quæ nobis quum Romæ ſumus narrare nemo audeat. uide quantum tibi meo iudicio tribuam nec mehercu le iniuria. Politicoteron enim te adhuc cognoui nemi nem. ne illa quidem curo mihi i ſcribas quæ maximis in rebus reipubli.geruntur quottidie niſi quod ad me ip ſum pertinebit.ſcribent alii. multi nunciabunt. perferet etiam multa ipſe rumor. Quare nec præterita nec præ

VBER. ¶A tri.pl.q.d.a magiſtratu:q nunc p te ipſum potes,quod ante p alios erat faciendum.& primo generaliter dixit a tribuno pp ſupradictam cãm.q plus haberet auctoritatis q̃ añ:deinde ſubdit.Et a cu.q.d.q totus es quem ni hil mihi negare decet.& q poteris q̃tum uoles.Magna.n.uis eſt in noie proprio.q.d. non a quouis tribuno hoc peto: ſed ab eo q potest.¶Non ſubaudi peto.¶Aliqd noui.i.præ hoc meo proconſulatu. uel iperio.¶Quod decernere ali qd noui.¶Difficilius qa difficilius aliqd noui deliberatur pro aliquo in magiſtratu.q̃ ſeruatur id quod fuerat ei promiſ ſum.¶Sed ſcilicet peto.¶Vt ne p ne.i.ut non.¶Decernatur qd noui.i.ut ſenatus nihil oino decernat de hoc meo im perio.niſi ut qua conditione profectus ſum in prouinciam.eadem mihi ſeruetur.quod declarat dicens. ¶Sed peto. ¶Senatuſconſultum quo mihi decreta fuerat prouincia tantũ in annum.¶Et leges qbus cauetur. ut finito annuo ma giſtratu detur ſucceſſor.¶Conditio conuentio,ea enim conditione iuerat in prouinciam ut poſt annum inde diſcederet. ¶Maneat conſtet.ſeruetur ut Virg.æneı.ſ.Tu modo promiſſis maneas.i.non diſcedas a promiſſis. VBER.

PHI. ¶Quod ſolet eſſe difficilius.ut aliqd noui & pter patriũ morẽ decernat̃.qd tũc fieret. ſi tps Ciceroni proroga ret̃.¶Sed ut ne qd noui decernat̃.qd a cõtrario ſenſu ſolet eſſe facilius.ut finito anno e prouincia decedat. ¶Vt ſena tuſcõſultũ.quo decretũ ẽ p annũ hoc mihi.¶Et leges defendas.qbus cauet̃.ne qs ultra cõſtitutũ tps in magiſtratu ma nere poſſit.¶Qua pfectus ſum.hac enim conditione & lege in prouinciam iuerat.ut finito anno e puincia decederet. Legẽdũ ſane cõditio ſine.c.Diſtat.n.cõditio atq; cõdictio.a cõdicẽdo.n.cõdictio naſcit̃.q̃ pnũciatione quadã.& actio nẽ ſignificat.a cõdẽdo uero cõditio deriuat̃.q̃ p fortũa & forte.& quaſi electõe.& cõuẽtõe quadã accipit̃.Caue referas ad naturã.nam non moris eſt ſed fortunæ.Itaq; male dicunt qdã bonæ aut malæ cõditionis quẽpiam.ſi ad naturam re ferunt.At ſi ad fortunã.optime dicũt bonæ aut malæ paruæ.aut magnæ cõditiõis hoiem.ut aut paup ſit.aut diues. & hmõi.q̃ fortunæ ſunt.non naturæ.ut apud Liuium multis in locis legimus cõditiones pacis oblatas.In quo ẽt aiaduer tendũ q q offerunt cõditionẽ nunq̃ aliis uerbis ferme q̃ iſtis utunt̃ fero pone offero conditionem qui uero conditionem accipiunt.nunq̃ alio uerbo.q̃ accipio.Sic Teren.de Glycerio accepit conditionem.Et Liuius conditionem accepcrũt Verum ſi mentis qualitatem ſignificare uoluerimus. non conditionem dicemus ſed naturam.aut igenium,ut bonæ aut malæ naturæ benigni aut maligni ingenii adoleſcens.¶Maneat ſeruetur firma ſit. PHI. Cõditio Cõdictõ

Vid tu Ci.in Ciliciam proficiſcens mandauerat Cælio Ruffo, ut ad eum de ſtatu reipu. ſæpe ſcriberet. in quo ut ei ſatisfaceret Cælius ſcripſerat quecũq; etiam minutiſſima agebant̃.Itaq; ſcribit nunc Ci.ſe non expectare ab eo q̃ quottidie fiunt.quæ a multis aliis ſcribi poterunt. ſed expectare quæ putant̃ futura tanq̃ ab homine prudentiſſimo & reipubli. peritiſſimo. Id autem dicit Cicero. quia iam multo ante olfaciebat diſcordiam ciuilem. VBER.

diſſenſionem inter Cæſarem & Pompeium:quo cum dicit ſe multum locutum.& ab eo ſecreta intellexiſſe de repu.quæ litteris non ſunt cõmittenda:affirmat tñ cum bene de repu.ſentire:hortatur itaq3 cælium ut ei adhereat.& eum ſequatur.Poſtremo rogat ipſum cælium:ut det operam ne tempus prouinciæ ei prorogetur:qa cupiebat finito anno magiſtratus romam redire.¶Quid?modus eſt familiariter corripiendi.& eſt ſenſus:cum ego mandaui tibi ut ad me ſæpe ſcriberes:qd exiſtimas me mandaſſe tibi:ut ēt ea ſcriberes:quæ priuata fiunt.¶Quid.deeſt uerbum.& ſubauditur uel dicis uel reſpondes.¶Mandaſſe:cõmiſſionem dediſſe.nam mandata proprie uerbis fiunt.¶Compoſitiones.proprie dixit hoc eſt comparationes & coniunctiones.

Mãdata
Cõpoſitio
Vador
Vadimonium
Vas
Cõpilatio
Compilo
Pilum

nã alter cõtra alterũ gladiatorẽ eligebatur: ut pares pugnarent.& illa talis cõparatio appellabatur compoſitio: qa uidebat̃ ad cõparationem poni.Hora.i ſermonibus Rupili & Perſi par pugnat uti nõ cõpoſitus meli⁹ cum Bithobachius.¶Vadimonia.fideiuſſiones.¶Dilata:a prætore.Iuu. Differt uadimonia prætor. Vadari eſt fideiubere:inde uades fideiuſſores: ut uoluit Feſtus:q dant̃ in re capitali:inueniuntur tñ & pro cuiuſlibet fideiuſſoribus.¶Chreſti.raptoris cuiuſdã nomen proprium.¶Compilationes.furta rapinas:a pilis tælis romanorum nõ aũt a pilis uellendis: q̃ dictio corripit primã ſyllabã:compilo aũt ꝓducit. Hora.i ſermonibus.Ne me compilaſſe putes criſpini ſcrinia lippi.Dñr ãt cõpillare milites:q occiſis hoſtibus in bello tollũt inſignia.¶Mitteres.ſ.litteris.¶Et ea q̃.nõ placet mihi ut carpat hic Põpeiũ Cæſarẽ & Craſſum:quoniã i hac ipſa epiſtola laudaturus eſt pompeiũ.¶Audeat:ne fortaſſe oſtendat aliquem narrando ea q̃ ſunt cõtra ius & honeſtum.¶Vide.pro audi uel intellige.nam ſenſus ſæpe pro ſenſu ponit̃:ut uideo quantũ me ames:pro intelligo & cognoſco: dictũ eſt ſuperius.¶Quantũ tribuã tibi: quanti te æſtimẽ.¶Iniuriã.imerito.ſ.tibi tribuo multũ πολιτικοτερον.i.ciuiliorẽ:ẽ aũt cõparatiuũ ſecũdũ formã græcam:quoniã & a dictione græca deducit̃.πολίτικοσ.i.ciuilis & ciuitatis peritus.

ſentia abs te ſed ut ab homine longe in poſterum proſpiciente futura expecto ut ex tuis litteris quum formam reipubli. uideri quale ædifficium futurum ſit ſcire poſſim. Neque tamen adhuc habeo quod te accuſem neque enim fuit quod tu plus prouidere poſſes q̃ quis noſtrum: In primiſque ego qui cum pompeio complures dies nullis in aliis niſi de republi. ſermonibus uerſatus ſum. Quæ nec poſſunt ſcribi: nec ſcribenda ſunt. Tantum habeto ciuem egregium eẽ Pompeium & ad omnia quæ prouidenda ſunt in republi. & animo & conſilio paratum. Quare da te homini: complectetur mihi crede. Iam iidem illi & boni & mali ciues uidentur: qui nobis uideri ſolent. Ego quum athenis. x. ipſos dies fuiſſem: multumque mecum. C. noſter Caninius proficiſcebar: inde pridie nonas quintiles cum hoc ad te litterarum: dedi tibi omnia mea commendatiſſima eſſe cupio tum nihil magiſq̃ ne tempus nobis prouinciæ prorogetur in eo mihi ſunt omnia. Quod quãdo & quomodo & per quos agendum ſit tu optime conſtitues. Vale.

¶Nec illã.dicit q̃ nolit ad ſe ſcribi.¶Curo.cupio.¶Niſi.q.i.niſi qd' uidebit̃ tangere uel rẽ uel honorẽ meũ.¶Nunciabũt.uerbis.¶Ipſe rumor.fama ipſa q̃ nihil põt tacere.¶Præterita nec præ.q̃ qſq3 nõ ſtultus facile põt itelligere.¶Sed ut.i.ſicut.¶In poſterũ.in futuro.¶Longe ꝓſpiciẽte.ualde ꝓuido.& futura ẽt itelligente:qd' contigit ſolũ prudentiſſimis.¶Expecto.deſidero.¶Formam.quaſi deſignationem: tranſlatio ab architectis:ut Cice. in primo officiorum. formam qdem ipſam.M.fili.& tanq̃ faciem honeſti uides.¶Viderim.cognouerim.¶Aedificium. perſeuerat in tranſlatione.& eſt ſenſus:ut cum uiderim ex tuis litteris qualem opinionem habes de rep.poſſim cognoſcere qualis ſit futurus ipſe ſtatus reipu.¶Nec tñ.amore amici excuſat eum quod nihil adhuc de his rebus ad eum ſcripſerit.

Verſor

¶Adhuc.huc uſq3.¶Fuit aliquid.¶Prouidere.proſpicere:ante uidere.¶Quiuis.quilibet.¶Noſtrum:mei & cæterorum ciuium romanorum.¶In pri.præſertim.¶Ego.ſubaudi q̃:ut ſit quam ego.¶Compluris.i.multos:abſolute enim ſine comparatione ponitur.¶Verſatus ſum.aſſidue fui.nam uerſari in aliqua re eſſe.¶Quæ.ſubaudi eorum:ut ſit in ſermonibus eorum.i.earum rerum.¶Quæ nec poſſunt ſcribi:pp multitudinem:qa pene infinita locuti ſum⁹.¶Nec ſcribenda ſunt:quia archana ſunt:neq3 litteris diuulganda.¶Habeto.ſcito.¶Egregium.optimũ.¶Paratũ.promptum: aio audacia.& fortitudine.¶Cõſilio.prudentia.¶Prouidentia.ꝑparanda.¶Da te hoi.ſequere hoiem.& ei obſequere.¶Homini.Põpeio.¶Cõplectet̃.accipiet:cũ amore & charitate.¶Illi.Põpeio.¶Vident̃.iudicant̃.i.eoſdẽ exiſtimãt & bonos & malos ciues.quos ego bonos & malos iudico.¶Ipſos decem.i.totos decem dies.¶Multum: ſæpe p illos decẽ dies.¶Mecũ.ſubaudi fuiſſet.Noſter amicus.utriuſq3.¶Proficiſcebar.diſcedebam.¶Inde.athenis.¶Quintiles iulias.¶Pridie nonas.ſexto die Iulii q eſt pridie nonas.¶Cũ qñ:quo tpe.¶Hoc litterarũ.has litteras:hoc ſubſtantiue ponitur.¶Tum maxime.¶Nihil magis.cupio eſſe cõmendatum.¶Quam.ſubaudi hoc.¶Ne tẽpus.ſpaciũ tpis adminiſtratio.¶In eo:ne tẽpus proroget̃ mihi.¶Oia ſunt.oia conſtitui.qa nihil aliqd peto:ſi mõ id aſſequi potuero. ¶Quod.q̃ res:ne prorogetur tẽpus.¶Quando.quo tpe:an ſtatim acceptis litteris meis:an expectata opportunitate alius tpis & diei.¶Quomodo.qua uia qua rõne.¶Per quos.quorum fauore & ſuffragio.¶Agendum tractandum. ¶Tu.qui es ſapientiſſimus.& es romæ.¶Conſtitues iudicabis:uel diſpones.

VBER.

PRimũ tibi.creatus erat Cælius ædilis curulis cõpetitore:ut qdam uolunt:Attilio:quodam hoie & glorioſo iactatore:q an̄ repulſam ædilitatis iactauerat ſe habere quoſdam iuuenes gratioſos:quorum ſuffragiis oia poſſit obtinere q̃ uellet:quos & tunc ẽt iactabat.Itaq3 primum Cicero.gratulatur Cælio q̄ factus ſit ædilis:deinde agit ei gratias:q̄ dediſſet ei quem poſſet ridere.nã ſcripſerat Cælius quæ ſolitus eſſet iactare cõpetitor ſuus Attilius:quem in petitione ædilitatis ſuperaſſet:de quo tantum ſe riſiſſe ſcribit Cicero:ut

pene uidereť deſipere.Poſtremo ſignificat ſuũ erga Cæliũ amorẽ meritũ & debitũ.¶Præſenti.ædilitate.¶Sperata.futura:qa poſterũ te ad maiora uenturũ ſpero.¶Serius.tardius:ſubaudi gratulor.¶ignoratione.rerum oĩum:qui ignoro oĩa q̃ romæ tam publica q̃ priuata fiunt propter longinquitatem locorum:ut ſubdit.¶Quo.ad quæ loca.

M.T.C.Cælio ædili curuli.S.D. ✗/✗

PRimum tibi ut debeo gratulor lætorque cum præſenti tum etiam ſperata tua dignitate ſeriꝰ nõ negligentia mea ſed ignoratione rerum omnium.In his enim ſum locis quo & propter longinquitatem & propter latrocinia tardiſſime omnia perferuntur. Et cum gratulor: tum uero quibus uerbis tibi gratias agam non reperio:quod ita factus ſis ut dederis nobis: quemadmodum ſcripſeras ad me:quem ſemp ridere poſſemus.Itaq; cum primum audiui ego ille ipſe factus ſũ. Scis quem dico Egique omnes illos adoleſcentes: quos ille iactitat. Difficile eſt loqui:Te autem contemplans abſentem: & quaſi tecum coram loquerer: non edepol quãtam egeris rem:neque quãtum facinus feceris:quod quia præter opinionem mihi acciderat: referebam me ad illud:incredibile hoc factum obiicitur. Repente uero

p Rimum tibi.Cicero Cælium Ruffum ſingulari beniuolentia complectebatur:& amicorum eſt rebus ſecundis amicorum gaudere aduerſis dolere:lætatur itaq; Cicero plurimum:atq; illi congratulatur:ꝙ ædilitatem Curulem conſecutus ſit:uel p̃ſertim ꝙ in ea petenda.C.Attilium competitorem euicerat iactabundum hominem:q dicere ſolitus erat oĩs adoleſcentes Romanos habere ſe:q̃ in eo ſibi magiſtratu conſequẽdo ſuffragarentur. Agitq; ex hoc illi gratias.ꝙ hominem dederat:quem ſemper ridere poſſet ſcripſerat eñi Cælius q̃ Attilius iactare ſolebat qbus Cicero riſu emori quodãmodo uidebatur:ſingularem deĩde ſuum amorem Cicero in Cælium oſtendit.¶Dignitate.nunc ædilitatem intelligit:ſed dignitas eſt:ut a Cicerone diffinitur:alicuius honeſta:& cultu & honore digna auctoritas: cuius uero poteſtatis eſſet ædilitas:ſuperius diximus.In his enim ſum locis:in Cilicia.¶Quo.in quã ciliciã.¶Tardiſſime:poſt longum temporis ſpacium.

PHI. dignitas

VBER. ¶Tardiſſime:poſt multum tẽpus.¶Latrocinia.graſſationes & pericula latronum q obſident uias.¶Tum uero.maxime p̃ter gratulationẽ.¶Quibus uerbis.qua oratione.¶Gratias agam:qa hãc rem ſibi adeo gratam oſtendit:ut ſe ei obligatum exiſtimet.¶Ita factus:ita conſecutus quod uolebas.¶Semper.qa habebimus iſtũ de quo ſcribis: perpetuam riſus & ioci cauſam & materiam.¶Audiui.inanem iactantiam hominis.¶Ille ip.fa.ſ.rep̃ſentaui illum & factus ſicut ille.¶Scis.q.d.non uult a parte nominare:¶Egi.rep̃ſentaui:finxi uerbũ comicũ.¶Iactitat oſtẽtat:inaniter laudat.¶Adoleſcẽtes:iuuenes.¶Difficile eſt lo.ne ĩtelligar ab oĩbus.¶Contẽplãs:cõſiderãs.¶Abſentẽ.a me qa es romæ.¶Quaſi:tanq̃.¶Corã:ĩ p̃ſentia.¶Egeris.p̃feceris cõſilio tuo.¶Facinus:factũ ĩ bonã ptẽ.¶Feceris:qa agimus aĩo & cõſilio:facimus rebꝰ.¶Præter opinionẽ p̃ter expectationẽ:qa fortaſſe aliqd ſcripſerat Cæliꝰ eẽ factũ:ꝙ Ci.nunq̃ eẽt opinatus:& ẽ ſenſus.Ego cõtẽplãs te abſentẽ non cõtẽplãs q̃tũ egeris facinus:referebã me ad illud &c.qa te cõtẽplabar nõ ãt id ꝙ feciſſes:ideoq; uidebať mihi ĩcredibile.¶Referebã.m.reuocabã me:redibã.¶Ad illud oſtẽdit qd ſit illud.ſ.¶Incredibile:grauius eſt eñi ĩcredibile q̃ inopinatũ & p̃ter ſpem.& ſubaudi ĩcredibile eẽ uix.n.poterat.Ci.credere.¶Factũ obiiciť.i.occurrit mihi eẽ factũ a te:qđ ſcripſeras.¶Obiiciť q̃ſi ante oculos offerť.¶Repẽte:ſtatĩ:ut credidi eẽ factũ.¶Inceſſi.igrui inuaſi.

Ago Ago Facio

PHI. ¶Propter latrocinia.q̃ uiolatoribus fiebant priuſq̃ Ciceronis prouinciam ingrederenť.Sed inqt Strabo ꝙ multa in cilicia latronia exercebanť:unde & pyratæ Cilices appellanť. Sed cilices ut pyratæ fierent cauſa fuit Triphon:& regum ignauia:q tunc Ciliciæ ac Syriæ ex ſucceſſione imperabant.Latrones uero in bonã partem accipiebant antiquitas:& pro eis q conducti militabant:a λατρευω qđ eſt colo:& ſeruio appellati:nunc aũt pro craſſatoribus & q in uiis ex latere adoriunť & craſſanť:aut latenter:& ex occulto inſidianť.¶Perferunť:taq; in ſimplici q̃ in compoſito multas id uerbũ ſignificationes amplectiť.Eſt eñi ferre portare:oſtentare:habere:pati:conferere:diſturbare dicere:dare exhibere:dirigere:ducere.In compoſitione uero pro qualitate compoſiti ſignificantiam ſumit:ut efferre:ad ſepulchrũ portare.Teren.Effertur funus.& extra ferre.Liuius.oĩa ex oppido efferuntur.Differre:in longum trahere.Cicero.In aliud tempus differendum puto Virg.Diſtulit inſerã cõmiſſa piacula mortem:& differentiam eſſe:ut Murus & paries differunt:& hoc loco perferre ſignificat portare:& denunciare.alibi uero tolerare.& pati.Teren.Omnes perferre:ac pati & hmõi multa cum hoc uerbo compoſita uariam ſignificationẽ accipiunt.¶Et cum gratulor.Cum & tum interdũ ſignificant q̃uis & tamen.ut hoc loco intelligendũ puto.& alibi Cicero.cum in oĩbus cauſis grauioribus.C.Cæſar initio dicendi cõmoueri ſoleam uæhementer.q̃ uel uſus.uel ætas mea uideť poſtulare.tum in hac ita me multa perturbant.
¶Quibus uerbis tibi gratias agã.adeo mihi rem gratam feciſti.ut tibi perpetuo me debiturum agnoſcam.& q̃uo ſatis tibi dignas agere gratias poſſim.non reperio.¶Agimus uerbis gratias.habemus animo.referimus factis. Plautus ad ciceronem.Immortales ago tibi gratias.agãq; dum uiuam.nam relaturũ me affirmare non poſſum. Cicero ad Vatinium.Nec enim tu mihi gratiã habuiſti.uerũ ẽt cumulatiſſime rettuliſti.Sed referre gratiã tam in bonã.q̃ in malam ptẽ dicere poſſumus.In bonã cicero.q̃ pietas erit in referenda gratia iucunda.In malam. Teren.Quicquid uenire in mentem nunc mihi poſſit.qui referam illi ſacrilego gratiam.q hunc ſuppoſuit nobis.Reddere uero & perſoluere grates dicunt poetæ.Virg.Grates perſoluere dignas.Aliud præterea notandum puto ut ſemper dicas Ago gratias pluratiue & habeo gratias uel gratiã utroq; numero.& refero gratiã numero ſingulari.Raro autem uel nunq̃ refero gratias numero multitudinis dicimus.Illud uero in hac ſignificatione multi regratior dicunt.non eſt latinum ſed barbarum.Nec referre deo gratiam dicimus:ſed agere.aut habere.eodem modo quo ſalutamus deos.¶Quod ita factus.quaſi dicat

PHI. Pyratæ Latrones Fero Efferre Differre Perferre Cũ & tũ Ago gratias Habeo gratiam Refero gratias Reddo grates

quod optabas adeptus ſis. ¶Dederis.conſtitueris. ¶Quæ ſemper ridere poſſemus:ea uidelicet:quæ.C.Attilius com‑petitor tuus iactabat:aut quem legendum: ut de eo ſic intelligat;dediſti nobis unum qui nobis perpetuam præbebit ri dendi atque iocandi materiam contemplando eius ineptias. ¶Cum primum audiui: quæ ad me de Attilio ſcripſeras ſiue ipſum Attilium.quem mihi tuæ litteræ attulerunt tanq̃ loquentem me coram. ¶Ego ille factus ſum.præſentando illum tanq̃ minus quaſi ſum factus ille Attilius. ¶Scis quem dico.nolebat ab aliis intelligi:ſed Attiliuȝ dicebat. ¶Ego tanq̃ minus repræſentaui geſtu & uerbis. ¶Quos ille iactitat:in laudem ſuam.& dicit omnes ſe habere adoleſcentes romanos in ſuffragiis gratioſos. Iactare ẽ ina niter gloriari. Virgilius. Illa ſe iactet in aula.

perſoluo grates.

inceſſi omnibus lætitiis:in quo quum obiurgarer:quod nimio gaudeo pene deſiperem:ita me defendebam. Ego uoluptatem habui nimiam. Quid quæris:dum illum ri deo pene ſum factus ille. Sed hæc pluribus. Multaq; alia & de te & ad te:quum primum ero aliquid nactus ocii. Te uero mi Ruffe diligo:quem mihi fortũa dedit ampli ficatorem dignitatis meæ: ultorem nõ modo inimicorũ ſed etiam iuidorũ meorũ:ut eos partim ſcelerũ ſuorũ par tim ineptiarum pœniteret. Vale.

M.T.C. Impera. Cælio ædili curu. S.D.

TV uide q̃ timide q̃ ad me litteræ non perferãtur non enim adduci poſſum:ut abs te poſtea quã ædilis factus es nullas putem datas. Præſertim quum eſſet tanta res:tantæ gratulationes de te:quia quod ſperabã de nihilo. Balbus.n.ſum. ꝙ nõ putarã atq ſic ha beto nullam me epiſtolam accepiſſe tuã poſt cõitia iſta

¶Facinus:nunc factum bonum: interdum & malum:ut mos & uenenum. ¶Egeris.& fece ris. Agimus animo & conſilio:facimus reipſa: & manu. Sed iſta confunduntur. ¶Opinionẽ expectationem. Scripſerat eniȝ aliquid fortaſ ſe Cælius: ꝙ Cicero minime cogitarat. ¶Cõ templans: contẽplat enim non qd egerit:ſed illum abſentẽ. ¶Referebã.reducebã. ¶Ordo eſt contẽplans te abſentẽ referebã me ad illud. Incredibile:hoc factũ.obiicit Verba.ut ſint:q̃ Attilius dicere ſolebat:& quo magiſtratũ ipe trare nõ potuit:quẽ Cælius cõſecutus & ad mirãs:& dolẽs Attilius dicebat. Obiicitur hoc factum incredibile: ꝙ Cælius potius magi ſtratum conſecutus ſit quã ego:alii aliam affe runt ſententiam:quæ mihi non placet.

Iactare
Facinus

VBER. ¶Omnibus lætitiis:in oia gaudia. Inceſſere.n.datiuo iungitur:ut Virg.iiii. Geor. Nã ſæpe duobus regib⁹ iceſſit magno diſcor dia motu:qdam tñ uolunt hæc oia uerba icre dibile uſqȝ adhunc locũ: oibus lætitiis eẽ ex ueteri comœdia:qa læticiis i plurali nõ uidea tur Ciceronianũ uerbũ. ¶In quo.in qua re ꝙ redũdarẽ oibus lætitiis. ¶Obiurgarer:repræ henderer:qa uidebar facere ꝑter grauitatẽ meã: nã nimia lætitia indiciũ eſt tum iprudentiæ: tum læuitatis:ideo dixit. ¶Pene.fere. ¶Deſiperem inſanirẽ. ¶Defendebã:aduerſus obiurgãtes. ¶Ego ſubaudi exiſtimo. ¶Voluptatẽ.lætitiã. ¶Nimiam.imoderatã.hoc eſt non puto hoies poſſe ſatis ſeruare modũ in uoluptate ſua. ¶Quid.q.qd plura:qd opus eſt uerbis:eſt eni dicendi modus cum paucis uolumus oſtendere aliqd. Hora.in epiſtolis. Quid q̃ris uiuo & regno ſimul iſta reliq. ¶Illum ciuẽ:dediſti mihi ridendum. ¶Sum factus ille.i.fere ſum factus aliis deridendus: qa nimio gaudio pene deſipiebã. ¶Ille.i.ridiculus ſicut ille. ¶Pluribus.ſubaudias uerbis ſcribã de hac re. ¶Multa alia:ſcribã. ¶De te. de rebus tuis. ¶Ocii quietis:uacationis a negociis meis. ¶Ruffe:appellabatur.n.M.Cælius Ruffus. ¶Amplificato rem:qa ſemp fauerat Ciceroni in obtinẽdis dignitatibus. ¶Vltorẽ:uindicatorẽ. ¶Inimicoꝝ:q mihi nocuerũt. ¶Inui doꝝ.q fortunæ & dignitati meæ inuiderũt:qdã uolũt hic Põpeium a Cicerone latẽter pulſari: q ipulerat cõpetitorem Cælii ut candidatus peteret ædilitatẽ:quo ſuccũbente dicit Põpeiũ:q eũ ipulerat uidicatũ eẽ a Cælio ꝓ Cicerone:cui ipſi Põpeius uidebaẽ iuidiſſe:quoniã paſſus eſt eum mitti in exiliũ:ſed nõ placet ut de Põpeio intelligaẽ: ſed potius ge neraliter de oibus inuidis eius. ¶Sceleꝝ.qa me iniqȝ eiecerunt ex urbe:& ad inimicos rettulit. ¶Ineptiarum.ad inui dos:qui multa inepte in me & dixerunt & fecerunt.

VBER.
Inceſſere

PHI. ¶Oibus lætitiis:bene lætitiis & non gaudiis. Eſt enim gaudium ſapientis:lætitia inſipientis:ut in Tuſculanis Cicero dixit. Et ſunt iſta non Ciceronis uerba:non.n.ipſe lætitiis pluratiue dixiſſet. Sed ex Cecilio ueteri comico i hũc cum Cælio ſermonem ad maiorem animi uoluptatem accepta. Ego uoluptatem hoium nimiam: deeſt uerbum puto: quod ex nimia lætitia:aut indignatione plærũqȝ dimittitur. tam apud oratores.q̃ apud poetas. Et eſt ſenſus. Puto ego imoderatam hoium uoluptatem ſeruare non poſſe rationem & modum. ¶Dum illum rideo. C. Attilium. ¶Pene ille ſum factus. hoc eſt ut ego ita eſſem oibus ridiculo habendus ex nimio riſu.& lætitia.ut Attilius nobis erat ineptiis ſuis ridendus. ¶Cum primum.duæ dictiones. ¶Ero nactus.inuenero. ſunt.n.quedam participia.quæ ſignificationem ſui uerbi non habent.ut nactus. ¶Diligo.minus eſt diligere:q̃ amare. Cic.ad Brutum. L. Clodius ualde nos diligit.aut ut uerius dicam.ualde nos amat. Et alibi. Sic facies.ut me aut amabis.aut qd contentus ſum.diliges. ¶Inimicorum.clo dianos intelligit. ¶Hoſtem publicum.inimicum priuatum. accipimus. ¶Inuidorum.non audet aperte loq.ſed Pom peium intelligit.q Ciceronis defenſionem contra Clodium recuſauit.& cum paſſus eſt in exilium mitti.& in petitione ædilitatis fauit Attilio.de quo nunc agitur.imo eum ad petendam ædilitatem in competentia cælii compulit. iqua ſu peratus eſt a Cælio contra uoluntatem.& uim Pompeii. ¶Scelerum ſuorum.cum oia Ciceronis bona diſſipaſſent.qñ in exilium eiectus eſt.& ad inimicos referendum eſt. ¶Ineptiarum.qd Pompeius Ciceroni opem petẽti aduerſus Clo dium ꝑſtare noluiſſet.& hoc ad inuidos. Poteſt & id eẽ generaliter dictum ſine aperta nota Pompeii.

PHI.
Gaudiuȝ
Læticia

Amo
Diligo

TV uide. Primũ ei.dicit ſe nullas a Cælio litteras accepiſſe poſtq̃ ſit factus ædilis.uereriqȝ ne & ſuæ redditæ nõ ſint cælio.deide breuiter exponit qd in cilicia geſſerit cũ magna ſui nois laude & gloria. ¶Tu uide.ideſt audi. ¶Quãti.quãto timore ꝑferẽtiũ.& ſubaudi perferanẽ. ¶Quam non.correctio.ꝙ dicit imo q̃ non perferantur.

VBER.

qa nõ mõ timide perferunt:ſed nullæ oĩno:puto tñ textũ fuiſſe deprauatũ:ut ꝑ uide:additũ ſit timide:cũ ita dẽat legi:tu uide q̃ ad me litteræ tuæ nõ pferant. Nõ.n.ꝓbat ꝙ nõ pferant: qa nullas ab eo accepit:nec ſibi pſuadere pt eũ nullas ſcripſiſſe. ¶Adduci.cõpelli:ad credẽdum pſuaderi. ¶Vt putẽ.ut exiſtimẽ. ¶Datas.tabellarius ad me. ¶Tãta.tã magna tãti põderis.ſ.ædilitas tua. ¶Gratulatiões.amicoꝝ tuoꝝ:qa ſupaueris cõpetitorẽ tuum. fuit aũt ſcripta hæc epl'a añ ſupiorẽ:ut apte patet. ¶Quia de nihilo.ſylepſis:deeſt.n.uerbũ & ſubauditur conſequutus es de nihilo.i.de minima ipẽſa tua. ¶Quod ſpabã.ædilitatẽ & uictoriã aduerſus cõpetitorẽ tuuꝫ. ¶Balbus.n.qa nõ expſſi uerbum:iõ ſubdit balb⁹ ſum nõ audeo efferre qđ ſentio:nã balbi dñr q uitio linguæ nõ bñ pñt exprimere uerba:Perſi⁹: Rãcidulum qddam balba de nare locutus. ¶Quod quam rem me eſſe balbum. ¶Non pu. qa putaram me poſſe libere loq:ſed iõ difficile eſſe loq.

præclara:quæ me lætícia extulerũt. Ex quo uereor ne ídẽ eueniat in meas lr̃as. Eqdem nunq̃ domum miſi unã epiſtolã:q̃n eẽt ad te altera. nec mihi ẽ te iucũdi⁹ qcq̃:nec chari⁹. ſed balbi nõ ſum⁹. Ad rẽ redeam⁹. ut optaſti ita eſt. Velles.n.aís tm̃mõ ut hẽre negocii:quod eẽt ad laureolã ſatis. Parthos tímes qa diffidis copiis nr̃is. Ergo ita accidit. Nã pticho bello nũciato locorũ qbuſdã ãguſtiis: & natura mõtiũ fretus ad amanũ exercitũ adduxi ſatis pbe ornatũ auxiliis: & q̃dẽ authoritate apud eos q me nõ norãt: nõis nr̃i. Multũ ẽ.n.ihis locis. Hiccine ẽ ille q urbẽ:quẽ ſenatus. noſti cætera. Cũ ueníſſem ad Amanũ:qui mons mihi cũ Bibulo cõis eſt diuiſus aquaꝝ diuortiis. Caſſius nr̃:qđ mihi magne uoluptati fuit:fœliciter ab antiochia hoſtẽ reiecerat. Bibul⁹ puĩciã accepat. iterea cũ meis copiis oĩbus uexaui hoſtes amanẽſes ſempiternos multi occiſi:capti. reliq diſſipati caſtella mũita ĩprouiſo aduẽtu & capta & ĩcẽſa. Ita uictoria iuſta ĩpator appellatus apud Iſſũ:quo in loco ſæpe:ut ex te au

Balbus

Edilis

¶Comitia tua:poſtq̃ creatus es ædilis: nam in creatione ædilium fiebant comitia in cãpo martio:ubi cõgregabaĩ populus:ædilis ãt magiſtratus erat:q nõ tantum ſacrarum:ſed etiam priuatarum ædium curam gerebat. Erat aũt ædilis curulis: q ex patribus creatus ſella curuli uehebatur:ædilis autem plæbis hæc munera habebat ludos inſtituere:& curare:ut cloacæ publicæ & aquæ ductus cæteraqꝫ ædificia lauta:munda:integraqꝫ ſeruarentur. Item ꝙ uitioſum ꝓ ſincero:malum ꝓ bono:fractum ꝓ integro uendiſſet ædilitio edicto redhiberetur:& menſuras & pondera iuſta curabat & cætera ſimilia. ¶Præclara. qa cum magno honore tuo declaratus es ædilis illis cõitiis. ¶Extulerunt arrexerunt & ſublimauerunt me gaudio:nam ut dicimus pmi dolore: ita arrigi lætitia. Vir. His animum arrecti dictis & fortis achates. Et pater æneas. ¶Ex quo. ob q̃ rem:quia nullæ tuæ litteræ platæ ſunt ad me. ¶In meas.de meis litteris ne ad te perferant:ſicut nec tuæ ad me. ¶Equidem. affirmatiua particula & dicit ſe ſæpe ſcripſiſſe. ¶Domuꝫ romã ad meos. ¶Altera.epl'a quam ad te ſcribebam. Balbi non ſumus:qa iam apte loqmur. ¶Ad rẽ. non ad mentionem ipſius cælii intellexit de quo

Equidem

ſupra dixit:ſed ad rem ſuam:qa ĩceperat loq de litteris quas ad Cæliũ ſcripſerat. ¶Vt optaſti.de me fore. ¶Ita eſt.ita euenit. ¶Velles.dicit quid optaſſet:nam cælius dicebat ꝙ uellet Ciceronem habere tantum negocii in cilicia:quantum ſatis eſſet ad obtinendam laureolam:ꝙ ſibi eueniſſe dicit. ¶Aís.uelles:dicit ꝙ uelles & cuperes. ¶Tantummodo:ſolummodo. ¶Negocii.ſubaudi id negocii. ¶Quod eſſet ſatis.quod ſufficeret. ¶Ad laureolam.non triumphum intelligit:qui dabatur confecto bello:quod nondum Cic.fecerat:quia infra dicet:dubitabat adhuc de anno futuro:ſed ouationem dicit:quæ ob aliquam inſignem uictoriam dabatur:unde & Domitianus deuictis ſarmatis triumphum repudiauit. Lauream tantum uoluit:hoc eſt ouationem q̃ erat minor triumphus:dicebatur autem ouatio a uoce militum:q̃ fiebat geminata o littera per impoſitionem u. ¶Parthos:populos aſiæ. ¶Times.propter me. ¶Quia diffidis.non credis:non es ſecurus. ¶Copiis.exercitui.i.qa non putas copias noſtras poſſe eis reſiſtere:copiæ in plurali ꝓ exercitu maxime ponitur. ¶Ita accidit:ut dicam tibi: nã declarat quo modo acciderit. ¶Bello pthico.i.cum primum nunciatum eſt mihi bellum a parthis moueri. ¶Fretus.tutus: munitus. ¶Anguſtiis:faucibus.i.anguſtiis:& ſtrictis locis: quib⁹ locis parua manu poſſem multos repellere. ¶Natura montium.q ſunt difficiles hoſtibus ad aſcendendum:& apti ad repellendum. ¶Amanum.montem. Amanus mons.q teſte Strabo lib.xi.ſcinditur cum antitauro a quodam monte.qui a græcia lyciaqꝫ incipiens ibi nec latitudinem mentionem digna oñdit:nec altitudinem:porrigitur autem amanus ad Euphratem uſqꝫ ad melitinã:ad quam comagena capadociæ adiacet deinde montes ſequntur:q trans euphratem ſunt cum pdictis cõtinui: niſi quantum flumen p medium fluens interrumpit. ¶Ornatum:inſtructum:munitum. ¶Prope.commode: ſufficienter. ¶Auxiliis.i.auxiliaribus militibus collectis ad auxiliũ meum auctoritate:fama & exiſtimatione. ¶Mei nominis.quod olim pclaris rebus geſtis illuſtre reddidi in cõſulatu meo:oppræſſo furore coniuratorum. ¶Non uorant.pñtia:q me nunq̃ uiderant:nec ſciebant me imperatorẽ prouinciæ eſſe eum Ciceronẽ de quo tãta audiſſent. ¶Multum.magnum:ſubaudi nomẽ meum. ¶In his oris:i his regionibus totius aſiæ. ¶Hiccine.ꝓbat magnũ & celebre eſſe nomẽ ſuum:qa de eo ita dicitur. Hiccine.hic ne:admiratiue. ¶Vrbem.romã ſeruauit a furore cõiuratorũ:ẽ ãt eclipſis:qa deeſt uerbũ. ¶Senatus.ſubaudi plẽo cõſenſu ab exilio reuocauit. ¶Noſti cætera.q.d. nõ eſt opus dicere cætera:q̃ noſti de me dici poſſe:ut pater patriæ ciuis amantiſſimus reip. ¶Qui mons. amanus. ¶Cõis cũ bi.qa bibulus perat antiochiæ:q̃ & finitima erat amano. ¶Diuortiis aquaꝝ.diuiſionibus aquarum quoniam a parte auſtrali q̃ eſt taurus: qui armeniam diſterminat a meſopotamia:fluũt Tigris & Euphrates:qui

Laurea
Ouatio

Parthi

Copiis
Amanus

diui Clitarchus tibi narrauit Dariũ ab Alexandro
eſſe ſuperatum. Adduxi exercitum ad infeſtiſſimã
ciliciæ partem. Ibi.v.&.xx.iam diem aggerib⁹: ui
neis: turribus oppugnabam oppidũ munitiſſimũ
Pindenium tantis opibus: tãtoq; negocio: ut mihi
ad ſummã gloriam nihil deſit niſi nomẽ oppidi.
Quod ſi ut ſpero: cepero: tũ uero litteras publice
mittã. Hæc ad te in præſenti ſcripſi: ut ſperes te aſ
ſequi id qđ optaſſes. Sed ut redeã ad parthos: hæc
æſtas habuit hũc exitum ſatis fœlicem. ea quæ ſeq
tur magno eſt in tiore. Quare mi Ruffe uigila: pri
mũ ut mihi ſuccedat. ſin id erit: ut ſcribis: & ut ego
arbitror: ſerius: illud quod facile ẽ: nequid mihi tẽ
poris prorogetur. De repu. ex tuis litteris: ut antea
tibi ſcripſi: cum præſentia: tum ẽt futura magis ex
pecto. Quare ut ad me omnia quam diligẽtiſſime
perſcribas: te uæhementer rogo. Vale.

p Vtares ne unq̃ accidere poſſe: ut mihi uer
ba deeſſent: neq; ſolũ iſta noſtra oratoria
ſed hæc ẽt leuia noſtratia? Deſunt aũt pp
hanc cãm qđ mirifice ſum ſollicitus: qdnam de p

meſopotamiã: circundãt: ide exeũt & alii fontes. ¶ Caſſius. q p̃fuerat antiochiæ añ bibulũ. ¶ Reiecerat. expule
rat. ¶ Hoſtẽ. i. hoſtes parthos: & eſt itellectio cũ ſingularis ꝓ plurali ponĩt: ut pœnus ꝓ pœni. ¶ Fœliciter. cũ ui
Vexatæ ctoria. ¶ Quod. eũ reieciſſe hoſtes. ¶ Amaniẽſes. incolas amani mõtis. ¶ Hoſtes. populi rõani. ¶ Vexaui. exagi
taui: pturbaui: dicĩt aũt a ueho: ſed maiorẽ habet ui q̃ primitiuũ. Vir. Dulichias uexaſſe rates. ¶ Diſſipati. diſper
ſi: fugati. ¶ Munita. reb⁹ bellis & muris ac foſſis roborata. ¶ Improuiſo. repẽtino: iſperato: qa ſupueni anteq̃ ad
uerterẽt & p̃uiderẽt aduẽtũ meũ. ¶ Victoria iuſta. legitia: qa talis fuit: ut merito poſſi3 appellari ipator. ¶ Apud
iſſum: nomẽ ẽ loci i Syria: q̃ antiochia cognomi
Iſſos nat. de quo põponius mella libro prio in deſcri-
ptione ipſius Syriæ ſic inqt. At in receſſu intimo
locus eſt magni aliqñ diſcriminis fuſorũ ab Ale
xandro perſaꝝ fugientiſq3 Darii ſpectator ac te
ſtis: nunc ne minima qdem tunc ingenti urbe ce
lebris Iſſos fuit: & hac re ſinus iſſicus dicĩ: hæc
ille: nunc Cic. hanc hiſtoriã tangit: q̃ ſupradictis
uerbis declaratur. ¶ Clitarchus. puto eſſe alium
q̃ eum q Alexandru3 ſecutus illius geſta ſcripſit.
¶ Infeſtiſſimam. inimiciſſimam. ¶ Ibi. in ea pte
Iſſicus ſinus q̃ eſſet ifeſtiſſima ciliciæ. ¶ Pindeniſum. oppidũ
Syriæ: nõ ciliciæ. ¶ Quintum & uige. ideſt uigi
Pindeniſum tiquinq3 dies: ſed eleganter minor numerus præ
ponitur. ¶ Oppugnabam præmebam bello.
Agger ¶ Opibus. uiribus. ¶ Negocio. labore. ¶ Agge
ribus. agger dicitur proprie lapidum aut terræ
Vineam coaceruatio impropriæ tñ q̃uis raro de cæteris
ẽt rebus dicitur: ergo aggerib⁹ quos erexi circa
muros. ¶ Vineis. uinea inſtrumentũ bellicũ: qđ
teſtudinẽ appellant ob ſimilitudinem: qđ ea mili
tes tanq̃ uitibus tegantur. ¶ Turibus aut lateri
tiis ex tpe factis aut qđ magis placet ligneis &
mobilibus: quas phalas uocant. ¶ Nomẽ oppi
Phalæ di. niſi ut oppidũ ſit captũ. nam ex oppugnatõis
arte: & labore ſummã qdam gloriã ſum adept⁹.
¶ Cœpero. expugnauero. ¶ Publice: ad ſenatu3
populũq3 romanũ. ¶ Optaſſes. ut laureolam ob
tinerẽ. ¶ Hæc. æ. qua ea geſſi q̃ ſcripſi. ¶ Exitũ.
finẽ. ¶ Seqtur uentura eſt. ¶ Eſt in ti. ſ. mihi: hoc
eſt ualde timetur a me. ¶ Vigila. diligenter cura.
¶ Sin id. ſ. ut mihi ſuccedat. ¶ Erit ſp. difficilius
Spiſſus aut tardius: qa ſpiſſus tardũ ſignificat authore
No. Mar. ¶ Illud. ſubaudi uigila: uel cura. ¶ Quid. t. aliqd ſpaciũ tpis. ¶ Antea. aut illa epiſtola: q̃ incipit: qd tu:
aut alia fortaſſe epiſtola: q̃ non ſit in hoc uolumine. ¶ Magis. potius. Tanq̃ ab hoĩe longe in poſteꝝ proſpicien
Per te: ut ſupra dixit. ¶ Perſcribas. plene ſcribas: nam per auget ſignificatum actus. PHILETICVS.
PHI. Vtares ne. Duo cõplectitur: deſideriũ in primis: quo a prouincia decedenti tenebatur inde cum Cælius
p a Cicerone per litteras petiuiſſet: ut eius opera pantheræ caperentur: quas in apparatu ædilitii muneris
habere cupiebat: qd de illis actum ſit: eum facit his litteris certiorem. ¶ Putares ne. cũ admiratione mix
ta cum interrogatione legendum eſt. Mihi εμφατικῶσ dixit mihi: q totum ferme terrarum orbẽ impleui ſcri
ptis meis. ¶ Iſta noſtra. iſte audientis perſonam oſtendit: hic uero dicentis. Ille aũt ad tertiam refertur. Teren. in
ecyra. Aut iſtæc mihi ætas & forma eſſent: aut tibi hæc ſñia. Et Vir. Ille meos primus q me ſibi iunxit amores
Abſtulit: ille habeat ſecum: ſeruetq3 ſepulchro. ¶ Leuia. extenuata. nõ exq̃ſita: & quaſi triuialia. ¶ Noſtratia. ad
Sollicit⁹ contemptum dixit quaſi uernacula. ¶ Sollicitus. anxietate & perturbatione affectus. Errant q ſollicitum pro dili
gente appellant. ¶ De prouinciis. quas Po. Ro. diuiſerat: & ad eas gubernandas cum magiſtratu ciues mittebat.
Sed. ut inqt Strabo: aliter atq3 aliter diuidebantur: quarum aliæ Cæſaris: aliæ populi dicebantur. In ſuas p̃fectu
ras Cæſar ipſe adminiſtratores mittebat. ¶ In populi prouincias. populus iperatores: uel conſules mittebat: ſicut
uſus poſtulauerat. Ab initio duas conſulares fecerat. Lybiam: & Aſiam: ciſnaliam: & montem Tauꝝ. Prætoreas
uero decẽ. Europam: Hiberiam: Sardiniam: Siciliam: Illyriã: Macedoniã: Acheã: Cretẽ: Cyprũ: Bityniã. Cæteras
Cæſar prouincias habebat: in quarum alias ꝓcuratores mittebat conſulares uiros: in alias p̃torios: in alias ho-
mines ex equeſtri ordine. ¶ Decernatur: inſtabant enim comitia: qbus aut noui eligebantur magiſtratus: aut q in
magiſtratu erant: ex ſenatuſconſulto prorogabatur imperium. ¶ Mirum. ratio eſt.
Vtares ne. primũ Ci. ita ſe ſolicitũ eſſe dicit qd decernatur de ꝓuiciis: ut nihil ei ſuccurrat ꝙ ſcribat: ſollici
p tus aũt erat qđ uerebat̃ ne ei ꝓrogaretur ꝓuicia: ex q̃ iam diſcedere cupiebat: deide quonia3 peruenerat ab
VBER. eo Cælius aliquot pantheras: q̃s poſſet exhibere populo in ludis quos erat facturus: dicit Cicero. mira3
eſſe paucitatem: ſe tñ datuꝝ operam ut capiantur: & ad eũ mittantur: ppea ꝙ magnæ curæ ſit ſibi ædilitas eius.
¶ Putares ne: ne magis admiratio q̃ interrogatio eſt: qđ nemini debeat uideri uериſimile Ciceroni deeſſe uerba

ad ſcribendum. ¶ Accidere: euenire. ¶ Oratoria. ſcilicet deeſſe: qa nunquã putares: qui ſcis me habere mirã quandã di cendi copiã. ¶ Leuia: uulgaria non exqſita. ¶ Noſtratia. patria quæ uel ſponte occurrunt: & obuia ſunt loqui uolẽtib⁹. ¶ Deſunt: dicit ea deeſſe ſibi: & adducit cauſam. ¶ Quod: qa. ¶ Sollicitus: anxius. ¶ Decernaẽ: ſtatuaẽ a ſenatu. ¶ De. prouinciis: appropinquabant enim comitia: quæ fiebant de ꝓuinciis conſularibus: qbus comitiis aut noui magiſtratus decernebantur in prouincias: aut ueteres ex ſenatuſconſulto cõfirmabant: timebat igiẽ ne ꝓrogareẽ ſibi ꝓuincia in qua: ut in multis locis oſtendit: erat inuitiſſimus: & iam propter multas cauſas quas in hac epiſtola: & in aliis exponet diſ- *Deſiderium*

uinciis decernatur me mirum deſiderium tenet urbis: in credibile meorum atq; in primis ſacietas actæ prouintiæ. Vel quia uidemur eam famam conſecuti ut non tam ac ceſſio quærenda quam fortuna metuenda ſit: uel quia to tum negotium non eſt dignum uiribus noſtris quia ma iora onera in repu. ſuſtinere & poſſim & ſoleam: uel qa belli magni timor impendet: q uidemur effugerẽ: ſi ad cõ ſtitutã diem decedimus. De pantheris per eos qui uenari ſolent agitur mandato meo diligenter: ſed mira paucitas eſt: & eas quæ ſunt ualde aiunt quæri: quod nihil cuiquã inſidiarum in mea prouintia niſi ſibi fiat. Itaque con ſtituiſſe dicuntur in Cariam ex noſtra prouintia de cedere: ſed tamen ſedulo fit: & in primis a patiſco

cedere cupiebat. ¶ Mirũ. ſ. cauſæ: quare cupiat diſcedere pp deſideriũ urbis romæ. Deſideriũ aũt de abſentibus ſp dicit. & ſæpe pro abſen tia ponitur. ¶ Incredibili. ſubaudi deſiderium. ¶ Sacietas. quaſi faſtidiũ quoddã. qđ ſuperi⁹ oſtendit cum dixit: ad hãc ꝓuincialẽ moleſtiã. ¶ Vel: qa aliæ cauſæ tres maiores. ¶ Vel: &. ¶ Videmur. i. uideor mihi: pluralis ꝑ ſingulari. ¶ Cõſecuti. adepti. ¶ Acceſſio. incrementum: qa nihil uideẽ poſſe addi ad gloriã meã. ¶ For tuna me. ne metuaẽ mihi. quoniã rebus lætis libẽter ſolet inuideri. & ut inqt Luca. In ſe ma gna ruũt. & Ter. O fortuna ut nũq̃ es ꝑpetuo bona. ¶ Vel qđ. alia cã: qa ipſe Ci. idoneus ſit maiori negocio q̃ adminiſtrationi illius prouin ciæ. ¶ Totũ ne huius ꝓuinciæ. ¶ Qui: antece dens huius relatiui incluſum eſt in pronomine poſſeſſiuo noſtris. ¶ Maioratione. qa dixit uiri bus: pſeuerauit in trãſlatione. nam q plus ualẽt uiribus: plus oneris ſuſtinere poſſunt. ¶ Soleã: qa geſſi conſulatũ in urbe cũ magna laude: q fuit maius & difficilius negociũ q̃ præeſſe pro uinciæ. ¶ Vel qa. tertia cã iminet magnũ bellũ a parthis: qđ uideẽ ſibi poſſe uitare ſi ad tp̃s conſtitutũ diſceſſerit ex ꝓ uincia. ¶ Impendet iminet: futurus eſt. ¶ Timor quia in præcedenti epiſto. dixit. Hæc æſtas habuit exitum ſatis fœli cem: ea quæ ſequitur in magno eſt timore. ¶ Quod. bellum. ¶ Videmur nobis. i. qđ ego uideor. ¶ Effugere euitare. *Pãthera*
¶ Ad di. cõ. ad tp̃s mihi ſtatutum in prouincia: qa uſq; ad illud tempus non incipiebatur bellum. ¶ De pã. quas a me petis tibi mitti. Panthera animal uarii coloris homini amicum: cui in candido breues macularũ oculi ſunt. nam panthe ra & tigris macularꝫ uarietate prope ſolæ beſtiarum ſpectantur. Sunt qui tradant in armo huic ſimilem lunæ eſſe ma culam creſcentem in orbes & cauentem eſt pari mõ cornua. Abundat aũt præcipue in africa & Syria hoc aial a roma nis in ſpectaculis ludorum ſæpe exhibebaẽ. nam & Scaurus primus ædilitate ſua uarias centum quinquaginta uniuer ſas miſit. deinde Põ. magnus quadringintas decẽ. Diuus auguſtus quadrigentas uiginti. Deniq; de hoc aiali uide Pli. li. viii. ca. xvii. ¶ Igitur. fit: inquiritur. ¶ Mandato. ita. n. mandauit ut diligenter perquirantur. ¶ Mira. magna. Paucitas pã. i. admodum paucæ ſunt. ¶ Et eas. iocatur Ci. cũ cælio. ¶ Queri. conqueri lamentari. non aũt qri: inquiri. ¶ Inſidia rum. qa huiuſcemodi feræ plerũq; inſidiis capiuntur. ¶ Niſi ſi. ipſis pantheris. ¶ Cuiq̃ latenter ſe cõmendat cum oſtẽ dit ita a ſe teneri ꝓuinciã. ut nulli fiant iſidiæ. ¶ Cõſtituiſſe. decreuiſſe. ¶ Dicunẽ. pãtheræ. ¶ In ea q̃ eſt finitima ꝓuin cia. ¶ Noſtra ꝓuin. cilicia. ¶ Sedulo. inſtãter: diligẽter. ¶ A pa. huic. n. mãdauerat ci. ut inqreret pãtheras. ¶ Quicquid pãtherarꝫ. ¶ Erit. inueniẽ. PHI. ¶ Sacietas. moleſtia. n. afficiebaẽ eſſe amplius in ꝓuincia: qđ & hoc loco & ali bi pluribus demonſtrauit. ¶ Fortuna. poetæ deam faciũt: ut nos te facimus fortuna deam: cæloq; locamus. Virg. For tuna oipotens. & ineluctabile fatum: græci fatũ ειμαρμενην dicũt fortunã τυχην. Fatũ uero Chryſippus diffi niuit hoc mõ. Fatũ eſt ſempiterna q̃dam & indeclinabilis ſeries rerũ. & cathena uoluens ſe ipſam: & implicans per æter nos conſequẽtiæ ordines: ex qbus arcta. uexaq; eſt. Homerus uero nullo in loco uoluminis ſui τυχην appellat quo uocabulo a græcis fortuna nominatur. ſed θεον dicit deum rectum. & ſolum cui omnia gubernanda cõmittit. ¶ Nego cium adminiſtratio huius ꝓuinciæ. ¶ Maiora one. μεταφορα ad uires nec arroganter dictum. nam eius potiſſimũ conſilio reſp. regebatur. cuius opera fuit ſalua. ex quo pater patriæ nominatus. & ipſe de ſe dicit. O fortunatam natam me conſule Romam. bene ergo ſoleam dixit. ¶ Magni. tres poſuit cauſas: quibus ad diſcedendum mouebatur. ſed hæc tertia erat potiſſima: q Parthicum bellum inſtabat. & id effugere poſſe uidebatur: ſi ad conſtitutam diem decederet: hoc cũ finito anno. ¶ Impendet. iminet. ¶ De pantheris. pro munere Edilitio habendis a Cælio. De his Plinius ſic ha bet. Pantheris in candido breues macularũ oculi ferũt colore earũ mire ſollicitari quadrupedes cũctas. ſed capitis tor uitate terreri. Quãobrem occultato eo reliqua dulcedine inuitatas corripiunt. Sunt q tradant in armo iis ſimilẽ lunæ eẽ maculã creſcentem in orbes. & cauẽtẽ pari mõ cornua. & qd mirandum de panthera Demetrius phyſicus ſcriptu; reli quit. Cum fœta eſſet. catulis ꝓcul in foueã delapſis. hoiem ad illos fouea extrahendos blandiens & murmurans duxit. Syria atq; lybia his aialib⁹ abundant. que in ſpectaculis romani plurimũ adhibebant. Et primis ſua ædilitate. Scau rus miſit centũ & qnquaginta. Põ. quadringẽtas decẽ. Auguſtus quadringẽtas uiginti. pãtheræ a παν. appellaẽ. & θηρ q tota oino fera ſit. ¶ Valde aiunt qri locus Ciceronis. quo iuſtitiã. & uirtutes ſuas oſtẽdit. quum dicat illa aialia ſolũ de Cicerone q̃relas afferre. q nihil inſidiarũ cuiq̃ niſi ſibi fieret. & q in ea prouincia oẽs ꝑter ipſa tuti erant. ex quo ait illa conſtituiſſe ex Cilicia in Cariam decedere. Eſt. n. caria regio poſt Rodum. & ab eleunte. & Lorymis. ut ait Strabo flexum quendã habet ad Aquilonẽ. cares. ut idẽ inqt: ſub minoe fuerũt. & tũc Leleges dicebanẽ. & iſulas habitaban

PHI.

Fortuna
Fatum
Pãthera

poſtea facti ſunt cõtinentis habitatores: multũq; maritimæ oræ: & mediterraneæ occupauerũt. Dicta q̃dem a Cara re
ge q primũ auguria repꝑit. ut inq̃t Plin. Eſt Caria: q̃ in minore Aſia ſita eſt inter Ioniam: & Lycia. ¶ In mea prouincia.
Caria unde Cilicia — Ciliciã dicit a Cilice Agenoris filio appellatã minoris Aſiæ regionẽ. & ut ait Plinius Syriæ proximam. & Tauro mõti
ſuppoſitã. Strabo ultra Taurũ inq̃t eẽ. & diuini in Ciliciam Thraciã: & cãpeſtrẽ. Thracia oram hẽt maritimã. Cã
peſtris uero a ſolis. & Tharſo iſſum uſq; ptendit. ¶ Patiſco. uenatore primaria: cui Cic. hanc uenandi curam dederat.
VBER. — VBER. ¶ Tibi erit tuũ erit. ¶ Quid eſſet. q̃d poſſet inueniri. ¶ Admonebat. ſcilicet ædilitatis tuæ: ideſt reduce
bat mihi ad memoriã ædilitatẽ tuã. ¶ Scripſit

qcq̃d erit tibi erit. Sed quid eſſet plane neſciebamus. Mi
hi me hercule magnæ curæ eſt ædilitas tua. ipſa dies me
admonebat. Scripſi enim hæc ipſis megaleſibus. Tu ue
lim ad me de omni reip. ſtatu diligentiſſime perſcribas.
Ea. n. certiſſima putabo: quæ ex te cognouero. Vale.

M. T. C. Impa. M. Cælio ædili curuli. S. D. XXII

SOllicitus equidem eram de rebus urbanis ita
tumultuoſæ conciones: ita moleſtæ quinqua
triis afferebantur. nam citeriora nondum au

dicit quare admonitus ſit ædilitatis Cælius: q̃a
ſcripſit hæc megaleſibus feſtis magnæ matris:
q̃bus ædiles ſolebãt celebrare ludos. Certiſſi
ma ueriſſima. ¶ Ex te prudẽtiſſimo: q̃ pſpica
ciſſime itelligis: & amiciſſimo q̃ non niſi uera
ſcriberes. ¶ Cognouero. intellexero.
PHI. — PHI. ¶ Tibi erit. ad me mitteť. ¶ Erit.
Aedilitas — capieť. ¶ Aedilitas. q̃ græci αγορανομοι di
Duo ædilium genera — cũt & ædiles αγορανομου: Hoꝝ duo ge
nera: plæbei: & Curules. Quoꝝ duo ex patri
bus Curules: Duo plæbei ex plæbe conſtituti
ſunt. Maioris tñ dignitatis Curules: q̃ a ſella q̃
i curru uehebant appellari: q̃ curulẽ ſellã Tul
lus Hoſtiliꝰ Romæ primꝰ habẽda i magiſtra
tibꝰ inſtituit: quũ debellaſſet Hetruſcos: quoꝝ
magiſtratibus hæc erat inſignia. Primi aũt ex patribꝰ ædiles creati ſunt dictatore populũ rogante. Ca. Quintius capi
tolinus: & P. Cornelius Scipio. Addidit duos. C. Cæſar: qui annonæ præeſſent: & cereales nuncupati ſunt. Aedile uero
plæbei & curules ædibus publicis: priuatiſq;: cloacis: aquaꝝ ductibus & aliis quibuſcunq; publicis ædificiis: ludis:
ac templis: rebus emundis uendundiſq;: ac menſuris præerant ab ædibus appellati. Aedilicium uero munus id erat cu
iuſq; ædilis proprium: ut ſuis impenſis ludos pro facultate ac dignitate faciundos curaret q̃d in libro de officiis Cic.
meminit. Nõne pompeius ædilis factus theatrum ſuum tanta impenſa fundatum incredibili ludorum pompa dicauit.
Aedilíciũ munus — Nõne ẽt Attilius Serranus. & L. Scribonius ædiles facti: & ſenatus: & plæbis loca in celebrandis ludis ſecreuerunt.
Minime igitur mirandum. ſi Cælius pro ædilicio munere faciundo uel ex Cilicia pantheras deferendas curabat. ¶ Ad
Ludi — monebat. in memoriam reducebat ædilitatem tuam: quoniam hæc ipſis Megaleſibus ſcripſi. quibus ipſi ædiles in ho
Quam per — norem cybelis ludos cælebrare ſolebãt. ¶ Megaleſibus. ludis cybeli cõſecratis. M. Iunius Brutus. ut inquit Liuius de
bello Macedonico. ædẽ magnæ matris deum in magno palatio dedicauit. & ludos ob ea dedicatione factos Magale
ſia appellatos. Hi ẽt ludi diis magnis præſtabantur. Erant enim ludorum ſpecies quattuor. Megalenſes. Funebres. Plæ
bei. & appollinares. ¶ Quam diligentiſſime. q̃ pro ualde dũtaxat ſuperlatiuo iungitur. Per aũt pro ualde tantummodo
poſitiuo. non ergo dicimus ꝑ diligentiſſime. per optime per maxime. ſed q̃ diligentiſſime q̃ optime. Item non dicimus
q̃ diligenter q̃ belle. ſed perdiligenter. perbelle. Et ſi q̃ pro q̃tum accipimus. nunq̃ ſuperlatiuo. ſed poſitiuo ſemper adiũ
gitur. ut q̃ mites ſunt liberis ſuis parentes. ¶ Certiſſima uerıſſima. ¶ Ex te. qui ſolitus es ſemp uera dicere.
VBER. — S Ollicitus. Mirať ci. ſe nihil litterarũ accepiſſe a cælio. de his q̃ Romæ facta eſſent. cũ tumultuoſas quaſdã
D — conciones q̃nquatriis concitatas audiſſet. ¶ Deinde. ut oſtendat ſe inuitũ eſſe in ꝓuincia. hortatur eum ad
Concio — condendã urbẽ. ad q̃ dicit ſe prope diẽ uenturũ reꝝ pp deſideriũ ſibi cariſſimaꝝ. ¶ Sollicitus. anxius plenꝰ
Quiquatria — perturbationis. De rebus. pp res quæ in urbe fierent. nam de interdum pp ſignificat ut alibi declarauimus: ¶ Tumul
tuoſæ. plenæ tumultus & ſeditionis. ¶ Conciones. concio. ut docet. A. Gellius ex auctoritate Valerii flacci. tria ſignifi
cat locum. ſuggeſtũq; unde uerba fiunt. Item ſignificat cœtum populi aſſiſtentis. ut Cice. in Lelio de amicitia. Concio
quæ ex imperitiſſimis conſtat. tñ iudicare ſolet &c. Item orationẽ ipſam q̃ ad populũ dicit. ut hic conciones. quas qui
dam in Põpe. fuiſſe exiſtimant. ¶ Quinquatriis. quinquatria dicebanť feſta. q̃ fiebant quinto die poſt idus a quinq;. n.
dicit quinquatrus dies. q̃ q̃nq; ab idibus dieꝝ numerus. nã atrus nihil ſignificat auctore Gel. his aũt diebus fiebãt ma
xime ſacra palladi. ut inuit Iuuenalis in ſatyra. Oĩbus in terris. Eloquiũ aut famam demoſthenis aut Ciceronis. Incipit
optare & totis q̃nquatribus optat. Quiſquis adhuc uno partã colit aſſe mineruã. Declinatur aũt ſubſtantiue in plurali
tam tertiæ q̃ ſecũde declinationis. ſicut cætera noĩa feſtoꝝ ut uoluit Macrobius. audierat igit Ci. q̃nquatriis factis eẽ
quaſdam conciones ualde tumultuoſas ſibi moleſtas. q̃a aut in Pom. ut diximus. aut in aliquem ex amicis ſuis fuiſſe.
S Ollicitus equidem. Tametſi Tullius longe diſtabat. tñ quũ haberet Romæ ſcriptores & nũcios. non igno
rabat q̃ in urbæ tractabanť. Quapropter quũ quinquatrus celebrareť. quaſdã ibi ſeditiones exortas acce
PHI. — pit atq; quum id potius aliorum q̃ Cælii litteris cognouiſſet. aliquãtulũ moleſte tulit. de quo nunc facit eũ
Sollicitꝰ — per has litteras certiorem. & ut inuitus in prouincia eẽ uideať. hortať cæliũ ut urbem colat. neq; ceſſet ad eũ ſcribere.
Sollicitudo — quod tametſi prope diem uenturus ſit. obuias tñ ſibi litteras ab eo mitti uæhementer exoptat. de quibus plane erudia
tur de omni ſtatu reip. cuius uiſende incredibili deſiderio tenebatur. ¶ Sollicitus uexatus & perturbatus. dictus qui
Sollicitatio — dem quaſi ſolo citatus. hoc eſt ex ſuo loco motus. hinc ſollicitudo quæ mẽtibus inhæreſcit. & ſollicitatio. quæ ab alio
fit. Ex quo illum locum apud Teren. ita legere debemus. Amor. miſericordia. nuptiarum ſollicitatio. ¶ De propter. ut
ſupra De me non conquieſti. ¶ Conciones. nunc orationes in Pompe. factæ & Attilium. Sic. n. Ci. ſenſerat. nam con
cio tria ſignificat: locum in primis: in quo conueniunt. & ſuggeſtum in quo habetur oratio. de quo meminit Gel
lius auctoritate Ciceronis in oratione. quæ inſcripta eſt contra concionem. Qu. Metelli. Aſcendi inquit in concio
nem: concurſus eſt populi factus. Secundo ſignificat orationem. ut in titulo libri Ciceronis qui inſcriptus eſt contra

concionem. Qu. Metelli: hoc eſt contra orationem: quam egit. Qu. Metellus. Et Cice. in epiſto. ad dolobellam legi. n. concionem tuam nihil illa ſapientius. Tertio multitudinem uno loco ad audiendum congregatam: ut Cice. in oratione conciones exclamare ſæpe audiui: quum apta uerba cecidiſſent. ¶ Tumultuoſæ. turbulentæ: tumultus plenæ.

VBER. ¶ Afferebantur. nunciabantur. ¶ Moleſtæ. graues. ¶ Citeriora. hoc eſt quæ citra quinquatria acta ſunt. q. d. recentiora nondum audiebam. ¶ His moleſtiis. quas capio de huiuſcemodi tumultibus. quia dixit ſe ſolicitum eſſe. ¶ Si qua ridēda. p̄ter ea q̄ me cruciāt. ſi qua eſſent digna riſu. utpote aut dicta aut facta. ¶ Nō audeo. qa fortaſſe erāt in Pō. uel pompeianos. ¶ Illud. q. d. præter cætera. ¶ Nihil tuaru3 litteraru. nullas tuas lr̄as ¶ Quare. rogat eū ut ad ſe ſcribat & inſtruat de his q̄ ratione geruntur & ſi q̄uis. ¶ Confecero. finiero. ¶ Munus officium magiſtratum. ¶ Annuum. prouinciale. quod in annuum dabatur. ¶ Obuiæ. cum ueniam romam. ¶ Erudiant. informent. ut ita dicam. ¶ Hoſpes: quaſi ignarus omnino reipu. quoniam hoſpitum atq3 peregrinorum officium: ut uoluit Cic. eſt quid in alienis ciuitatibus fiat: neſcire. ¶ Modeſtus ad maximam laudem priuatis hominibus tribuitur modeſtia. ¶ Peſſimōte: peſſimon locus eſt phrygiæ: unde Cybele Romā aduecta eſt: ob quam rem appellata eſt peſſimōtia. ¶ Iter ha. ibāt. ¶ Omnia nec be. non dicit ei. q̄q̄ oēm meam benignitatem nondum cognouerant: ſed hoc ſentit: q̄q̄ oīa nec benigna nec copioſa eſſe cognouerant apud eum ad quem proficiſcebantur. ad illum tamen ibant. Benigna. ex prompta: liberalia. & ad animum refertur benignitas. ¶ Vrbem romam hortatur eū ad colendum urbem in qua uirtus poteſt elicere. ¶ Iſte lu. quaſi alia loca ſint tenebræ ubi n̄ poſſit emergere & elucere uirtus hoīs. ¶ Peregrinatio αποδημια peruagatio locorum: abſentia a patria ſua. ¶ Obſcura. ignobilis: quia parum laudis comparat. ¶ Sordida. inhoneſta: quia habet interdum ſuſpitionem quæſtus. & auaritiæ. ¶ Induſtria. ingenium: honeſta exercitatio. ¶ Illuſtris: clara: nobilis. i. qui tales ſunt: ut eorum induſtria Romæ cognoſci poſſit. ¶ Probe. optime.

afferebantur. nam citeriora nondum audiebamus. ſed tamen nihil me magis ſolicitabat quam in his moleſtiis non me: ſi qua ridenda eſſent: ridere tecum. Sunt enim multa ſed ea non audeo ſcribere. Illud moleſte fero nihil me adhuc his de reb9 haberē litterarum tuarum. Quare & ſi quum tu hæc leges. ego iam annuum munus confecero. tamen obuiæ mihi uelim ſint littere tuæ: quæ me erudiant de omni repub. ne hoſpes plane ueniam: hoc melius facere quam tu nemo poteſt. Diogenes tuus homo modeſtus a me cum Philone peſſimonte diſceſſit. Iter habebant ad Laium regem: quanquam omnia nec benigna nec copioſa cognorant. Vrbem mi Ruffe cole: & i iſta luce uiue. Omnis enim peregrinatio: quod ego ab adoleſcentia iudicaui: obſcura & ſordida eſt his: quorum induſtria Romæ poteſt eſſe illuſtris. Quod quū probe ſcirem: utinam in ſententia permanſiſſem: cum

PHI. ¶ Quinquatriis: ſolēnis dies quinquatrus eſt dictus ꝙ quinq3 ab idibus dierum ſit numerus: in quo atrus nihil præter ſupplementum nominis affert. Varro hic ait ꝙ erat poſt diem quintum idus quinquatrus dies. ut a Tuſculanis poſt diem ſextum uocatus ſexatrus. & poſt diem ſeptimum ſeptimatrus. Sic præterea apud falſicon decimatrus. Et feſtus inquit ꝙ poſt diem quintum iduum celebratur quinquatrus dictus. ut triatrus. ſexatrus ſeptimatrus & decimatrus. Ludi uero qui illis diebus fiebant. quinquatria dicebantur. ¶ Mineruæ. xiiii. calendas Apriles. de quibus meminit Naſo his uerbis. Vna dies media eſt poſt fiunt ſacra Mineruæ. Numina quæ adiectis quinq3 diebus habet. Sanguine prima uacat nec fas concurrere ferro. Cauſa ꝙ & eſt illo nata Minerua dea. Altera treſq3 ſuper raſa celebrantur arena. Enſibus expertis bellica læta dea eſt. Et Iuue. Incipit optare & totis quinquatribus optat. Quiſquis adhuc uno partam colit aſſe Mineruam. Nec mirandum ſic quinquatriis & quinquatribus inuenitur. nam omnia feſtorum nomina. ut Saturnalia Bacchanalia: tam tertiæ ſunt declinationis: q̄ ſecundæ. tantum numero multitudinis declinata. ¶ Si qua ridenda. Tangit Pom. & Attilium. de his. n. ad Ciceronem rumor acceſſerat. & ideo miratur magis nihil ad eum a cælio ſcriptum. ¶ Non audeo ſcribere. propter Pompeium. quem aperte non audebat offendere. & alios quoſdam. ¶ Illud moleſte fero præ ceteris illud mihi moleſtum eſt. quare rogata ad eum ſcribat. ¶ Annuum munus. Pro conſulatum meum in Cilicia Magiſtratus enim munera dicebantur. quoniam petentibus tanquam munera donabantur: ut ludi gladiatorii quos in munus. P. R. recipiebat. & qui illos donabat munerarius dicebatur. ¶ De omni rep. ad maiorem ſignificantiā mutauit nominis proprietatem. nam omne totum. & cunctum diſcrepant. Omne de uniuerſis. ut omnes homines qui ſe ſe ſtudent præſtare cæteris animantibus. ſumma ope niti decet. Totum omnis de unius corporis plenitudine dicimus. ut Cicero. Neq3 totum tibi cōmendo. Cunctum uero quaſi omne. & totum in uno loco coniunctum. ut cuncti ciceronem concionantem audiebant. Confunduntur tamen iſta plerūque. ut hic. & Statius. Totos in pœnam ordire nepotes. & Maro. Omnemque reuerti per troiam. ¶ Obuiæ mihi uelim ſint litteræ tuæ. Variatur is loquendi modus. dicimus enim Obuius ſum tibi. obuio tibi. Fio obuius tibi. Do me tibi. atque offero me tibi obuium. Eodem modo aduerbialiter obuiam dicimus. ut obuiam profectus ſum regi. Et pauloPoſt mihi obuiam mitte epiſtolas te dignas. ¶ Hoſpes. quaſi omnium rerum ad rempu. pertinentium ignarus. Eſt. n. hoſpitium ignorare: quæ in alienis ciuitatibus fiunt. ¶ Diogenes: libertus Cælii. ¶ Philone. Mileſius fuit. & Ciceronis amicus. ¶ Peſſimonte. Emporium eſt Phrygiæ. & ut inquit Strabo. templum maximum habet magnæ uenerationis matris deum. quam angidiſcam uocant. Hic locus magnifice ab Attalicis regibus ſtructus eſt. & templo. & porticibus ex albo lapide romani celebre reddiderunt. educta inde deæ ſtatua. & Peſſimontia appellata. ¶ Nec be. nec copioſa. non ad ſe referunt. ſed ad regem. ¶ Hyacton. regem Aſiæ maximi nominis. ¶ Vrbem mi Ruffe cole. Multi diuidunt hanc epiſtolam a ſuperiori. & aliam eſſe uolunt.

VBER
Modeſtia
Peſſimō
Peſſimōtia
PHI.
Quinquatrus
Sexatr9
Septimatrus
Decimatrus
Quiquatria
Saturnalia
Bacchanalia
Munera
Munerarius
Omne
Totum
Cunctū
Peſſimō

Nos unam cum ſuperiori facimus.& deſiderio urbis Cælium ad incolendam urbem uehementer hortatur. Vrbis no
Vrbs mine per excellentiam Romam accipimus:ut per poetam apud græcos Homerum.apud nos Virgi.ab urbo urbs dcā
Ciuitas quæ mœnia:muros:parietes:domos ſignificat:ut a ciendo ciuitas:quæ uiros urbem habitantes:ac iure in ea uiuētes
oſtendit.¶Iſta luce.bene lucem dixit:ubi poteſt uirtus eluceſcere.& ita alibi ſicut romæ.¶Peregrinatio.quaſi uagatio
VBER. quædam per aliena loca.¶Obſcura.ſine luce alicuius laudis.¶Sordida.ex ſuſpitione lucri & auaritiæ.

una me hercule ambulatiuncula:atque uno ſermone noſtro omnis fructus prouinciæ non confero. ſpero me integritatis laudem conſecutum:Non erat minor ex contēnenda quam ex conſeruata prouincia ſpes triumphi.In qua ſatis glorioſæ triumpharem:ſi nō eſſem tam diu quidem in deſiderio rerum mihi chariſſimarum.Sed ut ſpero propediem te uidebo.Tu mihi obuiam mitte epiſtolas te dignas. Vale.

M.T.C.Impera.M.Cælio æduli curuli.S.D.

RAras tuas quidem:fortaſſe.n.non perferūtur:ſed ſuaues accipio litteras:uel quas proxime acceperam quam multi & officii & conſilii:& ſi omnia ſic conſtitueram mihi agenda:ut tu admonebas:tamen confirmātur noſtra cōſilia cum ſentimus prudentibus:fideliterque ſuadentibus idem uideri. Ego Appium:ut ſæpe tecum ſum locutus:ualde diligo:meque ab eo diligi ſtatim cœptum eſſe:ut ſimultatem depoſuimus ſenſi. Nam & honorificus in me conſul fuit:& ſuauis amic⁹ & ſtudioſus ſtudiorū ēt meorū.Mea uero officia ei non defuiſſe tu es teſtis:qm̄ Comicus martyr opinor accidit phania:& me hercule ēt pluris eū feci qd

VBER. ¶In ſententia:quia dixit ſe ab adoleſcentia id iudicaſſe.¶Ambulatiuncula:congreſſione:breui conſuetudine:ideſt cum breui ſpacio temporis:quo tecū delectatiōis gratia deambulare poſſim.¶Fructus.utilitates & uoluptates.¶Confero:comparo:quia omnia minoris puto:q̄ unam ambulatiunculam.¶Integritatis:innocentiæ:hoc ē ſpero me id eſſe aſſecutum.ut omnes laudent me nulla re corruptum unq̄ fuiſſe.ſed prouinciam integerrime adminiſtraſſe.¶Non erat:occurrit obiectioni:ꝙ remaneat in prouincia.& hoc dicit:cum in mea poteſtate ſit remanere in prouincia:non minus triumphum ſpero ex contemnenda & ommitenda ipſa prouincia quā ex eo ꝙ conſeruauerim eā ab impetu parthorum.¶In qua:prouincia.¶Triumpharē animo lætarer:quaſi triumphans.¶Niſi hoc eſt niſi deſiderarem multa:quæ habeo romæ mihi cariſſima:quæ non ſinunt me eſſe animo tranquillo.¶Obuiam mi.aduenienti.
PHI. ¶In ſententia permanſiſſem.ut nunq̄ roma diſceſſiſſem ſicut ab adoleſcentia iudicaui.¶Confero.in comparationem pono.pluris enim minimam uoluptatem faciebat.quam cū amicis Romæ capere poterat q̄ quoſq; ampliſſimos fructus.quos ex prouincia colligere potuiſſet.¶Integritatis.ut omnes me laudent innocenter.& ſine auaricia prouinciam gubernaſſe.¶Leguntur hæc libro quinto epiſtolarum ad Atticum.¶Ex contemnenda.quum in meo ſit arbitrio.& uolūtate in prouincia remanendi.ſpero non minorem triumphum ex contemnenda.& dimittenda q̄ ex conſeruata prouincia me habiturum.¶Triumpharē.letarer ut Tere.Id uero ſerio triumphat & alluſit uero triumpho.qui dabatur uictori pro re bene
Prope gеſta.& ē ſenſus.Lætarer ego plurimū in hac
dicm prouincia.niſi tanto deſiderio tenerer urbis.&
Prope- incredibili meorum.¶Rerum clariſſimarum.
modum has res clariſſimas intelligit eſſe urbem rempu.amicos & domeſticos ſuos.¶Propediem.accentum pone in antepenul
Te di- tima.aduerbium eſt quaſi prope ſit dies appellatum.ut propemodum.quaſi prope menſuram dictum.¶Te dignas.
gnas Tui dignas non dicimus.

RAras tuas.Oſtendit Ci.quanti faciet litteras Cæl.quas & ſi raras.ſuaues tamen ſibi eſſe dicit.præſertim quaſdam.quibus dicit ſe admonitum fuiſſe a Cælio:ut cōcorditer ageret cum Appio:quod tamen ſe ita facere conſtituiſſe dicit.& adducit rationes & cauſas multas quare debeat amare Appium,oſtenditque quæ fuerit cauſa:quare quidam falſo ſuſpicati ſint eos diſſentire.Poſtremo optat Cicero eſſe Romæ.cū ut poſſit ridere cum Celio & aliis amicis tum ut poſſit cum ædilem uidere.¶Fortaſſe.n.parentheſis.& excuſat cælium.quod fortaſſe ille ſcribit:ſed eius litteræ non perferantur.¶Suaues dulces:iucundas.¶Vel etiam.aut ꝑcipue.¶Proxime nouiſſime.¶Quam prudentis.ſcilicet officii & conſilii.¶Et quam multi.quam magni.¶Officii humanitatis.¶Conſilii.quia conſulebas.ut fugerem omnium inimicitias.& ꝑcipue Appii.¶Conſtitueram.decreueram.¶Vt tu admonebas.ſcilicet mihi eſſe agenda.¶Confirmantur deliberatoria fiunt.& certiora.¶Sentimus cognoſcimus.¶Prudentibus.qualis tu es.¶Fideliter ſincere ſine dolo.¶Idem uideri.idem iudicari.eandem ſententiam haberi.¶Ego iam ſerio oſtendit ſe nullam cauſam habere quare oderit Appium.ſed potius cauſam diligendi.¶Cœptum.inceptum.¶Me diligi ab eo.ideſt inceptum eſſe.ut ego ab illo diligerer.Vt poſtquam.¶Similitudinem.odium quoddā occultum.quod ante erat inter nos.& dicta eſt ſimultas a ſimulatione.¶Depoſuimus.quia fuerant reconciliati Ap.& Cicero.cum ante fuiſſet inter eos ſimultas.propterea ꝙ in cauſa quam Cicero egit apud pontifices de domo ſua Ap.uehementer eum oppugnauit.Vnde Cice.libro tertio ad Ap.Reditus illuſtris in gratiam in quo ne per imprudentiam quidem errari poteſt ſine ſuſpitione perfidie.¶Nam honorificus.arguit a cauſis probabilibus.quare debuerit eum diligere.¶Honorificus in me ideſt cum eſſet conſul proſecutus eſt me honore.¶Studioſus.fautor.¶Studiorum.uolūta

Simultas

tum. quia quod uolui ille confirmauit. Mea uero. dicit ſe idem feciſſe contra Ap. ut in nullis ſtudiis & officiis ei defue rit. teſte Cælio. ℭ Tu ſcis. tu es teſtis. ℭ Quoniam κωμικοσ: ſententia ex aliqua uetere comœdia in qua Phania ali qs teſtis alicuius rei introduceretur. nam de Phania Terentiano non ſatis placet nec uidetur conuenire. ſenſus autẽ eſt tu ſcis mea officia ei nõ defuiſſe. quia Phania comicus teſtis accidit. i. quoniam tu accidiſti tanq̃ Phania comicus teſtis loquitur enim de Cælio tanq̃ de tertia perſona. hoc eſt ſicut Phania teſtis eſt in comœdia. ita tu teſtis es quid ꝓ eo ege rim μαρτυσ teſtis. dicitur autem & μαρτυσ attice. & μαρτυσ lingua cõmuni. κωμικοσ. Comicus qui in comœdia introducitur. Phania aliquis qui ĩ comœdia de aliqua re certiſſime teſtificatur. Et ideo dixit. ut opinor. ℭ Eũ. appiũ. ℭ Quod quia. ℭ Te amari ab eo. ideſt cauſa tua: quia ſcio eum tibi eſſe carum. ℭ Iam me: alia ratio ꝙ cauſa Pompeii & Bruti quos habet amiciſ ſimos: diligat etiam appium iis neceſſitudine coniunctum: ſi enim diligit Pompeium & bru tum: debet etiam diligere qui cum eis ſunt affi nitate & neceſſitudine coniuncti: erat autem Appius ſocer bruti. & filii Pompeii ut oſtendit Cic. ad Appium. li. iii. epi. iii. his uerbis. Duos enim duarum ætatum pluri facio. Cn. Pom. fi. tuæ ſocerum. & M. Brutum generum tuum. & in epiſtola q̃ incipit. Cum eſt ad nos allatum circa finem. Quis unquam tanti quẽquam fe cit: quanti ego Cn. Pom. ſocerum tuæ filiæ. & in epiſtola ſequenti q̃ incipit, Cum eſſem in ca ſtris. ſic inquit. Lætor uirtute & officio cũ tuo rum neceſſariorum meorum amiciſſimorũ &c. ergo cum dixit. ℭ Iam me to. põ. eſ. ſc. uoluit quaſi innuere neceſſe eſt Appium: qui ſit ſocer filii Pom. a ſe amari. q totus ſit Pom. ℭ Brutũ: eius generum. ℭ Quid ca. q̃ cauſa. In op. inter optata mea: inter ea q̃ maxime ſunt mihi cara & optata. ℭ Complecti amare. ℭ Hominem: appium. ℭ Florentem æta. adhuc uiridi ætate quia ſenes ideo facilius contẽnuntur: quoniã non poſſunt diutius aut prodeſſe aut obeſſe: cum ſint propinqui morti: dicit igitur hũc fuiſ ſe amandum: quia florebat ætate. ℭ Opibus: erat enim Appius opulentiſſimus: uel opibus: potentia qua ualet in urbe noſtra: unde & lib. iii. ad Appium. Quid commodis meis aptius q̃ omnis nobiliſſimi atque honoratiſſimi coniunctio: cuius opes: ingenium: liberi affines: propinqui mihi magno uel ornamento uel præſidio eſſe poſſent. ℭ Honoribus qui bus affluxerat Appius. ℭ Liberis: habebat enim multos filios & filias clariſſimis familiis collocatas: eſt autem in his dictionibus articulus. ℭ Collegam. in auguratu: ut oſtendit Cice. inferius ad ipſum Appium. Ampliſſimi ſacerdotii col legium in quo non modo amicitiam uiolari apud maiores noſtros fas non erat: ſed ne optari quidem ſacerdotem lice bat: qui cuiquam ex collegio eſſet inimicus: fuerunt igitur collegæ Cice. & Appius. ℭ Ipſa laude ſua. ℭ Et ſci. hoc eſt quum ex ſacerdotio magnam laudem aſſequeretur. & eſſet peritiſſimus mei tamẽ ſemper ſtudioſus fuit. ℭ Eo: propter id. ℭ Significabant. tacite demonſtrabant. ℭ Subdubitare: paululum dubitare. ℭ Voluntate: animo. ℭ Erga illum Ap pium. ℭ Credo: quia ſubdubitas de uoluntate mea erga illum. ℭ Falſum eſt: quod audiſti. ℭ Genus: dicit propter quid homines exiſtimauerunt cic. non eſſe bono animo erga Appium quia cum ſucceſſiſſet ei Cic. in prouincia & mutaſſet q̃dam q̃ Appius ante inſtituiſſet: alterque miniſtraret prouinciam quam ipſe adminiſtraſſet. exiſtimauerunt quidã hoc fieri quia eſſent inimici: quod non ita erat: ſed quia plærunque accidit ut in eadem re uaria ſit opinio: eſt tamen utraque bona: ſicut erat Appii & Cice. in adminiſtratione prouinciæ & ideo nunc dicit. ℭ Genus. modus forma quadam. ℭ In ſtitutorum decretorum ordinationum mearum quas feci in prouincia poſt diſceſſum Appii. ℭ Illius: Appii. ℭ Diſſimili tudinem differentiam: q̃dam enim mutauit Cice. ut plenius apparet li. iii. ex omnibus epiſtolis quas ad ap. ſcribit. ℭ Ex eo. ꝙ mea inſtituta habent quandam diſſimilitudinem cum illius adminiſtratione. ℭ Quidam maliuoli. & ut infra dicet nos quo animo inter nos ſumus eſſe nollent. ℭ Suſpicati ſunt: exiſtimauerunt. ℭ Contentiones. controuerſia. ℭ Animo rum in quibus ſtat beniuolentia & maliuolentia. ℭ Diſſenſione uoluntatum. q̃ etiam inter eos qui non ſint inimici eſſe poteſt. ut in eadem re diuerſam habeant uoluntatem. nam diſſenſio eſt ſententiarum diuerſitas. ℭ Diſcrepare, diſconue nire diſcordare. ℭ Feci te. ℭ Dixi uerbo. ℭ Exiſtimationem auctoritatem reputationem. ℭ Poſt hoc negocium. hoc eſt ꝑter hoc. quod aliter ſenſi de adminiſtranda prouincia quam ipſe. ℭ Et. t. no. do. hoc dicit quia cum Dolobella gener Ci. quidem temere egiſſet contra ap. accuſando eum ambitꝰ: oppugnabatur ab ap. Ci. quia erat gener ſuus eum defen dit & ideo dicit: poſt temeritatem defenſam a me: temeritatem autem attribuit Dol. quia erat audaciſſimꝰ. quod & ap pius alexandrinus lib. iii. confirmat. ℭ Noſtri: uel generi: uel noſtri utriuſq; amici & mei & tui. ℭ Depræcatorem roga torem ſupplicatorem: plusq̃ ſi diceret defenſorem. ℭ Illius: non Dolobellæ ſed Appii. ℭ Periculo. quia præter ambi Diſſenſio

te amari ab eo ſenſi. Iam me Pompeii totum eẽ ſcis Brutum a me amari intelligis: quid eſt cauſæ cur mihi: non in optatis ſit complecti hominem florentem ætate: opibus: honoribus: ingenio. liberis: propinquis: affinibus: amicis: collegam meum præſertim: & in ipſa collegii laude & ſcientia ſtudioſum mei? Hæc eo pluribus ſcripſi: quod mihi ſignificabant litteræ tuæ ſubdubitare: qua eſſem erga illum uoluntate. Credo te audiſſe aliquid falſum eſt: mihi crede: ſiquid audiſti: genus inſtitutorum & rationum mearum diſſimilitudinem: nonnullam habet cum illius adminiſtratione prouinciæ. Ex eo quidam ſuſpicati fortaſſe ſunt animorum contentione non uolũtatum diſſenſione me ab eo diſcrepare. Nihil autem feci unquã: neque dixi quod contra illius exiſtimationem eſſe uellem. Poſt hoc negotium autem & temeritatem noſtri dolobellæ depræcatorem me pro illius periculo præbeo. Erat ĩ eadẽ epiſtola ueteranus ciuitatis gaubebã ſane. Et congelaſſe noſtrum amicũ lætabor ocio. Extrema

tum etiam maieſtatis fuerat accuſatus:ut lib.iii.patebit:defendebatur autem a Cic.abſente per litteras depræcāte multos pro eo.Erat ueteranus ciuitatis:ſunt uerba Cælii:quibus ut quibuſdam placet:latenter pulſat Pom. nam Cæl. eū ueteranum ciuitatis appellauerat. ¶Gaudebam.ſ.ꝙ ad me ſcripſiſti de ueterano ciuitatis : quod quid aut quale eſſet non ſatis intelligere poſſumus. ¶Congelaſſe:refrixiſſe:ceſſaſſe. ¶Noſtrum.a.non auſim affirmare quem intelliget. nā & ipſe intelligi noluiſſe demonſtrat:cum dicit noſtrum amicum:ita.n.loquimur cum ab eo tantum intelligi uolumus eū quo loquimur. ¶Lætabor.o.quia dixit congelaſſe:ſiue.n.Pom.ſiue alium quempiam intelligit:fortaſſe ille aliquantulum demiſerat animū ab aliquo cœpto: in his autem epiſtolis ſatis fit ꝙ ex uerbis capiamus fructum.& ex ſententiis:quæ mores reſpiciūt. nam in ſenſibus occultis qui nihil afferunt ad commoditatem dicendi:nihil refert ſi minus ſagittam ipſam in meta figere poſſumus . ¶Extrema.p.in fine epiſto.quæ erat aut liberti:aut alicuius ſcribæ ſui māu exarata addiderat cæ. manu propria hæc uerba.Cæſarem non defendit Curio quod Cicero quaſi ridens oſtendit ſe credere quia ſciebat Cur.corruptum eē a Cæ. qui ut ſupra diximus:eum grandi ære alieno liberauerat:de corruptiōe autem curionis uiſus eſt ſuſpicari Cicero in epiſtola quæ incipit . Sera gratulatio:in qua tam multis uerbis eū hortatus ē ad defenſionem reipu. ¶Pagella extrema.i.extrema pars pagellæ tuæ:hoc eſt epiſtolæ ſiue chartæ:paginæ autem dictæ ſūt:ut uoluit Feſtus ꝙ ſuam quæq; obtineant regionē:

Pagina

ut pagi:uel a pagendo ꝙ in illis uerſus panguntur.i.infiguntur. ¶Pupugit:percuſſit. ¶Tuo chirographo tuo ſcripto:quod manu tua exaraſti:nam ſolebant interdum dictare aliis ſcribentibus. ¶Quid ais:admiratiue. ¶Cæſarē: cum admiratione etiam ꝓnunciandū.& ſubauditur ais. ¶Quis hoc putaret:ironice.q.d.nō credo. ¶Præter me:qui noui curionem . ¶In uia putaram:modus eſt dicendi.ita putaram in itinere. ¶Riſum ueſtrum:quem ſcio uos habere proprie huiuſmodi mutationes rerum. ¶Mihi:dicit Cice.quid cōſtituerit facere. ¶Mihi erat in animo conſtitueram:propoſueram. ¶Locupletare:ditare ciuitates Ciliciæ. ¶In publicanis quibus eraꝫ daturus modum exigendi uectigalia.nam hii ſunt qui maxime ſpoliant ciuitates genus:ut uoluit iuriſconſultus:audax. ¶Quoniam confeceram finieram . ¶Iuriſdictionem:luſtrationem iuriſdictionis meæ. ¶Etiam ſuperioribus:ſenſus eſt:etiam cum ante luſtraui prouinciam:reliqua quæ ad publicanos non pertinebant:conſeruata ſunt ſine ulla quærela. ¶Sociorum.i.ita ut nullus ex ſociis noſtris:hoc eſt ex his qui nobis cum fœdere eſſent iuncti:queri poſſent.ſolebant autem magiſtratus luſtrare.hoc ē circuire totam iuriſdictionem ſuam.& prouidere ubi opus eſſet:quod dicit ſe feciſſe Cice.& nunc & ante ſine ulla quærela ſociorum:ergo. ¶In ſuperioribus luſtris.i.cum ante luſtraui prouinciam. ¶Conſeruata.ſubaudi ſunt. ¶Iucundus quidam codices habent iuſtus. ¶In priuatis.ſenſus eſt fui iucundus in omni ordine & genere hominum,quod declarat dicens . In priuatis ſine magiſtratu. Summis principibus. ¶Infimis plæbeis. ¶Proficiſci.ſubaudi erat in animo. ¶In ciliciam erat.n.in locis finitimis ꝓuinciæ.quia luſtrauerat eam. ¶Aeſtiua loca ubi milites æſtate ſunt.ſicut hyberna ubi habitant hyeme. ¶Attigiſſem aduenîſſem. ¶Nonis maii.vii.die maii.Nec uideatur cuiquam inconueniens ꝙ dixerit æſtiua . cum tunc nondum uideatur eſſe tempus æſtatis quoniam.ut uoluit Vlpianus iuriſconſultus.Aeſtas ut peritiores uoluerunt incipit ab æquinoctio uernali.& definit æquinoctio auctūnali.ita æſtas ſex menſium,& hyems totidē generaliter dicitur. ¶Collocaſſe.in æſtiuis. ¶Decedere ſubaudi erat in animo. ¶Ex ſenatuſconſulto.quo erat decretum: ut finito annuo magiſtratu Cicero poſſet diſcedere:ut oſtendit ſupra ad Curionem:ut ſenatuſconſultum & leges defendas & cetera . ¶Te ædilem.quia erat factus ædilis abſente Cicerone.

Aeſtiua hyberna

pagella pupugit me tuo cirographo. Quid ais Cæſarem non defendit Curio? quis hoc putaret præter me? nam ita in uia putaram. Dii immortales q̄ ego riſum ueſtrum deſidero. Mihi erat in animo quoniam iuriſditionem cōfeceram:ciuitates locupletare in plublicanis etiam ſuperioribus luſtris reliqua ſine ſociorum ulla querela conſeruata:in priuatis : ſummis:infimis fueram iucundus proficiſci in ciliciam nonis maiis:& quum prima æſtiua attigiſſem militaremque rem collocaſſem decedere: ex ſenatuſcōſulto cupio te ædilē uidere:miroque deſiderio me urbs afficit & oēs mei tuq; imprimis. Vale.

M.T.C.Impera.M.Cælio ædili curuli.S.D.XXIIII

FAbio uiro optimo :& homine doctiſſimo familiariſſime utor :mirificeq; eum diligo:cum pp ſummum ingenium eiuſq; ſummā doctrinā:tum propter ſingularē modeſtiā:ei⁹ nego

VBER.

Abio cōmendat Ci.Fabium cælio ea fere forma:qua ſolent uti in cōmendandis amicis. rogatq3 ut euꝫ i omnibus rebus cōmendatum habeat. ¶Fabio.laudat fabium a bonitate & a doctrina. ¶Mirifice.uehementer mirabiliter. ¶Cum pp dicit pp q̄ eum maxime amet. ¶Modeſtiam.probitatem. ¶Negocium.cauſam quam fortaſſe ille habebat romæ in qua ei opus erat auxilio Cælii. ¶Suſcipias defendendum capias.

f

Abio uiro.Multæ in hac ſententia reperiuntur epiſtolæ Cice.imitatione digniſſime.Vult cælio amici cām commēdare.& initio quanta eā beniuolētia ꝓſequat̃ oſtendit.Inde cām eius cōmendat hoiem.Poſtremum quanto cognoſcendarū rerum romanorum deſiderio teneatur:adiungit. ¶Viro op.& homine doctiſſimo.Laus ē a bonitate.& doctrina ſed cōtra rōnem dicendi quod minus eſt ſecundo loco poſuit.Creſcere enim debet oratio.Vir autem minorem uim habet.q̄ homo:ut ad Marcellum . Neq3 monere te audeo ꝑſtanti prudentia uirum:neq3 confirmare maximi aī hoiem:uirumq3 fortiſſimum.Et ad Sextium.Hortarer ut & hoiem.& uirū eſſe meminiſſes. Præterea plus ē bonum eſſe q̄ doctū eē.Et cicero primū dixit optimo.deinde doctiſſimo.Eodē ordine eſt uſus i epiſtola ad Thermū:aut A.Manlio iāpridē utor familiariſſime optimo uiro.atq3 hoie gratiſſimo. ¶Et ad eūdē alibi dixit. hoc ipſo uincit uiros

f

optimos:homineſq; innocentiſſimos legatos tuos. Sed animaduertendum eſt:ꝙ in omni compoſitione:ut ait Fabius tria ſunt neceſſaria:ordo:iunctura:numeris. In ordine cauendum:ne decreſcat oratio. & fortiori ſubiungatur aliquid infirmus ut ſacrilego fur. Augeri enim debent ſententiæ:ut ibi Cice. Tu inquit iſtis faucibus:iſtis lateribus iſta gladiatoria totius corporis firmitate. Eſt & alius naturalis ordo:ut uiros ac fœminas:diem ac noctem:ortum & occaſum dicas potius q̄ retroſum: quo ordine & hic eſt uſus Cice. & alibi ut diximus. ¶ Vtor:cōmune apud antiquos uerbum erat; ut hortor. Eodem modo conſolor. & uereor lege:a. Gel. li. xv. ¶ Suſcipias:ſupra te capias ad defendendum. Antiqui

Vtor
Hortor.
Conſolor
Vereor

cium ſic uelim ſuſcipias : ut ſi eēt res mea. noui ego uos magnos patronos:hominem occidat oportet:qui ueſtra opera uti uelit. ſed in hoc homine nullam accipio excuſationem:omnia relinques:ſi me amabis: cum tua opera Fabius uti uolet. Ego res romanas uehemēter expecto & deſidero : in primiſq; quid agas ſcire cupio. nam iam diu propter hyemis magnitudinem nihil noui ad nos afferebatur. Vale.

M.T.C.Imp.M.Cælio Aedili Curuli.S.P.D.

NOn potuit accuratius agi:nec prudētius quam actum eſt a te cum Curione de ſupplicatione: & me hercule confecta res ex mea ſnia cum celeritate:tum quod is:qui erat iratus competitor tu9 & idē meus aſſenſus ē ei:qui ornauit res meas diuinis laudibus. quare ſcito me ſperarē ea:q̄ ſequūt̄:ad q̄ tu te para. Dolobellā a te gaudeo primū laudari:deīde etiā amari. nam ea q̄ ſperas Tulliæ meæ prudentia tēpari poſſe ſcio

ſuſum pro ſurſum dicebant. & ſuſcipio. pro ſuſcipio. & ſic Virg. poſuit:ut ſuſcipit ignem foliis. & ſuſcipere. & capere ita utimur. ut ad curas ſumptus inimicitias ſuſcipere potius referamus. Capere uero ad labores:moleſtias. & dolores potius accōmodemus.

VBER. ¶ Vt ſicut. Si eſſet res mea quā non dubito tibi eſſe commendatiſſimam. ¶ Noui: iocatur cum cælio. & fortaſſe etiam ſerio loquitur. ¶ Vos:ideſt ſimiles tui. ¶ Patronos : cauſidicos. ¶ Hominem. hoc dicit adeo eſtis magni patroni:quod non ſuſcipitis cauſas niſi magnas. & in quibus agatur de capite alicuius: ex quibus plus emolumenti conſequimini.

VBER.

¶ Hominem:ordo ē oportet ut is occidat hominē:qui uelit uti ueſtra opera ideſt ueſtro patrocinio & defenſione:occidat hominem: habeat cauſam capitalem & magnam:qualis eſt de cæde hominis. ¶ Sed.q.d.quāuis non niſi magnas cās' ſuſcipere ſoleas. ¶ In hoc homine.Fabio. ¶ Accipio:admitto. ¶ Relinques. non ſolum poſtpones:ſed omittes. ¶ Res Romanas:quid romæ agatur. ¶ Hyemis: tempeſtatis:quæ prohibebat quempiā ex roma huc nauigare. hyems autem interdum pro tempore ponitur. ut Vir. in Geor. Hyems ignaua coloно interdum pro tempeſtate & ui uenti : ut idem:ut. i. æneí. Vicit hyems. Item ſæpe illos aſpera ponti. Interclufit hyems. ¶ Nil noui:de rebus romanis. ¶ Ad nos:huc in Ciliciam. ¶ Afferebatur:nunciabatur.

Hyems

PHI. ¶ Vt:tanquam:multis enim modi hæc particula in oratione colligitur. Interdum pro poſtquam Virg. Vt belli ſignum. aliquando pro ſicut. hoc modo. Ita Pompe. rempubli. oppreſſit. ut Cæſar. plerunque ſignificat quomodo Vir. Vt uidi. ut perii hoc eſt poſtquam uidi quomodo perii. Alias pro quod interdum cauſam amplectitur ſuperioris ſenſus ut Do operam litteris. ut doctus euadam. Interdum ad exornandum orationem accipitur ut Fabius. Quis credat me feciſſe. ut ſtipitem filio negarem. hoc eſt quis credat ſtipitem me negaſſe filio. ¶ Noui. uos magnos patronos. Confutatio eſt. & patronos cauſarum defenſores dicimus ut Teren. Huic opus eſt patrono. quem defenſorem paro. Et eos qui ſeruos manumiſerunt ſuos. ut Martia. Canimus. & domini ius omne emiſimus ægro. Munere dignus erat conualuiſſe me. Senſit deficiens ſua præmia. meque patronum. Dixit ad iſernas liber iturus aquas. ¶ Vos. ac ſi dixiſſet te. & tui ſimiles. ¶ Hoiem occidat oportet. hoc eſt habeat ut cauſam capitalem. & arduam qualis ē de homicidio. quoniam parua cauſa non eſt digna patrocinio ueſtro. & eloquentia. qui res graues defendere poſitis. & ſoleatis. non leues. ut hæc ipſa eſt Sabii. quam tibi cōmendo. Eſt autem eloquendi modus. ad oſtendendam magnam uiri auctoritatem:q rebus uilibus & abiectis non ſe miſcerent. ſed magnis & grauibus qualis eſſet. ſiqs hoiem occidiſſet. & eum iſte defenderet. ut cicero Milonem. ¶ Sed ī hoc homīe Fabio hoc eſt tametſi non niſi arduas cās ſuſcipiatis tamen ī Fabio meo. nullā excuſationem. ut uel paruum uel magnum ſit negocium eius. ¶ Tua opera patrocinio. & defenſione. opera eſt actio. op9 eſt finis. & fructus. Sed iterdum opus pro opera ſumitur Virg. Mollibus e ſtratis opera ad fabrilia ſurgit. ¶ Hyemis. Varro latinum facit ab hiando appellatum. At ego magis græcum:puto ab ὕω quod eſt pluo denominatum. & anni partem ſignificat & tempeſtatem:nunc anni.

PHI.
Vt
Patrōus
Opera
Opus
Hyems

NOn potui. Re bene geſta in Cilicia a Cice. procurauerant Cælius a Curio ei ſupplicationem decerni. quod cum obtinuiſſet laudat Cice. eorum in hac re & diligentiam & prudentiam. dicitq; ſe ſperare triūphum deinde ſcribit de Dolobella genero & Tullia filia quæ Dolobellæ abſente locata fuerat. ut ipſe Cice. ſcribit lib. ii. Ad Appium poſtea oſtendit ſe eſſe ſollicitum de repub. & excuſat ſe ꝙ de prouincia decedens Cælium quendam adoleſcentem ei præfecerit. oſtenditq; ſe id tum optima ratione:tum exēplo & imitatione excellentium uiroꝝ hoc feciſſe. ¶ Accuratius, diligentius ſtudioſius. ¶ Supplicatione. mihi decernenda. ob rem bene in Cilicia geſtā. nam ſupra dixit. Hæc æſtas habuit exitum ſatis fœlicem. ¶ Confecta res. impetrata ſupplicatio. & decreta mihi. ¶ Ex ſnia. ut uolebam. ¶ Tum celeritate. Propter celeritatem dicit duplici de cauſa eſſe confectā rē ex ſnia ſua primum qa celeriter. deinde quia Attilius competitor ipſius cælii aſſenſus eſt huic rei. ¶ Quod his Attilium innuit de quo diximus ſupra. ¶ Competitor tu. & idem me. hic enim Attilius qui paulo ante fuerat compe-

VBER.

titor Cælii in ædilitate: uidetur ēt fuiſſe competitor Cicero ī petitione prouinciæ Ciliciæ: ideo dicit Iratus: qa non potuit obtinere quod uolebat. ¶Et aſſenſus: fauit: dedit ſuffragium. ¶Et: innuit Cice. cum quo Cælius egeret de ſupplicatione. ¶Ornauit: commendauit. ¶Res meas: geſtas a me in prouincia. ¶Diuinis: maximis: immortalibus: habuerat enim Curio orationem de laudibus rerum geſtarum Cice. ¶Sperare expectare. ¶Quæ ſequuntur triumphum. dicit ſe ſperare cum iam obtinuerit ſupplicationem. ¶Ad quæ: ad quem triumphum. ¶Para: ut ita mihi adſis ſicut affuiſti in ſupplicatione. ¶Dolobellam: locata erat Tullia Ci. filia matrimonio Dolobellæ eo tempore quo Cicero preerat Ciliciæ. Itaqꝫ ſcripſerat cælius honorifice de Dollobella & laudauerat eum apud Ciceronē quare dicit ſe gaudere. optareqꝫ ut ſibi & filie ſuæ hæc affinitas ſit fœlix. ¶Laudari a te placere tibi commendari. ¶Amari: carum eſſe. ¶Nam ea quæ ſcripſerat cælius Dolobellam eum temerarium ſicut eum appellauit ſupra cicero: ſed ſperare poſſe aliquādo ad meliora reduci. ¶Tulliæ uxoris eius prudentia. quod cicero affirmat ita fore dicens. ¶Scio: confido. quia non filiam meam. ¶Poſſe temperari mitigari minui. quia uitia naturæ aut etiam longi habitus minui quidem poſſunt. tolli autem minime. ¶Ea q̂ ſperas ſcilicet poſſe temperari. intelligit autem prodigalitatem. & temeritatem. alii tamē accipiunt ſperas times. ut ſit acyrologia. ut illud Virgilianum. Tunc ego ſic tātum potui ſperare doloreꝫ. placet tamē magis prior ſenſus. ¶Cui Tulliæ meæ. ¶Reſpondeant. ad eam dirigantur. i. cui fac ut tuæ litteræ reſpondeāt. hoc eſt ad eam non ad me mittantur de Dolobella. ¶Quid ſi. dicit ſe etiam ſcripſiſſe de Dolobella ad Appium. oportere eum ferre quem fortuna ſibi generum dederit. non ipſe elegegerit. erat enim abſens Cicero. Meam epiſtolam. ¶Ad appium puto eſſe illaꝫ epiſtolam tertii libri quæ incipit. Gratulor tibi prius. ¶Ex tuis litteris. pp tuas litteras. i. nactꝰ materiā ex tuis litteris qbus ad me de Dolobella ſcripſeras multa. ¶Sed quid agas? ꝓuerbialis dicendi modus cum irreuocabile eſt quod ſemel actum. ¶Sic uiuitur quaſi dicat non cum perfectis. ſed qui aliqua ex parte poſſunt reprehendi. Sic Perſius. Sic uiuitur illa ſubiter Cæcum uulnus habes. ¶Dii approbent. dii fortunent & fœlix faciant. ¶Quod actum eſt. hoc matrimonium. ¶Fore Dolobellam. ¶Iucundum. ex quo etiam poſſim aliquando uolupratem & iucunditatem capere. ¶Nam ſpero eum mutaturum mores prudentia filiæ meæ. uxorum enim prudentia multum ſolet mederi uiciis maritorum. ¶In eo ut ſit nobis iucundus gener. ¶Humanitas doctrina ſapientia. uel ingenii manſuetudo & facilitas. ¶Adiuuabit ſi eum tuis conſiliis moderatus fueris. ¶Reſpubli. dicit Cicero ſe eſſe ſollicitum ualde de republi. & maxime quia quamuis amet. ¶Pompeium Cæſarem & Curionem. qui uidentur eam perturbare. tamen magis amat ipſam rempubli. ¶Cupio Cæſarem honeſtiſſime. ſubaudi eſſe. i. opto ut Cæſar ualde honoretur Teren. in and. Vel ꝙ ipſi bene cupio Glycerio. ¶Emori uitam effundere. quod plus eſt q̄ uel fauere uel honeſtiſſime cupere. ¶Iactas exerces. immiſces laboras tractum a nauigantibus qui in mari tempeſtate iactantur. Nam ut ſupra diximus perturbatio reipublicæ tempeſtati comparatur. ¶Diſtrictus illigatus in neutram partem declinans. hoc ē neqꝫ ad iſtorum quos ſupra nominaui. neque ad reipubli. fauorem inclinatus. ¶Quod. quia reddit rationem quare Cælius in neutram pendet partem. quia neque rempubli. neque amicos uellet deſerere. ¶Bonis ciuis cuius officium ē rempubli. non oppugnare ſi non poſſis tueri. ¶Bonus amicus. quia non uis etiam propter defenſionem reipublicæ. amicitiam deſerere. ergo dixit. ¶Videris diſtrictus. quod uulgo dicimus uideris mihi tenere pedem in utroque calceo. & latenter eum carpit. ꝙ propter amicitiam rempublicam deſerat. ¶Ego nunc dicit ſe diſcedētem ex prouincia relinquiſſe loco ſui Cælium quendam adoleſcentem. quodue uideatur temere feciſſe. excuſat multis rationibus factum ſuum. ¶Quæſtorem meum. ¶Præpoſui præfeci ſcilicet loco mei. ¶Puerum obiectio quam ſibi poſſet facere hic Cælius. ad quem ſcribit. ¶Inquis tu o Cæli. ¶Puerum ſubaudi propoſuiſti o Cicero. non ꝙ eſſet puer. Sed adoleſcens. ſed ita ſolet nobis obiici. ut pro adoleſcente puer quiſpiam dicatur. ¶Ad quæſtorem reſponſio Cice. & hoc dicit puerum quidem Cælium præpoſui. ſed tamen quæſtorem meum & nobiliſſimum adoleſcentem. & qui compoſitis moribus omnium fere poſſit eſſe exemplum. ¶Neque erat ſubaudi quiſquam. ¶Viſus functus. ¶Superiore. quam hic cæ ¶Quem præ. ideſt quem poſſem præficere prouinciæ. & eſt ſenſus. non erat alius qui fuiſſet in maiore honore aut dignitate. quam Cæl. quem præponerem. præponebantur enim qui eſſent uſi maioribus honoribus. ut oſtendet

cui epiſtolæ tuæ reſpondeant quid ſi meam legas: quam ego tum ex tuis litteris miſi ad Appium ſed quid agas? Sic uiuitur. Quod actum dii immortales approbēt: ſpero fore iucundum generum nobis: multum in eo nos tua humanitas adiuuabit. Reſpu. me ualde ſollicitat: faueo Curioni Cæſarē honeſtiſſime cupio: pro pompeio emori poſſum. Sed tamen ipſa reſpubli. nihil mihi eſt carius in qua tu non ualde te iactas. Diſtrictus enim mihi uideris eſſe: quod & bonus ciuis & bonus amicus es. Ego de prouincia decedens quæſtorem cælium præpoſui prouinciæ. puerum inquis: at quæſtorem: at nobilem adoleſcentem: at omnium fere exemplo: neq; erat ſuperior̄ honor̄ uſus quē præficerē. Pontinius multo ante diſceſſerat a Quin. fratre impetrari non poterat: quē tamē ſi reliquiſſē: diceret iniquum: non me plāe poſt annū ut ſenatꝰ uoluiſſet: ex prouintia deceſſiſſe: quoniā alterū me reliquiſſē: fortaſſe & illud adderēt. Senatū eos uoluiſſe puiciis p̄eē: q ante nō præfuiſſēt. fratrē meum triēnium Aſiæ præfuiſſe deniq; nunc ſollicitus nō ſum: ſi fratrē reliqſſē: oīa

in epiſtola penultima huius ſecundi libri ad Thermum:quum dicit. Habes.n.neminem honoris gradu ſuperiorem. ℂPontinius:antiphora eſt:quia occurrebat Cæl.reſpōſurum Pontinium potuiſſe præfeci:dicit eum e prouincia diſceſſiſſe:neq3.Q .fratrem uoluiſſe remanere:neq3 etiam ſine repræhenſione ſua eum relinqui potuiſſe. ℂImpetrari:obtineri ut peſſet prouinciæ me diſcedente. ℂAlterum me.dicitur enim frater fere alter:ego non uiſus fuiſſem diſcedere. ℂFortaſſe:alia cā:quia frater eius ante trienniū Aſiæ pfuiſſet.ſenatum autem uoluiſſe eū præeſſe puinciæ q ante non pfuiſſet. ℂDeniq3.concludit ſe longe melius pfeciſſe Cæl.adoleſcentem prouinciæ quam fratrem. ℂOmnia:iſamiā: — Frater

timerem. Poſtremo non tam mea ſpōte quā potentiſſimorū duorum exemplo: q oēs Caſſios: Antonioſq; cōpleti ſunt Hominem adoleſcentem non tam allicere uoluiq̄ alienari nolui. Hoc tu meum conſilium laudes neceſſe eſt:mutari.n.non poteſt.de occella plane ad me paruū ſcripſeras:& in actis non erat. Tuæ res geſtæ ita notæ ſunt:ut trans montem taurum etiam de matrimonio ſit auditum. Ego niſi quid me etheſiæ morabuntur celeriter:ut ſpero.uos uidebo. Vale.

M.T.C.S.D.Cælio ædili curuliq3.

MAgno dolore me affeciſſent tuæ litteræ: niſi iā & ratio ipſa depuliſſet omnes moleſtias.& diuturna deſperatione rerum obduruiſſet animus ad dolorem nouum. Sed tamen quare acciderit ut ex meis ſupioribus litteris id ſuſpicareris quod ſcribis:neſcio quid enim fuit in illis præter querelam temporum :quæ non meum animum magis ſolicitum haberet quā tuū Nam non eam cognoui aciem ingenii tui:quod ipſe uideam te id ut non putē uidere. Illud miror adduci potuiſſe te qui me penitus noſſe deberes:ut exiſtimares aut me tam improuidum:qui ab exercita fortūa ad inclinatū & ppe iacētē deſiſterē aut tā iconſtantē:ut collectā gratiā florētiſſimi hominis effunderē:a meq; ipſe deficerē: &

repræhenſionē. & reliqua quæ de fratre pūt timeri. Poſtremo excuſat factum ſuum imitatione aliorum.& maxime Pompe.& Cælius. ℂComplexi.ſ.amauerunt: caros habuerunt. ℂCaſſios:ad Pompe.refertur: qui plurimum amauit Caſſium. ℂAntonius:propter Mar. Anto.quem Cæſ.carum habuit. ℂHominem adoleſcentem:cælium. ℂNon tam.a.hoc nō tam feci ut hūc Cæl.allicerem hoc beneficio: q̄ alienarem negando ei quod merito poſſem præſtare. ℂHoc tu:familiariter cum amico loquitur:de re enim acta deliberare ſtultum eſt. ℂConſilium.m.quia maluerim præficere prouinciæ cæl q̄ alium. ℂNeceſſe eſt: quia mutari non poteſt quod ipſe declarat. ℂDe ocella: quidam uolunt blandimenti cauſa appellatū uxorem cæl.ego uero puto eſſe nomen pprīū nō uxoris:ſed cuiuſdam uiri: qui aliquid in urbe egiſſet:quod eſſet dignū referri ī acta:q̄uis relatum non eſſet.& de eo a cæl. Nō ſatis plane ad ſe ſcriptum.& hic poſterior ſenſus magis probabilis uidetur.nam ſi de uxore intellexiſſet dixiſſet de Ocella tua. In actis:in geſtis publicis: q̄ acta dicebantur. Iuuenalis. Fient iſta palam:cupient & in acta referri. ℂNō.e. ex hoc patet ꝙ non itelligit de uxore: quia in actis non ponebātur:niſi ea q̄ ad reipu. rōnes pertinebant. ℂRes tuæ geſtæ:omnia q̄ agis. ℂNotæ: celebres claræ. ℂDe matrimonio. quod inter Dolobellam & Tulliam filiā tuis auſpiciis eſt factum. ℂTrans taurum montē Taurus mons ciliciæ qui ut inquit Solinus. ab indico primum mari ſurgit.deinde a ſcopulis cælidonis inter Aegyptium & pamphilum pelagus obiectus ſeptētrioni dextero latere leuo meridianæ plage occidēti obuerſus fronte profuſa. ℂIs quoque uerſus mari alluitur.pcedit in prominentias.& pro gentium & linguarum uarietate plurifariam nominatur eius nomina uideantur apud ipſum Solinum ubi de cilicia ſcribit.& de hoc monte longe multa. Etheſiæ uenti quos Strabo li.iii. eoſdem ſubſolanos i.euros appellat.hos uentos.li.xvii.Idem dicit incipiente æſtate flare e borealibus plagis.& a pelago apud Alexandriā Aegypti urbe3: quare alexandrini optimam æſtatem agunt. ℂDiodorus idem uidetur ſentire dicens. Nilum creſcere incipere ſolſtitio æſtiuali nondum etheſis flantibus.quum decreſcat equinoctio auctumnali eiſdem etheſiis quieſcentibus.Idem affirmat Pomponius Mella li.i.ubi de incremento nili tractat.

Acta — Taurus — Etheſiæ

MAgno dolore.functus Ci.magiſtratu prouinciæ quum in Italiam ueniſſet.oſtendiſſetq3 iam bella ciuilia exardere inter Cæſ.& Pompeium in cumanum ſe receperat. quia quum non eſſet locus in urbe auctoritati uirorum.quia pudebat.n.eſſe in urbe cum contemptu.qui in prouincia triumphum meruiſſet.quem tamen noluit.quia exiſtimauit indignum patria lugente triumphare.ſcripſerat autem ad Marcum cæl.litteras.quibus conquerebatur de temporibus ita turbulentis:quibus lectis exiſtimauit Cælius Ci.contra cæ.eſſe animatum pro Pomp.deinde quia erat in locis maritimis: ſuſpicatus eſt eum elegiſſe illa loca: ut commodius poſſet ad caſtra Pompeii nauigare:quare hortatus fuerat ipſum cælius ne immiſceret ſe his bellis ciuilibus: maxime contra cæ.idq3 facerent ſui ipſius & filii ſui.M.Ci.& generi Dolobellæ & filiæ cauſa.ad quæ omnia ita reſpondet ci. plene ut oſtendat cælium falſo omnia de ſe ſuſpicatum. ſeq3 nihil unq̄ magis cupiuiſſe q̄ pacem.quam etiam ſi conſequi non poſſit.uult tamen ut omnes intelligant ſe fugiſſe bella ciuilia. Reliqua uidebuntur in textu epiſtolæ. ℂTuæ litteræ.quibus declaraſti mihi magnas diſcordias ciuiles & pericula reip. ℂRatio prudens & cōſiderata cogitatio ratione.n.docemur non eſſe inconſolabiliter dolenda.quæ neceſſe eſt pati. ℂDepuliſſet.amouiſſet ex aio meo. ℂObduruiſſet.induratus eſſet & aſſuefactus.& iam quodammodo.ut ita dixerim.callum feciſſet. ℂAd dolorem tollerandū. ℂDiuturna longi temporis.quod enim deſperatur neceſſe eſt equo animo ferre. Nam ut ait Seneca. Stultum eſt time

re quod uitare non poſſis. ¶Deſperatione:quia uidebam nullam eſſe de repu.ſpem. ideo indurerat animus meus ad
dolorem. ¶Sed tamen:nunc oſtendit eum falſo ſuſpicatum eſſe Ciceronem ſtudere ꝑtibus Pōpeianis uel ꝓfecturum
ad bellum. ¶Litteris ſuperioribꝰ.non puto eas litteras eſſe in hoc uolumine:quicqd alii dicant. ¶In illis:litteris meis.
¶Querelam temporum:querebar.n.de temporibus quibus ciues ita eſſent inter ſe diſcordes.ut nullam haberent ra⸗
tionem reipubli. ¶Quæ:querela. ¶Haberet ſollicitum:præmeret ſollicitudine. ¶Quam tuum:a quo ſcio amari rem⸗
pu.uel legatur. ¶Haberent: & tunc intelligemus:quæ tempora non magis afferrent mihi ſollicitudinem quam tibi.

quod initio ſemperq; fugi ciuili bello intereſſem. Quod
eſt igitur meum triſte conſilinm:ut diſcederem fortaſſe
in aliquas ſolitudines. Noſti enim. non modo ſtomachi
mei:cuius tu ſimilem quondam habebas:ſed etiam ocu⸗
lorum in hominum inſoletium in dignitate faſtidium.
Accedit etiam moleſta hæc pompa lictorum meorū no
menq; imperii quo appellor: eo ſi honore carerem:quā
uis paruis italiæ latebris cōtentus eſſem:ſed incurrit hæc
noſtra laurus non ſolum in oculos:ſed iam ēt ī uoculas
maliuolorum:quod quum ita eſſet:nil tamē unq̄ de ꝓfe
ctione niſi uobis apꝓbātibus cogitaui. Sed mea prædio
la tibi nota ſūt:ī his mihi neceſſe eſt eſſe:ne amicis mole
ſtꝰ ſim. Quad autem in maritimis ſum:facile mouet nō
nullis ſuſpitiōem me uelle enauigare:quod tamē fortaſ
ſe nō nollē:ſi poſſē ad ociū. nā ad bellū qdē q̄ coueīt pſer
ti cōtra eū cui ſpo me ſatiſfeciſſe:ab eo cui tamē ſatiſfie

¶Nam non:probat animum eius non minus
ſollicitum q̄ ſuum: & eſt ſenſus, ego non noui
ingenium tuum tale.ut nō putem te uidere &
cognoſcere id quod ego ipſe uideam. ¶Eam
aciem:id acumē. ¶Eam.i.talem & tam hebe
tem. ¶Videre:cognoſcere. ¶Illud:accuſat eū
ꝙ facile crediderit Ciceronem deſerturum Cæ
ſarem:ut faueret pom. ¶Adduci: perſuaderi
tibi. ¶Penitus.intus & in cute ut dr̄. ¶Noſſe
prudentem & conſideratum. ¶Improuidum:
inconſideratum. ¶Deſciſcerem. deficerem:di
ſcederem. ¶Excitata:recta.ſ.Cæſaris qui iaʒ
cogerat Pompeium ex Italia diſcedere. ¶In⸗
clinatam:pendentem & ruinæ proximam: &
ut diximus ſupra tractum ab ædibus minan⸗
tibus ruinam. ¶Iacentem. quaſi proſtratā &
ſine ſpe. & intelligit fortunam Pompeii.quæ
iam fuerat multis cladibus afflicta. ¶Aut taʒ
inconſtantem:ſubaudi exiſtimares. ¶Incon⸗
ſtantem inſtabilem:mutabilem. ¶Vt effunde⸗
rem.abiicerem tranſlatio a rebus liquidis: q̄
effundi ſolent. ¶Gratiam.beniuolentiam.ami
citiam. ¶Collectam.comparatam acqſitam.
¶Hominis florentiſſimi non pompeium intel
ligit ſed Cæſ.cuius gratiam ſibi collegerat.ut
uiſum eſt in primo lib.in epiſtola longa. ergo
hoc dicit Cicero. Miror quod cum penitus no
ſce debeas qualis ſim.potueris tibi pſuadere me eſſe uel prouidum uel inconſtantem improuidum. ut desererem uicto
rem & adhærerem quaſi uicto. ¶Inconſtantem:ut mitterem gratiam Cæ.clariſſimi & florētiſſimi uictoris.quam ipſe
Deficio me — mihi collegi. & comparaui ei fauendo. ¶Deficerem me.relinquerem me. ille dicitur deficere ſe. qui abiicit uel ſpernit
ea.quæ ad tuendum ſunt neceſſaria. nec perſtat in propoſito. ¶Initio. quo bellum eſt inceptum. ¶Semperqʒ.in toto
proceſſu bellorum. ¶Intereſſe.id.n.uidetur inconſtantiæ ut nunc intereſſem bello. quod ſemper effugi & damnaui.
¶Quod eſt.facit interrogationem quæ ſibi fieri poſſet. & ad eam reſpondet. ¶Conſilium deliberatio. ¶Triſte.quia
his temporibus nihil poteſt deliberari niſi triſte. ¶Vt diſcederem.ſubiectio interrogationis. ¶Solitudines.in loca ſola
& deſerta. ¶Noſti.n.reddit rationem huius ſubiectionis. ¶Stomachi mei.hoc eſt animi. & eſt tranſlatio.quia ut ſto⸗
machus facile mouetur cum ſentiat aliquid a quo abhorret.ita & animus declinatus. ¶Cuius. ſtomachi. ¶Similem.
Pompa Lictor — qui ita facile indignabaris cum uidebas aliquid quod tibi diſpliceret.ſicut ego nunc. ¶Quondam.nam nunc aſſuefe⸗
ciſti. ¶Faſtidium.moleſtia.tædium.indignatio. ¶Inſolentium.arrogantium. ¶Faſtidium oculorum. indignatio uiſus.
¶In dignitate.hoc eſt cum uideo homines inſolentes eſſe in dignitate.i.cum nullam habeant dignitatem. ¶Accedit.
ad ſupradictas cauſas. ¶Hæc pompa lictorum.quos habeo propter dignitatem imperatoriam. Pompa omne ſpe⸗
ctaculum dicitur in lætis & aduerſis a græco πεμπω mitto:dicitur enim pompa nuptiarum: pompa ſacrorum:
pompa funerum.lictores uero dicuntur miniſtri conſulis.proconſulis. præſidis.prætoris. ſiue imperatoris.conſuli aſſi
dantur duodeni.aliis tantum ſeni.dicti ut uoluit.A.G.ex auctoritate Valgii alligando:ꝙ cum magiſtratus populi ro
mani quempiam uerberari iuſſiſſet.crura eius & manus ligari uincirique a uiatore ſolita ſit.iſque qui e collegio uia
torum officium ligandi haberet.lictor ſit appellatus. Sed idem dicit tironem Tullium.M.Ci.libertum ſcripſiſſe licto
res a lino uel a licio dictos.nam qui magiſtratibus inquit præminiſtrabant cincti erant.addit alia multa.A.G.quæ li⸗
cet apud eum uidere. Nonius etiam a ligando lictore dictum uoluit. Feſtus Pompeius ꝙ faces uirgarum ligatos fe⸗
runt. & parentes magiſtratibus delinquentibus plagas inferunt. ¶Moleſta.grauis mihi.alii codices & quidem uetuſti
habent.accedit huic moleſtiæ. ¶Quo appellor.quia ab omnibus dicor imperator. ¶Eo honore. ut non nominarer
imperator. ¶Quibuſuis quaſi dicat etiam incommodis & minus claris. ¶Latebris.receſſu aliquo & loco ubi poſſem
latere. ¶Laurus noſtra.gloria triumphi quem merui ob res præclare geſtas in cilicia Lauro autem coronabantur
triumphantes & uictores. ¶Incurrit obiicitur.hoc eſt non ſolum clare uidetur a maliuolis meis.ſed etiam de ea loquū
tur ipſi maliuoli ut uolunt. ¶Voculas.detractiones oblocutiones. ¶Quod. noſtram laurum currere in oculos & uo⸗
culas maliuolorum. ¶Cum.i.e.ideſt quamuis ita eſſe ſcirem. ¶De profectione. diſceſſu meo ex Italia. ¶Niſi uobis
Vocula — appro.niſi uobis aſſentientibus & laudantibus me ita facere. ¶Prædiola.mee poſſeſſiunculæ. ¶In iis.prediolis.
¶Moleſtus amicis. ſi ſim in urbe. ¶Maritimis. uicinis mari. ¶Mouet. facit inijcit. ¶Enauigare. naui di⸗

ſcedere. ¶ Quod. enauigare. ¶ Non no. uellem. ¶ Ad. o. ad pacem & tranquillitatem uitæ. ¶ Qui: quomodo. ¶ ¶ Conuenit: conſentaneum eſt. q. d. nullo modo: pſertim quum ſim cupidior ocii q̄ belli. ¶ Præſertum: probat quare non ſit ueriſimile eum diſcedere. ¶ Contra eum: Cæſ. ¶ Satisfeciſſe: ſignificaſſe: me eius eſſe amicum: cum feci pro eo quod uolebat. ¶ Ab eo Pom. i. enauigare a Pom. i. a partibus Pompeianis contra ipſū Cæſ. ¶ Nullo modo: propter incredibilia eius in me merita ut diximus in. i. li. ſup epiſtola longa. ¶ Sententiam meam: quam tibi expoſui. ¶ Iam ab illo tempore: poſt illud tempus. ¶ In cumanum: ubi habeo prædia mea. ¶ Veniſti: obuiam mihi redeunti e Cilicia. ¶ Celaui te. f. qd ai haberem. i. aperte oīa tibi expoſui. dicimus autem cælo te hanc rem. Oui. In heroi. Hoc te celauimus unum & de hac re Ci. ad Metellum li. v. Scito te a fratre magnis de rebus fuiſſe celatum. ¶ Prouidiſti pſpexiſti. & cognouiſti. ¶ Quā: quātū. ¶ Abhorrerem ab alienus eſſem a diſcedēdo ab urbe: ex quo nūc debuiſti ſuſpicari me eſſem nauigaturum aliquo. ¶ Quod cum audiſſem: te prouidiſſe me eſſe alienū ab urbe relinquenda. ¶ Affirmant: certo pmiſi. ¶ Quiduis: quedcunq; malum. ¶ Quid ergo. ifert ex ſupradictis nullam habendā fuiſſe ſuſpitionē de diſceſſu ſuo. Quid e. a. cum iterrogatōe legendum eſt. ¶ Conſiliū deliberatōem non diſcedendi ex Italia ad bellum ciuile. ¶ Oia: ſubaudi acciderunt. ¶ Miſeriis: malis. ¶ Aliqñ. tādē. ¶ Ea deſ. i. pacis ſpe amiſſa. ¶ Puto. i. ſpero futuꝝ. ¶ Nunq̄ pœ. ut ſp læter me fuiſſe i hoc ppoſito. & i eo pſeuerāſſe. Et. n. exēplo extollit factū ſuū & cōſiliū fugiendi bellum ciuile. Nam ſi Hortēſius gloriabaī non iterfuiſſe bello: a quo pp ignauiā abſtinuerat: quanto magis gloriari pōt Ci. qui uolūtate ipſa bello non iterfuerit. ¶ Hortenſiū oratorē optimum: cū cui Cato uxorē ad procreandum ſebolem conceſſit. familiarem Cic. ut ipſe teſtaī. ¶ In hoc genere: i hac cauſa: in ſimili cōditione. ¶ Illuſtrior: clarior: maior. Ignauiæ: timiditati: eſt. n. ignauia contraria fortitudini. ¶ Id: quod ſimus ignaui: quia multa eſtē di documenta fortitudinis & conſulatu meo: & in adminiſtratione puinciæ. ¶ Nec me iſta: reſpondet ad ea q̄ Celius dixerat eſſe reſpiciēda pp ſuos qbus Ci. dicit ſe non terreri. Proponuntur: cōmemoranī & quaſi ante oculos mihi ponuntur. ¶ Fideliſſime & amātiſſime: qa ſcio te hoc & fideliter & amāter facere. qa nolles icōmoda mea. ¶ Ad timorem: mihi faciendū ut terreas me. ¶ Nulla ē. n. hoc dicit ſi qd mali ex hoc bello accidet. oibus accidet & hoc malum ſi poſſem meis icommodis & dānis a repu. remouere libenter facerem. ¶ Acerbitas. calamitas. ¶ Perturbatione. tumultu ciuili. ¶ Impendere. iminēre. ¶ Priuatis. propriis. ¶ Incōmodis. dānis iacturis. ¶ Vel iſtis. i. etiam iſtis. & ſignificat amiſſionem fortunarum iſelicitatem liberorum & generi Dolobelle. ¶ Redimiſſem: remouiſſem. quaſi dando mea priuata: ut reſp. careret illis incōmodis. illud enim proprie eſt redimere. ut captiuitatem tuam meis fortunis redemi. i. dedi fortunas meas pro captiuitate tua. ¶ In memoria nois mei: qa nullum pulchrius & pſtantius relinq patrimonium a parentibus poteſt ſuis filiis. q̄ rerum præclare geſtarum gloria. & memoria. unde & ipſe Cic. li. i. offici. Licet. n. mihi. M. fili apud te gloriari. & quē & hereditas hui⁹ glorie. & factorum imitatio pertinet. ¶ Nulla erit. ſ. reſpu. hoc eſt ſi perdita & oppreſſa fuerit. ¶ Separatim. ſeorſum. i. nihil ei accidet. qđ non accidat cæteris. ¶ Cum ſcias. hoc eſt cum ſcias. hoc eſt cum duplici de cauſa ſcias eum mihi eſſe cariſſimum. & pp eum quem ſemper amaui & propter filiam meam. quæ cum ſit mihi cariſſima neceſſe eſt eius maritum mihi carum eſſe: nam generi maxime amantur pp filias. ¶ Reſpiciam. tuear. & ipſius reſpectum habeā. ¶ An dubitas. ordo eſt. qđ rogas ut reſpiciam &c. an dubitas. quin ea cura me uehæmentiſſime ſollicitet. ¶ Ego magis: ſollicitet. ¶ Specula: nō p loco edito & eminenti in hoc loco accipitur: unde aliqd uidere & ſpeculari poſſumus: ut apud Virg. in Buc. Specula de montis in altum deferar. ſed blandimenti gratia uſus eſt diminutiuo a ſpe: ut ſit Hac ſpecula: hac una parua ſpe: ut enim a res recula: ita a ſpes ſpecula. Speculam autem intelligit

ri nullo mō poteſt: deīde ſnīam meam tu facillime pſpicere potuiſti: iam ab illo tempore: quū in cumanum mihi obuiam ueniſti: Non. n. te cælaui ſermonē: tum prouidiſti quā abhorrerem ab urbe relinquēda: quod quum audiſſem: non ne tibi affirmaui quiduis me potius pperſſurum: quam ex italia me ad bellum ciuile exiturum: quid ergo accidit: cur conſilium mutarē? non ne omnia poti⁹ uti ſentētia pmanerē credas hoc mihi uelim quod puto te exiſtimare ex his miſeriis nihil aliud quærere: niſi ut homines aliquando intelligant me nihil maluiſſe quam pacē. Ea deſpata nihil tā fugiſſe quam arma ciuilia. Huius me conſtantiæ puto fore: ut nunquā pœniteat. Et eni memini iu hoc generē gloriari ſolitū eē familiarē noſtrū Hortēſium: quod nunquā bello ciuili interfuiſſet. Hæc noſtra laus erit illuſtrior: quod illi tribuebatur ignauiæ: de nobis id exiſtimari poſſe non arbitror: nec me iſta terrēt quæ mihi a te ad timorē fideliſſime atq; amātiſſime pponuntur: nulla ē. n. acerbitas quæ non omnibus hac orbis terrarum pturbatione īpēdeī uideatur. Quā quidem ego a repub. meis priuatis & domeſticis incommodis libentiſſime uel iſtis ipſis q̄ tu me mones: ut caueam: redemiſſem: filio meo: quem tibi carū eſſe gaudeo ſi erit ulla reſpu. ſatis āplū pīmonium relinq̄ī memoriā nois mei Si āt nulla erit nihil accidet ei ſepatī a reliqs ciuibus. Nā q rogas ut reſpicerem generū meū adoleſcētē optimū mihiq; cariſſimū: an dubitas: quū ſcias q̄ti: cū illū tū uero tulliā meā faciā qui ea me cura uæhemētiſſime ſolicitet: & eo magis q cōibus miſeriis hac tm̄ oblectabar ſpecu-

Ignauia.

Redimo.

filiā Tulliā: in cuius ſermone & ſuauitate: ut ipſe ad Seruiū Sulpitiū li. iiii. ait oēs curas & moleſtias deponere cōſueuerat: nā ut ita ordinet textus: hac tñ oblectabar ſpecula Dolobella meū ab his moleſtiis uacuum fore: non placet: neque cōuenit: cū de filia fecerit mentionē dicens. an dubitas: cum ſcias q̄ti cū illū: tū uero Tulliā meā faciā: quin ea cura me

Specula
Recula

ſollicitet. deinde ſubdidit: & eo magis ꝙ in cōibus moleſtiis. hac tñ oblectabar ſpecula: quā ſine dubio itellexit de filia ſua ſequentē aūt textum ita ordinari. Dolobellā meū uelim eſſe uacuum ab his moleſtiis & caete. oſtendit inferius: ubi dicit de Dolobella: ꝙ ſcripſi ſuadeo uideas tanquam ſi tua res agatur. nam ſignificat uelle ut opera Cælii liberetur.

la. Dolobellam meum uel potius noſtrum uidebam fore ab his moleſtiis: quas liberalitate ſua contraxerat uacuum: uelim queras: quos ille dies ſuſtinuerit in urbe dum fuit: quam acerbos ſibi: quam mihi ipſi ſocero non hōeſtos. Itaq; neq; ego hunc hiſpaniēſem caſum expecto de quo mihi exploratum ē: ita eſſe ut tu ſcribis: nec quicquā aſtute cogito: ſi quādo erit ciuitas: erit profecto nobis locus: ſin autem non erit in eaſdem ſolitudines tu ipſe: ut arbitror: uenies: in quibus nos conſediſſe audies. Sed ego fortaſſe uaticinor: ut hæc omnia meliores habeant exitꝰ. Recordor. a. deſperationes eorum qui ſenes erant adoleſcente me: eos ego nunc fortaſſe imitor & utor ætatis uitio: uelim ita ſit. Sed tamen togam prætextam texi appio puto te audiſſe. Nam curcius noſter dibaphum cogitat: ſed eum infectio aeris moratur. Hæc aſperſi ut ſcires me tamē in ſtomacho ſolere ridere de Dolobella quod ſcripſi: ſuadeo uideas tanquā ſi res tua agatur. Extremū illud erit nos nihil turbulēter nihil temere faciemus. Te tamē oramus quibuſcunq; erimꝰ in terris: ut nos liberoſq; noſtros ita tueare: ut amicitia nr̄a & tua fides poſtulabit

¶ Dolobellā: ordo eſt uelim dolobellā fore uacuū &c. ¶ Veli: cupio: & quaſi te rogo. ¶ Fore uacuū: careat p te & opera tua. ¶ Cōibus quæ nō ad me ſolu: ſed ad alios quoq; ptinēt

Liber
ſuſtineo

¶ Liberalitate ſua: ad excuſationē dolobellæ dixit liberalitatē: cū melius ꝓdigalitatē dixiſſet pōt legi libertate ut ſit audacia quadam: & quaſi temeritate: nā liber dicit q̄ nullꝰ habito reſpectu qđ ſentit dicit & facit. ¶ Cōtraxerat: ſibi fecerat. ¶ In urbe dū fuit: nā tūc cū Cice. ſcribebat: erat i caſtris cū Cæſare. ¶ Suſtinuerit. tolerauerit: nā ſuſtinemus quæ ſunt oneri & moleſtiæ. ¶ Acerbos: graues. ¶ Nō honeſtos mihi: quia multa oportuit me facere pro eo q̄ nō erāt ſatis cōuenientia dignitati meæ. ¶ Hiſpaniēſem caſum. hoc bellum: qđ in hiſpania nūc gerit a Cæſar cōtra petreiū & Afranium: quos apud Ilerdam obſederat. ¶ Expecto: ut

Hiſpanꝰ
Hiſpanienſis

multi exiſtimāt q̄ credūt me expectare ut pro euētu illius belli nouū capiā cōſiliū. & deliberē qđ mihi ſit agendū. Hiſpanū dicius hoiem ex hiſpania: hiſpaniēſem uero q̄ licet ſit in hiſpania tñ nō eſt de hiſpania. unde dicius romanū exercitū hiſpanienſem. i. q̄ in hiſpania militat. ¶ Exploratū. certū. manifeſtū. ¶ Vt tu ſcribis. ꝙ cæſar oino ſit futurus uictor. ſic enim cōiicimus a cælio ſcriptū fuiſſe. ¶ Aſtute. callide: ut

Solitudo

mearꝫ rerꝫ rōnem habeā. & non dignitatis publicæ. ¶ Locus. in ipſa ciuitate ſicut cæteris. ¶ Nō erit. ciuitas. Tu ipſe qa ꝑdita ciuitate & repu. nō magis erit tibi locus q̄ mihi. ¶ Solitudines receſſus. loca remota. ¶ Conſediſſe. conſtitiſſe. cōmoratos eſſe. ¶ Sed ego. dicit ꝙ fortaſſe oia erunt meliora q̄ dicit qa uaticinar. & nō ex certa rōne dicit. ¶ Vaticinior. diuino. Et hæc oia. quæ tantum timoris nobis afferunt. ¶ Exitus. fines. ¶ Meliores. q̄ uaticinamur & putamus. ¶ Recordor. argumentum ab ætate. ſe enim ſenē nunc deſperare dicit. ſicut olim adoleſcens uidens alios ſenes

Toga ꝓtexta

deſperaſſe. quæ tamen meliora euenerunt. ex defectu. n. ſanguinis ſenes ſunt timidiores. & ideo ut plurimum deſperāt. cum adoleſcentes contra ex abundantia ſanguinis multum audeant & ſperent. ¶ Me adoleſcente. cum ego eſſem adoleſcens. ¶ Imitor. eos & facio ſicut illi faciebant. ¶ Aetatis uitio. nam ſenes ſemper ſolent prædicere multa futura. & ut diximus. promptiores ſunt ad deſperationem & timorem. q̄ ad ſpē. ¶ Velim ita ſit. utinā ita ſit. ꝙ uaticiner more ſenū. ꝙ hæc omnia meliores habeant exitus. ¶ Sed tamen hic locus eſt difficilimus pp deprauationem textus. nam alii legunt. togam prætextam texi appio. alii oppio. placet tamen melius Appio: ut ſit ſenſus coniunctus cum ſuperiori. hæc omnia fortaſſe meliores habebunt exitus. ſed tamen texi togam prætextam appio. hoc eſt imperatoriam ueſtē meam texi amaritudine. ¶ Toga. n. ueſtis cōis oium romanorum tam mulierum q̄ uirorum. Prætexta uero erat inſigne magiſtratuum. ab ethruſcis a Tullo Hoſtilio rege romanorum tertio ad romanos tranſlatum. quem habitum eo tempore pueri non uſurpant. ſed poſtea a Tarquinio Priſco quum de ſabinis triumphaſſet data eſt prætexta cum bulla aurea filio annorum quatuordecim. ꝙ hoſtem manu percuſſiſſet. & inde uſurpatum ut pueri quoque ea uterentur. quoniam igitur erat inſigne magiſtratuum. & Ci. proconſul & imperator in Cilicia fuerat. ideo dixit. ¶ Texi. ornaui. ¶ Togam

Appiū
dibaphū

prætextam. imperatoriam dignitatem. ¶ Appio. amaritudine. q. d. quam magis decebat tegi & ornari lauro. nam ut ſupra diximus. licet meruiſſet triumphum Ci. non tamen exiſtimauit triumphandum lugente patria. Appium enim pro amaritudine & dolore poſuit. eſt. n. herba amara. Virg. Floribus atque appio crines ornatus amaro. licet Seruius in eo loco exponat amaro. i. uiridi. ¶ Puto te audiuiſſe. me texiſſe togam prætextam appio. ¶ Curtius noſter. is erat utriuſq; amicus. ¶ Dibaphum purpuram bis tinctam ſignificat. nam Δισ bis βαπτω tingo ſignificat ponitur ēt pro ueſte duplicis coloris. ut puto hic intelligit ut dicat Ci. Curtꝰ cogitat ueſtem duplicis coloris ſed eum tinctor expectat q̄ faciet eam unius. metaphorice. n. loqtur. Curtium utriuſq; ꝑtibus & cæſarianis & pompeianis ſtudere: ſed neceſſe fore ut unius tantū ſit. ¶ Infector: βαπτησ tinctor. ¶ Morat. expectat. ¶ Aſperſi: leuiter tetigi. & iocatus ſum. ¶ In ſtomacho: in moleſtia: in indignatione. ¶ Quod ſcripſit: ut ſit liber a moleſtiis ſuis: Extremū: epiſtolæ. i. hæc erit cōcluſio. ¶ Turbulenter: iracūde. ipetuoſe: temere inconſiderate. ¶ Liberos: filios. ¶ Litteras ad te. Caninius Saluſtius quæſtor

erat Bibuli:qui præerat Antiochiæ:is ad Cice.duas epiſtolas ſcripſerat:unam plenam uariis petitionibus & interrogationibus quibus oibus rñdet Ci.ut ex prima parte eplæ colligitur.nam ſuperfluũ eſt numerare partes.In altera epiſtola petiuerat Cani.a Ci.ut eũ Bib.ꝓtori diligenter per litteras ſuas cõmendaret:qđ q̃uis ſe facere dicat Ci.adducit tamen quaſdam rõnes qbus oſtendit cõmendationem ſuam parum ponderis apud Bib.habituram. Stator

M.T.C.Caninio Saluſtio procon.S.D.

LItteras a te mihi ſtator tu⁹ reddidit Tharſi ad ſextumdecimum calend.ſextilis.His ergo ordine:ut uideris uelle:reſpondebo:de ſucceſſore meo nihil audiui:nec quenquam fore arbitror : quin ad diem decedam nulla cauſa eſt præſertim ſublato metu parthico.Commoraturum me nuſquam ſane arbitror . Rhodum Ciceronem cauſa puerorum acceſſurum puto neq; id tamen certum ad urbem uolo quamprimum uenire.Sed tamen iter meum reipublĩ.& rerum urbanarũ ratio gubernabit.Succeſſor tuus nõ poteſt iter maturare ullo modo:ut me in Aſia poſſis conuenire.De rationibus referendis non erat incommodum te nullam referre:quam tibi ſcribis a Bibulo fieri poteſtatem:ſed id mihi uix uideris per legem iuliam facere poſſe quam Bibulus certa quadam ratione non ſeruat: tibi magnopere ſeruandam cenſeo.Quod ſcribis apamæa præſidium deduci nõ oportuiſſe uidebam idem certos exiſtimare:moleſteq; ferebam de ea minus cõmodos ſermones maliuolorum fuiſſe .parthi tranſierit nec ne præter te uideo dubitarĩ neminẽ.Itaq; præſidia:que magna & firma paraueram commotus hominum non dubio ſermone dimiſi rõnes mei q̃ſtores nec uerũ fuit mihi mitterĩ:nec tamẽ erãt cõfectæ eas nos Apameæ deponerĩ cogitabam⁹.De ꝑda

Litteras.epiſtolam.A te:nomine tuo:uel litteras a te.i.litteras tuas.ut ſi dicam:hæc ſententia eſt ab Ariſtotele:prout eſt ſñia Ariſtotelis. Stator:is dicitur qui apud magiſtratum aſſiduc eſt:a crebra ſtatione : ponitur ꝓ ſatellite & apparitore:qui reos i ius uel in carcerem ducit.quiſpiaȝ igitur ſtator Caninii reddiderat eius litteras Cice. Tharſi: Ciliciæ metropolis:quam Perſeus Danaes proles nobiliſſima locauit . hanc cydnus fluuius interfluit:fuitq; Pauli apoſtoli patria. His.litteris tuis. Ordine.particulatim ut omnia ſoluam.quæ a me petiuiſti. De ſucceſſore.prima reſponſio . cupiebat enim ſcire Caninius utrũ eſſet uenturus ſucceſſor Ciceroni. Qui diſcedam.ut non diſcedam . Ad diem.ſtatutam.ſ.mihi ad hanc prouincialem adminiſtrationem ad finem anni. Metu parthoruȝ quẽ de parthis. habebamus . Sublato . amoto quia tranſierunt in prouiciam ſuã.poſtq̃ a nobis multas acceperunt clades. Cõmoraturum.ceſſaturum.facturum n oram. Nuſq̃. nullo loco.ſignificat autem in loco & ad locum . ut nuſq̃ fui. & nuſq̃ uado Horati.in ſermo.Quæ nuſq̃ prorepit. Nuſquã R hodum. ibi enim erat fili⁹ Ci.& nepos.ideo dixit.cauſa Cic. puerorum. Eſt autem R hodos inſula in mari Pamphylio una ex cycladibus.dicta ut quidam uolũt Rhodos ꝙ augurio capuli roſæ illic inuentæ ſit condita.nam ροδον græce roſa dicitur. Diodoro tamen placet dictam a thodo filia Neptũni a Ioue dilecta.ut Homerus cecinit.dicitur autẽ & ubrs & inſula eodẽ nomine.ſicut & Chios. Certum eſt mihi.i. conſtitutum & deliberatum.ut accedam Rhodum. Vrbem.romaȝ per anthonomaſiam. Ratio.reipub. Gubernabit iter . hoc eſt licet dixerim me nuſq̃ cõmoraturum & uenturum q̃primuȝ ad urbẽ tamen regam iter meum ut uidebitur intereẽ reipub. Maturare.accelerare aduentuȝ ſuũ. Vt poſſis conuenire me . quia ante diſceſſero ex Aſia.q̃ tuus ſucceſſor uenerit . cupiebat enim Caninius loqui cum Ci.ſed non licebat ei diſcedere.niſi ſucceſſor eius prius ueniſſet.quem indies expectabat. De rationibus.ad aliam partem reſpondet.quia conſuluerat Caninius Ciceronem utrum conſuleret reddendam rationem pecuniæ.quia erat quæſtor cum Bibulus prætor faceret ei poteſtatem.uellet ne referre an non . Itaque conſulit Ci.ne redderet rationem ullam ſi poſſit licet dicat eum cogi ad referendum per legem iuliam quam & ſi Bibulus non uult ſeruare.dicit tamen ſeruandam eſſe caninio. Referendis.reddendis rationibus pecuniæ.& adminiſtrationis prouinciæ. Incõmodum.tibi liptote.i.tibi erat ualde utile . Quam poteſtatem arbitrium ſcilicet non reddendi. A bibulo.ꝓtore tuo. Id.ſcilicet ut nullam referas rationem. Legem iuliam. quam tulerat Iulius Cæſar.q̃ quæſtores & cæteros magiſtratus rationem adminiſtratæ prouinciæ reddere iubet. Quam.legem iuliam. Bibulus.quaſi per contemptum cum ſæpius nominat. Certa ratione.propter ueteres inimicitias . q̃ ſibi fuerant olim cum Cæſare in conſulatu.ut declarauimus libro.i.in epiſtola longa. Tibi.qui es q̃ſtor.& qui fortaſſe non habebis eam executionem.quã hẽbit Bibul⁹. Apamaea Apamæa.urbs eſt Aſiæ in quã Antiochus Soter hoies tranſtulit ex celinis.urbem appellauit de nomine matris Apamæ.auctor eſt Stra.libro.xii.& Solinus.ex ea urbe remouerat Cice.præſidia.ſublato iam.ut ſupra dixit metu Parthico.quod caninius non probauit.& multi alii ea de re Ciceronem imprudentiæ arguebant quod urbem immunitam reliquiſſet.quos ſermones ſibi moleſtos eſſe dicit . Præſidium.milites.quos ad tutelam loci in ea urbe poſueram.Nam ſubſidium dicitur qđ datur laborantibus & poſt periculum. Deduci.remoueri. Non oportuiſſe.nõ decuiſſe.neque utile fuiſſe. Idem.qđ tu ſcilicet non oportuiſſe. Minus cõmodos.ideſt non honeſtos. nec mites. Ea de re.de deductione ꝑſidii. Tranſierint.in prouinciam ſuam. Præter te quia cæteris oibus eſt certiſſimum. Omnia ꝑſidia.q̃ non ſolum apameæ.ſed ubique erant. Cõmotus.adductus. Non dubio. certiſſimo. Firmat.ualida & robuſta. Dimiſi ex locis ubi erant.deduxi.& a me dimiſi . Dimittere enim ad multitudinem & maxime ad Dimitto milites pertinet. Terẽ.in Eunu.Iam iube exercitum dimitti . Rões.ſcripſerat Caninius ꝙ intellexerat Ciceronem

ad ſe mittere rõnes ſui q̃ſtoris:qđ Cicero negat eſſe uerũ:qa nec miſit nec potuiſſet mittere:cũ nondũ eſſent confectæ.
❡Eas:rõnes.❡Deponere:relinquere apud aliquẽ.❡De p̃da:q̃ de parthis uictis ſum adeptus.uolebat aũt Caninius
ſcire qd de ea actũ eſſet.Itaq; dicit Cicero.nihil a quoq̃ eſſe de ea tactũ:niſi a q̃ſtoribus populi Romani.❡Vrbanos
Triūtius
qa erant & alii q̃ſtores prouinciales:ſicut q̃ſtor Ci.& Caninius q̃ſtor bibuli.hi aũt urbani q̃ſtores remiſſi a populo acce
perant p̃tem p̃de.iõ declarat.❡Præter q̃ſtores:ideſt populum Ro.nã qđ iſti acceperãt noĩe populi romani acceperãt.
❡Triunciũ:triuncius dicit a tribus unciis:ut uoluit Varro:eundẽ Feſtus appellat triunciũ eadẽ rõne ꝙ ſit triũ unciarũ.
eſt eni genus nũmi.❡Laodiceæ.urbs eſt antio
chiæ.❡Prædes:fideiuſſores:dñr tñ ꝓprie ſe
cundum Aſconiũ pedianum:p̃des ſatiſdatores
locupletes pro re:de qua apud iudices lis eſt:
ne interea qui tenet diffidens cauſæ poſſeſſio
nem deteriorem faciat:tecta diſſipet.excidat
arbores:& culta deſerat.Feſtus autem dicit ꝙ
Præs
præs eſt is qui populo ſe obligat:& interroga
tus a magiſtratu ſi præs ſit.ille reſpõdet præs
Cautum ſit mihi ut tuus ſim per ipſos fideiuſ
ſores de pecunia publica.Sine periculo uectu
ræ:ut poſſim tuto aduehi in Italiam ſine peri
culo meo & populi ro.quia p̃des tenentur ad
omnia pericula.❡Quod.ſ.coniicimus Cani-
drachma
nium petiuiſſe mutuo a Ci.quinquentas dra-
chmas.cui reſpondet ſe non poſſe mutuare:
quia illa p̃da non ſint in poteſtate ſua:ſed co-
rum qui a populo Romano eſſent p̃fecti illi
pecuniæ.❡Drachma δραχ̀μη pro pon-
dere ponitur:& conſtat ex decem & octo fili-
Cõmodo
quis:uel tribus ſcrupulis.Idem etiã ſentit Pri
Mutuo
ſcianus:& dicit octo drachmis uncia confici
ſignificat etiam genus monetæ:eadem ratio-
ne quam diximus de põdere:quia omnes mo
netæ ponderabantur a plæriſq; latinis ſcribit̃
per g dragma.❡In iſto ge.pecuniarum publi
carum.❡Cõmodare:notandum uerbum im
Cõmodo
proprie poſitum.nam cõmodantur q̃ reddunt̃
eadem numero & ſpecie.ut ueſtis:equus:liber.
Mutuantur ea quæ non redduntur eadem nu
mero ſed ſpecie ut uinum frumentum:nummi.
Interdum tamen cõmodare ponitur ſimplici
ter pro eo quod eſt cõmodum & utile facere
& gratificari:ſicut contra incõmodare præmo
leſtum eſſe & nocere.Teren.in andr.Magis
ad eo.ut mihi incõmodet:quã ut obſequatur

mea præter quæſtores urbanos:ideſt populum Ro.triun
cium nec attigit:nec tactur⁹ eſt quiſquam.Laodiceæ me
prædes accepturum arbitror omnis pecuniæ publicæ:ut
& mihi & populo cautum ſit:ſine uecturæ periculo.Qđ
ſcribis ad me drachmis.cccliii.nihil eſt quod in iſto ge
nere cuiquam poſſim commodare:omnis enim pecunia
ita tractatur:ut præda a prefectis quæ autem mihi attri-
buta eſt:a quæſtore curatur.Quod queris quid exiſtimẽ
de legionibus qua decretæ ſunt in ſyriam antea dubita-
bam uenturæ ne eſſent nunc mihi non eſt dubium quin
ſi ante auditum ocium erit eſſe in ſyria uenturæ nõ ſint
Marium quidem ſucceſſorem tarde uideo eſſe uenturum
propter ea quod ſenatus ita decreuit:ut cum legionibus
iret.Vni epiſtolæ reſpondi.Veni ad alteram.Petis a me
ut Bibulo te quam diligentiſſime commendẽ:in quo mi
hi uoluntas non deeſt:ſed locus uidetur eẽ tecum expo
ſtulandi:ſolus enim tu ex omnibus qui cum bibulo ſunt
certiorem me nunquam feciſti:quam ualde bibuli uolun
tas a me ſine cauſa abhorreret:permulti enim ad me de
tulerunt quam magnus antiochiæ metus eſſet:& magna
ſpes in me atque in exercitu meo ſolitum dicere quiduis
ſe perpeti male:quam uideri eguiſſe auxilio meo.Quod
ego officio quæſtorio te adductum reticere:de præ

Gnato:Itaque forſan non abſurde hoc in loco accipietur commodare pro cõmodum facere:gratificari & inſeruire.
❡Vt præda:tanq̃ præda:quæ non mea eſt:ſed publica.❡A præfectis:ab his qui p̃ſunt ipſi pecuniæ.❡Attributa eſt
mihi:pro portione mea mihi aſſignata & data.❡Curatur.adminiſtratur.❡A quæſtore.qui eſt mihi datus a po.Ro.
❡Quod q̃ris.ad aliam partem.❡Decretæ in Syriam:quæ in Syriam mitti debebant.❡Antea.ſuperioribus diebus
priuſquam parthi tranſirent.❡Nunc ſenſus eſt:nunc certus ſum ꝙ omnino non uenient:ſi modo antequam diſcedant
ex Italia auditum fuerit Syriam eſſe pacatam.& ſine periculo propter diſceſſum parthorum.❡Quin non.ſ.u.quin
omnino non eueniant.❡Si ante.ſ.quam diſcedant ex Italia.❡Ocium.pacem.❡Succeſſorem.tuum.❡Iret.ueniret.
❡Cum le.quas ſi duxerit non ita properare poterit:ſicut ſi ſolus ueniret ſolutus cura exercitus regendi.❡Petis.inci
pit reſpondere ſecundæ epiſtolæ.❡Bibulo.prætori Syrie ſiue anthiochiæ.nam utroque nomine eadem prouincia ap
pellatur.❡In quo.ut commendem te.❡Voluntas.quia libenter facio.❡Expoſtulãdi.quærendi de te.& te accuſandi.
❡Locus.occaſio:tempus.❡Ex omnibus.qui erant apud Bibulũ:a quibus factus ſum certior de eius erga me animo:
a te ſolo nihil unq̃ mihi ſcriptum eſt.❡Abhorreret a me.alienata & diſiuncta eſſet.❡Sine cã.quia nulla re eum offen
deram.❡Permulti.probat apertiſſimo & certiſſimo multorum teſtimonio:ꝙ bibulus a ſe abhorreret.nã iminente ma
gno periculo Antiochiæ:quũ multi dicerent uirtute & exercitu Ciceronis poſſe ei prouinciæ facile ſubueniri.ſolebat
dicere Bibulus ſe potius paſſurum quoduis malum & periculum:q̃ uideri eguiſſe auxilio Ciceronis:qđ eſt argumentũ
magnæ alienationis animi & peſſimæ uoluntatis:nam in magnis periculis niſi ſimus oĩo animo peruerſiſſimo.ſolem⁹
ab oĩbus uel inimiciſſimis auxilia libenter accipere.& neminem prorſus aſpernari.❡Solitum.ſ.bibulum.ſolitum autẽ
qa non ſemel:ſed ſæpius id dixiſſet.❡Quiduis quodcunq; malum incõmodum.❡Quod.ſ.dictum bibuli.❡Non mo
leſte:non grauiter:indulgebam enim tibi.❡Adductum.motum.❡Officio queſtorio.qđ ſub eo p̃tore gerebas:propter
qđ non auſus es id ad me ſcribere:ne fortaſſe tibi illud officium eriperet.❡Tractare.ab ipſo Bibulo a quo te male

tractari audiebã: licet tũ nõ auderes dicere: q̃ ille de me dixiſſet. ¶Ad Thermum: is etiam in Aſia proprætor erat: ut ex ſequenti Epiſtola cognoſcetur. Præerat autem ei parti Aſiæ q̃ dicitur Bithynia. ¶Litteram: non epiſtolam dicit: ſed litteram pro elemento ponit: ut eſt. a. b. c. q. d. Quum ad Thermum qui erat remotior ſcribere de bello quod parthi inferent Ciliciæ ne unam quidem litteram ad me miſit: ad quem ſciebat pertinere illud bellum: quia eram uicinior p̃this. ¶Tantum: hoc dicit: ſolum ſcripſit ad me de auguratu filii ſui: quia res ſua erat: filius enim bibuli uoluerat fieri augur in quo q̃rebat fauorem Ciceronis: qui auguratum cum ſumma gloria geſſerat: & in eo magnam habebat auctoritatẽ.

tore tuo non moleſte ferebam: quanquam quemadmodum tractare audiebam. Ille autem quum ad Thermum de parthico bello ſcriberet: ad me litteram nunquam miſit: ad quem intelligebat huius belli periculum pertinere tãtum de auguratu filii ſui ſcripſit ad me: in quo ego miſericordia cõmotus & quod ſemper amiciſſimus bibulo fui dedi operam: ut ei quam humaniſſime ſcriberem. Ille ſi omnibus eſt maliuolus: quod nunquam exiſtimaui: minus offendor in me: ſin autem a me eſt alienior: nihil tibi litteræ meæ proderunt. Nam ad ſenatum quas bibulus litteras miſit: in his quæ mihi cum illo erant communia ſibi ſoli attribuit: ſe ait curaſſe ut cum quæſtu populi pecunia permutaretur. Quod autem meum erat proprium: ut alariis tranſpadanis uti negarem. Id ẽt ſe populo remiſiſſe ſcribit. Quod uero illiꝰ erat ſoliꝰ id mecum communicat. Equitibus auxiliariis inquit cũ ampliꝰ frumẽti poſtularemꝰ. Illud uero puſilli animi &

¶In quo: in qua re: miſericordia propter filiũ eius: qui fortaſſe erat uir bonus: & oppugnabatur iniuſte a quibuſdam ne auguratum aſſequeretur. ¶Ei: non ad eum ut pleriq; omnes male arbitrantur: ſed pro eo. dicimus. n. ſcripſi tibi litteras pro p̃tura tua. hic enim tibi ſignificat pro te. ¶Scriberẽq;: cõmẽdatitias litteras. Offendor: lædor. i. non moleſte fero. ¶In me: eſſe maliuolum: quia puto eſſe ferẽdum in me quod facit in alios omnes. ¶A me: ſolum: & non ab aliis. ¶Proderunt: quas accipiet ab eo a quo ſit alienus. ¶Non ad ſenatum: alias probationes eius ſeu maliuolentiæ ſeu alienationis animi adducit: quia quum ſcripſiſſet bibulus ad ſenatum: quæ ſibi communia eſſent cum Cicerone: ſibi ſoli attribuebat: quia erant ad laudem: quæ uero erant ſua ſolius cõmunicabat cũ Cicerone: quia ex eis aliquid repræhenſionis merebatur: quæ autem ea ſint Cicero declarat. ¶Se ait curaſſe. ideſt quod ſibi ſoli attribuit: quum id eſſet ſibi commune cum Cicerone. ¶Pecunia: quam ex p̃da contraxi. ¶Quæſtu: lucro. ¶Permutaretur: uel in aliã pecuniam q̃ redderetur poſtea Romæ uel in aliquas merces: quibus aliquod lucrum haberetur: ut interdum fieri ſolet: quod quum fuiſſet conſilium tam Ciceronis quam bibuli: bibulus tamen ſibi ſoli attribuebat. ¶Quod autem: ecce peruerſi animi iudicium. qui ſibi ſoli attribuebat. qđ erat ei commune cum Cicerone & quod eſſet proprium ipſius Ciceronis: ſibi quoq; aſcribere. id autem hoc erat. nam cum haberet Cicero in Cilicia milites italos ad tuendam prouinciam miſſos: ea pacata diſceſſu Parthorum Cicero milites dimittendos cenſuit: ut populum Romanum eius ſtipendii impenſa leuaret: cuius rei cum bibulus ne conſcius quidem fuiſſet. ſcripſit ad ſenatum ſe quoq; milites illos cenſuiſſe dimittendos: ut uſurparet Ciceronis de ea re cõmendationis partem. ¶Proprium: non alius cuiuſq;. ſ. ut. ¶Negarem uti. ut dicerem me nolle uti. ¶Alariis: equitibus qui alarii dicũtur. q uice alarum pedites tegant Militaria autem uocabula ut uoluit. A. G. tradita ſunt ab ipſis rebus: quæ ita nominãtur proprio: quarum rerum in acie inſtruenda ſui cuiuſq; uocabuli imagines oſtenduntur. Sunt autem fere hæc quibus inſtructa certo modo acies appellari ſolet. Fons. ſubſidia. cuneus. orbis. globus. forfices. ſerra. alæ. turres. cornu. Et item quædam alia inuenire eſt in libris eorum qui de militari diſciplina ſcripſerunt. ¶Tranſpadanis. Longobardis. ultra padum habitantibus. ¶Id etiam. ſicut ego. cum nihil omnino ſciret. ¶Populo. ut eius gratiã hoc facto quærat. ¶Quod uero erat ſolius. qđ ipſe ſolus fecerat me inſciente mecum communicat. & quod hoc ſcit declarat. ſ. equitibus auxiliariis. hæc ſunt uerba bibuli quæ ſcripſerat ad ſenatum & po. Ro. cum enim peteret plus frumenti a populo Romano ꝓ uictu equitum. qui erat in Aſia a ſociis in auxilium miſſi. imiſcuit Ciceronem qui nihil petebat quoniam ſatis prouiderat ſuis. Bibulus autem ſcribebat in plurali numero. ¶Poſtularemus. quaſi dicat ego & Cicero. eſt autem oratio imperfecta. cuius pars tantummodo poſita eſt ad indicandam maliuolentiam bibuli. qui Ciceronem admiſceret ei rei. cuius omnino eſſet ignarus. debuerat enim dicere cum poſtularem. ¶Illud uero. aliud euidentiſſimum argumentum maioris maliuolentiæ ꝙ Ariobarzanem litteris ſuis dedignatus eſt appellare regem. quia ſenatus cum opera & ſuffragio Cice. regem appellaſſet. & ipſum Ciceronem cõmendaſſet. Ariobarzanes Rex cappadocũ. quem Senatus Romanus regẽ appellauit: cõmendauitq; Cice. ut eius regnum ſalutẽq; defenderet. ut optime apparet libro decimoquinto huius uoluminis in epiſtola ad. M. Catonem & ſenatum hunc Bibulus ob maliuolentiam in Cice. in litteris quas ad ſenatum ſcripſit. ubi opus erat eum nominare. uoluit regem appellare. ne uideretur Cice. honorare. cuius cauſa fuerat a Senatu rex appellatus. ¶Puſilli animi. parui. & minuti & uilis animi. id eni faciebat ut ulciſcerentur odium & maliuolentiam ſuam in Ci. uindicta autem delectari puſilli animi eſt. Iuuenalis. Quippe minuti ſemper & infirmi eſt animi exiguique uoluptas ultio. ¶Ieiuni & inanis. inſatiabilis. inexplebilis. tractum a ieiuno & a uacuo & eſurienti ſtomacho. qui non facile ſatiatur cibo. ita & animus iniquus non facile expletur maliuolentia. Iuuenalis ſatyra penultima. Hinc ieiunum odium. ¶Per me. opera mea. ¶Cõmendauit: ut eius quaſi patronus eſſem. & ſalutem regnũque tuerer. ¶Iſte. Bibulus. ad contemptum autem dixit iſte. quaſi iniquus & maliuolus. qui dedignatus eſt quod Senatus eſt dignatus. ſcilicet appellare eum regem. ¶Ariobarzanis. nam & pater eodem nomine appellabatur. ¶Hoc animo: talis tam malo & peruerſo. ¶Fiunt deteriores: fiunt peiores. ¶Rogati: ſcilicet ab aliquo. cum quiſpiam rogauerit eos. ordo: qui ſunt

Alarii

hoc animo quo eſt Bibulus rogati fiunt deteriores. ❡Sed quaſi dicat. licet ſit tā malo animo ut rogatus a me uideatur futurus deterior. ❡Sed tibi morē geſſi: obſecutus ſum tibi: q̄a te ei cōmendaui. ❡Litteras: cōmendatitias ꝓ te. ❡Quare litteras: miſit eni eas Ci. ad ipſum Caninū. ❡Quod uoles: uel reddes ei uel omittes ut tibi faciendum uidebitur.

ipſa maliuolentia ieiuni atque inanis: quod ariobarzanem quia ſenatus per me regem appellauit: mihiq; commendauit: iſte in litteris non regem ſed regis Ariobarzanis filium apellat. Hoc animo qui ſunt detertiores fiunt rogati Sed tibi morem geſſi: litteras ad eum ſcripſi: quas quum acceperis: facies ꝙ uoles. Vale.

M. T. C. Impera. Qu. Thermo procon. S. D.

Officium meum erga Rhodonem: cætera quæ mea ſtudia quæ tibi ac tuis præſtiti: tibi homini gratiſſimo grata eſſe uehementer gaudeo mihique ſcito indies maiori curæ eſſe dignitatem tuam

VBER.

Officium: ſcribit Ci. ad Thermum prætorem ſiue proconſulem bithyniæ: qui ſcripſerat ad Cice. ſibi grata fuiſſe officia q̄ in Rhodonem contuliſſet. & ea etiam q̄ in ipſum Thermum & cæteros p̄ſtitiſſet. quare dicit ſe uæhementer gaudere. Deinde quia diſceſſuro Thermo ex prouincia contendebat queſtor eius cum legatis ut potiꝰ ipſe pponeretur quā ipſi legati: & Thermus magis uidebat inclinari ad legatos p̄ficiēdos: hortat Ci. ne hoc faciat: ne irritet animū ipſiꝰ q̄ſtoris nobiliſſimi. probatq; intereſſe & utilitatis & honoris Thermi proponere ipſu; q̄ſtorem legatis quis aūt fuerit hic q̄ſtor neq; Ci. hic dicit. neq; adhuc mihi eſt compertum. ❡Rhodonem: hunc intelligimus fuiſſe amicum quempiam: aut forte ēt neceſſariū Thermi. ❡Officiū: beneficiū & promptam humanitatē. ❡Studia: fauores. ❡Indies: dietim: ſ; hoc minus eſt in uſu: non incongruum tamen.

PHI.

Officium meū: Valde iocundū eſt: quū quis officium in quempiam confert ut illud accipienti gratum eſſe cognoſcat Hinc eſt illud Terentiani Soſiæ dictum: gaudeo ſi quid feci aut faciam: qđ placeat Simo & id gratum fuiſſe aduerſum te habeo gratiā Eodem mō nunc Ci. qui in Thermum: & Rhodonem eius beneficia contulit: illa Thermoꝰ grata fuiſſe uæhementer gaudet. erat autem Thermus proprætor in helleſponto: & de prouincia diſceſſurus: & quemnam in prouincia ſuo loco dimitteret: agitabat. Contentio erat inter q̄ſtorem eius & legatos maxima: quū quiſq; ipſorum Thermi loco relinq conaretur. Thermus autem magis aſſentiri legatis: q̄ q̄ſtori uidebatur: unde has Ci. ad eum litteras perferendas curauit: quibus eum uæhementer hortatur: & multis rationibus probat: ut uelit q̄ſtorem ſuum legatis anteferre. Sed priuſq̄ hanc epiſtolam explicemus: pauca de hoc magiſtratu dicamus. Prætorum tria eſſe genera diximus: quū de honoribus publicis tractaremus: urbanum: peregrinum & prouincialem. ❡Prouinciales autem ad gubernandas, tutandaſq; prouincias cum exercitu legebantur: qui & proprætores dicebantur: q̄ſtoreſq; ſecum ducebant: & legatos. & tot proprætores: creabātur. quot urbes in deditionem. P. R. deuenerant. Vrbani uero p̄tores urbi p̄ſidebant: apud quos ius omne & publicum: & priuatum erat. Et eorum quidem tanta erat auctoritas: ut ob honorium ius: quod ab ipſis ferebatur: honorarium diceretur. & nouum ius condere. & uetera abrogare poterant. & conſularem prepemodum dignitatem obtinebant. Lictores tñ ſex dūtaxat habebant. Sed cum Paulus Emilius in hiſpaniam p̄tor proficiſceretur. xii. lictores ſecum duxiſſe a Po. Ro. conceſſos inuenio. Trabea item ipſis erat & curulis ſella. & quū ipſi abeſſent p̄fectus urbis conſtituebatur eorum loco: & poſt tribunorum militum dignitatem fuerunt bellica tempeſtate inſtituti pp grauiſſimū onus quod conſules ſuſtinebant. Peregrini poſtremum additi urbanis p̄toribus fuerunt. quū admodum imperiti eſſent. rebuſque gerundis ſatisfacere nequiuiſſent. qui peregrinos audirent. Prætores uero ideo appellati. ꝙ populo p̄irent. id Lucilius quem Varro teſtatur. ait. Ergo p̄toris eſt ante & p̄ire: & eodem auſpicio creabantur. quo conſules. hinc & conſulu; collegasꝰ fuiſſe dicebāt. ❡Officiū. nūc bñficiū. ❡Rhodonem. ſororium thermi. ❡Præſtiti. accōmodati ad id faciendum quod petitur. Sed huius uerbi ſignificatio peculiaris eſt melius eſſe. Item excellere. unde dicitur p̄ſtantia excellētia. Hi uero loci pleni ſunt omnes beniuolentia. ut auditorem alliciat. ❡Indies. hoc eſt quottidie. Verum indies. indie; & quottidie differunt. Indies. n. ut plurimum cum comparatiuo iungimus. & αυξηcιν habet ut hoc loco. indies. maiori curæ. Etiam ſine comparatiuo. ſed ſua cum αυξηcι Indiem uero multi dūtaxat in p̄ſenti diei rationem accipiunt. & cu; hoc uerbo uiuo ut plurimum coniungi uolunt. ❡Sic Fabius nō ut feræ uolucres p̄ſentis mō temporis memores indiē uiuūt. Verū ego in longi tp̄is rōnem Terentianā Pythiam accepiſſe intelligo. quū ait credo ſed indiem iſtud parmeno fortaſſe qđ minitaris, tu iam pendebis. Eodem mō in horas. & in horam dicimus Quottidie uero tam cum αυξηcι q̄ ſine αυξηcι dici pōt. unde ex elegantia ſermonis quottidie lego dicimus indies lego non dicimus. & cum cōparatiuo. ut paulopoſt. Mihi magis magiſq; quottidie de rationibus tuis cogitandi. ❡Dignitatem. p̄turam in helleſponto. ❡Quod autem ibi magiſtratum geſſiſſet. aliæ nobis ad eum litteræ ſignificauerunt. Oīa inquit tibi cōmendo negocia eius. q̄ ſunt in helleſponto & alibi. Siquid habebit cum aliquo helleſponto controuerſiæ. ut in illam adminiſtrationē relicias. ❡Integritate. & clæmentia. de his ēt alia in epiſtola. ❡Sed tñꝰ quū me non fugiat quanta ſit in p̄tore auctoritas p̄ſertim iſta integritate. & grauitate clæmētia. qua te eſſe in omnis conſtat. ❡Sed mihi. conſilium ſuum aperit. ut quæſtorem relinquat in prouincia ſuo loco non legatos. ❡Rationibus. de rebus. ad rempu. pertinentibus. & honorem. & ſalutē tuā. ❡Ariſtonius enim ad Ciceronē pro hoc negocio a Thermo miſſus fuit. & idem dedit illi cōſiliū. quod nunc dat Thermo grauiſſimas ſcilicet inimicitias ſuſcepturu; ſi legatos q̄ſtori ppponeret. ❡Inimicitias. Caue dicas inimicitiam numero ſingulari. Nuſq̄ eni inimicitiam leges niſi apud Enniu; q ſic habet. Ego eo ingenio natus ſum. amicitiā. atq; inimicitiam in fronte promptā gero. ❡Adoleſcens. quæſtorem dicit. ❡Ignominia affectus. ſi tu de prouīcia diſceſſurus alterū reliqueris. q̄ quæſtorē tuū. ❡Ignominia. iniuria. eſt enim hæc nominis nota. atq; macula. ❡Habes. argumentū ab auctoritate. Et eſt ratio, quare ſit ignominia. ❡Honoris gra

Prætores Ius honorariū

Preſto Preſtātia Indies Indiem Quotidie In horas In horā

Inimicitiæ Ignominia

du ſupiorē:quoniā quæſtura pluris apud prætorē erat q̄ legatio. ❡Thermus:enim quæſtorē habebat & legatos. Nā uice imperatoria quæſtores in exercitu ex decreto. P. R. fungebant. ❡Nobilitatē:raro ſine adiuncto ponimus. Meſon eſt. In laudē uergit: & in uituperationē dicta qdem quaſi noſcibilitas & nobilis quaſi noſcibilis. unde nobile ſcortum: nobilem latronem dicimus. Eiuſdē ſunt naturæ eximius: & inſignis. unde meretricē inſignem & eximiam appellamus. ❡Hoc ipſo:hac re qđ eſt q̄ſtor. ❡Nocere: Antipophora ē:rñdit enim tacitæ obiectioni:quā Thermus facere potuiſſet: & dat ei cōſiliū:ut euitet inimicitias. ❡Perſpicio:antiqui ſpicio ſine cōpoſitione dicebant. hoc tēpore ſine compoſitione utimur: & pro qualitate coniuncti ſignificationē amplectitur. Tres fratres:habebat enim quæſtor eius fratres duos. ❡Dictus frater:quaſi fere alter unde Cice. de Qu. fratre dixit. Quod alterum me reliqſſem. Siue a ligua græcorū antiqſſima φρητωρ q α Δ ε λ φ α hodie nūcupaī. ❡Summo loco natos. dat his auctoritatē & locū p nobilitate generis capimus alias argumētū ſignificat extra notā eius ſignificationē. ❡Prōptos:diligētes: & ſtrenuos. ❡Nō idiſertos eloquētes. maximā eni uim habet ad cōcitādū populū eloquētia. Dicūtur eni hæc oīa ad pterrēdū Thermū:ne quæſtori tuo legatos anteferat.

Nobilitas
Nobilis
Eximius
inſignis
Perſpicio
Frater

Quæ quidem a teipſo ītegritate & clementia tua ſic amplificata eſt:ut nihil addi poſſe uideatur. Sed magis mihi: magiſque quottidie de rationibus tuis cogitandi placet illud meum conſilium quod initio Ariſtoni noſtro: ut ad me uenit oſtēdi: graues te ſuſcepturum inimicitias ſi adoleſcens potens & nobilis a te ignominia affectus eſſet: & Hercle ſine dubio erit ignominia. Habes enim neminem honoris gradu ſuperiorem. Ille autem ut omittam nobilitatem: hoc ipſo uincit uiros optimos: hoīeſque innocentiſſimos legatos tuos quod & q̄ſtor eſt: & quæſtor tuus. Nocere tibi neminem iratum poſſe perſpicio: ſed tamen tris fratres ſummo loco natos promptos non indiſertos te nolo habere inimicos preſertim iure: quos uideo deinceps Tribunos Pleb. per triennium fore: tempora autem reipubli. qualia futu

VBER. ❡Dignitatem:auctoritatem. ❡Integritate:continentia contra auaritiam. ❡Clementia:manſuetudine: & eſt contraria iræ:remittit autem clementia de eo qđ poſſet quiſpiam de iure perſequi & punire. ❡Sed mihi. dat ei conſilium ut præponat potius quæſtorem prouinciæ q̄ legatus & reddit rationē ſui conſilii. ❡Rationibus:negociis & utilitatib⁊ tuis. ❡Ariſtoni:is a Thermo ad Ciceronem miſſus fuerat de hac re: cui Cice. dedit hoc idē conſiliū:qđ nunc dat Thermo p litteras: quod graues eſſet ſuſcepturus inimicitias: ſi legatis quæſtorem poſtponeret. ❡Quod oſtendit: quod declarauit. ❡Vt: poſtq̄. ❡Ignominia:iniuria:dedecore. Ignominia auctore Nonio dicuntur nominis nota. ❡Potens rebus & amicis. ❡Et hercle:affirmatio ſententiæ ſuæ. ❡Habes enim rationem quare erit ignominia. ❡Superiorem:maiorē. ❡Gradu honoris:quia apud prætorem maior dignitas erat quæſtura: æquum autem erat cum prædoni qui honore eſſet ſuperior. ut uiſum eſt ſupra in epiſtola quæ incipit. Non potuit acuratius. ❡Ille autem. oſtendit quare præponendus ſit legatis quia præter nobilitatem familiæ ſuæ maximam: eſt etiam quæſtor. neque quæſtor alterius: ſed ipſius Ther. ex quo magis adduci debet Ther. ut ei faueat: & præponat prouinciæ. ❡Viros optimos. laudet legatos. ut magis laudet ipſum quæſtorem. quem in omnibus eis anteponit. Hoc ipſo. hac ipſa re precipue. Quod. quia. ❡Et quæſtor tuus. nam ſi quæſtor cuiuſuis eſſet. deberes tñ eum præponere. nunc multo magis ꝙ quæſtor tuus eſt. ❡Nocere. antipophora utitur. dicit enim quæ a Thermo poſſent obiici. ꝙ parui facit inimicitias ipſius quæſtoris. quia nihil a quoquā ei nocere poteſt. ad quod ſapienter reſpondet Cicero & caute innuit. ꝙ ſi nunc non poſſet nocere. poſſet tamen in futurū. ❡Sed tamen. ſcilicet licet uideā neminem tibi poſſe nocere. ❡Tris fratres. habebat enim ille quæſtor duos alios fratres uiros præſtantiſſimos. quos nunc Cice. metuendos eſſe dicit. ❡Summo loco illuſtri proſapia. extollit enim animum & audaciorem facit originis nobilitas. ❡Promptos. intrepidos fortes. ❡Non indiſerto. Liptote. eloquentiſſimos. Prodeſt autē multum eloquentia ad conciliandum fauorem populi. & hæc omnia poſuit ut deterreat Thermum ab eorum inimicitiis. ❡Inimico. quia ſi unum ex eis læſeris. omnes leſeris. ❡Iure. quia plærūq; aliqui fiunt nobis inimici nullo iure nulla noſtra culpa. ꝙ non eſt magnopere curandum. ſed nunc timendum eſt cum iure facimus nobis inimicus. ❡Quos. fratres. Deinceps. per ordinem. ❡Per triennium. per tres annos quia alius ſuccederet alii. nam ſimul & eodem tempore tres fratres tribuni eſſe non poterant. ❡Fore. futuros. ❡Tribuni. ut habetur digeſtis de origine iuris a plæbe creati ſunt qui eſſent plæbei magiſtratus. iiſdem temporis cum plæbs ſeceſſiſſet. anno uero. xvii. poſt reges exactos dicti tribuni. quia tunc in tris partes populus diuiſus erat. & ex ſingulis ſinguli creabantur. partes autem in quas populus eſſet diuiſus erant Rhamenſes. Lucere. & Tatienſes. Tribuni autem plæbei ex tribunis militum. ut uoluit Varro. primum facti ſunt qui plebem defenderent in ſeceſſione cruſtumeria. acceperunt autem nomen tribu. mili. ꝙ terni tribus tribubus Rhamnium lucerum. Tacienſium olim ad exercitum mittebantur horum officium quando tribunorum mentio incepta admonet. non uidetur eſſe abſurdum referre. ut & aliis locis poſſit hæc cognitio ſuccurrere. Tribunorum igit militariū officiū ut eſt digeſtis de re militari. uel eorū q exercitiū pſunt. erant milites ī caſtris cōtinere. ad exercitationē pducere. claues portarū ſuſcipere. uigilias interdū circuire: frumētationibus cōmilitonū intereſſe: frumētū pbere. mēſuræ fraudē coercere. delicta ſecūdū ſuā auctoritatē his modis caſtigare: pricipiis frequēter itereſſe: querelas cōmilitonū audire. ualitudinarios inſpicere. officiū regētis exercitū nō tātū in dāda. ſed ēt obſeruāda diſciplia cōſiſtere. ❡Quis ſit q. d. nemo. qa quottidie aliq̄ inouant. ❡Mihi. dicit iudiciū ſuū. ❡Videnī: putanī. ❡Turbulēta:triſtia: plena pturbatōis

VBER.
Clementia
Ignominia
Tribuni

❡Incidere:deuenire:incurrere.❡Terrores tri.ut timeas illos tris fratres futuros tribunos:quoniã magna erat auctoritas & poteſtas trip.ple.qui plerũque populũ quo uellent flecterent.❡Cur uelim:quare debeo uelle.q.d.nulla eſt cauſa cũ & te diligã:& tu facile ꝓuidere poſſis.❡Præſertim:oſtẽdit quomodo poſſit ꝓuidere. ❡Præſertim.q.d.hac p̃cipue exiſtente cauſa.❡Cũ poſſis anteferre:cũ poſſis præponere quæſtorẽ legatis ſine repræhẽſione cuiuſq̃:qa quiſq; ſcit id eſſe iuſtũ & hõneſtũ.❡Qui:quæſtor.❡Dignũ maioribus ſi imitatus fuerit maiores ſuos:& ſe ꝓ fama illorum geſſerit. ❡Ex aliqua parte:qa ex una parte erit laus eius:q ſe bene geſſerit:ex altera tua qui cũ ad aliã ꝓuinciã crexeris.❡Sin offen.peccauerit.❡Quid:aliqd.❡Sibi:cõtra ſe i dedecus ſuũ.nihil tibi:nihil i dedecus tuũ. & ita arguit:q̄ utcũque ſit ille adminiſtraturus ꝓuinciã:ipſi Thermo nulla oĩno futura ẽ rephẽſio.❡Quæ.m.oſtendit ci.ſe adductũ iure amicitiæ hæc ſcripſiſſe. ❡Quæ.u.in.m.q̃ cogitatiõe ipſa cõpræhẽdebã.Nã uenire i mẽ

Venio in mentem — tẽ iterdũ eſt recordari: interdũ cogitare.❡Pertinere ad te.ſpectare ad tuũ cõmodũ.❡Oportere.decedere pp amicitiã noſtrã.❡Quod.qa. ❡Proficiſcebar.in ciliciã.fuerat.n.in cappadocia cũ ariobarzane rege.❡Tu qd̓. ſenſus eſt dii bene uertãt q̄ egeris:& id tibi bene ſuccedat.Audis.m.mihi credes : mihi auſcultabis. & obtemperabis.❡Cõſules. ꝓſpicies:ꝓuidebis.❡Ocio poſteritatis.qeti ẽt tuoꝝ.q poſt te futuri ſunt.

PHI. ❡PHI. ❡Per triẽnium fore : quoniam tres erãt fratres.& qſq; p ſe tri.pl.futur⁹ erat. ❡Triplex ẽ.n.i his q̃ tp̃s ſignificãt dicẽdi modus.Aut in actõ ſine p̃põne. Ter. Tãdẽ non ego ille careã ſi ſit opus.uel totũ triduũ.Aut in ablatiuo ſine p̃põne.Ci. Paucis eni dieb⁹ erã miſſurus domeſticos tabellarios.aut i actõ cũ p̃põne.❡Quintilianus.Poſt impetratã ſtudiis meis qetẽ.quã p.xx.annos erudiẽdis iuuenib⁹ impẽderã.❡Turbulẽta.Metaphora.uidebat n.Cæſarẽ & Pompeium uelle rẽpu.occupare.

ra ſint:quis ſcit?mihi quidem turbulenta uidentur fore. Cur ego te uelim incidere in terrores tribunitios præſertim quum ſine cuiuſquam repræhenſione quæſtoris legatis quæſtorem poſſis anteferre:qui ſi dignum maioribus ſuis ſe præbuerit:ut ſpero & opto tua laus ex aliqua parte fuerit.Sin quid offenderit ſibi totum nihil tibi offenderit : quæ mihi ueníbant in mentem : quæque ad te pertinere arbitrabar :quod in Ciciliam proficiſcebar:exiſtimaui me ad te oporter̃ ſcriber̃. Tu quod egeris id uelim dii approbent:ſi me audies uitabis inimicitias & poſteritatis ocio conſules. Vale.

M.T.C.Impa.S.D.Cælio conſuli Lucii filio.

CVum optatiſſimum nuncium accepiſſem te mihi quæſtorem obtigiſſe : eo iucundiorem mihi eam ſortem ſperabam fore : quod diutius mecum in prouincia fuiſſes : magni enim ui-

❡Tribunitios.t.ex quo tres fratres dixit p triẽnium trib.ple.futuros.& bene terrores dixit. maxima.n.erat tribunorũ auctoritas.oĩa.n.decreta Senatus irrita habebantur.niſi per eos approbata fuiſſent.❡Adde q̄ q.t.p.licet uocationem

Bene hortat — non haberent.ut inquit Varro:non mõ priuatũ.ſed ẽt conſulem in roſtra uocari iuſſerunt. Sed quare ius uocandi non haberent.quũ ſummã coercendi ptãtem habuiſſent.A.G.explicauit.Et alibi nos de tribunis locuti ſumus. ❡Præſerti. hac potiſſimũ rõne.❡Sine re.quoniã iuſtũ & honeſtũ.❡Offenderit.in aliquo errauerit.❡Nil.ti.of.in nullum detrimẽtum tuũ ſiue dedecus cadet.Sed ſi qd mali & dedecoris erit ſibi erit.❡Proficiſcebar in ci.nã cum Ariobarzane rege ibi ſteterat .❡Oportere:cõuenire iure amicitiæ noſtræ:q̃ motus hæc oĩa ad te ſcribẽda putauit.❡Dii ap.q̄ tibi bene ſuccedat.Dii bene uortãt:apud antiquos dici ſolebat:qñ aliqd p̃ter ſpem ueniebat:cũ aliter euenire timuiſſent. qbus rebus ita ſe in utrãq; ptẽ uertẽtibus:Vertũnũ deum præeſſe putabat antiqtas.❡Si me au.mihi auſcultabis:& ſi meis uerbis audiẽs fueris.Nec auſim dicere.Si meis uerbis audies,licet in captiui duo Plautus dixerit: Haud audiebat facto.dicimus.n.audiens ſum tibi.ꝓ obedio tibi & audiẽs ſum te.pro audio te.❡Poſteritatis.o.cõ. ut tu & poſteri tui oẽs tranquille & qete uiuatis:hoc conſeq poteris:ſi queſtorẽ iſtum beneficiis tuis affícies.Eſt.n.tibi conſulere tibi prouidere.Lucanus.Cõſulite extremis anguſto in tp̃e rebus:ſed ad corpis & rerũ externarũ magis q̃ ad animi bona ptinere uidetur.

CVum optatiſſimũ:uoluptatẽ oñdit:q̃ cœperat & cælius ſibi q̃ſtor obtigiſſet:& moleſtiã q̄ nimis tardare uidebat.Timebat.n.ne anteq̃ cælius in prouinciam ueniret.ipſe de prouincia deceſſiſſet.Demum omnia pro eo ſe

PHI. Nũcius — facturum pollicetur.& maxime hortatur:maturet acceſſum:& id reipu.ac utriuſque ipſorum plurimum intereſſe cõmemorat.Is eſt ille Cælius:quem Ci.de prouincia decedens prouiciæ præpoſuit.ut in ſupiori dixit epiſt.ex quo

Neceſſitudo — apparet has epiſtolas non eſſe ordine collocatas . Inquit.n.ego de prouincia decedens : queſtorem cælium præpoſui prouinciæ.❡Nuncium:tam pro eo qui nunciat:q̃ pro re ipſa q̃ nunciatur maſculino genere dicimus. ❡Eam:ſortem:

Neceſſitas — fortunam:q̄.ſ.mihi q̃ſtor obtigiſſet.❡Eo & quo.tanto & quãto.❡Magni.n.facta propõne rõnem adiungit:pro qua

Neceſſarius — maxime has dictiones locare ſolemus.nam.n.nãque.❡Magni .n.plurimæ utilitatis.& magni momẽti. ❡Neceſſitudinem.coniunctionẽ & amicitiã.Eſt.n.neceſſitudo:ut innuit Gellius.ius quoddã.& uinculum religioſæ cõiunctionis.&

Coraceſium — eiuſdẽ ſignificationis dicit eſſe neceſſitas a qua neceſſarii aliquo iure affinitatis.atq; familiaritatis cõiuncti appellant. ❡Altera.utriuſq; uocabuli ſignificãtia nota eſt oibus.❡Quod aũt neceſſitas ꝓ iure amicitiæ ac affinitatis uinculo po

Celederis — ſita ſit:Cæ.in Plaucia rogatione oſtẽdit his uerbis.Eqdem mihi uideor pro noſtra neceſſitate. non labore.non opera: non induſtria defuiſſe.Eſt autem ſenſus mihi qd p̃ſtantiſſimũ eẽ uideat.qd̓ ad noſtrã cõſuetudinem q̃ diu iter nos fuit:ẽt iſta neceſſitudo & coniunctio q̃ſturæ accederet:quam ſors ipſa.& fortuna nobis dedit:ut q̃ſtor meus eſſes.❡Conſuetudinem.Ci.nunq̃ dixit conuerſationem.❡Accedere:adiungi i cilicia huius prouinciæ initiũ dicũt eſſe. ❡Coraceſium opp.ſed Attemidorus Celedrium ciuitatem.❡Ad.x.calendas quĩtiles:circiter.xx.diem Iunii.Sed animaduerte quum dicimus d.cimo calendas.& ad decimũ calen.nam p.x.calen.dies certus oſtenditur:q eſt decimus a calen. futuri men

ſis.Sed cum dicimus:ad decimum calen.non ipſum decimum diem accipimus:q eſt ante calen.futuri menſis:ſed aliquē
diem illis proximū.Itaqʒ ad pro circiter accipiendum eſt.Quintilis uero menſis a numero appellatus eſt:q erat qntus
a martio:a quo annus cœpit initium.Inde quoniam Cæ.eo menſe natus eſt in eius honorē Iulius nominatus eſt:& q Quītilis
ſequit̃ ſextilis dicebatur:nunc Auguſtus.ab Octauio auguſto dictus eſt. September Germanici nomen accepit.Inde
Octobrē Domitianus iuſſit ſuo noīe appellari.Sed ubi infauſtum.ut ait Macrobius: uocabulum uiſum eſt:ex oī ære
uel ſaxo placuit eradi.Menſes quoqʒ uſurpatione tyrannicæ appellationis exuti ſunt. Cautio poſtea principium diri
hominis infauſta uitantium:menſibus a ſeptēʒ
uſqʒ ad decem priſca nomina reſeruauit. ¶Fa
ciendum:caue dicas fiendum.

debat̃ ītereſſe ad eā neceſſitudinē:quā nobis ſors tuliſſet:
cōſuetudinē quoq; accedere. Poſtea quā nihil mihi neq; a
te ipō:neq; ab ullo alio de aduētu tuo ſcriberetur:uerebar
ne id ita caderet:q̄ ēt nūc uereor:ne āteq̄ tu ī ꝓuinciā ue
niſſes:ego de prouintia decederē. Accepi aūt a te miſſas
litteras in Ciliciā quū eēm in caſtris ad duodecimū cal.
quintiles ſcriptas humaniſſime:quibus facile & officiū
& īgeniū tuū pſpici poſſet:ſed neq; unde:neq; quo die da
tæ eēnt:aut quo tēpore te expectarēt ſignificabant nec is
qui attulerat a te acceperat:ut ex eo ſcirē quo ex loco atq;
tēpore eēnt datæ. Quæ quū eēnt īcertæ:exiſtimaui nihilo
min⁹ faciēdū eē:ut ad teſtatores meos & lictores cū me
is litteris mitterē:quas ſi ſatis oportuno tēpore accepiſti
gratiſſimū mihi feceris:ſi ad me ī Ciliciā q̄primū uene
ris. Nāq; ad me Curius cōſobrinus tuus:ut ſcis:mihi ma
xime neceſſarius q̄ itē cōſul uirgiliāus ꝓpiquus tuus fa
miliaris nr̃ de te accuratiſſime ſcripſit:ualet id qdē apud
me multū:ſicuti debet hoīum amiciſſimoꝝ diligēs cōmē
datio. Sed tuæ litteræ de tua præſertī dignitate & de no
ſtra cōiunctione maximi ſunt apud me ponderis. Mihi
quæſtor optatior obtigere nō potuit. Quāobrē quæcū
q; a me ornamēta ī te ꝓficiſcētur:elaborabo ut oēs ītelli
gāt a me habitā eē ratione tuæ maiorūq; tuorū dignita
tis. Sed id iā facilius cōſequar:ſi ad me ī ciliciā ueneris:
quod ego & mea & reipubli. & maxime tua intereſſe
arbitror. Vale.

Vum optatiſſimum.C. Cælius adole-
ſcens nobiliſſimus & optimus deſigna VBER.
tus fuerat quæſtor Cice.in Cilicia:qua
re primaʒ Cicero.ſe ualde gaudere oſtendit.de
inde qa iam diu neqʒ a cælio neqʒ a quoquaʒ
alio litteras acceperat de eius aduentu in Cili
ciam.& appropiquabat finis magiſtratus Cice
ro.dicit ſe uereri ne cælius tantum differat ad
uentum ſuum.ut ipſe Cic.añ diſceſſerit ex pro
uicia.Ex qbuſdā aūt litteris eius dicit ſe nihil
pcipere potuiſſe:quia in his neqʒ dies.neqʒ lo
cus erat aſcriptus:uñ eſſent datæ deniqʒ oſten
dit Cicero q̄ licet Cælius a qbuſdam ſibi ami
ciſſimis fuerit cōmendatus. nulla tñ cōmenda
tio maior apud ſe eſſe pōt de eius dignitate.q̄
litteræ ipſius.Quamobrem rogat ipſum.ut ue
niat quāprimum.pollicet̃ eni ſe oīa in eum col
laturꝝ:qđ facilius efficere poterit ſi fuerit ī Ci
licia apud eum. ¶Optatiſſimum:gratiſſimum
iucundiſſimum. ¶Te obtigiſſe.te eueniſſe:ele
ctum eſſe eā ſortem:eam fortunam q̄ obtigiſ-
ſes mihi quæſtor.nam ſorte eligebant̃. ¶Eo:
tanto.Quo:quanto. ¶Diutius: longiori tpe
qa multum tpis fuerat hic Cælius cum Cice.ī
prouicia anteq̄ factus eſſet quæſtor. ¶Magni
intereſſe:plurimi referre magni eſſe pōderis &
momenti. ¶Cōſuetudinem. conuerſationem q̄
habuiſſemus añ ſimul ī ꝓuincia. ¶Neceſſitu
dinem.cōiunctionē.ſcilicet quæſturæ. ¶Sors.
fortuna. ¶Accedere.addi.adiūgi. ideſt uideba
tur mihi eſſe maximum qddam.qđ ad conuer
ſationem q̄ antea inter nos fuiſſet in prouicia:
adiungeret̃ etiam iſta neceſſitudo quæſturæ.q̄
fortunam q̄ te quæſtoreʒ meum eſſe uoluit no
bis dediſſet. ¶Scriberet̃.p ſcribebat̃ elegāter
apud Cice.ſæpe ita legit̃. ¶De aduentu tuo.
qñ eſſet futurus. ¶Verebar timebam uel du-
bitabaʒ. ¶Caderet.accideret.ſimplex ꝓ cōpoſito. ¶Decederem.abirem de prouicia ante tuum aduentum. ¶Accepi.
dicit ex eius litteris cognouiſſe eius ingenium optimum.ſed non quo tpe eſſet uenturus. ¶Humaniſſime.erudītiſſime.
¶Officium.erga me. ¶Ingenium:eruditiſſimum & humaniſſimum. ¶Perſpici:cognoſci. ¶Sed neqʒ ſignificabant.
non iudicabant. ¶Vnde.ex quo loco.an Roma an aliunde. ¶Quo tpe.an ſero an cito. ¶Nec is.nec ille. ¶Attulerat.
ad me litteras tuas. ¶Acceperat.a.t.ſed ab alio.cui fortaſſe tu ante dediſſes ferendas. ¶Ex eo.quia qui accipit litte-
ras ab eo q ſcripſit aut miſit.ſcit quo loco & tpe ſint datæ.quo ſcire non poſſunt qui interduʒ p iter ab aliis accipiunt.
¶Quæ de aduentu tuo. ¶Statores.ut diximus ſupra ſatellites. ¶Lictores. miniſtros meos.ut dictum eſt ſupra exiſti
maui faciendum ut mitterem eleganter utit̃ Cic.ꝓ exiſtimaui mittendos. exiſtimaui faciendum ut te admonerem.pro
exiſtimaui te admonendum.& ſic de reliquis. ¶Opportuno.idoneo.ut poſſis accelerare. anteq̄ ego finito magiſtratu
diſcedam. ¶Quamprimum raptiſſime.celerrime. ¶Nam q̄ dicit nullius litteras cōmendaticias de cæl.plus apud ſe
ualere:q̄ litteras ipſius cæl.licet iſtoꝝ quos nominat litteras plurimum ualere dicat. ¶Neceſſarius.amicus. ¶Propin
quus.ſanguine nō habitatōe. ¶Valet.pōt.& habent magnuʒ pōdus. ¶Sicuti.d.c.qa cōmendatio amiciſſimoꝝ noſtro
rum multum apud nos ualere debet. ¶De tu.q.d.ſi multū ualerent ꝓ dignitate alterius.q̄to magis ꝓ tua. ¶De noſtra
c.de noſtra beniuolētia & neceſſitudine hui⁹ tuæ q̄ſturæ. ¶Maximi.p.maxime auctoritatis maximi effect⁹. ¶Quæ
cunqʒ.o.omnes honores.ponitur.n.hic quæcunqʒ ſimpliciter pro omnia.neqʒ habent aliq̄ uim relatiui in hoc loco.
¶Proficiſcent̃.a.t.uenient ad te.ī te cōferent̃. ¶Habitā.r.habitū reſpectū:habitā cōſiderationē. ¶Tuorū.m.q hoīes
clariſſimi fuerūt. ¶Cōſeqr efficiā.Intereē.utile eē hūc āt cæliū cū ſine dubio eē puto.quē ci.ā ꝓuicia diſcedēs.ꝓuiciæ

præpoſuit.ut uiſum eſt in epľa q̄ incipit.Non potuit accuratius.uñ apparet non eē obſeruatum ut epi. in hoc uolumi ne eo ordine ponerētur quo eēnt ſcriptæ.nam hanc ſcriptam ante memoraram ad Cæl.ædilem omnibus ſane intelligē tibuꝫ facillime cōſtat.Itēq; eſt de multis aliis in aliis libris diſpoſitis & maxime q̄ ſunt in ſequenti libro ad Appiū ſcriptæ:qui fuit proconſul & imperator in Cilicia ante Ci.cum in præcedentibus appareat eum iam fuiſſe in prouincia & ſucceſſiſſe Ap.debuerat igitur hic tertius liber qui ſequitur præponi ſecundo.

PHI. Stato Lictor Propinquus Vicinus Conſobrinus Sororius patruelis Habco rōnem

PHI. ¶Sratores hos uernaculo ſermone prouiſionatos dicim⁹ a ſiſtēdo uel ſtādo appellatos.uñ Iupiter ſtator.quod ſtare fecerit fugientes romanos . & q apparitores magiſtratuū nuncii tabellariiue fuerint. ſtatores appellati ſūt.¶Lictores a ligādo appellatos uult Gel.ex opinione Valgii ruffi . Tiro tñ Ci.libertus a lino.uel a litio quo cicti erant & magiſtratib⁹ miniſtrabāt.lictores dictos refert . ¶Propinquus ad genus loca.& ſanguinē uicinus ad loca.¶Cōſobrin⁹.q̄ſi ſorori⁹ dictus ē.Sobrini.n.ſūt ex duab⁹ ſororib⁹.Cōſobrini uero ex fratre.ac ſorore cū alter ex fratre alter ex ſorore natus ſit. Ac ex duob⁹ fratrib⁹ patrueles noiant.¶Neceſſariis.amic⁹.¶Maximi pō.qđ plurimū facio ꝓ cuiuſcūq; cōmēdatiōe.ſed p̄ſertim ꝓ dignitate & honore tuo. ¶Proficiſcētur cōferent.Ornamēta. honores & cōmoda.¶Habitā eē rōnem habere rōneꝫ cū genitiuo poſitum ſignificat reſpectum hēre ſed qñ ablatiuum ponimus cum hac p̄poſitione cum ſignificamus hēre cōmertium.atq; negociū.Ci.in Catone maiore rationem hēt cum terra.quæ nunq̄ recuſat imperium.

VBER.

SI ipſa res rogat⁹ Ci.ab appio pulchro imperatore in Cilicia. ut ſæpe ad eū ſcriberet.qđ in rep.ageretur dicit ſe breuius ſcribere.qa phāia eius libertus uir curioſiſſimus oia diligētiſſime explanabit quē ſūmope laudat . Itaq; hac cā de repu.ptius ſcribit de amore āt ſuo erga euꝫ ita ſūmatim ſcribit.ut dicat eū ſibi cariſſimum & pp humanitatē eius & pp gratitudinē . Itaq; pollicet̄ ſe eē reſarturū.qcqđ itermiſſum eſt & officiis & litteris . Poſtea laudat ēt Cilicē libertū Appii.ita tñ ut ei uideat̄ añponere phanii.de quo i pricipio epľæ dixit . Poſtremo cōmēdat ei.L.Valeriū quēdā iuris ꝓfeſſorē quē & gratū erga Len.eē oñdit & maximā hēre fiduciā i litteris Ciceronis de ſe cōmēdaticiis ad Lē.

Liber Tertius. Epiſtolarum familiarium.

M.T.C. Appio Pulchro Imper.S.D.

SI ipa reſ.p.tibi narrare poſſet qūo ſe hēret nō facili⁹ ex ea cognoſcere poſſes q̄ ex liberto tuo phāia: ita ē hō nō mō prudēs:uerū etiā uir æquus : & q̄ uidi curioſ⁹. Quapp ille tibi omnia explanabit. Id eni mihi & ad breuitatē ē apti⁹:& ad reliquas res ꝓuidētius.De mea aūt beni

¶Ipſa q̄ optime ſe nouit.¶Narrare poſ.hēret linguaꝫ ut poſſet ipſa ſtatum ſuū exprimere.¶Quomō.i quo ſtatu.

PHI.

SI ipſa.fuerat olim iter Ci.& Appiū ſingularis bēiuolētia.& iocūdiſſima cōſuetudo.q̄ aliq̄tulū itermiſſa.his nūc litteris reuocat̄ in gratiā.Meminit ueteres iter ſe cōſuetudinis & ita narrat oia. ut ſimultatis oblitus eē uideat̄. Appii.i Cilicia ꝓcō.& imperator erat exercitus.ad eū Phania ſe cōfert.cui dat Cic.ad appi.litteras breuiores.q̄ īſtituerat.quoniā relaturū eē Phaniā oia diligētius putabat.q̄ i repu.gerebant̄. Tāgit adhuc q̄dā de more ſuo i Appiū. quē dicit eē ſibi cariſſimū. & lōgi tpis uſurā q̄ caruerūt litterarū crebritate reſarturū.Laudat & itē Phaniā & in calce litterarū ei.L.Valeriū cōmēdat.¶Reſpu.Romulus apud Dionyſiū inqt ſe audire multas eē apud græcos , & barbaros reꝝ publicarum formas tres uero ex omnibus eē ab eis qui utantur ſumme laudatas.nec ullam tamen earum eē ſinceram uerum peſtes adeſſe quaſdam unicuiq; īgēitas.ita ut difficilis fieret optime electio.uidebatq; eos p ociū cōſultantes.dicere utrum ſe ab uno gubernari.an a paucis uellent.an conſtitutis legibus populo permittere reſp. patrocinium. ¶Narrare tanq̄ res animata.¶Quomodo quo in ſtatu.& fortuna.

VBER. Libertus Tres partes prudentiæ

VBER.¶Facili⁹ clarius.¶Liberto libertus is dicit̄ q cū eēt ſeruus manumiſſus ē.& libertate donatus.¶Ita eſt non m.p.intelligens & memor eoꝝ q̄ uidit.aut audiuit.Nā prudētiæ tres ſunt partes.itelligētia p̄ntium.memoria p̄teritorū ꝓuidētia futurorū.Curioſus ſollicitus diligēs i iueſtigādis rebus.Quod ui.i.quantum uidi & cognoui.¶Explanabit. plane declarabit.¶Id enim dicit dupliciter ſibi prodeſſe.quod Phania omnia Appio explanabit . Id ſcilicet quod omnia tibi explanabit.¶Ad breuitatem litterarum ut breuius ſcribam prima cōmoditas . ¶Et ad reliquas res ideſt cæteras in republica tractandas.& eſt ſecunda commoditas.¶Prouidentius. aptius & utilius. ¶De mea dicit ſua intereſſe aliquid ſcribere de ſuo erga Appium amore.licet phania poſſit ēt aliquid referre . ¶Aliquæ.m.p. aliquantulum mea intereſſe.& eē ex aliqua parte officium meum.¶Perſuade ti.certiſſimum habe confide . ¶Suauitates: delectatiōes ingenii quo plurimum polles.ego aūt ualde delector ingenioſis.¶Humanitatis.doctrine . ¶Officii. quod aſſiduæ præſtas in ſeruanda amicitia noſtra.¶Tum alia cauſa quare hēt ipſum amiciſſimum.qa nouerit ipſum gratiſſimum acce

ptorum a ſe beneficiorum. ❡ Accidiſſe: eueniſſe. Quæ. p. ſ. q collata ſunt a me in te. ❡ Quod: q res. ſ. q omnia quæ in te contulit tibi acciderint gratiſſima. ❡ Efficiam: conſequar re ipſa: & affectu faciam. ❡ Sarciam: reficiam: emendem. Tranſlatio ſumpta a ueſtibus: quæ ſciſſæ & ruptæ dicuntur reſarciri. Te. in Adel. Veſtes ſcidit reſarcientur. ita per trãſ lationem dicuntur reſarciri res quæ ſunt interruptæ & intermiſſæ. ❡ Vſuram: uſumfructum. Qua uſura. ❡ Intermiſſa: interrupta: ceſſante. ❡ Et gratia: beniuolentia: & hæc ſunt quibus uult reſarcire uſuram temporis. ſ. gratia ad amorem crebritate: & magnitudi ne: ut frequentiora: crebriora & maiora fiant quam conſueuerunt. ❡ Id: ut reſarciã: & gratia & crebritate & magnitudine officiorum. ❡ Non inuita minerua: non repugnante natura & ingenio meo: nam minerua plerumque apud Ci. pro ingenio ponitur. ❡ Item Hora. Tu nihil inuita facies diceſue minerua. ❡ Quoniam tu ita uis quoniam ita tibi placet & ſentis: q non inuita minerua omnia faciam. ❡ Quam quidẽ mineruam. i. promptitudinem ingenii. ❡ De tuis: ſcriptis & officiis ſumpſero. i. ſi ſumpſero idem ingenii officium: quod præſto: non ſolum appellabo illam mineruam tuam. ❡ Pallada. hoc eſt ſuo nomine: ſed Appiada. ut a te accipiat nomen. q. d. ingenium & manſuetudinem quandam Appianam. Appias autem habet formam patronymici ab Appio: hæc Appias appiadis. ❡ Cilix. laudat hunc librum. Serui enim plerunq; a prouinciis accipiunt nomina. ut a Cilicia Cilix: a Syria Syrus: eadem nomina retinent facti liberti. ❡ Minus notus: incognitus. Sed ut: ſed poſtquam. ❡ Amoris: tui erga me illis litteris demõſtrati. ❡ Mirifice: ualde. ❡ Subſecutus. imitatus. nam ſicut tu humane ſcripſeras. ita & ipſe humane mecum locutus eſt. ❡ Suo ſermone. quem mecum habuit de te. ❡ Iucunda. grata. ❡ Oratio ſermo. ❡ Cũ de. hoc eſt cum maxime mecum loqueretur. & quod me amas. & quod de me quottidie honorifice loquaris. ❡ Quos. ſermones. ❡ Haberes. diceres. ❡ De me. de mea commendatione honorifice.

Minerua

uiolentia erga te & ſi potes ex eodem Phania cognoſcere tamen uidentur etim aliquæ meæ partes. Sic enim tibi perſuade cariſſimum te mihi eſſe: tum propter multas ſuauitates ingenii: officii: humanitatis tuæ: tum quod ex litteris tuis & ex multorum ſermonibus intelligo omnia quæ a me profecta ſunt: in te tibi accidiſſe gratiſſima: quod cum ita ſit perficiam profecto: ut longi temporis uſuram: qua caruimus intermiſſa noſtra conſuetudine & gratia: & celebritate: & magnitudie officiorum meorum ſarciam. Idq; me quoniã tu ita uis puto non inuita. Minerua eē facturũ. Quã quidẽ ego ſi forte de tuis ſumpſero nõ ſolũ pallada: ſed etiã Appiada nominabo. Cilix libertus tuus ãtea mihi minus not⁹ fuit: ſed ut mihi reddidit a te litteras plenas & amoris: & officii mirifice ipſe ſuo ſermone ſubſecutus eſt humanitatem litterarum tuarum. iucunda mihi eius oratio fuit: cũ de animo tuo de ſermoĩbus quos de me haberes: quotidie mihi narraret.

PHI. ❡ Prudens. ut meminit omnia quæ uidit. & audiuit in repu. Prudentiæ partes ſunt memoria intelligentia. & prouidentia. ❡ Curioſus. diligens. & accuratus ad indagandas. & perſcrutandas res. ❡ Id enim. q Phania ſit ita prudens. & quod facilius omnia explicabit. ❡ Ad reliquas res prudentius cum ſi qua ſunt ſecreta rerum in repub. tractanda. quæ tuis litteris committi non poſſint. ipſe tibi omnia explicabit. ❡ De mea. a. b. Id nunc ipſe non diceret. niſi ſimultas inter eos fuiſſet exorta intermiſſa amicitia. ❡ Meæ partes. officia. & effectus. partes enim numero pluratiue idem ſignificant quod officium. ut meæ partes ſunt. hoc eſt natum officium. & ad me attinet ad me pertinet. mei muneris eſt. ❡ Perſuade. certiſſimum puta. Suademus facilia. perſuademus difficilia. Et ſuadere facientis eſt. perſuadere perficientis. ❡ Ingenii. optime naturæ. & eſt διαλυτον. ❡ Officii. quo me proſequeris. ❡ Humanitatis. nunc manſuetudinem quam græci φιλανθρωπια dicunt. alias eruditorẽ ſignificat in qua ſignificatione nunc etiam capere poſſemus. unde humanitatis ſtudia nuncupantur. i. eruditionis. quam παιδευσιν græci uocant. quod in Ca. maiore ui detur accepiſſe. cum ait. Non ſolum athenis cognomen deportaſſe. ſed prudentiam. & humanitatem intelligo. Quod tamen apertius Varro demonſtrauit. Praxiteles inquit. qui propter artificium egregium nemini eſt paulum modo humaniori ignotus. ❡ Vſuram. commertium illius temporis: quo ſimul uſi non ſumus. Et uti ponitur pro uidere. Teren. Dederis unde utatur. i. uiuat. Sic uſura dicitur etiam uita. ut eſt illud. Vnius uſura more gladiatoris iſti uim dediſſet. ❡ Sarciam. reficiam. a ſciſſis ueſtibus ducta metaphora. quæ reſarciri dicuntur quando ſciſſæ ſunt. ❡ Quoniam tu ita uis. ita uideris petere a me. ❡ Non in. Mi. non repugnante natura. Sic maro Quid faciam craſſa minerua mea eſt. & Hora. Tu mihi inuita facies. diceſue minerua. Quam. mineruam. & promptam naturam. ❡ Non ſolum Pallada. ſed autem Appiada. Alluſit utrique nomini Mineruæ. q etiam Palla nominatur. & Appii. unde a Minerua dixit Pallada ab Appio appiada. ut dicat quaſi ingenium quoddam Appianum. & Minerua a uerbo παλλω. quod eſt quatio Pallas nominata. & ab appio appias dos. Quod autem uim minetur. ❡ Minerua nuncupatur. ❡ Cilix. Phania. Errãt q alium credunt. Seruorum nomina multis ſumebantur modis. Aut a nationibus. ut Cilix: Miſie Syrus aut a moribus ut Pſeudulus Dauus. aut a negocio. ut Dromo. aut ab accidentibus. ut Leſbia. aut ex ſpecie formæ. ut Pinatius. nec mutabant nomina. & ſi liberti fiebant. ❡ Litterarum tuarum. Nota q ſicut uerba bene i fine adaureſcũt. ſic ẽt pronomina. ❡ Iucunda. quæ mihi læticiam. & uoluptatem attulit. ❡ Quottidie. non ſemel. ſed aſſidue. ❡ Quid quæris? quid opus pluribus.

PHI.

Suadeo
Perſuadeo
Humanitas
Vti
Vſura

VBER. VBER. ¶Biduo:duobus diebus quaſi dicat breui ſpatio temporis.Ita tamen ſubaudi eſt factus familiaris:& præponit Phaniã huic cilicii.¶Sim deſideraturus:expectaturus.¶Quem.Phaniam.¶Cum remittes.ex cilicia.¶Quod remittere ipſum romam. ¶Celeriter:breui. ¶Vt putabamus: quia ſciebamus multa eſſe quæ Ro.eſſes miſſurus. ¶Des mandata:ei mandes & committas.¶Agi tractar..L. Valerius:commendat ei amicum & familiarem ſuum. ¶Iuriſconſultum:iuriſperitum .. ſapientem .Ita enim ſe appellabat:ut dictum eſt in ultima epiſtola libri primi.¶Sed ita etiam ſubaudi commendo.¶Si.quãuis.¶Non eſt.nam arrogabat ſibi id nomen.dicit ergo Cicero eum tibi commendo etiam ſi non eſt is quem profitetur.

Quid queris?biduo factus eſt mihi familiaris: ita tamẽ ut Phaniam ualde ſim deſideraturus:quem quum romã remittes:quod ut putabamus:celeriter eras facturus:omnibus ei de rebus quas agi:quas curari a me uoles mandata des uelim .Lentulum Valerium iuriſconſul. ualde tibi commendo.Sed etiam ita ſi non eſt iuriſconſul.melius enim ei cauere uolo: quam ipſe aliis ſolet. Valde hominem diligo. Eſt ex meis domeſticis atq; intimis familiarib⁹:omnino tibi agit gratias.Sed idem ſcribit.meas litteras maximũ apud te pondus habituras. Id eũ ne fallat te etiam atq; etiam rogo. Vale.

M.T.C. proconſul. Salutem Dicit Appio pulcro Imperatori. XXXI

CVm & contra uoluntatem meam: & præter opinionem accidiſſet: ut mihi cum imperio in prouintiam proficiſci neceſſe eſſet i multis & uariis moleſtiis cogitationibuſque meis: hæc

¶Cauere:conſulere:prouidere.¶Quam ipſe aliis quia propter imperitiam iuris plerunque amittit cauſas:quas ſuſcipit defendendas. ¶Hominem:Valerium. ¶Intimis: propinquioribus ab intra enim deducitur intimus.

Intima ¶Oratio oſtendit eum eſſe gratum erga Appium: quia gratias agit appio de his quæ erga eum fecit.¶Idem.Len.¶Scribit ad me ex Cilicia. ¶Litteras. commendaticias. ¶Id quod meæ litteræ habebant magnum pondus apud te. ¶Ne eum fallat: ne hac opinione decipiatur.

PHI. De cice ronis fa cetiis Iurecõſultus Cõſultor Cõſultus Etiam

PHI. ¶Sed ita.ſcilicet tibi commendo. ¶Et ſi non eſt iureconſultus: quanuis non ſit iureconſultus.id enim ſibi nominis arrogabat. ¶Cauere.prouidere:conſulere:iocatur Tul⁹ commendando Valerium Appio. Erat homo fortaſſe non multum eruditus: ideo ſic de ipſo loquitur. Solet interdum cum amicis iocari quum eſſet admodum facetus. In Lentulum enim generum ſuum inquit. Quis generum meum gladio alligauit. Et in Vatinium conſulem. Magnum inquit oſtentum anno Vatinii factum eſt: quod illo conſule nec bruma: nec uer:nec æſtas:nec autumnus fuit. Item in eundem Volui in conſulatu tuo uenire:ſed nox me compræhendit. Item ſemel interrogatus poſt Cæſaris uictoriam: cur in electione partis erraſſet.reſpondit iocatus in Cæſarem:Præcinctura me decepit.Et item ad Caſſium de Cæſaris morte.Vellem idibus Martiis me ad cœnam inuitaſſes:profecto reliquiarum nihil fuiſſet:nunc me reliquiæ ueſtræ exercent.Plurimum his iocis Cicero delectatus eſt. ex qbus Tiro eius libertus libros fecit.Dicitur aũt iureconſultus:& iuriſcon.a conſultando appellatus unde ẽt conſultor.Sed conſultus eſt.q doctus.& ſapiens dignus qdem a quo petatur conſiliũ.tam participio q̃ nomine.Conſultor uero q conſilium dat aliis.& qui ab aliis conſilium capit.¶Hominẽ illum.L.Valerium. ¶Etiam atq; etiam pro uæhementer.Interdum ẽt ſignificat adhuc.Teren.non ſatis me pernoſti ẽt qualis ſim ſimo. Et alibi.nil ſuſpicans etiã mali.

VBER. c Vm &.Ne quæras ordinem epiſtolarum.non.n.extat.nam ſupra Ci.in prouincia proconſulem fuiſſe legimus nunc uero nondum profecto uidemus.Succeſſit Appio.& illi priuſq̃ in prouinciam ſe contuliſſet hac epiſtola blandiendum putauit.Sciebat.n.Appium moleſte laturum dari ſibi in prouincia ſucceſſorem maxime Ci.cuius adminiſtratione eius laudes:& bene geſta facile obſcurari poſſent.optabat etiam Appius in prouincia diutius permanere.Quapropter nunc Cicero contra uoluntatem ſuam ſibi accidiſſe conatur oſtendere. ut in prouinciam proficiſcatur.ſed ad conſolationem ſuam hoc duntaxat unum inquit accedere.quod nemo unq̃ Appio ſuccedere potuiſſet.qui eſſet ei amicior q̃ Cicero. nec Ciceroni qſpiam tradere prouinciam q̃ expeditiſſimam maluiſſet. quam appius.& ad id faciendum.& ad mutuum inter ſe amorem conſeruandum uæhementer hortatur Hanc ob Cauſam Ci.in Ciliciã mittebatur.quoniam maximus Parthici belli timor inſtabat.¶Contra uoluntatem.Inuitus enim ab urbe diſcedebat. ¶Cum imperio.præeſſem exercitui contra Parthos.

PHI. c Vm &.deſignatus Ci.imperator in Cilicia & ſucceſſor appii.cum eius ingenium noſſet.quod ægre laturus eẽt dari ſibi ſucceſſorem quia uoluiſſet diutius eſſe in prouincia. & maxime Ci.qui ſingulari prouidentia potuiſſet laudes Appii.ſi quas eſſet adeptus in adminiſtratione prouinciæ obſcurare. exiſtimauit Cice.hac epiſtola Appium eſſe leniendum. & ſibi conciliandum. Itaque ad executionem ſuam oſtendit quod contra uoluntatem ſuam & opinionem accidiſſet ei.ut imperator in ciliciam proficiſceretur. ſuccederetque appio. in multis & uariis moleſtiis ſuis hanc conſolationem accepit.quod neque quiſquam poſſet ſuccedere appio. qui eſſet ei amicior. quam ipſe Cice. nec Cice.poſſet ſuccedere alii.qui malet ei tradere prouinciam liberam & expeditam quam appius quod quidem ita de ſe affirmat eſſe.hortaturque appium ut eodem modo erga eum ſit affectus. ut ei prouinciam tradat liberam & expeditam ut facilior ſit ei adminiſtratio quod ſi fecerit pollicetur & affirmat fore. ut ipſe Appius magnam ex hac re capiat uoluptatem.¶Contra.u.quia nolebam hoc negotium prouincie adminiſtrandæ cum multo libentius eſſem ro. ¶Opinionem.quia nunquam opinatus eſſem ut qui ſolitus ſum gerere conſulatum ad procon.& minorem magiſtratum eligerer.Accidiſſet eueniſſet.¶Cum im.cum dignitate imperiali & exercitu.¶In procon.cilicia cui tu pes.¶Neceſſe.e.cogerer ex ſenatuſcon.¶In multis.ad numerum.qa multas hẽbat moleſtias. ¶Variis diuerſis ad qualitatem.

VBER. ℭHæc una.pcipua & quaſi ſola.ℭOccurrebat.eueniebat mihi:ueniebat in mentem.ℭQuod ne:hæc eſt il la conſolatio.ℭQui.m.magis uellet quam tu.ℭExplicatam:liberam omnibus controuerſiis ſolutam.ℭAb ul.a quoq̄ alio.ℭQuod.dixit quid ſperet ab Appio:nūc dicit quid ſi Ap.eandem habuerit ſpem de eo minime fietur.ℭEa: ſpes. VEER.
ℭNunq̄ pro non:ut nunq̄ hodie effugies.& nunq̄ hodie omnes moriemur inulti. poſſumus tamen intelligere nunquā nullo tempore.ℭEt te:adiurat nunc ipſum Appium:ut ei tradat prouinciam explicatam.ℭQuæſo:rogo.ℭPeto. gratias exigo.ℭConiunctione.amicitia.ℭProſpicias:prouideas:quod declarauit cum dixit:conſulas.nam conſulere hoc in loco pro prouidere accipitur.ℭRatiōib⁹: utilitatibus & negociis.ℭPoteris.a.parenthesis eſt.ℭA me ex ſenatuſcon.non mea uoluntate.ſed quia ita ſenat⁹ decreuit.ℭSi.e.ordo ē: ſi tradideris eam mihi q̄ expeditiſſimaȝ: quod quideȝ facere poteris:quaſi decurſus mei temporis erit facilior.ℭQuaſi.d. adminiſtratio: tranſlatio ē ideo dixit quaſi.ℭQuod qui. quārem ſcilicet tradere eam mihi expeditiſſimam.

una cōſolatio occurrebat:quod neq; tibi amicior quam ego ſum quiſquā poſſet ſuccedere:neq; ego ab ullo prouinciam accipere poſſem qui mallet eam mihi quā maxime aptam explicatamq; tradere. Quod ſi tu quoq; eandem de mea uoluntate erga te ſpem habes:ea te profecto nunquā fallet. A te maximo opere pro noſtra ſumma cōiunctione tuaq; ſingulari humanitate etiam peto & quæſo: ut quibuſcunq; rebus poteris:poteris autem pluribus: pſpicias:& conſulas rationibus meis. Vides ex ſenatuſcōſulto prouintiam eſſe habendam:ſi eam:quod quidem facere potueris:quā expeditiſſimam mihi tradideris:facilior erit mihi quaſi decurſus mei temporis. Quid in eo genere efficere poſſis:tui conſilii ē. Ego te quod tibi ueniet in mentem: mea intereſſe ualde rogo. Pluribus uerbis ad te ſcriberem:ſi aut tua humanitas longiorem orationem expectaret:aut id fieri noſtra amicitia pateretur:aut res uerba deſyderaret:ac nō per ſe ipſa loqueretur. Hoc uelim tibi perſuadeas ſi rationibus meis a te prouiſum eē intellexero:magnam te ex eo & perpetuam uoluptatem eſſe capturum. XXX 4 Vale. Nūquā

M.T.C. Appio Pul. Impera.S.D.

AD undecimum Calendas Iunias Brunduſium quum ueniſſem. Quit⁹ Fabius legat⁹ tu⁹ mihi pſto fuit:eaq; me ex tuis mādatis monuit: q̄ nō mihi ad quē ptiebāt:ſed uniuerſo ſenatui uenerāt i mētē:præſidio firmiori op⁹ eē ad iſtā prouintiam. Ceſe

ℭTui.c.tuæ deliberationis: ideſt tuum eſt cōquere & deliberare.ℭIn.e. genere:in hoc negocio cōponendæ & expediendæ prouinciæ: ſuam mihi tradas.ℭErgo:ſenſus & ordo eſt. Ego ualde rogo te id quod ueniet tibi in mentem intereſſe mea:hoc eſt mihi eſſe utile.& ad me pertinere.ℭVeniet in mentem cogitabis. Pluribus:dicit tribus de cauſis ſe non plurib⁹ ad eum ſcribere.ℭSi autem prima cauſa:humani.n.uiri non expectant longam orationē.ℭAut noſtra amicitia amico.n.ſatis eſt ſignificare quid ab amico uelit.ℭPateretur:ſineret: permitteret.Id ſcriberet ad te pluribus.ℭAut res tertia cauſa.i.ſi res ageret uerbis honeſta n.res non eget multitudine uerborum:qa ſponte ſua ipſa ſe commendat.ℭAc non. ſubaudi ſi.ℭIpſa:res.ℭNon loqueretur pro ſe.pro cōmendatione ſua.uidetur autem honeſta res loqui pro ſe:quia inuitat. & quodammodo cogit homines ad ſe ſuſcipiendam aut faciendā.ℭHoc uelim:pollicetur remunerationem huius petitionis.ſi eam impetrauerit:quia Appi⁹ capiet magnam & perpetuam uoluptatem ex eo quod fecerit:quia cognoſcet ſe pſtitiſſe officium grato uiro.

PHI. ℭNeceſſe eſt.quaſi cogeret a ſenatu. PHI.
ℭConſolatio ſolatium & ſolamen in re eſt cōſolatio in uerbis.ℭOccurrebat:in mentem ueniebat alias obuiare ſignificat. Iuuenalis. Occurrit matrona potēs.ℭAmicior: ab eo quod eſt amicus amici fit amicior: errant qui amicitior dicunt.ℭQuæro:nunc rogantis eſt alias obiulantis.ℭQuo ad eius:hoc eſt inquantum.Sic in rhetoricis.Cū aſſentione auditorꝝ quoad eius fieri poterit.ℭConiunctione.familiaritate.ℭRōnibus utilitatibus.& negociis.ℭDecurſus adminiſtratio prouinciæ μετᾳφορίκωσ.ℭTui con.ad te ptinet cōſilio:tuo decernere.ℭGenere expediēdæ puinciæ.Pluribus tris.n.cās adducit non plura ſcribere oportere.ℭRōnib⁹ negociis & ē remuneratio bñficii ſi hoc qd' petit ei.faciet appius.magnæ.n.uoluptati ē ſe cognoſcere grato.& bono uiro bñficiū pſtitiſſe.& ſic a ſenſu contrario magno dolori eſt igrato.& malo uiro beneficium præſtitiſſe.ℭMagnam uoluptatem. remuneratio quæ ſecuta eſt ſi quod petitum eſt conferetur.

Solatio
Solamē
Conſolatio
Occurro
Quæſo

AD undecimum calendas electus imperator ut diximus Ci.proficiſcens in Ciliciam. cum eſſet brunduſii dicit ſe edoctum a Quinto Fabio legato Appii ex eius mandatis opus eſſe pluribus militibus ad tuendā prouinciam.rogabaturq̄ȝ ut daret operā ut hi milites mitterent.Itaqȝ ſcribit hoc ueniſſe in mentē non ſibi ad quē ptineret ſed uniuerſo ſenatui:ſeque id diligēter agitaſſe anteq̄ diſcederet roma:ſed nihil potuiſſe cōfici añ diſceſſuȝ.qa oēs inſtabāt ut celeriter diſcederet.Poſtea uero rogat appiū ſicut in pcedēti epl. ut ſtudeat ei tradere puinciā q̄ expeditiſſimā.Deide qa ſcripſerat appius ad ſenatū ſe dimiſiſſe multos milites. Fabius autē dixerat eū nōdū dimiſiſſe:ſed tātūmodo cogitaſſe dimittere rogat eū ut ſi nondū dimiſit nolit ullo pacto dimittere:nec uelit iminuere illas paruas copias quas habet:ne Ci.inueniat poſtea puinciam uacuam & ſpoliatam militibus quod a ſenatu ita decretū eſſet dicem.Poſtremo dicit ſe nauigaturū Ciliciā uerſus cum primū.C. Pontinius legatus ſuus

ueneríl brundufium, Brundufium oppidum eſt auctore Pomp. mella in Calabria. Mihi præfuit: mihi præſto ſe obtu lit. ℭEx mandatis tuis: ſecundum mandata tua: ita enim ei mandaueras. ℭAd quem pertinebant. qui debueram hæc multomagis quam alíis cogitare. Firmio: ualidiori. Præſidio: militum munitione. nam ut ſupra diximus: quæ ad tutelã locorum ponuntur: præſidia appellamus a præſidendo: quod ante ponantur: q̃ periculum adueniat. Nam ſubſidia dicuntur qui laborantibus periculo mittuntur ergo firmiori præſidio: maiori copia militum. ℭIſtam. ubi tu es: & ſubaudi tuendam. ℭCenſebant. dicit quo pacto uenerat in mentem ſenatui quia fere omnes iudicabant ut milites conſcriberentur in Italia: qui ſupplerent legiones & bibuli & Cice. ℭCenſebant: iudicabant. ℭScriberetur. uerbum militare: ſcribi enim & conſcribi dicuntur milites. qui ad militiæ ſtipendium capiuntur. Supplementum quia cum legiones continerent ſex milia ſexcentos ſexaginta ſex milites interdum deerat legitimus numerus. & qui conſcribebantur ad ſupplendas illas legiones. dicebantur ſupplementũ. ℭMeis quas habeo in Cilicia. ℭBibuli: qui præeſt Syriæ: quæ eſt meæ prouinciæ finitima. ℭSe p. ſe permiſſurum. ut ſcriberetur ſupplementũ. ℭNos ego Cice. ℭMulta multum. ℭSed cõ. communis uoluntas & concors ſentẽtia. ℭUt profi. ut diſcederemus ro. & ueniremus in Ciliciam. ℭParendum ut ideſt ut obediendum & obſequendum fuerit. ℭItaque. duæ ſunt dictiões ideſt & ita fecimus. quia celeriter diſceſſimus facta nulla concluſione de hoc ſupplemento conſcribendo. Litteris ſuperiorem epiſtolam ſignificat. in qua idem petiuit. ℭCommodare. commodum facere. ut notauimus ſupra in epiſtola quæ icipit. Litteras a teſtatore. ℭTradit. finito magiſtratu. qui poteſt ſi uult facere multa commoda ſucceſſori. Ea quæ poteſt commodare. ℭComplectare conficias. ℭPro noſtra adiurat eum. ℭExemplum copiam. ut uulgo dicitur litterarum enim quas ad ſenatum appius ſcripſerat. miſſerat etiam exemplum ad Cice. ℭRecitari: pronunciari. ℭDimiſſos licentiatos gratia enim declarationis utor uerbis minus uſitatis. ℭDemonſtrauit ſignificauit narrauit. ℭCogitaſſe deliberaſſe in animo dimittere. ℭIntegrum nulla ex parte diminutum, nullis adhuc militibus dimiſſis. ℭCum. d. a. t. nam quid poſt eius diſceſſum feceris non ſatis ſciri põt. ℭId ſi ita eſt. ut adhuc ſit integer numerus militum. ℭIſtas. c. e. iſtum tuum paruum exercitum. ℭQuam. m. i. nulla omnino ex parte. ℭImminueris pro imminues dimittendo aliquos. ℭQua. d. r. ſ. ut non diminuas iſtas copias. ℭQuæ. ſ. ſ. quæ ſenatus decreuit. ℭPro. e. q. t. f. pro tanto quanti te facio ideſt pro meo erga te amore. pro tanto quanti te æſtimo. ℭApprobabo laudabo affirmabo ratum habebo. ℭQuicquid. ſiue bene ſiue male factum. ℭAccommodata utilia. ℭFacultas poteſtas. ℭEa facultate.

Scribo
Conſcribo
Legito
Supplementum

bant. n. omnes fere ut in Italia ſupplementum meis: & Bibuli legionibus ſcriberetur: idq; cum ſulpitius conſul paſſurum ſe negaret: multa nos quoq; queſti ſum⁹. Sed tãtus cõſenſus ſenatus fuit: ut mature ꝓficiſceremur parendum ut fuerit: Itaq; fecimus nunc quod a te petii litteris his: quas romæ tabellariis tuis dedi: uelí tibi curæ ſit: ut que ſucceſſori coniunctiſſimo & amiciſſimo commodare poteſt his: qui prouĩtiã tradit: ut ea pro noſtra cõſtantiſſima uoluntate erga te cura ac diligentia tua complectare ut omnes intelligant: nec me beniuolentiori cui quam ſuccedere: nec te amiciori potuiſſe prouĩtiam tradere. Ex his litteris: quarum ad me exemplũ miſiſti: quas in ſenatu recitari uoluiſti: ſic intellexeram per multos a te milites eẽ dimiſſos. Sed mihi Fabianus idem demonſtrauit id te cogitaſſe facere: ſed cũ ipſe a te diſcederet: integrum militum numerum fuiſſe. Id ſi ita eſt: pergratũ mihi feceris: ſi iſtas exiguas copias: quas habuiſti: quam minime imminueris: qua de re ſenatus conſulta quæ facta ſunt: ad te miſſa eſſe arbitror. Equidem pro eo quãti te facio qcqd feceris: approbabo Sed te quoq; cõfido ea eẽ facturũ: q̃ mihi intelliges maxime eẽ accomodata. Ego cõſul Pontiniũ legatũ meũ Brundiſii expectabã: eũ q̃ ante calẽdas Iunias Brũduſium uẽturũ arbitror. Qui quum uenerit: quamprimum nauigandi nobis facultas erit: ea utemur. Vale.

xxxiiij

M. T. C. Appio pulchro impera. S. D.

PRidie nonas iunias quum eſſem Brundiſii litteras tuas accepi: quibus erat ſcriptum te Lucio Clodio mandaſſe quæ illum mecum loqui uelles: eum ſane expectabam: ut ea quæ a te afferret quamprimum cognoſcerem: meum ſtudium erga te & officium: tametſi multis iam rebus ſpero tibi eſ

PRidie eum Cicer. adhuc eſſet brunduſii. dicit ſe expectare Lentu. Clo. ad quem Appius ſcripſerat ſe ad eum mittere cum multis mandatis ſuis. ut intelligat qd afferat ab ipſo Appio. & quãuis exiſtimet animum amoremque ſuum in Appium eſſe ei ſatis cognitum. tamen dicit ſe declaraturum in his in quibus poterit maxime ſibi eſſe curæ eius auctoritatem & dignitatem. Addit etiam intellexiſſe a qbuſdã quos nominat in epiſtola ſe plurimi fieri ab Appio: quod etiam multis ſignis dicit ſe itellexiſſe. ſed præ

cipue quia Appius ad eum auguralem librum ſcripſiſſet. Itaque pollicetur ſe omnia pro eo facturum: quem ut ame dicit multas eſſe cauſas quas commemorat. ¶ Pridie nonas: quarto die iunii. ¶ Mandaſſe: mandata dediſſe: commiſiſſe. ¶ Quæ: ſubaudi ea. ¶ Illum. Clodium. ¶ A te afferrent: quæ nomine tuo eſſet mihi narraturus. ¶ Studium: promptam uoluntatem: animum. ¶ Maxime: præcipue. ¶ Significare: oſtendere. ¶ Exiſtimationem: auctoritatẽ. ¶ Egomet: etiam ſine demõſtratione eorum. ¶ Argumentis: ſignis. ¶ Augurali: in quo de iure augurali tractaſti: nam in eo erat Appius peritiſſimus. ¶ Amantiſſime: cum ſummo amore. ¶ Neceſſitudinis: amicitiæ. ¶ Conſtabunt: apparebunt. Nam dicit quare omnia neceſſitudinis officia debeãt in eum conſtare: quia ex quo incepta eſt inter eos beniuolentia Cice. non ſolum eum propter ipſum ſemper pluris fecit: ſed etiã propter Põ. & Brutum qui eſſent ipſi Appio affinitate coniuncti. ¶ Acceſſerunt: additæ ſunt. ¶ Duos. n. declarat qui ſint hi neceſſarii. ¶ Duarum ætatum Pompeius enim iam ſenex: Brutus autem iuuenis erat. ¶ Socerum: nã filio Pompeii: nupſerat filia Appii: altera Bruto. ¶ Collegii coniunctio: quia Cice. & Appius fuerant collegæ in collegio augurum. ¶ Honorifice. quia ſemper me honoraſti: ut ſupra in epiſtola quæ incipit: raras tuas: ubi dicit de Appio præſertim in ipſa collegi & laude & ſcientia ſtudioſum mei. ¶ Non mediocre: maximum. ¶ Copulandas: coniungendas. ¶ Ex ſermone: ſecundum ſermonem illius: hoc eſt ſecundum ea quæ mihi rettulerit nomine tuo. ¶ Manendi: in Cilicia: diutiꝰ q̃ fueras facturus. ¶ Eam cauſam: eum reſpectum. ¶ Ut conuenires: alloquereris me priuſq̃ iſtinc diſcederes. ¶ Ne mentiar: ut uerum dicam. Scripſerat Appius ſe fuiſſe diſceſſurum citius ex prouincia: niſi expectaſſet Cicero cum quo loqui uolebat: eaq; cauſa ſe manſiſſe diutius: quod Cicero ſcribit ſibi gratum fuiſſe.

ſe cognitum: tamen in his maxime declarabo quibꝰ plurimum ſignificare potero tuam mihi exiſtimationem & dignitatem cariſſimam eſſe mihi & Qu. Fabius Virgilianus: & gaius Flaccus Lucii filius & diligẽtiſſime. M. Octauius Gn. filius demonſtrauit me a te plurimum fieri: quod egomet multis iam argumentis ante iudicaram: maximeq; illo libro augurali: quem ad me amantiſſime miſiſti: mea in te omnia ſumma neceſſitudinis officia cõſtabunt. Nam cum te ipſum ex quo tempore tu me diligere cepiſti: quotidie pluris feci: tum etiam acceſſerunt coniunctiões neceſſariorum tuorum. Duos enim duarũ ætatum plurimi facio: Gn. Pompe. filie tue ſocerum, & M. Bru. generum tuum: collegii coniunctio præſertim tã honorifice a te approbata non mediocre mihi uinculum quidem attuliſſe uidetur ad uolũtates noſtras copulãdas Sed ſi Clodium conuenero ex illiꝰ ſermone ad te ſcribã plura: & ipſe operam dabo ut te quamprimum uideam. Quod ſcribis tibi manendi cauſam eam fuiſſe ut me cõuenires: id mihi ne mentiar gratum eſt. Vale.

M. T. C. Appio pulchro Impera. S. D.

TRallis ueni ad. xiii. calen. ſextiles: ibi mihi preſto fuit Lucius cum litteris mandatiſque tuis: quo quidem homine nemiem potuiſti nec mihi amiciorem nec: ut arbitror: ad ea cognoſcẽda quæ ſcire uolebam aptiorem: prudentioremue mittere. Ego autem & tuas litteras legi libenter: & audiui Lucilium diligenter. Nunc quoniam & tu ita ſentis: ſcribis eni quæ de

TRallis. ſignificat Cice. ſe accepiſſe ab appio litteras. quas libenter legerit. & audiuiſſe diligenter. L. Lucilium quẽ Appius ad ſe miſiſſet cum multis mãdatis. quẽ hominem plurimum laudat: agitque gratias appio de officiis inter ſe collatis. Deinde oſtendit quanti faciat: quod cognouerit appium conſuluiſſe eius rationibus adminiſtrandæ prouinciæ ſicut ab eo petiuiſſet duabus epiſtolis ſuperius declaratis. ¶ Et quoniam ſcripſerat in præcedenti epiſtola ſe ea cauſa remanſiſſe in prouincia: ut conueniret Ciceronem, & litteris quibus nunc reſpondet: dicebat ſe nunc dubitare quod iter eſſet facturus Cicero profecturus in prouinciam dicit ſe accommodaturum iter ſuũ ad uoluntatem Appii. paucis tamen oſtendit quod iter facere inſtituerit ſeque ſecundum proceſſum facturum certiorem ipſum appium de omni ratione ſuorum itinerum. magniq; intereſſe dicit. ut prius colloquãtur q̃ ipſe diſcedat. Poſtremo quoniam ſcripſerat Appius. & rogauerat Scæuolam quendam ut uellet præeſſe prouinciæ ſe abſente. donec Cicer. ueniſſet caute & honeſte oſtendit Cicer. id non eſſe uerum. quia inuenit hunc Scæuolam epheſi. neque ei aliquid de ea re dixit. quod feciſſet ſi fuiſſet uerum quod Appius ab eo id petiuiſſet. ¶ Trallis urbs Aſiæ ſita eſt in uertice quodam plano. qui promontorium natura munitum habet. cuius circuitus ſatis bene ſeptus eſt. ea optime habitatur. & ab omnibus opulentis. ſi qua alia aſiaticarum urbium. hanc autem urbem ab argiuis conditam dicunt. & a Thracibus quibuſdam. Hæc Strabo libro decimoquarto. quo etiam auctore ſunt aliæ Trallis in Phrygia Meandrum fluuium tranſeunti in medio fere itinere. ubi ſunt Cariæ fines. Declinatur autem tantum plurali numero. & mittit tam nominatiuo quam accuſatiuo in is tantum. ſicut alpis Syrtis Sardis. auctor Priſcianus. Trallis

¶ Quo homine. laudat hunc. L. Lucilium. ¶ Aptiorẽ. magis idoneum. ¶ Cognoſcenda. ſcilicet mihi. ¶ Scire intelligere ex mandatis tuis. ¶ Prudentiorem. quem uulgo dicimus magis diſcretum. ¶ Nunc autem. ſcripſerat Cice. de officiis inter ſe & Appium mutuo collatis antea. quæ Appius ſuperuacanea eſſe dicebat. quia confirmata amicitia non eſt opus hac commemoratione officiorum. ¶ Itaque nunc Cicero. confirmat ita eſſe. & ideo nullam facit amplius

de eis mentionem:tantum agit ei gratias. ¶Nunc:ordo eſt. Nunc eam partem orationis prætermittam:quoniam tu
ita ſentis:ſcribis enim &c. ¶Sentis:iudicas:ita tibi uidetur. ¶Scribis enim per parentheſim omnia dicta ſunt uſque
ad eum locum:eam partem orationis. ¶Ex alto:ex remoto:longe. ¶Repetita:inchoata. ¶Et reuera:ex perſona ſua
confirmat ſententiam Appii:dicit enim reuera ita eſt inter eos qui habent inter ſe firmam amicitiam. & qui fidem mu-
tuam perſpexerunt:ſuperuacaneum eſt commemorare præterita officia. ¶Eam partem orationis: de commemoratio-
ne officiorum. ¶Animaduerti:ꝑſpexi didici intellexi. ¶Rationem conſiderationem. ¶Conſuleres:proſpiceres: pro-
deſſes. ¶Reſtitueres:ordinares. ¶Ratio uia:
modus adminiſtrandæ prouinciæ. ¶Solutior:
liberior:expeditior. ¶Officium : præparatio-
nis & ordinationis rationum prouinciæ. ¶Se
quitur: conſequens eſt.nam ſi eſt mihi gratiſſi
mum quod feciſti pro me: conſequenter debes
exiſtimare te eſſe mihi magnæ curæ. ¶Pri-
mum : duplici ratione dicit tum ſibi magnæ
curæ eſſe : primum ut ipſe Appius & eius pro
pinqui.ſecundo ut & cæteri omnes intelligant:
ꝙ ſit ei amiciſſimus. ¶Quod: me eſſe amiciſſi
mum tibi. ¶Quibus:antecedens eſt ii.ut ſit ii.
quibus non eſt Satis perſpectum : bene cogni
tum. ¶Magis nolle.magis dolere. & non eſſe
contenti. ¶Hoc animo.ita amico & coniũcto.
¶Quam non intelligere.quia reuera intelligũt
quo animo ſimus.ſed quia dolent.nolunt clare
intelligere. ¶Intelligent.etiam inuiti. ¶Res
agetur oſtendet beniuolẽtia. ¶Obſcuris. igno
bilibus.in qbus minus apparent beneficia col
lata. ¶Paruis parui ponderis ſed in maximis.
¶Sed hoc.hoc eſt malo hæc rebus & effectu
oſtendere q̃ uerbis. ¶Fieri a me quod reſpon
det alii parti epiſtolæ appii. ¶Ratio diſpoſitõ
inſtitutio. ¶Adducere in dubitationem facere
te dubitare. ¶Sis uiſurus me. anteq̃ diſcedas:
¶Ea res.ſ.ratio meorum itinerum. ¶Brundu
ſii : dicit nunc non ſatis eſſe certum quod iter
faciat ut conueniat Appium : quoniam Pha-
Ne an
nia eius libertus dixerat eum diſceſſuruꝫ naui.
Itaqꝫ fore ei accõmodatum:ſi Ci.ad illam ma
ritimam partem acceſſiſſet & nauigaſſet:ex
qua eſſet diſceſſurus Appius:quod cum ita in
ſtituiſſet Cicero facere:oſtendit ſe poſtea aliter
Corcyræ
ſe intellexiſſe a Lentulo Clodio: qui fuerat ab
Appio ad cicero.cum multis mandatis miſſus
ab eo.n.intellexit Cicero.appium fore Corcy
ræ ad aduentum ſuum:quod quidem erat cõ-
modius Ciceroni:qa iter erat breuius. Poſtea
uero dicit Appium mutaſſe propoſitum itine
ris prius inſtituti:permittit tamen ei ut ſtatuat
quid fieri poſſit. ¶Quo : ad quam partem.
¶Te uelle.ſ.me uenire. ¶Claſſe : nauibus.
¶Perfore:futurum ſubaudi dixit. ¶Accõmo
datum:utile & cõmodum.ſ.tibi. ¶Maritimaꝫ:
uicinam mari. ¶Partem:unde eras diſceſſurꝰ.
¶Itaqꝫ:duæ ptes.hoc eſt ita feciſſem. ¶Cor
cyræ:aduerbialiter ponitur.i.cũ eſſet corcyræ
q̃ iſula ẽ i mari Ionio oli phæacũ patria & Alci
Laodicea urbs
noi regis. ¶Minime:nullo pacto. ¶Id eſſe.faciendum.ut accederem ad illam partem maritimam. ¶Te laodiceæ
fore.ideſt te futurum laodiceæ. ſubaudi niſi dixiſſet. eſt autem laodicea urbs Syriæ teſte Pomponio mella in ea
parte cui Anthiochiæ cognomen eſt. ¶Id. uenire laodiceam. ¶Accommodatius. aptius. ¶Te ita malle.ideſt
potius uelle.quam id quod dixiſſet phania. ¶Arbitrare.quia mihi ita dixerat Lentulus uir prudentiſſimus. cui man
data dederas. ¶Tua ratio.tuum propoſitum. ¶Statues.iudicabis. ¶Poſſit fieri.an poſſit me uidere an non.qa id erit
ſecũdum rationem tui diſceſſus. ¶Conſilium.deliberationẽ. ¶Accipitur.a me. ¶Expu.per.qa illic erat accepturus pe

noſtris officiis ego ad te ſcripſeram:& ſi tibi iucũda fue
rit:tamẽ quoniam ex alto repetita ſunt non neceſſaria te
putaſſe: & reuera confirmata amicitia: & perfecta fide
commemoratio officiorũ ſuperuacanea eſt:Eam partẽ
orationis prætermittam:tibi tamen agam (ut debeo) gra
tias. Animaduerti enim & didici ex tuis litteris te om-
nibus in rebus habuiſſe rationem :ut mihi conſuleres re
ſtitueresq; & præparares quodammodo omnia quo mea
ratio facilior & ſolutior eſſe poſſet: hoc tuum officium
quum mihi gratiſſimum eſſe dicam:ſequitur illud ut te
exiſtimare uelim mihi magnæ curæ fore atq; eſſe iã pri
mum:ut tu ipſe:tuiq; omnes deinde ut etiam reliqui ſci-
re poſſint: me tibi eſſe amiciſſimum Quod quibus ad
huc non ſatis eſt perſpectũ:hi mihi nolle magis nos hoc
animo eſſe:quam non intelligere uidentur Sed profecto
intelligent:neq; enim obſcuris perſonis: nec paruis cau
ſis res agetur. Sed hoc fieri melius quam dici aut ſcribi
uolo. Quod itinerum meorum ratio te non nullam idu
bitationem uidetur adducere uiſurus ne me ſis in prouin
cia. Ea res ſic ſe habet. Brunduſii quum loquerer cũ pha
nia liberto tuo:ueni in eum ſermonem:ut dicerem libẽter
me ad eam partem prouinciæ primum eſſe uenturum:
quo te maxime uelle arbitraremur. Tunc mihi ille dixit
claſſe te uelle decedere:& accomodatum ꝑfore tibi:ſi ad
illam maritimam partẽ prouinciæ nauibus acceſſiſſem:
dixi me eſſe facturum:itaqua feciſſem niſi Lucius Clo-
dius noſter corcyre dixiſſet minime id eſſe faciendum
te laodiceæ fore ad meum aduentum erat:id mihi mul-
to breuius : multoque accomodatius : quum præſer
tim te ita malle arbitrarer: tua ratio poſtea eſt com-
mutata: nunc quid poſſit: tu faciliime ſtatues. Ego ti-

cuniam:quæ poſtea ro.erat reddenda ei:qui mutuaſſet:ita enim iuraſſet ſenatus:ideo dixit. ex publica permutatione: quod uulgo dicimus per litteras cambitionis. ¶Deinde:poſtq̃ accepero dictam pecuniam. ¶Iconium: oppidum cappadociæ optime olim habitatum fortunatiorem regionem habens.alterum eſt in Aſia in pontica regione apud Trogetem lacum:auctor Strabo. ¶Si quid fallit me:ſi quid erro. ¶In ſcribendo.ſ.itinere quod ſum facturus. ¶Procul: parentheſis. ¶Simul ac:poſtq̃:ut primum. ¶Progredi:procedere ulterius prouinciam uerſus. ¶Quam cre. plurimus. ¶Oneris:ſignificat Ci.latenter appium fugere ne conueniantur:ideo dicit magni intereſſe: ut conueniant & colloquantur:ſed non audere tamen ei inſtare.niſi quantum commode eius fieri poſſit. ¶Nec.d.quia non ſum ita de te meritus:ut liceat ibi aliquid oneris imponere. ¶Quod:quæ res.ſ.ut conueniamus. ¶Tuo.c.tua cõmoditate. ¶Qua.ſ. quam poſſibilitatem. ¶Conſtabunt.apparebunt.i.faciam tñ omnia quæ pro te debuero. ¶Secus:aliter minus. ¶Ac q̃ ut non ſecus ac iuſti faciunt. ¶Mandaturus cõmiſſurus. ¶Deſperato:ſpẽ amiſero. ¶Agere:loqui. ¶Coram in præſentia. ¶Quod te:latenter innuit falſuʒ eſſe qđ ſcripſerat de ſucceſſore prouinciæ. ¶Enim:ſcæuolaʒ. ¶Epheſi:quæ urbs eſt Ioniæ celeberrimo Dianæ tẽplo clara. ¶Mecuʒ: apud me. ¶Triduum:totos tris dies. ¶Illud ſcilicet triduum. ¶Quod quia tantum triduuʒ cõmoratus ſum Ephæſi. ¶Nec ex eo:Scæuola. ¶Quicq̃.quod ab eo petiuiſſes: ut tibi ſuccederet:quod declarat dicens. ¶Quod.m.ſ. ut tibi ſuccederet:qđ quidem dixiſſet mihi:ſi eſſet uerum.& ita latenter & callide conuincit eum mendacii. ¶Potuiſſe: ſubaudi Scæuolã. ¶Voluntati tuæ:in ſuccedendo tibi.

bi meum conſilium exponam prope calendas ſextiles pu
to me laodiceæ fore perpaucos dies dum pecunia accipi
tur:quæ mihi ex publica permutatione debetur :cõmora
bor.Deinde iter faciam ad exercitum:ut circiter idus ſex
tiles putem me ad.Iconium fore:ſed ſi quid me nunc fal Iconium
lit in ſcribendo(procul enim abſum a re ipa)& locis:ſi
mul ac progredi cœpero quam celerius potero:& quam
creberrimis litteris faciam:ut tibi nota ſit omnis dierum
ratio:atq; itinerum meorum . Oneris tibi imponere nec Ephesis
audeo quicquam nec debeo.Sed quod commodo tidi fie
ri poſſit utriuſq; noſtrum magni intereſt:ut te uideam an
tequam decedas.Quam facultatem ſi quis caſus eripue
rit mea tamen in te omnia officia conſtabunt:& non ſe
cus ac ſi te uidiſſem. Tibi de noſtris rebus nihil ſum an
te mandaturus per litteras:quam deſperauero coram me
tecum agere poſſe. Quod te a Scæuola petiiſſe dicis ut
dum tu abeſſes ante aduentum meum prouinciæ præeẽt
eum ego epheſi uidi:fuitque mecum familiariter triduũ
illud:quod ego epheſi commoratus ſum:nec ex eo quic
quam audiui.quod ſibi a te mandatum diceret.Sane au
tem uellem potuiſſe obſequi uoluntati tuæ.Non enim ar
bitror noluiſſe. Vale.

M.T.C.Appio Pulchro Impera.S.D.

CVm meum factũ cũ tuo comparo:& ſi nõ ma
gis mihi faueo i noſtra amicitia tuenda q̃ tibi:
tamẽ multo magis meo facto delector q̃ tuo.
Ego eni Brũduſii q̃ſiui ex Phania cui⁹ mihi uidebar & fi
delitatẽ erga te ꝓſpexiſſe:& noſſe locũ:quẽ apud te is te
neret:q̃i partẽ ꝓuiciæ maxie putaret te uelle :ut i ſuccedẽ

CVm mecum. Maxima pars huius epiſtolæ ex præcedenti epiſtola aperitur: in qua cum uideretur dubitare appius uiſurus ne eſſet Cicero ante diſceſſum ſuum ex prouincia:expoſuit Cicero rationem & propoſitum itineris ſui: & cõmemorat omnem inſtitutionem & diſputationem factam inter ſe & appium.& litteris & nũtiis de ratione itineris. in quo & officium ſuum laudat quod quantuʒ potuit intelligere uoluntatem appii. ſtuduit ei ſatiſfacere.ut eum conueniret. cum eum longe aliter feciſſe quæratur: qui ne conueniretur a Cice.non expectauit eum laodiceæ ueluti conſtituerat.quæ erat in finibus prouinciæ ſed in interiorem prouinciam ſe recepit itinere multorum dierum.ubi q̃uis eſſet iam functus magiſtratu.reddebat iura.& prouinciam tractabat quaſi ad ſe pertineret.cum id non liceret facere iam dato ſibi ſucceſſore.qđ tamen Cice.oſtendit ſe non modo non moleſte tuliſſe uerum etiã gauiſum eſſe.quia uideret ſe leuatum moleſtia adminiſtrationis .prouinciæ unius menſis.quo ille adminiſtraſſet quaſi adhuc eſſet proconſul.Deinde accuſat eum ꝙ dimiſerit tris cohortes.cum eſſet rogatus a Cic. per litteras ut uiſum eſt ſuperius.ne id faceret. & grauiſſime conqueritur qđ nullo pacto ſcire poſſit ubi eum conueniat.dicit tamen ſe facturum.ut omnes intelligãt ſe bonum amicum fuiſſe.cum appius aliter fecerit qđ erratum rogat eum.ut uelit corrigere. ¶Poſtremo oſtendit ubi ſit.& qđ iter faciat. ¶Cum meum factum.id qđ ego feci. ¶Cõparo. ad cõparationẽ adduco utrũ ſit magis ex officio. ¶Non.ſ.m.non magis tueor partem meã q̃ tuam,qđ uulgo dicimus non magis do ius mihi q̃ tibi.& eſt ornate dictũ. ¶Delector.m.ſ.laudo quod ego feci.q̃ id qđ tu feciſti. ¶Ego enim repetit nunc omnem diſputationẽ itineris factã per nuncios & litteras.& primũ q̃ dixerat phania libertus eius.& L. Clodius.quem ille miſerat cum mandatis.ut uiſum eſt plene in præcedentibus epiſtolis.deinde qđ ſcripſerat ipſe appi⁹ ad Cicero.cum adhuc eſſet romæ. in quibus oibus dicit ſe ſtuduiſſe quantum potuit ſatiſfacere eius uoluntati. ¶Et noſſe locum ſcire quẽ locũ ille haberet apud te.qa erat ex intimis appii.cuius cõſilio maxime utebatur.laudat aũt eũ Cice.ut probet fuiſſe credendum qđ ille dixiſſet. ¶Quam.in.par.textus hic eſt facilis: & in ſuperiore epiſtola decla

ratus. ¶Sydā:ſyda urbs licyæ portum habens.auctor Pompo.mella libro.i.¶Minus.d.minus honoris: ideſt & ſi nō erat mihi ſatis honeſtus aduentus meus Sydam.¶Minime.a.i.etiam incōmodius ad multa facienda.¶Tamen quia intellexeram te ita uelle.¶Ita.f.i.uenturum Sydam.¶Idem.e.q.d.in eo qđ Phania dixiſſet:officium amicitiæ & beniuolentiæ erga te declarare conſtitueram.¶Corcyræ:ut in ſuperiore epiſtola.¶Tecum:ideſt ut uiderer audire alterum te uel potius te ipſum.ita uidebatur noſce mentem tuam:& quicquid in pectore habes.¶Te.n.e.ſubaudi dixit. ¶In.p.p.in prima parte prouinciæ Italiam uerſus.¶Quin: pro quinetiam.i.inſuper præter id. ¶Te.ſ.d.ſubaudi dixit.niſi ego eſſem tibi ſucceſſor: quem præcipue cuperes uidere. ¶Quod.q.te cupere me uidere:neque uelle aliter diſcedere:niſi me conueniſſes.¶Erat conſentaneum: conueniebat concordabat.¶Feſtinares properares.Ita.ſ.ut Laodiceam irem. ¶Quod.p. Pha.ſ.ut irem Sydam:ſicut ille dixerat te uelle.¶Conſiliuȝ. ſniam ne irem ſydam. ¶Mea.q.d.propria.ut oſtenderem tibi promptum animum meum in obſequendo tibi quocunque iuberes me uenire.¶Satis.m.ſatis in tempore. Nam mature dicitur fieri teſte.A.G.auctore nigidio: quod neque citius neque ſerius fit: ſed medium eſt quiddam temperatum:unde Vir. primo æneí. dixit:maturate fugam.i.non celeriter ſed temperate facite:ne ex celeritate euerſæ forent naues Troianoruȝ.¶Ex.t.quas ad me ſcripſiſti ex argumento mearum. ¶Hoc.e.repetit commendationem & officium ſui facti.¶Amanti⁹ cum maiori amore: amoroſius. ¶Conſidera: inſpice.¶Viciſſim.contra ſicut meum aperui. ¶Tuum:factum. ¶Non modo: oſtendit ꝙ non ſolum fefellit fidem in eo qđ promiſerat: quia non uenis ad loca conſtituta:ſed etiaȝ ita abiit longe:ut Cice.nō poſſit eum perſequi triginta diebus.nam ut diximus in interiorem ꝓuinciam ſe receperat:quæ quidem erat maxia. ¶Lege.c. qua permittebatur ut finito anno magiſtratu liceret tantum eſſe in prouincia triginta dies.¶Conſtituti:decreti.¶Ad.ſ.ut tibi ſuccederetur. nam aliter non eſſent tibi conſtituti.¶Vt:ſubauditur ita diſceſſiſti:ut diximus longe:ut illi qui neſciunt animum noſtrū Inter nos cōiunctiſſimum: dicant factum tuum fuiſſe hominis alieni a beniuolentia. ¶Leuiſſimi: nullius exiſtimationis: uel ēt inconſtantiſſimi. ¶Et.f.c. collocutionem amici & conuentionem.¶Meum:factū: ſubaudi ut.¶Videatur. putetur.¶Coniunctiſſimi: contra id quod dixit alieni.¶At mihi: adhuc conuincit eum in conſtantiæ ex promiſſione litterarum ſuarum: quibus ille promittebat fore:ut conueniret Ci. licet iret Tharſum:quam urbem diximus eſſe Ciliciæ:erat autem in interiore parte. ¶Non dubiam:quaſi dicat certam. ¶Cum interea: laudat Cice.conſtantiam ſuam aduerſus incōſtantiam Appii:ꝙ cum multi tentarent alienare eum ab Appio:dicentes appium Tharſi ita ſtatuere:iudicare. decernere. quemadmodum antea:cum eſſet proconſul.quod uideretur præiudicare dignitati Cice.dicit tamen ſe nunquā moleſte tuliſſe.ſed potius gauiſum eē.¶Late. n.parentheſis.¶Hoc uitiū maliuolētiæ & detractionis.¶Late.p.in multis locis regnat.

Maturæ

¶Nacti.adepti.¶Probabilem.ueriſimilem.& latenter mordet Appium.quem licet maliuoli tamen ob aliquam iuſtā cauſam accuſarent.¶Ignari meæ conſtantiæ. qui neſciebant me ita eſſe conſtantem, ut non facile eorum detractionibus mouerer.nec uerbis ab amicis alienarer.¶Conabantur.fruſtra tentabant. & uolebant. ¶Qui.maliuoli.¶Agere forum multa ſignificat.ut ſcribit Feſtus Pompeius. at agere forum dicitur præfectus prouinciæ. cum ciuitatibus

Forum

do primum uenirem:cum ille mihi reſpōdiſſet nihil me tibi gratius facere poſſe:quam ſi ad ſydam nauigaſſem: & ſi minus dignitatis habebat ille aduentus: & ad multas res mihi minime erat aptus:tamen ita me dixi facturum.Idem ego cum lentulum Clodium corcyræ conueniſſem hominem ita tibi coniunctum:ut mihi cum illo cum loquerer tecum loqui uiderer:dixi ei me ita facturum eſſe:ut in eam partem quam Phania rogaſſet primū uenirē. Tunc ille mihi quum gratias egiſſet:magnopere a me petiuit:ut Laodiceam protinus irem:te in prima ꝓuincia uelle eſſe: ut quamprimū decederes. Qui niſi ego ſucceſſor eēm:quē tu cuperes uidere:te antea quā tibi ſucceſſum eēt deceſſurum fuiſſe. quod quidem erat conſentaneum cum his litteris quas ego Romæ acceperam. Ex quibus perſpexiſſe mihi uidebar quam feſtinares decedere. Reſpondi Clodio eſſe me ita facturum:ac multo quidem libentius quam ſi illud faciendum eſſet:quod promiſeram Phaniæ. Itaq; & conſilium mutaui:& ad te ſtatim manu mea ſcriptas litteras miſi:quas quidem ex tuis litteris intellexi ſatis mature ad te eſſe perlatas. Hoc ego meo facto ualde delector. Nihil enim potuit fieri amantius. Conſidera nunc uiciſſim tuum non modo ibi non fuiſti ubi me quamprimum uidere poſſes:ſed eo diſceſſiſti:quo ego te ne perſequi quidem triginta diebus poſſem:qui tibi ad ſuccedendum lege:ut opinor cornelia cōſtituti eſſent:ut tuum factum qui quo animo inter nos ſumus ignorant alieni hominis: ut leuiſſime dicam: & fugiētis congreſſum meum uero coniunctiſſimi & amiciſſimi eē uideatur. At mihi tamen antequam in prouinciā ueniſſem:redditæ ſunt a te littere:quibus & ſi te Tharſū proficiſci demonſtrabas:tamen mihi non dubiam ſpem mei conueniendi afferebas:quum interea credo equidē maliuoli homines:late enim patet hoc uicium: & eſt in multis. Sed tamē probabilem materiam nacti ſermonis ignari meæ cōſtantiæ conabantur a te alienare uolūtatē meam qui te forum Tharſi agerē ſtatuerē:multa decernerē

& iudicare diceret: quum poſſes iam ſuſpicari tibi mihi eē ſucceſſum: quæ ne ab his quidē fieri ſolerēt: qui breui tempore ſibi ſuccedere putarēt Horum ego ſermone nō mouebar quinetiam: credas mihi uelim: ſi quid tu ageres leuari me putabam moleſtia: & ex annua prouintia quæ mihi longa uideretur: prope iam. xi. menſium prouīciam factam eſſe gaudebam: ſi abſenti mihi unius menſis labor detractus eſſet. Illud uere dicam me mouet in tanta militum paucitate abeſſe tris cohortes: quæ ſint pleniſſimæ. nec me ſcire ubi ſint. Moleſtiſſimæ autem fero quid te ubi uiſurus ſim neſcio: eoq; ad te tardius ſcripſi: quod quottidie te ipſum expectabam quum interea ne litteras quidem ullas accepi: quæ me e docerent quid ageres: aut ubi te uiſurus eſſē. Itaq; uirum fortem: mihiq; in primis probatum Antonium præfectum euocatorum miſi ad te: cui ſi tibi uideretur cohortes traderes: ut dum tempus anni eſſet idoneum: aliquid negocii gererē poſſem: ī quo tuo conſilio. ut me ſperarem eſſe uſurum & amicitia noſtra & litteræ tuæ fecerant: quod ne ego quidem nunc deſpero. ſed plane quando aut ubi te uiſurus ſim: niſi ad me ſcripſeris ne ſuſpicari quidem poſſum. Ego ut me tibi amiciſſimum eē & æqui & iniqui intelligant: curabo. De tuo in me animo iniquis ſecus exiſtimādi uideris nō nihil loci dediſſe. Id ſi correxeris mihi ualde gratū erit: ut habere rationē poſſis quo loco me ſalua lege cornelia conuenies. Ego in prouintiam ueni pridie calē. ſextiles iter ī Ciliciam facio p Cappadociā: caſtra moui ab Iconio pridie calen. ſeptembres. Nunc tu & ex diebus & ex

conuocatis de earum negociis & controuerſiis cognoſcit. ergo forum agere: iura reddere: & cauſas audire. ¶Statuere. facere ſtatuta. ¶Decernere: firmiter deliberare: ſancire. unde & decreta dicuntur ſanctiones quædam eorum q habent auctoritatem ut principium: conſulum: ſenatus. ¶Iudicare: de cauſis & cōtrouerſiis ferre iudicia quæ non debuiſſes facere cum poſſes. ¶Suſpicari. opinari. ¶Eſſe ſcilicet datum ſibi ſucceſſorem: ad quē pertinet ſupradicta facere. ¶Quæ ſu. ſ. forum agere ſtatuere &c. ¶Nc. a. h. q. q. d. ſi hæc non facerent qui breui expectarent ſucceſſorem: quanto minus tu facere debuiſti: qui poteras exiſtimare iam tibi eſſe ſucceſſum. ¶Non. m. non iraſcebar tibi. ¶Credas uelim: hoc dicit quia uix eſt credibile. ut magiſtratui ſucceſſuro placeat præceſſorem ſuum agere: quæ ad ſe pertineant. ¶Si quid ageres: ſi qd ſtatueres & iudicares: ut audiebam a te fieri. ¶Leuari: exonerari. ¶Moleſtia. labore. ¶Et ex annua: ſenſus eſt & ex adminiſtratione unius anni: qd tempus uidetur mihi longum: gaudebam iam unum menſem eſſe confectum te adminiſtrāte: remanereq; mihi tempus breuius: & moleſtiā quæ erat annua redactam eſſe in. xi. menſes. ¶Prouinciam. xi. menſium. i. adminiſtrationē xi. mēſium. ¶Eſſe. ſ. m. quia unum menſem adminiſtraſſes. ¶Longa: quia contra uolūtatem meam mittor in prouinciam. ¶Labor: adminiſtrationis. ¶Detractus: diminutus tua adminiſtratione. ¶Illud: eum accuſat de tribus cohortibus dimiſſis. ¶Monet: turbat: moleſtum eſt. ¶Paucitate. m. in tam exiguis copiis militum ut in ſuperioribus epiſtolis dixit. ¶Abeſſe: a ꝓuicia. ¶Nec me ſci. ſubaudi mouet me nec ſcire. i. ꝙ neſciam ubi ſint. ¶Pleniſſime: integerrime conſcripto ab ipſis cohortibus ſupplemento. ¶Moleſtiſſime. q. d. licet ꝙ dixi moleſte feram. tñ hoc moleſtiſſime fero: ꝙ &c. ¶Eo pp. ¶Te ipſum. te præſente. non amplius litteras tuas aut nuncios. ¶Interea. dum te expecto. ¶Ne. li. q. qd minus eſt q̄ te ipſum. ¶Edocerent. inſtruerent. informarent. ¶Fortem. magni animi hoiem. ¶Probatum. ſpectatum. & mihi gratum. ¶Præfectum euo. a præeſt euocatis militibus. ¶Tria aūt erant militiæ genera. ut Seruius in primum & in. vii. æneidos declarauit legitima eorum q ſinguli iurabāt pro repu. eſſe facturos. nec diſcedebāt niſi completis militiæ tpibus. tumultus uero eorum q ad unum bellum militabant. utputa ſi fuiſſet bellum gallicum uel italicum. in quibus ex periculi uicinitate erat timor multus. Euocatio uero fiebat cum ad diuerſa loca diuerſi pp cogendos mittebant exercitus. ¶Cui. antonio. ¶Traderes. cōmitteres meo nomine. ¶Si tibi uideretur. ſi putares tradendas. manſuete. n. cum eo loquit tanq̄ cum homine ſuperbo. ne irritet eū ad irā. aut indignationem. quod fortaſſe feciſſet ſi dixiſſet cui traderes cohortes ſicut debes. ¶Tempus anni. quia erat æſtiuum tempus aptum bellis gerendis. Erat enim Auguſtus menſis. ut in ſuperiori epiſtola uiſum eſt. & in fine huius. ¶Aliquid negocii. aliquid belli. ¶In quo in qua re. ſ. ut poſſem gerere aliquid negocii. ¶Amicitia. quæ mihi dabat ſpē de te optima. ¶Et litteræ. quibus multa mihi pollicebaris. ¶Fecerant. perſuaſerant mihi. ¶Tuo conſilio. ut etiam mihi conſuleres q̄uo mihi eſſet agendum. ¶Quod. ſ. me uſurum tuo conſilio. ¶Ne deſpero. nō ſum ſine ſpe. ¶Quando. quo tpe. ¶Aut ubi. quo in loco. ¶Suſpicari. opinari. exiſtimare. multo minus ſcire. ¶Aequi. boni & amici. ¶Iniq. maliuoli & inimici. ¶De tuo. accuſat eū. ꝙ dederit materiam maliuolis ſuſpicādi de animo ſuo erga Ciceronē aliter q̄ ſit. qa exiſtimauerunt eū eſſe alienatū. Ordo eſt. uideris dediſſe non nihil loci iniqs exiſtimādi ſecus de tuo animo in me. ¶Non nihil loci. aliqd occaſionis. ¶Secus. aliter. uel q̄ ego dederim. uel q̄ ſit qa exiſtimāt te eſſe alienatū a me cū nō ſis. ¶Id. ſcilicet ꝙ dediſti occaſionem &c. ¶Si correxeris. ſi emēdaueris. ut nūc des occaſionē exiſtimādi bene. ¶Et. ſ. ſubaudi gratū erit. ¶Habere rōnē. cōſtituere. ¶Salua lege cornelia. quæ nō plus q̄ triginta dies cōſtituebat ei. poſtquā ueniſſet ſucceſſor. ¶In. ꝓ. in Aſiā. ¶Per ea. q̄ eſt Aſiæ regio regnū Ariobarzanis. ¶Caſtra. exercitū. milites. interdū enim ꝓ loco ubi ſtant milites. interdū pro militibus ipſis

Decernere

Decretū

Tria militum genera

ponunt caſtra:ut nos caſtra mouemus. ¶Iconio:oppido:ut diximus Cappadociæ. ¶Ex diebus:quibus dixi me mouiſ
ſe caſtra.& eſt ſenſus cōputatis diebus mei itineris & diebus qbus ꝑ lege corneliā licet tibi eſſe in ꝓuincia : ſi exiſtima
bis ꝙ poſſis me conuenire:conſtitues quo loco & quo die id cōmodiſſime fieri poſſit:ſcilicet ut me conuenies.

Caſtra
Iconium

PLuribus.Diſceſſerat Appius ex prouīcia & iam romā ſe receperat:unde ad Ciceronē legatos cū litteris plenis
quærimoniæ miſerat.ꝙ Cic.edicto impediſſet eoꝝ ædificationē:quam facerēt in memoriā & gloriā Appii ex
actis tributis ex ꝓuincia:ad qđ reſpondet Cic.plene:& excuſat callide accuſans appiū ꝙ ꝓuiciam ita oppreſ
ſerit:ut plures ſint qui recuſent ſoluere tributa
pro hac ædificatione:q̄ qui uelint. Deinde qa
quæſitus erat appius ꝙ Cic.ei uenienti ex ꝓuin
cia obuiā non exiſſet : diceretq; id feciſſe:ꝙ ſe
contēneret.Primū Cic.ſe excuſat diligēter:oſtē
ditque ſe uſum oī diligētia:ut in hoc ſatiſface
ret officio tuo ſed culpā fuiſſe appii:qui nō red
diderit eum certiorem qua uia eſſet uenturus:
oſtenditq; multas fuiſſe cauſas qbus ei obuiaꝫ
ꝓdire debuerit:quas cōmemorat. ipſum tamē
appiū quodāmodo irridens:& quoniam cōme
morauerat appius Len.exiſſe.ſibi obuiā.Cice.
aūt noluiſſe quaſi cōparatione Lē. nobiliſſimi
deprimeret Ci.irritatus Cice.hac cōparatione
eius ſuperbiam aperta reprehenſione retundit:
oſtendens ſe nulla re eſſe inferiorem uel appio
uel Len.qa uera nobilitas non conſiſtit in uetu
ſtate & ſplēdore generis:ſed in uirtutibus & re
cte factis.qbus dicit ſe ei parē eē. idq; opinio
ne clariſſimorū uirorum ita eſſe affirmat.Poſtre
mo dicit ꝙ ſi contēneretur ab ipſo appio habe
bit tñ alios nō eo inferiores a qbus honorabit̄
ſe tñ ſeruaturum beniuolentiam ſuam in eum
q̄diu ille uolet. ¶Plus ocii : plus cōmoditatis
tp̄is. ¶Nactus ero.habuero . ¶Cito raptim:
properanter. ¶Pueri.ſerui. ¶Præter.i.ad aliū
neminem p̄terq̄ ad te.Poſtponēda eſt.n.dictio
quaꝫ.nam niſi poſtponatur. dicentur p̄ter te &
non p̄ter ad te. ¶Legati.hi.n.ab apamea ad
Cice.miſſi fuerant pp ædificationem . q̄ eſſent
facturi in honorem Appii. ¶Volumen.inuidioſe dixit.q.non litteras .ſed uolumen.i. uerboſiſ
ſimam epiſtolaꝫ. ¶Plenū.q.tuæ quærimoniæ.
¶Eorum.legatorum. ¶Litteris m. qbus ſcri
pſeram.ne qđ facerēt.priuſq̄ ego rem cognouiſ
ſem. ¶Eadeꝫ.e.quē ſupra appellauit uolumē.
¶Liberarem.liberos facerem. darem eis licen
tiam.qa impediebantur mandato Cic. ¶Ne in
h.cum incōmodiſſime fiunt ædificationes pp
frigora. ¶Inciderent.deuenirēt.ſ. tempore ædi
ficationis. ¶Et ſimul.i.etiam. ¶Peracute.calli
de.aſtute.quaſi inueres tibi iniuriā fieri. ¶Tri
buta.quæ impoſita erant propter illam ædificationem. ¶Exigere.repoſcere. ¶Vetarem.prohiberem. ¶Permiſiſſem.
conceſſiſſem.ſ.exigere tributa. ¶Recognita.honeſtate re intellecta. ¶Genus.i.qđ acute dixit eum eſſe queſtum.cum
n.Cic.uetaret fieri ædificationem priuſquam rem cognouiſſet dicebat appius hunc eſſe quendam prohibendi moduꝫ
quia cum non poſſet Cic.cognoſcere rem propter remotionem locorum.Vetabat tamen ædificationem fieri.idonec co
gnoſceret.qđ quidem quid aliud eſt.q̄ quodāmodo aperte dicere ſe nolle fieri. ¶Quoddam genus. quandam rationē.
quēdā modum. ¶Me recepiſſem.rediiſſem. ¶Ad hyemē.ad hyeberna.tp̄e.n.hyemis recipiunt ſe milites in hyeberna.
¶Accipe.audi accipe nunc danaū inſidias. ¶Ad oīa.q̄ tu ſcribis. ¶Aequitatem.ironice.q.d.q̄ nulla eſt ſed potius iniq
tas. ¶Expoſtulationis.quærimoniæ. ¶Additum ad me.uentum ad me.Dicimus.n.addeo te.& ad te. ¶intollerebilia.
nimis grauia. ¶Exigit.pp iſtam ædificationē. ¶Quid iniqtatis.qd iniuſtitiæ.q.d.nihil. ¶Habuit.ſ.hoc. ¶Me ſcribere
ad eos q exigebant tributa . ¶Ne facerēt.ne exigerent ea. ¶R ē cāmque.i.cām rei. ¶Non poterāt.obiectio. ¶Quaſi
uero.uerba ironica confutationi apta. ¶Ad me.q eſſem proconſul.cuius opera egebāt. ¶Tam longe.obiectio.q̄ poſ
ſet ab appio fieri. ¶Quid.cōfutatio obiectionis. ¶Quid.ſubaudi dices. ¶Nū.an. ¶Arbitrabaꝛ.exiſtimabas.q.d.imo
exiſtimabas.Hoc ergo infert Ci.quare nō ita poterāt uenire ad me longe.ut hæc cauſa cognoſceret̄ ſicut erant uenturi
allaturi ad me litteras tuas. ¶Tametſi.q̄q̄. ¶Ridicule.i.irriſorie. ¶Poſt brumā.cū iam eſſet præteritū tēpus æſtatis.

ratione iteneris ſi putabis me eē cōueniendū cōſtitues
quo loco id cōmodiſſime fieri poſſit & quo die. Vale.

M.T.C. Appio pulchro Impera.S.D. xxxvi

PLuribus uerbis ad te ſcribam quum pl9 ocii na
ctus ero. Hæc ſcripſi ſubito:quum Bruti pueri
me laodiceæ cōueniſſent:& ſe Romam prope
rare dixiſſent. Itaq; nullas his præter quā ad te & ad Bru
tum dedi litteras. Legati Appiani mihi uolumē a teple
num querelæ iniquiſſimæ reddiderūt:quod eorum ædifi
catiōem litteris meis impediſſem. Eadem autem Epiſto
la petebas:ut eos quāprimum ne in hyemem inciderent:
ad facultatem ædificandi liberarem:& ſimul peracute q̄
rebaris:quod eos tributa exigere uetarem priuſquā ego
re cognita permiſiſſem gen9 autem quoddam:fuiſſe ipe
diendi:quum ego cognoſcere non poſſem niſi quum ad
hyemē me ex Cilicia recepiſſē. Ad omnia accipe & co
gnoſce æquitatem expoſtulationis tuæ. Primum cum ad
me aditum eſſet ab his qui dicerent a ſe intollerabilia tri
buta exigi. Quid habuit iniquitatis me ſcribere ne face
rent antequā ego rem cauſamq; cognoſcerem :non pote
ram:credo ante hyemem. Sic.n. ſcribis quaſi uero ad co
gnoſcendum ego ad illos non illi ad me ueuire debue
rint Tam longe inquis? Quid quum dabas his litteras p
quas mecum agebas:ne eos impedirem :quominus ante
hyemē ædificarēt:nō eos ad me uenturos arbitrabaꝛ?tā
& ſi id qdem fecerūt ridicule. Quas.n. lr̄as afferebāt: ut
opus æſtate facere poſſent : eas mihi poſt brumam red

diderunt. Sed ſcito & multo pluris eſſe qui de tributis recuſent quam qui exigi uelint: & me tamen quod te uelle exiſtimem eſſe facturum. De appianis hactanus: a pauſania Lentuli liberto acceſſu meo audiui: quum diceret ſe cum te eſſe quæſtum quod tibi obuiam non prodiiſſem: ſcilicet contempſi te: nec poteſt fieri me quicquam ſuperbius. Quum puer tuus ad me ſecunda fere uigilia ueniſſet: iſq; te ante lucem Iconium mihi uenturum nunciaſſet. icertumq; utra uia: cum eſſent duæ altera Varronem tuum familiariſſimum: alteraq; Leptam præfectum fabrum meum tibi obuiam miſi mandaui utriq; eorum: ante ad me excurrerẽt: ut tibi obuiam prodire poſſem. Currens Lepta uenit mihiq; nunciauit te iam caſtra prætergreſſum eſſe. Confeſtim Iconiũ ueni cætera iam tibi nota ſunt. An ego tibi obuiam non prodirem? primum Appio Clodio: deinde imperatori: deinde more maiorum: deinde quod caput eſt amico: præſertim cum in iſto genere multo etiam ambitioſius facere ſoleam: quam honor meus & dignitas poſtulat. Sed hæc hactenus Illud idem Pauſania dicebat ſe dixiſſe: quidni Appius lentulo. Lentulus Appio proceſſit obuiam: Cicero Appio noluit. Quæſo etiam ne tu has ineptias homo mea ſententia ſũma prudẽtia: multa etiã doctrina: plurimo rerũ uſu: addo urbanitatẽ quæ eſt uirtutis: ut ſtoici rectiſſime putãt ullã appietatẽ & lentulitatẽ ualere apud me pluſq̃ ornamenta uirtutis exiſtimas quũ ea cõſecutus nõdum erã quæ ſunt hominum opinionibus ampliſſimas: tamen iſta ueſtra nomina nunquam ſum admiratus. Viros eos eſſe qui ea uobis reliquiſſent magnos arbitrabar: poſtea uero quam ita cœpi & geſſi maxima iperia: ut mihi nihil neq; ad honorẽ: neq; ad gloriam acquirendam deeſſe putarẽ: ſupio

quo tpe petebatur in litteris: ut poſſent ædificare. ¶ Bruma: breuior pars hyemis a breuitate dierũ dicta: quaſi βρα χυμαε. ¶ Recuſent: renuant: ut exigatur. ¶ Hactenus. ſ. dictum ſit. ¶ A pauſania: accuſat nunc arrogantiæ appii: & ſe excuſat. ¶ Lentuli. is .n. ꝓfuerat Ciliciæ ante appium. nam ei appius ſucceſſerat. ¶ Secum: cum ipſo pauſania. ¶ Prodiiſſem: exiſſem. ¶ Obuiam: cum diſcederes ex prouincia: & ego uenirem. ¶ Scilicet: dictio apta ad ironiam: ut ſcilicet is ſuperis labor eſt. ¶ Contẽpſi te: ita enim dicis. ¶ Nec põt fieri: dicis nihil omnino me eſſe ſuperbius: qui dedignatus ſim tibi obuiam prodire. ¶ Cum puer: incipit Ci. ſe excuſare ꝙ uſus ſit omni diligentia ut exiret obuiam: ſed neſciuiſſe uiam: qua ille eẽt uenturus. ¶ Puer: ſeruus. ¶ Secunda uigilia. Nox. n. apud milites in uigilias diuidit: quoniam ſeruant caſtra uiciſſim per uigilias: & dicebatur prima. ſecunda & tertia uigilia: & ipſi cuſtodes dicebãtur uigiles. ¶ Incertumque: uel nunciaſſet: uel etiam mihi incertum. ¶ Vtra quã. ¶ Ambæ tantum duæ. nam ambo nõ dicitur niſi cũ ꝓceſſerint duæ dictiones. ut Ci. & Virg. ambo docti: uel hæc dictio duo: ut uidi duos hoies ãbos mihi amiciſſimos: uel poſtrẽo cũ de his loqmur q̃ tãtũmõ ſũt duo: ut ãbos ꝑdidit ille oculos. & ambas aures & ãbas manus. ¶ Præfectum fabrũ q ꝓeſſet fabris. hoc ẽ architectis [illegible]heis. uel fabris lignariis. q in caſtris haberi ſolent ad faciẽdas machinas. ¶ Fabrum. pro fabrorum per ſyncopam. ¶ Vtriq; . & Leptæ & Varroni. ¶ Excurrerent: approperarẽt. ¶ Prodirẽ poſſem. ¶ Prætergreſſum. tranſiuiſſem. ¶ Cætera: q̃ a me facta ſunt pro officio amicitiæ. ¶ An obuiam. nũc oſtẽdit multas ſibi fuiſſe cauſas quare ei obuiam prodiret. irridet tñ eũ. ¶ An nõ ꝓdirem. i. nõne debuerã ꝓdire obuiã. ¶ Primũ Appio clodio. q. d. nobiliſſimo ciui. ¶ Deinde imperatori. gerenti dignitatẽ & magiſtratum ampliſſimum. ¶ More maiorum inſtituto maiorum noſtroꝝ qui uoluerunt. ut ſucceſſores diſcedẽtibus magiſtratibus obuiã ꝓdirent. ¶ Quod caput eſt. quod eſt ſummũ oium. nam uis amicitiæ omnibus ante dictis ꝓſtat. ¶ In iſto genere. ꝓſtandum officiũ meuꝫ honorãdi magiſtratus. ¶ Ambitioſius. qa iterdũ plus facio q̃ debeo. qđ ſolent facere ambitioſi. ut ſibi poſtea reddãtur uiciſſim pares honores. ¶ Hactenus dicta ſint. i. ſatis. ¶ Quidni. ſ. certe: exprimit aũt affectum ai idignãtis. ¶ Appius Lẽtulo. q. d. nobiliſſimi nõ dedignati ſunt ſe uiciſſim honorare ꝓdeundo obuiam alter alteri. ¶ Et ci. noluit. q. d. ignobilis & nouus ciuis. ¶ Quæſo. interrogãtis eſt cũ rep̃hẽſione. ¶ Has. i. ſubaudi dixiſti. ¶ Vſu. experiẽtia qua deberes eẽ ſapiẽtior. ¶ Vrbanitatẽ. q̃ græce dicit̃. αστειωμοσ meoruꝫ facilitas & honeſtas. media inter ſcurilitatẽ & auſteritatem. ¶ Stoici. ut oſtendit̃ in æthicis. ¶ Putant opinant̃. ¶ Appietatẽ. cũ cõtẽptu dicit genteꝫ uel nobilitatem appiorum. & Lentulorum. qa dixerat appius Len. Lentulus appio proceſſit obuiam. ¶ Valere apud me pluris a me fieri. ¶ Ornamenta uirtutis. uirtutem ipſam. quæ uere ornat hominem. ¶ Ampliſſima. maxima ſcilicet honores & dignitates. ¶ Opinione. quia ſecundum ſtoicos non ſunt bona. ¶ Iſta ueſtra numina appiorũ & lẽtulorũ. q̃ ita iactatis ¶ Viros. m. excellẽtes q uirtute ſua nobilitaſſent familiã ſuã. ¶ Ea. noia. ¶ Poſtea. q. d. ante nõ admirabar. ſed poſtq̃ adminiſtraui magna ipia & magiſtratus ãpliſſimos ita ut nihil deeſſet ad honorẽ & ad gratiã ppli acqrẽdã ñ putauit me ſuperiorẽ uobis. i. nobis añ ponẽdũ. q hũiſtis ueſtros maiores claros. ¶ Sed parẽ æq̃lẽ nec oino iferiorẽ. ¶ Nec oino iferiorẽ. ¶ Nec me. h. locus ab auctoritate ne uideat̃ ipe temere de ſe ꝓſumpſiſſe & iudicaſſe. Lẽtulũ eũ q ꝓfuerat ciliciæ añ q̃ appi⁹. ad quẽ ſcriptæ ſũt epl'æ. i. li. ¶ Alr̃ q̃ Põ. & lẽ. q idicãt me eẽ uobis parẽ. ¶ Paulo di. acutiore iudicio εξοχη. i.

Noctem ĩ uigilias diuidi
Pria ſecũda & tertia uigilia
Ambo
Ambitioſus
Excellentia
Nobilitas

excellentia ευγενια.i.nobilitas:quæ differt ab excellentia.quæ eſt generis & maiorum.Nobilitas uero eſt generis.& ſui ipſius:ut oſtendit Iu.Tota licet ueteres exornēt undiq; ceræ Atria:nobilitas ſola ē atq; unica uirtus.¶Athenodo rus athenodori ut ſcribit Stra.li.xiiii.duo fuerant:quorū unus Cordilion dictus eſt:alter Sandonis filius a uico quodā Cananita dictus:Cæſaris ꝓtor fuit.& in ſummo honore apud illum habitus:is nobilitatē ſola uirtute metiebatˀ.¶Vt ad rem:quia inter multas cauſas quas dixerat ſibi fuiſſe:ut ei obuiā prodiret.dixerat deinde quod caput eſt: amico po ſtea diuerterat ad eū rephēdēdū.¶Ita.ſ.me eſſe tibi amiciſſimū.¶Tu aūt:ego inquit oībus officiis faciā ut intelligas

Athenodorus

me tibi eſſe amiciſſimum.¶Tu aūt ſi agis id ut in abſentia mea uidearis: minus debere. & eſſe obligatus mea cauſa:q̄ ego laboraui tua cauſa non curo.nolebat.n.Appio uideri debe re Cicero q multū antea eius cauſa laborauerat.& dedignabatˀ eū laudare: a quo fuerat & multū & ſæpe laudatus.¶Laborauerim: curauerim effecerim.¶Tua.ſ.cauſa.¶Libero: abſoluo.¶Iſta cura:ne uidearis debere mihi. hoc eſt nō curo qui ſi non honorabor ab Appio:honorabor ab aliis:quod declarat uerbis agamennonis apud Home. in primo iliados. ſic loquentis aduerſus Achilem. παρεμοι γεκαι αλλοί οικαι μετιμησοισι μαλιστα δεμητιταζευσ.i.apd me & alii q mehonorabūt maxie aūt cōſiliariˀ Iuppiter φιλαιτιοσ q̄rulus uel litiū cupidˀ & amator:φιλοσ amicus αιτια cauſa & accuſatio.¶Illud non perficies:hoc eſt non aſſequeris:non obtinebis.¶Quominus: duæ ſūt partes.¶Quo.i.ut.Velim.m.tua cā.i.minorē pro te & utilitate tua habeam uoluntatem. ¶Aſſequere:perficies.¶Vt mi.laborez: ut minus curē.¶In quam partem:an in bonam:an in malam.¶Accipias.i.id quod tua cā uelim. ¶Libertus apertioribus & pluribus uerbis. ¶Fretus:tutus:confiſus. ¶Officii mei: erga te.quod in nulla re tibi defuit.¶Et beniuolentiæ meæ erga te.¶Certo iudicio.non temere. ¶Suſceptam inceptam.¶Quo ad.quouſq; quamdiu.

Verſus Homeri

Quo ad

rem quidem nunquam:ſed parem me uobis ſperaui eſſe factum nec me hercule aliter uidi exiſtimare uel Gn.Pōpeium quem omnibus:qui unquam fuerunt:uel Pu.Lentulum quem mihi ipſi antepono. Tu ſi aliter exiſtimas: nihil errabis: ſi paulo diligentius ut quid ſit ἐξοχ quid nobilitas intelligas: & ſi Athenodorus Sandinis filius quid de his rebus dicat attenderis. Sed ut ad rem redeam me tibi non amicum modo: uerum etiam amiciſſimum exiſtimes uelim. Profecto omnibus officiis meiis efficiam:ut ita eſſe uere poſſis iudicare. Tu autem ſi id agis: ut minus mea cā dū ego abſum debere uidearis: quam ego tua laborare:libero te iſta cura. παρεμοί γεκαι αλλοί οικαι μετημησουσι μαλισα δεμητιεταρευσ. Si autem natura eſt φιλαιτιοσ illud nō perficies quominus tua cauſa uelim.hoc aſſequere ut inquam partem accipies minus laborem: Hæc ad te ſcripſi liberius fretus conſcientia officii mei: beniuolentiaq; quam a me certo iudicio ſuſceptam:quo ad tu uoles conſeruabo. Vale.

M.T.C. Appio pulchro imperatori.S.D.

ET ſi quantum ex tuis litteris intelligere potui: uidebam te hanc epiſtolam quum ad urbem ueniſſes eſſe lecturum:refrigerato iam leuiſſimo ſermone hominum prouincialium: tamen quum tu tam multis uerbis ad me de improborum ratione ſcripſiſſes:faciendum mihi putaui:ut tuis litteris breui reſponderem. Sed prima duo capita epiſtolæ tuæ tacita mihi quodammodo relinquēda ſunt.nihil enim habēt: quod diffinitum ſit aut certū:niſi me uultu taciturnitate

ET ſi hæc epiſtola fere tota ē reſponſiua epiſtolæ Appii.niſi i fine.¶Cōqueſtus eniz fuerat primum qđ Cic.uultu & taciturnitate ſignificaſſet ſe nō eē amicū Appii.quod Cic.dicit ſe nō intelligere. quia nihil fuit.Deinde cōqueſtus erat qđ quū ciuitates prouīciæ decreuiſſent mittere publico ſumptu legationes Romam ad laudandū appium in ſenatu Ci.edicto ſuo & decreto ꝓhibuiſſet ipſas legationes de qua re ſe excuſat diligēter. Addiderat Appius ꝗ Cic.de eius fama in prouīcia detraxiſſet qđ omnino negat Cic.& dicit appium aut hoc īprobe finxiſſe.aut ſi audiuit ab aliquo euz erraſſe.tñ qđ nimis temere & leuiter crediderit. Poſtremo oſtendit ſibi gratum eſſe quod admonitus fuerit de rebus urbanis ab Appio.quem rogat ut agat cum Hortenſio familiari ſuo ut omnino non approbet.ꝗ Cice.remaneat in prouīcia ꝑ duos annos.Breuius domū admonet Appiū ubi nūc ſit.& qd noui ſit Cilicia.¶Videbam intelligebam.¶Hanc meam.¶Ad urbem.in urbe. Significat enim nūc in loco.ut prima quod ad Troiam pro caris geſſerat argis.¶Refrigerato remiſſo diminuto ceſſante ſicut cōtra feruere ponitur pro creſcere & frequentari.¶Leuiſſimo ſermone.ideſt leuiſſimorum hominum ſermone.Prouincialium illius prouinciæ.i.cilicum qui gaudent inter nos diſſidium ponere.¶Multis uerbis.longiore epiſtola.¶Faciendum putaui.i.uiſum eſt mihi.¶Breui.i.paucis uerbis.Capita.capitula primæ partes uel clauſulæ primæ.¶Tacita.ſine ulla mentione & reſponſione.¶Diffinitum determinatum.¶Certum expreſſum.uidentur eniz eſſe ſomnia.q̄ in principio epiſtole ſcribis.¶Vultu faciei qualitate qua poſſumus ſignificare animum noſtrum.utputa ſi rideamus. quum quiſpiam detrahit de honore alterius ſignificamus nos non eſſe ei amicos.quia non rideremus.Quum uero propter illas detractiones.obducimus aut rogamus frontem oſtendimus nos amicos. q̄ nolumus audire eius detractiones dep̄hendi autem uultu amici qualitatem oſtendit Iuuenalis.Deprehendas animi tormenta latentis & egro corpore deprehendas & gaudia.

Ad urbe3 Significare

Nunc in loco

ſumit utrũq;. Inde habitum facies. ℭ Taciturnitate: qa ſi detrahentibus nihil contra reſponderemus: uidemur confirmare: ergo. ℭ Vultu: oſtendendo lætitiam cum tibi detrahebatur. ℭ Taciturnitate: tacendo. & quodãmodo affirmando q̃ de te dicebantur: id me non eſſe tibi amicum. ℭ Pro tribu. i. in tribunali. Nam pro hic pro in ponitur. In tribunali aũt i. cum ius redderem. ℭ In conuiuiis: quibus interfueram. ℭ Hoc totum: quod dicis me ſignificaſſe uultu taciturnitate in tribunali & in conuiuiis me non eſſe amicum tibi. ℭ Nihil eſſe a me. nunquam a me eſſe factum. ℭ Ne quid dicat: quia ex nihilo nihil poteſt elici. ℭ Illud: dixit ſe nulla re oſtendiſſe ſe eſſe inimicum Appio: nec unq̃ ei detraxiſſe: nunc dicit ſe etiã cum ſæpe laudaſſe. ℭ Illud quod ſequitur. ſ. Meos ſermones habitos: dictos a me. ℭ Illuſtres. claros. honorificos. ℭ Ex ſuperiore loco. in tribunali. ℭ Ex æquo: inferiore ut in conuiuiis & cæteris locis. ℭ Laude tua: cum magna tua commendatione. ℭ Et ſignificatione: demonſtratiõe teſtificatione. ℭ Quod ad legatos: reſpondet alii parti epiſtolæ de impeditione legationum. ℭ Elegantius: dignius. ℭ Aut iuſtius. cum maiori iuſtitia. ℭ Egentiſſimarum: pauperrimarũ. ℭ Sumptus: qui imponebantur pro mittendis legationibus. ℭ Poſtulantibus a me: ut imminuerem ſumptus earum neque. n. mea ſponte motus ſum. ut id facerem ℭ Genus legationum. i. quales eſſent omnes legati: qui proficiſcuntur romam. ℭ Tuo nomine: tua cauſa: ut te laudarent. Principes. primates. ℭ Detulerunt ad me: renunciauerunt mihi. ℭ Decerni. ſtatui in prouincia. ℭ Soluendo non eſſent. ſoluere non poſſent: ſoluendi facultatem non haberent. ℭ Hic: tunc: eſt. n. aduerbium temporis ut hic Regina graue; gemmis auroque popoſcit: Impleuitque mero pateram. alias loci: ut hic illius arma hic curruſque fuit. ℭ Vrbanum: ciuilem cultis moribus. ℭ Vt nũc loquimur: quia uerbum erat temporibus Cice. nouum ut oſtendit Quintilianus libr. viii. ubi tractat de ornatu orationis: & adducit hunc locum Cice. iſto genere legationum. i. talibus legationibus quæ nulla neceſſitate proficiſcerentur: ſed tantũ ut te laudarent. ℭ Synadis. qđ eſt oppidũ Phrygiæ ad cariæ fines unde marmora effodiuntur: quæ ſynadica dicuntur. ℭ Id. ſ. te non delectari hoc genere legationum. ℭ Primum. ſ. dicebam. Appium Clodium. ſ. te. ℭ Myndeſium: Myndum oppidum cariæ. ℭ Sponte: per ſeipſum. i. ſua cauſa & non teſtimonio legationum. ℭ In ea. n. dicit quare potius dixerit Myndenſium: quam aliorum populorum quia in ea ciuitate mentio facta eſt de hac re. ℭ Senatui: a ſenatu: datiuus pro ablatiuo. ℭ Deinde. ſ. dicebam. ℭ Accidiſſe: contra eorum uoluntatem eueniſſe. ℭ Eorũ cauſa. ut eos laudarent. ℭ Tempus: occaſionem dari. ℭ Laudandi: eos quorum cauſa ueniſſent. ℭ Studia dicebam mihi placere uoluntatem eorum. quod eſſent grati erga te propter merita tua bene adminiſtratæ prouinciæ. ſed. ℭ Conſilium. deliberationem proficiſcendi Romam tua cauſa. ℭ Minime nec quia ut dixi tua ſponte ſatis eſt laudatus ſenatui & Popu. Roma. ℭ Officium ſu. i. ſi uellent demonſtrare ſe eſſe gratos. ſicut eos eſſe decet. ℭ Laudaturum ſubaudi dixi. ℭ Eſſet fun. offi. ueniſſet Romam ad laudandum te. ℭ Sumptu ſuo. proprio: non autem ſumptu publico: qui exigitur contra uoluntatem multorum. ℭ Conceſſurum, permiſſurum: ut fungerentur officio. ℭ Legitimo. ſcilicet ſumptu. ideſt honeſto. moderato. ℭ Infinito. nimio & immoderato. Eſſe. n. q. quoſdam exiſtimaſſe. ℭ Quaſi. cõ. q. d. debita opera & tantummodo ad hoc. ut impedirem legationem. & non prodeſſem prouinciæ. ℭ Accõmodatũ. adaptũ. factũ. ℭ Iam. inceptiua particula in hoc loco. ℭ Diſputant. pferunt. ℭ Hæc. talia. ſ. me feciſſe edictũ de induſtria. ut impedirẽ legationes tua cã pfecturus. ℭ Cuius. alicuius. ℭ Patent. ſunt expoſitæ qđ eſt ſignũ i conſtantiæ & amoris non ueri. ℭ Nam inquit Ci. in Lælio de amicitia. Addendum eodem ut nec criminibus inferendis

ſignificaſſe me tibi non eſſe amicum: idque pro tribunali quum aliquid ageretur: & nonnullis in conuiuiis intelligi protuiſſe. hoc totum nihil eſſe poſſum itelligere: ſed quum ſit nihil ne quid dicatur quidem intelligo. Illud quidẽ ſcio meos multos & illuſtres & ex ſuperiore & æquo loco ſermones habitos cum tua ſumma laude & cum magna ſollicitudine & ſignificatiõe noſtræ familiaritatis ad te uere potuiſſe deferri. Nam quod ad legatos attinet: qd a me fieri potuit: aut elegantius aut iuſti⁹: quam ut ſumptus egentiſſimarum ciuitatum minuerem ſine ulla imminutione dignitatis tuæ præſertim ipſis ciuitatibus poſtulantibus? Nam mihi totum genus legationum tuo nomine proficiſcentium notum non erat. Appameæ cum eſſem multarum ciuitatum principes ad me detulerunt ſumptus decerni legatis nimis magnos: quum ſoluendo ciuitates non eſſent. Hic ego multa ſimul cogitaui: primum hominem non ſolum ſapientem: uerum etiam ut nunc loquimur urbanum non arbitrabar iſto genere legationum delectari: Idq; me arbitror ſynadis pro tribunali multis uerbis diſputauiſſe. Primum Appium clodium ſenatui populoq; Romano non myndeſiũ teſtimonio: in ea enim ciuitate mentio facta eſt: ſed ſua ſponte eſſe laudatum: deinde me uidiſſe iſta accidiſſe multis: ut eorum cauſa legationes romam uenirent: ſed his legatiõibus nõ meminiſſe ullũ tẽpus laudandi aut locũ dari: ſtudia mihi eorũ placere q̃ i te benemerito grati eẽnt: cõſiliũ tuum totũ uideri minime neceſſarium. Si aũt uellent declarare in eo officium ſuum laudaturum me ſi quis ſuo ſumptu functus eſſet officio: conceſſurum: ſi legitimo: non permiſſurum ſi infinito. Quid enim reprehendi poteſt: ni

Soluendo non eſſent
Hic
Vãus

Synadis
Synadica
Marmora
Mynd

delectetur amicus:nec credat oblatis quæ pertinēt omnia ad inconſtantiam. Idem in eodem libro paulo inferius. Iam deinde non ſolum ab alio oblatas criminationes repellere:ſed neq3 ipſum quidem eſſe ſuſpitioſum: ſemper aliquid exiſtimantem ab amico eē uiolatum. ¶Edictum:decretum. ¶Publicani:qui publica tractant & conducunt. ¶Samum: ſamos tantummodo dicitur pro inſula. Same uero & ſamus pro urbe dicitur. auctor Strabo libro. x. ¶Romæ cū eſſe; romæ ubi nihil ſuſpicabar de huiuſmodi legationibus. ¶Addidi:occurrit obiectioni: ne diceret eum forte poſtea conſulto id addidiſſe. ¶Caput:capitulum quod ego tranſtuli de tuo edicto in meum. ¶In capite:de minuendis ſumptib?. ¶Noua:a te nō cogitata. ¶Salutaria:utilia. ¶Quibus:ſalutaribus. ¶Delector: qa cum præſim prouinciæ:omnia refero ad eius utilitatem. ¶Offenderez te facerē cōtra te. ¶Trāſlatitium:fictitium in me falſo tranſlatū. ¶Neq3.n.reddit rationem quare hoc ſit trāſlatitiū. ¶Priuatæ rei.ſed potius cā publica. ¶Legari.mitti ſubaudi eos. ¶Qui mittebantur.ſ.Romam. ¶Tibi.n.q.qui gereras magiſtratum. ¶Non priuata ſua:non ipſorum tantum prouincialium. ¶Edixi:decreui ſtatui. ¶Iniuſſu meo ſine mandato. ¶Excluſi:excepi. ¶Perſequi me:uenire ad me.q eram ad modum lōge. ¶Taurū montem quem Ci.tranſierat. ¶Ridiculum.dignum riſu. qa ſine ratione dictum. ¶Quid.n.erat hoc dicit nullam fuiſſe cauſaz quare eum pſequerentur trans Taurum. quia anteq̄ tranſiret Taurū:ita egerat iter ſuum:ut nō modo ille legationes:uerum etiam legationes oīum ciuitatum potuerint eum conuenire.

Diœceſis ¶Ad iconiū.unde pauloante mouerat caſtra. ut ī ſuperioribus epiſtolis oñdit. ¶Diœceſiū diœceſis ſcribitur p œ diphthongum:& ſignificat gubernationē admiſtrationē. nam Διοικεω ſignificat guberno:ergo diœceſiū.iuriſdictionū.gubernationum ꝓuinciæ. ¶Cis:citra. ¶Magiſtratus officiales.

Philomelum ¶Philomeli. qđ eſt oppidum phrygiæ in magna planicie a ſeptētrione.auctor Strabo. ¶Iſtius generis huiuſmodi quæ mitterentur cauſa laudādi te. ¶Atq3.dicit ſe nihil decreuiſſe ſua ſponte de huiuſmodi legationibus.niſi quod poſtulationibus principum ciuitatis coactus eſt facere. ¶Remittendo.pro dimittendo. ¶Poſtulauiſſent.rogaſſent. ¶In uenditionem tributoruz.quia plerunq3 uenduntur tributa his qui poſtea ea exigunt ſine ulla clementia. ¶Acerbiſſimam, crudeliſſimam accipiendo pignora & ſubhaſtādo bōa eorum qui debent tributa. ¶Capitū atq3 hoſtioruz.quæ per capita & per oſtia fit & imponitur. ¶Inducerentur imponerentur. & quaſi in malam conſuetudinem reducerent. ¶Minime neceſſarii. & ideo non tollerabiles. nam ſumptus neceſſarii etiam ſi ſint graues. æquius tollerantur. ¶Suſcepiſſem aggreſſus eſſem ut defenderem. ¶Adductus.motus. ¶Miſeriis calamitatibus. Perditas afflictas conſumptas. ¶Per ſuos magiſtratus latenter pulſat Appium. ¶Non negligens liptote ideſt diligentiſſimus. ¶Non debuiſti. ut oſtendimus ſupra ſe officiū boni amici & conſtantis. ¶Aliis multi enim ſunt qui multa fingunt & ea falſa attribuunt amicis quos peſſimos eſſe oſtendit Ora. in ſermonibus his uerbis. Fingere qui non uiſa poteſt. ſecreta tacere qui nequit. ¶Hic niger eſt hunc tu Romane caueto. Minime liberale. minime honeſtum. ¶Ego probat quod unquam detraxerit de fama Ap. neq3 enim conſequens eſt.ut qui ſtudeat alium honorare detrahat de eius fama.ſe autem dicit ſtuduiſſe honorare Appium.cuz retulerit ad generū eius ad Phaniā libertū. & Laptā ꝑfectū fabrū ſuorū.in quem locū appius uellet eū uenire.ſc.n. uetu⸗

ſi quod addis uiſum eſſe quibuſdam edictum meū quaſi conſulto ad iſtas legatiōes impediendas eſſe accommodatum. Iam uero mihi non tantum uidentur iniuriam facere hi:qui hæc diſputant:quam hi quorum aures ad hāc diſputationem patent. Romæ compoſui edictum nihil addidi niſi quod publicani me rogarunt:quum Samum ad me ueniſſent:ut de tuo edicto totidem uerbis tranſferrem in meum diligentiſſime ſcriptum:caput eſt quod ptinet ad minuendos ſumptus ciuitatum quo ī capite ſūt quædam noua ſalutaria ciuitatibus:quibus ego magnopere delector. hoc uero ex quo ſuſpicio nata eſt me exquiſiuiſſe aliquid in quo ego te offenderem:tranſlaticium ē. Neq; enim eram tam deſipiens:ut priuatæ rei cauſa legari putarem. Qui & tibi non priuato & pro re non priuata ſua ſed publica. non in priuato:ſed ī publico orbis terre conſilio. i. in ſenatu ut gratias agerent mittebantur:neq; enim quum edixi ne quis iniuſſu meo proficiſceretur excluſi eos qui me in caſtra:& qui trans taurum perſequi non poſſent. Nam idem maxime in tuis litteris irridendum. Quid enim erat quod me perſequerentur in caſtra taurumue tranſirent:quum ego laodicea uſq; ad Iconium iter ita fecerim:ut me omnium illarum diœceſium quæ cis taurum ſunt omniumq; earum ciuitatum magiſtratus legationeſq; conuenirēt:niſi forte cœperit poſtea legare:quā taurum ego tranſgreſſus ſum quod certe non eſt ita:quum enim Laodiceæ: Apameæ quum Sinadis: quum Philomeli:quum Iconii eſſem Quibus in opidis omnibus cōmoratus ſum. Omnes iam iſtius generis legationes erant conſtitutæ atq; hoc tamen te ſcire uolo: me de iſto ſumptu legationum aut minuendo:aut remittendo decreuiſſe nihil:niſi quod principes ciuitatum mane poſtulaſſent a me in uenditionem tributorum: & illā acerbiſſimā exactionē: q̄ tu nō ignoras capitū atq; oſtiorū:inducerētur ſumptus minime neceſſarii. Ego aūt quū hoc ſuſcepiſſem:nō ſolū iuſtitia:ſed etiam miſericordia

quocunq; ueniſſet. Ergo non eſt ueriſimile: quod cogitauerit ei detrahere. ¶ Ad li. ad phaniam: ut ſupra: in aliis. epiſtolis. ¶ Prefectum fabrum: Lepram ut ſupra. ¶ Venire. ut mecum loqui poſſes. ¶ Quare concludit huiuſmodi ſermones delatos. quod Cice. ei detraxiſſet. omnino non fuiſſe credendos. auctoritate eorum qui de amicitia ſcripſerunt ut probauimus ſupra ex Lælio Ciceronis. ¶ Auctoribus doctoribus ſuaſoribus. i. doctiſſimorum uirorum ſententia. ¶ Gereda colenda ſeruanda. ¶ Orationis detractoriæ. & transferendi criminationes falſas in amicum. ¶ Tollere remouere non credere. ¶ Diſputabant. oſtendit quid debuerit facere Appius. quia debuerat refellere criminationes. quæ ad ſe defere

adductus ut leuarem miſeriis perditas ciuitates. & perditas maxime per magiſtratus ſuos: non potui in illo ſumptu non neceſſario negligens eſſe. Tu quum iſtiuſmodi ſermones ad te delati de me ſunt: non debuiſti credere. Si autem hoc genere delectaris: ut qua tibi in mẽtem ueniant aliis attribuas: genus ſermonis inducis in amicitiam minime liberale. Ego ſi in prouincia detrahere tuam famam unquam cogitaſſem: non generum tuum. Cn. Lẽtulum: neque ad tuum libertum Brunduſii: neque ad præfectum fabrum corcyre: quem in locum uenire uelles retuliſſem. Quare potes doctiſſimis hominibus auctoribus: quorum ſunt in amicitia gerenda præclariſſimi libri ſcripti: genus hoc totũ oratiõis tollere. diſputabant. ego contra diſſerebam: dicebant. ego negabam. An mihi de te nihil eſſe dictum unq̃ putas: neque hoc neque cum laodiceam uenire me uoluiſſes: taurum ipſe tranſiſti: quod iiſdem diebus meus conuentus erat apameæ ſynadæ Philomeli: tuus tharſi: non dicam plura: ne qua te obiurgem: id ipſum uidear imitari. Illud dicam: ut ſentio ſi iſta que alios loqui dicis: ipſe ſentis tua ſumma culpa eſt. Si autem alii tecum hæc loquuntur: tua tamen quod audis culpa non nulla eſt. Mea ratio in tota amicitia noſtra conſtans. & grauis reperitur. Quod ſi quis me aſtutiorem fingit quid poteſt eſſe incallidius: quam quum te abſentem ſemper defenderim. cum præſertim mihi uſum uenturum non arbitrarer: ut ego quoque a te abſens defendẽdus eſſem? Nunc committerem ut tu iure optimo me abſentem deſerere poſſes. Vnum genus excipio ſermonis i quo perſæpe aliquid dicitur: quod te putem nolle dici: ſi aut legatorum tuorum quiſpiam: aut præfectorũ: aut tribunorum militum maledicit. Quod tamen ipſum nõ mehercule adhuc accidit me audiẽte. ut aut grauius diceret

bantur ad Cice. ſicut ipſe refellebat ad ſe delatas. ¶ Diſſerebam diſputabam credo eſſe uerba ſumpta ab aliquo qui dicat in amicitia ita eſſe faciendum. Contra ea quæ mihi deferebantur. ita ut facere debueras. ¶ De te. quod faceres contra honorem meum. ¶ Neq; hoc quidem. ſ. putas eſſe dictum. ¶ Venire me ſicut indicauerat mihi Lẽ. ¶ Clodius ut in præcedentibus epiſtolis eſt uiſum. ¶ Conuentus. i. iuriſdictio quia illuc conueniebant populi ubi erat procõſul. Apamea. & Laodicea Phrygiarum urbiũ maxime ſunt. ¶ Tuus Tharſi qa illic decernebas ſtatuebas iudicabas foru; habebas, ut ſupra in epiſtola quæ incipit. Cum meum factum tunc enim maliuoli hoies detulerant Cice. Appium præiudicare eius honori quia adhuc ita prouinciam adminiſtraret. quaſi Ci. pro nullo eſſet. ¶ Id ipſu; quod attribuã tibi. quod in mentem uenerit. ¶ Obiurgem accuſem te. quia te accuſo ꝙ id feceris. ¶ Si iſta dilẽma argumentum. quod ex utraq; parte cõcludit. ¶ Ipſe ſentis. ipſe iudicas & credis. ¶ Culpa quia temere credis. ¶ Sinautem altera pars argumenti. ¶ Quod audias. ꝙ his pate facias aures. quia non deberent aures tuæ patere delationibus iſtorum. ¶ Nonnulla aliqua ſed maior q̃ ſuperior. ¶ Quod ſi quis argumentatur aliis rationibus. ꝙ nulla fieret cauſa quare debuerit ei detraheř. & occurrit obiectioni. ſi quiſpia; fortaſſe diceret eum eſſe callidum & uerſutum. quod quidem eſſe nõ poſſet. ſi ei detraheret. quem ante laudaſſet eo tẽpore quo nõ ſperabat euenturum ut in aliqua re poſſet poſtea laudari ab Appio. nunc aute; cum egeat huius fauore. quomodo ueriſimile eſt quo egiſſet ut mereretur ab eo deſeri. ¶ Fingit putat. ¶ Aſtutiore; comparatiuum pro poſitiuo. ¶ Quid poteſt. oſtendit quod hæc eẽnt contra aſtutiam. quæ dicitur feciſſe. ¶ Incalidius ſtolidius ſimplicius. ¶ Vt ordo ẽ quid poteſt eſſe incalidius. q̃ committere ut tu optimo iure me deſerere poſſes. quum te abſentem defenderim. cum præſertim non arbitrarer &c. ¶ Defenderim. olim romæ. ¶ Te abſentẽ ab urbe. quum eſſes in ꝓuincia. ¶ Præſertim non fortaſſe dicatur feciſſe ut ide; ab eo poſtea acciperet. ¶ Vſum uenturum euenturum. ¶ Nã uſu uenire euenire & cõtigere ſignificat. ¶ Abſens nunc quum ſuum in prouincia. ¶ Quoque ſicut te defenderam̃. ¶ Committere facere. ¶ Iure optimo merito ipſo iuſtiſſima cauſa qui ſi tibi detraherem nunc. merito me deſerere poſſes. ¶ Vnum genus in uno tantum dicit Cice. ſe fortaſſe offendiſſe Appium ſi fortaſſe audiuit aliquos ex tribunis uel præfectis Appii minus honorifice de eo loquentes: quod tamen etiam dicit ratum fuiſſe. ¶ Excipio quia dixi me nunquam cogitaſſe detrahere tibi excipio. ¶ Vnum ge. ſe. quendam loquendi modum. ¶ Nolle dici quia non uideatur eſſe tibi honorificũ & declarat quod ſit illud. ¶ Sinautem. q. i. aliquis maledi. male loquitur de te quod ipſum. ut malediceret de te. ¶ Me audiente coram me. ¶ Grauius aſperius. ¶ Impurius inhoneſtius. ¶ In eo genere. in eiuſmodi ſermone.

Apamea Laodicea

Dilẽma

Vſum uenire

¶Minus fœlicem: moderate eum repræhendit. nolit dicere: te male tractaſſe prouinciam: ſed fuiſſe infœlicem non tua
culpa ſed aliorum improbitate: iniquitate aliorum: qui eſſent ſub te in adminiſtratione prouinciæ: quorum improbitate
dedecus ad te redundauit. ¶Hos: tales dicit quare hos ſermones audierit. & eos non repræſſerit: ne audiret. ¶Tuam
exiſtimationem: tuam auctoritatem. & dignitatem: quia non tua ſed aliorum culpa diceris minus fœlix fuiſſe. ¶Non
lac. i. non captaui. non prouocaui. non quæſiui: aut inuitaui. ¶Repreſſi. i. uetui dici. ¶Si quis eſt dilẽmate quodã oſten
dit omnino contemnendos eſſe eos: qui iſta deferunt Appio de Cicerone. dicit enim ſe reconciliatum eſſe Appio bona fi
de: quo ſi quis fortaſſe credit: dicit ꝓpter hoc
ſe non probari perfidum, ſed potius eum qui
nõ credat. & eſt prima pars argumẽti. ¶Coar
guit. comprobat. redierat enim in gratiaȝ ut ui
ſum eſt ſuperius: reditus in gratiaȝ illuſtris &c.
¶Indicat ſuaȝ: quia qui perfidus eſt. credit &
exiſtimat alios eſſe perfidos. ¶De te quem eo
dem modo exiſtimat non bona fide eſſe recon
ciliatum: ſicut nec me. ¶Sinautem: altera ps
argumenti. ¶Diſſimilitudine: quia alia ſunt
mea alia fuerunt tua inſtituta. ¶Recte. ſ. quia
uterqȝ noſtrum habuit rationeȝ iuſticiæ & ho
neſtatis in his quæ a nobis ſtatuta ſunt. ¶Nõ
ideȝ quia ego aliter & tu aliter ſtatuiſti. ¶Hũc
talem uirum: cui nõ placent mea inſtituta. quũ
ſit recta: quia diſſentiunt a tuis: quia mea ma
gis reſtrinxerunt impẽſas q̃ tua. ¶Liberalitas
latenter & caute mordet Ap. ꝙ prouinciam ni
mis magnis ſumptibus oneraſſet: quoniam cũ
large expenderet: large etiam pecuniam exige
bat ꝙ ſe facere nolle dicit. & ꝓpter aſperitatẽ
temporum & quia natura eſt reſtrictior ad lar
giendum de alieno quod latenter ſignificat fe
ciſſe Appium. ¶Liberalitas: noluit dicere lar
gitas: aut prodigentia: q̃ tñ intelligit. ¶Patuit
apparuit. ¶Vt tanq̃. ¶Nobiliſſimi cui a natu
ra ſit ingentia liberalitas. quia nobiles ſolẽt eẽ
liberaliores. ¶Noſtra liberalitas. ¶Anguſtior
tenuior. ¶Prolixa larga: ut Te. Accipit nemo
Prolixuȝ melius neqȝ prolixius ideſt largius. ¶Limita
Limitare bit: moderabitur: minuet: præſcribet. ¶Poſte
rior: ſequens poſt tuum magiſtratum. ¶Triſti
ciam: infœlicitatem: quia ſunt aliqui anni aſpe
riores: qui non poſſunt ferre ſumptus ſolitos.
¶Natura: ingenio meo naturaliter: quod offi
cium eſt iuſticiæ: neque enim ut ipſe in. i. offi. in
quit: eripiendum eſt alii quod aliis largiamur.
¶Temporibus: ſcilicet triſtibus. ¶Mouentur
efficiuntur. & eſt alia ratio quare ſit reſtrictior
eſt autem ſenſus & ordo. & cum iiſdem tempo
ribus triſtibus & malis quibus alii mouentur.
¶Iiſdem ego. m. me non eſſe acerbum eis, ut
ſim dulcis mihi. i. ut mouear: nõ uelle quærere
commodum meum cum incommodo aliorum
quod qui facit eſt acerbus aliis ut ſit dulcis ſi
bi. ¶Acerbum iniquum. ¶Sibi. i. ipſi: ſcilicet
aliis. non eſſe legendum eſt. & nõ me eſſe. quo
niam ita in emendatis codicibus legitur. & ali
ter ſenſus ſtare non poteſt. ¶De rebus. oſtẽdit
duplici de cauſa ſibi gratum fuiſſe ꝙ ab eo red
ditus ſit certior de rebus quæ romæ fierent. & quia intellexit ea quæ cupiebat de rebus urbanis. & quia cognouit man
data ſua fuiſſe curæ appio: cui mandauerat ut ſæpe ad ſe ſcriberet. ¶Per ſe. ſponte ſua. ¶Tum alia cauſa. ¶In q̄bus
mandatis. ¶Negocii. adminiſtrandæ prouinciæ. ¶Oneris. onerosi officii. ideſt ne aliud onus addatur mihi. ut faciã plu
ra. quam facio aut feci. ¶Accedat addatur. ¶Aut temporis. i. plus temporis maneam in prouincia. q̃ erat mihi ſtatutũ
ideſt ultra annum. ¶Aut ſentit. iudicauit ſententiam. & opinionẽ habuit propter me. ¶Decedat de hac ſententia bima
omittat etiam hanc ſñiam duorum annorũ de cõmoratione mea in prouincia. ¶Bima duorum annorum ſenſerat enim

aut impurius quam mecum cocyræ Clodius eſt locutus
quum in eo genere maxime quereretur te aliorum impro
bitate minus fœlicem fiuſſe. Hos ego ſermones qui &
multi ſunt: & tuam exiſtimationem: ut ſentio: non offen
dunt nõ laceſſiui unquam ſed nõ ualde repreſſi. Si quis
eſt qui neminem bona fide in gratiam putet redire poſſe
non noſtram is perfidiam coarguit. ſed indicat ſuam ſi
mulque non de meis peius quam de tuis exiſtimat. Sin
autem quem mea inſtituta in prouincia non delectant:
& quadam diſſimilitudine inſtitutorum meorum ac tuo
rum lædi ſe putat: quum uterque noſtrum recte fecerit:
ſed non idem uterque ſecutus ſit: hunc ego habere ami
cum non curo. Liberalitas tua in prouincia ut hominis
nobiliſſimi latius patuit: noſtra ſi anguſtior: & ſi de tua
prolixa beneficiaque natura limitabit aliquid poſterior
annus: propter quandam triſtitiam temporum non de
bent mirari homines: quum & ipſe ſemper natura ad lar
giendum ex alieno fuerim reſtrictior: & temporibus qui
bus alii mouentur iiſdem ego mouear: nõ eſſe acerbum
ſibi ut ſim dulcis mihi. De rebus urbanis quod me cer
tiorem feciſti: quum per ſe mihi gratum fuit: tum quod
ſignificaſti omnia mea mandata tibi curæ fore. in quibꝰ
unum illud te præcipue rogo: ut cures: ne quid mihi ad
hoc negocii aut oneris accedat aut temporis. Hortenſi
umque noſtrum collegam & familiarem roges: ut ſi unq̃
mea cauſa quicq̃ aut ſenſit: aut fecit: de hac quoque ſentẽ
tia bima decedat: quo mihi nihil põt eſſe inimicitiꝰ. De
noſtris rebus: quod ſcire uis: Tharſo nonis octobris ama
num uerſus profecti ſumus. Hæc ſcripſi poſtridie eius
diei. quum caſtra haberem in agro moleſtiæ: ſi quid ergo
ſcribam ad te: neq; domum unquã ad meos litteras mit
tam: quin adiungam eas quas tibi reddi uelim. De pthiſ
quod ſequeris: fuiſſe nullos puto: Arabes qui fuerunt ad

Hortenſius cum multis aliis:ut Ci.per duos annos remaneret in prouincia:de qua ſententia ut recedat.uult enim roga ri ab appio.℄Quo:qua ſnia bima.℄Inimicitius:magis aduer ſum quia nihil eſt quod min⁹ uellem.℄Amanũ ue.hæc propoſitio uerſus eleganter nominibus locorum poſtponitur:ut italiam uerſus:romam uerſus. Amanus autem mons eſt ut ſupra docuimus inter Ciliciam & antiochiam.Pomponius mella:prima eſt reliqua pars Syriæ: cui antiochiæ cognomen additur.& in ora eius urbs Seleucia:hippatos & cætera.Tum mons amanus.& ab eo ſtatim Miriandros. & Cilices.℄Poſtridie eius diei,i,die qui eſt poſt nonas octobris.℄Moleſtiæ.nomen eſt loci in Aſia.℄Adiungam: illis quas mitto ad meos.℄De parthis:quæſierat n.Appius a Cicerone an parthi ingreſſi eſſent prouinciam:quia audierat tumultum in ea fuiſſe.itaq; reſcribit Cicero ſe arbitrari nullos fuiſſe.℄Qui fuerunt.in prouincia. ℄Admixto ornatu parthico: quia Arabes acceperunt habitu; armaturæ parthorum:qui omnes dicebantur reuertiſſe in prouinciam ſuam. ℄Hoſtem. pro hoſtes.℄De quo.ſtatu reip.℄Sollicitus: anxius.℄Noſtrum mihi amicũ tibi etiã affinitate coniunctum: quia filius Pompeii erat gener appii:ut ſupra uiſum eſt. — Verſus Amanus.

mixto particho ornatu dicuntur omnes reuertiſſe. Hoſtem eſſe i ſyria negãt ullum. Tu uelim ad me ſæpiſſime & de tuis reb⁹ ſcribas:& de meis:& de reip. ſtatu:de quo ſum ſolicitus:eo magis:ꝗ ex tuis litteris cognoui pompeium noſtrum in hiſpaniam iturum. xxxvij Vale.

M.T.C. Appio Pulchro Impera.S.D.

Vix tandem legi litteras dignas appio Clodio plenas humanitatis:officii:diligẽtiæ aſpectus uidelicet urbis: tuam tibi priſtinã urbanitatẽ reddidit: nam quas ex itinere antequam ex aſia egreſſus es ad me litteras miſiſti:unas de legatis a me prohibitis proficiſci:alteras de apameorum ædificatione impedita legi perinuitus:ita conſcientia mea conſtantis erga te uoluntatis reſcripſi tibi ſubiratus. His uero litteris lectis: quas Philotimo liberto meo dediſti:cognoui intellixiq; in prouincia multos fuiſſe qui nos quo animo inter nos ſumus eẽ nollent. Ad urbem uero ut acceſſeris:uel poti⁹ ut primum tuos uideris:cognoſcere te ex his quam in te abſentem fide: qua in omnibus officiis tuendis erga te beniuolentia & conſtantia fuiſſem. Itaque quanti illud me exiſtimare putas:quod eſt in tuis litteris ſcriptum:& ſi quid acciderit quod ad meam dignitatem pertineat:& ſi uix fieri poſſit:tamen te parem mihi gratiam relaturum. Tu uero facile facies. Nihil eſt enim quod ſtudio & beniuolentia uel amore potius effici non poſſit. Ego & ſi ipſe ita uidebam & fiebam crebro a meis per

Vix tandem. Vt ex ſuperioribus epiſtolis cognitum eſt: cõqueſtus fuerat Appius quod Cice. ædificationem quandam quæ in honorem Appii fieret: impediſſet & quod legationes quæ Romam ad eum laudandum erant profecturæ prohibuiſſet. ita.n. maliuoli quidam rettulerant Appio: anteq̃ ex aſia diſcederet; ſed poſtea quam romam aduenit:intellexit a ſuis qua obſeruantia & conſtantia in tuendis omnibus officiis erga Appiũ fuiſſet.C.itaq; ſcripſerat ad eũ humaniſſime: oſtẽderatq; ſe falſum intellexiſſe.Quamobrem Cicero nunc cum eo iocatur:dicens ſe nunc tandẽ accepiſſe ab eo humanitatis plẽas litteras: qa poſtq̃ uenit ad urbem: urbanitatem priſtinã recuperauit:cum ante ex itinere ſcripſiſſet aliquãdo ruſtici⁹ & aſperius.Deinde ei gratulatur:ꝙ ſcripſerat ſe ſperare triumphum:quem cum primum conſecutus fuerit:rogat ut eum lõga epiſtola certiorem reddat. Poſtea uero rogat eum ut abſoluat libros augurales;quos ei ꝓmiſerat pro quorum remuneratione dicit ſibi diligẽter conſiderandum:quid dignum afferre poſſit.Eũ poſtremo rogat: ut det operam:ut ſupplicationes ei decernantur pro re bene geſta in ꝓuincia de qua dicit quare ſerius ad ſenatum ſcripſerit. Vix tandẽ: poſt multũ tpis:ut uix tandem magnis ithaci clamoribus actus:cõpoſito rumpit uocem.neq; tñ tam refert ad diuturnitatẽ tpis q̃ ad effectum expectantis.℄Dignas Ap.q.d.homine nobiliſſimo:quem quidem humaniorem eſſe decet. ℄Aſpect⁹ n.oſtendit magni intereſſe quibus in locis uerſemur:quia ex aliis ruſticitatem ex aliis urbanitatem trahimus. ℄Vrbis: Romæ.℄Priſtinam:conſuetam ſolitam:non autem recte diceremus priſcam:quia priſcus alienæ & remotæ ætatis eſt priſtin⁹ autem ante actæ.ſed tamen noſtræ ætatis.neque ualdæ remotæ. ℄Reddidit reſtituit quia eam amiſeras cum eſſes inter barbaras gentes in prouinciam.℄Nam quas.dicit quare nunc tandem acceperit ab eo litteras plenas humanitatis.quia ſuperiroes fuerant plenæ quærelæ.℄Ex iti.ex uia.cum romã uerſus proficiſceris.℄Egreſſus.exiuiſti. ℄Vnas diſtinguit quæ ſunt illæ litteræ unas quibus reſpondit in præcedenti epiſtola.℄Alteras.de ædificatione qbus Ci.reſpondit in epiſtola que incipit.Pluribus uerbis.℄Perinuitus ualde non libenter. ℄Conſcientia.quia ſciebam me nihil egiſſe contra dignitatem & honorem tuum.℄Subiratus.aliquantulum iratus.ut in præcedentibus epiſtolis reſpõſiuis uidere licet.℄Multos maliuolos.℄Nollent dolerent.℄Quo quali.ſ.fido & concordi. ℄Vt poſtq̃.℄Vel potius correctio ẽ.℄Cognoſcere ſubaudi itellexi.℄Ex his.ſ.tuis.℄Obſeruãtia reuerẽtia.℄Oibus officiis:oibus q̃ a me effici deberent.℄Quanti.æſti.quanti facere.q.d.maximi.℄Et ſi qd.ſnia eſt ſumpta ex epiſtola Appii.qa ita ſcripſerat ad Ci.in hanc ſniam quã ponit hic Ci.ſed ubi ille dixerat quã dignitatẽ tuã Ci.qa de ſe loquitur dicit dignitatem meam. ℄Et ſi.q̃q̃.℄Vix fieri poſſit.uix ſit poſſibile.ut mihi parem referas gratiam.℄Relaturum redditurum ut ita ꝓ me faceres.ſicut ego ꝓ te feceram.℄Tu uero.qa Ap.dixerat uix fieri poſſe.ut parem ei gratiã referre poſſet.C.refutat.& di

Priſcus Priſtinus

cit id facile fieri poſſe: qa nihil eſt tam difficile quod non facile ſit uolenti. ¶ Facies. i. referes mihi parẽ gratiam. ¶ Fa cile. quia ille dixerat uix. ¶ Nihil. ratio facilitatis. ¶ Studio. prompta uoluntate. ¶ Vel amore potius correctio eſt. qa plus eſt amor q̃ beniuolentia. quia ex eo beniuolentia naſcitur. ut oſtendit. C. in Lælio de amicitia his uerbis. Amor. n. ex quo nominata eſt princeps eſt ad beniuolentiam coniũgendam. ¶ Ego nunc ei gratulatur ꝙ ſer pſerat ſe ſperare triũ phum. quod & ſi a ſuis ſe ante intellexiſſe dicit. tamẽ oſtendit ſibi gratiſſimum fuiſſe ſe eius litteris cognouiſſe. ¶ ita. ſ. te non dubiam habere ſpem triumphi tui. ¶ De ſpe tua. ¶ Triumphi tibi decernendi. propter res in prouincia geſtas.

litteras cercior: tamẽ maximam lætitiam accepi ex tuis litteris de ſpe minime dubia. Et plane explorata tui triũ phi: neq; uero eam cauſam: quo ipſe facilius cõſequerer. Nam id quidem επικουρειον ſed ẽ me hercule quod tua dignitas: atq; amplitudo mihi eſt ipſa cara per ſe. Qua re quoniam pluris tu habes quam cæteri quos ſcias in hanc prouinciam proficiſci: quod te adeunt fere omnes ſi quid uelis gratiſſimum mihi feceris ſi ad me ſimulat- q; adeptus eris: quod & tu cõfidis: & ego opto litteras mi ſeris. Longi ſubſelii: ut noſter Pompeius appellat iudi- catio & mora: ſi quem tibi item unum alterum ue diem abſtulerit: quid eni poteſt amplius: tua tamẽ dignitas ſu um locũ obtinebit. Sed ſi me diligis: & ſi a me diligi uis ad me litteras quãprimũ lætitia afficiar mittito. Etiã ue lim reliquũ ꝙ eſt promiſſi ac mũeris tui mihi perſoluas: cũ ipſam cognitionẽ iuris augurii cõſequi cupio tũ me hercule tuis incredibiliter ſtudiis erga me, mũeribuſque delector. Quod autẽ a me tale qd deſideras: ſane mihi cõ ſiderandũ ẽ: quo te potiſſimum remunerer genere. Nam profecto non eſt meum: qui in ſcribendo: ut ſoles admi-

¶ Explorata. certa. ¶ Neq; uero. occurrit obiectioni. ne dicatur cepiſſe læticiam de hac ſpe triumphi cauſa ſua. ut ſi triumphus decer neretur Appio etiam ipſe qui multo plura egiſ ſet. honeſtius poſſet petere. ¶ Ipſe ego. ¶ Cõ ſequerer. obtinerem. ſ. triumphum. ſi tu obti- nuiſſes. ¶ Id. ſ. optarem triumphum tibi mea cauſa eſt επικουρειον. i. epicureũ. Epicurei n. ut Ci. multis in locis. omnia ad ſuã uolupta tem. & ad ſuum cõmodum referũt. ¶ Sed me hercule. aduerbium eſt iurãtis & ſubaudi. cœ pi maximam læticiam. ſ. ideo. ¶ Quod. quia. ¶ Per ſe ſua ſponte. propria cã ſua. ¶ Quare infert ex ſupra dictis ſibi gratiſſimum fore. ſi ut primum adeptus fuerit triumphum. cuȝ lit teris ſuis admonuerit. ¶ Pluris accuſatiuus ẽ caſus pluralis numeri. pluris autem intellige ip ſos nuncios uel tabellarios. ¶ Quam cæ. qui ſunt romæ ne fortaſſe diceret. Ab cum poſſe admoneri aliorum litteris. ¶ Quos. nuncios. ¶ Quod rõ quare ſciat plures ꝓficiſci in pro uinciam q̃ alii. quia nemo fere ibat in prouin ciam. qui non adiret ipſum appium. & peteret ſi quid uellet ſcribere. quia cum fuiſſet antea imperator in prouincia. exiſtimabat omnes eũ aliquid etiam habere. de quo uellet ſcribere. ¶ Velis. aut ſcribere aut agi per eos pro te in prouincia. ¶ Simulatq; dictio compoſita. & ſignificat cum primum uel poſtq̃. ¶ Quod tu confidis. quod certo credis te adepturum. & in telligit triumphum. ¶ Longi ſub. ſubſellia di- cuntur ſedes & pulpita in quibus ſpectaban tur ludi a ſubſedendo. Perſ. Troſſulus exultat tibi per ſubſelia leuis. hic autem per contemptum roſtra ſenatorum appellauit ſubſellia. dixit ergo litteras longi ſubſel lii. i. longæ conſultationis & iudicationis. quia in ſubſelliis longo tempore morantur. qui delectãtur ſpectaculis huiuſce modi autem loquendi modum uſurpauit Pompeius in contemptum ſenatorum. qui tãdiu in roſtris morarentur in ſubſel liis hoc eſt pulpitis qui ſpectarent ludos. eſt autem ſenſus mihi rem gratiſſimam feceris. ſi cum primum adeptus fueris triumphum quem confidis te adepturum. miſeris ad me litteras illius longæ deliberationis ſenatus quia quottidie diffe rebat ſenatus hanc deliberationem decernendi triumphum ipſi Ap. Indicatio & mora endiadis eſt. i. iudicationis mora iudicatio autem hoc loco ſignificat deliberationem. ¶ Quem unum. aliquem unum. Alterum ſecundum. i. unum duos aut tris dies prouerbialiter loquutus eſt intelligens aliquot dies ſic Terenti. in And. Poſtq̃ amator acceſſit unus atque item alter &c. i. aliquot amatores. ¶ Abſtulerit eripuerit ne tam cito decernatur tibi triumphus. ¶ Quid. n. parentheſis. ¶ Ampliuſquam. ſ. auferre aliquot dies. Locum ſtatutum ſuum. i. tamen obtinebit triumphum. ¶ Sed oſtendit q̃ ſit cu pidus audiẽdi & intelligẽdi ab eo triumphum eſſe impetratum. ¶ Vt afficiar læti. ut lætor tua cã non mea. ut ſupra di xi. ¶ Et ueli nũc rogat ipſuȝ ut pficiat libros augurales. quos Ci. ꝓmiſerat. ¶ Reliquũ muneris qd' reſtat de munere ꝓ miſſo. nã ptẽ iã ad Ci. miſerat. ¶ Perſoluas. pficias. cõpleas. ¶ Cũ dicit duabus de cãs ſe expectare hos libros Primũ qa cupidus ſit auguralis diſciplinæ q̃ in illis libris optime explicabatur ab Appio. ſed multo magis quia incredibiliter delectet oĩbus muneribus & ſtudiis. q̃ ab appio ꝓficiſcunt. & ita uidet magnifacere igeniũ ei⁹. Sed quoniã poſuit cũ & tũ plus ponderis oſtẽdit eſſe in ſecunda cã. nã tum ut ſæpe diximus magis ſignificat q̃ cũ. ¶ Cognitiõe ſcientia. ¶ Iuris erat ius augurũ ſicut hodie ius pontificũ. ¶ Quod aũt. excuſat ſe apud Appiũ. q aliqd tale ab ipſo cicerone petiuerat. ideſt ut Ci. ẽt aliqd cõponeret quod ad ſe inſcriberet. ad quod reſpõdet Cice. diligẽter ſibi conſiderandum eſſe quo mu nere eum remuneret. ut aliquod tale faciat. ne uideat fuiſſe negligens erga eum. in quem etiam poſſet uideri ingratus. niſi aliqd magnũ redderet. ¶ Tale qddã aliqd tale. quod ex ſtudiis meis ꝓficiſcat. ¶ Non eſt meũ. non decet me non eſt officii mei. ¶ Qui. ego. ¶ Induſtriæ. diligentiæ. ¶ Cõmittere. facere. & ut plurimũ in malam partem accipitur. ſigni ficat enim peccare unde & cõmiſſum peccatum dicitur. eſt autem ordo. non eſt meum qui ponam tantum induſtriæ in ſcribendo. ut tu ſoles admirari cõmittere. ut negligens in ſcribẽdo fuiſſe uideat præſertim & cætera. ¶ Admirari. admi

Epicurei

Simulat que

Subſellia

Endiadis

cũ & tuȝ

Cõmitte re

tabatur enim Appius ſcripta Ciceronis ita eſſe terſa & emendata: ut nihil addi aut repræhendi poſſe uideretur: de quo nunc ſe Cice. latenter laudat. Videar negligens: quod quidem mihi accideret: niſi pro tali & pro tãto tuo munere aliqd egregium excogitarem. quo te remunerem. ¶ Præſertim. addit unam uehementiſſimam cauſam huius diligentiæ adhibenda: quia non ſolum uideretur negligens: ſed etiam ingratus erga talem uirum. ¶ Crimen. culpa: imputatio. ¶ Videbimus. conſiderabimus. ¶ Illud rogat Cice. Appium. ut det operam ſupplicationes ei decerni: ſicut ſponte promiſerat. ¶ Polliceris. ſponte promittis pollicemur. n. ſponte: promittimus rogati. licet interdum hæc confundantur. ¶ Fide. quia dicis eſſe facturum ut fiat quod polliceris.

Cõmiſſum

Polliceor

Promitto

rari: tantum induſtriæ ponam committere: ut ſcribendo negligens fuiſſe uidear: præſertim quum id non modo negligentis: ſed etiam ingrati animi crimen futurum ſit Verum hoc uidebimus. Illud quod polliceris uelim pro tua fide diligentiaque & pro noſtra non iſtituta: ſed iam inueterata amicitia cures enitare: ut ſupplicatio nobis quam honorificentiſſime quamprimumq; decernatur omnino ſerius miſi litteras quam uellem. In quo cum nauigandi difficultas fuit odioſa: tum ipſum in diſceſſum ſenatus incidiſſe credo meas litteras: ſed id feci adductus auctoritate & conſilio tuo. Idque a me recte factum puto: quod non ſtatim ut appellatus imperator ſim: ſed aliis rebus additis æſtiuiſque confectis litteras miſerim. Hæc igitur tibi erunt curæ quemadmodum oſtendis: meque totum & mea & meos cõmendatos habebis. XXX Vale.

M.T.C. Appio pulchro Imperatori. S.D.

QVum nobis allatum eſt de temeritate eorum qui tibi negotium faceſſerent: & ſi grauiter primo nuncio commotus ſum: q; nil tã præter opinionẽ meã accider potuit: tamẽ ut me collegi cætera mihi facilia uidebantur: q & in te ipſum maximã ſpẽ: & ĩ tuis magnam hẽbã: multaq; mihi ueniebant in mentem:

¶ Pro fide ergo tua mihi. ſ. ꝓmiſſa. ¶ Nõ inſtituta. non noua & nunc incepta. ¶ Inueterate. iãdiu inter nos acta. & quodãmõ facta uetera. ¶ Enitare: re ipſa perficias. ¶ Supplicatio q̃ ꝑcedebat triumphum. ¶ Iã. n. multa ĩ ꝓuicia fœliciter geſſerat Ci. ꝓ qb⁹ petebat ſupplicationẽ ſibi decerni. ¶ Quẽ honorificẽtiſſime: qa ſupplicatiõe poterãt fieri interdũ cũ maiore honore: interdũ cũ minore. ¶ Quãprimũ petit. n. ut cito decernat. ¶ Oino. excuſat tarditatẽ ſuam litterarꝫ ad ſenatũ de reb⁹ a ſe geſtis ¶ Serius. tardius. ¶ In quo. ĩ qua re: ut ſerius mitterẽ lr̃as. ¶ Dificultas na. oñdit duo icommoda ſibi fuiſſe ĩ his litteris & ꝙ nõ facile poſſent nauigare q̃ uenirẽt ex Ciſlitia. & ꝙ credit litteras ſuas in diſceſſum ſenatus incidiſſe: ſed hãc ultimã cãm ꝙ litteræ ſuæ in diſceſſu ſenatus ĩciderit: dicit nõ fuiſſe ſine rõne. qa Ap. cũ hortatus fuerat ut ita faceret. ¶ Odioſa: moleſtia & ĩgrata mihi. ¶ Incidiſſe: deueniſſe: allatas & redditas eẽ: ¶ In ip. d. ſ. qdã uolũt intelligi: cum ſenatus faceret ſñiarũ diſceſſionẽ: de qua ſatis multa in primo libro diximus: cũ exponeremus illũ locũ in ſecũda epiſtola: ante oportere ſe facere diſceſſionẽ. q̃ cõſules. Alii diſceſſum legẽdũ putãt a diſcedendo. ut intelligamus in ipſum diſceſſum ideſt in contentionem & diſcordiam ſenatus. Harum duarum ſententiarum prima eẽt fortaſſe ꝓbabilior. ſed utraq; nequaq̃ uera. qa neq; diſceſſus uſq̃ legitur ꝓ diſceſſiõe de qua dixim⁹ ex auctoritate. A. G. neq; ci. abſens potuerat ſcire qñ ſenatores facerent ſñiarũ diſceſſionẽ. i. expeditionẽ ergo melius eſt intelligere diſceſſum. cum ſenat⁹ ab urbe diſcederet. qa in maximis caloribus ſolebãt ſenatores rus ſeccedere ualitudinis cã. qđ qdẽ qñ eẽt. Ci. ſatis ſcire poterat ex cõſuetudine. nã hoc maxime auguſto mẽſe fiebat Hora. in epl'is. Quiq; dies tibi pollicit⁹ me rure futurũ. ſextilẽ totũ mẽdax deſideror at q. Si me uiuere uis ſanũ recteq; ualẽtẽ. Quã mihi das ægro. dabis ægrotare timenti Mœcenas ueniã &c. Feci id. ut meæ litteræ ĩciderẽt ĩ diſceſſum ſenatus. ¶ Adductus motus. ¶ Auctoritate grauitate q̃ talis es q facile potueris mihi pſuadere. ¶ Et cõ. ita. n. cõſuluiſti ut facerẽ. ¶ Statim repẽte ſubito. ¶ Vt poſtq̃. ¶ Appellat⁹ ĩpator. i. qa nõ ſtati cũ datũ ẽ mihi nomẽ ĩpatoris uolui ſcribere ad ſenatũ. ¶ Aliis rebus. utputa ꝓuincia bñ conſtituta multis ẽt uictoriis ptis. ¶ Additis. ſ. ad nomẽ ĩperatoris. ¶ Cõfectis æſtiuis finitis æſtiuis. i. educto exercitu ab æſtiuis ad hyberna. nã ut ſupra dixim⁹ æſtiua dñr loca militũ in æſtate. hyberna uero in hyeme. Hæc & de libris auguralib⁹ abſoluẽdis. & de ſupplicatiõe mihi decernẽda. ¶ Oñdis. i. litteris & ꝓmiſſionibus tuis ſignificas te eſſe facturũ. ¶ Me totũ. hoc ſatis poterat eẽ ad declarãda q̃ infra dicet. nã me totum ſignificabat pſonam meam dignitatẽ & rem. & meos oẽs ſed a genere. ut plærunq; facit. deſcendit ad ſpeciem. & declarauit quid ſit me totum. ſ. & mea & meos.

Aeſtiua

hyberna

QVum ẽ. Quũ ĩtellixiſſ; Ci. Ap. ãbitus accuſatũ eẽ cũ hac epl'a cõſolatus ẽ. dicẽs ſe ita cõfidere & ĩ eius innocentia. & ĩ pſidio amicorũ eius. ut nõ dubitet iſtũ laborẽ & uexatiõẽ accuſatiõis fore ei honori. & qa iuidorũ quoq; maliuolẽtia triũphũ obtinere. Ap. ñ poterat. q̃ ſcripſerat ſe cõfidere adeptorũ eẽt. hortat ẽt ei. ut æquo aĩo id ferãt. ſe ãt pollicet oĩno defenſurũ eius nomẽ & dignitatẽ in prouicia. neq; de hoc dicit ſe poſſe rogari ſine iniuria. Rogat deide Appiũ ut det opam. neqd tpis ſibi ꝓroget ĩ ꝓuicia. ut poſſit romæ ſuũ fauorẽ ei pſtare. & quoniã ſcripſerat Appius ſe cognouiſſe ĩcredibilẽ beniuolẽtiã oĩu; ordinũ erga ſe. rñdet Ci. ſe minime mirari. quũ talis ſcit q̃ mereat fauorẽ oĩum bonorũ uirorũ. Multis poſtrẽo uerbis ſe excuſat Cic. ꝙ nõ ĩpediuiſſet legationẽ q̃ ro. mittebat ad laudes ipſius Appii. & adducit rõnes quare id facere nec uoluerit. nec debuerit uſq; ad finẽ epl'æ. ¶ Allatũ nũciatũ. ¶ De temeritate de audacia & ĩprudẽtia. ¶ Faceſſerẽt. n. darẽt tibi laborẽ & ĩpedimẽtũ. nã negociũ pro labore plærũq; ponit. ¶ Grauiter cõmotus uæhemẽter pturbatus. ¶ Prio. n. ſtati ut primũ audiui. ¶ Quod qa. & ẽ rõ quare prio nũcio ſit grauiter cõ

Negociũ

motus. ¶ Præter meam opinionem.i.tam præter meam ſpem:omnia enim exiſtimaſſem potius tibi euentura: q̃ hoc ut accuſaueris. ¶ Vt poſtq̃. ¶ Collegi mihi.diligentius conſideraui. ¶ Cætera:reliqua q̃ pertinent ad defenſionem tuam. Quãob rem Cætera autem dixit quia accuſationem nõ poterat uitare:quæ iam facta erat. ¶ In te ipſum.i.quem ſciebam & ſapiẽtiſſimum & innocentem. ¶ In tuis amicis & propinquis:qui defenſionem tuã fortiſſime ſuſciperent. ¶ Multaq3.ſubaudi & quod multa. ¶ Veniebant in mentem:cogitabantur a me. ¶ Quãobrẽ.i.pp quæ multa.nam quãobrem quum ponitur cauſatiue tam plurali reſpondet q̃ ſingulari. Singulari ſic. Vnum eſt quãobrem omnes te amãdum putent.i. ppter quod unum:plurali ſic. Quattuor ſunt quamobrem imperator maxime laudetur.i.propter quæ quattuor.

q̃obrem iſtum laborem tibi etiam honori putarem fore Illud plane moleſte tuli:quod certiſſimum & iuſtiſſimũ triumphum hoc inuidorum conſilio tibi eſſe ereptum uidebam. Quod ſi tu tanti facies quanti ego ſemper iudicaui faciendum eſſe:facies ſapienter: & ages uictor ex inimicorum dolore triumphum iuſtiſſimum. Ego enim uideo plane fore uiribus:opibus:ſapientiaq; tua uehæmẽter ut inimicos tuos pœnitet intemperãtiæ ſuæ: De me tibi ſic conteſtans omnes deos promitto atq; confirmo p tua dignitate:malo enim dicere quam pro ſalute:in hac prouincia cui tu præfuiſti rogando depræcatoris: laborãdo propinqui auctoritate chari hominis ut ſpero: apud ciuitates grauitate imperatoris ſuſcepturum officia atq; partes. Omnia uolo a me & poſtules & expectes. Vincam meis officiis cogitationes tuas. Quintus Seruilius perbreues mihi a te litteras reddidit:quæ mihi tamẽ nimis longæ uiſæ ſunt. Iniuriam enim mihi fieri putabã quum rogabar. Vellem accidiſſet tempus:in quo perſpicere poſſes quãti te:quanti Pompeium: quem unum ex omnibus facio:ut debeo:plurimi: quãti Brutum facerẽ: quanquam in conſuetudine quottidiana perſpexiſſes: ſicuti perſpicies: Sed quanto accidit ſi quid a me præter

¶ Iſtum laborem: iſtam uexationem. ¶ Honori:ad honorem. ¶ Fore: futurum. ¶ Illud.dicit ſe multum doluiſſe: quũ uideret Appium inuidorum maliuolentia triumphum ut ſperauerat obtinere non poſſe. ¶ Illud.q.d.præceteris omnibus incõmodis tuis. ¶ Inuidorum conſilio. non autem tua culpa: quia cum optime metueras. ¶ Quod.hoc relatiuum refert ſenſum totius clauſulæ:ut ſit ꝙ ſ.triumphum tibi ereptum eſſe inuidorum cõſilio. ¶ Quanti ego iudicaui faciendum: q nũq̃ i talibus fœlicitatem eſſe exiſtimaui:neq3 in maxime expetẽdis eſſe duxi. ¶ Facies ſapienter:qa ſi non magnifeceris:non multum ẽt cruciaberis:ꝙ eis priueris. nam his q̃ expetenda exiſtimantur:moleſte caremus. Hora. in epiſtolis. ¶ Siqd mirabere ponas iuitus. ¶ Ages tri. ex dolore inimicorum.i.triumphabis de dolore inimicorum:qui nolent te triumphare:neq3 ĩtelligit eum eſſe reuera triumphum:quem me ruerat acturum. ſed tantummodo habiturum triumphũ de dolore inimicorum:ſi ipſe æquo aio tulerit hanc iniuriam. & de ereptione triũphali. ¶ Neruis robore uiribus. Ter. ubi tu neruos itendas tuos:q locus non eſt. ut qdam exiſtimant:obſcœne ĩtelligẽdus:ſed neruos robur & uires. ¶ Sapientia.i.ut ſapiẽter tegeras ut facias inimicos tuos pœnitere temeritatis ſuæ. ¶ Intẽperantiæ:temeritatis: qua uſi ſunt i te. ¶ Conteſtans adiurans. & i teſtimonium adducens. ¶ Cõfirmo certifico. ¶ Malo.n.parentheſis. ¶ Malo.eſt ſenſus:ſum magis contẽtus promittere tibi pro dignitate quam pro ſalute:quæ pluris ſolet fieri q̃ dignitas:qa illa ſemel amiſſa nunq̃ recuperatur:dignitas uero poteſt recuperari. ¶ In hac prouincia:cilicia. ¶ Præfuiſti:quam adminiſtraſti ante me. ¶ Depræcatoris.ſ.me ſuſcepturum officia atq3 partes depræcatoris:quia pro te præcabor quecunq3 uidebo eſſe neceſſe. ¶ Laborando:quia propinqui maxime ſolent ſuſcipere laborem pro nobis. ¶ Auctoritate cari: quia q carus eſt plurimum ualet auctoritate qua plurima & maxima plærunq3 efficiuntur. ¶ Grauitate ueneratione quæ mihi habetur propter nomen imperatoris quo appellor. & eſt ordo. Conteſtans omnes deos.ſic promitto atq3 confirmo de me.me ĩn hac prouincia cui prefuiſti. ſuſcepturum officia atq3 partes depræcatoris rogando propinqui laborando hominis.ut ſpero cari apud ciuitates auctoritate imperatoris grauitate:horum autem genitiuoru3 cuiuſlibet ſubaudiẽdum eſt officia atque partes. & eſt diſtributio exornatio rhetorica.quia negocia quedam certa in plures perſonas diſtribuuntur. & articulos quoniam ſingula uerba interuallis diſtinguuntur cæſa oratione. ¶ Cari dilecti. ¶ Vt ſpero uitat arrogantiam.ne affirmet ſe eſſe carum ciuitatibus.dicit autem Ci.ſe nihil prætermiſſuꝝ eſſe.quod pro appio efficere poſſit. ¶ Vt poſtules.poſſis familiariter. & iure quodam amicitiæ petere. ¶ Expectes ſperes credas omnino te impetraturum. ¶ Vincam ſenſus plura in te beneficia conferam quam tu cogitare poſſis. ¶ A te nomine tuo. ¶ Nimis magnæ. propter cauſam ſequentem quia exiſtimabam mihi iniuriam fieri cum a te rogabar qui potius uel petere familiariter uel iubere debuiſſes. ¶ Pompeium filiæ tuæ ſocerum. ¶ Brutum generum tuum hos.n.duos cum magnificaret Ci. ppcos oſtendit neceſſe eſſe ut & appium qui eis affinitate coniunctus erat in omni re tueretur. ¶ Quanq̃ in cũ quo.q.d.ẽt ſi non accidiſſet.ut nunc in prouincia oſtenderem tibi meum erga Pom. & Bru.amorem & obſeruantiam. tum ẽt rõne in cõſuetudine.hoc eſt conuerſatione quottidiana tibi declaraſſem. ¶ Sicuti perſ.quia cum ero romæ faciam ꝙ cognoſces quanti faciam & Pompeium & Bru.qa eorum cauſa nihil erit quod te non ſuſcipiam. ¶ Sed qñ.i.ſed quoniam.nã qñ hoc loco cauſatiuũ eſt nõ tpale. ¶ Ita ac.ita euenit ut pp negocia tua & hic in prouincia & ratione propter accuſationem uel ereptionem triumphi perſpicere quanti facerem Pompeium Bru. & te. ¶ Facinus & ad hoc eſt confitebor

me & maleſeciſſe.& feciſſe contra decus & honorē meum. ſiquid ꝑtermiſero:quod pro te a me fieri debeat. ❡Pontinius:hic fuerat cum Appio in Cilicia:& poſtea remanſerat cum Ci. hunc autem ab appio optime tractatum dicit Cic. eſſe in eum & gratum & beniuolum. ❡Tui be.erga ipſum Pontinium. ❡Præſtat.exhibet:oſtendit. ❡Quam de.propter ſingulare beneficium a te acceptum. ❡Coactus ma.ſuis re.i.non libenter:ſed compulſus negociis ſuis magni ponderis & momenti. ❡A me inui.i.qui omnino uoluiſſem ipſum diſcedere. ❡Vt uidit.i.poſtq̄ cognouit. ❡Intereſſe tua: tuum eſſe cōmodum.ad rem tuam pertinere. ❡Reuertit:rediit.dicimus autem reuerti & reuerſus ſum.reuerto autē raro legimus. Reuertor.n.utimur frequentius.

Quando

Reuerto & reuertor

miſſum fuerit commiſſum facinus :& admiſſum dedecus confitebor. Pontinius q a te tractatus eſt præſtanti ac ſingulari fide:cuius tui beneficii ſum ego teſtis : præſtat tibi memoriam beniuolentiamque : quam debet qui cum maximis rebus coactus ſuis a me inuitiſſimo deceſſiſſet:tum ut uidit intereſſe tua conſcendens iam nauem Epheſo Laodiceæ iam reuertit : talia te cum uideam ſtudia habiturum eſſe innunciabilia:plāe dubitare non poſſum quin tibi amplitudo iſta ſolicitudo futura ſit: ſi uero efficis:ut cenſores creentur:& ſi ita geſſeris cenſuram: ut debes & potes non tibi ſolum ſed omnibus tuis uideo in perpetuum ſummo te præſidio futurum. Illud pugna & enitere nequid nobis temporis prorogetur ut quum tibi hic ſatiſfecerimus iſtic quoq; noſtrā in te bēiuolentiam nauare poſſimus:quæ de hominum atque ordinum omnium erga te ſtudiis ſcribis ad me minime mirāda & maxime iucunda acciderunt:eademque ad me perſcripta ſunt a familiaribus meis. Itaque capio magnam uoluptatem:cum tibi cuius mihi:amicitia:non ſolum ampla:ſed etiam iucunda eſt:ea tribui quæ debeantur. Tum uero etiam remanere nunc in ciuitate noſtra ſtudia probe omnium conſenſu erga fortes & induſtrios uiros : quæ mihi ipſi una merces ſemper tributa eſt laborum & uigiliarum mearum. Illud uero mihi permirum accidit tantam temeritatem fuiſſe in eo adoleſcente : cuius ego ſalutem duobus capitis iudiciis ſumma contentione defendi ut tuis inimicitiis ſuſcipiendis obliuiſceretur : patroni omnium fortunarum ac rationum ſuarum:præſertim quū tu omnib9 uel ornamētis uel ꝑſidiis redūdares: illic(ut leuiſſie dicā)multa deeſſet. Cuius ſermo ſtultus

❡Talia.ſenſus eſt ſatis clarus talis cū uideā te habiturum talia ſtudia: hoc eſt tales uoluntates & animos promptos talium uirorū.qualis eſt Pontinius:qui omnia diligenter facit:q̄ ad tuam utilitatem pertinere exiſtimat. ❡Nō poſ.d.i.omnino confido:qd' hæc. ❡Solicitudo.i.anxietas:quam nunc tibi ꝑbent inuidi tui: erit tibi. ❡Amplitudo.i.incrementum dignitatis:& conuertetur in honorem tuum. ❡Si uero:procurabat.n.Appius ut cenſores crearent inter quos & ipſe creari uolebat. ❡Geſſeris: adminiſtraueris. ❡Vt de.propter imitationē illius proaui tui clariſſimi cēſoris Appii cæci. ❡Et po.quia es ſapientiſſimus & doctiſſim9. ❡Præſidio:adiumento: plurimum.n.prodeſt poſteris uirtus & gloria maiorum ſuorū:quorum cauſa & memoria multa aſſequūtur:quæ aliter aſſequi non poſſent. ❡Pugna:contende contra eorum ſententiam:qui in alterum annū adminiſtrationem prouinciæ mihi prorogari uolunt. ❡Hic:in prouincia. ❡Iſtic quoque: etiam romæ ubi tu es. nam ut ſupra diximus hic ad perſonam loquētis refertur:iſtic ad perſonam ſecundam:illic ad perſonam abſentē. ❡Satiſfecerimus:fecerimus pro te : quæ debuerimus & potuerimus. ❡Nauare:diligēter præſtare. Voluntate.ſ.bona & prompta. ❡Minime mi.minime digna admiratione. ❡Et:ꝓ ſed ponitur. ❡Eadem.quæ ſcripſiſti. ❡Cum tri.i.& tribui. ❡Tum.i.&.ſed magis ſignificat q̄ cum ut ſæpius diximus. ❡Studia:uolūtates promptas. ❡Quæ mer.quod ꝑmium.ſ. ſtudiorum. ❡Omnium probe conſenſu:quia ſemper habuiſti ſtudia probe omnium bonorum uirorum. Dicit autem ſe duplici de cauſa gaudere:& quia ea tribuantur Appio:q̄ debētur:& quia uideat adhuc promptas uoluntates erga uiros bonos remanere fere omnium conſenſu. ❡Laborum.quos pro tuenda repu. ſuſcepi. ❡Vigiliarum:propter ſtudia litterarū quæ maxime uigiliis conſecutus ſum.uel uigiliarum cum diligentia mea & uigilātia oppreſſi coniurationem Cati. Iuue. Sed uigilat cōſul. exiliaque ueſtra coercet. In eo ado.quidam intelligunt Dolobellam a quo Appius fuiſſet accuſatus. Alii malunt Vatinium:quod magis probo.licet & Dolobella fuerit accerrimus inimicus & oppugnator Appii. ❡Salutem:uitā. ❡Duobus periculis ca.quia his accuſatus eſt capitis Vatinius:& his a Ci.defenſus. ❡Obliuiſceret qui cum ſciret te a me amari debuerat rōne mei:q fuerā eius patron9 & defenſor deſiſtere a te accuſando & oppugnādo.& a ſuſcipiēdis inimicis tuis. ❡Ornamentis.pp honores a te adminiſtratos optime. ❡Vel ꝑſidiis.pp nobilitatē familiæ.& multitudinē ꝓpinquoꝝ & amicoꝝ tuoꝝ q̄ o a ſolēt eſſe ꝑſidio maior.n.reſpectus ſolet heri horū his q oibus ꝑdictis abūdāt. ❡Redūdares.abundares.plenus eſſes. ❡Illi. Vatinio accuſatori tuo. ❡Vt leuiſſime dicā.i.ne iniurioſe dicā & acerbe. ❡Multa deeſſent.ecce qūo leuiſſime dixit.noluit enim dicere cum ille nihil corū hēret.quod fuiſſet acerbius & iniurioſius. Stultus. inſipiens.ſine conſideratione. ❡Puerilis. ſine rōne.qa puerorum loquacitas eſt ſine ratione. ❡De quo ſcilicet ſermone. ❡Item.ēt. ❡Ego aūt.ſenſus eſt. Si ille q tuas inimicitias ſuſcepiſſet.fuiſſet mihi coniunctiſſimus. potius dirimiſſem & diuiſiſſem ueterem coniunctionem cum eo cā tui q̄ conciliaſſem nouā.ut intelligeret quāti te facerē. ❡Dirimiſſem.diuiſiſſem.abſtuliſſem. ❡Conciliarē.coniūxiſſem. ❡Studio,uoluntate. ❡Id.ſtudiū meū. ❡Obſcurū.incognitum. ❡In prouincia & Romæ.ubi oſtendit omnibus

Hic
Iſtic
Illic
Et
Cum
Tum

quo animo in te eſſem. ¶Dubitatio.de meo ſtudio erga te. ¶Alienum:non aptum:nec congruum quia alia ſunt mihi facienda. ¶Expoſtulandi:conquerendi. ¶Purgandi.excuſandi. ¶Neceſſarium:ne tacẽdo uidear eſſe in culpa. ¶Vbi n.incipit excuſare qđ ei obiecerat appius:q̃ impediſſet legationes:q̃ pro laudibus eius Romam mittebantur:quod ꝓbat optimis rõibus & argumentis omnino eſſe falſum. ¶Quo minus:ut non. ¶Ad tuam laudem:ut te laudaret in ſe-natu romano. ¶Aut.rõ approbabili:ſi inquit.palam te odiſſem:in quo potui tibi minus nocere q̃ impedimento huiuſ-modi legationes. ¶Palã:aperte. ¶Sic.impediendo ea q̃ pertinent ad laudem tuam. ¶Magis aperte:magis clare quuꝫ deberem quærere potius eſſe occulte inimic⁹.

quia te palam non oderam. ¶Quod ſi. confu-tat rõnem aduerſariorum.qui cum eſſent perfi-di.non erubeſcebant hæc dicere de Cicerone. & hoc dicit ſi etiam eſſem ita perfidus ſicut ſunt illi qui in me hæc conferunt.tñ nõ eſſem ita ſtultus & demens.ut cum odium meum ſit in te occultum. uellẽ in occulto odio ſumere inimicitias apertas.illud.n.eſſet ſtulti.nec etiã eſſem ita ſtultus.ut uellem oſtendere me habe-re ſummam uoluntatem nocendi in eo quo ni-hil tibi nocerem. ¶Sapiens enim ſi uidet ſe non poſſe nocere:diſſimulat etiam uoluntateꝫ nocendi.quod ego etiam infeciſſem. queꝫ ſcis non eſſe ſtultum. ¶Nocerem nihil.quia ſi etiã impediuiſſem legationem. tu tamen nihil a-miſiſſes de dignitate tua.& ita nihil tibi nocu-iſſet. ¶Ad me.has fere ſnĩas etiam dicit ſupra in epiſtola quæ incipit.Et ſi quantum. ¶Adi-re memini.notandum eſt elegantiſſime iungi huic uerbo memini pſens tempus infinitiui ut & memini audire. memini legere Rariſſime autem memini audiuiſſe. memini legiſſe. niſi neceſſitate carminis.ut apud Vir.in georgicis Nãque ſub cœbaliæ memini me turrib⁹ altis Corycium uidiſſe ſenẽ. ¶Imperaui.iuſſi.qđ ſi feciſſem.fortaſſe poſſes me accuſare. ¶Cen-ſui probaui.iudicaui. ¶Ad legem cor.i.ſecun-dum legem corneliam quæ ſumptum legatis diffiniebat. ¶In eo ipſo.i.in ea ſententia.ſ.ut ſumptus ad legem corneliam decerneretur. ¶Non perſeueraſſe.non permanſiſſe. ¶Rõ-nes.computationes. ¶In quibus.ciuitatibus ¶Quãtum uoluit.non autem quãtum decer-nebat lex cornelia. ſicut ego conſueueram pri-us.& ita apparet q̃ nõ perſeueraui in ea ſnĩa. ¶Quibus.qualibus.q.d.per fidem confectis & compoſitis.& cum admiratione legendum eſt. ¶Onerarunt.impleuerunt. ¶Leuiſſimi.ui-liſſimi.nullo honore digni. ¶Sublatos.remo-tos ipſis legatis. ¶Repetitos.exactos. reuo-catos. ¶Procuratoribus. geſtoribus negocio-rum.quos uulgus factores appellat. ¶Profe-cti eſſent. ueniſſent romam. ¶Ablatos.ere-ptos. ¶Eamque cauſam. quia uiderem me uel tollere ſumptus legatis profecturis. uel repetere a procuratoribus eorum quia iam eẽnt profecti.multos uoluiſſe

Expoſtulo — proficiſci romam ad te laudandum. ¶Atque.pro & ponitur.nam expoſtulare quæri ſignificat. ¶Id.ſ.pugnare me po-tius q̃ queri tecum. ¶Rectius.honeſtius. ¶Nam ſi.utitur argumento qđ græce dilẽma dicitur.latine uero diuiſio cuꝫ

Quid ſit dilẽma — rem ſemouentes a re utranque abſoluimus ratione ſubiecta.Dicit enim quod ſiue bonus uir & ſincerus. ſiue malus & aſtutus ab appio eſt exiſtimatus nihil tale tamen omnino fuiſſe facturus exiſtimandus eſt. ¶Nam ſi.prima pars argu-menti. ¶Studiis.humanitatis & eloquentiæ.quæ non poſſunt niſi in uirum bonum cadere.quia oratorem uirum bonũ eẽ oportet.& ad iuſticiam hoc rettulit.propter quam maxime.ut ipſe in officiis inquit.uiri boni nominantur. ¶Magni-a.ſatis fortem in grauitate conſtantiaque ſeruanda.quod ad fortitudinem & magnificentiam pertinet. ¶Non mi.uita-uit arrogantiam ne dicere de ſe maximi conſilii. ¶In ma.re.in quibus maxime cognoſcitur hominis prudentia.maxi-mis aũt dixit pcipue pp oppreſſam coniurationem. ¶Perſpectum.cognituꝫ qđ plus eſt q̃ exiſtimare. ¶Nihil.ſubiicit rõnem primæ partis. ¶Perfidioſum & inſi.cum perfidia & inſidiis factum.qđ eẽt cõtra iuſticiã & fortitudinẽ.qa quẽ

& puerilis erat iã antea ad me a.M.Cælio familiari nr̃o perſcript⁹:de quo itẽ ſermone multa ſcripta ſunt abs te. Ego ãt citi⁹ cũ eo qui tuas inimicitias ſuſcepiſſetueterẽ cõiunctionem diremiſſem q̃ nouam conciliaſſem. Neq; enim de meo erga te ſtudio dubitare debes: neque enim id ẽ obſcurũ cuiq̃ i ꝓuicia:nec romæ fuit. Sed tãtũ ſigni-ficatur in tuis litteris ſuſpicio quædã & dubitatio tua:de qua alienum tempus eſt mihi tecum expoſtulandi:purgã-di autem mei neceſſarium:ubi enim ego cuiquã legatio-ni fui impedimento:quo minus Romam ad laudem tuã mitteretur:aut in quo potui ſi te palam odiſſem minus quod tibi obeſſet facere? ſic iam magis aperte inimicus eſſem Quod ſi eſſem ea perfidia quam ſunt hi qui hoc in nos conferunt.tamen ea ſtultitia certe nõ fuiſſem:ut aut in obſcuro odio apertas inimicitias:aut in quo tibi nihil nocerem ſummam oſtendere uoluntatem nocendi. Ad me adire quoſdam memini qui dicerent nimis magnos ſumptus legatis decerni quibus ego non tam imperaui quam cenſui ſumptus legatis quammaxime ad legem corneliam decernendos:atq; in eo ipſo me non perſeue-raſſe teſtes ſunt rationes ciuitatum in quibus quantum quæq; uoluit legatis tuis datum indixit. Te autẽ quibus mendaciis homines leuiſſimi onerarũt:non modo ſubla-tos ſumptus ſed etiam a procuratoribus eorum qui iam profecti eſſẽt repetitos & ablatos:eamq; cauſam multis omnino non eundi fuiſſe quererer tecum atq; expoſtula-rem:niſi (ut ſupra ſcripſi) purgare me tibi hoc tuo tpe q̃ accuſare te malem. Idque putarem eſſe rectius. itaq; ni-hil de te: quod credideris de me: q̃obrem non debueris credere:pauca dicam. Nam ſi me uirum bonũ ſi dignum

forté dicimus, eundē bonū & iuſtum philoſophum eſſe uolunt. ¶ Ne hu. quod eſſet ſimpliciter contra fortitudinem & magnificentiam: cuius eſt ut res magnas & excelſas expetere & gerere: ita res humiles omnino contēnere. ergo humile rettulit ad id quod dixerat magni animi: aut Ieiunum inſatiabile: ut ſupra diximus. Iuue. Hinc ieiunum odiū. ¶ Si autem: altera pars. ¶ Aſtutum: ſimulatorem. ¶ Occultum diſſimulatorē. ¶ Fingere: facere: mentiri cum non ſim. ¶ Quid eſt: ſubiectio rōnis huius ſecundæ partis: qua diluit propoſitionem. i. ſe non eſſe aſtutum nec occultum. ¶ Eiuſmodi natura. i. in omnes talis naturæ. quia aſtuti & occulti non aſpernantur beniuolentiam hominum potentum & florētiſſimorum: ſed potius eam captat: etiam ſi eos oderint. ¶ Aſpernari: reſpuere: contemnere: faſtidire. ¶ Exiſtimationem auctoritatem reputationem. ¶ In prouincia: ubi nimis poſſem tibi nocere. ¶ Domi romæ. ¶ Defenderis ſecunda pſona pro tertia pro defenderit aliquis. hoc eſt defenderim ego. ¶ Aut alia ratio. ¶ Nihil obſis mihi nocere poſſis qa hoc eſſet contra aſtutiam. ¶ Aut alia ratio. ¶ Indicandum odium. quod aſtutus potius occultaret. ¶ Leuiſſimū minimum. qa ſi hoc feciſſem indicaſſem apertiſſime odium meum in te. neq; tñ tibi multū nocere potuiſſem. ¶ Quid erat. poſt q̄ Cic. arguit ex ingenio & natura ſua hoc nō fuiſſe faciendum. q̄ Appius ei obiiciebat. nunc arguit ex partibus & cauſis Appii. contra quē oppugnandum oſtendit nullam fuiſſe cauſam. cū cognouerit eum non fuiſſe ſibi inimicum. tunc cū maxime eſſe poſſet eo tempore quo Cice. oppugnabat Clodiū; qui erat de familia Appii. ¶ Implacabilis iratus inimicus. ¶ In te cōtra te. ¶ Fratre meo teſte cui oīno credo. ¶ Prope fere. ¶ Neceſſe eēt quia ſine repræhenſiōe non poſſumus deſerere propinquum, quū agit de eius ſalute. ¶ Eas partes agere. i. id facere ut. ſ. eſſes mihi inimicus. quia oppugnabā clodium gentilem tuum. cuius cauſa erat fere neceſſe te mihi inimicū eē. ¶ Cum uero. alia potior cā. ¶ Vterq; expetiſſet. uterq; deſideraſſet & q̄ſiſſet tunc. n. maxime firma debet eē reconciliatio. cū ex utriuſq; uoluntate prouenit. ¶ Quid. q. d. nihil omnia eni; feci. quæ me rogaſti. ¶ Egiſti rogaſti. ¶ Fruſtra ſine effectu. ¶ Sentire iudicare ex ſnīa mea in ſenatu dicere. ¶ Mandaſti dixiſti faciendū cōmiſiſti. mādamus. n. uerbis. ¶ Puteolis ciuitas campaniæ quæ ſecundum Feſtum dicta eſt ab aquæ calidæ putore. licet alii putent a multitudine puteorum earūdem aquarum gratia factorū. dcā eſt autem Dicæarchia a iuſtitia adminiſtrationis & gubernationis. & cōdita ē a Samiis. ut uoluit Euſebius. eo tempore quo Tarquinii. a Bruto ad urbe; expulſi ſunt. ¶ Proſequerer aſſidue ſequerer tecum uenirem. ¶ In quo. qd' mihi mandaſſes. ¶ Non uincerem expectationem. i. non facerem plusq̄ ſperaſſes. & putaſſes me eē facturū. ¶ Quod ſi cōmoratio ē exornatio. pmanet. n. i hoc. ut pbet cōtra aſtutiā fuiſſe. ut cū oppugnaret. ¶ Si eſt. i. qa eſt. affirmatiue. n. ponitur hæc dictio ſi. ¶ Maxime quia cum alios curet. aut curare uideatur aſtutus maxime tamē utilitatem ſuam quærit. ¶ Tandem compendioſam ſignificat concluſionem. ¶ Aptius conuenientius. ¶ Hominis tui appii ſcilicet nobiliſſimi ex familia. ¶ Honoratiſſimi propter doctrinam uel propter dignitates adminiſtratas. ¶ Cuius opes hæc omnia quæ ſequunt̄ in Appio eē ſignificat. ¶ Opes. ingeniū articulus eſt exornatio. ¶ Ornamēto. honori. ¶ Præſidio. adiumēto ad cōſequenda ea q̄ uellē. ¶ Quæ tñ. occurrit obiectioni. qa negauerat ſe eē aſtutum ne reſpectus & enumeratio ſupra dictorū uideat̄ eum mouiſſe. dicit ſe eē ſecuturū ſupradicta oīa. nō aſtutia ſed ſapientia. qa ſapiētis eſt ea cōſiderare in amico. ¶ Quid. ſubaudi dicam. ¶ Vincula. urgentiſſime & ſtrictiſſimæ cauſæ. ¶ Quanta. q. d. maxima. ſ. ¶ Studioſorum. humanitatis & philoſophiæ. ¶ Similitudo. qa ita ut eis delectaris ſicut ego. ¶ Conſuetudinis. conuerſationis. q̄ ut Ci. in Lelio de amicitia inquit auget beniuolentiam. ¶ Vitæ ac uictus. uita cū multa alia ſignificat: tum uero teſte Donato. fortunam accidentem uiuentibus. & accipitur pro moribus uiuendi. ut hic. uictus aūt uerbo. ut eſt digeſtis de

his ſtudiis eaq; doctrina: cui me a pueritia dedi: ſi ſatis magni animi non minimi conſilii in maximis rebus perſpectum habes nihil in me nō modo perfidioſum & inſidioſum & fallax in amicitia: ſed ne humile quidem aut ieiunum debes agnoſcere. Si autem me aſtutum & occultum libet fingere: quid eſt quod minus cadere in eiuſmodi naturam poſſit: quam aut florentiſſimi hominis aſpernari beniuolētiam aut ei⁹ exiſtimatiōem oppugnare in prouintia: cuius laudem domi defenderis? Aut i ea re aīum oſtēdere inimicum: in qua nihil obſis? aut id eligere ad perfidiā q̄ ad indicādū odiū apertiſſimū ſit: ad nocēdū leuiſſimum? Quid erat āt cur ego i te tam implacabilis eſſem quum te ex fratre meo: ne tum quidē: quū tibi prope neceſſe eſſet eas agere partes inimicum mihi fuiſſe cognouiſſem. Quum uero redditum noſtrū in gratiam uterq; expetiſſet. quid in conſulatu tuo fruſtra mecū egiſti q̄ me aut facere: aut ſentire noluiſſes. Quid mihi mandaſti: quū te proſequerer puteolis: in quo nō expectationem tuā diligētia mea uicerim? Quod ſi ita ē maxime aſtuti oīa ad ſuā utilitatem referre quid mihi tādem erat utilius. Quid commodis meis apti⁹ q̄ hominis nobiliſſimi atque honoratiſſimi coniunctio: cuius opes. ingenium: liberi: affines: propinqui mihi magno uel ornamento uel præſidio eſſe poſſent. Quæ tamen ego omnia in expetenda amicitia tua: non aſtutia quadam: ſed aliqua potius ſapientia ſecutus ſum. Quid illa uincula: quibus quidem libentiſſime aſtringor: quanta ſunt ſtudiorū ſimilitudo: ſuauitas conſuetudinis: delectatio uitæ atque uictus: ſermonis ſocietas. litteræ interiores. atq;

Mādaſti Puteoli

Vita

uerborum ſignificatione continetur q̃ eſui:potui:cultuiq; corporis atq; hoi neceſſaria ſunt:utrũq; igitur dicit ſibi fuiſ
Victus ſe cum appio.ſ.& uitæ & uictus cõſuetudinem.¶Sermonis:collocutionis:q̃ maxie uel cõtingit uel auget beniuolen
tiã.¶Litteræ iteriores:ſecretiores.¶Hæc ſupradicta.¶Domeſtica.ſ.ſunt.¶Popularia magis nota populo.& q̃ ſint
declarat.¶Reditus.reſtõ in gratiam.cum iter eos:ut ſupra uiſum eſt.fuiſſent magnæ ſimultates.¶Illuſtris : clarus oi
bus notus.¶Per iprudentiam:per ignorantiam.& eſt ſeruus:in quo ẽt ſi qcq̃ errarem per imprudentiam.poſſum puta
ri potius erraſſe pfidia q̃ iprudentia.¶Sacerdotii auguralis dignitatis:q̃ apud antiquos ſacerdotium erat. ¶Ampliſ
ſimi:maximi & digniſſimi.¶Violari.offendi.

hæc domeſtica. Quid illa tandem popularia:reditus illu
ſtris in gratiam :in quo ne per imprudentiam quidem er
rari poteſt ſine ſuſpitiõe perfidiæ: ampliſſimi ſacerdotii
collegium : in quo non modo amicitiam uiolari apud
noſtros fas non erat ſed neq; optari quidem ſacerdotem
licebat qui cuiq̃ ex collegio eſſet inimicus. Quæ ut omit
tam tam multa atq; tanta quis unq̃ tanti fecit quenquã
aut facere potuit:aut debuit quanti ego. Cn. Pompeium
ſocerum tuæ filiæ. Etenim ſi merita ualent.patriam libe
ros:ſalutem:dignitatem memetipſum mihi per illum re
ſtitutum puto:ſi conſuetudinis iucunditas:quæ fuit unq̃
amicitia conſularium in noſtra ciuitate coniunctior:ſi ul
la amoris:atq; officii ſigna :quid mihi illi non commu
ſit? Quid nõ mecum cõicauit. Quid de ſe in ſenatu.quũ
ipſe abeſſet per quenquam agi maluit? Quibus ille me
in rebus nõ ornatiſſimum uoluit ampliſſime. Qua deni
que ille facilitate: qua humanitate tulit contentionem
meam pro Milone aduerſantem interdum actionibus ſu
is. Quo ſtudio prouidit ne qua me illius temporis inui
dia attingeret:quum me.conſilio:quum auctoritate:quũ
armis denique ſuis texit. Quibus quidem temporibus
hæc in eo grauitas.hæc animi altitudo fuit : non modo
ut phrygi alicui : aut lycaoni quod tu in legatis feciſti:
ſed ne ſummorum quidem hominum maliuolis de me
ſermonibus crederet. Huius igitur filius quum ſit gener
tuus:quum præter hanc coniunctionem affinitatis : quã
ſis. Cn. Pomp. charus quanq̃ iucundus ſi intelligebam:
quo tandem animo in te eſſe debeo:quum præſertim eas
ad me is litteras miſerit:etiã ſi tibi cui ſum amiciſſimus
hoſtis eſſem:placarer tamen totumq; me ad eius uiri ita
de me meriti uoluntatem nutumque conuerterem: ſed
hæc hactenus pluribus ẽt fortaſſe uerbis : q̃ neceſſe fuit:
ſcripta ſunt. Nunc ea quæ a me perfecta:quæque iſtituta

¶Fas.licitũ.¶Sed ne optari.i.nec eligi qdẽ.
ꝙ minus eſt.¶Sacerdotem.augurẽ.¶Ex col
legio augurum.qa erat horũ.ſacerdotum col
legium.¶Quæ.añdicta oia.¶Omittam pte
ream.¶Tam multa.tot numero.¶Tãta. tã
magna tanti ponderis.q̃ me potuerant ꝓhibe
re ab iferenda tibi iniuria. ¶Quis unq̃.addit
alias cãs:qbus oſtendit ſibi nullo pacto fuiſſe
offendendum Appium.ſ.reſpectu Pompeii &
Bruti.quos Cicero oſtẽdit ſibi eſſe cariſſimos.
quorũ cã innuit oportuiſſe ẽt Appium eſſe ſibi
carum.q eſſet eis affinitate cõiũctus. ¶Et.n.
ſi merita.bñficia maxima.¶Valẽt.ad obliga
tionem amoris.¶Patriã liberos.articulus:qa
cũ opera Põpeii ſit hæc oia cõſecutus: pp re
ſtõnem. Dicit ſe exiſtimare hæc oia ſibi a Põ
peio reſtituta.¶Si cõſuetudinis.alia rõ de be
niuolentia ſua erga Põpeium ſcilicet iucunda
cõſuetudo:qa fuerunt oium ciuium romanoꝝ
cõiunctiſſimi. ¶Iucũditas:ſuauitas.& ſubau
di ualet.¶Signa.idicia. ¶Cõmiſit credidit :
meæ fidei tradidit.qđ eſt ſignũ amoris.¶Cõi
cauit.ſ.mecũ.i.qd eſt euius me pticipem nõ fe
cerit:qđ nõ feciſſet niſi me ſummopere amaſ
ſet.¶Agi:tractari. ¶Maluit:potius uoluit.ſ.
q̃ p me.¶Cũ abeſſet cũ nõ eẽt i urbe. ¶Qui
bus rebus.q.d.oibus.¶Ornatiſſimum:hono
ratiſſimũ.¶Ampliſſime:cũ magna dignitate.
¶Qua quali:admiratiue.q.d.icredibili.¶Fa
cilitate:mãſuetudine.¶Tulit:paſſus ẽ.¶Cõ
tentionẽ : orationem uæhementiſſimam ꝓ de
fenſione Milonis q Clodiũ iterfecerat.¶Actiõ
nibus:iſtõnibus:geſtis illiꝰ Põpeii. ¶Quo ſtu
dio:qua diligẽtia.q.d.maxima. ¶Inuidia:ho
mines iuidi. ¶Illius tpis:quo defendebã ho
micidam milonem.¶Attingere:æderet : quia
diſpoſuit armatos ad defenſionẽ meã:ut tuto
poſſem dicere:hoc idem oñdit in exordio ora
tionis Milonianæ.¶Conſilio:ſapientia. ¶Ar
mis q̃ ꝓ tẽplis diſpoſuerat: ut diximꝰ. ¶Te
xit defendit.Virg. Nec apollinis inſula texit.
¶Quibus temporibus:clodianis. ¶Phrygi
aut lycaoni alicui.i.alicui leui hoi & mendaci
quales ſunt phryges & lycaones. nam phry
gia & lycaonia regiones ſunt Aſiæ.¶Quod:
quam rem.ſ.credere leuiſſimis hoibꝰ. ¶In le
gatis:q dicebantur a me eſſe ipediti.¶Feci
ſti:credidiſti.¶Summorum:quorum dignitas
potuiſſ; excuſare Põpeiũ:ſi eis de me credidiſ
ſet.¶Maliuolis ſermonibus:ſermonibus maliuolorũ:q apud eum de me detrahebant : quibus qdem ille non credidit.
¶Huius pompeii.¶Quo.q.d.optimo & amiciſſimo.¶Debeo:pp ſupradictas cauſas omnes.¶Cum pſertim:addit
aliam cãm:qa Põpe.miſerat litteras ad Ciceronem:ut eius cã hẽret cõmendatam dignitatẽ appii.¶Is põpeius. ¶Pla
carer:redderer amicus.¶Cõuerterem:traducerem.¶Demeriti q tot & tãtis me affecit bñficiis.¶Nutũ: ſignũ & ſigni
ficationẽ:quã mihi ſolo nutu faceret.¶Hactenus dicta ſint.¶Perfecta peracta:ad exitum deducta.¶Inſtituta : ince
pta.¶Pro dignitate:ꝓ honore tuo ãplificãdo.¶Quã ꝓ piculo.i.q̃ ut tibi noceamus.& piculũ aliqđ afferamꝰ. ¶Pro
pediẽ:cito.¶Cẽſorẽ.ſ.factũ & creatũ.¶Cuiꝰ magiſtratus.ſ.cẽſuræ.¶Officia.adminiſtrationẽ. ¶Quæ ſunt maximi

animi:qa cēſuræ officiū ad uiros maximi animi ptinet.qa cēſores dicunť magiſtri morū:dicti a cēſendo.i.arbitrādo:qa illis ſummū erat arbitriū aliorū morū:licet Feſtus dicat dictos:q̄ quiſq; tanti ſuā æſtimare ſoleret:,q̄tum illi cenſuiſſet: qd' qdem nō eſt abſurdū.nā & rerū erāt cēſores & morū. ¶ Agimus facimus. ¶ Accuratius.maiori cura:qa hoc magis ptinebit ad laudē tuā:ſi diligēter cogitaueris quō geras officia cenſuræ:potiuſq; q̄ me cōtra te feciſſe dicis.

Q Vum eſſem.Ci.primum dicit ſibi gratiſſimum iucundiſſimūq; fuiſſe. qd' ex litteris appii intellexit: qd' tamen antea nunciis & fama cognouerat:eum abſolutum eſſe maieſtatis:cuius:ut ſupra uidimus:fuerat accuſatus:& eo magis ſe eſſe lætatum:q̄ intellexit eum ab uniuerſa rep. eſſe defenſum & q̄ Pompeii & Bruti ſingularem fidem & beniuolentiam laudauit.

ſint:cognoſce. Atq; hæc agimus & agemus magis pro dignitate: quam pro periculo tuo. Te enim (ut ſpero) propediem cenſorem audiemus:cuius magiſtratus: officia:quæ ſunt maximi animi ſummiq; conſilii tibi diligētius ac accuratius q̄ hæc: quæ nos de te agimus cogitanda eſſe cenſeo. Vale.

M.T.C. Appio Pulchro: ut ſpero cenſori.S.D.

Q Vum eſſem in caſtris ad fluuium Piramum redditæ mihi ſunt uno tempore epiſtolæ a te duæ quas ad me Seruili⁹ Tharſo miſerat earū in altera dies erat aſcripta nonarū april. in altera quæ mihi recentior uidebatur dies non erat. reſpondeo igitur ſuperiori prius:in qua ſcribis ad me de abſolutione maieſtatis. De qua & ſi permultum ante certior factus eram litteris:nunciis:fama denique ipſa (Nihil enim fuit clarius: non quiſq̄ aliter putaſſet:ſed nihil de inſignibus ad laudem uiris obſcure nunciari ſolet): tamen eadem illa lætiora fecerunt mihi tuæ litteræ non ſolum quia planius loquebantur & uberius quam uulgi ſermo: ſed etiam quia magis uidebar tibi gratulari: quum de te ex teipſo audiebam. Complexus igitur ſum cogitatiōe te abſentē: epiſtolam uero oſculatus: & ipſe mihi gratulatus ſum. Quæ enim a cūcto populo:a ſenatu:a iudicibus ingenio: induſtria:uirtuti tribuuntur:quia mihi ipſe aſſentor fortaſſe:quum eſſe ea in me fingo:mihi quoq; ipſi tribui puto. Nec tā glorioſum exitū tui iudicii extitiſſe:ſed tā prauā inimicorū tuorū mentem fuiſſe mirabar. De ambitu

Deinde alteris eius litteris reſpondens ſignificat gratiſſimum quoq; ſibi fuiſſe: q̄ Appius formam reip.ita ad eum miſiſſet epiſtola ſua expreſſa.ut facile potuerit cognoſcere.quo in ſtatu eſſet reſpu.& quo animo eſſet Appius erga eam. Poſtea uero dicit ſe nunc in eis magnis negociis non expectare ab eo libros augurales.quos ſe miſſurum promiſerat.quorū loco expectat eius orationes. Poſtremo quia appius ſcripſerat ſe accepiſſe a Cic. quaſdam ſtomachoſas litteras.quas cognouerat cū animi perturbatiōe a Cicerone.ſcriptas.qa eſſent minus elegantes. Primo Cice.excuſat illam indignitatē qua ſcripſerat.& petit ab eo ueniā. Deinde iocans dicit eū exiſtimare debere quaſcūq; litteras uiderit minus diſertas & elegantes.non eſſe Ci. ¶ In caſtris.apud milites.naq; caſtra in plurali numero dicuntur loca ubi ſtāt milites.quaſi caſtrata. uel q̄ ibi caſtretur libido.quia mulieres inde diſciplina militaris abeſſe iubebat. ¶ Ad:apud.ut Virg.i.æneí. Priā qd' ad troiam pro caris geſſerat argis. Idem. Phrygii ſimoentis ad undam. ¶ Pyramum.fluuium Ciliciæ ad Aminoden promontorium. qui auctore Pomponio Mella.urbē; Maloſen pterfluit. ¶ Tharſo.ex tharſo.de qua diximus ſupra fuiſſe auctore Solino a Perſeo conditā. licet Euſe.a Sardanapalo. ¶ Dies. qua data erat. ¶ Aſcripta.ſubſcripta.notata. ¶ Nōarū. quæ ſunt die quinto. ¶ Recentior.poſterior. magis noua. ¶ Non erat ſcilicet aſcripta. ¶ Supio.priori.ſ.epiſtolæ. ¶ Permultū antea. ideſt ualde antea.hoc eſt multo tempore ante. ¶ Litteris.quia ad me fuerat hoc ſcriptum te fuiſſe abſolutum. ¶ Nunciis.qui uerbis id mihi rettulerunt.Fama publico rumore.quia ubique ferebatur. ¶ Nihil enim. parentheſis eſt uſque ad tamen. ¶ Clarius.magis notum.

Caſtra
Ad
Pyram⁹

¶ Non quo.non quia. ¶ Aliter q̄ eſt factum.i.q̄ non abſolueris. quia omnes putabant te abſolutum iri.quia nulla re maieſtatem læſeras. ¶ Inſignibus pclaris.egregiis. ¶ Ad laudem.nam ea quæ nunciantur ad uituperationem timidi⁹ nunciantur & obſcuri⁹.quæ uero ad cōmendationem inſignum uirorum ſpectant.ea apertiſſime efferuntur. ¶ Tamen q̄uis litteris & nunciis intellexiſſem. ¶ Non ſolum.duplici de cauſa oſtendit ea ſibi fuiſſe lætiora ex eius litteris quam ex nunciis.& quia appius apertius ſcripſerat.q̄ alii nunciaſſent quia uidebatur ei magis gratulari.quū de eius rebus ab eodem ipſo intellexiſſet. ¶ Planius.apertius.uberius.copioſius abſolutione ſua. ¶ Sermo uulgi.i.fama ipſa.ſ.loquebať ¶ Complexus ſum.nixus ſum te amplecti cogitatione & imaginatione ipſa.eſt enim uoluptas quædam imaginaria ut oſtendit Seruius in Buco. Virgi.qua etiam abſentibus fruimur ut patet in ſecunda ægloga de Corydone & Alexi.ea autē eſt & de rebus honeſtis ut cū amicū abſentē cogitatione ipſa alloqmur oſculamur cōplectimur & de rebus turpibus ut de Biblide quæ cum Chauno fratre cogitatione & imaginatione ipſa concūbebat. ¶ Cogitatione animo. ¶ Oſculatus.qd' ſolemus facere cā magni amoris cū litteræ ab amicis de rebus lætis nobis reddunť. ¶ Gratulatus ga uiſus ēt mea cā. ¶ Ingenio ingenioſis uiris & uirtute pditis qualis tu es. ¶ A populo a ſenatu.horū eni cōſenſu abſolutus fuerat appius. ¶ Aſſentor blādior mihi placeo mihi melius.n.aſſentor q̄ aſſentior legiť. ¶ Fingo puto. Ea.ſ.ígeniū. iduſtriā uirtutē. ¶ Mihi quoq;.ſicut tibi.quia ea q̄ tribuunť ſimilibus noſtris uidenť tribui nobis.ordo eſt.q̄ eni tribuuntur ingenio & cætera a cūcto populo a ſenatu & iudicib⁹ puto ea quoq; tribui mihi qa ipſe fortaſſe aſſentor mihi cū

Glorioſus fingo ea eſſe in me ille uero ſibi ipſi dicit aſſentari:q ſibi pſuadet ea in ſe eē q̄ nō ſunt:qđ plærūq; faciunt aſſentatores
alijs. ¶ Glorioſum.ſplendidū cū tanto tuo honore & gloria. Et notandū glorioſum hic in bonā partem accipi:cū alias
Exitus iactabundū ſignificet. ¶ Iudicii:quo maieſtatis abſolutus eſt. ¶ Exitū:finē.qa quāto maior fuit oppugnatio:tanto glo-
Ambitus rioſior fuit abſolutio. ¶ Tam prauā:tam iniquā:ut te inocentē & imeritū oppugnarent. ¶ De ambitu uero:qa quidaʒ
dicebāt appiū nō ſolū maieſtatis:ſed ēt ambitus accuſandū fuiſſe. Ideo nunc Ci. oſtendit nihil intereſſe utrum ambitus
an maieſtatis fuiſſet accuſatus:qa utriuſq; æque fuiſſet abſolutus. ¶ Inquies:dices mihi o appi. ¶ Quid intereſt.qđ re
fert:q̄ differentia. ¶ De ambitu.ſ. fueris accu
ſatus:qui erat crimen affectati honoris largi
tionibus & corruptionibus. ¶ Nihil intereſt:
quantum ad te pertinet:quia in neutro pecca
ſti.nihil enim intereſt utrum aliquis accuſetur
furti an homicidii:Cum utriuſq; eſt innocens
¶ Alterum:ambitus quia honores potius me
rere ſtuduiſti q̄ petere. ¶ Alteram:maieſtatem
pro.ro. ¶ Verūtamen:ponit quandam differē
tiam inter ambitum & maieſtatem. ¶ Verum
tamen:q̄uis dixerim nihil intereſſe de maieſta
te an de ambitu &c. ¶ Vt ſylla uoluit:ideſt le
gibus cauit. ¶ In quēuis:in quēlibet: niſi om
nino poſſet pbari maieſtatē eſſe læſam. ¶ De
Declamare clamari:dicit:exortationis cā. Solebant enim
Romani adoleſcētes eloquētiæ ſtudioſi exer
cendi ingenii gratia inuehi orationibus ſuis in
eos.quos ſcirent aliquo crimine poſſe notari:
accuſabant enim eos ut dicit Quintilianus. &
Ci. primo officiorū. ¶ Sylla uero lege cauit:ꝙ
ſi quiſpiam accuſaret alium maieſtatis: q non
poſſet probare crimē teneret ad pœnam talio
nis: & ideo dixit. ¶ Impune.ſine pœna. ¶ De
clamari:dici.naʒ declamare eſt in ficto thema
Declamationes te ſe exercere.unde declamationes Quintilia-
ni & Senecæ. Declamari i quemuis.i. quēuis
ſub prætextu exercitationis & declamationis
accuſari. ¶ Apertam uim:manifeſtā naturam:
ita aperte cognoſcitur. ¶ Aut accuſetur ipro
be.i.aut iniuſte fiat accuſatio: ita ut prima fa
cie ab oībus cognoſcatur eſſe improba. ¶ Aut defendatur:ſi etiam non accuſetur improbe. ¶ Qui: qūo Ratio quare
accuſet improbe.quia ſi quiſquā largitionibus corrupit ſenatum aut populū:non poſſunt illæ largitiones eſſe occultæ:
ergo ſi nullis apparentibus largitionibus quiſpiam accuſetur.improbe accuſat:ſicut Appius accuſabat. ¶ Largitio:cor
Largitio ruptio:q̄ fit pecunia:aut cæteris muneribus:de ea dictū eſt in prima epiſtola primi libri. ¶ Ignorari:neſciri:quaſi dicat
Curſus nullo modo. ¶ Curſus:continua adminiſtratio:dicitur enim curſus honoruʒ gradus cum honor honori ſuccedit:ut ædi
Honor litati prætura:conſulati cenſura. ¶ Suſpectus.i.exiſtimatus:male quæſitus. ¶ Cui:quaſi dicat nemini. ¶ Me miſerum:
Suſpect⁹ ex magno affectu amoris hoc dixit. ¶ Affuerim:Romæ.tūc.cū es accuſatus maieſtatis. ¶ Quos riſus:quaſi dicat ma
gno. ¶ Excitaſſem:cōmouiſſem.ſ.de accuſatoribus tuis:quos oſtendiſſem ridicule feciſſe.cum te imerito accuſarunt.
¶ Illa duo.illæ duæ partes. ¶ Vnum.ſ.fuit mihi iucūdiſſimū. & eſt prima pars. ¶ Ab ipſa rep.qđ fuit maximi honoris
& reſp.ſuſciperet defenſionē tuā. ¶ Quæ reſpu. ¶ In ſumma copia.i.q̄ ēt ſi abundaret uiris bonis & fortibus deberet
tū tueri tales uiros.qualis tu es.ergo multo magis cum magna ſit penuria ſimiliū tui. ¶ Penuria.inopia. ¶ Honoris.di
gnitatis.utputa in ordine ædilitio.uel prætorio.uel ſenatorio.uel aliorū bonorū. ¶ Vel ætatis.ideſt & iuuenum & ſenū.
¶ Complecti:amare fouere. ¶ Alterū.ſubaudi fuit mihi iucundiſſimū in litteris tuis. ¶ Fidē.erga te. ¶ Virtutē.quantū
Penuria ad fidem. ¶ Officio.quantū ad beniuolentiā.q̄ & amicis & affinibus ex officio pſtanda eſt. ¶ Cum tuorum.i. & qa ſunt
Cōplecti tui neceſſarii & affines. ¶ Tum maxime.i, & pcipue qa ſunt uiri clariſſimi. ¶ Alterius.Pompeii. ¶ Principis.omnium
ſæculorum & gentium.ideſt qui antecellit oēs qui omnibus ſæculis unq̄ fuerunt.aut qui nūc in omnibus gentibus uſq̄
ſunt. Alterius.Bruti. ¶ Iuuentutis.ſubaudi principis.ideſt qui excellit iampridem oēs iuuenes Romanos. erat enim &
Celeriter ipſe iuuenis. ¶ Celeriter.ideſt mox cum erit paulo maturior. ¶ Celeriter.ideſt mox cuʒ erit paulo maturior. ¶ Ciuitatis
omnium ciuium Romanorum. ¶ De teſtibus.quidam teſtes mercede compulſi falſum teſtificati erant contra appium.
Nota quos puniendos curauerat appius.rogaueratq; Ciceronem.ut hoc faceret.cui Cicero reſpondet.ꝙ ſi flaccus cui man
Quid dauit.de hoc nihil egit.omnino ipſe faciet.cum per aſiam decedet. ¶ Notandis ignominia & probro afficiendis.nota
Lucilius bantur autem ignominia & probro.quotiens probabantur fuiſſe falſi. & cauetur publicæ ne amplius teſtes eſſe poſſint
Notare tanq̄ infames & falſi conuicti. Nota enim ut inquit Feſtus.nunc ſignum in pecoribus ſignificat. Virgi.in Georgi.con
tinuoque notas & nomina gentis inurunt.nunc litteras ſingulas aut binas nunc ignominiam. ¶ Item Nonius inquit.
Nota dicitur probrum. Lucilius libro.xxx. Quem ſcis ſcire tuas omnes maculaſque notaſque. inde notare dicitur.
Iuuena. Sed quæ Fabritius cenſor notet. Hora. Magna cum libertate notabant. ¶ Mercenariis.mercede conductis
non ueritatis tuendæ gratia. ¶ A ſuis ciuitatibus. uolebat enim a ſingulis ciuitatibus. de quibus fuiſſent hi

uero quid intereſt inquies ac de maieſtate ad rem nihil. Alterum enim non attigiſti alteram auxiſti Verumtamē eſt maieſtatis ut Sylla uoluit:ne i quēuis impune decla mari liceret. Ambitus uero ita apertam uim habet: ut aut accuſetur improbe:aut defendatur. Qui enim ita fa cta & non facta Largitio ignorari poteſt? Tuorum au tem honorum curſus cui ſuſpectus unquam fuit? Me mi ſerum qui non affuerim. Quos riſus excitaſſem: ſed de maieſtatis iudicio duo mihi illa ex litteris tui iucūdiſſi ma fuerunt. Vnum quod te ab ipſa republi. defenſum ſcribis. quæ quidem etiam in ſumma bonorum & for tium ciuium copia tueri tales uiros deberet. Nunc ue ro eo magis quod tanta penuria eſt in omni uel hono ris uel ætatis gradu: ut tam orba ciuitas tales tutores complecti debeat. Alterum ꝙ pompeii & bruti fidem beniuolentiamque mirifice laudas: lector uirtute & of ficio cum tuorum neceſſariorum meorum amiciſſimo rum tum maxime alterius omnium ſæculorum & genti um prīcipis: alterius iampridem iuuentutis: celeriter: ut

teſtes:eos notari & puniri. ¶Aliquid:ideſt niſi iam ſunt cœpti notari. ¶Fiet a me:notabuntur a me. ¶Decedam:iter faciam decedens. ¶Quod ad me:ad aliam partem epiſtolæ reſpondet:quia Appius ſcripſerat ad Ciceronem formam ſtatus reipubli. ¶Quaſi:tranſlatiue. ¶Formam:deſignationem:ut ſupra:ut cum formam reipubli.cognouero:quale ſit futurum reliquum ædificium intelligam. ¶Expreſſam:aperte figuratam:repræſentatam:quaſi uiderem ipſam rempublicam prudentia qua mihi ipſam formam reipubli.expreſſiſti. ¶Leuiora:minora. ¶Præſidia.pro defenſione reipublicæ. ¶Maiora:ſcilicet quam putabam. ¶Si quidem:quoniam:& eſt ratio leuiorum periculorum:& maiorum præſidiorum. ¶Omnes uires:ideſt omnes qui in ciuitate aliquid poſſunt. ¶Adductum: ad imperium:ad uoluntatem. ¶Applicuerunt.adiunxerunt. ¶Promptum:expoſitum: paratum.

ſpo ciuitatis. De mercenariis teſtibꝰ a ſuis ciuitatibꝰ no tádis:niſi iã factũ ẽ aliqd ꝑ flacũ:fiet a me quũ ꝑ Aſiã decedã. Nũc ad alterã epiſtolã uẽio:qđ ad me q̃ſi formã cõmunium temporum & totius reipublicæ miſſiſti expreſſam:prudentia litterarum tuarum:ualde mihi grata eſt: uideo enim & pericula leuiora quam timebam: & maiora præſidia. Si quidem (ut ſcribis) omnes uires ciuitatis ſe ad pompeii ductum applicuerunt:tuumque ſimul prõptum animum & alacrem perſpexi ad defendendam rempublicam:mirificamq; cœpi uoluptatem ex hac tua diligentia: quod in ſummis tuis occupationibus mihi reipublicæ ſtatum perite notum eſſe uoluiſti. Nam augurales libros ad cõmunem utriuſque noſtrum ocium ſerua. Ego enim a te quum tua ꝓmiſſa per litteras flagitabam ad urbem te ocioſiſſimum eſſe arbitrabar. Nunc tamen (ut ipſe polliceris) pro auguralibus libris oratões tuas confectas omnes expectabo. Tulliꝰ cui mandata ad me dediſti:non conuenit me. Nec erat iam mecum quiſquã tuorum præter omnes meos qui ſunt omnes tui: Stomachoſiores meas litteras quas dicas eſſe non intelligo. Bis ad te ſcripſi me purgans leuiter: te accuſans in eo quod de me cito credidiſſes. Quod genus quærele mihi quidẽ uidebatur eſſe amici. Si autem tibi diſplicet:non utar eo poſthac: Sed ſi.ut ſcribis:he litteræ non fuerunt diſertæ ſcito meas non fuiſſe: Vt enim Ariſtarchus Homeri uerſum negat quem non probat:ſic tu:(libet enim mihi iocari):quod diſertum non erit:ne putaris meum. Vale:& in cenſura ſi iam es cenſor: ut ſpero: de proauo multum cogitato tuo Lentulo Appio cæco. xLI

M.T.C. Appio Pulchro. S.D.

GRatulor tibi priꝰ:ita eñi ordo rerũ poſtulat. De inde ad rẽ meã cõuertar. ego uero uehemẽter gratulor đ iudicio ãbitꝰ neq; id ꝙ nemini dubiũ fuit:abſolutũ eẽ te:ſed illđ quo melior ciuis:quo uir clari

¶Alacrem:erectum atque ſublimeq;. ¶Diligentia:qua uſus es in ſcribendo. ¶In ſummis occupationibus:quibus niſi fuiſſes diligens: potueras reuocari a ſcribendo. ¶Augurales: libros quos te miſſurum promiſeras. ¶Ad cõmune ocium:cum uterq; noſtrum nimis erit negociis implicitus:tu Romæ:ego in prouincia. ¶Serua:differt:reſerua. ¶Flagitabam inſtanter poſcebã. ¶Ad urbem:ideſt in urbe. ¶Tuorũ:quos ad me miſiſſes:exiſtimabat enim Appius Tullium quendam ex ſuis eſſe apud Ciceronem. ¶Qui ſcilicet mei. ¶Sunt tui:quia amicorũ omnia cõmunia. ¶Stomachoſiores:iracundas plenas indignationis. ¶Litteras.ſ.meas. ¶Bis:ut uiſum eſt in præcedentibus epiſtolis. ¶Purgans:excuſans:qa quærebaris ꝙ ego impediuiſſem legationem: quæ ad laudes tuas Romã erat profectura. ¶Leuiter:nõ acerbi. ¶Accuſans.in proxima præcedenti epiſtola. ¶Amici: quibus interdũ licet repræhendere alium amicum beniuole. ¶Eo genere:quærelæ.i.non ulterius ut amplius quærar de te. ¶Vt ſcribis: quia ſcripſerat appius eas litteras non fuiſſe elegãtes: qa erant cum ſtomacho ſcriptæ. ¶Diſertæ.eloquentes:elegantes. ¶Meas.qui neſcio ſcribere niſi eloquenter:& q̃uis uideatur Ci. iocari: tamen ſe laudat. ¶Ariſtarchus:is fuit optimꝰ grãmaticus qui Homerum interprætatus eſt. ¶Homeri uerſum:ſcilicet eſſe. ¶Quẽ:uerſũ ¶Non probat.non approbat iudicio ſuo.i.q ei non placet.multa.n.carmina creduntur eſſe inſerta Rhapſodiæ Homeri: quæ ab eo poeta nunq̃ fuerunt condita. Dicit igitur quẽadmodum Ariſtarchus uerſum: qui in Homero minus ei placet: negabat eſſe Homeri. ¶Ita tu quodcũque ſcriptum minus diſertum & elegans uideris:ne putes eſſe meum. ¶Libet eñi iocari:parentheſis:qua utitur ut uitet arrogãtiam. ¶Quod:ſcilicet ſcriptum. ¶Ne putaris:pro ne putes. ¶In cenſura. in adminiſtratione cenſuræ. ¶Si es cẽſor:ſi iam creatus es cenſor. ¶Vt ſpero.quia ſcripſerat appius ſe laborare ut cenſor crearetur. ¶Cogitato de ꝓauo tuo.habeto proauum tuum clariſſimum cenſorem in animo.ut eum moribus & re ipſa imiteris.is autem fuit Appius cæcus.

Forma
Expreſſa
Siquidẽ
Applicare
Prõptus
Serua
Flagitare
Diſertæ
Ariſtarchus

Ratulor. Huius epiſtolæ argumentum in duos partes diuiditur.nam primo Cice.gratulatur Appio de abſolutione ambitus. cuius ut ſupra uidimus. fuerat accuſatus deinde quia Cice. filia Tullia eo exiſtente in prouincia locata fuerat Dolobellæ inimiciſſimo Appii. Appius uæhementer quæſtus erat de Cice.ꝙ contraxiſſet affinitatem cum eo quem ſciret ſibi inimiciſſimum. ¶Itaque Cice.ſe excuſat ꝙ ſe abſente id factum ſit. ꝙ ſi fuiſſet domi nihil feciſſet ſine conſilio ipſius appii. Et poſtremo affirmat ꝙ ꝑꝑ hanc affinitatẽ nihil omino eſt alienatus ab appio.

g

or:quo fortior:ãic⁹ es:quo q̃ plura uirtutis:īduſtriæ ornamenta in te ſunt: eo mirandum eſt magis nullam ne in tabellæ quidem latebra fuiſſe abſconditam maliuolentiam:quæ te impugnare auderet;non horum temporum; non horum hominum:atque meorum negocium: nihil iampridem ſum admiratus magis. De me autem ſuſcipe paulisper meas partes: & eum te eſſe finge qui ſum ego ſi: facile inueneris quid dicas. Noli ignoſcere hæſitationi meæ. Ego uero uelim mihi Tulliæque meæ:ſicut tu amiciſſime & ſuauiſſime optas proſpere euenire: ea quæ me inſciente facta ſunt a meis ita cecidiſſe:ut agerentur eo tempore:ſpero omnino eum aliqua fœlicitate & opto. Verumtamen plus me in hac ſpe tua ſapientia & humanitas conſolatur q̃ opportunitas temporis. Itaq; quemadmodum expediam. exitum huius inſtitute orationis non reperio. Neque enim triſtius dicere quicquã debeo ea de re:quam tu ipſe omnibus optimis proſequeris:neq; non me tamen mordet aliquid:in quo unum nõ uereor ne tu parum proſpicias ea quæ geſta ſint ab illis eẽ geſta: quibus ego ita mãdaram: ut quum tam longe abfuturus eſſem:ad me ne referrẽt:agerẽt q̧ ꝓbaſſent. In hoc aũt mihi illud occurrit:qd tu igitur ſi affuiſſes:rẽ ꝑ

Sed ꝑmittit ſe pro eo multo maiora eſſe facturũ:q̃ antea feciſſet. ❡ Tibi:cã tui. Ita ut tibi gratuler prius. ❡ Ordo reg prius de rebus amicoꝝ;deinde de noſtris dicere debemus. ❡ Ad rem meã:ad excuſationẽ meã. ❡ Ambitus:quo es ab ſolutus. ❡ Neq; id:ſubaudi mirandũ fuit:qđ paulo inferius ponit.ſ.te eſſe abſolutũ. ❡ Nemini dubium:nemo.n.dubi taſſe te abſolutũ iri:qa ambitũ nunq̃ attigiſti. ❡ Quo:quãto. ❡ Melior uir:hoc dicit non eſt mirandũ te fuiſſe abſolutũ: qa nemini hoc dubiũ erat. ❡ Sed quãto es melior uir: & clarior:eo magis eſt mirandũ:qđ in accuſatione tua ubiq; ap Impugnare paruerit maliuolentia hominũ in te. ❡ Ne in tabellæ latebra:hoc eſt ne in occultiſſima qdem parte tabellæ:in qua ut ſcripta accuſatio tua. ❡ Abſconditã:occultã: quia erat apertiſſima. ❡ Auderet:quaſi contra ius. ❡ Impugnare te:te criminari; tibi eſſe aduerſarius. ❡ Horũ:talium tam corruptorum. ❡ Non negocium ſcilicet fuiſſe abſconditum in latebra tabellæ. ❡ Negocium:quod tibi faceſſerent. ❡ Nihil magis; quam hoc.ſ.ꝙ ita aperte fueris impugnatus:cum ſis uir clarus: fortis cum habeas multa ornamẽta induſtriæ & uirtutis. ❡ De me:nunc incipit de ſe dicere.

Hæſitatio ❡ Suſcipe meas partes.i.finge te eſſe me. Pone te loco mei. ❡ Et eum: declaratio eſt ſuperioris orationis:ſuſcipe perſonã meã. ❡ Quid dicas contra id:quod factum eſſe queteris. ❡ Noli ignoſcere.q.d.tunc non petam ueniã. ❡ Hæſitationi. ideſt dubitationi: uel melius ignoratõi meæ. ❡ Velim:pro uolo.ideſt cupio. ❡ Me inſciente: quia eram ut ſcis in prouincia. ❡ A meis: ab uxore & amicis. ❡ Sed ita cecidiſſe.ſenſus eſt ſpero quod fœliciter uenerit:ut fieret hic contractus affinitatis eo tempore quo eram abſens. ❡ Cecidiſſe: pro accidiſſe. ❡ Eo tempore:quo eram abſens. ❡ Cũ aliqua fœlicitate.q.d.non ſine numine diuũ. ❡ Verumtamen: oſtendit ꝙ plus conſolationis poteſt ei afferre de hac affinitate cõtracta Appii ſapientia:ſi non ægre tulerit ſi conſiderauerit caſum. ❡ Quam opportunitas temporis.i.cõmoditas.ſ.ꝙ hoc actum ſit me inſciẽte,propter qđ non eſt ꝙ de me q̃raris. ❡ Ita: demonſtrat Cic.ſollicitudinem & anxietatem animi ſui quia ꝑp perturbationem animi dicit ſe neſcire inuenire concluſionem huius orationis. ❡ Expediam:expliccm: abſoluẽ. ❡ Exitũ

Expedire finem:concluſionem. ❡ Inſtitutæ inceptæ.

❡ Triſtis:infœlicius:quod protendat malum futurum.nam quando eſt factum:non debeo dicere mihi diſplicere hoc eſſe factum;quod fortaſſe eſſet ſignum infœlicitatis futuræ & præcipue putatur in matrimoniis quotiens altera pars dicit ſe pœnitere facti:habetur pro malo omine. ❡ Eam rem:id matrimonium;eam affinitatem. ❡ Quam rem. ❡ Proſequeris optimis omnibus.i.quam tu in litteris tuis dicis optare fœlici auſpicio eſſe cõfectam:cui optas optima omnia nulla.n.matrimonia fiebant niſi prius captatis auſpiciis. Lucanus. Contentiq; auſpice Bruto. ❡ Iuuenalis. Veniam cũ ſignatoribus auſpex. ❡ Idem. Signatæ.dictum fœliciter. Virgilius primo æneí. Cui pater intactam dederat.primiſque locarat Omnibus. ❡ Mordet.angit.cruciat. ❡ In quo.in qua re. ❡ Non uereor.i.in quo non dubito te parum perſpice

Mordere re ea eſſe geſta non a me.ſed ab illis.quibus ita mandatam,ut me abſente facerent quod eis uideretur utile. ❡ Non uereor.non dubito.ſcio. ❡ Ne.ideſt ut. ❡ Parum perſpicias.non conſideres diligenter. ❡ Tam longe. in Cilicia.quæ eſt

Ne remotiſſima ab urbe. ❡ Ne referent ad me.non nunciarent mihi.non redderent me certiorem.ſi inueniſſent ubi cõmode locarent filiam meam. ❡ Agerent.ſubauditur.ſed mandaram ut agerent. ❡ Quod probaſſent. quod eis placuiſſet, quod utile putaſſent. ❡ In hoc.reſpondet obiectioni.quæ poſſet ſibi fieri ab Appio. ❡ In hoc.quod dixi eſſe factum me inſciente.quia mandaueram ut nihil referrent ad me propter longinquitatem locorum. ❡ Occurrit.obiicitur.uenit in mentem.a te poſſe dici ſic. ❡ Quid igitur.obiectio Appii. ❡ Quid ſcilicet feciſſes o Cice. ❡ Si affuiſſes.ſi fuiſſes Romæ.dediſſes ne eã Dolobellæ. ❡ Rẽ.factũ.cõditionẽ. & eſt rñſio obiectiõis. ❡ Probaſſem.laudaſſem.i.placuiſſet mihi cõditio. Et notãda prudẽtia Ci.cui q̃uis nõ multũ placeret Dolobella.tñ poſt factũ nõ de eo male dicit. ❡ De tpe ſc licet cõficiẽdi illius negocii. ❡ Te inuito,te nolẽte,qa diſtuliſſem quãtũ uoluiſſes. ❡ Sudare.hoc dicit ut oſtẽdat hãc rem ſibi magnæ eſſe ſollicitudini.ſudamus.n.aut corporis defatigatione.aut calore.aut demq; animi angore & ſollicitudine. Alii legunt ſua de re.alii ſuadere.ſed neutrũ cõuenit menti Cic. ❡ Laborantem.curantem.qño defendã id ꝙ tuẽdũ eſt mihi.hoc eſt id qđ iam eſt factum.& tamen nõ faciam contra uoluntatem. qđ qa eſt difficile.ideo dicit ſudare. ❡ Leua me hoc onere.aufer mihi hoc onus.poteris enim ſi acceperis excuſationem meam.& exiſtimaueris hoc a me

dedita opera factum non eſſe. ¶ Tractaſſe: egiſſe. difficiliorẽ q̃ hãc: ſcilicet tuear q̃ tuenda ſunt mihi: & te nõ offendã. ¶ Sic hẽto ſignificat pp hãc affinitatẽ ſe nihil eſſe alienatũ ab Appio. dicit. n. q᷑ ſi iam egiſſet oĩa eius negocia ſicut debuit: nunc nũciata ſibi hac affinitate ageret ea nõ maiore ſtudio: qa nõ poſſet: ſed ſaltẽ clarius & apertius. ut intelligeret Appius ipſum Ciceronẽ nihil eſſe erga ſe imutatũ. ¶ Cõfeciſſem: cõpoſuiſſem. ¶ Negocia tua: q̃ hic in prouincia habes: & de ædificatione tua: & de legatione ad laudes tuas Romam mittenda. ¶ Priſtinũ ſtudiũ: priſtinã uoluntatem & amorem. ¶ Nihil addi: qa erat ſummũ. ¶ Maiore ſtudio: qa nõ potuiſſem: qa ut dixi nihil uidebaẽ poſſe addi. ¶ Acri? Cõficere

baſſem: de tempore nihil te inuito: nihil ſine conſilio egiſſem tuo. Vides ſudare me iam diu laborantem quum ea tuear quæ mihi tuenda ſunt: & te non offendam. Leua me igitur hoc onere. Nunquam enim mihi uideor tractaſſe cauſam difficiliorem. Sic habeto tamen niſi iam tunc omnia negocia cum ſumma dignitate diligentiſſime confeciſſem: tametſi nihil uidebatur ad meum erga te priſtinum ſtudium addi poſſe: tamen hac mihi affinitate noſtra nuntiata: nõ maiore equidem ſtudio: ſed actius apertius: ſignificantius: dignitatem tuam defendiſſem. decedent mihi iam impio annuo terminato ante diu nonas ſextiles quum ad Sydam naui acceſſiſſem & mecum Qu. Seruilius eſſet: litteræ a meis ſunt redditæ: dixit ſtatim Seruilio. Et enim eſſe uidebatur cõmotus: ut omnia a me maiora expectaret. Quid multa? beniuolentior tibi quam fui nihilo ſum factus: diligentior ad declarandam benignitatem multo. nam ut uetus noſtra ſimultas antea ſtimulabat me ut cauerem ne cui ſuſpitiõem fictæ reconciliatæ gratiæ darem: ſic affinitas nouam curam affert cauendi: ne quid de ſummo meo erga te amore detractum eſſe uideatur. Vale.

M. T. C. Appio Pulcro. S. D.

QVaſi diuinarem tali in officio fore: mihi aliquando expetendum ſtudium tuum: ſic quũ de tuis reb⁹ geſtis agebatur iſeruiebã honori tuo.

uæhementius: inſtantius. ¶ Significantius. cũ maiori ſignificatiõe & teſtificatione mei erga te animi. ¶ Decedenti: dicit Cicero ſe non ſolum nunc polliceri hoc Appio: uerum ẽt multo ante dixiſſe. Seruilio: q̃ in prouĩcia agebat negocia Appii. ¶ Terminato: finito: iam eniꝫ fere finierat annũ Cicero ĩ prouĩcia cuꝫ redditæ ſunt ei litteræ de hac affinitate. quo q̃dem tpe dixit Seruilio. ut multo maiora beneficia a ſe expectaret quã ante. uidebaẽ eni eſſe perturbatus & ægre ferre illã affinitatem: qa ſciebat dolobellã eſſe inimiciſſimũ Appio. ¶ Sydam. urbẽ licyæ: q̃ portũ habet. ¶ Cõmotus: perturbatus hoc nũcio. ¶ Maiora: q̃ ante p̃ſtitiſſem. ¶ Expectare. ſperarũt me pro te facturum. ¶ Nihilo beniuolentior: nihil auctus in amore: qa nihil poterat ad erga te beniuolentiam addi. ¶ Diligentior promptior. ¶ Vetus ſimultas: q̃ aliquando ĩter nos fuerat. ¶ Simulabat: hortabaẽ: eſt aũt ſenſus: ſicut pp ueterẽ ſimultatẽ q̃ inter nos fuerat: cogebat ita facere ne darem ſuſpitionem hominibus me eſſe tibi fictæ & non uere reconciliatum: ita nunc noua affinitas facit: ut cauea ne propter eam uideatur aliq̃d de meo erga te amore eſſe diminutum. ¶ Detractum: diminutum.

QVaſi: hac epiſtola oſtendit Cice. q̃ grata habuerit: q̃ in abſentia ſua intellexit ab Appio ſibi p̃ſtita fuiſſe: quẽ ĩ nullo genere officii ſibi defuiſſe fatetur. Deinde pollicetur ſe fore ſociũ & cõiunctũ ipſi Appio in adminiſtratione reipub. de qua dicit utrumqꝫ idẽ ſentire. nec minus ẽt ſe fore coniunctũ ĩ uita quottidiana: poſtea uideẽ eũ latenter rogare. ut tandẽ deponat inimicitias ſuas in Dolobellã. qđ eũ facturũ ſe ſperare dicit. Poſtremo polliceẽ Ci. ſe facturꝫ. ut itelligat Appi⁹ nihil eſſe detractũ de amore ſuo erga eũ. ¶ Quaſi. tanq̃. ¶ Diuinarem. p̃ſcirẽ. animo p̃uiderẽ. Et notandũ hoc artificioſe eſſe dictũ a Cicerone ut oſtẽdat beneficia Appii erga ſe nõ tam ſibi p̃ſtita q̃ reddita fuiſſe. & eſt ſenſus. ego antea cum agebaẽ de rebus tuis. ſic inſeruiebam honori tuo. quo quaſi p̃ſagirem. & p̃uiderem fore aliquando opus ut tu idẽ pro me facturus eſſes in tali officio. ſcilicet tuendi honoris. ¶ Expetendum. rogandum. exigendum. ¶ Studium. fauor tuus. ¶ Prompta. uoluntas. ¶ Sic. adaptatio ſimilitudinis. refertur autem ad quaſi. ¶ Inſeruiebam. p̃ſtabam operam meam. Inſeruire autem eſt uoluntatis & amoris. Seruire uero neceſſitatis & conditionis. ¶ Honori tuo. ut tuerer. VAER. Seruio Inſeruio

QVaſi diuinarem. Adhuc Ci. in Cilicia cum imperio moraretur. multorum litteris intellexerat Appium plura in Ciceronis familiam beneficia contuliſſet. quod q̃ ſibi gratum fuerit. hac epiſtola ſignificauit. quæ tota plena eſt beniuolentiæ. & amoris. Inde profitetur. quod eſt amicorum proprium idem uelle. & idem nolle cum Appio tam in rep. q̃ in re priuata. in quibus omnibus ſe illi ſocium fore pollicetur. Tangit adhuc q̃dam obſcurius de Dolobella genero ſuo. cum quo ſimultates Appius habere uideretur. ad quas deponendas. tacito quodam ſenſu ab eo Cice. uidetur expoſcere. & Appium confidere depoſiturum. Demum oſtendit. quum hæc ſcriberet. cum creatum eſſe cenſorem. Qua pro re cenſoriam dignitatem hic aliquantulum uideamus. Cenſores eodem rogabantur auſpicio. quo etiam conſules. atqꝫ p̃tores. & magiſtri morum dicebantur. cenſui. & moribus regendis caſtigandiſque. luſtriſque condendis præerant. quibus ſub quinquennio tota ciuitas cum ſuppliciis publicis luſtrabatur. præcedebatque cenſoris ſcriba. & ſæculare carmen decantabat. ut dii rempu. in annos redderent meliorem. quotque Romani ciues in illo luſtro fuiſſent cenſebantur. quod primo Seruius Tullius inſtituit. quum omnem exercitum perfecto cenſu. ſue. oue. tauris tribus PHI. Cẽſores Luſtrum

luſtrauit quo q̄dem luſtro.MLXXX.ciuium cenſa dicuntur:q arma ferre poſſent:hinc quinque annorum ſpacium luſtrum appellatum:qđ olympias græce dicitur.Duo tantum cenſores erant:ad quorum cenſionem.i.iudicium tota ciuitas cenſeret.Eſt eni cenſere iudicare:arbitrari:& iterdum ſuadere:& decernere.unde cenſores noiati.Verum quid proprie fuerit cenſoris officium.Liuius.xxiiii.libro docet his uerbis.Cenſores uacui ab operum locandorum cura propter inopiam ærarii ad mores hominum regendos aiaduertunt:caſtigandaq; uita q̄ uelut diutius morbis ægra corpora ex ſe gignunt.Nata bello erant:& queq; a magiſtratu ſenatuq; abdicare poterant:ſi eo indignus uideret.¶Quod ex Catone maiore cenſorio.T.Flaminii frater expertus eſt:ſenatu eiectꝰ:q exhortatione meretricis quempiam reum ſecuri feriri iuſſit.& idem mortui cenſoris loco alius ſubrogari non poterat.Is aūt primum i urbe magiſtratus iſtitutus eſt a ſenatu:quum nulla per multos annos ciuium cenſio:nullum i urbe luſtrum factu; fuiſſet:ut iuenirentur q huic rei gerundæ p̄eſſent.duo tñ cenſores creati ſun.Papyrius:& Sempronius.Geganio Maretino.&.T.Quito capitolino coſſ.per q̄nquennium id munus duraret:iſtitutum eſt:quod tandē Mamertius Emylius dictator ad annum redegit.Iulio Virgilio &.M.Appio coſſ.¶Quaſi diuinarem:tanquā p̄noſcerem:& p̄uiderem eſt autem id artificioſe dictum a Cicerone:quo uult latenter intelligi Appium non tam beneficia in Ciceronē:& eius familiam p̄ſtitiſſe:q̄ reddidiſſe. Et eſt ſenſus.Cum i te aliq̄n beneficia conferebā quaſi diuinabam qđ neceſſe eſſet aliq̄n mihi:iidē: in me faceres:qđ ego in te feci.& ipſa abs te beneficia acciperē. ¶Sed dicit Appiū longe maiora:ac plura:q̄ acceperat.reddidiſſe.¶Diuinare proprie eſt uera dicere de futuro.unde prouerbium eſſe ueteres uoluerunt:diuinare ſapientem. ¶Tali i officio; defendendi honoris.¶Fore expetendum:flagitandum : oēs Cice. epiſtolæ quas ipſe legerim ſic habent:ſed fore cum participio futuri temporis iungi non ſatis dicā.licet quidam poſuerint:ut ante diximus.¶Inſeruiebam : ſtudium meum p̄bebam.Seruimus dominis:iſeruimus amicis illud enim coacti facimus.hoc uero uoluntate & beniuolentia.

Olympias — Cenſere — Diuinare — Prouerbiū uetus — Seruio — Inſeruio

Dicam tamen uere pluſq̄ acceperas reddidiſti. Quid eni ad me non præſcripſit: te non ſolum auctoritate orationis ſententia tua quibus ego a tali uiro contentus eram ſed etiam opera: conſilio: domum ueniendo: conueniendis meis: nullum onus officii cuiq̄ reliquum feciſti. Hæc mihi ampliora multo ſunt q̄ illa ipſa propter quæ hæc elaborantur. Inſignia enim uirtutis multi etiam ſine uirtute aſſecuti ſunt: talium uirorum tanta ſtudia aſſequi ſola uirtꝰ poteſt. Itaq; mihi propono fructum amicitiæ noſtræ ipſam amicitiam: qua nihil eſt uberius: præſertim in his ſtudiis. quibꝰ uterq; noſtrum deuinctus ē. Nam tibi me profiteor & in republica ſocium de qua idem ſetimꝰ: & in quottidiana uita coniunctum: cū his artibus ſtudiiſque colimus. Vellem ita fortuna tuliſſet: ut quanti ho-

V BER.

VBER. ¶Dicā tñ:hoc ſubdit Cicero.ne uideat obiecisse beneficium appio.¶Dicam uere:ingenue fatebor.dicam ueritatem.¶Plus.in quo laudat eum iuſtitia.i qua ut iubet Heſiodus.debemus imitari agros fertiles.qui plus reddunt q̄ acceperint.¶Quis.quaſi dicat quilibet.¶Auctoritate orationis.grauiſſima oratione tua pro me in ſenatu dicta.¶Sententia.ideſt ſentiendo de me optime.¶Quibus.ſcilicet auctoritate orationis & ſententia. ¶A tali uiro qualis tu es.quia loco maximi muneris nobis eſſe debet.cum uiri clariſſimi & grauiſſimi nobis.uel orationis ſuæ auctoritatem uel ſententiam præſtant.¶Contentus eram.nihil ultra req̄rebam.¶Sed etiam.ideſt ſed quod plus eſt & ſignu; maioris humanitatis & beniuolentiæ.¶Opera.pro me laborando. ¶Conſilio.ſapientibus ſuaſionibus tuis demum ueniendo.pp id quod dixit opera. ¶Conueniendis meis.alloquendis meis . & dando eis conſilium quidnam pro me agere deberent.¶Nullum onus officii cuiq̄ reliquum feciſſe.hoc eſt nulli oīno reliquiſſe aliquod onus de me quia tu totum ſuſcepiſti.& omnia pro me ita feciſti ut nihil reliqueris aliis qđ facerent.¶Reliquum feciſſe.pro reliquiſſe eleganter dictum.ſicut miſſum facere pro dimittere.¶Hæc.q̄ a te p̄ſtita ſunt mihi.ſcilicet opera & conſilium tuū.¶Multo ampliora.multo maiora & pluris æſtimanda.¶Illa ipſa honores & dignitates meæ . ¶Propterq;. ſcilicet illa ipſa ideſt propter quos honores & dignitates.¶Hæc.q̄ a te fiunt.¶Elaborantur.cum labore fiunt.¶Inſignia.ratio eſt ſuperioris propoſitionis.¶Inſignia uirtutis.ideſt honores & dignitates hæc enim ſunt inſignia uirtutis.quia honor præmium eſt uirtutis.¶Aſſecuti.adepti.¶Sine uirtute. quia fortunæ fauore multi ſine uirtute magnas dignitates adepti ſunt.¶Talium.i.clariſſimorum & optimorum qualis tu es.¶Sola uirtus.quia boni non poſſunt conciliari malis q̄a ſunt oīno diuerſi.¶Fructum.utilitatem & uoluptatem . ¶Ipſam amicitiam.non aūt ea q̄ per te conſecutus ſum.quia noſtra amicitia uulgaris eſſet.¶Nam ut inq̄t Naſo.Vulgus amicitias utilitate probat. ¶Qua.amicitia. ¶Nihil uberius.q̄a parit innumerabiles fructus.q̄a uera eſt. ¶His ſtudiis.philoſophiæ.& artis dicendi. ¶Deuictus.aſtrictus.oīno deditus.¶Profiteor.aperte denuncio.& polliceor.¶Sociū.auditorē.q̄a ſocius i periculis aut rebus magnis dicit ¶Idem ſentimus.q̄a ambo uolumus eam optīe defendi & conſeruari.¶Quottidiana.familiari i rebus priuatis.¶Colimus.ſeq̄mur.ſeruamus.¶Vellem.latenter ab eo petit.ut tandem reconciliet Dolobellæ genero ſuo. cui Appius erat inimiciſſimus.¶Tuliſſet.uoluiſſet.permiſiſſet.Omnes tuos quos uæhemēter amo & plurimi facio.¶Poſſes.omnibꝰ odiis.& inimicitiis depoſitis.¶Meos.propter Dolobellam.ut ſupra diximus.

PHI. — Domus

PHI. ¶Dicā tñ.hoc adiunxit.ne Appio exprobraſſe beneficia uideret.¶Plus.laus a gratitudine.¶Oratiōis.quā in ſenatu egit Appius i tutando honore Ciceronis.¶Sententia.bene de me ſentiendo.¶Cōtentus.nil ultra req̄rendo.¶Domum.nunc ipſum domiciliū. & tam quartæ q̄ ſecundæ inflexionis eſt.ſed quartæ parietes.ſecundæ locum:que; quis tenet in domo ſignificat.¶Conueniendis.dando conſilium pro me ipſo.¶Nullum onus officii cuiq̄ reliquū feciſſe quod nihil omnino reliquerit aliis faciendum.quod ad honorem.& cōmodum Ciceronis pertineret.q̄cq̄d eni faciendum erat:ipſe ſolus Appius diligenter obiuit.& ſic dictū eſt reliquū feciſſe p̄ reliq̄ſſe,ut ſæpiſſime apud Teren.miſſum

ace ꝑ dimitte me. ℭ Hæc:q̃ tu mihi p̃ſtitiſti. & meis. ℭ Ampliora: pluris faciẽda . ℭ Quam illa ipſa. ſ. honores mei. ℭ Hæc. ſ. q̃ tu mihi & meis p̃ſtitiſti. ℭ Inſignia: honores & dignitates. & eſt exornatio ſnia. & rõ ſupioris ꝓpoſitionis ℭ Sine uirtute: ut. M. Teren. Varro: qui ſine uirtute uirtutis iſignia: hoc eſt conſulatũ quẽ cũ paulo Emilio geſſit conſecutus eſt. ℭ Taliũ uiroꝝ: qualẽ te ipſum eſſe cognoſco. ℭ Sola uirtus: quoniã uirtute p̃diti nõ niſi cũ p̃ditis uirtute cõueniunt. ℭ Itaq; mihi ꝓpono fructũ amicitiæ noſtræ ipſam amicitiã: hoc ẽ ꝙ pluris facio ip̃ã amicitiã: q̃ illud qđ a te cõſequutus ſum. & fructum: q ex ipſa amicitia naſcit̃. & ipſam amicitiã oĩbus fructibus anteferendã puto. ℭ Nõ. n. pp utilitatẽ amici eſſe debemus: ſed pp ipſam amicitiã: per ſe enim ipſa colenda eſt amicitia non pp aliud. ℭ Vberius: quoniam & ſi innumerabiles fructus ex ea naſcunt̃: tñ non pp illud colitur amicitia. ℭ Nã tibi aperit uim amicitiæ. ℭ Reſpublica duobus conſtat publico. & priuato. ℭ Profiteor. quaſi polliceor. atq; demonſtro. ℭ Idem criſpus. Idem uelle atq; idem nolle ea demum firma amicitia eſt. ℭ In quottidiana uita cõiunctum. in re priuata. Vterq; ſimilibus ſtudiis & moribus tenebat̃. amicꝰ. n. mihi aliqs eſſe nõ poteſt. niſi mei ſimilis exiſtat. Eſt enim amicus. ut ante diximus q mihi uſu uitæ ſimilis pio ac fideli amore cõiungit̃. ℭ Quæ colimus. oratoria dicit. & philoſophica ſtudia. Eſt. n. ſtudiũ ad aliquã rẽ aſſidua & uæhemẽs aĩ cũ magna uolũtate occupatio. ℭ Velim pp Dolobellã id dicere uideat̃. quẽ ſciebat ab Appio non amari. ℭ Tanti facere exiſtimare. Studiũ

minis ego tuos facio: tãti tu meos facer̃ poſſes: ꝙ tamen ipſũ neſcio q̃ ꝓmotus aĩ diuinatõe nõ deſpo . Sed hoc nihil ad te nr̃um ẽ unus. Illud uelim ſic habeas ꝙ itelliges. hæc renouata : additũ potius aliqd ad meũ erga te ſtidiũ cui nihil uidebat̃ addi poſſe: q̃ qcq̃ eẽ detractũ. Quũ hæc ſcribere cẽſore te iã eẽ ſpabã eo breuior ẽ epiſtola : & ut aduerſus magiſtrũ moꝝ modeſtior. Vale.

Epiſtolarũ familiariũ ad Seruiũ Sulpi. Lib. iiii.

M. T. C. Seruio Sulpitio. Salutẽ Dicit

xlm

TRebatiꝰ familiaris meꝰ ad me ſcripſit te ex ſe queſiſſe quibus i locis eſſẽ: moleſteq; ferre: ꝙ me pp ualitudinẽ tuã quũ ad urbẽ acceſſiſſem

VBER. ℭ Quod ipſum. ſ. poſſe te tanti facere meos. quãti ego facio tuos. ℭ Nõ deſpero. imo pene cõfido. ℭ Neſcio qua. q. d. latẽti quadã & nõ ſine cã excitata. ℭ Diuinatione: præſagio aius. n. meus uidetur mihi dicere ita fore. ℭ Nihil ad te. noſtrũ eſt onus. ſ. ptinet. quia parũ tibi obeſſe p̃nt iimicitiæ Dolobellæ. & paꝝ ꝓdeſſe eius amicitia. ℭ Onus noſtrũ. i. ad me ptinet. hoc mihi faciendũ eſt. ut tu eis recõcilieris. ℭ Habeas. i. credas. ℭ Quod intelliges. ꝙ re ipſa cognoſces. ℭ Nouata hac re. facta hac noua affinitate. ℭ Additũ. i. adiũctũ. ℭ Ad ſtudiũ. ad amorẽ erga te. ℭ Cui ſtudio. ℭ Addi. qa erat ſummũ ut in p̃cedẽti ep̃la dixit. ℭ Detractũ diminutũ. ℭ Hæc hãc ep̃ſam. ℭ Eo pp cã cãm. qa ſperabã eſſe cẽſorẽ. ℭ Magiſtrum morum cenſorem. nã cenſores apud romanos præerãt moribus corrigendis. ℭ Modeſtior ne me aut loquacitatis aut imprudentiæ notes. VBER.

PHI. Quod tñ ipſum. ſ. ꝙ tu tanti meos facere poſſis. quanti ego tuos facio. ℭ Nihil ad te q. d. parũ refert. an Dolobella te amet aut non amet. cũ tibi parũ eius amicitia ꝓdeſſe & parũ inimicitiæ obeſſe poſſint. ℭ Onus noſtrum. ad me ipſum attinet. q te rogo illũ abs te ob amorẽ noſtrũ ñ expellas. ℭ Habeas tibi pſuadeas. PHI.

ℭ Renouata facta affinitate cum Dolobella. q gener meus eſt factus. ℭ Quã qcq̃ eſſe detractum. licet Dolobellã non ames. non tñ diminutum eſt aliquid de amore meo erga te. ℭ Eo breuior. quod. ſ. te cenſorem eſſe ſperabam. ne caderẽ in cenſoriam notam. cum cenſorum ſit mores hominum iudicare ne ſi longior extiſſet epiſtola. accuſatiõe digna uideret̃. nam uel leuiſſima ex cã cenſores nota afficere ſolebãt homines uñ eqtem romanum nimis cõptum. & nitidũ. & equum macilentũ hñtẽ a cẽſoribus iterrogatum. cur ipſe tam ſplendidus. & equus tã macilentus eſſet rñdentẽ quoniã ego me ipſum curo equũ uero Statius meus. ignominia affecerunt. ℭ Aduerſos pro apud Teren. Et id gratum fuiſſe aduerſum te habeo gratiã dicit̃. n. & aduerſus & aduerſũ. ℭ Magiſtrũ moꝝ cẽſorẽ. Eſt eni mos tã bñ. q̃ male uidẽdi cõſuetudo. Significat interdum ſimilitudinẽ. ut i morem apti gẽuinũ fregit. Magiſtri ideo appellat. ꝙ magis q̃ cæteri omnes poſſint uñ magiſtratus q p imperia potentiores ſunt. Antiqui magiſtrare pro regere & moderari dicebant.

Aduerſus Mos Magiſter Magiſtrare

TRebatius. Reuerſus Cic. Romã ex Cilicia ubi cũ maxima laude ꝓuinciã geſſerat. cũ offendiſſet ciuiliũ diſcordiarũ motus. & Cæſaris atq; Põpeii diſſenſionem utriuſq; amicos cõcilians Põpeiũ mitigare nõ deſiſtebat. ſed cũ ſe nihil ꝑficere uideret. abiecta ſpe triũphi in p̃diola ſua circa cãpaniã & orã maritimã cum facibus & licto VBER.

ribus:quos populus Romanus ei cōceſſerat ut eſſet remotus ab oculis uulgi.& a populari tumultu ſe cōtulerat.❡In
de aūt raro ad urbē ueniebat:quoniā icertū erat qd ſibi eēt agēdū.ꝙ in Pōpeio fractas opes.& nō ꝓbāda cōſilia:i cæ
ſare uero flagitioſam belli cauſam eſſe uidebat.Itaq; cū ad alterū officio:ad alterum ratione ſalutis inclinādū eſſe uide
ret:cupiditate pacis ab utroq; reuocabat.Tandem tū̄ honeſtatem utilitati antepoſuit.& ita cū Cæſare poſt fugā Pom
peii locutus eſt.ut aperte oñderet nihil eſſe ſibi ipſa republi.carius.Itaq; cum iam orbis terrarum arderet bellis ciuili
bus.& ad eum ſcripſiſſ;.C.Trebatius Seruiū Sulpitiu moleſte tuliſſe:quod cum cum ad urbem acceſſiſſet uidere non
potuiſſet quod mala ualitudine laboraſſet:cu
pere aūt eum & uidere & alloqui de eo: quod
utriq; eſſet agendū. Reſpondet Cicero quod
ſi potuiſſent colloqui reintegra & ſalua: ꝓfuiſ
Trebati ſent aliquid reipub.quoniam eum ſemper cupi
Queſtio dum pacis eē cognouit.ſicut & ipſe fuit. Sero
Valitudo autem nunc eſſe conuenturos pro repub. hor
tatur tamen conueniant:ut ſi reipub. iam cōſu
lere non poſſunt: ſaltem rebus ſuis conſulant.
polliceturq; ſe eſſe uēturum ad urbem ſi opus
fuerit.& ſi Seruius cum eo colloquendum exi
ſtimauerit.❡Trebatius:is iuriſconſultus fuit
amiciſſimus Cic.a quo Cæſa.cum eſſet in gal
lia diligentiſſime cōmendatus eſt.ut uidebim⁹
infra lib.vii.❡Quæſiſſe interrogaſſe. unde &
quæſtio pro interrogatione ponitur. ❡Valitu
dinem.ſ.malam.nam ualitudo bona dicit. Ho
ratius lib.i.epiſtolarū.Quid faucat dulci nutri
cula manus Alūno.❡Quaʒ ſapere.& fari poſ
ſit quæ ſentiat.& cui grata:fama ualitudo con
tingat abunde diſtinguitur autem uel epithe
to.ut bona ualitudo.uel mala. uel diſtinguitur
locis.ut his duobus exemplis præcedentibus.
nam in hac epiſtola neceſſario intelligim⁹ ma
lam ualitudinem apud Horatium uero bonā.
Occaſus ❡Ad urbē:ex prædiis meis.❡Velle te: ſubau
di ſcripſit.❡Hoc tpe:taʒ turbulēto.❡De offi
cio:de eo ꝙ utrūq; noſtrum facere oporteat.
❡Vtinam:dolet Cice. perniciem publicam ni
mis progreſſam eſſe anteq̄ colloqui potuerit.Saluis:integris:nondum ita afflictis.❡Occidenti pereunti: ad exitum la
benti:occaſus enim de rebus maioribus dici.ut Virgilius æneidos.Teſtor in occaſu troiæ nec tæla nec ullas uitauiſſe
uices danaum.❡Abſens:quum adhuc eſſem in Cilicia.❡Hæc mala:bellorum ciuilium.❡Prouidentem: a longe co
gnoſcentem.❡In conſulatu:fuerat enim cōſul cum.M.Marcello eo anno quo Cicero fuerat in prouincia.❡Probarem
laudarē.❡Cōſiliū tuū:de pace q̄rēda.❡Idē ſentirē:idem uellē quo tu.ſ.pacem.❡Proficiebā:aſſequebar. nihil poterā
facere.❡Sero.qa iā erant inflāmati aī:.ta ut nō facile reſtringi poſſent.❡Solus:alii.n.erant cupidiores belli q̄ pacis.
❡Rudis nouus nō inſtructus rerū:quæ romæ gerunt:qa abfuerā diu.❡Inciderā:incurrerā:caſu deueneram.❡In inſa
nias:inſani.n.ſunt:q bellum malūt q̄ pacē.❡Opitulari opē ferre:ſubuenire.❡Cōſulere ꝓuidere.❡Ex priſtino ſtatu:ex
ſolita dignitate:qa uideo fere impoſſibile eſſe.❡Quam honeſtiſſime q̄to maiore honore fieri poterit.Lugeamus: ſim⁹
in mœrore pp calamitates reip.❡Nemo oium:ad maiorē ſignificationē addidit oium.q.d.ne ex amiciſſimis quidem.
❡Qui cum.i.cū quo.eſt autē anaſtrophe.❡Cōicandum conferendū.colloquendū ordo āt eſt.Nūc queniā uidemur ni
Exēpla hil opitulari poſſe reipu.nemo eſt oium qui cū potius cōicandum putem.q̄ tecum.ſi quid eſt in quo &c.❡Exempla ꝓ
poſitiones clarorum dictorum.aut factorum.quibus maxime excitantur animi hominum.❡Quorum clarorū uirorū.
Similis ❡Similes imitatores:ſimilis aūt quū ad morū imitationē refertur genitiuo iungitur. ut Pyrrhus nō fuit Similis Achil
li.& uerſus Lucani non ſunt ſimiles uerſuū Virg.Hor.in ſermonibus.Simileſq; mi oium mille dic uerſus deſcribi poſſe
trebati.quum uero ad formā refert.datiuo iungit Virg.i.æneid.Os humeroſq; deo ſimilis. ❡Fugiunt ignorantur a te.
eleganter.n.dicimus non fugiunt me pcepta Ci.ꝓ eo qd̓ eſt ſcio pcepta Ci.❡Immo potius correctio.❡In conuentu;
qa cōueniebant qdem ſenatores.ſed nequaq̄ erat ſenatus.qa ibi nō ualebāt ſniæ.q̄ pro repu.dicerent.❡Fruſtra.qa nō
admitteret qd̓ ſentires & agēdū eē diceres.❡Nil ueritus eſſem niſi timuiſſem.Eius.ſ.Cæſaris.❡De hiſpanis.q̄ fuerāt
decretæ Pompeio & uniuerſa Africa ſimul.quā p legatos adminiſtrabat auctor eſt Plutarchus in uita Cæſaris.& idē
in uita Ciceronis.ſic inquit Cicero.In prædiis cōmorantē Cæſar uidit.& nōnulla aduerſus eum quæſtus tandem roga
uit ut ad urbē adeſſet.cui Cicero nihil ſummiſſe.nihil niſi cū dignitate & magno aīo reſpondit oſtēdens quas ſnias di
cturus foret ſi adeſſet.quas reip.calamitates ploraturus non.n.placere ſenatui exercitū po.ro.cōtra alium mitti.❡Itē
po.ro.exercitū in Hiſpanias duci non in græciam tranſportari &c.❡De hiſpanis quas nolebat Cæſar adminiſtrari a
Pompeio per legatos ſed uolebat ut ipſe proficiſceretur de qua re quod dixerat Seruius.idem dicit Cicero ſe fuiſſe di
cturum quid autem dixiſſet non exprimit.ſed poſſumus conicere idem dictum fuiſſe a Seruio de hiſpaniis quod ſcri
bit Hircius primo cōmentario belli ciuilis reſponſum a Pompeio ſi Cæſar in Galliam reuertatur ſi Arimino excedat ſe
in Hiſpanias profecturum.❡Quomō.q.d.peſſime.❡Ardore comparatur enim frequenter bellum incēdio.❡Imperiis

non uidiſſes & hoc tempore uelle te mecum ſi propius
acceſſiſſē:de offō utriuſq; nr̄m cōicare.utinā ſerui ſaluis
reb⁹. Sic eni ē dicēdū:colloq potuiſſemus iter nos:pfe
cto aliqd opis accidēti reip.tuliſſem⁹.Cognorā.n.iā ab
ſens te hæc mala multo āte ꝓuidētē:defenſorē pacis:& i
cōſulatu tuo & poſt cōſulatū fuiſſe.Ego aūt quū cōſiliū
tuū ꝓbarē:& ipſe idē ſentirē:nihil ꝓficiebā. Sero eni ue
nerā ſoluserā:rudis & ſi uidebar i cauſa iciderā tamē in
hoīum pugnādi cupidorū iſanias. Nūc qm̄ nihil iā uide
mur opitulari poſſe reipu.ſi qd ē i quo nobiſmetipſis cō
ſulere poſſimus nō ut aliqd ex priſtino ſtatu noſtro reti
neamus:ſed ut q̄ honeſtiſſime lugeam⁹:nemo ē oīm q cū
potius mihi q̄ tecū cōmunicādū putē.Nec eni te clariſſi
morū uirorū:quorū ſimiles eē debemus exēpla: neq; do
ctiſſimorum:quos ſemper coluiſti:præcepta fugiunt atq;
ipſe antea ad te ſcripſiſſem te fruſtra i ſenatum:ſiue poti
us in cōuentum ſenatorum eſſe uenturum:ni uerit⁹ eſſē
ne eius animum offenderem: quia me:ut te inuitarem.

diſtributis.In diuerſas partes miſſis.nam ut Appianus lib.ii.inquit Cæ.Lepidum emilium ubi præfecerat:tribunum autem.M.Antonium italiæ exercitibuſq3:qui circum eam eſſent præſidere uoluit:curionem catonis loco Siciliæ imperare.Quintum Sardiniæ ad illyricos.C.miſit Antonium:Licinio craſſo galliam:q̃ intra alpes eſt regendam tradidit &c. Pompeius autem ex capua Nuceriam:ex Nuceria deinde Brunduſium ſe contulerat:ut Ionio mari ſuperato in epiru3 traiiceret.in eum itaq3 locum delatus belli apparatum aggrediebantur:gentibus omnibus:prætoribus dynaſtis regib? ac ciuitatibus per litteras imperat:ut q̃ maxima quibuſq3 poteſt celeritate ad bellum ſe conferat & hæc quidem magnam gentium multitudine diligentiaq3 parabantur.Pompeii exercitus in hiberia conſederat omnibus in promptu paratus &c.Ideo nũc Cicero dixit orbem terrarum ardore bellis: imperiis diſtributis.

Bellu3 in ceudio ſæpe cõparari

petebat.Cui quidem ego:me quum rogaret : ut adeſſem in ſenatu :eadem omnia quæ ad te de pace & de hiſpaniis dicta ſunt:oſtendi me eſſe dicturum.Rem uides quomodo ſe habet:orbem terrarum imperiis diſtriburis ardere bello:urbem ſine legibus ſine iudiciis ſine iure: ſine fide:relictam direptioni & incendiis . itaq; mihi uenire in mentem nihil poteſt:non modo quid ſperem :ſed uix iam quid audeam optare.Sinautem tibi homini prudentiſſimo uidetur utile eſſe nos colloqui:q̃q̃ longius etiam cogitabam ab urbe diſcedere:cuius iam etiam nomen inuitus audio:tamen propius accedam . Trebatioq; mandaui ut ſi quid tu eum uelles ad me mittere ne recuſaret : idq; ut facias uelim. Aut ſi quem tuorum fidelium uoles ad me mittas:ne aut tibi exir̃ ex urbe neceſſe ſit:ut mihi accedere. Ego tantum tibi tribuo q̃tum mihi fortaſſe arrogo ut exploratum habeam quicquid nos cõmũi ſententia ſtatuerimus:id omnes homines probaturos

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.D.

ID.xyi.cal.maias quum eſſem in cumano accepi tuas lr̃as quib9 lectis cognoui nõ ſatis prudenter feciſſe philotimum:qui cum abs te man

¶Vrbe3 ſcilicet romã. ¶Relictam:quia Pompeius & cæteri ſenatores fugerant. ¶Direptioni:depopulationi. ¶Nã ut inquit Appianus:theſauros uſq3 in illam die3 a nemine contactos militibus Ce.rapere cõceſſit. ¶Sine le.quoniam uoluntate aut potius libidine uictoris:non autem legibus:omnia agebantur.Lucanus libro.iii. Phœbea palatia cõplet.Turba patrum:nullo cogendi iure ſenat? elatebris educta ſuis:non conſule ſacræ. Fulſerunt ſedes:non proxima lege poteſtas. Prætor adeſt:uacuæq3 loco ceſſere curules:Oĩa Cæſ.erat & cæ. ¶Quid ſperem: quia omnia uidentur deſperanda. ¶Optare.quod eſt facilius q̃ ſperare.ſperamus enim quæ uidentur poſſibilia:optare autem etiam impoſſibilia licet : ſed rem ad tantam calamitatem deductam dicit : ut non ſolum habeat quid ſperet:ſed neq3 etiã quid audeat optare:quia q̃uis optare poſſim? quod fieri non poteſt:ſtultum tamen eſt. ¶Colloqui:ſimul loqui. ¶Longius.ſ.q̃ nunc ſum. ¶Inuitus:quia ſemper renouat mihi dolores. ¶Propius:ad urbem . ¶Mandaui:commiſi : ut ita dicam. ¶Ne recuſaret:ne reſpueret.ſ.uenire. ¶Quid ideſt propter aliquid. ¶Quem aliquem. ¶Accedere:ad urbem:ad q̃ inuit? uenio. ¶Tribuo:do auctoritate3 & fidem. ¶Arrogo.i.mihi temere attribuo.i.ſicut fortaſſe arroganter de me præſumo : ita uere de te exiſtimo & iudico. ¶Exploratum certum . ¶Commuui ſententia:tuo & meo iudicio. ¶Probaturos:approbaturos & dicturos recte ſtatutum.

Sperare
Optare

D.xvi.cal.Sicut in ſuperiore epiſtola uidimus Seruius Sulpitius cupiebat loqui cũ Cicerone de officio utriuſ
a que ipſorum in tumultu bellorum ciuilium.& de hoc ſcripſerat ad Ciceronem per philotimum quendam:ſed eo breuius:quod putauerat ipſum philotimum allaturum litteras ad Ciceronem eique reliqua expoſiturum coram:ſed cum philotimum miſiſſet litteras per alium Ci.oſtendit eu3 male feciſſe.Deinde dicit quemadmodũ poſthumia uxor Seruii.& Seruius eius filius laudabant.ut ipſe Seruius ueniret ad Ci.in cumanum:ut cum eo loqueretur. rogaretq3 Ci.ut ad eum ita ſcriberat.Deinde reſpondens Seruio Sulpitio qui quærebat quod eſſet eius conſilium his miſeris temporibus.dicit id eſſe difficillimum.ſi utilitati conſulendum ſit ſi uero honeſtati.eſſe ſatis perſpicuum . Et ita ſignificat omnia eſſe ſuſcipienda pro defenſione reipu.& conſuluit eſſe diſcedendum roma.ſed conſultandum eſſe ad q̃ loca maxime ſe conferre debeat.Quod ſi idem ſeruius ſentit.dicit non eſſe neceſſe ut ad ſe ueniat. Sin uero habeat aliã ſñiam.eum ſe expectare dicit. ¶Cumano.i.in agro cumano habebat.n.iuxta cumas Cicero p̃dia ſua . appellat aũt locũ abſolute cumanũ.eo q̃ eſſet in agro cumano.ſicut Tuſculanũ a Tuſculis oppido.Eſt autem cumæ oppidum in littore cãpano conditũ ab his q ex Chalcide urbe Eubocæ uenerunt.quæ hodie dicit̃ Niger põs.Comum uero urbs eſt iuxta lacũ lariũ a qua fit deriuatiuum & comanus & cõmenſis.a cumis aũt poſſeſſiuum tum cumæus. tum cumanus. ¶Mandatũ abs te cõmiſſionẽ a te.i.cui tu dixiſſes oĩa q̃ uelles illũ mihi referre. ¶Miſiſſet p alium cum ipſe dẽret afferre. ¶Eũ philotimũ q ſuppleuiſſet id quod tu minus ſcripſeras.qa dederas ei de oĩbus rebus mãdata. ¶Conuenit me. locuta eſt mecũ. ¶Tua.ſ.uxor ut hãc tua penelope. ¶Seruius filius tuus. ¶Noſter tuus natura meus amore . ¶His poſthumie & Seruio. ¶In cumanũ ubi ſum. ¶Egerũt mecũ.me rogarũt. ¶Scriberẽ.ſ.ut uenires in cumanũ. ¶Quod tã incipit rñdere his q̃ ſeruius p litteras a Cicerõe q̃ſiuerat. ¶Meũ cõſiliũ mea cõſultatio mea deliberatio. ¶Id.ſ.conſiliũ meũ. ¶Capere eligere.Vir.li.i.Ene.Aut cape aut capras iã deſpectare uident̃. ¶Idem:Atq3 oculis capere ãte locũ. ¶Facilius.quia plerũque neceſſitate coacti capimus conſiliũ.quod aliis nõ daremus.p̃cipue uiris quos longe prudentiores nobis exiſtimamus. ¶Quid eſt.q.d.nihil cum tu non indigeas ſuaſione mea & cõſilio q melius potes aliis cõſu

Cumæ
Comum
Cumãuſ
Comẽſis
Cumæ?
Cumãus

lere.¶Suadere.conſulere:hortari ut facias.¶Si utiẽ diuiſione:& concludit ſingula mẽbra diuiſionis.¶Rectiſſimum:
optimũ cũ uirtute & officio:tetigit aũt duas ptes deliberatõis.ſ.honeſtatẽ & utilitatẽ.Rectũ.n.ſecũdũ Ciceronẽ dicit:
Rectum
qđ cũ uirtute & officio fit.¶Perſpicuũ:clarũ apertũ:qa ueritas ipſa per ſe elucet:pſpicuũ eſt.n.q nõ debemus deſerere
rẽp.cui oĩa debemus.¶Quid maxĩe ex.i.qd utiliſſimũ ſit:& tãgit ſecũdã ptẽ deliberatõs.¶Obſcurũ.ſ.eſt hoc eſt non
ſatis exploratũ & manifeſtũ.¶Hi.tales.¶Qui.quales.¶Eſſe debemus.i.boni ciues & boni uiri.¶Vt nihil:declarat
quales eſſe debeãt.ſ.ut nihil exiſtimẽt eſſe utile.niſi qđ honeſtũ ſit.nã ita debẽt exiſtimare uiri boni:ut uoluit Ci.in offi
cíis & in paradoxis.¶Quid fa. ſit qa intelli-
gemus aut cõſulendũ reipu.ſi poterimus:ſi nõ
poterimus:faltẽ cõſulendũ ſaluti noſtræ q̃ ho
neſtiſſime fieri poterit.¶Cõiũctã cũ tua:ideſt
eſſe ĩ eadẽ cõditiõe:qua tu.¶Similis error:qa
ambo decepti ſumus:q credebamus Cæſarez
poſſe deduci ad cõuentionẽ pacis: cuius ſimu
labat ſe eſſe cupidũ:cum latẽter bellũ optaret.
¶Idẽ ſentiremus:eandẽ haberemus ſniam.ſ.
de pace.¶Spectauerunt:reſpexerunt.directa
ſunt.¶Inire gratiam ab eo: ei gratificari:&
quaſi beneficiũ pſtare:qa ſicut erat inferior iu
ſticia & honeſtate cãæ:ita ẽt putabaĩ futurus
inferior uictoria:ſed fortuna ei fauit & ut ĩqt
Lucanus.Victrix cã dẽs placuit:ſed uicta Ca
toni.¶Quantum fefellerit nos: qa longe ali-
ter fuit:qa Cæſar malebat bellum q̃ pacem.
¶In quem locũ in quẽ ſtatum.q.d.in peſſimũ
ita ut fere nulla ſit amplius ſpes.¶Geruntur.
nunc.Qui curſus:q̃ diſpoſitio.¶Exitus.finis.
quem poteſt uidere & perſpicere tantũmodo
uir prudẽtiſſimus.qualis tu es.¶Ergo ex ſu
perioribus infert qd uideatur eſſe faciendum.
¶Probare.laudare affirmare q̃ fiunt uolunta
te cæſaris:ſiue bona ſiue mala.¶Intereſſe.in
ſenatu.¶Etiam ſi non probes ſecunda perſo
na pro prima uel tertia.i. ẽt ſi quiſquam non
probet quod fit.oportet tamen intereſſe.ut in
ſuperiori epiſtola oſtendimus ex uerbis Luca
ni.¶Turpis.non digna uiro bono. quem nõ
decet probare niſi q̃ recta ſunt.¶Altera peri
culoſa.intereſſe ſi non probes. quia ſi affueris
& non probaueris quæ fiunt. offendes uolun
tatem Cæſaris.ita ut poſtea tibi noceri poſſit.
ob hanc igitur cauſam. ut ſcribit plutarchus
non dubitauit Ci.magno animo Cæſari reſpõ
dere ut in pcedẽti epiſtola oſtendimus.& oſtẽ
dere quas ſententias dicturus eſſet.ſi adeſſet.
q̃ cum Cæ.dicit nolle reſpondiſſet ita putabã
inquit Ci.atque ego ideo nolo adeſſe.q aut
mihi dicenda ſunt q̃ ſentio.& nullo modo ſile
re poſſum.aut non ueniendum.¶Reſtat.ex
ſufficiẽti enumeratione.ſ.cum ſit turpe proba
re q̃cunq; fiunt ẽt ſi ſint mala. uel cum pericu
lo intereſſe ſi non probes.¶Reſtat.ſequitur:
¶In quo.in qua diſcedendi ſnia.¶Quæ lo-
ca ſequa.ad q̃ loca nos conferamus.¶Diffici
Conſiliũ
lior.durior.& alterum ſequitur ex altero.in re
bus.n.miſeris non poteſt eſſe niſi difficillima
Superſedere
deliberatio.¶Cõſtitui. deliberaui.¶Incurrat
incidat.¶Difficultatem.periculum.ſequendo
ſiue Pompeium.ſiue Cæſarez.& item ſiue ma
nendo ſiue diſcedendo. quia adhuc non ſatis
exploratum habemus quid ſit futurum.¶Si habes ſtatu.ſi ſtatuiſti & decreuiſti.¶In quo.ſ.quod putes.agendum.
¶Tuum con.tua deliberatio.¶Non ſit coniunctum cum meo.ſ.conſilio.i. in quo non idem conſtituas qđ ego dixi
conſtituiſſe .ſcilicet ut diſcedamus & uideamus qũo & ad q̃ loca.¶Superſedeas abſtineas.omittas.¶Hoc labore iti
neris.i.omittas de me uenire.qđ non potes facere ſine labore propter ualitudinem tuam.ſuperſedeo aũt cum ablatiuo

datum haberet ut ſcribis de omnibus rebus ipſe ad me
non ueniſſet litteras tuas miſiſſet:quas intellixi breuio-
res fuiſſe: quod eum platurum putaſſes.Sed tamen poſt
q̃ tuas litteras legi.Poſthumia tua me cõuenit:& Seruius
noſter:his placuit ut tu in cumanum uenires: qui etiam
mecum ut ad te ſcriberem egerunt:quod meum conſili-
um exquiris:ideſt tale ut capere facilius ipſe poſſim quã
dare alteri. Quid enim eſt quod audeam ſuadere tibi ho
mini ſumma auctoritate ſummaque prudentia. Siquid
rectiſſimũ ſit querimus perſpicuum eſt:ſi quid maxime
expediat obſcurum:ſin hi ſumus qui profecto eſſe debe-
mus:ut nihil arbitremur expedire niſi quod rectum ho-
neſtumque ſit non poteſt eſſe dubium quid faciendũ no
bis ſit: quod exiſtimas meam cauſam coniunctam eſſe
cum tua: certe ſimilis in utroque noſtrũ quum idẽ ſenti
remus error fuit.Nam oĩa utriuſq; conſilia ad concordi-
am ſpectauerunt quãq̃ ipſi Cæſari:nil eſſet utilius. Grati
am quoque nos inire ab eo defendenda pace arbitramur
quantum nos fefellerit: & quem in locum res deducta
ſit uides:neque ſolum ea perſpicis quæ geruntur quæque
iam geſta ſunt:ſed etiam qui curſus rerum qui exitus fu-
turus ſit:ergo aut pbare oportet ea quæ fiunt aut intereſ
ſe etiam ſi non probes quarum altera mihi turpis altera
etiam periculoſa ratio uidetur. Reſtat ut diſcedendum
putem in quo reliqua uidetur eſſe deliberatio. Quod cõ
ſilium ĩ diſceſſu:quæ loca ſequamur omnino quum miſe
rior res nunq̃ accidit:tum ne deliberatio quidem diffici
lior.Nil enim conſtitui poteſt quod non incurrat in aliq̃
magnam difficultatem. Tu ſi uidebitur ita cenſeo facias
ut ſi habes iam ſtatutum:quid tibi agendũ putes: in quo
nõ ſit coniunctum cõſilium tuum cum meo ſuperſedeas
hoc labore itineris.Si autem.eſt quod mecum comunica
re uelis:ego te expectabo. Tu quod commodo tuo fiat:
quãprimum uelim uenias:ſicut ĩtellixi & Seruio & Poſt
humiæ placere.

iungitur & ſignificat omittere. ¶ Sin autem eſt. ſ. tibi. i. ſi habeas. ¶ Cōmunicare mecum: mecum cōferre. ¶ Quod. ſ. ue nire ad me. ¶ Fiat tuo com. ut uenias cum tibi fuerit cōmodius uenire. ¶ Sicut. ſ. te uenire ꝗprimum. ¶ Placere: quia ro gauerat Ci. ut ad Ser. ſcriberet. ut ad ſe ueniret cauſa conſulendi de officio utriuſq3. Cōicare

Aehementer: cum pẽſſet Seruius Sul. achaiæ poſt bellum pharſalicum afflictis & concuſſis partibus Pompe ianis. & cæſa. multa agente pro libidine ſua: grauiter multumq3 angebatur: quod cum Ci. multorum ſermone intellexiſſet: cum hac epiſtola conſolandum duxit: affert igitur & enumerat multas cauſas conſolationis: inter quas præcipue enumerat rectam conſcientiã & ſtudia litterarum: quibus oſtendit eſſe acqe ſcendum. Poſtremo oſtendit Seruium eius filiũ ſtudioſum eſſe liberalium artium ſæque uæhe menter ab eo diligi. ¶ Sollicitum: anxium: cō motum. ¶ Cōibus: q̃ ad oẽs pertinent. ¶ Mi ſeriis: calamitatibus. ¶ Præcipuo: non uulga ri: ſed maximo. ¶ Deferunt renũciãt. ¶ Quod ſ. te tangi præcipuo dolore. ¶ Minime miror: quia ſcio quantum ames ipſam remp. Meum ſ. dolerem. ¶ Quodãmõ: quaſi quodam ſpecu lo. ¶ Agnoſco recordor. qa qñ uidem⁹ aliquẽ dolere ea re qua nos dolemus recognoſcimus quodammodo dolorem noſtrum & reducim⁹ in memoriam. & nobiſcum dicimus. talis ẽ do lor meus. ¶ Præditum ornatum. ¶ Prope fe re. ¶ Singulari egregia quaſi quæ i te ſolo ſit. ¶ Tuis bonis: tua ſapientia & honore. quem tibi præſtat cæ. q & dignitatem curat. & tuas res integras eſſe uoluit. ¶ Alienis. m. quæ aliis acciderũt. ¶ Laborare cruciari. ¶ Me. enume rat Cic. ea ex quibus conſolationem capit ut oſtendat ea poſſe etiam eſſe conſolationi ipſi ſeruio. ¶ Nemini concedo. a nemine uincor ne mine ſum iferior. ¶ Traxerit acceperit. ¶ Ma iorem. q̃ ego. ¶ Pernitie calamitate excidio. ¶ Conſiliorum. quæ ſemper ſpectauerunt ad concordiam & utilitatem reip. ¶ Multo ante q̃ mouerentur bella ciuilia. ¶ Tempeſtatem fu turam. i. cladem belli ciuilis. quã comparauit tempeſtati. Virg. Quãta per idæos ſæuiæ effu ſa micenis. Tẽpeſtas ierit campos &c. ¶ Tã q̃ ex aliqua ſpecula. tranſlatio ſumpta uel a ru ſticis uel a nautis. qui ex aliquo loco eminenti ſolent præuidere uentos & tempeſtatem futu ram. Specula nõ ſignificat ſimpliciter feneſtrã. ut uulgus imperitum uſurpat. ſed dicitur quili bet locus unde longe ſpeculari poſſumus. ſiue ſit mons. ſiue turris. ſiue quid aliud eminens. Vir. in bu. Specula de montis in altũ deferar Idem in. ii. æneĩ. Specula miſcenus ab alta dat ſignum. oui. in heroidibus. In ſpeculis omnis

xlv

M. T. C. Seruio Sulpicio. S. D. Vale.

Aehementer te eſſe ſolicitum: & in communi bus miſeriis præcipuo quodam dolore angi: multi ad nos quottidie deferunt. Quod quan quam minime miror: & mecum quodammodo agnoſco doleo tamen te ſapientia præditum prope ſingulari non tuis bonis delectari potius: quam alienis malis laborare me equidem & ſi nemini concedo qui maiorem ex per nitie & peſte reipubli. moleſtiam traxerit: tamen multa iam conſolanrur: maxime conſcientia conſiliorum meo rum. Multo enim ante tanq̃ ex aliqua ſpecula perſpexi tempeſtatem futuram neq; id ſolum mea ſponte: ſed mul to etiam magis monente & denunciante te. Et ſi enim ab fui magnam partem conſulatus tui: tamen abſens co gnoſcebam quæ eſſet tua in hoc peſtifero bello cauendo & prædicenda ſententia & ipſe affui primis temporibus tui conſulatus: quum accuratiſſime monuiſti ſenatum collectis omnibus bellis ciuilibus ut & illa timerent que meminiſſent: & ſcirent cum ſuperiores nullo tali exem plo ante in reipubli. cognito tam crudeles fuiſſent: qui cunq; poſtea remp͞u. oppreſſiſſet armis multo intolerabi liorem futurum. Nã quod exemplo fit id etiam iure ſie ri putant. Sed aliquid atque adeo multa addunt: & afferunt de ſuo. Quare meminiſſe debes eos qui au ctoritatem: & conſilium tuum non ſint ſecuti: ſua ſtultitia occidiſſe quum tua prudentia ſalui eſſe po tuiſſent. Dices quid me iſta res conſolatur in tantis tene

Sollicit⁹ Deferre

Preditus Singula ris

Pernities

Specula

abidos erat &c. ¶ Mea ſponte. per me ipſum ſolum conſilio meo. ¶ Monente conſulente. ¶ Denunciante aperte ſignifi cante ipſam cladem futuram. ¶ Multo magis. ſ. quam mea ſponte. ¶ Et ſi. probatio qua remouente Sulpitio præuidert tempeſtatem. & eſt ſenſus. licet enim abfuerim maximam partem temporis. quo geſſiſti conſulatum. tamen ſemper co gnoui quæ eſſet ſententia tua de hoc pernitioſo & calamitoſo bello. quod & prædixiſti. & caueri poſſe demonſtraſti. ¶ Abſuit quo tempore eram in cilicia. ¶ Magnam partem temporis tui conſulatus dicimus autem abfui magnã ptẽ. & magna parte. ¶ Cõſulatus. qa eo tp͞e ſulpitius gerebat conſulatum. quo Cicero profectus eſt in prouinciam. ¶ Co gnoſcebã. uel opinione quã de tua prudẽtia hẽbam. uel relatione multorũ. ¶ Cauendo uitando. ¶ Primi tẽ. conſulatus qa in principio cõſulatus tui erã romæ. Accuratiſſime diligentiſſime. ¶ Collectis cõnumeratis. ante oculos audientium poſitis. ¶ Bellis ciuilibus ſup͞iore tp͞e geſtis. ¶ Quæ meminiſſent q̃ tenerent memoria accidiſſe ſup͞ioribus. ¶ Et ſcirẽt ordo eſt cum collectis bellis ciuilibus monuiſti ut illa timerent q̃ meminiſſent. & ut ſcirent cũ ſup͞iores fuiſſent tam cru deles in repu. nullo exẽplo poſtea futurũ intolerabiliorem. q̃cũq3 opp͞ſſiſſet rẽp. armis. ¶ Intolerabiliorẽ crudeliorem. ¶ Nam q̃ rõ ſup͞ioris ꝓpoſitiõis. ẽ aũt ſñia exornatio. Exẽplo imitatõe. ¶ Iure ſine rep͞hẽſiõe. ¶ Adeo mul. ualde mul ta. qa nemo repẽte fuit turpiſſimus. ¶ Afferũt de ſuo aliq̃d ẽt ex ſe nouũ addũt. quod ex imitatione nullius h͞nt. ¶ Qua re cõcluſio huius conſolationis. q̃ ex conſcia conſiliorũ eẽ uult. ¶ Occidiſſe p͞iſſe. ¶ Sua ſtul. ignorantia qua nõ cogno uerũt q̃ recte eis conſuleres. ¶ Salui incolumes. ¶ Tua pru. quæ eos monebat. quomodo poſſent periculum uitare. ſi

Abfui magnam partem Abfui Magna parte Accuratiſ ſime Adeo

brís:& quaſi perpetuís reípublí. Eſt omníno uíx conſo
labílís dolor tanta eſt omníum rerum amíſſío:& deſpe
ratío recuperandí. Sed tamen & Cæſar ípſe íta de te iudí
cat:& omnes cíues ſic exíſtímant :quaſi lumen alíquod
extínctís cæterís elucere ſanctítatem prudentíam & dí
gnítatem tuam. Hæc tíbí ad leuandas moleſtías magna
eſſe debent. Quod autem a tuís abes:ídeo leuíus feren
dum eſt:quod eodem tempore a multís :& magnís mole
ſtíís abes:quas ad te omnes præſcríberem:níſí uererer ne
ea cognoſceres abſens:quæ quía non uídes míhí uíderís
melíore eſſe condítíone quam nos quí uídemus . Hacte
nus exíſtímo noſtram conſolatíonem recte adhíbítam
eſſe quoad certíor ab homíne amícíſſímo fíeres de hís re
bus:quíbus leuarí poſſent moleſtíe tuæ. Relíqua ſunt ín
te ípſo neq; míhí ígnota:neq; míhí mínima ſolatía & ut
eqdẽ ſentío maxíma:quæ ego ípſe experíẽs quottídíe ſic
pbo:ut ea míhí ſalutem afferre uídentur . Te autẽ ab íní
tío ætatís memoría teneo ſumme omníũ doctrínarũ ſtu
díoſum fuíſſe omníaq; quæ a ſapíentíſſímís ad bene uí
uendum tradíta eſſent: ſummo ſtudío curaq; dídícíſſe:
quam quídem uel optímís rebus & uſuí & delectatíoní
eſſe poſſent. His uero temporíbus habemus alíud nihíl
ín quo acquíeſcamus . Nihíl facíam ínſolenter : neque
te talí uel ſcíentía uel natura prædítum hortabor: ut ad
eas te referas artes:quíbus a prímís tẽporíbus ætatís ſtu

modo parere uoluiſſent. ¶ Dices: ponit obiectionem quam poſſet facere ſeruius . ¶ Quid: ecce obiectio. ¶ Iſta res. q
qui non ſunt ſecuti conſilium meum ſ. a ſtulticia perierint: quia malum alterius nihil facit ad conſolationem noſtram.
Ipſe ¶ Vix inconſolabilis: qui uix ullam poſſit recipere conſolationem. ¶ Et deſperatio re. quia quæ amiſſa aliquando re
Sãctitas cuperari poſſe ſperantur tolerabiliora ſunt quam ea de quibus nulla ſpes eſt. ¶ Sed ta. hucuſque fuit obiectio: nunc po
nit reſponſionem. ¶ Ipſe: hoc pronomen habet maximam uim. q. d. cuius iudicio nullum poteſt eſſe præſtantius.
¶ Quaſi: tanq̃. ¶ Aliquid lumen : nam uirtutes ipſæ & uiri excellentes luminibus comparantur. i. tanquam aliquam
ſplendidam facem & lucem . ¶ Sanctitatem:
integritatem fortitudinem. ¶ Extinctis. mor-
tuis: & perſeuerauit in tranſlatione: dixerat. n.
lumen. Cæteris. ſ. luminibus & intelligit præ-
ſtantiſſimos uiros: qui in bello ciuili perierunt.
¶ Hæc. ſupradicta omnia &. conſcientia con
ſiliorum tuorum: & iudicium: quod Cæſar &
cæteri ciues de te habent. ¶ Magna efficacia.
¶ Leuandas: minuendas. ¶ Quod autem. cõ
ſolatus eſt Cicero Seruium de communibus
miſeriis: nunc uero conſolabatur cum de ab-
ſentia eius a patria : quam moleſtiſſime fere-
bat. ¶ Eodem tem. ſ. cum abes a tuis ipſo eo
dem tempore abes etiam a multis & magnis
moleſtiis. quas neceſſe eẽt te habere: ſi romæ
eſſes. ¶ Quas mo. a quibus abes. ¶ Niſi ue.
niſi timerem. ne ſi ſcriberem tu abſens ea co
gnoſceres : quæ quia non uides exiſtimo tibi
magnæ eſſe fœlicitati: & eſſe in meliori condi
tione: quam nos ſimus qui ea uidemus ergo
uult ſignificare Cicero: nolo hæc ad te ſcribe
re: ne meis litteris cogaris cognoſcere ea quæ
Hactẽus prodeſt tibi non uidere. ¶ Hactenus: hucuſq;
Adhibi & eſt ſenſus: hucuſque exiſtimo me adhibuiſ
tus ſe omnem conſolationem: ut tanq̃ amiciſſim⁹
Quoad te certiorem facerem de rebus omnibus. quæ
poſſent tibi moleſtias & dolores auferre.
¶ Adhibitam. adiunctam. appoſitam. ¶ Cer
tior fieres. admonereris. inſtruereris. ¶ Recte
iure amicitiæ. ¶ Quoad. quatenus. inquantũ.
uel ut. ¶ Reliqua ſolatia. præter ea de quibus
factus es a me certior. ¶ In te ipſo. non ĩ alio
quia non ſunt externa bona. ſed animi & tua.
¶ Neque ignota mihi. quia noui uirtutes &
doctrinam tuam . ¶ Neque minima. i. neque
paruæ efficaciæ ad conſolandum. ¶ Et ut. eſt
quaſi correctio. quia dixerat neque minima.
ne putarentur etiam mediocria. ſubdit multo
maxima. Et notãdum multo tam ſuperlatiuo
Multo q̃ comparatiuo iungi . ¶ Vt ego ſentio . ut
ego iudico. ut eſt mea ſententia. ¶ Quæ. ſ. quæ in te ipſo ſunt maxima. ¶ Ego ipſe. ne uideatur alieno teſtimonio hæc
dicere dixit egomet. ¶ Experiens. probans. cognoſcens re ipſa. ¶ Quottidie. quia Ser. aſſidue ad Ciceronem aliquid
Probo ſcribebat. & multa eum præmonebat. ¶ Probo laudo. ſic mihi placent. ¶ Salutem. conſeruationem uitæ & fortunarũ
mearum. ¶ Teneo memoria. recordor. ¶ Studioſum. cupidum amatorem. ¶ Omnium doctrinarum. omnium diſcipli
narum liberalium. ¶ A ſapientiſſimis a philoſophis. a quibus traduntur præcepta bene uiuendi . Hora. in epiſtolis. In
ter cuncta leges. & percunctabere doctos . Qua ratione queas traducere leniter æuum. & cæ. & paulopoſt. Quid mi
nuat curas quid te tibi reddat amicum. ¶ Bene. laudabiliter & honeſte. ¶ Quæ quidem. ſ. tradita a ſapiẽtiſſimis uiris.
¶ Vel optimis. i. etiam fecundiſſimis. ¶ Vſui utilitati quanto ergo magis poſſunt eſſe utilitati rebus aduerſis. ¶ His
temporibus. q. d. miſerrimis & turbulentiſſimis. ¶ Nihil aliud. pter illa pcepta . ¶ Acquieſcamus. recreemur. depona
m⁹ curas & ſollicitudines. qu᷑ tũ aũt pſint ad deponendas curas ſtudia philoſophiæ. oſtendit Ci. in Tuſculanis q̃oni
Vſus bus. & in proœmio libri ſecundi officiorum. ¶ Nihil faciam. cum dicat ſe audere hortari ſeruium. latenter tñ cum horta
Acqeſce tur. ut ſe ad phiam conferat. eſt aũt occupatio. qa maxime dicit q negat ſe dicturũ. ¶ Inſolenter. arroganter. audacter.
re nam inſolens audacẽ ſignificat & arrogantem & ſuperbum. ut Ci. pro. M. Marcello. & uictoria q̃ natura ſui inſolẽs eſt.
Inſolẽter ſignificat ẽt inſuetum & inſolitum. Cice. pro Deiotaro . Moueor etiam inſolentia loci. Saluſt. Inſolens uera audiendi.
Inſolens Teren. quid tu athenas inſolens. ¶ Tali. tam excellenti. ¶ Scietia. doctrina. ¶ Vel na. ſubaudi tali. i. tam bona & duo
dixit naturam & ſcientiam. ¶ Quibus. homines maxime docentur quid in uita deceat. ut ipſe in. i. officiorum oſtendit.

¶Referas te:recipias te:redeas. ¶Studium.animum:curam. ¶Tantum.q.d.unum ſolum dicam. ¶Approbaturum: confirmaturum a me dictum eſſe uere. ¶Illi ar.dicendi.Cui ſtudebam:cui dabam operam. ¶Nihil loci: nihil præcii: nihil æſtimationis eſſe:neque admitti. ¶In curia:quantum ad genus deliberatiuum. ¶Neque in foro: quantum ad iudiciale genus:qua in curia deliberabatur a ſenatu:quid reip.maxime conduceret:in foro uero angebantur cauſæ iudiciales:quæ ideo & forenſes dicuntur. ¶Curam:animi intentionem. ¶Operam:laborem . ¶Tuæ ſententie.i.cognitioni legum quam ſæpe Cice.ſcientiam appellat:erat autem Ser.Sulpitius iuriſconſultus optimus. ¶Singulari:egregiæ.

Approbare

dium tuũ dediſti. Tantũ dicã quod te ſpero approbaturum:me poſteaquam illi arti cui ſtudebam nil eſſe loci neque in curia: neque in foro uiderem:omnem meam curam atq; operam ad philoſophiam contuliſſe :tuæ ſententiæ excellenti ac ſingulari nõ multum pluſquam noſtræ relictum eſt loci. Quare non equidem te moneo:ſed mihi ita perſuaſi :te quoque in iiſdem uerſari rebus : quæ etiam ſi minus prodeſſent:animum tamen a ſolicitudine abducerent. Seruius quidem tuus in omnibus ingenuis artibus in primiſque hac in qua me ego ſcripſi acquieſcere ita uerſatur:ut excellat.a me uero ita diligitur ut tibi uni concedam :præterea nemini : mihique ab eo gratia refertur:in quo ille mihi exiſtimat:q᷒ facile appareat:quod me colat & obſeruet:tibi quoque in eo ſe facere gratiſſimum. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.D.

AAcipio excuſatioñe tuã qua uſus es:cur ſæpius ad me lr̃as uno exemplo dediſſes. Sed accipio ex ea parte quatenus aut negligentia aut iprobitate eorũ q̃ epiſtolas accipiãt fieri ſcribis:ne ad nos pferãt:illã pte excuſatõis:q̃ te ſcribis orõnis pauptate:ſic.n. appellas:iiſdẽ uerbis ep̃ſas ſæpius mitter̃ :nec noſco nec

¶Non multo plus loci eſt relictum.i.nõ multo plus ſunt in præcio quam ars mea oratoria quia quod Cæſari placebat:pro legibus erat. ¶Quare:concludit huiuſcemodi latentem exhortationem. ¶Non moneo te qui es me ſapientior:utitur frequenter occupatione : & ut uitet arrogantiam:& ne ægre ferat Ser.ſi aperte admoneatur. ¶Ita perſuaſi mihi:ita induxi in animum. ¶Te quoque:ſicut me. ¶Verſari:exerceri. ¶Quæ:res.Si minus prodeſſent ſi etiam nullam afferrent utilitatem. ¶Abducerent:amouerent quanto ergo magis debes uerſari:cum & proſint & animum a ſollicitudine abducere poſſint. ¶Seruius:ultima pars epiſtolæ.in qua commendat ſtudium ſeruii eius filii:& eius amorem erga ſe. ¶Seruius : filius tuus. ¶Ingenuis:liberalibus : quæ ingenuos i.liberos homines decent. ¶In hac.ſ.philoſophia morali. ¶Acquieſcere.recreari : deponere curas. ¶Ita uerſatur:ita exercetur: ita incũbit. ¶Vt excellat:ut maxime emineat inter æquales. ¶Tibi uni concedam:te unõ ſim inferior:a te ſolo uincar in eo amando. ¶Præterea.i.præter te. ¶Nemini.ſ.concedam . & eſt ſenſus.ita eum amo : ut poſt te qui es eius pater nemo alius magis eum amet q̃ ego. ¶Refertur gratia.i.refert mihi uicem:quia ſicut ille a me amatur:ita ego ab illo amor. ſic enim refertur gratia amoris : cum ab his reddamur quos amamus. ¶In quo : in qua re.ſ.referendo mihi gratiam. ¶Ille exiſtimat.ſenſus eſt:in referenda mihi gratia amoris ille exiſtimat ſe facere etiam tibi rem gratiſſimam:quod facile appareat:& cognoſcatur q̃ colat me. ¶Tibi quoque:ſicut. ¶Gratiſſimum : quia ſcit me a te amari.exiſtimat ſe tibi gratiſſimum facere ſi & ipſe amet. ¶Facile.clare. ¶Appareat . intelligatur . ¶Obſeruet.reuertatur.eſt autem ordo in quo ille exiſtimat ſe facere gratiſſimum quod facile appareat.cum me colat & obſeruet. ¶In eo.ſcilicet q̃ appareat q̃ me colat.

Verſari
Abducere
Acquieſcere
Facile
Obſeruet

Ccipio:Quum Serui.Sulpitius achaiæ præfectus ſæpius ad Ci.litteras eodem exemplo ſcripſiſſet : intellexiſ-
a ſetque ei.id admirari:ſe excuſauerat duplici de cauſa ſe id feciſſe.Primum propter negligentiam & improbitatem eorum qui cum epiſtolas accipiant ferendas ſæpenumero non reddant. Se igitur ſcripſiſſe multas eodem exemplo:ut ſaltem aliquæ reddantur . ¶Deinde id feciſſe inopia dicendi & paupertate orationis:quia neſciret epiſtolas eiuſdem fere argumenti uariis modis ſcribere:ſicut poteſt facere Cice.quem dicebat poſſe idem uario modo dicere quia haberet copiam magnam & diuitias orationis . Itaque Cice. ei reſpondens dicit ſe accipere primam cauſam excuſationis de improbitate eorum qui non reddant litteras.altera uero minime q̃ propter inopiam orationis eodem argumento ſæpe ſcribat:cum etiam ipſe cedat eius ſcriptorum ſubtilitati & elegantiæ.Deinde quia ſcripſerat quo conſilio & qua ratione motus achaicum negocium ſuſcepiſſet.Reſpondet.C.eum bene ſenſiſſe: nec rem aliter accidiſſe q̃ ipſe putaſſet.ſ.q̃ non eſſet libenter in achaia : dicit hoc non eſſe propter moleſtiam prouinciæ : ſed quoniam res ita perturbatæ ſunt & confuſæ & proſtratæ ciuilibus bellis : ut nullus locus eſſet amœniſſimus cuiquam gratus eſſe poſſit aut iucundius. Poſtea uero exponit qua humanitate & liberalitate .C.Cæ. ſenatui roganti.M.Marcellum reſtituerit:dicitque quomodo ſe egerit erga Cæ. pro hac reſtitutione Poſtremo laudat plurimum & probitatem & doctrinam Seruii eius filii . ¶Accipio:acceptam habeo : & approbo. ¶Eodem exemplo:eadem forma: eiſdem uerbis. ¶Ex ea parte : quia excuſationem in duas partes diuiſerat ut diximus in argumento . ¶Quatenus.i.quantum alias uero ſignificat quando . ¶Negligentia . incuria . quum non curant reddere improbitate . perfidia . quum nolunt reddere.quia ſint improbi. ¶Fieri. accidere. ¶Illam partem ſecundam . quam notauimus in argumento. ¶Paupertate.inopia.qui non ſis copioſus in dicendo. ¶Sic.enim ſcribis.uſus.n.fuerat Ser.hoc uocabulo.paupertate

Quatenꝰ
Negligẽtia
Improbitas

qđ magis eſt tranſlatum q̄ proprium.& ideo non uideretur Ci.abuti eo uocabulo.attribuit id Seruio. ¶Nec ro.quia
uideo te habere copiam orationis.¶Nec pro.nec approbo.nec affirmo.¶Per io.ſerio hoc dixerat Ser.Ci.habere di
uitias orationis.ſed ipſe ut arrogantiam uitet.dicit ſe accipere dictum ioco non ſerio. ¶Diuitias.copiam tranſlatiue.
ſicut ēt paupertatem poſuit.ſunt.n.hæc contraria diuitiæ & paupertas.¶Admodum io.quum non poſſit negare om
nino qđ eſt manifeſtum.attenuat.ut uitet arrogantiam.& aſſentetur aliquantulum Seruio.¶Non admodũ:nõ ualde:
ειρωνευεσθαι ſimulare ironice loqui.Non eſt neceſſe.quia me noſti.¶Idem ego ipſe. ¶Nec ειρωνευομενοσ
nec ſimulans: ſed uere & ſincære loquens.

probo. Et ego ipſe quem tu per iocum. Sic enim accipio
diuitias orationis me habere dicis me non eē uerborum
admodum inopem agnoſco ειρωνευεσθαι ideſt diſſimu
la.n. nõ neceſſe eſt ſed tamē idē nec hoc ειρωνευομενοσ.
facile cedo tuorum ſcriptorum ſubtilitati atq; elegātiæ
conſilium tuum quo te uſum ſcribis hoc achaicum nego
cium non recuſauiſſe: cum ſemper probaſſem:tum mul
to magis probaui lectis tuis proximis litteris. Omnes enĩ
cauſæ quas commemoras iuſtiſſimæ ſunt:tuaq; & aucto
ritate & prudentia digniſſimæ. Quod aliter cecidiſſe rem
exiſtimas atq; opinatus ſis:id tibi nullo modo aſſentior.
Sed quia tanta pertubatio & confuſio eſt rerum:ita per
culſa & proſtrata fœdiſſimo bello iacent omnia: ut his
cuique locus ubi ipſe ſit:ut ſibi quiſque miſerrimus eſſe
uideatur propterea & tui conſilii pœnitet te:& nos qui do
mi ſumus tibi beati uidemur: At contra nobis:non tu q
dem uacuus moleſtiis ſed præ nobis beatus atque hoc ip
ſo melior eſt tua quam noſtra conditio quod tu quid do
leas ſcribere audes:nos ne id quidem tute poſſumus: nec
id uictoris uitio:quo nihil moderatius:ſed ipſius uicto
riæ quæ ciuilibus bellis ſemper eſt inſolens: uno te uici
mus:quod de Marcelli collegæ tui ſalute pauloante quã
cognouimus:etiam hercule quod quemadmodum ea res
ageretur uidimus. Nam ſic fac exiſtimes poſt has miſeri
as .i.poſtquam armis diſceptari cœptum eſt de iure pu.
nihil eſſe actum aliud cum dignitate. nã & ipſe Cæſar ac
cuſata acerbitate Marcelli (ſic.n. appellabat) laudataq;

¶Cedo ſubtilitati.ſum inferior ſubtilitate tuo
rum ſcriptorum.Atqꝫ elegantiæ ornatui.ſub
tilitatem aũt dixit quantum ad inuentionem
Conſiliũ — ſpectat.elegantiam ad elocutionem.Conſiliũ.
alia pars epiſtolæ.¶Conſilium.rõ.cogitatio.
¶Te uſum non re.i.te uſum ut nõ recuſares.
¶Negocium achaicum.prouinciam achaicã
quam Cæ.tibi obtulit.¶Semper.anteq̄ ſcri
beres aliqd.¶Tuis litteris.qbus reddis ratio
nem.quare nõ recuſaueris.¶Digniſſimæ tua
auctoritate.i.tales quales deceat auferri a ui
ro eius auctoritatis.& prudentiæ cuius es &
Atque — haberis.¶Quod.ad aliam partem epiſtolæ.
¶Cecidiſſe:ueniſſe.¶Atqꝫ.i.q̄.¶Opinatus
ſis.quũ ſcripſiſti id negociũ.ſcripſerat.n.Ser.
quũ eſt proiectus in prouinciam ſe nunq̄ opi
natum fore.ut ſibi moleſtum eſſet cõmorari i
achaia.nunc uero eſſe ſibi moleſtum.qa in ea
inuitus moratur:ad qđ reſpondet Ci.ꝙ ſi ēt
eſſet romæ:non minus inuitus eſſet:ꝗ propter
Percul ſus — miſeriam temporum qſqꝫ inuitus eſt ubicũqꝫ
ſit.¶Aſſentior:ſum tuæ ſententiæ.¶Sed qa:
Proſtrata — ſed qa oĩa ita ſunt perculſa & proſtrata fœdiſ
Fœdiſſimus — ſimo bello:ut is locus uideatur cuiqꝫ miſerri
mus ubi ipſe ſit:ideo pœnitet te ſuſcepiſſe ne
Iacent — gocium achaicum.& nos q ſumus Romæ:ui
demur tibi eſſe bene. ¶Perculſa: concuſſa:a
pcello pculi perculſum. ¶Proſtrata:uiolenter
deiecta.¶Fœdiſſimo:crudeliſſimo: ut Salu.
Fœdi oculis. ¶Iacent.in contemptu ſunt.
¶Is locus ēt optimus & amœniſſimus.¶Vi
deatur:non autem reuera ſit: quia infœlicitas
rerum facit nobis ingratum eſſe quẽlibet lo
cum.¶Propterea ideo propter hanc cauſam.
quia omnia iacent.¶Tui cum.qđ ſuſceperis
achaicum negocium.eſt autem ordo:ſed quia
tanta eſt perturbatio & confuſio omnium re
rum:& quia oĩa ita iacent perculſa & proſtra
ta fœdiſſimo bello.ut cuique uideatur eſſe mi
ſerrimus is locus.ubi ipſe ſit.proterea pœnitet
te cõſilii tue.¶At contra.uiciſſim,& quod di
Præ nobis — citur econuerſo.¶Nobis.qui ſumus romæ.¶Non ua.non carens. ¶Præ nobis. comparatione & reſpectu noſtrum.
¶Hoc ipſo.hac ipſa re.ſi etiam nulla alia eſſet.¶Quid doleas.i.propter quid doleas.i.cauſam tuorum dolorum.
Tuto — ¶Audes:quia non habes qui te apud Cæ.accuſent.aut qui moleſte ferant.¶Tuto.ſine periculo. ¶Nec id.ſ.ꝙ non
audemus ſcribere.¶Vitio.culpa.ſ.fit.¶Victoris cæ.¶Quo.cæ.¶Moderatius.humanius, ¶Inſolens.ſupba & arro
gans.ut ſupra diximus.¶Vno te uicimus.una re ſumus te beatiores.¶Salute.reſtitutione exultauerit enim quia fue
rat aduerſarius cæ.in conſulatu ſuo.neque poſtea poterat æquo animo ferre oppræſſionem reipub. Tandem depræcã
te ſenatu &.C.Mar.eius frater cæſar liberaliter conceſſit ut in patriam rediret.ſed cum ille nollet etiam litteris Ci.ut in
fra uidebimus & ſuorum uæhementer rogatus differretqꝫ reditum ſuum.a Magione Chilone familiare ſuo pugione
interemptus eſt.¶Collegæ.fuerat.n.conſul una cum Serui.Sul.¶Vidimus.quia interfuimus.quum a cæſare impetra
tus eſt eius reditus in patriam.¶Cum dignitate.cum honore.¶Aliud.q̄ reſtõnem Marcelli.¶Diſceptari armis de iure
pu.i.contendiſſe armis.cuius cã eſſet iuſtior.Luca.Iuſqꝫ datum ſceleri canimus.i.ius armis ciuilibus quæſitum.¶Accu
ſata acerbitate.i.quũ dixiſſet Marcellum fuiſſe nimis acerbum erga ſe.& eſſe æquũ uirum & prudentem.¶Acerbitate
Repente — aſperitate & pertinatia.¶Sic.n.dicit cæſarem formaliter uſum eſſe hoc uerbo acerbitate. quia Marcellus aduerſabat
ei.dicebatqꝫ ſe non poſſe ferre eius tyrãnidem.¶Prudentia.quia putaſti eſſe cedẽdum temporibus.& quũ tu uidiſti te
non poſſe ei reſiſtere.non putaſti aduerſandum. ¶Repente:ſubito, ¶Roganti. ut Marcellus reſtitueretur.¶Præter

ſpem:qa quũ dixiſſet uerba ſupradicta:oẽs credebãt cũ nunq̃ eſſe indulturũ Marcello. ℂDe Marcello.pp Marcellum. ℂNe hois quidẽ cã.i.nõ ſolũ nõ negaturũ cã ſenatus regantis:ſed neq; etiã cã ipſius marcelli:a quo fuiſſet offenſus. In quo oſtẽditur maxima clæmentia Cæſaris.& ſapientia:qui ut faceret gratam reſtitutionem Marcello. dixit non ſolũ concedere eam cauſa ſenatus rogãtis.ſed ẽt cauſa ipſius marcelli.ℂHoĩs.i.Marcelli.ℂFecerat.quia dixerat ſuperius quẽadmodũ ea res agereť:uidimus.ideo nũc oſtendit quẽadmodũ acta ſit.ℂFecerat. cõſtituerat hoc qđ ſequiť.ℂVt quũ mentio.ſenſus ẽ.ita ordinauerat ſenatus:ut.L.Piſo primo ita iniiceret mentionẽ apud Cæ. de marcello.&.C.Marcel.ei⁹ frater abiiceret ſe ad pedes cæſa. ſupplicaturus.ℂDeinde totus aſſurgeret.& ipſe etiã cæſari ſupplicaret ꝓ Marcello.ℂFacta mẽtio iniecta uerba.ℂA.L.Piſone.is.n.magnæ erat auctoritatis apud Cæſarẽ.qppe erat ei⁹ ſocer pater Calphurniæ uxoris cæſaris. ℂMarcell⁹ L.Marcellus.ℂAbiecıſſet ꝓieciſſet.ꝓſtraſſet. ℂAd pe.qđ faciũt ſupplicãtes.& petentes miſericordiã.Oui.Et iacet añ pedes græcia mœſta tuos.ℂCunctus.uniuerſus.ℂNoli q̃rere]. elegans dicẽdi modus.q.d.crede mihi.ℂPulcher.honeſtus.lætus. ℂVideret uidere.q.d.licet reſp.ſit oppſſa.tñ hoc egit cæ. cũ tanta dignitate.ut uidereť reſp. quodãmõ reuiuiſcere. & recupare priſtinã formã.ℂReuiuiſcẽtis. trãſlatio ẽ.Dixi.n.ĩ pria epiſtola huius quarti. occidenti reip.pereũti.ergo nũc dixit reuiuiſcẽtis i.in uitã reuertentis. hoc eſt in priſtinũ ſtatum. ℂSpẽm apparẽtiã.ℂRogãti.qa ut diximus. in prio li.rogabanť ſinguli ſenatores ſñiaȝ ſuã. ℂAnte me.ñ in cõſpectu meo. ſad anteq̃ ei rogatus eſſem.ℂIs uolcati⁹.ℂEo loco.in ſenatu.ℂFacturũ ut ageret gratias cæ.dedignabatur.n.hoc facere in tali loco.ℂConſiliũ ꝓpoſitũ deliberationẽ.ℂNõ ſtatuerã:dicit qđ eſſet ſuũ cõſiliũ.ſ. nunq̃ amplius hẽre orationẽ ĩ publico ꝓ quoquã.ℂNõ inertia.i.ignauia. quia neſcirẽ.nã inertia cõtraria ẽ induſtriæ & ad aĩuȝ referť.põt tñ ẽt hic accipi ꝓ negligẽtia corporis.ut ſit.ℂNõ in.i.nõ qa pigeret me.ℂDeſiderio pri. di.i.amiſſione priſtinæ & pteritæ dignitatis:diciť.n.deſideriũ proprie de rebus aut amiſſis.aut qbus caremus Ci.in Lælio.Ego ſi Scipionis deſiderio me moueri negẽ &c. ergo

honorificentiſſime & equitate tua & prudentia: repente præter ſpẽ dixit ſe ſenatui roganti de Marcello:ne hominis quidem cauſa negaturum. Fecerat autem hoc ſenat⁹: & quum a Lucio Piſone mentio eẽt facta de Marcello: & quum Marcellus ſe ad pedes Cæſaris abieciſſet: cunct⁹ aſſurgeret ſenatus: & ad Cæſarem ſupplex accedere. Noli quærere ita mihi pulcher hic dies uiſus eſt:ut ſpẽ aliquã uiderer uidere:quaſi reuiuiſcentis reipubli. Itaque quum omnes ante me roganti gratias Cæſari egiſſent præter Volcatium. Is enim ſi eo loco eſſet:negauit ſe facturum fuiſſe. Ego rogatus mutaui meum cõſilium. Nam ſtatueram non me hercule iertia:ſed deſiderio priſtinæ dignitatis in perpetutum tacere. Fregit hoc meum conſilium: & Cæſaris magnitudo animi & ſenatus officium. Itaq; pluribus uerbis egi Cæſari gratias:neq; metuo etiam in ceteris rebus me honeſto ocio priuari quod erat unum ſolatium in malis:ſed tamen quoniam effugi eius offenſionẽ: qui fortaſſe arbitraretur me hanc rẽpubli. non putare ſi perpetuo tacerem modice hoc faciam:aut etiam ĩtra modum:ut & illius uoluntati & meis ſtudiis ſeruiam. Nam & ſi a prima ætate me omnis ars & doctrina liberalis: & maxĩe philoſophia delectauit:tamẽ hoc ſtudiũ :quottidie

dixit quia uideo me amiſiſſe priſtinam dignitatem. ℂTacere.nunquã amplius publice dicere. ℂFregit uicit mutauit. ℂEt cæ.duo dixit fregiſſe conſilium ſuum ne perpetuo taceret magnitudinẽ animi Cæſaris qui motus ẽ ut parceret inimico.& ei in patriam redeundi poteſtatem daret.Deinde & officium ſenatus.quem pro tali uiro ſupplicare. & gratias agere cæ.non puduerat.ℂMagnitudo animi.i.magnanimitas.quæ maxime cernitur in parcendo inimicis.ut ipſe.lib.i. offi.Nec uero audiendi ſunt.qui grauiter inimicis iraſcendum putant.idq; magni animi & fortis uiri eſſe cenſent. Nihil enim laudabilius nihil magno & præclaro uiro dignius placabilitate & clæmentia. ℂOfficium humanitas in agẽdis gratis.quia pro reſtitutione tanti uiri non putauit turpe agere gratias Cæ.ℂPluribus uer.uel multis uel pluribus q̃ alii.nam habuit orationem:quæ hodie etiam extat:quæ pro.M.Marcello inſcribitur:quæ incipit.Diuturni ſilẽtii.ℂPriuati honeſto ocio.exiſtimabant.n.honeſtum ocium non ire in ſenatu.neq; ꝓ quoq̃ aliqd dicere:quo uidebať ſe priuaſſe qa nunc inceperat.& qui ſemel incepit aliquid agere.non uidet habere honeſtam cauſam deſinendi.ℂIn cæ.re.quibus exigat ut idem faciam quod feci in reſtitutione Marcelli.ℂQuod.ſ.honeſtum ocium.i.tacere. ℂErat unum ſolatium. erat mihi ſolum leuamen dolorum.nam & ipſa oratione Marcellina.dicit ſe uſum diuturno ſilentio.partim dolore, partim pudore.ℂSed tamen adducit rationem quare adductus ſit ut priuaret ſe hoc ocio.ne oſtenderet uoluntatem Cæ. quæ exiſtimaret Cice.ſi perpetuo taceret hoc faceret.quia exiſtimaret rempu.Cæſare eam tenente nullam eſſe. Ne ergo Cæſar hanc opinionem de ſe caperet.dicit ſe & dixiſſe pro.M.Marcello.& eſſe dicturum interdum pro aliis.ſed nõ crebro.ℂEffugi uitaui.ℂOffenſionem.ne offenderem uoluntatem Cæ.& ei diſplicerem.ℂNon pu.hanc rempu.ſ.eſſe eo regnante.ſed eſſe penitus perditam.Modice ſeruato modo.non frequentiſſime.ℂHoc ut ueniam ad exercitationem dicendi.ℂIntra.m.i.etiam minus q̃ modice.q.d.rariſſime.ℂSeruiam.obſequar obtemperem ſatisfaciam. ℂEt meis ſtu.quæ ſine exercitatione quodãmõ exareſcerent & deficerent.quia quum omnia alia ſtudia.tum uero ſtudia eloquentie magnam exigũt exercitationẽ.ut ipſe in prio li.ad Herennium.& in oratore dicit.ℂArs & doctrina.ars q̃ collectione pceptorũ conſtat.ut grãmatica & rhetorica.ℂDoctrina uero exẽplis & inſtitutionibus pficitur ut doctrina philoſophiæ & legũ licet & iuriſcõſultus artẽ appellat largo mõ quaſi uirtutẽ quandã.artes igiť intellexit grãmaticam rhetoricam geometriã muſicam arithmetricã qbus omnibus Cic.operã dedit.qa ut ipſe in oratione oſtẽdit,&Quin. affirmat

Pulcher

Species

Inertia

Deſiderium

Ars doctrina

ſunt neceſſariæ oratori. ¶ Philoſophia .ſ. ethica .i. moralis. ¶ Hoc ſtudiũ: eloquentiæ & agẽdi cãs. ¶ Ingraueſcit: augetur: fit grauius. & magis perfectum. ¶ Credo: duas ſubdit rõnes quare hoc ſtudiũ quottidie magis ingraueſcat. & creſcat: primũ: qa ætas eo fit prudẽtior: quo fit maturior. Deinde qa in his miſeris tpibus nullũ aliud hẽt ſolatium & leuamen moleſtiarũ ſuarũ. ¶ Credo ſubaudi ingraueſcit magis quottidie. ¶ Maturitate: perfectione: aptitudine: tractum a fructibus: qui eo ſunt perfectiores & meliores quo maturiores. Vir. æui matur⁹ Aceſtes. ¶ Aetatis: ſeniles. ¶ Ad prudentiam: ſicut .n. maturitas fructuum eſt ad dulcedinem: ita ætatis maturitas ad prudentiã: q̃ eſt ſenectutis: ſicut teneritas adoleſcentiæ: quanto autẽ qſpiam prudẽtior eſt: tãto aptior eſt ſtudiis philoſophiæ: cuius ut inqt Ariſto. i primo æthi. Adoleſcens nõ eſt capax auditor: propterea q nõ eſt multa expertus. ¶ Et his uitiis temporũ .ſ. credo hoc ſtudium ingraueſcere. ¶ His uitiis: pp hæc uitia ¶ Tẽporũ: qbus nullus locus eſt relictus arti dicẽdi: neq; in foro: neq; in curia: nec amplius retinem⁹ noſtrã priſtinã dignitam. ¶ Vt ſubaudi ita ingraueſcit. ¶ Vt nulla alia res: ꝑter ſtudia litterarum maxime philoſophiæ. ¶ Leuare. leuem facere. ¶ Moleſtiis: angoribus: quos capio de oppreſſione reip. ¶ A quo ſtudio .ſ. philoſophiæ. ¶ Abduci: abſtrahi remoueri. ¶ Negociis: occupationibus: q̃ ſunt tibi maxime in iſta prouincia. ¶ Noctes tpa nocturna. qbus reſarcies ſtudẽdo. q ſubtrahuntur tibi negociis diuturnis. ita .n. facere ſolent ſtudioſi. ¶ Iam: mox qa incipiunt eſſe lõgiores. ¶ Seruius. dicit quãtũ colat a ſeruio ei⁹ filio. ¶ Vel potius correctio. ¶ Noſter utriuſq; noſtrum tuus. ut ſupra diximus natura. meus amore. ¶ Omni ꝓbitate oi bonitate. ¶ Quæ magis hic ponitur declaratiue q̃ copulatiue ut ſit. ¶ Quæ hoc eſt. ¶ Sũma uirtute. præcipua & egregia ante omnes equales ſuos. ¶ Delector capio uoluptatẽ. ¶ Tũ maxime & præcipue. ¶ Is ſeruius tuus filius. ¶ Mãſione cõmoratõne. in prouincia Achaia. ¶ Et diſceſſione .i. deceſſu hoc eſt an ſis manſurus an diſceſſurus. ¶ Mecum. quaſi cum patre, quod eſt ſignũ maxime beniuolentiæ. ¶ Adhuc hactenus uſq; ad hunc diem. ¶ Velle cupere. ut regam⁹ nos ſicut uolet. ¶ Res conditiones rerum. ¶ Huiuſmodi tales. ¶ Nihil poſſit delectari te. nihil poſſit tibi afferre uoluptatem. & eſſe iucundum. ¶ Præter tuos exceptis tuis. quia de reliqs potius caperes moleſtiam q̃ uoluptatem. ¶ De reliquis. quæ Romæ ſunt. ¶ Ipſo Cæſare, cui natura dedit ſingularem clementiam. ¶ Cæteri. qui ſunt apud Cæſarẽ. ¶ Et cæ. q̃ ab eis geruntur. ¶ Huiuſmodi talis conditionis. ¶ Alterum. uel audire uel uidere. ¶ Malis potius uelis. ¶ Quam ui. quia minor eſt dolor. ut inferius dicet in ſenſu aurium q̃ in ſenſu oculorum. hoc eſt in audiendo q̃ uidendo. ¶ Conſilium: quod damus tibi: ut malis audire q̃ uidere: hoc eſt ut malis abeſſe: q̃ uenire Romam. ¶ Minime eſt iu. minime ẽ gratum: quia tibi inuitus: quoniam uellem te uidere. ¶ Sed cõ .t. i. proſpicimus tibi. & utilitatem tuam quærimus: quæ eſt ut abſis: non autem uoluptatem noſtram. quæ eſſet ſi romam uenires. & te uidere poſſemus.

Ingraueſcit

Leuare

Iam

Vel

Tum

Adhuc

ingraueſcit credo & ætatis maturitate ad prudentiam & temporum uitiis: ut nulla res ita leuare animum moleſtiis poſſit. A quo ſtudio te abduci negociis intelligo ex tuis litteris ſed tamen aliquid iam noctes te adiuuabũt. Seruius tuus uel potius noſter ſumma me obſeruantia colit: cuius ego tum omni probitate ſummaq; uirtute: tum ſtudiis doctrinaq; delector. Is mecum ſæpe de tua manſione: aut diſceſſione cõicat. Adhuc in hac ſum ſententia: nihil ut faciamus. niſi quod maxime cæſar uelle uideatur. Res ſunt eiuſmodi ut ſi romæ ſis te nihil præter tuos delectare poſſit. De reliquis nihil melius ipſo ẽ. Cætera & eiuſmodi: ut ſi alterutrũ neceſſe ſit: audiř ea malis quam uidere: hoc noſtrum conſilium nobis minime iucundum eſt. qui te uidere cupimus: ſed conſulimus tibi. Vale.

Seruius Sulpitius. C. S. D.

Poſtquam mihi renuntiatum eſt de obitu Tulliæ filiæ tuæ. ſane quam pro eo ac debui grauiter: moleſteq; tuli: comunemq; eam calamitatem exiſtimaui. Qui ſi iſtic affuiſſem: neq; tibi defuiſſẽ coràq; meũ dolorẽ tibi declaraſſem. Et ſi genus hoc cõ

VBER.

Poſtq̃. Tulliola Ciceronis filia quæ primo nupſerat Piſoni Craſſipidi. deinde Dolobellæ poſt mortem Piſonis tanti fuit ingenii & morũ ſuauitatis. & elegãtiæ. ut merito ita a patre amaretur. ut ſæpe animulam ſuam appellaret. nunq̃ tantis moleſtiis angeretur qn eas oẽs in ſermone filiæ deponeret. Ea mortua iam reſpu. occupata & oppræſſa a Cæ. quum inconſolabiliter doleret Ci. Serui. Sulpi. eius amiciſſimus uir magno ingenio. & ꝑſtanti doctria hac epiſtola elegantiſſima cũ conſolandũ duxit. adductis & collectis undiq; & rõnibus & exẽplis. q poſſent oẽm dolorem non modo lenire. uerum etiam fere penitus tollere. arguit .n. & a neceſſitate generali moriendi. & ab auctoritate. & dignitate. & ſapiẽtia Cic. quẽ nõ decet lachrymis luctuiq; indulgere. deinde oñdit hũc obitũ eo tpe utiliter filiæ ſuæ contigiſſe. ut magis quodãmodo ei gratulandũ ſit. quã dolẽdũ. ¶ Renũciatũ .i. nunciatũ compoſitum ꝓ ſimplici. ¶ Obitu morte obire .n. qđ nũc ſimpliciter mori ſignificat. apud antiquos cũ additiõe ponebař. ut obiit mortẽ. Vir. Morte obita qualis fama eſt uolitare figuras. Iuue. ſine additione poſuit. Magnus ciuis obiit & formidatus othõi. ſignificat adire unde obire mortem eſt ire ad mortem. ¶ Sane q̃ ꝓ eo. ordo eſt. ſane tuli q̃ grauiter ac moleſte ꝓ eo ac debui uideř aliquantulum durus ordo. & durior adaptatio uerborũ. ſed q̃uis hic fuerit doctiſſimus non tñ habuit eam facilitatẽ quã Ci. ¶ Quã gra. notãdũ hic q̃ iũctũ cũ poſitiuo. qđ apud Ci. aut nuſq̃ aut rariſſime reperiř. ¶ Ac de. q exponũt ſicut debui. nõ ſatis ꝓbant q dicunt. cũ ac nõ id ſignificet. ſed potius dicẽdũ eſt. ac debui .i. & debui .ſ. ferre grauiter & moleſte. qa ſum tibi amiciſſimus. ¶ Cõem nõ generalẽ oibus. ut qdã interpretanř. ſed & meã & tuam. ut ſupra in. i. epiſtola huius quarti libri. q eqd cõi conſilio ſtatuerimus. ¶ Cõem autẽ. qa amicorũ omnia ſunt cõia. ¶ Qui .ſ. ego. ¶ Iſtic romæ.

Obeo

Quã iunctum cũ poſitiuo

¶Defuiſſem:conſolando. ¶Coram apud te:in conſpectu tuo. ¶Meum dolorem ut intelligeres te a me amari. & tu æquius feres tuum.nam ut inquit Ci.in Lælio de amicitia.Aduerſa quo pacto ferre poſſemus: niſi eſſent qui grauius ac nos ferrent. ¶Hoc genus:quo ego utor. ¶Durum difficile. ¶Ipſi.i.propinqui & familiares. ¶Ea:quæ ad conſolationem pertinent. ¶Pari:æquali quem conſolaturi ſunt.

Ac
Coram
PHI.

p Oſtq̃.habuit Ci.Terentiam uxorem:ex ea liberos Tulliolam. & Ciceronem procreaſſe. & illis parum fœlix fuiſſe manifeſtum eſt.Nam filius haud quaq̃ bonæ expectationis eſt habitus.Filiam uero Tulliolam: quã propter ſuauitatem uel animi uel igenii.& morum ipſius eam tantopere amaret.q̧ & animulam.& corculum.& animæ ſuæ dimidium ſæpe numero appellarit.Mors acerbiſſima eo tẽpore intercepit: quo Cæſar in hiſpaniam contra Pompeii filios bellum gerebat: cuius obitum Cic. gratiſſime tulit.in eius conſolationẽ multi ſcripſere:uel ipſe Cæſar:qui ex hiſpania ad conſolandũ Ciceronem litteras miſit. ¶Itẽ Brutus.& Ser.ſulpiti⁹ has ad eum litteras dedit:cõſolationis plenas.& multi cõſilii. Primo quantum ipſe Sulpitius dolorem accepiſſet: oñdit.Inde ſeipſum ad cõſolatiõis gen⁹ accõmodat: in quo multas rõnes adducit.& argumentat̃ a neceſſitate naturæ:quã oĩno moriendum ſit oĩbus.& ab auctoritate & ſapiã Cicero.quem ita in luctu eſſe turpiſſimũ uidebatur.& quædam adhuc exempla cõmemorat:qbus non aliquorũ morte dolendum eſſe demonſtrat. ¶R enunciatum ſignificatum multa re compoſita contrariã a ſimplici ſignificationẽ accipiunt:ut tego retego:qđ eſt aperio.Figo refigo:qđ fixũ erat euello.Claudo recludo.Signo reſigno.Vello reuello. Alia uero cõplura nõ ſunt hmõi:ut ẽ repeto:remaneo:reuello:reſciſco: qđ proprie eſt aliqd:poſtq̃ geſtũ eſt ſcio:qđ neſciebã.& renũcio aliqd poſtq̃ factũ eſt alicui ſignifico uel dico:qđ neſciebat. ¶De obitu:morte obire.n.mori ſignificat.ẽt ſine adiuncto. ¶Sed ſolemus interdũ addere mortẽ:uel mortis diẽ: ut obiit mortẽ:obiit mortis diẽ.& obire diẽ ſuũ.Quinetiã dicimus obire alias res:ut obire romã.Hoc ẽ ire ad romã.Ennius.Ob romã noctu legiones ducere cœpit.Obire legationẽ:fungi officio legatiõis. Et ob in cõpõne non modo ſignificat ad:ſed circũ.ut obſidere urbẽ.alias pp ut obſides:quaſi ob fides appellati:q ob fidem pſtãdã dant.& obit⁹ nõ mõ mortẽ ſignificat:ſed occaſum ſignorũ.Virg.Nec fruſtra ſignorũ obitus ſpeculamur.& ortus.Et obitus p aditu legimus. ¶Saneq̃: hoc eſt multũ.& ualde aduerbia.ut oppido:q̃q̃ poſitiuo iungunt:ut ſaneq̃ grauiter & moleſte tuli.Et Cecilius ad Ciceronem:ſaneq̃ litteris Cæſaris ſumus cõmoti.Et Brutus ad eundem. Saneq̃ gauiſus ſim.Liuius.Oppido q̃ parua erant. In his ſenſus eſt poſtq̃ intellexi filiã tuã eſſe mortuã:ualde grauiter & moleſte tuli. ¶Cõem qa amicus.nam amicorum omnia debent eſſe cõia Cice.in Lælio aduerſa quo pacto ferre poſſem:niſi eſſent: qui grauius ac nos ferrent. proprie dictũ inter duos:a cõ.& munus:quaſi munus duorũ:his uerbis beniuolentiã colligit. ¶Calamitatẽ:pro oĩ detrimento: & infœlicitate calamitas dici poteſt:ſed proprie ruſtici calamitatem grãdinẽ dicũt.q̧ καλαμην hoc ẽ ſtipulã & calamũ ac ſegetẽ cõminuat. ¶Affuiſſem:pñs fuiſſem. ¶Defuiſſem in te cõſolando. ¶Genus.more ſuo pro qualitate.dicit.n.genus hoc cõſolationis,qđ affertur a me tibi eſt qd minimũ.& acerbũ eo q̧ qui ſunt familiares & ppinq.p quos ea conſolatio fieri deberet.ipſi æque dolent ac tu ipſe. ¶Propterea qa ordo ẽ.Propterea qa ipſi.ſ.familiares.& propinq per quos propinquos.& familiares ea conſolatio fieri deberet.Quod autem iungi uidebatur ipſi.& ſic dicere ipſi ppinqui ac familiares iunxit relatiuo.quod eſt per quos.& ornatius inquit per quos ea fieri debet propinquos ac familiares eſt.n.hæc rectior atq; ornatior in relatiuis locutio qua multi ſunt uſi poetæ.& oratores uel in primis Cic. Sic.n.habet de officiis primo.quorum autem officiorum præcepta traduntur.ea q̃q̃ pertinent ad finem bonorum.& ſic intelligendũ non figurate apud Teren.quas credis eſſe has non ſunt ueræ nuptiæ.& populo quas feciſſet fabulas.Eodem mõ Vir. Vrbem quam ſtatuo ueſtra eſt.

Renũtio
Retego
Refigo
Reſciſco
Obire
Ob
Obitus
Saneq̃
Opdi
doq̃
Cõis
Calamitas
Affuiſſe

solationis minimum atque durum eſt propterea quia per quos ea fieri debent propinquos: ac familiares ipſi pari moleſtia afficiuntur:neque ſine lachrimis multis id conari queunt:ut magis ipſi uideantur aliorum conſolatione indigere:quam aliis poſſe ſuum officium præſtarẽ tamen quæ in præſentia in mẽtẽ uenerunt:decreui breui ad te ſcribere.Non q̧ ea te fugere exiſtimẽ:ſed forſan qđ dolore ĩpeditus minus ea perſpicias. Quid eſt quod tan

VBER. ¶Id.ſ.conſolari. ¶Conari tentare efficere. ¶Vt ſubauditur ita ut. ¶Sum officiũ conſolandi. qđ ideo dixit officiũ.qa ad amicos pertinet. ¶Tñ q̃uis durũ ſit hoc genus cõſolationis.qa pari moleſtia afficior. ¶Venerũt in mentem.q̧ recordatione & cogitatione complexus ſum. ¶Breui.i.paucis uerbis.& captat docilitatẽ.i.audiendi attentionẽ. ¶Nõ quo.ñ qa. ¶Ea fugere.i.ea a te ignorari. ¶Minus pſpicimus nunc ea conſideres q̃ ego. ¶Quid.q.d.nihil.& eſt interrogatio. ¶Cõmoueat cõmouere & perturbare debeat. ¶Dolor inteſtinus dolor interior animi.quia eſt etiã dolor exterior.ut eſt dolor capitis & cæterorum membrorum interdum ex percuſione aliqua. ¶Cogita uult arguere ſæpi⁹ hoc incõmodũ eſſe æquo aĩo ferẽdũ.quũ neceſſe fuerit ferre quæ multo maiora fuerunt q̃ q dem enumerat. ¶Quem admodũ.q̃ male & acerbe. ¶Egerit nobis cũ nos tractauerit. ¶Eſſe ſcilicet cogita. ¶Quã liberi quos tu tãtope luges nã liberorũ appellatione ẽt una filia intelligitur.ut infra uidebimus:& Teren.Cui tu liberos cõmittas tuos. ¶Patriam ſ.ereptã nobis qa occupata eſt a tyranno. ¶Honeſtatẽ rõnẽ honeſte uiuendi.qa nemini licet dicere qđ ſentit. ¶Dignitatem.auctoritatẽ.& locum quẽ quiſq; habeat pro cõditione ſua.Honores.adminiſtrationes magiſtratuũ.qa honores dñr ut cõſulatus & ptura.q̧ proprie honor dicitur. unde ius honorarium.i.ius prætoris.Ouid.primo faſtorum.Verba quc honoratus libera ptor habet.Reliqui tñ magiſtratus ẽt largo modo honores dicuntur.ut paulo ĩfra honores ordinatim petituri eſſent.Luca.Ille ſemel raptos nunq̃ dimittet honores. ¶Hoc uno.hoc ſolo de obitu filiæ tuæ. ¶Quid adiungi.p.qd potuit addi ad dolorẽ.quẽ ex ſupradictis rebus capiebamus.q.d.nihil qa tantus erat dolor ex amiſſione pdictarũ rerũ.ut addito hoc incõmodo filiæ tuæ nihil tñ potuerit addi ad illũ tantũ dolorẽ. qa nihil eſt fere in comparatione illius. ¶Aut q.alia rõ quia ab aſſuetis non eſt tanta paſſio:dicit ergo animus illis incõmodis ex dolorib⁹ de

VBER.
Conari

Liberi
dignitas
honores

amiſſione patriæ honorũ & dignitatis nõne iam debet feciſſe callũ: & ita induruiſſe:ut iam non ſentiat hũc nouũ dolo
rem. ¶Exercitatus aſſuetus uerſatus. ¶In illis.re incõmodis reip. & amiſſionibus prædictarum. ¶Qui quomodo aut
cur: Hora. Quid fit mecœnas:ut nemo quam ſibi ſorte. ſeu ratio dederit: ſeu ratio dederit: ſeu ſors obiecerit ulla conten
tus uiuat. qui. n. accipitur pro quomodo aut cur. ¶Non debet callere. i. iam feciſſe callum & aſſuetudinem: & ẽ tranſ
latio. ¶Eſt. n. callus duricies carnis; quæ fit propter aſſiduitatem laboris. ¶Omnia: quæ accidunt aduerſa. ¶Minoris
æſti. i. minoris facere q̃ ſi nunq̃ expertus eſſet mala.

Quid
Callus

PHI.
In pñtia
In præ
ſentiaruʒ

topere te commoueat tuus dolor inteſtinus? Cogita quẽ
admodum adhuc fortuna nobiſcum egerit ea nobis cre
pta eſſe: quæ hominibus non minus quam liberi chara
eſſe debẽt: patriam: honeſtatem: dignitatem honores om
nis hoc uno incommodo addito: quid ad dolorẽ adiun
gi potuit aut qui non illis rebus exercitatus animus cal
lere iam debet: atque omnia minoris æſtimare. An illius
uicem credo doles: quotiens in eam cogitationem neceſ
ſe eſt ut tu ueneris: & nos ſæpe incidimus hiſce tempori
bus: non peſſime cum his eſſe actum: quibus ſine dolo
re licitum eſt mortem cum uita commutare. Quid autẽ
fuit: quod illam hoc tpe ad uidẽdũ magnopere iuitarẽ poſ
ſet? quæ res? q̃ ſpes? q̄ animi ſolatiũ? ut cum aliquo ado
leſcẽte primario coniunctã ætatem ageret: licitum eſt: ti
bi credo pro tua dignitate ex hac iuuentute generũ deli
gere: cuius ſidei liberos tuos: & te tuto cõmittere poſſes.
an ut ea liberos ex ſeſe pareret quos quum florẽtis uide
ret lætaretur: qui rem a parente traditã per ſe tenere poſ

PHI. ¶Id conari: conſolationem afferre.
¶Lachrymis: Gellius aſpirationem adden
dam cenſet. Sed græci δακρύα dicunt.
¶Vt: intellige ita ut. ¶Suum officium: conſo
landi munus. ¶In præſentia: dicitur & in præ
ſentiarum; & tam præteriti ſunt temporis: quã
futuri. Fabius. Quia pauci aderant: non puta
uit in præſentia differendum. L. annæus. Sed
ſi calũniator aderit differẽdum in p̄ſentia erit.
¶In mentem mihi uenerunt: q̃ cogitaui. Non
minus eleganter diceremus ſi aut occurrere.
aut ſuccurrere: aut ſubire in eadem ſignificatio
ne uteremur. ¶Decerni breui; paucis uerbis
huiuſmodi definentias fuge. incõcinã. n. oratio
nem efficiunt. Hoc loco attentum facit. ¶Te
fugere multis in modis uenuſte dici poteſt.
¶Te latere: neſcire: ignorare: clam te eſſe: ne
ſcium eſſe ignarum eſſet: te fallere. non te ca
pere. te p̄terire. & a ſenſu contrario. non minus
uenuſte dicimus. ¶Perſpicias mediteris.
¶Quid eſt: conſolationis initium. & narratio
earum rerum. q̃ ad conſolationem pertinent
¶Inteſtinus. adeo magnus q̄ intus i p̄cordiis
fixus eẽ uideatur. qui dolor eſt animi interior.
quomodo ſit ẽt exterior corporis. ¶Cogita.
argumentum a cõi. & maiori iactura. quorũ
cõparatione hæc q̃ minora ſunt. æquiore etiã
animo ferẽda ſunt. ¶Queadmodũ. q̃ peſſime
¶Fortunam. hanc dicit Criſpus in omni re do
minari. Verum Cice. dixit. Virtuti fortuna ipſa cedit. quod a Xenophonte accepiſſe uidetur. Inquit enim.
Et alibi Criſpus. Fortuna cum moribus immutatur. eſt enim hæc inconſtans. fragilis. perfida. lubrica. nec
quos illuſtrat perpetuo fouet. nec quos deſerit perpetuo p̄mit. ¶Egerit. ſe ſe habuerit. nos tractauerit. ¶Liberi. pro
quibus tu tantopere lamentaris. Pro uno etiam filio uel filia numero multitudinis liberos appellamus. ut arma. nuptiæ
Sed aiaduerte. q̄ unos binos. ternoſue liberos non dicimus. ſed duos tres quattuor. ut duos habeo liberos. unum ex
concubina. alterum ex uxore. & intelligi filium. ¶Patriam. Articulus eſt. Sed in huiuſmodi exornationibus adhiben
dis ſeruandum eſt ne nimis crebre collocentur. Inquit. n. ipſe ad Herennium. ¶Exornationes. ſi raro diſponentur diſtin
ctam ſicuti coloribus. ſi crebro collocant. obliquã reddunt orationem. Hæc aũt q̃ ipſe cõmemorat. uel in primis patria.
nõ minus nobis chara. q̃ liberi eſſe debent. ¶Patriam. a Cæſare occupatam. ¶Honeſtatem. bene & honeſte uiuendi
rationem. ¶Et libertatem. libere loquendi. ¶Dignitatem. auctoritatem in Senatu. ¶Honores. magiſtratus. qui pro
prie honores appellantur Luca. Ille ſemel raptos nunq̃ deponit honores. ¶Qui. quõ. ut Teren. Qui uocare. ¶Hoc
uno incommodo. ſ. morte filiæ. ¶Quid ad dolorem adiungi potuit. quem ex honoribus amiſſis capiebam. q. d. nihil
cum is dolor comparatione nihil ſit. ¶In illis rebus. erepta patria. & cæteris. ¶Exercitatus. aſſuetus. exercitus uero
fatigatus. Virg. Nate iliacis exercita fatis. ¶Callere. quaſi callum iam feciſſe. & ita induruiſſe. ut nullum dolorem no
uum ſentire poſſet. Sane dictum μεταφορικῶς a callo pedum. uel manuum ex nimia exercitatione perueniente.
Inde callere etiam dicimus quid optime noſſe.

Liberi
Arma
nuptiæ

Honores
Exercita
tus
Exercit⁹
Callere

VBER.

VBER. ¶An illius. incipit confutare ſingula. q̃ Ci. obiicere poſſet. ¶Vicem. ſortẽ. fortunã mortis. ¶Quotiens. q. d.
ſæpiſſime. eſt aũt ſenſus cum interrogatione q̃ ſæpe o Cic. neceſſe fuit. ut tu deueneris. & ego inciderim in eam cogita
tionem. qđ fœliciter euenit his qui potuerunt his tp̄ibus mori ſine dolore. ¶Veneris. ſponte. ¶Et nos icidimus. i. caſu
deuenimus quũ non curaremus id cogitare. ¶Non eſſe actũ peſſime cũ his. i. nõ male elegãter. n. dicius. Bene eſt actũ
mecũ pro eo qđ eſt mihi bene euenit. ¶Quibus licitũ. i. q potuerunt mortẽ cũ uita cõmutare. i. mori. ¶Sine dolore. ſ.
amiſſæ patriæ & dignitatis &c. ¶Quid aũt. occurrit alteri obiectiõi. oſtenditq; nihil fuiſſe his tp̄ibus. quare ualde de
buiſſet optare uitã. & cõmemorat fere q̃ ſolent hoĩes ad uitæ cupiditatem inuitare. ¶Quid fuit. q. d. nihil. ¶Inuitare.
allicere. hortari. ¶Quæ res. p̄ſentis tẽporis. ¶Quæ ſpes. futuri. ¶Quod ſolacium. q̃ recreatio animi in multis malis.
¶Vt cum aliquo. qa dixit nihil eẽ qđ poſſet eã iuitare ad uidendũ. p̄currit oĩa q̃ potuiſſent iuitare. & oſtendit partim
ei cõtigiſſe. partim talia eẽ. ut ne optãda qdẽ fuerint. ¶Ageret etatẽ. uiuere toto tpe uitæ ſuæ ſine diuortio. ¶Licitum
eſt tibi. rñdet ſupradictæ obiectioni. & ut multi uolunt oſtẽdit eã nõ debuiſſe optare uitã pp hoc qa in tota iuuentute
Romana. quæ erat ualde corrupta non potuiſſet eligi maritus Tulliæ ſicut exigebat dignitas ipſius Cice. dicit ergo.

Bene eſt
actum
mecum
Inuitare

ſent:honores ordinatim ī repu. petituri eſſent i amicorū negociis liberalitate ſua uti? Quid horum fuit. q̄ nō priuſq̄ datum eſt ademptum ſit. At uero malum eſt liberos amittere: niſi hoc peius ſit hæc ſufferre & perpeti: quæ res mihi non mediocrem conſolationem attulit. Volo tibi commemorare ſi forte eadem res tibi dolorem minuere poſſit. Ex aſia rediens quum ab ægina megarā uerſus

Licitum eſſe tibi cum interrogatione.i.potuiſti. ¶Deligere: optare: excerpere.q.d.non. ¶Ex hac iuuētute.q.d.tam mala & corrupta: placet tamen melius & affirmatiue dicat potuiſti credo eligere ex iuuentute romana generum te dignum ut ſi hoc debuerit ipſaꝫ inuitare ad uitam: oſtendat ei non defuiſſe: quia infra dicet adoleſcentibus primariis nuptā fuiſſe. & ſic ſentio dicendum. ¶Liberos tuos: tuam filiam: ut ſupra diximus. ¶An ſubaudi hoc poterat eam inuitare ad uiuendum. ¶Florentes: proſpera fortuna utentes. ¶Lætaretur: quia nulla re magis lætantur parentes q̄ fœlicitate filiorum. Virg. Latonæ tacitum pertineant gaudia pectus. ¶Rem patrimonium. ¶Honores magiſtratus. ¶Ordinatim: gradatim: quia primo petuntur minores: deinde maiores. ¶Liberalitate defendēdo amicos & adiuuando remp. ex quibus duabus rebus maximam gloriam comparabant adoleſcētes romani ut docet Ci. in officio.

PHI. ¶An illius: confutatio in ea: q̄ Cic. potuiſſet obiicere. ¶Vicem locum. & ſortem: q̄ ē mortalis. & tu fortaſſe uelles nō uiuere pp iſta mala reipu. ¶Cogitationē.ſ. fœliciter his eueniſſe. qui poterunt ſine dolore ex hac uita decedere his miſeris tpibus. ¶Veneris ex teipſo. ¶Incidimus: caſu ducti: cum nobis id cogitare curæ nō eēt. ¶Hiſce. comicū eſt quo ēt oratores. & poetæ utuntur. Conſueuerunt antiqui ce oībus articularibus per omnes caſus addere. ut hicce huiuſce hæc ce hoc ce. ¶Nunc uero his additur caſibus. qui exeunt in.ſ. ut huiuſce hiſce hoſce haſce. Et animaduerte unum. q̄ etiam nominatiuum pluralem hiſce antiqui ſoliti ſunt dicere quod in Eunucho legimus. ut hiſce hoc munere arbitrantur ſuā Thaidem eſſe. ¶Modo peſſime actum. optime ueniſſe modus loquendi elegantiſſimus. ut bene eſt actum cum Philethico.i. bene Philethico euenit. ¶Sine dolore. qui non uiderunt perditam remp. ¶Licitum eſt potuerunt. ¶Mortē cū uita cōmutare mori quod multis dicitur modis. ut obire diem ſuum. Sulpitius. Nunciatum eſt Marcellum dicit ſuum obiiſſe. & oppetere. Virg. Contingit oppetere. Addimus & mortem Ci. de diuinatione æquius eſſe cenſuit ſe naturā oppetere mortem q̄. P. Aphricani filiam. Migrare de uita. Sine appoſito migrare pro mori non dicimus Cic. anteq̄ ex hac uita migro. conſpicio in meo regno in his tectis. P. Cornelium Scipionem. alias excedere diſcedere. & decedere dicimꝰ e uita Cic. Antonius in ipſa cura. & meditatiōe adeundi ſui muneris exceſſit e uita. Idē ad Curionem. Si ei contigiſſet: ut te ante uideret. q̄ a uita diſcederet. Et in Catone maiore. Idem fieri de ſtatione & p̄ſidio uitæ decedere. Alias defunctum uita. quaſi perfunctum uiuendi munere. Virg. Defunctaqꝫ corpora uita. Alibi neque adhuc crudelibus occubat umbris. Et nunc caſſum lumine lugent. ¶Quid: q̄ agere animam eſt mori. Celius ad Ciceronem. Hortenſius quando has litteras ſcripſi. animam agebat Martialis. Attale ne qd agas. agas animam. Item perire interire extinctum eſſe expirare. animam effundere uitam cum ſanguine fundere uitam fugere animam linquere. animam exhalare. Virg. Animā exhalaſſet opimam. & aliis huiuſmodi innumerabilibus modis. ¶Hoc tempore tam miſero & infœlici. argumentū ab utili. utile fuit illi mori. ne uideret infœlicia tempora. ¶Quid autem fuit altera confutatio obiectionis quam ei Cic. facere potuiſſet. & multa cōmemorat. quibus homines ad uiuendum magnopere mouentur. ¶Inuitare nunc exhortari & trahere. ¶Quæ res ad præſens. ¶Spes ad futurum tempus refertur. ¶Licitum ē potuiſti. ¶Generum diligere habuerat.n. duos ex Tulliola generos primum Craſſipedem Piſonem quem priuſq̄ in Ciliciam iret extinctum uidit alterum Cornelium Dolobellam. ¶Liberos. tuos Tulliolam dicit. ¶Committere plus eſt q̄ commendare. Cōmittimus.n. magna. & q̄ periculo ſubiecta ſunt. ¶An.ſ. poterat illam ad uiuendum inuitare hoc quod ſequitur. ¶Vt ea Tulliola. ¶Florentes in aliqua dignitate. & honore. ¶Lætātur enim matres bona filiorum fortuna maiorem in modum. ¶Rē hereditatem. ¶Ordinatim ex ordine ſenatorio in quo ante quintum &.xx. annum admittebatur nemo niſi quiſpiam aliqua præcellenti uirtute ornatus & primo minores petebantur magiſtratus inde maiores. ¶In amicorum negocii in defendendis amicis.

Deligere
Ordinati
PHI.
Hiſce

VBER. ¶Quid horū.q.d. nihil & ita oſtendit ea nō fuiſſe optanda. ¶Ademptū ſublatū ereptū nobis. ¶Priuſq̄ datum ſit hoc eſt īpoſſibile ut aliqd nobis adimatur priuſq̄ detur ſed philoſophice locutus eſt. Harum.n. rerū tam breuis eſt uſus ut uideant nobis eripi priuſq̄ dari. ¶Aut uero alia obiectō quam malum ſit amittere filios. ¶Niſi.q.d. cōcederem niſi etiam eſſet peius pati q̄ nunc fiunt in urbe. q̄ ſi patimur quare non debemus pati amiſſionem filiorū. ¶Sufferre & perpeti. plus ſemper ſignificat pati & perpeti q̄ ſufferre hoc.n. moleſtiam ſolum corporis. alia uero etiam animi ſignificat. Horatius in epiſtolis. Rure meo poſſum qd uis perferre patiqꝫ. ¶Quæ res ordo eſt. uolo tibi commemorare. q̄ res attulit mihi cōſolationē. & cæ. ¶Cōmemorare. exponere. ¶Eadē res. quæ mihi attulit cōſolationē. ¶Ego. oſtēdit Seruiꝰ oīa ſubiecta eſſe morti & exitio neceſſitate naturæ uel caſu. ¶Aegina urbs æaci. quā noīe matris æginæ appellauit. in qua habitarūt myrmidones. q ex formicis ſecundū fabulas facti ſunt prius appellata eſt Enopia teſte Ouidio li. vii. meta. enopia ueteres appellauere. ſed ipſe æacus æginā matris de noie dixit. Ea aūt fuit. teſte Pōpe. circa Peloponēſon in ægeo pidaurico littori ꝓxima. Megara uero urbs fuit olim in Attica. Auctore Strabo. li. ix. Pomponius dicit eſſe in megaride. quæ eſt ī Theſſalia. hæc oli dicta eſt alchatoe uota eſt ifortunio. Niſi regis ſylla filia crine purpureo ſpoliati. ut ſcri. Oui. late circa principium li. octaui metamorphoſeon. ſunt aūt in Europa. nec uideaē inconueniens. qa dixerit ex Aſia rediens. potuerat.n. ex Aſia rediēs ad has urbes Europæ perueniſſe. ut ſi qs dicat. ex hiſpania rediēs cuꝫ Mediolanū uerſus irem. nō tñ ſequitur q̄ mediolanū ſit in hiſpania. ab ægina ex Aſia enim redeunti prius occurrit ægina. ¶Circūcirca. omni parte. ¶Poſt me. retro me qa ab eo diſceſſerā. ¶Pyræus.i. in attica. fuit urbs portus athenienſiū ¶Corynthus fuit urbs Achaiæ ſup iſthmō i medio maris Ionii & ægei aliquādo cognominata corcyra auctore Stra. poſtea Ephyræ. deinde inſtaurata a corynthō Oreſtis filio. corynthus eſt appellata. Olim celeberrima & ditiſſima.

Inuitare
Spes
Cōmitto
Cōmēdo
VBER.
Adēptus
Suffero
Patior
Perpetior
Aegina
Enopia
Megara
Circūcirca
Pyræus
Corynthus

frequentata a nautis & mercatoribus propter multitudinem meretricum:quæ illic habitabant.

PHI. Suffero Patior Perpetior Volo Aſia Aegina Enopia

PHI. ¶Quid horum fuit:nihil.¶Priuſq̃ datum:dari.n.ex his q̃ diximus aliqd nõ poterat:quoniã id omne prius a Cæ.ademptu fuerat:unde datũ a parentibus ademptũ a Cæ.¶At uero:alia cõfutatio obiectionis.¶Hæc ſufferre ac perpeti.ſ.q̃ fiunt in urbe.& cum iſta q̃ in urbe fiunt mala patimur:cur ẽt filiorũ amiſſionem nõ patimur. Sufferimus.n. corpore:patimur uero corpore:& aĩo.Itaq; plus eſt pati:& ꝑpeti q̃ ſufferre.Terẽ.in andria:facile oẽs perferre:ac pati cum q̄bus erat.¶Quæ res:melius ut cum inferiore ſnia coniungamus q̃ cũ ſuperiore.& ſic exponamus ut dicat Volo tibi comemorare rẽ q res mihi nõ mediocrem conſolationem attulit:ſi forte &c.¶Volo aũt ab eo dictũ qđ græci βουλομαι.¶Ex aſia.Aſia:europæ coniungit ad tanain fluuiũ eã; diuidit Taurus mõs bifariã:cuius partes ad aq̄lonem partem ad meridiẽ relinq̄t.Vnã; interiorem græci:alterã exteriorẽ; appellant: bene ergo rediens ex aſia ingreſſus europa ui dit oppida q̃ dicit:& ſunt in Europa.¶Aegina:hæc urbs & inſula primo enopia dicebat: inde ab Aegina aſopi filia:quã; Iuppiter ada mauit;& ex ea Rhadamãthũ:& æacũ filios ſuſcepit.Aegina noĩata:de qua naſo ſic habet in metamorphoſi ſuam ænopiam ueteres ap pellauere.Sed ipſe æacus Aeginã; matris de noĩe dixit.¶Megara:aſiæ regionis pars ut ait Strabo.Megaricũ ſolum extitit.Sed urbẽ; ipſam megaram heraclidæ quũ fuiſſent pꝛo uicti:& megaricam terram tenuiſſent:mœni bus cinxere:& hæc megarenſium ciuitas:ut idem inquit:multa fortunæ uarietate perfun cta eſt.Habuit & philoſophorũ ſtudia:quos appellauere Megaricos:qui euclidi ſocratis auditori ſucceſſere.Eſt aũt megarenſis ager ſi cut & atticus aſp:minimeq; ferax:cuius ptẽ; ampliorem continent montes quos oncos.i. aſinarios uocant.Pomponius mella non in at tica regione:ſed in megaride:quæ quidem eſt in Theſſalia dicit eſſe:nota quidem eſt fabu la regis Niſi & Syllæ quaſi minois amore corrupta aureum crinem abrupit patri.¶Verſus.Semper poſtponitur dictioni:mutatque accentum in penultimã. ¶Dextra pyræus:Portum & urbem in Atticam regionem fuiſſe docent multi:uel in primis Strabo:& Plynius.hi.n.locum ipſum maximis laudibus:extulerunt:& ibi ædem Iouis Saluatoris eſſe dixerunt:& mi neruæ templum:de quo loco quũ multa Strabo uerba feciſſet:tandem ſic finem fecit.Pyreum quoque portum in ha bitaculorum anguſtias contraxerunt:& ædem Iouis ſaluatoris porticus ipſa templi admirabiles habet tabulas clariſ ſimorum artificum.in pluuium autem ſpectabiles habet ſtatuas.Cæterum longi muri diſſipati fuerunt.Primum qui dem lacædemonis emolientibus poſtea uero romanis:qua tempeſtate Sylla & pyræum.& oppidum per obſidionem expugnauit urbs ipſa ſaxum eſt in plano quaqua uerſo habitato.quo in ſaxo uetuſtum Mineruæ templum ſurgit.In quo lucis inextinctæ lichnus eſt & uirginis domus quam ictinus condidit.ubi palladium eſt ex ebore perfectum opus phydiæ.¶Corynthus:in Achaia urbs quondam florentiſſima:quæ Cercyra primo dicta.Inde ephyla:demum quũ deleta fuiſſet:& ab horeſtis filio reſtituta:qui Corynthus uocabatur.Corynthi nomen accepit:quam deinde romani funditus deleuerunt.L.Mumio.Poſtremo iterum a Diuo Cæſare reſtituta eſt.de quo Strabo ſic ait.Corynthus uero deſerta diutius manens a Diuo Cæſare denuo reſtituta propter bonum terræ ipſius ingenium.miſſis ex colonis freque tibus generis libertinorum qui rudera ſollicitantes.& ſepulchra refodientes plurima inueniebant fictilia oſtraceaque toreumata permulta etiam ænea ornata ſubinde mirari opera tam fabrefacta nullum indiſcuſſum dimiſere ſepulchrũ; unde iuuentus talibus locupletati.multoque diſponentes pcio urbem Romam mortuis repleuere Corynthis.Sic enim de ſepulchris exceptam prædam nominabant oſtraceam.

Megara · Verſus · Pyreus · Corynthus

nauigarem:cœpi regiões circum circa perſpicerẽ poſt me erat.Aegina:ante Megara:dextra Pyræus:ſiniſtra Corynthus quæ oppida quodam temporẽ florentiſſima fuere:nunc proſtrata & diruta ante oculos iacent.Cœpi egomet mecum ſic cogitare.Hẽ nos homunculi indignamur:ſi quis noſtrum iteriit:aut occiſus eſt:quorum uita breuior eſſe debet:quum uno loco tot oppidorum cadauera proiecta iacent.Vis ne tu Serui cohibere & meminiſſe hominem te eſſe natum:crede mihi cogitatione ea non mediocriter ſum confirmatus.Hoc idem:ſi tibi uidetur:fac ante oculos tibi proponas modo uno tempore tot uiri clariſſimi interierunt.De imperio præterea tanta diminutio facta eſt:omnes prouintiæ conquaſſatæ ſunt in unius mulierculæ animula:ſi iactura facta eſt tantopere commoueris.Quæ ſi hoc tempore non ſuum diem obiiſſet paucis poſt annis tamen ei moriendum fuit quoniam homo nata fuerat.Etiam tu ab hiſce rebus animum ad cogitationem tuam aduoca.atq; ea potius reminiſcere:quæ digna perſona tua ſunt illam quandiu opus ei fuerat uixiſſe una cum republi.fuiſſe:te patrem ſuum

VBER. Hem Cohibere Cõfirmatus Modo

VBER. ¶Quæ oppida.i.urbes.nam & oppidũ pro urbe ponĩt.Vir.lib.i.Geor.Aſcræũq; cano romana p oppida carmen.¶Quodã tpe.q.d.remoto a memoria ætatis noſtræ oli.¶Proſtrata.deiecta.¶Diruta.ruinoſa.¶Hem:inter iectio corripiẽtis ſeipſum.uel indignãtis.¶Homũculi.uiles hoies eſt.n.diminutiuũ.Ita & homũtio.& homulus & ho mululus.¶Indignamur.moleſte ferimus.¶Noſtrũ.hoium.¶Interiit.morte naturali conſumptus eſt.¶Occiſus.ab ali quo interemptus.¶Quorũ:hoium breuior.qa urbes cõparatione hoiũ; uident habituræ æternitatẽ.¶Cadauera.de urbibus dixit trãſlatiue ab hoibus.¶Vis ne.adhuc ſunt uerba q̃ ſecũ cogitauit.¶Cohibere.reprimere.colligere te.& ad rõnem reducere.¶Hoiem.q.d.mortalẽ & corruptibilẽ.¶Crede.iã cõuertit ſermonẽ ſuũ ad ei.¶Cõfirmatus corro boratus cõtra dolorẽ.¶Idẽ.qđ ego feci.aut tu ſilr cogites.¶Præponas añ oculos.fingas te uidere.¶Modo.pauloã te quũ gerebanĩ bella ciuilia.¶Tot uiri.Pom.M.cato & alii q̃plurimi.¶De ipe.nro roãno.¶Conquaſſatæ.magna

clade perculſæ. ¶Oẽs: Lu. totis pugnatũ eſt uiribus orbis. ¶Muliercula: cõſolationis gratia uſus eſt diminutiuo: & ad id referẽ & dixit tot uiri clariſſimi. ¶Animula. q. d. q̃ nõ erat ſi uixiſſet res ullas magnas factura. ¶Iactura: amiſſio: dicimus aũt feci iacturã i mortẽ patris. nõ aũt habui uel accepi iacturã. ¶Tãtopere. tã uæhemẽter: tam incõſolabiliter. ¶Fuit mo. neceſſario fuerat moritura. Paucis poſt an. q. d. qd igit acceſſio paucoꝝ annoꝝ eam iuuare potuiſſet. Nata hõ: q aial ex pte diffinitionis ſuæ mortale eſt. ¶Etiã: nõ copulatiua eſt pticula i hoc loco: ſed hortãtis: ponit ẽt p eya. ¶Hiſce: talibus: qbus doles. ¶Aduoca: collige. ¶Reminiſcere: recordare: reduc in memoriã. ¶Tua pſo. cõditione & qualitate tua. Ci. in. i. offi. Intelligendum eſt ẽt duabus nos a natura indutos eẽ pſonis: alias ſignificat laruam. ¶Illã. ſ. reminiſcere. ¶Vna cum rep. i. uixiſſe quũ uiueret reſpu.

prætorem: conſulem: augurem uidiſſe: adoleſcentib⁹ primariis nuptam fuiſſe: omnibus bonis propefunctam eẽ quum reſpubli. occideret uita exceſſiſſe: Quid eſt quod tu aut illa cum fortuna hoc nomine queri poſſis. Denique nolite obliuiſci Ciceronem eſſe: & eum qui aliis conſueueris præcipere & dare conſilium: neque imitari malos medicos: qui in alienis morbis profitentur tenere ſe medicinæ ſcientiam ipſi ſecurare non poſſunt: ſed poti⁹ q̃ aliis tute pcipe ſoles: ea tute ſubiice: atq; apud aĩum ppone. Nullus dolor ẽ quẽ non longinquitas tẽporis minuat: atq; moliat: hoc te expectare tẽp⁹ tibi turpe ẽ: ac nõ ei rei ſapiẽtia tua te occurrere. Qd ſi q ẽt iferis ſenſus eſt

PHI. ¶Oppida florentiſſima: preſertim Pyræus & corinthus: de qua corintho ſic ẽt Strabo loquitur. Ciuitas ipſa Corinthiorum. ampliſſima uſque fuit & opulentiſſima. ſeu uiros innumerabiles ad ciuile regimen peritiſſimos. Siue exuuias opificum artes animo uertis. ¶Egomet: illudmet aſſumptiue dicimus potius q̃ compoſitiue: & paragoge eſt & in prima perſona omnibus caſibus iungi poteſt: in ſecũda uero in nominatiuo non ponimus: ne ſi tumet diceremus. uerbum eſſe uideretur & ſciendum qd aut differentiæ aut ſignificãtiæ cã ad iungit met. ¶Hẽ indignantis & ſeipſum increpantis aduerbium. Quidam uero en legunt q non probo. ¶Homunculi: q in o deſinunt ſi diminutiua ſunt o in u conuertunt & culus accipiunt ut homo homũculus. Plautus in rudente: homũculi quanti eſtis eiecti: dicitur etiam homũtio homullus & homululus. Plautus in eodem: homullus ex Argilla & luto factus. ¶Interiit natura. ¶Occiſus eſt. uiolentia. ¶Oppidorum: omnes urbes pter romam hoc nomine appellantur. Roma uero ab excellentia peculiare urbis nomen accepit. Dictum ſane oppidum q illuc opes conferantur. ¶Cadauera: μετaφopiκῶσ ab animantibus. ¶Breuior: cõparatione oppidorum. ¶Vis ne tute ſerui cohi. Quæ ſecum dicebat Seruius illa cogitans. ¶Cohibere. ad rationem te ducere & colligere. ¶Hominem eſſe natum: & intelligit ſe moriturum. nam oĩa orta occidunt & Flaccus. debemur morti nos noſtraque. Idem mortalia facta peribunt. ¶Confirmatus. ad omnia. ſ. æquo animo perferenda: q̃ nobis affert neceſſitas naturæ: inter que mors ipſa iprimis numerari poteſt: uidetur ad euitandum arrogantiam ne tanto uiro pcipere uideretur tot uiri non modo de romanis intelligendum eſt ad generaliter dictum. ¶Interierunt: Interiere eſt rerum oĩum finem habere. ¶Vnde leuior res eſt perire q̃ interire. Plautus in captiui. duo qui per uirtutem periit: at non interit. ¶De impe. non ſolum de romano: ſed generaliter de oĩbus per totum orbem terrarum: ſed magis de romano. ¶Cõquaſſatæ non tam a fortuna q̃ a natura & moribus agitatæ & percuſſæ magna ſtrage. ¶Iactura: perditio feci iacturam dicius: habui uero: aut accepi iacturam non dicimus. ¶Mulierculæ aĩula: non ad diſplicẽtiam diminutione eſt uſus ſed ad cõparationem tam pclariſſimarum rerum qui omnes interierunt: & ad conſolationem eius: quõ tot uiri excellentiſſimi interiiſſent: interire ẽt potuit iſta. ¶Paucis. p. n. quoniam uita noſtra breuis eſt: hic Naſo. Cito pede labitur ætas: & Flaccus Heu poſthũc poſthũc labuntur anni: & nil eſt annis uelocius: poſt clã ante tam accuſatiuæ erãt ppoſitiones q̃ ablatiuæ ut multis ante diebus: & longo poſt tpe uenit & ſic dictum paucis poſt annis. quaſi q nihil profuiſſet prorogatio paucorum annorum. ¶Quoniam homo na. e. i. mortalis: oĩa. n. q̃ naſcuntur occidunt: & hac lege inquit ci. nati ſumus: ut oĩbus telis fortunæ ppoſita ſit uita noſtra: neq; eſſe recuſandum quominus qua nati ſumus cõditione uiuamus neue tam grauiter eos caſus feramus: quos nullo conſilio uitare poſſumus: euentuq; aliorum memoria repetendo nihil accidiſſe nobis noui cogitemus. ¶Etiam: nunc eſt hortantis. ¶Ea re. accuſatiuũ exigit: ut recorder. ¶Diana. t. p. conditione & qualitate. qui philoſophus qui orator qui pater patriæ primus oĩum appellatus fuiſti. Alias perſonam ſignificat laruam. Vnde perſonati appellantur laruati. ¶Vixiſſe: ſimiliter deſinens & articulus. uixit. n. tanto tẽpore quãto reſpu. in libertate & pater in dignitate permanſit: & ipſa in omni ſuauitate uiuendi uerſari potuit. nam ſi diutius uixiſſet profecto uidiſſet multa quæ noluiſſet. Itaque utile fuit mori.

VBER. ¶Prætorem: conſulẽ: augurẽ. his oĩbus magiſtratibus functus eſt Ci. ¶Vidiſſe: qd potuit ei multũ ſatiſfeciſſe ad uitam: qa non poterat te uidere maiorem. ¶Primariis. ex primis & optimis urbis noſtræ piſoni & Dolobellæ. ¶Bonis: cõmodis fortunæ. ¶Perfunctã: uſam. ¶Occideret: periret: qa amiſſa rep. qd ſolatii in uita habere potuerat: ¶Quid eſt. q. d. nihil. ¶Hoc noie: hac cã mortis. ¶Deniq; poſt multas rõnes deponendi doloris Ciceronem. q. d. tantum & talem uiꝝ: de quo tãta eſt apud oẽs opinio. ¶Et eũ. ſ. te eſſe. ¶Præcipere. pcepta dare fortitudinis & cõſtantiæ qd maxime fecit in libris officioꝝ. ¶Neq; imi. ſequere. & eſt modi iperatiui. imitamur aũt mores facta & dicta & geſtus. ſeqmur uero corpus. & ſeq interdum pro imitari ponit. ut Tulli. filius non eſt ſecutus patrẽ. imitari uero nunq̃ pro ſequi ponit. neq; n. recte dicimus. tu precedis. ego te imitor. ſed potius ſequor dicendũ eſt. ¶Malos. imperitos. ¶Profitent. aperte dicunt. ¶Temere. hẽre. ¶Tute. tu ipſe. nã te adiectio eſt. ¶Subiice. ppone tibi ad cõſolationẽ. ¶Longiquitas diuturnitas. ¶Molliat. mitiget ſi penitus auferre nõ põt. ¶Hoc tps. uenturꝝ qd minuat dolorẽ. ¶Nõ occurrere ei rei. i. nõ pueniře. & anticipare eã rẽ. ſ. medicinã tẽporum. ¶Tua ſapiẽtia. p tuã ſapientiã. q̃ debet tibi auferre cum dolorem. quem tẽpus auferret. ¶Si quis ſenſus inferis. i ſi in morte eſt aliquis ſenſus. qui certe eſt. ¶Inferis. mortuis.

Feci iacturam
Etiam
Perſona
PHI.
Met
Hem
Homunculus
Homuncio
Homulus
Homolulus
Interiere
Occiſus eſt
Oppida
Vrbs
Interire
Perire
Iactura
Poſt
Clam
Ante
Etiam
remiſcor
Perſona
pſonatus
VBER.
Imitari
Sequi
Tute
Molliat

quí ad ínferos deſcendunt;ut credebant antiquí:ut Ouí. Tendímus hunc omnes.Iuue.Eſſe alíquos manes:& ſubterranea regna:& paulopoſt.Illuc heu miſeri traducimur.

PHI. PHI. ℂPrætorem primo quæſtor fuit in Sicilia & nunc romæ penuria rei frumentariæ annonam mittenda curauit ædilis ui factus eſt:poſtea prætor urbanus.Inde conſulatum conſecutus in quo Catilinam Galbã.C.Antoniũ.&.Qu. Cornificium competitores habuiſſe Plutarchus oſtendit:a catilinaria coniuratione patriam liberauit:quo tempore pater patriæ primus omnium romanorum nominatus eſt.Fuit etiam item Augur poſt Craſſi interitum. Inde paulopoſt proconſul miſſus in Ciliciam Augures enim ut de muneribus publicis diximus captandis auguriis auſpiciiſque faciundis ad ineundas res magnas præerant & prudentiſſimi uiri & magnæ auctoritatis habebãtur:a Numa primum quattuor ex gente patritia:quattuor ex plebæ conſtituit: nihil enim quodãmodo molicbantur.ℂRomani pſertim in ineundis magiſtratibus niſi prius ſump tum fuiſſe auguriũ. His autem omnibus mirifica fides adhibebatur q̃ maxime.L.Tarquinio priſco.Actius neuius Cato & nouacula confirmauit: qui uero ea ſpreuerunt.in maximas clades incidere.L. Craſſus cum ſpretis auſpiciis exercitum duxit in parthos:& Claudius pulcher:ut iquit Sueonius.apud Ciliciam non paſcentibus in auſpicando pullis per contemptum religionis in mari demerſis quaſi ut biberent quando eſſe nollent:prælíu҃ nauale iniit ſuperatus cum dictatore dicere a ſenatu iuberetur:uel iteru҃ deludens diſcrimini publico hyliciam uiatorem ſuum dixit.Manſit autem ut dioniſius inquit diu romanis hic mos auſpiciorum:nec ſub regibus tantum quum eſſet urbs.ſed poſt regum electionem in conſulum & prætorum creatione:obſoleuit autem ætate noſtra:niſi quatenus imago eius quædam adhuc relicta eſt:quæ fit huius cã.Collocãtur.n.qui ſunt

Augures magiſtratus accepturi.exurgentes ꝙ ſub lucem pcationes quaſdam faciunt aperto cælo:pſentiũque aliquis auſpicum
Præcce qui mercedem de publico accipiunt:fulgur eis indicare a ſiniſtris dicit etiam ſi nullum fuerit.ℂIlle autem capto auſpi
ptor cio ex uoce abeunte ad magiſtratus capeſcendos & ex auibus Caras primus auguria repperit.Ait Ply.ℂAdoleſcen
Imitari tibus:Piſoni:& Dolobellæ.ℂHoc nomine mortis cã.ℂPræcipere.docere unde pceptor doctor in omni genere uitæ.
Sequi Cicero dare pcepta & conſilia conſueuit uel in conſulendis hominibus non pauca ſcripta reliquit:unde de conſolatio
Malus ne librum fecit:& in omni bene uiuendi officio libros quos de officiis appellauit.ℂImitari:ad facta & dicta moreſq҃
Pro indo aliorum refertur.Sequi uero ad perſonam.Virgilius.Sequiturq҃ patrem non paſſibus æquis:& ut omnibus eſt magnũ
cto uates imitatus homerum.ℂNunq̃ enim lectum eſt imitari proſequi poſitum:ut ſi dicas pimitabor ſed pſequar.ℂMa
Curare los:indoctos & rudes.ℂProfitentur:denunciant.ℂCurare:mederi.Vnde curatio q̃ proprie medicorum eſt. ℂMedici
Curatio næ ſciam:hanc Hieronymus inquit in tres partes eſſe diuiſam in doctrinam:rõnem:& uſum cuius inuentorem Appol
Tute linem fuiſſe dicunt.ut inuentum medicina meum eſt:opifexq҃ per orbem dicor.& herbarum ſubiecta potentia nobis.
Animus Socrates & multi alii apud ægyptios inuentam eſſe cõmemorant.Plato in partes quinq҃ diuiſam eſſe cõfirmat.Phar
Anima macentiam.Chirurgicam.Diæticã.Noſognomonicam & Vetheticam.Hieronymus inquit medicinam utiliſſimã eſſe mortalibus.ℂTute:aſſumptiue ut egomet:ſic Cicero pro murena quaſi tute noris ita ſalutas.ℂApud aíum:intellectũ & mentem.ℂNam aio ſapimus:anima uiuimus.Iu.Principio indulſit cõis conditor illis.Tantum animas nobis animum quoq҃ ut nos affectus petere auxilium & pſtare iuberet.ℂNullus dolor:Snia eſt.Quod.n.longinqtas tpis eſt allatura.i.nos ante capere prudentia:conſilio:tolerantia ratione debemus.ℂSiquis ẽt inferis:ſenſus eſt ꝙ aia ſit imortalis:& ſentiat quẽadmodum pherecides Syrus primus oium tradidit.cuius opinionem pythagoras:& item Plato.multiq҃ alii excellentes uiri ſecuti ſunt.ℂInferis.qa ad inferos & Eliſios campos deſcẽdũt.ut credit antiquitas.Iuue.heu miſeri traducimur.& Ouidius.Tendimus huc omnes.ℂVerum umbras mortuorum inferos petere.aut corpore interire.& earum loca eſſe ſimulachrum ante inferos animas uero cælum aſcendere exiſtimabant.

quí illíus in te amor fuít píetaſq; ín omnes ſuos:hoc certe ílla te facere non uult.Da hoc illí mortue:da cæteris amícis ac famíliaribus:quí tuo dolore mœrent.Da patríæ ut ſi qua in re opus ſit opera:conſilio tuo utí poſſit. Deníque quoníam ín eam fortunam deuenimus:ut etiã huic rei nobis ſeruíendum ſit nolí committere ne quiſquam te putet non tam fílíam:quam reípublí.tempora & aliorũ uíctoríã lugere.plura me ad te de hac re ſcribere pudet:ne uídear prudíẽtiæ tuæ diffidere.Quarẽ ſi hoc unũ pꝓpoſuero:fínẽ faciã ſcribẽdí. Vídimꝰ aliquotíẽs ſecũdã pulcherrime te ferrẽ fortunã:magnãq; ex ea te laudẽ adipíſci.Fac aliquãdo ẽt eligamꝰ aduerſã quoq; te æque

VBER. Da VBER. ℂQui ordo eſt illa nõ uult te facere hoc ꝓ illo amore.qui amor illius fuit in te.& ꝓ illa pietate.quæ pietas illius fuit in omnes ſuos.ℂDa cõcede quia non uult te hoc facere.ℂMœrent tuo dolore mœrent.quia tu doles.Virg. Et noſtro doluiſti ſæpe dolore.ℂCõſilio tuo.quo nõ poſſet uti.ſi præmeris luctu filiæ amiſſæ.ℂDeniq҃.ultima rõ cõſolationis & eſt ſenſus.ℂDeniq҃ quoniam deuenimus in eã fortunã.ut ſecundũ aliorũ iudiciũ uiuere oporteat noli facere ut quiſq̃ exiſtimet ſi diutius fueris in luctu.te potius lugere.qa Cæ.occupauerit tempu.& uictor fuerit.q̃ ꝙ filiam amiſeris.ℂIn eã fortunã in hanc conditionẽ malã.nã quũ fortuna & bona & mala dicat pro locis intelligere debemꝰ ℂSeruiendũ huic rei.obtemperandũ huic rei.ut ſequamur tempora.ℂCõmittere.efficere.ℂTẽpora reipu.mutata & mala.ℂAliorũ.Cæſarianorũ quos fortaſſe offendemus.ſi exiſtimabunt nos lugere.qa uictores fuerint.& nobis nihil tñ proderimus.ℂDiffidere prudentiæ.nõ credere te ſatis prudentẽ.ſi plura pcepta ſubdidero.Nam intelligenti pauca ſufficiunt.ℂVnum.qđ ſequit.ℂPulcherrime.cũ magna laude.ſine elatione & ſuperbia.qđ ipſe Ci.pcepit in primo officiorũ his uerbis.Atq҃ ẽt in rebus proſperis.& ad uoluntatem noſtram fluentibus.ſuperbiã magnopere.ſtudium Arrogãtiamq҃ fugiamus.ℂAduerſam.ſcilicet fortunam.ut Idem ſis in aduerſis.qui fuiſti in proſperis quoniam præclara eſt æquabilitas in omni uita.ideque ſemper uultus.eademque frons.ℂNeque uideri.ſubaudi fac intelligamus non

non uideri tibi maius onus:quam debeat:ideſt te non magis moleſte ferre quam poſtulat iactura tua.quod quidem fie ri non debet.Iuue.Flagrantior æquo:non debet dolor eſſe uiri nec uulnere maior. ¶Ex oi.uir. quæ in te ſunt.¶Hæc una:fortitudo & animi magnitudo in aduerſis ferendis. ¶Tranquilliore:quietiore :magis ſine dolore qui perturbat ipſum animum.¶Hic in acha.cui præſum.¶Habeat ſe:in quo ſtatu ſit.

PHI. ¶Non uult:ut lachrymes:& doleas eius morte.quæ potius immortalitas appellanda eſt quam interitus.& il lud eſt profecta ubi æuo fruatur ſempiterno.Hec autem uita mors eſt.Quum quis illuc peruenerit tunc uiuere incipiet quare ratione adductus ſocrates quum ſibi mortale iudicium pararetur. Spes inquit me tenet haud mediocris bene mihi euenire: qđ quamprimum mihi moriendum eſt. Nam ui deor cælum aſcendere.Nolunt mortui nos eo rum interitum deflere.Quod etiam Ennius di xit.Nemo me lachrymis decoret.Nec funera fletu faxit Homerus Nil proſunt lachrymæ uitali lumine functus.Nec uitam reuocare ua lent nec fata moueri. ¶Da concede:nec am plius doleas.¶Mœrent:quia uident te mœre re & dolere.Sic Virg. & noſtro doluiſti ſæpe dolore.Mœrere uero cum diphthongo dolere ſignificat morte uel mala parca deductum.Virgilius. Sola domo mœret uacuã.Sine diphthongo autem idem eſt ꝙ mereor:ut ſi bene quid de te merui alias ſignificat militare : ut ære merent paruo.Aliquando quæſtum ſordidiſſimum capere:unde meretrix appellatur.¶Fortunam:malam conditionem:ut con ſilio & iuſſu aliorum nos uiuere oporteat.¶Nobis ſeruiendum:obediendum & id ut non aliter dicas q̃ cum datiuo in huiuſmodi ſermone:ut mihi dicendum eſt mihi legendum:non a me dicendum nec a me legendum. ¶Huic rei:ne ali quis putet præſertim cæſar:ad cuius uoluntatem omnia erant accommodanda te non tam filiæ mortem quam alterius uictoriam lugere:utputa Cæſaris & ſuorum.Lugere:quaſi luce egere dicitur.Quum enim quis dolet amat obſcurum. Vnde luctus qui differt a dolore:uultu.n.& habitu luctus oſtenditur.Dolor uero animi eſt.Dolorem uetare non poſſu mus.Luctum uetare poſſum.¶Secundam fortunam.Non minus laboris eſt fœlicem ferre fortunam:ne quid in ea cõ mittamus:quod accuſandum ſit q̃ aduerſam.Ex quo cicero libro officiorum primo ſic præcepit.Atque etiam in rebus proſperis:& ad uoluntatem noſtram fluentibus ſuperbiam magnopere faſtigium arrogantiamque fugiamus:diu enim eſt uſus ſecunda fortuna Tullius uel præſertim quum conſul eſſet.¶Pulcherrime:maxima cum laude.¶Aduerſam:in proſperis & in aduerſis eundem eſſe oportet.& ſocratem imitari:qui nunquam mutabat frontem : ut in iſto caſu filiæ. Sed in omni aduerſa fortuna ſe conſtantiſſimum fuiſſe oſtendit:uel maxime quoniam in exilium a Clodio deiectus eſt: & eius bona publicata ſunt domus euerſa:uillæ incenſæ:de quo in paradoxis etiam meminit his uerbis.At uide quã illa tui latrocinii tela contempſerim iactatam:& emiſſam a te nephariam in me iniuriam ſemper duxi:perueniſſe eam ad me nunq̃ putaui:& alia huiuſmodi multa:quibus ſe contempſiſſe aduerſam fortunam oſtendit. ¶Neque uideri:ut Lu.Flagrantior æquo non debet dolor eſſe uiri:nec uulnere maior.¶Hæc una ſcilicet tolerantia doloris.¶Quæ hic geruntur.Græciam dicit:ibi.n.magiſtratum gerebat a cæſare miſſus:de quo Cicero meminit ad Cecinam.Vt Caſſium ſibi legauit.Brutum Galliæ præfecit: Sulpitium Græciæ.

ferre poſſe : neq; id maius quam debeat tibi onus uideri ne ex omnibus uirtutibus hæc una tibi uideatur deeſſe. Quod ad me attinet:cũ te tranquilliore animo eẽ cogno uero:de his rebus quæ hic geruntur:queadmodũ prouin cia ſe habeat:te certiorẽ faciam. Vale.

M.T.C.Seruio Sulpitio.S.D.

Mœreo

Mereor
meretrix

Lugeo
Luctus
Dolor

VBER.

Go uero:reſpondet Cice.ſuperiori epiſtolæ Seruii Sul.quem non ſine cauſa dicit optaſſe in ſuo grauiſſimo ca e ſu:propterea ꝙ ſi abſens litteris ei profuit:multo magis profuiſſet ſibi ſi affuiſſet:dicit tamen.Nullum officium conſolationis quæ poſſet in tali caſu afferri:prætermiſſum eſſe a ſeruio eius filio erga ſe. Deinde commemo rat ea quæ faciunt dolorem ſuum grauiorem:& intollerabiliorem de morte filiæ. Poſtremo multis de cauſis dicit ſe cu pere uidere.& alloqui ipſum ſeruium : & præcipue ut inter ſe conferant : & conſtituant quomodo utrique traducen dum ſit illud tempus quo reſpu.erat in poteſtate cæſaris ut etiam ſcribit in prima epi.iiii.lib. ¶Ego: ut ſupra notaui mus:& ueritatem & grauitatem ſententiæ præfefert in principio orationis. ¶Vt ſc.qui ut ſcripſerat ſeruius qui ſi iſtic affuiſſem &c.¶Quantum ratio:quare uellet eum affuiſſe. ¶Præſentia.ſ.tua.i.ſi præſens fuiſſes. Eſt autem argu mentum a minori ad maius:& eſt ſenſus quantum potueris me iuuare conſolando ſi præſens fuiſſes : clara ex hoc in tellexi:quod lectis litteris tuis:multum conſolationis accepi.¶Prope æque:fere æqualiter:ut.n.i præcedenti epiſtola notauimus:communicatio doloris ſolet eum facere leuiorem. ¶Ex eo:ex ea re. ¶Acquieui : mitigatus ſum . ¶Ea. talia:adduxit enim Seruius & exempla & rationes efficaciſſimas : ut uiſum eſt ſupra. ¶Leuare. minuere.leuem fa cere.¶Luctum:mœrorem.¶Non mediocrem.i.maximum.liptote eſt.¶Adhibuiſti. adiunxiſti . ¶Dolorem.dixerat enim Seruius . Sane quam pro eo ac debui:grauiter moleſteque tuli . ¶Deinde. pauloper coramque meum dolo rem tibi declaraſſem.¶Tuus.filius.¶Officiis:debitis.¶Illi.tempori tam luctuoſo & triſti.¶Declarauit.aperte oſtẽ dit.¶Quam gra.quia demonſtrauit ꝙ ſi ita faceret erga me. faceret tibi rem gratiſſimam. ¶Fere.futurum.¶Talem animum.tam officioſum & humanum.¶Cuius.Seruii tui.¶Iucundiora.cum non erat de rebus lugubribus.¶Nunq̃ gra.quia nunq̃ ſunt gratiora beneficia.q̃ cum in neceſſitate pſtantur.¶Oratio.t.prudentiſſima abundans & exemplis & ſententiis.¶Et ſo.ægri.i.cõmunicatio q̃dam doloris tui cum meo propter caſum meum.¶Auctoritas exiſtimatio & opinio.q de te optima habetur.¶Turpe.non conueniens mihi.inhoneſtum.¶Vt.ſicut. ¶Tali.tam excellenti.quia auctoritas hominis plurimum ualet ad perſuadendum.unde Vir.Tum pietate grauem ac meritis ſi forte uirum quem Conſpexere ſilent arrectiſque auribus aſtant.Ille regit dictis animos.& pectora mulcet.¶Opprimor.deiicior.obruor ipſo dolore.¶Vix re.d.uix fero & uinco dolorem. Quod.quia.¶Deficiunt me.derelinquunt.abſunt a me.¶Cæteris. quos inferius nominat.¶In ſi.ſo.in obitu filiorum.

Ego

Leuare

Auctori tas

Oppri mor

PHI.

E Go uero: Quanti apud Cice. ponderis fuit huiuſmodi conſolatio: quam expoſuimus: his litteris facile cognoſci poteſt. Demonſtrat in primis conſolationis effectum: qui lectis eius litteris aliquantulum acquieuit: multo magis ſi ipſe affuiſſet. Dicit præterea: q̃ Seruius eius filius omnia ei præſtitit in illo acerbiſſimo caſu: quæ ab homine amiciſſimo præſtari potuiſſent. Inde doloris ſui cauſas oſtendit: & quæ languorem ſuum acerbiorem eſſe faciunt. Demum reditum eius expectare ſe dicit: ac eum deſiderare maxime multas ob cauſas quamprimum uenire uel potiſſimum ut inter ſe conſtituat quoniam pacto illud tempus utrique ipſorum traducendum ſit: quo ad manus Cæ. omnia peruenerunt.

E Go uero Serui uellem: ut ſcribis: in meo grauiſſimo caſu affuiſſes: quantum enim præſens me adiuuare potueris: & cõſolando: & prope æque dolendo facile ex eo intelligo: quod litteris tuis lectis aliquãtulum acquieui. Nam & ea ſcripſiſti quæ leuarẽ luctum poſſent: & in me conſolando non mediocrem ipſe animi dolorem adhibuiſti. Seruius tamen tuus omnibꝰ officiis: quæ illo tempore tribui potuerunt: declarauit: & quanti ipſe me faceret: & quam ſuum talem erga me animum tibi gratum putaret fore: cuius officia iucundiora ſi ſæpe mihi fuerunt nunquã tamen gratiora. Me autem non oratio tua ſolum & ſocietas pene ægritudinis: ſed etiam auctoritas conſolatur. Turpe enim eſſe exiſtimo non me ita ferre caſum meum ut tu tali ſapientia preditus ferendum putas. ſed opprimor interdum: & uix reſiſto dolori: quod ea me ſolatia deficiũt: quæ cæteris (quorum mihi exempla propono) ſimili in fortuna non defuere. Nam &. Q. qui. M. filiũ cõſularẽ clarũ uirũ & magnis rebꝰ geſtis amiſit: &. L. Pau. qui duos ſeptẽ diebꝰ: & nr̃ Gallꝰ: &. M. Cato. q ſũmo ĩgẽio ſũmaq; uirtute filiũ perdidit his tẽporibus fuerũt: ut eorũ tum ipſorum dignitas conſolaretur ea: quam ex repu. cõſequebantur mi

Ego
Vero

Ego: cum ſuo pondere & in principio orationis maiorem grauitatem in dicendo præſefert. Vero: nunc conſentientis, ut apud Te. Ego uero maneo. Quantum. n. ratio quare noluiſſet: ut Serui. affuiſſet. Præſens. a minori ad maius eſt argumentum. Aeque: a ſimili: nam quum quempiam ſimiliter dolore: ut nos: uidemus: dolor nobis omnino fit leuior. Facile: Caue dicas faciliter: quo antiqui utebantur pro benigne dicebant etiam facul: & difficul pro facile & difficile.

Facul
Difficul.

Leuare: leuem reddere. Virg. Noſtrumque leues quẽcunque laborem: rationes intellige: quibus Seruius eſt uſus. Dolorem: ex eo quod ſcripſerat Seruius. Sane qui grauiter. & moleſte tuli. Et item: coramque meũ dolorem tibi declaraſſem. Seruius tamen tuus: ambo Serui dicebantur: pater: & filius. Quantam igitur iſtam Ciceroni conſolationẽ præſens attulerit: non paucis exponit. Illi tempori: calamitoſo: infœlici. & mœſto.

Iucundũ
Gratum

Quanti fa. i. exiſtimaret tibi gratum. Tibi gra. non ſolum mihi. ſed tibi gratum, quum ita ſe haberet in meo luctu. Iucundiora ſæ. nunquam tamen gratiora. iucundum in rebus lætis dicimus gratũ in rebus aduerſis. Quod in epiſtola ad Lucceium oſtendit. amor tuus ex omnibus partibus ſe oſtendit in his litteris quas a te proxime accepi. ſed ille quidẽ ignotus. ſed tamen gratus. & optatus. dicere iucũdum. niſi id uerbum in omne tempus perdidiſſem. Ineſt etiam in iucundo gratia quædam oblectamenti. In grato autem quædam utilitas. & fructus. Oratio tua. ſuauiſſimis. & ſapientiſſimis ſententiis plena & exemplis. Societas. prope æque dolendo. Auctoritas. exiſtimatio tua. quæ profecto apud omnes homines eſt maxima. Turpe. non mihi conueniens. Præditus. tam uirtute. quam uitio præditum hominem dicimus. Itaque non recte præditum pro ornato. ſed pro habente exponemus. ut Præditus ſum uirtute. habeo uirtutem. & præditus ſum uitio. habeo uitium. Teren. Qui haberem filium. tali ingenio præditum. Et cicero p ſylla. Singulari inhumanitate. & crudelitate præditum. nec dicas. a te præditus ſum uirtute. id enim latinitas non admittit. Reſiſto dolori. obluctor. & uix dolori perpeti poſſum. Exempla. eſt enim exemplũ. ut ait Cicero. docti aut facti certi auctoris nomine facta propoſitio. Deficiunt. deficio te. & deficio a te. primũ ſignificat relinquo te. abſum tibi alterum recedo a fide tua. & quaſi repello. ut Boi defecerunt a Romanis. unde defectio pro rebellatione ponitur. & nunc deficiunt. pro relinquunt. quia poſt ſe tenet accuſatiuum. Simili fortuna. morte filiorum.

Præditꝰ
Exẽplũ
Deficio te
Deficio a te
Defectio

VBER.

VBER. Qu. Maxi. f. Fabius. qui Hanibalem mora fregit. de quo Ennius. Vnus qui nobis cunctando reſtituit rem. De hoc & Liuius. & Plinius in uiris illuſtribus plene ſcripſit. & plutarchus plenius. Conſularem uirum. qui conſulatum aliquando geſſerat. Magnis re. ge. qui magna & præclara geſſerat. quo fuerat magis dolendum. nam quanto pluris ſunt homines. tanto grauius ferri ſolent eorum obitus. L. paulus. f. æmilius. is qui de perſe rege Macedoniæ triumphauit. Is ut inquit Valerius maximus lib. v. c. ultimo quum ex quattuor filiis iure adoptionis in corneliam fabiamq; gentem patris funere ſuo quartum ante diem p̃ceſſit. alter in triumphali curru conſpectus poſt diem tertium expirauit. Itaq; qui ad donandos uſq; filios abundauerat. in orbitate ſubito deſtitutus eſt. quem caſum quo robore animi ſuſtinuerit oratione. qua de rebus a ſe geſtis apud populum habuit. hanc adiiciendo clauſulam nulli ambiguũ reliquit Cum in maximo prouectu fœlicitatis noſtræ quirites timerent. ne qd mali fortuna moliret. Iouem optimũ maximum. Iunonẽq; reginam & mineruam p̃catus ſum. ut ſiqd aduerſi populo imineret. totũ in meã domũ conuerteret. q̃ pp bene hẽt. annuendo. n. uotis. id egerunt ut uos potius meũ caſum doleatis. q̃ ego ueſtrum ingemiſcam. hæc Vale.

L. Paulꝰ

M. Cato

M. C. ſenior. q̃ ut ſcri. Pl. i. eiꝰ uita ex duobꝰ filiis. alterũ maiorẽ natu cũ ĩperator bella gereret amiſit. cuius mortẽ modice ac ſapiẽter tulit. nec poſtea reip. minꝰ ĩtẽtus fuit. de quo ci. i Lælio de ami. qũo. ut alia omittã mortẽ tulit. nĩ gallus

utriuſq; amicus. His tpibus.i.talibus tpibus. ¶ Eorum ipſoꝝ.i.propria. ¶ Conſolarer:qa cōpēſabat amiſſionē filioꝝ honore dignitatis. ¶ His:ei uel illi. ¶ Cōmemoras:ꝓ cōmemoraſti in epiſtola tua.ſ.patria dignitate:honeſtate:&c. ¶ Maximis labo.ſtudiis & uigiliis. ¶ Vnū:ſolū. ¶ Quod erc.ē.i.remanebat mihi filia:q̄ erat mihi ſolatiū unū poſtea ornamenta amiſſa. ¶ Negociis ami.i.defendendis amicis:ideo in rhetoricis ad Herē. Et ſi negociis familiaribus impeti i.defenſionibus familiariū & amicoꝝ:non aūt familiaribus.i.domeſticis:qd declarat ex hoc loco. ¶ Impediebantur: occupabantur:detinebantur:amonent.n.ſollicitudinem animi hmōi negocia. Oui.in epi. Herus ad leandrum. Vos mō

hi autē amiſſis ornamentis his : quæ ipſe commemoras : quæq; eram maximis laboribus adeptus : unum manebat illud ſolatium quod ereptum eſt nō amicorum negociis : non reipubli. procuratione impediebantur cogitationes mee nihil in foro agere licebat : aſpicere curiam non poteram : exiſtimabam id quod erat : omnis meæ induſtriæ meæ fructus & fortunæ perdidiſſe. Sed quum cogitarē hæc mihi tecum & cum quibuſdam eſſe communia : & cum frāgerem iam ipſe me : cogeremq; illa ferre toleranter : habebam quo fugerem : ubi conquieſcerem cuius in ſermone & ſuauitate omnes curas doloreſq; deponerē. Nūc aūt hoc tam graui uulnere : etiā illa quæ conſenuiſſe uidebantur : recrudeſcūt. Nō enim ut eum me a repb. mœſtum domus exci

uenando modo rus geniale colendo Pontis in uaria tempora longa mora. Aut fora uos retinent:aut iuncta dona palæſtræ. ¶ Procuratione:adminiſtratione. ¶ In foro:ideſt non me delectabant cauſæ iudiciales in quibus antea multum uerſabar. ¶ Aſpicere curiam: quanto ergo minus adire eam : ſi etiam non poteram aſpicere:quia uidebam nihil libere in ea agi poſſe:& ita oſtendit ſe omiſiſſe genus deliberatiuum.quod in curia agebatur. Id ꝙ erat.ſ. uerum.ſ. ¶ Me per.emiſiſſe.

PHI. ¶ Qu.Fabius.Maxi.hic eſt ille de quo Ennius Vnus homo nobis cunctādo reſtituit rem & multa de eo ꝑclara leguntur : uel potiſſimum apud Liuium in bello punico contra Hānibalem Carthaginenſium ducem filium habuit:qui conſul fuit & magnis rebus geſtis illuſtratus:& uiuo patre extinctus eſt in eius funere pater orauit in foro & orationem inde q̄ habuit in lucē edidit. Lege plutarchum in uita Qu. Fabii Ma. ¶ L.Pa.æmylium dicit: qui de perſe Macedoniæ rege triumphum egit. Audi q̄ de hoc homine Vale.inquit li.v.ḡ.ex quattuor.ſ.filiis duos iure adoptionis in corneliam. Fabiamq; gentem patris funere ſuo quartum ante diem ꝑceſſit : alter in triumphali curru conſpectus poſt diem tertium expirauit. Itaque qui ad donandos uſque filios habundauerat:in orbitate ſubito deſtitutus eſt:quem caſum quo robore animi ſubſtinuerit:oratione q̄ de rebus a ſe geſtis apud populum habuit hanc adiiciendo clauſulam nulli ambiguum reliquit:cum in maximo prouectu fœlicitatis noſtræ. Quirites timerem ne quid mali fortuna molliretur:Iouem Op.Max.Iunonemq; reginam & Mineruam ꝑcatus ſum:ut ſi quid aduerſi populo immineret totum in meam domum conuerteretur. ¶ Quapropter bene habet annuendo uotis id egerunt ut uos potius meum caſum doleatis:q̄ ego ueſtrum ingemiſcā. Sed uberioribus uerbis hæc apud Plutarchum legimus in uita Pauli æmilii cuius ſniam ita traduximus. Quum quattuor eſſent Aemilio liberi duos in adoptionē dedit alienæ familiæ Scipionem & fabium. Duos uero quos deinde ex altera uxore ſuſceperat in ſua familia retineri duxit. Sed eorum alter annos.xvi.natus quinq; dūtaxat ante diebus q̄ triumphū ageret:extinctus eſt. Alter uero.xii.annū agens:tertia die poſt triumphū obiuit mortis diē. Triūphauit anteq̄ primū poſt funus primi filii. Deinde uero poſt triumphum magnanime dictū altero extincto filio.P.R.in concionē uocauit:ubi luculētiſſimā orationē habuiſſe dicit:q̄ ēt Plutarchus ſuis uerbis cōplexus eſt:ibi eam leges. ¶ Noſter gallus.ciuis romanus iurecōſultus. ¶ M.Cato cenſoriū intelligit:duos hic filios habuit matribus diuerſis & ætatibus longe diſpares :ut inqt Gellius. Nā iam adoleſcēte altero matre eius amiſſa:ipſe quoq; multū ſenex Solonis cliētis ſui filiā uirginē duxit in matrimoniū:ex qua natus eſt ei.M.Cato Solonianus. Alter eius filiꝰ natu maior:de cuius morte nunc agit:ꝑtor deſignatus patre uiuo mortuus eſt:ægregios de iuris diſciplina libros reliqt. At Plutarchus in uita catonis ait ex duobus filiis alteꝝ maiorē natu quū bella Imperator gereret amiſit:de quo etiam meminit Cicero in Lælio ſuo:qūo:ut alia omittā mortē filii tulit.i.tā æquo aio & ſapiēter tulit. ¶ His tpibus:quibus reſp.florētiſſima erat amicoꝝ negociis in defendēdis amicis:quorū maximus numerus fuit. Inter quos defenſus eſt.L. Flaccus repetūdaꝝ opinione oium dānatus. Et alii inumerabiles. ¶ Rep.ꝓcuratione i adminiſtrāda repu.in qua tātū gloriæ cōſecutus eſt. ¶ In foro:genere iudiciali. ¶ Aſpicere curiā nō poterā:i genere deliberatiuo. Eſt eni foꝝ quo iura tractantur:unde forēſes ciceronis orationes dictæ ſunt ille:quas egit i foro:ut ꝓ Qu.Ligario:pro Roſcio Sex.pro.A. cluentio.proque multis aliis quos hic eſſet longum dicere. In curia uero magna cum laude uerſatus eſt.& quas habuit in curia & ad populum orationes has publicas appellamus.ut de lege Manilia.de lege agraria.de præſcriptoru filiis de quæ multis aliis rebus & perſonis.quas in eius uita poſuimus.

PHI. Qu.Fabius. Maxi. L.Paulꝰ

M.Cato

Forum Forenſes oratiōes

VBER. ¶ Fructus induſtriæ & fortunæ.i.oēs dignitates & honores quo ꝑtim mihi induſtria & igenio meo cōparauerā.ꝑtim fortūa ipſa mihi dederat. ¶ His.n.duabꝰ rebꝰ.aut altera eaꝝ.honores & dignitates cōparamꝰ.ſed ut plurimū plus ualet fortuna ſine induſtria:q̄ induſtria ſine fortuna. Sed oſtēdit q̄ cōſolationē de amiſſione harū reꝝ accipe.qd'.ſ. uideret hæc eadē multis accidiſſe.nā ut uulgo fert ſolatiū eſt miſeris ſocios habere penaꝝ. ¶ Cū qbuſdā aliis qbus eadem eſſent erepta.q mihi.itelligit autē.M.Marcellū Brutū & Caſſiū.& reliquos q fuerāt Pōpeiani. ¶ Frāgerem me.i. aium meū uicerē. ¶ Quo cōfugerē.i.i quo eēt mihi ꝓfugiū ſolatii.ſ.filiā meā. ¶ Etiā.nō ſolū noua. ¶ Conſenuiſſe.tpe debilitato.tractū ab ætate q̄ ſeneſcēs debilitat. ¶ Recrudeſcūt.renouant.tractū a uulneribus.q̄ agitatōe nimia iterdū recrudeſcūt.i.cruda & noua fiūt. ¶ Nō.n.rō q̄re ēt uetera recrudeſcāt:& grauius ferat nūc amiſſionē reip.q̄ an.amiſſā filiā.& ē ſēſus.ſicut nūc mœſtꝰ pp rēp.hēbā domi filiā.i cuiꝰ ſermōe oēm mœſticiā depōerē.ita nūc amiſſa filia nō hēo rēp.ad q̄ poſſi ꝯfugere.ut i ea dponā meos dolores.ordo ē.ut tū domꝰ excipiebat me mœſtū a rep.q leuaret me ſic nūc

VBER. Recrudeſcunt

piebat:quæ leuaret:ſic nunc domo mœrens ad rempubli. confugere poſſum:ut eius in bonis acquieſcam. Itaque & domo abſum & foro: quod nec eum dolorem quem a republ. capio domus iā cōſolari poteſt:nec domeſticum reſpub. quo magis te expecto: teque uidere quamprimū cupio. Maior mihi ratio fore nulla poteſt:quam coniunctio cōſuetudinis ſermonumque noſtrorum: quanquam ſperabam tuum aduentum: ſic enim audiebam appropinquare. Ego autem quum multis de cauſis exopto te q̄ primum uidere:tum etiam ut ante commentemur inter nos:qua ratiōe nobis traducendum ſit hoc tempus quod eſt totum ad unius uoluntatem accomodatum: & prudētis:& liberalis:& ut perſpexiſſe uideor nec a me alieni:& tibi amiciſſimi. Quod quum ita ſit magne tamen eſſet deliberationis: quæ ratio ſit ineunda nobis non agēdi aliquid:ſed illius cōſenſu:& beneficio quieſcēdi. Vale.

M.T.C.M.Marcello.S.D.

mœrens domo non poſſum confugere ad rempu.ut quieſcam in eius bonis. ¶Non: adiungenda eſt hæc dictio non uerbo poſſum:ſicut notauimus in ordine.¶Tum.ſ.quūm amiſimus ea ornamenta quæ commemoras & amiſſa rep. ¶Quæ domus.¶Leuares.ſ.mœſtitia.¶Sic nunc:amiſſa filia.¶Domo: domeſtico incommodo obitus filie.¶Confugere:auxilii & ſolatii cauſa uenire.Vir.ad te confugio:& ſupplex tua numina poſco.¶Bonis eius.ſ.reipu.quia amiſſa ſunt.¶Itaque:refert ex ſupradictis:quod neque iuuat eum eſſe domi:nec in foro.¶Domo:propter mœrorem filiæ cuius eſt neceſſe me meminiſſe:quum ſum domi.¶Et foro:propter incōmodum reip.¶Quod:quia:& eſt ratio quare abſit domo. ¶Nec domeſticum: ratio quare abſit foro:quia nec in domo inuenit amplius conſolationē de amiſſa rep.nec in foro habet conſolationem amiſſæ filiæ:quia amiſſæ ſunt dignitates:quæ potuiſſent ipſum conſolari. ¶Quo:propter quam rempub. ¶Magis:q̄ expectarem:ſi modo eſſem in hoc dolore.

Appropi quo Cōmen⸗tari

¶Nulla ratio.ſ.conſolationis.¶Maior:efficacior.¶Conſuetudinis:conuerſatio.¶Sermonum no. collocutionum. ¶Appropinquare: propinquum eſſe.Appropinquare non ad locū hic.ſed ad tēpus refertur: ut ſupra notauimus alio loco. ¶De multis:propter multas. ¶Tum etiam.maxime.¶Cōmentemur conferamus:colloquamur:diſputemus.Ci. in Lelio de amicitia.Cum in hortos Decii bruti cōmentādi cauſa:ut aſſolet ueniſſemus. ¶Traducendum:agendum:p̄tereundum.¶Hoc tēpore:quo reſpu. eſt in poteſtate cæ. ¶Vnius Cæ.ut ſupra.Adhuc ſum in hac ſententia nihil ut faciamus:niſi ꝙ maxime Cæ. uelle uideatur.¶Et prudentis:Cæ.

PHI. Induſtria

PHI. ¶Induſtriæ:exercitationis in rebus honeſtis ab indulgendo appellatam hoc eſt operam dando ſiue ab urendo: quod maximum habeat in rebus agendis ardorem. ¶Hæc: quæ dixi.¶Fructus:honores dicit & dignitates:quas tum induſtria ciceronis dederat:tum fortuna:his.n.iſta comparantur:ſed maiorem uim habet in his fortuna q̄ induſtria.¶Sed quum eo.demonſtrat quam conſolationem accepiſſet.¶Et cum quibuſdam.q.d.cum omnibus qui reip.ſtatum & libertatem colunt:ut brutus & caſſius.¶Frangerem:uincerem me ipſum.¶Habebam quo confu. Tulliolam apud quam omnem animi mei moleſtiam & merorem deponebam.¶Graui uulnere:morte filiæ.¶Conſenuiſſe:iam debilitatem eſſe.tranſlatio a ſenibus. ¶Recrudeſcunt:renouantur.Tranſlatio a uulnere.¶Non.n.ratio eſt quare illa mala recrudeſcerent: & cur grauius nunc amiſſam remp.ferret quam ante mortem filiæ. Senſus eſt cum eram aliquando mœſtus e rep.confugiebam domum ad filiam quæ leuaret mihi mœſticiam. At nunc domo filia mœrens non habeo ad rempu.confugere poſſim quæ leuet luctum mihi.Ordo non poſſum ſic nunc domo mœrens ad rempu. confugere ut tum me a rep.&c. ¶Domo abſum & fo.quod nec domi nec in repu.aliquid iam conſolationis inuenio: qd' & filiam perdiderim & rēp. ¶Maior ratio:cum multas attuleris rationes.ut hunc dolorem æquo animo feram: nulla uidetur maior ratio afferri poſſe:q̄ quod primum uenias & coniunctionem conſuetudinis & ſermonum noſtrorū habeamus. ¶Cōmentemur.meditemur & conferamus.¶Traducendum:percurrendum. ¶Hoc tempus.ſ.reip. calamitoſum & in poteſtate cæſaris poſitum.¶Vnius:cæſarem dicit.¶Videor:exigit elegantia ſermonis latini ut ſi dicamus uideor tibi bene dicere.uideris mihi bene ſcribere:& ille uidetur mihi optime diſputare:& uidemur nobis errare:uos mihi uidemini:illi mihi uidentur ludere:caue dicas uidetur tibi & ego benedicam:& uidetur mihi quod tu beneſcribas:& uidetur mihi ꝙ nos male agamus:& huiuſmodi.

VBER.

VBER. ¶Nec a me alieni:qa non me ſpernit:imo uidet amare.¶Quū ita ſit.i.q̄uis ita ſit ꝙ Cæ.neq; a me ſit alien? & tibi ſit amiciſſimus.¶Magnæ:cōſiderate.& prudenter & diu cogitatæ.¶Ineunda.aggrediēda.ſuſcipiēda.Nō agēdi qa facultas agēdi aliquid nobis erepta eſt.¶Quieſcendi uiuendi in ocio.ut in.i.lib.Ocium nobis exoptandum eſt.

PHI.

PHI. ¶Nec a me alieni.amabat eum Cæſar atque Ciceronis amicitiam habere uæhementer optabat.¶Principio n.belli ciuilis hortatus eſt eum Cæ.ut cum ipſo ſentiret.¶Sed maluit cum pompeio uinci.quam cum Cæſare uictorem eſſe.pulſo ex Italia Pompeio romam profectus Cæſar multa de cicerone conqueſtus.tandem orauit ut romæ uellet eſſe cui Cice. reſpondit ibi adeſſe non poſſe ubi quid ſibi dicendum eſſet.tacere oporteret. reſpondit cæ.ſuper hoc deliberandum.paulopoſt iterum ſcripſit ſe illi ignoſcere.quod non adfuiſſet. idque in optimam partem accipere.Inde poſt uictoriam in Pharſalia Cæſari in Italiam redeunti cicero apud Tarentum factus eſt obuiam.quem Cæſar perhumaniter complexus eſt & multa cum eo locutus.Inde romam ſe contulerunt.& quoniam ſumma rerum arbitrio unius tenebatur Tullius ocio litterario ſeſe tradidit.& in uilla ſua morabatur.in urbem non ueniebat.niſi ſalutādi gratia aut alicuius amici ſui defendendi cauſa.ut pro Qu.Ligario pro Deiotaro rege.pro.M.Marcello:quos apud Cæſarem ualde iratū defendit.¶Illius.conceſſu & beneficio ut ſi qd cōcedit.aut donat nobis Cæſar.in eo cōquieſcamus nec aliud agamus.ut alibi dixit Tullius adhuc ſum in hac ſententia.nihil ut facimus niſi quod maxime Cæ.uelle uideatur.

ET ſi.M.Marcellus qui collega Ser.Sulpitii fuerat in conſulatu initio bellorum ciuilium : tunc partes non maxi
me ſecutus eſſet: & adiuuiſſet.Poſtea uicto Pom.pharſalico prælio contulerat ſe athenas: ubi conſtituerat age VBER.
re exilium perpetuum:quia putabat ſe non poſſe eſſe tutum romæ:quia Cæſari aduerſarius fuiſſet. Verum quũ
iam Ci.& plerique alii iam eſſent reſtituti in patriam concedente Cæſare Ci.id agebat:ut.M. quoque Marcellus reſti-
tueretur:quod quidem Cæ.iam promiſerat ſe conceſſurum:licet diceret ſe adhuc habere ſuſpectam uolũtatem marcel
li.Marcellus uero perſtabat in propoſito uelle omnino abeſſe roma:& ut uitaret pericula quæ ſibi romæ eſſent: & ne ui

ET ſi eo te adhuc conſilio uſum intelligo:ut id re
præhendere non audeam : non quin ab eo ipſe
diſſentiam:ſed quod te ea ſapiẽtia eſſe iudicem:
ut meum conſilium non anteponam tuo : tamen & amici
tiæ noſtræ uetuſtas :& tua ſumma erga me beniuolentia :
quæ mihi iam a pueritia tua cognita eſt:me hortata eſt :ut
ea ſcriberem ad te quæ & ſaluti tuæ conducere arbitrarer :
& non aliena eſſe ducerem a dignitate. Ego autem eum eẽ
te qui horum malorum initia multo ante uideris con-
ſulatum optime magnificentiſſimeque geſſeris præclare

deret oppreſſionem reip.Itaque Cice.hac epi
ſtola nititur perſuadere ut omnino redeat i pa
triam:exiſtimetque ubicunque ſit ſe eſſe ſub
ptãte Cæ. & quod ſi non uiderit oppreſſio-
nem reip.& tyrãnidem cæ.cogetur tamen au
dire:in quo non erit multo minor dolor . Ne
autem indignetur Mar.ꝙ ci.ei cõſulat laudat
Ci.in principio epiſtolæ & prudentiam & cõ
ſilium eius quod & ſi hucuſque honeſtum Adhuc
fuit:tamen nunc mutandum dicit . ¶Adhuc: Quin
hucuſque.¶Eo conſilio:ut.ſ.abeſſes a patria
¶Quin:ut non.¶Diſſentiam ab eo: quia re
uera diſſentio:neque mihi placet . ¶Sed q:
ratio quare non audeat id repræhendere:quũ
ei non placeat.¶Ea ſapientia:tali ſapientia.
¶Non anteponam tuo : modo exiſtimẽ eſſe
melius tuo quia puto te multo ſapientiorem
eſſe q̃ me:& licet non probem tuum conſilium.exiſtimo tamen non ſine cauſa a te ſapientiſſimo uiro eſſe ſuſceptum.
¶Tamen:licet non audeam repræhendere tuum conſilium.¶Vetuſtas:antiquitas:quia iam multis annis eſt inchoa
ta.ci.in Lelio de amicitia:maxima eſt enim uix uetuſtatis & conſuetudinis. ¶Quæ.beniuolentia tua erga me.¶Hor
tata eſt: induxit:quia tenemur quærere utilitatem eius a quo amamur.¶Conducere utilia eſſe : conduco enim datiuo
iunctum ſignificat prodeſſe:& utile eſſe. Cõduco

ET ſi eo:uictoriam cæſaris e bello ciuili aduerſus Pompeium pompeiani diuerſa conſilia ſecuti ſunt quibuſdaꝫ PHI.
renouare bellum:quibuſdam pati ſub cæſare ſeruitutem uiſum eſt:quibuſdam neutrum placuit.In hac extrema
ſorte marcellus numerari poterat:qui neque ceſari obedire:neque aduerſari decreuerat : ſed oino carere patria
& domo:& quiete uiuere ſi poſſet in exilio Quod.quum cicero accepiſſet:has ad eum litteras miſit:quibus uæhemen
ter hortatur domi.& in patria cum malle uiuere q̃ in externis locis.athenas enim ſe contulerat:& ibi perpetuo in exi-
lio permanere decreuerat.Putabat enim romæ ſe non poſſe propter cæſarem tuto uiuere.a cuius ſententia ſemper fue
rat alienus.Demum quod ipſe facit.idem marcello faciendum cenſet : non ut aliquid agant . ſed cæſaris conceſſu &
beneficio conquieſcant.Nec amplius dubitabat Tullius de cæſaris uoluntate erga marcellum.Nam ei promiſerat uel
le marcello parcere.Ex quo illi perſuadere conatur ut redeat.putetque ſeipſum ubicunque fuerit ſub poteſtate cæſaris
eſſe manſurum.¶Eo conſilio.ut romæ eſſe nolis.¶Non audeam.propter auctoritatem & ſapientiam tuam.quum ta
men rẽphendendum ſit.Laudat enim hanc ob cauſam marcelli conſilium ne indignum putet a cicerone ſibi dari conſi
lium.quum ipſe maximi conſilii atque ſapientiæ eſſe diceretur.¶Quoque quod non a conſilio tuo diſſentiam quia ue
re diſſentio:uidetur enim mihi te romæ debere uiuere cum tuis.Et animaduerte ꝙ in hoc exordio ad beniuolentiam &
attentionem colligendam multa dicuntur.Sapientia eſt humanarum atque diuinarum rerum perfecta ſcientia:quam
græci σοφιαν dicunt.¶Non anteponam:ꝑferam quoniam te longe ſapientiorem exiſtimo quam me ipſum:& quã- ſapientia
uis conſilium tuum non probem illud a te uiro prudentiſſimo non ſine cauſa ſuſceptum puto.¶Vetuſtas:hæc maxima Amor
in amicitia uim habet:& chariores eſſe dicuntur amici ueteres q̃ noui.Ex quo Satyrus inquit . Quãuis digreſſu uete Amicitia
ris confuſus amici.¶Amicitiæ:inter amorem & amicitiam hoc intereſt ꝙ amor in eos eſſe poteſt quos etiam neſcim⁹: Conduce
& nunq̃ uidimus.Amicitia uero non eſt niſi inter eos qui ſe norunt.¶Eſt enim amicitia reciprocus q̃dam animorum af re
fectus:& utrunque nomen ab amando deductum eſt:& antiqui amicitiam per e dicebant & amecum & beneuolum .
¶Saluti tuæ:attentum facit.¶Conducere:utile eſſe datiuo iunctum.
VBER.¶Non aliena:non abſurda.¶A dignitate.ſ.tua q̃ exiſtimarem non eſſe contra dignitatem & honorem tuum VBER.
Nam conſilia oia debent reſpicere non ſolum utilitatem amici:ſed honeſtatem:q̃ duo dicit Ci. a ſe ſeruata.¶Ego:lau
dat ci.prudentiam.M.Mar.& conſilia quibus uſus eſt:& ante bella ciuilia : & in ipſis bellis ut facilius perſuadeat qd'
ei faciendum ſit poſt finem horum bellorum ciuilium.¶Conſulatum:in quo habet collegam:ut diximus Seruiũ Sulp.
¶Præclare:optime.¶Sed idem.ideſt ego idem qui memini ſupradicta.¶Vidi illa.ſ.q̃ ſequuntur:ordo eſt:ſed ego idẽ
uidi illa te neque probare conſilium belli ciuilis ita gerendi:nec copias &c.¶Conſilium:modum . ¶Ita:ſic ut geſtum
eſt .¶Copias:exercitum.Sic.n.ſignificant in plurali.Sa.Ingentes hoſtium cõpias parua manu fuſas.Virg.tamen metri Copiæ
cauſa dixit.Quæ ſit me circum copia luſtro.¶Neque copias.ſ.quas haberet minores : quam tanto bello eſſent neceſ
ſariæ.¶Genus exercitus:qui magis eſſet ex togatis imperitis belli:& ex cappadocibus & aſianis & omnibus peregri
nis:quam ex militibus italicis:quum Cæ.haberet robur militibus exercitatiſſimorum: quod non placebat Mar.
¶Te nonprobare:te non laudare:tibi non placere:¶Diffidere: ſubaudi & memini te diffidere.i.nullam habere fidu
ciam uictoriæ Pompeianæ propter ſupradicta.¶Summe:ualde.¶In qua ſnĩa.in qua opinione.ꝙ Põ. non eſſet futu Summæ
rus uictor.¶Te tenere memoria:te meminiſſe.quia tecum cõicabam.¶Itaqꝫ qa neqꝫ probabamus exercitũ Põ.& ſp
diffidebamus.¶Rebus gerẽdis.qa poſtq̃ uidiſti male cedere.Põ.diſceſſiſti a bello.¶Egi ne intereſſem.nõ negat ſe iter

fuiſſe:ſed egiſſet ne intereſſet ſi potuiſſet. ¶ Quibus:rebus. ¶ Cōſilio:auctoritate:hæ ſunt res quibus dicit ſe potuiſſe ualere & contendere cum Cæ. ſi his rebus eſſ3 pugnatum:ſed pugnabatur uiribus corporis:quibus longe erant infe⸗riores:cæſarianis exercitatis & induratis multis & diuturnis bellis. ¶ Cauſa honeſtati cauſæ:qua potuiſſemus eē ſupe-
PHI. riores:quia nos pro rep. illi ↄ contra rempu. pugnabant.

memini. Sed idem etiam illa uidi:neq3 te conſilium ciuiſ lis belli ita gerendi:neq3 copias Cnei Pompeii:nec genus exercitus probare:ſemperq3 ſūme diffidere:qua in ſnia me quoq3 fuiſſe memoria tenere te arbitror. Itaq3 neq3 tu mul tū iterfuiſti rebus gerendis:& ego id ſemper egi ne itereſ⸗ ſem. Nō enim his rebus pugnabamus:quibus ualere pote ramus:cōſilio:auctoritate:cauſa:quæ erāt ī nobis ſupiora

PHI. ¶ Non aliena a dignitate:contraria honori tuo. Duo dicit utile & honeſtum:de quibus aliter philoſophi ſentiūt aliter qui reipublice ſtudent. & in ciuitate uerſantur:ſocrates inquit nihil eſſe utile quod non honeſtum ſit. & nihil ho neſtum : quod non utile eſt. & apud ſtoicos diſputatio hoc eſt quod ho neſtum ſit id ſolum bonum eſſe. Id enim poſ ſe ſolu3 placet nulla adiuncta gratia:ē aliud honeſtum quod medium appellatur. quod ē cum utilitate coniunctum. Tertia eſt cōmo ditas q̄dam:q̄ ſolu3 lucris ſtudet omni depul ſa honeſtate:philoſophicum:quod dicimus honeſtum ſoli uirtuti intentum ē : omni adie cta utilitate:hic ergo uult perſuadere Mar⸗ cello non illud honeſtum, quod philoſophi⸗ cum eſt: nō commoditatem quæ ad peritos homines pertinet. ſed illud medium quo di⸗ ximus honeſtū & utile, quod in ciuitate uer ſatur. Sunt autem q̄dam uerba:q̄ nec omnino ſunt perſonalia:nec omnino impérſonalia:ut iuuat decet oportet. & con
Ducere ducit pro utile eſt. ¶ Ducerem exiſtimarem. Virgilius. Tanto me crimine dignum duxiſti Cicero in uerrem:h oc ſibi am pliſſimum pulcherrimumque ducebant. ¶ Ego cum te eſſe:laus a prudentia cuius pars eſt prouidētia: per quam aliq̄d futurum uidemus antequam factum ſit. Laudat enim marcelli conſilium atq3 prudentiam quibus in bello ciuili ē uſus: ut illi qui poſt bella ciuilia faciundum ſit:facilius perſuadere poſſit. ¶ Conſulatum conſul erat quando ut ait tranquil⸗ lus in uita Cæſaris rettulit ad ſenatum:ut Cæſari ante tempus ſuccederetur. Præuiderat enim marcell⁹ quorſum illa tē derent:q̄ Cæſar faciebat:omnes enim quos poterat beneficiis aſtringebat uel libertos & ſeruos. quibus plane palā bel lo ciuili opus eſſe dicebat:reges quoque & prouincias per orbem alliciebat beneficiis. & exornabat p̄cipuis oppida. ex quo omnes cœperunt eſſe attoniti. Collegam habuit in eo conſulatu Sulpitium. ¶ Illa uidi te. ſ. non probare ciuilis bel li conſilium. non Pompeii copias:non denique genus exercitus noſtri. & in eadem ego ſententia permanebam. ¶ Vidi⸗ mus enim multo ante quod nunc patimur. unde factum eſt a nobis ut tu non multum interfuiſſes. & ego ne intereſſem ſemper fugiſſem. ¶ Copias:ad bellum impares q̄ inſtabat. ¶ Genus exercitus. ex barbaris nationibus coactum. & ex tyronibus romanis apud Cæſarem uero firmiſſimus militum apparatus. & ex hoc merito diffidere. ¶ Exercitus uero iſtorum genera cuiuſmodi fuerint. Lucan⁹ oñdit. ¶ Sūme uehemēter. ¶ Qua in ſnia. quod Pōpeiani futuri nō eēnt uicto res. ¶ Memoria tenere:te meminiſſe. & in memoria hēre q̄ plus eſt q̄ ſcire. Nā q̄ ſcimus obliuiſci poſſumus q̄ uero me⸗
Memoria teneo moria tenemus nunq̄ amittimus. Sane notādū apud Cic. ſic dici memoria teneo nō memoriter. quo tñ dicendi mō uſus ē Plynius ut tu faciliime iudicabis. q tam memoriter tenes. & ecōtrario dico narro recito memoriter dicimus nō memo ria ut Ci. multa narrare de. C. Lelio ſocero ſuo memoriter & iocūde ſolebat. Repetere tñ & complecti memoria & me
intereſſe moriter dicimus. C. ſi memoria repetere uolumus. q̄ didicimus. & Liui. memoriter oia cōplecti poterat. Caue dicas aut menti aut mentetenus. ut q̄dam inepti dicūt. ut didici menti. & hēo mētetenus. quē ſermonē oino latinitas fugit. ¶ Ita q3 tū non probādo noſtrū exercitū. tū ēt diffidendo copiis noſtris. ¶ Interfuiſti. id uerbū datiuo iūctum p̄ntiā ſignificat. ¶ Rebus gerendis bellis ciuilibus. ¶ Egi conatus ſum non penitus dicit ſe non interfuiſſe. ſed ſe conatū fuiſſe ut nō in tereſſet. ¶ Non. n. rō ē cur Ci. non interfuit bello ciuili. ¶ His rebus. ſ. cōſilio auctoritate & cā q̄bus potentes eramus. & eſt articulus. Iuſtior enim erat cauſa noſtra q̄ Cæſaris. & maior auctoritas & nō minus conſilium.

VBER. VBER. ¶ Lacertis. ſubaudi pugnabamus. ¶ Pares. ſ. noſtris hoſtibus. i. æquales. & apti ad reſiſtendum. ¶ Igitur pro pter ſupradictam cauſam. quia pugnabamus uiribus & lacertis. quibus non eramus pares hoſtibus. non auctoritate
Fracti & cauſa q̄bus eramus ſuperiores. ¶ Aut ſi quaſi correctio eſt. quia occurrebat uirtute non poſſe uinci ideo dixit. ¶ Fra
Certe cti quaſſati debilitati. Virg. Fracti bello fatiſq3 repul. Idem. Fractæ uires uniuerſæ deæ mens. ¶ Certe ſaltē. ¶ Abiecti in contemptum deducti & humiliati. ¶ In quo in qua re. ¶ Nemo poteſt non laudare. i. poſſibile eſt quin omnes lau⸗ dent. ¶ Abiciſti depoſuiſti. ¶ Cupiditatem certandi. uoluntatem pugnæ. quia diſceſſiſti a bello. ¶ Cum ipſe uincendi. cum non ſperares uictoriam poſſe amplius Pomp. contingere poſt cladem pharſalicā. ergo ſic intelligendum eſt. quod
Conari cum ſpe uincendi abiecisti decertandi cupiditatem. id enim eſt ſapientis. quod declarat quum dicit. ¶ Oſtendit ſapien
Niti tem & bonum &c. ¶ Inuitum non libenter ſed officio coactum. ¶ Extrema finem bellorum. ¶ Non libenter ne bellum
Renouare uideatur potius ſuſceptum cupiditate q̄ officio idem quod tu. ſ. non perſequendi libenter extrema belli. ¶ In duo genera in duas conditiones. ¶ Aut. n. primum genus. ¶ Conati ſunt. i. fruſtra tentauerunt. Nam conari proprie eſt fruſtra aliq̄d tentare. & aggredi. Virg. Ter conata loqui. Niti autem cum effectu. licet interdum confundantur. Iuuena. Quid tanto dextro pede cōcupis. in te conatus nō pœniteat uotiq3 pacti. ¶ Renouare inſtaurare quod uidebatur iam finitum mor te Pom. In aphrica cū Catone ad Iubam regem. apud quem reparate ſunt uires & maximi exercitus. ¶ Contulerūt ſe receperunt ſe. i. iuerunt. ¶ Aut alterum genus. ¶ Quemadmodū nos ſicut ego. C. ¶ Medium quia noluiſti renouare bel⸗ lum nulla ſpe uictoriæ. nec exiſtimare te uictum. ¶ Qui. reddit rōne3 utriuſq3. ¶ Hoc. ſ. exiſtimare te uictum. ¶ Humi lis obſtinati ſicut fecerūt. M. Ca. & abiecti uilis. ¶ Illud. ſ. renouare bellū nulla ſpe uictoriæ. Pertinacis Scipio ſocer pō. & plæriq3 alii. Duceres exiſtimares. Fateor deſcendit Cic. paulatim ad perſuadendū. ut iam uelit flecti. & diſcedere ab eo p̄poſito. & romam reuerti. p̄ſertim quum tempus adiuuet hanc mutationem conſilii. A pleriſq3 a multis. Vt dicā cor

ctio capiens: quia exiſtimaſti ſine ſpe uictoriæ eſſe pugnandum. ¶ Magni ac fortis: quia nunq̄ tamen exiſtimaſti te uictum. ¶ Iſta ratio: iſta uia tui propoſiti: ſiue conſilii ſupradicti. ¶ Quendam modum: quendam terminum: ne minus progrediatur. ¶ Præſertim: ratio ualidiſſima ad mutandam rationem illius conſilii. ¶ Omnes fortunas: patrimonium & dignitates tuas. ¶ Præter uoluntatem. ſ. tuam. i. nihil deeſſe tibi: niſi ut tu uelis: quia Cæ. eſt paratiſſimus omnia tibi reſtituere. ¶ Ei. Cæ.

PHI. ¶ Sed lacertis & uiribus: armis. ¶ Pares: Pompeiani Cæſarianis. ¶ Victi ſumus: cum pares Cæſar in bello nō eramus uicti ſumus. & in pharſalia huiuſmodi calamitatem duce Pompeio ſenatus accepit ubicunque ponimus: ergo uel igitur neceſſario concluſionem oſtendimus: & ad breuiores pertinent concluſiones quam illa. ¶ Quare. quapropter quamobrem. ¶ Fracti: debilitati ut fracti bello ſatiſq; repulſi. ¶ Dignitas. Stoice magis q̄ ciuiliter dixit: ut in parodox. de M. Regulo quo corpus eius caperetur: certe ipſe capi non potuit: & eſt correctio cū ſpe uincendi: cum ſpe non haberes poſſe uincere: pugnandi etiam cupiditatem abieciſti: non. n. multum. rebus gerendis. interfuit. ¶ Sapienti. quoniam uidebas non poſſe uincere. ¶ Bonū ciuem. cui bella diſplicerent. ¶ Inuitum ſuſcipere: aliquātulum interfuit: ſed inuitus & exēplum de ſe dedit ſapientis & boni ciuis. ¶ Extrema libenter non proſequi. ¶ Ad illud: quod ait certandi cupiditatem cum ſpe uincendi abieciſſe. ¶ Non idem conſilium: ut cupiditateʒ certandi cum ſpe uincendi amitterent & quod erat medium ſequerentur ut tu. ¶ Aut enim. expoſitio duorum generum quæ dixit. ¶ Conati ſunt: fruſtra tentauerunt: ut Ter ſunt conati imponere pelio oſſam. ¶ Renouare belluʒ. id unum eſt quod dixit genus quo in genere Scipionem & Iubam accipimus: & omnes q eos ſecuti ſunt. quos in Aphrica ut ait tranquillus refouentes Cæſar deuicit. & Pompeii liberos in Hiſpania. cum quibus ancipiti fortuna dimicauit. adeo quod deſperatis rebus de aſciſcenda ſibi morte cogitauit. ¶ In Aphricam. ut Scipio Iuba & Cato uticenſis. Nam apud Iubam regem reparatæ ſunt uires non parui exercitus contra Cæſarem: ut Pompeii filii in hiſpania. & an ipſe Pompeius in Alexandriam fugiens ab Ptolomæo fuerat iuſſus occidi. ¶ Aut ſe uictos. alterum genus. ¶ Nos. ego Tullius & quidam alii. ¶ Medium tuum cō. ꝙ nec te uictum penitus credidiſti. nec bellum cum aliis renouaſti. ¶ Qui. ratio eſt. ¶ Hoc. humilis animi. abiecti & uilis credere & fateri te uictum. ¶ Illud pertinacis. reuocare bellum aduerſus Cæſarem. ¶ Fateor. laudat illud marcelli conſilium. quod mediū fuiſſe diximus: & ei ſuadet ut iam redeat argumenta ſumens. ab utili & a tempore uel dicam. ¶ Sapiens. ꝙ intereſſe noluiſti. ¶ Magni. ꝙ medium ſecutus. ¶ Iſta ratio. qua tu motus es. & uia ſupradicti conſilii. ¶ Modum. menſuram ne protendat ulterius. ¶ Præter uo. ꝙ tu non uis. nam ſi uelles haberes oīa a Cæſare. ¶ Ei. Cæſari.

PHI.

Quare

ſed lacertis & uiribus quibus pares non eramus. Victi ſumus igitur: aut ſi uinci dignitas non poteſt: infracti certe & abiecti: quo tuum conſilium nemo poteſt non maxime laudare: quod quum ſpe uincendi ſimul abieciſti: certandi etiam cupiditatem. oſtendiſtiq; & ſapientem & bonum ciuem initia belli ciuilis inuitum ſuſcipere. extrema non libenter perſequi. Qui non idem conſilium quod tu ſecuti ſunt eos uideo in duo genera eē diſtractos: aut enim renouare bellum coacti ſunt: hiq; ſe in aphricam contulerunt: aut quemadmodum nos ſe uictos eſſe crediderunt: Mediū quoddam tuum conſilium fuit: qui hoc fortaſſe humilis animi duceres: illud pertinacis fateor a plærisque uel dicam ab omnibus ſapiens tuum conſilium: a multis etiam magni ac fortiſſimi animi iudicatum. Sed habet iſta ratio ut mihi quidem uidetur: quendam modum præſertim quum ibi nihil deeſſe arbitrer ad tuas fortunas omnis obtinendas præter uoluntatem. Sic enim intellexi nihil aliud eſſe: quod dubitationem afferret ei penes quem

Modus

VBER. ¶ Penes quem. in arbitrio & dñio cuius. Nam penes quū ad perſonam refertur. & dñium & laudem & uituperationem ſignificat Ci. penes quos laus adhuc fuit. Quint. Culpa uideat penes patrem. Oui. primo faſtorum. Me penes eſt unum uaſti cuſtodia mundi. Seruit ēt loco. Ci. Sed penes ſcænam & hmōi locos exercitatus ſis. i. apud ſcænam apud tñ locis melius ſeruit. ut apud forum te uidi. Iuue. Aut apud iſiacæ potius ſacraria lænæ. & quū ad perſonam refertur: familiaritatem ſignificat non dñium. ut fui apud te. i. tecū uel domi tuæ. ¶ Quod uereret. timeret. ¶ Non ne putares. i. ut non putares. ¶ Illud. beneficium. ſ. ꝙ te reſtituiſſet in patriam. ¶ De quo. de qua re. utrū debeas putare illud eſſe beneficium uel non. ¶ Nihil attinet nil opus eſt. Quid ſentiam. qd iudicem. ¶ Appareat. oibus ſit notū. ¶ Quid ſecerim. quia reuerſus ſum in patriam. & qd ipſe feci potes exiſtimare me aliis eſſe ſuaſurum. ¶ Sed tñ. iam incipit confutare obiectiones quas poſſet facere Mar. & primum qd conſtituerit abeſſe ne uideat ro. ca q̄ ſine maximo dolore uidere non poſſet hoc eſt rēp. q̄ ſolebat eſſe libera. nunc eſſe in poteſtate tyrāni. ¶ Perpetuo. ſemper. ¶ Malles potius uelles. ¶ Quam ea. ſeruitutem patriæ & eſſe ro. ſub poteſtate Cæ. & ſimilia. ¶ Tamen. aduertendū eſt alterū tñ uacare in ſenſu. Vbicūq; eſſes. qa iam fere uniuerſus orbis eſt ei ſubiectus. ¶ Eius ipſius. Cæ. ¶ Qui. Cæ. ꝓbat aūt oīno cum debere reuerti hoc argumēto. ꝙ ſi ēt Cæ. daret ei optionē ut ibi eſſet. ubi maxime uellet deberet tñ Mar. cogitare melius eē ro. uiuere. ¶ Paſſurus. permiſſurus. ¶ Quiete ſine perſecutione. ¶ Cuiuſmodi res. quales res. ¶ Eſſet. ſ. uiuere. ¶ Et domi. & declaratiue ponit̄ p. i. ¶ An mitylenis aut rhodi. poſuit ꝓ qbuſcūq; locis externis. Mitylinę inſula in ægeo. q & leſbos dicit̄. Vernacula lingua dicit̄ metalinū. ¶ Rhodos. urbs inqt Strabo ſup orietali ꝓmontorio ſita. & portubus & uiis & mœnibus &c. fabrica tantū alias excellit. ut nullā ei æqualē nedū pſtātiorē pferre ualeamus mira ē ei⁹ iuſticia & diligētia. quū circa reliq̄ reip. gubernationē. tū circa res uēales. qbus multo tpe mari dñata ē. & piratas ſuſtulit & ro. amica fuit. & regibus ro. ac græcorū amiciſſima. nā p cos libera māſit. & multis dōis fuit exornata. dcā āt rhodos ꝙ

VBER.

Penes

Apud

Mitylenę

rhodos

capulo roſæ illic inuento ſit ædificata. Nam ῥόδον græce roſa dicitur. ¶ Complexa ſit: compræhenderit: ut totus fe re orbis ſub eius imperio. ¶ Quem ueremur: quem timemus. ¶ Mauis potius uis. i. potius debes uelle. ¶ Alienæ. ſ. domi. ¶ Equidem alia ſuaſio multo efficatior: quod ſi etiam eſſet certus non poſſe uiuere ſine periculo: uellet tamen potius mori in patria ſua: quam in aliena. ¶ Oppetenda mo. obeunda ideſt ſi mihi eſſet moriendum. ¶ Externis: peregrinis. ¶ Sentiunt: idem quod ego nunc ſuadeo tibi. Quorum ſcilicet qui te diligunt. ¶ Rationem: reſpectum cur tibi hæc ſuadeamus.

eſt poteſtas: niſi quod uereretur ne tu illd beneficium omnino non putares: de quo quid ſentiam nil attinet dicere: quum appereat ipſe quid fecerim. Sed tamen ſi iam ita conſtituiſſes: ut abeſſe perpetuo malles: quam ea quæ nolles uidere: tamen id cogitare deberes: ubicunque eſſ[es] te fore in eius ipſius quem fugeres poteſtate. Qui ſi facile paſſurus eſſet: te carentem patria & fortunis tuis: quiete & libere uiuere cogitandum tibi tamen eſſet romæ ne & rhodi tuæ cuiuſmodi res eſſet: an mitylenis: malles uiuere: ſed quum ita late pateat ei⁹ poteſtas quem ueremur: ut terrarum orbem complexa ſit: nonne maius ſine periculo domi tuæ eſſe: quam quum periculo alienæ. Equidem etiã ſi oppetenda mors eſſet domi atq; in patria mallem: quã in externis atq; alienis locis. Hoc idem omnes qui te diligunt ſentiunt: quorum eſt magna pro tuis maximis clariſſimiſq; uirtutibus multitudo. Habemus etiam rationem rei familiaris tuæ: quam diſſipari nolum⁹. Nam & ſi nullam poteſt accipere iniuriam: quæ futura perpetua ſit: propterea quod neque is qui tenet rempubl. patietur: neq; ipſa reſpubli. tamen impetum predonum in tuas fortunas fieri nollem. Hi autem qui eſſent auderem ſcribere: niſi te intelligere confiderem. Hoc te unius ſollicitudines: unius etiam multæ & aſſiduæ lachrymæ. G. Marcelli fratris optimi deprecantur. Nos cura & dolore proximi ſumus: precibus tardiores: quod ius adeundi cum ipſe depræcatione eguerimus: non habemus: gratia tantum poſſumus quantum uicti: ſed tamen conſilio: ſtudio Marcello non deſumus a tuis reliquis non adhibemur: ad omnia parati ſumus. Vale.

PHI. PHI. ¶ Penes quem: circuitio ad Cæſarem ſignificandum. ¶ Beneficium: ut te iſ ſum in gratiam & beniuolẽtiam acciperet. ¶ Quũ appareat ipſe quid fecerim: a conſilio: q̄ ipe ſecutus eſt: dãnat marcelli conſilium qui non idem faciat. Conſilium autem Ciceronis fuit non agendi aliqd in repu. ſed Cæſaris cõceſſu & beneficio quieſcendi & in patria ꝑmanendi. ¶ Sed tamen: argumentum a neceſſario. & eſt confutatio obiectionum: quas. M. facere potuiſſet: uel in primis q̄ abeſſet ne ea uideret Romæ: quæ ſine dolore uidere ñ poſſet. & iacentem rempu. ¶ In eius ipſius poteſtate: dominatione Cæſaris: ut alibi ubicunque es in eadem es naui: quum ferme totus orbis ſeruiet Cæſari. ¶ Qui Cæſar: argumentum ab utili quo probat omnino marcellum reuerti debere etiam ſi Cæſar contentus eſſet ut ibi uiueret. Marcellus ubi uellet debe ret: tamen eligere Romæ uelle uiuere poti⁹ quam extra. ¶ Fortunis tuis: numero plurativo diuitias & opes accipimus. ¶ Cuiuſmo

Fortunæ di: uel perdita uel ſalua. ¶ Mitylenis: has po

Mitylene ſuit ꝑ omnibus locis externis: iter metymnã & maliam iacent ciuitas maxima eſt inſula in ægeo quæ & leſbos dicit: æolicarũ urbiũ metropolis. & duos ut Strabo dicit poti⁹ habet quorum auſtralis clauſus eſt. & quinque triremium ac nauium capax. borealis uero magnus eſt. ac probus aggere protectus. clariſſimos uiros habuit. inter quos pyttacum fecit e ſeptem. & Alceus poeta & antimenides alcei frater. & Sappho poetica. Diaphanes orator. Potamõ. Leſbodes. Crenagoras & Theophanes rerum ſcriptor Pompeii familiaris. & ab eo ciuitate romana Donat⁹.

Rhodos Rhodi. Idem Strabo dicit urbem eſſe ſuper orientali promontorio poſita. & portubus uiis & mœnibus &c. fabrica tãtũ alias excellit. ut nullam ei æqualem ne dum præſtantiorem proferre ualeamus. mira eſt eius iuſtitia & diligentia cum circa reliquam reipublicæ gubernationem. tum circa res nauales. q̄bus nullo tpe mari dominata eſt & piratas ſuſtulit. & Romanis amica fuit. & regibus romanorũ ac græcorꝫ amiciſſima. Nã per eos libera mãſit. & multis donis fuit exornata a græco uocabulo dicta Rhodos quæ roſam ſignificat. quam in fundanda ciuitate conditores inuenerunt. ¶ Late pa. per totum orbem terrarum. & ubicunque es in eadem es naui. & nec ubi ſecurius eſſe poteris q̄ in patria. ¶ Equidem aliud ad ſuadendum efficatius argumentum. quorum magna multitudo. ſ. illorum qui te diligunt.

VBER. VBER. ¶ Rei familiaris. patrimonii & bonorũ tuorꝫ. ¶ Diſſipari diſpergi. ¶ Perpetua. q̄a ſi q̄cq̄ amitteres. ſtatim recuperares. ¶ Propterea ratio quare eius familiaris non poſſit accipere iniuriam. quæ ſit futura perpetua. ¶ Is. ſ. Cæ. ¶ Patitur permittit imo ꝓhibet. ¶ Prædonũ latronũ raptorũ. q̄ in hmõi tumultibus & mutatiõibus rerũ gaudẽt diripere domos diuitũ & maxime eorũ. quos putant ſuſpectos cæ. Qui eſſent. hi ꝑdones. ¶ Cõſiderẽ certus eſſem. ¶ Hic in hoc. ut romã uenias. ¶ Sollicitudines curæ. ¶ Proximi poſt Mar. q̄a poſt eũ nullus eſt q̄ maiore cura de te afficiatur q̄ ego. ¶ Tardiores ſegniores ad ꝑcandũ Cæ. ¶ Quod rõ non. n. ſatis cõmode poſſumus eſſe deꝑcatores alterius apud eum apud quẽ neceſſe fuit adhibere deꝑcationem pro nobis. quod ſe feciſſe Ci. dicit. ¶ Non habemus ius. a. nõ poſſumus eũ adire. quũ opus fuerit nobis deꝑcatore apud eũ. ¶ Gratia fauore q̄tum uicti q̄ parũ pñt. ¶ Studio prõpta uolũtate. ¶ Conſilio quo poſſumus eum iuuare. ¶ Mar. fratri tuo: qui ſæpe cõicat mecũ de tuis rebus. ¶ A reliquis præter mar. fratrem. ¶ Non adhi. non uocamur ad res tuas. neque conſulimur: Ad omnia quæ pro te fieri poſſunt.

PHI. ℂRei familia.rerum domeſticarum. ℂRationem conſiderationem. ℂNam & ſi.latus Cæ.a benignitate.iuſti- cia:clæmentia: & ait ꝙ Cæ.non pateretur ꝙ inimici tui res tuas:caperent:unde nulla unq̄ iniuria in rebus tuis regnāte Cæ.poſſet eſſe perpetua & longo tpe duratura. ℂQui tē.rēp.circuitio Cæſaris:hoc te ut romam uenias: & eſt argu- mentum a pietate in ſuos ut ſi rōnibus moueri non poſſet pietate moueretur & lachrymis. ℂMar.fratris ſui.erant.n. duo germani fratres.M.Cla.Marce.qui conſul fuit.&.C.Cla.Marcel.qui octauiam neptem Cæ.duxerat uxorem pro ximi poſt Caium Marcel.Nullus.n.poſt illum tanta cura afficiebatur q̄ Cice. ℂQuod ius ad non ha.Ratio eſt quare tardiores ad orandum Cæſarem:quoniā op⁹ fuit pro re ſua apud Cæ.depcatorē. ℂAdeū di:conueniendi cæſaris:gratia beniuolētia & fauore. ℂCæſaris erga.n.quārum uicti: hoc ait tantæ ſumus auctoritatis & gratiæ apud Cæ.quantæ eſſe ſolent q̄ uicti ſunt.q.d.ſe p uæ admodum auctoritatis eſſe. ℂSed tamē hoc eſt q̄uis puę ſimus auctoritatis: tn̄ Mar cello tuo non deſumus. ℂA tuis reliquis nō adhib.q.d.ꝙ ſi adhiberemur.ſ.ad res tuas: quia non eſt qui ad illas me uocet pter Mar cellum fratrem tuum. ℂAd oīa: q̄ tuæ ſaluti conducūt: & ad honorē tuū ptinere putam⁹. PHI.

M.T.C.M.Marcello.S.D.

n Eque monere te audeo præſtanti prudentia uirum: nec cōfirmare maximi animi hominem uirumque fortiſſimum: conſolari uero nullo modo. Nam ſi ea quæ acciderunt ita fers ut audio: gratulari magis uirtuti debeo: quam conſolari dolorem tuum. Sin te tanta mala reipubli. frangunt: non ita abundo ingenio: ut te conſoler: quum ipſe me non poſſim. Reliquum eſt igitur ut tibi me in omni re eum præbeam præſtemq;: ut ad omnia quæ tu uelis: ita adſim præſto: ut me non ſolum omnia debere tua cauſa. Sed ea quoque etiam quæ non poſſim putem. Illud tamen multum me monuiſſe uel cenſuiſſe puta: uel propter beniuolentiam tacere non potuiſſe: ut quæ ego facio: tu animum inducas ſi ſit

Eq; monere. Huius epiſto.argumen- VBER.

n tum ex ſuperiore colligitur.nam cum abeſſet.M.Mar.ut ſupra diximus.Pri mum Ci.oſtendit ſe neq; audere monere eū: neq; conſolari & adducit rōnes. Poſtea uero pollicet ſe pſtaturum Mar. ac ſuis oia q̄ pro eo poſſit. Poſtremo eum hortatur ut uelit in patriam reuerti: & cur hoc facere debeat: ad- Monere ducit rōnes ualidiſſimas. ℂMonere conſiliū dare. ℂPræſtāti pru.ſq̄ potes melius aliis cō- ſulere: q̄ aliorum expectare conſilium. ℂConfirmare: coroborare ad ferenda aduerſa. ℂMaximi animi: qui nullis per- Cōſirma re turbationibus ſuccūbere debet. ℂNam ſi ea: ratio quare non audeat eum conſolari: & utitur argumento dilēmate: qđ concludit ex utraque parte.ſ.ſiue fortiter ferat aduerſa.ſiue opprimatur dolore: ſe tamen audere eum conſolari. ℂIta.ſ. forti & magno animo. ℂVirtuti.fortitudini tuæ quæ eſt uirtus. ℂSin ſecunda pars. Frangunt: deiiciunt & opprimunt te & a ſtatu rationis remouent. ℂNon ita ab.i.non ita ſum ingenioſus: non habeo tantum ingenium. ℂVt cō.ut con- ſolari poſſim. ℂReliquum eſt.i.reſtat: & ſic concludit hanc particulam. ℂIgitur: quia te conſolari non poſſum. ℂEum talem. ℂPræſtem paratum me exhibeam: & plus eſt quam præbe.: unde & præſto dicitur: ut præſto adſum. Preſto ℂDebere obligatum eſſe facere.

Eq; monere: Idē propemodū in hoc eſt argu.ꝙ in ſuperiori epi. Monet.n.Mar.ſniam mutet in urbē ueniat: cū PHI.

n ſuis uiuat: ad illud inducat aium: qđ Ci.faciebat: ut q̄ocūq; res ſeſe haberēt ab urbe nō abiret. Laudat idē Cæ.mirū in modū: ut aium Mar.ad redeundū alliciat. Et tota hæc epi.plena ē nō mō cōſiliis: ſed beniuolētia & amore. ℂMonere: ad conſiliū ſuſcipiendū cū prudens eſſet. ℂCōfirmare: ad ferendā fortunā aduerſā cū eſſet animi ex cellentis. ℂSi ea: rō eſt: cur eū monere & cōſolari nō audeat: & ex duobus cōtrariis id oſtendit, ut q̄ocunq; Marcellus ſe habeat uel qđ æquo animo incōmoda fortunæ: uel qđ non ferat: ſe tn̄ illū monere: & conſolari non audeat. Eſt igiť diuiſio & argumentū: qđ nuncupať: quā accidere mala reipu.ut audio. Intellexerat.n.Marcellum æquo ani- Adeſſe mo ferre calamitatem reipu.ſed non ita eſſe credebat. ℂFrangunt: perturbant opprimūt eū talem. ℂPræſtem faueā. Preſto cē Adeſſe & pſto eſſe ſignificatione non differunt ſignificat enim fauere & pſentem eſſe. Verum adeſſe tam ablatiuo cum iſta prepōne in coniungitur. q̄ datiuo. Tullius. Vellem in meo gratiſſimo caſu affuiſſes. Et in Philippicis. Omnibus his pugnis Dolobella affuit. Ita etiam pſto eſſe ſignificat pſentem eſſe. Ci.pro murena. Tu interea romæ amicis pſto fuiſti. Idem in epiſtolis. Stator tuus mihi cum litteris pſto fuit.

VBER. ℂEa q̄ nō poſſim.i.ēt plura q̄ poſſim pſtare. ℂIllud tn̄.qa ſupra dixit ſe nō audere eū monere, ne uideatur VBER. ſibi cōtradicere daturus conſiliū Marcello. dicit Ci.ut Mar.accipiat id qđ eſt dicturus ſiue noie monitionis. ſiue iudicii & opinionis ſuæ. ſiue ꝙ pp ſuā erga eū beniuolētiā tacere nō potuerit. & hoc caute dicit ne uideať uelle dare conſilium ſapiētiori. ℂPuta. finge pone. ℂMonuiſſe. loco monitionis dixiſſe. ℂCēſuiſſe iudicaſſe. & p opinione q̄dam dixiſſe. Cenſere ℂVel reſeruauit ad ultimū. ꝙ uolebat eum potius credere.ſ.tacere non potuiſſe. qa amor cogit nos aperte dicere qđ putamus utile fore amicis noſtris. ℂSi ſit hoc eſt quod nō poteſt tacere. & eſt ordo puta me nō potuiſſe tacere illud.ſ. ſi ſit aliq̄ reſpu. ℂOportere iudicio: hominū te in ea eſſe: eſt ēt hic dilēma.i.diuiſio cuius prima pars ē.ſi ſit aliqua reſp. ℂAliqua aut parua aut magna.i.ſi oīno nō perierit. ℂIudicio hominū. ut hoīes iudicāt. ℂTe principē.ſ.oportere eē. ℂCedentē tpi. ſequentē tps. ℂNeceſſitate. qa nō poſſis aliter facere. & ita nihil facies cōtra tuā dignitatē. quū nō uo lūtate ſed neceſſitate ſubiicias te Cæ. ℂSin aūt. altera ps dilēmatis. ℂNulla ſit: ſi pēitus perierit. ℂHūc locū.i.Romā. ℂAd exulandū. per ſimilitudinē dixit exulare eū q in patria rēp. & fortunas ſuas amiſerit. ſicut exules q extra patriam ſunt. ℂSi.n.pbat multo melius eſſe Ro. uirtute ēt cū aliquo incōmodo. q̄ alibi. & occurrit obiectioni Marcelli qui po tuiſſet dicere ſe uelle libertatē q̄ Cic. dicit nuſq̄ inueniri poſſe: quū nullus locus ſit qui non ſit in poteſtate Cæſa. ℂSeq Vacat mur quærimus. ℂQuis locus. q.d. nullus. ℂVacat. uacuus eſt caret. ℂHoc dominatu. hac dominatione Cæſaris.

¶ Qualécunq; :uel liberũ uel ſubditum:ſubaudi ſeqmur. ¶ Sede domeſtica:habitatione domus ſuæ. & propria patria. Oui.in triſtibus. Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos me detinet. Idem non dubia eſt Ithaci prudentia: ſed tñ optat. Fumum de patriis poſſe uidere focis. ¶ Sed mihi.q.d.eſt hæc potiſſima cã quare redeas:qa Cæ. delectatur uiris ingenioſis : qualis tu es. ¶ Is Cæ. Fauet ingeniis:amat ingenia. & ea tuetur. ¶ Amplectitur:fouet:amat. ¶ Nobilitatem & dignitatem.i.eos qui & nobiles ſunt & aliqua dignitate ornati. ¶ Res utilitas. ¶ Et cauſa.i.honeſtas cauſæ: qa non dicebat ut eo modo amplecteretur & adiuuaret eos qui fuerant aduerſarii:quo eos q eius cauſam tutati erãt.

Cõcedit

¶ Concedit:permittit:patitur. ¶ Plura.i.ſcripſi. ¶ Quam ſtaturam quam propoſueram quia non putaueram te admonendum eſſe. ¶ Redeo ad illud.quia ſupra dixerat. Reliquum eſt igitur:ut tibi & cæ. ¶ Si mõ erunt tui.i.ſi nõ deſerent te. & ſi non diſcedent ab officio propinquitatis & amicitiæ.

aliqua reſpubli.in ea teeſſe oportere iudicio hominum:teq; prĩcipem neceſſitate cedentem tempori. Sin autem nulla ſit: hunc tamen aptiſſimum eſſe etiam ad exulandum locum. Si enim libertatem ſequimur quis locus hoc dominatu uacat? Sin qualemcunq; locum qui eſt domeſtica ſede iucundior? Sed mihi crede etiam is qui omnia tenet:fauet ingeniis. Nobilitatem uero & dignitatem hominum quãtum ei res: & ipſius cauſa concedit amplectitur. Sed plura quam ſtatueram. Rede◦ ergo ad unum illud me tuum fore cum tuis : ſi modo erunt tui :ſin minus:me certe in omnibus rebus ſatis noſtræ coniunctioni amoriquefacturum. Vale.

M.T.C.Marcello.S.D.

e

T ſi perpaucis ante diebus dederam nuncio litteras ad te pluribus uerbis ſcriptas:quibus declaraueram quo te animo cenſerem eſſe oportere:& quid tibi faciendum arbitrarer : tamen quum Theophilus libertus tuus proficiſceretur:cuius ego fidem erga te beniuolentiamque perſpexeram ſine meis litteris eum ad te uenire nolui. Iiſdem igitur de rebus etiam atq; etiam hortor:quibus ſuperioribus litteris hortatus ſũ:ut i

PHI.
quoque
Etiam

PHI. ¶ Quoq; etiã:bene iungunt : quoniã diuerſa ſignificat. Nã quoque ſimiliter ẽt aliquando adhuc ſignificat. Teren. Nihil etiã ſuſpicans mali. Et Vir. Idemque etiã. ¶ Illud tñ:paulatim acceſſit ad cõſilium ſuũ Marcello dandum. & ne ſeipſum oñderet Marcello prudentior eſſe:clãculũ id egit. & qd' ipſe faciendũ cenſet:ex beniuolentia tacere non potuiſſe cõmemorat. ¶ Monuiſſe:loco conſilii: dediſſe. ¶ Cenſuiſſe : iudicii loco dixiſſe.

Taceo
Reticeo
obticeo
Inducere
animum

¶ Tacere. Tacemus conſilia reticemus dolores:obticemus pudenda. ¶ Quod ego facio:obſequebatur Cæſari. ¶ Animum inducas:inducere animum eſt aio ſuo deſuadere. ¶ Si ſit:alterũ dilẽma ex duobus contrariis: ut aut ſi ſit:aut ſi omnino nõ ſit aliqua reſp. Concludit quod omnino neceſſe ſit:i ea qualiſcunque fuerit permanere. Iudicio hominũ quod oẽs ita indicant. ¶ Teque principem: repete oportere eſſe pendet adhuc enim oratio. ¶ Neceſſitate. hac demonſtrat marcellũ nihil eſſe facturum contra honorem ſuum : ſi Cæſari ſeipſum dederit quoniam id nõ uoluntate:ſed neceſſitate coactus faciat.

Cedere

¶ Cedentem tempori: omnia pro tempore ſapientis eſt:hinc ait ſocrates. Omne intempeſtiuum triſte. & naſo.temporibus medicina ualet. Cedere uero proprie ſuperbiri ſignificat & tempori cedere eſt:quaſi neceſſitati obedire. ¶ Nulla ſit:plus eſt: q̃ ſi dixiſſet perierit. & eſt altera pars argumenti. ¶ Ad exulandum locum. Et ſi ſolum nõ mutaſſent exules eſſent a repu. Exul enim quaſi extra ſolum dictus eſt.ſed ſi libertate priuarẽtur:exulare etiam dicerentur. ¶ Si enim libertatem: confutatio obiectionis quam facere potuiſſet Marcellus. & dicere ſe uelle libertatem ſequi:ad quod inquit Cicero nec ubi libertatem: iuenire poſſe.cum oia ſint ſubiecta Cæſari. Qui locus:quaſi i toto orbe terrarũ nullus. ¶ Qualécũq; locũ ſupple ſeqmur. ¶ Sede domeſtica ad patriam & natalem terram referendum hinc naſo. Neſcio qua natale ſolum dulcedine cunctos detinet.item non dubia eſt ithaci prudentia.ſed tamen optat fumum de patriis poſſe uidere focis. ¶ Sed mihi crede laus Cæſaris a beneficentia & humanitate in uiros doctos. Argumentum ab utili.quo redire debeat. Is qui omnia tenet.Cæſar circuitio eſt. ¶ Fauet ingeniis. Amat doctos. Idem in epiſtola ad Au. Cecinam in Cæſare hæc ſunt mitis clemenſque natura accedit q mirifice ingeniis excellentibus quale eſt tuum delectatur.

Exul.

Res

¶ Res ſtatus & imperium. Tãtum enim amplectitur hominum dignitates quantum ſibi obeſſe non poſſit. ¶ Aut res hoc eſt utilitas & honeſta cauſa ut omnes pro qualitate perſonarum complecteretur & amaret. Non enim honeſtum fuiſſet ſic eis fauere qui pompeiani fuerant.ut eis qui partes Cæſa.ſecuti ſunt.

Complector

¶ Amplectitur.ſine adiuncto. etiam pro amare ponitur. ſi complecti hominem uolueris. Cum adiuncto ad alias res etiam refertur.ut mente & ratione complector.i.conſidero. & amore complector.hoc eſt amo. ¶ Statueram.non enim eum monere ſtatuerat.ut inquit neque monere &c. ¶ Ad illud unum dixerat.n.reliquum eſt igitur.

VBER.

VBER. ¶ Sin minus.hoc eſt ſi non ſubaudi erunt tui. ¶ Satisfacturum fecit themeſim.quia diuiſit dictionem deceõ poſitam.dixit ſatis noſtræ coniunctioni facturum. ¶ Coniunctioni amicitiæ.

PHI.
VBER.

PHI. ¶ Sin minus ſi non erunt tui ut dico.qui & amicitiæ & propinquitatis nõ ſequantur officia. & teipſum deſerant.

e

T ſi.Hortat' Ci.M.Marcel.ſicut ẽt ſuperius fecit ut oĩno uelit reuerti in patriã nec tã moleſte ferat omnia ad ſolum Cæ.eſſe delata.cuius modeſtiam & clæmentiam in uictoria laudat.oſtenditq; utilius eſſe q Cæ.fuerit uictor.quam Põ.quẽ dicit fuiſſe futurũ multo crudeliorẽ Cæ.ſi adeptus fuiſſet uictoriã ſicut Cæ. Deniq; nititur excuſare cæ.ſi aliqd fecit.qd' minus omnibus placeat. & ualidiſſimis rõnibus arguit eũ non ſolũ debere reuerti Ro.uerum ẽt facturũ cõtra officiũ ſi nõ reuertat'. Poſtremo dicit fugiẽda eſſe pericula uitæ.quæ & ſi ubicunque ſunt parata

oſtendit tñ paratiora eſſe in externis locis q̄ Ro. ¶ Perpaucis die. ante: paucis diebus p̄teritis: ita aũt dixit ante diebus ſicut Virg. Longo poſt tpe uenit. ¶ At te. ſ. ferendas: ſed magis intelligendum eſt q̄ ponendum in oratione. ¶ Pluribus uer. longiores. puto eam epiſtolam eſſe q̄ incipit. Et ſi eo adhuc te cõſilio: q̄uis multas etiam ſcripſerit q̄ non ſunt in hoc uolumine neque uſq̄ reperiuntur. ¶ Quid faciendum: quia hortabar ut redires in patriam. ¶ Proficiſcere ur: ad te iret. ¶ Cuius: theoph aſti. ¶ Fidem: fidelitatem. ¶ Et beni. hæc duo maxime in libertis erga dominos eſſe debent. ¶ Etiam atq; etiam: plurimum. ¶ Quæcunq; eſt: qualiſcunq; etiam ſi non ſit ea q̄ ante eſſe ſolebat. ¶ Multa: ea ponit

Etiam atque ẽt

ea republi. (quæcunq; eſt) quamprimum uelis eſſe. Multa uidebis fortaſſe quæ nolles: non plura tamen quam audis quottidie. Non eſt porro tuum uno ſenſu ſolum oculorum moueri: quum idem illud auribus percipias: quod etiam maius uideri ſolet minus laborare: at tibi ipſum dicendum erit aliquid quod non ſentias: aut faciendum q̄d non probes. Primũ tempori cedere. i. neceſſitati parere: ſẽper ſapiẽtis ẽ habitũ. Deinde non habet ut nũc quidẽ ẽ: id uitii res dicere fortaſſe quæ ſentias non licet: tacere plane

q̄ poſſet dicere Mar. & eis reſpondet atq; cõfutat. ¶ Quæ nobis. ſ. rempu. opp̄ſſam multos uiros bonos non tenere locum & dignitatem ſuam: & ſimilia q̄ tibi diſplicebunt. ¶ Non plura. ſ. uidebis. ¶ Audies: qa rumor ad te multa defert ex his q̄ romæ fiunt. ¶ Non eſt porro: ſenſus eſt: non decet te moueri ſolo ſenſu oculorum: quum illud idem auribus percipias: quod etiam ſolet uideri maius: q̄ id quod oculis uidetur. ¶ Porro deide. ¶ Non eſt tuum: non te decet. ¶ Moueri uno ſen. oc. i. moueri. & perturbari ſolum iis quæ uidentur: nam per ſenſum oculorum intelligit uiſuz. ¶ Auribus: auditu. ¶ Quod. ſcilicet auribus: percipere. ¶ Solet uideri mai⁹: quia ea quæ audimus ſp maiora exiſtimem⁹: q̄ ſint.

Porro

T ſi perpaucis. Argumentum non q̄rimus: eſt. n. idem ſenſus in hac: qui fuit in ſuperiore. hortatur Marcellum c mutet ſñiam: & romam ſe conferat ubi tutior eſſe poterit q̄ alibi: & contra officiũ eum eſſe facturum ſi non redibit. Quid de Põp. ſi uictor fuiſſet: intolerabiliorẽ. n. ipſum cenſet futurum fuiſſe q̄ Cæſarem. Quid item de bello ciuili ſentiat. Quo denique animo in Marcellum: & omnes ſuos affect⁹ ſic explicat: & Cæſarem excuſare conatur: ſi quid facit: aut dicit: q̄ multis non placeat: & eum a clæmentia laudat & modeſtia: quibus maxime utitur in ipſa uictoria. ¶ Perpaucis: quum uolumus poſitiuis incrementũ adiungere hãc p̄poſitionem damus: ut permulti perpauci. Ter. Rex perpaucorum hoium. ¶ Theophilus: id latine ſonat dei amator: ut Thimotheus honor dei: & ſic homini propria apud græcos nomina: ut Nicolaus uictoria populi. Hieronymus ſacrum nomen. Demoſthenes populi potentia. Aſtyanax urbis rex Agamẽnon nimium tolerãs. Adraſtus non conficiens. Philetícus amator morum: & alia hmõi ut ſuperius diximus. ¶ Fidem q̄ in libertis apud patronos debet eſſe ſyncera: duæ in libertis uirtutes appetuntur peculiares fides ut ait Sinon Terentianus. & taciturnitas: adde & tertium beniuolentia. ¶ Quæcũq;: qũo nulla quodãmodo ſit. habent. n. hmõi uerba minutionem quandam. Vt Virg. Tu mihi quodcũq; hoc regni. ¶ Multa uidebis: confutatio eſt ad ea q̄ Mar. dicere potuiſſet. ¶ Non eſt porro tuum: ad te non attinet ſenſu oculorum moueri. Nam q̄ audies: potes ẽt uidere. Sed in epiſtola ad Torquatum aliter ſentit. Inquit enim equidem nos qđ romæ ſumus miſerrimum eſſe duco: non ſolum qđ in oibus malis acerbius eſt uidere q̄ audire. ſed ẽt qđ oẽs caſus ſubitorum periculorum magis obiecti ſumus q̄ ſi abeſſemus. ¶ Porro: certe græcum eſt idem ferme qđ aũt & uero. ſed hæc duo nunq̄ primum locum in oratione ſortiuntur. ſed ſecundum aut tertium. ſed porro ẽt primum locum ſibi uendicat. & ſignificat longe ultra profecto poſtea. ¶ Oculorum ſenſu. his perturbari q̄ uidentur. Quinq;. n. ſunt ſenſus in hoie. quos græci αἰσθητήρια nominãt ut auditus uiſus guſtus odoratus tactus. quorum primus oculorũ eſt e quibus fit iter ad mentis oculos. q̄bus intelligimus atq; cognoſcimus oia. Oculi aũt ab oculendo hoc eſt occultando appellati. Latent. n. ſub ciliis quas partes Iunoni dicatas eſſe uoluerunt. Nam ſuperciliis oculorum proteguntur. oculis uero lucem accipimus. q̄ Iuno dare naſcentib⁹ perhibetur unde a poetis Iuno lucina eſt appellata. ¶ Teren. Iuno lucina fer opem. Aures uero quaſi audes nominatæ ſunt. Nam. R. & D. ut ait Papyrianus apud antiquos cedebant inuicem ſibi. ut Aruena Aduena. Aruenio Aduenio. Aruocatus Aduocatus: q̄ uocem iuniores aſperem iudicantes penitus deleuerunt. & nos hanc & hmõi nimis priſcas & horridas uoces fugere ac uitare debemus. Quod Cæſar faciendũ his uerbis oſtendit tanq̄ ſcopulum ſic fugiendum eſſe inauditum atq; inſolens uerbum. Siue ut inq̄t Lactan. ab auriendis uocibus aures appellant̃. cuius nominis æthymologiæ Virg. alluiſſe uidetur. quum inq̄t Vocemq; his auribus auſi. ¶ Senſu oculorũ. intelligimus uiſum. ¶ Auribus percipias. auditum dicit. ¶ Quod ẽt. ſ. percipere auribus & audire. ¶ Maius uideri. exiſtimantur. n. interdum q̄ audiunt̃ eſſe maiora: q̄ illa quæ uidentur. hinc Iuuenalis. Vt perhibent qui de magnis maiora loquuntur.

PHI.

pauci

Theophilus

Thimotheus

Porro

Oculi

Iuno

Lucina

Aures

VBER. ¶ Minus laborare. ſubaudi ſolet. i. minus angi & cruciari. qa q̄uis maiora exiſtimemus. q̄ audiamus. tñ minus laboramus q̄ his quæ uidemus. ¶ At tibi. alia obiectio. ¶ Quod non ſen. qđ nõ habeas in aio. ¶ Quod nõ probes: q̄ nõ putes rectũ. Primũ rñdet huic obiectioni. ¶ Cedere tpi. obſeq tpi. & eſt prima rõ. ¶ Id eſt. declarat qd ſit cedere tpi. ¶ Parere neceſſitati. i. facere q̄ cogaris. ¶ Habitũ. exiſtimatũ. ¶ Deinde. ſecũda rõ. ¶ Res. cõditio rerũ. ¶ Vt nunc eſt qualis nunc. i. ſecundũ hæc tpa. ¶ Nõ habet id uitii. i. non habet eã rep̄henſionem. ſi dicamus quæ non ſentimus. uel faciamus quæ nõ p̄bamus. qa tpa ipſa nos excuſant. ¶ Dicere. oſtẽdit Ci. eum poſſe eſſe Romæ honeſte. qa ſi nõ licebit dicere qđ ſentiet. licebit tñ tacere. ¶ Nõ licet. i. nõ potes. qa Cæ. nõ uult. licet. n. p alios. poſſumus per nos. ¶ Oia: rõ quare liceat tacere. ¶ Ad unũ. Cæ. ¶ Is. cæ. ¶ Ne ſuorũ q̄dẽ. quãto minus ergo uolet cõſiliũ tuũ ſi nõ utit̃ cõſilio ſuorum. ¶ Nõ mul. ſe. nõ multo aliter. ¶ Is. Põ. ¶ An. adducit rõnes q̄bus p̄bat qđ Põ. idẽ faceret q̄ cæ. ſi uictoriã obtinuiſſet. & eſt ſenſus. quũ Põ. gereret bella cõi periculo oium noſtrorũ. & haberet cãm cõiunctã cũ noſtra. nõ tñ utebat̃ cõſilio noſtro ſed ſuo. qđ ſi fecit tunc qũo ſperamus eũ fuiſſe facturũ ſi obtinuiſſet uictoriã. q. d. fuiſſet multo ſupbior & minus uſus eſſet noſtro conſilio. ¶ An. primum argumentum & prima ratio. q̄ Pom. non eſſet uſus conſilio ſuorum

VBER.

Licere poſſe

¶Coniunctum.i.pertineret ad nos omnes.& ageretur cā omnium noſtrum.¶Minime prudentia.i.qui ēt non eēnt pru
dentes qa id fuiſſet tollerabilius:ſi uſus fuiſſet cōſilio prudentium.¶Vteretur:pro utebatur.¶Magis cōmunē magis
cōicantem & participantem nobiſcum.¶Conſilia ſua.& eſt ordo an cenſemus cum fuiſſe futurum magis cōmunem in
uictoria qui uteretur ſuo conſilio.& cæterorum hominum minime prudentium:tunc cum periculum omnium noſtrum
eſſet coniunctum.¶Cenſemus:arbitramur.q.d.non.¶Et q iungitur ſic cum ſuperiore.qui uteretur conſilio ſuo.& qui
PHI. nec ſecutus eſſet cōſiliū tuum &c.¶Sapientiſſimū cō,quod dediſti Pom.cū eſſes cōſul ante initium bellorum ciuilium.

licet:omnia enim delata ad unum ſunt.Is utitur conſilio
ne ſuorum quidem ſed ſuo.Quod non multo ſecus fieret
ſi is rempubli.teneret quem ſecuti ſumus.An qui in bello
quum omnium noſtrorum coniūctum eſſet periculum:
ſuo cerneret:& certorum hominum minime prudētium cō
ſilio uteretur:eum magis communem cenſemus in uicto
ria futurum fuiſſe:quam cæteris in rebus fuiſſet.Et qui
nec te conſule tuum ſapientiſſimum conſilium ſecutꝰ eēt:
nec fratre tuo conſulatum ex auctoritate tua gerente no
bis auctoribus uti uoluerit.Nūc omnia tenentem noſtras
ſentētias deſideraturum cenſes fuiſſe:omnia ſunt miſera
in bellis ciuilibus:quæ maiores noſtri ne ſemel quidem no
ſtra ætas ſæpe iam ſenſit.Sed miſerius nihil quam ipſa ui
ctoria:quæ & ſi ad meliores uenit:tamē eos ipſos ferocio
res ipotētioreſq; reddit:ut etiā ſi natura tales nō ſint ne
ceſſitate eē cogantur Multa.n.uictori eorum arbitrio per
quos uicit etiam inuito facienda ſunt.An tu nō uidebas
mecū ſimul q̄ illa crudelis eēt futura uictoria.Igitur tūc
quoq; patria careres:neq; nolles uidere:non inquies.Ego
enim ipſe tenerem opes & dignitatem meam.At erat tuæ

PHI.¶Minus laborare:minus perturbari &
cōmoueri ſupple ſolet.& eſt ſenſus quod tam
& ſi maiora cenſeamus eſſe quæ audimus ta
men minus his angimur & perturbamur quā
illis q̄ cernimus.¶At tibi ipſi:Antipophora
eſt neceſſe inqt erit ut tu aliqd dicas qđ non
ſentias.& aliquid facias quod nō laudes quo
niā non pro rōne rerū.ſed pro uolūtate Cæſa
Tempꝰ ris & dicas & facias oportebit.¶Primū tpi
cedere ſnia eſt & rñſio Antipophoræ.Tēpꝰ
uero ſi qs q̄rat qd ſit:Macrobium legat.Si q
dem inqt tempus eſt certa dimenſio q̄ ex cæli
cōuerſione colligitur.¶Parere nc.nil ē aliud
q̄ cogi id facere quod nolles.¶Non habet
id uicii res.nō eſt hoc uicium nunc in re & in
conditione re.& temporum ſi dicas quæ non
ſentias:qa nō licet aliqd dicere quod ſentias.
Tacere aūt licet:ſi offendit Cæſarem qđ di
cis.uñ ſi tu dicis q̄ non ſentis:non es in uitio
& in rephenſione alicuius.Licet.n.ſine uitio
& rephenſione dicere q̄ non ſentis.& Cæſari
in omnibus aſſentiri.quum ad unum.i.Cæſa
rem delata ſint oīa:atq; uniuerſa ad eius uo
Res luntatem accōmodanda ſint.Res uero quū
diffuſæ ſignificationis ſit adiunctū uidetur ex
poſcere ut uenuſtior atq; dilucidior fiat oratio
poſſeſſiua igitur noīa aptiſſime dare poteri-
mus uel in primis:ut ita dicamus res familia
ris reſpu.Res militaris & huiuſmodi.¶Is:
Hic Cæſar.hic & is cum ſint eiuſdem ferme ſigni
Is ficationis:hoc tñ differūt ut hic demonſtran
tis ſit & de propinquiore.Is uero referentis
& de longiore ſpacio dicatur.¶Dicere:argu
mentum ab honeſto:potes inquit Romæ honeſte uiuere:quum ſi non licet dicere q̄ ſentis licet tamen tacere.Quod ta
men tacere liceat rationem adducit:ut omnia &c.¶Ne ſuorum quidem:multo minus tuo uti uolet.¶Si is rempu.Pō
pe.¶Non multo ſecus.Argumentum a ſimili.Secus idem eſt quod aliter.utrunq; libenter cum multo & longe coniun
gitur Teren.Verum multo aliter euenire intelligit.¶Quem ſecuti ſumus Pomp.Et docet quo animo in rempu.& quo
modo amicos ſe habiturum fuiſſe crediderit ſi uiciſſet quemadmodum Cæſar uicit.quibus itelligit longe intolerabilio
rem futurū fuiſſe Pom.q̄ eſſet Cæ.qui uictor erat.quarū rerū cōparatiōe moleſtiā Mar.mollire conatur.¶Suo conſilio
Ci.cōſilio nunq̄ uti uoluit.qđ erat Pom.fideliſſimū.& utriq; admodū ſalutare.de quo Ci.dicerem q̄ ātea futura dixiſſe
ni uererer.ne ex euentis fingere uiderer.Sed tamen plurimi ſunt teſtes me & initio ne coniungeret ſecum.Cæ.monuiſſe
Pom.& poſtea ne ſe iungeret coniunctionem frangi.Senatus opes diſiunctione ciuili bellum excitari uidebam atque
utebar familiariſſime Cæ.Pom.faciebam plurimi.Sed erat meum conſilium tum fidele Pom.Tum ſalutare utrique.q̄
ꝑterea ꝓuiderim ꝑterea.Nolo.n.hunc de me optime meritum exiſtimare ea me ſuaſiſſe Pomp.quibus ille ſi paruiſſet.
eſſet hic qdem clarius in toga.& princeps.ſed tātas opes q̄tas nunc hēt.non haberet.Eundū in Hiſpaniā cēſui.qd ſi fe
ciſſet ciuile bellū oīno nullū fuiſſet:rōnem haberi abſentis non tā pugnāt ut licere q̄ ut qñ ipſo cōſule pugnante Pomp.
iuſſerat haberet.cā orta eſt belli.qd ego ꝑtermiſſi.aut monitorū.aut q̄relarum cū uel iniquiſſimam pacem iuſtiſſimo bello
anteferrem.Victa eſt auctoritas mea non tam a Pō.nam is mouebat.q̄ ab his q duce Pō.freti ꝑ oportunā.& rebus do
meſticis.& cupiditatibus ſuis illius belli uictoriā fore putabāt.¶Suſceptum eſt bellū quieſcēte me depulſum ex Italia
monēte me.quoad potui.Ergo uſus eſt ſuo & aliorū iprudentiū hoīum.cōſilio uero Ci.& aliorum qui ſapiebant.Vnde
ſi tunc in periculo & in bello hoc fecit.quod in uictoria feciſſet multo certe crudelior in uictoria fuiſſet q̄ fuit in bel
lo quo nunq̄ conſilio noſtro eſt uſus.

VBER.

VBER. ¶Fratre tuo.L.Marcello & eſt ordo.neq; nobis auctoribus uolueris uti fratre tuo gerente cōſulatum ex au
ctoritate tua.¶Vti f.t.i.adhibere fratrē tuū ad res ſuas.¶Gerēte cō.qa fuit cōſul una cū Lē.¶Nobis au.i.nobis ſua
dentibus.utereī fratre tuo.¶Ex au.tua.qa ita agebat ut tu cōſulebas.¶Nūc te.oia.ſ.Pō.i.ſi oia teneret.& eſſet dñs.
¶Deſideraturū.q̄ſiturū.q.d.nō deſideraſſet.¶Ne ſe.q.i.nūq̄.¶Sæpe.qa fuerūt bella Sertorii.Syllæ.& Marii.Carbo
nis.Catuli.Cinnæ.q̄ licet ante fuiſſent.fuerant tñ Ci.ætate.Poſtremo bella Cæſaris & pompeii.& mortuo Pompeio

Catonis & Scipionis aduerſus Cæſarem. ¶ Sed: licet omnia ſint miſera. ¶ Quæ uictoria. ¶ Ad me. ad eos qui ſunt mites & iuſti. ¶ Ferociores crudeliores. ¶ Impotentiores incontinentiores. qui non poſſunt ſuis appetitibus imperare impotentes dicuntur. ¶ Tales crudeles. ¶ Neceſſitate: quia aliter facere nō poſſunt. ¶ Multa ratio. quare neceſſitate cogantur. ¶ Arbitrio iudicio & uoluntate. ¶ Eorundem: per quos uicit. i. eorum quorum auxilio & fauore fuit uictor. ¶ An. oſtendit hæc quæ ſiūt a Cæ. nunc non eueniſſe præter opinionem Mar. quia ſemper præuidit & cognouit ea ita futura. ¶ An non uide. i. an non cognoſcebas. q. d. immo apertiſſime uidebas. ¶ Illa: ſiue Cæ. ſiue Pom. igitur: infert ex hac interrogatione: ꝙ nō debeat carere patria nunc: quia uideat multa q̄ nolit: quum nō curauerit ea tunc quum uidebat q̄ crudelis eſſet futura hæc uictoria. ¶ Igitur careres. i. carere debueras: quod non feciſti. ¶ Ne uideres q̄ uoles: quæ iam uidebas: uſq; tunc ſaltem animo & cogitatione. ¶ Nō. ponit reſponſionē quam poſſet facere Marcellus. ¶ Inquies dices reſpondebis. ¶ Non ſubaudi debueras carere patria. ¶ Quum tenerem opes & di. i. quum haberem omnia mea adhuc integra. & nihil diminuta. ¶ At: cōfutatio huius obiectiōis. ¶ Tuæ uirtu. erat. i. pertinebat ad uirtutem & magnitudinem animi tui. ¶ Ponere in mi. minimi facere & æſtimare. ¶ Res tuas i. opes: quas dicis te retinuiſſe tunc & dignitatem tuam. ¶ Laborare: curare ſollicitum eē. ¶ De rep. i. pp rēp. ¶ Deinde: alia ratio quare debeat diſcedere a ꝓpoſito. Nam quod aliquando neceſſe melius eſt deponere & cito & ſponte: dicit ergo qui finis iſtius conſilii. i. qualis finis eſt iſtius tuæ deliberationis. & propoſiti carendi ſemper patria. ¶ Adhuc: hucuſq;. ¶ Factum: quod feciſti antehac. ¶ Vt in tali re. i. pro qualitate rei ut in tali re ſubaudi laudari poteſt. ¶ Factum: declarat ea duo que propoſuit. ¶ Neceſſario: non uoluntate: ut ſupra in prima Epiſt. ad. M. oſtendit. ¶ Fortuna: ſubaudi laudatur.

uirtutis in minimis tuas res ponere de republi. uehementius laborare. Deinde qui finis iſtius cōſilii eſt: nā adhuc & factū tuū ꝓbatur: & ut in tali re etiam fortuna laudat factū: ꝙ initium belli neceſſario ſecutus ſis: & extrema ſapiēter perſequi nolueris fortūa quod honeſto ocio tenueris & ſtatum & famam dignitatis tuæ. Nūc uero nec locus tibi ullus dulcior eſſe debet patria: nec eam diliger debes minus ꝙ deformior eſt: ſed miſerere potius. Nec eam multis claris uiris orbatam priuare etiā aſpectu tuo. Deniq; ſi fuit magni animi non eſſe ſupplicem uictori: uide

PHI. ¶ Fratre tuo. C. Claudio Marcello. ¶ Gerēte cō. in quo Lētulus collega. ¶ Nobis au. nobis hortantibus ut tuo fratre uteret auctoritate tua. ut tu uolebas ita frater tuus oia faciebat. ¶ Tenētē: in oibus dominātē Pō. ¶ Deſideraturū petiturū. q̄ſi diceret nō oia ſunt miſera. ¶ Snias dānat bella ciuilia. a qbus ſp alienus fuit. ¶ Maiores noſtri: oēs qui an̄ nos uixerūt: ſicut minores oēs poſteros appellamus in quo Seruius nō mediocriter erraſſe uidet: q dixit minores n̄ dicimus niſi quotiēs graduū deficit nomē ut pater filius nepos ꝓnepos abnepos adnepos ubi iſti gradus defecerūt merito iā dicimus minores ſicut ēt nō dicimus maiores niſi qn̄ nō amplius ipſis inuenit latinitas nomē. Ci. i Cato. maiore. Nec dubitat agricola q̄uis ſit ſenex: qrēti cui ſerat. r̄ndere diis imortalibus q me nō accipe mō hæc a maioribus uoluerūt ſed ēt poſteris ꝓdeſſe. & Vir. noſtroſq; huius meminiſſe minores. ¶ Ne ſe. qdē: hoc ē nunq̄. ¶ Noſtra ætatis ſæpe lōgū eēt dicere bellorū ciuiliū tpa. ut Syllæ. Marii Ser. Car. Cinc. Ca. Cæ. & Pō. Ca. atq; Scipi. hæc oia Ci. tpibus bella fuerūt. Quæ expoſitio uictoriæ e bello ciuili qd afferat mali meliores: ut mites ſint & bēigni ipotētiores: crudeliores & q nimiū iſolētes ſunt. & q ſibi ipſis atq; ſuis cupiditatibus iperare nō poſſunt. & ipotētia crudelitas dicit & iſolētia. ¶ Tales. aut ferociores. aut ipotētiores Sane aiaduertēdū in his duobus talis & qualis ad oratiōis uenuſtatē ſatis eē alterū ex his ponere. Virg. Quales apes æſtate noua. & Talia iactāti. & talibus illioneus. Iungunt ēt ſed raro. ut Virg. Qualis in Eurothæ ripis talis erat Dido talē ſe læta ferebat. ¶ Multa quare cogant id facere. ¶ Neceſſitate maxime pp illorū iportunitatē. quorū auxiliū uicerūt. ¶ An quaſi diceret nō ꝑter opinionē euenit. Nā tu & ego ita futurū eē iudicabam? q̄. ¶ Crudelis ſiue Cæ. ſiue Pō. uinceret. Igit ex quo uidebas futurā eē uictoriā crudelē. tūc quoque carere patria debuiſſes. ne ea q̄ noles aſpiceres un̄ quō nō caruiſti tūc patria mime nūc carere debes. ¶ Careres carere debueras. qd minime abs te factū cognouimus. ¶ Nō inqes r̄nderes ꝙ nō debuiſſes carere tūc patria. & cām afferres talē. ego. n. tenerē opes & poſſiderē res meas oēs &c. ¶ At erat ait Ci. p cōfutationē obiectiōis a Mar. ¶ At erat tuæ uirtutis. ¶ Pertinebat. ad uirtutē tuā hoc qd ſequit. ¶ In minimis. minime qdē exiſtimare res tuas & magni rep. facere. ¶ Deinde q. argumēta ab utili & honeſto in mutādo cōſilio ꝓ qualitate tpis. ¶ Cōſilii propoſiti tui carēdæ patriæ. ¶ Et ut inta. r. ꝓ qualitate negocii. ¶ Factū exponit q̄ dixerat repetēdo factū & fortūa. & ſubaudi laudat in utroque. ¶ Neceſſario ut i ſupiore Epi. dixit. ¶ Perſeq. n. e. qd tūc id oñdes. Si Ro. ueneris. & teipſum Cæ. obſequētē ꝓbueris. VBER. ¶ Statū & famā. qa noluiſti uideri humilis, & abiecti ai ſupplicādo uictori. i. nec te ipſum interficere ſicut Ca. ſed tuū cōſiliū fuit mediū. ſicut ſupra. ¶ Nūc uero. qa dixit adhuc factū tuū ꝓbat &c. imo dicit nūc nō ꝓbabit factū tuū. qa ē alia rō tpm & rerū. & hoc ē ꝙ dicit. ¶ Nūc hoc tpe. ¶ Eam patriam. ¶ Minus diligere. minus amare. & carā habere. ¶ Quod deformior eſt. i. quia eſt priuata multis ſuis dignitatibus. Eſt autem tranſlatio ſumpta a muliere. q. d. quēadmodū mulier utputa mater tua. quæ tibi fuerit chara etiā ſi facta ſit deformior. nō debet minus dilig: ita etiam reſp. amiſſis multis ornamētis ſuis nō debet tibi minus eſſe chara. ¶ Sed miſe. ſubaudi debes. ¶ Nec pri. ſ. debes. i. quū ſit orbata. & priuata tot uiris claris. q perierūt in his bellis ciuilibus nō debes eā priuare ēt aſpectu tuo. ut non magis poſſit uidere te uiuū. q̄ alios q mortui ſunt. ¶ Deniq;. arguit a decoro ſeruando i mutationem ꝓpoſiti. re & tpe ſuadente & eſt ſenſus ſicut hucuſq; fuit magni ai nollens ſupplicare Cæ. uide nunc ne attribuat tibi ptinatiæ & obſtinationi ſpernere id qd Cæ. liberalitate ſua tibi libēter cōcedit ſine ꝑcibus tuis. ¶ Nō eſſe ſupplicē quod hucuſque facere noluiſti. ¶ Victori. cæ. ¶ Vide. cōſidera diligēter. ¶ Supbi elati & inflati. nō aūt reuera fortis. & magni. ¶ Aſpnari. reſpue

Maiores
Minores
VBER.
Supbus

ne ſuperbi:ſit aſpernari eiuſdem liberalitaté: & ſi ſapiétis
eſt carere patria duri non deſiderare. Et ſi republi. nō poſ
ſis frui. ſtultum eſt nolle priuata. Caput illud eſt: ut ſi iſta
uita tibi commodior eſſe uideatur cogitandum tamen ſit
ne tutior non ſit. Magna gladiorum eſt licentia: ſed in ex-
ternis locis & minor ad facinus uerecundia. Mihi ſalus
tua tantæ curæ eſt: ut Marcello fratri tuo aut par aut cer-
te proximus ſim. Tuum eſt conſulere temporibus & ico
lumitati & uitæ fortunis tuis. Vale.

M.T.C.M.Marcello.S.D.

ET ſi nihil noui quod ad te ſcriberem: magiſque
litteras tuas iam expectare incipiebã: uel te po
tius ipſum: tamẽ quũ Theophilus ꝓficiſceret:
non potui ei nihil litterarũ dare. Cura igitur ut q̃primum
uenias: uenies.n. mihi crede expectatus: neq; ſolũ nobis.
i. tuis: ſed prorſus omnibus. Venit enim mihi ĩ mẽtẽ ſub
uereri interdum: ne te delectet tarda deceſſio: ꝙ ſi nullũ
haberes ſenſum niſi oculorum prorſus tibi ignoſcerem ſi
quoſdam nolles uidere. Sed quum leuiora non multo
eſſent quæ audirentur: quam quæ uiderentur: ſuſpicarer
autem multum intereſſe rei familiaris tuæ te quamprimũ
uenire: atq; in omnes partes ualere: putaui ea de re te eſſe

re. ¶Liberalitatẽ: humanitatem: quam tibi p̃ſtat in te reſtituendo. ¶Et ſapientis. eſt quaſi alia obiectio. ¶Carere. p.
abeſſe a patria ſua oppreſſa. ¶Duri. q.d. potius ẽ duri & inhumani uiri non deſiderare patriam ſuam: q̃ ſapiẽtis abeſ
ſe. ¶Et ſi rep. qa poſſet dicere Mar. cur debeo eſſe in patria: quũ nõ poſſim frui rep. quæ ẽ in p̃tate unꝰ ſolius. Reſpõ
det Ci. ꝙ ſi non poſſit frui rep. ſtultũ eſt nolle ſaltẽ frui re ſua priuata. ¶Caput: ſũma ipſa & potiſſima rõ: terret autem
ipſum Mar. periculo uitæ. ¶Iſta uita: cõmorandi in externis & peregrinis locis. ¶Comodior: quietior: qa noui multa
quæ nolis uidere. ¶Ne tutior. i. an ſit tutior & magis ſine periculo: q̃ eſſe ro. ¶Licentia: impunitas gladiorum: interfi
ciendi hoĩes. ¶Minor uere. minor reſpectus
q̃ ro. ¶Mihi: hoc dicit ci. uideo pericula tibi
eſſe maius parata in externis locis: q̃ ro. tan-
tam autẽ curam habeo ſalutis tuæ ut nemo
Certe maiorem habeat præter Marcellum fratrem
tuum. ¶Par: equalis: ut ab eo non uincar.
¶Aut proxi. ſecundus ab eo. ¶Certe: ſaltẽ.
¶Conſulere tp̃ibus: hẽre rõnem temporum.
¶Incolumitati ſaluti. ¶Vitæ: dignitati & cõ
ditioni uiuendi. ¶Fortunis: rebus: diuitiis: q̃
diſſipabuntur te abſente.
PHI. PHI. ¶Honeſto ocio: duplex eſt.n. ociũ: ho
Ocium neſtũ quale ſtudiũ litterarũ qđ ociũ litterariũ
litterariũ appellatur: ut Ci. qd dulcius ocio litterario. &
Ocium inhoneſtũ: quale ẽ amatoriũ. Oui. Ocia ſi tol
amatoriũ las: periere cupi: arcus ſignificat.n. ociũ uaca
tionẽ quãdã a labore ſtatũ & dignitatem non
ſupplicãdo Cæc. nec illi bellũ mouẽdo: ſ3 me
diũ tenẽdo cõſiliũ: aut añ dictũ eſt deformior
ſine libertate. ¶Orbatã: tanq̃ matrẽ dixit pa
triam eſſe orbatã filiis. & illos ĩtelligit q ĩ bel
lo ciuili ceciderũt. Metaphora a fœmina. De
niq3: aliud argumentũ a decoro ſumptum in
mutando ꝓpoſito ꝓ cõditione temporũ & re
rũ. Cæſare pollicẽte clæmentiã. ¶Liberalita
tẽ: qua te cõplecti uult: multis in locis de libe
ralitate Cæ. agit. ¶Sapiẽtis eſt ca. pa. exuleq3
eẽ a patria tyrãnis oppræſſa: pſeuerat.n. i cõ
futando obiectiones Mar. & eſt color q dicit
ſnia. ¶Duri ĩhumani. & eſt ſenſus uide ne po
tius ſit duri hoĩs nõ deſiderare in patria uiue
Frui re: q̃ alibi eſſe. Sapientis ca. pa. hoc eſt abeſſe
patria. ¶Et ſi rep. alia confutatio Dicere.n.
Mar. potuiſſet cur nõ debeo carere patria cũ
repu. frui nõ liceat. Cui rñdet Tullius: ſtultũ
eẽ nolle ſaltẽ priuata re frui cũ repu. frui nõ poſſit: p̃ſtantius eſt.n. aliqd hẽre q̃ nihil. ¶Frui fructũ & uoluptatẽ repu.
cape oblectãdo teipm in ea. Nã his frui dicimꝰ: ex qbus fructum & delectationem accipimus. ¶Nõ ab re Mar. uicto
rẽ Cæſarẽ timebat. Is eni cõſul erat: qñ Cæ. e gallia deuicta rediẽs alterum ſibi cõſulatũ decernere poſtulauit. & a Mar.
in primis cõtradictũ eſt aſſentiente Põpe. Inde decretũ eſt a ſenatu. ut in urbẽ Cæſar niſi dimiſſo exercitu nõ ueniret. &
ex marcelli cõſilio & auctoritate Põpe. cũ imperio miſſus Luceriã: ubi tũc legiones erant. Cæſar tũc Rauennã ſe contu
Caput lit. ¶Caput: quaſi qd potiſſimũ rõnis tuæ. Trãſlatio eſt. caput.n. principale mẽbrũ eſt oium animãtiũ uñ totũ hoiem ab
Capitulũ eo dicimus & ut capitulũ lepidiſſimũ & lepidũ caput dictũ ſane ut ait Varro: qđ inde ſenſus initiũ capiãt. & id totum
ſubiacet arieti de quo. M. Mãlius. aries caput eſt añ oia princeps ſortitus. ¶Vita: pegrinatio. ¶Cõmodior: rõ uidendo
q̃ uidere noles pterrere.n. his uult Marcellũ ut redeat. ¶Gladiatorũ: nũc craſſatores & p̃dones itelligit. ¶Tãtæ curæ
eſt: peruenuſte uerbũ ſubſtãtiuũ datiuo iungimus quotienſcunq3 qd honeſtum: qd utile & uoluptuoſum: & dulce ſigni
ficare uolumus aut contrariũ ut magnæ mihi uoluptati fuerunt litteræ tuæ. & dolore mihi eſt caſus tuus.
VBER. ET ſi. Eiuſdem eſt argumenti & ſniæ hæc epiſtola: cuius eſt ſuperior: mutatis tantũ qbuſdam uerbis hortaĩ.n.
Expecta Mar. ut quamprimum in patriam redire uelit: expectatus multum a ſuis. ¶Nihil noui: præterq̃ quæ a me aliis
tus litteris intellixiſti. ¶Magis: potius q̃ tu expectares meas. ¶Vel potius: correctio. ¶Te. p. non litteras ipſum
habet emphaſim. q.d. te præſentem. nam aut eſt iam litteras tuas: aut alium pro te.
VBER. ¶Nõ potui nihil dare. i. aliqd dedi. nõ potui facere quin aliqd darẽ. ¶Cura. da operã. cogita. ¶Expectatus
i. deſi deratus. Virg. ¶Expectate uenis. ¶Oibus his etiã. q nulla neceſſitudine tecũ coniuncti ſunt. ¶Venit in mentem
ſubue. i. interdũ aliquantulũ uereor. ¶Tarda diſceſſio. ſerus diſceſſus ab iſtis locis. ubi nunc es. ¶Quod eadẽ rõ qua
uſus eſt in p̃cedenti ep̃la quũ dixit. Nõ eſt porro tuũ. uno oculorũ ſenſu moueri &c. & eſt ſenſus. ſi haberes tantũ ſenſum
oculorũ & nõ ẽt auriũ putarẽ tibi parcẽdũ ſi nolles uenire Ro. ne uideres multa q̃ nolles. ſed quũ neceſſe ſit te eadẽ au
dire. & utile ſit te eſſe in patria putaui te admonẽdum. ¶Ignoſcerem indulgerem parcerem. ¶Quoſdam Cæſa. & reli

quos qui cum contra rempu.ſecuti ſunt.Non multo leuiora:non multo minus acerba.¶Suſpicarer.i.exiſtimarem. & ſubaudi quum ſuſpicarer.¶Intereſſe:utile eſſe : pertinere ad rem tuam familiarem:quam præſens poteris conſeruare. ¶Quamprimum ue.i.ut ſubito uenias.¶Atq; ua.ſubaudi quū ſuſpicarer.¶Valere in omnes partes.i.ualere ad omnia ut uenires.¶Admonendum:meis litteris exhortandum.& dandum tibi conſilium.¶Quando.i.quoniam. ¶Reliqua:quæ non ſcripſi.¶Pro tua prudentia.i.ſecundum tuam prudentiam:ut es ualde prudens. ¶Ad quod tempus :an cito:an ſero ſis uenturus.

Intereſſe

Quando

admonendū ſed quādo ꝙ mihi placeret oſtendi reliq̄ tu ꝓ tua prudentia cōſiderabis.Me tamē ueli ꝙ ad tp̄s te expectemus:certiorem facias. Vale.

M.Marcellus.S.D.Ci.

PLurimū ualuiſſe apud me tuam ſemper auctoritatem:cum in omni re:tum in hoc maxime negocio potes exiſtimare. Cum mihi conſul Marcellus frater amantiſſimus mei non ſolum conſilium daret:ſed precib⁹ quoq; me obſecraret nō pri⁹ mihi pſuadere potuit:q̄ tuis effectū ē lr̄is:ut uterer ur̄o potiſſimū cōſilio.Res quēadmodū ſit acta:nr̄æ litteræ mihi declarāt gratulatio tua & ſi eſt mihi probatiſſima:quod ab optimo ſit animo : tamen hoc mihi multo iucundius eſt & gratius : quod in ſumma paucitate amicorū propinquorum ac ne

PHI.

cEt ſi nihil.Marcellū iā mutaſſe ſniam ci. cognoſcebat.& eſſe iā pſuaſuz romam uenire: quapp his cū hortat̄ q̄ primū ueniat:quū adhuc Ci.aliq̄tulū uereret ne eū delectaret tarda:deceſſio. Poſtremo cū rogat quo tp̄e ipſum expectent det operā litteris ſuis intelligat.¶Vel te potius. ¶Teipſum:cū pōdere ſuo ꝓnomē. ¶Expectat⁹ deſideratus ut expectate uenis ait Marro. ¶Oibus uel ipſis q tibi nulla amicitia iuncti ſunt.¶Subuereri aliq̄tulū timere.Sub.n.compoſitiue qd clanculum, aut diminutiuū ſignificat Vir.Olim ſubridens.& ci.pudor pene ſubruſticus alias ſub iterdū ꝓ ī ponit̄.Vir.Ipſe ſub ingēti luſtrat dū ſingula tēplo.Aliqn̄ an̄ uel p uel circa Vir.ſub noctem cura recurſat.& poſteſq; ſub ipſos nituni gradibus . & in Geor. Sub lucē exportant calathis.hoc ē ante lucē. ¶Nec te delectet.alterā exigit cōſtructionē delecto alterā oblecto aliam delector. Sic.n. his utimur.Delectarūt me mirū imodū litteræ tuæ.& oblecto me arte dicēdi.& oblecto me litteris tuis.& ego plurimum te ipſe delector.

Subuereri

Delecto
Oblecto
delector
Ignoſcere
Indulgere

¶Tarda corporis eſt.alias animi & intellectus.ut hui tardus es.¶Ignoſcerem.ueniam darem parcerem. Caue dicas indulgere pro ignoſcere.nam maximā habent inter ſe diſtantiam cum indulgere ſit dare operam alicui rei peragendæ. ¶Incumbere uigilare ſtudere uel in primis concedere rē aliquam rem mollem & effœminatam.& quandam quaſi clæmentiam monſtrare.q̄ parentes in liberos ſuos plurimum errare uidentur nimiū illis indulgentes & delicate tribuentes. & eandem dicit rationem q̄ ſuperius dixit de uiſu & auditu. ¶Quoſdam.ut Cæ.& ſuos.¶Suſpicarer opinarer. & itel lige iterum cum.¶Valere.ſupple cum ſuſpicarer & exiſtimarē.¶In oēs ptes.in oia ad te ptinentia. ¶Admonendū ad hortādū.¶Reliqua q̄ forte ſcribēda erant.¶Pro tua pru.ſecundū tuā prudentiā.¶Nā pro loco.in an̄ & ſecūdū aptiſſime collocamus.ut pro templo,an̄ templū,pro curia ante curiam . Saluſtius Quod ni maturaſſet pro curia ſignum ſociis dare.¶Pro uiribus.ſecundum uires. Virg. Summis incurrant uiribus arcus pro ſe quiſq; uiri.pro roſtris pro tribūali in roſtris fungitur interdum interiectionis officio cum ut pro Iuppiter proh deum atque hominum fidem.¶Conſiderabis conſideramus futura.cogitamus pn̄tia.ſed iſta confunduntur.

Pro uiribus

pLurimū.Multis epi.& his quas ſupra uidimus.& aliis q̄ nō repiunt̄ ci.hortat⁹ fuerat Mar.ut in patriam reuerteret̄ neq; liberalitatē cæ.aſpernaret̄.Deinde gratulatus ēt ei fuerat.ꝙ ſenatus un uerſus.& bōi uiri uno cōſenſu ſupplicaſſent Cæ.ꝓ reſtōne eius.Itaq; rn̄dens Mar.dicit ſe & ſp & hoc potiſſimū tp̄e tanti feciſſe auctoritatem Ci.ꝙ citius eſt flexus.& pſuaſus eius litteris.ut mutaret ꝓpoſitū.& Ro.ueniret quā & conſiliis & p̄cibus.C.M.fratris.q aſſidue obſecrabat eū.ut nollet ppetuo abeſſe.ſed uteret̄ cōſilio amicorū ſuadentiū ut rediret. Deinde oſtendit ſe hūiſſe gratam gratulationem Ci.qa ex aio factā intelligebat.gratius tn̄ ſibi fuiſſe.ꝙ inter paucos amicos q ei fauerent cognouit ci.ſibi amiciſſimū.ob quā cām oſtendit ſe potius redire ro.ut poſſit eſſe cum ci.& cæteris talibus amicis q̄ pp aliquid aliud.¶Plu.ua.habuiſſe maximum pondus.& multum potuiſſe.

VBER.

pLurimā ualuiſſe.Quantā uim quem ēt effectū hūerint apud Marcellum ci.epi.his marcelli litteris facile cognoſci pōt.eius cōſilio pſuaſus romā ſe uēturū pollicet̄.& ibi malle uiuere . ubi clariſſimorū uirorum conſuetudine uti poſſet.& maxīe ci,quē ſibi amiciſſimū eē cognouerat.& ꝙ nec marcell⁹ frater.nec multi alii ex amicis illi pſuadere potuerāt.pſuaſerat ci.oñdit ēt q̄ ſibi grata fuerit gratulatō ipſi⁹ ꝙ.S.P.Q.R.Cæ.ſuſpicatū acceſſerat ut marcellus reſtitueretur in patriam.¶Valuiſſe habuiſſe pondus uel potuiſſe habet hoc uerbum in oratiōe multum uenuſtatis uel in primis ſi cum ablatiuo iungamus huius modo.M.Ciceronem plurimum eloquentia ualuiſſe nemo eſt qui neſciat.Sine ablatiuo ſic ualet.id q̄dem apud me multum ſicuti debet hoīum amiciſſimorum diligens cōmēdatio.Exigit ēt poſt ſe accuſatiuū.ſed qn̄ refert̄ ad p̄ciū in his utimur genitiuo tanti & q̄ti in reliqs actio ut q̄ti uidelicet & tanti uidelicet annona aureos.xx.ualet annona.¶Auctoritatē dignitatē & exiſtimationē tuā.¶Quū.i.&.¶In oī re. ſubaudi alia.¶Tū maxime.i.& p̄cipue.¶In hoc negocio.in hac cauſa mei reditus.¶Amantiſſimus mei.qui me ualde amat. VBER.¶Obſecraret p̄cib⁹.adiuuaret etiā præcādo.qđ plus ē q̄ dare cōſiliū.¶Perſuadere.i.aīum iducere.¶Quam effectū.quē eſt pſuaſum.¶Vterer ueſtro cōſilio facerē ſicut uos cōſulebatis mihi.¶Potiſſimū p̄cipue potius q̄ cōſilio aliorū qui fortaſſe cōſulebāt ei:ut abeſſet.¶Res acta.i.impetrata reſtitutio mea.qa Cic.ad eū ſcripſerat.ſicut ēt ſupra ad Seruiū ſulpitiū.Gratulatio.quod Cæſa.oñderit non me parui facere:& ꝙ ſenatus pro me ſupplicauerit.¶Optimo

PHI.
Valere

VBER.
Perſuadere

Neceſſarii

aīo.i.cum beniuolentia ſine ſimulatione.¶In ſumma paucitate.i.in ualde paucis amicis. Erant autem pauci reſpectu eorum qui debuerant ei fauere.neq3 tñ fauebant.¶Neceſſariorum:neceſſarii auctore Feſto dicuntur cognati aut affines:in quos neceſſaria officia conferuntur.¶Cupidiſſimum:amantiſſimum.¶Præſtitiſſe:oſtendiſſe.¶Singularem:pcipuam plusq̃ omnes alii.¶Reliq̃:cætera pter te & alios paucos:qui mihi fauerunt:reliqua igitur.i.fortunæ meæ & dignitates & ſimilia.¶Eiuſmodi.i.talia & talis conditionis.¶Quibus.ſ.reliquis.¶Carebā æquo aio.i.carebam ſine ſollicitudine:ſine dolore.¶Tpa:conditiones temporū.¶Hæc.i.talia ita miſera & mala.¶Hoc:hāc rē.ſ.q̃ ſequitur. ¶Statuo:iudico:eſt aūt ordo:hoc ſtatuo eſſe eiuſmodi ut quisq̃ neq3 in ſecūda fortuna poſſit uiuere ſine beniuolētia taliū uirorū & amicorꝝ.ſ.qualis tu es.¶Gratulor mihi:gaudeo mihi.¶In hoc:in hac re q̄ talē hēa3 amicū. ¶Præſtabo:oſtendam.¶Re:effectu:nō uerbis.¶Officium beneficium.

PHI.

PHI. ¶Hoc negocio:mei reditus.¶Conſiliū:quo intelligerē redeundū eē mihi romam. ¶Sed pcibus: ut hoc te unius ſollicitudinis uni⁹ ēt multæ lachrymæ.R.Marcelli fratris optimi depcant.¶Obſecrare pcibus : maiorem ui hēt q̃ dare cōſiliū.¶Potiſſimū: nolim dicas potiſſime:id.n. nunq̃ legi niſi apud priſcianū q dicit.a poti⁹ naſci potiſſime.¶Res acta:reſtō mea īpetrata:ut a Ciceronis epla acceperat.¶Gratulatō:qđ p eo ſupplicauerat Senatus:q ei pepercerat cæſar : ac eēt Romā rediturus.¶Optimo aīo:nō ſimulata mēte.¶Paucitate amicorū:pauci.n.erāt quum multi eſſe debuiſſent:q ei fauerent pp pītatiā eius.¶Cupidiſſimum:amātiſſimum.¶Præſtitiſſe:demōſtraſſe.numeroſe ſignificationis uerbū.Nā eſt dare:cōcedere:exhibere:cū quibus accuſatiuū iungimus: ut ſi meam fidē pſtiteris:qđ cōfido te eſſe facturū:interdū antecellere.& tūc ultra datiuū ablatiuū damus.ut Cice.cæteris omnibus pſtabat ingenio & doctrina.Aliquando melius eſſet.Vir.Sed motos pſtat componere fluctus. Qui quod pſtare iureconſulti uolūt eſſe cauere ne quid dāni fiat alicui.Cicero de officiis.Emptorem indemnem damno pſtari oportere.¶Reliqua:rem fortunæ q̃ dignitatis.& huiuſmodi.¶Acquo animo:ſine moleſtia multis id modis dicere poſſumus:moderate facile:modice:modeſte:fortiter:quod quaſi uulgo dicitur patienter.Et a contrario ſenſu hoc modo.Iniquo animo ægre:grauiter:moleſte:peracerbe:immodice.¶Tempora:nouitates.¶Hæc.tam miſera hoc quod ſequit: & eſt ordo:hoc ſtatuo eſſe eiuſmodi eius conditionis ſtatus.¶Talium uirorum:qualis tu es.¶Gratulor: gaudio amicio.¶Hæc mala.¶In ho..q talem amicum habeam.¶Re effectu.Cicero in paradoxis.Cum te ac factis longe aliter iudicaſſent.¶Præſtabo:efficiam.demonſtrabo.

præſtare

Acquo animo

ceſſariorū:qui uere meæ ſaluti fauerent te cupidiſſimum mei : ſingularemque mihi beniuolentiam præſtitiſſe cognoui. Reliqua ſunt eiuſmodi: quibus ego quoniam hæc erant tēpora:facile & æquo animo carebam:hoc mihi uero eiuſmodi eſſe ſtatuo:ut ſine talium uirorum & amicorum beniuolentia neq; in aduerſa neq; in ſecunda fortūa quiſq̃ uiuere poſſit. Itaq; in hoc ego mihi gratulor :tu uero ut intelligas homini amiciſſimo te tribuiſſe officium: re tibi preſtabo. Vale. Seruius Sul. C.S.D.

Etſi ſcio non iucundiſſimum me nuncium uobis allaturum:tamen quoniā caſus & natura i hōis dominatᷣ uiſū ē faciēdū q̄uo res ſe hēt: uos certiores facere. Ad.x.calen.Iunii:quū ad Epidauro

VBER.

Etſi.M.Marcellus multis litteris cice.pſuaſus eādē decreuerat Ro.ueni e:quū Cæ. liberaliter ei cōceſſiſſet ut id facere poſſet:uerū anteq̃ diſceſſiſſet ex græcia:quum non longe ab athenis eſſet a.P.Magio Chilone ei⁹ iamiliare pugione interemptus eſt.Itaq3 quum Seruius qui pērat Achaiæ:intelligeret quantum Cice. dilexiſſet Marce.hac epiſtola nunciat ei grauiſſimum caſum mortis ipſius Mar.& ſimul oſtendit quanta cura & officio primū curauerit ei ſubueniri adductis medicis.Deinde poſtq̃ eſt mortuus ut honorifice ſepeliretur.¶Et ſi:principium eſt accommodatum rebus triſtibus nunciandis.¶Non iucundiſſimum:a contrario:ideſt triſtiſſimum & plenum doloris.

Etſi

PHI.

Etſi ſcio.Vide quemadmodum omnibus telis fortunæ ppoſita ſit uita noſtra.Inimicus.n.marcello pepercerat inuentus eſt amicus.P.magis chilo qui eum occideret.Nunciat igiť ciceroni.Sulpitius.q tunc in Achaia magiſtratum gerebat non ſine magno dolore Marcellum Ciceronis amicum occiſum eſſe.Mortis etiam genus oſtendit & officia q̃ in eū ita affectū cōtulit.Poſtremo q̄bus eū ſepulture & exequiarum honoribus honeſtauerit.¶Nūciū nūci⁹ maſculio gňe & nūciatū & eū q rē nūciat ſignificat.¶Vir.i.æne.& nūci⁹ ibis pellide gēitori.idē i ſexto. Infoelix dido uerus mihi nuncius ergo uenerat.In neutro uero genere rē nūciatā tantū ſignificat.¶Caſus.euentus p accedens.q ut oňdit Ariſt.li.ii.phyſi.ca.viii.ſic differt a fortuna.quia caſus habet eſſe tam in agentibus per intellectum q̃ in nō agētibus per intellectum.& in pluribus eſt q̃ fortuna.ut ſi lapis cadens de tecto frangat caput tranſeuntis. & ſi quiſpiam ab aliquo interficiatur.a quo pp familiaritatem nullum periculum timeret.ſicut.M.Mar.a Chilone. Fortuna uero hēt eſſe in agentibus per intellectum tantum.ut ſi fodiens ſepulchrum inueniat theſauros.¶Et natura dominatur. quia a iure nature omnia orta occidunt.ut inqt Salu. ¶Dominatur imperat.quia & caſui & nature ſubiecti ſumus.In bonis dominor iungitur cum ablatiuo cum ppoſitione.ut hic.& apud Virgi.æneı.ſecundo. Incenſa Danai dominantur in urbe.iungitur datiuo.Virg.Et uictis dominabitur argis.Iungitur etiam accuſatiuo cum ppoſitione in Oui.i.meta. Et q dominari in cætera poſſet.Natus homo & Ci.in Catone maiore.Felix ſenectus ſi uſque ad ultimum ſpiritum dominatur in ſuos.Viſum eſt faciendum facere modus eſt dicendi quo frequenter etiam Cice. utitur:uiſum eſt faciendum ut te admonerem.pro putaui te admonendum. ¶Ad decimum. incipit narrare. ¶Epidauro.epidaurus ut ſcribit ſolinus. urbs eſt achaiæ Aeſculapii ſacello celebris.cui cubantes egritudinem remedia capeſſunt monitis ſomniorum.Inde Aeſculapius epidaurus dicitur. Ouidius in primo de ponto.Afferat ipſe licet ſacras epidaurus herbas. Sanabit nulla uulnera cordis ope.Epidaurus autem urbs in epiro eſt Dyrrachium appellata. ¶Piræus.portus athenienſium. ut oſtēdit

Nuncius Nunciuʒ Caſus Fortuna Dñari

Aeſculapius

Strabo li.ix.cui urbis coniungebat muro protracto ex oppido in modum duorum crurum.¶Non nunc ſed antea:ſuū
ſimul geſſimus conſulatum.¶Ibi:in piræo.¶Poſtero die.ſequenti die.¶Digreſſus eſſem.Vir. Hos ego digrediens la
chrymis affabar obortis.Iuue.Quātis digreſſu ueteris confuſus amici.¶Eo conſilio ea mente:ea deliberatione.
¶In boetiam:quæ eſt finitima atticæ. dicta eſt autem boetia a boue a Cadmo inuenta cuius augurio urbem condi- Boetia
dit.Vnde Oui.Mœnia fac condas:boetiaque illa uocato.Diodorus tamen li.v.dicit appellatam fuiſſe a boetio:quem
Neptunus genuit ex Arne filia æoli.

Piræum naui aduect⁹ eſſem:ibi marcellum collegam noſtrum conueni:eumque ibi diem conſumpſi: ut cum eo eſſem poſtero die quum ab eo digreſſus eſſem eo conſilio:ut ab athenis ſupra maias in boetiam irem:reliquāq; iuriſditionem abſoluerē:ille uti aiebat ſupra maias Italiam uerſus nauigaturus erat. Poſtridie diei eius cum ab Athenis proficiſci in animo haberem:circiter horam decimā noctis Poſthūius familiaris meus ad me uenit: &

PHI. ¶Non iucundiſſimum:a contrario ſen PHI.
ſu mœſtiſſimum & attentum facit.¶Caſus &
natura.Tribus enim humana uita ut inquit
honoratus continetur.Natura cui ultra centū
&.xx.ſolſtitiales annos conceſſum non eſt: fa
to cui nonaginta anni hoc eſt Saturni tres cur
ſus exitum creant:niſi forte aliarum ſtellarum
benignitas tertium eius ſuperet curſum:fortu
na hoc eſt caſu:q ad oia pertinet q̄ extrinſecus
ſunt:ut ad ruinam incendia naufragiū cædes:
uerū caſus differt a fortuna:ut Ariſtotelis uer
ba demonſtrant ſecundo phyſicorum li.tam
enim in agentibus per intellectum uim habet
caſus q̄ in non agentibus per intellectum & i
plures res cadit q̄ fortuna:ut decedēs a tecto
tegula p̄tereuntem occidit:& Chilo a quo nihil mali ſuſpicatur.Marcellus eū occidit:fortuna uero dumtaxat uim ha
bet in agentibus per intellectum.ut aranti agricolæ argenti lamia ſe offert:& bene caſum & naturam dixit in bonis do
minari:oia enim inter iſta claudenda ſunt adeo qđ oia:aut ſecundam naturam fiant:neceſſe ſit: ut nunc uiolentiam &
inopinatam mortem Marcelli caſu contigiſſe putemus.Verum ut ait Gellius quum apud Ci.legiſſet primo philippica
rum:ut ſi quid mihi humanitus accidiſſet.Multa aūt impendere uidentur p̄ter naturam & p̄ter factum.¶Conſideran
dum eqdem puto:atq; id mxime requirendum qua rōne dixerit:accidere multa humanitus poſſe p̄ter fatum.Cū ſit
rō & ordo & inſeparabilis quedam neceſſitas fati.Item Virg.æne.iiii.de Phœniſſa.Nā quia nec fato merita nec mor
te peribat.tanq̄ in faciendi finem uitæ q̄ uiolenta ſunt non uideantur e fato euenire. Sed in hoc quid ſentimus in libro
Tuſ.explicauimus.Sed poſſet quis querere:qđ ſi natura q̄ triptito conſideratur in hoie:ai corporis:& extrinſecus inqt
Ci.naturam ipſam diffinire difficile eſt.Sed q̄ rō ſit cur naturæ diffinitio difficilis ſit Victorinus docet hoc modo.Apud
ſapientes contentio eſt Quid prius ſit deus:an natura.Si natura prior eſt:ergo deus natus eſt:atqui deum naſci non po
nunt.Rurſus ſi deus prior eſt nata eſt natura.Quod ſi naſci potuit:natura incipit non eſſe natura. Idque nature diffici
lis eſt diffinitio.ſed quum dixerit eſſe difficile:non tamen negauit diffinire non poſſe.Itaque quidam philoſophi ſic dif
finiendam putauerunt.Natura eſt ignis artifex quadam uia uadens in res ſenſibiles procreandas.Plato autem ſic diffi
niuit. hoc natura eſt dei uoluntas.¶Viſum eſt faciendum uos facere certiores: hoc eſt putaui ut Epidaurus
uobis ſignificarem:dicendi modus hmōi eſt apud doctos uiros.¶Iunias.Narratio eſt & animaduerte qđ plus deco-
ris habebit oratio ſi pro menſium genitiuus poſſeſſiua corūdem menſium ponemus.ut ſi calendas iunias dicemus non
Iunii Auguſtas non auguſti.¶Epidauro:in achaia:ut ait Plynius:eſt ciuitas: de qua etiam Strabo ſic ait Epidaurus
autem antea Epitaurus uocabatur:ea cares Ariſtotele teſte occupauerunt.& non alibi parum inſignis eſt ciuitas p̄ſer
tim ex Aeſculapii claritate nobilitateque:quem uaria morborum genera curaſſe ſomniati ſunt homines.erat uero tem
plum ægrotantium multitudinem uſquequaque refertum pendentibuſque tabellis:in quibus ſanati languores erant in
ſcripti.Sita quidem urbs eſt in ipſo Saronici ſinus receſſu intimo.epidaurus non urbs eſt epiri q̄ & Dirrachium dicunt.
¶Collegam:fuit enim eius collega olim in conſulatu.At tunc non erat.¶Ab athenis in boetiam irem.Nulla te regu-
la grammaticorum impediat: quin nominibus locorum propriis addas p̄poſitionem uel non addas quocunque ſpe-
ctantibus:indifferenter enim omnes docti uiri ſunt uſi.ut ab athenis & athenis uenio ad romam:& Romam uado.Sic
ſulpitius quum ab ægina Megaram uerſus nauigarem:his exemplis plenus eſt Liuius. Athenæ uero ut inquit Stra-
bo a poſſidone ſiue neptuno.& athena.ideſt minerua appellatione deorum ſortitæ ſunt. Regio in qua ſit attica nomi- Athenæ
natur.de qua cecrops primum multitudinem in ciuitates.xii. habitandas digeſſit. Theſeus uero poſtea.xii.illas in
hanc unam congregaſſe ciuitatem memoratur Boetiæ coniuncta eſt attica a qua illam montanæ atticæ plagam diſ Boetia
iungit a boue appellata.q̄ ibi cadmus agenoris filius reperiens uiolauit.Diodorus uero ſiculus a boæte neptuni filio.
ex arne æoli filia dixit appellatam eſſe boætiam.¶Abſoluerem perficerem.Reliquam iuriſditionem.ideſt reliquum qꝛ
reſtat de adminiſtratione etiam in boetia.nam Seruius habebat iuriſditionem non ſolum in achaia.ſed etiam in regio
nibus finitimis.¶Supra maias.alii intelligunt ſupra maias.ut ſubaudiamus dies.ſed dies in plurali conſtat maſculini
tantum eſſe generis.non autem fœminini. præterea non eſt mos doctorum ponere adiectiuum ſine ſubſtantiuo ego
huic ſententiæ minime aſſentior.Alii dicunt eſſe locum qꝛ & ſi adhuc apud neminem idoneum me legere memini.tamē
magis probo.

VBER.¶Poſtridie diei eius.ut ſupra notauim⁹ alio loco diei.abiectio eſt ut ubiq; locoꝝ.nā & poſtridie & ubiq; per VBER.
ſe plana ſunt.¶Proficiſci.diſcedere.¶Circiter.pro iuxta ponit.qñ περι ſignificat.ad tp̄s tñ ſolet pertinere. & ut circi Poſtridie
ter calendas.interdū ad locū.ut Caſſius Emina.lapidē fuiſſe quadratū circiter in media arce iunctū calendis frequētius Vbique
tū numeꝝ.ut Papia diſtat Mediolano circiter uiginti milia.Circiter ergo pro circa.¶Decimā ho.quia nona hora cœ- Circiter
nabat.Marti. Incipit extructos frangere nona toros.Iuue.carpit Mariū priſcum qꝛ ante nonam horā cœnaret Exul ab Chilões
octaua marius bibit.dies autem incipiebat apud romanos a media nocte ut digeſtis de feriis lege more Ro.¶Chilo

ne:cognomentum labris: nam ut inquit Seruius in arte Cilones ſine aſpiratione dicuntur:quorum capita longa & compreſſa ſunt Chilones autem cum aſpiratione ex græco a labris improbioribus : quæ illi uocant χειλη unde & piſces improbius labrati Chilones dicuntur.¶Pugione:pugio genus eſt teli:a pugno dictus:quo facile apprehenditur.¶Secundum.i.iuxta.Virg. li.iiii.georgi.Paſcuntur uero ſiluas & plena ſecundum flumina . ¶Sperare tamen ſubaudi dixit: uel nunciauit ſe ſperare.i.ſpē habere.¶Eum Marcellum.¶Seipſum:propria manu. ¶Se miſſum:ſubaudi dixit.C.poſthumus.¶Cogerem.in unum colligerē. congregarem.Vir.in buc.Tityre coge pecus. ¶Eueſtigio.ſtatim.¶Prima luce:prima parte lucis:hoc eſt circa ipſam lucē.

Pugio
Secūdū
Cogere
Eueſti gio
Codicilli

mihi nunciauit .M. Marcellum collegam noſtrum poſt cœnæ tempus a.P.Magio Chilone familiari eius pugione percuſſum eſſe:& duo uulnera accepiſſe: unum in ſtomacho alterum in capite ſecundum aurem:ſperare tamē eum uiuere poſſe.Magium ſeipſum interfeciſſe:poſtea ſe a Marcello ad me miſſum eſſe qui hæc nūciaret: & rogaret ut medicos cogerem:coegi:& eueſtigio eo ſum profectus prima luce:quum non longe a Piræo abeſſem puer Acydini obuiam mihi uenit cum codicillis:in quibus erat ſcriptum : pauloante lucem . Marcellum diem ſuum obiiſſe.Ita uir clariſſimus ab homine deterrimo acerbiſſima morte eſt affectus:& cui inimici propter dignitatē pepcerāt:inuētus ē amic⁹ q ei mortē afferret. Ego tamē ad tabernaculū eius perrexi :inueni duos libertos & pauculos ſeruos : reliquos aiebant profugiſſe metu perterritos:quod dominus eorū ante tabernaculum īterfectus eēt. Coact⁹ ſū ī eadē illa lectica : qua ipe delatus erā me

elegantér.n.dicitur prima nocte : uel multa nocte:& prima luce & multa luce uel ad multam noctem:& ad multam lucē ueni ad te.¶Puer ſeruius.¶Acydini:nomen proprium . ¶Codicillis:tabellis:litteris:codex.n.diminutiuum facit codicillus.¶Paulo ante lucem: paulo ante diem.quum ego prima luce ad eū irem.¶Ita q.d.ita crudeliter & miſerabiliter:eſt.n.miſerantis.¶Vir clariſſi.M.Marcellus.

PHI.
Iuriſdi ctio

PHI.¶Iuriſdictionem adminiſtrationem:hāc n.non modo in achaia ſed in regionibus uicinis habebat.Seruius ſupræma æſtate Italiam uerſus nauigaturus erat hoc eſt in fine æſtatis: & circa principium autūni:quattuor.n.anni tēpora tripliciter diuiduntur in nouum adultum: & præceps ſiue ſupremum:& nouam æſtatem dicimus initium æſtatis adultam æſtatem æſtatis medium appellamus:& ſupremam ſiue præcipitem æſtatem nuncupamus finem æſtatis:& ſic de ſingulis temporibus ut uer.nouum adultum & præceps.¶Poſtridie: poſtera die cras. errāt q poſtridie dīt poſt tres dies. adiunxit ēt Sulpitius diei eius :& ſic ē legendum poſtridie diei eius:nec maioris aut alterius ſignificatiōis eſt q̄ poſtridie:ut cum dicimus ubique gentiū ubique locorum non aliud ſignificamus quam ubique.¶Decimam horam:hora noua dabatur cœnæ:hinc ait Valerius Martia.Incipit extructos frangere nona toros.hic Marius priſcus apud Iuu.datur uitio ꝙ ante horam nonam cœnaret:ut exul ab octaua Marius bibit.¶Chilone.P.Magius cognomine chilo a labris groſſioribus appellatus eſt: qui marcellum occidit. n.apud græcos labrum ſignificat.hinc aſpiratur prima:ſed cum.c.tenui Cilo illum ſignificat qui oblongum & compreſſum caput habet.ut genuenſes habere conſpicimus.¶Circiter:ad numerum in primis refertur poteſt & ad tempus & ad locum referri.Tu ne dicas tantummodo temporis eſſe Priſciani errore ductus . Hoc autem loco & ad tempus:& ad numerum pertinet.¶Pugione percuſſum.genus eſt gladii . Nec dicas : cum pugione percuſſum.Nam quando ſignificat inſtrumentum non apponitur cum:non enim latine diceremus Scribo cum calamo. Vulnero te cum gladio.¶Sed ſcribo calamo.Vulnero te gladio:& hmōi.¶Stomachor:addo notam aſpirationis in fi. ¶Stomachus etiam pro ira & odio ſæpe ponitur.Cice.in Tuſcu. intelliges ea ſtomacho non agere.Hora.manuū.ſtomachūq; tene to:unde ſtomachari eſt pro indignar.:& ira commoueri.Cic.Tuſcu.iiii.An uero uir fortis niſi ſtomachari cœpit:non poteſt fortis eſſe.Inde etiam ſtomachoſus indignatione & ira accenſus . Hora.epiſtolarum primo.Leua ſtomachoſus gabena dicet eques.¶Secundum:& frequentiſſime poſitum pro poſt:apud Liuium.Sic Quintilianus Nam qd unum mihi ſecundum patrem fortuna uidebatur paraſſe præſidium.Id ego ſeparare in illa ſorte non poteram.alias pro iuxta ponitur ut nunc.& Maro.Dulcibus illa quidem illecebris: & plena ſecundum flumina . Aliquando ſignificat pro ut ſecundum te ad Cæſarem ſcripſi.hoc eſt pro uoluntate & ſententia tua.In aliis uero ſignificationibus notum eſt.¶Cogerem:in unum colligerem.ut Virgilius Tityre coge pecus . Cicero Tuſculanarum primo:Cælum hoc in quo nubes imbreſque coguntur.alias ſignificat urgere & non ſtringere.Terentius:Iubeo:cogo:atque impero.¶Cum codicillis: litteris.Prima poſitio eſt codex.Inde codiculus:ex quo naſcitur codicillus:quo in numero ſingulari non utimur licet Iuſtinianus ſit uſus.¶Affectus eſt morte.interfectus eſt.¶Inimici.Cæſariani.¶Pepercerant.dederant uitam.licet fuiſſet eis aduerſarius.¶Dignitatem.nobilitatem & familiæ.& probitatis.¶Amicus,quia ut ſupra dixit.erat eius familiaris & putabatur amicus.¶Tamen.licet ante aduentum meum audiuiſſem eum mortuum.¶Ad tabernaculum.ad hoſpitium eius.ad locum ubi habitabat.nam ut inquit iuriſconſultus digeſtis de uerborum ſignificatione.Tabernæ appellatio declarat omne utile ad habitandum ædificium.dicta ex eo quod taberna tabulis claudebatur.inde tabernacula & contubernales dicti neq; eſt diminutiuum tabernaculum ſicut nec cœnaculum . ¶Perrexi.iui.a uerbo pergo.¶Reliquos.qui cum eo eſſe ſolebant.¶Perterritos.timentes ne & ipſi interficerentur.

Poſtridie
Chilo
Circiter
Pugio
Stomachus
Stomachari
Stomachoſus
Secundū
Cogere
Codicillus
Taberna
Tabernacula
Cōtubernales
VBER.

VBER.¶Coactus ſū.nō ab aliquo ſed a me ipſo.& eſt dicēdi modus ꝓ eo qd dicit.fuit mihi neceſſe.¶Illa lectica. & qa nō habebā aliā q̄ poſſet deferri.Erat aūt lectica cathedra & ſedes quædam.qua ferebant diuites & potētes.di

iſque lecticariis in urbem eum referre: ibiq; pro ea copia: quam Athenis erat: funus eius ſatis amplum faciendum curaui: ab Athenienſibus locum ſepulturæ intra urbem ut darent impetrare non potui: quod religione ſe impediri dicerent: neque tamen id antea cuiquam conceſſerant: qđ proximum fuit uti in quo uellemus gymnaſio eum ſepeliremꝰ nobis pmiſerūt: nos i nobiliſſimo orbis terrarum gymnaſio Achademiæ locū delegimꝰ ibiq; eū cōbuſſimus. Poſteaq; curauimus: ut iidē Athenienſes i eodē loco monumentum ei marmoreum faciēdū locarēt. Itaq; nr̄a

cta quod puluinari & lectulo eſſet ſtrata: græce dicitur hexaphoron: quia ſex ſeruis ferretur. Iuue. Quuȝ iam ſexta ceruice feratur: Hinc atque inde parens ac nuda pene cathedra. Idem. Quum ueniat lectica Mathonis plena ipſo. Idem etiam ſignificat lecto fuiſſet ſtratam. Quum dicit. Qui dedit ergo tribus patruis aconita uehetur penſilibus plumis. i. lectica. Item alibi. Conducit comitem ſellam puluinar: & item. Namque facit ſomnum clauſa lectica feneſtra. ¶ Meis lectis. i. meis ſeruis: qui lecticam ipſam ferebant. ¶ Referre: reportare. ¶ In urbem: Athenas: unde ego ad eum ueneraꝫ. ¶ Pro ea copia: ſecundum eam copiam: quia non fuit tanta quanta fuiſſet romæ. ¶ Funus. pompam & honorem funeralem. ¶ Satis amplum. i. dignum & honorificum. ¶ Impetrare. optinere. ¶ Impediri. prohiberi. ¶ Religione. ſ. ſua. qua prohibebantur qui non fuiſſent ciues intra urbem ſuam ſepeliri. ¶ Neque tamen. ne uideretur hoc fuiſſe magis negatum Marcellum quā aliis. dicit quod antea nemini unq̄ id conceſſerant. ¶ Id. ut intra urbem ſepeliretur. ¶ Permiſerunt. conceſſerunt. ¶ Quod fuit proximum i. quod fuit primum poſt hoc ne ſepeliretur intra urbem. ¶ Vti. pro ut. ¶ Gymnaſio. gymnaſium dicebatur locus ubi paleſtritæ exercebantur nudi & oleo uncti. nam γυμνοσ græce nudum ſignificat. Dicitur tamen gymnaſium locus quilibet ubi aliquis exercetur: unde & gymnaſia litterarum dicuntur. erant autem athenis extra urbem multa gymnaſia philoſophorum ſecundum uarias eorum ſectas: inter quæ nobiliſſimum erat gymnaſium academiæ. ubi plato docuerat. quem locum dicit Seruius ſe elegiſſe ad ſepulturam Marcelli. quia in eius poteſtate fuerat eligere ex multis quod uellet. ¶ In quo uellemus. quia multa erant. ¶ Delegimus. elegimus. accepimus ex multis. deligere enim eſt ex multis eligere. ¶ Cui inimici: Ceſariani contrarium exornatio. Tabernaculum. diuerſorium a taberna fit tabernaculum. Eſt enim Taberna non modo ubi uinum uenundatur. uerum locus ad habitandum dum & ubi quæque res ad uendendum exponuntur. Iuuenalis. ne pudeat dominū monſtrare tabernæ. officina uero eqȝ ubi res fiunt quæ etiam poteſt eſſe taberna. ſi ibidem res ueneduntur Cicero ſed tamen ut ex eadem officina exiiſſe appareat.

Hexaphoron

Lecticarii

Funus

Gymnaſium

Deligere

Taberna

Tabernaculum

Officina

PHI. ¶ Coactus a me ipſo non ab aliis eſt quidam huiuſmodi dicendi modus. ¶ Seruos Mancipia a ſeruando non autem a ſeruiendo appellatos. Emebantur enim bello ſerui. ¶ Dominus ipſe Marcellus ſunt enim iſta correlatiua dominus & ſeruus ut libertus. & patronus. ſed eſt hoc tyrānicum & odioſum nomen. quod ſibi Domitianus attribuit. & non ſolum dominus ſed deus uoluit appellari. Tu principem dicito potius q̄ dominum. ſi quem hac appellatione dignum uidebis. Quantum. n. iſta diſcrepent demonſtrauit Ouidius ut domini nomen. principis ille tenet. Lectica hac nobiles romani & clari uiri plurimum utebantur & a numero Lecticariorum hexaphoron dixerāt. & huiuſmodi. de quo martialis. Quum tibi non eſſent ſex milia ceciliane. Ingenti latere uectus hexaphoro. & Iuuenalis. Qui ſexta ceruice feratur. Sed hunc Lecticarum uſum Cæſar ut inquit Tranquillus & conchiliatæ ueſtis & margaritarum niſi certis perſonis & ætatibus. perqȝ certos dies ademit. Et ideo Lectica eſt dicta quia lecto & puluinari ſternebatur. unde inquit. Qui dedit ergo tribus patruis accōita uehetur penſilibus plumis. & qui eam ferebant. Lecticarii dicebantur. ¶ In urbem. Athenas. ¶ Pro ea copia. q. d. non pro meritis & dignitate Marcelli. qui maiorem honorem merebatur ſed ſecundum copiā quæ athenis eſſe poterat minor q̄ romæ. ¶ Funus. exequias a funalibus appellatur ſiue ab eo quod magis placet quod apud græcos mortem ac cædem ſignificat. ¶ Satis amplum huiuſmodi ſtatus eſt hæc dictio ſat ut minuat potius q̄ augeat cum quo iungitur. plus. n. fuiſſet ſi dixiſſet amplum q̄ ſatis amplum. ¶ Intra urbem. quoniam mos non erat apud eos intra urbem quempiam ſepelire. neque tamen. ne uideretur hoc magis negatū fuiſſe marcello q̄ aliis. ¶ Id. ut intra urbem ſepeliretur. ¶ Proximum. ad honorem. ¶ Gymnaſio. tam corporis q̄ animi exercitationis locus. ſed maxime ubi palæſtræ ludus erat. qua qui certabant nudi & oleo puncti erant. unde nomen accepit. γυμνοσ nudum ſignificat. erant & philoſophi gymnoſophiſtæ appellati. de quibus Stra. ſic habet Oneſicritus miſſum ſe ſcribit cū ut ſophiſtis colloqueretur. quod cum Alexander audiuiſſet nudos eos incedere. & tolerantiam exercentes in honore maxime haberi. ad alios autem nec uocatos ire. ſed iubere ut alii ad ſe uenirent. ſi quid aſſequi uellent. quod ab eis ageretur & diceretur. & cum tales eſſet. nec decorum uideretur ut Alexander ad illos accederet ne etiam inuitos cogeret. ut quicq̄ facerent præter prima inſtituta. ¶ Academiæ athenarum dicta ex inſtituto. M. Tullii Ciceronis. qui academica illa ſua conſcripſit. Academia locus nemoroſus ab athenis mille paſſibus diſtans. dicta ab academo heroe. ſecundum Eupolidem gymnaſium Platonis celebratiſſimum Horatius in epiſtolis. atque inter ſiluas Academi quęrere uerum. fuit & uilla memoratu digna ab auerno lacu putelos tendentibus impoſito littori celebrata porticu & nemore. quam & uocabat. Mar. cicero. Academiam ab exemplo Athenarum ſibi compoſitis uoluminibus eiſdem nominibus. in qua & monumentum ſibi inſtaurauerat. Ceu uero non & in toto orbe terrarum feciſſet hæc & plura Plyni. de hac academia Cic. li. xxxi. ca. ii. ¶ Combuſſimus. cremauimus eius cadauer. ita. n. ſolebant facere antiqui & maxime romani. cum ægyptii odoribus condita cadauera diutius reſeruarent. de hac conſuetudine & eius cauſis uide Seruium in. i. æneí. ſuper eum locum animumqȝ ſepulchro condimus &c.

PHI.

Seruus

Lectica

Hexaphoron

Lecticarii

Funus

Gymnafium

Gymnoſophyſtæ

VBER. ¶ Monumentū. inſigne ſepulchrum. quod monumentū dicit a monēdo. q; moneat nos & memoriam faciat. Locarēt ſa. mercede faciendū. darent alicui huius rei perito. ¶ Omnia offi. ſ. mea. i. omnia q̄ a me debebantur Marcel.

VBER.

Monumentum

¶Pro col.ut decuit collegam.¶Pro propinquitate.i.ut decuit propinquum:qualis ei eram.nam Ser.erat propinquus Mar.fueratque eius collega in conſulatu.¶Pro.i.ſecundum.¶Et ui.quem ſemper amauimus & honorauimus.¶Et

Pro

mor.quia cum honorifice ſepeliendum curaui.¶Supra:ubi diximus ſupra maias:ut ex characteribus ueteris codicis cõieci:puto uiſſe ſcriptura ſupma æſtate.i.ultimo tpe æſtatis:qđ neq; auſim affirmare.qa nõ bene poterat legi textus neq; tñ improbo.uoluit tñ notaſſe:ut uideat docti:quid probent.

PHI.
Academia

PHI. ¶Academiæ:locum in agro athenienſi ab urbe ipſa athenarum diſtante mille paſſibus plurimum ſiluoſo:ut horati.inqt atq; inter ſiluas academi quærere:

officia fuerunt pro collegio & propinquitate & uiuo & mortuo omnia ei preſtitimus. Vale.

M.T.C.P.Figulo.S.D.

QVærenti mihi iamdiu quid ad te potiſſimum ſcriberem: non modo certa res ulla:ſed ne genꝰ quidem litterarꝫ uſitatum ueniebat i mentẽ. Vnam enim partem & cõſuetudinem earum epiſtolarũ quibus ſecundis rebus uti ſolebamus tempus eripuerat: perfeceratque fortuna:nequid tale ſcribere poſſim: aut omnino cogitare. Relinquebatur triſte quoddam & miſerum & his temporibus conſentaneum genus litterarum. Id quoq; deficiebat me in quo debeat eſſe.aut promiſſio auxilii alicuius:aut conſolatio doloris tui: quid pollicerer nõ erat ipſe enim pari fortuna abiectus aliorũ operis

uerum ueterẽ academiã Plato primus iſtituit: & ab academo eius pdii dño uoluit appellari ex quo illuſtris illa academicorꝫ ſecta multo poſt tpe ita floruit:ut oĩbus aliis anteferri uideret:acceſſit inde Archeſilaus:& mediocrem academiã fecit.Demũ eacydes nouã cõſtituẽdam curauit:erãt & multa athenis extra urbẽ gymnaſia uariis philoſophorꝫ ſectis inſtituta quorũ oĩum illuſtriſſimũ fuit academicorꝫ: de quo nũc agit.Fuit & altera academia in terra italia haud lõge puteolis ipoſita.ut inqt Ply. littori porticu & nemore celebrata:& ab exẽplo.¶Cõbuſſimus:inſtructa Pyra id uſq; ab Homeri tpibus factitatũ:ex quo legit primo iliados. monumẽtũ dicius munimẽ

Monumẽtum
Munimẽtum
Sepulchrum
Tumba
Tumulꝰ
Pyramis
Pro

tũ a mũiẽdo appellatũ qcqd uallo foſſa aggere murorꝫ:aut lignorꝫ ſtruc:& alia hmõi re cõtra hoſtiũ aduẽtũ mũitũ ẽ. Monumentũ uero p o & u ſcriptũ qcqd i mortuorꝫ memoriã factũ ẽ a monẽdo deductũ ꝙ pſentes moneat pteritarꝫ rerũ ut exẽpla ſtatuæ ſepulchrũ qđ & ſepultura.tumulus tũba Pyramis dici põt in quibus faciẽdis maximũ apud antiquos ſtudiũ fuit pſerti apud externas natõcs:mirãda qdẽ & icredibilia ſunt pfecto q de pyrãidibus pſerti mẽphiticis legunt:poſſem de mauſeoli ſepulchro:deq; multis aliis magna ipẽſa factis & multo labore ſtrũctis dicere:ſ; hæc q uolẽt:ſtrabonẽ legãt & Plyniũ.Mirabunt i Stra.ſepulchrũ meretrici ab amãtibꝰ fundatũ:q̃ Sappho doricã uocat:& fratris ſui caraxi amicã leges:& ibi miraculũ ꝙ Stra.mẽorat i Pyramidibꝰ ſe uidiſſe.qđ acerui qdã extritura lapidũ añ pyramides iacerẽt:i qbꝰ lapilli & forma & magnitudine lẽtis iueniebant: qdã ut ordei grana.¶Pro.ſcđ;.¶Collegio:ꝙ meꝰ collega fuerat i cõſulatu.¶Propinq.fuerat.n.Seruiꝰmar.cõſanguinitate cõiũcta

VBER.

Q Værẽti.P.figulꝰ Nidigiꝰ cũ doctria ſingulari:tũ uero auctoritate & dignitate maxĩa iter rõanos ciues ſecutus Põpeianas & reip.ptes.uicto Põ.& oppſſa patria ſua nõ ſpõte qdẽ:ſed ita uolẽte cæ.exulabat.abiretque a patria:angebaturq; uehemẽter nõ tã de fortũa ſua:q̃ de oppſſione reip.¶Quãobrẽ Cic. hac epiſtola cũ oĩt cõſolari adductis multis & pulcherrimis rõibꝰ polliceturq; ei oẽm operã & gratiã & auctoritatẽ ſuã apud cæ.& ceſarianos ut Figu.reſtituat i patriã:ꝙ dicit ſpare cito fore.¶Quærẽti:pricipia a pticipiis icipiẽtia grauitati & deliberatõi maxĩe cõueniũt:lõq; uel orationibꝰ artificioſis:uel lõgioribꝰ epiſtolis accõmodant.¶Iãdiu:iã multo tpe añ.& ita excuſat tarditatẽ & uarietatẽ ſuarꝫ litterarꝫ.¶Potiſſimũ.pcipue.¶Certa res.utputa de rebꝰ meis uel de ſtatu reip.uel đ cæteris hmõi.¶Sed ne genꝰ li.i.nulla materia ſcribẽdi.quũ multa ſint epĺarũ genera.ut epĺa.iii.ſecũdis li.oſtendimus.

PHI.

Q Værẽti.quo aĩo ferret Tullius cõem reip.calamitatẽ his potiſſimũ.q̃s ſcribit ad figulũ nigidiũ litteris facile cognoſci pt.Deplorat.n.miſerria tpa & libertatẽ oĩo dpditã.nullãq; de ea ſpe amplius ſupeſſe ide figula nõ tã ſua q̃ reip.ifœlicitate mœrẽtẽ cõſolat.ꝙ gratiã eẽt a cæ.initurus & i bõis ſuis dõi.& i urbe rõa uicturus.hortat q; hoĩe; optio ſit aĩo ad oĩa pferẽda.& optimã i cæ.ſpẽ hñdã.q ut clemẽtiſſimus aliis pepcerat.pcet & figulo q ſingulari uirtute ornatus.& maxĩe auctoritatis Põpeianas ptes ſecutus exilio uagabat iuitus.& i patriã reſtitui cupiebat.ad ꝙ ipetrãdũ operã ſuã Ci.pollicet.¶Quærẽti.eãdẽ ꝓpe modũ ſniam i hac epiſtola cõplexus q̃ in illa ad curionẽ epiſtolarũ genera.Quo aĩaduertẽdũ ẽ i oĩ oratione decidẽdarꝫ rerũ uarietatẽ afferre.hmõi uero orationũ initia a pticipiis habita.ut ẽ illud cogitãti mihi ſæpenumero grauitatẽ quãdã maiorẽ pſeferũt.& lõgiorẽ oĩo futurã orationẽ oñdũt.Quærere uero ad illud refert ꝙ pſto nõ ẽ.¶Diu.& iãdiu lõgi tpis ſignificationẽ oñdũt.& ſolet Cic.i hmõi ſermõe illa duo cõiũgere.Sæpe & multũ ꝓ iãdiu.ut ſæpe & multũ hoc mecũ cogitaui.& recte qdẽ hæc duo cõiũgunt.Quitiliãi ſnia. Nã ſi unũ tãtũmõ ponit.diutinã cogitationẽ ñ ſatis oñdis.¶Certa qđ hẽrẽ aliqd certi de re mea aut de ſtatu reip.aut certa deliberati ꝓpoſiti ut interea mediũ æneas iã claſſe tenebat certus iter.¶Vſitatũ.q.d.nulla ſcribendi materia ne uſita qdẽ ueniebat in mẽtẽ.¶Vnã.n.partem.ſ.iocoſam & familiarem.¶Et cõ.quia ſolebam ſcribere læta & iocunda.¶Tempus.conditio tẽporũ ut ſupra.neque.n.ciuem eſſe puto qui his temporibus ridere poſſit.¶Fortuna.infœlicitas q̃ nobis & reipu.accidit.¶Quid ta.i.aliqd tale.ſ.iocoſum & familiare.¶Aut omnino co.qa his temporibus cogitandũ eſt de fletu.nõ aũt de ioco & riſu.¶Relinquebat.reſtabat mihi.¶Triſte.mœſtũ.¶Miſerũ.ifœlix.¶Cõſentaneũ cõueniens.¶His tẽ.ita malis & miſeris.¶Id.ſ.genus triſte litterarũ.¶Deficiebat relinqbat me.deerat mihi.¶In.q.i.ĩ eo in quo.¶Promiſſio au.q̃ ſolẽus facere tpibus.¶Aut cõ.do.q̃ fit uel adductis rõnibus quibuſdam.uel auctoritate & ſnia doctorum uirorum.Quod.probatio primæ partis.Non.e.ſubaudi aliquid ꝙ polliceretur promitterem me facturum pro te.¶Ipſa.n.ratio quare non eſſet quid polliceretur.¶Pari.& ſimili & æquali tuæ.¶Abiectus proſtratus.

Quærere
Diu
Iamdiu

VBER. ¶ Suſtentabā:tuebar:ſubleuabā. ¶ Caſus me.infortunia mea. ¶ Opibus:auxiliis alioꝝ nō meis:ꝗ nihil poterā. ¶ Veniebat i me.q.i.ſæpius putabā eē ꝗrēdū. ¶ Quod ita ui.i.ꝙ eēm uiuus ī tantis malis & miſeriis. ¶ Quā ga.ꝙ ui.& eſt ſenſus ꝗuis qſqꝫ naturaliter gaudeat & ſe eē uiuū:tñ ſæpiꝰ putabā cōquerēdū:ꝙ tā m ſere uiuerē:ꝗ gaudēdū ꝙ eēm uiuꝰ ſicut clauſi i carcere magis ꝗrunt & dolēt ꝙ ita uiuāt ꝗ gaudeāt ꝙ uiuāt. ¶ Inſignis:ſingularis notabilis: magna & ad laudē & uituperiū refert. ¶ Priuati:ſepati.ꝑticulati i rebꝰ meis ſolis:qa fortuna ꝑcuſſit me in iactura publica:nō aūt in priuata qa nihil mihi ſoli accidit:ſed idē ꝙ oibus:ut rep:oppſſa libertate careremus. ¶ Pepulit.ꝑcuſſit.

caſus meos ſuſtentabam:ſepiuſqꝫ mihi ueniebat in mētem queri:quod ita uiuerem quam gauderem quod uiuerem. Quāquā.n. nulla me ipſum priuatim pepulit inſignis iniuria:nec mihi quicquam tali tempore in mētem uenit optare:ꝙ non ultro mihi cæſar detulerit:tamen nihilominus eis conficior curis:ut ipſum quod maneam: in uita peccare me exiſtimem. Careo.n.cum familiariſſimis multis:quos aut mors eripuit nobis : aut diſtraxit fuga:cum omnibus amicis : quorum beniuolentiam nobis conciliarat:per me quondam te ſocio defenſa reſp. Verſorque in eorum naufragiis : & bonorum direptionibus. Nec audio ſolum quod ipſum eſſet miſerrimum: ſed etiam uideo quo nihil eſt acerbius eorum fortunas diſſipari. Quibus non ſolum adiutoribus illud incendium extinximus & in qua urbe modo gratia auctoritate gloria floruimus:in ea nunciis quidem omnibus caremus obtinemus ipſius Cæſaris ſummā erga nos humanitatem:ſed ea plus nonpōt:quis & eſt mutatio rerū

¶ Optare:expetere. ¶ Quod.ſ.optandū a me. ¶ Vltro.ſ.ſpōte ſua:me nō petēte. ¶ Nihilominus:nō minus. ¶ Cōficior:torqueor cōſumor. ¶ Peccare:idipſum ꝙ maneā in uita.i.peccare ꝙ uiuā. ¶ Careo.n.rō.ꝗre reddat ipſum uitæ: & putet ſe peccare ꝙ hoc tpe uiuat : qa caret his amicis ſine qbus putat uitā nullo pacto eē appetēdā. ¶ Mors e.nā multa ī bellis ciuilibus iterierāt. ¶ Diſtraxit:diſſipauit:& ſepauit a me ſicut te & marcellum & alios multos. ¶ Fuga: exiliū. ¶ Quorū be.i.quorū amorē mihi cōꝑauerā ex defenſione reip.cū ēt tu eſſes ſocius & adiutor eiuſdē defenſionis: & ita oñdit fideliores eē tales amicos qbus amicis triſtiorē & magis ſollicitā eē uitā. ¶ Quondā:antea cū oppreſſi furorē catiline & eiꝰ cōiurationē. ¶ Verſorqꝫ:hoc dicit ñ ſolū eis amicis careo:ueꝝ ēt qđ eſt mihi grauius & moleſtius uideo quotidie eorū bōa diſſipari & diripi. ¶ Naufragiis calamitatibꝰ tractū ab his q in mari piclitant. ¶ Bonorū:fortunarū ut diuinarū eorū. ¶ Direptionibus:rapinis.nā diripere eſt diuerſe rapere:unde urbes dñr diripi cū i quadā uertuntur. Cice.in.i.offi. De diripendis aūt euertendiſqꝫ urbibus &c. ¶ Nec au.ab aliis. ¶ Quod ipſuꝫ audiri eorum bona diſſipari.

PHI. ¶ Vnā ptē iocoſam & familiarē. ¶ Tp̄s hoc infœlix & miſeꝝ:ut tibi ciuē me hercle nō puto eſſe tpibꝰ his q ridere poſſit. ¶ Eripuerat uim hēt hoc uerbū. ¶ Cogitare:quoniā nō de ioco & riſu:ſed'oino de lachrymis cogitandū ſit. ¶ Ne qd ta.iocoſum & familiare. ¶ Relinquebat reſtabat. ¶ Triſte ge.id aūt elegiacū poſſumus appellare:qđ in miſeriis uerſat̃. Aio mœſti ſumus:uultu uero triſtes. Et utroqꝫ miſeri. ¶ Deficiebat me:deerat mihi. ¶ Auxilii alí.ꝗ pollicerer auxiliū ut facere in rebus afflictis cōſueui. ¶ Ipſe.n.rō quare nō erat ꝙ polliceri poſſet. ¶ Abiectus ꝓſtratus. ¶ Suſtētabā.moliebar. ¶ Pari for.iniqua & aduerſa æquali tuæ fortune. ¶ Opibus:auxiliis cōſolationū ſed ꝓprie nūero multitudinis opes diuitias: opē auxiliū & poſſibilitatē appellamus. ¶ Quæri ꝗrelas afferre pria breui:ita ſine honore ꝑdita libertate.& eſt ſenſus ꝗſi deſpati hoīs. quū oia aialia natura appetāt uiuere.& ipſe Ci.dicat cōquerēdū fuiſſe potius ꝗ gaudendū ꝙ uiueret quā in tot miſeriis & calamitatibus uerſaret̃. Mors p̄ſtantior erat ꝗ ta. ¶ Inſignis.magna & noſcibilis. ¶ Priuati.in rebus meis familiaribus.has.n.mihi cæ.oēs tutas eē uoluit. De cōi igit̃ calamitate non de priuata cōꝗrit̃.optare.n.non mō ē deſiderare.ſꝫ eligere. Vir.ꝑs optare locū tecto. ¶ Pepulit.ꝑcuſſit. ¶ Nihilominus.nō mīus & iūgēdū ē tñ. ¶ Cōficior paſſiua qdē litteratura ſignificat ferme ꝙ ꝑeo. cōſumor.torꝗor. Vñ ſenio & ætate cōfectū dicius. Vir.cōfectum ætate parētē.aliis ēt ī cōmoditatibus cōfectū ꝗſi ꝑeūtē appellamus.ac ēt cōfectū iā factū dicius.ut cōfecta res eſt in Senatu. Careo.n.rō ē ꝗre ſibi moleſtū ſit uiuere. ¶ Mors.e.i bello ciuili. ¶ Peccare peccatū eē nō mediocre qđ uiuā ex ticta rep. Mioris culpæ ē peccare ꝗ cōmerere. Ter.qd feci.qd cōmerui:qd peccaui pater. ¶ Fuga.ꝑtim i ægyptū ꝑtiꝫ in libiā:ꝑtim i hiſpaniā. ¶ Quorū be.quos mihi beniuolos fecerā ex defenſa rep. ¶ Te ſo.adiutore ad defendendam remp. ¶ Quōdā.catilinariā cōiurationem itelligit.ꝗ detecta & pūita ſaluam & icolumem remp.cōſeruauerit. ¶ Verſor Senſus eſt careo nō ſolū amicis ſed eorū bōa diſſipari uideo.qđ æque mihi moleſtū eſt. ¶ Verſor.duas id uerbū cōpoſitiones expoſcit aut in.aut circa.ut Ci.pōt ī pacata ciuitate uerſari. Et æthica uerſat̃ circa bñ uiuendi rōnem.hoc eſt cōſtat in bene uiuendi rōne. Eſt & aliud uerbū uerſo frequentatiuū a uerto. Vir. Nunc fluctus hñti uerſantqꝫ in littore uenti. ¶ Naufragiis. Trāſlatio a nautis q naufragium faciūt.& ꝓ dāno aut malo capimus. ¶ Direptionibus.rapinis. ¶ Quod ipſum.ſ.audire eoꝝ bona diſſipari. ¶ Quod.ſ.uidere bōa eorū diſſipari. ¶ Eſſet mi.qa audire calamitates noſtrorū amicorū miſerum eſt per ſe.ſed miſerius uidere.nec poſſe eis ſubuenire aut opitulari. ¶ Quo.quare.ſ.uidere. ¶ Acerbius.durius. ¶ Eorū.amicorū. ¶ Quibus ad.qbus adiuuātibus me.quorū auxilio. ¶ Illud incen.Catilinæ intelligit cōiurationē.ꝗ cōparat incendio. ¶ Extiximus.pſeuerat in tranſlatione incendii.i.deleuimus ſuſtulimus. ¶ Gratia beniuolentia apud oēs.qbus plurimū amabant̃. ¶ Auctoritate.qa multū poteramus. ¶ Gloria.ſplēdore q geſſi cōſulatum & alios ampliſſimos magiſtratus. ¶ His.ſ.gratia auctoritate & gloria. ¶ In ea.ſ.urbe. ¶ Obtinemus rñdet tacite obiectioni qa poſſet dicere Figulus dictum eſſe a ci.ſupra:nihil uenire ſibi in mētem oppugnandum eſſe qđ cæ.ultro ad eum nō detulerit ergo cū nō carere gratia & auctoritate &c.rñdet Ci. qđ licet humaniſſime tractet̃ a cæ.tñ non plus ualet illa humanitas cæ. ut faciat ꝗ ei placeant. ¶ Quāuis.i.uiolentia ſubaudi ualet ut ea fiant quibus doleat.

VBER.
Inſignis
priuati
Nihilominus
Cōficior
Naufragus
direptio
Diripere
Mœſtus
PHI.
Triſtis
Abiectꝰ
Opes
Ops
Optare
Nihilominus
Cōficior
peccare
Cōmerere
Verſor

omnium atq; temporum. Itaq; orbus iis rebus omni bus quibus & natura me & uoluntas & cõſuetudo aſſue fecerat: cum cæteris ut quidem uideor: tum mihi ipſi diſpliceo: natus enim ad agendum ſemper aliquid dignum uiro: nunc non modo agendi rationem nullam habeo: ſed ne cogitandi quidem. Et qui antea aut obſcuris ho minibus aut etiam ſontibus opitulari poteram: nunc. P. Nigidio uni omnium doctiſſimo & ſanctiſſimo: & ma xima quadam gratia: & mihi certe amiciſſimo: nec beni gne quidem polliceri poſſum: ergo hoc ereptum eſt litte rarum genus. Reliquum eſt ut conſoler. & afferam ratio nes quib⁹ te a moleſtiis coner abducere ea quidem facul tas uel tui: uel alterius conſolandi in te ſumma eſt: ſi unq̃ in ullo fuit. Itaq; eam partem q̃ ab exquiſita quadã rõne

Orbus

¶Orbus: priuatus: tractum a parentib⁹ q liberis priuati orbi dñr. In. tunc orba tigride peior. ¶Natura: tria poſuit q̃ maximam hñt uim ad oĩa q̃ agimus Ci. in Cati. admiratus eſſem Catilina ſi ab ea amẽtia diſceſſiſſes. ad quã te natu ra creauit: uoluntas exercuit fortuna ſeruauit: fortuna. n. pro conſuetudine poſuit: quoniã ſecũdũ fortunã cõſuetudinem facimus: eſt ãt cõſuetudo uſus alicuius rei. ¶Cũ Cæ. & aliis. ¶Tñ: multo maxime mihi. ¶Natus: optima rõ quare pœniteat eũ uitæ ſuæ: qa cũ ſit natus ad agẽdũ ſp aliqd dignũ uiro: uidet nõ ſolũ ſibi ereptã facultatẽ agẽdi: uerũ ẽt fa cultatẽ cogitãdi: quod plus eſt. ¶Natus. i. a natura inſtitutus: q dedit mihi ingeniũ & doctrinã. ¶Dignũ ui. i. honeſtũ & utile reipu. id. n. uiro dignũ dicit: q rectum eſt & officio fit. ¶Rõnem: modũ facultatem. ¶Sed ne co. qa cogitatiões meæ uanæ & irri tæ futuræ ſunt: cũ eo redacta ſit reſp. ut ei am plius opitulari non poſſim & hæc ẽ rõ quare dixit cogitandi. nã alr̃ qſq; hẽt liberã cogitãdi ptãtẽ. ¶Et q: alia rõ: qa cum añ oppſſam rẽp. potuiſſet Ci. opitulari omnibus ignobilibus: & q aliqd facinus admiſiſſent: dolebat q nũc nõ poſſet nõ mõ præſtare: ſed ne polliceri qdẽ ali qd opis & auxilii. ¶Obſcuris ignobilibus nõ claris: qualis fuit. C. Pompilius Lenas picenæ regiõis hõ: quẽ Cic. nõ minore cura q̃ eloquen tia defendit: a quo poſtea: interemptus ẽ Cic. ut oñdit Valerius maximus li. v. ca. iii. ¶Son tibus: nocentibus qui aliqd mali ppetraſſent. ſi cut Miloni q interfecerat Clodium. ¶Opitula ri: ferre opem: ſubuenire. ¶Nũc hoc tpe quo cæſar oĩa tenet. P. Nigidio maxima uis ẽ in p prio noie. ¶Doctiſſimo præſtantiſſima doctri na ſuper alios omnes. ¶Sanctiſſimo integerri mo optimo. & ẽ cõtra id qd dixerat ſontibus.

Sontes
Sanctiſſimus

PHI.

PHI. ¶Nihil ẽ acerbius. ut in epiſtola ad tor quatũ. Eqdẽ nos qd romæ ſumus miſerrimũ eẽ dico, nõ ſolũ qd i oĩbus malis acerbius ẽ uidere q̃ audire. & eſt ſenſus noſtrorũ amicorũ iſortunia audire miſerũ eſt & acerbũ ſed acerbius ẽ atq; miſerius illa uidere. & illis ſubuenire non poſ ſe. ¶Illud incendium quod Catilina parauerat patriæ. quum in exercitum in Etruriam exul confugiſſet Lentulo cethe go iuſſit cædes in urbe & incendia parare. & ſe cum exercitum propediem affuturum ſignificauit. pararunt igitur ut iuſſerat futura nocte in. xii. regionibus urbẽ incendere. ¶Gratia: amore & beniuolentia in nos. P. R. ¶Auctoritate: nam multum poteramus in urbe ex conſeruata rep. ¶Gloria: quã ex oĩb⁹ magiſtratibus reportauit maxime ex cõſula tu belli catilinarii: & ẽ hic articulus. ¶Floruerunt: tranſlatio: quæ multũ ſplendoris affert in oratione: qñ parce & ac cõmodate fit. Floreo autem ablatiuo coniungitur uenuſtiſſime: ut clareo: fulgeo: ſplendeo: luceo. ¶Obtinemus: hẽmus

Floreo

inqt gratiã Cæſaris q me amat: antipophora eſt: & confutatio qdã. Nam dicere figulus potuiſſet a Cice. dictum eſſe paulo ſuperius nihil ſibi optandum uenire in mentem: quod ultro ſibi cæſar non afferat: ergo non carere gratia ad qd Cice. reſpondet obtinemus &c. ¶Quam mu. temporum: quoniam plus apud nos poteſt mutatio & perturbatio tẽpo rum ad dolorem commouendum: q̃ beniuolentia & gratia Cæſaris ad læticiam dandam: quod q̃uis habeam Cæſaris gratiam: tñ ea contentus & lætus eſſe non poſſum quum uideam me libertate priuatum. ¶Natura: maximam hæc tria uim habent in oĩbus natura uoluntas: & conſuetudo: de quibus in Catilinam Tullius ſic habet. Admiratus eſſem catilina ſi ab ea amẽtia diſceſſiſſes: ad quam te natura creauit: uoluntas exercuit: fortuna ſeruauit. ¶Natus. n. ad agen dum ſemper aliqd dignũ uiro: ſine arrogantia pro meritis ſuis id dicere poterat homo uere natus ad agendum ſemp ali quid claro uiro digniſſimum tam domi quam foris: tam in rep. quam in doctrina: nam in republica patriam ſeruauit. In doctrina pcipuum linguæ latinæ lumen fuit. Duo maxima munera adimpleuit ociũ litterarium: & negocium rerum geſtarum: Tria præclara in eo uiro fuere. Magnitudo ingenii. Vigilantia naturæ: & excellentia omnium bonarũ artium diſciplinæ: quibus ampliſſima negocia & ocia litterarum obire potuit. ¶Natus: a natura inſtitutus: & eſt rõ q̃ ſibi mo leſtum ſit eſſe in uita. ¶Dignum ui. utile & honeſtum reipu. ¶Rõnem: facultatem: & modum. ¶Obſcuris ignobilib⁹ quale fuiſſe legimus. C. Pompiliũ Lenã picẽtem a Cic. defenſum: q poſtea in referenda gratia ciceronem occidit: & ſex. Roſciũ amerinũ accuſatũ de parricidio dãnãte. L. Sylla defenſum a Tullio non plures q̃ tris & uiginti annos nato: ut ait Cornelius nepos: ſed ut placet Feneſtellæ annos natus ſex: & uiginti hãc cauſam dixit. ¶Aut etiam ſontibus ut. T. Annio Miloni: qui Clodium interfecit. ¶P. Nigidio uni Figulo Emphaſim habet nomen proprium:

VBER.
Benignitas

VBER. ¶Maxĩa gratia. apud populũ. i. q eẽt ualde gratus & dilect⁹ pplo: & opponit obſcuris hoibus. ¶Et mi. cer. ami. q. d. q ipſũ ſolũ ſatis eẽ deberet: qa amicitiæ oĩa debem⁹ q̃ præſtari pñt. ¶Benigne: large liberaliter. nã benigni tas: ut docet Ci. i. offi. Eadẽq; & liberalitas dicit. ¶Ne pol. q. q min⁹ ẽ q̃ opitulari. ¶Hoc. g. lit. i quo debeat eẽ pmiſſio alicui⁹ auxilii ut ſupra dixit. ¶Reliquũ ẽ: reſtat: relinqt mihi. ¶Vt te cõ. qa duo genera poſuit ſupius: & dixit i quo de

Abducere

beat eẽ aut pmiſſio auxilii alicui⁹: aut cõſolatio doloris. ¶Coner: tentẽ. ¶Abducere: remouere: eripe. ¶Ad ea oſtẽdit maximã ptẽ hui⁹ cõſolatiõis eẽ i ipſo nigidio. q & ſeipſum & alios multo meli⁹ poſſet conſolari q̃ ci. ¶Facultas ptãs modus. ¶Si unq̃ i ullo fuit: ſi unq̃ aliqs potuit aliũ cõſolari: tu potes maxie. Itaq; infert ex ſuperiori clauſula non eſſe

Exqſita

ſibi opus uti rõib⁹ ſumptis a philoſophis. & ab aliis uiris doctiſſimis. cũ eas meli⁹ teneat Nigidi. q̃ ipſe. ¶Partẽ. ſ. cõ ſolatõis. ¶Proficiſcit. puenit ſumit. ¶Exqſita ſubtili diligẽter excuſſa & diſputata. ¶Rõnẽ qualis eſt ſtoicorum qd

ſolus ſapiens ſit diues:ꝙ qui amiſit pecuniam:domos pecora & cætera ſimilia:nõ amiſerit bona. & ideo non eſſet ta liũ rerum iactura dolendũ. & reliqua quæ diſputant a philoſophis ualidiſſimis & efficaciſſimis argumentis & rationi bus. Rõ aũt cũ multa alia ſignificat:tũ uero dicit q̃ aliqd ita eſſe probat:ut eſt dictã. ¶ Nõ attingã:nõ cõmemorabo nullã faciã de ea mentionẽ. ¶ Tibi:cui eſt notiſſima. ¶ Quid ſit declarat q̃ ſit illa conſolatio q̃ ex ratione & doctrina proficiſcitur. ¶ Forti dignũ:eſt.n.ut uolunt philoſophi:forti ſapienti homine dignum ſicut non extolli nimium proſpe ris:ita neq; frangi:neq; deiici aduerſis:eſt autem ordo:tu uidebis quid ſit dignum forti & ſapienti homine &c. Ratio

& doctrina proficiſcitur non attingam tibi totã reliquã: quid ſit forti & ſapiẽti homine dignum quod grauitas: quid altitudo animi:quid acta uita tua:quid ſtudia:quid artes:quibus a pueritia floruiſti a te flagitent tu uidebis ego quod intelligere & ſentire:quia ſum Romæ:& quia curo attendoq; poſſum:id tibi affirmo te ĩ iſtis moleſtiis in quibus es hoc tempore non diutius futurum. In his autem in quibus etiam nos ſumus fortaſſe ſemper fore. Videor mihi perſpicere primum ipſius animum qui plu rimum poteſt propenſum ad ſalutem tuam. Non ſcribo hoc temere quo minꝰ familiaris ſum hoc ſũ ad iueſtigã dum curioſior quo facilius quibus eſt iratior reſpondere triſtius poſſit hoc eſt adhuc tardior ad te moleſtia libe randum:familiares uero eius & hi quidem qui illi iucun diſſimi ſunt mirabiliter de te & loquuntur & ſentiunt

VBER. ¶ Grauitas:auctoritas exiſtimatio: q̃ de aliquo habet. ¶ Altitudo aĩ:q̃ dẽt ſupa re oia aduerſa & uincere ferendo. ¶ Acta tua ui.i.pterita tua uita:eſt.n. turpe eũ q cũ laude uixerit.& ſapiẽter ſe geſſerit:nõ ſeruare cõſtan tiã nec eũdũ eẽ ẽt ſi aliqua uis fortũæ ingruat. ¶ Studia:qa ẽt turpe ẽ eũ q ſequat ſtudia phi loſophiæ nõ parere ei:nec aliquã utilitatẽ acci pe ex ſtudiis ſuis. ¶ Artes: bonæ & liberales. Flagitẽt:exigãt:poſcãt:qa uident poſcere a te ut ita te geras ne uidearis fruſtra ea ſecutꝰ nec feciſſe cõtra dignitatẽ tuã & inſtõnẽ uitæ añ actæ. ¶ Ego:hæc ẽ cõſolatio: q̃ ei põt afferre ut intelligat nigidius ſe nõ poſſe diutius eẽ in his moleſtiis carẽdi patria. Eſt aũt ordo: ego affirmo tibi qđ poſſum intelligere & ſentire. qa ſum rõæ.& qa curo & attendo.ſ. te nõ poſ ſe diutius eẽ in iſtis moleſtiis. ¶ Sentire iudica re. Quia ſum romæ.ubi de his rebus tractat. ubi eſt Cæ.ibi eius conſilia tractãtur. ¶ Curo ad aĩum refert.i.animum adhibeo. & cogito. ¶ Attendo cõſidero perſpicio.& ad corpus re fert. Diutius lõgiori tpe. ¶ In.h.ẽt.i.pter hoc qđ affirmo tibi te diutiꝰ nõ eẽ cariturũ patria affirmo ẽt nos nõ futuros fortaſſe diutius ĩ his moleſtiis.in qbus nũc ſumus.i.ut ſp careamus dignitate & libertate. ¶ Primũ.rõ quare Nigidius nõ ſit futurus diutius in illis moleſtiis. Videor cognoſcere. ¶ Qui pl.pt.i.Cæ. ¶ Propenſum pronum inclinatum. ¶ Ad ſa.t.ad te reſtituendũ & ſeruandum incolumem.

VBER.

Attendo

Propẽſus

PHI. ¶ Abducere ducimur quo uolumꝰ abducimur quo nolimꝰ. ¶ Cõer:leuiꝰ ẽ cõari q̃ facere aut niti. Raro.n. cõari hẽt effectũ niti uero. & facere ut plurimũ ſortiunt effectũ. ¶ Flagitẽt flagitamꝰ ardẽtiꝰ poſtulamꝰ remiſſiꝰ. Antea poſtu labat inqt Ci.nũc flagitat. ¶ Sãctiſſimo cõtra illud qđ dixerat ſontibꝰ. ¶ Maxia.g.ad illud qđ dixerat obſcuris erat n.s.P.R.gratiſſimꝰ. ¶ Amaciſſimo ĩ fine poſuit orationis qđ erat ampliſſimũ dẽmꝰ.n.oia amicis ergo hoc ereptũ eſt literarũ genꝰ ĩ quo pmiſſo alicuiꝰ officii dẽbat eẽ.ut ſupius dixit. ¶ Moleſtiis erat.n.ĩ magna moleſtia Figulꝰ ꝙ cæ.ti mebat iratũ.& ex hoc romã uẽire nõ audebat ſecutꝰ.n.fuerat Põ. Vñ tali moleſtia eũ maxie cariturũ oñdit.ſed aliis mo leſtiis.q̃ ſibi cũ cæteris oibus cões erãt nunq̃ oino ſe cariturũ affirmat.hoc ãt erat ꝙ libertas reip.oino pierat nunq̃ am plius reditura.nec dñatio Cæ.pitura. ¶ Hoc tpe.quo ro.ñ es. ¶ At ea plurimã huiꝰ cõſolatiõis ptẽ ĩ nigidio eẽ poſitã oñdit.q ſeipm melius cõſolari poſſit q̃ Ci. ¶ Si ĩ nul.un.fu.ſi qſpiã unq̃ potuit aliquem conſolari tu potes. Itaq; cõclu dit nõ eſſe partis ſuæ nigidiũ cõſolari qũo ipſe nigidius oẽs conſolandi rõnes melius teneat q̃ Ci. ¶ Exqſitiſſima diligẽ ter diſputata. ¶ Parte.ſ.conſolandi. ¶ Vt uide.q hæc oia ex tuo & ſtoicorũ ſenſu diſputare.& in medium afferre potes forti uiro dignũ habere deſpicientiã reꝝ humanaꝝ nõ extolli rebus ſecũdis:& nõ opprimi aduerſis Grauitas in exiſti matione. Altitudo:ferendo res aduerſas. ¶ Acta uita:q ſolitus es cũ laude uiuere:nũc uero frãgi aduerſis turpiſſimum uideret. ¶ Studia:philoſophiæ. ¶ Flagitent:expoſcãt:uident eni expoſcere ut in iſtis aduerſis ita te habeas:ut ex illis ſtudiis philoſophiæ q̃ ſecutus fuiſti:maximũ fructũ te reportaſſe iudiceris. ¶ Ego:cõſolationis genus qđ Ci.põt affer re Nigidio:& ei denunciat nõ poſſe eum eſſe diutius in illis moleſtiis carendæ patriæ:qa curabat & attendebat q̃ ro. apud Cæ. de reſtõne nigidii tractabãtur. ¶ Non diu.quoniã cito te Cæ.amplectet.& iſta te moleſtia liberabit. ¶ In.q. n.ſ.pp amiſſam libertatem has tibi moleſtias non ſempiternas fore denuncio. ¶ Qu.pl.circuitio.

PHI.
Duci
Abduci
Conari
Niti

VBER. ¶ Nõ.ſ.ne uideatur hoc dicere magis ut eum cõſoletur q̃ quod ita ſit. ¶ Temere ſine cã.fruſtra Virg. Non te mere ẽ uiſum cõciamat ab aggere uolſcẽs. ¶ Quo mi.ſenſus eſt quãto minus ſum familiaris Cæ.& minus cũ eo uerſor: tantũ ſum curioſior & diligentior ad iueſtigandum eius aĩum & uoluntatem. ¶ Familiaris ſum.ſ.Cæ.qa Ci.parũ cũ eo uerſabatur. ¶ Curioſior:ſolertior diligẽtior. ¶ Inueſtigandum diligenter inquirendum.tractũ a uenatoribus q per ueſti gia q̃runt feras. ¶ Quo fa.rñſio ad obiectionẽ.qa poſſet dicere.figulus ſi Cæ.propenſus eſt ad ſalutem meã ut ais q̃re tãdiu differt reſtõnẽ meã? Rñdet Ci.& hoc nõ facit pp ipſum figulum ſed ut acerbius & liberius poſſit rñdere his qui bus eſt iratus ꝙ nõ poſſet facere ſi iã reſtituiſſet figulũ.qa diceret alii. id qđ Cæ.figulo cõceſſiſſet.aliis etiam eſſe cõce dendum. Itaque ne eripiat ſibi.hæc occaſio & libertas rephendendi inimicos ſuos dicit eũ tardiorem fuiſſe ad reſtõnẽ figuli. ¶ Quo:ordo eſt cæ.adhuc eo tardior ad liberandũ te moleſtia.quo facilius poſſit rñdere his qbus eſt iratior:p iratus cõparatiuũ p poſitiuo. ¶ Eo pp id. ¶ Quo:ut. ¶ Facilius:libertꝰ:nulla ſibi facta obiectiõe qa uni fecerit:ꝙ alii nõ faciat. ¶ Triſtius:acerbius.cũ maiori ſtomacho & idignatione.ꝙ nõ poſſet ſi te reſtituiſſ;.qa diceret ꝙ tibi cõceſſiſ ſet cæ.idem ſibi cõcedendum. ¶ Tardior.lõgior.ſerior. ¶ Ad li.t.m.q̃ affeceris.qa cares patria.i.ad reſtituẽdũ in patriã

VBER.
Temere
Inueſti gare

Accedit

Accedit:ſecũda cã qa dixerat primũ ipſius aĩum &c.ſubdit.¶Acce.i.addit & adiungit.¶Eodẽ: ad id qđ eſt ſupradictũ.ſ.pdictæ rõni ſiue cãæ.ꝙ putẽ te nõ poſſe eſſe diutius in his moleſtiis.¶Vulgi:plæbis.¶Vel po.correctio:qa parũ uidebat eẽ uolũtas uulgi qđ parũ ptĩ:iõ correxit.& dixit.¶Cõſenſus oi.oĩum aĩus cõiũctus:qa oẽs i eadẽ ſunt uoluntate:ut reſtituaris.¶Etiam pter cõſenſu uulgi & oĩum.¶Nũc.m.põt:qa eſt oppſſa:& oĩa ſunt ad libidinem unius uel paucorum cæſaris.¶Sed.n.ẽ.p.qa nõ poterit diutius eẽ in tãta oppſſiõe.pdixit aũt hoc loco Ci.latẽter cædẽ Cæ.ſciebat.n.qd cõſtituiſſent q fuiſſent amatores libertatis.Brutus & Caſſius.& alii qdã.¶Quaſcũq3 ui.ſenſus ipſa reſp. q̃ licet nunc parum poſſit tñ ẽ neceſſe ut poſſit oĩbus uirib⁹ ſuis ĩpetrabit reſtõnem tuam ordo ẽ ẽt illa reſp. q̃ nũc mĩmũ poteſt: ſed eſt neceſſe ut poſſit impetrabit ꝓpediẽ de te ab his ipſis qbus tenet̃ oĩbus uiribus: quaſcũq3 hẽt.Impetrabit: obtinebit.¶De te:propter te.¶Quaſcũque ui.ha.ſubaudi uiribus quaſcunq3 uires habet.

Accedit eodem uulgi uoluntas uel potius consenſus oĩum. Etiam illa que minimum nunc quidem poteſt(Sed poſſit neceſſe eſt)reſpu.quaſcũq; uires habebit ab his ipſis quibus tenetur: de te propediem(mihi crede)impetrabit: redeo igitur ad id ut iam tibi etiam pollicear aliquid:quod primo omiſerã.Nam & cõplector eius familiariſſimos qui me admodum diligunt multumq; mecũ ſunt:& in ipſis conſuetudinem:q̃ adhuc meus pudor mihi clauſit inſinuabo:& certe oẽs uias pſequar. quibus putabo ad id quod uolumus peruenire poſſe. In hoc toto genere plura faciã: quã ſcribere audeo. Cæteraq; q̃ tibi a multis prompta eſſe certe ſcio:a me ſunt paratiſſima.Nil

VBER.

VBER. ¶Ab his ipſis:a Cæſare. & Cæſarianis:ipſis autem pluratiuc ꝓtulit:ut oſtẽdat Cæ. multa feciſſe ad arbitriũ eorum p quos uicerat:ut ſupra dixit. ¶Igit:qa eius aĩus eſt ꝓpenſus ad ſalutẽ tuam. & qa reſpu.de te impetrabit.¶Redeo reuertor:cõfero me.¶Ad id quod.o.ſu.cum eſt dictum ꝙ pollicerer nõ erat.¶Comple.cõciliabo mihi aſtringam mihi.¶Ipſius: Cæ. ¶Cõſuetu.familiaritatem & cõuerſationem.i.faciam ut aliquo mõ conſequar cõſuetudinem eius: q̃ mihi hucuſque non contingit pp pudorem: nõ autem ipſius culpa.¶Pudor.c.qdam:erubeſco.n.cum eo uerſari cui ãña fuerim aduerſari⁹.¶Clauſit:impediuit. Inſinuabo latenter & cum arte me immittam.Inſinuare.n.latẽter & ex obliquo ingredi:a ſinibus ueſtium aut uelorũ tractum:inde inſinuatio pars exordii dicta eſt quod artificioſe & diſſimulanter ingrediatur ad cauſam.

Complectar
Coſuetudo
Inſinuare
Inſinuatio

PHI.¶His moleſtiis:carendo patria. ¶Primum:rõ eſt qua demonſtrat Nigidius non diutius eſſe patria cariturus & eſſe in his moleſtiis.¶Quo minus:param.n.cum Cæ.uerſabatur ex quo dicit quanto minorem cum Cæ.conſuetudinẽ habeam:tanto ſum ad perſcrutandum eius aĩum diligentior maxime in reductione tua.¶Inueſtigandũ tractum a ueſtigiis ferarum q̃ canes & uenatores ſectantur: & quærunt.¶Quo facilius confutatio obiectionis quam Figulus facere potuiſſet.& ita dicere ſi cæſar:ut dicis propenſurus eſt ad ſalutem meam:quare me non ſinit Romam uenire.Ad qđ Ci.ita rñdet.Cæſarem non id facere pp Nigidium.nam eius reditum cupit:ſed pp alios pompeianos:qbus eſt ipſe ualde iratus & rephendere eos cupit.& ſi tam facilem uidiſſent Cæſarem in figulum fuiſſe: audiẽtius reſtõnem a Cæſare petiuiſſẽt:quo dignitas cæſaris & repræhendendi poteſtas aliquantulũ minui uideret̃.& ex hoc tardiorem ad reſtituendum Figulum dicit eſſe cæſarem.¶Triſtius:cum maiore indignatiõe dicerent.n.qđ figulo conceſſit cæſar. cur non ẽt nobis concedendum putat. ¶Ad li.te mole.tunc.n.moleſtia liberatus fuiſſet Figulus qñ in patriam fuiſſet reſtitutus.

Accedit
Admodũ
Inſinuare
Inſinuatio

¶Accedit adiungitur eodem qđ ſe diutius eſſe in his moleſtiis non putem.¶Vel potius correctio. ¶Sed neceſſe eſt poſ.¶Quia hoc diutius durare poterit quaſi uates Cæſaris mortem ſignificauit.quam ei poſtea Brutus & Caſſius aſciuerunt.¶Etiam il.reſpu.¶Vide quemadmodum creuit oratio.primo familiares ſecundo uulgus tertio totam tempu.hoc idẽ uelle demonſtrat ut ei parcat Cæſar.& ſua eũ mãſuetudine cõplectat̃.¶Admodum ualde Terẽ.Nup notitia admodum eſt.¶Inſinuabo p obliquas uias incedã.& me imittam i eius conſuetudinem.Vñ dicitur inſinuatio.

VBER.
Via
Iter

VBER.¶Omnes.n.omnes rationes & modos.¶Ad id quod uo.ad reſtitutionem tuam q̃ ualde curamus.¶Toto.g.tota cauſa tuæ ſalutis & reſtitutiõis curandæ.¶Audeo ne uidear iactare animum & officium meum.¶Paratiſſi.a me quia alios uolo longe ſuperare.quantum ſuperlatiuum diſtat poſitiuo.¶Tibi in auxilium & fauorem tuum. ¶In re.fa.m.in meis rebus priuatis & domeſticis.¶Malim.potius uelim:¶Eſſe.m.q̃ tuum quia ita uolo eſſe tuum ſicut meũ quia amicorum omnia cõmunia.¶De hac.t.&.t.g.i.de tota hac materia. ꝙ nihil habeo ꝙ malim eſſe meum quam tuum.¶Parcius breuius ſine pluribus pollicitationibus.¶Tuis rebus potius q̃ meis.¶Quod q̃ rem.ſ.te uſurũ tuis potius q̃ meis.¶Confido te.ſpe.certiſſimus ſum te ſperare.¶Extremum ultimũ & cõcluſio epiſtolæ ueſtræ. ¶Et ob.ꝙ plus eſt q̃ hortari.¶Ab aliis.philoſophis & eruditis uiris.¶Accepiſti cognouiſti.¶Ingenio.t.acri & prõpto. ¶Peperiſti effeciſti proprie tua.ſcripſerat enĩ multa nigidius ex fonte philoſophiæ ſumpta.¶Quæ omnia & ab aliis accepta & ingenio ac ſtudio tuo parta & effecta.¶Si.c.ſi conſiderabis. ¶Et ſpe.hoc eſt uerbum quod dirigit clauſulam nec impeditur a dictione.& cum duplicatur &. Sic mihi benefeceris.& me cognoſces gratum. & læraberis officio. ¶Sperabis.o.o.i.optimam de rebus omnibus ſpem habebis.Quæcunque erunt ideſt qualiacunque acciderint. ¶Sapienter.ut decet ſapientem.¶Sed,h.t.ſubaudi intelligis uel noſti.eſt enim eclypſis. ¶Melius me.melius q̃ ego. ¶Vel correctio.¶Optime om.multo melius q̃ omnes alii.quia es omnium doctiſſimus.¶Studioſiſſi.libentiſſime promptiſſimo animo.¶Tuorum hoc eſt recordabor eorum beneficiorum quæ contuliſti in me meo triſtiſſimo tempore cum ex urbe eiectus ſum ire in exilium.¶Meritorum officiorum præſtitorum.¶Tempore.t.infœliciſſimo miſerrimo cum ab his etiam derelictis ſum:a quibus minime putaſſem.

PHI.

PHI.¶Vias.rationes.Vir.fata uiam inuenient Metaphoricos tñ ita dicitur quum uia ſit per q̃ ambulamus. iter actio eundi. ¶Toto ge.in iſta cauſa reſtõnis tuæ.¶Audeo.ne uidear plura dicere q̃ facere.¶Promptiſſima ſuperando in beneficiis erga te omnis alios.¶Tibi.in auxilium tuũ.

¶Mali.m.e.q̃.t.expſſit apud græcos uerbũ de amicis τα παντα φιλων κοινα hoc eſt amicorũ oĩa cõia. Parci⁹ remiſſius:nõ multa pollicẽdo:& quare qa ſpero & opto te uſurũ rebus tuis:& qđ alienis reb⁹ nõ egebis. ¶Quod.ſ.te uſurũ tuis potius q̃ meis. ¶Aio:maxio. Exortatio ad oĩa fortiter pferẽda:& ſicut dicimus bono magno maximo aioſſis ſic ẽt pñti aio ſis ꝓ forti aio. Terẽ. Fac hæc aio ut pñti dicas. ¶Accepiſti:ab aliis philoſophis audiuiſti. Fuit.n.is Nigidius apprime doctus:& eruditus. ¶Peperiſti:trãſlatio eſt:ꝙ aũt pturire & parere diſtent. Liui. his uerbis oſtẽdit:ꝙ diu parturit aius uidet̃ aliqñ parias. Hora. Parturiũt mõtes naſcet̃ ridiculus mus. q̃ oĩa tã ab aliis accepta q̃ p teipſum iuẽta. ¶Spabis op. ſpẽ optimam hẽbis. Sed hoc ſupple noſtri. ¶Vel.i.ẽt:& eſt correctio optĩe oium melius q̃ oẽs alii cum oi doctrina ſuperas. ¶Studioſiſſime: q̃ libenti & prõpto aio. ¶Triſtiſſimo:qñ i exiliũ eiectus. ¶Memoriã cõſerua.nõ imemor ero:& tibi ꝓ beneficiis i me tuis gratiã accumulatiſſime referã.

Parturire *Parere* *Studioſiſſime*

in familiari re mea ẽ quod ego meũ malim eẽ q̃ tuũ hac dere & de hoc genere toto ſcribo parcius ꝙ te id ꝙ ipſe confido ſperare malo te eſſe uſurum tuis. Extremũ illud eſt ut te horter & obſecrẽ aio ut maxio ſis: nec ea ſolum memineris:quæ ab aliis magnis uiris accepiſti. Sed illa ẽt quæ ipſe ingenio ſtudioq; peperiſti. quæ ſi colliges & ſperabis oĩa optime & q̃ accidẽt qualiacũq; erũt ſapiẽter feres:ſed hæc tu melius uel optime omniũ. Ego q̃ ptinere ad te intelligã ſtudioſiſſime oĩa diligentiſſimeq; curabo: tuorumq; triſtiſſimo meo tpe meritorum erga me memoriã cõſeruabo. Vale. M.T.C.Cn.Plã.S.D.

VEER.

Inas:Cn.Plancus ad quẽ nũc ſcribit Ci.idẽ eſt ad quẽ multæ Ci.epiſtolæ li.x.ſcriptæ ſunt:ſed illas poſt mortẽ Cæſaris:has duas feruẽtibus bellis ciuilibus ſcriptas cõſtat ideo diuerſis uoluminibus poſitæ ſunt:nunc aũt Ci.rñdet Planco: q ei gratulatus fuerat:ꝙ itellexerat eũ retinere dignitatẽ ſuã apud Cæſ.ꝙ qdẽ oſtendit nõ ita eſſe multis rõnibus. Deide qa optauerat Plã. Ci. fœliciter euenire ꝙ egiſſet. Rñdet Ci. ſe cõſidere ita eẽ ut dicit:oſtenditq; cãm q̃re id egerit:ꝙ qd & q̃re fuerit: dicã loco ſuo in epſã. Poſtremo pollicet̃ ipſi Plãco qcqd opa cõſilio & ſtudio p eũ fieri poſſit. ¶Binas lit. elegãter dixit & ꝓprie:nã duas litteras nõ dicius:nec binas epſas:ſicut Cic. ad filiũ ſcribens oñdit auctore Ser. nã binus iungit̃ cũ his q̃ tantum plurali numero declinant̃. Quinti. tñ dixit & binos pedes & qnas ſyllabas, lib.ix. ¶Alteris. nõ aũt altera, nã ſi totũ pluralis eſt numeri tantũ. ptes quoq; pluralis nũeri eſſe debent ut hic. Si uero totũ licet pluralis numeri ſit: ſingularẽ hẽat. nũc ptes ſingulares eſſe debẽt ut delector duobus poetis altero græco, altero latino. ¶Corcyræ. q̃ iſula eſt uicina adriatico mari:nõnũq phæacia appellata alcinoi regis patria:de q̃ li. iii. plura dixius. ¶Priſtinã

b Inas a te recepi litteras Corcyræ datas: quarũ alteris mihi gratulabare: ꝙ audiſſes me meam priſtinam dignitatem obtinere alteris dicebas te uelle quæ egiſſem bene & fœliciter euenire. Ego autẽ ſi dignitas eſt bene de repu. ſentire & bonis uiris probare quod ſentias optineo dignitatem meam. Sin autem in eo dignitas eſt quod ſentias aut re efficere poſſe:aut deniq; libera oratione defendere ne ueſtigium quidem ullum eſt reliquum nobis dignitatis. Agiturq; præclare ſi nos metipſos regere poſſumus ut ea quæ partim iam aſſunt partim impendent moderate feramus: quod eſt difficix

Binæ litteræ *Corcyra*

priorẽ. ſolitã. ¶Alteris. ſ. litteris. ¶Velle. optare. ¶Euenire. ſuccedere. ¶Bene fœ. erant uerba qbus utebantur antiqui confectis matrimoniis. Iuue. dictum fœliciter. ¶Quod lege. fecerim. ſ. de matrimonio nouo. ita. n. puto intelligi. Nam ut ait Plu. in uita Ci. quum pẽſſet Ci. ciliciæ. illa mala fortuna q̃ in rẽpu. ſæuierat. non minori impetu domum Ciceronis inuaſerat. ſiquidem & Qu. frater & Qu. fratris filius. inimico animo in ipſum Cic. facti ſunt. nec Terentia uxor in fide permanſit. quæ præter cætera flagitia patrimonium Cic. parum diligenter parũque fideliter adminiſtratum ſumptibus iacturiſque exinaniuit. peruerſæ denique omnia facere molirique uidebatur. quibus tandem rebus reuerſus Cice. Romam coactus eſt ſummorum uirorum exemplo eam dimittere. Super hæc omnia grande æs alienũ ſub uſuris ſumptum indies omnia deuorabat. & accedebat reſtitutio dotis Terentiæ facienda. quibus cum aliter ſatiſfieri non poſſet eandem ex amicorum ſñia publiam. cui ampla hereditas erat uxorem accepit. de qua nunc intelligit. ¶Ego aũt. reſpõdet primæ epiſtolæ de gratulatione dignitatis. arguens aliam non appellandam dignitatem. dat. n. quandam diffinitionem dignitatis. q̃ ſi eſſet uera ſecundum eam dicit ſe obtinere dignitatem ſuam. ſed cum non ſit uera. innuit ſe non obtinere. ¶Bene ſen. bene iudicare. animum bene diſpoſitũ habere pro rep. ¶Et pro. probabile facere. & oſtendere bonis uiris. ¶Quod ſen. i. ſñiam tuam. Eſt autem ſecunda perſona eleganter poſita pro prima & pro tertia ſecundum locos & ſenſus. ſi in bene ſentiendo de rep. & probando bonis uiris bonam ſñiam de rep. conſiſtit dignitas. poſſum dicere me obtinere dignitatem meam. ¶Sin. ponit alteram & ueram diffinitionem dignitatis ſecundum quam dicit ſe nullam obtinere dignitatem. nam cum dignitas ſit non ſentire bene de rep. ſimpliciter ſed efficere & defendere libere id qđ ſentias & id facere Ci. non poſſit. ſequitur ꝙ nullam omnino retineat dignitatem. ¶Re effectu. ¶Libera: ſine reſpectu. & timore alicuius. ¶Ne ue. q. r. eſt. i. non modo dignitas nulla relicta eſt nobis. ſed ne ueſtigium quidem aliqđ ꝙ minus ẽ. ¶Veſtigiũ. ſignum apparentia. nam ueſtigia ꝓprie dñr ſigna pedũ. ¶Reliquũ eſt. i. reſtat. relinquit̃. oẽm. n. dignitatem penitus amiſimus. qa non licet efficere re. & defendere libere qđ ſentimus. in quo conſiſtit ipſa dignitas. ¶Agitur p. ſ. nobiſcũ. i. bene nobis ſuccedit. ¶Noſmetipſos. & non alios neque remp. ¶Aſſunt. pñtia ſunt. ſ. mala. ¶Impẽdent. imminent. futura ſunt. ſed impendent & imminent tantum mala. Fortuna autem dicimus & bona & mala. Moderate. ſine perturbatione animi. ¶Quod. ferre moderate. hæc mala. ¶Eiuſmodi. ciuili tam nephario & miſero. ¶Cuius. belli.

Priſtina *Terẽtia* *Veſtigiũ* *Reliquũ* *Impendent*

Impedēt

¶Exitus:finis. ¶Ex alte. Cæ.ex pompeiana occiſione multorū oſtendit. ¶Ex alte. Cæſariana. qa ſi uicerit Cæ.actū erit de libertate romana. ¶Periculo diſcrimine cædis & ſeruitutis. ¶Nō mihi:multū. ¶Pertimeſcebā res ſe.i. cū timebā ēt uictoriā Pō. ¶Nō mō:non tantū. ¶De tu.pu.i.uter imparet:uter meliorē haberet cām:ut ſupra ad Ser.Sul.poſt q̄ de iure pu.diſceptari cœptū eſt &c.Quāto pi.q̄ magno:qa nō agebat ſolū piculū Cæ.& Pō.& eoꝶ q eos ſequebant ſed po.Ro.& totius orbis terrarū. ¶Si ui.hi.i.po.quos ſecutus erā cupiditate pacis:nō belli.Fractoꝶ.Pōpeianorū:q erant irati Cæſarianis. ¶Cupidoꝶ:q cuperent res nouas. ¶Inſolentiū:ſuperboꝶ:& q uellent ſe eſſe primos & antecellere oēs. ¶Victi: Pompeiani a Cæſarianis.

le in huiuſmodi bello:cuius exitus ex altera parte cædem oſtendat:ex altera ſeruitutem:quo in periculo non mihi me conſolatur:quum recordor hæc me tum uidiſſe cum ſecundas etiam res noſtras:non modo aduerſas pertimeſcebam Videbamq; quāto periculo de iure publico diſceptaretur armis. Quibus ſi uiciſſent hi:ad quos ego pacis ſpe non belli cupiditate adductus acceſſeram:tamen intelligebam:& iratorum hominum & cupidorum & inſolentium quam crudelis eſſet futura uictoria. Si autem uicti eſſent quantus iterius eſſet futur9 ciuium:partim amplisſimorum partim etiam optimorum:qui me hæc prædicentem atq; optime conſulentem ſaluti ſuæ malebant nimium timidum quam ſatis prudentem exiſtimari. Qd autem mihi de eo quod egerim gratularis:te ita uelle certe ſcio. Sed ego tam miſero tempore nihil noui conſilii recepiſſem:niſi reditu meo nihilo meliores res domeſticas quam rempubli. offendiſſem. Quibus enim pro meis immortalibus beneficiis cariſſima mea ſalus & meæ fortune eſſe debebant:quum propter eorum ſcelus nihil mihi intra meos parietes tutum nihil inſidiis uacuum uiderē nouarum me neceſſitudinum fidelitate contra ueterum perfidiam muniendum putaui. Sed de noſtris rebus ſatis uel etiam nimium multa de tuis: uelim ut eo ſis animo quo debes eſſe.i.ut ne quid tibi præcipue timendum putes. Si enim ſtatus erit aliquis ciuitatis:quicunque erit te omnium periculorum uideo expertem fore: nam alteros iam placatos eſſe intelligo:alteros nunquam iratos fuiſſe. De mea autem in te uoluntate ſic uelim iudices:me quibuſcunque rebus opus eſſe intelligā:q̄q̄ uideā qs ſim hoc tēpore & quid poſſim:opera tamen & conſilio:ſtudio quidem certe rei famæ:ſaluti tuæ præſto futurum. Tu uelim & quid agas:& quid acturum te putes:facias me q̄diligētiſſime certiorem. Vale.

¶Quantus in te.quanta cædes ſubaudi intelligebam:nam ſupra dixit cuius exitus ex altera parte cædē oſtentat:ex altera ſeruitutem. ¶Ampliſſimorum: qui eſſent ornati dignitate:qui eſſent principes in urbe noſtra: quos uidebam omnes crudeliter interituros. ¶Qui:uiri ampliſſimi & optimi. ¶Prædicentem:uaticinantem. ¶Hoc.eos eſſe crudeliter interituros. ¶Conſulentē.ſaluti ſuæ: qa hortabar.ut pax cōponeret inter Cæ.& Pō. ¶Mallebant:potius uolebant. ¶Timidū q̄ prudentē:exiſtimabāt enim in me magis hoc dicere qa timerē:q̄ quia puiderem & cognoſcerem ita futurū:nec uoluerūt mihi credere.

VBER.

VBER. ¶Quod aūt:ſecūdæ epiſtolæ reſpōdet de gratulatione affinitatis & nouæ neceſſitudinis. ¶Quod egerim:ut ſupra diximus: intelligit matrimonium publii. ¶Te ita uelle:te ita cupere:ut ſcribis.ſ. ut mihi bene fœliciterque eueniat. ¶Sed ego. oſtendit ſe neceſſitate.non uoluntate hoc feciſſe. ¶Nihil noui conſilii:nullum nouū conſiliū. ¶Offen. inueniſſem. ¶In reditu meo:ex Cilicia ſupra diximus.nam & rempub.& rem familiarem ſuam perturbatam & imminutam inuenit. ¶Quibus.notat Qu.fratrem & eius filium & uxorem Terentiam. quos oēs perfide ſe geſſiſſe erga Cic.oſtendimus ex auctoritate Plutarchi. ¶Immortalibus beneficiis.ideſt maximis & dignis æterna memoria. ¶Propter eorum ſcelus.nam Qu. frater eum deſeruit.& orationē contra ipſum ſcripſit. quam apud Cæ. recitaret. & Qu. fratris filius de nece Cic.cogitauit.Ter. abſente marito impudice uixit.eiuſque patrimoniuꝫ diſſipauit.

Parietes

Muri

Perfidia

Expers

¶Intra parie.intra domum meam. nā parietes tantū priuati ſunt.muri uero & publici & priuati. ¶Nouarum neceſſi. nouarum ꝓpinquitatum & amicitiarum. quia eram derelictus a ueteribus neceſſariis. ¶Muniendum. corroborandum. ¶Perfidiam.improbitateꝫ. ¶Satis.ſubaudi diximus. ¶Vel etiam.correctio. ¶Nimis multa.qui dolet ſe habuiſſe cauſam dicendi hæc de ſuis de tuis rebus. ¶Ideſt.declarat quo aīo eſſe debeat. ¶Præcipue.ſeorſum. ab aliis qđ ab aliis ēt timendum non ſit. ¶Quicunque qualiſcunque.uel bonus uel malus. uel ſub Cæſa. uel ſub Pō. ¶Expertem.immunem.ſine parte. ¶Nam. ratio quare uidear Plan.fore expertem oīum periculorū. ¶Alteros placatos.Cæſarianos factos tibi amicos.qui erant tibi irati.quia eos non ſequebaris. ¶Alteros nunquam ira.pompeianos nunquam tibi fuiſſe inimicos cum nec tu quidem ei inimicus fueris. ¶De mea. pollicetur nunc operam ſuam Planco. eſt autem ordo. uelim ſic iudices de mea uoluntate in te me futurum præſto rei. famæ. ſaluti tuæ. opera. conſilio.ſtudio. quibuſcunque rebus intelligam eſſe opus.quāq̄ uideo quis ſum hoc tempore. & quid poſſim. ¶Quanq̄ ui.quis ſim.i.quāq̄ intelligo me non eſſe magnæ auctoritatis. ¶Et quid poſſim.quia ualde parum poſſum. ¶Opera labore agendo pro te. ¶Conſilio. conſulendo tibi & tuis. ¶Certe ſtudio.ſaltem uoluntate prompta. ¶Futurum præ.futurum promptum & paratum.

Ccepi: Scripſerat Plã. ad Ci. quãto amore eũ cõplecteret. Quod Cice. dicit ſibi cognitũ eſſe: maluiſſe aũt cum
a ſcripſiſſe: q̃ forti & cõſtanti aio ferret calamitates publicas: quoniã ſi de eo ſcripſiſſet: accõmodaſſet Ci. litteras
ſuas ad eã materiã breuiter tñ eũ monet id ꝙ in ſuperiori epiſtola monuit: nihil eſſe ꝙ ſibi pcipue timẽdũ putet
nec exiſtimet ſe eſſe i aliquo periculo i quo alii nõ ſint. ¶ Perbreues ualde breues. ¶ Quod nõ fuit mihi dubiũ: de quo
nõ dubitabã. ¶ Nã q̃ fortiter: hoc eſt quod maxime cupiebat itelligere. ¶ Cõmunes miſerias. calamitates reipublicæ.
¶ Quã me amares: quãtũ me diligeres: quãto amore me cõplecteris. ¶ Facile: apte: qa id ad me ſcripſiſti. ¶ Sed hoc

M. T. C. Cn. Plan. S. D.

Accepi perbreues tuas litteras: quib⁹ id quod ſcire cupiebam cognoſcere non potui. Cognoui autem id quod mihi dubium non fuit. Nã quã fortiter ferres cõmunes miſerias non intellexi: quã me amares facile perſpexi: ſed hoc ſcieram. Illud ſi ſciſſem ad id meas litteras accommodaſſem. Sed tamen & ſi antea ſcripſi quæ exiſtimaui ſcribi oportere: tamẽ hoc tempore breuiter commonendum putaui: ne quo periculo te proprio exiſtimares eẽ in magno omnes: ſed tamẽ in cõi ſumus. Quare non debes aut propriam fortunã: aut pcipuã poſtulare: aut cõem recuſare. Quapropter eo animo ſimus inter nos quo ſemper fuimus. Quod de te ſperare de me præſtare poſſum. Vale.

¶ Epiſtolarum familiarium. Liber Quintus. Qu. Metellus Celer. Qui. filius. M. Ciceroni. S. D.

Si uales bene ẽ exiſtimaram ꝑ mutuo inter nos aio: & pro reconciliata gratia neq; me abſentẽ unq̃ ludibrio leſum iri: nec Metellum fratrem ob dictum capite: ac fortunis per te, oppugnatum iri: quem ſi parum pudor ipſius defendebat: debebat uel familiæ noſtræ dignitas: uel meum ſtudium erga nos remq; pu. ſatis ſubleuare.

ſcieraʒ: qa me amares. ¶ Illud: q̃ fortiter ferres cões miſerias. ¶ Ad id: ad eã materiã. ¶ Accomodaſſem: adaptaſſem idest reſcripſiſſem tibi ad id. ¶ Oportere ſcribi: debere ſcribi a me. ¶ Antea. ſuperiori epiſtola: & fortaſſe aliis: q̃ nõ ſunt i hoc uolumine. ¶ Breuiter: paucis uerbis. ¶ Proprio: tuo ſolo: i quo alii nõ ſint. ¶ In cõi: ꝙ ad oẽs ꝑtinet: cuius nullus erit expers. ¶ Propriã: tuã: q̃ nemini alii cõtingat. ¶ Præcipuã: ſpecialẽ: q̃ nõ multis eueniat. ¶ Poſtulare expoſcere aut recuſare cõem: aut eã nolle accipere q̃ oibus euenit. ¶ Eo aio amico & cõſtãti. ¶ Sperare de te bñ & ꝓprie dixit. ¶ Nam de aliis poſſum⁹ ſpare de nobis polliceri iõ dixit. ¶ De me p. i. re & effectu oſtendere & efficere.

Facile
Accõmodare
Sperare

Si uales: Metellorũ familia uirorũ uirtute & titulis illuſtris fuit: iter quos præcipue memorãtur Metelli a deuicta macedonia macedonicus cognominatus: & numidicus. q de iugurtha numidiæ rege triũphauit. Huius filius qa patrem lachrymis & aſſiduis præcibus ab exilio reuocauit: pius cognominatus eſt. Fuit & Quintus Metellus Creticus: & Lelius metellus & hic Quintus Metellus Celer Lucii frater babearicus cognominatus: hic Celer cum ulteriorem Hiſpaniam prætor obtineret: intellexit fratrem ſuũ Lelium Metellum a Cice. capite & fortunis oppugnari. Itaq; hæc epiſtola minatur Cic. ut eum deterreat ab oppugnatione fratris: q̃uis reuera Cic. non tam eũ oppugnaret: q̃ ei repugnaret: q Ci. ſequebat & capite mulctandum dicebãt qa ciues Ro. in cõiuratione depſhẽſos in dicta cã necaſſet ut in ſequẽti epiſtola plenius uidebimus. ¶ Si uales ex antiqua conſuetudine hoc principiũ epiſtolis præponebatur deſueuit aũt multũ Ci. tpibus nõ tñ oio. ¶ Mutuo aio meo in te & tuo in me de hac dictione mutu⁹ diximus plenius in. i. li. ¶ Recõciliata renouata inſtaurata. cõciliamus. n. nouos recõciliamus ueteres. ¶ Me ab. qa abſentes lædere maligni eſt hois. ¶ Læſum iri: lædendũ eẽ: eſt futurũ infinitiui paſſiui. ¶ Ludibrio: deriſione: contẽptu. ¶ Oppugnatũ iri: oppugnandũ eſſe. ¶ Capite iudicio capitali. i. periculo capitis. ¶ Et for. di. hoc eſt ubi ageretur de capite & de uitiis eius. ¶ Obdictum. pp uerbum ꝙ cõtra te dixiſſet. ¶ Quẽ: fratrẽ meũ. ¶ Pudor: uerecũdia: q̃ fortaſſe nõ ſeruauit in te. ¶ Parũ defendebat. i. ſi nõ uidebat hñdus reſpect⁹ ei⁹ pudoris: debebatis tñ hẽre reſpectũ familiæ noſtræ & mei: q de nobis: & de rep. ſuʒ optie merit⁹. ¶ Subleuare: adiuuare. ¶ Circũuẽtũ iſidiis & ꝑiculis iuolutũ: tractũ a uenatorib⁹ q feras laqueis retib⁹ & canib⁹ circũuenire ſolẽt. ¶ Minime cõueniebat. i. decebat. ſ. me eẽ deſertũ. ¶ Itaq;: qa uideo fratrẽ circũuentũ & me deſertũ. ¶ Luctu:

VBER.
Polliceri

Metellus pius

Conciliare
Reconciliare
Ludibriũ

Subleuare

mœrore. ¶ Et ſqua. ſorde & illuuie hñt q̃lē q i mœrore uerſant. Dicit āt ſqualor a ſquamis. ¶ Præ. pfect⁹ſum. ¶ Pro.
hiſpaniæ ulteriori. ¶ Qui bel. ge. hoc dixit ad exaggerādū meritū ſuū i rep. & iniurias aliorū i ſe. ¶ Quæ: quas res op
Squalor pugnare fratrē meū. & lædere me abñtē uel me deſertū eē. ¶ Clæ. maio. i. ſecūdū clæmētiā maioꝝ noſtroꝝ: q ēt graui
ter offenſi: nunq̃ tñ queq̃ capite oppugnaſſent. ¶ Nō. c. mi. qa dediſtis mihi cām. ¶ Etiā: accuſat Ci. leuitatis & icon
ſtātiæ. ¶ Meoſq3 pp fratrē. ¶ Mobili mutabili. qa ſꝑ aña uiſus es amicus meus. ¶ Me ne haberetur ſuſpectus: q pp
hanc iniuriā min⁹ præſtaret officium reip. ideo ſubdit. ¶ Inte. donec potero facere ut uos pœniteat. ¶ Iniuria: cuiuſq̃
uel in me uel in fratrem illata. Abducet: remo-
uebit. ¶ A republica: ab utilitate reipu.

Nūc uideo illū cricūuētū me deſertū: a qb⁹ minime cōue
niebat. Itaq; i luctu & ſqualoræ ſū: q ꝓuiciæ: q exercitui
ꝑſum: q bellū gero. Quæ qm̃ nec rōne: nec maiorū nr̃orū
clæmētia adminiſtratis nō erit mirādū ſi uos pœnitebit
Etiā mobili i me meoſq; aio cē nō ſperabā. Me iterea nec
domeſtic⁹ dolor: nec cuiuſq̃ iniuria a rep. abducet. Vale.

M. T. C. Mar. Quin. filio. Celeri. S. D.

SCribis ad me te exiſtimaſſe ꝓ mutuo iter nos
aio & ꝓ recōciliata grā nunq̃ te a me ludibrio
læſū iri. Qđ cuiuſmo. i ſit ſatis itelligere non
poſſū. Sed tamē ſuſpicor ad te eē allatū me i ſenatu: quū
diſputarē p m̃ltos eē q rēp. a me cōſeruatā dolerēt. dixiſ
ſe a te ꝓpinquos tuos qbus negare nō potuiſſes ipetraſſe
ut ea q̃ ſtatuiſſes tibi i ſenatu de mea laude eē dicēda re
ticeres. Qđ cū dicerē illud adiunxi mihi tecū: ita diſpu
tū officiū fuiſſe i rep. ſalute retinēda: ut ego urbē a dōeſti
cis iſidiis: & ab iteſtino ſcelere: tu Italiā & ab armatis ho
ſtibus: & ab occulta cōiuratiōe defenderes. Atq; hāc no
ſtrā tāti & ꝑclari muneris ſocietatē a tuis ꝓpinquis labe
factā: qui cū tua me reb⁹ āpliſſimis atq; honorificētiſſi
mis ornatus eēs: timuiſſet ne q̃ mihi ps abs te uolūtatis
mutue tribuerēt: hoc i ſermōe cū a me exponerēt: q̃ mea
expectatio fuiſſet orōnis tuæ q̃toq; i mœrore uerſat⁹ eēm
uiſa ē orō nō iniucūda & mediocris: quidā ē riſus cōſecu
t⁹ nō i te ſed magis i mœrorē meū. & q mea abs te cupiſ
ſe laudari apte: atq; igenue cōfitebar. Iā hoc nō ꝑt i te nō
honorifice eſſe dictum: me in clariſſimis meis atque am
pliſſimis rebus tamen aliquid teſtimonium tuæ uocis
habere uoluiſſem. Quod autem ita ſcribis ꝓ mutuo in
ter nos animo quid tu exiſtimes eē in amicitia mutuum

I tu. Rñdet Ci. ꝑticulari epl'æ Metelli.
& pri. nū ꝓbat aiu3 metelli ñ fuiſſe mu
tuū. ſicut ille ſcripſerat & ꝓbat ſe non
hūiſſe ipm ludibrio: ſicut q̃ſt⁹ erat in epl'a ſua:
deide mirat cur gratiā recōciliatā dixerit: q̃ nū
q̃ fuerit imminuta. Poſtea uero oñdit ſe ñ oppu
gnaſſe ci⁹ fratrē capite & fortūis obdictū. ut il
le ſcripſerat. ſed defendiſſe ſe aduerſus eū a quo
ipe oppugnaret: dicebat. n. frater Metelli Ci. ea
dē pœna eē afficiēdū: q̃ ipe affeciſſet ciues rōa
nos & multa egerat publice cōtra ipm Ci. oſtē
dit āt Ci. ſe uſu eē poti⁹ erga eū offō & clæmē
tia: q̃ iniuria aliqua. Poſtremo quoniā Metel. ei
minat⁹ fuerat. orat ipm ut æquu iudicē ſe ꝑbe
at. & exiſtimet ipm Cic. nihil iniq3 feciſſe: ſi ſe
acerbe & crudel'r oppugnatū defendit. pollice
turq3 ſꝑ ſeruaturꝫ amicitiā quoad Metel. uolet.
¶ Si tu: eodem gñe ſalutatiōis uſus ē: quo ipe
Metel. uſus fuerat. ¶ Quod. ſ. læſu3 iri ludibrio
¶ Cui⁹. q̃le ſit. ¶ Sed ta. oñdit i quo pudet Me
tel. exiſtimaſſe ſe ludibrio læſum a Ci. q̃ ſuſpitō
nē ꝓbat eē falſam: cū poti⁹ eū ſꝑ honorauerit
q̃ ludibrio hūeris. ¶ Allatū. nūciatū. ¶ Propin
quos iſtituerat Metel. hēre orationē de laudib⁹
Allator Ci. q cōiurationē catilinæ oppſſiſſet: poſtea ue
ro cū mutaſſet ꝓpoſitū ci. q fuerat cupidiſſim⁹
laudatiōis Metel. dixerat i ſenatu metellū pp ꝓ
piquos ſuos q eū rogaſſent deſtitiſſe ab ei⁹ lau
dib⁹: de qb⁹ pri⁹ iſtituiſſet dicere. & addidiſſet
Ci. q̃ta fuiſſet expectatio ſua de oratōe Metel.
multi ſenatores iceperūt ridere q ci. tā grauiter
ferret ſe caruiſſe teſtimonio & laudibus Metel.
q cū nūciatū eēt Mar. exiſtimauit illū riſu3 ſecu
tū fuiſſe pp ſe: ñ āt pp Ci. iō dixit. ¶ Ludibrio:
deriſiōe. ¶ Dolerēt: qa iuidebāt gloriæ meæ: q̃
ex ea re mihi parauerā. ¶ Propiquos cōſangui
neos. ¶ Impetraſſe obtinuiſſe. ¶ Vt re. ut ñ di
ceres. ¶ Statuiſſes decreuiſſes & ꝓpoſuiſſes.
¶ Quod quā rē. ſ. tuos ipetraſſe ut ea taceres
q̃ de mea laude ſtatuiſſes dicere. ¶ Adiūxi ad
didi. ¶ Diſputatū diuiſum. ¶ Ab i te. ciuili q in
tra urbē eēt. ¶ Tu ab ar. ho. qa ut oñdit Sal.
in Ca. hiſtoria tpe cōiuratiōis erat Qu. Me. Ce
ler i agro picēo ꝑtor cui pmiſſū erat: ut ꝓ tpe & piculo exercitū cōparet. ¶ Atq3 hāc ſo. ꝑclara mu. i. cōſectiōnē ꝑclari
officii erga rēp. cū tu ab armatis hoſtib⁹ Italiā: ego uero a domeſticis iſidiis & ab iteſtino ſcelere urbē defendi. ¶ Labe
factā: cōmotā: pturbatā. & ſubaudi adiūxi uel addixi. ¶ Qui cū. i. q timeret ne fortaſſe tu redderes mihi aliquā uicē &
ptē mutuæ uolūtatis i me laudādo: cū te honorificētiſſimis reb⁹ ornaſſē. ¶ Mutuæ: ſ. t'is amicitiæ ſicut mea fuerat erga
Labefactus te. ¶ Hoc ſer. quē ſupra dixi. ¶ Quæ: q̃ta. ¶ Expectatio: deſideriū. ¶ Tuæ oratiōis: de laudib⁹ meis. i. q̃tū expectaſſē
ut me tua oratiōe laudares. ¶ In q̃to mœ. uer. es. i. cū a me exponeretur in quanto mœrore & triſtitia fuiſſem qa tu im
Aperte pulſus ꝑcib⁹ tuoꝝ ꝓpinquoꝝ tacuiſſes ea quæ de me fuiſſes dicturus. ¶ Oratio mea: q̃ iudicabā me cupidū laudatio
Ingenue nū de me tuarum. ¶ Eſt uiſa: ſenatoribus audientibus. ¶ Non iniu. i. faceta & digna riſu: qa oſtendebam me tantope
re doluiſſe: q caruiſſem teſtimonio tuarū laudationum. ¶ Et mediocris riſus eſt cō. & omnes mediocriter cœperūt ride
re. ¶ Non in te: nō propter te quem dixeram impulſum fuiſſe ꝑcibus ꝓpinquorum: ut de me taceres quæ dicenda ſta
tuiſſes. ¶ Sed in mœ. me. ſed propter triſtitiam meam in qua dixiſſem me uerſatum: quia de me tacuiſſes. & quod
i. pp ſimplicitatē aut ambitionē meā qa aperte & ſincere cōfitebat me cupiſſe laudari abs te. ¶ Aperte. clare ſine ſimu
latione & inſinuatione uerborum: ut multi faciunt. ¶ Ingenue: liberaliter: ſincere. ¶ Iam: dicit hāc ſuam orationem

nõ potuiſſe ſine honore & laude Metelli eſſe. ¶Nõ ho. ſine honore. ¶In ſe. ꝓ te uel de te. ¶Hoc. ſ. ¶Meta. no. i. quiˢ mea facta eſſent & clara & magna: ita ut non egeret teſtimonio me tñ deſideraſſe habere teſtimonium tuæ orationis. ¶Quod: reſponſio ad aliam eius epiſtolæ ptem. ¶Neſcio: qa cum dicis ꝓ mutuo inter nos aio nõ uideris bene intelligere qd in amicitia dicat̃ mutuũ: cum aĩus tuus nõ fuerit mutuꝰ ut tu ſcribis. ¶Eqdem: ponit iudicium ſuum & diffinitionẽ huius dictiõis mutui: q̃tum ptinet ad amicitiã. ¶Paruo. ut ab eo ameris quẽ ames: ab eo tibi benefiat cui benefacias. ¶Ego: incipit diſputare parẽ uoluntatẽ nõ eẽ redditã. ¶Prætermiſiſſe cum ea habere poſſem. ¶Leuior ſtultior.

neſcio. Equidem hoc arbitror: cum par uoluntas accipitur & redditur. Ego ſi hoc dicam me tua cauſa prætermiſiſſe prouinciam tibi ipſe leuior uidear: eſſe. meæ enim rationes ita tulerunt atq; eius mei conſilii maiorem iudies ſingulos fructum uoluptatemq; capio. Illud dico me ut primum in concione prouinciam depoſuerim ſtatim: quemadmodum eam tibi traderem cogitare cœpiſſe: nihil dico de ſortione ueſtra tantum te ſuſpicari uolo nihil in ea re per collegam meum me inſciẽte eſſe factum. Recordare cætera quam cito ſenatum illa die facta ſortione coegerim: quam multa de te uerba fecerim: quum tu ipſe dixiſti mihi orationem meam non ſolum in te honorificam: ſed etiam in collegas tuos contumelioſam fuiſſe iã illud ſenatuſcon. quod eo die factum eſt: ea preſcriptione eſt: ut dum illud extabit: officium meum in te obſcurum eſſe non poſſit. Poſtea uero quam profectus es uelim recordare: quæ ego de te in ſenatu egerim: quæ in concionibus dixerim: quas de te litteras miſerim: quam quum omnia collegeris: tu ipſe uelim iudices ſatis ne uideatur his omnibus rebus tuꝰ aduentus quum proxime romam ueniſti mutuo reſpondiſſe. Quod ſcribis de recõciliata noſtra gratia: non intelligo cur recõciliatam eſſe dicas quæ nunquam iminuta eſt. Quod ſcribis non oportuiſſe Marcellum fratrem tuum ob dictum a me oppugnari primũ hoc uelim exiſtimes: animum mihi iſtum tuum uehæmẽter probari: & fraternam plenam humanitatis ac pietatis uoluntatem. Deinde ſi qua ego in re fratri tuo reipubli. cauſa reſtiterim peto ut mihi ignoſcas. Tam enĩ ſũ amicus reipubli. q̃ qui maxime. Si uero meam ſalutem cõtra illius impetum in me crudeliſſimum defẽderi: ſatis hẽas: nihil me ẽt tecũ de tui frĩs iniuria cõqueri. Quẽ ego quũ cõperiſſem: omnẽ ſui tribunatus conatũ in meã pnitiẽ parare atque meditari. Egi cum Clodia uxore tua: & cum noſtra ſorore Mutia (cuius erga me ſtudium pro Cn. Pompeii neceſſitudinẽ multis in rebus pſpexerã) ut cum ab illa iniuria deterrerent. atq; ille (quod te audiſſe cre

¶Meæ rõ. utilitas & res meæ. ¶Ita tu: ita poſtulauerũt: ut ea ptermitterem maxime tua cã. ¶Eius cõ. eius deliberatiõis & propoſiti mei q tua cã ptermiſiſſem ꝓuinciã. ¶Indies ſin. p quoſlibet dies. ¶Illud. q. d. uerĩſſimũ & certiſſimum. ¶Vt pri. cũ primũ. ¶Depoſuerim: recuſauerim. ¶In cõ. in cõuentu & congregatione populi. De concione dictum eſt alibi plene quot ſignificata hẽat. ¶Traderẽ: ad te deferrẽ. ¶Nihil di. occupatio color rethoricus qa maxime dixit qđ ſe dicturũ negat. ¶De ſortiõe: de diuiſiõe ꝓuinciarũ q̃ fiebat p ſortes: ut in penultima epiſtola primi libri patet. ¶Suſpicari: putare. ¶Per collegã me. C. Anto. q mecũ cõſul fuerat. ¶Me inſci. ſed potius oĩa eſſe facta me ſciẽte cõſentiẽte & hortãte. ¶Coegeri cõgregauerim. ¶De te. in laudẽ tuã. ¶Honorificã in te. i. fuiſſe in honorẽ tuũ. ¶Sed ẽt cõ. cõuitioſam: plenã iniuriis. ¶In col. tuos: cõtra alios ptores tanttũ. n. te exulit: ut alii uiderẽtur uituperari. ¶Senatuſconſultũ: decretũ ſenatus de ꝓuincia tibi decernẽda. ¶Præſcriptione: titulo. ¶Vt dum. i. donec. ¶Extabit: durabit, q erit diu ſeruabantur diligentiſſime ſenatuſcon. ¶Officium meũ i te: id quod ꝓ te amiciſſimo aio feci. ¶Obſcurũ: icognitũ: qa illa pſcriptio ſenatuſcon. qd egerim iudicabit: puto. n. fuiſſe ſcriptũ. M. Ci. opa & eã datã fuiſſe prouinciam Metel. ¶Poſtea ue. cõmemorat alia bñficia. q̃ in eũ contulit: poſt q̃ ꝓfectus eſt i prouinciam. ¶Profectus es: diſceſſiſti in ꝓuinciam. ¶Concionibus: conuentibus populi. ¶Quas quales & q libetales. ¶Quæ oĩa: a me in te collata. ¶Cũ col. cũ diligẽter cõſideraueris. & in unã cogitationẽ reduxeris. ¶Tu ipſe iu. tu met ſis index. ¶Ne: an. ¶Rñdiſſe: ſatisfeciſſe: cõueniſſe. ¶Mutuo: æqualiter: qa iudicabis tuũ aduentũ ꝓximũ nõ rñdiſſe his q̃ ꝓ te feci. ¶Imminuta: facta. ¶Immutata reconciliat̃. n. q ſemel eſt mutatum. ¶Quod ſcri. rñdet pluribus uerbis huic pti: pp quam uidebat Metel. multũ eſſe cõmotum. ¶Illũ aũi. i. talẽ aium: q multũ doleat iniuria fraterna. ¶Probari: laudari. ¶Mihi: a me. ¶Fraternã uoluntatẽ: q̃ dẽt eẽ i mutuo amore. ¶Reſtiterim fratri tuo reppulerim fratrẽ tuũ. & ei aduerſatus ſim. ¶Cã rei pu. quaꝫ uidebat̃ offendere Metel. cũ iniuſte necatos diceret eos. q eã opprimere uoluiſſent: q eius cõſenſu fuiſſent necati. Ignoſcas: parcas. ¶Quanq̃ ma. ſ. eſt amicus. i. tã amo rẽp. q̃ ille q plurimũ amat. ¶Si uero: incipit tueri cauſaꝫ ſuã. & oſtẽdere ſe potius fuiſſe oppugnatum: q̃ oppugnaſſe eius fratrẽ. ¶Salutẽ: uitã. ¶Impetũ nõ furorẽ quo i me ſæuiebat. ¶Satis ha. ſufficiat tibi. ¶De iniuria fratris: in me collata. ¶Quem fratrem tuum. ¶Oẽm co. oẽs uires: qcqd poterat. ¶Sui tri. erat. n. tribunus cũ oppugnaret Ci. ¶In meã p. in meũ interitũ: perditionem. ¶Parare rebus. ¶Meditati: aio cogitare. ¶Egi cũ clo. i. rogaui clodiã uxorẽ tuã. ¶Cuius. ſ. Muti æ ſororis ueſtræ hæc aũt mucia erat nurꝰ Põ. ¶Studiũ amorẽ

Cõtumelioſus
Præſcriptio
Senatuſ cõſultum

Mutia

Deterrere

¶Neceſſitudinem:amicitia & coniunctione:q̄ erat mihi cum Pom.¶Deterrerent:dehortarentur: remouerent. ¶Ab illa iniuria:q̄ in me inferebat.¶Ille frater tu⁹.¶In aliquo:ne in minimo quidem.¶Improbiſſimus: cui iure & merito potuiſſet inferri iniuria.¶Me conſulem:qui eſt maximus magiſtratus.¶Abeunte magiſtratu:diſcedendo a magiſtratu deponēte conſulatum.nam calen. Ianu.deponebantur magiſtratus.& fiebant noui.Oui. primo Faſtorum. Ecce noui ꝑeunt faſces:noua purpura fulget.Et noua conſpicuum pondera ſentit ebur.¶Priuauit po.ha.cō.eripuit mihi ptātem habendæ orationis in fine magiſtratus mei:ſicut erat mos.¶Cuius fratris tui.¶Iniuria:ꝙ me priuare poteſtate habēdæ orationis.Nam dicit quare fuerit ſibi ſummo honori.nam Metel.tri.pl.noluit ꝙ Cicero aliud diceret q̄ ut iuuaret quecunq; feciſſet: ſe feciſſe reipu.cā ſperans populum idem approbaturum:quod cū iuraſſet Cice. populus magna uoce iuramento affirmauit eum uere iuraſſe.¶Iuſiurādum iuramentum.¶Quod: iuſiurandum. ¶Iurauit:iureiurando affirmauit.¶Magna uo.ut omnes audirēt.¶Inſigni notabili:q̄ nulli unq̄ ciui improbiſſimo facta fuerat. ¶Cōes ami. q eſſent & illius & mei amici.¶Agerent cum eo:cū rogarent.¶Deſiſteret ceſſaret.¶Ab illa mē.ab illo propoſito pſequendi me.¶Quibus:amicis. ¶Nō eſſe in te ſi nō eſſe in ptāte ſua:dicebat.n.non licere ſibi:non pſequi ea q̄ iniuſte feciſſe: imo ſubdit.¶Etenim.& cætera dixerat.n.Metel. frater tuus non debere dari facultatē dicendi ali qd ei q Ci.ro. ſine defenſione cāæ ſuæ necaſſet ſicut ego feceram.¶Aiaduertiſſet in alios puniuiſſet. ¶Cā indicta.i.non dicta non dato termino ſe defendendi:in carcere.n.ſunt necati multi ut oñdit Salu.Hoiem gra. ironice q.d.leuiſſimū & iprobiſſimum hoiem & peſſimū ciuē fratrē tuū.¶Qui:frater tuus.¶Iudicaret ſenſus eſt & ordo qui iudicaret:eum qui liberaſſet curiā cæde:urbē incendiis:italiā bello eſſe dignū eadē pena qua ſenatus oium cōſenſu affecerat.& punierat eos q noluiſſent incendere:urbē & trucidare magiſtratus & ſenatū & conflare maximū bellū. ¶Senatus affecerat:nō aūt ego ſicut ille dicebat. Nam poſt orationē Ca.in qua cenſuerat:de cōfeſſis ſicuti de manifeſtis rerum capitalium more maiorū ſuppliciū ſumendū oēs conſulares: itēq; ſenatus magna ps:ſniam eius laudauerunt. Senatus decretū factū ē.ſicut ille cēſuerat. ¶Urbē incen.qa Catilina Cethego Lentu. cæteriſque quoq; promptā audaciā: mandauerat q bus rebus poſſent opes factiōis cōfirmarent īſidias cōſuli maturarēt cædē:incēdia: aliaq; belli facinora pararēt & reliqua q̄ pleni⁹ Sal. pſequit̄.¶Trucidare cædere iterficere: ſicut narrat Salu.eos cōſtituiſſe. ¶Conflare concitare facere: metaphora ſumpta a metallis q̄ cōflando cōficiunt̄.Iuue. An dubitet totum ſolitus cōflare tonātē.¶Curiā ſenatores cōtinēs ꝓ cōtēto.metonymia.¶Itaq; qa ille ſic locutus erat ad me. ¶Reſtiti obſtiti a reſiſto.¶Pñti q aderat.cū ei rñdi.¶Diſputaui cōtēdi feci uerba. Sentiret cognoſceret. ¶Cū ui.ſ.cū uiro intrepido & maximi ai.¶Ad.iii.nonas.i.tertio die añ nonas incluſiue.hoc eſt die.iii.Ianua. ¶Agere dicere orare. ¶Tertio quoq; uerbo:quolibet tertio uerbo qſq;.n.ut alio loco plenius diximus ſuplatiuis iungit̄ & noibus ordinalibus: ut qſq; ſapiētiſſimus.& qntus qſq; locus.¶Appellabat noiabat me cōuertebat in me ſermonem.¶Nec qcq̄ ſenſus nihil erat ꝙ magis deliberaſſet q̄ euertere me quacūq; uia poſſet.¶Non iudicio.facit quandā exceptionē. qa iudicio & diſceptatione poſſumus euertere aliquē dicit ꝙ neq; iudicio.neq; diſceptatione deliberauerat eū euertere.qa iudiciū fit uiſa & cognita cā.qua Ci.fuiſſet ſuperior ergo non.¶Iudicio.i.ſententia lata a iudicibus.uel a ſenatu. Neq; diſceptatione.i.contentione & diſputatione.quia non habebat ꝙ diceret pro tuenda parte ſua.¶Sed ui.i.uiolentia. ¶Impreſſione.i.oppſſiōe impetu.quod quidem eſt bæluarum.Nam ut inquit Ci.i.offi.duo genera ſunt decertandi.unum per diſceptationem alterum per uim. quorum illud eſt hominis. hoc bæluarum. ¶Euertere deiicere proſternere tractum

Iuſiurandum

Inſignis

Deſiſtere

Trucidare

Conflare

Quiſque

Diſceptatio

Euertere

do(pridie calen. Ianua.quæ iniura nemo unquam ī aliquo magiſtratu improbiſſimus ciuis affectus eſt ea me conſulem affecit.cum rempubli.conſeruaſſem atq; abeuntem magiſtratu concionis habendæ priuauit:cuius iniuria mihi tamē honori ſummo fuit:nam cum ille mihi nihil niſi ut iurarē pmitteret magna uoce iuraui ueriſſimum pulcherrimumq; iuſiurandum quod populus idem magna uoce me uere iuraſſe iurauit. Hæc accepta tam inſigni iniuria.tamē illo ipſo die miſi ad Metellum communes amicos qui agerent cum eo:ut ab illa mente deſiſteret. Quibus ille reſpondit ſibi non eſſe integrum:etenim paulo ante e concione dixerat ei qui in alios animaduertiſſet in dicta cauſa ad dicendum ipſi poteſtatem fieri non oportere hominem grauem & ciuem egregium: q̄q̄ pœna ſenatus conſenſu bonorum omnium eos affecerat qui urbem incendere:& magiſtratus ac ſenatum trucidare:bellum maximum conflare uoluiſſent:eadem dignum iudicaret eum qui curiam cæde: urbem incendiis. Italiā bello liberaſſet. Ita ego Metello fratri tuo præſēti reſtiti: nam in ſenatu calendis Ianu.ſic cum eo de republi. diſputaui:ut ſentiret ſibi cum uiro forti & conſtanti eſſe pugnandum. Ad.iii.quoq; no.Ianu. quum agere cœpiſſet tertio quoq; uerbo oratiōis ſuæ me appellabat:mihi minabatur:neq; illi quicq̄ deliberatius fuit q̄ me quacunq; ratione poſſet non iudicio neq; diſceptatione ſed ui atq; oppreſſione euertere. Huius ergo temeritati ſi uirtute atq; animo non reſtitiſſem:quis eſſet qui me in conſulatu non caſu potius exiſtimaret quam cōſilio fortem fuiſſe. Hæc ſi tu. Metellum cogitare de me neſciſti:debes exiſtimare te maximis de rebus a fratre eē cælatum. Sin autē

ab ædificiis q̃ eum diruuntur dicunt̃ uerti. Vir. Aut qd ĩ euerſa uidi crudelius urbe. Item Ci. i. of. De diripentibus autẽ euertendiſq; urbibus &c. ¶ Temeritati: ſtultæ audatiæ. ¶ Virtute atq; aio. i. fortitudine ai. ¶ Fortẽ: in conſulatu: cum non timui inſidias cõiuratorũ. & nullum periculum fugi ꝓ repu. defendẽda. ¶ Caſu fortuna quadã: qa nihil mihi eue niſſet aduerſi in quo poſſet ꝓbari aius meus. ¶ Quam cõ. i. q̃ oratione & ſapiẽtia. ¶ Te cælatum fuiſſe de maximis rebus: cum non cõicaſſe tecũ res maximas: qa etiam cõicaſſet hunc rem ut ſupra notauimus: dicimus cælo te hanc rẽ. Oui. in heroidibus. Hoc te cælauimus unum & iungitur ablatiuo ut hic. ¶ Imptiuit participauit cõicauit. ¶ Conſilii ſui: de me pſequẽdo. ¶ Lenis: mitis benign9. ¶ Expoſtulem: conquerar. ¶ De his ipſis re bus quas cõtra me fecit: de qbus poſſes ẽt tu iuræ accuſari ſi eas tibi impartiuit: cum tu eas non curaueris prohibere. ¶ Etſi: ꝓbat ſe non eſſe cõmotũ in Metellũ obdictum ut Cæ ſar ſcripſerat: ſed ob inimiciſſimus eius in ſe animũ. ¶ Cõſilio: deliberatiõe peſſima: ut me euerteret. ¶ Cõmotũ: iratũ. ¶ Humanitatem cõſuetudinem. ¶ Si hũanitas appellanda eſt. qa remiſſio aĩ accepta acerbiſſima iniuria po tius ẽ appellãda uel ſtultitia uel ſimplicitas q̃ dã q̃ humanitas. ¶ Remiſſio ai: mollificatio pacatio. ¶ Diſſolutio plus eſt q̃ remiſſio: ẽ. n. libera relaxatio ai. & negligẽtia q̃dã. Acerbiſ ſima iniuria: quæ non ſolum fieret in fortunas meas: ſed ẽt in ſalutẽ. ¶ Nulla: ꝓbat remiſſio nem ai ſui. Aſſenſi iis: i. ſecutus ſum tãtũ ſniaꝝ corũ: q mitius cõtra fratrẽ ſentire uidebantur. ¶ Leniſſime: mitiſſime. ¶ Addã ẽt: plus dicã & adiungam. ¶ Id q̄ nõ debui curare: qa nõ tenemur defendere inimicos: quos ſibi nolu mus oppugnare: nõ tenemur tñ curare ut ſub leuent̃ q̄ Ci. de metello ſe feciſſe dicit. ¶ Nõ moleſte tuli: nõ dolui q̄ frater tuus ſubleuaret̃ ſenatuſcõ. ¶ Atq; ẽt adiuui: q̄ eſt ꝓ mea pte pl9 q̃tũ ego poſſem. & ualerẽt ſuffragia mea. ¶ Subleuaretur fauorem haberet fortaſſe: ac cuſatus fuerat de adminiſtratione tribunatus ſui: aut aliquid petiuerat quod Ci. adiuuit ut obtineret. ¶ Quia erat tuus frater: non alia cauſa eũ adiuui niſi tua: quia erat frater tuus. ¶ Quare concluſit ſe non oppugnaſſe Metel lum ut eius frater ſcripſerat. ſed repugnaſſe. nam oppugnare eſt contra pugnare nocendi cã. repugnare uero eſt cõtra pugnare defendẽ di cauſa. ¶ Repugnaui: reſtiti. ¶ Mobili: mu tabili. nam ſcripſit metellus in epiſtola ſupiore etiam mobili in me meoſq; animo non fore ſperabam: reſpondet igitur Cic. huic parti di cens: ſe non fuiſſe animo mobili: ſed poti9 ita ſtabili: ut etiam deſertus ab officiis eius q de buerat eum defendere cõtra fratrem a quo iu ſte oppugnabatur: tamen permaneret in priſti

aliquid impartiuit tibi ſui conſilii lenis & facilis a te exiſtimari debeo qui nihil tecum de his ipſis reb9 poſtulem. Et ſi intelligis non me dicto Metelli ut ſcribis: ſed conſilio eius animoq; in me inimiciſſimo eſſe commotum. cognoſce nunc humanitatem meam: ſi humanitas appellanda eſt in acerbiſſima iniuria remiſſio animi ac diſſolutio. Nulla eſt a me unquam ſententia dicta in fratrem tuum: quotienſcunq; aliquid eſt actum: ſedens his aſſenſi quæ mihi leniſſime ſentire uiſi ſunt. Addam & illud etiã quod ego iam curare non debui: ſed tamen fieri non moleſte tuli: atq; etiam ut ita fieret pro mea parre adiuui ut ſenatuſconſulto meus inimicus quia tuus frater erat ſubleuaretur. Quare non ego oppugnaui fratrem tuum: ſed fratri tuo repugnaui: nec in te ut ſcribis animo fui mobili: ſed ita ſtabili: ut in mea erga te uoluntate etiam deſertus ab officiis tuis permanerem. Atq; hoc ipſo tempore tibi pene minitanti nobis per litteras hoc reſcribo atque reſpondeo: ego dolori tuo nõ ſolum ignoſco: ſed ſummã etiam laudem tribuo. Meus enim me ſenſus quãta uis fraterni ſit amoris: admonet. A te peto ut tu quoq; æquum te iudicem dolori meo prebeas: ſi acerbe: ſi crudeliter: ſi ſine cauſa ſum a tuis oppugnatus: ut ſtatuas mihi non modo non cedendum: ſed etiam tuo atq; exercitus tui auxilio in eiuſmodi cauſa tuendum fuiſſe. Ego te mihi ſemper amicum eſſe uolui: me & ut tibi eſſe amiciſſimum intelligeres laboraui. maneo in uolũtate: & quoad uoles tu permanebo: citiuſq; amore tui fratem tuum odiſſe deſinam q̃ illi9 odio quicq̃ de nr̃a beniuolẽtia d̃trahã. Vale.

na uolũtate erga eũ. ¶ Ab officiis tuis. qui debueras me tueri. ¶ Minitãti frequẽtatiui uerbi ẽ pticipiũ minitãti. i. p̄dicẽti & p̄nũciãti mihi mala. qa ſcripſerat. nõ erit mirãdũ ſi uos pœnitebit. ¶ Ignoſco. qa ex fraterno affectu ꝓuenit. ¶ Summã laudẽ tribuo uehemẽter laudo. qa facis qđ dẽt frater ꝓ fratre. ¶ Me9 ſenſus me9 affect9 & mot9 animi naturalis. ¶ Quãta uis fraterni amoris quãtũ ualeat amor fratris. iõ ignoſco tibi imo ẽt laudo q̄ tãtope cõmaueris ꝓ piculo fratris. ¶ A te peto. & ẽ fere ſenſus ſicut ignoſco tibi. q̄ ꝓ iniuria fraterna doleas ita peto a te ut æque ẽt & iuſte iudices de dolore meo. nec uelis iudicare aut exiſtimare me temere motũ eẽ cõtra fratrẽ tuũ. ¶ Dolori meo. quẽ accepi de acerbiſſima iniuria a fratre tuo mihi illata. ¶ Si acer. ſnia ẽ peto a te ut iudices nõ ſolũ licuiſſe mihi defendere me. uerum ẽt me fuiſſe defendẽdũ tuo auxilio. & exercitus tui in tali cã. ubi agebat̃ de ſalute mea. qa acerbe. crudeliter & ſine cã ſum oppugnatus a fratre tuo. ¶ Si affirmatiue ponit̃. nõ dubitatiue. ¶ Acerbe aſpere crudeliter ad pſecutionẽ uitæ. ¶ Sine cã. qa nec ipſe fuerat unq̃ a me offenſus. nec qcq̃ ẽt fecerã cõtra rẽpu. ſed potius ꝓ repub. ¶ Statuas: iudices exiſtimes. ¶ Nõ ce. mi. fratri tuo. i. nõ repugnandũ ei. nã cedere alicui oppugnãti eſt ei nõ repugnare. ¶ Tuendũ defendendũ & a te & ab exercitu tuo. ¶ Laboraui curaui dedi operã. ¶ Maneo pſeuero. ¶ In uolũ. ut ſim tibi amiciſſimus. ¶ Quoad quantũ q̃diu. Citius q̃uis odium meum in fratrem tuum iuſtum ſit. tamen citius cã & amore tuo eum deſinam habere odio. q̃ pp odium illius quicq̃ diminuatur de noſtro amore. ¶ Detraham diminuam.

Cælo te hãc rem

Lenis

Diſſolutio

Leniſſime

Oppugnare

Repugnare

Si Acerbe

Quoad

Quín.Metellus nepos.M.T.C.S.D.

h Ominís importuniſſimí contumelíæ:quíb9 crebrís concíoníbus me onerat:tuís erga me offícíís leníūtur:& ut ſūt leues homínes eíuſmodí a me diſpícíuntur:libenterq; (cōmutata perſona) te míhí fratrís loco eſſe duco. De íllo memíniſſe quídē nolo:tametſi bís eum ínuitum ſeruauí. De me meiſq; rebus ne uobís multitudíne lítterarum moleſtíor eēm: ad Lælíum perſcrípſi de ratíoníbus prouíncíæ. quíd uellem fíerí ut ís uos doceret & cōmonefaceret. Sí poterís uelí prístínā tuā erga me uoluntatem conſerues.

M.T.C.Quín.Metello celerí ꝓcon.S.D.

Itteræ.Q.fratrís &. T. Pōponíí neceſſarií meí tantum ſpeí dederant ut ín te non mínus auxílíí quam ín tuo collega míhí conſtítutum fuerít. Itaq; lítteras ad teſtatím míſi:per quas ut fortuna poſtulabat:& gratías tíbí egí: & de relíquo tempore auxílíum petíí. Poſtea míhí non tam meorum lítteræ:quam ſermones eorum quí hac íter facíebant:anímum tuum ímmutatum ſignífícabant:quæ res fecít ut tíbí lítterís obſtrepere non auderē. Nunc míhí Quíntus frater meus tuam mítíſſímam oratíonē:quam í ſenatu habuíſſes pſcrípſit:q íductus ad te ſcríberē ſū coactus. Et abs te tua q̄tū fert uolūtas peto quæſoq; ut tu me conſerues potíus:q ꝓp arrogātē crudelítatē tuorum me oppugnes. Tu tuas ínímícítías. ut reípub. dōares te uícíſtí: alíeās ut contra rempublí. confírmes adducerís: ꝙ ſi míhí tua clementía

Importu niſſimi

Concio

Leniri

Leui

T. Pomponius

Coactus

Arrogās

h Ominis.L.Metellus.Quin.Metelli frater:de quo in ſuperioribus epiſtolis uidimus:non ſolum Romæ oppugnabat Ci.uerū ēt crebro ad fratrē ſuū ſcribebat litteras cōtumelioſas de Cice.q tn̄ nunq̄ deſiſtebat ab officio erga Quin.Metel.ſed q̄tomagis frater.Quin.Metel.cōtra Ci.irritabat eo magis Ci.ꝑmanebat in uolūtate. & quotidie plura faciebat pro Quin.Metel.q tādem cognita iniq̄tate fratris ſcribit ad Ciceronē ſe puifacere q̄relas fratris hois ipoitunіſſimi & leuiſſimi:uelleq3 eū hēre loco fratris. Poſtremo dicit quare nō ſcripſerit de rebus prouinciæ niſi ad Læliū.Hois fratris mei.¶Importu.ifeſtiſſimi tedioſiſſimi:q nulla habita rōne tui q fueras laudandus:ubiq3 dānat aut mei;q gero bellum:quotidie ſcribit ad me cōtumelioſe de te. ¶Contumeliæ:iniuriæ de te.¶Onerat faſtidit:obtundit implet. ¶Concionib9 crebris.i.crebris litteris prolixis: quales ſunt cōciones,nā concio ut ſupra diximus ſignificat ſuggeſtum uń uerba fiunt, & cōgregatiōe populi.& orationem q̄ hētur ad populū:iō nūc appellauit litteras Metelli fratris cōciones ꝑꝑ prolixitatē: ut ſupra alio loco litteras lōgi ſubſelli:ut noſter Pompeius dicere ſolebat.i.conciones.¶Tuis officiis:his q̄ quotidie ꝓ me humaniſſime facis. ¶Leniuntur: mitigantur;minoris a me fiunt: minus me mouent.¶Leues:contemptibiles nullius æſtimationis.¶Cōmutata pſo.poſito te loco fratris mei.¶Duco:pono:puto.¶Meminiſſe: quia nō poſſum meminiſſe eius ſine moleſtia: quu3 uideo eu3 ita leuē.¶Bis fortaſſe.n. bis fuerat oppugnatus:nō ſolū a Cic.ſed ab alio. ¶Ser uaui tutatus ſum.ne dānaretur.¶Meis re. q̄s in prouincia gēſſi.¶Multitudinē litterarū ſcribendo ad ſingulos. ¶Doceret uos redderet nos certiores,ut uulgo dicim9 iformaret nos. ¶Si pote.hoc dicit propter iniuriam. q̄ acceperat ab eius fratre.

l Iterræ.ſcribit Ci.ad Quin. Metellum Celerē ſe primū poſuiſſe maximā ſpē de reſtōne & ſalute ſua i eo ꝑꝑ litteras quas a Qu.Cicerone fratre ſuo. & a Tito pōponio acceperat de optima mente ipſius Metelli.Sed poſtea intellexiſſe eū mutaſſe aīum. deſtitiſſeq3 ipſum tueri.Itaq3 eū rogat ut uelit eū ſeruare dū pōt:ne eū uelit poſtea reſeruare cū nō poterit.Videt̄ aūt hæc epl̄a ſcripta:quū Cic.eiectus fuiſſet i exiliū p Clodiū & clodianos.¶Quin.fratris.ſ.mei.appellabat̄.n.Q. ci.frater Ci.¶T.Pōponii.is eſt q atticus cognominatus eſt.ꝙ ab Athenis ſingularē ſapiētiā reportarit ut oñdit i ꝓhemio Catonis maioris de ſenectute.¶Neceſſarii amici familiaritate coniuncti. ¶Cōſtitutum poſitum firmatum.¶Quam in col. alii Panſam dicunt. ergo Lentulum ſentio. qui conſul cum metello fauit plurimum Cice.ut reſtitueretur in patriam.ut in primo li. uiſum eſt. ¶Minus au.in meis miſeriis.& malis. ¶Itaque.quia tantum ſpei in te conſtitueram. ¶Gratias egi.dixi tibi gratias de eo ꝙ feciſſes pro me.¶Vt for.poſtula.ut exigebat fortuna miſeri & exulis.quæ poſtulabat ut eſſem ſubmiſſus. & ei gratias agerem qui mihi bene feciſſet.¶De reli.tē.de futuro ut mihi non deeſſes.¶Non tam eorum excipit ſuos ne faciat eos ſuſpectos aut inuiſos Metel.¶Eorū romanorū.¶Hac:per hāc regionē.exiſtimant q̄dem eū tunc fuiſſe dyrachii.¶Immutatū cōtra me ualde mutatū.ut amplius mihi non faueres.¶Obſtrepere lit.litteris tibi aliquid dicere. & auribus tuis inſonare.¶Non au.quia intelligerem te immutatum & factum mihi inimicum.¶Nunc nup.¶Mitiſſimam.humaniſſimam.¶Qua oratione tua mitiſſima.¶Inductus motus perſuaſus.¶Coactus compulſus quia aliter uiſus fuiſſem ingratus.¶Quantum tua uo.fe.i.q̄tum uis.¶Tuos amicos & propinquos:qui non poterunt eſſe ſatis tuti me pereunte.¶Arrogantem ſuperbam temerariam.¶Tuorum.intellegit Metellum eius fratrem de quo in præcedentibus epiſtolis uidimus.& Clodium qui tribu.plebis ciceronem eiecerat in exilium.tu alibi diximus plenius. ¶Me op.mihi noceas.mihi ſis inimicus. ¶Tu. argumentum a maiore ad minus & eſt ſenſus.tu inquit proprias inimicitias reipu.cā depoſuiſti. & oblitus es. & poteris ſuſtinere & cōfirmare alienas cōtra rēpu.q.d.nō facies.¶Donares reipu.i. reip.cauſa depoſuiſti.¶Viciſti te.ſuperaſti animum tuum.qui te ad uindictam trahebat.¶Alienas.fratris tui & alioꝝ. ¶Cōtra rēp.q me oppugnant.faciunt contra rempublicā quam ego ſemp defendi.cuius ſum pater & patron9. ¶Ad

ducẽris: moueberis. q. d. nõ. ¶ Quod ſi: oſtendit q̃ grato animo ſit accepturus eius beneficium. ¶ Opem tule. auxiliatus fueris. ¶ Confirmo: certiſſime promitto. ¶ Fore in tua poteſtate: facturum quicquid iuſſeris. ¶ Magiſtratus: ptores: conſules: & alios qui honores & officia habent: ordo eſt: ſi neq; licuerit magiſtratus neq; ſenatus: neq; populus auxiliari mihi propter eam uim: q̃ uicit me cum rep. uide ne cum uelis te reuocare tempus oium ſeruandorum non poſſis cum non erit qui ſeruetur. ¶ Si neq; magiſtratus licuerit auxiliari: ſi magiſtratus enim poterunt mihi auxiliari. ¶ Cum repub. quia contra uoluntatem reip. illata eſt mihi uis & iniuria.

opem tuleris: omnibus in rebus me fore in tua poteſtate tibi confirmo. Si mihi neq; magiſtratum: neq; ſenatum: neq; populum auxiliari ꝓpter eam uim quæ mecum re- pu. uici licuerit uide ne quum uelis reuocare tempus oim ſeruandorum: cum qui ſeruetur: non poſſis. Vale.

M. T. C. Caio Antonio. S. D.

ET ſi ſtatueram nullas ad te litteras mittere niſi cõmedatitias: non q eas intelligere ſatis apud te ualere: ſed ne his qui me rogarent aliquid de noſtra coniunctione imminutũ eſſe oſtenderetur. Tamẽ quum. T. Pomponius homo omnium meorum in te ſtudiorum atque officiorum maxime conſcius tui cupidus noſtri amãtiſſimus ad te proficiſceretur: aliquid tibi ſcribendum putaui præſertim quum aliter ipſi Pomponio ſatiſfacere non poſſem. Ego ſi abs te ſumma officia deſiderem mirum nemini uideri debeat: omnia enim a me in te ꝑfecta ſunt: quæ ad tuum cõmodum: q ad honorẽ: quæ ad dignitatem pertinẽt. Pro his rebus nullam mihi abs te relatam eſſe gratiam: tu ex optimus teſtis. Contra

E T ſi: Caius Antonius collega fuit Ciceronis: quo tpe coniurauit Catilina contra patriam quem cum Ci. pactione prouinciæ: ut Salu. ſcribit in agrum piſtorienſem aduerſus Catilinam cum exercitu miſiſſet: q ei diffidebat ne in defendenda repub. & opprimenda cõiuratione ab eo diſſentiret: ille cum cognouiſſet id a Ci. hac cã eſſe factũ alienatus eſt aliquãtulum ab eo: & dicebat ſe cõperiſſe Ci. multa in ſe & dixiſſe & feciſſe indigna amicitia ſua. Itaq; his de rebus Ci. eũ corripit: & oſtendit longe contra eſſe: qa affecerit. C. antonium multis officiis: qbus ille nullam gratiam reddidit: ſuorum autem in eum officiorum teſtem eſſe ſenatũ & populũ Ro. in qbus dicit ſe cõſtanter perſeueraturũ: ſi mõ ille non fuerit penitus ingratus. Poſtremo cõmendat ei. T. Põp. cuius cã dixit ſe ſcripſiſſe ea: q̃ ſcripſit ꝑter cõmendationem: qa fuiſſet conſcius eorum q̃ Ci. cõtulit in. C. Antonium. ¶ Statuerã: decreuerã. ¶ Niſi cõmendaticias niſi i qbus aliquẽ tibi cõmẽdarẽ coact⁹ & cõpulſus nõ mea ſpõte: qa litteras cõmẽdaticias ut pluriũ ſcribius rogati & coacti ab amicis. VBER.

E T ſi ſtatueram: Quum inumerabilia in. C. Antonium. Ci. beneficia contuliſſet: ſane q̃ pro eis ac non debebat ingratum eſſe cognouit. Quare ad eũ has litteras dedit quaſi in exprobratiõem quãdã imemoris beneficii: & pro eo quid egerit: quid ẽt acturus ſit: ſi nõ ingratũ eſſe ſenſerit: breui oratione demonſtrat. Teſtẽ uero ſuorũ in eũ officiorꝫ dicit eſſe ſenatũ: & Po. ro. & in calce litteraꝝ. T. Põ. familiarẽ ſuũ illi magnopere cõmendauit. Itẽ ille antonius q in cõſulatu quo Ci. Catilina in patriã cõiurantẽ oppſſit: collega eius fuit: & quũ Ci. aliquãtulũ uereret: ne in opprimẽdis cõiuratoribus ab eo diſſentiret: & ex hoc ſaluã reddere rẽp. nõ poſſet in ſortiẽdo ꝓuincias in agrũ piſtorienſem cõtra catilinã: ut inqt Salu. eum cũ exercitu mittẽdũ curauit: qđ quũ intellexiſſet antonius hac rõne factũ: grauiter & moleſte tulit: & ab eius amicitia ſe diſſuaxit: ac de Ci. nõ mediocriter cõquæſtus aiebat: multa in ſe & dicta & facta a Ci. fuiſſe indigna graui uiro: & amico. Ex hoc aũt Ci. has ad eũ litteras miſit: qbus eũ uæhementer increpat: oſtenditq; lõge aliter eſſe q̃ ſenſerat: quõ eum plurimis maximiſq; beneficiis ſp affecerat: & ab eo nunq̃ ipſe aliqd officiorũ acceperat. Legatus is ẽt poſtea Cæ. fuit de quo Sueto. ſic. Nullã cladẽ paſſus eſt oibus bellis ciuilibus ꝑter per legatos ſuos: quorũ. C. Curio in Aphrica periit C. Antonius in Illirico in aduerſariorũ deuenit poteſtatẽ. ¶ Cõmendaticias: qbus aliquẽ tibi cõmendarem. Sed quare tantũ cõmendaticias: quoniã has nõ ſpõte noſtra. ſed rogati ab amicis ſcribere ſolemus: uult. n. his uerbis referre q ad eũ nõ ſcriberet: niſi ut aliis oſtẽderet ſe nõ eſſe factũ ab antonio alienũ: quẽ ſibi iratũ eſſe uidebat immerito. PHI.

VBER. ¶ Satis ualere: multũ põdus hẽre: & ꝓdeſſe his quos cõmendarẽ. ¶ Sed ne: ſed ne per me intelligeret aliquid eſſe diminutũ de noſtra amicitia: q qdem fieret. ſi his q me rogarent: recuſarẽ ſcribere. qa dicerẽt me id facere qa eſſem a te alienatus. ¶ Coniunctione. amicitia q̃ ex coniunctione conſulatus inter nos fuit. ¶ Tamen. licet ſtatuiſſem ſcribere ad te nullas litteras. niſi cõmendaticias. ¶ Studiorũ. beniuolentiæ. ¶ Et officiorũ. eorum q̃ pro te fecerim. ¶ Maxime conſcius. maxime gnarus. i. qui maxime ſcit. ¶ Tui cu. qui tibi bene uult. ut oſtendat eum eſſe cõem amicum. & ideo magis credenda. q̃ ei dicet. Præſertim. licet putauerit credendum aliqd. tñ dicit ꝑcipuam cãm fuiſſe. ¶ Pomponium. q inſtabat ut ſcriberet. ¶ Satiſfacere. facere q uellet. ¶ Aliter. niſi ad te ſcribere. ¶ Ego. iã incipit exponere mentem ſuã. & eſt ſenſus nemo debet mirari. ſi ego a te deſidero maxima officia. qa ego pro te feci. q̃ ad honorem. & cõmodum tuũ pertinebant. ¶ Debeat. pro debet uel debebit. ¶ Videri mirum ne. i. nemo debet mirari. ¶ Deſiderẽ expetã. tanq̃ q̃ mini me ꝑ ſes. nam deſideramus q̃ abſunt. ¶ Omnia. n. rõ quare deſideret ab eo ſumma officia. ¶ Profecta ſunt. a me in te collata ſunt peruenerunt. ¶ Ad dignitatem ad amplitudinem. & exiſtimationem tuam. ¶ Pro his. q̃ a me in te profecta ſunt. ¶ Nullam gra. red. nullam uicẽ officii redditam. qa reddere gratiã eſt facto beneficium acceptum referre. agere uerbis habere animo. ¶ Tu es optimus teſtis tu ipſe ſcis. ¶ Aliquid contra. per contrarium aliter q̃ debuiſſes facere. ¶ Profectum. proceſſiſſe contra me. ¶ Comperiſſe. cognouiſſe. probaſſe. Saluſtius. Compertum habeo commilitones & cætera. i. cognitum. ¶ Ipſum uer. ipſum uocabulũ ſcilicet cõperiſſe. ¶ Quod. uerbũ. ¶ Conferri in me. aſcribi mihi.

Deſidero
Reddere gratiam
Agere gratiam
Habere gratiam

¶Falſo.cõtra ueritatẽ.qa aiunt te dicere cõperiſſe.me feciſſe qddam contra te.Ego aũt nolo dicere me comperiſſe.ſed audiuiſſe.¶Ex mul.qa unus facilius poſſet fingere & mentiri q̄ multi.nã in ore duorũ uel triũ cõſtat oẽ uerbũ teſtimonii.Sed qa nõ dixit q̄ ſunt illa q̄ audiuit.dicit ſe uelle eum potius intelligere ex uerbis.T.Pomponii.q cõtra narrabit q̄ ex litteris ſuis.¶Malo.potius uolo non minus moleſta q̄ mihi qui non minus ægre tulit & doluit q̄ ego.ꝙ ea de me falſo diceres.cum ille ſciat aliter eſſe.¶In te,erga te pro te. ¶Singulari.egregio ꝙ pro multis aliis non feciſſem. ¶Ipſe.tumet.q.d.do tibi & optimos & ampliſſimos teſtes q̄ ſingulare fuerit officium meum in te.de tua autem relatione gratiæ de tanto beneficio te ſolum uolo teſtem.tu.n.potes exiſtimare qui ſcis in nulla re rettuliſſe mihi gratiam.Cæteri exiſtimant q̄tum debeas mihi cæteri qui ſciunt quantum pro te egerim, exiſtiment quantum mihi ſis obligatus Ergo ne uideaẽ Cicero q̄ fecit temere feciſſe.dicit ſe iudicio ea feciſſe. & perſeuераturum in uolũtate ſi antonius gratus fuerit. ¶Adductus uoluntate.ideſt certo iudicio & mea ſponte motus non aũt temeritate quadã neq; tuis in me beneficiis adductus.q̄ nulla fuerant.¶Antea.ſuperiori tempore.

etiam eſſe aliquid abs te profectum ex multis audiui. Nam comperiſſe me non audeo dicere ne forte idipſum uerbum ponam quod abs te aiunt falſo in me ſolere conferri. Sed ea quæ ad me delata ſunt malo te ex Pomponio:cui non minus moleſta fuerunt: quam ex meis litteris cognoſcere.Meus in te animus quã ſingulari officio fuerit & ſenatus & Po.Ro.teſtis eſt. Tu quã gratus erga me fueris: ipſe exiſtimare potes quantum mihi debeas cæteri exiſtimant.Ego quæ tua cauſa antea feci uoluntate ſum adductus:poſteaquã cõſtantia.Sed reliqua mihi crede multo maius meum ſtudium:maioremq; grauitatem & laborem deſiderant. Quæ ſi non profundere ac perdere uidebor:omnibus meis ſuſtinebo uiribus.Sin autem ingrata eſſe ſentiam: non committam:ut tibi ipſe inſanire uidear. Ea quæ ſint & cuiuſmodi: poteris ex

PHI. PHI.¶Valere.multi ponderis eſſe apud te.

Multum ¶Multum.multum finem non habet. Satis

Satis finem amplectiẽ. ¶Cõiunctione.amicitia & conſuetudine.¶Conſcius. q in primis ſciret. Articulus eſt.¶Aliquid.p̃ter cõmendatitias. ¶Satiſfacere. niſi ſcribendo ad te in ſignum beniuolẽtiæ. ¶Sed ego. expoſitio eſt animi & mentis ſuæ in antoniũ. & ait necui debet mirum uideri.Si ego abs te non modo deſiderem.ſed reputẽ beneficia. Multa enim pro te geſſi q̄ honori tuo & utilitati conduxerunt. ¶Deſiderem.apto uerbo eſt uſus ad ea quæ dicit quaſi non habiturus ſit ea apud Liuium legimus.deſiderata ſunt decem milia hominum.¶Omnia enim .atio cur ab eo deſideret ſumma beneficia.¶In te profecta ſunt ornatiſſimus loquendi modus.naſcitur ex hoc uerbo in diuerſam ſignificatioẽ.ut profecta ſunt hoc eſt feci.Sic alibi omnia q̄ a me profecta ſunt.& in te tibi accidiſſe gratiſſima ¶Quæ ad tuum.repetitio.¶His rebus.pro beneficiis maleficia rettuliſti.¶Idipſum uerbum. ſcilicet comperiſſe te a me aliquid contra te factum eſſe.¶Malo.uolo potius a.T.Pomponio intelligas q̄ ex meis litteris.ipſe tibi eĩa poterit explicare.quæ ad me delata ſunt te egiſſe ac dixiſſe.& tu non ignras.¶Contra.ſcilicet honorem meum.aut per contrarium.aliter q̄ facere debuiſſes.Nam comperiſſe me non audeo dicere.Noluit.n.dicere comperi ſed audiui a multis. ꝙ eſt minus ſuſpectum.in quo uocabulo.ſcilicet comperiſſe accuſat antonium.qui dicebat ſe comperiſſe Ciceronem contra Antonium feciſſe.unde nunc Cicero dicit.Ego nolo dicere ſicut tu me comperiſſe ſed audiuiſſe a multis te contra me aliquid feciſſe.ex multis ut ueriſimilius uideatur non ex uno qui non facile probat quod uult apud iudicem. ¶Ego.ne id quod egit in Antonium temere egiſſe uideretur ait ſe uoluntate & ex animo id egiſſe atque in poſtremum eſſe facturum ſi eum non ingratum eſſe ſenſerit.

VBER. VBER.¶Poſteaque conſtantia.& poſtea perſeuerantia & ſtabilitate ſubaudi ſum adductus.ne uiderer eſſe inſtabilis ſi te deſeruiſſem.pro quo multa antea feceram.¶Reliqua.contra.quæ pro te facienda ad me ſunt.¶Maius ſtudium. maiorem diligentiam quam alia.quæ ante feci.¶Deſiderant.expoſcunt.¶Quæ.ſtudium.grauitatem & laborem. ¶Profundere.abiicere.tractum ab aqua quæ profunditur ex uaſis.¶Perdere.amittere.¶Suſtinebo.tuebor.efficiam. ¶Omnibus meis uiribus.quantum per me fieri poterit.¶Sententiam.aduertam.cognoſcam. ¶Ingrata tibi.non grata neque accepta ea quæ faciam.¶Non.non committam.non faciam.non patiar.¶Inſanire uidear.quia inſanus uidetur.qui in inuitum confert beneficium.Saluſtius in procemio iugurtinæ hiſtoriæ. Fruſtra autem eniti ac nihil aliud q̄ odium quærere extremæ dementiæ eſt.¶Ea.que deſiderant maius meum ſtudium &c.¶Cuiuſmodi.qualia.¶Ipſum ex quo poteris ea intelligere.ordo eſt atque cõmendo tibi ipſum pomponium. ut tamen abs te petam ut ſi aliquid &

Reſidet cæ.¶Quãq̃.quaſi quædam interpoſitio. ¶Confido ſum certiſſimus. ¶Cauſa ip.quia eſt uir ut dixi. tui cupidus & bonus.qui omnem fauorem meretur.¶Reſidet.remanet.fixum eſt ſiquid me amas.¶Id omne.ſ.amoris.¶Negocio. cauſa in qua egebit auxilio tuo.¶Hoc.hac re.

PHI. PHI.¶Poſteaq; conſtantia.ſupple ſum motus.ne inſtabilis eſſe iudicarer ſi te relinquerem. ¶Reliqua.q̄ a me pro te

Tua cã ipſo facienda ſunt.¶Tua cauſa.differt a tui cauſa.Tunc.n.tua cã dicimus quando ad tuam ut ita loquar petitionem

Tui cã reſpectum.aliquid alteri contulero uel boni uel mali.uerum tui cã qñ aliquid tibi p̃ſtitero cum quo loquor. unde hic tui cã potius q̄ tua cã legendum puto.¶Poſteaq; conſtantia.primo uoluntate ductus multa pro te feci.inde ut in ſnia. & conſtantia permanerem.in te beneficia conferre non deſtiti.¶Mihi crede.hmõi interpoſitiones ſententiarum.quæ parentheſis appellanẽ plurimum uenuſtatis afferunt.& leporis ſi raro in oratione fuerint collocatæ.¶Deſiderant.expoſcunt.¶Profundere.ab aqua q̄ profunditur ex uaſis.methaphora.¶Ac perdere.eſt quaſi expoſitio p̃cedentis.¶Nã in profundendo eſt inanis iactura.& perditio.¶Inſanire.ſi ingrato benefacere conaretur apud Minos legitur beneficium dando accepit quam digno dedit.& econtrario beneficium dando perdit qui indigno dedit.& Salu.in iugurth.

diuum templis indicit honorem. ¶ Ocii: pacis deuicto Mithridate. quem quum Pompeius perſequeretur: ut inquit Liuius: in ultimas ignotaſq; terras penetrauit hiberos: albanos qui tranſitum non dabant prælio uicit. ¶ Pollicebar omnibus. de ea meminit oratione quam habuit de laudibus pompeii: quæ inſcribitur de lege Manilia & eam nos inter. xv. alias expoſuimus. ¶ Veteres hoſtes nouos amicos: qui nuper facti erant amici: quum antea fuiſſent inimici. & intelligit Craſſum & Lucullum: qui tametſi oſtenderent ſe reconciliatos eſſe pompeio: maximum tamen erat inter eos odiū & maliuolentiā. & tunc audita Pompeii uictoria grauiter dolebant. & perculſi erant. ¶ Perculſos: quia intellexerunt

Perculſus Percuſſus Iacere

oſtendiſti: quantum ego ſemper omnibus te uno fretus pollicebar. Sed hoc ſcito tuos uetere hoſtes nouos amicos uæhementer litteris perculſos: atque ex magna ſpe deturbatos iacere. Ad me autem litteras quas miſiſti quāq̄ exiguam ſignificationem tuæ erga me uoluntatis habebant tamen, mihi ſcito iucundas fuiſſe. Nulla enim re tā lætari ſoleo: quam meorum officiorum conſcientia: quibus ſi quando nō mutuo reſpondetur apud me plus officii reſidere facillime patior. Illud non dubito quin ſi te mea ſumma erga te ſtudia parum mihi adiunxerunt: reſpu. nos inter nos cōciliatura cōiūcturaq; ſit. Ac ne ignores quid ego in tuis litteris deſiderarim: apte ſcribā ſicut & mea natura & noſtra amicitia poſtulat. Res eas geſſi: quarum aliquam in tuis litteris: & noſtræ neceſſitudinis

iſtam te conſecutū eſſe uictoriam. Perculſum animo. Percuſſum corpore dicimus. ¶ Iacere ita animum amiſiſſe ut quaſi mortui uideantur: eſt id uerbum profuſæ ſignificationis. Interdum enim mortuum eſſe ſignificat. Ouidi. iacet ecce tibulus aliquando in longum porrigere. Vt Virg. Terraſq; iacentes plerūq; ſordere ut ſine Cicerone lingua latina iaceret in ſua propria ſignificatione notum eſt omnibus Virg. Syllenum pueri ſomno uidere iacentē. Magna ſpe: quia ſperabant te uinci a mithridate. & te nunquam rediturum. ¶ Deturbatos: deiectos. ¶ Exiguam: quia parum ſignificabas uoluntatem bonam erga me tuam non gratulando mihi rebus geſtis in republi. liberata ſicut gratulari debebas. ¶ Nulla enim ratio ē quare iucundæ fuerint eius litteræ: tāetſi paruam eius uoluntatis ſignificationem tuliſſent.

VBER.

VBER. ¶ Publice: ad omnes: ad ſenatum populumq; romanum. ¶ Vna ſimul. ¶ Incredibilem: maximam. ¶ Ocii: pacis & quietis ꝑ fugato mithridate. & expulſo ultra colchos & Ethicos. ¶ Quantam ſpem. ¶ Pollicear: quia in oratione pro lege manilia de eligendo imperatore pompeio: oſtendit Cicero eum ſolum eſſe: qui poſſet illum tātum bellum conficere. ¶ Fretus te uno: te ſolo confiſus. ¶ Sed ſcito: ſed ſcias. ¶ Hoſtes ueteres: Lucullum & Craſſum notat: quos ex inimicis pompeius ſibi recōciliauerat amicos: qui nunc audita fama uictoriæ pompeii perculſi ſunt doluerunt que eum eſſe uictorem. Erant enim eo tempore ſimultates inter eos. ¶ Iacere proſtratos eſſe. ¶ Deturbatos deiectos. ut Virgi. puppi deturbat ab alta. ¶ Magna ſpe: quam habebant: ſi fortuna tibi aduerſa fuiſſet. ¶ Ad me: quia Pompeius ſcripſerat ad Ciceronem priuatim & ſeorſum a ſenatu. nunc Cicero oſtendit eas litteras ſibi iucundas fuiſſe quamuis non ſignificarent illum amorem erga ſe: quem ſignificare debuerant. ¶ Exiguam paruam. ¶ Significationem demonſtrationem. ¶ Tuæ uoluntatis. parum enim ſignificabas tuum erga me animum quum non gratularis mihi de his quæ egiſſem Romæ. & maxima & utiliſſima & reipubli. ¶ Nulla enim. reddit rationem quare fuerint ſibi iucundæ. etiāſi ſine ſignificatione eius uoluntatis. & eſt ſenſus nulla res ſolet mihi afferre maiorem lætitiam. q̄ cum ſim mihi conſcius me bene feciſſe. quod ſi fortaſſe non reddatur gratia beneficiis meis. tamen libenter ſum contentus potius uincere alios officiis. quam uinci ab aliis. ¶ Conſcientia meorum officiorum. ideſt cum ſcio me contuliſſe officia. ¶ Quibus officiis meis. ¶ Si non reſpondetur mutuo. ideſt ſi non redditur par uoluntas & gratia. ¶ Patior facillime contentus ſum. non ægre fero. ¶ Plus officii reſidere in me. ideſt eſſe in me plus officii erga alios. q̄ reddatur mihi ab aliis. & ita arguit latenter Pomp. ingrati animi. qui non mutue reſponderit officiis eius erga ſe. ¶ Illud commendat Cicero. factum ſuum. & dicit quod ſi Pompeius non amat eum propter ea officia quæ in eum contulit. non dubitat quin ſit eum amaturus propter beneficia nuper in repu. collata quia cum ſit bonus ciuis. & amet rempu. amabit etiam eum qui ꝑ republi. maxima fecerit. ¶ Studia fauores beniuolentia & officia. ¶ Conciliatura factura amicos. ¶ Ac ne. dicit Cice. quid ex eius litteris deſiderauerit. ſ. gratulationem de oppræſſa coniuratione. ¶ Ne ignores. ut ſcias. ¶ Quid de. in tu. lit. quid defuerit litteris tuis. uel quid in litteris tuis eſſe optauerim. ¶ Aperte ſine circuitione uerborum. ¶ Mea natura quæ non ſolet eſſe ſimulata.

PHI.

PHI. ¶ Conſcientia cognoſcere me bene feciſſe & male eſſe. ut ſocrates aiebat quem uideri & beneficia contuliſſe. ¶ Quibus. ſ. officiis meis. ¶ Facile patior. quia uideo ſuperare amicos meos in benefaciendo. ¶ Reſpondetur ſatisfit. ¶ Illud non dubito. Commendat rem ſuam Cicero & eſt ſenſus. Quod ſi non amat eum Pompeius ex beneficiis in eū collatis. amabit ex meritis in rempubli. conſeruatam. ¶ Studia beneficia quæ in te contuli. ¶ Conciliatura nos amicos factura reſpu. quam ego liberaui. ¶ Quid deſiderarim. uolebat enim Cicero quod pompeius congratulatus ei fuiſſet rebus geſtis ipſis. quæ profecto non minores eſſe uidebantur q̄ illæ. quas ipſe pompeius geſſerat. & hoc defuit in litteris pompeii. ¶ Natura & amicitia. tribuit id quod dicturus eſt naturæ & neceſſitudini. ne uideretur arroganter dictum ut ſuis rebus geſtis congratulandum peteret. ¶ Natura quæ eſt ſimplex & aperta.

VBER.

VBER. ¶ Noſtra amicitia in qua omnia debent eſſe aperta. ¶ Res eas. res tales. & exponit quid deſiderauerit in eius litteris. ¶ Aliquam gratulationem. aliquam ſignificationem, quod eis rebus gauderes. ¶ Cauſa noſtre neceſſitudinis ideſt amicitie q̄ poſtulabat ut mihi gratulareris. ¶ Reip. q̄ ſi amas debueras eius cauſa mihi gratulari. quod tātum

ab ea periculum repuliſſem. ¶ Expectaui: deſiderauit ut expectate uenis. ¶ Quam: gratulationem. ¶ Prætermiſſam: omiſſam in litteris tuis. ¶ Verebare: timebas. ¶ Cuius: alicuius ex his qui mihi inuiderent. ¶ Offenderes: diſpliceres faceres quod nolles. ¶ Sed ſcito. q. d. hoc non fuit timendum, quia totus orbis terræ ea comprobat & laudat: quæ pro ſalute reip. g ſſ ¶ Cum ue. redieris in patriam. ¶ Conſilio prudentia detegendo coniurationem: & occurrendo inſidiis & periculoſis: quæ mihi & patriæ parabantur. Sic ipſe in primo officiorum. Neque enim in rep. periculuz fuit grauius unq̄. nec maius odium. Itaque conſilio diligentiaque noſtra de manibus audaciſſimorum ciuium delapſa arma ipſa deciderunt. ¶ Et ma. animi: in contemnendis inimicis pro rep. & puniendis ſceleratis. ¶ Tibi mul. ma. q̄ Aphri. fuit. i. tibi qui gloria rerū geſtarum & bellicarum Scipionem Aphricanum antecellis me in adminiſtratione reipu. nō multo iferiorem Lælio. libenter amicum accipies. Anteponit autem Pom. Scipioni in rebus bellicis: ſe autem comparat Lælio: quia negociū ſuum in opprimenda coniuratione magis urbanum & domeſticum fuit. q̄ bellicum & militare: ut ipſe oſtendit in. i. officiorum. Lælii aūt gloria magis domi q̄ militiæ claruit. Fuit aūt par amicorum ſingulare Scipionis Aphricani & Lælii.

PHI. PHI. ¶ Amicitia in qua nihil ficti: nihil ſimulati eſſe debet eas tales tam magnificas. & eſt expoſitio deſiderii ſui. ¶ Reip. debueras enim ob amorem in rempu. mihi congratulari: quo modo eam tanto periculo liberaſſem. ¶ Abs te prætermiſſam hoc addit in excuſationem Pom. ¶ Verebaris arbi. ne tali congratulatiōe animum alicuius offenderes: qui res meas geſtas non libenter audiret. ¶ Sed ſcito: confirmatio argumenti. & ait hoc non fuiſſet timendum: quū ea quæ p̄ republi. geſſi ab omnib⁹ laudarentur. ¶ Teſtimonio orbis: hoc genus teſtimonii cæcum diceretur: ut ante diximus. ¶ Tanto conſilio ſapientia qua tunc plurimū uſus eſt in defendēda & liberanda patria a tot inſidiis: a tam magno incendio: a perpetua ſeruitute: a tam maximis periculis: de quibus etiam meminit in libro de officiis primo his uerbis. Neque enim in republi. periculum fuit grauius: nec maius odium. Itaqȝ conſiliis diligentiaque noſtra de manibus audaciſſimorum ciuium delapſa arma ipſa deciderunt. ¶ Vt tibi. comparat Pompeium Scipioni Aphricano. & ſeipſum Lælio. quod ut olim ill. & amici & ſocii in republi. fuerunt. Sic Pompeius & Cicero & audet Scipioni anteferre Pompeium in rebus geſtis. & ſeipſum dicere in adminiſtratione reipub. & iure amicitiæ non multo minorem eſſe quam Læliū. Scimus utriuſque res geſtas & duos Scipiones Aphricanos: duos item Lælios fuiſſe. Et in repu. & in amicitia: ut Lælii Scipionibus fuere. Quum quattuor apud ueteres amicorum paria memorentur: de quo meminit in libro de amicitia Tullius. ut uix tria aut quattuor paria. & intellexit ut arbitror theſeum & Pirithoum: Achillem & patroclum. Niſum & Eurialum. Damona & Pythiam. ſed poſſum his addere Pyladē & Horeſtem. Herculem & Philothetem Quintum par eſſe uoluerunt Scipiones & Lælios: de quibus in eo libro non pauca diximus. Sed Lælius magis domi claruit q̄ militiæ.

& reip. cauſa gratulationem expectaui: quam ego abs te p̄termiſſam eſſe arbitror: quod uerebare ne cuius aīum offenderes: Sed ſcito ea quæ nos pro ſalute patriæ geſſimus orbis terræ iudicio ac teſtimonio cōprobari. Quæ quum ueneris tanto conſilio: tantaqȝ animi magnitudine a me geſta eſſe cognoſces: ut tibi multo maiori quam aphricanus fuit me non multo minorem quam Lælium facile & in repu. & in amicitia adiūctū eē patiare. Vale.

M. T. C. M. Lucinio. P. fi. Craſſio. S. D.

Qvantum meum ſtudium extiterit dignitati tuæ uel tuendæ uel etiam augendæ non dubito quin ad te omnes tui perſcripſerint. Nō enim fuit aut mediocre: aut obſcurum: aut eiuſmodi: quod ſilentio poſſit præteriri. Nam & cum conſulibus: & cum multis conſularibus tanta contentione decertaui: quanta nunquam antea ulla in cauſa: Suſcepiqȝ mihi perpetuam p̄pugnationem pro omnibus ornamentis tuis. Veteriqȝ noſtræ neceſſitudini iam diu debitum: ſed multa uarietate temporum iterruptum officium cumulate reddidi. Neqȝ me

VAER. Qvantum. inter Cice. & M. Craſſum ex magna gratia incidit ſimulatus: immo & diſſenſio & odium propter defenſionem Gabinii. quam Craſſus ſuſceperat contra Cice. cum eum ante oppugnaſſet: ut latius eſt declaratum in primo libro in epiſtola longa tandem inſtantibus Pompeio & Cæſare reconciliata eſt inter eos gratia ita ut pene alaribus Cice. Craſſus in prouinciam aduerſus parthos profectus ſit ad quem gerentem bella in prouincia Cicero. nunc ſcribit ſe ita pro eius honore & dignitate contendiſſe in ſenatu. ut omnes intellexerint ſuum erga eum ſtudium: oſtenditque ea quæ de ſe. ad eum delata fuerant ex inuidia & maliuolentia quorundam fuiſſe delata: cum ſemper omnibus declarauerit ſe eſſe erga eum optimo animo. Pollicetur que ita operam & ſtudium ſuum Craſſio. ut ne filius qdem eius ſeceſſurum dicat. & libenter ſe omnia facturum. q̄ admonitus fuerit p̄tinere ad eius amplitudinem. Itaque rogat ipſum ut non ſolum de rebus magnis. ſed etiam de minimis ad ſe ſcribat tanq̄ ad amiciſſimum. ¶ Studium uoluntas & diligentia. ¶ Extiterit apparuerit fuerit. ¶ Aut mediocre. ſed maximum. ¶ Aut obſcurum occultum. ¶ Aut eiuſmodi tale utputa uile aut tenue. ¶ Silentio præteriri. nam res maximæ & præclariſſimæ ſilētio p̄teriri nō poſſunt.

Cumulare ¶ Decertaui conten li uerbis. ¶ Contentio. ui uerborum & uæhementi oratione. ¶ Antea ſuperiori tp̄e. ¶ Nunq̄. ſ. decertaui. ¶ Suſcepi aggreſſus ſum. ¶ Propugnationem defenſionem. ¶ Perpetuam q̄ ſp̄ ſeruabo. ¶ Veteri antiqua qa ut dixi i argumento fuerat iter eos aña gratia. ¶ Debitū qa amicis ſp̄ debemus officiū. ¶ Interruptū. itermiſſū. ¶ Varietate tēporū. i. mutatiōe tēporū. qbus ēt ſi uoluiſſeȝ nō potuiſſem reddere officiū debitū. ¶ Cumulate āple. ita ut nihil

Fruſtra autem eniti ac nihil aliud q̄ odium quærere extrema dementia eſt. ❡Ea: reliqua: quæ pro te fieri oporteret: ac poſcũt ſtudiũ meũ. ❡Atq; p. cõmendatio admodum gratioſa. ❡Si quid amo. re. hoc eſt ſi quid me amas.

Vm ad me: Hæc epiſtola neſcio quõ in hunc librum traducta eſt: cum ſcribat ad eundem. P. Lentulum: ad quẽ ſunt multæ in primo libro: ſed ut alibi diximus: conſtat non recte ſeruatum ordinẽ in multis aliis epiſtolis: Sed ita diſpoſitas: & redactas in uolumen a Tirone liberto Ciceronis prout ei ad manus ueniebant. Erat igitur ut in primo li. oſtenſum. P. Lentulus proconſul Ciliciæ & cypri. & q̄uis primo ſcripſiſſet ad Ciceronem: ut daret operam VBER
c

Pomponio cognoſcere: atq; ipſum tibi Pomponium ita commendo: ut q̄q̄ ipſius cauſa confido te eſſe facturum omnia tamen abs te hoc peto: ut ſi quid amoris in te reſi det erga me: id omne eſſe in Pomponii negocio oſtẽdas. Hoc mihi nihil gratius facere potes. Vale.

M. T. C. P. L. procon. S. D.

Vm ad me decius librarius ueniſſet: egiſſetque mecum ut operam darem: ne tibi hoc tempore ſuccederetur q̄q̄ illum hoiem frugi: & tibi ami cum exiſtimabam tamen quod memoria tenebam cuiuſ modi litteras antea miſiſſes nõ ſatis credidi homini pru denti tam ualde eſſe mutatam tuam: ſed poſteaquam & Cornelia tua Terentiam conuenit: & ego cum Quinto Cornelio locutus ſum adhibui diligentiam quotienſcũq; ſenatus fuit: ut adeſſem plurimumq; in eo negocii habui utq; Qui. Fuſiũ tri. plæbis & cæteros ad quos tu ſcripſe ras cogerem potius mihi credere q̄ tuis litteris. Omnino res tota in menſem ianuarium reiecta erat: ſed facile obti nebatur. Ego tua gratulatione commotus quod ad me pridẽ ſcripſeras uelle te bene euenire: quod de Craſſo do mum emiſſem emi eam ipſam domum milibus nummo rum. xxxv. aliquanto poſt tuam gratulationẽ Itaq; nunc me ſcito tantum habere æris alieni: ut cupiam coniurare ſiquis quam me recipiat: ſed partim odio inducti me excludunt & aperte uindicem coniurationis oderunt par tim non credunt: & a me inſidias metuunt. Nec putant ei nũmos deeſſe poſſe: q ex obſidiõe fœneratores exemerit omni ſemiſſibus magna copia eſt. Ego autẽ meis rebus
c

in ſenatu ne ei ſuccederetur tamẽ decius libra rius eius amicus cum rogauerat nomine Len tuli: ut daret operam ut ei ſuccederetur: quod idem poſtea q̄ intellexit ẽt a Cornelia eius uxo re: q̄ cum Terentia cice. locuta erat: dicit Cic. ſe diligenter ad id operam dediſſe. Deinde ſcri bit queadmodum ex eius gratulatione emeret domum a Marco Craſſio deinde locatur cum Lẽtulo de difficultate pecuniæ pro ſatiſfactio ne eius domus. ❡Librarius proprie dicitur ex ſcriptor librorũ: interdum ponit̃ ꝑ bibliopola. i. uenditore librorũ ſed hic puto eſſe cognomẽ familiæ. ❡Egiſſet me. me rogaſſet noie tuo. ❡Ne ſu. ti. ne daretur tibi ſucceſſor in prouin cia. ❡Frugi. Donatus dicit frugi utilem & ne ceſſarium ſignificare: ſicut fruges neceſſariæ ſunt humano generi. ci. uero in tuſculanis dicit frugalitatem tris uirtutes cõplecti: fortitudinẽ prudentiam: & iuſticiam: ergo frugi hominem bonum & uirtute ꝓditum itelligemus. ❡Ami cum ti. qui non dixiſſet: niſi ei ita mandaſſes. Tamen licet Decius mecum egiſſet ut dixi. ❡Quod quia. ❡Tenebam me. memineram. ❡Cuiuſmodi: quales: cuius ſniæ. ❡Antea ſu periori tẽpore: priuſq̄ Decius ad me ueniſſet. ❡Non ſatis credidi: non facile habui fidem. ❡Homini pru. Decio frugi & prudenti uiro. ❡Mutatã: ut nunc uelles ſuccedi tibi cũ antea ſcripſiſſes ut darem operã: ne tibi ſuccederet̃. ❡Cornelia tua. ſ. uxor. ❡Terẽtiã uxorẽ meã. ❡Conuenit: allocuta eſt de hac re: ut curarẽ tibi ſuccedi. Qu. Cor. affine tuo fratre uxoris tuæ. ❡Vt ad. quo. ſe. fu. i. quotienſcũq; ſenatꝰ habitus & congregatus eſt ut adeſſem in ipſo ſenatu. ❡Plurimũ: ne plurimũ laboris. i. multũ laboraui. ❡Vt co. cre. i. facerẽ potius eos cre dere meis uerbis q̄ uelles tibi ſuccedi. q̄ litte ris tuis: quas ad eos ſcripſeras ut darent ope ram ne tibi ſuccederet̃. ❡Tota. r. de eligendo ſucceſſore. ❡Reiecta: dilata: remiſſa in mẽſe; ianuariũ: tũc. n. ut alio loco ſupra dixius fiebãt noui magiſtratus: & deponebantur ueteres. ❡Facile ob. facile impetrabat̃: & oẽs aſſentie bant̃ ut daret̃ tibi ſucceſſor. ❡Ego: nunc dicit de emptione domus a. M. Craſſio. ❡Tua gra. priuſq̄ Ci. emiſſet illam domũ iam ſparſus erat rumor eũ emiſſe. Itaq; P. Lẽtulũ ex Cilicia p litteras ſuas ei gratulatus fuerat de ea emptione: optaueratq; eã rẽ ei fœliciter euenire: q̄re Ci. inductus huiuſcemodi gratulatõe: q̄ miſeras ad me de emptione domus anteq̄ ego emiſſem. ❡Cõmotus: adductus. ❡Pridẽ. añ. ❡Te uel. te optare. ❡Bene ue. bñ ſuccedere mihi. D. M. craſ ſio. i. a. M. Craſſio: ab eo q a pthis ẽ itereptus. ❡Eã: ipſam: de q̄ gratulatus fueras mihi. ❡Seſtertiis. ſeſtertius dicitur & ſeſtertiũ: & ſcribit̃ p. ſ. cõtinet aũt duas libras & ſemis. Dicit̃. n. ſeſtertiꝰ q̄ſi ſemis a tertia. de hoc alio loco plura dixius. ❡Itaq;: iocat̃ nũc ci. ut queadmodũ erat glorioſus ita hẽat occaſionẽ cõmemorãdi laudes ſuas: & maxie de oppſſa cõ iuratõe: q̄ tãtũ gloriabat̃. ut multis locis id dixerit: & i libris q̄ tpibꝰ ſuis ñ dubitauerit exclamare. O fortunatã natã me cõſule Romã. ❡Me ha. tãtũ æris alieni. i. me tãtũ pecũiæ dẽre. me oppſſũ eẽ tãto debito. ❡Vt cupiã cõiurare: ecce q̄ optie fecit cõmemorationẽ de cõiuratõe i laudẽ ſuã: nã iter alias cãs cõiuratõis Catilinæ dixit Salu. fuiſſe: q ingẽs æs alienũ p oẽs terras pſoluẽdũ erat alluſit igit̃ Ci. ad cõiurationẽ Catilinæ: q̄ maxie cã æris alieni facta ẽ. ❡Si qs me re cipiat: in cõiurationẽ. ❡Odio iñcti. maliuolẽtia incitati in me. ❡Excludũt: expellunt me a cõiuratione. ❡Vindicẽ: ulto rem. ❡Nõ cre. nõ hñt fidem. ❡Inſidias: dolos: q nõ credũt me habere cãm coniurandi. ❡Ei: mihi Ci. ❡Fœnerato res: q exercẽt fœnus: & nũmos ad uſurã mutuãt. ❡Exemerit: liberauerit. ❡Ab ob. coniuratoꝝ: q decreuerant diripere

Librariꝰ
Frugi
Seſtertiꝰ

pecuniã fœneratorũ:dicit ergo ꝙ cõiurati nõ credũt Ci.egere pecunia:q hẽat fœneratores amicos:q nõ paterentur egere:fœnus aũt auctore Nonio dictũ ẽ ꝙ pecuniã pariat creſcẽte tpe quaſi fœtus:& fœtura.græce.n.fœnus τοκοσ dicitur ἀποτουκτειν.i.apparere.¶Sum aſſe.hoc.i.hoc feci.¶Meis rebus ge.pp ea q̃ in cõſulatu meo geſſi.¶Bonum no.i.nomẽ uiri boni & fidelis & amatoris reip.& iõ cõiuratores nõ credũt mihi:& ita Ci.hactenus iocatus eſt tũ cũ laude ſua.¶Domũ.iuſſerat Lẽtulus fieri domũ magnificã Romæ:quo tpe erat in cilicia:q̃ Ci.dicit ſe uidiſſe:& ſibi placuiſſe.¶Antoniũ:collegã meũ in cõſulatu:ad quẽ pcedentẽ epiſtolã ſcripſit.¶Oẽs deſiderant.i.oẽs uidentq deeſſe mihi neq; pſtari ut debent:deſiderant enim q̃ non fiunt:& fieri debẽt.¶Grauiſſime cũ ſum ma auctoritate.¶Cõmoui: induxi ut ei fauerẽt.¶Oratõe mea:meis uerbis:qb⁹cũ defẽdi

VBER. ſ I tu:quo tpe Ci.rẽp.a cõiuratõe catilinæ liberauit:Cn.põ.ut ſcribit Salu.in extremis terris bellũ gerebat:ꝙ alii interptant̃ i hiſpania:ego uero auctoritate Plutarchi & Cic.puto eũ geſſiſſe bella aduerſus Mithridatẽ.quo uicto de liberis eius:& Tigrane:& Tigranis filio:auctore Liuio li.c.& Plutarcho in uita Põ.tertiũ & ultimũ reportauit triũphũ ꝙ:& Ci.oñdit.i. officiorꝝ his uerbis.Mihi qdẽ certe abũdãs bellicis laudibus C.Põ.multis audiẽtibus hoc tribuit:ut diceret fruſtra a ſe triũphũ tertiũ deportatũ fuiſſe:niſi meo in rẽp.beneficio ubi triũpharet eſſet habiturus.Præterea Liui⁹ li.xcvii.dicit Cn.Põ.cũ Mithridatẽ ſequeret̃ in ultimas ignotaſq; gẽtes penetrauit.iberos:albãos:q tranſitũ non dabãt:plio uicit:uidet̃ igit̃ Põ.geſſiſſe illud bellũ quo tpe Catilina cõiurauit contra patriam:ad qđ bellum fuerat electus maxime hortante Ci.egregia oratione:q̃ hodie ẽt extat.cum igit̃ ſcripſiſſet põpeius ad ſenatũ populũq; ro.q̃ egiſſet & ſe facturum putaret:dicit Ci.ſe ex eius litteris maximã ſpẽ pacis accepiſſe:accuſat tñ eum latenter ingratitudinis:ꝙ cum maiori ſignificatione beniuolentiæ ad eum non ſcripſerit.uoluiſſet.n.Ci.ꝙ Põpeius ei gratulatus fuiſſet de his q̃ egiſſet Romæ in opprimenda cõiuratione:excuſat tñ eum quare putet id non feciſſe ne fortaſſe offenderet animum aliquorum:qui dolerent gloria Ci.extollit autem ipſe factum ſuum ut oſtendat neceſſe eſſe ſe non minus ab eo amatũ iri.q̃ Lelius olim a.P.Scipione amatus eſt.

geſtis hoc ſum aſſecutus: ut bonum nomen exiſtimer adeptus. Domum tuam atq; ædificationẽ omnem perſpexi & uehementer probaui. Antonium & ſi in me eius officia omnes deſiderant tamen in ſenatu grauiſſime ac diligentiſſime defendi: ſenatumq; uehæmenter oratione mea atq; auctoritate commoui. Tu ad me uelim litteras crebrius mittas. Vale.

M.T.C. Cneo Pompeio Impa. S.D.

SI tu exercituſq; ualetis bene eſt. Ex litteris tuis quas publice miſiſti: cepi una cum omnibus icredibilem uoluptatem. Summam.n.ſpẽ ocii

PHI. ſ I tu:ante bellũ ciuile põ.ex toto ferme terrarꝫ orbe uictorias reportauit in primis Syllam ſecutus eſt.Tris duces carinũ cæliũ & brutũ cõtra ſeipſum ſentiẽtes ita deuicit.ut & ciuitates oẽs põ.ceſſerint.Carbonẽ in Sicilia perſecutus cepit.& ſpectante ſe iuſſit.In celtiberia.q̃ illi puincia Metellus tradidit:pclariſſimas res geſſit.Siciliam a põ.geſtã. Perpẽnate occupata recepit.Inde Meminio ſuæ ſororis uiro in cuſtodia Siciliæ dimiſſo in Aphricam ad ſuperandũ Domitiũ miſſus eſt: & quũ illuc appuiſſet.ſeptẽ milia hoſtiũ ad Põ.defecerunt.& ibi Domitius quũ ei⁹ uallũ a põpeianis oppugnaret̃ interiit.arabas rex captus cum Domitio ſentiebat & Hiẽſali regnũ datũ eſt.Numidiam paucis poſt diebus ſubegit oẽ belli Aphricani tps.& uictoriæ.xl.dierũ fuit.xxvi.annos natus triũphum egit.In hiſpania ſertoriũ ſupauit.Mox intra quadrageſimũ diẽ piratas mare & terrã uaſtãtes ſubegit.Tygranẽ in deditionẽ accepit Mithridatẽ Ponti regẽ ita attriuit.ut ad necẽ ueneno aſciſcendã cõpulerit.de quo Lu.plia barbarico uix conſumata ueneno.In oriente Parthos:iudæos.arabas.In ſeptẽtrione Caſpios. Colchos hiberos Albanos magno terrore affecit. Inde cum cæ.bellũ ciuile conſeruit.quo ſuperatus.& i ægyptũ fugiẽs a Photino iuſſu Ptolemæi occiſus eſt.ex quadã igitur iſtarũ rerũ geſtarꝫ uictoria litteras ad ſenatũ miſerat qbus ci.nunc ſe dicit maxĩa uoluptate affectũ.& illi plurimũ congratulat̃.Sed ipſe coniicio ex illa cõgratulari uictoria q̃ deuicto Mithridate reportauit. Quo.n.tpe ci.nefariã cõiurationem catilinæ detexit.& ſaluã rẽp.reddidit.Tunc Cn.Põ.aduerſus mithridatẽ bella gerebat ad qđ maxime hortante Tullio.& pro eo orante in ſenatu electus eſt.& hanc ſniam in primis Plutarchus in uita Põ.ſecutus eſſe uidet̃.id pterea nobis ꝙ ſentimus facit eſſe probabile.ci.lib.de officiis primo.Ait.n.mihi qdem certe uir abundans bellicis Gn.Pom.multis audientibus hoc tribuit.ut diceret fruſtra ſe triumphum tertium deportaturum fuiſſe.niſi meo in rep.be-

Valere neficio ubi triumpharet.eſſet habiturus.Quod aũt Sal.dicat põ.eo tpe quo ci.patriã a coniuratione catilinaria libera

Bene eẽ uit.bellum in extremis terris gerere.& multi hiſpaniam intelligunt. Ego uero Mithridatis regnum intelligo.Quod &

Ex plutarchus oſtendit.& Liuius ſic ait.Gn.pom.quum Mithridatem perſequeretur in ultimas.ignotaſque gentes pene-

Ab trauit.Inde tacite quodãmodo conqueritur.& afficit hoiem ingratitudinis nota.quod non idem ipſe pom.egerit.ex re-

A bus quas ci.pro rep.geſſerat.rẽ.n.gratiſſimam ci.pom.feciſſet ſi ita ei congratulatus fuiſſet ex liberata ab eo rep.ut

E ipſe nunc pom.de adepta uictoria contra Mithridatem & liberos eius ci.gratulatur.In calce tamen litterarum excuſat hominem dicitque ſe arbitrari id non feciſſe.ne aliquorum animos offenderet.qui ci.gloriæ inuidebant.¶Si ualc.bene eſt.Valere & bene eſſe ita diſcrepant.quod ualere eſt ſanitatem habere.At bene eſſe quaſi placere eſt.& rem ipſam bene ſe habere.¶Ex.ab de a e præpoſitionem eiuſdem & ſignificationis & conſtructionis ſunt ſed differunt iunctura uerborum.Nam e & a nunq̃ uocali ſequente ponuntur.Ex uero & ab uocalibus anteponi poſſunt & conſonantibus.ſi nulla uetabit uocis aſperitas.Ex uero & e ſunt ut plurimum temporalia.ut ex quo Deucalion & Virg.ex illo fluere. Sic & apud græcos Homerus De autem idem eſt quod apud græcos.¶Publice quaſi ad.S.P.Q.R.& omnes Romanos.¶Vna idem eſt quod ſimul plærunq; in oratione geminatur idemque ſignificat quod tum.& tamen Virg.ſic memorat.ſimul æneam in regia ducit recta. Simul

¶Neq; de.uo.i.licet non potuerim antea reddere officium debitum: tamen nunq̄ defuit uoluntas & amandi te & honorandi ſi contigiſſet. ¶Peſtes. peſtem appellat detractores & inuidos quia ſunt peſtis.i. deſtructio & calamitas amicitiarum. ¶Dolentium. nam proprie inuidia eſt dolor alienæ fœlicitatis. ¶Alienarunt te a me: te ab amicitia mea remouerunt. ¶Immutauerunt. modeſtius dixit ſe non alienatum. ſed aliquantulum immutatum. ¶Extitit fuit. ¶Optatū. quia aſſidue optabam dari mihi oportunitatem. ut poſſes & noſtræ uoluntatis priſtinæ memoriam & amicitiæ fidem perſpicere. quæ quidem opportunitas tandem data eſt. ¶Magis q̄.ſ. quia licet ita optarem: tamen te tantum ab inuidis & detractoribus meis alienatum a me uidebā ut non ſperarem poſſe euenire illud tempus. ¶Sum con. re ipſa effeci. ¶Tua do. tua familia. ¶Cūcta Ci. omnes ciues noſtri. ¶Craſſi tu. ſubaudi filii. ſ. Mar. & P. Craſſi. ¶Eximia. præcipua egregia. ¶Pietate. amore in te. ¶Virtute. ſ. eximia. ¶Et gratia. apud populū i. ualde grati oibus. ¶Nitunt. utunt & fidunt. ¶Monitis qbus dico qd nitent & non agant. ¶Cōſiliis. quid agant. ¶Studiis. fauoribus. ¶Actionibus. negociis & defenſiōibus meis. ¶Domeſticoꝝ. familiariū tuoꝝ. ¶Exiſtimes iudices. & opinionem habeas. ¶Perſuadeas. certiſſime credas. ¶Incidiſſe deueniſſe. ¶Amplectēdā ſuſcipiēdā defendēdā. ¶Repentina uolūtate aut fortuito duo poſuit q̄ minuūt meritū bñficioꝝ cū proximus fortuito non putātes ꝓdeſſe. uel cum repētino quodam motu ſine cōſideratiōe & iudicio. tūc enim nō habenda eſt magna gratia bñficii Cic. officiorum libro primo multi enim faciunt multa temeritate quadam ſine iudicio uel mō repentino quodam quaſi uenti impetu animi incitati. q̄ beneficia æque magna non ſunt habēda. His igit̄ duabus de cauſis dicit ſe nō incidiſſe in defenſionem amplitudinis ipſius Craſſi. ſed cōſideratione diligēti, quam declarat cū dicit. ¶Sed ut primum. i. cum primum. ¶Attigerim fo. ꝓ attigi foꝝ. i. quam primum forēſes cauſas agere cœpi. ¶Spectaſſe. habuiſſe aium. ¶Quo ex tpe. poſt quod tēp⁹. quo forū attigi. ¶Obſeruātiā reuerētiā. & honorē erga te. ¶Si qua hortat̄ Cice. Craſ. ut ea q̄ poſtea euenerunt inter ipſos. magis ſuſpitiōe q̄ re aliqua mandent̄ obliuiōi. ¶Intercefferūt. interuenerūt. ¶Re. effectu. ¶Quā ſuſpitionē. q̄ ēt plærunq; res optimas & ſanctiſſimas in malam ꝑtem accipit. ¶Falſa non uera. ¶Inania uana ſine fundamētis rōnis. ¶Sint euulſa. pro euellētur. & omnino amoueant̄. ¶Memoria utraq; noſtra i. ex memoria uitæ. ut nunq̄ amplius recordemur. aut de eis uerba faciam⁹. ¶Is talis. ¶Incidimus. deuenim⁹. ¶Sperē fore laudi utriq; noſtrū ſperē utrūq; noſtrū cōparaturū eſſe laudē ex cōiūctiōe & amicitia noſtra. ¶Singulare p̄cipuū. ¶In oi genere officii. in oi qđ ꝓ te efficere potero. ¶Spectet ꝑtineat. ¶Oēs. q tibi officiū p̄ſtabūt. ¶Cōtēderint certauerit mecū. ut pl⁹ faciāt ꝓ te q̄ ego. ¶Supabo oēs uīcā. ¶Cū oibus iudicibus. i. & iudicio omniū. ¶Tū maxie. ¶Craſſis tuis iudicib⁹. i. ēt iudicio filioꝝ tuoꝝ. ¶Vnice ſingulariter. ¶In. M. Craſſo filio tuo. ¶Beniuolētia ipari. nō æquali amore. ſubaudi ſum. i. non eum æque amo atq; publium. ¶Hoc ma. affert rōnē q̄ re magis. p. amet. quia & hoc tempore & alio tēpore ſemp ab eo maxie ē amatus & obſeruatus.

Peſtis

hercule unquam mihi tui colendi aut ornandi uoluntas defuit. Sed quædam peſtes hominum laude aliena dolentium & te nonnunq̄ a me alienauerunt: & me aliquando immutauerunt tibi: ſed extitit tempus optatum mihi magis q̄ ſperatum. Vt florentiſſimis tuis rebus perſpici mea poſſet & memoria noſtræ uoluntatis & amicitiæ fides. Sum.n. conſecut⁹ non modo ut dom⁹ tua tota: ſed ut cuncta ciuitas me tibi amiciſſimum eſſe cognoſceret. Itaq; & præſtantiſſima omnium fœminarum uxor tua: & eximia pietate: uirtute: gratia tui Craſſi meis conſiliis monitis: ſtudiis actionibuſq; nituntur. Et S.P.Q.R. intelligit tibi abſenti nihil eſſe tam promptum aut tam paratum quam in omnib⁹ reb⁹ quæ ad te pertineant operam curam: diligentiam: auctoritatem meam: quæ ſint acta. quæq; agantur domeſticorum tibi litteris declarari puto. De me ſic exiſtimes ac tibi perſuadeas uehementer uelim: non me repentina aliqua uoluntate ac fortuito ad tuam amplitudinem meis officiis amplectendam incidiſſe. Sed ut primum forū attigerim ſpectaſſe ſemper ut tibi poſſem q̄ maxime eſſe cōiunct⁹: quo quidem ex tempore memoria teneo: neq; meam tibi obſeruantiam: neq; mihi tuam ſummam beniuolentiam ac liberalitatem defuiſſe. Si qua interciderunt non tam re q̄ ſuſpitione uiolenta ea quum fuerint & falſa & inania ſint euulſa ex omni memoria uitaq; noſtra. Is.n. tu uir es & me eum eſſe cupio Vt quoniam in eadem reipu. tēpora incidimus: coniunctionem amicitiāq; noſtrā utriq; noſtrū laudi ſperem fore. Quāobrem tu quantum iudicio tribuendum nobis eſſe putes: ſtatues ipſe: & ut ſpero ſtatues ex noſtra dignitate. Ego uero tibi profiteor: ac polliceor eximium meum ſtudium & ſingulare in omni genere officii: quod ad honeſtatem & gloriam tuam ſpectet: i quo etiam ſi multi mecum contenderint: tamen cum reliquis omnib⁹: tum Craſſis tuis iudicib⁹ oēs facile ſuperabo: q; quidem ambos ego unice diligo: ſed in Marco beniuolentia impari: hoc ſum magis publio deditus: quod me quanquā a pueritia ſua ſemper tamē hoc tempore maxime ſicut alterum parentem & obſeruat: & diligit. Has litteras

uelim exiſtimes fœderis eſſe habituras uim non epiſtolæ. Meq; ea quæ tibi promitto ac recipio ſanctiſſime eẽ obſeruaturum: diligentiſſimeq; facturũ. Quæ a me ſolum ſuſcepta defenſio eſt te abſente dignitatis tuæ in ea iam ego non ſolum amicitiæ noſtræ: ſed etiam conſtantiæ meæ cauſa permanebo. Quamobrem ſatis eſſe hoc tempore arbitratus ſum hæc ad te ſcribere: me ſi quid ipſe intelligerem aut ad uoluntatem: aut ad commodum: aut ad amplitudinem tuam pertinere mea ſpõte id eſſe facturum. Sin autem quippiam: aut a te eſſem admonitus: aut a tuis effecturum: ut intelligeres nihil neq; te ſcripſiſſe: neq; quẽquam tuorum fruſtra ad me detuliſſe. Quamobrem uelim ita & ipſe ad me ſcribas de omnibus minimis maximis: mediocribuſq; rebus ut ad hominem amiciſſimum. Et tuis præcipias: ut opera conſilio: auctoritate: gratia mea ſic utantur in omnibus publicis priuatis: forenſibus: domeſticis: tuis: amicorũ: hoſpitium: cliẽtum tuorum negociis: ut quoad eius ſieri poſſit præſtantiæ tuæ deſiderium meo labore minuatur.

Vale.

Publius Vatinius Impera. S.D.M.T.C.

SI uales bene eſt: ego ualeo. Si tuam cõſuetudinem in patrociniis tuendis ſeruas. P. Vati. cliens ad te uenit: q̃ pro ſe cãm dicier uult. non puto repudiabis in honore: quẽ in piculo recepiſti. Ego aũt quẽ potius adoptẽ aut inuocẽ: quã illũ quo defendente uincere didici. An uerear ne qui potẽtiſſimorũ hoĩum conſpirationẽ neglexerit ꝓ mea ſalute: is pro honore meo puſillorum atq; maliuolorum obtrectationes & inuidias nõ ꝓſternat: atq; obterat. Quare ſi me ſi

¶ Alterũ: ſecundum poſt te. Has litteras: Cicero ita affirmat ſe facturũ ea q̃ promiſit Craſſo: ut uelit has litteras ſuas hẽre uim & pondus fœderis & ſolẽnis obligatiõis: nõ epiſtolæ ſolũ. ¶ Fœderis: quod q̃dem ita ſolẽniter feriebat̃ apud antiquos: ut liceret: illud uiolare. ¶ Vim: pondus & effectum. ¶ Recipio: plus eſt q̃ ꝓmitto: quaſi ſuſcipio facienda: & cum obligatione ꝓmitto. ¶ Sanctiſſime: inuiolate integerrime. & cõſtantiſſime. ¶ Quæ a me: dicit Cice. ſe perſeueraturum in defenſione dignitatis eius: nõ ſolũ ꝓp amicitiã: ſed et̃ pp conſtantiã ne uideat̃ leuis. ¶ Permanebo: pſeuerabo. ¶ Intelligerẽ: p me ipſum cognoſcerẽ. ¶ Mea ſpõte: mea uolũtate: a nullo rogatũ. ¶ Admonitus: edoct⁹ factus certior. ¶ Quippiam: aliquid. ¶ Nihil te ſcripſi. ſ. fruſtra. ¶ Detuliſſe ad me: nunciaſſe aut dixiſſe de rebus tuis. ¶ Vt ad ho. amiciſſi. i. tanq̃ ad eum a quo ſcias te plurimum amari: cui poſſis omnia mandare. Nam niſi quiſpiam ſit nobis amiciſſimus: ſi ſit uir alicuius auctoritatis: non audemus ei mandare: ut aliq̃d paruum ꝓ nobis faciat: ne uideamur illũ paruifacere: neque de reb⁹ maximis. ne uideamur ĩpudẽtes: aut temerarii: ĩponentes ei tantũ oneris. Petit igitur Ci. a Craſſo ut ſe talem amicum exiſtimat. cui putet oĩa poſſe mandari. & minima. & maxĩa mediocria. ¶ Et præcipias mandes iubeas.

Quippiã

¶ Tuis ꝓpinquis & amicis q romæ res tuas agunt. ut in omnibus negociis utant̃ opera & cõſilio meo. ¶ Publicis: diſcurrit p genera negociorum q̃bus uult exigi operã ſuã. ¶ Pub. q̃ ptinebãt ad rempu. ¶ Priuatis ad rem familiarẽ tuã uel aliquorum tuorum. ¶ Forenſibus ciuilibus: q̃ agentur in foro. ¶ Domeſticis. quæ ad domũ tuam ſpectabunt. ¶ Tuis. q̃ tua interſunt. ¶ Amicorũ tuorum. ¶ Clientũ quos in patrocinio tuo hẽre conſueuiſti. nã cliens & patronus noĩa ſunt ad aliq̃d dicta. ¶ Opa labore agẽdo in ſupradictis negociis. ¶ Auctoritate. exiſtimatione q̃ eſt mihi apud ſenatũ & populũ q̃ plurimũ prodeſt negociis amicorũ. ¶ Conſilio monendo & conſulendo q̃d agere debeant. ¶ Vt quo ad eius ſenſus eſt. ita utant̃ conſilio & opera ut quantum per me fieri poterit. minus pigeat eos abſentiæ tuæ cum me uideãt uicem tuam gerere. & ita facere ut ſi tu adeſſes. ¶ Quoad eius. i. in quantum. ¶ Fieri poſ. quia ſcio q̃d penit⁹ fieri non poſſet. ut ab eis non deſiderareris. ¶ Deſideriũ pſtã. t. i. ſollicitudo quam capiunt pro deſiderio pſtantiæ tuæ. i. deſiderãtes ut adſis ĩ urbe. ¶ Minuatur. fiat leuior. ¶ Meo la. quem eis pro te pſtabo.

Cliens patronus

Quoad

VBER.

SI uales. Cum gereret bellum Vatini⁹ in Illyriis. & ob res bene geſtas optaret ſibi decerni ſupplicationes. quidã maliuoli & inuidi impugnabant eum. & honori eius detrahebant. Quare in hac epiſtola rogat Cice. ut quemadmodum ante in periculo capitis eũ defendit. ita nũc defendat ĩ honore. ¶ Deinde pollicet̃ ſe daturũ operã. ut Dionyſius Ci. ſeruus fugitiuus aliquo mõ inueniat̃. ꝓfugerat enim in eas regiones. ¶ Cõſuetudinẽ Ci. libenter in defenſionibus amicorum uerſari conſueuit. ¶ Patrociniis defenſionibus aduocationibus. nam patronus defenſor cauſarum dicitur idest aduocatus patrocinium defenſio. ¶ P. Vati. ego Vatinius loquitur enim de ſe tanquam de tertia perſona. ¶ Cliens. defenſione egens. eſt enim qui patronum colit. & ſequitur ut ab eo defendatur. ¶ Cauſam di. cauſam agi & defendi. dicier pro dici. ¶ Repudiabis reſpues. ¶ In peri. ſ. ſalutis cum oppugnabar capite & a te ſum defenſus. ¶ Ego oſtendit q̃ fiduciam in Cice. habere debeat. ¶ Adoptem eligam patronum meum. ¶ Quam il. ſ. te. ¶ Didici uim. obtinui uictoriam contra aduerſarios meos. ¶ An ue. an dubitem quaſi dicat non ordo eſt. an uerear ne is non proſternat. atque obterat obtrectationes puſillorum & maliuolorum hominum. qui pro mea ſalute neglexerit conſpirationem potentiſſimorum hominum. ¶ Conſpira. coniurationem conſenſum contra me. ¶ Neglexe. contẽpſerit. neque ea territus ſit. ¶ Pro. m. ſa. ut ſalutem & uitam meam defenderet. ¶ Puſillorum impotentium. & paruæ auctoritatis contra id quod dixit potentiſſimorum. ¶ Obtrectationes. maledicentias. ¶ Inuidias artificio

patroci nia
Patronus
Dicier

ſe oñdit ſe innocentē eſſe: & iniuſte oppugnari: iōq; defendēdū eſſe. ℭ Proſternat: deiiciat. ℭ Obterat: conculcet: peſſundet nā ſi maius feciſti: facies ēt ꝙ eſt minus. ℭ Suſcipe: i patrociniū tuū accipe. ℭ Muneris: officii: ꝙ tibi īpono. ℭ Scis captat cōmiſeratione Vati. cū dicit fortunas ſuas expoſitas eē iuidiæ & detractionib⁹ maliuolor̄: ſine culpa ſua cū ſit inocēs. ℭ Obtrectatores: maledicos. ℭ Neſcio quō. q. d. quodā fato & infortunio meo. ℭ Nō meo merito: nō mea culpa. nā meritū de malo & bono dicit̄. ℭ Sed quāti id refert: qd intereſt. q. d. nihil: cū nihilominus habeā inimicos inocētes. ℭ Neſcio quo fato: neſcio qua triſti fortuna mea & quaſi malo ſydere. ℭ Liberalitatē: naturæ benignitatem: q̄ maxime in pſtanda opa amicis perſpicit̄. ℭ Quo exēplo: qbus uerbis: qua copia. ℭ Anagnoſtes non ꝓpriū ē nomē: ſed officii αναγίνοσκιο lego ſignificat: idē αναγνοστησ lector dicit̄: habebāt eni romani ſeruos: q cœnantibus aliquid legebāt: & plærūq; percurrebant quæ eſſent ad oēs ſcripta: & interdū corrigebant. ℭ Fugitiu⁹: q fugit a te. ℭ De quo: ſeruo tuo. ℭ Nihil mādaſti mihi: ut q̄rerem ipſū. ℭ Vardaci. populi ſunt in illyriis. ℭ Terra. m. ꝓuerbialiter. q. d. ubiq;. ℭ Tibi: datiuus hic ī gratiā Ci. poſitus eſt. ℭ Dalmatiā: q̄ eſt pars illyriæ: quā parabat Vati. expugnare. cū primum data eſſet tpis cōmoditas. ℭ Eruā: abſtrahā. ℭ Illinc. ex dalmatia. ℭ Aliquando: tandem.

Obterat

Meritum

Vardaci

Dalmatia

Erucre

Aliqñ

cut ſoles amas. ſuſcipe me tuum. Atq; hoc quicquid ē oneris ac muneris pro mea dignitate tibi tuendum ac ſuſtinendum puta: ſcis meam fortunam: neſcio quomō facile obtrectatores inuenire non meo quidem me hercule merito: ſed quāti id refert ſi tamen fato neſcio quo accidit. Si quis forte fuerit: qui noſtræ dignitati obeſſe uelit: peto a te ut tuam conſuetudinem & liberalitatem in me abſentem defendendo mihi præſtes. Litteras ad ſenatum de noſtris rebus geſtis: quo exemplo miſeram infra tibi ſcripſi. Dicitur mihi tuus ſeruus Anagnoſtes fugitiuus cum Vardacis eſſe de quo tu mihi nihil mandaſti. Ego tamen terra mariq; ut conquiratur præmandaui: & profecto tibi illum reperiam: niſi in dalmatiam aufugerit: & illic tamen eum aliquando eruam. Tu nos fac ames. Vale.

Ad .iii. idus quintiles ex caſtris Narona.

Publius Vatinius. M.T.C.S.D.

ſ I uales bene eſt: ego quidem ualeo. De Dionyſio tuo adhuc nihil extrico: & eo minus: ꝙ me frigus dalmaticum ꝙ illinc eiecit ēt hic refrigerauit: tamen non deſiſtam qui illum aliquando eruam Sed tamen oīa mihi dura imperas. De catilio neſcio quid ad me ſcripſiſti depcationis diligentiſſimæ apagete cum noſtro Sexto Seruilio. nā me hercule ego quoq; illū amo ſed hmōi uos cliētes cās recepiſtis hominē unū oīum crudeliſſimum qui tot ingenuas matreſfamilias ſtuprauit: ciues romanos occidit: arripuit diſperdidit. regiones uaſtauit. Simul uero ſemiſſis homo cōtra me arma tulit: & eum bello cœpi: ſed tamen mi Cicero qd facere poſſum? Oia: me hercule quidem cupio: q̄

SI uales: Primū ſcribit Vatinius ad Ci. ſe nihil adhuc certi hēre de eius ſeruo fugitiuo nomine Dionyſio Sperare tñ ſe aliqñ erutturum illum ex Dalmatia. Deinde quia Ci. & ſeruilius depcati fuerant ipſum pro quodam Catilio pirata. quem ille bello accepe rat. adducit multas cauſas quare nō debeat ei parcere. rogatq; Ci. ut eum defendat Romæ. quia potuiſſent ſupplicationes ſibi decerni ꝓ rebus dalmaticis bene geſtis. Cæſar qui debebat proponere in ſenatu de ea re nondum propoſuerat. ob quam rem oſtēdit ſibi fieri iniuriā & cōmemorat q̄dam a ſe in dalmatia geſta: deī de ſe totum Ci. tradit. ut ab eo defendatur. ℭ Dioniſio. ita. n. uocabatur ſeruus fugitiuus Ciceronis erat autem nomen accōmodatum ſeruis. ſicut Syr⁹. Dau⁹. &c. Hor. Tu ne Syri Damæ. aut Diony. filius audes deiicere ex ſaxo. ℭ Extrico. explico. expedio. libero. extrico enim penultima producta. libero ſoluo & expedio ſignificat. ℭ Hora in carminibus. Seu pugnet denſis extricata cerua plagis Virg. & inextricabilis error. Dicit igit̄ ſe nihil extricare i. certū habere. ℭ Eo minus. ſubaudi extrico. ℭ Dalmaticū. eſt. n. regio ſatis frigida. Eiecit. expulit. ℭ Illinc. ex Dalmatia. nā Vatinius coactus fuerat diſcedere pp frigus. ℭ Refrigerauit. fecit frig⁹. ℭ Nō deſiſtā. nō ceſſabo. ℭ Dura. difficilia. nō pp Diony. ſeruum dixit. ſed pp Catiliū. ℭ Neſcio. q. d. nō ſatis honeſte & iuſte ita eni ſolemus dicere in cōtēptū. dixiſſi neſcio qd uerbor̄ neſcio qd depcationis &c. ℭ Apagete. familiariter corripientis eſt. q. d. abi in bonā rē. ℭ Cū noſtro ſer. q ēt idem a me petit ꝙ tu. ut hunc dimittā. ℭ Vos. habet emphaſim. q. d. qui habemini uiri boni. & non deberetis defendere niſi bonos. ℭ Huiuſmodi. tales ita ſceleratos ſicut fuit hic Catilius. ℭ Cauſas. huiuſmodi. ita iniuſtas & inhoneſtas. ℭ Hominem. ſubaudi recepiſtis. ℭ Ingenuas. liberas. unde maior eſt iniuria. ingenuas autem dixit, quia & materfamiliæ libertinæ eſſe poſſunt: ut paulo infra ex uerbis iuriſconſulti declarabitur. ℭ Matreſfamilias: honeſtiſſimas mulieres. nam materfa. ut ſcribit Au. G. dicitur ea ſola quæ in mariti manu mancipioque ſit: quoniam non in matrimonium tantum: ſed in familiam quoque mariti & in ſui hæredis locum ueniſſet: & Feſtus dicit matremfa. non ante dici: q̄ uir eius paterfa. appellaretur. nec multæ in una domo eſſe poſſunt: nec uidua hoc nomine appellari poteſt: quæ ſine filiis eſt. ℭ Itemque iuriſcon. ff. de uerbo. ſigni. melius oſtendit. quæ ſit materfami. his uerbis. Matremfami. accipere debemus eam quæ non inhoneſte uixit. Matrem. n. familias a cæteris fœminis mores diſcernunt: atque ſeperant proinde nihil interierit nupta an uidua ſit, ingenua an libertina, nam neque natales faciunt materfa: ſed boni

Extrico

Apagete

mores:uidentur ergo male diffiniuiſſe Feſtus: cum dixit uiduã eo nomine appellari non poſſe familias autem genitiuꝰ eſt ad imitationem græcorum q fœmininorum in a puram deſinẽtium genitiuos in as mittunt:dicimus tamen & mater
Familias familiæ:& materfamiliarum. ¶ Arripuit:captiuos fecit. ¶ Semiſſis:quidam diſtinguunt ſic:uaſtauit ſemiſſis:ut ſit accu
Semiſſis ſatiui caſus.i.fecit monetam adulterinam : quia ſemiſſis genus eſt & menſuræ & monetæ . ſed non probandus eſt ille intellectus:quia uiolentus eſt:melius ergo intelligitur ſic. ¶ Simul:deinde. ¶ Vero.expletiua eſt coniunctio:neque legendum eſt non. ¶ Semiſſis hõ.i.homo uilis:& quaſi ſemihõ ſicut ſemiſſem ſemiaſſem dicimus . ¶ Bello:cuius iure:
Aiaduerſio licet ipſum punire:ſed tamen ſignificat ſe cauſam Ci.cupere ei indulgere uitam:ſed non licere:cum ille fuerit ſceleratiſſimus & multos læſerit.nunc ab eo pœnas eligunt. ¶ Quid.p.f. q.d.nihil niſi eum condẽnare:ſi modo iuſtitiã ipſaʒ ſequi uelim. ¶ Omnia.c. ſubaudi facere. ¶ Quæ.t.ſin.ſ.ut eum dimittam incolumem . ¶ Suppli.pœnam. ¶ Animaduer.punitionem propter offenſionem. ¶ Remitto:dimitto tibi. ¶ Quid illis:dixit ſe condonare quæ ad ſe ptinent:quæ uero ad alios ſpectant qui iniuriam acceperunt:dicit ſe condonare non poſſe:inqt ergo. ¶ Quid reſpondere poſſum.q.d.nihil ꝙ habeat honeſtatem aut equitatem. ¶ Direpta in pdam conuerſa . ¶ Expugnatas:ui & plio uictas. ¶ Occiſos:qđ peius eſt : quaſi arrepti fuiſſent. ¶ Auctores mouentes cauſam & litẽ. ¶ Expoſtulant:queruntur de dãnis & iniuriis ſibi a Catilio illatis . ¶ Appium:qui ut ſupra uidimus potens erat & ſuperbus uir:qui non ſatis curaret quid de ſe homines loquerentur. ¶ Cuius:Appii. ¶ Suffectus:ſubſtitutus uide
Suffectꝰ tur enim fuiſſe prius imperator in ea prouicia Appius. ¶ Suſtinere.tueri fuiſſe recte factum ſi haberem Appium defenſorem meũ. ¶ Hoc ꝙ eum dimittere impune pp quos offendit. ¶ Quid ergo eſt.ſ.quid uelim pro te facere de Catilio. ¶ Ea res:ea defenſio tui Qui.Voluſii diſcipuli tui. ¶ Fugare:deterrere. ¶ Aduerſarios:ne eum perſequantur amplius. ¶ In eo:in ea re. ¶ Iſtic:ro. ¶ Cæſar:conqueritur de Cæ.
Adhuc ꝙ eius culpa:qui noluerit referre in ſenatu:nõ fiant ei ſupplicationes . ¶ Adhuc:hucuſque. ¶ Non re.nõ ponit in ſenatu . ¶ Quaſi.tanq̃. ¶ Vero:ironice dictum. ¶ Res iuſtis. tri.i.res q̃ mereantur iuſtiſſimum triumphum. ¶ Nam ſi:hoc dicit contra ſniam Cæ.qui dicebant nõ eſſe ei dandas ſupplicationes:donec totã Dalmatiam cepiſſet qđ quidem dicit eſſe difficillimum:quia.xx.oppida Dalmatiæ pluſq̃ ſexaginta alia oppida ſibi adiunxerũt:quæ omnia neceſſe eſt uincere.ut totuʒ
Dum bellum conficeretur. ¶ Si expectandum eſt.ut mihi decernantur ſupplicationes . ¶ Dum.donec. ¶ Cõficiam.finiam. ¶ Aſciuerunt.adiunxerunt. ¶ Expugno.uinco. ¶ Longe.ualde. Saluſti. Longe mihi aliena mens.P.cõ. ¶ Alia . aduer
Longe ſa. Quam cæteri.quibus decretæ ſunt ſupplicationes . cum etiam multum belli ſupereſſet . ¶ Ego poſt . hoc uidetur eſſe contrarium eius quod ſupra dixit.nam quæſtus eſt quod non decernantur ſibi ſupplicationes. nunc dicit fuiſſe decretas ad quod alii reſpondent eum petiiſſe multas ſupplicationes & aliquas obtinuiſſe quod non placet . quia non multæ ſupplicationes petebantur.alii dicunt inter ſcribendum epiſtolam accepiſſe.ſupplicationes ſibi fuiſſe decretas. quod ideo non uidetur ueriſimile quia dicit poſt decretas ſupplicationes ſe profectum in Dalmatiam . & multa oppida expugnaſſe.quod non potuit fieri eo tempore ſolo quo ſcripſit epiſtolam . Ego puto eſſe principium breuis epiſtolæ.aut potius cyrographi alicuius ſubito ſcripti quo breuiter commemorat quid egerit in Dalmatia poſt decretas ſupplicationes. ¶ Oppugnando:contra bellando . ¶ Vi:per uim . ¶ Vnum hoc:quod nunc oppugno. ¶ Quater captum:quia quattuor turres & quattuor muros cœpi:ideo dixit ſe quater cœpiſſe. Virgilius. Ter uincendum eſſe dixit eum qui tris animas habebat. Cui tris animas feronia mater horrendum dictum dederat: terna arma mouenda . Ter leto ſternendus erat. ¶ Arcem:ακροπολην locum eminentiorem & munitiorem in urbe . ¶ Detruſerunt ui expulerunt:& ammouerunt. ¶ Captum:quod iam cœperam.quia expugnaueram loca munitiora . ¶ Confectum.finitum. quia uicto illo oppido quod erat omnium maximum . ut dixit uidebantur ſibi confeciſſe bellum . ¶ Agas cauſam meam.dicas ut tuearis partes meas. ¶ Apud Cæ.is enim aliquantulum obſtabat honori Vatini. neque erat Cæ.tunc in Gallia ut qdam uolunt dicentes eum oppugnaſſe Vatinium per alios:qđ ſi eſſet.nõ diceret nunc apud Cæſa. ¶ In

tu mihi imperas. Meam aiaduerſionem & ſuppliciũ quo uſus eram in eum quem cepiſſem.remitto tibi & condono quid illis reſpondere poſſum qui ſua bona direpta: naues expugnatas:fratres:liberos : parentes:occiſos auctores expoſtulant:ſi me hercule Appium haberem in cuius locum ſuffectꝰ ſum:tamen hoc ſuſtinere non poſſem:quid ergo eſt? Faciam oia ſedulo:q̃ te ſciam uelle: Defenditur a Quinto Voluſio tuo diſcipulo ſi forte ea res poterit aduerſarios fugare : in eo maxime ſpes eſt. Nos ſi quid erit iſtic opꝰ defendes . Cæſar adhuc mihi iniuriam facit:de meis ſupplicationibꝰ: & rebꝰ geſtis. Dalmaticis adhuc non refert . Quaſi uero non iuſtiſſimi triumphi in Dalmatia res geſſerim . Nam ſi hoc expectandum ſit dum totum bellum conficiam . Viginti oppida ſunt Dalmatiæ antiqua:q̃ ipſi ſibi aſciuerũt amplius ſexaginta. Hæc niſi omnia expugno ſi mihi ſupplicationes non decernuntur : longe alia conditione ego ſum ac cæteri imperatores. Ego poſt ſupplicatiões mihi decretas in Dalmatiam profectꝰ ſum: ſex oppida ui oppugnando cœpi unum hoc ꝙ erat maximũ quater a me iam captũ. Quattuor etenim turres & quattuor muros cœpi:& arcẽ eorũ totam:ex qua me niues:frigora:ibres detruſerunt. Indigneq; mi Cicero oppidum captũ & iã bellũ confectũ relinquere ſum coactꝰ. Quare te rogo ſi opꝰ erit:apud Cæſarem meam cãm agas:meque tibi in

idest maius & præſtantius eſt.quā opinatus ſum.¶Cœdit:allexit:allegauit me.¶Vel incēdit:inflāmauit quod plus ē.
¶Rumores noſtros.famā quæ eſt de me.& meis rebus geſtis. ¶Monumentis tuis.tuis hiſtoriis q̄ ſunt futuræ monu
mēta rerū.¶Neq;:adducit aliquas cās pp quas oñdit ſe optari laudari a Luccio. ¶Cōmemoratio poſteritatis.i.lau
datio quæ eſt futura de me apud poſteros ſi de meis rebus ſcripſeris.¶Spem imor.ad ſpem æternæ memoriæ. nā per
ſcripta clarorū uirorū nō āt p picturas & ſtatuas nois imortalitas cōparat.¶Illa.q̄ ſequit.quaſi maxia.ſ.¶Vt uel au.
i.fide exiſtimatione.plus.n.credimus hoibus doctis & claris q̄ iperitis. ¶Iudicio be.capiā.n.uoluptatē te ſignificaſſe
tuū erga me amorē.¶Suauitate. facilitate & Suauitas
promptitudine eleganter exprimendi q̄ uelis. Perfrui

ignoſcas uelim huic feſtinationi meæ. Genus.n.ſcripto
rum tuorum & ſi erat ſemper a me uæhementer expecta
tum:tamen uicit opinionē meam. Meq; ita uel cœpit uel
incendit: ut cuperem q̄ celeriter rumores noſtros monu
mentis commendari tuis. Non.n.me ſolum cōmemora
tio poſteritatis ad ſpē q̄dam immortalitatis rapit: ſed ēt
illa cupiditas ut uel auctoritate teſtimōii tui: uel iudicio
beniuolētiæ:uel ſuauitate ingenii uiui perfruamur. Neq;
tamē hæc quum ſcribebam erā neſcius quātis oneribus
p̄mereris ſuſceptarū rerū & iā inſtitutarum. Sed qa uide
bam italici belli:& ciuilis hiſtoriam iam pene a te eē pfe
ctā:dixeras autē mihi te reliquas res ordiri: deeſſe mihi
nolui:qn te admonerem:ut cogitares coniunctē ne mal
les cum reliq̄s rebus noſtra cōtexere:an ut multi græci fe
cerunt. Calliſthenes Troicū bellū:Timæus Pyrrhi:Poly
bius Numantinum qui omnes a perpetuis ſuis hiſtoriis
ea quæ dixi bella ſperauerunt. Tu quoq; item ciuilem cō
iurationem ab hoſtilibus externiſq; bellis ſeiungeres Eq
dem ad noſtram laudem: non multum uideo intereſſe:
ſed ad expectationem meam quiddam intereſt non te ex
expectare: dum ad locum uenias: ac ſtatim cauſam il
lam totam & tempus arripere:& ſimul ſi uno in argumē

¶Perfruamur.capiam⁹ fructū & uoluptatē.
Neq; tñ.oñdit Cice.nō arrogātia. ſed oppor
tunitate tpis ſe adductū eē.ut hāc rē hoc po
tiſſimū tpe a Luccio peteret. ¶Oneribꝰ.mo
leſtiis & laboribus.¶Inſtitutarū.inceptarum.
¶Italici quod in Italia geſtū eſt.dictū ſociale
contra latinos.Etruſcos Marſos.¶Samnites
in quo bello cato Etruſcos domuit - Sabinus
Marſos carbo latinos.¶Sylla ſannites. Stra.
uero Pōpeius oia flāmis & ferro populatus ñ
prius cædiū finē fecit.quā Aſculi euerſiōe. Ci
uilis bel.nō Pō.& Cæſaris bellū qd fuit poſt
exp̄ſſam cōiurationē.Sed ſyllæ & marii. Or
diri inchoare.¶Reliquas q̄ poſt bellū italicū
& ciuile fuerūt.¶Noli deeſſe mihi. nolui cul
pa mea omittere & eſſe negligēs.¶Qn. ut
nō.¶Malles potius uelles. ¶Cōtexere.cōiū Quin
gere tractū a telis.ſicut & ordiri. ¶An ut.m.
oñdit artificioſe ex eo quod dicit alios hiſto
riographos feciſſe. luceiū quoq; facere debe
re.ut ciuilē cōiurationē a Ci. op̄ſſam a reliq̄s
bellis ſepet.ordo eſt ut cogitares an malles cō
texere noſtra cū reliq̄s.an tu quoq; malles ſe
iungere ciuilē cōiurationem ab hoſtilibus &
externis bellis.ut m̄lti græci fecerūt. Caliſthe
nes troicū bellum Timæus Pyrrhi &c.¶Ca
liſthenes.ſubaudi ſeiūxit bellū troicū a reliq̄s
bellis. ¶Troicū troianū geſtū aduerſus græ
cos.x.annos.q Helenā a Paride raptā repete
bant.nota ē fabula. Caliſthenes philoſophꝰ
fuit & ſcriptor hiſtoriarū Ariſtotelis diſcipulꝰ. Caliſthe
nō ſolū ingenio. ſed ēt eloquētia p̄ſtanti. quē nes
ut ſcribit Iuſtinus li.xv.quū Alexā.macedo.pp ſalutatiōis Perſicæ interpellatū morē inſidiarū q̄ ſibi paratæ fuerant. cō
muniū fuiſſe iratus finxiſſet truncatis crudeliter mēbris.abſciſiſq; auribus ac naſo & labiis deforme ac miſerandū ſpe
ctaculum reddidit. Cum uero.cū cane clauſum cauea ad metū cæterorū circūferre.lyſimachus eius diſcipulus miſera
tus tanti uiri.non culpæ ſed libertatis pœnas pendentis.uenenū ei in remediū calamitatum dedit.Añ uero q̄ Alexandro
ſuſpectus fuiſſet.cum eo militans ſcripſit bella.q̄ Alexan.geſſiſſet.& itē alia aliorū.ſeparauit āt bellū troianū a reliquas
utpote qd magnū & memorabile p̄ter reliqua fuiſſet. ¶Timæus philo.locrēſis patria amiciſſimus Platonis. ¶Pyr
rhi.ſ.bellum Pyrrhum autē intelligi nō Achillis filium ſed epirotarum regem q multa bella aduerſus Romanos geſſe
rit.tandē a.M.Curio.dentato ex Italia pulſus.& in græciā reuerſus.dum argos oppugnaret. ictu tegulæ interfectus ē Tymeꝰ
Polybius. is licet græcus ſtudioſiſſimus nois Scipionis Aphricani.eius q numantiam hiſpaniæ urbem deleuit. cū hi Pyrrhus
ſtoriam ſcriberet multoꝝ belloꝝ.Numātinum bellum ſepato uolumine ſcripſit.¶Perpetuis cōtinuis. Oui.i. meta. Ad Polybiꝰ
mea ppetuū deducite tpa carmē. ¶Tu.q.ſicut ſupradicti.¶Ciuilem cōiurationē catilinæ & cetegi & aliorū quorun
dam cōiurationem dicit.quā Ci.igēti ai magnitudine opp̄ſſit.quam uellet a reliqua ſerie hiſtoriæ ita ſeparari a Luce
io.quaſi memorabile & maximū facinus.ſicut a p̄dictis auctoribus p̄dicta bella ſeparata ſunt a reliq̄s bellis.¶Hoſtili
bus.q̄ cōtra hoſtes geſſimus cū hæc cōiuratio fuerit iter ciues.neq; bñ cōueniat cū bellis hoſtilibus. ¶Externis pere
grinis ſicuti contra pthos Carthaginēſes.& alios q extra Italiam ſunt.¶Seiungere ſepare.¶Eqdem dicit ſe ualde op
tare.ut acceleret ſcribere has ſuas res geſtas.anteq̄ ueniat ad locum iſtius hiſtoriæ.¶Nō.m.inte.nō eē magni momēti
& p̄deris qa tanta erit laus mea ſi ſcripſeris cum ordo hiſtoriæ poſtulabit.ſicut ſi p̄ueneris ſed expectando locum or
dinis nō ſatisfacies cupiditati meæ.qa ut añ dixit uellem id q̄primum uidere.¶Quiddam aliqd.¶Ad expe.ad deſide
riū & cupiditatē meam.¶Ad lo.ad obſeruationem ordinis ut prius ſcribas q̄ genera ſunt añ cōiurationem & cōſulatū
meū.deide ſcribas de cōiuratione.¶Illam cau.illū tractatū cōiurationis.¶Arripe.celeriter rapere.& p̄occupare.¶Et Arripere
ſimul.alia rō q̄re cupiebat res ſuas geſtas ab aliis ſepari a Luceio.qa ſi igeniū luceii uerſabitur ſolū in una materia mul
to uberius & elegantius eā ſcriberet.q̄ ſi in aduerſis materiis & generibus hiſtoriarū uerſet.¶Vno arg.una & ſimplici
materia coniurationis.¶In.u.p.mea cōmendanda.¶Cer.a.p̄uideo & cognoſco.¶Vbe.copioſiora.¶Quam impu.q̄

audacter & ſine uerecũdia. ¶ Tantũ.o.tantũ laboris: ut totã hiſtoriã de meis rebus ſcribas. Duo dicit ſe facere ĩpudẽ
ter: primũ ꝙ tantũ laboris luceio ĩponat: deĩde ꝙ petat ut ab eo laudeť. ¶ Bene ut ſuſcipias tantũ oneris ꝑ me. ¶ Dei
de: ſecũdo loco. ¶ Ornes laudes. & illuſtres me tuis ſcriptis. ¶ Quid.ſ.dicã. ¶ Illa.q̃ ego geſſi & te laudari & ornari
poſtulo. ¶ Sed tñ.rñſio ad hãc obiectionẽ: ẽ ãt ſñia exornatio. & ẽ ſenſus q ſemel iracundiæ terminos tranſiuit. neceſ
ſe eſt eũ ualde ĩprudẽter eẽ neq; poſtea facile erubeſcere. ſic Iuue. in ſa. Exẽplo quodcunq; malo inqt. Quãdo recepit
eiectũ ſemel attrita de fonte ruborẽ. ¶ Bñ: ualde quãtitatẽ.n. nũc nõ qualitatẽ ſignificat. nã bonus magnũ & multũ in
terdũ ſignificat. Hora. Ad bõa ps hoium dece
pta cupidine falſo. ¶ Bõa ps.i.magna: ſic etiã
Perſius. At bõa ps ꝓcerũ tacita libabit acerra.
¶ Nauit diligẽter: audacter: magno aio. ¶ Ita
que: igiť qa ſemel terminos uerecũdiæ trãſiui.
¶ Plãe apte. ¶ Etiã atq; ẽt: uæhementiſſime.
¶ Quã ſentis.i.q̃ iudicas eẽ laudãdã. ¶ In eo:
ĩ ea re ĩ laudãdis meis geſtis. ¶ Leges cõditio
nes. ¶ Hiſtoriæ q̃ tãtũ res ueras ſcribit. uolo.n.
ut de me ẽt plura ſcribas q̃ geſſerim illud.n. eſt
negligere leges hiſtoriæ: ſcribere ẽt q̃ non ſunt
uera. ¶ Gratiãq; quodã ꝓhemio Luccius ſcri
pſerat ſe nunq̃ flexurũ aium a ueritate pp gra
tiã aut amiciti ĩ alicuius: ſicuti nec hercules pp
uoluptatẽ deflexus ẽ a uia uirtutis: ut ſcri. Xe
nophõ au. græc⁹: nũc igiť petit ci. a Luceio: ne
aſpneť hãc gratiã: ſed eũ poti⁹ ſequať. & pp eã
uelit eũ ẽt uæhemẽti⁹ cõmẽdare q̃ ueritas exi
gat ordo pẽdet a ſupiorib⁹: pp copulã q;: ſic &
rogo ne aſpnere gratiã: de qua in quodã ꝓhe
mio ſuauiſſime ſcripſiſti: a qua demr̃as te non
magis potuiſſe affici q̃ illũ Hercu. Xenophon
tiũ a uoluptate: ſubaudi affici potuiſſe ſcribis.
¶ Gratiã: amicitiæ & beniuolẽtiæ reſpectum.
Affici potuiſſe capi & delectari. ¶ Xenophõ
tiũ: de quo xeno. ſcripſit: q Hercu. cũ exiſſet in
ſolitudinẽ: ut inqt Ci. in.i. offi. & ambas uias ui
diſſet: alterã uoluptatis: alterã uirtutis: diu mul
tũq; ſecũ dubitauit: utrã melius eſſet ingredi.
Tãdẽ tñ nõ potuit allicere a uoluptate: ut a
uia uirtutis diſcederet. ¶ Illũ.q.d. ab oĩbus ce
lebratũ. ¶ Ea.ſ.gratia. ¶ Si me, ti. cõ. ſi uidebiť
hortari te: ut pro aliquantulũ a ueritate. ¶ Et
a lege hiſtoriæ: diſcedas. ¶ Ne aſpne reſpuas.
¶ Largiare cõditiones indulgeas. ¶ Pluſculũ:
aliquãto plus. ¶ Quod: quã rem. ¶ Adducere
m⁹: pſuadebimus tibi: laudat materiã rerũ ſua
rũ: quas dicit eẽ dignas facultate & eloquẽtia
Luceii. ¶ Facultate: igenio & doctrina. ¶ Co
pia: eloquẽtia q̃ copia uerborũ maxĩe conſtat.
¶ A princi. artificioſe ꝓponit Luceio modum
quendam & ordinem ſcribendæ hiſtoriæ ſuæ.
¶ A prici. cõiu. quo tpe & neceſſitate deſigna
tus ſum conſul pp maximũ periculũ reip. ¶ Ad
re. ab exilio. ¶ Corpus: uolumen tranſlatiue di
xit corpus. ¶ Modicũ: non parũ ſed mediocre:
paulo.n. poſt opp̄ſſam cõiurationem eiectus ẽ
Ci. in exiliũ: a quo poſt menſes. xvi. reſtitutus ẽ
in patriam. ¶ Illa ſci.ſ.mea.i. mea cognitione

Deinde
Bene
Bonus
Bona ps
Nauiter
Etiam
atq; etiã
Pluſculũ

to unaq; ĩ perſona mens tua tota uerſabitur: cerno iam
animo quãto omnia uberiora: atq; ornatiora futura ſint.
Neq; tamen ignoro quam imprudenter faciam: qui pri
mum tibi tantum oneris imponam: poteſt.n. mihi dene
gare occupatio tua: deinde etiam ut ornes me poſtulem.
Quid ſi illa tibi non tantopere uidentur ornanda. Sed ta
men qui ſemel uerecundiæ fines tranſierit eum bene &
nauiter oportet eſſe impudentem. Itaq; te plane etiã atq;
etiam rogo: ut & ornes ea uehementius: quã fortaſſe ſen
tis & in eo leges hiſtoriæ negligas: gratiamq; illã de qua
ſuauiſſime quodã in ꝓœmio ſcripſiſti: & a qua te affici
non magis potuiſſe demr̃as q̃ Hercule Xenophontium
illum uoluptate ea ſi me tibi uæhementius commẽdabit
ne aſpernere: amoriq; noſtro pluſculum etiam quã cõce
dit ueritas largiare. Quod ſi te adduceremus: ut huius ſu
ſcipias erit mihi perſuadeo materies digna facultate &
copia tua a principio.n. coniurationis uſq; ad reditum
noſtrum uȓ mihi modicũ quoddam corpus cõfici poſſe.
In quo & illa poteris uti ciuilium ſñia commutationum
uel in explicandis cãis rerum noua℞. uel in remediis in
cõmodo℞: quum & repræhendes ea q̃ uituperanda duces
& quæ placebunt exponendis rõibus comprobabis: & ſi
liberius ut conſueuiſti agendum putabis: multorũ in nos
pfidiã: inſidias perditionẽ notabis multa ẽt caſus noſtri
uarietatẽ tibi in ſcribendo ſuppeditabunt plena cuiuſdã
uoluptatis: quæ uæhementer animos hominũ in legendo
ſcripto retinere poſſit. Nihil eſt enim aptius ad delecta
tionem lecturis quã tporũ uarietates fortunæq; uiciſſitu
dines: q̃ & ſi nobis optabiles in expiẽdo nõ fuerũt: ĩ legẽ
do tamen erunt iucundæ. Hẽt.n. p̄teriti doloris ſecura re
cordatio delectationẽ. Ceteris uero nulla perfunctis ꝓ
pria moleſtia: caſus autem alienos ſine ullo dolore intuẽ

& inueſtigatione: qua uſus ſum in cognoſcendis conſiliis coniuratorum. ¶ Vel in ex.i. aperiendis. & declarat quibus ap
paruerit eius ſcientia. ¶ In reme. incon.i. in prouidendo periculis poſtq̃ cognoui cauſas. ¶ Duces exiſtimabis. ¶ Com
probabis. collaudabis. ¶ Agendum libe. loquẽdum liberius & apertius. ¶ Vt conſueuiſti: ut es ſolitus: &.h.d. Ci. ut ma
gis incitet Luceium ad loquendum libere. & ſcribendum ꝙ ipſe uult. ¶ Perfidiam improbitatem. ¶ Inſidias: quæ para
tæ ſunt mihi a coniuratis: cu; ſtatuiſſent me interficere. hæc omnia optime notauit Salu. ¶ Caſus noſtri. noſtræ fortũæ
qa cũ patriã liberaſſem functus ampliſſimo magiſtratu. & pater patriæ appellat⁹ eſſem. Poſtea in exiliũ actus ſum. &
ĩde reuocatus totius ſenatus & oium bonorũ magno cõſenſu. ¶ Suppeditabũt ſuggerẽt ſubmiſtrabũt. & dabũt. ¶ Va
rietatẽ. qa mõ fœlix mõ miſer uiſus ſum. ¶ Cuiuſdã certæ. ¶ Voluptatis. qa lectores uoluptatẽ capiũt ex uarietate re℞

Suppedi
tare

omnes partes.i.per omnia. ¶ Neminem amantiorem tui: neminem qui te magis amet.

G Rata. Scripſerat Vatinius. ſe intellexiſſe quæ Cicero ꝓ ſe feciſſet Romæ. & de eis egerat gratiam: quare Cicero uæhementer laudat eius gratulationem. & pollicetur ſe perſeueraturum in eadem uoluntate erga eum: in qua ante fuit. Deinde quia Vatinius ei commendauerat uxorem ſuam Pompeiam: ſcribit Cicero. ſe diligen ter dediſſe operam ut illa intelligeret ſe omnia facturum quæ illi opus eſſent. & ita hortatur Vatinium: ut ad eam ſcri bat: deinde de Dionyſio ſeruo rogat: ut quacunq; ratiōe poterit eum adducat. ¶ Gratiſſimum omnium: ſuper omnes ualde gratum: & ideo non eſt mirum ꝙ grata habeas: q̄ pro te feci. ¶ Id. te eſſe gratiſſimū omnium. ¶ Nunq̄ deſtiti ꝑdicare: nunq̄ ceſſaui publice & aperte dicere. ¶ Modo: tantum modo. ¶ Habuiſti gratias.i.gratum habuiſti officium meum: quia ut ante ſæpius diximus: agimus gratias uerbis habemus animo: refe rimus re. ¶ Cumulatiſſime: pleniſſime. ¶ Rettuliſti: reddidiſti: quia gratitudo animi apud me exiſtimatur plena ſatiſfactio. ¶ Reliquis: in quibus erit opus officio & opera mea. ¶ Pari: ſimili: ſicut ante feci. ¶ Studio: diligētia & fauore. ¶ Primariam: principem: egregiam. ¶ Surra: proprium nomen unius ex domeſticis Vatinii. ¶ Noſtro cōi amico. ¶ Meis uerbis: meo nomine mea parte. ¶ Denunciaret: ſignificaret: notificaret. ¶ Ea.ſ. uxor tua.

omnes partes defendendum putes: hoc exiſtimans nemi nem metui amantiorem fore. Vale.

M. T. C. Vati. Imperato. S. D.

G Rata tibi eē officia mea non miror: cognoui eni te gratiſſimum omnium idque nunquam deſtiti prædicare. Nec enim tu mihi gratiam modo ha buiſti uerum ēt cumulatiſſime rettuliſti. Quamobrem reliqs tuis rebus omnibus pari me ſtudio erga te: & eadē uolūtate cognoſces: Qđ mihi fœminā primariā Pōpeiā uxorē tuā cōmēdas: quum Surra noſtro ſtatim tuis litte ris lectis locutus ſum: ut ei meis uerbis diceret: ut quic quid opus eēt mihi denunciaret: & me oīa quæ ea uellet ſummo ſtudio curaq; facturum: Itaq; faciā: eāq; ſi opus eſſe uidebitur ipſe conueniam. Tu tamen ei uelim ſcri bas ut nullam rem neq; tam magnam: neq; tam paruam putet: quæ mihi aut difficilis: aut parum me digna ui

G Rata Quum quiſpiam eſt de aliquo bene meritus & accipientis ꝙ facit. gratum eſſe cognoſcit. Letatur quid & magis atque magis accenditur ad alia con ferenda Cice. Vatinium laudat a gratitudine quum multa in eum beneficia contuliſſet: illi grata extitiſſe: cognouit: uel maxime qđ ad Cice. ſcripſerat: & de beneficiis in ſe collatis ſuaues ei gratias egerat. Itaq; & lætatur plu rimum officia ſua bene collocaſſe & illi atq; uxori Pompeiæ: q̄ Ci. per litteras cōmendarat. ac omnibus ſuis nunq̄ defuturum eſſe pollicetur. Eſt tota hæc epiſtola amoris plena ſuauitatis & gratiæ. P. uero Vatinius ciuis romanus tunc aduerſus dalmatas erat imperator exercitus: & ibi ꝑclara multa geſſerat: de quo in epiſtola ad Ci. Vatinius ſic ait. Cæſar adhuc mihi iniuriam fecit de meis ſupplica tionibus & rebus geſtis dalmaticis adhuc non refert: quaſi uero non iuſtiſſimi triumphi in Dalmatia res geſſerim: is eſt ille Vatinius, quem olim Cic. a periculo capitis defenderat. qđ & ipſe Vatinius meminit in epiſtolis ſuis ut ſi tuam cō ſuetudinem in patrociniis tuendis ſeruas. P. Vatinius cliens aduenit. qui per ſe cauſam dicere uult. non puto repudiabis in honore. quem in periculo recepiſti. & quem potius adoptem q̄ illum quo defendente uincere didici. ¶ Prædicare. publice dicere. ¶ Reddidiſti. nam reddere & referre gratiam idem eſt. ſed quō Vatinius gratiam tunc rettulit Ciceroni pro relatione gratiarum Cicero gratitudinem animi eius accepit. quam ēt pluris fecit. q̄ alteram ſatiſfactionē officioꝝ. ¶ Quāobrem. ex quo mea officia tibi grata eſſe intelligo. ¶ Reliquis. in quibus erit opus opera mea. ¶ Studio. diligē tia & cura. ¶ Primaria. quaſi principem. ¶ Fœmina. a fæmine. i. femore feminæ ſunt appellatæ. craſſioribus enim ſunt fœminibus mulieres quā uiri. ¶ Vxorem. quaſi unxores ſunt appellatæ ab ungēdis maritorum poſtibus lanaq; figen da. ꝙ nubentes puellæ faciebant. ¶ Surra. utriq; familiaris erat. ¶ Statim. quaſi uno ſtatu appellatum. unde Plautus ita ſtatim ſtant ignari. ut illico quaſi in loco & e ueſtigio quaſi ex primo motu pedum.

VBER. ¶ Itaq;. i. & ita faciam. duæ partes ſunt. ¶ Ipſe. egomet. ¶ Conueniā. alloquar. ¶ Difficilis. refert ad magna q̄ res magnæ difficiles eſſe ſolent. ¶ Aut parum me digna. ad paruam rettulit. quia plerūq; non audemus hominibus alicuius auctoritatis cōmittere res paruas. quia uideantur eis indignæ. Cicero aūt nunc non uult eum reſpectum de ſe habere. Sic ſupra ad. M. Craſſum. Quāobrem uelim ita ad me ſcribas de oībus minimis maximis. mediocribuſq; reb⁹ ut ad hoiem amiciſſimum. ¶ Non laborioſa. ideſt facilia. quantum ad res magnas. ¶ Et honeſta. i. me digna. & cum honore meo facta. quantum ad res paruas. ¶ Si me amas. modus eſt adiurandi. ¶ Confice. exequere. & effice quod ꝓ miſiſti. ¶ Quacunq;. ſenſus quicquid ei promiſeris id efficiā. ¶ Præſtabo. re efficiā. & ſeruabo. ¶ Quācunq; fidem de deris ei. quacunq; promiſſionem ei feceris data fide. ¶ Improbus. perfidus ut cum promiſerit ſub fide tua ſe redire. po ſtea nolit. ¶ In triumpho. cum triumphabis. ducebantur. n. captiui in triumpho poſt currum imperatoris. ¶ Dalmatiis in gratiam Vatinii execratur nunc cicero dalmatas. qui ei magnum negocium & laborem darent. laborabat. n. multū in uincendo eos. ¶ Dii malefaciant dalmatis. dii perdant dalmatas populos illyricos. ¶ Moleſtii ſunt. ideſt qui afferunt tibi magnam moleſtiam & laborem. ¶ Illuſtrabant. clariores facient. nā quanto eſt difficilior uictoria. tanto eſt illuſtrior ¶ Habiti. exiſtimati. ¶ Bellicoſi. apti bello. ideo erit tibi glorioſius eos uincere.

PHI. ¶ Itaq;. & ita diuiſim legendum. ¶ Neq; tam paruam. ut i epiſtola ad. M. Craſſum. uelim ita ad me ſcribas de oibus minimis maximis. mediocribuſq; rebus ut ad hoiem amiciſſimum. ¶ Conueniam. ibo. & alloquar. ¶ Difficilis. ad magnā. ¶ Parū di. ad paruā rem q̄ hoibus ſummæ auctoritatis cōmitti n on ſolet. unde & in illa epiſtola legimus.

VBER

Primarius

meis uer bis

Denūcia re

PHI.

Prædica re

Reddere gratiam

Referre gratiam

Fœmina

Vxores

VBER.

Cōficere

Improb⁹

Illuſtrare

PHI.

hoiem occidere oportet q̄ ueſtra opa uti uelit. ¶Laborioſa:ad magnam referas. ¶Honeſta:ad paruam. ¶Confice: quod per litteras tuas promiſiſti. ¶De Dionyſio:is erat quidem ſeruus Ciceronis fugitiuus. Anagnoſtes de quo Vatinius ad Cic. ſic ait mihi tuus ſeruus Anagnoſtes cum Vardacis eſſe de quo tu nihil mandata. Ego tamen mari:terraq; ut conquireretur mandaui: & profecto illum tibi reperiam niſi in Dalmatiam aufugerit: & inde eum aliquando eruā: idem in alia cum epiſtola de Dionyſio tuo adhuc nihil extrico: & eo minus quod me frigus Dalmaticum: quod illinc eiecit etiam hic refrigerauit:ſed tamen non deſinam quin illum aliquando eruam: de eo Cicero nunc illi reſpondet.

Date fidem

deatur. Omnia quae in tuis rebus agam non laborioſa mihi ſed honeſta uidebuntur. De dyoniſio ſi me amas conſice: quamcunq; fidem ei dederis preſtabo. Si uero improbus fuerit:ut eſt:eum captū duces in triumpho. Dalmaticis dii malefaciant: qui tibi moleſti ſunt. Sed ut ſcribis breui capientur & illuſtrabunt res tuas geſtas. Semp enim habiti ſunt bellicoſi. Vale.

M. T. C. Lucio Luceio. S. D.

Coram me tecum eadem haec agere ſaepe conantē deterruit pudor quidā pene ſubruſticus:quae nūc expromā abſens audacius. Epiſtola enī nō erubeſcit: ardeo cupiditate incredibili:neq; (ut ego arbitror) rephēdēda: nomē ut noſtrū ſcriptis illuſtret & celebret tuis quod & ſi mihi ſaepe oſtēdis te eē facturū:tam

Adhibere fidem
Habere fidem
Dare uerba
Dare ueniam
Dare poteſtatem

¶Si me amas:quaſi aduerbialiter dictum ut amabo. ¶Quācunque fidem ei dederis: hoc eſt quocunque ei promiſeris ego efficiam Varius eſt enim in hoc uerbo ſignificandi mod⁹ dicimus enim dare fidem pro quippiam ſpondere aut iurare aut cōfirmare. Vn̄ Ter. Thraſo Do fidem futurum. At adhibere & habere fidem eſt credere alicui Teren. Nam propemodum habeo iam tibi fidem: in quorū uerborum uſu atque ſignificatione audio multos errare:quum dicant dare fidem idem eſſe qd' habere fidem. Do uero cum aliis dictionibus coniunctum alias ſignificationes amplectit: ut dare uerba eſt decipere:dare ueniā eſt ignoſcere: & interdum quaſi concedere. Dare poteſtatem eſt cōmittere alicuius arbitrio & longe differt ab eo qd' dicitur facere poteſtatem cum dicamus feci poteſtatem tibi meorum librorum: feci copia mearum pecuniarū tibi. Nō autem dedi poteſtatem aut copiā. ¶Praeſtabo:quaſi obſeruabo: & ut ita dicam ratum habeo:uel efficiam. ¶Improbus: ut nolit reddire. ¶Dalmatis:dalmatiae populis. Plinius iii. i. naturalis hiſtoriae. Quae pars ad mare adriaticum ſpectat:appellatur dalmatia: & illyricum ad ſeptētriones pannonia uergit:finitur inde Danubio idem Lyburniae finis initium Dalmatiae. Scardona mediam uero Dalmatiam ut ait Strabo mons diuidit Adrius hinc ad mare:hinc ad terram aliquam. ¶Qui tibi moleſti ſunt:quoniam in eos ſuperando maximam moleſtiam & laborem capiebat. ¶Male faciat:perdant. ¶Semper enim habiti ſunt bellicoſi:bellum geſſerunt per multos annos cum Romanis:ex quo ait Strabo. Ea gens annos complures aduerſus romanos bella geſſit. Vbi Vatinius ſex oppida ui expugnando coepiſſe cōmemorat. Et in eadem inquit epiſtola. ¶Nam ſi hoc expectandū ſit. dum totum bellum conficiam. Viginti oppida ſunt Dalmatiae antique q̄ ipſi ſibi aſciuerunt amplius ſexaginta. ¶Bellicoſi:bello dediti: & ideo gloria tua erit maior atque p̄ſtantior.

VBER.

c Oram. L. Luceius uir dicēdi peritiſſimus Italici ciuiliſq; belli hiſtoriā cōficiebat:in qua re facturū mentionem de Ci. & eius rebus geſtis nōnūq̄ ſignificauerat:uerum cum Ci. auidiſſimus eſſet gloriae: & uideret Luceiū hāc rem differre:non auſus prae pudore ei coram dicere:hac epiſtola aperte ab eo petit:ut ſuarum rerum geſtarum cōmentarios conficiat: & breuiter oſtendit q̄ ab eo ſcribi uelit: p̄cipue de coniuratione Catilinae oppreſſa: & de patria ab eo liberata. & de exilio ſuo. quod per iniuriam & inuidiam paſſus eſt. & deniq; de glorioſo eius reditu in patriam. qui oīum bonorum conſenſu reſtitutus ſit. & pene totius Italiae humeris reportatus. laudat autem uaehementer. & ingenium & genus ſcribendi Luceii. quo ſe magna cupiditate incitatum ſcribit. ut res ſuae geſtae monumentis litterarum ab eo mandentur. quod ſi ille facere noluerit. oſtendit Cic. ſemet de rebus ſuis ſcripturum. licet arrogantia habeatur res ſuas cōmendare & laudare ſe. tamen facturum exemplo aliorum uirorū clarorū. Poſtremo praeter excellentiam ingenii Luceii quo ſe inflāmatum dicit. ſubdit aliam cām quare tantopere feſtinet. ut donec uiuus eſt uideat res ſuas ſcriptas & illuſtratas & diuulgatas. & ſic uiuus poſſit ex gloria ſua uoluptatem capere. ¶Coram. in p̄ſentia & ut dicimus ad faciē. & hoc loco aduerbii uim habet. & ad perſonas tantum refertur. palam ad oīa. eſt ēt ſenſus. cum uellē coram. & in p̄ſentia tibi eadem haec dicere. q̄ nunc ſcribam audacius. p̄hibitus ſum a pudore timiditatis pleno. & non ſatis rationabili. ¶Agere tecum. te rogare. uerba tecum facere. ¶Conantē. tentantem. Vir. Ter conata loqui. ¶Pene ſubruſticus. pene alienus a uiro ciuili. qui non debet uereri in re honeſta. qualem a te petiturus ſum. Ruſticitas autem pro inepta & timida uerecundia accipitur. Ouidi. in arte poe. Et ſi ruſticitas non uetat ipſa rogat. ¶Quidā. quaſi dicat non ſatis cū ratione. ¶Deterruit. p̄hibuit. ¶Expromā. proferam. enarrabo. ¶Nunc. cum ſcribo. ¶Audacius. minus timide q̄ corā egiſſem. ¶Epiſtola. q̄ ad abſentes loquit̄. ¶Non erubeſcit. nō habet pudorem. qa non uidet eū ad quē loquit̄. neq; habet ſenſum. Et ideo audacius loquit̄ Ouidius in epiſtolis Phaedrae. Dicere q̄ puduit. ſcribere iuſſit amor. ¶Ardeo. icipit expromere qd uelit a Luceio. ¶Ardeo. inflāmatus ſum. ¶Incredibili. maiori q̄ quiſpiam credere poſſit. ¶Neq; rephendenda. hoc dixit Cicero quia meminit in primo officiorum dixiſſe. Cauenda eſt etiam gloriae cupiditas. eripit enim libertatem pro qua magna nimis uiris oīs debet eſſe contentio. ideo dicit hanc ſuam cupiditatem gloriae non eſſe rephēdendam. q̄ ex recte factis requiritur. in officiis autem intellexit non uerae ſed inanis gloriae cupiditatem. & ēt nimiam. ¶Illuſtretur. fiat illuſtre & oībus notum. ¶Celebretur. diuulgetur. & laudetur. ¶Quod. ut celebres nomen meum. ¶Oſtendis. promiſſionibus tuis. ¶Feſtinationi. accelerationi meae. qui tibi inſtem. neq; expectē ut tu ſponte facias. ¶Genus. artificioſe transfert cām huius feſtinationis in laudē Luceii. ¶Expectatū. deſideratū. ¶Vicit opinionē meā

Coram
Palam
Agere tecum
Conari
Ruſticitas
Exprome re
Ardeo
Celebres

¶Viciſſitudines: pmutatões: q̃ uiciſſitudines Fortunæ. ¶Optabiles: in expiẽdo: qa nemo uellet q utit̃ fortuna ſecunda expiri eius uiciſſitudinẽ. ¶Secura: ſine metu ſine piculo: uñ illud Virg. Forſan & hæc oli meminiſſe iuuabit. & Sene. Quæ fuit durũ pari: dulce ẽ meminiſſe. ¶Cæteris uc. ſenſus ẽ. & iũct⁹ ſupiori fortũæ: uiciſſitudines ẽt ſi in expeñẽdo nõ fuerũt optabiles tñ in legẽdo ſunt iucũdæ cæteris uero q̃ nullã ꝓpriã moleſtiã habuerũt: ſed alienos caſus ſine ullo dolore intuent̃ ẽt ipſa mia ẽ iucũda. ¶Perfunctus: nul. p. m. i. q nullã moleſtiã aut piculũ ꝓpriũ habuerũt. ¶Intuentibus: cõſiderãtibus legẽdo. ¶Alienos ca. q aliis acciderũt. ¶Iucũda: qa cũ meminim⁹ exilii Ci. & alioꝝ icõmodoꝝ ei⁹: qa ad nos ea nihil ptinẽt: rõ ipſa mia nobis ẽ iucũda. i. delectat nos miſereri. ¶Quẽ no. q. d. quẽlibet: ꝓbat qđ dixit miam in alienis caſibus iucũdã eẽ. ¶Ille: uir celeberrimus: q melior fuerit iperator an pħs incertũ eſt. Thebanus patriã aduerſus lacædemonios pugnans acerrime in ꝑlio uulneratus poſtq̃ ẽ i caſtra relatus: ſemi aĩs uocem ſpirati q; collegit. & id unũ a circũſtãtib⁹ requiſiuit. Nũ cadẽti tibi ſcutũ ademiſſet hoſtis: qđ ut ſeruatũ audiuit: alla tũ uelut laborũ gloriæ ſociũ eſculatus eſt. Iterũ q̃ſiuit utri uiciſſent: ut audiuit Thebanus: bñ hẽre ſe rẽ dicit: atq; uelut gratulabundus patriæ expirauit. De hoc epaminũda uide plenius apud Iuſtinũ in fine lib. vi. ¶Cui⁹. q. d. cuiuſlibet. ¶Themiſtoclis: ducis atheniẽſiũ: cuius adoleſcẽtis prima gloria & futuræ ipatoriæ uirtutis prima idolis apparuit eo ꝑlio: quo duce Melciade pſæ ſub Dario rege uicti fuſiq; ſunt. Deinde dux belli aduerſus xerſem nõ ſolũ patriã ſed uniuerſã; græciã a barbarorũ piculo & ſeruitute liberauit: ut apud Iuſtinũ. li. ii. ſcriptũ ẽ. Is poſtea p iuidiã a ſuis ciuibus in exiliũ act⁹. & deinde cũ magna oĩum lætitia reuocatus eſt. ¶Ordo: ſeries. obſeruatio. ¶Annaliũ: librorũ: q tantũmõ: q quoquo anno geſtũ ſit demõſtrant: de differẽtia ãnaliũ hiſtoriarũ & Darii. A. Gel. ſcribẽs dicit Annales tãtũmõ eẽ cũ res: pluriũ annoꝝ obſeruato cuiuſq; ãni ordine cõponunt̃. Cũ uero nõ per annos ſed p dies ſingulos res geſtæ ſcribunt̃. Dariũ ẽ. Hiſtoriã uero aiũt rerũ geſtarũ eẽ uel expoſitionẽ. uel demõſtrationem: uel quoquo alio mõ dicẽdũ ẽ. Deniq; hiſtoria tanq̃ genus ẽ. Annales tanq̃ ſpẽs. nã oẽs annales hiſtoriæ ſunt: ſed non cõtra. Taceo qđ dicit Ser. in. i. ænei. qa a nullo uiro docto probat: qđ de ea

Themiſtoclis

Ordo

Annuales

Darium

Hiſtoria

Faſti dies

Faſti libri

Faſtus

tibus etiam ipſa minima eſt iucunda. quem.n.noſtrum ille moriens apud mantiniam Epaminundas non cum quadam miſeratione delectat. Qui tum deniq; ſibi auelli iubet ſpiculum poſteaquã ei percunctati dictum eſt clypeum eſſe ſaluum: ut etiam in uulneris dolore æquo animo cum laude moreretur. Cuius ſtudium in legendo non ereptum Themiſtoclis fuga redituq; tenetur: etiam ordo ipſe: annalium mediocriter nos retinet quaſi enumeratione faſtorum. Ac uiri ſæpe excellentis ancipites: uariiq; caſus habent admirationem: expectationem: lætitiam: moleſtiam: ſpẽ: timorem. Si uero exitu notabili concluduntur: iucundiſſime animus expletur lectionis uoluptate. Quod mihi acciderit optatius ſi in hac ſnĩa fueris ut a continentibus tuis ſcriptis: in quibus perpetuam rerum geſtarum hiſtoriam complecteris: ſecernas hanc quaſi fabulam reꝝ: euentorũq; noſtrorum. Hẽt.n. uarios actus multaſq; actiones: & conſiliorum & temporum. Ac non uereor ne aſſentatiuncula quadam aucupari tuam gratiam uidear: quum hoc demonſtrẽ me a te potiſſimum ornari celebrariq; uelle. Neq;.n. tuis es qui ſis neſcius: ut qui non eos magis qui te non admirentur inuidos: quam eos qui laudent aſſentatores arbitrer. Neq; autem ego ſum ita demens: ut me ſempiternæ gloriæ p eũ cõmẽdari uelim: qui nõ ipſe quoque i me cõmẽ

differentia ſentit. Faſti dies dicebantur: quib⁹ ſine piculo ꝑtoribus licebat certa uerba fari. ſ. do: dico abdico. dicti: ut uoluit Priſcianus a fando. Faſti uero libri teſte feſto: in qbus totius anni ſit deſcriptio. Nã faſti dies feſti ſunt. & eſt ſecũdæ declinationis licet Lu. dixerit. Nec meus endoxi uincet̃ faſtibus annus: pro ſupbia uero & elatiõe quartæ eſt declinationis ſp. ¶Ancipites dubii pleni piculis. ¶Varii mõ ꝓſperi: mõ aduerſi. ¶Admirationẽ audientium. & legentium. ¶Expectationem ſpẽ ut cum legimus Ci. in exilium actum: ſperemus pp eius excellentiam eũ reuocatum iri. ¶Lætitiã læ tamur.n. cum uidemus uirtuti dari ꝑmia. ¶Moleſtiã de infortuniis excellentium uirorum. ¶Exitum finem. ut uiri beni uita exitũ hẽat uel fœlicem: uel plenum miſerationis: ut de Põ. de Ci. ipſo cuius caput & manus amputata ẽ. ¶Quod ut expleat̃ aius iucundiſſima uoluptate. ¶Secernas ſeiũgas repes. ¶Quaſi fa. tanq̃ fabulã qdã & comœdiã. ¶Euẽtorũ caſuũ ſucceſſutũ. euẽta aũt ſecũdæ. & euẽtus quartæ declinatiõis dicit̃. ¶Habet.n. dicit hiſtoriã ſuã poſſe in ptes diuidit ſicut & comœdiam. ptes aũt principales fabulæ dñt actus. q̃ neq; plures neq; pauciores qñq; eẽ debẽt. Hora. in arte poeti. ¶Ne ue. mi. qn. nec ſit ꝓductior actu fabula: q̃ poſci uult & ſpectata reponi. Actus aũt unus interdũ multas ſcænas hẽt. actio uero eſt pars ſecũdaria. q̃ qualibet ſcæna cõtinetur utputa partus Glycerii. ¶Conſiliorum mecꝝ q̃ fuerunt uaria ꝓ neceſſitate reꝝ. ¶Ac non oſtendit Ci. ſe uero iudicio non aſſentatione aliqua cupere ſe laudari potiſſimum a Lu. neq; ſe uereri ut Lu. eum habeat ſuſpectum aſſentationis. cum ille ſe ipſum optime cognoſcat. & potius eos inuidos exiſtimet. q eum non admirentur. & laudent. q̃ eos aſſentatores a qbus laudet̃. ¶Aucu. arte querere tractũ ab his qui lauibus inſidiantur. & q arte utunt̃. ¶Qui ſis. ne. qui ſis ignarus. & non cognoſcas teipſm. ¶Admi. plus ẽ q̃ laudent. ¶Inui. inuidere tibi. cũ cognoſcas doctrinam tuam mereri admirationem. ¶Aſſentato. blãditores: adulatores. ¶Neq;. alia rõ ex pſona ſua. & ẽ ſenſus non ſum ita demens, ut niſi cognoſcerem te eum per quem poſſem uere laudari laudes tuas appeterem. non poteſt autem alium ueris & ſempiternis laudibus celebrare. qui ipſe propriam gloriam ingenii non aſſequatur. quia cito pereunt eius ſcripta, cuius ingenium & doctrina non putatur excellens. ¶Neque

Euentus

Euenta

actus

actio

Aſſentatores

dando propriam ingenii gloriam conſequatur. Neq;.n. Alexander illæ gratiæ cauſa ab Apelle potiſſimũ pingi: & a Lyſippo fingi uolebat. ſed quod illorum artem cum ipſis: tum etiam ſibi gloriæ fore putabat. Atq; illi artifices corporis ſimulachra ignotis nota faciebant. Quæ uel ſi nulla ſint: nihilo ſunt tamen obſcuriores clari uiri. Nec minus enim eſt Spartiates Ageſilaus ille perhibendus: qui neq; pictam neq; fictam imaginem ſuam paſſus eſt eſſe: quum qui in eo genere laborarunt. Vnus.n. Xenophontis libellus in eo rege laudando facile omnes imagines hominum ſtatuaſque ſuperauit atque hoc præſtantius mihi fuerit: & ad lætitiam animi: & ad memoriæ dignitatem: ſi in tua ſcripta peruenero: quã ſi in cæterorum quod non ingenium mihi ſolum ſuppeditatũ fuerit tuum ſicut Timoleontia Timeo aut ab Herodoto Themiſtocli: ſed etiã auctoritas clariſſimi & ſpectatiſſimi: & in repu. maximis grauiſſimiſq; cauſis cogniti: atq; in primis probati uiri: ut mihi nõ ſolum preconiũ: quod quum in Sigæum ueniſſet. Alexander ab Homero Achili tributum eſſe dixit: ſed etiam graue teſtimonium impertitum clari hoĩs: magnique uideatur. Placet.n. Hector ille Neuianus mihi qui non tantum laudari ſe lætat̃: ſed addit etiam a laudato uiro. Quod ſi a te nõ impetro: hoc eſt ſi qua te res ĩpedierit. Neque.n. fas eſſe arbitror quicquã me rogantẽ abs te nõ impetrare: cogar fortaſſe facere: quod nõnulli ſæpe repræhendũt: ſcribã ipſe de me multorum tamẽ exemplo: & clarorum uirorum: ſed quod te nõ fugit hæc ſunt ĩ hoc genere uitia q̃d & uerecũdius ipi de

quod non fuerit deſideraturus a Lu. ſempiternæ gloriæ monumenta: niſi noſcet eum propriam ingenii gloriam affectum: probat Ci. exemplo ſumpto ex facto Alexã. magni: qui ut etiam inquit Hora. in epi. Editum fecit ne quis ſe pter apellem pingeret: aut alius Lyſippo duceret æra. i. ne quiſq̃ faceret eius picturam præter apellem: aut ſtatuam pter Lyſippum non aſſentatione aliqua: ſed ꝙ intelligebat artem eorum fore ſempiternæ gloriæ & ipſis artificibus: & præcipue ſibi: qui eſſet a tam celebribus artificibus pictus. Apelles autem patria cous pictor eximius fuit: a Quin. li. xii. & a Pli. li. xxxv. & a multis aliis ſcriptoribus celebratus: de quo uide apud prædictos auctores Lyſippus quoqꝫ ſtatuarius optimus, & arte ſculptoria clariſſimus de quo eſt etiam uidere apud prædictos auctores Martia. quoqꝫ eius meminit nobile Lyſippi munus opuſqꝫ uides. ¶ Atqꝫ oſtendit Cic. multo pluris facienda eſſe monimenta ſcriptorum: q̃ picturarum aut ſtatuarum: idqꝫ probat exemplis uirorum clarorum: qui tantummodo monumentis litterarum ſiue pictura &

Appelles Lyſippꝰ

ſtatuis magnam gloriam adepti ſunt. ¶ Illi arti. i. pictores & fictores ſiue ſtatuarii. ſ. Appelles. & Lyſippus. ¶ Simulachra: effigies. ¶ Corporis non etiam animi: ſicut ſcriptores qui nõ corporis ſolum. ſed etiam animi dotes exprimunt. Hora. Neqꝫ.n. melius per ænea ſigna: q̃ per uatis opus mores animiqꝫ uirorũ clarorum apparet. ¶ Quæ ſimulachra. ¶ Vel i. etiam. ¶ Spartiates: lacædemonius: a ſparte

ageſilaus

urbe laconiæ Ageſilaus: rex lacedemoniorum qui ab eis dux conſtitutus eſt aduerſus Cononã Athenienſem pro Artaxerxe rege Perſarũ bellum gerẽte: qui multas & præclaras uictorias in aſia adeptus eſt. & patriæ plurimũ gloriæ peperit de quo ſcripſit Iuſtinꝰ libro ſexto. ¶ Non minus phi. non minus laudandus & commemorandus. ¶ Fictam: ſculptam. ¶ Laborarunt: magnam curam poſuerunt. ¶ In eo genere: ut pingerentur aut fingerent. ¶ Vnus: ſolus & eſt ratio quare non minus ſit perhibẽdus ſine pictura aut fictura: quia plus ualuit in eo laudando ſolus libellus Xenophontis: queqꝫ de eo ſcripſit: q̃ potuiſſent ualere omnes immagines uel pictæ uel fictæ. ¶ Atqꝫ: hoc dicit quare magis ſit habiturus gratumque ſcribatur de ſe a Luceio: q̃ ab alio: quia eſt habiturus ab eo non ſolum fructum præſtantis ingenii & eloquentiæ: ſed etiam teſtimonium auctoritatis uiri clariſſimi & in maximis rebus reipu. probati: cuius laudatio eſt futura multo amplior & grauior. ¶ In cæterorum: ſubaudi ſcripta peruenero. ¶ Suppeditatum: ſubminiſtratum: datum. ¶ Timoleonti a Timæo: ſubaudi ſuppeditatum eſt ſolum ingenium.

Thymoleon:

Timoleon uir corinthius iudicio omnium clariſſimꝰ; ut enim ait Cornelius nepos huic uni contigit quod neſcio an ulli alii: ut patriam in qua erat natus tyranno oppræſſam liberaret. & a Syracuſanis: quibus auxilio miſſus erat: ſeruitutem depelleret: totamque Siciliam diu bello uexatam: a barbariſque oppræſſam ſuo aduentu in priſtinum reſtituerit: de eo ſcripſit cornelius nepos. & plinius plutarchus: eius etiam res geſtas ſcripſerat Timæus hyſtoriographus græcus de quo ſupra. ¶ Herodoto. hyſtoriographo clariſſimo quia Quinti. etiam cum laude cõmemoratur: qui & facta themiſtoclis ſcripſit: ſed iſti duo auctores poterunt his de quibus ſcripſerunt ſolum ſuppeditare ingenium Luceius uero Ci. non ſolum ingenium poterit præſtare: ſed etiam auctoritatem nominis. quia uerſatus eſt multum in rep. ¶ Spectatiſſimi probatiſſimi. ¶ In p̃. præcipue & ante alia. ¶ Probati. bonis moribus. ¶ Præconiũ. commendatio: laudatio magna & aperta. ¶ Sigæum promontorium apud troiam: ubi erat ſepulchrum Achillis. ad quod cum ueniſſet Alexander magnus. dixiſſe fertur. O fœlix Achilles cui magni Homeri diuino ingenio & ore cani contigit. Præconium ergo dixit commendationem ingenii. ¶ Impartitum. communicatum & datum. laus enim quæ nobis offertur a uiris bonis. teſtimonium eſt uirtutis noſtræ. Neuianus: de quo neuius poeta ſcripſit. & induxit eum dicentem non cupere ſolum ſe laudari. ſed laudari. a laudato uiro. ¶ Non imp. non obtineo. ¶ Hoc eſt. aſtute Cice. ſubdit

Herodotus

Præconium

Sigæum

cauſam: q̄ poſſit impedire Lucceium: quominus de ſe ſcribat ſi fuerit occupatus: qđ cum non ſit: uult inferre oīno eum debere ſuſcipere huius negocium. ℂ Multi re. dānauerunt imo & ipſe ci. in officiis ſuis dicit Turpe eſt ēt de ſe p̄dicare. ℂ Exemplo: imitatione unde non uidebor ita rep̄hendendus. quum faciam q̄ fecerunt multi alii uiri clari. ℂ Quod te non fu. q̄ non ignoras: q̄ optime ſcis. ℂ In. h. g. ſcribendi de ſeipſo. ℂ Verecundius: modeſtius & pcius. ℂ Prætereant: omittant. taceant. ℂ Si qd re. ſi. q̄ uitiū eſt in nobis: nemo. n. niſi admodū excori ſeipſu3 uituperat: aut uitia cōmemorat. ℂ Minor. ſi. ſit: minus credat q̄ de nobis metipſis dicimus: qa nulli teſti de ſcipſo credit̄. ℂ Auctoritas: exiſtimatio: qa putat̄ leuis: q de ſcipſo ſcri. ℂ Præcōes. tubicines. ℂ Gymnicoꝝ palestritaꝝ & athletarum. Gymnici ℂ Magna: alta: ut ab oībus audiri poſſint. erat n. mos ut declararet̄ nomē uictoris p̄ p̄conem & daret̄ corona. ut oſtēdit Virg. in qnto æneí. Victorē magna p̄conis uoce colatū declarat uiridi q̄ aduelāt tp̄a lauro. ℂ Eoru3. uictoꝝ. ℂ Ipſi: p̄cones. ℂ Donent̄. c. accipiant & ipſi coronā: qa bn̄ p̄nunciauerunt noīa uictorum. ℂ Ante. m. l. anteq̄ dimittant̄ ludi: & finiantur. ℂ Aliū p̄. a quo ipſi p̄cones laudent̄ bn̄ p̄nunciaſſe. ℂ Victores: i p̄nunciatione & declaratione. non aūt in pugna. ℂ Prædicent: q̄ eſſet turpe. ℂ Hæc. uitia ſupradicta. ℂ Cauſam: negocium noſtrum: ut de me ſcribas. ℂ Ac ne re. cās. cauſas: quas in pricipio dixit cur tantopere feſtinet atq3 inſtet. id q̄ Lucceius ſe factuꝝ oſtenderat: q̄ cām dicit p̄cipue. ut uiuus uolitet p̄ ora uiroꝝ: & poſſit p̄ſugi gloria ſua q̄ qdem Cōmētanium nō frueret̄: ſi de eo ſcriberet poſtq̄ eēt mortuus Cōmētarii ℂ Alacres: arrecti. & ualde læti. ℂ Animo. ſpe animi. ℂ Cōmentarios. breue3 collectionem. Perpolire ℂ Reꝝ oīum. quas geſſi ut poſſis ide ſumere materiā. Dicitus āt cōmentariū ī neutro gn̄e in ſingulari. ī plurali melius ī maſculino. ℂ Perpolies. elimabis. exornabis. ℂ Inſtituta: incepta.

ſe ſcribant neceſſe eſt ſi quid eſſet laudandum & pretereant: ſiquid repræhendendum eſt. Accidit etiam quod minor ſit fides minor auctoritas: multi repræhendant deniq; & dicant uerecundiores eſſe præcones ludorum gymnicorum: que cum cæteris coronas impoſuerunt uictoribus eorūq; nomina magna uoce pronunciauerunt: quū ipſi ante ludorum miſſionem corona donentur alium præconem adhibeant: ne ſua uoce ſe ipſi uictores eſſe p̄dicent. Hæc nos uitare cupimus: & ſi recipis cauſam noſtram uitabimus: idq; ut facias rogamus. Ac ne forte mirere. cur quum mihi ſæpe oſtenderis te accuratiſſime noſtrorum temporum conſilia: atque euentus litteris mandaturum a te id nunc tantopere & tam multis uerbis petamus. Illa nos cupiditas incendit: de qua initio ſcripſi feſtinationis: quod alacres animo ſumus: ut & ceteri uiuentibus nobis ex libris tuis nos cognoſcant: & noſmet ipſi uiui gloria noſtra perfruamur. His de rebus quid acturus ſis: ſi tibi non eſt moleſtum: reſcribas mihi ueli. Si. n. ſuſcipias cauſam conficiam cōmentarios rerū omnium. Sin autem differs me in tp̄s aliud coram tecum loquar: tu interea non ceſſabis: & ea quæ habes inſtituta perpolies: noſq; diliges. Vale.

M.T.C.L.Lu.S.D.

q Vanquam ipſa litterarum tuarum conſolatio mihi gratiſſima eſt declarat. n. ſummam beniuolentiam coniunctam pari prudentia. tamen illum fructum ex tuis litteris uel maximum cœpi: quod te preclare res humanas contēnentem: & optime contra fortunam paratum: armatumq; cognoui. Quam equidem laudem ſapientiæ ſtatuo eſſe maximam: nō aliunde pendere: nec extrinſecus: aut bene: aut male uiuendi ſuſpenſas hr̄e rationes. Quæ cogitatio quum mihi non oīno excidiſſet: eteni pœnitus iſederat ui tamē tēpeſtatū &

q Vanq̄. Bellis ciuilibus & cæſaris tyrānide rep. afflicta: cu3 Ci. uehementer mœreret: & ut ſupra ad Seruium Sulpitium ſcripſit in uillas ſuas ſe recepiſſe. ne uideret reipu. opp̄ſſiones & iniurias. Lucceius ad eum litteras cōſolatorias miſerat. oñderatq3. q̄ fortiter ipſe ferret cōes miſerias. Itaque nunc rñdens Ci. Lucceio idē ſe ex eius litteris maxium fructum accepiſſe. uelleq3 ita facere ut ille p̄cepit. p̄ſertim cum ut ille ſcripſerat conſcius ſit. nullum officium ſuum reip. defuiſſe. Poſtremo dicit ci. uelle ſe trāſferre ad ſtudia litteraꝝ ſicut Lucceius monebat futurūq3 cu3 eo q̄tum licebit. ℂ Beniuolentiā cō. pa. pru. duo dicit q̄ in oī cōſolatōe exigimus beniuolentia3 & prudentiā. ℂ Fructum. utilitatem. ℂ Quod te. alioꝝ. n. exēpla & maxime eorum q ad nos ſcribunt. plurimum ualent ad nos cōſolandos q. n. uult alium cōſolari nō debet ipſe mœrore cōfici. un̄ apud maronem Aeneas. Spem uultu ſimulat. p̄mit altum corde dolorem. Dicit quoq3 Ci. ſe maximam utilitatē cepiſſe ex cōſolatiōe luceii. que a uiro forti & optimis rōnibus contra fortunam armato profecta ſit. ℂ Maximam. ſecundum peripateticos. qui maxime uirtutem expetendam dn̄t. non autem ſecundum ſtoicos qui in ſola uirtute & laudem & ſummum bonum ponunt. ℂ Statuo. iudico. ℂ Pendere alium. ex alia re expectare præſidium. utputa ex bonis corporis aut fortunæ. ſed ex bonis animi. ℂ Extrinſecus. exterius ideſt in bonis externis. quæ maxime appellantur bona fortunæ. quia extra nos ideſt extra poteſtatem noſtram ſunt ſuſpenſe. incertas ad caſum accommodatas. ſed firmas & ratione conſtitutas. ℂ Quæ co. ut ſi penderem aliunde quam ex meipſo. nec ſuſpenſas haberem uiuendi rationes. ℂ Excidiſſet ex animo meo omnino eſſet elapſa. ℂ Inſederat. inhæſerat animo. & locata erat. ℂ Vi. impetu & uiolentia. ℂ Tēpeſtatum fœlicium tp̄orū

Opitula
ri

¶Concurſu:agmine:& multitudine:quia multæ calamitates ſimul mihi acciderunt:amiſi.n.filiam:amiſi patriam:amiſi libertatem:honeſtatem:dignitatem &c. ¶Labefactata commota. ¶Conuulſa: uiolenter extirpata. ¶Cui cogitatio ni. ¶Opitulari:ſubuenire:opem ferre tuis ſapientiſſimis conſolationibus. ¶Id:re opitulatum eſſe. ¶Proximis:quas a te nuperrime accepi. ¶Profeciſſe:profuiſſe:& maximum fructum attuliſſe. ¶Declarandum : clare & aperte demonſtrandum ꝙ plus eſt quam ſignificare. ¶Ad cõ.dicit nunc Cice.ꝙ quãuis maximum fructum acceperit ex rationibus quas elegantiſſime & copioſe Lucceius ad conſolandum adduxerat:tamen multo plus profecit exemplum fortitudinis animi eius.q̃ exiſtimat ſibi turpe eſſe non imitari. ¶Hoc:hac re. ¶Præceptorẽ for.q mihi das præcepta fortitudinis. ¶Nonnullam ſpẽ .i.quandam ſpem.& ideo habes cauſam fortitudinis. ¶Caſus eniꝫ ſcribebat Lucceius ſe ſperare res aliquando fore meliores : adducebat caſus gladiatorum:qui modo fugiunt : modo inſequuntur:modo cadunt.modo ſurgunt : & modo cædunt:modo uincunt :adducebatque alias ſimilitudines & rationes:quibus oſtendebat ſperandum aliquando fore melius . ¶Caſus gla.qui interdum quum uicti putentur:tamen etiam uincunt. ¶Similitudines:comparationes. ¶Diffidere reip.i. relinquere fiduciã reipu.eam aliquando fore meliorem. ¶Alterum:unum . ¶Te eſſe for.non eſt mirandum ꝙ ſis fortior me quia habes aliq̃ ſpem. ¶Alterum:aliud. ¶Mirum ſpe.ul.te.i.mirum eſt qđ habeas aliquam ſpeꝫ. ¶Quid eſt enim.ponit rationem quare non deberet habere aliquam ſpẽ:quia omnia reipu. membra ſunt omnino quaſſata. ¶Affectum diſpoſitum. ¶Membra partes:tranſlatio a corpore quod habet membra ſua & ita reſp. Membra autem reip. ſunt conſulatus:prætura:ædilitas : & cæteri magiſtratus . ¶Perſequærer:exponerem. ¶Tuis mo.qa ita mones & præcipis . ¶Domeſtica: mea incommoda priuata. ¶Vt cen. ut exiſtimas eſſe ferenda:in deſperatione omnium : cũ nihil omnino ſperemus . ¶Das: addis.Iu.ad nunc de uolucrem ſcæptro qui ſurgit eburnõ : ¶Conſcientiæ noſtræ bonæ ſemper quæ recte ſenſit de rep. ualet autem cõſcientia bona plurimum ad conſolandum : quæ ſecundum ſtoicos etiaꝫ ſine alia remuneratione ſatis præmii per ſe habet : unde illud Virgilianum Du tibi ſi q̃pios reſpectant numina.ſi quid Vſquã iuſticiæ eſt : & mens ſibi conſcia recti . Præmia digna ferant. ¶Te autem ſuadente & cõſulẽte. ¶Præſtitimus.benefecimus. ¶Animo cogitatione.i.plus q̃ quiſq̃ potuiſſet cogitare. ¶Aut cõ.prudentia.i.plus q̃ quiſque ſciuiſſet dicere eſſe pſtandum. ¶Prædicanti laudanti. ¶Quarũ.n.ſenſus eſt.Mea facta q̃ ſuades mihi ut cogitẽ ad leuãdã ægritudinẽ meã:me nõ ſolũ delectat cogitare ſꝫ ẽt cõmemorare. ¶Lenimur:demulcemur.delectamur. ¶Angoribꝰ ſolicitudibꝰq̃ aiuꝫ angũt. ¶Abducã rẽouebo. ¶Ad ea.i.ad ſtudia litteraꝝ. ¶Quibꝰ:ſũt.n. ſtudia litteraꝝ diuitibꝰ & utẽtibꝰ fortũa ꝓſpa ornamento.infœlicioribus uero ẽt adiumẽto. ¶Aetas utri.iã ſenil'q̃ nõ ita patit̃ ꝯſuetudinẽ crebrã & ꝯuerſatõeꝫ ſicut iuuẽilis. ¶Valitudo ãbo.n.pp ætatẽ iterdũ mala ualitudie laborabãt. ¶Cõiũctione ani.ai.n.iteruallo locorũ diſiuncti.cogitatione & beniuolentia facile coniungi poſſunt. ¶Nõnunq̃. interdum & ſæpe.

Nõnunq̃

concurſu calamitatum erat aliquãtulum labefacta:atque conuulſa. Cui te opitulari & uideo:& id feciſſe etiã ꝓximis litteris multũq; ꝓfeciſſe ſentio. Itaq; hoc ſæpius dicendum tibiq; nõ ſignificandũ ſolũ:ſed etiam declarandum arbitror: nihil mihi eẽ potuiſſe tuis litteris gratius Ad cõſolandũ aũt cum illa ualeui:quæ eleganter copioſeq; collegiſti:tum nihil plus q̃ quod firmitudinem grauitatemq; aĩ tui ꝑſpexi:quã nõ imitari turpiſſimum exiſtimo. Itaq; ẽt hoc fortiorem me puto : quã teipſum pceptorem fortitudinis:quod tu mihi uidere ſpẽ nõnullam hr̃e hæc aliquãdo futura meliora. Caſus.n. gladiatorũ ſimilitudineſq; hæ tum rõnes in ea diſputatione a te collecte uectabant me reipu. penitus diffidere. Itaq; alterum minus mirũ fortiorẽ te eſſe quum aliquid ſperes : alterũ magis mirum ſpe ulla teneri. Quid eſt.n. non ita affectũ ut id nõ delectũ:extĩctũq; omne eſſe fateare. Circũſpice oĩa membra reipu. quæ notiſſima ſunt tibi nullum reperies ꝓfecto:quod non fractum debilitatũq; ſit. Quæ perſequerer:ſi aut melius ea uiderem q̃ tu uides aut cõmemorare poſſem ſine dolore :quãquã tuis monitis:præceptiſq; omnis eſt abiiciendus dolor. Ergo & domeſtica feremus ut cẽſes & publica paulo etiam fortius fortaſſe: quã tu ipſe qui pcipis. te.n. aliq̃ ſpes cõſolat̃:ut ſcribis:nos erimus ẽt in oĩ deſpatiõe fortes ut tu: tamen idem & hortaris & precipis. Das enim mihi iucundas recordationes conſcientiæ noſtræ rerũque earum: quas te in primis auctore geſſimus. Præſtitimus enim patriæ non minus certe q̃ debuimus:plus profecto quã ẽ ab animo cuiuſquã: aut conſilio hominis poſtulatum. Ignoſces mihi de me ipſo aliquid pdicanti. Quarum.n. tu rerum cogitatione nos leuare ægritudine uoluiſti:earũ etiã cõmendatiõe lenimur. Itaq; ut mones: q̃tũcũq; potero me ab omnibus moleſtiis & angoribus abducam : transferãque aĩum ad ea:quibus ſecundæ res ornantur: aduerſæ adiuuantur. Tecũque & ero tantum quãtum patiet̃ utriuſque ætas & ualitudo. Et ſi eſſe una minus poterimus quã uolumus: aĩorũ tamen coniunctione:iiſdẽque ſtudiis ita fruemur: ut nũquam non una eſſe uideamur Vale.

L. Luceius. M. T. C. S. D.

Si uales. Quia ut ſupra diximus Cice. reſp. oppræſſa receperat ſi rus: Lucceius hac epiſtola dicit ſe laudare eius conſilium: ſi hoc fecit ut aliquid eorum agat: quæ conſueuit legendo & ſcribendo aliquid: quod ſit aliis profuturum. Sin uero dedit ſe lachrymis & triſticiæ: repræhendit eum & accuſat: ꝙ ita moleſte ferat caſum reipu. quaſi id quod accidit fuerit ei improuiſum: & oſtendit eum non debere mœrore luctuque uacare. cum nihil proficere poſſit lugendo. ℭ Sicut ſo. ſ. ualere. ſolebat. n. Luceius laborare interdum podagra. ℭ Requiſiuit te: hoc in loco repetitionem uel augmentum actus ſignificat uel requiſiui pro quæſiui. ℭ Miratus ſum: te non fuiſſe romæ poſteaq̃ a me diſceſſiſti. ℭ Maxime. præcipue: præter aliam cauſam. ℭ Hinc: Roma. ℭ Solitudine: loco nō frequentato: ubi non ſit multitudo hoīum. ℭ Scribas: componas. ℭ Quæ conſueuiſti. ſ. agere. ℭ Conſilium: deliberationem habitandi potius rus quā urbem: uel iſtic ſcribendi & agendi aliquid eorum quæ conſueuiſti. ℭ Iſto conſilio tuo. ℭ Optatis: quia bona tempora optata dicuntur. ℭ Defatigato curis reip. qui nunc huiuſmodi ſtudiis poteſt recreari. ℭ Requiem: ceſſationem: ocium. ℭ Ex ma. oc. poſt magnas occupationes. ℭ Vel eru. ſ. animo tuo nihil poteſt eſſe iucundius. ℭ Promat. emittat proferat. ℭ Illuſtret: clarum faciat: ex ſcriptis n. quæ ex ingenio noſtro promuntur clariores efficiuntur. ℭ Sinautem. laudauit Lucceius qđ Cice. ſe rus recepit. ſi ea fuit cauſa: ut aliquid ſcriberet: & ex ingenio ſuo promeret: quod & alios delectaret. & ipſum illuſtraret. Nunc dicit: & ꝙ ſi eſt ruri ea cauſa ut doleat: & lachrymis indulgeat: uehementer eſt repræhendendus & accuſandus. ℭ Sicut: uel poſtq̃ uel ueluti diſceſſeras. i. cum deſperatione rerum. ℭ Lachrymis ac. tri. i. ad lachrimandum & dolendum: poſtq̃ hinc diſceſſiſti. ℭ Angē: pro angeris. i. cruciaris. ℭ Non poſ. non ac. i. non poſſum facere quin te accuſem. ℭ Si con. ut li. di. i. ſi pateris & præmittis ut libere & ſine reſpectu dicam quod ſentio. ℭ Quid: modus interrogandi. ℭ Tu ſo. non ui. i. in tanto numero hominum qui hæc præuidebant futura q̃ acciderunt: tu ſolus non uidebas: interrogatiue. q. d. immo uidebas. ℭ Aperta manifeſta omnibus nota. ℭ Occultiſſima. etiam ſecretiſſima. ergo multo magis aperta uidebas. ℭ Acumem. i. ſubtilitatem. ſ. ingenii. ℭ Non i. q. d. immo debes intelligere. ℭ Nihil pro. quo quæ. i. licet quotidie quæraris: nihil tamen ualere quærelas tuas. ℭ Duplicari. augeri Virg. in buc. Et ſol. creſcentis decedens duplicat umbras. ℭ Poſtulat: exigit quaſi rem debitam: quia prudentem decet ſolicitudines ſibi minuere & tollere. ℭ Quod ſi: ſenſus eſt ſi non poſſum ſuadendo efficere. & tibi. perſuadere ut omittas ſollicitudines: ſaltem peto a te hoc gratia. ℭ Contendimus: plus eſt q̃ petimus. ℭ Rogando: præcibus. ℭ Noſtra cauſa: propter me. ℭ Laxes: liberes. ℭ Conuictum. ſodalitatem: uel ſocietatem uiuendi. ℭ Conſuetu. conuerſationem. ℭ Vel. c. q̃ uterq; noſtrum utebatur indulgendo ſtudiis litterarum. ℭ Tui ſo. ad pro. i. ad conſuetudinem tuā ſolam: qui non es ſolitus indulgere lachrymis: ſed ſcribere & facere aliquid dignum uiro: plus q̃ cæteri. q. d. ad eam ſaltem conſuetudinem: q̃ tu ſolus ſeruare conſueuiſti. ℭ Cupio non ob. ideſt ſi non. i. cupio non eſſe tibi moleſtus meis uerbis: ſi non delectaris monitionibus meis: obtundere autem tractum ab incude: quæ ſæpe malleis tunditur. ita obtundere eſt aliquem uerbis lædere: & quodāmodo ferire. ℭ Studio: meis ſcriptis: q̃ ex ſtudio & amore proueniunt. ℭ Cupio de. uellem remouere te ab hoc propoſito. ℭ Ne perſeueres. ℭ In in. in triſticia & lachrymis. ℭ Duæ. r. c. nam nolle obtundere aliquem: & uelle deterrere ab incepto contraria ſunt. quia non poſſumus deterrere quin obtundamus. quia id multis uerbis fieri neceſſe eſt. ℭ Conturbent. incertum faciant. ℭ Ex qui. duabus rebus. ℭ Obtemperes. morem geras obſequaris. & facias quod uolo. ℭ In al. i. ne permaneas in incepto. ℭ In altera. ut obtundaris uerbis meis. ℭ Non offendas. qui. n. amice & beniuole non accipit admonitiones amicorum. ſed eis obtunditur. offendit. & rem ingratam amicis facit.

Maxime
Solitudo

SI uales bene eſt ego ualeo ſicut ſoleo: paulo ét deterius quam ſoleo. Te requiſiui ſæpius ut uiderem Romæ: quia poſtea non fuiſti: quā a me diſceſſeras miratus ſum: quod item nunc miror. Non habeo certum quæ te res hinc maxime retrahat: ſolitudine delectare: quum ſcribas & aliquid agas eorum quorum conſueuiſti gaudeo: neque repræhendo tuum conſilium. Nam nihil iſto poteſt eſſe iucundius: non modo miſeris his temporibus & luctuoſis: ſed etiam tranquillis: & optatis præſertim uel animo defatigato tuo: qui non requiē quærit magnis occupationibus: uel erudito qui ſemper aliquid ex ſe promat: quod alios delectet: te ipſum laudibus illuſtret. Sin autem ſicut hic dum eras & lachrymis & triſtitiæ te tradidiſti: doleo quia doles: & angere non poſſum te ſi concedis: quod ſentimus: ut liberius dicamus non accuſare. Quid. n. tu ſolus aperta non uidebis: qui propter accumen occultiſſima perſpicis: tu non intelliges te quærelis quottidianis nihil proficere. Non intelliges duplicari ſolicitudines: quas eleuare tua te prudentia poſtulabat. Quod ſi non poſſumus aliquid proficere ſuadendo: gratia contendimus & rogando ſi quid noſtra cauſa uis: ut iſtis te moleſtiis laxes: & ad conuictum noſtrum redeas: & ad conſuetudinem uel noſtram cōmunem: uel tuam ſolius: ac propriam. Cupio non obtundere te ſi non delectare noſtro ſtudio. Cupio deterrere ne permaneas in incepto cum duæ res iſtæ contrariæ me cōturbent: ex quibus aut in altera mihi uelim ſi potes obtēperes: aut in altera non offendas.

Cōtēdere
cōuictus
Cōſuetudo
Obtūdere
Obtempero

o Mnís:cum uerſaretur ci.in maximis mœroribus & luctibus pp reip.calamitates.L.Luceius non ſolum pcedēti eplā cū cōſolat⁹ ē.ſed ēt multis aliis.q̄ in hoc uolumine non reperiunť:neq3 hodie extāt:ſed id ex uerbis ci. intelligimus.Dicebat autem Luceius ſe mirari:ut uiſum:eſt in præcedenti epiſtola:ꝙ ab urbe abeſſet:ſe tamē id laudare:ſi ea cā faceret:ut ſcriberet & faceret aliqd coꝶ q̄ conſueuit:ſinaūt pp mœrorē & lachrymas: ſe uehemēter rephēdere & accuſare:hortabaturque ut in urbem rediret ad coniunctam & ſolitam conſuetudinem utriuſq3.Itaq3 ci. rñdens dicit ſe cognouiſſe amorem Luceii erga ſe:ſed cum non intelligere cām doloris ſui:dicit.n.ſe nō tantope angi ppter dāna:q̄ reip.euenerūt : ſed ꝙ coꝶ nullum uideat remedium : in quibus quidem miſeriis dicit ſolum litteraꝶ.n.eſt eſſe ſibi relictū a quibus nō medicinam perpetuam malorum capit ſed aliq̄ obliuionē . itaq3 dicit ſe eis dare operam:quod qdē ſi feciſſent ante ambo: dicit ꝙ potuiſſent eē una omni tpe : fuiſſentq3 litteræ lenimēto ualitudinis Luceii.& mœroris ipſius Ci. ¶Ex oi.pti.nulla.n.clauſula uel poti⁹ nullū uerbū ē in epiſtola tua:unde non pcipiā magnū tuum erga me amorē . ¶Ille:amor tuus. ¶Non igno.immo multo ante pfectus.¶Iucundus:delectabilis plenus uoluptatis. & tñ latēter oſtendit fuiſſe iucundas. ¶Id.u.iucundus. ¶Perdidiſ.qa nunq̄ amplius potero dicere aliqd eſſe mihi iucundū: pp maximas calamitates q̄ mihi acciderunt . ¶Eam.u.cā ſolā. ¶Suſpicaris arbitraris exiſtimabat.n.Lucei⁹ cum tātopere mœrore pp amiſſam filiam : pp quam amice & familiariter ꝓbat non eē tātopere dolēdum. ¶Re:effectu ipſo qa q̄uis uerba non uiderentur acerba re tamen ipſam me grauiter accuſabas. ¶Vulneris:dāni & doloris Virg.æternum ſeruās ſub pectore uulnus . ¶Ea reme . ¶Quid .n.probat nulla eē remedia:q̄ eē debebāt:remedia āt maloꝶ noſtroꝶ. & doloꝶ ſūt amici:ad quos poſſum⁹ cōfugere ꝯſolatōis cā ſibi āt dicit pcipuū remediū potuiſſe eē Luceiū:ſed nō potuiſſe cū eo eſſe. Supereſſe igitur ſolas litteras:in qbus poſſit habere pfugium:ſed eas quoque nō poſſe omnino eum conſolari. ¶Quā mul.ſunt. q.d. pauciſſimi:ut tu noſti. ¶Fere omnes. nā qui erant mei amici etiam erant tui. ¶Occiderunt : pierunt in bellis ciuilibus. ¶Obduruerunt: facti ſunt duri cōtra me:ut nō amplius miſereantur mei:reliquerunt.n.me pp mutationē fortunæ: qa ut inquit Oui. Tpe fœlici multos numerabis amicos. Tēpora ſi fuerit nubila ſol⁹ eris. ¶Tecum: dicit ꝙ cum ex multis amicis qui partim obduruerunt:partim pierunt . Lucc. pmanſerit in fide & beniuolentia ſupeſt ut cum eo uiuere poſſet & uellet:latenter tamen accuſat Lu.quod eius culpa non ſimul uiuant:quia cum eſſent ambo in tuſculano & puteolano uicini:non tamen una fuerunt:ex quo innuit eos multo minus fore ſimul nunc.cum locorum interuallo ſunt diſiuncti. ¶Vellem optarem . ¶Vetuſtus amor antiquus & iam multis annis inceptus.in quo magna eſt uis.ut ipſe oſtendit in Lælio de amicitia . ¶Paria ſimilia . quia ambo uerſati ſumus . & uerſamur in ſtudiis litterarum . ¶Quod uincu . eſt ideſt quæ ſtudia paria ſunt uinculum noſtræ coniunctionis : quia nihil eſt quod magis alliciat atque attrahat ad amicitiam morum ſimilitudo & paria ſtudiorum . ¶Quid impe . quid prohibeat : quominus una eſſe poſſumus . ¶Non fui.ſ.una . ¶Vicini: propinqui habitatione ex quo facilius una eſſe poteramus . ¶Puteolano : rus erat Cice . apud puteolos in campania . & ſic tuſculanum . ¶In urbe : ſubaudi cum eſſemus : quod plus eſt . ¶Vicinitas non re . quia ex diuerſis partibus urbis omnes ad forum conueniunt:ita ut illud habeatur pro uicinitate : forum autem cauſarum intelligit . ¶Caſu infortunio . ¶Opporteret : diceret . ¶Florere : eſſe in fortuna ſecunda . ¶Puderet etiam ui . quia amiſimus dignitatem & libertatem . & denique rempubli.ſine quibus uir magni animi uitam optare non debet. ¶Quid enim interrogatio . ¶Domeſticis or . propter filiam propter rem familiarem a Terentia male adminiſtratam : quæ denique ab eo diſceſſit . & Saluſtium ſecuta eſt . ¶Forenſibus . quia ut ſupra dixit : nihil in foro agerere debebat &c . ¶Litteræ ſubiectio : & reſponſio ad interrogationem & ſubaudi poterant eſſe perfugium mihi . ¶Aliud : quam uti litteris .

Vulnus

Obduruerunt

M.T.C.Lucio.Luceio. Q.Fi.S.D.

o Mnis amor tuus ex omnibus partibus ſe oſtendit in his litteris quas a te proxime accepi.Non ille quidem mihi ignotus:ſed tamen gratus & optatus : dicerem iucundus niſi id uerbum in omne tēpus perdidiſſem neq; ab eam unam cauſam q̄ tu ſuſpicaris: & in qua leniſſimis me & amantiſſimis uerbis utens re grauiter accuſas ſed ꝙ illius tanti uulneris quæ remedia eſſe debebant:ea nulla ſunt. Quid.n. ad amicos ne confugiam?q̄ multi ſunt. Habuimus.n.fere cōmunes:quoꝶ alii occiderunt:alii neſcio quo pacto obduruerunt. Tecum uiuere poſſem equidem & maxime uellem:uetuſtus amor:conſuetudo:ſtudia paria:quod uinculum : quæ res deeſt noſtræ coniunctioni . Poſſumus ne ergo eſſe una nec me hercule intelligo ꝙ impediat . Sed certe adhuc non fuimus cum eſſemus uicini in Tuſculano: in Puteolano. Nam quid dicam in urbe: in q̄ quum forum ſit cōmune:uicinitas non requiritur:ſed caſu neſcio quo in ea tempora noſtra ætas incidit:ut cum maxime florere nos oporteret:tum uiuere etiam puderet ? Quod enim mihi poterat eē ꝓfugiū ſpoliato & forēſibus:ac domeſticis ornamētis:atq; ſolatiis lr̄æ credo qbus aſſidue utor.Quid enī aliud facere poſſū Sed neſcio q̄uo ipſæ illæ excludere me a portu & ꝓfugio uidenť:& q̄ſi exprobrať quod in ea uita maneā: ī qua nihil inſit niſi ꝓpagatio miſerrimi temporis. Hic tu ea me abeſſe urbe miraris: in qua domus nil delectare poſſit:ſummum ſit odium temporum

¶Neſcio quo.nō.q.d.præter naturā ſuā cum ſoleant fœlicibus tpibus ornamēto & miſeriis ſolatio eſſe.¶Excludere prohibere:expellere.¶A portu:a quiete:a recreatiōe:tranſlatio ſumpta a nauibus:quæ in portu:quietem habent.Oui di.Tutius uentas portus & aura tuis.¶Exprobare.i.cū ꝓbro & contumelia obiicere.¶In qua:uita.¶Propugnatio: dilatio.nam q̄to diutius uiuā:tanto plures miſerias expecto:quod qdem litteræ:hoc philoſophiæ p̄cepta diſſuadent: quæ iubent potius moriendū in libertate & honeſtate:q̄ uiuendum in ſeruitute.Hic:nunc.¶Domus:quia amiſi orna menta domeſtica.ut ante dixi.¶Summum odi.tē.ſubaudi in qua urbe ſit ſummū odiū tēporū.i.ſummū faſtidiū & mo leſtia & caꝶ:q̄ his tēporibus fiūt.¶Hominū ſ.ſit ſummum odium:quia nihil eoꝶ agunt ꝓ repu.quæ debent.¶Fori:in quo nihil agere libet pp oꝑ̄ſſa iudicia & leges.¶Curiæ: in qua non licet cuiq̄ dicere.quod ſentiat.¶Me dicinā:remediū & medicamē malorū meorum tranſlatio ſumpta ab ægrotantibus.quibus da tur medicina ad tollendū morbū.¶Perpetuā: ad oē tp̄s.¶Exiguā obli.ut iterdū obliuiſcar doloris mei:nā ſaltē dū lego non recordor ma lorū meorum.¶Quod:q̄ rē.¶Egiſſemus ut eſſemus uſi litteris.¶Quod nō ue.in mē.qd̄ nō cogitabam⁹.¶Mot⁹ quot:turbationes & mutatiōes:q̄ quottidie fiebant in repub.¶Va litudo.ſ.mala.¶Mœror: quem ex miſeriis & domeſticis & publicis capio.¶Quod ut ne q₃ tua ualitudo me offendat nec te mœror me us.¶Conſeq̄mur efficiemus.ſ.utēdo litteris: & ſimul uiuēdo.¶Aptius.q̄ litteris uti una eē q̄tum fieri poterit.¶Propediē.q̄ primū₃ cito.

Hic

hominum:fori:curiæ. Itaq; ſic litteris utor:in quibus cō ſumo omne tempus:non ut ab his medicinam perpetuā: ſed ut exiguam doloris obliuionem petam. Quod ſi id egiſſemus ego atq; tu quod ne in mentem quidem nobis ueniebat:propter quottidianos motus: omne tēpus una fuiſſemus:neq; me ualitudo tua offenderet: neq; te mœ ror meus. Quod quantum fieri poterit conſequamur. Quid eſt.n.utriq; noſtrum aptius? Propediem te igitur uidebo. Vale.

Propediē

M.T.C.Tytio.S.D.

ET ſi unus ex omnibus ſum ad te conſolandum minime accōmodatus: q; tantum ex tuis mole ſtiis doloris cæpi:ut cōſolatione ipſe egerem: tamen quum longius a ſūmi luctus acerbitate meus ab eēt dolor q̄ tuus:ſtatui neceſſitudinis noſtræ eſſe: meæq; in te beniuolentiæ non tacere tanto in tuo mœrore tam diu: ſed adhibere aliquā modicam conſolationem quæ leuare dolorem tuum poſſet ſi minus ſanare potuiſſet. Eſt autem conſolatio peruulgata quidem illa maxime: quā ſemper in ore atq; in animo habere debemus. Ho mines nos ut eſſe meminerimus ea lege natos: ut omni bus telis fortunæ propoſita ſit uita noſtra: neq; eſſe recu ſandum: quominus ea quā nati ſumus conditione uiua mus:ne ue tā grauiter eos caſus feramus:quos nullo con ſilio uitare poſſumus: euentiſq; aliorum memoria repe tendis:nihil accidiſſe nobis noui cogitemus: neque hæc neque cætere conſolationes: quæ ſunt a ſapientiſſimis uſurpatæ uiris:memoriæq; litteris prodite tantum uiden tur proficere debere:quātum ſtatus ipē noſtræ ciuitatis:

ET ſi unus:Cum uæhemēter doleret Titius ciuis romāus amiſſis liberis. eo tpe quo reſpu.erat i ptāte Cæ.Ci. hac ep̄ſa cū conſolatus ē.adductis multis rōi bus & a lege naturæ:& a qualitate tpm.ñ eē lugendā mortē puerorū.aut adoleſcentiū: q ui dent miſeriis erepti.Deniq₃ arguit a tenore ui te ipſius tyrii.& a reliq̄s rōnibus q̄bus uſus ē ēt Seruius Sulpitius ad Ci.li.iiii.epiſtola quin ta.¶Vnus ego ſolus.¶Accōmodatis aptus idoneus.¶Quod qa.& eſt rō quare nō ſit ac cōmodatus ad cōſolandum.¶Moleſtiis ango ribus ſollicitudinibus.¶Longius q̄.t.quia ꝓ pius te attigit caſus tuus q̄ me.¶Acerbitate uæhemētia aſperitate.i.cū meus luctus eſſet minus acerb⁹ q̄ tu⁹.¶Statui iudicaui.¶Mo dicā mediocrem.¶Leuare leuem & minorem facere.¶Si minus ſi non ſanare penitus amo uere.

VBER.

Acerbitas

ET ſi.Amiſerat liberos tyrius ciuis ro. & ci.amicus amiſſa rep.& cum eorū morte priusq̄ diceret grauē & ſapiētē uirū dolere uideret.has ad eū Ci.litteras dedit eiuſdē ſniæ cuius illa Sulpitii ad ci.de obitu fi liæ.¶Accōmodat⁹ apt⁹ & idone⁹.¶Quod rō ē qd̄ apt⁹ ñ ſim ad te cōſoládū.¶Lōgi⁹ quoniā magis te tāgit & ptur bat q̄ me ipm caſus tu⁹.¶Acerbitate aſpitate.¶Trāſlatio q̄ plurimū ſplēdoris affert i oratiōe pce detorta.¶Modicā mediocrē.¶Leuare.mollē & leuē afficere.¶Hoies h̄ ē illa puulgata ſnia & diffuſa & gñal'cōſolatio q̄ dicit.& ē argu mētū a lege naturæ. Sed iterſit ne aliq̄d iter hoies & mortales Frōto.Gellian⁹ audiēd⁹ ē.Ego inqt ſic exiſtio lōge. Ita q₃ eē āpli⁹ ꝓlixi⁹ fuſius i ſignificāda totius ꝑpe multitudīe ciuitatis mortaleſq₃ hoies.nāq₃ multoꝶ hoium appellatio iter modicū ꝑpe nūeꝶ cohiberi atq₃ icludi pōt.Multi āt mortales neſcio quo pacto & quodā ſenſu ienarrabili oē fere gen⁹.qd̄ i ciuitatē ē & ordinū & ætatū & ſex⁹ cōphēdūt.& ex eo h̄ diſputatio ē orta qd̄ apud clodiū quadrigariū ſic legerāt cōciōe dimiſſa.Marcel.i capitoliū uēit cū multis mortalib⁹.ide quū domum ꝓficiſcerēt tota ciuitas eū reduxit. VBER.¶Peruulgata.q̄ fere oēs utūr.¶In ore.ut eū ſp dicam⁹.¶In aīo i cogitatōe & recordatōe.¶Hoies mortales. ¶Telis ictib⁹ trāſlatio ab hoſtib⁹.tæla āt fortūæ ſūt pauptas repulſa. priuatio bonoꝶ & magiſtratuū amiſſio amico rū & liberoꝶ & ꝓpiquoꝶ & cæteroꝶ hmōi.¶Qua na.ſu.ut ſubiaceam⁹ oib⁹ tælis fortūæ.¶Nullo cō.nulla prudē tia.qa multi caſus ſunt.quos ēt uir prudēs uitare nō p̄t.¶Euētis ca.nā ſi cogitam⁹ qd aliis euēiat.itelligem⁹ nihil no ui nobis accidere.¶Hæ.cō.quas nūc tibi affero.¶Vſurpatæ.a ſapiētiſſimis.q̄b⁹ freq̄ntet uſi ſunt uiri.¶Stat⁹ condi

PHI.

Leuare

VBER.

& hæc perturbatio temporũ: perditorum: cum beatiſſimi ſint qui liberos non ſuſceperunt minus autem miſeri qui his temporibus amiſerunt: q̃ ſi eoſdem bona aut deniq3 aliqua rep. perdidiſſent. Quod ſi tuum te deſiderium mouet: aut ſi tuarum rerum cogitatione mœres non facile exhauriri tibi iſtum dolorem uniuerſum puto. Sin illa te res excruciat: quæ magis amoris eſt ut eorum qui occiderunt miſerias lugeas: ut ea non dicam quam ſepiſſime & legi: & audiui nihil mali eſſe in morte: in qua ſi reſideat ſenſus: Immortalitas illa potius q̃ mors dicenda eſt: Sin ſit amiſſus nulla uideri miſeria debeat quæ non ſentiatur. Hoc tamen non dubitans confirmare poſſum ea miſceri: parari: impendere reipu. quæ qui reliquerit nullo modo mihi quidem deceptus eſſe uideatur. Quid eſt. n. iam non modo pudori: probitati: uirtuti: rectis ſtudiis: bonis artibus: ſed omnino libertati ac ſaluti loci? Non me hercule quenquam audiui hoc grauiſſimo & peſtilentiſſimo anno adoleſcentulum aut puerum mortuum qui mihi non a diis immortalibus

tio. ¶ Perditorũ: miſerrimorũ: de qbus nulla fere eſt ſpes. ¶ Beatiſſimus. qa nullũ oino dolorẽ ex filiis ſuſceperũt: & neſciũt qd ſit amittere filios nec pſperis nec aduerſis tpibus. ¶ Minus mi. fecit duos gradus eorũ q nõ ſunt hñdi iſœlices talibus tpibus primũ eorũ q nunq̃ ſuſceperũt liberos: quos ẽt btiſſimos dixit. Deniq3 eorũ q potius amiſerũt eos tpib⁹ miſeris q̃ fœlicib⁹. ¶ Bona. ſcdã. ¶ Aut ali. i. aut ſaltẽ nõ penitus deleta. ¶ Quod ſi: facit Ci. dilẽma quoddã. i. argumẽtum diuiſum: dicit. n. tityũ moueri & dolere uel ꝓpria cã: uel cã eorũ quos amiſit Quod ſi dolet ꝓpria cã dicit ei facile nõ poſſe adhiberi cõſolationẽ. Sin uero dolet cã eorũ quos amiſit: qa exiſtimet eos eẽ miſeros: & aliqd mali paſſos eẽ: dicit nihil mali eſſe in morte: Itaq3 nihil mali eis accidere potuiſſe. Præterea oñdit ea iminere & futura eẽ: q̃ q reliqrit nõ uideat decept⁹ neq3 miſer: ſed potius btũs. ¶ Tuũ de. i. proprium deſideriũ & amor tui ipſius: deſideriũ. n. ꝓ uæhementi amore ponit: ſic apud Iuuena. Cur deſiderio bibulæ Sertorius ardet interdũ ꝓ abſentia rei gratæ & optatæ & ꝓ morte ci. i Lælio. Ego ſi ſcipionis deſiderio me moueri negẽ: q̃ id recte faciã. uiderint ſapiẽtes. ¶ Mouet p. dolore afficit. ¶ Exhauriri. euacuari: penitus auferri. ¶ Vniuerſum: totũ qn aliq̃ pticula relinquat quotienſcũq3 cogitabis de rebus tuis. ¶ Iſtũ. tuũ. ¶ Illa res: q̃ ſequit. ſ. ut eorũ q occiderũt &c. ¶ Occiderũt: perierũt. ¶ Legit apud philoſophos. ¶ Audiui. a uiris ſapiẽtiſſimis & pceptorib⁹. ¶ Nihil ma. huiuſcemodi diſputationẽ tractat ci. i Lælio. & pleni⁹ i li. i. tuſcu. queſtionum. ¶ Reſideat. remaneat. ¶ Senſus. ut anima oino nõ deleat ꝙ eſt uerũ. ¶ Immortalitas. æternitas quædã uiuẽdi. PHI. ¶ Ea lege: conſtõne uatorũ & ſyderum. ¶ Telis fortũæ. metaphora a re militari. Sũt eni tela fortunæ oia incõmoda & oia mala q̃ hoibus pñt accidere. ¶ Propoſitũ tanq̃ ſignũ ſagittãdi ꝙ græci σκοπον dicũt. ¶ Nullo cõſilio. tria i hoie ſpectare poſſumus cõſilium factũ: & ſucceſſum: q̃ ſunt ai corpis & fortũæ & multi ſunt caſus q nullis his rõnibus uitari poſſunt. ¶ Euẽtis: multi nõ intelligẽtes corrũpunt hũc locũ & ꝓ euẽtis legũt euẽtibus putãtes tã in ſingulari q̃ i plurali quartæ inflexionis nomẽ. Sed i ſingulari eſt quartæ & maſculini generis. In plurali uero ſecũdæ. & ut plurimũ generis neutri Ci. ad Atticũ. ſp. n. cãæ euẽtorũ magis monẽt: q̃ ipſa euẽta. ¶ Vſurpatæ: i frequẽti uſu habitæ tã dictis q̃ factis Ci. i paradoxis. pdicare. n. hoc eſt uſurpatũ a doctiſſimis. ¶ Memoriæ pditæ: hoc ẽ ſcriptæ. Nã ſcribere multis modis aptiſſime dicit ut exarare: litteris cõmẽdare. memoriæ pdere. litteris dare. ſcriptis mãdare litteris cõmittere litterarũ monumẽtis tradere. ¶ Status ipſe ciuitatis. cũ põdere ſuo. dixit ipſe. q eſt iſœliciſſimus & tãta calamitate oppſſus. ut oino nõ ſit amplius aliqs ſtatus ciuitatis. adeo ꝙ ut ait. Oẽs illi beatiſſimi atq3 fortunatiſſimi hñdi ſunt. q his tpibus pditis liberos non habuerũt. & illos minus miſeros dicit eſſe. q quũ liberos habuiſſent. illos amiſerũt. q̃ ſi eoſdẽ liberos in florẽte repu. pdidiſſent. Quod ſi tuũ te deſideriũ mouet. mordet. & ſolicitat. ut nõ pp filiũ q ſit extinctus. ſed pp teipſum q careas utilitate & dulcedine filii doleas. Id aũt deſideriũ ſi te mouet. nõ puto oino tolli poſſe. Et facit argumẽtũ ꝙ dicit dilẽma ſiue diuiſio. qđ fit ex duab⁹ cõtrariis ſentẽtiis hoc mõ. aut doles pp teipſum & propriã utilitatẽ. aut pp liberos. Si qdẽ pp teipſum doles nõ facile cõſolari poſſem. Si uero pp liberos doles. quo eos exiſtimes eẽ miſeros pp mortẽ. dico tibi imortale nihil mali & miſeriæ & illis ex hoc ꝙ mortui ſunt nihil mali accidere potuiſſe. ex quo tibi cõcludo nõ eẽ dolendũ. ¶ Deſideriũ. amor. alias ꝓ abſentia rei optatæ. ¶ Exhauriri. penitus auelli. ¶ Quæ magis amoris eſt. ut lugeas filiũ non pp te. ſed pp ſeipſum. Quod aũt ſit mortuus. lætari magis debes. q̃ dolere quũ nihil mali ſit in morte. & nihil boni ſit in uita. ¶ Legi & audiui. addere & tertiũ poterat. ſcripſi. Nam primo Tuſculanarũ hæc oia uberrima oratione tractauit. Legit ẽt apud philoſophos. & audiuit a ſuis pceptoribus. ¶ Si reſidet ſenſus. ut anima non moriatur cum corpore. Et eſt argumentum a neceſſario. ut aut remaneat ſenſus aut oino peat. nõ eſt aliqua futura miſeria ex morte. Vnde ẽt nec morte alicuius dolendũ eſt. Prima tuſculanarũ hæc oia diſputant. ¶ Occiderunt. a cado mortui ſunt. VBER. ¶ Amiſſus. ſ. ſenſus. ¶ Debeat. ꝓ debit. ¶ Sentiat. ſenſu aliquo pcipiat. nã nemo pt eẽ miſer q nihil ſentiat. ſic Ci. i Lælio. ſinaũt illa uereor. ut idẽ interit⁹ ſit aiorũ & corporũ. nec ull⁹ ſenſus maneat. ut nihil bõi ẽ i morte. ſic certe nihil mali ſenſu eni amiſſo ſit hõ q̃ſi natus nõ eẽt oino. ¶ Tamẽ. licet ẽt nihil mali ſit i morte. ¶ Nõ dubitãs ſine dubio. ¶ Miſceri. cõfundi. ſine rõne & perturbate fieri. Virg. Interea magno miſceri &c. & alibi. Miſcet agẽs telis nemora &c. ¶ Impẽdere. iminere. futura eẽ. ¶ Reliquerit. ſ. morte. ¶ Nullo mõ de. i. nullo uideat male ſibi cõſultũ eẽ. ſ3 poti⁹ ſibi bñ eueniſſe. decepti eni dicunt qb⁹ aliť euenit q̃ putabã. ¶ Quid ẽ. n. ꝓbat ea uel miſceri uel iminuere. ¶ Quæ q reli. nõ uideat eẽ decept⁹. ¶ Quid lo. i. qs locus. ¶ Pudori uerecũdiæ. timori. iſamiæ. & ignominiæ ẽ eni uirtus pudor. Rectis ꝓbis. ¶ Bõis ar. qa ſunt ẽt malæ. ¶ Libertati. q̃ oppſſa ẽ. ¶ Erept⁹ liberat⁹. ¶ Ingnatiſſima ſordidiſſima & fœdiſſima

Dilẽma

Deſiderium

Exhauriri

PHI.

Hic euentus hi euentus. Hæc euenta torum

Scribere

Deſiderium

VBER.

Impendere

Decepti

¶A diis imor.q recte ſciūt cōſulere hoī:ut teſtaī ſui.Carior eſt illis hō q̄ ſibi. ¶Hoc unū:hoc pcipuū:& quaſi ſolum. ¶Detrahi.amoueri ex aio: ¶Cōtigiſſe.ueniſſe & notādū cōtingere de malo dictū:ſicut & apud Ci. accidere de bono dicto notauimus. ¶Reliquet.ſuperit reſtabit. ¶Simplex.unica. ¶Nō cō.cū.i.nō erit cōis cū illis:ſi.n.exiſtimabis eis nihil mali accidiſſe.nullā curā doloris de eis capies. ¶Referret.retorquet. ¶Ad te ip.cui? cā ſolū dolebis. ¶In qua.ſ. cura doloris pp teipſū.Grauitatis.auctoritatis:& cōſtātiæ. ¶Preſtitiſti.exhibuiſti:oſtēdiſti. ¶Immoderati?.uehemētius:ſine moderatiōe. ¶Qui.caſus. ¶Seiunctus.ſepatus.ſemotus. ¶Eū.talē. ¶Tuēda:ſeruāda:turpiſſimū.n.nō rndere priſtinis uirtutib?. ¶Seruiēdū:obſequendū. — Contingere — Seiūctus

ereptus ex his miſeriis:atq; iniquiſſima conditione uitæ uideretur. Quare ſi tibi unū hoc detrahi poteſt ne quid his quos amaſti mali putes cōtigiſſe:permultum erit ex mœrore tuo diminutum:relinquetur.n. ſimplex illa iā cura doloris tui:q̄ non cum illis cōicabitur:ſed ad te ipſum proprie referretur in q̄ non eſt tam grauitatis & ſapientiæ tuæ:q̄ tu a puero pſtitiſti ferre imoderati?caſum tuorum incōmodorū:q ſit ab eorū:quos dilexeris miſeria maloq; ſeiunctus. Et.n.eū quū tu ſp te & priuatis in rebus & publicis pſtitiſti tuēda tibi:ut ſit grauitas:& cōſtantiæ ſeruiēdum. Nā q allatura eſt ipſa diuturnitas q̄ maximos luctus uetuſtate tollit id nos parripere cōſilio prudentiaq; debemus. Etenim ſi nulla fuit unq̄ liberis amiſſis tam imbecillo mulier aio:q̄ non aliquando lugēdi modum fecerit:certe nos q eſt dies allatura: id cōſilio anteferre debemus: neq; expectare tpis medicinam q̄ repſentare rōne poſſimus. His ego litteris ſi qd pfeciſſem:exiſtimabā optandū qddā me eē aſſecutū. Sin minus forte ualuiſſent:tamē officio eē functū beniuolētiſſimi atq; amiciſſimi:quem me tibi & fuiſſe ſemper exiſtimes eulim:& futurum eſſe confidas. Vale.

¶Cōſtātiæ:ut pſeueres eodē tenore uitæ:quē añ pſtitiſti. ¶Diuturnitas ē alla.i.q lōginqtas tpoꝝ ē factura:ut obliuiſcāur doloꝝ.id debēus cōſilio ſapiētiaq; anticipare. Sic ſupra Seruī. ad Ci. Null? dolor ē quē tpis lōginqtas nō minuat ac molliat.hoc te expectare tps tibi turpe ē.ac nō ei rei ſapia tua te occurrere. ¶Eteni facit argumētū a minori ad maius dicens q ſi mulieres q ſunt ai ibecilliores amiſſis filiis alī qñ lugēdi finē faciūt.multo magis debent uiri cōſilio & prudētia anticipare: id q neceſſitate tpis aliqñ ſunt facturi. ¶Imbecillo.infirmo.

PHI. ¶Sentiat.nā ſi nō ſentit.nō pōt dici miſeria.qs.n.negat:'Et hoc i Lelio.ut ſinaūt illa uereor ut idē iterius ſit aioꝝ & corpoꝝ.nec ullus ſenſus maneat.ut nihil bōi ē i morte. Sic certe nihil mali. ¶Miſceri.cōmoueri & pturbari.Impēdere.iſtare & uētura eē. ¶Articulus.& ea intelligit futura & pñtia reip.detrimēta q qs mortē reliqrit.nō peſſime cū illo eē actū uideatur. ¶Reliqrit.euitauerit.ſ.mortē. ¶Decept?.male egiſſe cū fortūa.ſ; bñ ſibi otigiſſe.q ſit mortuus & ille dicit decept? cui alr accidit q̄ putabat.ut Vir.deceptā morte fefellit. ¶Quid loci quoniā cæ.inuaſerat oia.& ē rō ſupioris ſniæ. ¶Pudori.articulus. ¶Nō herculæ coꝝ fœlicitatē oñdit.q mortui ſunt.& a cōtrario coꝝ in fœlicitatē q uiuūt. ¶At diis imor. ſcd; ſtoicos q dñt deos habere curā reꝝ hūanaꝝ.& oibus noſſe recte conſulere.de quo Satyricus noſter chariorē illis hō.q̄ ſibi dicūtq; unū deū eē.ſed p qlitate officioꝝ mutari noia & eē pticipem utriuſq; ſexus.Simplex ut ſolum doleas pp teipſum.Ad teipſum cuius cā ſolum doleas. ¶Referet.reuoluere. ¶In q̄ demōſtrat hunc ēe pprium dolorē eiciēdum eē. ¶Qui ſit ſe.ſemotus & diſiunctus caſus tuoꝝ icōmodoꝝ.Miſeria q̄ illi mortui liberati ſunt:& tu doles eos eē iſta miſeria liberatos.i.mortuos:quoniā q mortui ſunt.oi ſunt miſeria liberati & malo:& illuc pfecti ubi æuo ſēpiterno fruanī. ¶Eū.talē. ¶Priuatis ac pu. Tres ſunt æthicæ ptes Mōaſtica.Oeconomica:Politica:duas ex his nunc tāgit.Oeconomicā q̄ i gubernāda re familiari uerſaī & optimas de ſeruis de liberis de uxoribus de uniuerſa domoꝝ familia leges oñdit:& politicā q̄ reip.adminiſtratiōnē amplectiī & quo pacto qs cum ſumma laude i ea ſe here poſſit:plāe demōſtrat:de quo Pla.multa conſcripſit. ¶Priua.ad Oeconomicā. ¶Publicis ad politicam. ¶Tuēda ti.cōſeruanda.quoniam priſtinis nō rndere uirtutibus turpiſſimū eē uideret. ¶Ipſa diu.hanc Sulpitius lōginqtatē dixit.& eandē ſniam poſuit.ut nullus dolor eſt.quē nō lōginqtas tpis minuat ac molliat. Sed hoc te expectare tps tibi turpe eſt.ac nō ei rei ſapia tua te occurrere.qd' extremū ei.ſic ait Id uero pcipere cōſilio prudētiaq; debemus.q duo ſapiæ membra ſunt. ¶Eteni.a miore ad maius argumentū.Quod ſi fœmia amiſſis liberis lugendi finem facit.multo magis debent uiri.nec expectare tps ut adimat.ſed illum a ſe cōſilio & prudentia amouere. — PHI. — Decept? — Tres ſūt æthicæ Partes

VBER. ¶Aliqñ.tandem.Lugendi.mœrendi. ¶Repreſentare ad pñs afferre. ¶Profecif.pfuiſſem tibi.i.ſi pſuaſiſſem tibi ut dolorem deponeres. ¶Quidam.i.aliqd aſſecutū eſſeciſſe. ¶Valuiſſent.ſ.litteræ meæ ad te cōſolandum. ¶Functurum eſſe.ſubaudi exiſtimabam. ¶Quē.i.qualem.ſ.beniuolentiſſimū & amiciſſimum. — VBER. Aliqñ

PHI. ¶Dies alla.lōginqtas tpis fœminio aūt genere dies ut plurimū p tpe ſunt uſi. ¶Neq; expc.tē.me.ut Sulpitius hoc te expectare tps tibi turpe ē. ¶Profeciſſem.hoc ē tibi pſuaſiſſem ut dolorē iſtum abiiceres. ¶Quiddam.qd maximum. ¶Valuiſſent.ſ.litteræ meæ.ad te cōſolandum potuiſſent. ¶Officio functū.fungimur officio uel officiū;.Ter. Tu illoꝝ officia fungeris.Vtimur cōſilio & hmōi.& abutiur qd' ē male utimur.actūm ēt antiqtus petebant.Ter.abuſum meretricē dixit. ¶Potiur.i noſtra ptāte hēmus.Virg.Cōnubio æacide pyrrhi ſceptriſq; potitum Frui ad oēm aī delectatōem accōmodamus.Nec illi hoc audiendi ſunt.q dicunt frui tantummō ad res diuinas ptinere. cum ēt ad humanas referri poſſit.Naſo eſt aliq igrato merito exprobrare uoluptas. ¶Hac fru.hac de te gaudia ſola ferā.Veſcimur cibis.uñ antiqtas ueſci p comedere poſuit.Virg.Veſcit æneas ſimul & troiana iuuētus.Sed alibi p uti accepiſſe uidet.quem ſi fata uiꝝ ſeruant.ſi ueſcit aura. ¶Beniuo.& ami.bōa iunctura uerboꝝ ut prio beniuolum.idē amicū; dicam? Beniuoli enim eſſe poſſumus.& non amici.Sed amici eſſe non poſſumus.niſi etiam beniuoli ſumus & creſcit oratio. — PHI. Dies Fungor Vtor Abutor Potior Fruor Veſcor

VBER.

On obliuione.P.Sextius Ci.amiciſſimus:cum Clodius Ci.inſequeretur.& rogatione ſua ex urbe eiiciendum iudicaſſet ꝓ eo accerime una cũ Milone aduerſus Clodiũ & Clodianos pugnauit:adeo ut ẽt grauiter uulneratus in tẽplo Caſtoris ꝓ occiſo relictus ſit.Deinde accuſatus ꝙ hoies emiſſet:coegiſſet paraſſet cũ id ꝓ ſalute Ci.feciſſet Ci.poſt reditũ ſuũ elegãtiſſima oratione defendit:q̃ adhuc extat:tandẽ tñ iniqtate iudicii dãnatus in exiliũ eiectus ẽ quẽ Ci.hac epiſtola cõſolať:excuſans itermiſſionẽ litterarũ ad eũ ſuarũ oſtẽdẽs nõ fuiſſe pp obliuionẽ ueteris amicitiæ:ſed eũ pp calamitates reip.tũ pp accerbiſſima icõmoda ipſius Sextii:quẽ ſp & amaſſe & tutarũ fuiſſe fateť hortaturq3 ut forti magnoq3 aio ferat hũc caſum memor alus etiam uiris clariſſimis & ro. & aliis ciuitatibus ſimiles caſus eueniſſe.Deide laudat pietatẽ eius filii erga patrẽ : ex quo dicit eũ debere magnaз cõſolationẽ accipere: ꝙ talẽ hẽat filiũ magnũ ẽt ex amicis:quos habet fidiſſimos.Poſtremo Ci.polliceť oẽm operã & officiũ ſuũ ipſi Sextio.❡Intermiſſiõe cõ.i.caſſatiõe meæ cõſuetudinis ſcribẽdi libẽter ad amicos.❡Priora:cũ erãi exilio.❡Ruinis.cladibus tranſlatio ſumpta ab ædificiis.❡Iacuerũt.proſtrata fuerũt.❡Poſteriora.q̃ ſecuta ſunt reditũ meũ.❡Retardarũt.retinuerunt: fecerunt ut differrẽ ad te ſcribere.❡Interuallũ.ſpaciũ diſtãtia tpis.❡Mecũ.itra me in animo meo.❡Alienũ iſti.m.cõtrariũ eẽ meæ cõſuetudini & uolũtati.❡Ego lõ.repetit & bẽiuolentiã & officiũ ſuũ erga Sextiũ.❡In iu.i.i oim.❡In cri.i cãm:i iudiciũ.❡Tui fa.puto intelligi Milo:cũ quo Sexti.ſenſerat cõtra clo.❡Periculo cõ.qa ſi dãnatus fuiſſet Milo: neceſſe erat:ut & Sexti.i eodẽ eẽt piculo.❡Accuratiſſime.diligẽtiſſime.❡Proxie.nuprime.❡Receti nouo.❡Inſtitutã.diſpoſitã.❡Offendiſſẽ:iueniſſem.❡Ac quã.❡Inuidia an.quã contraxeras ex liberalitate ãnonæ:quã populo diſtribuẽdã curaueras.❡Inimici Clo.& cæteri q Clo.fauebãt.❡Iniqtas to.in.qa oẽs iniq3 iudicarũt.❡Multa ui.multi defect⁹: utpote mali magiſtrat⁹ & ſimilia.❡P.tuo: ſubaudi filio.❡Teſtimonio.teſtãdo te feciſſe cã reip.q̃ feciſſes.❡Sãcte.ſincere & cõſtãter.❡Hoiem.q.ſubiectũ ꝛclis fortũæ.❡Virũ.i.fortẽ.& munitũ ad ferẽda aduerſa.❡Ideſt.declarat Cic.qd p hoiem & uirũ itelligat.❡Cõem incer.id.n.hois eſt.❡Et do.for.id ad uirũ ptinet.❡Præſtare.ſupare.❡In noſtra ci.i.ro.❡Multis for.ut Furio Camillo:Aphricão ſupiori.Aphricano poſteriori.& aliis multis:quos Vale.lib.v.cap.iii.cõmemorat.& Cic.in oratione pro.P.Sextio.❡In cæteris.ſ.ciuitatibus.❡Quæ potitæ ſunt rerũ.i.q̃ iperauerunt:ſicut apud atheniẽſes accidit Ariſtidi.Themiſtocli: Theſeo.& Alcibiadi:Phocioni: apud alacædemonios Lygurgo: apud Carthaginenſes Annibali:lege Vale.libro prædicto.& orationem Cic.ꝓ hoc ſextio.❡Vtinam:dicit Cice.rempubli.romanam talem nunc eſſe: ut non dẽat ſextius multum dolere quod ab ea abſit:cum in ea nihil ſit:quod poſſit quempiam hominem prudentem delectare.❡Vtinam ne ſcriberem ideſt utinam non poſſem hoc uere ſcribere.❡Debitum te.i.uereor ne non uidear teſtari eius uirtutes: ſicut debeo.❡Refricem:renouem tractum a uulnere:qd' plerũq3 fricãdo renouať.❡Tua eẽ te.i.apud te hẽre.❡Aio:co

Refricate

M.T.C.P.Sextio.S.D.

NOn obliuione amicitiæ noſtræ: neq3 intermiſſione conſuetudinis meæ: ſuperioribus temporibus ad te litteras miſi nullas: ſed ꝙ priore tempora in ruinis reip. noſtriſq; iacuerunt. Poſteriora autem me aſcribendo tuis iniuſtiſſimis atq; acerbiſſimis incõmodis retardarunt. Quum uero & interuallum iam ſatis longum fuiſſet: & tuam uirtutem animiq; magnitudinem diligentius eſſem mecum recordatus: non putaui eſſe alienum inſtitutis meis hæc ad te ſcribere. Ego te.P.Sexti & primis temporib⁹ illi: quibus in inuidiam abſens:& in crimen uocare defendi & quum in tui familiariſſimi iudicio: & periculo tuum crimen coniungeretur:ut potui:accuratiſſime te:tuãque cauſam tutatus ſum: & proxime recenti aduentu meo quum rem aliter inſtitutã offẽdiſſem:at mihi placuiſſet ſi affuiſſem tamẽ nulla re ſaluti tuæ defui. Quumque eo tempore inuidia ãnonæ inimici non ſolum tui:uerum etiam amicorũ tuorum iniquitas totius iudicii: multaque alia reipu. uitia pluſq̃ cauſa ipſa ueritaſq; ualuiſſent.P.tuo:neque opera neque conſilio:neque labore: neque gratia: neque teſtimonio defui. Quãobrem omnibus officiis amicitiæ diligenter a me ſancteque ſeruatis ne hoc quidẽ pretermittẽdum eẽ duxi:te ut hortarer rogarẽque ut & hominem te: & uirũ eẽ meminiſſes. Ideſt ut cõem incertũque caſum quẽnec uitare quiſq̃ nr̃m: nec preſtare ullo pacto poteſt ſapienter ferres: & dolori fortiter ac fortunæ reſiſteres. cogitareſque & in nr̃a ciuitate & in cæteris: que rerũ potitæ ſant: multis fortiſſimis atque optimis uiris: iniuſtis iudiciis talis caſus incidiſſe. Illud autem utinam uere ſcriberem ea te rep. carere in qua neminem prudentẽ hominem res ulla delectaret: de tuo autem filio uereor ne ſi nihil ad te ſcripſerim: debitum eius uirtuti uidear teſtimonium nõ cepiſſe. Sin aũt oĩa que ſentio pſcripſeri ne refricẽ meis lr̃is deſiderium ac dolorem tuũ:ſed tamẽ prudentiſſime facies: ſi illius pietatem: uirtutem: induſtriam ubicunque eris tuam eſſe tecum duces. Nec enim minus noſtra ſunt:quæ animo cõplectimur:quã q̃ oculis

gitatione. ¶ Intuemur. cernimus. ¶ Amor in te. i. quo te ꝓſequit̃. Nã Ci. in oratõe p̃dicta ſic inqt. Neq; hic unq̃ puer: q his lachrymis qua ſit pietate declarat amiſſo p̃re ſuo pp me: meipſu; incolumẽ uidebit. ¶ Et nos. ſ. debemus ẽe magnæ cõſolationi. ¶ Pendemus. põderamus æſtimamus. Nõ ex fortuna: nõ ex reb⁹ externis. ¶ Ex uirtu. q̃ cum ẽt exul retineas: nõ minoris eſtimamus te exulẽ: q̃ ſi eſſes i patria. ¶ Merito: iuſte: ſed ob inuidiã & iniquũ iudiciũ inimicorum tuoꝝ. ¶ Adiunges. ad cõſolationẽ tuã. ¶ Turpitudine: flagitio aliquo. i. cũ aliqua turpitudine depræhenſi ſunt. ¶ Nõ ca. qa ut dictũ eſt: uitari nõ põt. Delicto ſuo. ſi qd peccaſſent. ¶ Iniuria ali. q̃ ab aliis infert̃. ¶ Cõmoueri: angi. & cruciari: & ꝑturbari. ¶ Mõitus me ue. a. i. quẽ ue⁹ amicitia noſtra faciet mẽorẽ tui. ¶ Obſer. f. t. i. reuerẽtia q̃ me ꝓſeqt̃. ¶ Leuandũ. iuuandũ. ¶ Proficiam. re ipſa faciam. ¶ Fruſtra ſine effectu in caſum. Cõmoueri

intuemur: Quamobrem & illius eximia uirtus ſummuſq; in te amor magnæ tibi cõſolationis debet eſſe: & nos cæteriq; qui non ex fortuna ſed ex uirtute tua pendimus: ſemperq; pendemus: & maxime amici tuæ conſcientiæ quum tibi nihil merito accidiſſe reputabis: & illud adiũges homines ſapientes turpitudine non caſu & delicto ſuo: non aliorum iniuria cõmoueri. Ego & memoria nr̃e amicitiæ ueteris: & uirtute atq; obſeruantia filii tui mõitus: nullo loco deero: neq; ad conſolandum neq; ad leuãdum fortunam tuam. Tu ſi quid ad me forte ſcripſeris perficiam ne te fruſtra ſcripſiſſe arbitrere: Vale

M. T. C. Tito Fabio. S. D.

Et ſi egomet qui te conſolari cupio: conſolandus ipſe ſim preterea q; nullam rẽ grauius iãdiu tuli: quã incõmodũ tuũ: tamẽ te magnopere non hortor ſolum: ſed ẽt pro amore noſtro rogo atq; oro te colligas: uirũq; præbeas: & qua conditione oẽs hoĩes: & quibus tẽporibus nati ſumus cogites. Plus tibi uirtus tua dedit quam fortuna abſtulit: propterea q; adeptus eo quod nõ multi homines noui amiſiſti quã plurimi hoĩes nobiliſſimi. Ea deniq; uidetur conditio impendere legũ iudiciorum: temporum: ut optime actum cum eo uideatur eſſe qui quã leuiſſima pœna ab hac Rep. diſceſſerit. Tu uero qui & fortunas & liberos habeas. & nos cæteroſque neceſſitudine & beniuolentia tecum coniunctiſſimos: quum magnam facultatem ſis habiturus

Et ſi. T. Fabi. uir nou⁹ alioqn magno ingenio: ſua uirtute atq; iduſtria & magnas fortunas & amplas dignitates aſſecut⁹ fuerat. ſed poſtea occupata rep. a Cæ. priuatus dignitatib⁹ oĩbus i exilio uiuebat in ſummo mœrore. ¶ Itaq; Ci. cũ hac epi. cõſolatur hortaturq; ut forti aĩo ferat icõmoda ſua: cum ea amiſerit q̃ multi alii uiri nobiliſſimi: & p̃terea pp cõditionẽ tporũ: qbus poſſunt exiſtimari fœlices: q nõ grauiori pena mulctarent: q̃ mulctatus ẽet ipſe Fabi. deide qa adhuc remãſiſſent ei fortunæ ſuæ & liberi & amici: cũ quibus aliqñ ſit hĩturus facultatẽ uiuẽdi: & cum oẽs bene de eo iudicẽt uno excepto: cuius tñ ſñia rep̃hendat̃. ¶ Cõſolãdus ſum: cõſolatione ægeo. ¶ Colligas te: te diligẽtius conſideres. ¶ Virũ. fortẽ. Terẽtius te uirꝝ p̃beas. ¶ Qua; cõ. qa nati ſumus: ut ſubiaceamus oĩbus telis fortunæ: ut ſæpeius diximus. ¶ Quibus: quia malis & miſeris temporibus nati ſumus. ¶ Dedit. acquiſiuit. ¶ Fortuna ab. quia uirtute adeptus ex laudem gloriam fortuna uero abſtulit tantummodo patriam & dignitatem. VBER.

Et ſi ego: Fabi. ciuis Ro. ſed hõ ingl nus Ci. amicus quũ grãdes diuitias & ampliſſimũ patrimoniũ ſua uirtute cõparaſſet: magnas ẽt dignitates conſecutus fuiſſet: & occupata rep. oĩbus dignitatibus a Cæ. priuatus in exilio maxima cũ moleſtia uagaret̃ eũ hac epiſtola Ci. cõſolandũ putauit: & eo utitur ſcribẽdi mõ. quo in hmõi cõſolationib⁹ uti cõſueuit Nã principio illius incõmodo ſe dolere oſtẽdit. Inde mœroris adhibet medicinam: multaſq; inducit cãs & rõnes: qbus illã animi moleſtiã oĩno deponendã eſſe cognoſcat: & eũ uehementer hortatur: omnem aduerſam fortunam patienter ferat: quum ea quæ ſibi multis acciderunt mala ſit ipſe præterea res ſuas liberos & amicos ad cõmoditatem uiuendi pro conditione temporum habiturus. ¶ Colligas: compeſcas dolorem tuum: & ne te abiicias atq; proſternas. ¶ Virum. emphaticos intelligit. n. fortem & rerum humanaru; contemptorem. ¶ Qua cõ. hac. ſ. ut omnibus telis fortunæ præpoſita ſit uita noſtra & omnes res noſtræ: q̃ modo huc modo illuc tranſportantur. ¶ Quibus temporib⁹: malis & perditis. ¶ Homines no. inquilinos accipimus. Sed proprie nouum dicimus quod nunq̃ fuit. Item recens. PHI. Nouus

VBER. ¶ Non mul. pauci. ¶ Noui. non illuſtrati a maioribus ſuis. ¶ Nobiliſſimi quia ut p̃cedenti epiſtola uidimus: huiuſcemodi caſus multis uiris clariſſimis acciderunt. ¶ Ea talis. ¶ Quã le. minima & non ualde graui acerba. ¶ Fortunas res tuas. ¶ Facultatem. cõmoditatem. ¶ Nobiſcum. qui ſumus: tibi beniuolentia coniuncti. ¶ Et tam. m. ſ. iudiciis aliorum. ¶ Vnum ſolum. ſ. Cæſaris. ¶ Quod rep̃hendatur: ſolus de te male iudicat: q; iuſte mulcteris exilio: cum alii aliter ſentiant. ¶ Vt. ſicut tanq̃. ¶ Quod iudicium. ¶ Vna ſen. ſñia unius. ¶ Dubia. incerta. ¶ Alicuius. nõ nominat ſed innuit cæſarem. ¶ Iſtam mo. tuum dolorem. ¶ Quem qualem. VBER.

PHI. ¶ Mirũ & magnũ ut Pollio & ipſe facit noua car. ¶ Nõ multi: pauci adepti ſunt: q; tu. ſ. uirtutẽ & amplas fortunas & dignitates. ¶ Quæ. ſ. amiſerunt puto dignitates & honores in rep. ¶ Ea. talis nobilis. patricios dicit. ¶ Legum. Articulus erãt hæc oĩa unius uolũtati ſubiecta: q̃ uolũtas ꝓ rõne ualeat. ¶ Vt optime actũ: ut illud eſt Sulpitii nõ peſſime cũ his eſſe actũ. ¶ Fortuna. diuitias & res tuas. ¶ Facultatẽ uiuẽdi: cõmoditatẽ & opportunitatem: remanſerãt. n. Fabio fortunæ liberi & amici: cũ qbus uiuendi facultatẽ habere poterat. Id aũt uerbum in oẽs res honeſtiſſime diffun- PHI. Facultas

di poteſt:ut facultatem dicendi eloquentiam dicamus:facultatem agri colendi agriculturam & huiuſmodi. ¶Repræhendatur:ꝙ ſolus Cæſa.de te male iudicat exilio.ſ.puniendum eſſe te plus eſt corrigere q̃ repræhendere. ¶Nam qui repræhendit non ſtatim corrigit.Et eſt in hoc ſenſus:ꝙ omnes de Fabio:bñ dicent præter unum.ſ.Cæſarem cuius re tamen ſententia repræhendatur. ¶Vnum iudicium:unius Cæſaris:qui te iudicat exilio puniendum. ¶Ex tam multis aliorum iudiciis qui bene de te ſentiunt. ¶Vt.tanq̃. ¶Alicuius.Cæſa.intelligit.

Corrigere

Repræhendere

nobiſcũ:& cũ oĩbus tuis uiuendi:& quum unum ſit iudicium ex tam multis quod reprehendatur ut ꝙ una ſnĩa eaq; dubia: potentie alicuius condonatum exiſtimetur: Omnibus his de cauſis debes iſtam moleſtiam q̃ leuiſſime ferre:meus animus erit in te liberoſq; tuos ſemp qué tu eſſe uis: & qui eſſe debet. Vale.

M.T.C.Ruffo.S.D.

T ſi mihi nũq̃ dubiũ fuit: quin tibi eſſem cariſſimus:tamen quottidie magis id perſpicio. Extatq; id ꝙ mihi oſtẽderas quibuſdam litteris:hic te ſtudioſiorem in me colendo fore:q̃ in prouincia fuiſſes & ſi meo iudicio nihil ad tuum prouinciale officium addi poteſt quo liberius iudicium eẽ poſſet tuum.Itaq; me & ſuperiores litteræ tuæ admodũ delectarunt:quibus & expectatum meum aduentum abs te amanter uidebam: & cum aliter res cecidiſſet ac putaſſes: te meo conſilio magnopere eſſe lætatum:& his proximis litteris magnũ cœpi fructum & iudicii & officii tui: Iudicii ꝙ intelligo te id quod omnes fortes ac boni uiri facere debent: nihil putare utile eſſe niſi ꝙ rectum honeſtumque ſit: Officii ꝙ te mecum quodcũq; capiſſẽ conſilii polliceris fore.Quo neq; mihi gratius:neq; ut ego arbitror tibi honeſtius eſſe quicquam poteſt.Mihi conſilium captum iãdiu eſt:de quo ad te non quo cælandus eſſes:nihil ſcripſi antea:ſed quia communicatio conſilii tali tempore:quaſi quadam admonitio uidetur eſſe officii:uel potius efflagitatio ad coeundam ſocietatem: uel periculi:uel laboris. Quum uero ea tua ſit uoluntas: humanitas:beniuolentia erga me: libenter amplector talem animum:ſed ita(non.n.dimittam pudorem in rogãdo meum)Si feceris id quod oſtendis magnam habebo gratiam:ſi non feceris ignoſcam: & alterum timori alterum mihi te negare non potuiſſe arbitrabor. Eſt.n.res ꝓfecto maxima:quod rectum ſit apparet: quid expediat obſcurum eſt.Ita tamẽ ut ſi nos hi ſumus q eẽ debẽus.i. i ſtudio digni:ac litteris nrĩs dubitare nõ poſſumus quĩ ea maxime cõducant q̃ ſunt rectiſſima:quod tibi ſi ſimul placebit: ſtatim ad me uenies: ſin idem placebit atq; co

T ſi mihi. Titus Ruffus Ci.q̃ſtor fuerat in cilicia añ Caium Cæliũ quem Ci.diſcedens q̃ſtorem reliq̃rat.ut li.ii.ad cæliũ Ruffum ſcriptũ uidimus. & ultima eiuſdẽ libri epiſtola. Cũ igiť ut multis in locis diximus Cice. ex ꝓuincia romã reuerſus icidiſſet i diſcordias ciuiles. & diſſenſionez Cæſaris.& Põpeii ſtudioſus reipublicæ hortatus fuerat hũc.T.Ruffum: ut adhæreret ptibus Põpeii.& reip.qđ idẽ latẽter hac epiſtola facit.oñdẽs id eſſe uiri boni & fortis neq; eũ aliter facere debere.qđ ſi inſtituerit facere hortať ut ad ſe uẽiat. ¶Quin.ut nõ. ¶Extat.appet eminet. ¶Studioſiorẽ diligentiorem ¶Quin in prouincia i Cilicia.ubi fueras quæſtor meus. ¶Ad officiũ ꝓuinciale.i. ad id qđ i ꝓuinciam mihi tribuiſti ſicut dẽbas. ¶Nihil addi.qa offõ tuo erga me cum ulatiſſimæ ſatiſfeciſti. ¶Quo.pp qđ. ¶Liberi⁊ largius & aptius.i.licet nihil poſſet addi ad id quod feciſti erga me in ꝓuicia.ut iudiciũ tuũ & bõa uoluntas in me poſſet⁊ eẽ clarior & manifeſtior. ¶Expectatum:deſideratum. ¶Amanter.cũ amore. ¶Cecidiſſet.ꝓ accidiſſet. ¶Ac.q̃. ¶Conſilio ꝙ dediſſem tibi. ¶Iudicii.opiniõis certæ & ꝓpoſiti cuiuſdã. ¶Officii.debiti. ¶Iudicii.declarat utrũq; quũ & ex iudicio & ex offõ ei⁊ magnũ fructũ accepit. ¶Fortes magni ai. ¶Boni.iuſti.qa iuſtitia ipſa ẽ ex q̃ uiri bõi dñr. ¶Rectum.honeſtum. & cum uirtute:id.n. ſolum a uiro bono debet exiſtiari utile. ¶Officii.ſubaudi magnũ fructũ accepi. ¶Quod quia. ¶Polliceris fore.i.qa promittis te futurũ mecũ qcqd deliberaſſẽ facere. ¶Quo.qua re.ꝙ ſis futur⁊ mecũ. Tibi ho.qa laudaberis eẽ ſecutus id qđ ego deliberauero.neq; diſſẽſiſſe a cõſilio meo. ¶Mihi.dicit Cic.ſe iãdiu accepiſſe cõſiliũ ſuũ. & deliberaſſe qd ſit agẽdũ de quo dicit ſe huc uſque nihil ſcripſiſſe ad.T.ruffum. nõ qđ eũ cælare uoluerit cõſiliũ ſuũ. ſed ne cõicãdo uideretur eũ uel admõere.uel potius petere & efflagitare.ut idẽ ille faceret.ꝙ Ci. decreuiſſet facere nã cũ alicui amico dicius qd cõſtituerimus facere.uidemur quodãmõ eũ admõere.uel petere ut idẽ ipe faciat.Cõicatio pticipatio tecum. ¶Tali tpe.ita miſero quo modo nõ poſſumus ſine labore & periculo aliqd deliberare. ut oſtẽdit epiſtola.ii.libri.iiii.ad Sulpitium. Oĩo cum miſerior res nunquã accidit.tum ne deliberatio qdem difficilior.nihil.n.cõſtitui põt qđ nõ icurrat in magnã aliq̃ difficultatẽ. ¶Quaſi quædã i.quodãmmõ tacita. ¶Admonitio.ſignificatio. ¶Coeũdã. cõiungendã. ¶Cũ uero.dixit Ci.ſe antea uoluiſſe ad eũ ſcribere.de conſilio ſuo.ne uidereť eũ petere i ſocietatem laboris & piculi. Nũc uero dicit.qđ cũ ex eius litteris cognouerit eius uolũtatẽ & beniuolentiã prõptam erga ſe.qa ſcripſerat Ruffus ſe eẽ facturũ qcqd Ci. placuiſſet. libenter eius talem animum amplectiť.& hortať ut ita faciat.qđ ſi fecerit dicit ſe

Quin

Extat

Quo

Amanter

habitur magnā gratiā. ¶Ea uolūtas:ea diſpō ai:ut ſis futur⁹ mecū qcqd cōſilii cœpim. ¶Amplector. accipio & gratū hēo. ¶Talē aīi.talē diſpōnē ai tui. ¶Sed ita:cū hac cōditiōe:ſubaudi amplector talē aīum. ¶Nō.n.parentheſis eſt. ¶Nō dimittā pu.i.nō ipudenter a te petā.ſed modeſte. ¶Habebo gra.debebo ero obligatus. ¶Ignoſcā. dabo ueniā. ¶Alterū.ſ.ſi feceris. ¶Timore.ſ.nō potuiſſe negare. ¶Alterū.ſ.ſi feceris. ¶Res ma.q̄ cōſtitui facere. ¶Quod re. ſit ap.ſic ſupra ad Seruiū Sulpitiū ſi qd rectiſſimū ſit q̄rimus:pſpicuū eſt:qd maxie expediat:obſcurū:ſin hi ſum⁹:q eē debem⁹:ut nihil arbitremur expedire:niſi qd rectū honeſtūq; ſit:non pt eē dubium:qd nobis faciendū ſit.Eundē igit ſenſum hoc loco Ci.pſequit. ¶Quæ.cōſilia. mea. ¶Eodem mō:quo.ſ.mihi placet. ¶Cōtinuo.ſtati. ¶Poteris.ſ.uenire ad me. ¶Quicqd ſtatue.i.qcqd deliberaueris.ſ.uel ſeq conſilium meum:uel non ſeq. ¶Sin id quod opto: ſubaudi ſtatueris: ut ſequaris cōſilium meū.

Amplector.

Cōtinuo

dem modo:nec continuo poteris:omnia tibi ut nota ſint faciam.quicquid ſtatueris te mihi amicum ſin id quod opto etiam amiciſſimum iudicabo. Vale.

M.T.C.Ruffo.S.D.

q Vomodo potuiſſem te conueniſſem:ſi eo quo conſtitueras uenire uoluiſſes.Quare & ſi mei cōmodi cauſa cōmouere me noluiſti:tamen ita exiſtimes uelim:me āte laturum fuiſſe:ſi ad me ueniſſes: uoluntatem tuam cōmodo meo.ad ea quæ ſcripſiſti:cōmodius equidem poſſem de ſingulis ad te rebus ſcribere:ſi mihi Tullius ſcriba meus adeſſet:a quo mihi exploratum eſt in rationibus dūtaxat referendis.De cæteris rebus affirmare nunc poſſum nihil eum feciſſe ſciētem: q̄ eſſet contra aut rem:aut exiſtimationem tuam.Deinde ſi rationum referendarum ius uetus & mos antiquus maneret me relaturum rationes: niſi tecum pro coniunctione noſtræ neceſſitudinis contuliſſem feciſſemq; nō fuiſſe.Quid igitur feciſſem ad urbem:ſi conſuetudo priſtina maneret:id quando lege Iulia. relinquere rationes in prouincia neceſſe erat eaſdemq; totidem uerbis referre ad ærarium:feci in prouincia: neq; ita feci ut ad meum arbitrium adducerem:ſed tribui tibi tantum quātum me tribuiſſe nūquā pœnitebit:totum.n.ſcribam meum: quem tibi uideo nunc eſſe ſuſpectum: tibi tradidi: tu ei M.Midium fratrem tuum adiunxiſti:rationes confectæ me abſente ſunt tecum: ad quas ego nihil adhibui præter lectionem: ita accepi librum a meo ſeruo ſcriba: ut eundem acceperim a fratre tuo. Si honos is fuit:maiorem tibi gerere non potui: ſi fides maiorem tibi habui

q Vomodo:ut in pcedenti epl'a dixim⁹ Ruffus fuerat q̄ſtor Ci.in prouincia: quū eēt facienda rō pecuniarum prouincialiū inter q̄ſtorē & pcōſulē uel mpatorē Ciceronē:Ci.reliq̄rat id negociū Seruo ſcribæ & cācellario ſuo & ipſi Ruffo: ſed poſtea ſcripſerat ſe Ruffus fuiſſe deceptū in rōnibus: & factū eē cōtra utilitatē & auctoritatem ſuam: itaq; ci.hac epl'a ſe excuſat:qd Ruffus neq; a ſe neq; a ſeruo ſuo ſciēter ſit decept⁹.Deīde rūdet ad q̄dam alia:q ad hāc pecuniam ptinebāt.Hæc epl'a q̄uis ſit inuoluta ſatis & obſcura,& a multis ptermitti ſoleat qa parū habet ſuauitatis:tñ dabo opam ut q̄ optime fieri poterit declarē. ¶Quō.quacūq; rōne.i.ēt ſi cū maximo incōmō meo fuiſſem id facturus. & ut uulgo dicim⁹.ſ.quattuor pedibus ad te uenire neceſſe fuiſſet. ¶Cōſtitueras:decreueras cōſtituerat.n.ſe uētur in quendā locū ad Ci. neq; uenit. ¶Cōmouere:eē mihi ipedimento & pturbationi ſi ueniſſes.nā ſcripſerat Ruffus ſe nō ueniſſe:ne eēt incōmodius Cic.aūt dicit: q̄ ſi ueniſſet:pfpoſuiſſet eius uoluntatem oi cōmodo ſuo. ¶Ante latu.ppoſitur. ¶Scriba.ſ. cancellarius:nomē eſt officii. ¶Exploratū certū hoc dicit ſe certo ſcire ſcribam ſuū nihil feciſſe cōtra ruffum in rōnibus referendis.Nam de cæteris dicit ſe nō audere affirmare. ¶Rōnibus:calculationibus:pecuniam puincialiū. ¶Dūtaxat:ſolūmō. ¶Referēdis reddendis: cōputandis. ¶De cæteris affirmare nō poſſū: parentheſis eſt. ¶Scientem: q̄ ſciret:niſi fortaſſe fecerit p ignorātiā. ¶Rē utilitatē. ¶Exiſtimationem auctoritatē reputationē. ¶Dein. p deinde:dicit Cic. q̄ ſi ſeruaret ius & uetus mos antiquus referendarū rōnum: nunq̄ retulliſſet rōnes cum Ruffo:niſi feciſſet gratia coniunctionis & amicitiæ.qa ueteri more non tenebat impator aut pſes puinciæ referre rōnem cum q̄ſtore.ſed poſtea lege Iulia id cautum eſt.ut relinq̄rent rōnes in puincia in aliqua ex primis urbibus puinciæ:ut apparet.li.ii.ad Caninium Saluſtium in epl'a q̄ incipit litteras a ter. ſed copia ipſarū rōnō q̄ relinqbant i puicia deferebat ro.& referebat ad ærariū roma.ita ut unum exemplū eſſet in puincia.alterū romæ in ærario.ut paulo infra uidebit. ¶Dein.p deinde & ſubaudi ſcito uel poſſum ſcribere me non fuiſſe relaturum rōnes. ¶Contuliſſem.ſimul calculaſſem & tractaſſem. ¶Quid igit.ponit obiectionem ſibiipſi & eā ſoluit. ¶Ad urbem.in urbe.& eſt ſolutio obiectionis.i.cum fuiſſem in urbe.ſi conſuetudo priſtina maneret.feciſſem rationem cum quæſtore urbano.non autem cum meo prouinciali. ¶Quando.i.quoniam & eſt ordo.feci id in prouincia quando lege Iulia neceſſe erat relinquere rationes in prouincia.& referre eaſdem totidem uerbis ad ærarium. ubi ſeruabat publica pecunia & theſaurus romanorum.nam ab ære dicitur ærarium. ¶Totidem uerbis: ut nihil aditum nihil ue imminutum eſſet.ut ſolet fieri in exemplaribus quæ fideliter extrahuntur uerbum de uerbo. ¶Ita.ea cauſa. ¶Adducerem.traherem. ¶Ad meum arbi.ad id quod ego uellem. ¶Tribui.tantum auctoritatis dedi. ¶Totum.ut tu ютereris eo ſicut tibi placeret. ¶Adiunxiſti. dediſti ſocium: ut ipſi duo componerent rationes. ¶Adhibui poſui. ¶Præter ſe. quia ſolum eas legi nihil aliud addidi. ¶Ita. nulla re addita:ſicut frater tuus oſtenderat mihi librum rationum:

Scriba

Dūtaxat

Dein

ita oſtenderat mihi ſeruus meus ſcriba: nulla re addita: aut iminuta. ¶ Si bonos nunc Ci. oſtendit ſe feciſſe quicquid debuerit facere in ipſum Ruffum. ſcribæ: qui fuerat ſemper mecum in prouincia: & nouerat optime omnia. ¶ Confectas concluſas. ¶ Conſolidatas: calculatione hincinde confirmatas: alii codices hñt conſultas. i. conſiderate deliberatas.

Depone re

¶ Deponeremus. relinqueremus ſub fide unde & depoſitum dicitur quicquid ſub fide alicui traditur: unde ſupra ad Caninium Saluſtium epiſtola pdicta: rationes mei q̃ſtus nec uerum fuit me tibi mittere: nec tamen erant cõfectæ: eas nos

Depoſitũ

apameæ deponere cogitabamus. de apamea & Laodicæa dictum eſt eadem epiſtola. ¶ Neceſſe erat. propter legem Iuliam quæ ita cogebat. ¶ Deferre. romam. ¶ Prolatis. i. tanq̃ ſi fuiſſent latæ in ærarium. Nam poſtea q̃ depoſuerant eas Apameæ. nihil poterat imutari. Et idem erant quaſi fuiſſent delatæ in ærarium. ¶ Itaque fruſtra expectaſſet ruffum. ¶ Quãobrem: ſcripſerat quantum conicimus Ruffus. ꝙ quuꝫ Valerius fuiſſet præs. & fideiuſſor pecuniæ Cicero. intellexerat Vale. a Voluſio quoddam releuatũ fuiſſe fideiuſſione ꝙ Ci. negat eſſe uerum qa dicit ſe intellexiſſe a uiris peritis & præcipue a Camillo quodam & peritiori & ſibi amiciſſimo. obligationem non poſſe transferri a Valerio ad Voluſium. ſed Valerium & Valerianum fideiuſſores teneri. & eſſe obligatos. Docuerũt me. demonſtrauerunt mihi. ¶ In his. ſ. peritis i. inter eos. ¶ Nomen. obligationem. debitum

Nomen Prædes

proprie ſicut & Cice. in topicis. & Suetonius uſus eſt. & Aſconius interprætatur. ¶ Prædes fideiuſſores. de hoc nomine diximus lib. ii. in epiſtola quæ incipit litteras a te. & eodem loco de Seſtertio. ¶ Nomine. cã. ¶ Mancipis. manceps ut ſcribit Feſtus dicitur qui quicq̃ a

Mãceps

populo emit. conducitque. quia manu ſublata ſignificat ſe auctorem emptionis eſſe &c. Mãcipes. etiam ſunt publicanorum principes. qui quæſtus ſui cã decimas redimunt. ¶ Laboro. curo. ¶ Liberalitatis. ſubaudi fructu priuas. ¶ Legatum. puto Voluſinum itelligit. ¶ Præfectum. ſ. fabrorum. ut uiſum eſt ſupra in epiſtolis ad Appium. ¶ Leuatos. maxima calamitate. i. magnis incõmodis eẽ releuatas. ¶ Id autem. attribuebat Ruffus potius ſcribebat Ci. q̃ ipſi Ci. Docuerat. n. ci. obligationem pecuniæ non potuiſſe a Valerio ad eos trãſferri. ¶ Diligentiæ. ſubaudi ẽt fructu priuas. Dicebat enim officium qđ fuerat a Ci. ad ſupradictos collatum. inſciẽter ab eo eſſe collatũ quũ id feciſſet eius ſcriba. Cicerone nihil ſciente.

Mulcta

¶ Tanto pericu. qa agebatur de pecunia publica pro qua fuiſſem obligatus ꝓ eis niſi iure eos leuaſſem. ¶ Scribã te. ſubaudi exiſtimas. ¶ Prudẽtiæ ſubaudi fructu priuas & ſic rñdit oibus ptibus quas ſupra ꝓpoſuit. ¶ Inita eſt rõ. inuẽtus modus. Mulcta. i. pœna. cõdẽnatio ¶ Depelleret. amoueret ne dãnarent. Hi enim ambo fideiuſſerãt & erãt obligati ꝓ ea pecũia. ¶ Probãt. aio & cõſenſu. ¶ Laudãt. uerbis & uoce ipſa. ¶ Verꝫ ſcire hoc dicit Cicero quaſi rẽ ſecretã. ¶ Populũ ſeruaret. i. nõ noceret populo. ¶ De Luceio. hic ẽt ut cõiicimus. tractabat hãc pecuniã. ¶ Auctore. ſuaſore. ¶ In fano. i. i tẽplo. illic eni ſeruabat pecunia. ¶ Meo iuſſu. non aũt ſolũmodo iuſſu ſcribæ mei ſicut tu dicis. ¶ Sexti⁹. ſubaudi eſt uſus. ¶ Aſcriberem ſcriptura mea atteſtarer. ¶ Grauiſſimis. maximis quæ non facile poſſunt corrumpi. nam fuerant multi teſtes. erant & alia ſigna qbus cognoſcebatur. ꝙ iuſſu Ci. illa pecunia fuerat a Ruffo poſita in fano. ſed uoluiſſet Ruffus ꝙ Cicero

q̃ pene ipſi mihi. Si prouidendum fuit: ne quid aliter ac tibi & honeſtum & utile eſſet referretur: non habui cui potius id negocii darem q̃ Tullio ſcribæ. Illud quidem certe factum eſt ꝙ lex iubebat: ut apud duas ciuitates Laodicenſem Apamenſem: quæ nobis maxime uidebantur: quando ita neceſſe erat rationes confectas: conſolidatas ſolutas deponeremus. Itaq; huic loco primum reſpondeo: me quãq̃ iuſtis de cauſis rationes deferre properarim: tamen te expectaturum fuiſſe: niſi in prouincia relictas rationes pro latis haberem. Quamobrem de Voluſio quod ſcribis non eſt id rationum: docuerunt. n. me periti homines i his cum omnium peritiſſimus: tum mihi amiciſſimus. C. Camillus ad Voluſium tranſferri nomen a Valerio nonpotuiſſe prædes ualerianos teneri neque id erat ſeſtertiis. xxx. ut ſcri. ſed. xix. erat. n. curata nobis pecunia Valerii mancipis nomine: ex qua reliquũ quod erat in rationibus rettuli. Sed ſic me & liberalitatis fructu priuas: & diligentiæ & ꝙ minime tamen laboro: & mediocris etiam prudentiæ liberalitatis. quod maius ſcribæ mei beneficio quã meo legatum meum præfectumq;. Quintum Leptam maxima calamitate leuatos: quum præſertim non deberent eſſe obligati: diligentiæq; quod exiſtimas de tanto officio meo: tanto: etiam periculo: nec ſciſſe me quicquam nec cogitaſſe. Scribam quicquid uoluiſſet: quum id mihi ne recitaſſet quidem rettuliſſe. prudentiæ: quum rem a me non inſipienter excogitatam quidem putas. nam & Voluſii liberandi meũ fuit conſilium: & ut mulcta grauis Valerianis predibus: ipſiq; tito Mario depelleretur a me inita ratio eſt: quam quidem omnes non ſolum probant ſed etiam laudant: & ſi uerum ſcire uis hoc uni ſcribæ meo intellexi non nimium placere. Sed ego putaui eſſe uiri boni quum populum ſuum ſeruaret: conſulere fortunis tot amicorum uel ciuium. Nam de Luce. eſt ita actum: ut auctore. Cn. Pompeio iſta pecunia in fano poneretur: id ego agnoui meo iuſſu eſſe factum qua pecunia Pompeius eſt uſus ut tua quam tamen depoſuerat Sexti

us ſed hæc ad te:nihil intelligo pertinere. Illud te nõ ani
maduertiſſe moleſte ferrem:ut aſcriberem te in fano pe-
cuniam iuſſu meo depoſuiſſe niſi iſta pecunia grauiſſi-
mis eſſet certiſſimiſq; monumentis teſtata:cui data quo
ſenatuſconſulto:quibus tuis:quibus meis litteris. Pom-
pe. Sextio tradita eſſet quæ quum uiderem tot ueſtigiis
impræſſa:ut in his errare non poſſem:non aſcripſi id qđ
tua nihil referebat. Ego tamen aſcripſiſſe mallem quãdo
id te uideo deſiderare:ſicut ſcribis tibi id eſſe referendum
idem ipſe ſentio:neq; in eo quicq̃ a meis rationibus di-
ſcrepabunt tuæ:addes enim tu meo iuſſu quod ego nun
quam addidi:nec cauſa eſt cur negem: nec ſi cauſa eſſet:
& tu nolles negarem. nam de ſeſtertiis nongentis mili-
bus certe ita relatum eſt: ut tu ſiue frater tuus referri uo
luit. ſed ſi quid eſt quãdo de Lege parum gratioſum eſt:
q̄ ego in rationibus referẽdis etiam nunc corrigere poſ
ſum:de eo mihi ſenatuſconſulto non ſum uſus quid per
leges liceat:cõſiderandum te certe in pecuniæ exactæ ita
referre ex meis rationibus relatis nõ oportuit: niſi quid
me fallit: ſunt enim alii peritiores. Illud caue dubites:
quin ego omnia faciam:que intereſſe tua: aut etiam uel
le te exiſtimem:ſi ullo modo facere poſſim. Quod ſcri
bis de beneficiis:ſcito a me: & tribunos militares & pre
fectos & contubernales duntaxat meos:delatos eſſe. In
quo quidem me ratio fefellit. Liberum mihi tempus ad
eos defendẽdos exiſtimabam dari. poſtea certior ſum fa
ctus triginta diebus deferri neceſſe eſſem: quibus ratio
nes retuliſſem. Sane moleſte tuli non illa beneficia tuæ
potius ambitioni reſeruata eſſe q̃ meæ: qui ambitione
nihil uterer. De centurionibus tamen & de tribunorum
militarium contubernalibus res eſt in integro:genus enĩ
horum beneficiorum definitũ lege nõ erat. Reliquũ eſt de
ſeſtertiis centũ milibus:de q̃bus memini mihi a te Smyr
na litteras eẽ allatas:nõ mei errati ſed tui:in quo peccatũ
uidebatur eſſe:ſi modo erat fratris tui & tullii:ſed quũ id
corrigi nõ poſſet:quod iã depoſitis rationibus ex prouin
cia deceſſimus:credo me equidẽ tibi ꝓ animi mei uolũ
tate:proq; ea ſpe facultatum quantum habebamus:q̃ hu
maniſſime potuerim reſcripſiſſe. Sed neque me tum hu
manitate litterarum mearũ obligatum puto. neq; me tu

aſcriberet ita eſſe. ¶Teſtata:quodam quaſi teſtimonio comprobata. ¶Cui data. ſubaudi fuerit. i. cui fuerint credita & commiſſa. ¶Quibus:tuis quia ambo ſcripſimus ut Sextio daretur. ¶Veſtigiis:ſignis. ¶Impræſſa notata:ſignata. ¶Diſcrepabunt:different. ¶Si cauſa eſſet:ideſt ſi etiam haberem cauſam negandi:non negarem:ſi tu nolles q̄ negarem. ¶Nongentis: nouem centum. ex integro & corrupto componitur:& quoniam non præcedit. c. commutatur in. g. ut quingenti pro quinque centum. ¶Frater tuus:Mindius: que ʒ adhibuiſti cum ſcriba meo ad rationes conficiendas. ¶Quando quoniam cauſatiuũ eſt. ¶De logeo:quidam uolunt nomen eſſe uiri ꝓpriũ. Alii putant non abſurde locum eſſe: ubi de rõnibus eſſet tractatũ. nam λογοσ cum alia multa tũ uero rõnẽ ſignificat:inde λογειον rõnatoriũ: ut ita dixerim. ¶Corrigere:emendare:ſi q̄d aliq̄bus non probatur. ¶Te certe: Cicero familiariter rep̃hendit Ruffum: q̄ noluerit cuʒ corrigere in referẽdis rõnibus:q̄ nõ decuit. ¶Niſi q̄d me fallit:niſi aliqua re fallor ¶Peritiores:ſcilicet te. ¶Intereſſe tua:ad te pertinere. ¶Quod ſcribis:ſolebant ĩperatores denunciare q̄ ſe p̃clare geſſiſſent in bellis ut poſtea a populo meritis munerib⁹: uel certe præmiis donarentur:q̄ quuʒ faciebat imperator: dicebatᷣ beneficiũ facere:itaqʒ Ci. dicit ſe feciſſe tantummodo de q̄buſdam ex ſuis. Et dicit ſibi moleſtum eſſe. q̄ non reliquerit illud beneficium Ruffo. ut iſtos deferret. ¶Deferri. denunciari. referri ſenatui & populo ro. Alias accuſare ſignificat:& alias ꝓ loco. ¶Tribunos diximus ſupra de tribunis. ¶Quibus. ſ. dieb⁹ triginta. ¶Contubernales:qui in caſtris in eodem erãt tabernaculo q̄ ſimul erant. ¶Ambitioni tuæ:tibi q̄ es ambitioſus: q̄ uoluiſſes deferre iſtos. ¶In integro:in poteſtate. ut adhuc poſſit & fieri & omitti. ¶Diffinitum. determinatum. ut poſſent ſcire quid eis dari poſſet. ¶Smyrna. urbe. de qua ſupra dixius. ¶Errati. fraudis-erroris. ¶Fratris tui & tu q̃n ambo confecerunt rõnes. ¶Depoſitis. ſub fide relictis ut ſupra uidimus apud Apameaʒ & Laodicæam. ¶Quam ſpẽ. facultatem. ¶Tuʒ. co tp̃e quũ redii ex Cilicia. erant enim tenues. q̄a fuerãt diſſipatæ facultates meæ a Terẽtia. ut alio loco plenius notauimus. ¶Obligatũ. q̄a licet reſcripſerim humaniſſime. non tñ me tibi obligatũ puto. ¶Sic acce. cuʒ moleſtia. ¶Ad me. tanq̃ ad imperatorẽ p̃ter illam q̃ perueniebat ad popu. ro. ¶Publicanos. publicani ſunt q̄ publica cõducunt. quos datiarios uulgo dicunt. ¶Abſtuliſſe. rapuiſſe. ut uteret. ut paulo ſupra uiſum eſt. ¶Pom. q̄ Pompo. abſtulit. & nõ potuit tibi uel ſubminiſtrare cibaria tua. uel p̃ſtare liberalitatẽ meam ſicut opportuiſſet & uoluiſſet. Quod nũc Cic. dicit q̄ ſi ẽt Ruffus tuliſſet illa centum ſeſtertia expræſſa fuiſſe a Cicero. tamen conficit pro eius ſuauitate & amore in ſe quod nunc nollet ab eo æſtimationẽ. ideſt ut Cice. nunc redderet illa centum ſeſtertia. ¶Quæ tua eſt ſua. ideſt pro ea ſuauitate. que tua eſt. ut ſupra Seruius ad Cicero. q̄ui illius in te amor fuit. hoc te certe illa facere non uult eſt frequens & elegans

Teſtata

Nõgẽti
Quĩgẽti

Deferri

Cõtubernalis

Diffinitũ
Erratum

Publicãi

dicendi modus. ¶ Si nu. uel: ideſt ſi uellem numerare ipſampecuniam: quæ tu diceres a me expreſſum fuiſſe. ¶ Non erat. i. non habebam quod numerarem. ¶ Ad rem: ad honorem noſtrum. ¶ Scindi: delacerari. ¶ Cauſa nul. eſt: quia neque elegantiam habet & erit teſtimonium diſſenſionum noſtrarum.

VBER.

g Ratæ: In tumultu bellorum ciuilium: cū exercitus eſſet in Aphrica: rebus in poteſtatem Cæ. Ro. redactis. T. Meſſinus mœrore oppreſſæ libertatis ſucceſſerat rus: ut careret moleſtiis urbanis tali tempore. Scripſerat aūt ad Ci. ſe cupidum eſſe eum uidendi. Itaque reſcribens Ci. dicit ſe ita arbitrari: ꝙ meſſinus fuerit cupidus eum uidendi: etiā ſi nihil ſcripſiſſet: quia & ipſe eēt cupidiſſimus eū uidendi. Nā ſi ſemper libentiſſime cū eo fuit cū haberet maiorem copiam amicorū: multo magis nunc cū multos amiſerit: dicit ſe deſiderare eius cōſuetudinē qa in urbe dicit Ci. ſe nihil habere: quo delectet̃: p̄ter litteras ad quas rettulit & p̄ter cōſcientiam ſuorū recte factorū & cōſiliorum quæ ſemp ſpectauerunt ad pacem & utilitatē reip. Deinde conſolatur ipſum Meſſinū ut forti animo ferat fortunā aduerſam. Poſtremo ſuadat ut fruat̃ ocio ſeceſſionis: neq; ueniat ad urbē. ¶ Sine. lit. ſ. tuis. i. ēt te nihil ſcribēte: quia de tuo in me animo nunq̄ dubitabatur.

Accipio

¶ Accipio admitto credo. ¶ Non con. ti. non uincar a te: quia nō minus cupio te uidere q̄ tu me. ¶ Nam te. ſenſus eſt ita omnia q̄ opto eueniant mihi cōia: ut uehementer uelli eſſe tecū. ¶ Vt. n. facit Ci. argumentū ualidiſſimum ꝙ cū Meſſino eſſe cupiat quia ſi libētius cū eo q̄ cū cæteris omnibus eē cōſueuit quum erat maior copia bonorum uirorū & amicoꝝ ſuoꝝ nunc quū pleroſque amiſerit: dicit ſe libentius cōſumpturum cū eo unū diem: q̄to tam illud tempus cū eis: quibus cō uiuare cogitur. ¶ Aeq; libēter tā libēter. ſ. q̄ te cū. ¶ Abſint: a patria uel uolūtario uel neceſſario exilio. ¶ Mutati uo. qa deſtituerūt mihi eē amici. & mutauerunt uoluntatem poſtq̄ fortunam mutatam uiderunt.

Medius fidius

¶ Mediuſfidius iurantis eſt. Significat autē per iouis filium. ¶ Neceſſario. neceſſitate coactus non autem uoluntate. ¶ Poſuerim. proponā. ¶ Solitudinem. locum deſertum. ¶ Quā ſer. qui nō multum habent. quod me delectet. ¶ Præfugio: refugio. ſ. ¶ Literul. i. ſtudio litteraꝝ. ¶ Conſcientia cō. meo. ſubaudi utor. ¶ Quā meoꝝ ciuiū. id. n. p̄prium eſt reip. præſit. ut omnia q̄ faciat ad utilitatem publicam & ſuoꝝ ciuium refera oblitus commodorum ſuorum.

am hodie epiſtolam de ſeſtertiis centum ſic accepiſſe ut hi accipiunt: quibus epiſtolæ per hæc tempora moleſtæ ſunt: ſimul illud cogitare debes me omnem pecuniā: quæ ad me ſaluis legibus perueniſſet epheſi apud publicanos depoſuiſſe: id fuiſſe ſeſter. xxii. eam omnem pecuniam Pompeium abſtuliſſe quod ego ſiue æquo animo: ſiue iniquo fero: tu de ſeſter. c. æquo animo ferre debes: & exiſtimare eo minus ad te uel de tuis cibariis: uel de mea liberalitate perueniſſe: quod ſi mihi expenſa iſta ſeſter. c. tuliſſes: tamē quæ tua eſt ſuauitas: quiq; in me amor: nolles a me hoc tempore æſtimationem accipere. Nam numeratum ſi cuperem non erat: ſed hæc locutum me putato: ut ego te exiſtimo. Ego tamen quum Tullius rure redierit: mittam eum ad te: ſi quid ad rem putabis pertinere hanc epiſtolam cur non ſcindi uelim: cauſa nulla eſt. Vale.

M. T. C. T. Meſſino. S. D.

Gratæ mihi tuæ litteræ fuerūt: ex quibus itellexi quod etiam ſine arbitrabar te ſumma cupiditate affectum eſſe uidendi mei ꝙ ego ita libenter accipio: ut tamen tibi non concedam. Nam tecum eſſe ita mihi communia omnia quæ opto contingant ut uæhementer uelim et enim quum eſſet maior & uirorum & ciuium bonorum & iucundorum hominum & amantiū mei copia: tamen erat nemo q cum eſſem libētius: q̄ tecum: & pauci quibus cum eſſem æq; libenter: hoc uero tēpore quū alii interierint alii abſint: alii mutati uolūta

PHI:

g Ratæ. Acceperat Tulli⁹ a. T. Meſſino ciue ro. litteras qbus certior fact⁹ quāta ille uidendi Cic. cupiditate fuiſſet affectus. his eum alloquitur. quibus talem erga ſe aium ſibi uæhementer gratū eſſe ſignificat. dicitq; nō minori deſiderio ſe teneri uidēdi eius. Et quoniā q̄ accidērūt reipublicæ. non niſi moleſte fere poterat. nō nihil etiā de his miſeris tpibus quærellaꝝ adiūgit. Et reꝝ aphricanaꝝ exitū expectare. Illuc. n. ſe cōtulerat exercitus Pōpeianus. occupata republi. Et ob hanc rem ſolū ro. detineri ſe dicit. Et ibi nihil aliud ſe hēre cōmemorat. quo delectetur. q̄ litteras & cōſciētiā mētis ſuæ ad pacē ſpectātis & utilitatē reipub. ¶ Hortat̃ inde amicū ocio fruatur ſuo. & quiete uiuat ruri ne romā ueniat. & ipſe ſi uidebit̃ recte fieri poſſe. ad illū ſe iturū pollicet̃. ¶ Seceſſerat. n. ab urbe Meſſinus. & ruri ſe tenebat. ne ea uideret q̄ in urbe oppræſſaq; repu. gerebantur.

Accipio

¶ Accipio. admitto. intelligo. ¶ Nō cōcedā. nō abs te uincar. ut magis tu me uidere cupias q̄ ego te. ¶ Nā tecū. ordo eſt. nā ita oia quæ opto. cōtingant mihi cōia. ut uæhementer uelim eſſe tecū. ¶ Vt. n. argumentū a comparatione alioꝝ qua demonſtrat libentius cū eo eſſe uelle. q̄ cū oibus aliis. Nā quū eſſet ei maxima amicoꝝ copia. iocundus erat ei cū Meſſino uiuere q̄ cū quouis alio. Nunc uero in tanta paucitate amicoꝝ multo magis & libentius ſe cōſumpturum dicit unū diem cū Meſſino. q̄ omne tempus cū pleriſque eorū quibuſcūque neceſſario uiuere cogebat̃.

Aeque
Volūtas

¶ Quā tecū. p̄ponit ipſius conſuetudinem omnibus aliis. ¶ Aeque. ſic uel tam. ¶ Alii. Repetitio. ¶ Interierint. maior pars periit in bello ciuili. ¶ Alii abſint. in hiſpania & Libya. uel alibi in exilio. ¶ Mutati uoluntate. qꝛ receſſerunt ab amicitia. & ſe mutauerunt cū fortuna. Voluntatis aūt effectus eſt ipſa rō. ¶ Nec uolo. dici pōt ſine ratione. & uoluntas ꝓ fauore ſæpe ponit̃.

Te.uoluntas noſtra ſi ad poetā acceſſeris dare opam. At uoluptas cū.p.ſcriptū nomē quo græci ἡδονὴ uocāt:tam in bonā q̄ in malā ptem accipimus:cuius gn̄a ſunt tria. Vnū naturale.& neceſſariū alteꝝ naturale & nō neceſſariū. Tertiū neq; naturale neq; neceſſariū q̄ neq; a natura data ſunt.& ſine illis uitā q̄ſq; poſſet uiuere. ¶ Mediuſfidius: iurantis aduerbiū.& cōpoſitū uidet μα qđ eſt apud græcos p:ut μα Διος κουρον & Διος cuius noiatus ē ζευς & fidius qđ antiq ꝓ filius dicebant. Nam loco.ſ.littera.d.ponebant. Vnde mediuſfidius ſignificat p Iouis filiū:& itelligimus herculē:pleriq; tn̄ intelligūt p diui fidē nōnulli p diuini tp̄is fidē cuius opiniōis eſt Popeius. ¶ Pleriſq;. Antiq plerus ra.rum.dicebāt. Iuniores uero q; coniunctionem adiunxerunt ſignificatiōe nois nō mutata:ut pleruſq; pleraq; plerūq;. ¶ Solitudinē iucūdiorē:iucundius eet mihi eē ſoli q̄ cū iſtis uerſari:q frequentant domum meā.& eos uitare nō poſſum illos itelligebat: q cū Cæſare uictores fuerāt. ¶ Litterulis noſtris: ſtudiis litteraꝝ:hæc erant ꝓfugia moleſtiæ Ciceroīs.& ſolamen mali. ¶ Conſcientia:conſiliorum q̄ ſp fuerunt ſalubria reip. Recordatio aūt multoꝝ benefactorum iucundiſſima eſt.

Voluptas
Mediuſ fidius

te ſint. Vnum mediuſſidius diē libētius poſuerī:quā hoc oē tp̄s cū pleriſq; eorū q̄bus cū uiuo neceſſario. Noli.n. exiſtimarē mihi nō ſolitudinē iucūdiorē eē qua tamē ip̄a uti nō licet q̄ ſermones eorū q̄ frequētāt domū meā excepto uno aut ad ſummū altero. Itaq; utor eodē ꝓfugio: quo tibi utēdū cēſeo litterulis noſtris. Preterea ēt cōſciētia cōſiliorū meorū Ego.n.is ſum:quēadmodū potes facillie exiſtiare: q̄ nihil unq̄ mea potiuſq̄ meorū ciuiū cā fecerī:cui niſi iuidiſſet is quē tu nūq̄ amaſti:me.n. amaxbas & ipſe beatus eēt & oēs boni. ego ſum q̄ nullius uim plus ualerē uoluī:quā honeſtū ociū. Ideq; tū illa ip̄a arma: q̄ ſp timuerā plus poſſe ſenſi:quā illū cōſenſum bonorū: quē ego idē effecerā quāuis tota cōditōe pacē accipe maluī:quā uiribus cū ualētiore pugnare. Sed hæc & multa alia corā breui tpe licebit. Neq; me tamē ulla res alia rōæ tenet:niſi expectatio rerū aphricanarū. Vr̄.n.mihi res ī ꝓpinquū adducta diſcrimē. Puto āt mea nō nihil intereſſe:quāquā ad idip̄m quod iterſit nō ſane itelligo. Verū tam̄ q̄cquid illic nūciatū ſit:nō lōge abeē ueli a cōſiliis amicorū. Eſt.n.res ī eū locū iā adducta:ut quāq̄ multum iterſit iter eorū cās qui dimicāt tam iter uictorias nō multū iterfuturū putē. Sed Plane aius qui dubiis rebus forſitā fuerit īfirmior deſperatis cōfirmatus ē: multumq; ēt ſuperiores tuæ litteræ confirmauerunt: quibus intellexi q̄am fortiter iniuriam ferres: iuuitq; me tibi tum ſūmā humanitatē:tum etiam litteras tuas ꝓfuiſſe. Verū.n.ſcribam teneriore mihi aīo uidebare: ſicut oēs fere qui uita

VBER. ¶ Is:Cæ.ſignificat potius q̄ Clodiū uel.M.Antoniū. ¶ Ipſe bea.eēt. alii codices habēt eēs.q̄ magis ꝓbo. ut ſit & tu ipſe & oēs alii bōi beati eſſetis. ¶ Vim:uiolētia. ¶ Ociū: pacē. ¶ Honeſtum: qđ eēt cū honore noſtro. ¶ Idē.i.ego idē. ¶ Illa ar.ciuilia q̄ Cæ.mouit. ¶ Illū.cō.bo.i.iudiciū & uolūtatē bonorum ciuiū. ¶ Quē:cōſenſu. ¶ Effecerā qa meis ꝑſuaſionibus oēs uiri bōi ad defenſionē patriæ cōſentiebāt. ¶ Quāuis pacē q̄libet ēt ſatis honeſtā nobis. ¶ Tota cō.i.oi cōditōe. ¶ Cū ualē. cū potētiore. ¶ Licebit.i.dabit facultas. Hæc ſubaudi dicere. ¶ Expectatio reꝝ aphri.ut intelligā q̄ finis ſit illaꝝ reꝝ.erāt.n.tūc exercitus romani in aphrica. ¶ Tenet ro.facit nunc me eē ī urbe. ¶ Propiquū di.i ꝓpīquū piculū: qa breui alter uincetur. ¶ Intereſſe mea:ad me ptinere. ¶ Quanq̄:correctio q̄dam. ¶ Illinc:ex aphrica. ¶ Abeſſe diſ.ſubaudi itelligo. ¶ Cās belloꝝ. ¶ Multū iter.qa altera.ſ.Pō. ē hōeſta. utpote ꝓ rep.altera.ſ.cæ.turpis ē cōtra patriā ſuā. ¶ Inter.ui.qa uter uicerit uideo uictoriā fore crudelē. ¶ Deſpatis.ſ.rebꝰ. ¶ Cōfirmatꝰ qa deſpatio plerūq; addit fortitudinē. ¶ Quē aium meū. ¶ Iuuit me.placuit mihi: gauiſus ſum. ¶ Litteras tu.q̄s didiciſti.i.doctrinā tuarū litteraꝝ. ¶ Profuiſſe.tibi ad te cōſolādum. Scripſerat ad eū meſſinus ſe accepiſſe magnū fructū ex ſtudio litterarum ſuarum. quæ eum multū conſolatæ fuerant. ¶ Verum.n.ſcri.non

VBER.

Funditus

aſſentabor tibi.ſed dicam tibi uerum. ¶ Teneriore pro tenero.i.molli & imbecillo ad reſiſtendum doloribus. ¶ Ingenua libera moleſtius.n.ferunt ſeruitutem qui nati ſunt ingenui.& duxerunt uitam ingenuā. ¶ Beata opulenta quæ aliis imperabat. ¶ Funditus penitus radicitus. ¶ Euerſam dieiectā. ¶ Hoc bo.i.hoc bonum.& hoc commodum. ¶ Contēne paruifacere non timere. ¶ Nullum.ſ.qui poſt mortem nihil mali ſentire poſſimus.

PHI.

PHI. ¶ Mei cā.q̄ feciſſet potiꝰ ꝓ ſalute cōi.q̄ ꝓ ſe ip̄o hmōi iſtō eē dēt regētis rēp.ut oia ad rēp.& utilitatē cōem ptinētia ſuis ꝓpriis cōmodis ꝓferēdā exiſtimet.ut Ci.facere cōſueuit.& brutꝰ ob patriæ libertatē filiis n̄ pepcit. Quem tu unq̄ ama.cæſarē dicit ip̄e beatꝰ eēt cæſarem itelligit.nā & ip̄e quoq; fuiſſet beatꝰ i rep.nō oppſſa & oēs hoies bōi publica libertate cōtenti. Multi legūt eſſes.ut ſit ſenſus.q̄ tu & oēs bōi beati eſſetis. ¶ Vi.uiolentia. Ocium.pacē. ¶ Honeſtū ꝓ dignitate ſenatꝰ. ¶ Aut uim potentiā. ¶ Et ho.ociū.literarū ſtudiū.qđ pluris faciebat.q̄ cæſaris potentiam.ſed melior ſenſus prior. ¶ Arma.cæſaris & bella ciuilia. ¶ Bonoꝝ.ſenatoꝝ. ¶ Effecerā.cōſilio.n.Ci.effectū fuit.ut oēs bōi uiri ad defendendā patriā cōſentirent. ¶ Quāuis pa.q̄libet pacem hōeſtā ꝓ uoluntate uictoris. ¶ Tota ꝓ oi. ¶ Quam ui.cum ua.pu.rectum.& ſacrum cōſilium.ſ; nō auditum a Pō. Meliꝰ.n.erat q̄cunq; cōditōe pacē accipe q̄ pugnare & uici. ¶ Licebit hæc.poterimꝰ hæc alias dicere. ¶ Rerū aph. Illuc.n.Scipio. Iuba. Cato ut renouarēt bellum acceſſere ¶ Diſcrimē nunc piculum alias differētiā ſignificat. Vn̄ diſcretum diuiſum dicimꝰ. In quo caue ne erres & hoieſ diſcretuſ dicas ꝓ modeſto.ut multi iepti i ep̄lis dn̄t.ut Paulo diſcreto uiro ſalutē. ¶ Quāq̄.correctio eſt. ¶ Idip̄.expectare rerum aphricanaꝝ euentum. ¶ Nō ſa.nō ualde itelligo quoniā ſi illi i aphrica uiciſſent nō tn̄ ex eorū uictoria libertas in rep.ſeruaret ex uitio uictoriæ. ¶ Quod.ſubiungit tū iter uictorias nō multum iterfuturū putē. ¶ Quāq̄.correctio eſt

Diſcrimē
Diſcretꝰ

¶Illũ:ex aphri.¶Abeſſe:diſſentire & ſupple intelligo.¶Interſit:differẽtia ſit.¶Cã:quoniam Põ.honeſta.¶Deſpatis:una ſalus uictis nullã ſparc ſalutẽ.¶Deſpatio.n.cõfirmare & fortes reddere uictos ſolet.¶Iniuria ma.& pua.Cõtumelia uero ſp magna iniuriæ ſunt.ut inqt Ci.q̃ aut pulſatiõe corp⁹: aut cõuitio aures:aut aliqua turpitudine uitam cuiuſpiam uiciat.¶Iuuitq; me:delectauit me.¶Profuiſſe ti.utiles fuiſſe ad te cõſolandum.Nam Meſſinus ci.ſcripſerat:ꝙ ex ſtudio litteraꝝ magnam ipſe cõſolationem capiebat in ferenda iniqua fortuna.¶Litteras tu.doctrinam dicit q̃ fortiter iniuriam pferendam didicit.¶Verũ:nũc ueritatẽ.¶Teneriore:q̃ſi molli & effeminato ad pferẽdã aduerſa;.¶Ingenua:graui⁹.n.ferũt ſeruitutẽ q nati ſũt liberi.q̃ q ſerui nati ſunt.¶Illa ſc.ut Sulpiti⁹: uidim⁹ aliquoties ſcdã; plcherrie te ferre fortunã rac aliqñ itelligamus aduerſam quoq; te æq; ferre poſſe.¶Aduerſam euer.Agnominatio e cõmutatio litterarũ.¶Hoc bo.hoc bonũ.ſ.ut mortẽ optemus:quũ mors ſit oium malorũ finis.¶Quũ ẽt:debẽt cõtẽnere ñ ſolũ miſeri & ifœlices;ut nos ſumus.¶Saltẽ & ſalti differũt.Maxia pfecto ieſt utilitas i cognoſcẽdis uocabulorũ differẽtiis.ut p uerborũ q̃lita te eloq poſſit.Saltẽ a captiuorũ uoce ſũptũ ẽ: q cũ ſalutẽ petere uolebãt ex feſtinãtia ſermõis ſaltem dicebant.Salti uero a ſaltu noiatũ eſt.¶Nullũ ſenſum:ut Epicurei ſentiunt:qbus cũ morte oia extinguũt:nec remanent ſenſus.

Agnomi natio Saltem Saltim

VBER. Eruere

VAER.¶Sic affecti:ſic diſpoſiti:ſic infœlices.¶Sed ẽt op.eligere uł ẽt deſiderare:ita.n. uidetur ſuadere pħia.ut ſupra dixit i multis locis.¶Eruere:delectare:fructũ cape.¶Iſto.o. tãq̃ hẽs dũ abes ab urbe.¶Tibi pſu.ſilẽ ẽ illud ſupra ac.P.Sexti.& illud adiũges hoies ſapiẽtes turpitudie ñ cãu:& delicto ſuo.ñ alioꝝ iniuria cõmoueri.Præter cul.& pec.i.niſi qd̃ reliq̃rit & peccauerit.¶Nihil neq; amiſſionẽ fortunarũ neq; exiliũ:neq; mortẽ neq; cætera ſilia.¶Mutãdũ cõ.mutãdã deliberatõ.ſ.uenie̅di a te.¶Tu.i.f.cõcludit epłã; ex ſnia princi pii:qa ſupra dixerat Meſſinus ſe eſſe cupidũ uidendi ci.ſcribit Ci.ut ita ſit cupidus cũ uidẽdi tñ nõ diſcedat ex loco ubi erat pcipue: qa nõ bñ habebat.¶Infirma imbecilla.¶Quæſieris:iterrogaueris.¶Per li.ſcribẽdo ad me.Ser ui:indulgeas:ſis intẽtus.¶Tranqlitati animi ut careas moleſtiis:ꝙ ſis animo tranquillo.

PHI.

PHI.¶Sic af.infœlices & diſpoſiti ut oia in rep.ornamẽta ſint nobis extincta.¶Pertimeſcẽdũ.Nihil pt iq̃t hoi ptimeſcẽdũ accedere. niſi culpa & pactũ.ſed hoc tu timere ñ potes. In quo nulla unq̃ fuit culpa.nec futura ẽ.eadẽ fere ſnia eſt ad Sextiũ hoies ſapiẽtes turpitudine ñ caſu & delicto ſuo ñ aliorũ iniuria cõmoueri.¶Mutãdũ cõueniẽdi ad te.¶Tu it.f.admonet qd p ſua ualitudie faciẽdũ ſit.nãque cũ nõ recte ualere ſenſerat.& qa dixerat ſe teneri cupiditate uiuendi Cice.admonet ne diſcedat prius q̃ ab eo factus ſit certior.

ingenua i beata & libera ciuitate uixius:ſed ut illa ſecũda moderate tulius:ſic hãc nõ ſolũ aduerſam ſed ẽt fũditus euerſam fortunã fortiter ferre debemus ut hoc ſaltẽ i maximis rebus malis:boni cõſequamur ut mortẽ quã ẽt beati cõtẽnere debeamus.Propterea ꝙ nullũ ſenſum eẽt habitura:nũc ſic affecti nõ mõ cõtẽnere debeamus:ſed ẽt optare.Tu ſi me diligis:fruere iſto ocio tibiq; pſuade p̄ter culpã ac peccatũ:qua ſp caruiſti & carebis:hoi accidere nihil poſſe:qd̃ ſit horribile aut ptimeſcẽdũ Ego ſi uidebit̃ recte fieri poſſe:ad te ueniam breui ſi qd acciderit:ut mutãdũ cõſiliũ ſit:te certiorẽ faciã ſtatĩ. Tu ita fac cupidus mei uidẽdi ſis:ut iſtic te ne moueas tã ifirma ualitudine: niſi ex me prius quæſiueris p litteras quid te uelĩ facere. Me uelim ut facis:diligas:ualitudiniq; tuæ & tranquilitati animi ſeruias. Vale.

M.T.C. Epiſtolarum familiarium liber.yi.incipit.

M.T.C. Aulo Torquato.S.D.

e T ſi ea pturbatio ẽ oim reru ut ſuæ queq; fortũæ maxie pœniteat nẽoq; ſit qui ubiuis q̃ ibi ubi ẽ eẽ malit Tamẽ mihi dubiũ nõ ẽ qn hoc tẽpore

e T ſi ea.Torquatorũ gentẽ in urbe nõ obſcurã egregia quadã gloria & nois titulo illuſtrauit primus Titus Mãlius ob detractum aureum torquẽ Gallo cuidã puocatori.¶Torq̃tus cognomiat⁹ ex ea gente lõga ordis ſerie fuit.hic.A.

Torquati

Torq̃tus ad quẽ nũc ci.ſcribit.nã quũ fuiſſet põpeianus.deuicto põ.bello pharſalico.& ob potẽtiã tyrãnidẽq; Cæ.deductis rebus in magnã deſpatõem quũ adhuc p põpeanos & cæ.aſſidue pugnaret.cõtulerat ſe athenas. ubi deflebat cões miſerias.& ualde ãgebat cũ de reb⁹ ſuis.tum uero de rep.Itaq; Ci.hac epła cũ cõſolat̃ iiſdẽ uero rõnibus.qb⁹ ſupra conſolatus eſt Seruium Sulpitium.Fuerãt.n.ambo in eadem cã.ambo ſocii in bello.& ambo p ea tpa erãt Atheĩs licet hac epła ſignificet ci.ſe intellexiſſe Seruium paulo ante ab Athenis diſceſiſſe.qd̃ dicit ſe dolere Torquati cã ex eius cõſuetudine maximum fructum pcipe potuiſſet.Senſus totius epłæ erit clarior inſpicienti epłãm.quã ſupra diximus ſcriptã ad ſeruium.q̃ icipit uæhementer te eſſe ſollicitum.& nos erimus minus uerboſi i explanatiõe.qa q̃ in multis ſupioribus epłis dixius.ſupuacãtem uideret ſæpius cõmemorare.¶Et ſi ſenſus eſt licet omnia ita ſint pturbata.ut

cuiq; diſpliceat fortuna & cōditio ſua & nēo ſit cōtētus loco ubi ē:ſed potius cupiat eſſe in quolibet alio loco q̄ in eo ubi ſit:tn̄ nō dubito qn hoc tpe ita miſero:ſit miſerrimū uiro bono eē Ro.¶Oiuꝫ re.& publicarū & priuatarū.¶Fortunæ ſuæ:ſuæ cōditionis.¶Pœniteat:pigeat.¶Qui:q nō.¶Vbiuis:i quocūq; loco.¶Bono.ui.cui iniq̄ diſplicēt:& maxie calamitas reip.¶Nā etſi:rō ē quare uiro bono miſerrimū ſit eē romæ.Nā licet qſq; quocūq; loco ſit hēat eūdē dolorē ex amiſſione rerū pub.tn̄ acerbiꝰ ē uidere q̄ audire.¶Acerbitas angor dolor.¶Idē.ſimilis.¶Oculi.i.ſenſus oculoꝝ:qa certior aure arbiter ē oculꝰ.¶Intueri:aſpicere.¶Auertere declinare:amouere. ¶Multaꝝ re.ſicut ē uidere

Quin
Vbiuis
Auertere
Conſici

bono uiro Ro.eſſe miſerrimum ſit .Nam & ſi quocunq; in loco quiſquā eſt:idē eſt ei ſenſus:& eadē acerbitas ex interitu rerū & publicarū & ſuarū:tamen oculi augēt dolorem:q ea q̄ cæteri audiūt intueri cogūtur: nec auertere a miſeriis cogitationem ſinunt. Quare & ſi multarum rerum deſiderio te angi neceſſe eſt:tamē illo dolore:quo maxime te confici audio:ꝙ Ro.non ſis animum tuum libera:& ſi.n. cum magna moleſtia tuos tuaq; deſideras: tamen illa quidem que requiris:ſuum ſtatum tenent:nec melius ſi adeſſes tenerent: nec ſunt ullo in proprio periculo.nec debes tu quum de tuis cogitas:aut precipuam: aliquā fortunam poſtulare:aut cōem recuſare. De te aūt ipſo Torquate eſt tuum ſic agitare animo: ut non adhibeas in conſilium cogitationum tuarum deſperationem aut timorem. nec.n.is qui te adhuc iniuſtior q̄ dignitas tua poſtulabat fuit non magna ſigna dedit animi erga te mitigati.nec tamen is ipſe a quo ſolus petitur habet explicatam: aut exploratam rationem ſalutis tuæ. Quūq; omnium bellorum exitus incerti ſint: ab altera uictoria tibi periculum nullum eē perſpicio quod quidem ſeiunctum ſit ab oium iteritu:ab altera te ipſum nūq̄ timuiſſe certo ſcio. Reliquū eſt ut teipſum quod ego quaſi cōſolationis loco pono maxime excruciet cōmune periculum reip.cuius tanti mali quāuis docti uiri multa dicāt:tamen uereor ne conſolatio ulla poſſit uera reperiri p̄ter illam q̄ tanta eſt quantum cuiuſq; animo roboris eſt atq; neruorum. ſi.n. bene ſentire recteque facere ſatis eſt ad bene beateque uiuendum: non uereor eum qui ſe optimorum conſiliorum conſcientia ſubſtentare poſſit: miſerum eſſe nefas ſit dicere. Nec enim nos arbitror uictoriæ premiis ductos patriam olim & liberos: & fortunas reliquiſſe:ſed quoddam nobis officium iuſtum & pium & debitum reip.noſtræq; dignitati uidebatur:ſed

tuos frui fortunis tuis:frui ſolita dignitate:uidere rēp.i ſtatu ſuo & ſimiliū rerū. ¶Confici: affligi.¶Quod ro.dolebat.n.p̄cipue Torquatus ꝙ ro.nō eſſet:ꝙ qdē dicit Ci.ei nō eē dolēdū.¶Tuos:propinquos & aicos.¶Illa.ſ.tuſ & tua.¶Tenēt:& cōſeruant.¶Adeſſes.Ro. ¶Proprio:p̄cipuo:i quo alii nō ſint.¶Poſtulare:exigere.¶Præcipuā for.q̄ aliis nō accidat. ¶Cōem:q̄ oibꝰ accidat.¶Recuſare: ſpnere. ¶De te ip.iā demōſtrauit ci.quare Torquatꝰ angi nō dēat pp ſuos aut ſuā. Nūc oñdit qūo dēat de ſeipſo cogitare: & q̄lē aium de ſeipſo hēre dēat.dicit.n.eū non debere aut timere:& adducit rationes. ¶Agitare:uerſare:cogitare. ¶Nō adhi.de.i.ne ita cogites de teipſo ut ſpē amittas.¶Nec.n.rō quare non ſit adhibenda deſperatio:qa Cæ.q fuit iniuſtus i ipſum Torquatū:dedit magna ſigna ai ſui mitigati erga torquatū:& qa ipſe cæ.nō ē certꝰ ſalutis ſuæ. ¶Is:cæ.¶Adhuc hactenꝰ.¶Iniu.qa adhuc nō reuocauit te i patriā.¶Nec.t.q.d.cū alii ab eo petant ſalutē & uitā:poſſet fortaſſe interire: itaq; nō ē deſpandū.¶Exploratā:certā:nōdū n.finis bellorū ciuiliū.¶Quūq;: poſuit rōnes: q̄re non dēat deſpare:nūc uero declarat quare non dēat tiere:qa utra ps uicerit uel Pōpeiana uel Cæſariana.dicit Torquatū non dēre ſibi timere.¶Ab al.Cæſariana.¶Seiunctū:ſepatū. ¶Ab in re.oium.a cæde & calamitate: imo pnicie oium:ita nihil accidet tibi. ꝙ nō accidat oibus.¶Ab al.¶Pōpeiana.¶Nunq̄ ti.qa ſp ei fauiſti.¶Reliquū ē.ꝓbauit Ci.ꝙ Torq̄tus neq; pp ſuos neq; pp res ſuas neq; pp ſeipſuꝫ debet uehæmēter dolere:nūc remouet ēt ei dolorē ex pte rep.de q̄ Torquatꝰ uehæmēter angebat̃.¶Id ip.quaſi diceret ut ex eo tu cupias dolorē.& crucieris ꝙ ego pono loco cōſolationis.nā torquatus excruciabat̃ ꝙ piculū reipu. cōe eēt.Ci.uero ex ea re cōſolationē capiebat. qa ꝙ ſæpiꝰdixit.& dicet i epl'a ſeq̄nti.nō debemus recuſare id piculū ꝙ eſt nobis cōe cū multis.¶Tāti ma.ꝙ piculū reip.ſit cōe.¶Do.ui. philoſophi.¶Vera.q̄ poſſit oio tollere dolorē ¶Præter il.i.accepta illa cōſolatōe.q̄ qſq; ſibi ipſi p̄ſtare pōt ex fortitudine & magnitudine ꝓprii ai.¶Quātū ro.q̄tū fortitudinis. ¶Neruorū.cōſtātiæ.¶Si.n.ſnia eſt ſtoicoꝝ.q dicunt rectā cōſcientiā & actionem bonorū ēt ſine aliis adiumētis ſatis eſt ad bn̄ beateq; uiuendū.& ipſam uirtutē eē unicuiq; ꝓ p̄mio.qa uirtꝰpp ſeipſam expetenda eſt.hanc aūt ſniam Ci.frequenter uſurpat.& Vir.i.æneí.Dii tibi ſi qua pios reſpectāt numina ſi qd Vſq̄ iniuſtitiæ eſt.& mens ſibi conſcia recti.Præmia digna ferant. ¶Bene.ſ.rectam habere ſententiam neque præcio. neque metu:neque alia re corrumpi nec a ueritate deflecti.¶Recte ſa. quia ſecundum Ci.in.i.of.Virtutis laus omnis in actione conſiſtit.¶Non ue.ne ſit ne ideſt non dubito quin ſit nephas.¶Suſtentare ſuſtinere defendere.¶Nefas.iniquum & indignum.¶Miſerum quia eſſet contra id quod dixit ſatis eſſe ad bene beateque uiuendum . ¶Victoriæ pre.ut per ipſam uictoriam efficerentur ditiores & potentiores.¶Reliquiſſe pa.tunc cum diſceſſimus ut bello intereſſemus cum Pom. ¶Olim . cum uideremus uires Cice. metuendas. ¶Videbatur no.of. actus nobis congruus

Agitare

quia nec quum id faciebamus:tã eramus amentes:ut ex plorata nobis eſſet uictoria. Quare ſi id euenit:quod in gredientibus nobis in cauſam ꝓpoſitũ fuit accidere poſ ſe:nõ debemus ita cadere aĩs quaſi aliqd euenerit: quod fieri nũq̃ poſſe putaremus. ſimus igitur ea mẽte: q̃ ratio & ueritas preſcribit: ut nihil in uita a nobis pſtandũ pre ter culpam putemus:eaq; cum careamus omnia humana placate & moderate feramus: atq; eo hæc pertinet oro: ut perditis rebus omnibus:tamen ipſa uirtus ſe ſuſtenta re poſſe uideatur. Sed ſi eſt ſpes aliqua rebus cõibus: ca tu quicũq; ſtatus futurus eſt:carere non debes. Atq; hæc mihi ſcribenti ueniebat in mentẽ: me eũ eſſe cuius tu de ſperatione accuſare ſolitus eſſes:queq; auctoritate tua cunctantẽ & diffidẽtẽ excitare. Quo quidẽ tpe non ego cãm noſtrã ſed cõſiliũ improbabam: Sero.n.nos his ar mis aduerſari uidebã: q̃ multo ante cõfirmata p noſmet ipſos erant:dolebamq; pilis & gladiis:non conſiliis neq; auctoritatibus noſtris de iure publico diſceptari. Neq; ego ea que facta ſunt fore quũ dicebam: diuinabã futu ra:ſed q & fieri poſſe & exitioſum fore: ſi eueniſſet uide bam. Id ne accideret timebã preſertim quum ſi mihi alte rutrum de euentu atq; exitu rerũ ptinẽdũ eẽt. Id futurum quod euenit exploratius poſſem promittere. his.n.rebus pſtabamus q̃ nõ ꝓdeunt in aciẽ:uſu ãt armorum & mili tũ robore inferiores eramus. Sed tu illum nunc animum adhibe queſo. quo metum eſſe cẽſebas oportere. Hæc eo ſcripſi quod mihi philargyrus omnia de re requirenti fi deliſſimo animo:ut mihi quidẽ uiſus eſt narrauit:te iter dũ ſollicitũ ſolere eẽ uæhemẽtius quod facere nõ deberes nec dubitare quin aut aliqua rep. ſis futurus q eẽ debes: aut pdita nõ afflictiore conditiõe quã cæteri. Hoc uero tpus quo exaĩati omnes: & ſuſpenſi ſumus hoc modera

& cõuehiens.nã ut Ci.in.I.of.ſæpe oñdit.Pria officia debent diis imortalib⁹:ſecũda patriæ:tertia parentibus &c. Di cit ergo uidebat eſſe quaſi quadã obligatio:quã haberem⁹ erga patriã. ¶Quod.q.d.pſcriptũ & qđ nõ liceret effuge re:aut ptermittere ſine rephenſiõe:qđ declarat p adiũcta:cũ dicit iuſtũ piũ.nã q̃ iuſta & pia ſunt:ſine nefario ſcelere p termitti nõ pñt. ¶Cõſa.id quũ relinq̃bam⁹ patriã:liberos &c. ¶Amentes.i.incõſiderati. ¶Explorata:certa & indubi

Amens

tata. Amens.n.eſt q cũ bellũ igrediat cõfidat.& idubitate ſperet uictoriã:quoniã ut ſupra dixit oium bellorꝫ exit⁹ ſunt incerti. ¶Id q̃ fuit ꝓpoſitũ:id qđ cogitauimus.ſ.ut ita poſſemus uinci ſicut uincere. ¶Ingredientibus in cau. quũ incipemus reſiſtere Cæ.remp.oppugnãti. ¶In cau.ſ.defenſiõis patriæ. ¶Ita ce.aĩs.i.deficere & aĩos dimittere. ¶Quaſi.tanq̃. ¶Poſſe fieri poſſe accidere. ¶Nunq̃ pu. pro nunq̃ putaſſe mus:q̃.n.pter opinionem eueniũt: ſolent mole ſtius ferri:q̃ ea q̃ exiſtimata ſunt poſſe euenire. ¶Sumus.hortat Ci. Torquatũ:ut ſit eo aĩo

Præſcri bo

ut exiſtimet nihil eſſe pcipue dolendũ: niſi qđ delicto & culpa ſua euenerit. ¶Sumus. impa tiui modi. ¶Præſcribit.deſignat:ꝓponit. Ni hil pſtã.præ.cul.ſic ſupra ad.P. Sextiũ quũ ti bi nihil merito accidiſſe reputabis.& illud ad iunges hoĩes ſapientes turpitudine nõ caſu & delicto ſuo:nõ aliorꝫ iniuria cõmoueri.Itē ad T.Meſſinum epla pcedenti. ¶Tibiq; p.pter culpã ac peccatum quo ſp caruiſti. & carebis hoĩ accidere nihil poſſe q ſit horribile aut pti meſcendum. ¶Præſtandum.debendũ. ¶Ea. ad id. ¶Vt pdi.i.ut etiã intelligas q̃ amiſſis oĩ bus rebus.tñ ipſa uirtus ſeipam ſuſtentare pt. ¶Perditis.amiſſis deſpatis. ¶Sed ſi. dixi q etiã reb⁹ deſpatis ipa uirt⁹ ſe ſuſtentare pt:ſed ſi eſt aliqua ſpes i reb⁹ cõib⁹: tu nõ debes ea carere. ¶Quicunq; ſta.eſt fu.ſiue impent Cæ ſariani:ſiue põpeiani. ¶Atq; occurrit obiectõ ni Torquati:cogitabã inqt Cic.o Torquate: quum hæc ad te ſciberem.& conarer cõſolari tanq̃ hẽrẽ aliquã ſpẽ te ſolitum eſſe dicere me unum oĩ fuiſſe:q i his bellis deſparẽ.& noſtris rebus diffiderem. ¶Cunctãtem:tardãtem:igre

Excitare

di i hoc bellum. ¶Excitare.cõmouere: & q̃ſi ſtimulare & ſubaudi ſolit⁹ eſſes. ¶Auctorita te tua:tua exiſtimatiõe:quã nõ ſeq mihi turpe exiſtimabã. ¶Nõ ipro.nõ rephendebã. ¶Cãm q̃ erat honeſta p defenſiõe reip. ¶Cõſilium.ſ. malum gerendi belli qa togati cõtra armatos pugnabamus:ut ſupra ad Marcum Mar. Sed idẽ etiã illa uidi neq; te cõſiliũ ciuilis belli ita gerendi neq; copias Cn.Põ.nec gen⁹ exercit⁹ ꝓbare ſpq; ſumme diffidere.& paulo poſt.Nõ his reb⁹ pugnabam⁹.qb⁹ ualere poteram⁹cõ ſilio:auctoritate:cau.q̃ erãt nobis ſupiora:ſed litteris & uirtutibus: qbus pares non eramus. ¶His ar.Cæ.cõfirmata. ¶Per noſme. Põpe ianos:qa ei fauimus itercedente etiã Põpeio: ut ei ꝓrogaret ꝓuicia i aliud qnquenniũ: quo tpe aſſumpſit tantum uitium:ut poſtea difficile fuerit ei obſiſtere. ¶Neq; ego diui.pdicebã ex

Exitioſu3

certa ſcia quaſi deus. ¶Sed dicit ſe ex pruden tia:ñ ãt ex diuinatiõe hæc pdixiſſe fore q̃ euenerunt. ¶Poſſe fie.cũ eẽnt i potentia ut fierent dicebã fore. ¶Exitioſum peſtiferum & calamitoſum. ¶Alterutrum.utrum eſſemus futuri uictores:an uicti. ¶Id quod:euenit:ut Cæ. uinceret.

Cenſere

¶Exploratius:certi⁹. ¶His.n.re. ut dixius ſupra ſcriptu3 ad Mar. ¶Vſu.expientia. ¶Robore mi.i.robuſtis militib⁹. ¶Sed tu il.aĩ ſenſus ẽ utere nunc i mœrore tuo ea aĩ fortitudine.q̃ hortabaris me ut uterer.quum eẽm i deſpatiõe & dif ferẽtia rerꝫ.q̃ paulo añ dixi. ¶Adhibe.aſſume.ad cõſolãdum te. ¶Cenſebas.iudicabas hortabaris. ¶Philargyr⁹.no men liberti.iterptat ãt φιλαργυρος auar⁹ uł amator argenti. ¶Reqrenti.ſ.mihi. ¶Quod.q̃ rẽ.ſ.eſſe ſolicitũ. ¶Aliq̃ i.nõ oĩo pdita retinente aliq̃ ptẽ ſtatus ſui. ¶Qui eſſe de.ſ.ex primis noſtræ ciuitatis.& q reticeas dignitatẽ tuã. ¶Aut p.i.oĩo deleta.ſ.rep. ¶Afflictiore.triſtiore debiliore ſubaudi ſis futur⁹. ¶Exanima.cõſternati metu. ¶Suſpenſi.ſolicıti

¶Ea ur. Athenis. ¶Alita: nutrita: ab alendo qa dñr oēs artes liberales Athennis & natæ pfectæ fuiſſe. ¶Seruiū Sul.
q ut uiſum eſt li.iiii. & ipſe athenis erat. ¶Sapi. erat.n. uir ſapiētiſſimus. ¶Cuius: ſerui. ¶Togati: ſine bello. nā cōſilia
ſerui ſpectauerūt ad pacē & cōcordiā: ut Ci. ſupra ad ipſum ſeruiū ut cognorā.n. abſens te hæc mala multo ante pui⸗
dentem defenſoris pacis & in conſulatu tuo & poſt conſulatum. ¶Maiora: maioris momenti & ponderis. ¶Caſus. b.
calamitas belli ciuilis. ¶Eripuit: quia pleriq; interierunt pleriq; me deſeruerunt. ¶Qui ſin: quia ſum paruæ auctorita
tis: & parum poſſum. ¶Sed quia ſnia eſt exornatio rhetorica: & eſt ſenſus. ſed quia nemo eſt tam afflictus qui ſi uni rei

tiore animo ferre debes: q̄ ea in urbe es: ubi nata & alita
eſt ratio ac moderatio uitæ: & habes Seruium ſulpitium
quem ſemper unice dilexiſti qui te profecto & beniuolē
tia & ſapientia conſolatur: cuius ſi eſſemus & auctorita
tem & conſilium ſecuti togati potius potentiam q̄ arma
ti uictoriam ſubiiſſemus. ſed hæc longiora fortaſſe fue
runt q̄ neceſſe fuit. Illa que maiora ſunt breuius exponā.
Ego habeo cui pluſquā tibi debeam neminem. quibus
tantum debeam: quātum tu intelligis eos mihi huius bel
li caſus eripuit. Qui ſin autem hoc tempore intelligo.
ſed quia nemo ē tam afflictus: qui ſi nihil aliud ſtudeat:
niſi id quod agit non poſſit nauare aliquid & efficere: oē
meum conſilium operam ſtudium certe uelim exiſtimes
tibi tuiſq; liberis eſſe debitum. Vale.

M. T. C. Aulo Torquato. S. D.

Peto a te ne me putes obliuione tui rarius ad te
ſcribere quā ſoleam: ſed aut grauitate ualitudi
nis: qua tamen iam uideor leuari: aut q̄ abſim
ab urbe: ut qui a te proficiſcantur ſcire non poſſim. Qua
re uelim ita ſtatutum habeas: me tui memoriam ſumma
cum beniuolentia tenere: tuaſq; omnes res non minori
curæ q̄ meas eſſe. Quod maiori in uarietate uerſata eſt
adhuc tua cauſa q̄ hoīes aut uolebāt. aut opinabātur: mi
hi crede nō eſt p malis tēpoꝝ q̄ moleſte feras. Neceſſe
eſt.n. aut armis urgeri rēpu. ſempiternis: aut his poſitis
recreari aliquando: aut funditus interire. Si arma uale
būt nec eos a quib⁹ receſſeris uereri debes: nec eos quos
audiuiſti. Si armis: aut cōditiōe poſitis aut defatigatiōe
abiectis: aut uictoria detractis: ciuitas reſpirauerit: & di
gnitate tua frui tibi & fortūis licebit. Si oīno interierint
oīa: fueritq; is exitus quē uir prudētiſſimus. M. Antoīus
iam tum timebat: quum tātū iſtare malorū ſuſpicabatur

tantūmodo intendat: non poſſit aliquid pſtare
& efficere: uelim exiſtimes quicquid conſilio
opera & ſtudio efficere poſſim. id eſſe debitum
& obligatum tibi & tuis. ¶Nihil aliud niſi id
q̄ agit. i. non intendit niſi ei rei q̄ agat. ¶Na⸗ Nauare
uare. diligenter pſtare. ¶Debitum. obligatum
& ideo nullo modo defuturum.

Peto a te. Eodem fere argumento ſcri⸗
pta eſt hæc epiſtola: quo & ſuperior.
adducit.n. ci. multas rōnes quibus pro
bat nihil eſſe. q̄ Torquatus moleſte ferat. qd'
adhuc non ſit conſecutus q̄ uolebat. & qd' cā
ſua uerſata ſit in maiore uarietate q̄ quiſq; opi
natus eſſet. In principio tñ epiſtolæ excuſat ſe
Cic. de raritate litterarum ſuarum ad Torqua
tum. ¶Peto a te. q. d. iure amicitiæ noſtræ hoc
a te exigo. ¶Obliuione. i. qa ſum oblitus tui.
aut amicitiæ noſtræ. ¶Sed aut. duas ponit cās
quare rarius ſcribat. ¶Aut gratia. i. magnitu⸗
dinæ. ¶Valitudinis. ſ. malæ & aduerſæ. & eſt
prima cā. ¶Aut ſecunda cā. ¶Qui profi. qui
ueniat. nam cum non ſim in urbe. multi me in⸗
ſciente diſcedunt. ¶Quare. concludit Cice. ſe
nulla obliuione ptermiſiſſe ſcribere. ¶Statu⸗ Statutuꝫ
tū: iudicatum & certum. ¶Quod incipit nunc
cōſolari Torquatum. ¶Varietate. diuerſitate
fortune. qa fuiſti uarie exagitatus. ¶Volebāt:
cupiebant. ¶Aut opi. i. exiſtimabāt: qa ne unq̄
opinatus fuiſſet cauſam tuam ita uarie uerſa⸗
tum iri. ¶Pro ma. tē. i. ſecundum mala tempo
ra: qa qñ tpa generaliter ſunt mala: minus mo
leſte ſolemus ferre incōmoda q̄ nobis accidūt:
q̄ tpibus bonis. ¶Non eſt: non habes. ¶Ne⸗
ceſſe ē. facit Ci. diuiſionem tripartitam. & e ſin
gulis ptibus probat nihil eſſe quod torquatus
moleſtæ ferat. ¶Vrgeri pmi. ¶Sempiternis p
petuis. ita ut nunq̄ amplius emergat. ut liberta
tem recuperet & eſt prima ps. ¶Poſitis. p de
poſitis aphereſis. ¶Recreari. reſumere uires Recreari
& reſpirare. ¶Aliquādo. tandē ē āt ſecūda ps.
¶Aut ſum. radicit⁹. ¶Interire. deleri ita ut ne
ueſtigia qdem reip. remaneant. eſt aūt tertia &
ultima pars. ¶Si ar. rñdet primæ pti. & dicit
q̄ ſi reſp. armis fuerit oppſſa non erit q̄ Tor
quat⁹ timeat uel a cæſarianis uel a Pō. ¶Eos
cæſarianos. ¶A quibus receſſeris quos nō ſis
ſecutus. ¶Nec eos quos adiuuiſti. nec Pōpeia
nos qbus pſtitiſti auxiliū. ¶Si ar. rñdet ſecun
dæ parti dicens. q̄ ſi aliqua ratione depoſitis armis reſp. recreata fuerit. ipſe Torquatus poterit retinere dignitatem &
fortunas ſuas. ¶Conditione. aliqua conuentione. ¶Defatigatione. tædio quum utraque pars ita erat defatigata: ut
cogar deponere arma. quod ſæpe ſolet accidere quum diu durante bello neutra pars poteſt uincere. ſed æquo prælio
ſe ſuſtinent. ¶Detractis. ablatis amotis. nam uictores ſæpe ſolent detrahere arma uictis. ne poſtea poſſit amplius in⸗
ſurgere. ¶Reſpirauerit recreata fuerit. & ē trāſlatio ſumpta a corpe ſemiaio. ¶Licebit ti. permittet tibi ab omnibus.
¶Frui di. tua hēre & poſſidere dignitatē tuam. ¶Sint tertia pars quam propoſuerat. ¶Interierint. deleta fuerint. M. Anto
¶Exitus finis. ¶M. Antonius anus. M. Antonii inimici Cice. orator ſummus & ciuis optimus & ſapientiſſimus. nius
¶Iam tunc temporibus ſuis. ¶Quum ma. quum diſcenſionibus Marii & Syllæ præuidebat malos regnaturos. di⸗
cebat bella ciuilia non habitura finem donec reſpu. penitus eſſet euerſa & deleta. ¶Suſpicabatur putabat. ¶Inſtare

immineret:prope eſſe.¶ Illa q̄ ſe.ſ.nihil eſſe dolendum:p̄cipue quod omnibus accidat.¶ Eſt mi.infœlix: & q̄ ſolet extremis rebus dari.nam malum aliorum nihil nobis prodeſſe uidetur ad conſolationem.¶ Neceſſaria:quia aliter nō ferremus mala noſtra:niſi uideremus alios uel eiſdem uel maioribus malis uerſari.¶ Sic Iu.conſolatur Clauiniū his uerbis.Intercepta decem quereris ſeſtertia fraude ſacrilegia:quid ſi biſcentum perdidit alter.Hoc arcana modo: maiorem tertius ille ſummam:q̄ patulæ uix cœperat angulus arcæ.& idem.Te nunc diuitias extra communia cenſes.¶ Ponendum:quia tu Gallinæ filius albæ &c.¶ Quæ.i.quanta.¶ Vis:poteſtas.& ſententia.¶ Inſit:includat.i.quantum pondus habeant hæc pauca uerba.¶ Plura.n.parentheſis eſt.¶ Attendes: diligenter conſiderabis.¶ Quod fa.quia certe attendis quid ſignificent hæc pauca uerba.¶ Etiam ſi meis lit.ēt me nihil ſcribente.¶ Nihil ſubaudi intelligeres te habere.¶ Hoc ſta.tali:qualis nunc eſt.¶ Aut ali.ut non omnino deleto:ſed ex aliqua parte permanente.¶ Omnia ſi:ſenſus eſt:ſi omnia interierint intelliges fortunam in qua non ſit culpa tua ferendam eſſe æquo animo: quū non uelis uiuere etiam ſi poſſis repu. amiſſa: ordo eſt:intelliges fortunam eſſe ferēdam præſertim q̄ abſit culpa:quam ne uelis te eſſe ſuperſtitem reipu.ſi liceat omnia iterierint.¶ Superſtitem reipu.i.uiuere poſt remp.quia bono ciui & magnanimo qualem te ſemper p̄ſtitiſti:ingrata omnino debet eſſe uita:amiſſa repu.¶ Si liceat.i.poſſis: ſi permittatur tibi.¶ Fortunam ferendam eſſe.ſubaudi intelliges.¶ Hæc hactenus:ſubaudi dicta ſint.¶ Vbi futurus ſis: ſupra uidimus eum fuiſſe Athenis: ſed fortaſſe decreuerat diſcedere.¶ Quo ſcribā: ad quē locum debeā mittere litteras tuas.¶ Aut quo ueniam:ſi uelim te uidere & conuenire.

Inſtare

Miſera eſt quidem conſolatio tali preſertim ciui & uiro: ſed tamen neceſſaria:nihil eſſe precipue cuiquam dolendum in eo quod accidit uniuerſis. Quæ uis inſit in his paucis uerbis(plura.n.cōmittenda epiſtolæ non erant) ſi attendes quod facis: profecto etiam ſine meis litteris intelliges te aliquid habere quod ſperes. Nihil ꝙ aut hoc aliquo reip.ſtatu timeas. Omnia ſi interierint eum ſuperſtitem te eſſe reip.ne ſi liceat quidem uelis ferendam eſſe fortunam: preſertim que abſit a culpa. Sed hæc hactenus. Tu uelim ſcribas ad me quid agas: & ubi futurus ſis:ut aut quo ſcribē aut quo ueniā ſcire poſſim. Vale.

M.T.C. Aulo Torquato.S.D.

SVperioribus litteris bēiuolētia magis ductus: quā ꝙ res ita poſtularet fui lōgior.neq;.n.cōfirmatōe nr̄a egebat uirtus tua: neq; erat ea mea cā atq; fortuna:ut cui ipſi oīa deeſſent alterū cōfirmarē. Hoc itē rpe breuior eē debeo.Siue.n. tū nihil opus fuit tam multis uerbis nihilo magis nūc opus eſt:ſiue tū opus fuit:illud ſatis eſt præſertim quum acceſſerit nihil noui. Nā & ſi quottidie aliquid audimus earum rerū:quas ad

VBER.

SVperiorib⁹ litteris.Hæc epiſtola uidetur iure optimo p̄ponenda ſuperiori: quia uidetur eſſe ſcripta poſt primam in qua plura ut uiſum eſt adduxit ad conſolandum ipſum Torquatum:propter quæ dicit.ſe nunc debere eſſe breuiorem:conſolatur tamen etiam eum hac epiſtola quantum poteſt: licet dicat eum eſſe in ea urbe: ubi uel ipſi parietes ornatiora loqui poſſint q̄ ipſe Ci.quod dicit ad laudem Athenarum:in qua urbe maxime florebāt ſtudia philoſophiæ. ¶ Superioribus:quas ante ſcripſi:puto autem eas eſſe q̄ incipiunt.& ſi ea perturbatio.

PHI. Torquatus

MVlta ſuperius:dixi in ea epiſtola cuius initium eſt & ſi ea perturbatio:quibus.A.Torquatum conſolatus eſt.& maxime confirmauit ad omnia æquo animo toleranda:q̄ accidiſſe detrimenta reip.uidebatur:idem in hac tractat epiſtola:ſitque breuior in dicendo:cuius breuitatis cauſas oſtendit. & qualis belli finis futurus ſit ſe uidere commemorat:illiuſque calamitatem ſola morte uitari poſſe.ſimul & in tali rerum perturbatione uiuere dicit eſſe miſerrimum.& mori eſſe miſerum.ſed quid fœlix & beatum.¶ Eſt is.A.Torquatus ex illa illuſtri familia longo poſt tempore ortundus.T.Manlii:qui ob Torquatum cuidam Gallo ad pugnam prouocanti ſingulari certamine abraptum Torquati cognomē accepit:a quo poſtea omnes ex familia Torquati appellati ſunt:cuius hiſtoriam.P.Qu.Claudius ſcripſit.nec obſcurata gens eſt Torquatorum hoc homine.ſed cum doctrina tum etiam cæterarum eius uirtutum præſtantia.& rebus geſtis eſt admodum illuſtrata.& bello ciuili Pompeianos partes ſecutus:acerrimum ſe reip.defenſorem oſtendit.Deuicto tandem eorum duce Pompeio oppræſſaque libertate Popu.Roma.a Cæſare athenas ſe cōtulit.ubi miſerias reip.deplorabat.Conſolatur autem ipſum nunc Cice.ut diximus tametſi eum dicat athenis eſſe.cui⁹ ciuitatis uel ipſi parietes magis ſapere uideantur.q̄ Cice.¶ Superioribus in illis quæ incipiunt.Etſi ea perturbatio.¶ Neq;.n. Ratio eſt quare non eſſet opus longior eſſe uirtus tua.magnitudo animi atq; deſpicientia rerum humanarum.¶ Ea.

Breuis

talis & proſpera ſiue cauſa ſiue fortuna.ut alios conſolari poſſem.quomodo mihi omnia deſint & aliorum conſolatione indigeam.¶ Cui ipſi ſcilicet mihi.Alterum.te Torquatum.¶ Breuior.quam fuimus in ſuperioribus litteris breuis.& item longius tam ad oratorem.q̄ ad orationem referri poſſunt.Flaccus Breuis eſſe laboro.obſcurus fio.& quicquid p̄ceperis.eſto breuis Cice.ad Herennium.Nunc ne nimium longa noſtra ſumatur oratio de te dicere incipiemus. Id eſt ut breui oratione complectar. Qualia ſint de breuitate præcepta Cice. & Quintilianus oſtendunt. ¶ Siue.dilemma eſt.quod duplici ratione colligitur.¶ Nam & ſi confutatio obiectionis.quam facere potuiſſet Torquatus. ¶ Tum

Tum Tunc

ordinis eſt.tunc uero temporis.& eſt ſenſus ſi non fuit opus multis tunc uerbis ſcribere. minime eſt nunc opus his paucis ſcribere aut ſi tunc opus fuit longis uerbis ſcribere.non amplius eſt opus ſcribere: quum illud ſatis ſit quod ſcripſimus. ¶ Nihil noui. quum maius malum euenire non poſſet. q̄ quod uenit.& id quotidie ad te perferri exiſtimo. Vnde ſatis eſt quod ſuperius id ſcripſi.¶ Summa eadem concluſio eadem.& idem finis. ¶ Earum rerum. calamitatum.

& miſeriarū. ℭVideo aio:oculis cernimus. Videre ꝓprie animoꝝ eſt. cernere oculoꝝ. Virg. miſcetq; uiris neq; cernitur ulli:& nati corā me cernere lætū feciſti. ℭCerto ſcio. melius q̄ certe ſcio. ℭEtſi minus. ſupple uideo:& belli finē intelli- Video
git. ℭHoc qdem certe. ſupple uideo hoc uidelicet qualis futura ſit uictoria:q̄ nobis oīno futura eſt miſera: ut in alia ad Torquatū. Si iter cauſas armoꝝ aliquātulum interſit:tñ inter uictorias nō multū interfuturū:alteros propemoduz Cerno
iam ſumus experti:de altero nemo eſt quin cogitet quū ſit metuendus iratus uictor armatus. ℭHæc. Pompeii. ℭIlla. cæſaris. ℭIdq;. refert ſe tandem ad mortem:q̄ ſola poſſet eos miſeriis liberare. ℭAnte acciderit:ut moriamur. & dicit.

te pferri exiſtimo:ſumma tamē eadē ē & idē exitus: quē ego tam uideo aio:quam ea que oculis cernimus. nec uero quicq̄ uideo:quod nō idē te uidere certo ſcio. nam & ſi quem exitum acies habitura ſit nemo diuinare poteſt tamen & belli exitum uideo:& ſi id minus hoc quidē certe:quum ſit neceſſe alterutrum uincere qualis ſit futura uel hæc uel illa uictoria. Idque quum optime perſpexi tale uideo nihil ut mali uideatur eſſe futurum: ſi id uel ante acciderit:quod uel maximum ad timorem proponitur. Ita.n.uiuere ut tum ſit uiuendum miſerrimum ē:mori autem nemo ſapiens miſerum dixit:ne beato quidem. Sed in ea es urbe:in qua hæc uel plura & ornatiora parietes ipſi loqui poſſe uideantur. Ego tibi hoc confirmo. & ſi leuis eſt conſolatio ex miſeriis aliorum nihilo te nunc maiore in diſcrimine eſſe quam queuis aut eorum qui diſceſſerunt:aut eorum qui remanſerunt: alteri dimicāt:alteri uictorē timent. Sed hæc conſolatio leuis eſt:illa grauior qua te uti ſpero ego certe utor. Nec enim dum ero: angar ulla re quum omni uacem culpa: & ſi non ero ſenſu oīno carebo. Sed rurſus γλαυκασ εισ αθηκασ

ℭId.ſ. qualis futura ſit uictoria uel hæc uel illa. ℭVideo:ſi qd tale futurū. ℭSi id qd̓ ponit̃ ad timorē.ſ.mors hæc.n.ſola nobis ꝓponitur ab inimicis noſtris ad perterrefaciendum nos. ℭIta.n.uiuere miſerrimū ē hoc ē uita oiz hoim ē miſerrima: qñ nō tuta & libera:& i timore maloꝝ eē. ℭVt tū ſit uiuēdū:quū i timore maloꝝ fueris neq; expectet̃ libere poſſe uiuere:& qñ oīa nobis pſtæ ornamēta defuerit. VBER. ℭQuā ꝙ res ita poſtularet: quam & VBER.
eſſet opus apud te ita facere. & multis uerbis loqui:ut te conſolarer. ℭNeq;.n.ratio quare res non poſtularet:ut eſſet longior. ℭVirtus. fortitudo animi tui. ℭEa.talis. ℭCui ipſi.ſ. mihi. ℭSiue.n.quodam dilemmate.i.duplici diuiſione probat Cice. ſe hoc tempore debere eſſe breuiorem:dicit.n.ꝙ ſiue tunc: quum ſcripſit illam longiorem epiſtolam: non fuit opus uti multis uerbis: nihilo magis etiam nunc debet uti ſi autem tunc opus fuit: ſatis debet eſſe id quod ſemel fecit: præſertim quum nihil noui additum ſit ad id quod ſupra ſcripſit. ℭNihilo magis nunc. non magis nunc ſubaudi eſt opus tam multis uerbis. ℭAcceſſerit. additum ſit. ℭNam etſi:diluit obiectionem: quam poſſet facere Torquatus ꝙ non acceſſerit dicit.n. quod quāuis aliquid quottidie audiatur:tamē idem eſt in ſumma quod auditum eſt ſuperius. ℭSumma eadem eſt ad idem redit:eadem eſt concluſio:utputa ſi heri audiui remp. oppræſſam eſſe:& hodie uideatur nouum:idem tamē eſt in ſumma quod fuerat id quod heri auditum eſt. ℭIdem exitus:quem ante prædixi.

ℭVideo cognoſco. ℭAnimo. animi quadam prouidentia. ℭNec uero: ſenſus eſt: nec ego quicq̄ uideo: aut cognoſco futurum. quod idem non certo ſciam te uidere. ℭNemo poteſt di. quia ut ſupra dixit omnium bellorum exitus incerti ſunt. ℭVideo. quadam ratione & prouidentia cognoſco. ℭEt ſi. duæ partes ſunt. ℭMinus, non ſubaudi uideo. ℭId eam eſſe.i.exitus belli. ℭCerte. ſaltem. ℭHoc quidem ſubaudi uideo quod ſequitur.ſ. ℭQualis fu. ſit &c. ordo eſt & ſi minus id uideo:certe hoc quidem uideo qualis futura ſit uel hæc uel illa uictoria. cum neceſſe ſit alterutrum uincere.
ℭHæc uel il. uel Pompeiana uel cæſariana. ℭId.ſ. qualis futura ſit. uel hæc uel illa uictoria. ℭVideo ta. cognoſco Certe
tale quiddam eſſe. ℭSi. q̄uis. ℭCeciderit. acciderit. euenerit. ℭVel.i. eſt ut uel Priamo miſeranda manus. ℭId. quod proponitur ad timorem.i. ſi etiam euenerit mors. quæ proponitur nobis a noſtris inimicis. ut uæhementer timeamus. Si
ℭIta.n. oſtendit ciuitam q̄ non ſit certa & tuta:miſeram eſſe. ℭVt ſit ui. tum: ut tunc tantūmodo poſſis uiuere. tunc Vel
cum ſis in timore malorum & bellorum ciuilium. neq; poſtea expectatur uita libera. ℭMiſerrimum. infœliciſſimū. peſſimæ conditionis. ℭMori autez. dicit a ſapientibus mortem non exiſtimari miſerā. ℭNe bea. qui.i. nec ēt qui ſecunda fortuna utatur. multo ergo minus miſerū erit hoi fœlici mori. ℭIn ea ur. erudita & docta. & intelligit Athenas. ℭVel plu.i. ēt plura. ℭParietes ipſi. ipſi muri. prouerbialis hyperbole. ℭLeuis. par. ut in pcedenti epiſtola. Miſera eſt illa quidem conſolatio. tali pſertim & ciui & uiro. ſed tamen neceſſaria. nihil eſſe præcipue dolendum cuiq̄ in eo quod accidit uniuerſis. ℭAlteri di. qui ſunt cum Cæ. Alteri timent uictoriam. q diſceſſerunt a bello timent ne Cæ. ſit uictor. ℭGrauior. maior. ℭIlla. q̄ ſequitur. ℭNec.n. hæc eſt illa conſolatio:hominem non debere uæhementer angi ulla re:niſi culpa & delicto ſuo:utitur autem ſæpe Cice. hac conſolatione rectæ conſcientiæ. ℭAngar. excruciabor. ℭDum ero: dū uiuam. ℭQuum uacem. quum caream. ℭOmni culpa:quia nihil ſenſi:aut feci unq̄ contra remp. ſed ſemper ei optime conſului. ℭSi non ero.i. ſi non uiuam. ℭOmnino carebo. ſenſu non ſentiam hæc mala. ℭSed rurſus quia ſupra di- Prouerbium
xit. ℭSed in ea es urbe:in qua hæc uel plura ornatiora ipſi parietes loqui poſſe uideātur: & poſtea rurſus reuerſus eſt
ad conſolandum Torquatum:ideo nunc dicit ſed rurſus γλαυκασ εισ αθηκασ.i. noctuas Athenas:ſubaudi Noctua
porto. Erat autem prouerbium:quali ſolemus uti cum deferimus aliquas res ad locum: ubi ea res abundet. ut dicamus aquam mari addis. Abundat.n. attica regio noctuis:unde finxerunt poetæ noctuam eſſe in tutela mineruæ:quæ maxime colitur Athenis. Dicit ergo nunc ei. noctuas Athenas porto.ſ. pcepta philoſophica ad te ſcribo:qui es in ur

be ubi uel ipſi muri ea ſciunt γλαυξκοσ ſignificat noctuam. ¶ Qui.ſ.ego. ¶ Ad te.ſubaudi ſcribam. ¶ Mihi.concludit epiſtolam dicens & ipſum Torquatum & omnia ſua eſſe ſibi maximæ curæ: foreq3 dum uiuet.

PHI. Beatus

PHI. ¶ Ne beato quidem: non modo infœlici: ſed ne beato quidem miſerum eſt mori. Beatus uero ille dicitur proprie: qui multa poſſidet bona ab habendo eſt appellatus. ¶ Sed in ea es urbe: quoniam iſta q̃ ad conſolationem eius de morte tolleranda in aduerſa fortuna dicebat: magis philoſophica uidebantur q̃ ciuilia: dicit illum eſſe Athenis: ubi parietes iſta ſapere & loqui uidebantur. Multis in locis hanc laudem athenis attribuit. ¶ Nihilo ma.diſcri. Confirmo inquit tibi hoc aulete non eſſe in maiori periculo quam quemuis illorum: qui in caſtris remã ſerunt: aut illorum qui receſſerunt. Caue dicas caſtrum pro loco: in quo tentoria ſunt militum ab eo diminutiuum dices caſtellũ pro uico muris auctum: ſine muris uero uicum dices. ¶ Leuis ut alibi. Nihil eſt p̃cipue dolẽdum cuiquã in eo quod accidit uniuerſis. ¶ Illa gran. maior: q̃ ſequitur uidelicet. ¶ Dum ero: quoad uixero. ¶ Tangar ulla re: commouebor aliquo dolore. ¶ Quum omni uacem culpa. De hoc pluribus in locis mentionem facit: quod in ſuſcipiendo bello ciuili nullam culpam commiſerit uel in alia ad Torquatum epiſtola. Conſciẽtiam rectæ uoluntatis maximam conſolationem eſſe rerum incommodarum: nec eſſe ullũ magnum malum p̃ter culpam: a qua quando tantum abſum: ut etiam optime ſenſerim: euentuſq3 magis noſtri conſilii: q̃ conſilium rep̃hendatur. & quando p̃ſtitimus quod debuimus: moderate quod euenit feramus. ¶ Non ero: mortuus fuero. ¶ Senſu carebo: non ſentiam amplius aliqd uel mali uel bõi. γλαυκασ εισ αθηνασ. Id prouerbium in eos dici ſolet: qui ſapientioribus dare conſilium uolunt. Sonant enim uerba latino ſermone noctuam ad athenas. & ſupplendum eſt uerbum porto. & ſic dicendum: porto noctuam ad athenas. hoc eſt philoſophica p̃cepta ad te uirum ſapientiſſimum mitto qui es athenis ubi eſt ſtudium ſapiẽtiæ. & in eos etiam tale prouerbium dici poteſt: qui res uenales aliquo deferunt nihil ſibi fructus allaturas: tanq̃ ſi noctuas athenas ducant ad uendendnm: quod tamen non multum facit ad rem. γλαυξκοσ autem noctuam ſignificat: qua plurimũ abundare dicuntur athenæ: hinc datus eſt locus huius prouerbii & fabulæ: ut noctua in tutela mineruæ. q athenis colitur eſſe dicatur. ut coruus in tutela eſt apollinis. & pauo iunonis Ciconia concordie. Et tale prouerbium eſt illud quod ut ait Cleander in ſecũdo prouerbiorum. hercules adonis ſtatuam conſpicatus dixit q̃ poſtea. in eos dici cœpit. qui potentioribns & ſapientioribus aduerſari uolunt. Quod Theocritus poſuit in epolico. ut quem nos latinum fecimus. & hunc uerſum ita traduximus. Cecropiam cõtra ius eſt. tenditq3 mineruam. eſt & aliud ut dicitur ius mineruam dicet. Et item aliud ab hercule tractum. quod idem Theochritus ſcripſit. ut Is.n. quum in macedonia Dion. urbem intraſſet. uidit multos ex quodam ſacello prodeuntes. & uolens ipſe etiam ingredi. cuinam dicatum eſſet interrogauit. quumq3 audiuiſſet Adoni reſpondit hoc eſt nihil ſactũ qđ eſt nulla re dignum. delectãtur græci huiuſmodi prouerbiis multum. ut eſt illud. Ad ſcolum nec ipſe uades. nec alteri comes ibi. Eſt.n. Scolus in ora Aſopia pagus ſub Citherone locus iniocundus & aſper. ¶ Item qui Crotoniatarum poſtremus eſt. is reliquorum græcorũ primus. Item Crotone ſalubrius aſſerit & aduerſus incredulos. Tale p̃uerbiũ. .i. hac re apud Sagrã geſta uerius eſt. Item hero eſt Temeſe higrium ſibi dicat nemo. item in eos qui diſſimulant ſcire quod ſciunt. Cretes neſcit pelagus. ¶ Tu. Articulus. & ait Torquatum & omnia ei⁹ ſibi fore quoad uixerit maximæ curæ.

Caſtrum

Caſtellũ

Vicus

q ad te hæc. Mihi tu tui omnia tua maxime curæ ſunt: & dum uiuam erunt. Vale.

M.T.C. Aulo Torquato. S.D.

NOui quid ad te ſcriberem nihil erat: & tam ſi qd erat facicbam a tuis certiorem fieri ſolere. De futuris ãt rebus & ſi ſp difficile ẽ dicere: tam interdum coniectura poſſis propius accedere. quũ.n. res eſt eiuſmodi cuius exitus prouideri poſſit. nunc tantum uidemur intelligere nõ diuturnum bellũ: & ſi idipſum non nullis uideatur ſecus. Equidem quum hæc ſcribebam: aliquid iam actum putabam: non quo ego certo ſciam: ſed quod difficilis erat coniectura. nam quum oĩs belli mars cõmunis: & quum ſemper incerti exitus præliorum ſint: tamen hoc tempore ita magnæ utrinq; copiæ: ita paratæ ad pugnandum eſſe dicuntur ut utercũq; uicerit non ſit mirum futurum. Illa in dies ſingulos magis. magiſque opinio hominum confirmatur. etiam ſi inter cauſas armorum aliquantulum interſit: tamen inter uictori

n Oui qd. Huius epiſtolæ argumentũ parũ diſtat a ſupioribus. oñdit.n. Ci. magnũ pẽdere piculũ ex bellis ciuilibus utercũq3 ſit futurus uictor. poſtea uero cõſolat Torquatũ fere iiſdem rõnibus. qbus cõſolatus eſt in aliis epiſtolis & maxime in prima huius libri. ¶ Si qd eſſet. ſ. noui. ¶ Difficile. qa futurõ. nulla eſt ſciẽtia. ¶ Poſſis. p̃ poſſit aliqs. ¶ Accidere p̃pius. ſ. non oĩno, diuinare uerũ tñ non lõge aberrare. ¶ Cõiectura. collatione multarũ rerũ. nã cõiicere eſt ſimul facere. inde cõiectura dicit quotiẽs multa cõcurrũt. ad demõſtrationẽ alicui⁹ rei. unde Cic. i. li. rhetoricorũ ad Herẽniũ. ubi tractat de ptibus cõiecturalis cõſtitutõis. ¶ Eiuſmõi. talis naturæ & cõditõis. ¶ Exit⁹. finis multa.n. ſunt quorũ exitus nõ p̃ot cõiecturis dep̃hendi. multa quorum p̃ot. ¶ Prouideri. preſpici multo ante aduerti. ¶ Non diuturnum. i. longum. i. fore. ¶ Secus. aliter qui p̃utant fore diuturnum. ¶ Mars cõmunis. ſubaudi ſit. ¶ Vtrinque. ex utraque parte & Pompeianorum & Cæſarianorum. ¶ Vtercũque. uel Cæſar. uel Pompeius. q̃uis multi ſentiãt eum iam interiiſſe & Qu. Pompeium ſuſcepiſſe bellum poſt mortẽ patris. nam in epiſtola ſequenti dicit Cic. Poſtremo is uir interiit. &c. ¶ Non ſit mirum, quia utercũque habet maximas copias inter uictorias. quia utercunq3 uicerit opi

Cõiicere

Cõiectura

as non multum īterfuturum. Alteros propemodum iam ſumus experti. De altero nemo ē quin cogitet. quum ſit metuendus iratus uictor armatus. Hoc loco ſi uideor augere dolorem tuum: quem conſolando leuare debebam: fateor me communium malorum conſolationem nullam inuenire præter illam: quæ tamen ſi poſſis eam ſuſcipere maxima eſt: quaq; ego quottidie magis utor. Conſcientiam recte uoluntatis maximam conſolationem eē rerum incommodarum: nec eſſe ullum magnum malum præter culpam: a qua quando tantum abſumus: ut etiam optime ſenſerimus: euentuſque magis noſtri conſilii quam conſilium reprehendatur: & quando præſtitimus quod debuimus moderate quod euenit feramus. Sed hoc mihi tamen non ſummo: ut te conſoler de communibus miſeriis: quæ ad conſolandum maioris ingenii: & ad ferendum ſingularis uirtutis indigent. illud cuiuis facile eſt docere: cur præcipue tu dolerē nihil debeas. Eius enim qui tardior in te leuando fuit quam forte putaremus: non eſt mihi dubia de tua ſalute ſententia: de illis autem non arbitror te expectare quid ſentiā. Reliquū ē ut te angat q; abſis a tuis tādiu res moleſta ab his præſertim pueris quibus poteſt eē nihil feſtiuius. Sed ut antea ad te ſcripſi tempus eſt huiuſmōi: ut ſuam quiſq; conditionem miſerrimam putet: & ubi quiſq; ſit: ibi eſſe minime uelit. Equidē nos quod Romæ ſumus: miſerrimū eſſe duco: non ſolum quod in omnibus malis acerbius uidere quā eſt audire: ſed etiam quod ad omnes caſus ſubitorum periculorum magis obiecti ſumus quā ſi abeſſemus & ſi me ipſum conſolatorem tuum non tantum litteræ quibus ſemper ſtudui quantum longinquitas temporis mitigauit: quāto fuerim dolore meminiſti. in quo prima conſolatio eſt me uidiſſe priuſquā cæteros quū cupiebā: quis iniquæ cōditione pacē. Quod etſi caſu non diuinatione mea factum eſt: tamen hac inani prudentiæ laude delector. Deinde quod mihi ad cōſolationē cōe tecū eſt: ſi iā uocer ad exitū uitæ: nō ab ea rep. auellar: qua carendum eē doleam. Preſertim quū id ſine ullo ſenſu futurū ſit. Adiuuat me ætas & acta iā uita: quæ cum curſu ſuo bene confecto delectatur: tum uetat in eo uim timere quo nos iam natura ipſa pene pduxerit. Poſtremo is uir uel etiam hi uiri hoc bello occiderunt: ut impudētia ui

natur homines uictoriam fore crudelem. ¶ Alteros: Pompeianos. ¶ Sumus experti: re ipſa cognouimus q̄ ſint inſolentes. ¶ Iratus: quia negatus eſt ei triumphus. ¶ Victor: quia etiā ſi ſit bonus neceſſe eſt quodammodo ut fiat inſolens & immoderatus. ¶ Armatus: & ob id erit crudelior: omnia enim emphaſim habet. ¶ Hoc loco: tum debeat Cice. conſolari Torquatum: & hæc dicat: quæ dolorem aſferant excuſat ſe quare id faciat. & affert conſolationem: quam diximus ab eo uſurpari: de conſciētia recte uoluntatis. ¶ A q̄ culpa. ¶ Abſumus: ſumus remoti. ¶ Euentus: quia q̄uis bonum conſilium cœperimus. tamen nobis male euenit. ¶ Præſtitimus: effecimus ſcilicet patriæ. & ciuibus noſtris. ¶ Non ſumo: non aſſumo: nec capio. ¶ Maioris ingenii: q̄ ſit meum: quia dixit ad Marcellum: ſin tanta mala reip. te frangunt non ita abundo ingenio ut te conſoler. ¶ Virtutis: fortitudinis. ¶ Cuius: cuiuſlibet ēt qui non ſit ualde doctus. ¶ Docere: probare oſtendere rationibus. ¶ Eius: Cæſ. Sententia: iudicium uel deliberatio. ¶ Non eſt dubia: qa non dubito quin ſentiat te omnino reſtituendum in patriam. ¶ De illis: Pompeianis. ¶ Non arbitror te expectare: quia tu ipſe ſcis quid ſentiam. ¶ Reliquum eſt: quum non debeas deſperare de ſalute tua: reliquum eſt ut nihil debeat te cruciare: niſi q abſis a tuis. & præcipue a filiis tuis: qui ſunt iucūdiſſimi pueri. ¶ Ab his pueris: filiis ſuis. ¶ Feſtiuius iucūdius lætius. ¶ Vt ſcripſi antea. in prima epiſtola. ¶ Videre q̄ audire: quia ut ſupra dixit: oculi augent dolorem. ¶ Obiecti: ſuppoſiti. ¶ Litteræ: ſtudium litterarum. ut ſæpe ſupra dixit lōginquitas temporis. quia ut ſupra ſcripſit Seruius Sulpitius. Nullus eſt dolor quem longinquitas temporis non minuat atque molliat. ¶ Me uidiſſe. ſcilicet mala reipub. futura. ¶ Quāuis. quamlibet. ¶ In qua conditione. etiam cum aliquo damno noſtro. ¶ Caſu non diuinationem meam. non enim ita euenit. quia diuinauerim. ſed caſu ideſt quia ita fortuna tulit. ¶ Inani laude. quo dicat ante alios præuidiſſe hæc futura. ¶ Deinde alia conſolatio: quæ ad utrunque pertinet. dicit Cice. quod ſi eſſet moriturus non uidet rempubli. ita florentem ut pigeat eam relinquere. magis enim inuiti deſerimus res proſperas. & quibus delectamur q̄ aduerſas Hora. ſi quid mirabere pones inuitus. ¶ Commune tecum. quia hæc cōſolatio ita pertinet ad me ſicut ad te. ¶ Ad exitum uitæ. ad mortem. ¶ Non auellar non abſtrahar non ſeparabor. ¶ Ab ea a tali. ¶ Qua doleam eſſe carendum. quia eſt miſerrima. & nullus eſt dolor carere rebus miſeris. ¶ Sine ullo ſenſu. quia ut in præcedenti epiſtola dixit. Si non ero. ſenſu omnino carebo. ¶ Aetas ſenilis. quæ magis contemnit mortem. ut anchiſes apud Virgi. Acta curſu naturali functa. ¶ Curſu ſuo eſt enim uita hominis quaſi curſus quidam. ut Paulus apoſtolus. Omnes quidem currimus. ſed unus accipit brauium. ¶ Vim uiolētiam. ſ. mortis. ¶ In eo. in ea re. in ſenecta. ut ipſe in Catone maiore inquit. Nihil eſt tam naturale quam ſenibus mori. ¶ Is uir Pompeius.

Sētentia

Bellum
Prælium

¶Vel hi uiri:correctio eſt:quia alii multi interierant.non q Pompe.in pugna ſit interemptus.ſed quod mortuus eſt tē
pore belli in ægypto a Ptolæmeo iuſſus interfici.bellum autem pro toto tempore quo pugnabatur & geruntur præ
lia accipitur.ut bellum troianum fuit decem annorum.Prælium uero eſt ipſe cōflictus.¶Impudentia temeritas. ¶Re
cuſare.non accipere.¶Propono mihi animo cogito.¶Impendere imminere. ¶Deſino.ſ.metuere. ¶Id impendat.id
immineat id ſit futurum.ſ.mors.¶In quo in qua morte.¶Finis doloris quia ut dicit Hora.¶Mors ultima linea rerū
eſt.¶Plura q̄ fuit neceſſe.quia ſcio te eſſe ani
mi fortiſſimi.& es in ea urbe ubi hæc optime
traduntur. ¶Loquacitas naturalis loquendi
abundantia.¶Beniuolentia.qua te cōplector
ex abundantia.n.cordis os loquitur.¶Seruiū
Sulpi. ¶Leuationi. diminutioni curarum &
recreationi.¶Congreſſus conſuetudo conuer
ſatio.¶Tum.i.&.¶Suſtentes fortem præbe
as non ſinas te cadere animo. ¶Quæ cum fa
ciam.ut ſtudioſe & diligenter curam omnia q̄
ad te pertineant.¶Imitabor beniuolentiā tuā
erga me.i.oſtendam me beniuolum in te. ſicut
tu fuiſti in me.¶Non aſſe. non æquabo.ſ.ſtu
dio & diligentia mea. ¶Merita officia mihi
præſtita.i.nunq̄ potero facere tantum. quantū
tu de me meritus es.

Congreſſus

q Votienſcunq; A. Cæcina uir præſtan
tiſſimi ingenii Pompeianorum partiū
ſtudioſiſſimus ſcripſerat quæ ſuis tem
poribus eſſent geſta. & laudauerat multos ci
ues qui reip.ſtudioſi fuiſſent. multos qui eam
oppugnaſſent notauerat.damnauerat & præci
pue Cæ.qui contra eam arma mouiſſet & op
pugnaſſet.Quamobrem Cæ.iterdixerat ei pa
triam.ſicut & multis aliis.Quum igitur uæhe
mēter angeretur & cruciaretur Cæcina deſide
rio patriæ & ſuorum.Cicero hac epiſtola eum
conſolatur fere eiſdem rationibus quibus con
ſolatus eſt Torquatum.oſtendens eum nō poſ
ſe eſſe diutius in his malis. Poſtremo pollicet
omnia ſua ipſi Cæcinæ & eius filiis. ¶Video
autem fere quottidie parentheſis eſt. quia po
tuiſſet dicere Cæcina filium ſuum raro uideri a
Cice. & ideo raro promitti ſtudium ſuum.
¶Studium diligentiam. & uoluntatem. Sine
exceptione ideſt non excipiendo laborem aut
occupationem aliquā meam. aut tempus ali
quod. quia nolo q hēat reſpectum alicui9 rei.
¶Gratiam.q̄ eſt mihi apud Cæſarem & alios
ſubaudi polliceor.¶Cum hac exceptiōe.i.nō
abſolute ei pmitto ſed ſolum in quātū poſſum
quia imminuta eſt aliquātulū auctoritas mea.
¶Liber tuus.quē miſiſti mihi uidendū. ¶Cu
ſtoditur. ſeruatur ne exeat in manus alicuius.
¶Meliores.i.melioris conditōis.¶Video ma.
eſſe cu.ſ.res fortūas tuas.¶De ſtu.quo.ſ.mul
torum qbus res tuæ ſūt curæ.¶Fil.tuū. ¶Fie
ri pōt.i.ē poſſibile. ¶Ea eas res tuas. ¶Per.
ſ.quam ego.¶Quid ſen.quidi udicem: qd in
animo habeam.¶Curſus:diſpoſitio.¶Is: ta
lis.¶Iſta:mala & aduerſa.¶Et cæ. q.ſūt exu
les ſicut tu.¶Herere:pmanere:fixa eē. ¶Tā
acer.ut priuet te patria & aſpectu tuorū. Ex.
or.i.preter ordinem & numerum aliorū. ¶Ac
cedunt:adiunguntur.¶Hæc.n.om.ſ.dignitas
& uirtus: eſt antem parentheſis. ¶Præcipua
tua q̄ ſunt tua peculiaria & nō cōia cum aliis.
Ingenium uim innatam ad omnia percipienda

deatur eandem fortunam (ſi res cogat) recuſare. Equi
dem mihi omnia propono: nec ullum eſt tātum malum
quod non putem impendere. Sed quum plus in metuen
do mali ſit: quā in ipſo illo quod timetur: deſino: preſerti
cum id impendat in quo non modo dolor nullus: uerum
finis etiam doloris futurus ſit. Sed hæc ſatis multa: uel
plura potius q̄ neceſſe fuit: facit autem non loquacitas
mea: ſed beniuolentia longiores epiſtolas. Seruium di
ſceſſiſſe Athenis moleſte tuli. Non.n.dubito quin ma
gnæ tibi leuationi ſit ſolitus eē quottidianus cōgreſſus
& ſermo: tum familiariſſimi hominis: tum optimi & pru
dentiſſimi uiri. Tu uelim te ut debes & ut ſoles tua uir
tute ſuſtentes. Ego que te uelle: quæq; ad te & tuos perti
nere arbitrabor: omnia ſtudioſe diligenterq; curabo: que
quum faciam beniuolentiam tuam erga me imitabor: me
rita non aſſequar. Vale.

M.T.C. Aulo Cæcinæ. S.D.

q Votienſcunq; filium tuum uideo (uideo autem
fere quottidie) polliceor ei ſtudium quidem me
um & operam ſine ulla exceptione aut laboris
aut occupationis aut temporis. Gratiam autem atq; au
ctoritatem cum hac exceptione quantum ualeam quātū
q; poſſim. Liber tuus & lectus eſt: & legitur a me diligen
ter: & cuſtoditur diligentiſſime. Res & fortunæ tuæ mi
hi maximæ curæ ſūt. Quæ quidem quottidie faciliores
mihi & meliores uidentur: multiſq; uideo magnæ eē cu
ræ quorum de ſtudio: & de ſua ſpe filium ad te perſcri
pſiſſe certe ſcio. His autem de rebus quas coniectura cō
ſequi poſſumus: non mihi ſumo ut mihi plus ipſe proſpi
ciam q̄ te uidere & intelligere mihi perſuaſerim. Sed ta
men quia fieri poteſt: ut tu ea perturbatiore animo cogi
tes: puto eſſe meum quid ſentiā exponere. Ea natura re
rum eſt: & is curſus temporum: ut non poſſit iſta aut tibi
aut cæteris fortuna eſſe diuturna: neq; hærere in tam bo
na cauſa & in tam bōis ciuibus tam acerba iniuria. Qua
re ad eam ſpem quam extra ordinem de te ipſo habe
mus: non ſolum propter dignitatem & uirtutem tuam
(hæc.n.ornamenta ſunt tibi etiam cum aliis cōia.) acce
dunt tua præcipua propter eximium ingeniū ſummamq;

¶Virtutem:hic accipit uirtutem pro animi fortitudine ut ſæpe ſupra uidimus:eſt aũt ordo : quare tũa ꝑſpicua pp eximium ingenium atq3 uirtutem accedunt ad eam ſpem quem habemus &c.¶Cui:ingenio & uirtuti.nã ſupra ad Mar. dixit.Sed mihi crede ẽt is qui oia tenet:fauet ingeniis.¶Hic.cæ.¶Tribui:ꝓbet aucto.& ho.¶Punctum:momentũ punctus.n.& punctum utrunq3.n.dicitur:res eſt minima:itaq3 ponitur pro momento & particulis tpis uel horæ.Ho. in epi.Nihil proprium cui q̃ puncto ꝙ mobilis horæ.Nunc ꝑce.nunc ꝑcio:nunc ui.nunc mo.ſu.Per.do. &c.¶Bono tuo:ingenio.¶Se uiolatum:ſe offenſum:qa ſcripſiſti contra eum.¶Quod ipſum:q̃ ipſa.ſ.ꝙ putet ſe uiolatum a te.

Punctus
Punctu3

uirtutẽ:cui mehercule hic cuius in poteſtate ſumus:multum tribuit. Itaq; ne punctum quidem temporis in ipſa fortuna fuiſſes:niſi eo ipſo bono tuo quo delectatur : ſe uiolatum putaſſet:quod ipſum lenitur quottidie: ſignificaturq; nobis ab his qui ſimul cum eo uiuunt tibi hanc ipſam opinionem ingenii apud ipſum plurimum profuturam. Quapropter primum fac animo forti:atque magno ſis:ita.n.natus:ita educatus:ita doctus es:ita etiam cognitus:ut tibi id faciendum ſit. Deinde ſpẽ quoque habes firmiſſimam:pp eas cãs quas ſcripſi. A me uero tibi oĩa:liberiſque tuis paratiſſima eẽ confidas uelim:id.n.& uetuſtas noſtri amoris & mea cõſuetudo in meos:& tua multa erga me officia poſtulant. Vale.

M.T.C. Aulo Cæcinæ.S.D.

u Ereor ne deſideres officium meum:quod tibi ꝓ noſtra & meritorum multorum & ſtudiorum & partium coniunctione deeſſe non debet. Sed tamen uereor ne litterarum: a me officium requiras : quas tibi etiam pridem eſedi miſiſſem : niſi quottidie melius expectans gratulationem quã cõfirmationem animi tui complecti litteris maluiſſem. Nunc ut ſpero breui gratulabimur. Itaque in aliud tempus argumentum epiſtolæ differetur. His autẽ litteris aĩum tuum : quem minime imbecillem eſſe: & audio & ſpero:& ſi non ſapientiſſimi ac amiciſſimi hominis auctoritate:cõfirmandum etiam atque etiam puto Nec is quidem uerbis quibus te conſoler ut afflictum & iam omni ſpe ſalutis orbatum : ſed ut eum de cuius incolumitate non plus dubitem quã te memini dubitare de mea. Nam quum me ex rep. expuliſſent hi qui illam cadere ſtante me poſſe non putarunt: memini me ex multis hoſpitibus : qui ad me ex Aſia in qua tu eras uenerunt : audire te glorioſo & celeri reditu meo cõfirmare. Si te ratio quædam uetuſtæ diſciplinæ

¶Lenit:mitigat:qa quottidie æquiori aio fert qđ in eum ſcripſiſti.¶Opini.q̃ habet de ingenio tuo.¶Ita na.ex tali genere ortus.¶Educatus:nutritus.¶Eas cãs.i.naturam reru3.curſum tporum & opinionem:q̃ Cæ. habet de ingenio tuo.¶Vetuſtas:antiquitas : q̃ maiorem debet habere uim:q̃ nouitas amoris.ponit aũt tria:quibus oſtendit ſe id facere debere uetuſtatem amoris ſui in ipſum Cæ. conſuetudinem ſuam in omnes amicos:quibus ſemper ſolitus eſt libenter eſſe paratus:& poſtremo beneficiorum ſibi acceptorum a Cæci.

u Ereor.Cum Cice. iamdiu intermiſiſſet litteras ſuas ad.A.Cæcinam . ſperans quottidie ſe ei gratulaturum fore reſtitutione & reditu eius in patriã : poſtea q̃ uidit rem longius q̃ putabat protrahi:eum hac epi. uel conſolari uel cõfirmare ſtatuit: diuinans eũ breui reditur ũ in patriã acceptis auguriis ſuis & a natura tpm & a natura cæ.q̃ eſt clæmẽtiſſima & prona ad indulgendũ:dicit autẽ cæ.hactenus diſtuliſſe eius reſtitutionẽ pp alios:quibus cum eſſet iratus non potuiſſet eis denegare reditũ in patriam:ſi cõceſſit Cæci.a quo magis fuerat offenſus Poſtremo conſolat̃ eũ a conſcia rectorũ conſiliorũ & factoꝶ & pollicetur cæc.& eius filio oẽ ſtudium & operam ſuam apud cæ.& familiares cæ.a qbus dicit ſe quottidie magis amari.¶Deſideres:reqras tanquã deſit tibi.¶Meritoꝶ.beneficioꝶ.q̃ mutua iter nos fuerunt.¶Pro coniun.reſpectu.cõiunctionis.¶Studioꝶ.uoluntatũ.¶Partiũ Põpeianarũ & reip.qa ambo ſtuduimus iiſdẽ partibus. ¶Sed tñ:licet non debeat tibi deeſt pp ſupra dictas cãs.¶Officiũ lit.ut ſcribã ad te ſæpius ſicut eſt officium amici.¶Melius.ſ.aliqd de rebus tuis.¶Complecti.cõpræhendere.¶Gratulationem:lætitiã q̃dam de rebus tuis melioribus.¶Argumentũ epi. materiã epi. gratulatoriæ.¶His ꝑſen.q̃s nunc ad te ſcribo. ¶Mini. imbe.nõ infirmũ & debilẽ.ſed fortẽ & conſtantem:& ſi non ſapientiſſimi.ſ.mei q non ſum ſapientiſſimus.¶At.i.certe uel ſaltem. ¶Nec is u.ſubaudi puto confirmandum.¶Vt:tanquã. ¶Afflictum.deiectum & proſtratum mœrore. ¶Orbatum.priuatum . ¶Omni ſpe: quia adhuc multæ & magnæ ſpes tibi ſupſunt. ¶De mea.ſ.incolumitate.i.ſalute:tunc cũ ẽt eram in exilio.ſicut tu nũc es . ¶Is. Clodius & alii ſcelerati qui ei fauebant . ¶Qui non putarunt.i. cupidi euertendæ reip.putauerunt eam non poſſe cadere.ſi ego eſſem incolumis.¶Me ſtante.me incolumi.¶ Cadere: ruere euerti.¶Hoſpitibus:peregrinis. ¶In qua tu eras : illis enim temporibus quibus Cice. exulauit cæcina erat in Aſia ex qua multi hoſpites qui ad Cice.ueniebant : dicebant ipſum cæc. nihil dubitare de eius ſalute & de glorioſo & cæleri reditu in patriam : quod idem dicit nunc ſe facere de cæcina. affirmat.n.fore ut celeriter redeat in patriam . ¶Diſciplinæ : ſcientie auguralis . ¶Vetuſtæ : antiquæ quæ ab ethruſcis habuit originem : unde & tuſci peritiſſimi fuerunt : quorum libris & cærimoniæ deorum & omnia dubia explicabantur . auctor eſt Vale.ma.lib. primo.c.i.& Lu. Hæc propter placuit tuſcos de more uetuſto Acciri uates . Oui.li.fa. Augur erat : nomen longis

quã a patre nobiliſſimo atq; optimo uiro acceperas: non fefellit: nec nos quidem noſtra diuinatio fallet: q̃tũ ſapiẽtiſſimorũ uirorũ monimẽtis atq; p̄ceptis: plurimoq (ut tu ſcis) doctrinæ ſtudio: tum magno etiam uſu tractandæ reip. magnaq; noſtrorum temporũ uarietate cõſecuti ſumus. Cui quidem diuinationi hoc plus confidimus: ꝙ ea nos nihil in his tam obſcuris rebus: tamque perturbatis omnio unquã fefellit Dicerẽ que antea futura dixiſſem: ni uererer ne ex euẽtis fingere uiderer. Sed tamẽ plurimi ſunt teſtes me & initio ne coniungeret ſe cum Cæ. monuiſſẽ Pom. & poſtea ne ſeiungeret cõiunctionẽ. Frãgi ſenatus opes diſiunctione: ciuile bellum excitari uidebam: atq; utebar familiariſſime Cæ. Pompeium faciebã plurimi. ſed erat meum conſilium tum fidele Pompeio: tum ſalutare utriq;. Quæ præterea prouiderim pretereo. Nolo. n. hunc de me optime meritum exiſtimare ea me ſuaſiſſe Pompeio: quibus ille paruiſſet: eſſet hic quidem clarus in toga & princeps: ſed tantas opes quãtas nunc habet non haberet. Eundum in hiſpaniam cenſui: ꝙ ſi feciſſet: ciuile bellum oio nullum fuiſſet. rationem haberi abſentis: non tam pugnaui ut liceret: quã ut quando ipſo conſule pugnante populus iuſſerat: haberetur. Cauſa orta eſt belli. Quid ego pretermiſi aut monitorum aut querelarum cum uel iniquiſſimam pacem iuſtiſſimo bello anteferrem. Victa eſt auctoritas mea non tam a Pomp. nam is mouebatur: quã ab his qui duce Pompe. freti peropportunam & rebus domeſticis & cupiditatibus ſuis illius belli uictoriam fore putabant. ſuſceptum eſt bellum quieſcente me: depulſum ex italia manente me quoad potui: ſed ualuit apud me plus pudor meus quam timor ueritus ſum deeſſe Pompei ſaluti: quum ille aliquando non defuiſſet meæ. Itaq; uel officio: uel fama bonorum: uel pudore metus ut in fabulis Amphiaraus ſic ego prudens & ſciens ad peſtem ante oculos po-

intercedit annis. Nuper ab ethruſcis uenerat exul humo. ¶ A patre: tuo: q fuit peritiſſimus augur. ¶ Acceperas: didiceras. ¶ Nõ fefellit te: ſed certiſſimam tribuit tibi cognitionem meæ ſalutis: fefellit autem dixit quia multi fortaſſe non bene peritis artis fallebantur: unde Virg. Ni fruſtra augurium uani docuere parentes. ¶ Diuinatio. n. quam facitemus de ſalute tua & de celeri reditu tuo in patriam: diuinationẽ non ſum conſecutus per diſciplinam auguralem ſicut tu. ſed libros ſapientiſſimoꝝ hominum: q ſcripſerunt de uarietate & mutatione temporꝝ rerum & fortunæ & conſecutus ſum magna experientia tractandæ reip. & deniqȝ ex magna uarietate noſtroꝝ temporum. ¶ Cum: partim. ¶ Monimentis ſcriptis. ¶ Tum: partim & p̄cipue. nam plus ſignificat q̃ cum. ¶ Vſu. experientia. ¶ Tractãdæ: gubernandæ. ¶ Noſtrorum. meorum quibus interdum florui: interdum fui in ſumma fœlicitate &c. ¶ Confidimus: credimus: & damꝰ maiorem fidem. ¶ Obſcuris difficilibus iudicatum de exitu bellorum Cæ. & Pompeii. ¶ Ex euẽtis: ex his quæ euenerunt. non autem quia ita præuiderim eſſe futura. quia. n. poſt factum dicit ſe aliquid præuidiſſe: creditur fingere magis quia euenerit. q̃ quia ita eueniſſe præuiderit. ¶ Seiungeret. ſepararet. ¶ Frangi. imminui quia ſi ipſi duo coniuncti eſſent & conſueuiſſent obtinuiſſent multum cõtra ſenatum. ita ꝙ poteſtas ſenatus multum fuiſſet imminuta. Ciuile. b. ſicut excitatuȝ. ¶ Salutare. quia ambos hortabar ad pacem. ¶ Hunc. Cæ. ¶ In. t. iter togatos. ¶ In pa. ſine bello. ¶ Tantas. o. tantas uires. quia omnia ſolus poteſt. ¶ Eundum in hiſ. ut Pom. iret in Hiſ. quæ prouincia erat ei decreta. quod ſi Pom. feciſſet dicebat Cæ. ſe uenturum ad urbem ſine exercitu. ¶ Rationẽ. reſpectum. ¶ Abſentis. Cæ. ut ei decerneretur conſulatus ſequentis anni. ¶ Licet ab. hoc enĩ ip̄e amicos ſuos petiuerat. ¶ Vt lice. ut permitteretur & concederetur etiam contra conſuetudinem. ¶ Ipſo conſu. Paulo Aem. quem Cæſ. mille & quingentis ſeſtertiis facile corruperat. & in partes ſuas traxerat. cum ante aduerſaretur ei. ¶ Anteferrem. præponerem. i. cum mallem etiam pacem cum incommodo noſtro. quã gerere bel. ¶ Iuſtiſſimum ſic ſu. ad. T. Meſ. q̃uis tota conditione pacem accipere malui. quã uiribus cum ualentiore pugnare. ¶ Mouebať. meis monitis. i. aſſentiebatur meis ſuaſionibꝰ. ¶ Putabant ui. il. i. putabant ꝙ ſi põ. fuiſſet uictor potuiſſent ipſi augere rem familiarem ſuã & conſequi omnia quæ cupiebant. ¶ Quieſcẽte me. i. nihil agente nec faciente uerba de hoc bello. ¶ Manente. remanente. ¶ Domi. cũ non exirem ad illud bel. ut ſu. ad. M. ma. epi. q incipit. Etſi. itaqȝ neqȝ tu multum interfuiſti & ego id ſemper egi ne intereſſem. ¶ Pudor. uerecundia. pudebat. n. me non ſequi Põ. & eius ſalutem non tueri. qui meæ ſaluti non defuiſſet. cum me in exilium eiectum reſtituendum curauit. ¶ Aliquando aliquo tempore. ¶ Itaqȝ. dicit Ci. ſe honeſtis & excuſabilibus cauſis motum profectum fuiſſe ad illud bellum ſciẽs & cognoſcens & omnes Pompeianos ſuccubituros. & cõparat ſe Amphiarao uati filio Oeclei unde & Oeclides dicitur ab Ouid. & a Statio. hic cum ſciret ſe eſſe periturum in bello thebano latebris ſe occuluerat id nemine ſciente præter Eriphylem uxorem. quæ corrupta a Polinice monili aureo Argiæ uxoris ſuæ indicauit maritum. qui compulſus profectus eſt ad bellum Thebanum. licet ſciret ſe eſſe periturum. & ibi hiatu terræ abſortus eſt. ut late ſcribit Sta. Dicit ergo Cice. ſe imitatum fuiſſe Amphiaraum. quia licet uideret exitum belli. & ſibi & Pompeianis aduerſum tamen ad id profectus eſt. ¶ Prudens. per me intelligens. ¶ Sciens. per alios. ¶ Peſtem. cladem.

¶Prædictis:ſuperioribus diuinationibus quas feci ante hæc bella. ¶Conſtitui:collocaui. ¶Augures:qui ex garritu auium futura ꝑdicebant:hæc ſcientia nunc omnino interiit. ¶Aſtrologi:qui ex curſu motuq3:& natura aſtrorum pleruꝗ3 futura depræhendunt.ſed interdum ēt fallunt:dicit ergo Cice. ¶Non igitur.i.non facio tibi diuinationem meam de rebus tuis ex uolatu uel garritu auium:uel ex aliis reb⁹ quas obſeruant augures. Sed habeo alia ſigna multo certiora ſ.naturam & mores Cæ. & naturam temporum ciuilium. ¶Ex uolatu alitis Virg. ¶Et præpetis;omnia pennæ. ¶Oſcinis:uolucris:qui uoce & ore dat augurium.nam uolucres ex quibus capitur augurium: aut dicuntur oſcines: ꝙ ore canant: aut præpetes.i.uolantes : ꝙ uolatu dent augurium. ¶Diſciplina:ſciētia augurali. ¶Ex tripu.& ſaltationibus qbuſdā q̄ quadā obſeruatione in ſacris fiebant.unde cum in dedicatione capitolii:ut ſcribit Liuius:nunciato aduētu hoſtiū cæteri omnes acceptis armis relicto ſacrificio eis occurriſſent:ſolus ſenex inuentus eſt ſaltans.quæ res effecit ut piaculum admiſſum non eſſet:unde natum eſt prouerbium: ſalua res eſt ſaltat ſenex. Tripudium autem dicitř quaſi tuitio pedum. ¶Soliſtimis:terrenis a ſolo ꝙ i ſolo fieret hmōi tripudia:alii dn̄t locū eē ubi aues uerſarētur.quod non ſatis probo. Soliſtimus autē dicitur ſicut legitimus ubi additio nihil ſignificat. ¶Sōniis:q̄ ut ſcribit Vale. li.i.certis interdum imaginibus uelata ſunt. ſicut probat exemplis de generibus eorum quæ uidemus in ſomniis.ſcribit abūde macrobius. ¶Obſeruem.inſpiciā. ¶Illis.ſ.ſignis q̄ ex cantu uel ex uolatu auium capiuntur & ex cæteris q̄ ſupra dixit. ¶Via.ratione. ¶Hæc ſunt.ſ.ſigna.Clæmens dicitur qui etiam remittit de eo ꝙ poſſet perſequi iure. ¶Quærelarum tuarū. nam cæcina q̄rebatur illo libro ꝙ cum Cæſare eſſet tam mitis & clæmentis ingenii.inductus eſſet ad occupandam remp. ¶Delectař.Cæſ. ¶Cædit.indulget.obtemperat. ¶Incēſis officio.q̄ ex officio & debito proueniūt. ſicut ſunt q̄ pro te a me & cæteris amicis tuis fiunt ex officio.quia ita tenemur. ¶Non inanibis.uanis:ſine cā. ¶Ambitioſis.q̄ ex ambitione ꝓueniūt non autem ex officio. ¶Ethruria.tuſcia.unde eſt tuæ gentis origo. ¶Conſentiens.petens nobiſcum ut tu reſtituaris. ¶Mouebit.flectet ipſum Cæſarem. ¶Cur hæc.ponit obiectionem quam poſſet facere Cæcina.quare his rationibus quas ſupra dixit adhuc non ſit reuocatus: ¶Profecerunt.ualuerunt. ¶Quia. reſponſio obiectionis. ¶Iuſtius.quia non ſolum fauiſti Pompeio contra eum. ſed ēt ſcripſiſti in eum. ¶Quæ ſpes ab irato.quid ergo ſperare ab eo poſſes.ſi mihi iratus eſt. ¶Eodem. reſponſio obiectionis.& dicit cur ſpes ſit habenda quia Cæ.ſperat ſe poſſe laudari aliquando ab eo.a quo notatus fuerat.& uituperatus. & idem ingenium ei aliquando profuturum. a quo ante ſit læſum. ¶Acutus ſubtilis ad intelligendum. ¶Parte.Italiæ minime contēnenda.i.ethruria egregia regione & induſtria hominum ꝑſtanti: erat enim Cæcina ethruſcus gente. ¶Parem. cuiuis ſummorum tuæ ætatis ideſt qui ēs par cuilibet eorum qui in ætate tua ſunt ſummi. ¶Nolis ſenſus eſt.quum Cæ.intelligat ſe non poſſe diutius prohibere te patria & neceſſe eſſe ut te aliquando reſtituat nolet. ne uideatur magis facere ex neceſſitate temporis. quam ex beneficio ſuo. ¶Dixi de Cæ. ideſt de ſignis quæ ex Cæſa.capiebam. ¶Melius animatus q̄ paratus Ci.maiori animo & uoluntate defendēde reipub.q̄ apparatu armoꝝ & militum. ¶Qui audeat dicere nos malos ciues qui audeat dicere male feciſſe.& eſſe ciues malos.quis enim fortuna nobis male reſpōderit.tamen nemo audet rephendere id quod fecimus.licet ſit inimicus cauſæ pompeianæ. ¶Admirari cum quadam admiratione laudare. ¶Appellat nominat.

ſitam ſum profectus. Quo in bello nihil aduerſi accidit non predicente me. Quare quomodo et augures & aſtrologi ſolent:ego quoq; augur publicus ex meis ſuperioribus predictis conſtitui apud te auctoritatem augurii & diuinationis meæ debet habere fidem noſtra predicatio. Non igitur ex alitis uolatu : nec ex cantu ſiniſtro oſcinis:ut in noſtra diſciplina ē : nec ex tripudiis ſoliſtimis: aut ſomniis tibi auguror : ſed habeo alia ſigna quæ obſeruem:quæ & ſi non ſunt certiora illis: minus tamen habent uel obſcuritatis uel erroris. notantur autem mihi ad diuinandum ſigna duplici quadam uia:quarum alteram duco a Cæſare ipſo : alteram a temporum ciuilium natura atq; ratione. In cæſare hæc ſunt mitis clemenſq; natura:qualis exprimitur preclare illo libro querelarum tuarū. Accidit quod mirifice ingeniis excellentibus quale eſt tuum delectatur. Præterea cedit multorum iuſtis & officio incenſis non inanibus:aut ambicioſis uoluntatibus:in quo uæhementer eum conſentiens ethruria mouebit. cur hæc igitur adhuc parum profecerunt : quia non putat ſuſtinere ſe cauſas multorum poſſe:ſi tibi cui iuſtius uidetur iraſci poſſe conceſſerit. Quæ eſt igitur inquies ſpes ab irato. eodem fonte ſe hauſturum intelligit laudes ſuas equo ſit leuiter aſperſus. poſtremo hō ualde eſt acutus & multū ꝓuidens:ītelliget te hoīem in pte Italiæ minime cōtēnēda facile oīum nobiliſſimū:& in cōi rep. cuiuis ſūmorum tuæ ætatis uel ingenio uel gratia uel fama populi Roma. parem non poſſe prohibere repub. diutius. nolet hoc temporis potius eſſe aliquando beneficium:quam iam ſuum. Dixi de cæſare : nunc dicam de temporum rerumq; natura. nemo ē tam inimicus ei cauſæ quā pompeius animatus melius qua paratus ſuſceperat:q nos malos ciues dicere:aut homines improbos audeat. In quo admirari ſoleo grauitatē & iuſtitiam Cæſar

Oſcines aues
Præpetes
Tripudium
Soliſtim⁹
Clemens

ris. Nūq̄ niſi honorificētiſſime pompeium appellat. At in eius perſona multa fecit aſperius: armorum iſta & uictoriæ ſunt facta non cæſaris. At nos quemadmodum eſt complexus: caſſium ſibi legauit. Brutum Galliæ pręfecit. ſulpitium græciæ. Marcellum cui maxime ſuccenſebat cum ſūma illius dignitate reſtituit. Quo igitur hæc ſpectant: rerum hæc natura & ciuilium temporum non patietur: nec manens nec muta ratio feret. primum ut nō in cauſa pari eadem ſit & conditio: & fortuna omnium. Deinde ut in eam ciuitatem boni uiri & boni ciues nulla ignominia notati non reuertantur: in q̄ tot nefariorū ſcelerum condēnati reuerterentur. Habes augurium meum quo ſi quid addubitarem non potius uterer: q̄ illa cōſolatione: qua facile fortem uirum ſuſtentarem: te ſi explorata uictoria arma ſumpſiſſes pro repu. ita. n. tum putabas non nimis eſſe laudandum: ſin propter icertos exitus euentuſq; bellorum poſſe accidere: ut uinceremur: putaſſes: non debere te ad ſecundam fortunam bene paratum fuiſſe aduerſam ferre nullo modo poſſe. diſputarem etiam quāto ſolatio tibi conſcientia tui facti q̄tæue delectationi in rebus aduerſis litteræ eſſe deberent. Commemorarem non ſolum ueterum: ſed horum etiam recentiū uel ducum uel comitum tuorum grauiſſimos caſus: et externos multos claros uiros nominarem. Leuat. n. dolorem cōmunis quaſi legis & humanæ conditionis recordatio. Exponerem etiam quēadmodum hic & quāta in turba: quātaq; in confuſione rerum omnium uiueremus. Neceſſe eſt. n. minore deſiderio perdita rep. carere quā bona. Sed hoc genere nihil opus eſt: incolumem te cito: ut ſpero uel potius: ut proſpitio uidebimus. interea tibi abſenti & huicq adeſt imagini aī & corporis tui cōſtātiſſimo atq; optimo filio tuo ſtudium officium: operam: laborem meum: iampridē & pollicitus ſum: & detuli. nunc hoc amplius q̄ me amiciſſime quotidie magis cæſar amplectitur: familiares quidē eius ſicuti neminē. apud quē qcquid ualebo: uel auctoritate: uel gratia ualebo tibi. Tu cura ut tum fortitudine animi tui te: tum etiam ſpe optima ſuſtentes. Vale.

Aulus Cæcina. M. T. C. S. D.

¶Niſi honorificentiſſimi: ideſt cum ſummo honore: quod quidem ſignum magnæ eſt grauitatis. nam fere omnes ſolent de inimicis ſuis maledicere. ¶At obiectio: quaſi dicat quid prodeſt quod cū honorificentiſſime appellet ſi in eius perſonam multa acerba fecit: quia cum oppugnauit. & perſecutus eſt ad mortem. ¶Armorum: diluit obiectionem dicens Cæſ. ea feciſſe contra Pompe. non natura ſua: ſed natura bellorum & uictoriæ: quæ faciunt ut interdum inſolentiores ſimus: quam deceat. ¶Iſta ſunt armorum: ideſt iſta ex armis proueniunt. ¶Nos: me Cice. & alios qui fuimus ſibi aduerſarii. ¶Legauit ſibi: legatum ſuum fecit: licet fuiſſet Pompeianus. ¶Brutum. Mar. Brutum. ¶Præfecit Galliæ: ſcilicet fecit præfectum & prætorem galliæ. nam ei a Cæſ. magna fides habebatur: q hanc præturam aſſecutus erat quartum in annum conſul futurus competitori Caſſio prælatus: auctor Plutarchus in uita Cæſaris. ¶Marcellum. M. de quo ſupra libro quarto. ¶Reſtituit: conceſſit reditum in patriam ut ſupra libro quarto ad Seruium Sulpitiū epl'a q̄ incipit. Accipio excuſationem. & epl'a ſeruii q̄ incipit. Etſi non iucundiſſimum. ¶Quo: quorſum: ad quid. ¶Spectant: pertinent. ¶Hæc: q̄ dixi. ¶Nec manens: permanēs in eodem ſtatu. ¶Nec muta: nec tacens: ſed loquens pro te. ¶Feret: patietur. ¶Vt nō in cā pari. i. ut cū Brutus Marcellus Caſſius & Seruius fuerint i eadem cauſa & Cæſar eis placatus ſit: in eadem cauſa non placetur & mitigetur etiam tibi: & eandem habes fortunam: quam ipſi habuerunt. ¶Deinde: ſubaudi non faceret ratio. ¶Notati: infecti. ¶Nulla ignominia: nulla infamia: q nihil mali admiſerunt. ¶In quam: ciuitatem. ¶Tot cōdēnati ſcelerum ideſt tot homicidæ & alii ſcelerati uiri. ¶Quo non uterer. i. quod non dicerem tibi: ſi de eo haberem aliquod dubiū: ſed potius cōſolarer te ex conſcientia tuorum conſiliorū & factorum. Explorata certa non dubia. ¶Nō minus laudandum: quia non eſt magni animi offerre ſe tantum his rebus de quibus nullum omnino uidet eſſe periculum: ſed obiicere ſe periculis cum ratiōe utilitatis. ¶Poſſe accidere ut uince. i. poſſibile ut ita poſſemus uinci: ſicut uincere. ¶Non debere: ſubaudi uterer ea conſolatione. ſ. te non debere eſſe paratū &c. ¶Litteræ. ſtudia litterarum. ¶Recentiū: nouorum. ¶Externos. peregrinos: utputa græcos Carthaginenſes Athenienſes Thebanos quibus peſſimi & infœliciſſimi caſus euenerunt ſicut Hannibali Themiſtocli Cimoni Epaminundæ. & aliis q̄ plurimis. ¶Quaſi tanq̄. & quodammodo. ¶Communis: generalis omnibus: quum uidemus neminem eſſe immunem caſuum fortūæ. ¶Turba turbatiōe. ¶Hic: Rō. ¶Perdita amiſſa. ¶Quam bona. q̄ proſpera. q̄ ſi eſſet in flore. ¶Hoc genere. ſ. conſolatiōis. ¶Huic filio. hēbat. n. filium romæ cui Ci. dicit ſe pollicitū eē oēm operā. ¶Ai q̄tum ad conſilia & cogitatiōes. ¶Corporis eundo in ſenatū ad cæſarē & ad alios ꝓ eo. & agēdo reliqua q̄ opus eſſent. ¶Detuli. p̄ſtiti. ¶Hoc āplius tāto magis ſubaudi polliceor. ¶Amplectit. fouet capit i numerū ſuorum. ¶Familiares eius ſubaudi amplectunt me. Sicuti neminē. i. ita ut neminē aliū ſic āplectant. apud quem. ſ. Cæſarē. ¶Quicq̄d ualebo. qcq̄d potero. Tibi ꝓ te i fauorē tuū. ¶Tū & fortitudīe cōſtātia & fortitudīe. ¶Spe optiā q̄ ſolet maxīe ſuſtinere hoīes. Suſtētes. tuearis te fortē p̄ſtes.

Vod tibi : Eiectus fuerat in exilium cæcina:ut ſupra diximus:quia non ſolum ſecutus fuerat partes Pompeia nas. ſed etiam quia ſcripſerat contra Cæſarem:petiuerat autem Cicero ſæpe eum librum a cæcina. Itaque Cæ cina ſe excuſat q tardius is liber redditus ſit Cice. quia eius filius ad quem miſerat:nõ auſus fuerat eum reddere. ne fortaſſe noceret patri : ſi in alicuius ex inimicis ſuis manus perueniſſet. Poſtea uero oſtendit q̃ difficile genus ſcribendi aggreſſus ſit : & præcipue cum non auſus ſit laudare quos debuerat:neque etiam repræhendere quæ repræhendenda fuerant. Poſtremo orat Cice. ut eius defenſionem ſuſcipiat:neque reſpiciat filium ſuum : quoniam eſt adoleſcens & imperitus rerum:neque expectet dum rogetur ſed ſponte faciat quicquid putabit intereſſe ipſius cæcinæ.

Vod tibi tam celeriter liber non eſt redditus : ignoſce timori noſtro & miſerere temporis. filius ut audio pertimuit:neq; iniuria ſi liber exiſſet (quando non tam intereſt quo animo ſcribatur quã quo accipiatur) ne ea res inepte mihi noceret : cum preſertim adhuc ſtili pœnas dem. qua quidem in re ſingulari ſum fato. Nam quum mendum ſcripturæ littera: tollatur: ſtultitiæ fama mulctetur: meus error exilio corrigitur. Cuius ſumma criminis eſt quod armatus aduerſario maledixi. Nemo eſt noſtrorum : ut opinor: quin uota uictoriæ ſuæ fecerit. Nemo qui etiam quum de alia re immolaret : tamen eo quidem ipſo tempore ut quamprimum Cæſar ſuperaretur optaret. Hoc ſi non cogitat omnibus in rebus fœlix eſt. Si ſcit & perſuaſus eſt : cur iraſcitur ei qui ſcripſit aliquid contra uoluntatem ſuam: quum ignorit omnibus qui multa deos uenerati ſunt contra eius ſalutem ? Sed ut eodem reuertar : cauſa fuit hæc timoris. ſcripſi de te pce mediuſfidius: & timide nõ reuocans me ipſe: ſed pene refugiens. Genus aũt hoc ſcripturæ non modo liberum: ſed incitatũ atq; latũ eẽ debere quis ignorat. Solutum exiſtimatur eſſe alteri maledicere: tamẽ cauendum eſt ne in petulantiam incidas: ipeditum ſeipum laudare ne uitium arrogantiæ ſubſequatur. Solum uero liberum alterum laudare : de quo quicquid detrahas neceſſe ẽ aut infirmitati: aut inuidię aſſignetur At neſcio an tibi gratius: opportuniuſq; acciderit. nam quod preclare facere nõ poterã: primũ erat nõ attingere

¶Tam celeriter: tam cito ut uolebas. ¶Miſerere temporis: indulge conditioni temporis. ¶Filius meus: ad quem miſeram librum. ¶Pertimuit: ſenſus & ordo eſt. filius meus timuit ne ea res noceret mihi inepte: ſi liber exiſſet e manibus ſuis. ¶Inepte. ſtulte. ¶Ea res ſcilicet dare librum. ¶Quando. quoniã. ¶Non tam intereſt: nõ tam refert. ¶Quo animo. multa enim bono animo & ſimpliciter ſcribuntur: quæ interdum in malam partem accipiuntur. ¶Dem pœnas: patiar pœnas. ¶Stili ſcripturæ. ¶In qua re. ſ. q dem pœnas ſtili. ¶Sum fato ſingulari : ſum infortunio præcipuo: & quod nulli alii euenit niſi mihi. ¶Mendum : uitium. dicitur enim & hoc mendum & hæc menda fœminini generis. ¶Tollatur littera. nam quotiens aliqua ſcriptura habet mendum ſolet tolli menda linendo & fœdando ipſam ſcripturam. ¶Stultitia: ſubaudi cum ſtultitia: mulctetur fama: ideſt patiatur pœnas famę quia de ſtulto omnes libere loquuntur ¶Fama ideſt infamia maledicendo in ea. ¶Meus error quem admiſſi ſcribẽdo male de Cæſare. ¶Corrigitur. mulctatur. ¶Exilio quia eiectus ſum e patria. ¶Cuius. erroris. ¶Summa eſt ideſt uniuerſa cauſa & omnium rationum collectio. ¶Armatus : quum pugnarem aduerſus eum. ¶Aduerſario: Cæſari. ¶Maledixi. ſcribendo. ¶Nemo. probat ſe fuiſſe omniũ infœliciſſimũ quia punitus ſit ob minorem culpam quam alii: dicit enim omnes feciſſe uota diis. ut Cæſar uinceretur & tamen de huiuſmodi uotis neminem eſſe mulctatum : ſe autem mulctatum ſola ſcriptura. ¶Noſtrorum. ciuium Romanorum. ¶Quin : qui non. ¶Victoriæ ſuæ: ut eſſent uictores. ¶Cum. quando. ¶Immolaret. ſacrificaret diis. ¶De alia re: propter aliam rem. ¶Quin optaret. i. qui non optaret & a deo peteret ut optandum eſt : ut ſit mens ſana in corpore ſano. ¶Hoc. & multi fecerint uota contra eum. ¶Fœlix in omnibus rebus : quia fœlix eſt qui nulla re angitur. ¶Si ſcit: ſi intelligit. ¶Et eſt perſuaſus: & firmiter credit. ¶Quid. cur. ¶Ignorit. pepercerit. ¶Venerati deos ideſt cum ueneratione præcati deos. ¶Contra ſa. quod plus eſt quam ſcripſiſſe contra uoluntatem. ¶Eodem. ad id quod primo inceperam. ¶Parce. modice. minus quam debueram. ¶Non reuocans me : non trahens me uoluntate mea a tua laudatione. ¶Sed pene: fere. ¶Refugiens. timore quodam recedens: ut q̃q̃ animus meminiſſe horret : luctuque refugit: & idem Virg.. Trepiduſque repente refugit attollens iras. ¶Hoc genus ſcripturæ. uituperandi aliquem. ¶Liberum: ſine reſpectu & timore. ¶Incitatum: quaſi etiam ſtimulatum. ¶Latum: amplum. ¶Solutum: oſtendit uituperandi genus nõ eſſe liberum: licet quibuſdam uideatur eſſe : diſcurrit autem per tria genera ſcribendi : primum contra alios : deinde de ſeipſo : poſtremo de aliorum laudibus : quorum nullum liberum eſſe oſtendit : niſi alios laudare : quod tamen etiam oſtendit eſſe difficile. quia ſiue minus ſiue plus dicas : non deeſſe cauſa repræhenſionis : ut patet in textu. ¶Solutum in libertate. ¶In petulantia : in dicacitate. ne fortaſſe nimium maledicas. ¶Impeditum ſcilicet eſt inuolutum. ¶Aſſequatur. comparet. ¶Arrogantiæ. quia de ſeipſo prædicare arrogantiæ eſt. & ut inquit Seruius. Laus in proprio ore ſordeſcit. ¶De quo. ſ. de aliena laudatione. ¶Detrahas. minus dicas. ¶Infirmitati. imbecillitati ingenii. quod non potuerit aſſequi tantas laudes. ¶Vel inuidiæ. quod propter inuidiam nolueris dicere. ¶Aſſignetur. attribuatur. ¶Gratias. ſ. id quod ſcripſi. ¶Non attingere. quod non poteram facere præclare ideſt nullam omnino

Mendum
Menda

ſecundum beneficium quam parciſſime facere. ſed tamé ego me quidé ſuſtinui multa minui: multa ſuſtuli: cõplura ue poſui qdé. Queadmodũ igit̃ ſcalarũ gradus ſi alios tollas: alios incidas: nõnullos male hærentes relinquas ruinæ periculum ſtruas non aſcenſum pes: ſic tot malis tum uictum: tũ fractum ſtudiũ ſcribendi quid dignũ auribus aut probabile poteſt afferre. Quum uero ad ipſius Cæſaris nomen ueni: toto corpore contremiſco: non pœne metu: ſed ipſius iudicio. Totum. n. Cæ. non noui. Quem putas animum eſſe ubi ſecum loquetur. Hoc ꝓbabit: hoc uerbum ſuſpitioſum eſt. Quid ſi hoc muto At uereor: ne peius ſit. Ego uero laudo aliquem non offendo. Quum porro offendam: quid ſi non uult. Armati ſtilum perſequitur uicti: & nõdũ reſtituti. Quid facit Auges ét tu mihi timorem qui in oratore tuo caues tibi p Brutum: & ad excuſationem ſocium queris: ubi hoc oĩm patronus facis: quid me ueteré tuũ nũc oĩum clientem ſentire oportet? In hac igitur calũnia timoris: & cæcæ ſuſpitionis tormento: quum plurima ad alieni ſenſus coniecturã non ad ſuum ſcribantur iudiciũ: quã difficile ſit euadere: ſi minus exptus es: ꝙ te ad omnia ſũmũ: atq; excellẽs armauit ingeniũ: nos ſentimus. ſed tamen ego filio dixeram: librum tibi legeret & afferret: aut ea cõditõe daret: ſi recipes te correcturum: hoc eſt ſi totum alium faceres. De aſiatico itinere q̃q̃ ſumma neceſſitas premebat: ut imperaſti feci. Te pro me: quid horter: uides tp̃s ueniſſe: quo neceſſe ſit de nobis conſtitui. Nihil. n. mi Ci. eſt ꝙ filium meum expectes. adoleſcens eſt. Omnia excogitare: uel ætate: uel ſtudio non poteſt: totum negocium tu ſuſtineas oportet. In te mihi omnis ſpes eſt. Tu pro tua prudentia quibus rebus gaudeat quibus capiatur Cæſar tenes. A te omnia proficiſcantur: & p te ad

facere mẽtionem de eo: quod nõ poſſem ꝑclare exeq: ſicut Salu. nã de Carthagine melius ſilere puto: q̃ parum dicere. ¶ Secũdum bñficium: ſecundum munus: qđ tibi in hac re facere poteram. ¶ Quam peritiſſime. i. doctiſſime & elegantiſſime. ¶ Facere. ſ. ſcribere de te. ¶ Suſtinui. repſſi: cõtinui. ¶ Quemadmodum. ex ſimilitudine quadam oñdit Cæcina iperfectionem ſuoꝝ ſcriptoꝝ: dicit. n. ꝙ ſicut ſcalæ qbus alii gradus male ſunt fixi: alii deſunt: alii inciſi ſunt: poti⁹ ruinã q̃ aſcenſum parat. & nihil tutum habent: ſic ſcripta ſua. quibus pp timorẽ multa ſunt imminuta: multa ſublata: multa ue poſita quem: nihil habent dignum auditu. & quod ſatis probari poſſit. ¶ Male hærentes: male fixos. ¶ Struas. efficias. & eſt ſecũda perſona pro tertia & ſtruas pro ſtrues elegãter poſitum tempus ꝓ tempore. ¶ Non pares non parabis. ¶ Aſcenſum: cuius cauſa maxime efficiuntur ſcalæ. ¶ Sic. adaptatio ſimilitudinis. ¶ Victum. fatigatum. ¶ Fractum. penit⁹ debilitatum. ¶ Quid. q. d. nihil. ¶ Dignum auribus dignũ auditu. ¶ Probabile. quod probari & placere poſſit. ¶ Veni ad nomen Cæſaris. i. cum fuit mihi nominãd⁹ Cæſar. ¶ Contremiſco: propter timorẽ. ¶ Nõ illius: dicit ſe non tremere pp timorem pœnæ: quam expectat a Cæſare. ſed pp timorem eius iudicii de uoluntate & propoſito ſcriptorum: ne fortaſſe in aliam partem accipiat q̃ ſcripſerit Cæcina. & iudicet alr̃ q̃ ipſe ſenſerit. ¶ Pœnæ. punitionis. ¶ Totũ Cæſarem. i. totũ aĩum Cæſaris. ¶ Loquetur ſecum: dicet intra ſe ea q̃ de eo ſcripſi. ¶ Hoc ꝓbabit. aliud dicet bene ſcriptum eſſe. ¶ Suſpitioſum eſt. qa põt trahi ad uituperium ſuum. ¶ Quid ſi: rõcinat̃ ſecũ Cæcina. & dicit ſe non poſſe nõ timere iudiciũ Cæſaris quia ſi etiam mutet id quod eſt ſuſpitioſuʒ: ueretur ne peius ſit. ¶ Agæ laudo. ſ. cæſare. ¶ Laudo aliquem. i. ſcribo de laudib⁹ alicuius. ¶ Non offendo. ſ. cum laudo aliquem. ¶ Cum offendam. i. quis offendam. ¶ Quid ſi rõ eſt quare offendat cum tamen non offendat quia fortaſſe non uult Cæſar Cæcinaʒ aliquẽ laudare. ¶ Armati. ideſt mei. qui adhuc gero bellum cum eo. ¶ Victi. ſ. mei. ideſt quid faciet cum ero uictus. ¶ Auges timoreʒ. facis me magis timere. ¶ In oratione. in libro quem de oratione ſcripſiſti. ¶ Caues. prouides tibi. ¶ Per Brutum. quem facis loqui de cæſare times, ne tu uidearis de eo locutus eſſe. ¶ Socium. nam ꝙ multis peccat̃. multum eſt. q̃ris ergo ſocium Brutum. ne uidearis ſolus eũ offendiſſe. ¶ Vbi. ſenſus eſt. ſi tu patronus & defenſor oĩuʒ times loqui de Cæſare. quid oportet me facere q̃ nullius ſum patronus. ſed uerus cliens tuus. & a te ſæpe defenſus. ¶ Sentire exiſtiare. iudicare. q. d. oportet me multo magis timere. ¶ Calũnia. uexatione. calũniari. n. interdũ ſignificat ꝑ fraudem & rõnem ſubdoloſam uincendi cã litibus alium uexare. ¶ Tormento cruciatu. ¶ Cæcæ occultæ. ¶ Ad coniecturam. ad exiſtimationẽ. ¶ Alieni ſeu alienæ interꝑtationis & intellect⁹ ¶ Euadere. effugere. ne queq̃ offendam & periculum incurrem. ¶ Minus. non. ¶ Sentimus. cognoſcimus cum dãno noſtro. ¶ Auferet: a te poſt̃q̃ legiſſes: reciperes: & promitteres. & ſuſciperes onus corrigendi. ¶ Hoc eſt declarat quam correctionem uellet fieri libro ſuo a Cicerone. ſ. ut totus fieret nouus. ¶ De itinere aſiatico. habebat Cæcina q̃dam negocia in Aſia. ut in ſequenti epiſtola uidebimus. ad q̃ perficienda cupiebat proficiſci. quo quidem itinere dicit ſe ſuperſediſſe. quia Cicero ita iuſſerat. ¶ Feci ut imperaſti. i. ſuperſedi eo itinere ſicut tu uoluiſti. ¶ Quid horter. q. d. nihil. quia ſ. io non eſſe opus. ¶ Tempus. i. ita infœlix. ¶ Conſtitui. cœpi conſiliũ & deliberationẽ aliq̃. ¶ Nec expe. filiũ meum. i. ne reſpicias filium & ſperes. ut ipſe pro me agat. ¶ Omnia. dicit filiũ ſuũ. uariis rebus impediri quominus poſſit oĩa cogitare: q̃ debes pro patre. ¶ Aetate. quia puer eſt & imperitus rerum. ¶ Studio litteraꝝ. quo eſt occupatus. ¶ Tenes. intelligis. ¶ Capiat̃. delectet̃. & maxime inneſcet Hora. in ſermo. Te coniunx aliena capit meretricula dauum. ¶ Proficiſcantur. exeant & initium capiant. ¶ Per te opa

Calũnia

tua: eſt aũt ſenſus oportet ut oĩa icipias & finias. ¶ Tui mu. tui officii. ¶ Vt facias rogatus: ut facias ꝓcib⁹ uel meis uel filii mei. nã ut ipſe Ci. i Lelio: certãdũ ẽ bñficiis nec expectãdũ rogemur. ¶ Magnũ. ſ. q̃ rogat⁹ facias: de differentia magni & ampli dixius. li. p̃rio eꝑ̃la tertia ad. P. Lẽtulũ. ¶ Sed totũ tuũ onus: ſubaudi pſuaſeris: eſt aũt ordo. pficies. ſ. oĩa de me ſi pſuaſeris tibi nõ eẽ tuũ munus ut facias. ſi fueris rogatus id quãq̃ & cætera. ſed pſuaſeris tibi totũ on⁹ eẽ tuũ &c. ¶ Niſi forte. modeſtiſſimus ẽ excuſatõis mõus. ¶ Stulte. inſipiẽter. ¶ In miſeria. q̃ facit hoĩem minus cõſideratũ. ¶ Aut ipudẽter i amicitia. i. nimis audacter fretus amicitia noſtra. ¶ Vtriq; rei. ſ. ſtulticiæ in miſeria. & ipudẽtiæ in amicitia. ¶ Conſuetudo tuæ uitæ. i. uita tua q̃ cõſueuit eẽ humaniſſima. ¶ Laborare ꝓ amicis. ſuſcipe negocia & cãs amicoꝝ cã. ¶ Non iam ſic ſperãt. ideſt nõ habẽt ſpem amici tui ut eos defendas ſed q̃ plus eſt. iperãt tibi. ¶ Ne exeat. ille liber e manibus tuis. ¶ Aut. ſubaudi ſi uis q̃ exeat. ¶ Ita corrigas. ita amoueas omnia errata. ¶ Ne noceat mihi. etiam ſi uenerit in manus inimicorum.

exitum perducãtur: neceſſe eſt. apud ipſum multũ: apud eius omnes plurimum potes. Vnum tibi ſi pſuaſeris nõ hoc eſſe tui muneris ſi quid rogatus fueris: ut facias q̃q̃ id magnum & amplum eſt ſed totum tuum eſſe oẽ onus perficies: niſi forte aut in miſeria nimis ſtulte: aut in amicicia nimis impudenter tibi onus impono. Sed utriq; rei excuſationem tuæ uitæ conſuetudo dat. nam quod ita cõſueuiſti pro amicis laborare: non iam ſic ſperant abs te: ſed etiam ſic imperant tibi familiares. Quod ad librum attinet: quem tibi filius dabit: a te ne exeat: aut ita corrigas ne mihi noceat. Vale.

M. T. C. Aulo Cæcinæ. S. D.

C Vm eſſet mecum Largus homo tui ſtudioſus locutus cal. Ianu. præfinitas eſſe q̃ omnibus i rebus perſpexeram: que Balbus & Oppius abſente Cæſare egiſſent ea ſolere illi rata eẽ: egi uehementer cum his ut hoc mihi darent tibi in ſicilia quoad uellemus eſſe ita liceret. Qui mihi conſueuiſſent: aut libenter polliceri ſi quid eſſet eiuſmodi quod eorum animos non offenderet aut etiam negare & afferre rationem cur negarent: huic meæ rogationi potius nõ continuo reſpõderunt: eodẽ die tamen ad me reuerterũt. mihi hoc dederunt: ut eẽs in galia quoad uelles: ſe preſtaturos: nihil ex eo te offenſionis habiturũ. Quando qd tibi pmittat᷑ cognouiſti: quid mihi placeat puto te ſcire oportere. Actis his rebus litteræ a te mihi ſunt redditæ: qbus a me cõſiliũ petis q̃ ſim tibi auctor in ſicilia ne ſubſidas an ad reliquias aſiaticæ negociationis proficiſcare. Hæc tua deliberatio non mihi conuenire uiſa eſt cũ orõne Largi. Ille n. mecum quaſi tibi non liceret in ſicilia diutius cõmorari: ita locutus erat: tu autem quaſi conceſſum ſit ita deliberas ſed ego ſiue hoc ſiue illud ẽ in ſicilia ſentio cõmo

C Vm eſſet Cecina ut ſupra dixius urbe ꝓhibiturus edicto Cæſaris erat i Sicilia. cõſulerat aũt Ci. cẽſeret ne ei diuti⁹ cõmorãdũ i ipſa Sicilia. an in Aſia ꝓficiſcẽdu; quaſi pmitteret᷑ ei eſſe i ipſa Sicilia ſi uellet cũ ꝑ edictum Cæſa. nõ liceret ei eẽ ultra calẽ. Ianuarias id n. tp̃s ꝓ̃finitũ ei fuerat a Cæſare Ci. q̃ interrogauerat Balbũ & Oppiũ intimos Cæſaris. q̃ ei⁹ mente; noſſet & exequerent᷑ ſcribit. qd ei liceat facere quantũ audiuit ab iſtis. Deinde dat cõſiliũ ſuũ ut cõmoret᷑ in Sicilia potius q̃ eat i Aſiã. & adducit rõnes huius cõſilii. Poſtremo pollicet᷑ ſe cõmendaturũ eũ. T. Furfano & cæteris familiarib⁹ ſuis. quũ primũ Mutina redierit dicitq; ex petitione amicorũ Cæcinæ ſcripſiſſe litteras cõmendatitias ad Furfanum pro ipſo Cæcina quorum exẽplum iſra ſcribit. ¶ Studioſus. tui amator. ¶ Præfinitas. aſſignatas determinatas. ¶ Quod. qa. ¶ Rata. firma ſtabilia. ¶ Illi. Cæſarem approbare oĩa q̃ illi egiſſent. ¶ Egi cum his. rogaui eos. ¶ Darent cõcederent. facerẽt mihi hãc gratiã. ¶ Liceret tibi. permitteret᷑ tibi. daret᷑ tibi licentia. ¶ Eſſe. cõmorari. ¶ Quoad. quouſq; quã diu. ¶ Qui mihi. ſubaudi ipſi. ¶ Non offenderẽt. ideſt qui nõ cõſueuiſſent mihi ꝑmittere & cõcedere libenter ſi qd eſſet q̃ non diſpliceret eis. ¶ Afferre rõnem q̃ ſignum grauium uirorum & amicorum. ¶ Huic rogationi. q̃ de te fecerã. ut liceret tibi eſſe in Sicilia. ¶ Non cõti. nõ ſtatim ut ſolebant. petiuerunt eſſe eni ſpacium ad reſpõdendum. ¶ Tamen. licet nõ cõtinuo reſpondiſſent. ¶ Eode; die. quo de te rogauerã. ¶ Dederunt. uel dixerunt. ut Vir. Sed tñ iſte deus quis ſit da Tytire nobis. i. dic. uel pmiſerunt & conceſſerunt. nam ſupra dixit ut darent hoc mihi. ¶ Præſtaturos. effecturos. ¶ Nihil offenſiõis habiturum. ideſt q̃ nemo te offendet. ¶ Ex eo ſ. qđ moreris in Gallia quãdiu uoles. ¶ Quando. quoniam. ¶ Oportere. dicere. ¶ Quid placeat mihi. quid cenſeam tibi eſſe faciendum.

Dederũt

¶ Actis hic rebus. impetrata a Balbo & Oppio commoratione tua in Gallia. ¶ A te nomine tuo. ¶ Sum auctor tibi. conſulam tibi. & dicitur ſum tibi auctor huius rei & huic rei. Teren. in adel. His rebus quis auctor. ¶ Subſidas remaneas. Virgili. Ima galea ſubſedit Aceſtes: licet eo loco alii ſenſus afferantur. ¶ Reliquias ideſt ad ea quæ ex negociatione q̃ habeas in Aphrica tibi reſtant agenda: ut epiſtola ſuperiori de Aſiatico itinere &c. ¶ Deliberatio utru; remaneas in Sicilia: an proficiſcare in Aſiam. ¶ Conuenire: concordare: conſentire ut illud Ouidianum: Non bene conueniunt nec in una ſede morantur maieſtas & amor. ¶ Ille. Largus locutus eſt mecum tanq̃ non permitteretur tibi remanere in Sicilia tu uero petis conſilium quaſi ſit in tua poteſtate remanere uel non. ¶ Siue hoc, quod tibi ſit

Auctor
Subſidere

cõceſſum. ℂ Siue illud. quod non liceret tibi diutius cõmorari: ut locutus eſt mecũ largus. ℂ Cenſeo. iudico: conſulo.
ℂ Propinqtas. rõ qua. c cenſeat cõmorandũ in Sicilia. & eſt duplex: qa pp propinquitatẽ crebriores litteras. & nũcios
mittere poterit ad ipetrandũ reditũ: deinde quia ipetrato celerius poterit Romã redire ex Sicilia q̃ ex Aſia. ℂ Impetrã
du. o[btin]endũ. ſ. reditũ tuũ a Cæſare. ℂ T. Furfano. is erat ea tẽpeſtate ꝑtor in Sicilia. ℂ Legatis: q dabant ꝑtoribus
cõſulibus: ꝓcõſulibus. & iperatoribus. ℂ Mutinæ q̃ urbs eſt italiæ nõ lõge a regiõe Lepidi. ℂ Similiũ tui. i. doctorũ &
bonorũ. ℂ Studioſi: amatores. ℂ Veniẽt in mentẽ. cogitabo. ℂ Mea ſponte: p' me ipſum. ℂ De eo. ſ. q̃ ignorabo. ℂ Ad
monit': fact' certior uel a te uel ab aliis. ℂ Vi
cã ſtudia oium. i. ero oium ſtudioſiſſimus & di
ligentiſſimus ꝓ te. ℂ Corã. & uerbis ut ita di
Coram, xerim pñtialiter. ℂ Ita ut nihil ſit opus litteris
meis. i. & ſi ita diligẽter de te ei dicã: nõ ſit ne
ceſſe me ſcribere ad eũ litteras cõmendaticias
de te tñ ut tuis morẽ gererẽ: ſcripſi litteras q̃s
Exemplũ ei redderes. ℂ Earu: litterarum mearũ. ℂ Exẽ
Exẽplar plum. copia: exemplum autem poſterius ẽ: exẽ
plar prius. unde exemplum ſumitur.

Cum Aulo. Hæc epiſtola Cic. commen
dat. T. Furfano Cæcinã oſtẽdẽs cãm
eſſe ſibi iuſtiſſimæ cõmẽdatiõis & ex
amicitia q̃ ſibi fuit cũ eius patre uiro claro: &
ex cõſuetudine. & familiaritate: quã cũ eo ha
buerit uſq; a pueritia. & poſtremo rõne cõmu
nium ſtudiorũ. Itaq; rogat Cic. T. Furfanũ ut
ad id quod ſua ſponte eſſet facturus erga Cæ
cinam tãtus cumulus accedat eius cõmẽdatio
ne: quanti ſcit ſe fieri ab ipſo Furfano. id eẽ fo
re ſibi gratiſſimũ. ℂ Conſuetudo. conuerſatio.
ℂ Et ſpem. rhetorice de puero ſpem dixit non
aũt facta. ℂ Eloquentiæ: in eo futuræ. ℂ Pro
bitatis. uirtutis. ℂ Studiis cõibus litterarũ: qui
bus ambo operam damus. ℂ Attinet. opus ẽ.
ℂ Neceſſe eſt: pro amicitia quæ mihi cum eo
eſt. ℂ Salutem. uitam: incolumitatem eius Cæ
cinæ. ℂ Fortunas: res patrimonium. ℂ Tueri.
defendere. ℂ Reliquũ eſt: reſtat. ℂ Bonorum ci
uium. ℂ Fortuna. ſtatu conditione. ℂ Sentires.
iudicares qa cognoui te exiſtimare indignũ eẽ
bonos uiros aduerſa fortuna uexari. ℂ Volun
tatẽ: bene faciendi Cæcinæ. Cumulus. augmẽ
tum. ℂ Accedat: adiungatur. ℂ Quanti. i. quã
ti me facis & quantum me amas: tanto plus
cauſa mea augeas uoluntatẽ: quam p te ipſum
habiturus eſſes: erga ipſum bene diſpoſitam.

Ego: Trebatius ciuis romanus eadem
c cauſa quam Marcellus Sulpitius Figu
lus & pleriq; alii & patria & fortunis
ſuis carebat: prohibebatur aũt eo magis a Cæ
ſare redire in patriã: quia non ſtatim diſceſſerat
a bello fracto Põ. ſed diutius perſeuerauerat li
cet ſemp maluiſſet pacem quam bellũ itaque
Cic. declarat quã cupidus ſit ſatisfacere & ei'
liberis quacunq; re poſſit. Deinde dicit quod
ſi poſſet tantum gratia & auctoritate: quãtum
deberet poſſet in ea patria: de qua eſt optime
meritus nõ paſſus eſſet Trebatium diutius ca
rere patria & fortunis ſuis. pollicetur autem qc
quid poteſt apud Cæſarem & eius familiares.
Poſtremo ſe excuſat ſe quare antea ad eum nõ
ſcripſerit: quod neque putabat eum conſolan
dum: qui fortiter & ſapienter ferret fortunam:
neque erat quod polliceret: quod nũc ſe habe
re dicit. ℂ Sũ teſtis mihi. i. ſcio. ℂ Quãti faciã:
q̃ui exiſtimẽ. ℂ Vel caſus potius: correctio: qua

randum. propinquitas locorum uel ad impetrandum ad iuuat crebris litteris & nunciis: uel ad reditus celeritatẽ re aut impetrata aut quod ſpero aliqua ratione cõfecta. Quamobrem ſentio magnopere cõmorandum. T. Furfano Poſthumio familiari meo legatiſq; eius item meis familiaribus diligentiſſime te cõmendabo quum uenerint. Erant. n. omnes Mutinæ. uiri ſunt optimi: & tui ſimilium ſtudioſi & mei neceſſarii. Quæ mihi uenient in mentemque ad te pertinere arbitrabor ea mea ſponte faciam. Si quid ignorabo de eo admonitus omnium ſtudia uincam. Ego & ſi coram de te cum Furfano ita loquar: ut tibi litteris meis ad eũ nihil opus ſit: tamen quoniam tuis placuit te habere meas litteras quas ei redderes: morem his geſſi. Earum litterarum exemplum infra ſcriptum eſt. Vale.

M. T. C. T. Furfano proconſuli. S. D.

c Vm Aulo Cæcina tanta mihi familiaritas conſuetudoq; ſemper fuit: ut nulla maior eẽ poſſit. Nam & patre claro homine & forti uiro plurimum uſi ſumus: & hunc a puero: quod & ſpẽ magnam mihi afferebat ſummæ probitatis ſummæq; eloquẽtiæ: & uiuebat mecum coniunctiſſime: non ſolum officiis amicitiæ: ſed etiam ſtudiis communibus: ſic ſemper dilexi ut nullo cum homine coniunctius uiuerem. Nihil attinet me plura ſcribere quam mihi neceſſe eſt. eius ſalutẽ & fortunas quibuſcunq; rebus poſſim tueri uides. Reliquum eſt ut quum cognori pluribus rebus quid tu & de bonorum fortuna: & de reip. calamitatibus ſentires: nihil a te petam: niſi ut ad eam uoluntatem: quam tua ſpõte erga cæcinam habiturus eſſes: tãtus cumulus accedat commendatione mea quanti me a te fieri intelligo. Hoc mihi facere gratius nihil potes. Vale.

M. T. C. Trebatio. S. D.

c Go quanti te faciam: ſemperque fecerim: quanti me a te fieri intellexerim ſum mihi ipſi teſtis. nã & conſilium tuum uel caſus potius diutius in armis ciuilibus cõmorando ſemper mihi magno

ſi dicat quodam caſu & infortunio potius commoratus es in bellis ciuilibus: q̄ conſilio quod dolui. ¶ Euentus: hæc mala fortuna. ¶ Quod: quia & eſt declaratio huius euentus. ¶ Equum: iuſtū & debitum. ¶ Reciperes: recuperares. ¶ Minori curæ: minori moleſtiæ. ¶ Quam fuerunt caſus mei tibi. i. quam fuerunt tibi infortunia mea: cum iniuſte eiectus ſum e patria. ¶ Poſthumulento & ſextio: hi omnes amici erant Trebatio: quibus Cice. aperuit quo animo eſſet in ipſum Trebatium. ¶ Proxime: nuperrime. ¶ Patefeci me totum: indicaui omnem animum meum aperui: ut ita dixerim pectus meum. ¶ Singulis: omnibus ad unum omnibus ſeparatim. ¶ Satisfacere: officium meum præſtare: facere quod a me expectas. ¶ Id. ſ. me cupere ſatis facere tibi & tuis liberis quacūq; re poſſim. ¶ Hæc. ſ. quæ ſequunt̄ operam: fidem &c.

dolori fuit. Et hic euentus ꝙ tardi⁹ mihi quam ē æquū: & quam ego uellem: reciperes fortunam & dignitatem tuam mihi nō minori curæ eſt quam tibi ſemper fuerint caſus mei. Itaq; & Poſthumio & Sextio: & ſæpiſſime Attico noſtro proximeq; Theudæ liberto tuo me totum patefeci: & hæc his ſingulis ſæpe dixi quacunq; re poſſem me tibi & liberis tuis ſatiſfacere cupere. idq; tu ad tuos uelim ſcribas: hæc quidem certe quæ in poteſtate mea ſunt: ut operam: ſtudium: conſilium: rem: fidem meam ſibi ad omnes caſus parata putent. Si auctoritate & gratia tantum poſſem quantum in ea repu. de qua ita meritus ſum poſſe deberem: tu quoq; is eſſes qui fuiſti cum omni gradu ampliſſimo digniſſimus: tum facile ordinis tui certe princeps. Sed quoniam eodem tempore eadem ꝙ de cauſa noſtrorum uterq; cedit: tibi & illa polliceor quæ ſupra ſcripſi: quæ ſūt adhuc mea: & ea quæ præterea uideor mihi ex aliqua parte retinere: tanquā ex reliquiis priſtinæ dignitatis. Neq;. n. ipſe Cæ. ut multis rebus ītelligere potui: eſt alienus a nobis: & omnes fere familiariſſimi eius caſu deuincti: magnis meis ueteribus officiis me diligenter obſeruant & colunt. Itaq; ſi quis erit mihi aditus de tuis fortunis. i. de tua incolumitate in qua ſunt omnia agenda: ꝙ quidem quottidie magis ex eorum ſermonibus adducor: ut ſperem: agam per me ipſe & moliar. Singula perſequi non eſt neceſſe. Vniuerſum ſtudiū meum & beniuolentiam ad te defero. Sed magni mea intereſt: hoc tuos omnes ſcire quod tuis litteris fieri pōt: ut intelligant omnia Ciceronis patere Trebatio: hoc eo pertinet: ut nihil exiſtiment eſſe tam difficile: quod non pro te mihi ſuſceptum iucundum ſit futurum. Antea miſiſſem ad te litteras: ſi genus ſcribendi inuenirem. Tali n. tempore aut conſolari amicorum eſt: aut polliceri. cō ſolatione non utebar ꝙ ex multis audiebam quā fortiter ſapienterq; ferres iniuriam temporum: quāq; te uehemē ter conſolatur conſcientia factorum & conſiliorum tuorum. Quod quidem ſi facis: magnum fructum ſtudiorū optimorum capis: in quibus te ſcio ſemper eē uerſatum. Idq; ut facias etiā atque etiam hortor: ſimul & illud tibi

¶ Quæ in poteſtate mea ſunt: q̄ poſſum præſtare. ¶ Parata eleganter per neutrum genus adiectiuum reſpondetur pluribus ſubſtātiuis unius uel diuerſi generis: ut hic. & Saluſtius in iugurthino. Pleroſq; uelocitas & regio hoſtibus ignara tutata ſunt. & multis aliis locis inuenit̄ ſimilis conſtructio. ¶ Ita meritus ſum: propter immortalia mea in ea beneficia. Is. talis. ¶ Qui. qualis. ¶ Cum. &. ¶ Tum. maxime. ¶ Ordinis: ſenatorii. ¶ Princeps. primus. ¶ Eadem cauſa: defendendæ patriæ. ¶ Cecedit. ex gradu dignitatis ſuæ delapſus eſt. ¶ Illa. quæ ſupra ſcripſit: operam: conſilium: rem fidem. ¶ Ex aliqua parte: non integre neque plene in poteſtate mea. ¶ Ex re. pri. di. i. ex his quæ mihi de priſtina dignitate ſunt relicta. ¶ Priſtinæ. prioris ſolitæ. ¶ Neq; enī: arguit a perſona Cæ. a qua dicit non eſſe a ſe alienū. ¶ Deuincti: aſtricti obligati. ¶ Caſu. quia eis præſtiteram beneficia nulla tali intentione & cauſa. ¶ Obſeruant. reſpiciunt: reuerētur. ¶ Si quis aditus erit: ſi potero ipſum adire & alloq. ¶ Incolumitate. ſalute ut reſtituatur tibi & prima & priſtina dignitas. ¶ Quod. quam rē: ut pro tua incolumitate agam. ¶ Adducor. pſuadeor. ¶ Per me: mea ſponte. ¶ Et moliar. i. enitar. & omnibus uiribus utar: ordo eſt: itaq; ſi quis aditus erit mihi ipſe agam per me. & moliar de tuis fortunis: ideſt de tua incolumitate in qua ſunt omnia agenda: quod quidem ut ſperem: adducor magis ex ſermonibus eorum. ¶ Perſequi: dicere. ¶ Singula. pro te facturus ſum. ¶ Vniuerſum ſtu. totam diligentiā & fauorem meū. ¶ Defero. a. t. tibi attribuo. ¶ Intereſt. m. magni eſt momēti: multū ad me attinet. ¶ Quod. ſ. oēs tuos ſcire. ¶ Poteſt fi. lit. t. ſi tu ad eos ſcripſeris. ¶ Patere. expoſita eē parata. ¶ Eo. i. ad id. ¶ Tā di. tā graue & laborioſū. ¶ Pro te: cā exi. ¶ Antea. excuſat ſe Ci. ꝙ antea nō ſcripſerit. ¶ Genus. argumētū materiā. ¶ Inuenirē: p inueniſſe. ¶ Tali tpe tam miſero: eadem ſnīa Cic. lib. iiii. ad. Pe. Nigidium epiſtola q̄ incipit. ¶ Quærenti mihi. ¶ Polliceri pmittere aliqd̄ auxiliū. ¶ Iniuriā temporū: fortunā aduerſam q̄ fers his tpibus qb⁹ Cæ. plurimū pōt: & oia ſub poteſtate ſua tenet. quæ. n. uel bn̄ uel male fiunt: iterdū tēporibus aſcribunt̄. ¶ Cōſciētia: uſitatiſſima cōſolatio Ci. ad oēs amicos ad quos ſcribit in calamitatib⁹ poſitos. ¶ Quod ſi fa. ut conſcientia tuorꝫ factorꝫ & cōſiliorꝫ te cōſolet̄. ¶ Capis fructū colligis & accipis magnū fructū ex ſtudiis litterarꝫ: qb⁹ operā dediſti q̄ nihil aliud pcipiunt q̄ res aduerſas fortiter ſapiēterq; ferre

¶Et atq; : ēt uæhementer. ¶Vt facias id: ut conſolationē capias ex bona conſcientia tua. ¶Simul ēt & ƥterea: & eſt ſenſus: ƥterea homini doctiſſimo & rerū & exēplorꝶ: ego q nō ſu; oino rudis: ſed fortaſſe minus uerſatus in eis q̄ uellē polliceor & affirmo iſtā acerbitatē & iniuriā: q̄ nūc pateris nō fore diuturnā. ¶Rerū. quas uidiſti. ¶Exēplorum. q̄ maxime ſunt demōſtratiua rerꝶ: & plurimū ualēt ad imitationē: ſic ad Sulpitiū cuius epiſtola. in. li. iiii. nec. n. clarorū quorū ſimiles eſſe debemus: exēpla: neq; doctiſſimorꝶ quos ſemp coluiſti: ƥcepta fugiunt. ¶Ipſe. Cæ. ¶Delabi. deſcendere. ¶Ad naturā rerū. q̄ tpe ipſo maturant: & quottidie minores fiūt. ¶Ipſa cā: q̄ ſecuti ſumus. ¶Reuiuiſcat. reſuſcitet. q̄ ſi iam mortua: eſt aūt tranſlatio ſumpta ab aialibus. ¶Lenimus: mitius. ¶Quā timebā. i. q̄ id ꝙ timebamus. Paruis inclinationibus tēporū: paruis mutationib⁹ tēporum: qa breui tpe homo mutat̄. ¶Momēta. puncta. ¶Perſius. Momēto tpis exiit Seruus Dama. ¶Obſeruabimus. i. diligēter iſpiciemus qd in ſingulas horas mutet̄ & fiat. ¶Leuādi: minuendi tibi labores. ¶Locū. occaſionē opportunitatem. ¶Illud ad. ſ. pollicēdi aliqd. ¶Procliuius. pronius: magis aptū: qa cū hæc ſit natura Cæ. q̄ dixit: & rerꝶ quotidie ut ſpero magis potero polliceri. ¶Id. ſ. qd poſſum polliceri. ¶Re effectu. ¶Quā uer. i. libētius faciam q̄ dicam. ¶Tu uelim: hortat̄ ipſum Trebatiū: ut ſibi ƥſuadeat ſe pluris amicos hēre: q̄ alios oēs: q ſunt uel fuerint in tali caſu. Eſt aūt mos ita dicēdi eis: quos nolumus cōſolari: ēt ſi ita nō ſit. ¶Quantū: ƥ inquātū. ¶Et me cōce. ſ. uelim exiſtimes īter tot amicos: neminem eorū eē īferiorē. ¶Quod. ſ. hēre aium fortem & magnū. ¶Eſt i te uno: ē poſitum i te ſolo: qa ē ex bōis ai. ¶Quæ ſunt i for. q̄ ſūt ex bōis externis: ut puta ꝙ reſtituaris. & recipias dignitatē tuam. Tƥibus: q̄ ſolent mitigare res oēs. ¶Cōſiliis noſtris: qb⁹ utemur: ut reb⁹ tuis ƥuideamus.

Reuiuiſcat

Olobellā: cū fauore & itercesſiōe Dolobellæ apud Cæſarē Trebati⁹ obtinuiſſet reditū i patriā Ci. ita ſibi hāc rē gratā eē oñdit: ut ſe ēt dolobellæ obligatū dicat: cui⁹ operā id ipetrauerit. Deide ei gratulat̄ & hortat̄: ut obliuiſcat̄ eorꝶ q̄ amiſit. Poſtrēo dic ſe gaudere ea eē grata trebatio. q̄ ƥ eo fecit. ¶Obligat⁹. qa nullū i me bñficiū otulerat. ¶Nec. n. hoc ſubiūxit Ci. ne uideret̄ ñ eē obligat⁹ dolobellæ ei⁹ cl'pa: ſed ꝙ ñ acciderat ci. ut op⁹ eēt ei⁹ opa & offō. ¶Op⁹ eē. ſ. eius. ¶Bñficio i me. ¶Dēbat erat obligat⁹. ¶Ei⁹ ƥicu. cū eū defendi bis: ut lib. iii. epi. q̄ incipit. Cū ē ad nos allatū. illud uero ƥmirū accidit tātū temeritatē fuiſſe i eo adoleſcēte cui⁹ ego ſalutē duobus capitis iudiciis ſūma cōtētiōe defendi: licet eo loco alii aliū itelligāt. ¶Deuict⁹ aſtrict⁹. ¶Tāto. tā magno. ¶Quod. qa & ē cā obligatiōis: qa & alias i re nūc ſalute trebatii fecit ipſe dolobella: qd' Cic. optauit. ¶Satiſfecit mihi: rñdit uolūtati meæ. ¶Cumulatiſſime. pleniſſime: ita ut nihil deſit. ¶Vt ſubaudi ita. ut. ¶Gratulor. gaudeo cā tua. ¶Mali. poti⁹ ueli. ¶Alterū nō deſidero. ſ. te agere gr̄as mihi. ¶Alterū facere potes. ſ. gratulari mihi. ¶Quod reliquū ē: ꝙ reſtat. ¶Dignitas & uirt⁹. i. quoniā pp uirtutē & dignitatē tuā ē cōceſſus tibi reddit⁹ ad tuos. ¶Quādo: quoniam. ¶Eſt tuæ ſapiæ: ƥtinet ad ſapiam tuā. Quod recuparis: qa pl⁹ recupaſti q̄ amiſiſti. Viues ecce ꝙ recupauit. Quæ dignitas. Si reſp. eēt ulla i. ſi hēret aliquē ſtatū. ¶Neſtori⁹: ƥpriū uiri

d

hominí perítiſſimo rerum & exemplorum: & omnís uetuſtatís ne ípſe quídem rudís: ſed ín ſtudío mínus fortaſſe q̄ uellem: & ín rebus atq; uſu: plus etíam q̄ uellem: uerſatus: ſpondeo tíbí acerbítatem íſtam & íníuríam non díuturnam fore. nam & ípſe: quí plurímum poteſt quottídíe míhí delabí ad equítatem: & ad rerum naturam uídetur: & ípſa cauſa ea eſt: ut íam ſímul cum repu. quæ ín perpetuum íacere non poteſt: neceſſarío reuíuíſcat atq; recreetur: quottídíeque fít alíquíd leuíus & líberalíus q̄ tímebamus. quæ quoníam ín temporum ínclínatíoníbus ſæpe paruís poſíta ſunt omnía momenta obſeruabímus. Neque ullum prætermíttemus tuí íuuandí & leuandí locum itaque íllud alterum quod díxí lítterarum genus quottídíe míhí ut ſpero: fíet procliuíus: ut etíam pollícerí poſſím íd re quam uerbís facíam líbentíus. Tu uelím exíſtímes: & plures te amícos habere: q̄ quí ín íſto caſu ſínt ac fuerínt: quantum quídem ego íntellígere potuerím: & me cocedere eorum nemíní: fortem fac anímum habeas & magnum: quod eſt ín uno te. quæ ſunt ín fortuna tēporíbus regentur: & conſilíís noſtrís prouídebuntur. Vale.

M. T. C. Trebatío. S. D.

DOlobellam antea tantummodo dílígebam: oblígatus eí níhíl eram. Nec enim accíderat míhí opus eſſe & ílle míhí debebat: quod non defueram eíus perículís. nunc tanto ſum deuínctus eíus benefícío. quod & antea ī re & ín hoc tempore ín ſalute tua cumulatíſſime míhí ſatíſfecít. ut nemíní plus debeā qua ín re gratulor tíbí íta uæhementer: ut te quoq; míhí gratularí quam gratías agere malím: alterum non omníno deſídero: alterum uero uere facere poterís. Quod relíquum eſt: quādo tíbí uírtus & dígnítas tua redítum ad tuos aperuít: eſt tuæ ſapíentíæ magnítudíníſq; anímí quíd amíſerís oblíuíſcí: quíd recuperarís cogítare. Víues cum tuís: uíues nobíſcum. plus aquíſíſtí dígnítatís: quam amíſíſtí reí famílíarís: q̄ ípſa tum eſſet íucūdíor ſí ílla res eſſet publí. neſtoríus noſter famílíarís ad me ſcrípſít te maxímas

¶Agere gratias: q in rebus tuis fueri dilig̃etiſſimus. ¶Prædicatio: tua cõmendatio tua de me: q p̃dices: & apte fatea ris me fuiſſe i reb⁹ tuis prõptiſſimũ. ¶Facile patior: pmitto libẽter: & ut ita dicã: ſum cõtẽtus. ¶Syronẽ: hic fuit epi- cureæ. ſectæ philoſophus. pceptor Virgili. ut oñdit Serui⁹ i Bucco. ¶Maxie probata eſſe: maxie placere & laudari.

g Ratulor. Balbus hic ad quẽ nunc Cic. ſcribit: ali⁹ eſt ab eo de quo ultima ep̃la ad Cæcinam mentionem feci: ille enim amiciſſimus Cæ. & eius uices in multis rebus gerebat: hic aũt cum Põpeianas partes ſecutus: iam- diu exulaſſet a patria: tandem reditum a Cæſare ĩpetrauit: intercedentibus Panſa Hircio: Oppio: & Balbo & qbuſdam aliis familiaribus Cæſaris ſimul cũ Cicerone: licet nondum eſſent impetratæ litte ræ reſtitutionis in patriam. Itaque Cicero ei gratulatur primum: deide oſtendit quam aper te egerit eius cauſam contra temporum condi tionem. Poſtea uero dicit quare Cæſar non ſta tim conceſſerit litteras reſtitutionis quas qui- dem affirmaſſe dicit Panſa ſe celeriter allatu- rum. Deinde oſtẽdit eum ſemper fuiſſe magni animi: ut ſignificet ita etiã nunc eſſe oportere licet ſubdat ea tali cõſolatione potius alio tpe opus fuiſſe q̃ nũc. ¶Vere: ideſt ex uera cauſa pp impetratam promiſſionem Cæſaris reſtitu tionem tuam. ¶Stultus. inſipiens. ¶Vt te uſu ra: ideſt ut te uelim in falſum gaudium conice re. Falſum enim gaudium dicitur: cum ſine iu ſta cauſa gaudemus. ¶Frui. fructum & uolu ptatem capere. ¶Vſura: uſu. ¶Deinde: poſtq̃ uſus fueris falſo gaudio. ¶Frangi: rumpi: ubi cognoueris gaudium eſſe falſum. ¶Cadere: proſterni. ¶Vt nulla res poſſit tollere ad æq tatem quia qui cognoſcit ſe ſemel falſo gaui- ſum eſſe. nõ facile poteſt poſtea erigi: ut æquo animo ferat q̃ accidunt. ¶Extollere: erigere. ¶Aequitatem: moderationem. ¶Apertius: promptius. ¶Mea tempora. q̃ non erant ſatis fœlicia. quia carebant dignitate gratia. & au- ctoritate ſolita. ¶Ferebant. exigebãt. ¶Tuã cauſam. reſtitutionis tuæ. ¶Vincebatur. ratio quare aptius egerit cãm q̃ ſua tpa ferebãt. & eſt ſenſus fortuna debilis gratiæ meæ uinceba tur a charitate tua & beniuolentia mea erga te. ita plus cogeret facere q̃ poſſet. ¶Fortuna ſcilicet mala. ¶Gratiæ debilitatæ. i. imminu tæ. ¶Charitate tui. i. beniuolentia tua in me. ¶Culto obſeruato. ¶Promiſſa a Cæſare. ¶Certa indubitata. ¶Rata firma ſtabilita. ¶Reditũ in patriam. ¶Sal[illegible]m incolumita tem. ¶Cognoui intellexi. eſt autem articulus. ¶Opportune cõmode. ¶Implicatos alliga tos aſtrictos. ¶Cũ ab illo diſceſſerint. modus eſt dicendi. i. poſt illum. utitur autem interdum Cice. etiam alio loco hoc genere dicendi. ¶Ab illo. ſ. Cæſa. ¶Proximum. ideſt me ament poſt Cæſarem. nullo ante me poſito. Proximus enim dicitur. cui nullus interponitur. ¶Panſa Hircius. hi omnes quos enumerat in textu erant fami liariſſimi Cæ. & apud eum plurimum poterant a quibus Cicero dicit ſe uæhementer amari. ¶Ita faciunt ut me &c. i. me unice diligunt. Eſt etiam genus dicendi ornate ego faciam ut te plurimum amem. ideſt plurimum amabo faciam ut tibi proſim. ideſt prodero. ¶Quod dicit Cicero ſe tantum feciſſe pro Balbo quod ſi pro ſalute ſua efficiendum fuiſſet non uideretur ſibi parum ita feciſſe, ſicut fecit pro Balbo. Non pœniteret. non parum uideretur. Terentius quantum hic operis fiat me pœnitet. Vir. Nec te pœniteat calamo triuiſſe labellum. ¶Pro ratione temporum. ideſt ſecundum cõ ſiderationem & conditionem temporum. ¶Eſſe molitum. ideſt feciſſe. nam moliri inter cætera facere ſignificat Virgi lius Molirive moram. ¶Nihil eſt inſeruitum. nullum commodum tibi factum. nulla opera tibi præſtita. ¶Neceſſitudi nes amicitiæ coniunctiones. ¶Intercedunt ſunt. ¶Cum his omnibus. ¶Panſa Hircio. & cæteris ſupra memoratis. ¶Agere de te tuam cauſam tractare Cymber alias eſt nomen gentis. Sunt enim Cymbri populi Galliæ quos Ma- rius apud aquas ſentinas uicit. Idem auctore Appiano in libro qui illyrius inſcribitur Celtæ dicti ſunt a celto filio Po lyphemi. & Calathæ. alii tamen malunt a claritudine dictos. hic autem Cymber proprium eſt uiri. ¶Satiſfecit. funct⁹ eſt officio ſuo fecit quod ab eo expectabam. ¶Valent tamen. hoc dicit Cæſarem moueri magis iuſtis precibus ami corum & propinquorum alicuius. quam ambitioſis & inanibus. ſicut ſupra. ¶A. [Cæcina. Præterea cedit inuſorum

Falſum gaudium

Pœnitet

Moliri

Cymbri

Celtæ

Galatæ

gratias agere. Hæc prædicatio tua mihi ualde grata eſt ea quæ te uti facile patior tum apud alios: tum me hercu le apud Syronem noſtrum amicum. Quæ. n. facimus cuiq; prudentiſſimo maxime probata eſſe uolumus. Te cupio uidere quam primum. Vale.

M.T.C. Oppio. S.D.

GRatulor tibi mi Balbe: uereque gratulor nec ſum tam ſtultus ut te uſura falſi gaudii frui uelim deinde frangi repente atq; ita cadere: ut nulla res poſtea ad æquitatem te animi extollere poſſit. Egi cauſam tuam apertius q̃ tempora mea ferebant: uin cebatur. n. fortuna ipſa debilitate gratiæ noſtræ. tui cha- ritate & meo perpetuo erga te amore culto a te diligen- tiſſime. Oia promiſſa confirmata certa & rata ſunt: quæ ad reditum & ad ſalutem tuam pertinent: uidi: cognoui: interfui: et. n. omnes Cæſaris familiares ſatis oportune habeo ĩplicitos conſuetudine & beniuolẽtia: ſic ut quum ab illo diſceſſerint: me proximum habeant. Hoc Panſa: Hircius: Balbus: Oppius: Marius: poſthumi plane ita fa ciunt: ut me unicum diligant. Quod ſi mihi per me effi- ciendum fuiſſet: nõ me peniteret p ratiõe tẽpoꝝ ita eſſe molitũ: ſed nihil eſt a me inſeruitum tpis cauſa. Veteres mihi neceſſitudines cum his omnibus intercedunt. qui- bus quum ego agere de te non deſtiti principem: tamen habuimus Panſam tui ſtudioſiſſimum: mei cupidum q ualet apud illum non minus auctoritate q̃ gratia. Cym- ber autem Tullius mihi plane ſatiſfecit. Valent tamen

apud Cæſarem non tam ambitioſæ rogationes q̃ neceſſa riæ:quas quia Cymber habebat:plus ualuit quã pro ullo alio ualere potuiſſet. Diploma ſtatim non eſt datum: quod mirifica eſt improbitas in quibuſdã qui tulliſſent acerbius ueniam tibi dari:& quem illi appellant tubam belli ciuilis. Multaq; ita dicunt: quaſi non gaudeant id bellum incidiſſe. Quare uiſum eſt occultius agendum neque ullo modo diuulgandũ de te iã eẽ pfectum. ſed id erit perbreui. Nec dubito quin legente te has litteras con fecta iam res futura ſit. Pãſa quidẽ mihi gratus homo & certus nõ ſolũ confirmauit: uerũ etiam recepit perceleri ter ſe ablaturum diploma. Mihi tamen placuit hæc ad te perſcribi. Minus.n.te firmum ſermo. Epuliæ tuæ lachry mæque Ampiæ declarabant quam ſignificabant tuæ lit teræ. Atque illæ arbitrabantur quum a te abeſſent ipſe multo in grauiore cura te futurum Quare magnopere putaui angoris & doloris tui cauſa leuandi:pro certis ad te ea quæ eſſent certa perſcribi. ſcis me antea ſic ſolitum eſſe ſcribere ad te magis ut conſolarer fortem & ſapien tem uirum:quã ut exploratam ſpẽ ſalutis oſtenderem ni ſi quã ab ipſa republica quum hic ardor extinctus eſſet ſperari oportere cenſerem. Recordare tuas litteras: qui bus & magnum animum mihi ſemper oſtendiſti:& ad omnes caſus ferendos conſtantem ac patum. Quod ego non mirabar quum recordarer te & a primis tpibus æta tis in repu. eſſe uerſatum. & tuos magiſtratus in ipſa di ſcrimina incidiſſe ſalutis fortunarumque cõmuniũ. & i hoc ipm bellũ incidiſſe:nõ ſolum uti uictor beatus:ſed etiam ut ſi ita accidiſſet:uictus & ſapiens eſſes. Deinde quum ſtudium tuum cõſumas in uirorũ fortium factis memo riæ prodendis conſiderare debes:nihil tibi eſſe cõmitten dum. Quamobrem eorum quos laudas: te non ſimilem præbeas. Sed hæc oratio magis non eſſet apta ad illa tẽ pora.quæ iam effugiſti. Nunc uero te tantum para ad hæc nobiſcum ferenda. quibus ego ſiquam medicinam inuenirem:tibi eandem traderem. Sed eſt unum perfu gium doctrina & litteræ quibus ſemper uſi ſumus. Quæ ſecundis rebus delectationem modo habere uidebant tur:nunc uero etiam ſalutem. Sed ut ad initium reuer tar:caue dubites:quin omnia de ſalute ac reditu tuo per fecta ſint. Vale.

M.T.C. Quin. Ligario. S.D.

iuſtis & officio incenſis:non inanibus aut ambitioſis uoluntatibus. ❡Neceſſariæ:q̃ ex officio pertinent. ❡Quas:ne ceſſarias rogationes. Quia Cymber habuit:erat.n.propinquus Balbi. ❡Plus ualuit:pro te. ❡Diploma ꝑ litteris re ſtõnis põit hic diploma licet generaliter ſigni

Diplo ma ficet oẽs litteras:a uerbo græco διπλόω du plico:inde δίπλωμα duplicatio & litteræ: eo ꝙ duplicẽtur. ❡Nõ eſt datũ nobis: a cæſa re. Mirifica maxima. ❡Veniã dari tibi: tibi in dulgeri:tibi cõcedi reditũ. ❡Quẽ te. ❡Appel lãt tubã.i.dicũt incitatorẽ belli ciuilis.nam tu

Tubæ uſus bæ uſus incẽdendorũ militũ gratia reptus cre ditur. ❡Quaſi tanq̃. ❡Nõ gaudeant: cum te uæhementer læti ſint. ❡Id bellũ ciuile. ❡In dicisse eueniſſe. ❡Quare q̃obrẽ:qa multi erãt q moleſte tuliſſent:ſi tibi p litteras conceſſus eẽt redit⁹. ❡Occult⁹: ſecreti⁹:ne oẽs itellige rẽt de reditu tuo tibi ꝑmiſſo. ❡Diuulgãdũ pu blica fama ſpargẽdũ. Eẽ pfectũ de te.i.iã eẽ i petratũ id ꝙ d̃ te uoluiſſem⁹. ❡Id.ut diuulget d̃ te eẽ pfectũ. ❡Per breui.ſ.tpe:ſed abſolutũ ẽ p ſe & p breui ad te uẽiã:ſubaudit tpe:quod tñ interdũ addit a Ci. & ab aliis. ❡Legẽte te i.quum hñeris has litteras manibus & eas le ges. ❡Certus fidelis:cui uere eſt credendum. ❡Recepit:promiſit:ſuſcepto hoc onere in ſe. ❡Tñ licet res adhuc occulte agat. & nondũ allatũ ſit diploma. ❡Epuliæ uxoris tuæ: cum qua locutus ſum. ❡Minus firmẽ:in ferenda in iuria & exilio iſto. ❡Quam litteræ tuæ decla rabant.i.quam ſcripſeras ad nos. ❡Ampiæ fi liæ tuæ ❡Quum a te abeſſent.i.eis remotis a te multo maiori ſollicitudine futurum cum illis pñtibus eẽs in magna. ❡Leuandi minuẽ di. ❡Pro certis:q̃ eſſẽt certa.i.ut ſint certa:ita certa ad te perſcribenda putaui. ❡Exploratã certam:qui antea non habebam certam ſpem ſalutis tuæ ſicuti nũc:ſed ita ſcribebam: ut cõ ſolarer te. ❡Niſi eam.ſ.ſpem ſalutis. ❡Hic ardor:hoc incendium belli ciuilis. ❡Eſſet ex tinctus:eſſet deletus: quia amoto bello uide bar ſperare rempublicam allaturam ſalutẽ & tibi & aliis bonis ciuibus. ❡Recordare:redi ge ad memoriam. ❡Animum ma.quem nunc nõ ſeruare eundem tibi turpe eſt. ❡Quod.ſ.te habere talem animum. ❡A primis tẽporibus. nam ut Maro inquit. Adeo a teneris conſueſce re multum eſt. ❡In diſcrimina: in pericula qui bus es aſſuefactus ad labores ferẽdos. ❡In hoc bellum:ciuile. ❡Victor beatus.i.ut non ſolum eſſes fortunatus uictor. ❡Sed ſapiens uictus.i.etiam uictus ſapienter ferres fortunã & in hoc oſtenderes ſapientiam tuam. ❡Pro dendis tradendis. ❡Memoriæ poſteriorum.i. cum ſcribas facta uirorum fortium. ❡Cõmit tendum efficiendũ. ❡Quamobrem pp quod. ❡Quos laudas in tuis ſcriptis. ❡Similẽ for tem ſicut ipſi fuerunt. ❡Quæ effugiſti.q̃ præ terierunt: quibus indigebas confirmatione. ❡Hæc ferenda.ꝙ reſpubli.noſtra iacet. & op preſſa ſit. ❡Vnum ſolum.ſ.doctrinam & litteræ

Caue i.doctrina litterarum. ❡Mõ tãtũmõ. ❡Nunc hic tpibus aduerſis. ❡Etiã ſalutẽ.qa ſine eis nõ poſſem⁹ uiuere. ❡Caue dubites.uid̃ ne du bites. Caue.n.negationẽ i ſe habet. ut caue fa cias.i.uide ne facias. Poteſt tñ etiam addi ne.

ET ſi tali tuo tempore me aut conſolandi aut iu
uandi tui cauſa ſcribere aliquid ad te pro ami
citia noſtra oportebat: tamen adhuc id non fe
ci:quia neq; lenire uidebar oratione: neque leuare poſſe
dolorem tuum. Poſtea uero q̄ magnam ſpem habere cœ
pi:fore ut te breui tempore incolumē haberemus: facere
non potui:quin tibi & ſententiam & uoluntatem declarā
rem meam. primum igitur ſcribam: quod intelligo & p
ſpicio non fore in te Cæſarem duriorem. Nam & res eū
quottidie: & dies:& opinio hominum(& ut mihi uide
tur)ſua natura mitiorem facit. Idq; cum a reliquis ſen
tio:tū de te etiam audio ex familiariſſimis eius: quibus
ex eo tempore:quo primum ex aphrica nūtius uenit ſup
plicare una cum fratribus tuis non deſtiti. Quorum qui
dem & uirtute & pietate & amor in te ſingularis:& aſſi
dua & perpetua cura ſalutis tuæ tantum proficit:ut nihil
ſit ꝙ nō ipſum Cæſarem tributurum exiſtimem:& ſi tar
dius fit q̄ uolumus:magnis occupationibus eius: a quo
omnia petuntur aditus ad eum difficiliores fuerunt:& ſi
mul Aphricanæ cauſæ iratior diutius uelle uidetur eos
habere ſollicitos a quibus ſe putat diuturnioribus eſſe
moleſtiis conflictatum. Sed hoc ipſum intelligimus
eum quottidie remiſſius & placatius ferre. Quare mi
hi crede & memoriæ manda: me tibi id affirmaſſe te
in iſtis moleſtiis diutius non futurum: quando quid ſen
tirem expoſui:quid uellem tua cauſa re potiꝰ declarabo
q̄ oratione. Et ſi tantum poſſem quantū in ea rep. de qua
ita meritꝰ ſum:ut tu exiſtimas:poſſe debebam: ne tu qui
dem in iſtis incommodis eſſes. Eadem.n.cauſa opes fre
git meas:quæ tuam ſalutem in diſcrimen adduxit. Sed ta
men quicquid imago ueteris meæ dignitatis:quicquid re
liquiæ gratiæ ualebunt ſtudium:conſilium:opera: gratia
fides mea nullo loco deerit tuis optimis fratribus. Tu
fac habeas fortem animum: quem ſemper habuiſti. Pri
mum ob eas cauſas quas ſcripſi:deinde quod ea de repu.
ſp uoluiſti atq; ſenſiſti: ut non modo quum ſecunda ſpe
rare debeas:ſed etiam ſi omnia aduerſa eſſent: tamen &
conſcientia factorum & cōſiliorum tuorum quæcūq; ac
cideret:fortiſſimo & maximo aīo ferre deberes. Vale.

M.T.C.Q.Ligario.S.d.

ME ſcito omnem meum laborem: omnem ope
ram: ſtudium: curam in tua ſalute conſume
re. Nam cum te ſemper maxime dilexi: tum

ET ſi tali:Qu.Liga.ante bellorum ci
uilium initia:cum.C.Conſidio con
ſule legatus in aphricam profectus
eſt Deinde Conſidio ex prouincia diſcedente.
Ligarius prouinciæ præfuit. Poſtea uero in
ter Cæſa.& Pompe.ciuilibus diſcordiis:& bel
lis Liga.nullo negocio ſe implicuit: ſed arre
pto imperio prouinciæ a.P.Vato prætore Li
ga.in ipſa prouincia ex neceſſitate permanſit:
ad quam quum.L.Tubero iuſto tibi imperio
a ſenatu dato ueniſſet: prohibitus eſt a Qu.
Liga.ut ipſe Tubero aſſerebat:qui poſtea ad
Pomp.in Macedo.ſe contulit: ſed poſtea reſti
tuto.L.Tuberone in patriam Qu.T.L.fili
us apud Cæ.Liga.accuſauit: ꝙ contra eum
in Aphrica fuiſſet:ob q̄ cauſam Ligari.exilio
mulctabatur:eius tamen fratribus Romæ ma
nentibus ita Cice.hac epiſtola excuſat tardita
tem ſuarum ad eum litterarum:quā ideo fuiſ
ſe dicit:ꝙ non uidebat quo pacto poſſet leni
re eius dolorem. ¶Sed: poſteaq̄ cœpta eſt ha
beri ſpes eius incolumitatis dicit ſe paraſſe ali
quid ad eum ſcribendum. Scribit igitur ſe per
ſpicere Cæſa.non futurum in eum diutius du
rum aut acerbum:idque arguit ex eius natu
ra q̄ mitem eſſe dicit: & ex tempore oſtendit
ſe cum fratribus Ligarii ita feciſſe apud Cæ
ſarem:ut nihil ſit ꝙ eum tributurum non ſpe
ret:adducitque rationes quare tardius hoc fe
cerit pollicetur autem omnem operam ſuam
fratribus Ligarii pro eo. Poſtremo hortatur
eum ut forti animo ſit: & eum conſolatur ma
xime conſcientia recte factorū:pro hoc Qui.
Ligario extat oratio egregia Cicero. qua euꝫ
defendit apud Cæſarem. ¶Tali tempore:taꝫ
miſero quo exulas a patria & a tuis. ¶Non
feci.i.non ſcripſi. ¶Quia: ratio quare non
ſcripſerit. ¶Lenire: mitigare. ¶Oratione.
meis uerbis. ¶Fore.futurum eſſe. ¶Habere
mus.in patriam reciperemus. ¶Sententiam
opinionem iudicium. ¶Dies.tempus. ¶Opi
nio hominum quam uidet erga ſe bona. ¶Mi
tiorem molliorem benigniorem. ¶Quibus fa
miliariſſimis eius. ¶Ex eo tempore poſt id tē
pus. ¶Quorum fratrum tuorum. ¶Virtute.
fortitudine animi. ¶Pietatem incredibili in te
affectu. ¶Tantum profecit tantum ualuit.

ME ſcito oſtendit Cice. ſe diligenter la
borare pro ſalute Ligarii idque face
re ex ſua in eum ueteri beniuolentia
& in eius fratres a quibus aſſidue dicit ſe ro
gari pro eius ſalute. Deinde declarat quam
ſpem & fiduciam de ſuis reditu & incolumita
te acceperit non ſolum ex uerbis Cæſa. ſed
etiam ex uultu & multis aliis ſignis: & horta
tur ut eundem animum pſtet rebus redactis in
tranquilliorem locum quem animum preſtitit
rebus turbidiſſimis. ¶Me ſcito quaſi dicat no
li dubitare. ¶Cōſumere ponere. ¶In tua ſalu
te ut icolumis reſtituaris i patriā. ¶Cū copula
tiua eſt pticula ut ſupra diximus ſignificat tā
& ſed minus ſignificat q̄tū & iūgit indicatiuo.
¶Aeque tan. ¶Atque q̄. ¶Patitur ſinit ga

aſſidue me monet:ut omnia pro te agam q̄ debeo. ¶Munus onus. ¶Malo.potius uolo. ¶Honeſtius.n.puto officium meum ab aliis laudari:quam a me ipſo. ¶Confidam certum habeam & credam. ¶Exploratum cognitū. ¶Nam ſi. ne uideat Ci.temere hæc ſperare de Ligario dicit ſe eē timidum in rebus magnis & pīculoſis:& ſemp̄ magis timere ad uerſa q̄ ſpare ſecūda.ſed cū audiuiſſet Cæ.ſe cognouiſſe ex eius uerbis,& multis aliis ſignis nihil eſſe dubitādū de ſalute Ligarii. ¶Aduerſos infœlices. ¶Exitus fines. ¶Is.ſ.timidus & magis metuens aduerſos exitus q̄ ſperās ſecūdes. ¶Hoc ti.in magnis rebus &c. ¶Eſt ui.qa uidet̄ eē cōtra fortitudinē q̄ a ſe amouet oēm deſperationē. ¶Ego idē:qa ſum timidus &c. ¶Calē.itercalares de rōne itercalatiōis.Macrobi⁹ i ſaturnalib⁹ abūde ſcribit.Itaq3 non puto hic eē opus tā multa referre.Appellabat̄ aūt menſis intercalarius : ſiue itercalaris:utrūq3 eni dicit̄:quo iterſerebantur dies:q deerāt ad cōplēdū annū diuerſis qdem rōnibus diuerſo tpe:ut idē Macrobius oñdit. Is aūt menſis erat Februarius : quoniā erat ultim⁹ mēſis āni:nō tñ itercalabant in fine menſis ſed poſt uigeſimū & tertiū terminalibus iā pactis deinde reliquos februarii mēſis dies q erāt qnq3 poſt itercalationē ſubiūgebant ueteres legatiōis ſuæ more:ut Februariū oino martius ſeq̄ret̄. ¶Intercalares:igit̄ calēdæ dñt calēdæ menſis itercalaris,i.Februarii. Alii intelligūt ēt appellatas calē.itercalares calēdas martias:nō ꝗ eo mēſe intercalarentur dies: ſed ꝗ eſſent ꝓxime dieb⁹ intercalatis.i.ꝗ ſtatim ſeq̄rent̄ intercalationē.qnq3 tātū diebus iterpoſitis ut diximus.Intercalariū aūt mēſem dici Februariū.& Macro.ut oñdimus declarat.& Aſchonius Pedianus his uerbis Pōp. interrogatus a Seruio Sulpitio qnto calēdas martias itercalario mēſe cōſul creatus eſt:ſtatiq3 cōſulatū iniit. ¶In dignitatē: quia nō habita eſt maior rō mei q̄ fuiſſem minimus ciuis. ¶Et mole.qa difficilimū habui ad eū aditū. ¶Iacerēt ꝓſtrati eſſent:ut ē mos ſupplicātiū:ſicut uiſu3 ē ſupra Seruiū Sulpitiū de reſtōne Marcelli.& quū marcellus ſe ad cæſaris pedes adieciſſet. & cætera. ¶Tuū tēpus:cōditioni temporis. ¶Mollis nō acerba. ¶Liberalis benigna. & q̄ ueniæ ſe ꝓmptā oñderet. ¶Oculis uultu qbus ſæpe cognoſcimus aī qualitatē & irā uel placabilitatē.Iuue.Depræhendas aī tormēta latētis i ægro corpore deprehēdas & gaudia. ſumit utrunq3.Inde habitū facies. Quam ſcribere qa nō facile eſt ſcribere oia ſigna uult⁹ & oculoꝝ. ¶Opinionē ſpem. ¶Et ſi duæ partes ſunt. ¶Turbidiſſima infœliciſſima. plena perturbatiōis. ¶Tranqlliora læte feras.i.ut antea ſapiēti aīo tuliſti aduerſa.ita nūc ꝓſperioribus lætare. ¶Adero fauebo ſubueniā ut diffi.i.tanq̄ difficillimis.hoc eſt licet res tuæ factæ ſint tranqlliores.nō tñ minori cura & diligentia in eis utar.q̄ ſi eſſent difficillimæ.

Intercalaris menſis

fratrum tuorum quos æque atq; te ſumma beniuolentia ſum complexus: ſingularis pietas amorq; fraternus nullum me patitur officii erga te:ſtudiiq; munus:aut tēpus prætermittere: Sed quæ faciam fecerimq; pro te ex illorum te lrīs:q ex meis malo cognoſcere. Quid autem ſperē aut confidā & exploratum habeam de ſalute tua:id tibi a me declarari uolo. Nam ſi quiſq eſt timidus in magnis periculoſiſq; rebus:ſemperq; magis aduerſos rerum exitus metuens q̄ ſperans ſecundos:is ego ſum: & ſi hoc uitium eſt:ego me non carere confiteor. Ego idē tamen quum ad.ii.calen. intercalares priores rogatu fratrum tuorum ueniſſem mane ad cæſarē:atque oēm adeundi & coueniēdi illius in dignitatē & moleſtiam pertuliſſem: quū fratres & propinqui tui iacerent ad pedes & ego eſſem locutus quæ cā:quæ tp̄s tum poſtulabat: nō ſolū ex orone cæſaris:quæ ſane mollis & liberalis fuit: ſed etiā ex oculis & uultu:& ex multis præterea ſignis:quæ facilius potui perſpicere:quā ſcribere hāc in opinionē diſceſſi:ut mihi tua ſalus dubia non eſſet Quāobrem fac aīo magno fortique ſis. & ſi turbidiſſima ſapienter ferebas tranquilliora læte feras. Ego tantum tuis rebus ſic adero ut difficillimis:neque cæſari ſolum: ſed ēt amicis oibus quos mihi amiciſſimos eſſe cognoui pro te ſicut adhuc feci libentiſſime ſupplicabo. Vale.

M.T.C.Baſilio.S.D.

T Ibi gratulor. mihi gaudeo:te amo: tua tueor:a te amari: & quid agas quidque agatur certior fieri uolo.

Bithynius Ciceroni.S.D.

SI mihi non tecum & multæ: & iuſtæ cauſæ amicitiæ priuatim eſſent: repeterem initia amicitiæ ex parentibus noſtris: ꝙ faciendum his exiſtimo qui paternam amicitiam nullis ipſi officiis proſecuti ſunt. Itaque cōtentus ero noſtra ipſorum amicitia.

TIbi gratulor. Baſilius ciuis romanus debuerat aliquid ꝑclari in aliqua prouincia cui præeſſet feciſſe. Vnde Cicero ei nunc gratulatur.

SI mihi.cū abeēt Bithyni⁹ ab urbe rogauit Ci.hac epiſtola.ut eum abſentē qbuſcūq3 rebus poſſet tueret̄.idq3 eum facere debere oſtendit ex amicitia nō ſolū parentū ipſoꝝ.ſed multo magis ex amicitia utriuſq3 ipſoꝝ multis & iuſtis cauſis confirmata. ¶Si nō.i.niſi. ¶Et iuſte.honeſte utputa cāæ uirtutis & moꝝ & ſimilitudinis ſtudioꝝ. ¶Repeterē.reuocarem.reſumerem. ¶Ex pa.no.qui inter ſe fuerunt amiciſſimi. ¶Quod.quam rem.ſ.ut repetantut initia amicitiæ a parentibus. ¶Sunt proſe.nul.of.i.qui paternæ amicitiæ nulla propria & ſua officia addiderunt.ſicut nos addimus per ipſam amicitiā paternam multis officiis proſecuti ſumus. ¶Noſtrā ip.i.noſtrorū metipſoꝝ.neq3 nūc p amicitiā paternā aliqd a te petam

¶Cuius.ſ.amicitiæ noſtræ ip̄ſorū. ¶Fiducia:bōa ē:cōfidētia mala:licet Vir.fiduciā p̄ cōfidētia poſuerit Tāta ne uos generis tenuit fiducia ueſtri. ¶Officiū:bn̄ficiū q̄ i me ſit collatū. ¶Intermoriturū:periturū:tanq̄ conferat in ingratum. Fiducia

Vm cæterarū:ſcripſerat Bithynius ad Cicero.ſe cupere cū eo uiuere ſi aliqn̄ reſpu.q̄ diu agitabatur.conſtitueretur. Itaq; Cicero reſcribit ſe uæhementer cupere:ut reſp.tandem conſtituatur:& in bonum ſtatum redigat:& aliarum cā:& hac p̄cipue ut poſſit exigere a Bithynio promiſſum ut ſecum uiuat. Deinde dicit Cicero eſſe aliquos qui quia plurimum fuerint ſibi coniunctiores Bithynio magnitudine officiorum q̄ ipſe Cic. neceſſitudine uero & beniuolentia neminem eſſe coniunctiorem. Confidētia

Cuius fiducia peto a te:ut abſentem me quibuſcūq; in rebus opus fuerit tueare. ſi nullum officium tuū apud me intermoriturum exiſtimas. Vale.

M.T.C.Bithynio.S.D.

C Vm cæterarum rerum cauſa cupio eſſe aliquando remp. conſtitutam tum uelim mihi credas accedere id etiam quo magis expetam promiſſum tuum:quo in lr̄is tuis uteris ſcribis.n.ſi ita ſit te mecum eſſe uicturum gratiſſima mihi tua uoluntas eſt faciſq; nihil alienum neceſſitudine noſtra:iudiciiſq; patris tui de me ſummi uiri. Nam ſic habeto beneficiorum magnitudine eos:qui temporibus ualuerunt aut ualeant:coniunctiores eſſe tecum q̄ me neceſſitudine neminē. Quãobrē grata mihi eſt & mēoria tua noſtræ cōiunctionis:& eius etiam augendæ uoluntas Vale.

M.T.C.Leptæ.S.D.

S Imulac accepi a Seleuco tuo litteras:ſtatī q̄ſiui a Balbo per codicillos quid eſſet in lege. reſcripſit eos q facerent p̄coniū uetari eē in decurionibus qui feciſſent non uetari. Quare bono aīo ſint & tui & mei familiares.neq; enim erat ferendū:cum qui hodie

Cæterarum:aliarum multarum. ¶Conſtitutā firmatam:in ſtatuto ſuo collatam. ¶Aliquando:tādem:aliquo tp̄e. ¶Tum:p̄cipue. ¶Accedere:adiungi ad illas cæteras res. ¶Id.qd' ſequit.ſ. ¶Quo idest ut. ¶Expetā.exigā a te. ¶Quo.ſ.p̄miſſio. ¶Si ita.ſit.ſ. ¶Vt reſp.ſit conſtituta. ¶Tua uo.uiuēdi mecū. ¶Aliēū ne.no.i.nih I facis cōtra neceſſitudine noſtrā i.nihil facis q̄ ſit cōtra amicitiā noſtrā cū petis mecū uiuere. ¶Nā ſic:ſenſus eſt:crede eos q habuerūt gratiā aut auctoritatē:his tp̄ibus cōtuliſſe in te maiora beneficia:q̄ ego q nō ualui.ſed neceſſitudine & beniuolētia neminem eſſe tibi coniunctiorē. ¶Neceſſitudine neminem:ſubaudi cōiunctiorē eſſe. ¶Eius.cōiunctiōis. ¶Augēdæ uolūtas.i.cupio iā augere.

S Imulac:Interrogauerat Lepta ci.utrū p̄cones & haruſpices poſſent per leges fieri decuriones municipiorū:de quo Ci.ſcribit ſe conſuluiſſe Balbum iuriſconſultum.exponitque eius ſn̄iam deinde facit eū certiorē quid audierit de rebus hiſpanis.erāt n.eo tempore in hiſpania exercitus Cæ. & Pompe.deinde quia Lepta laudauerat opus Ci.de oratore:dicit Ci.uæhementer gaudere:dicitq; ſe cupere ut Leptæ filius lepta eo delectetur:& poſtremo hortatur eum ut filium ad ediſcendum Heſiodū inducat:& p̄cipue quattuor eius carmina. q̄ in fine epiſtolæ ſubdit. ¶Simulac poſtea q̄.cum primū. ¶Quæſiui interrogaui. ¶E bal.pro ex balbo.iuriſcō.qui nouit quid leges ſtatuēt. ¶Codicillos.breues litteras.ut li.iiii.in epiſtola Sulpitii de morte Marcelli.Puer Accidimi obuiā mihi uenit cum codicillis eſt.n.diminutiuū diminutiuo.codex.n.facit codiculus.inde codicillus. Iuriſconſulti pro genere quodam teſtimoniorū accipiunt. ¶Quid eſſet in lege.i.quid lex ſtatuerit de eo q̄ petiſti. ¶Qui facerent p̄conium.qui nunc eſſent p̄cones in municipiis.p̄cones autem qui publice aliquid ore & uerbis denunciant.ut apud Virg.in.v.æneī. Victorem Aeneas p̄conis uoce Cloantū declarat.idem tubicines & cornicines dicuntur.q̄ ſonitu tubæ populum ad ſe dicent:Iuue.quondam hi cornicines & municipalis arenæ Perpetui comites.notæq; per oppida buccæ.dicuntur autem a p̄ & cano.q̄ ante canant & denunciant q̄ eſt faciendum.hii aūt uiles erant.unde nunc dicit reſcriptum eſſe a Balbo.qui exercerent p̄conium.uetari per leges eſſe in decurionibus.decuriones aūt auctoribus Feſto & Nonio.a numero militiæ cui p̄erant dicti ſunt.q̄ denis equitibus p̄eſſent.ſicut centuriones.Erant tn̄ decuriones alii urbani alii municipales. Vrbanus decurio turmæ p̄erant.quæ duobus & triginta equitibus conſtabat.neq; uero belli ſolum ſed domi quoq;. Decurio dicitur nomen quoddam p̄poſiture turmæ ſignificans.ut Sueto.in Domitiani uita. Saturius decurio cubiculariorum. In municipiis autem decurio idē creditur qui & ſenator.nam qui in ſenatu & conciliis reipubli.municipalis intereſſe poterant. Decuriones erant ut Cicero.in oratione pro.P.Sextio. Recita quæſo Sexti quid decreuerint Capuæ decuriones. Romanum autem & municipalem decurionem differre declarat Pli.iunior epiſtola quadam li.i.puto autem uerius dictos Decuriones.ut ſenſit Pomponius iuriſconſul.de uerborum ſignifica.q̄ initio cum deducerentur Coloniæ conſilii publici gratia decima deductorum conſcribi ſolita ſit. Decuriones igitur in hoc loco non pro equitibus aut qui præeſſent decem equitibus accipiuntur.ſed pro his qui in ſenatu & conciliis reipu.municipalis intereſſent.ut declarat Cice.ipſe hac epiſtola.decurias autē nobiliorum.centurias inferiorum dici. Pedianus uoluit.ergo. ¶Eſſe in decurionibus.i.eſſe in ſenatoribus municipalibus. ¶Qui feciſſent.ſubaudi præconium.nam quidam fruſtra & falſo addūt qui haruſpicinam feciſſent. cum haruſpicina ſuperfluum eſſe conſtet hoc enim ſentit Cicero. reſcripſiſſe Balbum eos qui nunc facerent præconium prohiberi eſſe in decurionibus.qui uero alias feciſſent & nunc non facerēt non prohiberi. ¶Familiares ami. propter quos forſitaſſe queſiuerat hoc Lepta a Cice. Neque enim arguit a minori ad maius q̄ ſi illi qui in præſenti faciunt haruſpicinam.poſſunt eligi ſenatores in urbe Roma. multo magis poterunt eligi decuriones qui in municipiis præconium feciſſent. & in præſenti non faciant. cum minus ſit eſſe decurionem in municipiis quam ſenatorem Romanum.

Simulac
Codicilli
Codiculus
Præcōes
Tubicines
Cornicines
Decuriones
Decuriæ
Cēturiæ

haruſpicinam facerēt in ſenatu Ro. legerent: eos qui aliquā do pconiū feciſſent in municipiis decurióes eē nō licere. De Hiſpaniis noui nihil. Magnum tamen exercitū Pompeium habere conſtat. Nam Cæſar ipſe ad nos miſit exemplum Patiatii litterarum: in quo erāt illas undeci eſſe legióes Scripſerat. n. meſſala. Q. Salaſſo. P. Curtiū fratrem eius iuſſu Pompeii inſpectante exercitu interfectum q̄ conſenſiſſet cum hiſpanis quibuſdam: ſi in oppidum neſcio quod Pompeius rei frumentariæ cauſa ueniſſet: eum comprahendere: ad Cæſaremq; deducere. De negocio tuo q̄ ſponſores pro Pompeio ſi Galba conſpōſor tuus redierit homo in re familiari non parum diligens: non deſinam cum illo cōmunicare: ſi quid expediri poſſit. quod uidebatur mihi ille confidere. Oratorē meū tantopere a te probari uehementer gaudeo: mihi quidem ſic perſuadeo: me quicquid habuerim iudicii de dicendo in illum librum contuliſſe. Qui ſi eſt talis qualem tibi uideri ſcribis: ego quoq; aliquid ſum. Sin autem aliud non recuſo: quin q̄tum de illo libro: tantūdem de mei iudicii fama detrahatur. Leptam noſtrum cupio delectari iam talibus ſcriptis: & ſi abeſt maturitas ætatis: iam tamen perſonare aures eius huiuſmodi uocibus non eſt inutile. Me romæ tenuit omnino Tulliæ meæ partus. Sed quum ea queādmodum ſpero ſatis firma ſit teneor tamē dum a Dolobellæ procuratoribus exigam primam penſionem. Et mehercule non tam ſum peregrinator iā q̄ ſolebam. Aedificia mea me delectāt: & ociū dom⁹ eſt: quæ nulli uillaꝝ mearū cedat: ociū oī deſertiſſima regióe maius. Itaq; ne lrĩæ quidem meæ impediuntur in quibus ſine ulla interpellatione uerſor. Quare ut arbitror prius hic te nos quam iſtic tu nos uidebis. Lepta ſuauiſſimus ediſcat. Heſiodum: & habeat in ore τησ ἀρετησ ἱδρωτα θεοι προπαροιθεν εθηκα ναθανατοι. Vale.

Haruſpicina ¶ Haruſpicinā facerent. i. q̄ eſſent haruſpices. Haruſpicina erat diuinandi diſciplina per inſpectionē extorū & uiſcerum aīalium: q̄ nō ſatis honeſta putabatur: ergo dicit nō erat tolerandū quū illi eligerent in ſenatu Ro. q̄ facerent hoc tpe haruſpicinā: q̄ illi nō poſſent eſſe decuriones in municipiis: qa antea feciſſent pconiū. ¶ Legerent: eligerent. ¶ In ſenatu. Ro. ut poſſent eſſe Ro. ſenatores. ¶ Aliqn̄: aliquo tpe nunc. ¶ Nō licuerat p leges. ¶ Eſſe decu. in mu. q̄ minus ē q̄ eligi in ſenatu ro. ¶ Cōſtat: apparet: manifeſtū eſt. ¶ Illas. ſ. leges. ¶ Pō. ſuſpectāte exer. conſpectu totius exercitus. ¶ Conſenſiſſet: coniuraſſet. ¶ Neſcio quod: ita ſolemus dicere cū ignoramus nomē. ¶ Cauſa rei fru. i. cā puiſionis frumenti. Comphendere: capere: ligare. ¶ Quo: negocio. ¶ Eſt ſpon. pro pō. i. quo pro Pompeio fideiuſſiſti. ſideiuſſerat. n. Lepta ſimul cū galba quoddā p Pō. de re pecu. & q̄rebat ſe liberari illa fideiuſ. ſcripſeratq; ad Cic. ut id cōmunicaret cū galba q̄ ſe facturū dicit. ¶ Conſponſor: ſimul ſponſor. ¶ Expediri: explicari & liberari. ¶ Oratorē: alii uolunt eſſe oratorē quē ad Bru. ſcripſit: ego ſentio eſſe libros de oratore: de q̄bus facit mētionē epiſtola penultima primi libri. quos dialogo ſcripſiſſe dixit: & magnopere cōmendauit ſicut ēt hic: utrumq; tñ opus elegantiſſimū. ¶ A te pro. tibi placere. ¶ De dicēdo: d̄ arte dicēdi. ¶ Cōtuliſſe. poſuiſſe. ¶ Aliqd ſum. i. alicuius pcii Detra. diminuit̄. ¶ Lepta: filiū tuū. ¶ Etſi: q̄q̄. ¶ Maturitas di. qa iudiciū pōt eſſe maturū adoleſcētibus: ppea q̄ per ætatē non ſunt multa experti. ¶ Abeſt: deeſt ei. ¶ Perſonare hmōi uoci. i. audire aſſidue hmōi uoces. Nā Oui. q̄ ſemel eſt imbuta recens ſeruabit odorē Teſta diu.

Penſio ¶ Paratus qa nuper peperit: nec pp id licuit mihi honeſte diſcedere. ¶ Satis firma ſatis ualida. ¶ Teneor. īpedior uenire. ¶ Procuratoribus Dolobellæ: q̄ gerunt negocia dolobellæ: aberat eni eo tpe dolobella: & mādauerat Ci. ut a pcuratoribus ſuis exigeret primā pēſionē reꝝ ſuarū. penſio aūt a pendendo dicit̄: q̄ dat̄ p uſu alicui⁹ rei ut agri aut domus. ¶ Et me her. alia cā quare moratus ſit diutius romæ dicit. n. Cice. ſe non ita delectari peragrare loca multa & ire peregre: ſicut ante delectatus eſt: eſt. n. magis iuuenum. q̄ ſenū. ¶ Aedificia mea me delectāt. i. delector eē domi meæ. ¶ Ociū domus. q̄es domeſtica. ¶ Quæ. domus. ¶ Cedat. i. ſit inferior. qa nō minus ociū eſt mihi domi meæ. q̄ in meis uillis. ¶ Maius oī regione diſertiſſima. i. ociū maius q̄ ubi fere nulli habitant: loca eni minus habitata plus habēt ocii. ¶ Interpellatione. itermiſſione tpis. i. aſſ. duc. ¶ Quare concludit Ci. ex ſupradictis cauſis. q̄ potius ueniet Lepta Romā q̄ Ci. eat ad eū.

Ediſcere ¶ Ediſcat: nō ſolū cognoſcet. ſed & memoriæ

Heſiod⁹ māſiet. id eni ſignificat ediſcere. ¶ Heſiodum. poetā. quē q̄dā uolūt antiq̄orē fuiſſe Homero ſcripſit aūt de agricultura apud græcos: quē noſter Virgilius in geor. cū magna laude imitatus credit̄ ſupaſſe. fuit aūt ex Aſcra uico Boetiæ admodū puo & aſpero. ut ſcri. Stra. uñ & maro noſter. Aſcræūq; cano rōana p oppida carmē. & alibi. Aſcræo quos añ ſeni. ¶ Hēat i ore. i. aſſidue memoret & pnūciet carmia q̄ ſequunt̄. qa maxie hortātur ad āplectēdas uirtutes. τησ ἀρετησ ἱδρωτα θεοι προπαροιθεν εθηκα ναθανατοι μακροσ δε και ορθιοσ οιμοσ. Horū aūt carminū ut fere uerbū de uerbo interptemur hic eſt ſenſus. ¶ Virtutis ſudorē dii imortales antepoſuerūt. longa aūt eſt ad arduā uiā ipſam & aſperā primū. ubi. n. in cacumē uentū eſt. facilis eſt q̄ dura & aſpera extiterat. ea carmina multi uarie traducunt uerſibus. ſed non interptantur uerum ſenſum poetæ. nos igitur ita traduximus. Virtutem poſuere dei ſudore parandam. Arduus eſt ad eam longuſq; per ardua callis. Aſper & eſt primum ſed ubi alta cacumina tanges. Fit facilis quæ dura prius fuit inclyta uirtus.

Aculam: Macula qdem ciuis Romanus inuitauerat Leptam & Ci. ad uillam ſuam: itaq; Cice. eam laudat. erat
M aũt in falerno campaniæ loco optimi uini feraciſſimo: deinde quia lepta cupiebat eſſe in familiarib? Cæ. & ob eam cauſam parauerat munera & Cæ. & cæteris qui apud eum plurimum poterant: hortatur Cic. Leptam: ut neq; curet eſſe apud Cæ. nec faciat ea munera: & adducit rationes: pollicetur tamen ſi quid fuerit in quo ſit ſpes ſe tentaturum & facturum quod potuerit. ¶ Functum officio: non finiuiſſe officium quoddam quod geſſerat: ut quidam male interprætantur: ſed feciſſe officium & debitum ſuum. ¶ Falernum: eius ubi habet uillam: inter ſex. n. loca quæ ſcribit (Falernũ)

M.T.C.Læptæ.S.D.

m Aculam officio functum eſſe gaudeo. Eius falernum mihi ſemper idoneum uiſum eſt diuerſorio: ſi modo tecti ſatis eſt ad comitatum noſtrum recipiendum. Cæterum qui mihi locus non diſplicet: nec ea re Petrinum tuũ deſerã. Nam & uilla & amœnitas illa commorationis eſt non diuerſorii. De curatione aliqua munerum regiorum cum oppio locutus ſum. Nam Balbum poſteaquam tu es profectus non uidi. tantis pedum doloribus afficitur: ut ſe conueniri nolit. Omnino de tota re ut mihi uidetur: ſapientius faceres: ſi non curares. Quod. n. eo labore aſſequi uis nullo modo aſſequere: tanta eſt. n. multitudo intimorum: quod ex his potius aliquid effluat: quã nouo ſit aditus: præſertim qui nihil afferat præter operam: in qua ille ſe beneficium dediſſe putabit: ſi modo ipſum ſciet non accepiſſe. Sed tamẽ aliquid uidebimus in quo ſit ſpes. aliter quidem non modo non appetendum ſed etiam fugiendum puto. Ego me Aſturæ diutius arbitror cõmoraturum: quoad ille quandoque ueniat. Vale.

M.T.C.Torano.S.D.

Dederam triduo ante pueris Cn. Plancii litteras ad te: Eo nunc ero breuior: teq; ut antea conſolabar hoc tempore monebo. Nihil puto tibi eſſe utilius quam ibidem opperiri: quoad ſcire poſſis

M. Varro præcipuis quibuſdam rebus abundare affirmat Falernum uini feraciſſimum eſſe quæ ut facilius memoriæ mandentur infraſcripto epigrammate meo placuit complecti: qd' iam multis annis ſcripſeram ad Octauianum uicomercatum nunc iuriſconſultorum Mediolanenſium decus & ornamentum maximum: quem mihi diſcipulum fuiſſe & morum elegãtia litterarum doctrina facit: ut me non pœniteat. Sex cognoſce ſuis iſignes fructib? agros Carminibus uates quos celebraſſe leges. Dat cererem campanus ager. dat uina falernus. Caſſinas oleæ dicitur eſſe ferax. At de tuſculeo molles tibi ſumere ficus: Deq; tarentino dulcia mella potes. Præcipuos tyberia dabũt tibi flumina piſces. Has tibi quem malis: nat lupus inter aquas. Piſce lupo melius multi nil eſſe probarunt. Inter ſi pontes uixerit ille natans. ¶ Diuerſorio. i. iucundo & grato hoſpitio: diuerſoriorũ enim locus quilibet dicitur: quo homines de uia quieſcendi aut reficiendi corporis cauſa ad tempus diuertere ſolent. nã diuortia & diuerticula alia dicuntur: ut ſupra alio loco diximus. Si modo ſatis tecti eſt. i. ſi habet tantum tecti quantum ſufficit ad recipiẽdos comites noſtros: quos nobiſcum ducemus. ¶ Cætera. i. per cætera uel ſecundũ cætera. Virg. Cætera graius. Hora. in epiſtolis. Hæc ego dictabam poſt templum putre uacunæ. ¶ Petrinum: nomen uillæ apud Sinueſſam Hora. in epi. Sinueſanumq; petrinum. Nam & uilla iulia. comparat nunc uillam iuliam falerno & petrino: quas uillas dixit eſſe aptas diuerſorio: iuliæ autem uillæ amœnitatem: non diuerſorium ſolum eſſe. ſed & commorationis. i. habitationis & permanſionis. ¶ Regiorum: quæ Cæ. pars: ſed inuidioſe dicit regiorum: quoniam ut illud nomen erat inuiſum romanis. ¶ Curatione: improprie dixit quia proprie ut uoluit Donatus: curatio ẽ medicorum cura reliquorum. ¶ Tantis: tam magnis. ¶ De tota re: ideſt neque de dandis muneribus: neque de quærendo locum apud ipſum Cæ. tanta eſt multorum intimorum ideſt tam multos habet apud ſe intimos & familiariſſimos. ¶ Fluat: eiiciatur ab ipſo Cæ. ¶ Aditus: ſubaudi ad ipſum Cæ. ¶ Qui ſcilicet nouus. ¶ Nihil afferat: nihil præſtet Cæ. ¶ Inquam: opera. ¶ Non accepiſſe ſcilicet operam tuam: qui putabit te ſibi obligatum: ſi non acceperit operam tuam: quam ei allaturus eſſes: eſt enim hæc natura potentum & diuitum uirorum: ut oſtendit Cice. ſi. offi. ¶ Videbimus: experiemur. ¶ In quo ſit ſpes: in quo ſperemus poſſe aliquid tibi prodeſſe. ¶ Aliter: ſi nõ erit ſpes. ¶ Sed etiam fugiendum: quia turpius eſt repelli q̃ non tentaſſe. ¶ Aſturæ: oppidũ ẽ non longe a terracina & eius cognomine fluuius. ¶ Quoad quouſq;. ¶ Ille: Cæ.

(Diuerſorium) (Diuortia) (Diuerticula) (Petrinuz) (Curatio) (Cura) (Aſtura)

d Ederam: Toranus eandem cauſam ſecutus quam Cæcina. & plæriq; alii cum exilio mulctaretur: eſſetque ut puto in Sicilia ſicut & Cæcina: decreuerat inde diſcedere: quod Ci. ſuadet ne faciat propter oportunitatem loci uicini: ex quo facile poterit intelligere. quicquid de reſtitutione ſua actum fuerit. & ſubito diſcedere. Deinde quia Cæſari ex Hiſpania redeunti uolebat Toranus ſe offerre. idque Ci. ei diſſuadet. Deinde conſolatur eum ut forti animo ferat communem cauſam. ¶ Triduo ante: tribus diebus ſuperioribus. ¶ Pueris ſeruis. ¶ Eo propter id quia dedi litteras pueris Planci ad te deferendas. ¶ Vt ſicut. ¶ Antea ſuperiori tempore. ¶ Monebo dabo conſilium. ¶ Ibidẽ ibi. ſ. ubi tu es. ¶ Opperiri expectare. ut Virgi. Reginam opperiens. ſcribitur autem gemino. p. & eſt deponens, nam (Opplor) (Operio)

quid tibi agendum ſit. nam præter nauigationis lõgæ & hyemalis & minime portuoſæ periculum quod uitaueris ne illud quidem non neglígẽdum: quãuis ſubito quũ certi aliquid audieris: te iſtinc poſſe proficiſci. nihil eſt præterea cur aduenientibus te offerre geſtias. Multa præterea metuo: quæq; cum Milone noſtro communicaui. Quid multa. Loco opportuniore in his malis nullo eſſe potuiſti: ex quo te quocũq; opus erit facillime & expeditiſſime conferas. Quo ſi recipiet ille ſe ad tempus aderis: ſin quoniam multa accidere poſſunt aliqua res uel eũ impediet uel morabitur: Tu ibi eris ubi omnia ſcire poſſis: hoc mihi prorſus ualde placet. De reliquo: ut te ſæpe per litteras hortatus ſum: ita uelim tibi perſuadeas: te in hac cauſa nihil habere quod tibi timendum ſit: preter cõmunem caſum ciuitatis. Qui & ſi eſt grauiſſimus: tamẽ ita uiximus & id ætatis iam ſumus ut omnia quæ nõ noſtra culpa nobis accident: fortiter ferre debeamus. Hic tui omnes ualent ſummaq; pietate te deſiderant: & colũt & diligunt. Tu & cura ut ualeas: & iſtinc ne temere commoueas: Vale.

M.T.C. Torano. S.D.

ET ſi quum hæc ad te ſcribebam: aut appropinquare exitus huius calamitoſiſſimi belli: aut iã aliquid actum & confectum uidebatur tamen quotidie commemorabam: te unum in tanto exercitu mihi fuiſſe aſſenſorem & me tibi ſoloſque nos uidiſſe: quãtum mali eſſet in eo bello: in quo ſpe pacis excluſa: ipſa uictoria futura eſſet acerbiſſima: quæ aut interitum allatura eſſet: ſi uictus eſſes: aut ſi uiciſſes ſeruitutem. Itaque ego quem tum fortes illi uiri & ſapientes Domitii & Lentuli timidum eſſe dicebant: eram plane: timebam enim ne euenirent ea quæ acciderunt: idem nunc nihil timeo: & ad omnem euentum paratus ſum: quum aliquid uidebatur cauere poſſe: tum id negligi dolebam nunc uero euerſis omnibus rebus: cum conſilio proficinihil poſſit: una ratio uidetur quicquid euenerit ferre moderate: præſertim quum omnium rerum mors ſit extremum: & mihi ſim conſcius me quoad licuerit dignitati reip. conſuluiſſe: & hac miſſa ſalutem retinere uoluiſſe. Hæc ſcripſi non ut de me ipſe dicerem: ſed ut tu: qui coniunctiſſima fuiſti mecum & ſententia & uoluntate eadem cogitares. Magna enim conſolatio eſt: quum

Geſtire
Quocunque

opio actiuũ ſimplici p̃ ſcriptum regere ſignificat. ¶Præter piculũ: excepto piculo. ¶Hyemalis: tẽpeſtuoſæ. ¶Mime portuoſæ: q̃ ñ hẽt multos & idoneos port⁹. ¶Incõmodiſſimũ: ẽ n. nauigare p̃ ea loca ubi non rep̃iunt̃ portus. ¶Quod: piculũ: uitaueris: ſi expectaueris ibidẽ. ¶Ne il. q̃ ñ negli. ñ cõtẽnẽdũ: ẽ ãt liptote i. illud quoq; plurimi faciẽdũ. ¶Quãuis ſu. i. ualde ſubito ponit̃. n. p̃ q̃tũuis. ¶Proficiſci: diſcedere iſtic. ¶Aduenietib⁹ Cæſarianis. ¶Geſtias: uæhementer cupias. Eſt. n. geſtire motu quodã corp̃is læticiã ai̅ ſignificare. Virg. Incaſſum uideas ſtudio geſtire leuãdi. ¶Offerre te: obuiam dare: occurrere. ¶Noſtro familiari & amico. ¶Opportu. commodiore rebus tuis. ¶Quocũq;: aduerbiũ eſt: in quẽcũq; locum. ¶Opus. e. ſ. te cõferre. ¶Ille cæ. ¶Reci. ſe. rediérit. ſ. in patriã. ¶Oia: q̃ de te agent̃. & ad te p̃tinebũt. ¶Hoc. ſ. q̃ ſis tibi. ¶Prorſus: oino. ¶In hac eã: qua ſecut⁹ es ſimul cũ Põ. & multis aliis. ¶Cõem: cuius nemo ẽ expers aut immunis. ¶Ita uiximus: cũ ea honeſtate & rectitudine eſt aũt cõſolatio a cõſcia: qua Ci. ſæpe utit̃. ¶Id æta. ſit. i. in ea ætate ſumus: eſt autẽ ornatus q̃dam dicendi modus. q. d. ita ſumus iã ſenes: ut fortem animum omnibus rebus p̃ſtare debeamus: q̃ noſtra culpa non acciderũt. ſenes. n. magis debent contẽnere mortem q̃ iuuenes. p̃pterea quod parum uitæ ſupereſt eis qui uiuere poſſint. ¶Hic. Romæ.

ET ſi quũ. Cõſolat̃ Ci. hac ep̃la Toranũ. ut forti aio ferat ea q̃ acciderũt p̃ſertim cũ ipſi ſoli p̃uiderint. q̃d eẽt futurũ. ſiue Põp. ſiue Cæ. uicturus foret oſtendit q; fuiſſe timẽdũ cũ aliq̃d caueri potuit. Nunc uero cũ nulla ſpes rebus euerſis ſup̃ſint. oia ferẽda moderate p̃cipue cũ mors ſit oium extremũ & finis laborũ & miſeriarum. Poſtremo addit cõſolationẽ ſibi aſſuetã recte cõſciæ. ¶Calamitoſiſſimi p̃nicioſiſſimi. ¶Belli affricani. nam mortuo Põ. Cato in affricã ſe contulit ad Iubã. cõtra quẽ poſtea pugnauit Cæ. ¶Cõfectũ finitũ. ¶Cõmemorabã referebã dicebam. ¶Aſſenſorẽ. q̃a idem dicebas q̃d ego. ¶Nos ſolos. duos me & te. ¶In eo bello ciuili. quod gerebat̃ inter Cæ. & põpeiũ. ¶Excluſa eiecta q̃a nulla erat ſpes pacis. ¶Ipſa uictoria utriuſq; futura eſſet ſiue Cæſaris ſiue Põpeii. ¶Interitũ maximã cladẽ & p̃niciẽ ciuiũ. ¶Domitiũ Cn. Domitiũ dicit & Lentulum. q̃ Ci. timidũ appellãt. q̃a bellũ timeret. dicit autem Cic. ſe nõ timuiſſe bellũ. ſed euentũ belli. & ne ea acciderent q̃ acciderũt. ¶Eram plane. ſ. timid⁹. ¶Idem ego. ¶Ad oẽm euentum. i. ad omnia quæ euenerint. ¶Caueri uitari. aut prouidere. ¶Dolebã negligi. dolebã q̃ non prouideretur aliq̃d. & quod nõ curaret̃. ¶Euerſis. p̃ſtratis tractũ ab ædificiis. ¶Cõſilio. prudẽtia q̃a nullus eſt adeo ſapiens q̃ amplius poſſit prouidere. ¶Vna rõ. una uia. unus mod⁹. ¶Ferre moderate q̃cq̃d erit. tale illud Maronis. Quicquid erit ſuperanda omnis fortuna ferendo eſt. Extremum. Horatius. Mors ultima linea rerum. ¶Mihi ſum conſcius. ſcio. ¶Quod licuerit. quãtum potuerim. ¶Conſuluiſſe. prouidiſſe. ¶Hac amiſſa dignitate reipu. opp̃ſſa & p̃dita. ¶Eadẽ

recordare ēt ſi ſecus acciderit:te tamen recte uereq; ſenſiſ
ſe. Atq; utinā liceat aliquando aliquo reip. ſtatu nos frui
interq; nos conferre ſollicitudines nr̄as quas ꝑtulimus
tum quum timidi putabamur:quia dicebamus ea futura
quæ facta ſunt. De tuis rebus nihil eſſe ꝙ timeas præter
uniuerſæ reip. interitum tibi confirmo. De me aūt ſic ue
lim iudices:q̄tum ego poſſim me tibi:ſaluti tuæ liberiſq;
tuis ſummo cum ſtudio ꝓſto ſemper futurum. Vale.

M. T. C. Domitio. S. D.

NOn ea me res deterruit:quo minus poſtea q̄ in
Italiam ueniſti:litteras ad te mitterē: ꝙ tu nul
las ad me miſeris:ſed quia nec quid tibi polli
cerer ipſe egens rebus omnibus:nec quid ſuaderem:cum
mihi metipſi conſilium deeſſet: nec quid cōſolationis af
ferrem in tantis malis reperiebam. Hæc q̄q̄ nihilo melio
ra ſunt:nunc etiā atq; ēt multo deſperatiora tamē inanes
meas eſſe litteras:q̄ nullas malui. Ego ſi te intelligerem
plus conatū eſſe ſuſcipere reipublicæ cauſa muneris quā
quātū præſtare potuiſſes:tamē quibuſcūq; rebus poſſem
ad eā cōditionē te uiuēdi quæ daretur: quæq; eſſet horta
rer. Sed cum conſilii tui bene fortiterq; ſuſcepti eum tibi
finē ſtatueris:quē ipſa fortuna terminum noſtrarū cōten
tionum eſſe uoluiſſet:oro obteſtorq; te pro uetere noſtra
coniunctione ac neceſſitudine: proq; ſumma mea in te
beniuolentia:& tua in me pariter:te ut nobis parenti:cō
iugi:tuiſq; omnibus quibus es:fuiſtiq; ſemp cariſſimus:
ſaluum conſerues:incolumitati tuæ:tuorūq; qui pendent
ex te conſulas. Quæ didiciſti:quæq; ab adoleſcentia pul
cherrime a ſapientiſſimis uiris tradita memoria & con
ſcientia compræhendiſti: his hoc tempore utare. Quos
coniunctos ſumma beniuolentia:plurimiſq; officiis ami
ſiſti:eorum deſiderium ſi non equo animo:at forti feras.
Ego quid poſſim neſcio uel potius me parum poſſe ſen
tio. Illud tamen tibi polliceor:me quæcūq; ſaluti digni
tatiq; tuæ conducere arbitror:tanto ſtudio eſſe facturum
quāto ſemper tu & ſtudio & officio in meis rebus fuiſti.
Hanc meam uoluntatem ad matrē tuā optimā fœminā
tuiq; amantiſſimā detuli. Siq̄d ad me ſcripſeris:ita faciā
ut te uelle intellexero. Sin autē tu minime ſcripſeris:ego
tamen omnia quæ tibi eſſe utilia arbitrabor:ſummo ſtu
dio diligenterq; curabo. Vale.

¶ Epiſtolarum Familiarum Liber Septimus.

M. T. C. M. Mario. S. D.

cogitares. eandem conſolationem accideres.
¶ Recordare. i. recordaris & in memoriam re
digis. ¶ Etiam ſi acciderit ſe ideſt etiam ſi ali
ter eueneritꝙ̄ uolebas: & ſentiebas. ¶ Confer
re ſolicitudines noſtras:ut enim Cice. ſuperius
dixit ad Luccium. Habet præteriti doloris ſe
cura recordatio delectationem. Virgi. Forſan
& hæc olim meminiſſe iuuabit Idem: iuuat
euaſiſſe tot orbes Argolicas: medioſque fugā
tenuiſſe per hoſtes. ¶ Conferre: ſimul colloq.
¶ Tum: eo tempore. ¶ Præter interitum uni
uerſæ ideſt præter id quod omnibus accidet:
& præter communem calamitatem & perni
ciem reipubli. ¶ Futurum præſto ideſt para
tum & promptum.

N On ea: poſt cladem pharſalicum cum
hic Domitius in Italiam ſe recepiſſet
neque Cicero ad eum quicq̄ ſcripſiſſet
hac epiſtola ſe excuſat oſtendens eam ſolam
fuiſſe cauſam: ꝙ in tantis malis nullam habe
ret conſolationem quam ut ad eum ſcriberet:
cum ipſe conſolatione indigeret: nunc tamen
eum conſolatur: ꝙ hoc bellum ingreſſus ſit ea
intentione: ut reip. prodeſſet quantum poteſt:
ꝙ ſi ſecus accideret ſtatuiſſe ſibi finem propo
ſiti ſui: quem fortuna ipſa dediſſet hortatur de
inde eum ut curet diligenter ſalutem & incolu
mitatem ſuam. Preſtremo pollicetur ei Cice.
quicquid pro eo efficere poterit. ¶ Non ea
res: hoc dicit Cice. ſe non prætermiſiſſe ſcribe
re ad ipſum Domitium ob eam cauſam. quia
nullas ab eo accipiſſet litteras. Deterruit: dete
nuit: remouit. ¶ Quo minus: ut non. ¶ Suade
rem: conſulerem. ¶ Hæc. ſ. tempora: uel con
ditiones horum temporum. ¶ Nihilo melio
ra: erant ante. ¶ Etiam atque etiam: multo de
ſperatiora ſine comparatione magis ſine ſpe
& in deteriori conditione: & ut apertius decla
rem quod uulgo dicimus ſenties millies ma
gis ſine ſpe. ¶ Inanes: uacuas ſine eo pondere
uel pollicitationum. uel ſuaſionum: uel conſo
lationum: quas uoluiſſem poſſem afferre.
¶ Quam nullas: quam nihil ſcribere. ¶ Ego:
adducit rationes ualidiſſimas: quare debeat
ferre ea quæ acciderunt: præſertim cum ſecu
tus ſit illud bellum ea mente. ut ſibi conſtitue
ret eum finem: quem fortuna uoluiſſet. ¶ Co
natum. tentauiſſe. ¶ Muneris honoris. ¶ Præ
ſtare: efficere. ¶ Terminum. finem. ¶ Noſtro
rum contentionum noſtrarum diſcordiarum &
bellorum. ¶ Qui pendent ex te. qui ſine te nō
poſſunt eſſe incolumes. quia eorum incolumi
tas eſt ex te. ¶ Quæ didiciſti. hortatur ut uta
tur his præcibus quæ ex philoſophia didicit.
¶ Si non æquo: ſine quieto & contento. ¶ Ac
certe. ſaltem. ¶ Forti. conſtanti & magno qui
uincant perturbationes omnes: ¶ Vel potius.
correctio. ¶ Conducere. ut illa eſſe. ¶ Detuli
ſignificaui. ¶ Minus ſcripſeris, non ſcripſeris
aliquid.

I te dolor.M.Marius ciuis ampliſſim⁹ quū podagra laboraret:recepat ſeru⁹ uez quū ītellexiſſet interea Ro.
s celebratos eē magnificētiſſimos ludos ſcripſerat ad ci.ut aliqd ad ſe ſcriberet quo min⁹ eos ludos ꝑtermiſiſſet:
neq; eis īterfuiſſe pœniteret.Itaq; Ci.hac epl'a attenuat uoluptatē illoꝶ ludoꝶ q̄tū pt:nō tū ꝙ neget eos ma
gnificētiſſimos fuiſſe:ſed ꝙ uiris grauib⁹:q & aliis ſtudiis grauiorib⁹ delectari ſolēt:dicit poti⁹ fuiſſe allaturos mole-
ſtiā q̄ uoluptatē:eſſeq; aī magni & excelſi ea cōtēnere q̄ cæteri admirant̄.Laudat aūt ociū ipſi⁹ Marii:ſicut mō id trāſ
tulit ī litteraꝶ & lectiōes reꝶ egregiaꝶ.Deſcribit aūt ſeſe totū apparatū & magnificentiā ipſoꝶ ludoꝶ.Poſtremo dicit
ſe cupe ita leuari qbuſdā negociis:qb⁹ īpedit̄
ut poſſit cū eo ī uilla uictitare.¶Si te:facit ar
gumētū ī duas ptes diuiſuz:ē aūt ſenſus ſi nō
ueniſti ad ludos:qa p ualitudinē malā tibi nō
licuerit.non attribuo id ſapiæ tuæ: ſ; fortunæ
poti⁹:q̄ te īfirmitate detinuit:ſi aūt nō ueniſti:
qa ea cōtēnēda & puifaciēda putaueris:q̄ cæ
teri admirant̄.& ſi pp hāc cām ꝙ ea cōtēnas
nō ueniſti:quū nō impediēte ualitudine uenire
poſſes: duplici cā lætor. & ꝙ ſine dolore cor
poris fueris:& ꝙ magnū aīu; hūeris ad hæc
cōtēnēda.¶Infirmitas debilitas.qa pt ēt eſſe
bōa ualitudo.¶Fortūæ caſui.¶Quā ſa.tuæ.
qa ſi īpedit⁹ mala ualitudine pp eā ꝑtermiſiſti
uenire:nō āt qa ut ſapiēs nō curaueris:nō cōſi
lio ſ; fortūa hoc feciſſe uideris.¶Sin:alia ps.
¶Cæteri: q̄ uulgares.¶Dixiſti.exiſtimaſti.
¶Per ua.ualitudīe pmittēte & nō īpediente.
¶Tn̄:q̄uis poſſes.¶Vtrumq;.i.utraq; cā.
¶Et ſi.do.pria cā.¶Et aio ua.i.hūiſſe aium
magnū nec uictū ab hmōi inanib⁹ cupiditati
b⁹ & ē ſcđa cā:qa ſunt res uanæ neq; admira
tōe dignæ.¶Neglexeris:nō curaueris.¶Mō
ut:p dūmō uł ſic diſtiguēdū:quū neglexeris ea
q̄ alii mirant̄ mō pro dūmō.ſ.neglexeris.ſ.ita.
¶Vt fruct⁹ut utilitas.¶Cōſtiterit:p extiterit
uł appuerit:uł ſuppetierit.Quo ocio.¶Licuit
tibi:pmiſſū ē tibi:potuiſti.In iſta ī ea ubi tu es
¶Neq; hoc:dicit Ci.ꝙ q̄uis Mari⁹ paraſſet
ſibi uillas ad amœnitatē aptas:nō tñ dubitat:
qn cōſumpſerit tpa matutina ī lectiūculis aliq
b⁹.¶Cubiculo loc⁹ubi cubat̄ & dormit̄:cubi
culū dicit̄ ¶Stabianū & Scyanū noīa ſunt uil
laꝶ.¶Perforaſti:fecerat.n.feneſtras ut ex cu
biculo lōge poſſet ꝓſpicere.¶Patefeciſti:ape
ruiſti.deiecto aliquo mō lectiūculis uſus dimi
nutiuo:ut oſtēdat eū uł aliqd legere debuiſſe.
¶Interea:dum tu legebas.¶Illi:amici tui.
¶Iſtic.ruri.¶Semiſōni:quū.n.ſpectamus ali
qd quo nō delectamur:obrepit nobis ſomn⁹.
¶Cōes:uulgares quotidianos.¶Mimos:hi
ſtriōes geſticulatores ſcænicos.¶Reliq̄s par.
ꝑter matutina tpa.¶Ad arbitriū:tu uolebas.
¶Cōpararas.cōſtitueras.¶Nobis:q eram⁹
Ro.& ſpectabamus ludos.¶Perpetienda.cū
magna moleſtia ferēda.¶Scilicet.ironicæ di
ctū.& idignationē & ſtomachationē aī oñdit
¶P.Metius:is erat ꝑtor:q & hiſtriones & cā
tores & alios hmōi cōducebat ad ludos cele
brādos Iuu.Nulli⁹ fibula durat uocē uēdētis ꝑtoribus.¶Si q̄ris:modus ē dicēdi ꝓ ſi ſcire uis.¶Tui ſtomachi.i.ap
petitus animi tui.i.qui tibi potuiſſem placere:eſt autē tranſlatio a corpore.¶Coniecturam.n.i.conicio eſt ſtomacho
meo:cui non placuerunt iſta:qđ non placuiſſent ēt tuo.¶De meo.ſtomacho.¶Nam primum.oſtendit quare hæc nō
placuerunt.dicit.n.qđ quidam qui diſceſſerant e ſcæna.& putabantur diſceſſiſſe & eſſe amoti honoris cā ne eſſent de-
decori redierūt.poſtea in ſcænā.ut honeſtarēt ludos.¶Diſceſſiſſet cā ho.i.diſceſſiſſe ne dehoneſtarēt ludos.¶Delitiæ
tuæ.quē hēs cariſſimū.¶Aeſopus.mimi & actoris ſcænici nomen.eſt hoc loco.nā alius fuit fabulator in Phrygia.de
quo ſcribit Gellius.cui⁹ extāt ſuauiſſimi apologi.¶Eiuſmōi fuit.ita ſe geſſit.¶Vt liceret ei p oēs hoīes deſinere.i.ut
oēs eēnt cōtēti.qđ deſineret a recitatōe.qa male ſe geſſit.¶Is.declarat q̄re oēs æquo aīo ferrēt ut đſineret.¶Quū cœ

Cubiculum Stabianum Scyanū

Aeſopus

SI te dolor aliqs corporis: aut īfirmitas ualitu
dis tuæ tēuit quomin⁹ ad ludos uēires:fortūæ
magis tribuo q̄ ſapiæ tuæ.Sin hæc q̄ cæteri mi
rant̄:cōtēnēda eē duxiſti:& quū p ualitudinē poſſes uēi
re tamē noluiſti utrūq; lætor: & ſine dolor̄ corpis te fuiſ
ſe:ac aīo ualuiſſe. Quū ea q̄ ſine cā mirant̄ alii neglexe
ris:mō ut tibi cōſtiterit functus ocii tui:quo qdē tibi per
frui mirifice licuit:quū eēs ī iſta amœnitate pœne ſol⁹ re
lict⁹. Neq; tamen dubito:quin tu ex illo cubiculo tuo ex
quo mihi Stabianū pforaſti:& pateſeciſti Scyanū:p eos
dies matutina tpa lectiūculis cōſūpſeris:quū illi interea
qui te iſtic reliq̄rūt:ſpectarēt cōes mimos ſemiſōni. Re
liquas uero ptes diei tu cōſumebas his delectatiōibus:
q̄s tibi ipe ad arbitriū tuū cōpararas.Nobis āt erant ea p
petiēda:q̄ ſcilicet.P.Metius ꝓbauiſſet.Oīno ſi q̄ris ludi
apparatiſſimi:ſed nō tui ſtomachi.cōiecturā.n.facio de
meo. Nam primū honoris cā in ſcænam redierant hi:
quos ego honoris cā ſcæna diſceſſiſſe arbitrabar. Deli-
tiæ uero tuæ noſter Aeſopus eiuſmodi fuit ut ei deſinere
per omnes homines liceret.Is iurare quum cœpiſſet uox

piſſet iurare: erat locus in tragœdia q̄ pronunciabat: ubi erat aliqđ iuramentū. ꝙ cū ille incepiſſet: ſtatim uox eū deficit ideſt dereliqt: ita ꝙ nō potuit ꝓnunciare. ¶In eo loco: dicit q̄ fuerit locus tragœdiæ. ¶Si fallens ſcio. hic erat locus in quo incipiebat iurare: cū uox eū defecit. ¶Reliquos ludos: in q̄bus nō recitabant comœdiæ: ſed fiebant: aut gladiatorum certamina: aut uenationes aliquæ. ¶Leporis: ſuauitatis. ¶Apparatus. enim dicit tātū fuiſſe rer̄ apparatū: ꝙ ludi ipſi ſpectari cū delectatione nō poterant. ¶Animo æquiſſimo: ideſt ualde libenter: ſine dolore aliquo. ¶Quid eni: iam deſcribit apparatū. ¶Clytēneſtra: clytēneſtra uxor Agamennonis maritū interfecit: de qua tragædia facta eſt: & ab ea appellata: q̄ nūc intelligit: dicit igitur rep̄ſentatione huius tragœdiæ fuiſſe apparatum ſexcētor̄ mulor̄: ſicut uiſu3 eſt Mediolani ſæpe in oblationibus portarū. ubi uel currus uel eq muli. & multi ēt onerati auro & argēto & ueſtib⁹ ſericis ducunt. ¶In equo troiano. alia tragœdia q̄ cōtinebat ꝓditionē. q̄ fecerūt græci troianis p equū durcū ſiue ligneū. ſicut ſcribit Virgilius lib. ii. æneī. ¶Craterar̄ paterarū uidi ēt Mediolani q̄ plurimas crateras ferri ad promptā: quū fiūt oblationes. ¶Varia. diuerſi generis. ¶Popularē admirationē habuerūt: ideſt q̄ populus tantū admiratus eſt. ¶Tibi: uiro grauiſſimo. ¶Protogeni: nomē eſt liberi. ¶Anagnoſtæ Marii. i. qui Mario legebat. ¶Quiduis: q̄libet. ¶Potiuſq̄. uitat arrogantiam. ¶Dediſti operā. intēdiſti. ¶Ne. hic non ponit̄ ꝓ certe. ut q̄dā putāt. q̄a ſenſus nō patit̄ ſed ſic. ¶Ne haud paulo plus. i. paulo pl⁹. nā duæ negationes affirmant. ¶Non. n. occurrit obiectioni. ne fortaſſe diceret Mari⁹ ſe deſideraſſe alios fortaſſe ludos. utputa græcos & oſcos. rñdet Ci. ſe nō credere eū tales ludos deſiderare. & adducit rōnes cū ioco. aut ēt ſcōmate quodā. dicit. n. Ci. ꝙ nō credit marium deſideraſſe ludos uel oſcos uel græcos. q̄a oſcos non mō in theatro. ſed ēt in ſenatu ipſo ſpectare poſſit. tāgit aūt quoſdam ſenatores q̄ fœde & obſcæne loquerent̄. quos dicit quodāmō repreſentare ludos oſcos ſcænicos. ¶Nā. o. q̄ & capuenſes dicuntur appellati ſunt auctore Feſto ab oris fœditate. Dicit ergo Ci. credo te non deſideraſſe ludos oſcos q̄a eos ſpectare potes in ſenatu noſtro. ubi ſunt qui oſce loquūtur. i. fœde. Addit ꝑterea eum non deſiderare græcos ludos quia ita oderat Marius græcos ut cum eſſet uia q̄ ad uillam eius ducebat. q̄ græca appellabatur. ꝑꝑ odium græcorum nollet ire per eam uiam. Romani aūt ludoru3 morem ex diuerſis gentibus & patriis acceperūt. ¶Athlætas. certatores. pugiles luctatores. ¶Qui cō. gl. q̄ paruifeceris ſpectare gladiatores: in quibus poterat eſſe maior delectatio q̄ in athlætis. ¶Operam &. o. prouerbium eſt ꝙ Macr. ſcribit. quendam docuiſſe picam proferre. Eſt autem tractum. uel a palæſtribus quibus dabatur oleum ut ungerentur. uel ab his qui multum & fruſtra uigilantes oleum conſumunt unde eſt in prouerbio ſtudioſiorum plus olei quam uini' conſumere unde Iuue. de hiſtoriographis. Veſter porro labor fœcundior hiſtoriarum Scriptores. parit hic plus temporis atque olei plus. ¶Binæ. duæ quod in uſu. & apud Ciceronem & apud Quintilianum & Liuium inueni etiam cum his q̄ declinātur in ſingulari. ¶Magnificæ. ſ. fuerunt. ¶Sed q̄. q̄uis fuerint magnificæ. & dicit tamen eas homini ciuili non fuiſſe allaturus delectationē. ¶Politico. ciuili nā πολισ ciuitatem ſignificat. ¶Valentiſſima. ut leone aut urſo qui ſæpe in eiuſmodi ſpectacula ducebatur. Hora. in epiſtolis. Dicunt aut urſum aut pugiles. iis nam plæbecula gaudet. ¶Tranſuerberatur. tranſfigitur. ¶Videnda. digna ut uideātur. ¶Sæpe. alio tp̄e. itaq3 nunc debes minus ea deſiderare. ¶Quicquid noui. i. aliquid ꝙ nō uiderimus alio tempore: ¶Extremus dies. ſpectaculorū. ¶Fuit elephā. fuit quo elephāti exhibiti ſunt. ¶In quo in q̄ re. i. ꝙ elephāti exhibiti ſunt in ſpectacula. ¶Vulgi. ꝙ oīa etiam minima ſolet admirari & ſtupere. ¶Quinetiam inſuper imo. ¶Miſericordia. cōmotio quædam animi. ¶Eiuſmodi. talis. ¶Quādam. ſocietatem. in quādam conuenientiam. ¶Cum genere hu. i. cū hoibus. De elephātibus Solinus ſcribit. Elephanti iuxta ſenſum humanum intellectus habent; memoria pollent. ſider̄

eum defecit: in loco illo ſi fallens ſcio. quid tibi ego alia narrem? Noſti. n. reliquos ludos. Qui ne id quidem leporis habuerunt: quod ſolent mediocres ludi. Apparatus enim ſpectatio tollebat omnem hilaritatem. Quo quidem apparatu non dubito: quin animo æquiſſimo carueris. Quid enim delectationis habent ſexcenti muli in Clytemneſtra: aut in equo Troiano craterarum tria malia: armatura uaria peditatus & equitatus i aliqua pugna? Quæ popularem admirationem habuerunt: delectationem tibi nullam attuliſſent. quod ſi tu p eos dies operam dediſti protogeni tuo dūmodo is tibi quid uis potius q̄ orationes meas legerit: ne tu haud paulo plus quā quiſquā noſtrum delectationis habuiſti. Non. n. te puto græcos aut Oſcos ludos deſideraſſe præſertim quum Oſcos ludos uel in ſenatu noſtro ſpectare poſſis. Græcos uero non ita ames: ut ne ad uillam quidem tuam uia Græca ire ſoleas. Nam quid ego te athlætas putem deſiderare qui gladiatores contempſeris? In quibus ipſe Pompeius: profitetur ſe & operam & oleum perdidiſſe. Reliquæ ſunt uenationes binæ per dies quinq; magnificæ: nemo negat. ſed quæ pōt eſſe homini politico delectatio quum aut homo imbecillus a ualentiſſima beſtia laniatur aut præclara beſtia uenabulo tranſuerberatur. Quæ tamen ſi uidenda ſint ſæpe uidiſti: neq; nos qui hæc ſpectamus quicquā noui uidimus. Extremus Elephātorū dies fuit: in quo admiratio magna uulgi atq; turbæ delectatio nulla extitit. quin etiā miſericordia quædā cōſecuta eſt atq; opinio eiuſmodi eſſe quādam illi belluæ cum genere hu

Clytēneſtra

Oſci

Oſce

Prouerbium

Quinēt

Elephāti

ſeruant diſciplinam. & poſt multa de eis miranda: rurſus ſic inqt: pp fœminas nunq̄ dimicant: nulla.n.nouerunt adulteria ineſt illis clementiæ bonum. Quippe ſi p deſerta uagabundum hoiem forte uiderint ductus ad uſq; notas uias p̄bent: uel ſi conſertis pecoribus occurſitent itinera ſibi blanda & placida manu faciunt. neq; aial interimant conflictu fortuito. Si qn̄ pugnant non mediocrem habent curam ſauciorum. nam feſſos uulneratoſq; in medium receptant. quū captiuitate uenerint in manus hoium: manſueſcunt ordei ſucco maria tranſmeaturi naues non prius ſubeunt. q̄ de reditu illis ſacramentum luatur. Dicit ergo nunc Cic. q̄ in illa uenatione ubi exhibiti ſunt elephantes. cognitum eſt q̄ elephanti uiderent habere quandam conuenientiam cum hoibus. de elephantis etiam multa ſcribit Pli. ¶ His ego dicit nunc ſe his diebus quibus ludi ſcænici acti ſunt. non tn̄ caruiſſe moleſtia quia neceſſe fuit ut defenderet cām Caninii cuiuſdam. ¶ Scænicis theatralibus. nam ſcæna pars eſt theatri. ¶ Sed liber. quia fui in officio alieno. & non in arbitrio meo. ¶ Dirupi nimia cōtētiōe dicēdi uexaui. ¶ Iudicio. cā iudiciali. ¶ Tam fa. q̄. ¶ Aeſo. i. ſi ita mihi pmitteret a populo deſinere ab agendis cāis. ſicut pmittit æſopo deſinere ab actiōe hiſtrionica. pfecto libenter deſinerem. ¶ Artem ſ. dicendi & agendi cauſas. ¶ Deſinerem ideſt omitterem. ¶ Similib⁹ no. i. uiris doctis & litterarum ſtudioſis. ¶ Nam quū pbat q̄ libenter deſineret artem. ſi liceret ei per populū. dicit.n. quod quum tæderet eum ante agere cauſas. quum erat iuuenis & ambitioſus. & quū non cogebatur defendere quem nolebat. nunc multo magis tædet eum. qa & multū fructū capit ex his quos defendit. & ſæpe cogit defendere inimicos ſuos rogatu amicorum. ¶ Licebat nō de. i. poteram non defendere. ¶ Tū ue. multo magis. ¶ Hoc tpe. quo ætas eſt maturior & minus ambitioſa. & uiuo ad arbitriū multorum. ¶ Vita nulla eſt. i. ingrata & inſuauis. ¶ Peto capio. ¶ Non optime. i. peſſime. ¶ Rogatu p̄cibus. ¶ Qui beneme. ſ. de me qui mihi bn̄ficium p̄ſtiterunt qbus non liceret ullo pacto negare. ¶ Arbitratu meo. i. ut uolo meo modo. ¶ Rationem. propoſitum. ¶ Laudo & probo. laudamus uerbis probamus ēt re. ¶ Interuiſis. interdum uiſitas. ¶ Lepore. ſuauitate & facetiis. ¶ Neque li. quia uterq; ſumus occupatiſſimi. ¶ Modeſtiſſimas. grauiſſimas. ¶ Relaxauero. leuauero. & imminutus fuero. ¶ Exoluā pla. i. liberē pœnitus. ¶ Non po. quia ſcio q̄ non poſſem. ¶ Cōmentor exerceo. cogito. meditor. ¶ Humaniter. more hominum. ¶ Imbecillitatē. infirmitatē. ¶ Obire. adire. ¶ Concurſare. conuenire. frequentare. ¶ Non ocii abundātia. i. nō q̄ ſupeſit mihi tēpus quo carea; negociis. ¶ Sed amoris. ſ. abūdantiam. ¶ Subinuitaras. latenter inuitaras. ſignificaras. ¶ Si aſſecutus ſum. ſi effici ut non pœniteat te p̄termiſiſſe ludos. ¶ Sin mi. ſ. aſſecutus ſum. ¶ Neq; reliques ſpem. i. uenies ad uiuendos ludos. neq; expectabis ut ego meis litteris tibi afferam delectationem. ſed eam q̄res ueniendo ad ipſos ludos uidendos.

Scænicis

mano ſocietatem. His ego tamen diebus ludis ſcænicis ne forte uidear tibi non modo beatus: ſed ne liber oino fuiſſe: dirupi me pene in iudicio Gellii Ganinii familiaris tui. Quod ſi tam facilem populum hērē q̄ Aeſopus habuit: libenter me hercule artem deſinerem: tecumq; & cum ſimilibus noſtri uiuerem. Nam me quum antea tedebat: quum & ætas & ambitio me hortabantur & licebat deniq; quem nolebam non defendere: tum uero hoc tempore uita nulla eſt. Neq;.n. fructum nullum laboris ex his peto: & cogor nonnūq̄ homines non optime de me meritos rogatu eorū: qui benemeriti ſunt defenderē. Itaq; quæro cās oēs aliquando uiuendi arbitratu meo. Teq; & iſtam rōnem ocii tui & laudo uæhementer & probo. Quodq; nos minus interuiſis: hoc fero animo æquiore: quod ſi Rōæ eēs: tamē neq; nos lepore tuo: neq; te ſiquis eſt in me meo frui liceret propter moleſtiſſimas occupationes meas quibus ſi me relaxauero. nam ut plane exoluam non poſtulo: & ipſum & multos quidem annos nihil aliud commentor: te docebo profecto quid ſit humaniter uiuere. Tu modo iſtam imbecillitatem ualitudinis tuæ ſuſtenta & tuere: ut facis ut noſtras uillas obire: & mecum ſimul lecticula cōcurſare poſſis. Hæc ad te ſcripſi pluribus uerbis quā ſoleo. nō ocii abundātia: ſed amoris erga te. quo me quadā epiſtola ſubinuitaras ſi memoria tenes. ut ad te ſcriberē aliquid eiuſmōi quo minus te p̄termiſiſſe ludos pœniteret. Quod ſi aſſecutus ſum: gaudeo: ſin minus. hoc me tamē cōſolabor. quia poſthac ad ludos uenies noſq; uiſes neq; in epiſtolis relinques meis ſpem aliquam delectationis tuæ. Vale

M.T.C. Mario. S.D.

m Andatum tuum curabo diligenter. ſed homo acutus mandaſti potiſſimum: cui

m Andatum tuum. Scriptus fuerat Cicero teſtamento cuiuſdam prædii hæres cum quibuſdam aliis cohæredibus. hoc prædium quum Marius emere cuperet. mandarat Cice. ut illud emeret. præfinieratque ei præcium quod non p̄teriret. uel quod impenderet pro eo prædio. Quare Cice. iocans eum carpit imprudentiæ. q̄ mandaſſet id negocium ipſi Cice. cuius intereſſet illud prædium uendi q̄plurimo. ſerio tamen poſtea dicit ſe curaturum diligenter eius negocium. Deinde ſcribit ſe uiciſſe in iudicio Burſam quēdam de quo dicit ſe ſcire Marium uæhementer lætari. qa conatus fuerat oi ui oppugnare Ci. ¶ Mādatū tuū. id q̄ mihi mādaſti cōmiſiſti. ut pro te facerem. ¶ Sed hō acu. ſubaudi es. ironice dixit. ¶ Potiſſimū. p̄cipue p̄ter cæteros. qa maximam habeo in eo partem. & minus

debueras mihi mãdare q̃ aliis:qa erat in pte res mea. ¶Expediret:utile eſſet. ¶Venire:uẽdi.eſt.n. infinitiuus a ueneo uenis. ¶Quãplurimo:q̃to maxio p̃cio poſſet. ¶Illud:uel p̃diũ uel abſolute illud illa res:ut nolit declarare qd fuerit. Venire
¶Sed eo.qa dixit eũ erraſſe in hoc ꝙ mãdaſſet negociũ ei.cuius intereſſet illud uẽdi q̃ maxio p̃cio poſſet.dicit tamen ꝙ in hoc fuit cautus.qa p̃finiuit ei p̃cium qđ nõ p̃teriret.in quo tñ irridet ipſum.qa ſi pmiſiſſet ipſum p̃cium in poteſtate Ci.dicit ꝙ iam emiſſet. ¶Eo.pp id.uel in eo. ¶Vidiſti multũ.fuiſti multum cautus & prudens. ¶Præfiniſti.p̃ſcripſiſti.determinaſti.ut tantum impenderem,quantum ſcripſiſſes.non plus. ¶Quo.ut. ¶Ne.non. ¶Pluris.q̃ ſcripſiſſes. ¶Permiſiſſes.reliquiſſes in p̃tãte mea. ¶Confeciſſem.cum cohæredibus.i.concluſiſſem cũ aliis q ſunt inſtituti hæredes mecum. qđ tibi reliqſſent ipſum p̃dium. ¶Qui meus amor eſt in te.

expediret illud uenire quãplurimo.Sed eo uidiſti multũ quod præfiniſti:quo ne pluris emerem. Quod ſi mihi permiſiſſes:qui meus amor in te eſt:confeciſſem cum coheredibus.Nunc quoniam tuum præcium noui.in licitationem potius ponam:q̃ illud minoris ueneat. ſed de ioco ſatis eſt.tuum negocium agam ſicuti debeo diligẽter. de Burſa te gaudere certe ſcio:ſed nimis uerecunde mihi gratularis. Putas enim ut ſcribis propter hominis ſordes:minus me magnam illam leticiã putare. Credas mihi uelim magis me iudicio hoc quam morte inimici lætatum. Primũ.n.iudicio malo q̃ gladio:deinde gloria potius amici quam calamitate. Imprimiſque me delectauit tantum ſtudium bonorum in me extitiſſe cõtra incredibilem contentionem clariſſimi ac potentiſſimi uiri.Poſtremo quod uix uériſimile uidetur:fortaſſe oderã multo peius hunc quam illum ipſum Clodium. Illum enim oppugnaram:hunc defenderam. Et ille quũ omnis reſpublica i meo capite diſcrimẽ eſſet habitura magnum quiddam ſpectauit nec ſua ſponte:ſed eorum auxilio qui me ſtante ſtare nõ poterant. Hic Simiolus animi cauſa me:in quem inueheretur delegerat:perſuaſeratque nonnullis iuidis meis ſe in me emiſſarium ſemper fore. Quãobrẽ ualde iubeo gaudere te.Magna res geſta eſt.nunquam uli fortiores ciues fuerunt quam qui auſi ſunt eum contra tantas opes eius.a quo ipſi lecti iudices erant condemnate.Quod feciſſent nunquam:niſi his dolori fuiſſet meꝰ dolor.nos hic multitudie & celebritate iudiciorum & nouis legibus ita detinemur:ut quottidie uota faciamus ne intercaletur:ut quãprimum te uidere poſſimus. Vale.

M.T.C.Mario.S.D.

i.per eum amorem.q meus amor eſt in te.eſt aũt cõſtructio uſitata apud Ciceronem ut ſæpe oſtendimus. ¶Nunc.adhuc iocat Ci.& dicit qđ nunc cum intelligat p̃cium Marii qđ uult impendere pro eo p̃dio potius adhibebit licitatorem.i.æſtimatorem q̃ qđ uendatur minoris. ¶Tuũ p̃cium. ſummam tui p̃cii q̃ ius impẽdere. ¶Licitatorem.æſtimatorem.q præcium facit a liceor uerbo ꝙ ſignificat æſtimare.p̃cium deferre.inde licitator. Cicero.iii.officio.Non licitatorẽ uenditor. nec contra ſequi liceat emptor apponet. ¶Veneat.uendatur. ¶Minoris.q̃.ſ.p̃finiſti mihi. ¶Sed de ioco.hoc ſubdit Ci.ne uideat ſerio dixiſſe. & uelle id carius emere.qa p̃finitum eſſet ſibi p̃cium. ¶Tuũ negociũ.emendi. qđ mandaſti mihi. ¶De burſa.quẽ ſuperaui in iudicio. ¶Nimis uerecũde.nimis parce & modice. ¶Vt ſcribit.ſcribebat marius ſe putare Ci.non multũ gaudere ꝙ uiciſſet burſam.qa erat homo uilis & ſordidus.laus aũt uictoriæ pendet ex præcio hois. ¶Hoc iudicio.quo uici burſaꝫ. ¶Inimici.uel clodii ut qdã uolũt. uel ipſius burſæ.ut ſit ſenſus.magis lætatus ſum uiciſſe inimicum meum iudicio.q̃ ſi eſſet mortuus. ¶Primum.una ex multis rationibus. ¶Malo.ſ.uincere. ¶Gloria amici.quis fuerit hic amicus non ſatis conſtat.ſed intelligimus aliquem eſſe oppugnatum ab illo burſa. ¶Studium.fauorem. ¶Contẽtionem.orationem aduerſariã. ¶Clariſſimi uiri.M.Craſſum ſignificat.qui hũc burſam tuebatur. ¶Poſtremo.ultima ratio quare uæhementer lætatus ſit hoc iudicio. ¶Multo peius.multo magis.multo uæhementius.Ouidius.Quæ uenit exacto tempore peius amat. ¶Illum.ipſum.q.d.inimiciſſimum meum. Peius pro magis
¶Illũ.Clodiũ. ¶Hunc. Burſam. ¶Habitura diſcrimẽ.habitura periculũ & cladẽ. ¶In capite meo.i.in uita mea ſi ego p̃iſſem. ¶Spectauit.ſuperauit cõſiderauit. ¶Quiddam magnum.quandam rem magnam. ¶Sua ſponte.per ſeipſum. ¶Illorum. inimicorum meorum & reip. ¶Auxiliorum.i.fauore illorum. ¶Qui ſtare non poterant me ſtante. qui non potuiſſent obtinere ſtatum ſuum me incolumi.& obtinere ſtatum meum. ¶Hic Simiolus.ſ.Burſa. per contemptum autem appellauit eum Simiolum. ¶Delegerat amicum acceperat ſibi Clodium amicum. ¶Cauſa mei: quia ſciebat eum inimicum. ¶In quem.ſ.me. ¶Inueheretur.i.quem inſequeretur. & criminationibus laceraret. ¶Emiſſarium. Emiſſarii
promptum & paratum ad hoc:nam emiſſarii dñr equi.qui ſeruantur ad procreandam ſobolem & emittũtur ad equas inde tranſlatiue emiſſarii in aliquos dñr qui ſunt pati inuehi in aliquos. ¶Iubeo.uolo. ¶Geſta eſt.quum uictus eſt hic Bruſa. ¶Fortiores.maioris animi. ¶Eius.Craſſi qui elegerat iudices.& tamen illum condẽnauerunt contra fauorem Craſſi. ¶Niſi meus fu.do.his. niſi doluiſſent meo dolore.i.niſi doluiſſent. quia ego dolebam. ¶Multitudine & ce.i.multis & celebribus.hoc eſt claris iudiciis. quia ſemper uincimus. ¶Detinemur. ſumus occupati. ¶Intercaletur.fiat intermiſſio.nam intercalere eſt interſerere. ſiue imponere.ſiue interuocare.ut ſupra declarauimus plenius. Intercalare

P Erſæpe mihi cogitanti de communibus miſeriis : in quibus tot annos uerſamur : & ut uideo uerſabimur: ſolet in mentem uenire illius temporis recordatio : quo proxime fuiſſemus una quin etiam ipſum diem memoria teneo. Nam ad tertium idꝰ maii Lentulo & Marcello conſulibus quum in Pompeianum ueſperi ueniſſem: tu mihi ſolicito animo fuiſti præſto . Sollicitum autem te habebat cogitatio tum officii: tum etiam periculi mei. Si manerem in Italia : uerebare ne officio deeſſem : ſi proficiſcerer ad bellum periculum te meum commouebat. quo tempore uidiſti profecto ita me quoq; perturbatum: ut non explicarem quid eſſet optimum factu. Pudori tamen malui famæq; credere: q̃ ſaluti meæ rationi. Cuius me mei facti pœnituit : non tam propter periculum meum: q̃ propter uitia multa quæ ibi offendi quo ueneram. Primum neq; magnas copias neq; bellicoſas : deinde extra ducem paucoſq; præterea (de principibus loquar) reliqui primum in ipſo bello rapaces: deinde in oratione ita crudeles : ut ipſam uictoriam horrerem . Maximum autem æs alienum ampliſſimorum uirorum quid quæris ? nihil boni præter cauſam . Quæ cum uidiſſem deſperans uictoriam primum cœpi ſuadere pacem cuius fueram ſemper auctor deinde cum ab ea ſententia Pompeius ualde abhorreret : ſuadere inſtitui ut bellum duceret: hoc interdum probabat: & in ea ſententia uidebatur fore : & fuiſſet fortaſſe: niſi quadam ex pugna cœpiſſet ſuis militibus confidere. Ex eo tempore uir ille ſummus nullus imperator fuit . Signa tyrone & collectio exercitu : cum legionibus robuſtiſſimis contulit . Victus turpiſſime amiſſis etiam caſtris ſolus

Erſæpe. quo tpe Cæ.ab illo uniuerſæ Galliæ bello reuerſus eſt:creati erant conſules.L.Len.&.M.Marcel.in p feſti & aduerſi eius dignitati:qui quum in Italiam profectus intellexiſſet duas legiones ad ſe remiſſas:quæ ex ſenatuſconſul.ad parthicum bellũ duci deberent per.M.Marcel.Cn. Pompeio traditas : atq; in Italia retentas eſſe:poſtea quam aliquantulũ paſſus eſt:tñ multis acerrimis in ſe Põpe.& alioꝝ ſentẽtiis tum infamia duaꝝ legionũ: quas diximus a Põpe.in Italia retẽtas:rem ad arma deduci ſtudebat.Itaq; data ſibi opportunitate ex diſceſſu fugat tribunoꝝ q ſe ad eũ Rauẽnã cõtulerãt incenſis oratione ſua militũ animis:tandẽ occupato Arimino bellũ incœpit:qd poſtea extra Italiam tranſlatum eſt in Theſſaliam ut Pomp.ſuperatus eſt : cui bello dicit Cice.ſe interfuiſſe magis officio q̃ uoluntati: diſceſſiſſe autem poſtea q̃ uidit nullam eſſe ſpẽ uictoriæ:elegiſſe ex multis conditionibus potiſſimum eſſe Ro.q̃uis id quoque miſerum ſit:oſtendit autem ſe maximam conſolationeʒ capere ex conſcientia rectorum conſiliorum ſuorum:habereque duas res:quibus maxime in his aduerſitatibus ſe ſuſtentat ſcientiam liberalium & optimarum atrium : & gloria rerum geſtarum.❡Tot an. poſtq̃ Cæ.reuerſus e Gallia incœpit eſſe contra patriam.❡Verſabimur:quia uicto Pomp.Cato ad tubam confugit:ubi reparabat exercitum: itaque nondũ erat finis bellorum ciuilium . ❡Proxime:non

Proximũ

nuperrime.nam iam multum tempus erat quo non fuerant una : ſed proxime poſtq̃ non conuenimus:nec ſimul fuimus.nam proximum dicitur quod etiam lõge poſitum eſt longe interueniente:unde ſi duobus annis præteritis a te litteras acceperim:poſt quas nihil poſtea ſcripſeris recte dicam proximas litteras tuas: qa reuera ſunt proximæ : ſi nullas alias poſt eas miſiſti.❡Quin etiam.imo inſuper.Lentulo & Mar.cõ.Hi.n.ut diximus initio bellorum ciuilium conſules erant.❡In Põp.in Pom.uillam meam.❡Poſtremo fui.ſtatim ueniſti. obtuliſti te mihi.❡Sollicitum dicit Cic.Marium fuiſſe anxium duplici de cauſa. & propter periculũ Cic.ſi profectus fuiſſet ad bellum. & propter eius officium quod uidebatur negare Pom.& patria ſi in Italia manſiſſet. neque ad bellum iuiſſet.❡Tum officii.i.& officii mei.i.eius ꝙ deberem facere.❡Tum. maxime & p̃cipue. ❡Ne officio deeſſem.ut facerẽ quod deberẽ. & erga patriam & erga Pom.❡Non exp.nõ diſcernerem.ne cognoſcerem . ❡Pudori.uerecũdiæ. honeſtati.quia pudebat me & deeſſe a quo in ſalute fuiſſem adiutus.❡Et fa.quia fuiſſem dictus malus ciuis.niſi ſaluti reip.ſubueniſſeʒ.❡Cedere.obſequi.optemperare.❡Cuius fa.quod præpoſuerim pudorem & famam meæ ſaluti . ❡Vicia mul.multas cãs uitioſas. ❡Offendi. inueni.❡Ibi. in caſtris Pomp.Pri

Aes alienum

mũ.enũerat uitia,q̃ inuenit in caſtris Põ.❡Neq; bel.neq; fortes ĩ bello.ut ſcribit Ap.❡Extra du.i.excepto duce.ſ.Põ. ❡Paucoſque.ſ.extra paucos.i.exceptis paucis eſt autem ornatum dicendi genus apud Cice. ut ſi ſic dixero . extra Home.nullus poeta græcus Virgilio antefertur.i.excepto Homero. ❡Præterea.præter eum.ſ.ducem . ❡De prin.de primis.ex optimatibus.❡Rapaces.auari prædatores.❡Crudeles in ora.minabantur.n.multis cæ.cædẽ.❡Horrerẽ. uæhementer timerem.❡Aes alienum.pecunia quæ aliis debetur. nam æs alienum dicitur ꝙ non noſtrum eſt.cũ aliis debemus ob cãm.❡Quid quæris.q.d.ut paucis cõcludã.❡Nihil boni.ſubaudi erat in caſtris.❡Præter cãm.excepta cã quæ eſt honeſtiſſima pro defenſione patriæ.❡Auctor.ſuaſor.❡Abhorreret.alienus eſſet.neque ullo pacto uellet ei aſſentiri.❡Duceret.protraheret. ne deſcenderet ad pugnam cum Ci.❡Ex quadam pugna.qua uiſus eſt habere fortunam fauentẽ.❡Vir ille.Põ.❡Sũmus.tot uictoriis & triumphis inſignis.❡Nullus fuit.i.amiſit qcquid ante fecerat. ❡Contulit.ſigna cõgreſſus eſt.cõſeruit manũ.❡Tyrone ꝓ tyronibus.i.nouis militibus & inexercitatis.❡Collecto. undiq; contracto ex oĩ genere hoĩum.❡Cũ legionibꝰ.ſ.Cæſa.q̃ erãt exercitatæ decẽnali bello in Gallia & robuſtiſſimæ.❡Turpiſſime.cũ magno dedecore.❡Amiſſis caſtris.qa nõ potuit ẽt tutari locũ ubi erãt milites.❡Solꝰ fugit.uſq;

ad tẽpe theſalica: ut ſcribit Plu. & Luc. deĩde p tẽpe ad mare deiat᷒ ẽ &c. ℭ Hũc finẽ: quũ Põpe. ẽ ſupatus. ℭ Hæc pu. ſenſus ẽ quũ nõ potuiſſem᷒ eẽ pares Cæſarianis qñ eramus itegri & nõdũ clade affectu: putaui nõ eẽ poſſibile ut eſſe mus ſupiores. Poſtq̃ eſſem᷒ fracti & diminuti. Itaq3 putaui bello diſcedẽdũ. ℭ Supiores: uictores. ℭ Aut i acie cadẽdũ i. moriẽdũ pugnãdo. Cõmemorat aũt multas cõditões malas: q̃ fuerãt neceſſariæ niſi diſceſſiſſet ab eo bello. ℭ In manus uictoris: i captiuitatẽ. ℭ Iubã: regẽ numidiæ amiciſſimũ po. Ro. ℭ Capiẽdus: eligẽdus a me ſponte mea. ℭ Tanq̃ exilio. i. tanq̃ miſſus ſim i exiliũ. ℭ Cõſciſcẽda: tribuẽda: capiẽda. ℭ Nihil fuit p̃terea. i. nihil fuit ultra p̃dictas condi tiones. ℭ Si te: ponit unã cõditionẽ: q̃ poterat eẽ cũ reliq̃: ſed oñdit cã neq3 tutã neq3 honeſtam fuiſſe. ℭ Nolles: p nollet aliqs: more ſuo ponit ſecũdã pſonã p tertia. ℭ Innocẽti. i. ei q in nulla eẽt culpa. ℭ Vbi: uel qñ uel in quo innocẽti. ℭ Addo. i. accedit & alia cã q exilium ſit tollerabilius. qa ſi exulſis nihil ſit quare debeas carere urbe Ro. i q̃ oĩa ſint miſera. ℭ Si qcq̃: correctio cuiuſq̃: qa nẽo p̃t dicere qcq̃ eẽ ſuũ. ℭ Duxi: exiſtiaui. ℭ Optia: fœliciſſima: q̃ ſciebã cãm mihi eẽ nõ poſſe. ℭ Quãq̃ i patria q̃ſi i patria: qa Ci. nõ audet ampli᷒ uere nominare Romã patriã: ſed tãq̃ patriã. ℭ Si nulla: ſubaudi eẽt forma reip. ℭ Tanq̃ i exilio: idẽſt tanq̃ fuiſſem exul & extra patriaз. ℭ Nõ uiſa eſt cã: ſcilicet idonea. ut meipſum interfecerẽ. ℭ Optarẽ: cuperẽ. ℭ Multæ: qa amiſeram eas pp q maxie iuuabat me uiuere. ℭ Vetus eſt. n. ſubaudi dictũ uel puerbiũ & ẽ rõ quare eẽnt multæ cãæ cur optaret ſibi mortẽ. qa qñ hõ deſinet eẽ is q cõſueuit: non ẽ quare multũ debeat appetere uitã. ℭ Vbi: qñ. ℭ Qui fueris: is q̃lis eẽ cõſueueris. ℭ Curue. ui. cur. optes uitam: qa uiuimus pp honores & dignitates. quibus amiſſis deficit cã optandæ uitæ. ℭ Vacare. carere. ℭ Altera ne eti. ut. ſ. ſcia optimarum artiũ: qa remanet & hois uitam nunq̃ deſerit: quocũq3 ierit: ſola. n. morte aufertur. ℭ Altera ne mor. q qa gloria rer᷑ geſtar᷑ ẽ æterna & immortalis. ℭ Verboſius. plurib᷒ uerbis. ℭ Plus quẽq̃ po. i. me uoluiſſe: q aliqs tãtũ poſſet: ut ipſa reſpu. nõ retineret ſtatũ & dignitatẽ ſuã. i. plus amaui rẽpub. q̃ quemq̃ aliũ. ℭ Vn᷒ Cæ. qa oĩa ſolus poterat. ℭ Alicuius nõ dicit q fuerit: ſed inuit ipſum Põ. q antea tantũ ſtuduerat ptibus Cæ. q poſtea cognouit ſe male feciſſe: eius. n. cã fuerat Cæ. cõfirmata puincia in alterũ qnquẽniũ. ℭ Eo duce. Põ. ℭ In quo uno i quo ſolo. ℭ Voluiſſe. eſt ordo nolui ut ſcires me ẽt uoluiſſe feciſſe finẽ belli mihi ipſi: poſtq̃ nõ potuerim reliqs oĩbus. ſ. feciſſe finẽ belli. i. poſtq̃ nõ potui facere ut reliq oẽs diſcederẽt a bello: uolui ego ipſe diſcedere: hæc oĩa declarantur in uita Ciceronis ſcripta a Plutarcho. ℭ Ciuẽ eſſe me: ſubaudi uolui ut ſcires me uoluiſſe eſſe ciuem &c. ℭ Si non. ſ. hæc ciuitas. ℭ Exulẽ: ẽt Romæ. ℭ Mitylenas leſbum: de Rhodo: & Mitylenis diximus abũde alio loco. ℭ Maluerã: ſubaudi loq. ℭ Fiebat lõgius. i. trahebat i lõgũ: ut tecũ coram loq poſſem. ℭ Eadẽ. ſ. dicere: q̃ dicturus fuerã corã. ℭ Nihil p fu. nullã utilitatẽ allaturus: imo potius nocitu rus. ℭ Loco cri. i. putet me peccare. qa uellent q potius me iterimerẽ: q̃ uicerẽ. ℭ Satis mul. qa uellẽt & alios pire. ℭ Quãuis iniqua: quia iniqua pax eſt: ubi q meliorem hẽt cãm ſubdit conditiones eius: q iniuſtã cãm fouet. ℭ Niſi lõ te. nam ſi tu quoq3 ad me multa reſcribes intelligam meã ep̃lam non uiſam fuiſſe tibi nimium uerboſum.

itegri pes nõ fuiſſemus fractos ſupiores fore. diſceſſi ab eo bello: i quo aut in acie cadẽdum fuit: aut i aliquas iſidias icidẽdũ: aut deueniẽdũ in uictoris manus: aut ad iubam cõfugiẽdũ: aut capiẽdus tanq̃ exilio locus: aut cõſciſcẽda mors uolũtaria. certe nihil fuit p̃terea: ſi te uictori nolles: aut nõ auderes cõmittere. Ex oĩbus aũt his quæ dixi incõmodis nihil tolerabilius exilio: p̃ſerti inocẽti: ubi nulla ẽ adiuncta turpitudo: addo etiam quum ea urbe careas: in qua nihil ſit qd' uidere poſſis ſine dolore. Ego cũ meis ſi qcq̃ nũc cuiuſquã eſſe & in meis eẽ malui. quæ acciderũt: oĩa duxi futura. Vẽi domum non q optima uiuẽdi cõditio eẽt ſed tam̃ ſi eſſet aliq̃ forma reip. tãq̃ in p̃ria ut eſſem ſi nulla tãq̃ i exilio. Mortem mihi cur conſciſcerem cã non uiſa eſt cur optarem multæ cãæ uetus eſt. n. ubi nõ ſis q fueris: nõ eſſe cur uele uiuere. ſed tam̃ uacare culpa magnũ eſt ſolatiũ. p̃ſerti quũ habeã duas res: qbus me ſuſtentem: optimarũ artiũ & maximarũ rerũ gloriã. Quarũ altera mihi uiuo nũquã eripietur altera ne mortuo qdem. Hæc ad te ſcripſi uerboſius & tibi moleſtus fui q te tum mei tum reip. cognoui amantiſſimum. Notum tibi omne conſiliũ meum eſſe uoluit: ut primũ ſcires me nunquam uoluiſſe plus quẽquam poſſe q̃ uniuerſam remp. poſtea aũt q alicuius culpa tm̃ ualere tunc ut obſiſti non poſſet: me uoluiſſe pacem amiſſo exercitu: & eo duce in quo ſpes fuerat uno me uoluiſſe etiam reliqs oĩbus poſtquã nõ potuerim mihi ipſe feciſſe finem belli. nunc autem ſi hæc ciuitas eſt: ciuem me eſſe ſi nõ exulem eſſe: non incõmodiore loco q̃ ſi Rhodum aut Mitylenas contuliſſem: hæc tecum coram maluerã: ſed quia longius fiebat uolui per litteras eadem ut haberes qd diceres: ſi quando i uitupatores meos icidiſſes. Sunt. n. qui quũ meus interitus nihil fuerit reip. profuturus criminis loco putant eſſe quod uiuam. Quibus ego certe ſcio non uideri ſatis multos periiſſe: qui ſe me audiſſent: quãuis iniqua pace honeſte tam̃ uiuerẽt. Armis. n. iferiores nõ cã fuiſſent. Habes epiſtolam uerboſiorem fortaſſe quã uelles quod tibi ita uideri putabo niſi mihi lõgiorem rẽiſeris. Ego ſi quæ uolo expedĩero: breui tp̃e te ut ſpero uidebo.

D.ix.cal.locaṫ Ci.cū Mario q laborabat podagra.nā quū dicit ſe ad eū ituꝝ:hortaṫ ut cōſtituat cū podagra.ut
a ꝑ id tp̄s cū nō uexet.℄Tuo:amico uel ꝓpiquo.℄Cogito.ſ.ueīre.℄Anteq̄:ueniā.℄Quū ſp:& ſp & oi tpe.
℄Dū ſu.hic i cumano.℄Quāto poſt.q.d.nō multo.i.q̄ cito.℄Q.are.nūc iocat cū eo:ut ſi hēt cōſtōne3 aliq̄
cū podagra:differat eā cōſtōnē i alid tp̄s ɔſtituere āt ē locū uł tp̄s determiare.Biduo aut triduo ītra duos aut tres dies.

D.ix.calendas Iulias in Cumanum ueni eum Libone tuo uel noſtro potius.in Pōpeianum ſtati cogito ſed faciā ante te certiorē. Te cum ſemp ualere cupio:tum certe dum hic ſumus. Vides.n.quanto poſt una futuri ſumus:quare ſi quid cōſtitutum cū poda gra hēs:fac ut in alium diem differas. Cura igitur ut ualeas:& me hoc biduo aut triduo expecta. Vale.

M.T.C.Cæſari Imperatori.S.D.

Ide q̄ mihi pſuaſeri te me eē alterū:non mō in his rebus q̄ ad meip̄m: ſed ēt in his q̄ ad meos ptinent.C.Trebatium cogitarā:quocūq; exiré mecū ducere:ut eū meis cōibus ſtudiis beneficiiſq; q̄ ornatiſſimū domū reduceř.ſed poſteaq̄ & pópeii cómoratio diuturnior erat q̄ putaram:& mea q̄dā tibi nō ignota dubitatio aut īpediř ꝓfectionē meā uidebaṫ aut certe tardare:uide quid mihi ſumpſeri. Cœpi uelle ea Trebatiū expectare a te q̄ expectaſſet a me.neq; me hercule minus ꝓlixe ei ꝓmiſi de tua uolūtate: quā eram ſolitus de mea polliceri.Caſus uero mirificus quidā ītcruenit:q̄ſi uel teſtis opinionis meæ:uel ſponſor humanitatis tuæ. Nā cū de hoc ipſo Trebatio cū Balbo nr̄o loquerer accuratius: domi meæ lr̄æ dātur mihi a te:quibus ī extrēis ſcriptum erat.M.Ruffum:quē mihi cōmēdas:uel hūc regē Galliæ faciā:uel Leptæ legatū.Si.uis tu ad me aliū mitte quē ornē.ſuſtulimus manus & ego & balbus: tāta fuit opportunitas:ut illud neſcio qd̓ fortuitū nō ſed diuinū uidereṫ. Mitto igitur ad te Treb.atq; ita mitto:ut initio mea ſpō te:poſt autem inuitatu tuo mittendum duxeri.Hunc mi Cæſar ſic uelim oī tua comitate cōplectare:ut oia quæ p me poſſis adduci:ut in meos conferre uelis:in hunc unū conferas.De quo tibi homine hæc ſpondeo: non illo uetere uerbo meo:quod quum ad te de Milone ſcripſiſſem iure luſiſti:ſed moř romano:quum homines nō iepti loquuntur:probiorē hoīem:meliorē uirum:prudētiorē eſſe nēinem.accedit etiā qd̄ familiaritatē ducit ī iure ciuili ſigularis memoria:ſūma ſcia: huic ego neq; tribunatū neq; præfecturam neq; ullius officii certū nom̄ peto: beniuolentiā tuam: & liberalitatē peto. Neq; īpedio quo minus ſi tibi ita placuerit: etiam hiſce eum ornes gloriæ inſignibus totum dēiq; hominē tibi trado de manu ut aiūt in manum tuam iſtam & uictoria & fide pſtātem.ſumus

Ide.Cæſar ſp magnifecit ei. Itaq3 cu
u piens ei gratificari: hūaniſſime ſcripſerat ſibi eē uæhemēter gratu3.M.Myrteū quēdā quē ei.ad eū miſerat ꝙ ſi hēret aliū aliquē amicū ad ſe mitteret ſc.n.ornaturꝫ eu3.

Conſti tuere

Inuitatus igiṫ ei.hac hūanitate Cæ. cōmēdat ei hac epi.C.Trebatiū iuriſcōſultū. Vriturq3 ſingulari quodā gn̄e cōmēdatōis. ℄Perſuaſerim mi.cōfiſus ſim. ℄Te eē a.me.i.eſſe mihi uere aiciſſimū.nā uer⁹ amic⁹ dicitur alter ego. ℄Quocūq3 exi quocūq3 mitteret extra urbē. ℄Mecū.du.occulta q̄dā cōmēdatio hominis. ℄Studiis:fauoribus. ℄Beneficiis cōmodis. ℄Domū.romā.℄Cōmo.traditio.℄Non ig.ti.q̄ tu optie noſtri.℄Profectionē diſceſſu3 ab urbe i ꝓuiciā.℄Aut certe correctio. ℄Quid ſum qd attribueri mihi qd de te mihi ſumpſerim. ℄Expectare a te q̄ a me.i.ut ſparet te ei facturꝫ eadē q̄ ego ei feciſſem. ſi eū mecū duxiſſem.℄Prolixe large.nā ꝓlixus largū ſignificat.Terē.i Eunucho. Accipit nēo meli⁹ neq3 prolixius.℄Caſus. opportunitas fortuitas. ℄Opinionis ſpei q̄ de te hēbā.℄Quib⁹ i extremis ꝑ quarꝫ i extrēo elegāter dictū.i.i fine q̄rū.Vel regē Calliæ erat.n. in ptāte Cæ.tanq̄ ipatoris rōani facere regē galliæ.℄Quē ornē cui dē aliq̄ dignitatē.℄Suſtulim⁹.eleuauim⁹ ad celū q̄ſi agētes gratias diis q nobis tā optatū caſum attuliſſent mittēdi ad te Trebatium qa petebas ut mittereṫ ad te ali⁹ quē ornares. ℄Nō uidereṫ.nō putareṫ a nobis.℄Fortuitū a caſu & a fortūa datū.℄Sed diuinū. ſ3 ex diuina q̄dā inſtōne. ℄Mitto igiṫ optie pparato & lenito aio Cæ.Ci.ei cōmēdat Trebatium. ℄Inuitatu iuitatōe & petitōe. ℄Cōitate humanitate facilitate.℄Complectare.ſuſpicias. ℄Per me cā mea. ℄Adduci moueri incitari. ℄In hūc unū i hūc ſolū q̄ ꝑ oib⁹ meis amicis faceres ueli ꝓ hoc ſolo facias. ℄Spōdeo promitto & q̄ſi fid iubeo.℄Verbo ſnia.℄Luſiſti deriſiſti me.℄Iure ſcripſerat.n.ei. Milonē eſſe uirꝫ bonu3 & fortē pterq̄ Cæ. eū iuuaret.Cæſar aūt reſcripſit hāc cōmēdationē eē uulgarē q̄ ſimplř amicū laudaret.Itaq3 nūc laudat trebatiū cōparatiue.& oñdit eo nēinē eē uel meliorē uł prudētiorem.℄Accedit addiṫ ad illas uirtutes ei⁹.℄Ducit fa.i.ducit gēus.neq3 placet ut dicaṫ ducit.i.nutrit qa hēre familiā paupere q̄ ipe nutriret qa ē iepta ſnia neq3 ſignificatio uerbi id patiṫ. ℄Singulari me fuerāt.n. mr̄ti exea familia iuriſcōſulti.℄Huic ego hac modeſtia petitōis q̄ ſe nihil certū petere dicit. pl⁹ obligat cæ.ad pſtādū q̄ſi diceret qd ab eo uellet.℄Neq3 ipe.ſignificat ei.ſe cōtētū eē ut Trebati⁹ orneṫ a cæ.tribūatu uł pfectura licet dixerit ſe nihil certi petere.℄Inſignib⁹:ornamētis.℄De ma.i manū ꝓuerbialiter dictū. ℄Iſtā tuā.℄Victoria q̄ cōſecutus es i iſto bello gallico.℄Et fide q̄ pluriu3 polles.℄Sum⁹

n.qa tantopere extulit Cæ.ſubdidit.¶Sumus pu.hic locus ut plurimũ ita legit̃:& exponit̃: Putidiuſculi.i.faſtidioſi & auribus triſtiores:inſuaues:auſteri:rancidi:ſicut ſcribit No.Mar.uerũ hic ſenſus nõ uidet̃ cõuenire: melius ergo legitur putidiuſculi:ut ſit a puditus putidiuſculus.i.uerecũdiuſculi:puto autem factum errorem in tranſmutatione litterarum. ¶Quã li.p te.i.q̃ poſtulet facilitas & humanitas tua. ¶Verum li ſignificat.n.ſe aduertere quo ſpectaret Cæ.

Putidiuſculus

I N omnibus:pœnituerat Trebatium profectum fuiſſe in Galliam:ſcripſerat ſe cupere reuerti ro.qd' quum Ci. diſpliceret:a quo fuerat miſſus:hortatur eum ut deponat hmõi cupiditates & ineptias redeundi Ro.& quo animo profectus eſt:eo uelit perſeuerare:laudabiliuſq; ineſſe oſtendit: rem bene foris agere:q̃ male domi.¶Ad Balbum : qui plurimum poteſt apud Cæ.¶Legitima iuſta. ¶Acceſſio: adiunctio.nam p̃ter ea q̃ de aliis rebus ad eos ſcribo:addo etiam cõmendationes de te.¶Indicio declaratione.¶Ineptias:ſtulticias.¶Vrbanitatis:ciuilitatis cõmorandi in ciuitate. ¶Proſequere.perfice.¶Id:conſilium. ¶Profectus es:diſceſſiſti Ro.in Galliã: hoc ut quo conſilio diſceſſiſti id perficias.¶Ignoſcemus. concedemus.¶Medeæ adducit fabulam.Medea enim quum a patre fugiſſet interempto fratre ſecuta Iaſonem:& ab eo deinde ẽt expulſa:corinthum peruenit.ubi admirantibus mulieribus corinthiis & mulier regia domo abeſſet:& per alienas urbes uagaretur. illa eis pſuaſit ſeſe recte facere:q patria abeſſet.¶Medeæ.filiæ Oetæ regis colchorũ. ¶Matronæ mulieres.¶Habebant habitabant.¶Corinthum. urbem achaiæ in iſthmo ſitam. ut alio loco diximus.¶Altam arcem:q̃ & acrocorinthon appellauerunt.eſt aũt corinthus locupletiſſima iſthmo iminens.ut & ſcri. Stra.ci⁹ aſcẽſus ad ſtadia.xxx.in acutum terminatur cacumen acrocorinthon aũt eam nominant: cuius quidem pars in aquilonem uerſa maxime in arduum recta conſurgit.¶Opulentæ diuites. ¶Manibus gyp.notanda eſt diſtinctio non.n. dicendum eſt perſuaſit manibus gypſatiſſimis. ſed illa manibus ideſt habens manus gypſatiſſimas ideſt candidiſſimas.gypſus enim genus eſt cretæ.inde Tibullus. Nota loquor regnum ipſe tenet. quem ſæpe coegit Barbara gypſatos ferre caſtata pedes.Alii malunt intelligi,gypſatiſſimis rapaciſſimis.nam γύψ uo lucrem ſignificat.ſed magis probo priorẽ ſenſum.¶Ne uerterent.ne uitio darent. ¶Nam multi ſententia eſt ad confirmationem allata. ¶Propterea propter id.ea cauſa. ¶Improbati.uituperati.¶In quo numero eorum qui domi ætatem agentes improbantur. ¶Extruſiſſemus.eieciſſemus.& quaſi inuitum emiſiſſemus extra domum.¶Cauere.uerbum eſt legale.ideſt dare cautiones in iure. ¶In britania tunc enim Cæ.erat in ea puincia.¶Eſedariis carucariis.ideſt ab his qui eſeda uehunt aut ducũt.Eſt enim eſedum genus uehiculi gallici, Hora.eſeda ducuntur pilenta petorita naues.Inde eſedarii dicuntur ſicut & carrucarii qui carrucas ducunt. ¶Cœpi agere Medeam.i.cœpi facere mentionem de Medea.¶Qui ipſe.ſnia eſt exornatio. ſenſus aũt eſt. qui ſapiens ſibi non prodeſt fruſtra ſapiens eſt.ut oſtendit Ci.ſapientis eſſe primum ſibi prodeſſe p̃cipue.deinde aliis.hoc autem prouerbiũ ſic græce dicitur μισω σοφιστην οστις ουχ αυτω σοφος.

Medea
Acrocorinthus
Corinthus
Clypſus

n.putidiuſculi q̃ per te uix licet.uerũ ut uideo licebit. Cura ut ualeas:& me amas. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

IN omnib⁹ meis epiſtolis.quas ad Cæſarẽ:aut ad Balbũ mitto: legitima quædã eſt acceſſio cõmendationis tuæ: nec ea uulgaris: ſed cum aliquo inſigni indicio meæ erga te beniuolentiæ. Tu modo ineptias iſtas: & deſideria urbis & urbanitatis depone: & quo conſilio profectus es:id aſſiduitate conſequere & uirtute. Hoc tibi tam ignoſcemus nos amici quã ignouerunt Medeæ quæ corinthum arcem altam habebant matronæ opulentæ optimates. Quibus illa manibus gypſatiſſimis perſuaſit:ne ſibi uitio illæ uerterent quoad abeẽt a patria. Nam multi ſuam rem bene geſſerunt & publicã a patria pcul:multi qui domi ætatem agerent:propterea ſunt improbati. Quo in numero tu certe fuiſſes: niſi te extruſiſſemus:ſed plura ſcribemus alias. Tu qui cæteris cauere didiciſti in Britannia. ne ab eſſedariis decipiaris caueto:& quando cœpi agere Medeam: illud ſemper memento. Qui ipſe ſibi ſapiens prodeſſe nequit:ne q̃q̃ ſapit. cura ut ualeas. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Go te cõmendare non deſiſto. Sed quid proficiam ex te ſcire cupio. ſpẽ maximam habeo in Balbo:ad quem de te diligentiſſime & ſæpiſſime ſcribo. illud ſoleo mirari non me totiens accipere tuas litteras: quotiens & ia.Q. fratre aſſeruntur in Britannia nihil eſſe audio neque auri neque argenti:id ſi ita eſt eſſedum aliquod ſuadeo:& ad nos quãprimum recurras. Sin autem ſine Britãnia:tamẽ aſſequi id quod uolumus

Cauere
Eſedum
Eſedari⁹
Caruca

Go te.expõit Ci.diligẽtiã ſuã in cõmendãdo Trebatio.Deide cũ eo ioeat̃.petitq; ab eo ut ſtudeat q̃ plurimum

c Cæ.cõmẽdatus eẽ.q facile poſſe facere pbat.¶Quid pficiã.ſ.cõmẽdationibus meis.i.qd ualeãt meæ cõmendatões.¶A.Quin fratre.is.n.erat legatus Cæ.& ĩ Britãnia ſicut Trebatius.dicit igit̃ q miraẽ q trebatius nõ ſcribat ad ſe totiẽs quotiẽs Qu.frater tuus.¶In Britãnia.iocat̃ Ci.qa ſciebat Trebatiũ auidiuſculũ pecuniæ. ¶Si id ita ẽ.q nõ ſit auꝝ aut argẽtũ.¶Rapias celeriter accipias.¶Eſſedũ.uehiculũ.¶Recurras.reuertaris.¶Id q uolum⁹

ut diceris. ¶In eo:ſis in familiaribus cæſaris. ¶Frater meus:qui eſt legatus Cæſaris. & apud eum plurimum poteſt. ¶Pudor & labor plurimum.i.multo magis proderit tibi:ſi & honeſte uixeris.& laboraueris multum. ¶Pudor: honeſtas. ¶Imperatorem:oſtēdit Ci.omnia ita eſſe Trebatio opportuna:ut debeat timere ne ipſe ſolus ſibi defuiſſe uideatur. ¶Imperatorem Cæſarem per quem poteris omnia maxima conſequi. ¶Aetatem:iuuenilem & aptam laboribus. ¶Commendationem meam:quam de te apud eum feci.& quottidie facio. ¶Singularem:egregiam & non uulgarem. ¶Vnum:una ſola. ¶Ipſe tu met:quia reliqua omnia habes opportuniſſima:ita quid ſi non cōſecutus fuerit Cæ. gratiam & fortunam bonam uidebitur fuiſſe culpa tua.

poſſumus. Perfice ut ſis in familiaribus cæſaris: multū n.te in eo frater adiuuabit meus:multum Balbus:ſed mihi crede tuus pudor: & labor plurimum imperatorem liberaliſſimum:ætatē opportuniſſimā:cōmendationem certe ſingularem:ut tibi unum timendum ſit ne ipſe tibi defuiſſe uideare.

M.T.C.Trebatio.S.D.

SCripſit ad me Cæſar perhumaniter:nondum ſe tibi ſatis eē familiarē propter occupatiōes ſuas ſed certe fore. Cui quidem ego reſcripſi q̄ mihi gratum eē futurū:ſi q̄ plurimū in te ſtudii:officii:liberalitatis ſuæ contuliſſet. Sed ex tuis litteris cognoui præproperam quandam feſtinationem tuam: & ſimul ſum admiratus:cui tribunatus commoda dempto præſertim labore militiæ contempſeris. Querar cum Vacerra & Manilio Nam Cornelio nihil audeo dicere:cuius tu periculo ſtultus es quando te ab eo ſapere didiciſſe profiteris: quin tu urges iſtam occaſionem & facultatem: qua melior nunquam reperietur. Quod ſcribis de illo Prætiano iuriſconſulto: ego te ei non deſino commendare. Scribit.n. ipſe mihi te ſibi gratias agere debere. De eo quid ſit cura ut ſciam. Ego ueſtras litteras expecto britannicas.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Andiu ignoro quid agas: nihil.n.ſcribis neque ego ad te iis duobus menſibus ſcripſeram: quia cum Qu.fratre meo non eras quo mitterem:aut cui darem neſciebam. Cupio ſcire quid agas: & ubi ſis hyematurus. Equidem uelim cum Cæſare: ſed ad eum propter eius occupationes nihil ſum auſus ſcribere: ad balbum tamen ſcripſi deeſſe noli ſerius Potius ad nos dum plenior. Quid huc properes:nihil ē præſertim Baltera mortuo:ſed tibi conſilium non deeſt. Quid conſtitueris cupio ſcire. Cn. Octauius:an. Cn. Cornelius quidem tuus familiaris: ſummo genere natus terre filius is me quia ſcit tuum familiarem eſſe: crebro ad cœnam inuitat adhuc non potuit perducere: ſed mihi tamen gratum eſt. Vale

M.T.C.Trebatio.S.D.

Cripſit: Accuſat Cic.latenter Trebatium q̄d nōdum īſinuauerit ſe Cæ.cui dicit ſe commendaſſe: deinde eūdem repræhēdit q̄d tribunatum a cæſare ſibi oblatum ſpreuiſſet:p̄ſertim quum poſſet hēre ipſius tribunatus commoda ſine labore: in quo iocatus oñdit eum ſtulte feciſſe ſed certe fore ſ.te ei familiarem ſcripſit. ¶Studii:amoris & fauoris. ¶Officii:beneficii. ¶Præproperā.i.nimis properam & ſubitam. ¶Feſtinationem: qa nō potes expectare tēpus. ¶Tribunatus: commoda utilitates & ſtipēda q̄ dantur Tribuno:potuerat.n.trebatius fieri Tribun⁹ militum:hēretq; commoda ipſius magiſtratus ſine labore.ſed ſpreuit. ¶Vacerra & Ma.erant n.amici:aut p̄pinq ipſius Trebatii. ¶Quærar:de ſtultitia tua:q ſpreueris magiſtratum ſine onere. ¶Cui⁹ cornelii. ¶Periculo expientia cōſilio. ¶Stult⁹ es:qa tibi cōſuluit.ut cum magiſtratū ſpneres. ¶Quādo quoniā. ¶Sapere di.i.didiciſſe ſapiāʒ:quū nullā hēas. ¶Qui hortatr̄ eū Ci.ut oino accipiat hūc magiſtratū neq; omittat hāc opportunitatē.qa fortaſſe n̄ poterit eū cōſeq alias ita facile quuʒ uoluerit. ¶Quin cur nō urges.arripis ſequaris. ¶Occaſionē opportunitatē habēdi nūc tribunat⁹. ¶Prætiano aut nomen propriū aut deriuatū a loco. ¶Britannicas de rebus britannicis.

Andiu.hortatr̄ etiam Ci. Trebatiū ne feſtinet romā redire. primū tn̄ dicit ſe ex ope eius litteras. ¶Non eras cum Qu. fratre meo ad quē quū ſæpe ſcriberē.miſiſſem ēt aliq̄s ad te litteras. ¶Quod ad quē locū.qa neſciebā ubi eſſes. ¶Hyematurus futurus in hybernis moraturus in hyeme.Cum Cæ.ſ.te hyemare. ¶Noli deeſſe tibi noli eſſe negligēs & amittere opportunitates quas habes amplificādæ fortūæ tuæ. ¶Seri⁹ tardi⁹. ¶Ad nos ſubaudire uertere. ¶Dū dūmodo. ¶Plenior ditior & magis pecūioſus. ¶Quod p̄p q̄d. ¶Baltera in eo fortaſſe plurimū confidebat.& ſpabat Trebatius. ¶Quid cō. uenire an remanere i p̄uincia cū Cæ. ¶Cn. Octauius. ita dēt eē ſolū.nā ſupfluo additū eſt. An. Cn.Cornelius. ¶Terræ fi.alii legūt Leræ.ut ſit nomē p̄prium.puto tn̄ ironice & iocoſe dictū eē ſummo genere natū.qa eſſet ignobilis. deinde aditum. Terre filius.ut oſtendatur nouus & ignobilis eſſe.nā terræ filii dñr.quoruʒ fere parentes ignorantur & qui nullis maioribus claris nati ſunt.alii uolunt terræ filios dici quorum origo maiorum ignoratur propter lōgam ſeriem p̄ſapiæ.Perſi.Satyra ultima. Præſto eſt mihi Mālius hæres progenies terræ.Et paulopoſt.Adde etiam unum:unum etiam terræ eſt filius.

Terræ filii

Egi tuas. Scripſerat Trebatius magnã eſſe de ſe apud Cæ. opinionẽ:ſeq3 exiſtimari ab eo in iure ciuili pitiſſimũ:in quo Ci. iocat̃ cũ Trebatio. & eũ familiariter irridet de multis rebus. ¶ Deinde qa ſæpius cõmẽdauerat eũ. Cæſar dicit ſe cupere itelligere qd ꝑfecerint eius cõmẽdationes. Poſtremo dicit ſe ferre æquo aío eius abſentiã:ſi eſt ei emolumento & utilitati. Sin mius:ſuadet ut romam reuertat̃. ¶ Valde iu. ualde ſapientẽ in iure ciuili. ¶ Quod:pp qd᷑. ¶ In iſta. lo. galliæ:tunc. n. nõdũ iuerat in Britãniã:qd᷑ aũt ſuperius dixit:expecto ueſtras litteras britãnicas:nõ ẽ mirũ:qa nõ ſunt epiſtolæ poſitæ eo ordine quo ſunt ſcriptæ:nã ex his q̃ ſunt in hoc uolumine:alías in galliã alias ĩ britániã miſſas cõſtat. ¶ Inſula. i. britãnia ẽ. n. iſula. ¶ Peritior. ſ. iuris. ¶ Rideamꝰ li. ſignificat Ci. ſe iocaturũ cũ Trebatio. ¶ Sũ iui. a te dediſti mihi cãm. ut riderẽ. ¶ Subinuideo:aliq̃tulũ iuideo. ¶ Accerſitũ uocatum ad miſſũ. ¶ Ab eo. cæ. ¶ Nõ pp ſu. nã ẽ hũaniſſimus. ¶ Aſpirare. accedere. ¶ Ne fri. iocat̃ Ci. qa ſciebat Trebatiũ eẽ auarũ. ¶ Camino luculento. i. magno foco & ſplẽdido igni. nã caminꝰ dicit̃ fornax ubi ignis fit:alii legũt camino: ut ſit nomẽ ꝓpriũ ſed male. ¶ Sagis ueſtimẽtis: ẽ. n. ſagũ ueſtis militaris. ¶ Satis cla. uel pp timorẽ belli:uel pp auaritiã: qd᷑ magis placet. ¶ De te:pp te. qa ſcio te eẽ auidũ & rapacẽ. & iſti populi capitales ſũt. ut ĩfra dicet̃. ¶ Sed tu. q̃ſi diceret nõ ẽ opꝰ timere. qa cũ ſis cautꝰ ĩ aduocatiõibꝰ & cõſolatiõibꝰ cãrũ. ex tñ cautior ĩ re militari. & hoc ironice dictũ. ¶ Natare. exercebãt. n. iuuenes ad natãdũ. ut aptiores eẽnt militiæ. Hora. in prĩo carminũ. Cur timet flauũ tyberi tãgere & ẽt milites iterdum natabãt. q ẽt erãt piti natãdi. dicit ãt nũc trebatiũ noluiſſe natare. qd᷑ aliq uolũt allegorice itelligi. i. noluiſſe ſumere res magnas. ſed placet meliꝰ ut itelligamus ſimplr̃ eũ noluiſſe natare. neq3 ſpectare eſſedarios exercẽtes certamẽ currẽdi. ut ſignificet eũ timidũ. neq3 aptũ rei militari. ¶ Quẽ te. ¶ Ne Andabata qdẽ. apud ſolũ ſanctũ Hieronymũ memini legere hoc nomẽ. q ſignificat andabatas quoſdã fuiſſe fortaſſe populos. q oculis clauſis pugnarẽt. Sic. n. inqt epi. pria cõtra iouinianũ meliꝰ ẽ qd᷑ dicit̃ oculis clauſis andabatarũ. more pugnare. q̃ directa ſpicula clypeo nõ repellere ueritatis. dicit ergo quẽ ne claudẽtẽ qdẽ oculos decipe poteramꝰ. q̃to ergo aperiens oculos & tibi cauens fraudari poteris:alii dicũt a Ply. mẽtione fieri de his populis. ſed nõ memini. ¶ Quã ſæpe. ſ. ſcripſeri. ¶ Ego. ſ. ſcio. ¶ Intermiſerã. i. minus rare ſcribere icœperã. ¶ Diffidere. ſi ei fuiſſem moleſtꝰ multitudĩe litterarꝝ. ¶ Cõmonẽdũ in memoria tui. ¶ Vnũ ſolũ. Quare. i. pp qd᷑ ſolatiũ. ¶ Id te eẽ ſine nobis. ¶ Emolumẽto utilitati. ¶ Nõ ẽ. ſ. emolumẽto. ¶ Nihil no. duo. ẽ ſtul. i. nos duo ſtultiſſimi ſumus. ¶ Me. ſ. nihil ẽ ſtultius. ¶ Quin ego. ¶ Tre. ẽ ſtultꝰ. ¶ Aduoles huc. celeriter huc uenias. ſi nõ ẽ tibi utile abeſſe. ¶ Vna dicit Ci. q̃ti faciẽda ſit ipſorꝝ cõſuetudo. ¶ Cõgreſſio collocutõ cõuerſatio. ¶ Nõ mõ ho. quos magni facis poſſe ſupari. ¶ Hedui populi Galliæ. de qbus Cornelꝰ tacitꝰ li. xi. ſic inqt. Hedui primi ſenatorꝝ ius ĩ urbe adepti ſunt. datum id fœderi ãtiquo & qa ſoli galorũ fraternitatis nomẽ cum po. ro. uſurpant & Plu. in uita Cæ. deinde receptis in fidẽ quos facti pigeret haud deſtitit:quo ad heduorum gentem:q aduerſus ſe bellum ſuſceperant deuicit. hi ſuperiore tempore fratres ſe Ro. prædicantes magnificentiſſimis habebãtur honoribus &c. ¶ Aut cõ. ſi quid fuerit q̃ doleas. ¶ Aut conſi. ſi quid agendum deliberabis. ¶ Aut re. ideſt opera ſi quid minus per te efficere poteris. ¶ Iuuero. pro iuuabo.

Egi tuas litteras: ex quibus intellexi te Cæſari noſtro ualde iuriſconſultum uideri. Eſt quod gaudeas te in iſta loca ueniſſe:ubi aliquid ſape re uideare. Quod ſi in Britãniam quoq; profectus eſſes: profecto nemo in illa tanta inſula peritior te fuiſſet. Verũtamen rideamus licet (ſum. n. a te inuitatus) ſubinuideo tibi:ultro te etiam accerſitum ab eo ad quem cæteri: non propter eius ſuperbiam:ſed propter occupationem aſpirare nõ poſſunt:ſed tu in iſta epiſtola mihi nihil ſcripſiſti de tuis rebus:quæ me hercule mihi non minori curæ ſunt q̃ meæ. Valde metuo ne frigeas in hybernis: quã obrẽ camino luculento utẽdũ cẽſeo. Idẽ & Mutio & Mãlio placebat:præſertim q ſagis nõ abũdares: quãquã nos nunc iſtic ſatis calere audio. Quo quidem nuncio ualde mehercule de te timueram: ſed tu in re militari multo es cautior:quã in aduocationibus:q neque in Oceano natare uolueris ſtudioſiſſimus hõ natandi: neque expectare eſſedarios:quem antea ne Andabatam quidem defraudare poteramus. Sed iam ſatis iocati ſumus. Ego de te ad cæſarem quã diligẽter ſcripſerim:tu neſcis:quã ſæpe ego: ſed mehercule iam intermiſeram ne uiderer liberaliſſimi hominis meique amantiſſimi uoluntati erga me diffidere ſed tamen his litteris quas proxime dedi:putaui hominem eſſe cõmouendum. Id feci: quid profecerim facias me uelim certiorem. & ſimul de toto ſtatu conſiliiſq; oĩbus. ſcire. n. cupio quid agas:quid expectes:quã longum iſtum tuum diſceſſum a nobis futurum putes. ſic. n. tibi pſuadeas uelim:unũ mihi ſolatium eẽ:quare facilius poſſim pati eẽ ſine nobis:ſi tibi id eẽ emolumento ſciam. Si ãt id non eſt:nihil duobus nobis ẽ ſtultius me qui te nõ Romã attraham:te qui nõ huc aduoles. Vna me hercule nrã uel ſeuera uel iocoſa congreſſio pluris erit:quã nõ modo hoſtes:ſed ẽt fratres noſtri hedui. Quar̃ omnibus de rebus fac ut quãprimum ſciam: aut conſolando: aut conſilio. aut re iuuero.

M. T. C. Trebatio. S. D.

Sagum

Andabatæ

Hedui

n Iſi:hortat̃ Ci. Trebatiū hac epl'a:ſicut & ſupiori:ut libēter abſit ab urbe: p̄ſertim tot ſeditionibus & tumultibus ciuilibus:deinde latēter innuit:ut agat dilīgēter rē ſuā. ¶ Profectus eſ. diſceſſiſſes. ¶ Antea.& alias ſupiori tpe. ¶ Quis de.q.d.nullus. ¶ Tot inter.tot ſeditiōibus q̄ fiūt interregnoꝝ cā. Interreges āt dicti ſunt proprie apud maiores cētū patres:q mortuo rege Romulo donec alius rex crearet rēp.gubernabāt:ex iis.n.unus auctore Feneſtella decernebat̃:cui⁹ qnq; dieꝝ ſpatio finiret̃ impiū.& ita p totū annū oēs finiebāt impiū:apud minores uero romanoꝝ:quū reip.cā abeſſent cōſules neq; cōitiis itereſſe poſſent:q initio creati conſules eſſent:ſi dictatore cōitioꝝ cā dici non potuiſſet:res ad iterregnū deducebat̃ ac p iterregē cōſolaria cōitia hēbant̃:hæc igitur iterregna nūc itelligit Ci.in qbus quū eēnt diſcordiæ dicit ñ deſideratos iuriſcōſultos:qa eoꝝ dictis & rñſis ñ paret̃. ¶ Vñ a qb⁹ aduerbiū ꝓ noīe:ut gen⁹ uñ latinū. ¶ Dederi:ꝑ dabo. ¶ A ſin.quoniā quū multi eligerent̃:ſinguli tñ ipabāt.& ius reddebāt. ¶ Binas:iocat̃ quū uix una p qnq; dies poſſit peti. ¶ Satis: quia fortaſſe hoc ñ poterat p leges fieri. ¶ Sed he. iā icipit familiari⁹ agere.& iocari cū Tre.ſcri pſerat.n.quēadmodū ei magna fides : a Cæ. hēret̃. ¶ Hæc ſi:qđ uideo te iocare. ¶ Meliora:q̄ in meo tuſculano ubi eras triſtior.& ñ poteras iocari. ¶ Quid.ſ.cp ita ioceris. ¶ Cōſuli de iure uñ iuriſcō.dñr & iuriſconſultoꝝ rñſa: qa iterrogabant̃ & rñdebāt. ¶ Cōſuli ab il. alluſit ad uerbū:qđ duo ſignificat:iterrogari & cōſiliū dare ſiue ꝓuidere.ſed i poſtrēo iūgit̃ dat⁹:o hoc āt dicit mallē qđ Cæ. cōſuleret tibi q̄ cōſulere te.i.ꝓuideret tibi q̄ iterrogaret te : facete āt iocamur p hmōi uerba homonyma tale ē i Neronem diſtichū. Quis negat æneæ magna de ſtirpe Neronē. Suſtulit ille patrem. nam ſuſtulit & portauit & iterfecit ſignificat. ¶ Quod q̄ res:ut tibi cōſulat. ¶ Perfer tolera. ¶ Iſtā mi.iſtū laborē militiæ.& cōmorādi i caſtris. ¶ Ego.n.talis fuit i ſupiori epl'a ſnia : ſic n.tibi pſuadeas ueli unū mihi eē ſolatiū q̄re facili⁹ poſſim pati te eē ſine nobis: ſi tibi eſſe id emolumēto ſciā. ¶ Deſideriū abſentiā tuā. Iſta ſunt ina.i.ſine emolumētis. ¶ Recipe te:reuertere. ¶ Aut erit hic ali.i.aut hic aliqd cōmodū cōſeq̄ris. Aliqñ tādē aliquo tpe. ¶ Aut ſi mi.ſ. erit aliqd emolumēti. ¶ Samarobrinæ.i.quas oēs urbes talis qualis ē ſamarobrina ſi multæ eēnt Samarobrinæ:ē.n. Samarobrina urbs britāniæ. ¶ Rettuleris:recepis i patriā. ¶ Sermo nul.erit nemo de te loquet̃:oib⁹ liguā auelles. ¶ Diuti⁹:p lōgū tp̄s. ¶ Fruſtra q̄n aliqđ emolumētū cōſeq̄ris. ¶ Nō mō La.eq̄tē romanum uirū magnæ libertatis i loquēdo:q neq; cæſari pepcit:acerrimis uerbis i eū iuectus.cū iam admodū ſenex iuſſus eēt a Cæſare agere mimmos.ut ſcrib.Mac.i ſaturna. ¶ Sed ēt Vale.q licet ſit moleſtior i loquēdo:tñ ſi diu abfueris:quin aliqd agas:te male dictis lacerabit. ¶ Mira.n.hoc dicit ſicut rep̄ſentant̃ pſone ex comœdiis ad iocū & delectatōem.ita ſumēt perſonā tuā ad ridēdū.q.d.poterūt facere de te comœdiā & adducere pſonā tuā quaſi ꝓ perſona comica qua rideāt. ¶ Britānici iuriſcō.i.tui q i britānia fuiſti. ¶ Sed de re ſeueriſſima.i.de re grauiſſima & non negligēda. ¶ Remoto io.i.ſine ioco.i.ut ſerio loquar. ¶ Præcipio.non iubeo:ſed potius admoneo te:do tibi hoc p̄ceptū. ¶ Mea cōmendatōe:qa Cæ.pp cōmendationem meā te charꝫ habeat. ¶ Præferas de no.i.æquo aīo feras nobis carere. ¶ Honeſtatē.honorem & dignitatem. ¶ Facultatē.utilitatē. ¶ Iſta dignitas & facultas. ¶ Frigebūt.ceſſabūt.deerunt tibi. Ter.nimirū hi hoīes frigēt. ¶ Oia q̄ uis.i.q̄cūq; cupis ēt maxima & difficilima. ¶ Studio amore:& fauore.q non deſiſtemus te cōmendari Cæſari.

Interreges

Vnde

Conſuli iuriſconſultos

n Iſi ante Romam ꝓfectus eſſes:nunc eam certe relinqueres. Quis.n.tot interregnis iuriſconſultum deſiderat? Ego omnibus unde petitur hoc conſilii dederim ut a ſingulis interregibus binas aduocationes poſtulent. Satis ne tibi uideor abs te ius ciuile didiciſſe. ſed heus tu quid agis:hē quid fit? Video.n.te iocari per litteras:hæc ſigna meliora ſunt quā in meo Tuſculano:ſed quid ſit ſcire cupio. Conſuli quidē te a Cæ. ſcribis:ſed ego tibi ab illo conſuli mallem Quod ſit aut futurū putas.pfer iſtā militiam:& permane: ego.n.deſiderium tui ſpe tuorū cōmodorū conſolabor. Sin aūt iſta ſunt ianiora:recipe te ad nos. Nam aut erit hic aliqd aliquādo aut ſi minus una me hercle collocutio nr̄a pluris erit quā omnes ſamarobrinæ. Deniq; ſi te cito retulleris: ſermo nullus erit. Si fruſtra diutius affueris non modo Laberiū:ſed etiam ſodalem noſtrum Valeriū ptimeſco. Mira.n.perſona induci pōt britannici iuriſconſulti: hæc ego non rideo quāuis tu rideas. Sed de re ſeueriſſima tecū ut ſoleo iocor. Remoto ioco tibi hæc amiciſſimo animo præcipio:ut ſi iſtic mea cōmendatione tuā dignitatem obtinebis perferas noſtri deſiderium: honeſtatem & facultatem augeas. Sin autem iſta frigebunt: recipias te ad nos. Omnia tamen quæ uis etiam tua uirtute profecto:& noſtro ſummo erga te ſtudio conſequere.

Suſtulit

Samarobrina

Laberius

M.T.C.Trebatio.S.D.

m Irabar quid eſſet quod tu mihi mittere litteras intermiſiſſes:Indicauit mihi Panſa meus Epicureum te eſſe factum. O caſtra præclara. Quid tu feciſſes: ſi te Tarentum & non

Tarentū

m Irabar:Intellexerat Ci. Trebatium effectum epicureum.q qdem oſtendit eē turpiſſimū p̄ſerti iuriſconſulto quē æquum eſſe decet:qđ eſſe non poterit.ſi omnia ſua utilitate metietur.ſicut faciūt epicurei.& licet ſimulet ſe iocari.tamen ſerio loquitur. ¶ Epicureum:& hæc erat cauſa quare litteras intermiſeras. quia iſta ſecta nullum omnino uult laborem. ¶ O caſtra præclara:ironice.q.d.ubi quum debes eſſe factus laborioſus tradidiſti te delitiis:& uoluptatibus. ¶ Quid tu feciſſes.q.d.multo mollior & delicatior factus eſſes. ¶ Si te tarentum miſiſſem:quæ ciui

tas eſt Calabriæ primũ a Tara filio Neptuni cõdita & noĩata: ut uoluit Seruius: deinde a Phalanto octauo ab hercu le expulſis ueteribus incolis occupata & habita. Inde Virg. hinc ſinus Herculei: ſi uera eſt fama Tarenti cernit: ſunt ãt ciues eius urbis admodũ delitioſi. Inde Iuue. dixit: Atq; coronatũ & petulans madidũq; Tarentũ. Nõ Samarobrinã: q̃ eſt magis barbara & ruſtica. & q̃ minus inuitat ad uoluptates. ¶ Idem intuebare: idem ſpectabas: habebas eandem ſuiam. ¶ Quod ethicius: hic. n. ſentiebat uoluptatẽ eẽ appetẽdã. Quonãmõ. q. d. nullo mõ. ¶ Tua cã: epicurei. n. dicũt fugiendas eſſe multas amicitias: quoniam non poſſint eſſe ſine laboribus. & eſſe conſulendum ocio & utilitati ꝓpriæ.

Samarobrinam miſiſſem? iam tum mihi non placebas quum idem intuebare: ꝙ Erhicius familiaris meus: ſed quonãmõ ius ciuile defendes: quum oĩa tua cauſa facias non ciuium. Vbi porro erit illa formula fiduciæ: ut in ter bonos bene agier. Quis enim eſt qui facit nihil niſi ſua cã. quod ius ſtatues cõi diuidũdo. quum cõmune nihil poſſit eſſe apud eos. qui oĩa ſua uoluptate metiũtur. Quomodo ãt tibi placebit Iouem lapidem iurare: quũ ſcias iratum eſſe Iouem nemini poſſe. Quid porro fiet populo Vlubrão: ſi tu ſtatueris γελοτασαρλονιον nõ oportere? Quare ſi plane a nobis deficis moleſte fero. ſin Panſæ aſſentari commodum eſt ignoſco modo: ſcribe aliquando ad nos quid agas: & a nobis quid fieri aut curari uelis.

M. T. C. Trebatio. S. D.

Deo ne iniuſtũ me eẽ exiſtimaſti: ut tibi iraſce
a rer qđ parũ mihi cõſtans: & nimiũ cupidus de
cedẽdi uideꝛere. Ob eãq; cãm me arbitrare litteras ad te iam diu nõ miſiſſe. Mihi perturbatio animi tui: quam primis lr̃is perſpiciebam moleſtiã attulit. Neque alia fuit ulla cã intermiſſionis lr̃arũ: niſi ꝙ ubi eẽs plane neſciebã hic tu me ẽt inſimulas: nec ſatiſfactionem in cã accipis. Audi mi Teſta utrũ ſuperbiorẽ pecũia te facit: an quod te imperator conſulit: moriar ni: quæ tua gloria eſt puto te malle a Cæſare conſuli quã inaurari. Si uero utrunque eſt: quis te feret præter me: qui omnia facere poſſum? Sed ut ad rem redeam te iſtic inuitum non eſſe uæhementer gaudeo: & ut illud erat moleſtum ſic hoc

Nõ ciuium. ſ. cã: quum decet oĩa referri ad utilitatem ciuium. & obliuiſci commodorum noſtrorum ſi uolumus uiri bõi & iuſti eẽ. ut ipſe Ci. in primo officiorum. ¶ Porro: deinde. ¶ Il formula fiduciæ. i. lex fiduciaria. ¶ Inter bonos bñ agier. i. ut iter bonos ſeruet̃ æqtas & iuſtitia: uidet̃ iniuria: formula ãt ꝓ lege & inſtitutiõe pouit̃ Ci. in tertio officiorum. ¶ Nõdũ n. aquilius ꝓtulerat de dolo malo formulas. ¶ Inter bonos bene agere: uerba ſunt iuris: ut idẽ Ci. oñdit loco ſupradicto in tertio officiorũ: ubi tractat̃ plenius hæc materia. ¶ Quis eſt: ꝓ qualis eſt: quaſi diceret ſimillimus pecoribus: q̃ natura ꝓna & uentri obediẽtia finxit nõ. n. interrogat de ſubſtantia: ſed de qualitate ergo nõ ẽ qs: quaſi diceret nullus: ſicut qdam male interp̃tantur. nam multi ſunt. ¶ Cõmuni diuidũdo: diuiſioni rerum cõmunium: q̃ quo iure diuidebant: tractant iuriſconſul. titulo de rerum diuiſione. ¶ Quod ius: quaſi diceret peſſimum & iniquiſſimum. ¶ Nihil cõe: ſed potiꝰ oĩa ꝓpria. ¶ Iouẽ lapidem. lapidem ſcilicem tenebant iuraturi p Iouem. hæc uerba dicentes. ¶ Si ſciens fallam me dieſpiter ſalua urbe arceq; bõis eiiciat: ut ego hunc lapidẽ auctor Feſtus Pompeius: dicit ergo nunc Iouem lapidem. i. q repñtat Iouẽ. ¶ Iouẽ eẽ iratum nemini poſſe: qa epicurei tenent. & arcte defendũt deos nõ curare mortalia: ut nec curare deũ credis mortalia: nec præcibus aut ira moueri. ¶ Vlubrano: eſt. n. ulubræ ciuitas italiæ: ubi fortaſſe hẽbat Trebatius agros & res ſuas: de ea Iuu. Vacuis edilis Vlubris. Hor. Eſt ulubris animus: ſi te non deficit æquus. ¶ Quid fiet. ſ. a te. q. d. peſſime & iniuſtiſſime πολιτευέσται. i. adminiſtrante rẽp. uerſari in rebus ciuilibus. ¶ Si deficis a nobis: tractum ẽ a ſubditis: q dicuntur a dominis deficere: quũ diſcedunt ab eorum gubernatiõe & imperio. ¶ Plane oĩno. ¶ Sin eſt commodum: ſi tibi eſt utile. ¶ Aſſentari Panſe: blandiri Panſæ. & ei dicere ꝙ ſis factus epicureus: quũ nõ ſis: ut ei cõplaceas: quoniam & ipſe gaudet uoluptate uel ſi panſæ eſt cõmodum aſſentari. ſ. mihi ſed nunc poſteriorem ſenſum minus probo. ¶ Modo. dũmodo.

Formula

Iouem lapidem Vlubræ

Deo ne qa rep̃henderat Ci. Trebatiũ ꝙ eſſet tã cupidus redeundi Romã: & poſtea intermiſerat diu ad eũ litte
a ras. Exiſtimauit Trebatius eũ ſibi iratũ fuiſſe: & ꝓpea intermiſiſſe ad eũ ſcribere: ꝙ qdẽ oſtendit Ci. non fuiſſe
cãm ſuæ intermiſſionis litteraꝝ: ſed ꝙ ignorabat ubi eẽt. Deinde cũ eo iocat̃ appellans eum ſuperbum. Poſtremo hortatur ut caueat illos populos: & p̄cipue treuiros: quos audit eẽ feros. ¶ Parũ conſtaris: ideſt aliquantulũ inſtabilis. ¶ Perturbatio animi cui: quem pœnitebat in iſta loca profectũ eſſe. ¶ Hic. nunc uel in hoc. ¶ Inſimulas. accuſas ¶ Satiſfactionem. excuſationem. ¶ Audi Te. mi: blanditur ei ut æquius ferat ꝙ ſuperbus appelletur. Teſta. appellabatur. n. Tre. Teſta: ut infra ego tamen Scæuolæ & Teſtæ aſſentior. ¶ Vtrum. i. es ne magis ſuperbus. quia factus es diues. an quia Cæſar te conſulit. i. interrogat: & a te conſilium capit. ¶ Pecunia facit ſuperbiorem. ſic Terẽ. Quia paulum tibi acceſſit pecuniæ elati ſunt animi. ¶ Moriar. dicit Cice. ſe cognoſcere. Treba. ita eſſe glorioſum. ut malit conſuli a Cæ. q̃ ditari. ¶ Moriar: mos eſt dicendi quum uolumus aliquid affirmare ita eſſe. ¶ Inaurari: auro impleri: uel ditari. ¶ Si uero. n. eſt. ſ. quod te conſulat. & te inauret. ¶ Quis te feret. quis te tollerabit. quaſi dicat nullus quia efficeris ſuperbiſſimus. ¶ Qui po. ſ. o. quia ſum patientiſſimus. ¶ Non in. i. libenter: ſcripſerat enim poſtea Trebatius ſe libenter eſſe foris. quum initio longe aliter ſcripſiſſet. ¶ Vt il. ſ. quod eſſes animo perturbato & inuito. ¶ Sic hoc. quod

Ex iure manu cõſertum

nunc nõ ſis inultus. ¶Tantũ:ſolũ. ¶Artificiũ:induſtria uel ſciẽtia legũ:tuũ ius ciuile. ¶Iſtic:i iſtis regionib⁹:ubi tu es. ¶Nõ ex iu.m.cõ.i.nõ ex legittimis actionibus:& ex iure ipſo. Ex iure manu cõſertũ inqt. A. G.li.ul.noctiũ atticarum uerba ſunt ex antiqs actionib⁹ &c.q uult uidere cãm & origiñe horũ uerboꝝ uideat ipſum Gelliũ libro pdicto:a quo multis uerbis declarant. ¶Sed.m.potius. ¶Ferro:armis. ¶Adhibere fa.ad uim:q̃ nõ hẽt locũ:ut Ennius. Pellit̃ e medio ſapiẽtia:ui gerit res. Spernit̃ orator bon⁹:horridus miles amat̃. Haud doctis dictis certãtes nec maledictis Miſcẽt iter ſe inimicitiã agitãtes. ¶Nõ ex iu.ma.con.ſed magis ferro rẽ repetũt regnũq; petũt:uadunt ſolida ui.a'qbuſdã legit & tu ſoles ad uim faciendã adhiberi:ꝙ minus

Facũdia

pbo:neq;.n.eſt cõſentaneũ iuriſcõſultũ ad ui inferendã adhiberi:ſed potius. ¶Facundiam: eloquẽtiã ornatũ & grauitatẽ uerboꝝ : q̃ non pſunt inter arma ut ex uerbis Ennii declarat̃:

Exceptiones

Interdicta

Cautões

Treuiri

& Ci. Silent.n.leges inter arma. ¶Neq; eſt.i. nõ oportet. ¶Exceptiones.ſunt.n.exceptiões qdam ptoriæ ut iuriſcõſulti declarant. ¶Interdicto:interdicta dicebant̃ formæ & cõceptiones uerboꝝ:qbus ptor aut iubebat aliqd fieri aut phibebat:& dicit̃ interdũ phibitio a poſſeſſionis turbatiõe. ¶Prior anteq̃ puocaueris nã grauius puniẽdus eſt q incipit cõtentionem aliq̃:q̃ q ſupuenit iam inceptæ. ¶Procacem: impudentẽ. ¶In la.in prouocando & irritãdo alios. ¶De noſtris cautio.qa cautiões ppriæ dicuntur legales:ideo nunc Ci.dixit de noſtris q.d.q̃ non ſunt legales. ſed tantum oratoriæ. ¶Treuiros:ineptias quorundam q hoc loco expoſuerunt treuiros quoſdã fuiſſe: q auctoritatem iudicandi non haberent niſi tres ſimul eſſent:& perant rebus capitalibus:o ſupmam ignorantiã:hi triũuiri non treuiri dicebantur. nam treuiri de qbus nunc Cicero dicit populi ſunt Galliæ tranſalpinæ. Luca. Te quoq; lætatus ueniſſem in plia treuir: & de his Cæſar in cõmentariis. ¶Capitales:ideſt manu promptas ad cædem:id enim ſignificat interdũ capitalis:interdũ autem dignum puniri capite. ¶Mallem auro non eſt intelligendum mallem eſſe capitales auro:ſed mallem auro contenderent uel certarent. ¶Alias:alio tempore.

Capitales

iucundum. Tantũ metuo ne artificiũ tuũ tibi parũ pſit Nam ut audio iſtic non ex iure manu conſertum:ſed ferro magis repetunt:& tu ſoles ad uim facundiam adhibere. Neq; eſt quod illam exceptionem interdicto pertimeſcas:ꝙ turpior in omnibus armatus non ueneris:ſcio.n. te non eſſe procacem in laceſſendo:ſed ut ego quoque te aliquid admoneam de noſtris cautionibus treuiros uites cenſeo:audio capitales eſſe:mallẽ auro argento ære eẽnt: ſed alias iocabimur. Tu ad me de iſtis rebus oĩbus ſcribas uelim quã diligentiſſime. iii. nonas Martias. Vale.

M.T.C. Trebatio. S.D.

C Hryſippus Vectius cyri architecti libertus fecit:ut te non immemorem putarem mei: ſalutẽ n.mihi tuis uerbis nunciarat. ualde iam lautus es:qui grauere litteras ad me dare:homini præſertim pe domeſtico. Quod ſi ſcribere oblitus es:minus multi iam te aduocato cauſa cadent. ſi noſtri oblitus es: dabo operam ut iſtuc ueniam antequã plane ex animo tuo effluo. ſin æſtiuorum timor te debilitat: aliquid excogita ut feciſti de Britannia: illud quidem perlibenter audiui ab eodem chryſippo te eſſe Cæſaris familiarem. Sed me hercule mallem id quod erat equius de tuis rebus ex tuis litteris quã ſæpiſſime cognoſcerem. Quod certe ita fieret:ſi tu maluiſſes beniuolentiæ q̃ litium iura perdiſcere. Sed hæc iocati ſumus & tuo more & non nihil ẽt noſtro. Te ualde amamus:noſq; a te amari tum uolumus: tũ ẽt confidimus.

M.T.C. Trebatio. S.D.

Q Vam ſint moroſi qui amant: uel ex hoc intelligi poteſt ꝙ moleſte ferebam antea te inuitum iſtic eſſe pungit me rurſus quod ſcribis te eſſe iſtic libenter. neq;.n. mea cõmendatione te non delectari

C Hryſipp⁹. oſtẽdit ſe cõqueri Ci. ioco ſe & familiariter de Trebatio ꝙ nihil ad eũ ſcriberet:ſed tñ reuera ſerio eum accuſat. ¶Architecti:principis fabrorum. ¶Tuis uerbis tuo noie. ¶Valde iã lautus es ideſt ualde delicatus:& irridet eũ Cicero & latenter accuſat. ¶Qui grauere:quem pigeat. ¶Quod ſi.h.d.ci.ſi oĩno oblitus es ſcribere ita ut ampli⁹ neſcias:nõ erit ampli⁹ aduocat⁹ & pauci pdent litẽ te aduocato:ſin aũt es oblitus tantũmõ ſcribere ad me. uentã ad te anteq̃ excidã penitus ex memoria tua. ¶Minus multi:nõ multi. pauci. ¶Cadent cã:ammittẽt litẽ. ꝙ faciũt q nõ recte egerint. ¶Te ad te litem agẽte. ¶Noſtri:mei ci. ¶Effluo.excido. ¶Si æſti.cõfutat aliã cãm q̃ poſſet afferre trebati⁹. ¶Timor æſtiuoꝝ:timor cõmorãdi i æſtiuis. ¶Excogita:inueni.meditare. ¶Vt feciſti de Britannia:in qua ne morareris cãs inueniſti. ¶Mallẽ ex tuis litteris.ſ.q̃ ex uerbis aliorum. ¶Cognoſcerem.deeſt ut cognoſcerem. ¶Id ꝙ erat æq.i.id ꝙ magis decebat.nam debueras tu potius ſcribere de rebus tuis. ¶Iura beniuolẽtiæ q̃ litium ideſt ſi ita uoluiſſes ſtudere quõ ſeruetur beniuolentia.ſicut didiciſti quõ agant lites.

Q Vam ſint. primũ moleſte tulerat Ci. ut uiſum ẽ ſupius.ꝙ Trebatius inuitus eẽt i Gallia. nũc aũt ſibi ẽt moleſtũ eẽ dicit.ꝙ ſcripſerit ſe libẽter eẽ. q̃ qdẽ uidentur eẽ cõtraria.ſed hoc ex amore fieri aſſerit. Quã. q̃tu;. ¶Moroſi uariis moribus mutabiles. ¶Quia.o.q proſequũtur aliquem amore. ¶Vel.i.maxime. ¶Pungit.offendit.diſplicet mihi. ¶Neq;.n.rõ primæ partis quare moleſte ferret.ꝙ inuitus eſſet cum cæſare. ¶Non dele.cõ.mea.i.non hẽre

cõmẽdationẽ meã gratã: qđ ita eẽ uidebat: qñ nolebas ea uti. ¶ Et nũc. rõ ſecũdæ ptis. ¶ Sine me. i. me abſente: uellẽ n. ut eſſemus una. ¶ Malo potius. ¶ Hoc deſide. abſentiæ. ¶ Quæ ſpero: honorẽ & facultates. ¶ Veniſti in fa. iudicio tuo ñ cãu feciſti eũ tibi amicũ & es familiaris. ¶ Qui: Marius. ¶ Quod iucũdi⁹ ſit. ſ. ut diligaris ab ipo Mario tali uiro.

N equo troiano: cupiebat Trebati⁹ cito cõſeq aliquẽ magiſtratũ: qđ quũ fieret ſerius q̃ uolebat: q̃ſtus fuerat de Ci. q eũ miſiſſet i ꝓuincia ubi tãtope nihil adhuc egiſſet: ad qđ Cic. rñdet ſatiſfacere. Deinde petit ut ſcribat qñ in Italiã uẽturus ſit. Poſtremo dicit ſe intellexiſſe a Balbo eũ futuꝝ diuitẽ: ſed cupe intelligere quõ intelligat diuitẽ: an opinione philoſophica: an opiniõe cõi & maxĩe romanorum.

facile patiebar: & nũc angor quicq̃ tibi ſine me eẽ iucundum. ſed tamen hoc malo ferre nos deſiderium: q̃ te non ea quæ ſpo cõſeq. Quod uero in. C. Marii ſuauiſſimi doctiſſimiq; hoīs familiaritatẽ ueniſti: non dici pt quã ualde gaudeã: qui fac: ut te q̃ maxime diligat. Mihi crede nihil ex iſta prouincia potes quod iucundius ſit: deportare. cura ut ualeas.

M.T.C. Tre. S.D.

N equo Troiano ſcis eſſe in extremo ſero ſapiunt. Tu tamen mi uetule non ſero primas illas rabioſulas ſat fatuas dediſti. Deinde ꝙ in Britãnia non minus qua Philotectem te præbuiſti: plane nõ rephẽdo nũc uero in hybernis iniectus mihi uideris. Ita ꝙ te cõmouere non curas: uſquequaq; ſapere oportet: id erit tælum accerrimum. ego ſi foris cœnitarem. cn. Octauiano familiari tuo non defuiſſem: cui tamen dixi quum me aliquotiens inuitaret: oro te quis es tu? ſed me hercule extra iocum homo bellus eſt. Vellem tecum tum adduxiſſes. Quid agatis: ecquid in Italiam uenturi ſitis hac hyeme: fac plane ſciam. Balbus mihi cõfirmauit te diuitem futurũ. Id utrũ Romano more locutus ſit: bene nummatũ te futurum: an quõ ſtoici dicũt: omnes eſſe diuites qui cœlo & terra frui poſſunt poſtea uidero. qui iſtic ueniũt: ſuperbiã tuam accuſant: ꝙ negent te percũctãtibus reſpõdere. ſed tamẽ eſt ꝙ gaudeas. cõſtat. n. inter oẽs neminẽ te uno Samarobrinæ iuris peritiorem eſſe.

M.T.C. Trebatio. S.D.

EX tuis lr̃is & Q. fratris gratias egi: & re aliquãdo collaudare poſſum: quod iã uideris certa in ſnia cõſtitiſſe: Nã primorum mẽſiũ lr̃is uahementer cõmouebar: ꝙ mihi interdum pace tua dixerim leuis in urbis urbanitatiſq; deſiderio interdum impiger

¶ In equo tro. nomẽ eſt tragœdiæ: ut diximus ſupra epiſtola pria huius lib. vii. ¶ In extre. i fine. ¶ Sero ſa. i. hoies ſero cognoſcũt qd utile ſit: quuꝫ nõ pñt ꝓuidere. ẽ ãt ſnia in oẽs quos facti ꝑ minus cõſiderati pœnitet: ſicut troianis accidit q ſero cognouerũt nõ fuiſſe fidẽdũ equo & hoſtib⁹: hãc ſentẽtiam græci ſic dicũt αφϖ.υνη πιοσ εγνω. i. paſſus ſtult⁹ cognouit. ¶ Tu tñ: accõmodat ſniam Trebatio p cõtrarium. Pigebat. n. eũ expectare opportunitatẽ tpis: quo ſibi a Cæſare ꝓuideret: q̃re dicit eũ nõ ſero ſape. qa cito uellet reb⁹ ſuis cõſulere. ¶ Nõ ſe. ſubaudi ſapis. deeſt. n. uerbũ. ¶ Primas illas ſ. litteras tuas. ¶ Rabioſulas aſpas mordaces & ꝑ me conq̃rent uæhemẽtius. ¶ Fatuas inſipidas. neq; n. erat iuſta cã q̃relæ dñr. n. fatui multũ loquẽtes. & qui nec qđ ipi. nec qđ alii fanť intelligũt. Deinde ſcripſerat Trebati⁹ ſe fuiſſe Cæſari in britãnia fideliſſimũ. ſicut olim fuerat filoctetes Herculi. q fuerũt amiciſſimi. nota eſt fabula. ¶ Nõ mi. q̃ philo. i. nõ minus fidelẽ. & ſociũ cæſaris. q̃ philoctetes Hercul. ¶ Nõ repræ. i. laudo liptote. ¶ Iniect⁹. impoſitus incluſus. ¶ Vſquequaq; aſſidue ſemper. ¶ Tælum tranſlatio ẽ. tælũ. n. ꝓ defenſiõe ponitur & tutamine. ¶ Acerrimũ ualidiſſimum. ¶ Foris apud alios extra domum meã. ¶ Nõ defuiſſem in cœna. i. ei obtemperaſſem. ¶ Cui Cn. Octauio. Aliquotiens ſæpiuſcule. ¶ Oro te interrogantis ẽ. ¶ Quis tu es. ſ. q uelis hẽri in cœna apud te talem. qualis ego ſum. ¶ Sed me her. ut uitet arrogãtiã oſtẽdit Ci. ſe potius ea uerba ioco q̃ ſerio dixiſſe. ¶ Extra io. i. ſine ioco. ¶ Bellus. nõ pulcher itelligiť. ſed bon⁹. ẽ n. bellus diminutiuũ a bono. ¶ Ecqd. i. an uel nunqd. Donatus in Eunucho. ¶ Romão more romani. n. q pecuniis abũdãt. eos diuites dicũt. ¶ Bñ nũmatũ. bñ pecunioſum. Hora. At bñ nũmatum decorat ſuadela uenuſq;. ¶ Frui cœlo & terra. i. uita. Vir. Quẽ. ſi fata uirum ſeruãt ſi ueſcitur aura. æthera. ¶ Percũctãtibus iterrogãtibus ſic ſupra ad. L. Valc. Qui iſtinc ueniũt partim te ſupbũ dicunt. ꝙ nihil reſpõdeas. ¶ Sed tamẽ eſt. deridet eum Ci. nulla. n. aut parua laus eſt inter imperitos peritiſſimũ iudicari. ¶ Samarobrinæ ubi nullus eſt qui iuris cognitionem habeat. ¶ Iuriſperitiorem. i. qui melius intelligat ius ciuile. is. n. dicitur iuriſperitus. Hora. Agricolam laudat legum iuriſq; peritus.

Vſque quaque

Bellus

Ecquid

Iuriſperitus

X tuis. opa. Qu. fratris Cice. Trebatius qui antea inuitus fuerat in Gallia. mutauerat animum. & ſcripſerat ſe libenter eſſe. de quo dicit Cic. ſe egiſſe gratias. Qu. fratri ſuo. & laudare ipſum Trebatium. qui conſtantis animi eſſe cœpit. Deinde dicit ſe ferre eius deſiderium propter eius utilitatem. & commemorat q̃ diligenter eum commendauerit Cæſari. & quanti fecerit Cæſar commendationes ſuas. Itaque eum hortatur ut fruatur commoditate & hominis & temporis & loci. ¶ Ex tuis litteris: propter tuas litteras quibus ad me ſcripſiſti te ab eo aditurum fuiſſe. ¶ Aliquando tandem. ¶ Conſtitiſſe feciſſe conſtantiam confirmatum eſſe. ¶ Primorum menſium quibus in prouinciã profectus fueras. ¶ Commouebar indignabar. ¶ Pace tua di. honeſtus repræhendendi mos prius captata uenia. pace tua. i. tua uenia te non iraſcente. ¶ Leuis mutabilis. ¶ Vrbanitatis uitæ ciuilis uiuendi in urbe. ¶ Impiger a

BIBLIOTECA UNIVERSITARIA DE GRANADA

promptus.¶Timidus ecce leuitas.quia qui impigrum ſe interdum oſtendebat interdum timidus uidebatur. ¶Sæpe
etiam:ſubaudi cõuouebar.¶Alieniſſimus a te.i.extra te & fere ſine ratione:neque is qui eſſe conſuetas.¶Subĩpudẽs.
Syngrapha i.aliquantulum ſine uerecundia.¶Tanq̃.n.probat ꝙ uideretur ſubimpudens:quia uoluiſſet ſtatim ditari a Cæſare:tã
q̃ attuliſſet ad eum ſcædulam & ſcriptum aliquod de accipiendis pecuniis & non litteras cõmẽdaticias.¶Syngraphã
ſcriptum de capienda pecunia faciens fidem.¶Ablata:quaſi arrepta & ſubito accepta . ¶Nec ueniebat in mentem.i.
nec cogitabas.¶Alexandriam.ubi ſcripti fuerant milites.¶Ego:oſtendit Ci.ſe ferre deſiderium Trebatii propter ei⸗
utilitatem.nam ſi ſuam reſpiceret:deberet ma
gis optare eius præſentiam.¶Ducerem ratio
nem mei cõmodi.i.ſi reſpicerem & æſtimarem
cõmodum meum.¶Mecum apud me . ¶Ex
conſuetudine:ex conuerſatione : & conſilio ꝙ
mihi præſtabas.¶Contuliſſes te:dediſſes te.
¶Tuendum:defendendum. ¶Ornandū:di
gnitatibus decorandum.¶Ex quo.ſ.tempore
¶Id opinatus ſum æſtimaui.¶In prouinciã:
quæ erat mihi decreta.¶Exiturum.profectu
rum Romam.¶Ratio:inſtitutio. ¶Eſt com.
Tradere quia decreui non exire in prouinciam.¶Tra
didi.eius fidei credidi.Virg.nuper mihi tradi⸗
dit ægon.Hora.in epiſtolis.ſ.ut tibi ſe laudare
& tradere coner:& ipſe ſupra ad Cæſarẽ. To
tum denique hominem tibi trado.¶Grauiſ⸗
ſime:honorificentiſſime. ¶Quod:quam rem
ſ.ꝙ ei recõmendauerim & tradiderim.¶Acce
pit:charum habuit.¶Verbis.dicendo tibi.
¶Et re.i.effectu quia te multum ſubleuauit.
¶Hunc:talem.Vir.Hũc ego te Euryale aſpi
cio.¶Nactus:qui inueniſti. ¶Ne dimiſeris:
pro ne dimittas.i.ne relinquas . ¶Et ſi:duæ
partes ſunt . ¶Offenderit te: diſplicuerit tibi:
affecerit te moleſtia . ¶Occupatione : quum
erit intentus maioribus negociis . ¶Aut dif.
quum erit durior in te admittendo : & quum
non ita tibi aſſequetur ut uelles . ¶Perferro.
tolerato . ¶Vltima:finem . Eſt aut optimum
præceptum ad eos : qui apud magnos uiros
uiuunt ut tolerent : ſi qua in principio minus
proſpera eueniunt : & expectent finem : quia
modo bene agas quod differtur:non aufertur
quum agas apud uiros liberales : qualis erat
Cæſar.¶Iucunda & honeſta ideſt & læta &
plæna honoris.¶Præſtabo:efficiam.¶Tan
tum:ſolummodo.¶Moneo te:dico tibi.
¶Vberioris.ditioris . Neque æta. quia nunq̃
eris aptior laboribus q̃ nunc. ¶Vt uos.iuriſ⸗
conſulti.¶Iuue.li.legalibus ubi ſoletis ita di
cere.hoc ſcæuolæ placet . & affirmatis ſenten
tias ueſtras auctoritate aliorum . ¶Idem ui.
Qu.Cor.i.idem exiſtimabat.Qu. Cor.ſcilicet
ut tu expectares ultima:& finem rerum:quē
tibi lætum & honeſtum reddam . ¶Te non
eſſe profectum:nõ iuiſſe.ſcripſerat enim Tre
batius ſe noluiſſe ire in britanniam.ſed reman
ſiſſe in Gallia.¶Quod & dicit duas cauſas
eſſe quare gaudeat Trebatium non iuiſſe in
britãniam:quia Trebatius labore caruit: qui
fuiſſet ferendus in britãnia:& ipſe Cic.non au
dit Trebatium quærentem de illis rebus bri
tãnicis.¶De rebus illis:aſperis & periculoſis
¶Hyematurus mãſurus hac hyeme.¶Qua
ſpe ſcilicet melioris uel deterioris fortunæ.
¶Conditione:præſenti ſtatu.

interdum timidus in labore militari : ſæpe autem etiam
quod a te alieniſſimus & ſubimpudens uidebare:tanquã
enim ſyngrapham ad imperatorem non epiſtolam attu
liſſes:ſic pecunia ablata:domum redire properabas.Nec
tibi in mentem ueniebat eos ipſos : qui cum ſyngraphis
ueniſſent Alexandriam nullum adhuc nummum aufer⸗
re potuiſſe.Ego ſi mei commodi rationem ducerem : te
mecum eſſe maxime uellem . Non.n.mediocri afficie⸗
bar uel uoluptate ex conſuetudine noſtra: uel utilitate et
conſilio atque opera tua: ſed quum te ab adoleſcẽtia tua
in amicitiam & fidem meam contuliſſes : ſemper te non
modo tuendum mihi:ſed etiam augendum atque ornan
dum putaui.Itaq; quoad opinatus ſum me in prouinciã
exiturum:quæ ad te ultro attulerim meminiſſe te credo.
Poſteaquam mea mutata eſt ratio : quum uiderem me a
Cæſare honorificentiſſime tractari:& unice diligi:homi
niſq; liberalitatem incredibilem & ſingularem fidẽ noſ⸗
ſem:ſic enim te commendaui & tradidi:ut grauiſſime di
ligentiſſimeq; potui.Quod ille ita & accepit : & mihi ſæ
pe litteris ſignificauit:& uerbis & re oſtendit mea com⸗
mendatione ſeſe ualde eſſe commotum. Hunc tu uirum
nactus:ſi me aut ſæpe aliquid aut uelle tua cauſa putas:
ne dimiſeris:quæ te forte res aliquando offenderit : quũ
ille aut occupatione:aut difficultate: tardior erit tibi ui⸗
ſus:perferto:& ultima expectato quæ ego tibi & iucunda
& honeſta præſtabo.Pluribus te hortari non debeo.Tan
tum moneo neq; amicitiæ confirmandæ clariſſimi & li⸗
beraliſſimi uiri neq; uberioris prouinciæ:neq; ætatis ma
gis idoneum tempus hoc ſi amiſeris te eſſe nullum un⸗
quam reperturum Hoc ut uos ſcribere ſoletis in ueſtris
libris:idem.Qu.Cornelio uidebatur.In Britanniam te
profectum nõ eẽ gaudeo:quod & labore caruiſti: & ego
te de rebus illis non audiam.Vbi ſis hyematurus:& qua
ſpe aut conditione perſcribas ad me uelim. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

a Ccepi.quũ antea Trebatius inuitus eẽt ĩ prouĩcia.& Ci.ad quẽ ſcripſerat de hac re moleſtiã attuliſſet. Poſtea multis epiſtolis eodẽ exẽplo ſcriptis.ut ſaltẽ una redderet̃ ei ſignificauit ſe iã forti aĩo ferre labores militiæ & libenter eẽ cũ Cæſare.ꝙ qdẽ reſcribit Ci.ſibi eẽ gratũ.& ſæpe & ab eo deſideraſſe.nõ ꝙ æſtimaret eũ eſſe aĩo ĩbecilli.ſed fortaſſe:qa nimio amore ipſius Ci.abeſſe nõ poſſet.¶Itaq3 cũ hortat̃.ut perſeueret in ꝓpoſito.ſe.n.denuo quũ opus fuerit cõmendaturꝝ eũ Cæſari.Poſtea uero iocat̃ cũ ipſo Trebatio.q raſerat quãdã chartã.ut ĩ ea rurſus ſcriberet.Poſtremo q̃dã de ſe ipſo cũ laude dicit ſimulãs iocari.¶Aliquot.multas.¶Cætera.pendet ſenſus uſq3 ad eũ locum ſed ut ad epiſtolam &c.¶Significabant oſtẽdebãt litteræ tuæ.¶Forte.i tolerãda militia.¶Cõſtãtẽ.i pſeuerãdo ꝓpoſito.¶Pauliſp aliq̃tuluz.¶Deſideraui a te.optaui te facere.

ACcepi a te aliquot epiſtolas uno tempore: quas tu diuerſis temporibus dederas: in quibus me cætera delectarunt. Significabant.n.te iſtam militiã iam firmo aĩo ferre: & eſſe fortem uirum & cõſtãtem. Quæ ego pauliſper a te ita deſideraui: non imbecillitate animi tui: ſed magis ut deſiderio noſtri te æſtuare putarem. Quare perge ut cœpiſti: forti animo iſtã tolera militiam. Multa mihi crede aſſequere. Ego.n.renouabo cõmendationem: ſed tempore ſic habeto non tibi maiori eſſe curæ: ut iſte tuus a me diſceſſus tam fructuoſiſſimus tibi ſit quã mihi. Itaque quando ueſtræ cautiones infirmæ ſunt græculam tibi miſi cautionem chirographi mei. Tu me uelim de ratione Gallici belli certiorem facias. Ego uero ignauiſſimo cuique maximam fidem habeo. Sed ut ad epiſtolas tuas redeam: cætera belle: Illud miror: quis ſolet eodem exemplo plures dare: qui ſua manu ſcribit? Nam ꝙ in paliſeſto: laudo equidem parſimoniam. Sed miror quid in illa chartula fuit: quid delere malueris quã hæc ſcribere: niſi forte tuas formulas. Non.n.puto te meas epiſtolas delere: ut reponas tuas. An hoc ſignificas nihil fieri frigere te: ne chartã quidem tibi ſuppeditare. Iã iſta tua culpa eſt: qui uerecundiam te cũ extuleris: & non hic nobiſcũ reliqueris. Ego te balbo quũ ad nos ꝓficiſcetur more romano cõmendabo. Tu ſi interuallum longius erit mearum litterarum ne ſis admiratus: eram.n.affuturus in menſe Aprili. Has litteras ſcripſi in Pontino: quum ad uillam Metrilii. Philomenis

¶Nõ i.excuſat Trebatiũ.ne uideat̃ eũ accuſare leuitatis.Dicit.n.ſe ab eo ita deſideraſſe.nõ pp ĩbecillitatẽ eius aĩ.ſed ꝙ putaret eũ uæhemẽter ĩcenſum eẽ eius amore.ita ut nõ facile poſſet abeẽ.¶Vt.p.i.ꝙ putarẽ.¶Aeſtuare ardere.ĩcẽdi.¶Vt cœ.ferre iſtã militiam.& ſeruare conſtantiã.¶Aſſequere.adipiſceris.cõparabis.¶Renouabo cõ.i.rurſum & denuo te cõmendabo Cæ.¶Sed.t.ſubaudi renouabo cõmendationem.i.quũ uidebo eẽ opus.¶Fructuoſiſſimus utiliſſimus.¶Quã mi.ſ.eſt curæ.¶Itaq3.dicit ſe manu propria ſcripſiſſe græce cautionẽ q̃dã ad ipſum Trebatiũ.qa uidebat eius cautiones legales nõ multũ ualere ad conſequẽdũ ea.q̃ cupiebat.¶Cautiones.ſciæ legales.¶Cautionẽ.g.i.ꝑceptũ & iſtõnẽ græce ſcriptã.¶Chirographi.ſcripti manus meæ. nam χειρ manũ ſignificat. γραφω ſcribo. Cautio Chirographuz
¶De rõne gal.bel.i.quõo gerat̃ iſtud bellum in Gallia.¶Cætera.illud ẽ ꝙ ſupra dixit.cætera me delectarũt.¶Belle.i.ſatis bene.eſt aũt eclypſis deeſt.n.ſcripſiſti uel feciſti.¶Pluris.ſ.litteras uel epiſtolas.¶Nam ꝙ ĩ palimſeſto.qdaz habiti nõ eruditi expoſuerũt palimſeſtũ libruz eẽ ĩ quo Trebatius de perſimonia ſcripſiſſet. Quidã aũt uir doctrina & fide grauis.mihiq3 familiaris & litteris notauit.& mihi dixit.atque affirmauit ſe uidiſſe ſcriptuz manu Guarini Veronẽſis uiri eruditiſſimi.quodã eius codice epiſtolarꝝ pſeſta genus ciborꝝ.quos cõfortinos appellãt.Palimſeſta aũt confortinos recoctos ꝙ qdẽ miror dictũ eſſe a tali uiro.qa nulla eſt huius ſenſus rõ.& tñ ut ab eo dictũ credam.facit auctoritas eius q rettulit & codici ſuo ab illiꝰ manu inſeruit.quaſi delphici Apollinis reſponſum.Sed non oĩa poſſumus oẽs & qñq3 bonus dormitat Home. Verus igit̃ eſt hic ſenſus. Palimſeſtus Pſeſtum
Pſeſtum tabulam dici ſiue chartam q̃ radit̃ poſt q̃ eſt ſcripta.nam ψαω rado ſignificat inde ψηστοσ tabella raſa.qualis ſolet eſſet tabella abaci.palimſeſtus autem tabella iterum raſa.nam αλιν iterum ſignificat.conſicimus igitur Trebatium raſiſſe chartam.q̃ ſemel fuerat raſa.Latenter aũt Ci.notat eum auaritiæ. Quod in palimſeſto.ſubaudi ſcripti ideſt in charta iterum raſa.¶Parſimoniam.parcitatem.diligentiam tuam ĩ conſeruandis rebus.nã parſimonia eſt uirtus diligẽter res ſuas ſeruans.eſt aũt medium iter auaritiam & prodigalitatem. ironice tamen locutus eſt.¶Delere.tollere.abradere.¶Niſi forte.iocat̃ Ci.dicit ſe credere epiſtolas ſuas deleri a Trebatio.ut in illis chartis reponat Treba.non epiſtolas ſuas.ſed formulas legales.i.capita uel titulos legum.¶Reponas.ſcribas.iterum ponas.
¶Tuas.ſ.epiſtolas ubi erant meæ.¶An hoc.dicit Ci.fortaſſe hoc fieri a Tre.ut ſignificet ſe nihil facere.& nihil lucrari ĩ prouĩcia ꝙ ſi ita eſt.dicit hoc fieri ex eius uerecundia.q non audeat petere a Cæ.¶An ſignificas hoc an fortaſſe uis hoc mihi ſignificare & oſtendere.¶Nihil fieri.a te.¶Frigere te.te ceſſare.te ocioſum eſſe. Teren. Nimirum hic hoĩes frigent.¶Ne chartam qdem ergo multominus maiora.¶Suppeditare.ſubaudi te ſuppeditare tibi ſcilicet ſuggerere.ſufficere.ſubminiſtrare.¶Tua culpa quod mihi facias.¶Extuleris.exportaueris.¶Verecundiam.pudorem & timorem quendam in petendo.¶More Ro.i.diligentiſſime.ſicut etiam ſupra dixit.¶Tu.petit excuſationem tarditatis & dilationis ſuarum ad eum litterarum.ordo eſt.¶Tu ne ſis admiratus pro ne admireris ſi interuallum mearum litterarum erit longius.¶Affuturus.ideſt diſceſſurus ab urbe.¶In pontino rus in ſinu cumano. ubi & pontina palus erat de qua Iuuena. Et pontina palus & Gallinaria pinus. Illuc enim ſe contulerat ad uillam amici ut ipſe dicit. repet.

¶Diuertiſſem:gratia recreationis iuiſſem.Metrilii phi.nomen proprium uiri.¶Ex qua:uilla metrilii.¶Clientum meorum.qui moleſte ferrent diſceſſum meum.¶Quos conciliaſti mihi: quos tu mihi coniunxiſti ante diſceſſum tuum in Galliam.¶Vlubris:oppido campaniæ:ut ſupra diximus.¶Vim.i.copiam.¶Ranunculorum: iocatur Cicero.uocat n.per iocum ranunculos Vlubrenſes.qui de Ci.loquerentur.eo ꝙ clamarent tanq̃ ranæ:quæ propriæ dicuntur coaxare.¶Conſtabat:manifeſtum erat.Commoſſe.pro commouiſſe.a rana autem quum diminutiuum deberet eſſe ranula: uſurpatum eſt ranunculus:quod neque formatione:neque genus ſeruat.

Ranũculus

diuertiſſem: ex qua iam audieram fremitum clientum meorum quos quidem tu mihi conciliaſti. Nam ulubris honoris mei cauſa uim maximam ranũculorum ſe commoſſe conſtabat. Cura ut ualeas. Sexto idus Aprilis: de pontino. Vale.

M.T.C.Tre.S.D.

Piſtolam tuam quã accepi ab.L.Aruntio conſcidi innocẽter. Nihil.n.habebat quod uel in cõcione recte legi poſſet. ſed & Aruntius ita te mãdaſſe aiebat: & tu aſcripſeras. Verum illud eſto nihil te ad me poſtea ſcripſiſſe demiror: præſertim tam nouis rebus. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Ide quãti apud me ſis: & ſi iure id quidem: non enim te amore uinco. Veruntamen quod præſenti tibi prope ſubnegarem non tibi tribuerẽ certe id abſenti debere non potui. Itaque ut primum Velia nauigare cœpi: inſtitui topica Ariſtotelica conſcribere: ab ipſa urbe cõmonitus amantiſſima tui: eum librum tibi miſi Rhegio ſcriptum quã pleniſſime res illa ſcribi potuit. ſin quædam uidebuntur obſcuriora: cogitare debebis nullam artem litteris ſine interprete: & ſine aliqua exercitatione percipi poſſe. Non longe abieris. Nam ius ciuile noſtrum ex libris cognoſci poteſt. Qui quãquam plurimi ſunt: doctorem tamen lumenque deſiderant: q̃q̃ ſi tu attente leges: ſi ſæpius per te omnia conſequere: ut certe intelligas: ut uero etiam ipſi tibi loci propoſita queſtione occurrant: exercitatione conſequere: In qua quidẽ nos te continebimus: ſi & ſalui redierimus: & ſalua iſta offenderimus. Quinto cal. Sextilis Rhegio. Vale.

M.T.C.Trebatio.S.D.

Piſtolam.Mandat Trebatius epiſtolam quandam: quam a Cicerone ſcripſerat lacerari quod Ci.ſe feciſſe ſcribit:licet nihil haberet propter quod deberet lacerari.¶Conſcidi:laceraui.¶Innocenter:ſine culpa:non merentem lacerari. quia in ea nihil erat male ſcriptum.¶Vel.i.etiam.¶In concione:in medio populo palam.¶Mandaſſe:ei dixiſſe.¶Ita:ut laceraretur.¶Illud eſto.concedentis eſt.q.d.factum ſit non curemus.

Ide.dicit Cic.ꝙ id quod fere negaret uel certe non tribueret Trebatio ſi pſens eſſet: tribuit abſenti. nam quum Velia in quo oppido Tre.uæhementer diligebatur.diſcederet Ci.recordatus Trebatii propter illud oppidum tranſtulit illud opus in latinum ꝙ quidem uæhementer commendat: dicitque eum non debere mirari ſi aliqua uidebuntur obſcuriora:quia in qualibet arte neceſſe eſt habere interprætes.¶Oſtendit tamen eum poſſe multa per ſe conſequi.ſi modo uoluerit ſe exercere.¶Quanti apud me ſis.i.q̃ti te faciam:¶Id quidem.ſ.eſt.¶Iure.merito.¶Non uinco te amore quia par eſt amor noſter.¶Prope.fere.¶Subnegarem. aliquo modo negarem.¶Certe.ſaltem.¶Non tribuerẽ non concederem non facerem.¶Non potui non debere tibi abſenti.i.non potui facere qn abſenti tibi deberem & tribuerez.Alii codices habent ſolam negationem & delere.ut ſi non potui delere ideſt tollere tibi ſed melius placet prior ſenſus.¶Velia.ex uelia.eſt autem oppidum Lucaniæ.¶Inſtitui.decreui propoſui.¶Commonitus.in memoriam tui adductus.¶Eum librum.librum topicorum ἀπὸ τῶν τόπων.i.a locis. de quibus in eo opere tractatur.non tamen intelligendum eſt de locis terrarum.ſed logicis.& ad philoſophos pertinentibus.¶Rhegio. ex rhegio oppido Siciliæ.nam aliud eſt rhegium Lepidi in Italia nõ longe a mutina.¶Quam pleniſſime.q̃ apertiſſime.¶Illa res.quæ natura ſui eſt obſcura & difficilis.¶Obſcuriora.aliquãtulum obſcura.¶Sine interprete.quantum pertinet ad artes liberales.¶Sine exercitatione. tam ad liberales q̃ ad mechanicas quoniam utraque exercitatione indigent.¶Percipi.intelligi.¶Non longe abieris non longe diſcedas.q.d.non longe exempla petantur.¶Num.an.¶Ex libris ſ.ſolis ſine interpræte.q.d.non poteſt intelligi.¶Deſiderant.ſ.libris iuris ciuilis.¶Doctorem qui uiua uoce declararet.¶Lumen.expoſitionem aliquam & commentationem.quæ aperiat mentem iuriſconſultorum.quaſi lumẽ quoddam.¶Si attente.ſi ſæpius.duo dixit.quæ neceſſaria ſunt diſcere uolenti.ut ſtudioſe attenteque legat.& ſæpe. neque enim ſatis eſt oculo percurrere.ſed mente reſpicere.neque ſemel.ſed ſæpius.¶Per te.ſine doctore & lumine aliquo.¶Ipſi loci.tractatur in eo libro de locis artis.ut ſupra notauimus.¶Occurrant.ſint obuii & prompti.¶Exercitatione quæ uincit omnia præcepta magiſtrorum.¶In qua exercitatione.¶Cõtinebimus te.quia interdum de his rebus tecũ agã.¶Redierimus.Romã.¶Iſta:res romanas.¶Salua.integra in ſtatu ſuo.¶Offenderimus.iuenerimus.

Mabilior. Laudat Ci. ℂ Veliã. ut Trebatio magis pſuadeat. ne uendeat ea q̄ Veliæ hẽbat: queadmodũ illũ fa Amabilior
a ctuꝝ ſeſe itellexiſſe dicit. Deide more ſuo iocãs dicit ſe uidiſſe librũ quedã Niconis de uoracitate: ſeque eo de lectatũ quã lõge aliter ſit qa Ci. ſemp̄ fuit cibi pciſſimus. Velia: urbs Lucaniæ. ut ſupra dictũ eſt. ℂ Amabilior magis amore digna. ℂ Sed qd. t. ſ. amari. ℂ Quẽ: te. ℂ Quis. nona. q. d. qlibet. ℂ Ruffus: uł ut alii codices hñt Ruſſi? Lupercal
ℂ Traduxeris: trãſmiſeris. ℂ Ad ædificationẽ. q̄ facis: cui uis eſt pẽſſe. ℂ Vilior abiectior. ℂ Quã ſupcal. lucus Romæ ſub mõte palatino: cui? nois rõne & deriuatõe: uide Quintilianũ: Varronẽ: & Seruiũ in. vii. æneí. i eo loco fortaſſe ædificabat domũ Tre. ℂ Iſtuc: uel ꝓnomẽ ſit ꝓ iſtud. ſ. ſupcal. uel aduerbiũ: & ſubaudiaĩ ueníre. Quã hæc oia q̄ habeo Veliæ. ℂ Tu hoc ꝓnomẽ i pricipio hui? clæ: hẽt hãc ui3 ut ita intelligat Ci. licet malim lupcal q̄ hæc oia: tñ tu cõſilio meo nõ uẽdas has poſſeſſiões quas pater tuus tibi Veliæ reliqt. ℂ Si me audies: ſi pebis conſiliis meis. ℂ Verebantur: timebãt. ℂ Neſcio qd: de uẽditõe tuaꝝ poſſeſſionum: alii codices hẽnt. ℂ Neſcio q. i. qdã uelienſes. ℂ Haletẽ. fluuiũ Lucaniæ iuxta quẽ erãt poſſeſſiones Trebatii. ℂ Papyrianã: q̄ oli fuit Papyrii: & adhuc retinebat nomẽ. ℂ Quẽ locũ. ℂ Exciderís: patefeceris: uł ut ego puto iocãs Cicero ei bñ cõſulis. ℂ Dicit eni ſi exciderís. ideſt ſi deieceris. uel dirueris ab eo q̄ ẽ excido ut illud Virgilii. Et negat exciſã uitã ꝓducere Troia. ℂ Multũ ꝓſpexeris. uſus ẽ uerbo ambiguo nã ſignificat & uidere: & ꝓuidere. reuera aũt itelligit multũ ꝓuideris. i. magnũ tibi commodũ feceris. qa dixit aduẽas ab eo loco teneri. i. eo loco delectari: q erãt ei magnæ ipenſæ iõ p iocũ cõſulit ut eũ diruat ad cõmodũ ſuũ. ℂ Præſertim his tpibus. i. talib? tpibus. qbus multa triſtitia uideĩ iminere. ℂ Tuũ. in q̄ ſine reſpectu poſſis eẽ. ſi aliqd accidat. ℂ Salubri. ſano. ℂ Intereẽ mea. ut poſſim iterdũ tecũ eẽ. ſi opus fuerit. & iſtis cõmodis frui. ℂ Diis iuuãtib?. diis cõcedẽtib? & fauẽtib?. ℂ Abſtuli extorſi. & cu3 difficultate habui. νικωνοσ. Niconis. περιολιφαγίασ uoracitate. & multa comeſtiõe. ℂ O medicũ ſuauẽ. i. facetu3 & iucũdũ. q p̄cepit uoracitatẽ. ℂ Docilẽ. attẽtũ. ℂ Celauit me. nihil mihi dixit. cũ ſciret ia3 eẽ ſcriptũ. ℂ Te nõ uideĩ. ſ. celaſſe. ℂ Vetus increbreſcit. i. fœlix eſt. & me uocat. erat. n. Cice. ſcripta epl̃a nauigaturus ex Velia. ideo dixit uẽtus increbreſcit. q. d. iam nauigaturus ſum. Virgili. Crebreſcunt. optatæ auræ.

Ilii. Silius qdã amic? Ci. hẽbat litẽ de
f hæreditate q̄dã cũ Cicero hac epl̃a cõmẽdat Trebatio. rogatq3 ut ad eũ ultro ueníat. eiq3 polliceaĩ operã ſuã. ℂ Docui. plãc apui. ℂ Spõſionẽ. obligatoriã ꝓmiſſionẽ. ℂ Videri tibi. te exiſtimare. tuã eẽ ſñiam. ℂ Si bonorũ. põit uerba de qb? erat lis. & erat futura ſpõſio. ℂ Prætor. ad p̄torẽ eni ptinebat dare & bonorũ poſſeſſionẽ. & poſſeſſionẽ bonorũ. Hæc eni iter ſe & ſcd3 iuriſcõſultos differũt qa bonorꝝ poſſeſſio ẽ iuris. Poſſeſſio uero bonorũ ẽ facti. ℂ Ex edicto. i. ex conſtituto p̄torio. ℂ Negare aiebat. ſenſus ẽ. aiebat Sili? & Serui? Sulpiti? dicebat illud teſtamẽtũ eẽ nullũ. q̄ eẽt factũ ab eo. q nõ hũiſſet factionẽ teſtamẽti. ideſt q iure nõ potuiſſet facere teſtamẽtũ. Tredeci3 aũt ſunt caſus ſecũdũ iuriſcõſultos. qbus nõ licet facere teſtamẽtũ. quos q uelit uidere. legat iſtituta i titulo qb? nõ ẽ pmiſſum facere teſtamẽtũ & i gloſa Accurſii eiuſdẽ tituli. ℂ Eas eẽ tabulas teſtamẽti ideſt eas tabulas habere uim teſtamẽti. ℂ Factionẽ. poteſtatẽ faciẽdi. ℂ Vltro. nõ rogatus ab eo. ℂ Pollicitus eris operã & conſilium tuum. ℂ Quamprimum, ſubito.

Bonoru3 poſſeſſio
poſſeſſio bonoru3

AMabilior mihi Velia fuit: q̄ te ab ea ſenſi amari. ſed quid ego dicam te quem quis non amat Ruffus mediuſſidius tuus ita deſiderabatur: ut ſi eſſet unus e nobis. Sed ego te non repræhendo: qui illũ ad ædificationem tuam traduxeris. Quanquã. n. Velia non eſt uilior q̄ lupercal: tamẽ iſtuc malo tu ſi me audies quem ſoles has paternas poſſeſſiones tenebis. Neſcio qd enim uelienſes uerebantur: neq; Haletem nobilem amnem relinques: nec Papirianam domum deſeres: q̄q̄ illa quidem habet locum: a quo etiam aduenæ teneri ſolent. Quem tamen ſi exciderís: multum proſpexeris. ſed in primis opportunum uidetur præſertim his tpibus hẽre pfugiũ: primũ eorũ urbẽ: quibus charus ſis: deinde etiã tuã domum tuoſq; agros eaq; remoto ſalubri & amœno loco. Idq; ẽt mea itereſſe mi trebati arbitror ſed ualebis: meaq; negocia uidebis: meq; diis iuuãtibus ante brumã expectabis. Ego a ſexto Fabio Niconis diſcipulo librum abſtuli: νικωνοσ περιποφαγίασ. O medicũ ſuauem: meque docilẽ ad hanc diſciplinam ſed Baſſus noſter de hoc me libro celauit te quidem non uidetur: uentus increbreſcit: cura ut ualeas. xiii. calẽ. ſextilis. Vale.

M.T.C. Trebatio. S.D.

Ilii cauſam te docui. Is poſtea fuit apud me:
f quum ei dicerem tibi uideri ſponſionem ſine piculo nos facere poſſet: ſi bonorum turpiliæ poſſeſſionem capio prætor ex edicto ſuo mihi dedit. negare aiebat Seruium tabulas teſtamenti eẽ: eas quas inſtituiſſet is: q factionem teſtamẽti non habuerit: hoc idem officium dicere tecum ſe locutum negabat: meq; rogauit ut ſe cauſam ſibi commendarem. Nec uir melior mi teſta: nec mihi amicior. P. Sillo quiſq̄ eſt: te tamẽ excepto. Gratiſſimum igitur mihi feceris: ſi ad eum ultro ueneris: eiq; pollicitus eris. Sed ſi me amas quãprimum hoc te uæhementer etiam atque etiam rogo.

M.T.C. Trebatio. S.D.

Lluſeras: quum cœnaſſet Ci. apud Trebatium: propoſuerat hoc dubium utrum qui eſſet inſtitutus hæres ab
i aliquo haberet actionem furti. quod fuiſſet factum: antequam ipſe eſſet inſtitutus hæres: negauerat Trebatius. & dixerat neminem id ſentire contra cuius opinionem affert Ci. ſententias quorundam iuriſconſultorum. ¶ Illuſeras deriſeras contempſeras: quaſi uel ignauum iuris uel ebrium. ¶ Inter ſcyphos: inter cyathos. i. in conuiuio. ¶ Factum antea: de bõis eius a quo eſſet inſtitutus hæres. ¶ Bene potus: uino plenus. ¶ In caput: eum titulum: id capitulum. ¶ Notaui ſignaui. ¶ Neminem ſenſiſſe neminem ſententia ſua & opinione ſua tenuiſſe. ¶ Sextum Heliũ. M. Manilium: hæc omnia ſunt nomina iuriſcõſultorum. ¶ Scæuolæ: qui tenet ſententiam tuã. ¶ Teſtæ. i. tibi. nam Treba. etiam teſta dicebatur: ut præcedenti epiſtola patet. & ſuperioribus epiſtolis alio loco.

i Lluſeras heri inter ſcyphos ꝙ dixeram controuerſiam eſſe: poſſet ne hæres quod furtum antea factum eſſe recte furti agere. Itaq; & ſi domum bene potus ſeroque redieram: tamẽ id caput ubi hæc cõtrouerſia eſt notaui: & deſcriptum tibi miſi: ut ſcires id quod tu neminem ſenſiſſe dicebas: Sextum Heliũ: Marcum Maniliũ: Marcum Brutũ ſenſiſſe. Ego tamen ſcæuolæ: & Teſtæ aſſentior. Vale.

M. T. C. Trebatio. S. D.

t Antum ex Arpinati ueneram: quum mihi a te litteræ redditæ ſunt: ab eodemq; accepi Auiani litteras: in quibus hoc inerat liberaliſſimum nomina ſe facturum quum ueniſſet qua ego uellem die: fac quæſo qui ego ſum eſſe te: eſt ne aut tui pudoris: aut noſtri primum rogare de die, deinde plus annua poſtulare. Sed eſſent mi Galle omnia facilia: ſi & ea mercatus eſſes: quæ ego deliberabam: & ad eam ſummam quam uolueram. Attamen iſta ipſa quæ te emiſſe ſcribis: nõ ſolum rata mihi erunt: ſed etiam grata. Plane. n. intelligo te non modo ſtudio: ſed etiam amore uſum: quæ te delectant hominem: ut ego ſemper iudicaui: in omni iudicio elegantiſſimum: Quæ me digna putaris coemiſſe. ſed uelim maneat Damaſippus in ſententia. Prorſus. n. ex iſtis emptionibus nullam deſidero: ut autem ignarus inſtituti mei q̃ti ego genus omnino ſignorum omnium nõ æſtimo: tanti iſta. iiii. aut quinque ſumpſiſti baccas iſtas cũ muſis Metelli cõpatas. Quid ſimile? Primũ ipſas ego muſas nunq̃ tanti putaſſem: atq; id feciſſem muſis oibus approbãtibus. Sed tamẽ erat aptũ bybliothecæ ſtudiiſq; noſtris cõgruens: baccis uero ubi ẽ apud me locus: at pulchellæ ſunt: noui optime & ſepe uidi noiatim tibi ſigna mihi nota mandaſſem ſi probaſſem. Ea. n. ſigna ego emere ſoleo: quæ ad ſimilitudinem gymnaſiorum exornent

Antum: quum inſtituiſſet Ci. ornare
t bybliothecam ſuam aliquibus imaginibus: mandarat Fabio Gallo amico. ut eas ſibi emeret: ille uero emit baccas: hoc eſt baccarum imagines. quas Ci. oſtendit profeſſioni ſuæ non conuenire. quia potius conueniunt iis. qui uino & ebrietate delectantur. deinde dicit ſe cupere exornare etiam porticum quendam picturis. quibus maxime fatetur ſe delectari. Poſtremo quia gallus erat empturus domum iuxta Cice. ædes oſtendit quantam operam dederit ut fieret, deinde q̃ gratum ſibi futurum ſit. quod eam domum habeat. ¶ Ex arpinati. i. ex agro arpinati. abſolute poſuit & ſubſtãtiue. ut ſi dicam ueni ex Mediolanenſi. ſubauditur agro. Arpinum autem Volſcorum oppidum. unde Ci. oriundus fuit. ¶ Tamen. ſolummodo proxime tunc. ¶ Ab eo. ſ. qui reddidit mihi litteras tuas. ¶ Liberaliſſimum plenum liberalitatis. ¶ Se fa. no. i. debita. nam nomen ut ſupra alio loco diximus ſignificat & debitum & debitorem. de quibus autem rebus eſſet hæc nomina. utrum de ſignis an de aliis rebus ambiguum eſt puto tamen de ſignis quantum ex hoc textu coniicimus. ¶ Fac te eſſe qui ſum. e. i. finge te eẽ me. pone te loco mei. ¶ Eſt ne. t. p. tuæ modeſtiæ & uerecundiæ quaſi dicat non. ¶ Rogare de die. i. rogare ut detur nobis ſpacium. aut terminus aliquis ad ſoluendum. ¶ Plus annua. ſ. die idest poſtulare terminum ultra annum. ¶ Ad eam ſummam, ad eam quantitatem. ¶ Rata firma accepta. ¶ Studio diligentia. ¶ Coemiſſe intelligo. ¶ Damaſipp⁹ ut coniicio fecerat ea ſigna & ſe acquieturum honeſto præcio. aut recepturum ſigna ſua promiſerat. ¶ In ſen. in propoſito aut accipiendi honeſti præcii. aut recipiendi ſigna ſua. ¶ Inſtituti uolũtatis propoſiti. ¶ Sumpſiſti emiſti. ¶ Genus om. ſigno. i. ſigna & ſtatuas cuiuſlibet generis. ¶ Baccas ſcripſerat gallus iſta ſigna baccarum quæ emerat non minus eſſe pulchra q̃ muſarum ſigna quæ emerat Metellus. Itaque Cice. dicit nullam eſſe comparationem. neque ſigna baccarum ſuæ bybliothecæ conuenire. ¶ Quid ſi. quaſi dicat mihi tanti. quãti conſtiterunt baccæ. ¶ Approbãtibus. affirmantibus ſententiam meam. ¶ Sed tamen erit aptũ byblithecæ ſcilicet habere muſas quæ conueniunt profeſſoribus litterarum. Vbi eſt locus apud me quaſi dicat nuſquam cum bacchis conueniant ebrioſis. & ego ſim modeſtiſſimus & peritiſſimus uini hoc autem Cicer. cum quadam ſtomachatione dixit. ¶ At pulchellæ. ſ. ſunt. eſt obiectio ex parte galli. ¶ Noui ſcio. ſcilicet eſſe pulchellas. ¶ Nominatim per nomina. ¶ Ad ſimilitudinem gymnaſiorum. ſicut in gymnaſiorum. ſicut in gymnaſiis ſolet fieri. ubi pe

Arpinum

Nomen

nuntur ſigna ſecundum profeſſionem exercitii. Iuuenalis. Quanq̃ plena omnia gypſo chryſippi inuenias. nam profectiſſimus horum eſt. ¶ Si quis Ariſtotelem ſimilem uel pittacon emit: & cætera. ¶ In palæſtra: in bybliotheca: tranſlatiue poſuit. ¶ Martis: ſcripſerat Gallus ſe uoluiſſe emere ſignum martis: quod quidem Cice. dicit ſibi non conuenire: quia Mars deus eſt belli: ipſe uero auctor pacis. ¶ Quomodo mihi ſubaudi cõuenit: quaſi dicat nullo modo. ¶ Saturni: eſt enim triſtis deus & damnoſus. Perſius Saturnumq; grauem noſtro Ioue frangimus una: Iuuena. Hæc tamẽ ignorat quod ſidus triſte minetur. Saturni: & Mars noſter. Frigida Saturni ſeſe quo ſtella receptet. ¶ Hæc duo ſigna Martis & Saturni. ¶ Attuliſſe mihi æs alienum. i. attuliſſe mihi debitum pecuniæ. ¶ Aliquod ſignum Mercurii. qui eſt deus lucrorũ. Ouidius quinto Faſtorum. Te quicunq; ſuas profitetur uendere merces. Tute dato tribuas: ut ſibi lucra rogat. & poſt aliquot uerſus. Da modo lucra mihi: da facto gaudia lucro & cætera. Idem etiam ſentit Horatius in ſermonib⁹.

Mars

Saturnus

mihi in palæſtra locum. Martis uero ſignum quo mihi pacis auctori. Gaudeo nullum Saturni ſignũ fuiſſe. Hæc enim duo ſigna putarem mihi æs alienum attuliſſe. Mercurii mallem aliquod fuiſſet fœlicius: puto cum Auiano tranſigere poſſemus: quid tibi deſtinaras: trapezephoron ſi te delectat habebis. Si autem ſententiam mutaſti: ego habeo. ſ. iſta quidem ſumma: ne ego multo libentius emerim diuerſorium Terracinæ: ne ſemper hoſpiti moleſtus ſim. omnino liberti mei uideo eſſe culpam: cui plane res certas mandaram. Iteq; Iunii: quem puto tibi notum eẽ Auiani familiarem. Exedra quædam mihi noua ſunt inſtituta in porticula Tuſculani: ea uolebam tabellis ornare. Etenim ſi quid generis iſtiuſmodi me delectat pictura. Sed tamen ſi iſta mihi ſunt habenda: certiorem uelim me facias ubi ſint quando accerſantur: quo genere uecturæ. Si. n. Damaſippus in ſententia non manebit: aliquem pſeudo Damaſippum: uel cum iactura repiemus. Quod ad me de domo ſcribis iterum: iam id ego proficiſcens mandabam meæ Tulliæ. Ea. n. ipſa hora acceperam tuas litteras: egeram etiam cum tuo Nicia: q̄ is utitur: ut ſcis familiariter Caſſio. Vt redii autem priuſquam tuas legi has ꝓximas litteras: queſiui de mea Tullia quid egiſſet per Licinum: ſe egiſſe dicebat ſed opinor caſſium uti non ita multum ſorore: eam porro negare ſe audere cum uir abeſſet: eſt. n. profectus in Hiſpaniam Dexius illo & abſente & inſciente: migrare me eſt mihi gratiſſimum tãti a te æſtimari cõſuetudine uitæ uictuſq; noſtri primum ut eam domum ſumeres: ut non modo prope me: ſed plane mecum habitare poſſes. Deinde ut migrare tantopere feſtines: ſed ne uiuam ſi tibi concedo: ut eius rei tu cupidior ſis q̄ ego ſim. Itaq; oia experiar: uideo. n. quid mea interſit: quid utriuſq; noſtrũ: ſi quid ægre faciamus: ſcias tu & ad omnia reſcribes: & quando te expectẽ facies me: ſi tibi uidebitur certiorem. Vale.

M.T.C. Fabio. Gallo. S.D.

¶ Cum auiano: de nominibus quæ ſe facturũ dixit. ¶ Tranſigere conuenire concordare: qa darem ei pecunias: neq; peterem terminũ ad ſoluendum. ¶ Trapezephoron. alii exponũt menſiferum a deriuatione græca ſed quid ſit neq; intelligunt: neq; alii declarant: alii dicũt eſſe uas: quod cacabum: ſiue caldare appellãt re autem uera ſignum erat ſacerdotis cuiuſdã huius nominis: qui quum alia coſmo nomine omnia ſacra Mineruæ adminiſtrabat: auctor ſuidas. ¶ Ne ideſt certe. ¶ Terracinæ: apud terracinam aduerbialiter ponitur: eſt autem urbs. Circæo pro maxima: ante Trachina. i. aſpera uocata. ¶ Hoſpiti: apud quem ſæpius diuerto. ¶ Moleſtus grauis odioſus. Eſſe culpam. & nondum emerim diuerſorium. ¶ Terracine: item iunii. ſ. culpam eſſe uideo. ¶ Exedra: ſedile codex quidam uetuſtiſſimus habebat exhedria: quod ſic intelligemus uideo eẽ culpam Iunii familiaris Auiani exhedria ideſt qui eſſet hedriaticus: ſed magis probo ſuperiorem ſententiam. ¶ Inſtituta inchoata. ¶ Tabellis pictis. ¶ Iſtiuſmodi generis ideſt tale: utputa pictura uel ſculptura. ¶ Iſta talia ſcilicet tabellæ picte. ¶ Quando ac. quando trahantur. & ducantur ad me. ¶ Quo ge. uecture: qua conditione ſcilicet an naui: an curru: an aliquo iumento. ¶ Damaſippus de quo ſupra etiam mentionem fecit pſeudo fallacem. eſt autem nomen commune trium generum. & inuariabile permutationes caſuum. ¶ Cum iactura cum damno meo. ¶ De do. quam es empturus hic. ¶ Proficiſcens diſcedens Rõa. ¶ Mandabam dabam negocium. ¶ Meæ Tul. filie meæ. ¶ Quæſiui interrogaui. ¶ De mea Tullia. i. a mea Tullia. ¶ Egiſſe per licinium ideſt ſe uiſam eſſe Licinio ad hanc rem. & per eum tractaſſe. ¶ Caſſium is frater erat uxoris eius qui erat uenditurus domum neque enim probo quidam dicunt Caſſium nomen proprium mulieris declinatum ſicut. Glicerium. Eam ſororem. Illo Caſſio. ¶ Primum duas adducit cauſas quibus oſtẽdit plurimo æſtimatam cõſuetudinem eius uitæ a Fabio Gallo. ¶ Sed pl. m. quia ita eſt cõtigua domui meæ quod non modo erimus uicini. ſed pene in eadem domo. ¶ Deinde ſecũda cauſa. ¶ Migrare diſcedere ut ad hanc domum uenias. ¶ Sed ne ui. i. moriar eſt autem iurantis. ¶ Experiar tẽtabo. ut habeas hanc domum. ¶ Quid intereſt &c. i. quantum utilitatis & mihi & utrique noſtrum hæc res ſit allatura.

Trapezephorõ

Ne

Terracina

Trachina

Exedra

Pſeudo

Caſſium

Moris. Conqueritur Cice. de leuitate Tigelli ſardi cantoris & muſici: de quo Hora. in ſermo. mentionem fe-
a cit. ¶ Is enim commotus fuerat in Cice. ꝙ quo die eius operam exegiſſet in iudicio dixiſſet Cice. ſe præſtare non poſſe: quia neceſſe fuiſſet ei ire in conſilium pro. P. ſeruio quocunq; autem alio die uoluiſſet ſe præſtaturum quare tigel. diſceſſit a Cice. iratiſſimus. Deinde in fine epiſtolæ petit Cic. a Gallo librum quendam: quem ipſe Gallus de Catone ſcripſerat. ¶ Veſtigia: ſigna: ſubaudi uideo. ¶ Quoquo me uerti. i. quacunq; partem me uerti: quocunq; aſpex. ¶ Vel etiam. ¶ Proxime nuperrime. ¶ De Ti. i. in cauſa tigelli. ſ. uidi ueſtigia amoris tui. ¶ Pauca. ſ. dicā. ¶ Citius op. deeſt uel dicēdum fuit: uel aliquid tale. ¶ Non dormio omni. i. non nego omnibus operam meam. ¶ Non ſe. omnibus. i. non expono me omnium arbitrio. ¶ Quæ eſt hæc. ſ. quaſi dicat parua aut nulla. ¶ Olim libera ciuitate & rep. nondum a Cæ. oppræſſa. ¶ Regnare obtinere principatum. ¶ Non tam ab ullis. ſ. obſeruabat quam obſeruor. i. honoror. ¶ Præter iſtum: excepto iſto Tigellio Sardo. iſtum autem ad contemptum dictum eſt. Fuit autem ut ſcribit Acron gratiſſimus Cæ. ¶ Id in lu. pono. i. exiſtimo mihi eſſe magnum lucrum habere inimicum hūc Tigellium maledicum & peſtilentem: ſicut patria ſua. Sardinia autem a ſardo Herculis filio dicta eſt auctore Salino duabus rebus maxime peſtilēs. Soli fuga ſerpente per exiguo. & herba ſardonia: quæ in defluis fontanis prouenit largius iſto ea ſi edulio fuerit: neſcientibus neruos cō trahit. ¶ Diducit ora rictu: ut qui mortem appetunt intereant facie ridentium: unde in prouerbio extat riſus Sardonius: ut in ſequenti epiſtola uidebimus. ¶ Non fer. non tollerare: non habere amicum: ſed dixit ferre: quaſi cū modeſtia & tædio. ¶ Eum tigellium. ¶ Addictum: aſtrictum: deſtinatum. ¶ Calui Li. hūc coniicimus fuiſſe hominem mordacem & maledicum. ¶ Præconio: publicæ detractioni. ¶ Hypponacteo. i. aſperrimo: quali utebatur Hipponax poeta lābographus Stra. li. xiii. & Pli. li. xxxvi. auctoribus. Epheſius patria fuit notabili uultus fœditate: qui in ſtatuarios Bubalum & Athenidem qui ſtatuas ipſius deformoſiſſimas in eius contumeliam afflixerant: accerrime inuectus eſt. & qui imaginem eius laſciuia iocorum propoſuerat ridentium circulis: eos Hipponax indignatus tanta amaritudine carminum diſtrinxit: ut credatur aliquos ad laqueum compuliſſe: quod falſum eſt. Et Ioannes cognomento Cæcus auctor græcus: in Heſiodum ſcripſit qui in catalogo omnium poetarum quum Iambographorum mentionem faceret inquit: ισ μβογραφευσ γλωττοτοξοτασ και παρ ιππωνακτα καὶ ἀρχιλοχον εν λογοισ και λεγοντων ακταικρασ πλεων Iambographos lingua ferientes uide parum & archilocum turpem in uerbis & grauem hipponacta amaritudinis plenum. ¶ Vide intellige. ¶ Quid cur ob quam cauſam. ¶ Succenſeat iraſcatur mihi. ¶ Receperam ſuſceperam defendendam. ¶ Dare. o. curaturum auditum. ¶ De. P. Seu. i. propter. P. Sentium. ¶ Irita me. ¶ Quæ enim quæ cuperem pro eo facere. ¶ Me non def. ei: me futurum ei paratum. ¶ Sumpſiſſet elegiſſet. ¶ Alium. d. præter illum. ¶ Ille. a. per contemptum hoc dicit quaſi dicat uide quid feciſſet: ſi habuiſſet aliquos ex ſuis magnos: quum ita eſſet ſuperbus qui haberet ſuos uiliſſimos. ſ. tibicines & unctores. ¶ Bellum ironice. ¶ Tibicinem peritum tibiæ. ¶ Bonū. u. uictor dicebatur: qui in gymnaſio palæſtritas ungebat. Mar. Nec rapit immeritas ſordidus unctor opes græce dicitur aliptes. Erant autem inter uilis officii homines. ¶ Diſceſſit ira. quia non impetrauit ut uellem dimittere cauſam. P. Sentii pro qua neceſſe erat iri in conſilium ut agerem cauſam Phaneæ: pro qua ipſe me adiuuerat. ¶ Habes: cognoſcis: intelligis. ¶ Venalis. q. d. ſeruilis conditionis. ¶ Alium alio nequio. q. d. omnes peſſimos. ¶ Iniquitatem: iniuſtitiam: in ſuſcipiendis inimicitiis contra me ob hanc cauſam. ¶ Salaconis ideſt arrogantis ſuperbi. Salacon enim uir fuit qui cum pauper eſſet ſe diuitem ſimulabat unde Salacones ſuperbi: & ſalaconia ſuperbia dicta eſt auctor Suida. ¶ Catonem librum quē de Catone ſcripſiſti. ¶ Turpe utrique noſtrum quia tu uideris negligere amicitiam meam cui nondum oſtenderis ergo eſſe negligens qui nondum curauerim uidere.

Sardinia

Hypponax

Vnctor

Alipites

Salaconi

Salacões

Salacõia

Moris quidem tui quoquo me uerti: ueſtigia uidi
a proxime de Tigello. Senſi. n. ex litteris tuis ualde te laboraſſe. Amo igitur uoluntatem: ſed pauca de re citius opinor: olim non omnibus dormio: ſic ego non omnibus mi Galle Seruio. Et ſi quæ eſt hæc ſeruitus olim quum regnare exiſtimabar: non tam ab ullis quam hoc tempore obſeruor a familiariſſimis Cæſaris omnibus præter iſtum: id ego in lucrum pono non ferre hominem peſtilentiorem patria ſua: eumque addictum iam tum puto eē Calui Licinii hypponacteo præconio. At uide quid ſuccēſeat. Phameæ cauſam receperā: ipſius quidem cauſa. Erat. n. mihi ſane familiaris. is ad me uenit: dixitq; iudicem ſibi operam dare conſtituiſſe: eo ipſo die quo de. P. Seutio in conſilium iri neceſſe erat: reſpondi nullo modo me facere poſſe: quem uellet alium diem ſumpſiſſet me non ei defuturum. Ille autem qui ſciret ſe nepotem bellum tibicinem habere & ſat bonum unctorem: diſceſſit a me: ut mihi uidebatur: iratior. Habes ſacerdotes uenales alium alio nequiorē. Cognouiſti meam cauſam: & iſtius Salaconis iniquitatem catonē tuum mihi mitte: cupio. n. legere: me adhuc non legiſſe turpe utrique noſtrum eſt.

M.T.C.Fabio.Gallo.S.D.

Vod. Mandarat Gallus Ci. ut quandã ſuã ad eũ epiſtolã laceraret. Deinde pœnituerat & ſcripſerat ſe dolere illã
q epĩam laceratã. Itaq; adhuc Ci. oſtẽdit epĩam integrã eſſe apud ſe: & nondũ ſciſſam deinde q̃dam dicere uidet̃ de Cæſare nouo quodã amore & ſibi inuſitato. ne ab ullo p̃terq̃ ab ipſo Gallo intelligat̃: & reuera obſcura eſt hæc epĩa. ¶ Noli lab. noli angi: noli cruciari. ¶ Salua: integra. ¶ Potes. i. cã habere. ¶ Me mo. q̃tũ poſſumus conicere monebat cũ Ci. ut uideret q̃uo loqueret̃ de Cæſare. ¶ Vereri mihi: mea cã uereri & timere. ¶ Iſtũ. q̃dã intelligunt Cæſarem. ¶ Rideamus. γελοτασαρδωλιον. i. rideamus riſum Sardoniũ: quẽ aliq̃ dicunt eos tenere uſq; ad mortem quos tarcõtella animal momorderit: puto tñ intelligi riſum Sardonium: pp herbam Sardoniam: q̃ qui inſciens comederit: mortem obiit facie ridentis: ut in p̃cedenti epiſtola diximus. ¶ Sed heus: non tam uocantis q̃ monentis ẽ. ¶ Manu. ſ. aufer. ¶ Pro ta. ſ. ne ſcribas contra eum. ¶ Magiſter. Cæſarem intelligit. quẽ magiſtrum appellat: quia eum timeant tanq̃ diſcipuli magiſtrum. ¶ In ca. ca. ita ſcriptum erat ĩ codice uetuſtiſſimo quidam hoc loco ſomniat Catonios intelligi ſeueros: ut ſit uereor ne catonios in Catonium. ſ. Cæ. ſeuerum: ſubaudi uideamus aut moueamus: ego ãt nihil adhuc inueni aut audiui: aut excogitaui: q mihi ſatiſfaciat: puto. n. Ci. ita de induſtria locutum eſſe ne intelligeretur: ſunt tñ qui ita legunt: uereor ne in Catonem Cato in nos: q̃ lectio eſt tolerabilior ſed ut dixi fateor me nõ ſatis intelligere quid Ci. ſentiat. ¶ Quicq̃ me. ſ. eſſe. ¶ Ab eo lo. in eo loco: & in ea parte epiſtolæ q̃ incipit. Cætera labuntur. hæc enim uerba erat in epiſtola Galli. ¶ Hoc q dixi nihil eſſe melius q̃ partem epiſtolæ tuæ ab eo loco. Cætera: labũtur. ¶ Præter nos duo: duo qui duos dixit in accuſatiuo more græco. ſic Horati. duo ſi diſcordia uexet inertis & Virg. *Si duo præterea tales id*. ea tuliſſet Terra uiros. ¶ Iſto modo: ita obſcuro. ¶ Ne: an. ¶ Quicquid. i. ſcilicet q loquimur iſto modo. ¶ Noſtrum eſt noſtræ inuentionis eſt. ¶ Vrgeo: ſcilicet mea: alii intelligunt urge: q minus placet. ¶ Tranſuerſum unguem: ſcilicet mouẽ: & eſt tranſlatio a marmorariis qui lapiduz cõmiſſuram & æqualitatem digito experiuntur unde hoĩes ad unguem facti dicuntur ad perfectionem. Horatius Fonteis ad unguem factus hõ. ¶ Quod aiunt qđ eſt in prouerbio. ¶ Is. Cæſarez ſignificat ut diximus. ¶ Opifex artifex magiſter. ¶ Aſſumo aliquantulum noctis ideſt etiam multum uigilo in nocte quia uideo quo cum homine mihi ſit res aliqui uolunt allegorice intelligi. ¶ Aliquantulum noctis. i. aliquantum obſcuritatis. i. obſcure loquor propter hoc placet tamen melius Aliquantum noctis. i. aliquantulum uigiliarum. ne negligentiæ ab eo notetur qui eſt dicendi artifex.

q Vod epiſtolam conſciſſam doles: noli: laborare. ſalua eſt domi poteſt. cum libebit. Quod autem me mones ualde gratum eſt: idq; ſemper ut facias rogo. Videris. n. mihi ueteri niſi iſtum humerimum rideamus: gelotas ardonion. Sed heus tu. manum de tabula. magiſter adeſt citius quã putaramus. Vereor ne Catonium catonios mi Galle: caue putes: quicquã melius quã epiſtolæ tuæ partem: ab eo loco cætera labũtur: ſecreto hoc audi tecum habeto. Ne Apellæ quidem liberto tuo dixeris: preter duos nos loquitur iſto modo nemo bene maleue uidero: ſed quicquid eſt noſtrum eſt. Vrge igitur ne tranſuerſum: unguem: quod aiunt: a ſtilo: is. n. eſt dicendi opifex: atq; quidem aliquãtum iam etiam noctis aſſumo Vale.

M.T.C. Fabio Gallo. S.D.

q Vum decimum diem iam grauiter ex ĩteſtinis laborarem: neq; iis qui mea opera uti uolebãt me probarẽ non ualere: quia febrim non haberem: fugi in tuſculanum. Quum quidem biduum ita ieiunus fuiſſem: ut ne aquam quidẽ guſtarem. Itaq; cõfectus lãguore & fame magis officium tuum deſideraui: q̃ a te requiri putaui meum Ego autem cum omnes morbos reformido: tum quod Epicurum tuum ſtoici male accipiunt quia dicat diſurica diſentericapati moleſta & eẽ quo

q Vum iam. Scribit Ci. ſe petiuiſſe Tuſculanum rus ſuum quia cum iam decem dies laboraſſet ex fluxu uentris & febre tum caruiſſet non poterat perſuadere iis qui ſuam operam exigebant ſe eſſe ægrotum quia careret febre exponit autem quemadmodum in quadam cœna augurali contraxit hunc morbum holuſculis quibuſdam auidius comeſtis. Poſtremo dicit ſe cõmoraturum in tuſculano. donec ſe refecerit quia erat admodum debilitatus eo morbo. ¶ Et inte. i. ex morbo inteſtinorum. i. ex fluxu uentris. Neque. pro. i. neque oſtenderem & perſuaderem. ¶ Non ua. i. non eſſe ſanum. ¶ Quia fe. non ha. multi. n. putant eum qui non habeat febrem. non eſſe ægrotum quum tamen multæ ægritudines ſint ſine febribus. ¶ Ne aquam quidem q̃ maxime ſolet ægrotantibus concedi. & maxime octa. ¶ Confectus debilitatus. ¶ Langore ægritudine. ¶ Et fa. inedia quia per duos dies nihil penitus guſtaueram. ¶ Tuum of. ut tu ad me ſcriberes uel ut ad me uiſendum uenires. ¶ Q̲am meum re. a te. quia in tali caſu debueras exiſtimare me non poſſe præſtare officium & ideo non putaui illud a te requiri. ¶ Ego autem dicit Ci. ſe timere omnes morbos ſed p̃cipue duos. ſ. dyſuriam. i. difficultatem urinæ uel ut alii uolunt excoriationem ueſicæ & dyſenteriam ideſt inteſtinorum morbum uel uentris fluxum quia ſtoici aſcribunt hos morbos duabus turpiſſimis cauſis alterum intemperantiæ alterum edacitati. ¶ Male accipiunt repræhendunt notant. ¶ Tuum latenter accuſat Gallũ uoluptatis. ¶ Dicant ſtoici. Διϲυορικω συσ in cõpoſitione apud græcos malum ſp aliquid ſignificat ουρω urino inde Δυσουρια. i. grauitas ſiue difficultas urinandi uel ut diximus excoriatino ueſicæ eadem ratione Δυσεντερια morbus in Dyſuria Dyſenteria

teſtinorũ.nã ευτερον iteſtinũ ſignificat:πατΗ.i.paſſiõe:diſurica & dyſentirica adiectiua ſunt.i.paſſiões urinales & inteſtinales.ut ita dixerim. ¶Alterũ eda.ſ.dyſenteriã.i.crapulæ & nimie cõmeſtionis qa ex nimia repletõe plerũq; prouenit fluxus uẽtris. ¶Intẽperãtiæ tur.i.libidinis & actus ueneri.ex quo ꝑuenit excoriatio ueſicæ. ¶Iã ſe.qa uincit tpe morbus:ſicut hõ. ¶Remiſſio iminutio. ¶Ne mi.cũ dixerim hæc duab⁹ reb⁹ turpiſſimis ꝑuenire qbus ſcis me nõ delectari. ¶Cõmiſerim peccauerim. ¶Lex ſum.i.de ſumptu q̃ moderabat̃ ſumptũ cõuiuiorũ & uictus & numeꝝ cõuiuarum pſcribebat fuit aũt pria lex Orchia deide Famia:& poſtea aliæ multæ ut ſcri.Macr.in ſatur. λιτοτητα frugalitate.Η λιτοτησ frugalitatẽ ſignificat. ¶Iſti l.i.iſti q laute & ſplẽdide uiuũt. ¶Ter.n.i.ea q̃ ex terra nata ſunt qualia ſunt ea q̃ ſubdit.ſ. fungos &c. ¶Quæ ex.ſunt.le.q̃ nõ continent in lege ſumptuaria:qa p eã nõ ꝓhibemur eis ueſci. ¶Heluellas heluellæ aucto . Feſto dñr olera minuta. ¶Herbaſq; oẽs. poſt ſpẽm trãſiuit ad genus ne ſingula cõmemoraret. ¶Cõdiunt cõficiũt:ſapide cõponũt. ¶In.c.au.aut q̃ fiebat inter augures:aut q̃ fiebat cã noui auguris. διαρροια fluxus effuſio uẽtris. ¶Hodie.p.tantũ hodie.nã ſupioribus decẽ diebus coactus ſum iacere. ¶Oſtreis &.m.cibis delicationibus oſtreæ.n.in magno luxu & exprobatione apud antiquos fuerũt Sergius Orata ut ſcri.Ply.in baiano oſtrearũ uiuaria inſtituit primũq; docuit optimũ ſaporẽ eẽ Lucris.Murenæ uero anguillis ſimiles olim in delitiis fuerunt pcipue ex freto ſiculo miſſæ:illic eni ſaginabant:ut in ſummo pelagi emergerent & fluitarent:ide a græcis plotæ απλεω nauigo a noſtris flutæ a fluendo dñr.nã torre facta pelle ſole mergi iteꝝ nõ pñt:& manu capiuntur. Mar.Quæ natat i ſiculo grãdis murena ꝓfundo:nõ ualet exuſtã mergere ſole cutẽ. Murenarũ aũt uiuaria primus au.Pli. excogitauit Curius:q triumphalibus cœnis Cæ.dictatoris ſeptẽ milia murenaꝝ appẽdit. ¶Beta &.m.herbæ ſunt uiles & quibuſlibet hortis familiares. ¶Deceptus ſum:qa comeſſem auidius:eo q nõ uiderent eẽ guloſitatis mouerũt fluxũ uentris. ¶Cautio neq; credemus facile qbuſlibet cibis. ¶Nauſeantem.nauſea dicitur ex graui odore ꝑturbatio ſtomachi ad uomitũ dicta a naui:ex cuius ſnĩa mouent̃ uomitus inde nauſeare ſtomacho turbari & ad uomitũ moueri dicitur.Iu.Ergo maritus nauſeat. ¶Mittẽ.aliquem ad me. ¶Hic.in tuſculano. Quo. quo uſque.donec. ¶Et.u.&.c. uires corporis. ¶Mor.hunc fluxum uentris. ¶Reuo.recipiã reſumam. ¶Il.uires & corpus.

Heluellæ

Oſtreæ
murenæ
Plotæ
Flutæ
Beta
Malua
Nauſea
Nauſeate

m Iror.M.Gallus cũ eẽt i exilio.qa Põ. ptib⁹ fauiſſet:acerbi⁹ quæſtus fuerat de Ci.accuſaueratq; grauiter:q̃obrẽ Ci.ei reſcribit ẽt acerbi⁹:& huius acerbitatis cãm i eũ trãſferet:a quo fuerit laceſſitus. ¶Nõ l.t.nõ deceat te. ¶Obſeruatã:honoraueram. ¶Et ais: ſenſus ẽ & dicis q Cæ.te reſtituet in patriã. ¶Interceſ.apud Cæ.ut ipe te reſtituat q̃ſi rñderim parũ fortiter.i.tanq̃ nõ rñderi tibi magno aĩo quũ tu ſine uerecũdia me rogares. ¶Purgaſ.excuſaſſem.Quæ ſe.cõtra me. ¶Moleſta:grauia. ¶Quæ ſcri.acerbi⁹ de me cõquerẽdo. ¶Propter quẽ Cæ. qa liberaui patriã & uniuerſos ciues a cõiuratorib⁹. ¶Nõ ui.nõ exiſtimatũ. ¶Liberũ liberi aĩ q nõ audeã dicere q ſentiã:ſicut tu ſcribis. ¶Quæ de.ad me.i.q̃ mihi attribuiſti nã Gallus multas laudes attribuebat Ci.& pſerti de liberatione patriæ:deide dicebat ſe admirari talẽ hoiem eẽ ita timidũ.ut nõ auderet ſniam ſuã dicere.Dicit ergo Ci.q ſi ea ſunt falſa quæ ei attribuit Gallus nihil ei debet. ¶Si aũt ſunt ue.nõ debet ignorare qd ei debeat Po.Ro.qd aũt exponat detuliſti denunciaſti non ſatis probo:quia non uideo qua ratione. ¶Tu es opti.te.tu optime ſcis. ¶Quid quantum.

rũ alterũ morbum edacitatis eẽ putãt:alterum ẽt turpioris in tẽperantiæ:ſanæ diſenterian pertinueram.Sed uiſa eſt mihi uel loci mutatio:uel aĩ ẽt relaxatio:uel ipſa fortaſſe iã ſeneſcẽtis morbi remiſſio ꝓfuiſſe. Attamẽ ne mirere:unde hoc acciderit:q̃uo uc cõmiſſerim:lex ſumptuaria:quæ uidetur litotita attuliſſe:ea mihi fraudi fuit.Nã dũ iſti lauti uolunt terra nata: quæ lege excepta ſunt i honorẽ adducere fungos:heluellas:herbaſq; omnes ita condiunt ut nihil poſſit eẽ ſuauius.In eas quũ incidiſſem in cœna augurali apud lentulum:tantum me diarria.i.fluxus arripuit:ut hodie primum uidear cœpiſſe conſiſtere. Itaq; ego qui me oſtreis & murenis facile abſtinebam a beta etiã & malua deceptus ſum . Poſt hac igitur erimus cautiores . Tu tamen quum audiſſes ab initio uidit.n. me nauſeantẽ.non modo mittẽdi cauſam iuſtam habuiſti:ſed ẽt uiſendi.Ego hic cogito cõmorari: quoad me reficiam:nam & uires & corpus amiſſi. Sed ſi morbum depulero:facile ut ſpero:illa reuocabo. Vale.

M.T.C.Fabio.Gallo.S.D.

m Iror cur me accuſes: quum id tibi facere non liceat:quod ſi liceret tamen non debeas. Ego.n.te in conſulatu obſeruaram. Et ais fore ut te Cæſar reſtituat. Multa tu quidẽ dicis:ſed tibi nemo credit. Tribunatum plæbis dicis te mea cauſa petiiſſe Vtinam ſemper eſſes tribunus:interceſſorem non q̃reres. Negas me audere dicere quod ſentiam:quaſi tibi quũ parũ impudẽter me rogares parũ fortiter reſponderi. Hæc tibi ſcripſi: ut iſto ipſo in genere in quo aliquid poſſe uis:te nihil eẽ cognoſceres. Qd ſi humaniter eẽs quæſtus mecũ libẽter tibi me & facile purgaſſem . Nõ eni ingrata mihi ſunt q̃ feciſti:ſed q̃ ſcripſiſti moleſta Me ãt pp quem cæteri liberi ſunt tibi liberum non uiſum demiror Nam ſi falſa fuerunt quæ tu ad me(ut ais)detuliſti :quid tibi ego debeo ſi uera : tu es optimus teſtis quid mihi.P.R.debeat.

Emini.Curius Cæ.rerū potito ſe i græciā cōtulerat:neq; curabat ro.reuerti:q̄ ꝓpoſitū ſcri.Ci.ſe prius improbaſſe & exiſtimaſſe curiū dementē:q mallet uiuere i aliena patria:q̄ i ſua.Nūc aūt dicit ſe andare:qa nō uideat multa:q̄ Ro.crudeliter fiūt.Oſtēdit aūt Ci.ſe omiſſis negociis publicis dare operā ſtudiis litterarū: qbus dicit curas ſuas uæhemēter leuari.Dicit.n.ſe ſcribere multa.qbus oſtēdit aīum ſuū magnū & fortē i rebus aduerſis. ¶Deſipere.i.parū ſapiēs eē.inſanire.¶Iſtuc:i græcia.¶Domiciliū hitatio.¶Humanitati:doctrinæ. ¶Peloponeſus.iſula ē a pelope q i ea regnauit dicta:de ea Pli.li.iiii.& Stra.ſcribūt.¶Nedū:multo minus:& ut loco ſupra notauimus:& docet Laurē.Valla ſp poſtponit.¶Patræ.nomē eſt urbis peloponeſi. ¶Nedū pa.ſ.ſunt aptæ tuæ humanitati. ¶Nūc cō.i.ecōtrario:aliter atq; primo.¶Vidiſſe: prouidiſſe:ꝓſpexiſſe.

Pelopon neſus

Nedum

Patræ

M.T.C.Curioni.S.D:

m Emini q̄ mihi deſipere uidebare:q̄ cum iſtis potius uiueres quam nobiſcum. Erat enim multo domicilium huius urbis: cum quidē hæc urbs: aptius humanitati & ſuauitati tuæ q̄ tota Poloponeſus: nedum patræ. Nunc contra & uidiſſe mihi multum uideris:cum prope deſperatis his rebus te in Græciam contuliſti:& hoc tempore non ſolum ſapiēs:qui hinc abſis:ſed etiam beatus:quāquā quis qui aliquid ſapiat:poteſt nūc eſſe beatus. Sed quod tu cui licebat: pedibus es conſecutus:ut ibi eēs ubi nec pelopidarum noſti cætera: nos idē propemodum conſequimur alia ratione. Quum enim ſalutationi nos dedimus amicorum:quæ fit hoc etiam frequētius quā ſolebat:q̄ quaſi auem albam uidentur bene ſentientem ciuem uidere:abdo me in bybliothecā. Itaq; opera efficio tanta quanta fortaſſe tu ſentires. Intellexi enim ex tuo ſermone quodam:quum mœſticiam meam & deſperationem accuſares domi tuæ dicere ex meis libris animum meum deſiderare. Sed me hercule & tum rempu. lugebam:quæ non ſolum ſuis erga me:ſed etiam meis erga ſe beneficiis erat mihi charior: & hoc tpe quaquā me non rō ſolum cōſolatur q̄ plurimū debet ualere: ſed ēt dies q̄ ſtultis ēt mederi ſolet: tamē doleo ita cōem re.eē dilapſam:ut ne ſpes qdē melius aliquādo fore relinquatur. Nec uero nunc quidē culpa in eo ē: in cuius ptāte oīa ſunt:niſi forte idipſum eſſe nō debuit: ſed alia cāu: alia ēt nr̄a culpa:ſic acciderūt. ut de pteritis non ſit quærēdum. Reliquā ſpē nullā uideo:quare ad primam redeo.

¶Prope:fere.¶Nō ſolum ſapiens.ſ.uideris. ¶Beatus:fœlix.¶Quāq̄:corrigit q̄ dixit eū eē beatū:dicit.n.neminē q aliqd ſapiat poſſe eē beatū amiſſa repu.ſua. ¶Sed.ſ. uideris mihi beat9.¶Quod.i.quia. ¶Cui li.q poteris cui erat pmiſſum.ſ.diſcedere.¶Es cō.pe.i.pfectione & diſceſſu tuo ab urbe Ro. hoc effeciſti:ut eſſes ubi nec pelopidar9 &c. ¶Pelopidarū:uel ſubaudi mores:aut ſcelera:aut nomē & itelligemus pelopidar9.i. ſceleratiſſimorum hoium:quales fuerūt Atreus & Thyeſtes fratres:q cū i diſceſſiōe ſibi nocere nō poſſint:ſimulata gratia ſceleratiſſime egerūt. nā Thyeſtes Atrei fratris uxorē Aeropē noie turpiter amauit:& cū ea cōcubuit.Atre9 aūt filios fratri comedēdos appoſuit:q̄ rē cū uidiſſet ſol.dicitur fugiſſe:ut ſcri. Sene.i Thyeſte: & Virg. Nec tam aduerſus equos tyria ſol iungit ab urbe.Oui.lib.ii.triſtiū. Si nō Aeropē frater ſceleratus amaſſet.¶Auerſos ſolis non legerem9 equos:uel ut alii uolunt pelopidarū.ſ. aios & cām.nā pelopidar uir Thebanus fuit q patria pulſus.ut ſcri.Plu. eā ope quorūdam aliorum exulū liberauit:ſed prior ſenſus magis conuenit.& eſt uerus ut ſecūda ſequēti epiſtola uidebimus.¶Propemodū.fere.¶Cōſeqmur efficimus.¶Idē.ſ.q̄ tu.ut non audiamus nomen aut facta pelopidarū. ¶Alia ra. alia uia:alio mō:tu.n.hæc cōſecutus es diſcedēdo Roma: nos aūt manēdo Ro.ſed latēdo in bybliotheca noſtra.¶Dedimus nos. exhibuimus nos. Amicorū.ſalutantiū:& uiſentiū nos. ¶Quaſi aūt al.uel prouerbialiter dixit rariſſimu; tanq̄ coruū albū.ut Iu.Fœlix ille tamen coruo quoque rarior albo.uel certe. ¶Quaſi auem al. i. tanq̄ auem fœliciſſimi augurii qualis ſolet eſſe cygnus. de quo ſcriptum legimus. Cygnus in auguriis nautis grauiſſimus ales.Hūc optant ſemper. quia nunq̄ mergitur undis.q.d.uidentur uidere rem egregiam & uenerandam.cum uident ciuem bonum.¶Ciuem quando ſen.i.ciuem bene affectum erga remp. quia fere nullus repetitur. ¶Addo.occulto recipio. ¶In bybliothecam.in plutheum meum.ubi ſunt libri mei. ΒΙΒΛΟΣ librum.ſignificat ΘΗΚΗ repoſitionem.¶Tanta.tam magna ut ipſe in procemio.ii.offi.Nos autem qui non tantum laboris habemus ut cogitatione tacita a ſolicitudine abſtrahamur. ad hanc ſcribendi operam omne ſtudium curamque conuertimus: Itaque plura breui tempore euerſa.quam multis annis ſtante rep.ſcripſimus. ¶Ex ſer. quodam tuo.ex quibuſdam uerbis quæ de me habuiſti.¶Cum ac.repræhenderes.¶Deſperationem meam q̄ haberem de amiſſa rep.¶Te deſi. animum me.¶Ex.m.li.i.te cupere ut talis eſſet animus meus qualem eum oſtenderem in meis libris.i quibus ſp laudarem fortitudinē & aī magnitudinem in rebus aduerſis.¶Tum cum tu accuſares meam mœſticiā.¶Ratio:prudētia. ¶Dies.tp̄s.¶Mederi ſtul.quo.ergo multomagis ſapientibus.¶Dilapſam.diſſipatā. ¶Aliqñ fo.me.i.et rei cōi &.p.i.ut nulla ſit ſpes.q̄ unq̄ ſit habitura melius.¶In eo Cæſare.¶Idipſum.ſ.ut oīa eſſent in eius ptāte qa ipſe ſolus non debuit ſibi ſubmittere tot ciues.¶Caſu fortuna q̄ multum in rebus humanis dominat̄.¶Noſtra cul.q tarde prouidimus rebus noſtris neque citius obſtitimus potentiæ Cæ.antequam tantas aſſumeret uires. ¶Reliquam pen.i.reliquum & in futurum.¶Ad pri.ad ea quæ dixi circa initium epiſtolæ.ſ.nunc contra & uidiſſe mihi multum uideris &c.

Pelopidæ

Pelopidas

¶ Sapiēter:cū magna ſapia. ¶ Si cū.ſ.reliqſti.i.ſi cōſideratōe diligēti pri⁹ fcā. ¶ Fœlr.ſ.reliqſti. ¶ Si ca.ſi fortuito.ſine alia conſideratione.i.fuiſti ſapiens:ſi conſideraſti iſta relinquenda:ſinautem non conſideraſti & caſu quodam reliquiſti: fuiſti:fœlix quia tibi bene eueniat.

I ua!es.Curi⁹ cū eēt i græcia:ut ſupra dixius:cupiebat ipetrare a Ci.litteras cōmēdaticias ad eū:q erat ſucceſſu
s rus Seruio Sulpitio:q pfuerat ipſi græciæ.ut ſupra i epl'is ad cū ſcriptis uidim⁹:q̄re blādit Ci.& oſtēdit q̄ ſe illi obligatū putet:deide ab eo petit litteras cōmēdaticias ad ipm ſucceſſorē Sulpitii:poſtrēo iocās cū Ci. dicit ne oſtēdat has litteras attico:ne itelligat ſe dece ptū qa credebat ſe magis amari a curio q̄ aliū quēlibet ꝙ cognoſceret nō ita eē ex hac epl'a i q̄ fatet ſe debere Ci.qcqd ſit. ¶ Sū.n.hic nō male locat.qa nō ē pricipiū epl'æ.ſed iungitur cū ſupiori cl'a ſic. ¶ Si ua.bn̄ ē.Sū.n.&c.ſicut dixius ultima epl'a.i.li. χρησει uſu a χρασ μαι.i.utor μεν qdē κτησεια ē poſſeſſio nē aūt. ¶ Fruct⁹ eſt tu⁹.i. tu es fructuari⁹ qa habes me ad uſum tuū. ¶ Mācipiū.ſeruitus. obligatio ꝓprietas. ¶ Illi⁹.ſ.Attici.qa hēt poſ ſeſſionē.tātū iuris.nō ēt fci.dicit aūt mācipiū ꝙ māu capit. ¶ Quod mācipiū. ¶ Si iter nos. uidi i quodam codice nō ifideli ſcriptū q inter nos. ¶ Qui ꝓſcri.ꝓpoſuerit. ſubhaſtauerit.ꝓ ſcribebant.n.bōa uenalia.ut ēt nūc. ¶ Cōcio nales.q delectami cōciōib⁹ i codice uetuſtiſſi mo ſcriptū erat cōpartōales.ſed nō placet.niſi itelligam⁹ q ābo ptē hētis de mea alter in uſu alter i poſſeſſiōe. ¶ Non ege.mul.qa ſunt pui pcii neq; multū poterit de me lucrari. ¶ Quā ti ē.q.d.plurimi faciēda.Perſeuera. ut cœpiſti. ¶ De me.no.de meliori ſcriptura.& ut dicitur de meliori attramēto.nā nota ꝓ litteris ponit. Oui.Inſpicit acceptas hoſtis ab hoſte notas. ¶ Obtēperare.obſeq.obedire. ¶ Ad un.ꝓ in urbe. ¶ Defigere.collocare firmare. ¶ Tuo:ſi ne piculo. ¶ Sed ami.iocat curius. ¶ Nō uis erra eē i errore. ¶ Et pu.ſubaudi uis. Nec ſo. ꝓuerbialr dixit.q.d.ſi uis eū putare me nō ſo lere eūdem amorem duob⁹ ꝓmittere ſicut qd' uno colore duos muros dealbat. ¶ Fidelia:ge nus eſt uaſis.Perſi.Diſce nec iuideas.ꝙ multa fidelia putet. ¶ In lo.pe.hic ponitur pro uaſe ubi tenentur colores ad pigendū. ¶ Tironem libertū tuum. ¶ Meis uer. meo noie. mea pte.

Mācipiū

Fidelia

Sapienter hæc reliquiſti:ſi conſilio:fœliciter:ſi caſu.

M.Curius.S.D.Ciceroni.

I uales bene ē. ſum.n.κρισει μι tuus χτησεια
s āt Attici nr̄i:ergo fructus ē tuus. mācipiū illius Qd' qd' ſi iter ſenes cōcionales uenale ꝓſcripſe rit egerit nō multū. At illa nr̄a pdicatio quāti ē. nos qd' ſimus:qd' hēamus:ꝙ hoīes exiſtimēur. id oē abs te hr̄e. Quare Cicero mi pſeuera cōſtāter nos cōſeruare & Sul pitio ſucceſſori nos de meliori nota cōmenda:quo facili us tuis pceptis obtēperare poſſimus. teq; ad urbē liben ter uidere.& noſtra defigere:deportareq; tuto poſſimus. Sed amice magne noli hāc epiſtolā Attico oſtēdere:ſine eū errare:& putare me bonū uirum eē. Nec ſolere duos parietes de eadē fidelia dealbare. Ergo patrone mi bene uale. Tyronemq; meum ſaluta noſtris uerbis.

M.T.C.Curio.S.D.

Go uero iam te nec hortor nec rogo ut domum
e redeas: quin hinc ipſe euolare cupio: & aliquo peruenire ubi nec pelopidarum nomen: nec fa cta audiam:incredibile eſt: quam turpiter mihi facere ui dear:qui his rebus interſim:ne tu uideris multo ante pro uidiſſe quid impendere: tum quum hinc profuiſti quāq̄ hæc etiam auditu acerba ſunt:tamen hæc audire tolerabi lius eſt:quam uidere. In campo certe nō fuiſti: quum ho ra ſecū da comitiis quæſtoris inſtitutis ſella. Q. Maximi: quē illi cōſulem eſſe dicebāt poſita eēt: quo mortuo nun ciato ſella ſublata eſt. Ille aūt qui comitiis tribunitiis eēt auſpicatus:cēturiata habuit:cōſulē hora.yii.renūciauit: qui uſq; ad calen.Ianu. eſſet quæ erant futuræ mane po ſtridie:ita Caninio conſule ſcito neminē prādiſſe: Nihil

Go ue.ſicut alia epi.iii.ab hac Ci.lau
c dat ꝓpoſitum Curii. q in deſperatōe reipu.malit abeſſe Rōa q̄ uidere mul ta q̄ iniq̄ fiunt.cum etiam diſcat ſe cupiduz ab eundi.ne ea uideat.Deide narrat q̄dā ridicula fcā i cāpo mar.i comitiis q̄ſtoris: dicitq; ſe in tantis pturbationibus cōtuliſſe ad portuz phi loſophiæ.habereq; ſocium ſtudioruz Atticuz uirum doctiſſimum. Poſtremo ſcribit ſe eum cōmendaſſez diligenter Attilio.q proficiſceba tur in græciam cum exercitu. ¶ Iam ne.ho.ſicut antea feci.cuz mirabar.& accuſabā te ꝙ abeſſes. ¶ Qui.i.imo. ¶ Euo lare.celeriter diſcedere. ¶ Hinc.Roma. ¶ Pelopidarū.dixius ſupra i.epi.añ pcedentem. ¶ Quā tur.i.cōtra dignitatem & honorem meum. ¶ His rebus.q̄ Romæ iniq; & inhoneſtæ fiunt. ¶ Ne certe. ¶ Quid ipenderet. qd imineret.quid mali futurum eſſet. ¶ Audire tolerabilius.ſniæ pro locis uariantur hic.n.dicit tolerabilius audire q̄ uidere.quia uult per ſuadere Curio ut abſit. Supra uero lib.iiii.ad.M. Marcellum cui uolebat perſuadere. ut reuerteretur in patriam.dixit. Sed cum leuiora non multo eſſent q̄ audirentur.q̄ q̄ uiderentur.Idem alio loco ad eundem.nō eſt porro tuum uno oſcu lorum ſenſu moueri cum illud idem auribus percipias &c.In cam.ſ.marito ubi congregabatur populus ad comitia. ¶ Inſtitutis co.q̄ſto.i.paratis comitiis quæſtorum cā. ¶ Sella.ſedes. ¶ Sublata.remota. ¶ Qui eſſet au.qui cœpiſſet auſpitia. ¶ Centuriata.ſ.comitiata de quibus diximus abunde li.i.Conſul.ſ.Caninium. ¶ Renunciauit.declarauit. ¶ Qui eſſet.ſ.futurus.Quæ calendæ.Manæ po.i.mane ſequentis diei. ¶ Scito neminem prandiſſe Caninio conſule. quia fuit tantummodo conſul per unam noctem.quo tpe nullum eſt prandium. ¶ Nihil ta.ma.iocatur ci,fuit,n.uigilā

tia mirifica.i.ualde uigil eſt aūt ſcōma in hunc Caniniū:q tā breui tpe cōſul fuit:ut nūq̄ in cōſulatu ſuo dormierit:hmōi
n.ſcōmatibus & Plu.& Marco.ſcribūt Ci.pmtiſſimū fuiſſe.℄ Ridigula:digna riſu.℄ Nō re.la.nō putares ridigula.ſ3
lachrymabilia:qa oñdūt ciuitatē male gubernari.℄ Generis eius.i.talia.℄ Portū q̄ſi pfugiū quoddam & locū quietis
qualis ſolet eē potius nauib⁹.℄ Cuius Attici.℄ Quādo quoniam.℄ Scribis:ut in pcedēti epl'a uiſum eſt.℄ Nexo:uel
nexu:utrūq3.n.dicit in obligatōe.Ci.p munera:Quod ſi in his repetūdis:q̄ mācipi ſunt:iis piculū iudicii pſtare debet:
q ſe nexu obligabit &c.℄ Cōtentus iſtoꝝ.ex ſequēti clauſula:q̄ nō recte huic contingit uidet hic aliqd deeſſe ſiue.n.
cōtentus ſiue cōtēptus legas: nō pōt pfectus
elici ſenſus. ℄ Iuditio ca.in pœna capitali.

tamē eo cōſule mali factū ē:fuit.n.mirifica uigilantia:q
ſuo toto conſulatu ſomnum non uiderit. Hæc tibi ridicu
la uidentur? Non.n.ades quæſi uideres:lachrymas nō te
neres. Quid ſi cætera ſcribam? Sunt.n.innumerabilia
generis eiuſdē. Quæ qdē ego nō ferrē: niſi me in philoſo
phiæ portū cōtuliſſem:& niſi haberē ſociū ſtudiorū meo
rū. Atticū noſtrū:cuius quādo ppriū te eſſe ſcribis man
cipio:& nexu:meū āt uſu & fructu contētus iſtorū. Id.n.
eſt cuiuſq; ppriū quo quiſq; fruitur:atq; utitur. Sed hæc
alias pluribus. Attilius qui in græciā cū leg.miſſus ē:ma
xio meo beneficio ē affectus Biſ.n.a.me eſt iudicio capi
tis rebus ſaluis defenſus:& ē homo nō.īgratus: meq; uæ
hemēter obſeruat:ad eū de te diligētiſſime ſcripſi:eamq;
epiſtolā cū hæc cōiunxi:quā ille quādo accepit:& quid ti
bi pollicitus:ſit:uelim ad me ſcribas.

M.T.C.Curioni.S.D.

F Acile pſpexi ex tuis lr̄is quod ſemper ſtudui:&
me a te plurimi fieri:& te intelligere q̄ mihi ca
rus eēs quod quando noſtrū uterq; cōſecutus ē
reliquum ē ut certemus officiis inter nos:quibus: æquo
aīo uel te uincam:uel uincar abs te. Attilio non fuiſſe ne
ceſſe meas dari litteras facile patior. Sulpitii tibi operā
intelligo ex tuis litteris non multum opus fuiſſe propter
res tuas ita contractas:ut quemadmodum ſcribis:nec ca
put nec pedes:equidē uellē uti pedes haberent ut aliquan
do redires Vides.n.exaruiſſe iam ueterem urbanitatē:ut
Pomponius noſter ſuo iure poſſit dicere: niſi nos pauci
retineamus gloriam antiquā atticam. Ergo is tibi:ei nos
ſuccedemus. Veni igitur quæſo ne tantum ſemen urbani
tatis una cum repu.intereat. Vale.

M.T.C.Volumnio.S.D.

Q Vod ſine prænomine familiariter ut debe
bas ad me epiſtolam miſiſti:primum addu
bitaui num a uolumnio ſenatore eſſet quo

℄ Rebus ſal.i.ſine diminutōe: aut amiſſione
reꝝ ſuaꝝ.℄ De te pp te ad cōmēdatione tui.
℄ Cōiunxi:alligaui:poſui in eodē fāſciſculo.
℄ Quid pol.ſit:qd promiſerit ſe pro te factu
rum propter meam commendationem.

F Acile:teſtatus fuerat Curius ſuis litte
ris ſuā erga Ci.beniuolētiā: admonue
ratq3 ſeū ſe oia fuiſſe obtentuꝝ ab At
tilio:q̄ uoluiſſet ēt ſine litteris Ci.qbus oibus
rñdet Ci.ſe gaudere Deide cū eo iocat:horta
turq3:ut domū redeat: ne oino illa urbanitas
& Attica dicēdi gratia:qua ſe & curiū & Atti
cū pcipue ualere dicit amittat.℄ Studui:opta
ui.ſ.℄ Et me:&c.℄ Quod:q̄ rē.ſ.ut ego itelli
gerē me a te plurimū fieri: & tu intelligeres:q̄
mihi carus eſſes.℄ Eſt con.effecit.℄ Officiis
beneficiis.℄ Certemus amice contēdamus &
uideamus uter utrique poſſit plura preſtare.
℄ Quibus officiis:declarat aūt quō ſit certan
dum.℄ Facile pa.ualde cōtētus ſum.℄ Meas
litteras:de te cōmendatitias: quas in pcedēti
epiſtola uidimus eſſe ſcriptas.℄ Non fuiſſe
opus:non fuiſſe neceſſarium.℄ Operam fauo
rem:laborē.℄ Cōtractas implicatas.℄ Nec
ca.nec pe.ſ.habeāt.puerbialiter dixit.i.nullū
ordinem nec principiū nec finē.℄ Eqdē iocat
Ci.℄ Haberent.pe.ut eis poſſes uti ad redeū
dum.℄ Exaruiſſe exic.& exhauſtā eſſe: & de
feciſſe metaphora ab aqs.℄ Pōponius:q co
gnominatus eſt Atticus.℄ Suo iu.merito quo
dam & quadā progatiua.℄ Atticā cultam ter
ſam:quali utunt Attici:q cæteris oib⁹ græcis
cultiores habent:unde & eloquentia Attica.
κατ' ἐξοχὴν dicit.i.p excellentiā ergo is
ſ.Atticus Tibi.ſ.ſuccedit. qa tu es primus in
urbanitate.℄ Nos ei At.ſuc.erimus poſt ip
ſum.℄ Semen mā.copia.℄ Tātum quantū.ſ.
eſt in te.℄ Intereat pareat & penit⁹ amittat.

Q Vod ſine Laudat Ci.uolūnium facetia
rum pſtantia:cum enim duo eſſent uo
lumnii alter ſenator:& hic qui ſcripſe
rat epiſtolam de Ci.ſine pnomine: dicit Ci. ſe
cognouiſſe eius epiſtolam tantūmodo ex face
tiis:deinde commēdat etiam Ci. facetias ſuas
quas oſtendit eſſe non ineptas ſed artificioſas
& quales.ii.lib.de oratore dicit eſſe oportere
quas dicit ſe uelle a uolumnio defendi: quem
cæteris omnibus anteponit. Poſtremo petit ab
eo ſæpe ad ſe ſcribat:ſibi enim gratiſſimas di
cit eſſe eius litteras].℄ Sine præno.ſine appo
ſitione prænominis tui:quod ad differentiam ponitur ſunt.n.proprium nominum ſpecies quattuor. Nomen quod uni
cuique eſt neceſſarium:prænomen quod ponitur differentiæ cauſa:ut puta filii Cn.Pom.magni cum proprio nomine
decernerentur ambo Pomp.ut diſcerneretur prænominis alter: alteri fuit prænomen Cn.alteri ſextio. Reliquæ duæ
ſpecies cognomen & agnomen: quorum primum eſt familiæ: alterum fortunæ licet interdum abutantur auctores.
& præcipuæ poetæ. Virg. Cui nunc cognomen Iulo.℄ Vt de. quia ſcribebas ad amiciſſimum; ℄ Eſſet ſcilicet

Nomen
Prænomen
Agnomē
Cognomen

Poſſeſſio
Salina

epiſtola miſſa uel data. ¶ Vſus conſuetudo conuerſatio. ¶ Deinde poſt hanc dubitationem τρὰπελία urbanitas uel feſtiuitas uel faceta communitas. ¶ Tuas eſſe quem ſciebam natura facetiſſimum. ¶ Poſſeſſio proprietas: tranſlatio a rebus de quibus proprie poſſeſſio dicitur. ¶ Salinarum ſalina proprie dicitur: locus ubi ſal fit. ſed quoniam ſal pro facetiis ponit Ci. intelligit ſalinas tranſlatiue apophothegmata & facetias ſuas. ¶ A te procuratore. i. a te quem reliqui quaſi procuratorem mearum facetiarum. ¶ Vt poſtq̄. ¶ Omnia omnium dicta. i. omnia apophothegmata cuiuſque. i. ſ. commota & facetias omnium mihi attribui: cum mea dicta poſſint ab aliis facile diſcerni propter quādam elegantiam. ¶ Etiam ſextiana. i. etiam dicta Sextii: quæ nullam habent comparationem cum eis. ¶ Quid cur. ¶ Pateris id ut omnia omniū dicta attribuantur mihi: & præcipue Sextiana. quæ maxime ſunt inepta. ¶ Reſiſtis iis q ea in me conferunt: & negas eſſe mea. ¶ Innotata ita ſignata. ¶ Sua ſpon. per ſe ipſa ut qui ea uideret aut audiret etiam ſine inſcriptione mei nominis poſſet noſſe & dicere: hæc ſunt Cice. ¶ Tanta fex: tanta uilitas & ſordes. ¶ Tam ακιδηρον hæc eſt cōmunis lectio ſed ſignificat αχυδηρον nec ex libris nec ex uiris græcis: ſatis mihi cognoſci potuit puto autem melius legi uel αχυρον. i. abrogatum non autēticum: improprium abſonum uel ακαθαρτον. i. ſordidum impuruʒ immundū. ¶ Pugna enitere ordo eſt pugna ut contendas ſacramēto non eſſe mea ſcilicet dicta niſi acuta &c. αμφιβολια: ambiguitas. ¶ Acuta: ingenioſa qualis fuit in eum cuius matrem cū uellet ſignificare impudicam & quæſitum eēt quis fuiſſet ei pater reſpondit Cice. reſponſionem hanc difficilioreʒ efficit mater tua. ¶ Elegans non uulgaris υπερβολη ſuperlatiuo παραγεαμμα. i. inſcriptio. ¶ Ridiculum res ridicula ut in eum qui tres filias deformoſiſſimas habebat de quo cum ſibi obuius eſſet ita ſubmiſſa uoce apud quoſdam dixit. hic aut oriente ſole liberos genuit παραπροσδεγιαν præter expectationem. ¶ Per antonii perſonam. i. introducto antonio qui in eo libro de his diſputat εντεχνα artificioſa. ¶ Arguta ſubtilia callida quodam certo iudicio probata. ¶ Sacramento. iureiurādo. ¶ Contendas aſſeras. Nam de iudiciis dicit ſe his urbanis dictis. delectari iudiciis uero hoc eſt cauſis iudicialibus non multū. ¶ Amabo. blandientis eſt. ¶ Quibuſuis īterdictis tractum a iure. quo quidem ſolent fieri interdicta ad prohibendam turbationem poſſeſſionum unde dicit facienda eſſe interdicta ne quiſpiā uſurpet urbanitatem ſuam. ¶ In qua urbanitate. ¶ Te unum te ſolum ne a te uincar. ¶ Cōtemno paruifacio. ¶ Cæteros quos non uideo multum ualere. ¶ Derideri quia dico te ſolum a me metui. ¶ Extra iocum ſine ioco. i. ut ſerio loquar. ¶ Illa quamuis ridicula ſcripſerat ut conii cimus de aliquo quod leniſſime aliquid egiſſet de quo Cicero dicit ſe non riſiſſe licet uideretur fuiſſe ridendum. ¶ Illum amicū ignotum de quo dicat reipubli. ſcilicet cauſa cuius intereſt habere uiros graues & optimos. ¶ Quam rempubli. ¶ Ingrata quia non cognoſcit. & quantum ei profuerim. & prodeſſe poſſim. Sermo tuarum litterarum. ideſt quod mecum colloquaris per litteras. ¶ Cohortare ut in amore meo perſeueret. ¶ Redde effice. ¶ Quicquam deſit. ¶ Quo minus ſit meus. ¶ Laborare curare.

quo cum mihi eſt magnus uſus. Deinde eutrapelia litterarum fecit: ut intelligerem tuas eſſe quibus in litteris oia mihi periucunda fuerunt: præter illud quod parum diligenter poſſeſſio ſalinarum mearum a te procuratore defenditur. Ais. n. ut ego diſceſſerim omnia omnium dicta: in his etiam ſextiana in me conferri. Quid tu id pateris. nonne defendis. Nōne reſiſtis? Equidem ſperabam ita notata me reliquiſſe genera dictorum meorum: ut cognoſci ſua ſponte poſſent. Sed quando tanta fex eſt in urbe: ut nihil tam ſit acatharton: quod non alicui uenuſtum eſſe uideatur: Pugna ſi me amas: niſi acuta amphibologia: niſi elegans hyperbole niſi paragramma bellum niſi ridiculū paraproſdocian: niſi cætera quæ ſunt a me in ſecundo li. de ora. per Antonii perſonam diſputata de ridiculis: entechna & arguta apparebunt: ut ſacramento contendas mea non eſſe. Nam de iudiciis quod quæris multo laboro minus. trahuntur per me pedibus omnes rei: ſic uel ſelius tam eloquens: ut poſſit probare ſe liberum non laboro. Vrbanitatis poſſeſſionem amabo quibuſuis interdictis defendamus. In qua te unum metuo: conteno cæteros. derideri te putas? Nunc demum intelligo te ſapere: ſed me hercule extra iocum ualde mihi tuæ litteræ facetæ eleganteſque uiſæ ſunt. Illa quamuis ridicula eſſent ſicut erant mihi tamen riſum non mouerunt. Cupio enim illum noſtrum amicum in tribunatu quamplurimum habere grauitatis. Id cum ipſius cauſa. eſt. n. mihi (ut ſis) in maioribus: tum me hercule etiam reip. quā quidem: quāuis in me ingrata ſit: tamen amare non deſinam. Tu mihi uolumni quando & inſtituiſti: & mihi uides eſſe gratum: ſcribe ad me qua ſæpiſſime de rebus urbanis: de repu. iucundus eſt mihi ſermo litterarum tuarum. Præterea Dolobellam: quem ego perſpicio & uideo cupidiſſimum eſſe atque amantiſſimum mei: cohortare: & confirma: & redde plane meum. Non me hercule quo quicquam deſit: ſed quia ualde cupio: non uideor nimiū laborare.

M.T.C. Volumino. S.D.

q Vod declamationibus ſcripſerat uolũnius ad Ci. ſe cupidũ eius declamationum. Deinde qđ niſi eēt amicus Hyrcii: ei inuideret: qa eēt auditor Ci. itaq3 Ci. reſcribit declamatiões ſuas nõ eē tales: ut dãnũ ſit uolũnio eis carere. & nullã eē cãm quare inuideat Hyrcio: quod ſit auditor ſuus quia nõ ſit ipſe Ci. pceptor iuidioſus: ſed potius fortunã ſuã talē dicit: ut ſibi ipſe diſpliceat maxime amiſſis ſodalibus & æqualibus ſuis: quoꝝ cõſuetudine frui ſolebat. Deinde dicit ſe deſiderare aduentũ uolũnii ſeq3 habere adiutores ēt Caſſiũ & Dolobellã: qbus ipſe uolũni⁊ ſuo poſito iudicio plurimũ ꝓdeſſe poſſit. ℂ Poſtremo oſtēdit ſe cupidũ relinquēdi tandē cãs & negocia ciuilia. & tradendi ſe totũ litteris.

Declamationes

q Vod declamationibus noſtris cares: damni nihil facis. Quod Hircio iuideres: niſi eum amares: non erat cauſa iuidendi: niſi forte ipſius eloquentiæ magis quã ꝙ me audiret: inuideres nos. n. plane ſuauiſſ. me mi Volumni: aut nihil ſumus aut nobis quidem ipſis diſplicemus: gregalibus illis quibus te plaudente uigebamus: amiſſis ut etiam ſi quando aliquid dignũ noſtro noīe emiſimus: ingemiſcãus: ꝙ hæc pænigero non armigero in corpore tæla exerceantur: ut ait Philoctetes apud Actium abiecta gloria: ſed tamen oĩa mihi erunt: ſi tu ueneris: hilariora q̃q̃ uenis: ut ipe intelligis: in maxima rũ quæſi concurſum occupatõnũ: quas ſi ut uolumus exceperimus. Ego uero multam ſalutē & foro dicam: & curiæ tecũq; uiuam multum & cum oĩbus noſtris amatoribus. Nam & Caſſius tuus & Dolobella noſter uel potius uterq; noſter ſtudii iiſdem tenentur & me æquiſſimis auribus utuntur. Opus eſt huic de limatulo & polito tuo iudicio: & illis interioribus litteris meis quibus ſæpe uerecundiorem me in loquendo facis. Mihi enim iudicatum eſt ſi modo hoc Cæſar aut patietur aut uolet deponere illam iam perſonam: in qua me ſæpe illi ipſi probaui ac me totũ in lrĩs abdere tecũq; & cum cæteris earũ ſtudioſis honeſtiſſimo ocio perfui. Tu uelim ne ueritus eſſes ne pluribus legerem tuas litteras. ſi mihi quemadmodũ ſcribis longiores forte miſiſſes. Ac uelim poſthac ſic ſtatuas tuas mihi litteras longiſſimas quaſq; gratiſſimas fore. Vale.

ℂ Declamatiõibus: declamationes dñr exercitatiões ad dicēdũ i ficto themate: ſumunt aũt interdũ ex fabulis: nõnunq̃ etiã ex hyſtoria: ut de Iaſone & Medea. De Hannibal: ut oñdit Iuue. hii nunc & ſcæuas curre p alpis. Vt pueris placeas. & declamatio fias. ℂ Dãni nihil facis: nullũ eſt ibi dãnũ: qa nõ ſũt tãtæ utilitatis. ℂ Inuidēdi: ei qđ me audiret. Diſplicemus nc. nõ ſumus cõtēti ſorte noſtra. ℂ Gregalibus: ſodalibus æqualibus ex eodē grege. ℂ Te plau. te gaudēte & gratulãte nobis. ℂ Vigebamus ſtabamus in ſtatu noſtro. ℂ Emiſim⁊ edidim⁊ diuulgauim⁊. ℂ Pœnigero: plēo pœni. & cruciatib⁊ qdã legũt pœnigero. i. apto pene. i. calamo: hoc ē ad ſcribēdum: ſed priorē ſenſum uerũ puto. ℂ Philoctetes: is fuit Pæãtis fili⁊ Herculis ſoci⁊. & ei⁊ ſagittaꝝ hæres: q̃rũ una lapſa ita pedē lernæo ueneno quo erat iſecta corrupit: ut odor ferri ñ poſſet ob quã cãm a græcis in lēno rel ctus ē: ut oſtēdit Oui. li. xiii. meta. cũ aũt i tragœdia q̃dã iducit Actius poeta dicētē tæla exerceri in corpe ſuo pœnigero: non aũt armigero. ℂ Abiecti. ſ. nos. ℂ Cõcurſum cõgregationē: multitudinē: qa undiq3 ad te cõcurrēt. ℂ Excœpim⁊: ſupauerimus: ut excipit in cantũ. ℂ Dicã ſa. ſalutabo. i. dicã curiæ & foro ualere. ℂ Iiſdē ſtu. qb⁊ ego quoq3 delector. ℂ Vtunt. n. æ. au. i. me libētiſſime audiũt. & ſine ulla moleſtia. ℂ Limatulo terſo & ſubtili blãdimēti gratia uſus ē diminutiuo. ℂ Quib⁊ ſa. me ue. qa eas tãtũ laudas ut plerũq3 erubeſcã loq. ℂ Iudicatũ decretũ. ℂ Perſonã oratoriã. ℂ Probaui cũ laude oñdit. ℂ Ocio lit. quo nullũ p̄t eē hõeſtius. ℂ Te uelĩ dicit litteras uolũnii nõ poſſe ſibi uideri nimis lõgas. ſed q̃to fuerũt lõgiores: tãto gratiores fore. Hoc aũt dixit: qa ſcripſerat Vol. ſeueri ut Ci. faſtidio quoddã nõ legeret ep̃las ſuas: ſi forēt lõgiores: ideoq3 ſe breuiores ſcribere.

Pœniger. Philoctetes

Limatulus

Epiſtolarum familiarium Liber. VIII.

M. T. C. Cælio. S. D.

On minore eqdē alioꝝ utilitate: q̃ labore meo bone Accurſi mi doctiſſime atq3 optime puto me ſeptē. M. C. epiſtolaꝝ familiariu3 libros explicaſſe: ut te & noſſe & pdicare audio. in quo ñ tã mea q̃ cõi oĩum cã tibi gratias ago. Nõ. n. tã noſtra cã q̃ te multũ uelle ſcio q̃ cõi oĩu3 utilitatē ſtudiũ laborēq3 noſtrũ a te ꝓbari intelligo ꝙ uides me adoleſcētib⁊ noſtris q pri⁊ fragili inermiq3 q̃dã cymba fluitabãt nũc remigiũ & tutã firmãq3 nauē ædificaſſe. atq3 dediſſe q̃ p hoc ingēs & dubiũ ep̃arũ pelag⁊ nõ mõ nauigare ueꝝ ēt ad optatũ portũ puenire poſſit ex quo nõ tã mihi gratiã hēri oppio q̃ ne iuidia magis q̃ merito meo i detractores incurrã ut ſi opus hoc minime laudandũ putabiť certe ſtudiũ uolũtaſq3 mea nõ iprobeť q ꝓfecto tãtũ negocii nõ ſuſcepiſſet niſi magis pu. q̃ priuatæ utilitas cã ſuaſiſſet atq3 ipuliſſet. Quãobrē q meã cãm aduerſus iuidos obtrectatoreſq3 meos nõ tuebiť is cõis utilitatis ſe nõ amicũ eē arguet q nõ magis fauore digna exiſtimabit ſi qbus locis defecimus q̃ rephēſione. Nã cuiuſuis hoīs caſtigationē æqſſimo aīo me acceptuꝝ polliceor ſi mõ liuore caruerit ſi exiſtimauerit q̃to plura bona q̃ mala i hoc tpe ſint q̃ alii ſcripſerũt ita cũ noſtris cõparet ut ad iudicandũ nõ hoiu3. ſed reꝝ rõ habeatur ſunt. n. q magis auctoritate quorũdam q̃ reꝝ ueritate ducanť q ut ſine rõne mouẽtur ita & cõtēnēdi ſunt itaq3 eos omittas atq3 ad reliqua pgamus in qbus uelut obex qdam ſe nobis offert octauus hic liber ep̃arum nõ Ci. ſed cælii q & reꝝ plurimaꝝ obſcuritate & uitio librarioꝝ ita difficilis atq3 confragoſus eſt ut inter noſtrum cuius celeritatē exigis non ipediturus ſed certe aliquantulum tardaturus uideatur. Accelerabimus tamen quantum fieri poterit & quoniam utilitati conſulimus non quolibet

ſcopulo imorabimur:ſed altũ petemus. & re-
mis uelisq; ut ſpero:plenis ad portũ: pperabi
mus:ut q ſtudiis noſtris fauẽt eis aliqñ & frui
& graudere poſſint q uere dolẽt uerã dolendi
cãm hẽant:iuidia rũpant ut illa Codro. Tu in
terea uale. & uos ama:nos ad iſtituta pgem⁹.

q Vod tibi. Hic eſt cælus ad quẽ Cic.
multas epſas ſcripſit li.ii.cui quũ Ci.
mãdaſſet ut ad ſe diligẽter pſcribere
q̃cunq; in urbe fierent:hac epiſtola ſcribit Cæ
lius ſe uſum oĩ diligẽtia:ut quum ipſe manu p
pria ſcribere nõ poſſet p quoſdã oĩa etiam mi
nutiſſima ad ipſum Ci.pſcriberent: dicit tñ ſe
ad eũ miſiſſe uolumẽ quoddam:in quo oĩa cõ
plexus ſit:qd' ſi minus ei placuerit:rogat ſe fie
ri certiorẽ. Deinde ſcribit q rumores ſint i urbe
de Põ. & Cæ. & poſtremo ubi ſit Plancus:quẽ
Ci.plurimũ diligebat. ❡Decedẽs:a te. ❡Da
ta.o.adhibitio ſtudio. ❡Perſequeretur: tracta
ret. ❡Sedulitas diligentia. ❡Arguta:ſtudioſa
callida. ❡Curioſus diligens inueſtigator rerũ.
❡Peregrinantibus.abſentibus a patria. ❡Ar
rogantiæ ſupbiæ:elationis. ❡Delegaui: man
daui tradidi. ❡Excuſat me:qa teſtat̃: q̧ egoñ
ded gnor ad te ſcribere. ❡Neſcio cuius oc.eſ.
q.d.nullus: aut certe paucoꝝ.i.neſcio cui poſ
ſit eẽ t tũ ociũ. ❡Ibi in uolumine meo ad te
miſſo. ❡Omnia ſe:qcq̇d ſenatus cõſultauit. &
decreuit. ❡Fabulæ ſermones uulgi a fando.
Iuue. Id noua nec triſtis pcunctas fabula cœ
Rumor nas. ❡Rumores:tumor fama eſt ſine certo au
ctore. ❡Quod exe.quæ copia uoluminis mei.
❡Moleſtiam tedium. ❡Exhibeam præbeaʒ.
❡Cum.m.im. profundendo laborem & char
tam. ❡Iſti ope.iſti qbus dedi negociũ ut ad te
ſcribant & q a me ſunt cõducti ad hanc operã.
Tenus ❡Exiſtimatio opinio. ❡De eo:qd' erit actuʒ
magis in rep. ❡Tranſpadanoꝝ.i.eorum qui
colunt tranſpadanum. ❡Caluerunt:ferluerunt
frequentati & celebres fuerunt]. ❡Cumaꝝ te
i.uſq; cumas. Tenus autem genitiuo iunxit
more græco:ſic Virg.iii.geor. Et curum tenus
a mento palearia pendent. ❡Te tenuiſſe au-
di.i.audiuiſſe. ❡Marcellus.ſ.M. Marcellus q
conſuluerat. ❡Rettulit propoſuit in ſanatu.
❡De ſuc.gal.i.quis ſucceſſor mitteret i gallias
quibus iam multos annos præfuerat Cæ. Ex
præſſit aperuit declarauit. ❡Offendiſti inueni
ſti. ❡Qui qualis. ❡Aliud ſen. & lo.i.aliud ha
bere in animo. & aliud dicere. ❡Valere tãtũ
Suſurra-tor inge.i.eſſe ita ingenioſum. ❡Vt non ap.quid
cu.ut nõ detegatur eius uolũtas: multi.n.ſolẽt
Suſurrus ſimulare ita ut non appareat qd cupiãt: quod
Beluaci Pompeium nõ poſſe facere dicit. ❡Quod ad
Cæ.ſ.attinet. ❡Non belli:non boni. Suſurra
tores murmuratores qui non audent aperte di
cere.nã ſuſurrus dicitur paruum & ſubmiſſum
murmur. ❡Dũtaxat:tãtummodo. ❡Alicuius
ſ.ſuſurrator ſubaudi dicit. ❡Vapulaſſe cæſam
& percuſſam eſſe ab hoſtib⁹. Beluacos popu
los galliæ in Belgis. Auctor Stra. ❡Circũſede
ri obſideri. ❡Neq; iactantur uulgo ideſt ne-
que paſſi & ubique dicuntur & ſparguntur.

q Vod tibi decedẽs pollicitus ſũme oẽs res urba-
nas diligẽtiſſime tibi pſcripturũ:data opa para-
ui:qui ſic cia pſeq̃ret ut uerear ne tibi nimiũ ar
gute hæc ſedulitas uideatur:tametſi tu ſcio q̃ ſis curioſus
& q̃ oibus pegrinantibus gratũ ſit minimarũ quoq; rerũ
quæ domi gerãtur:fieri certiores:tamẽ in hoc te depcor:
ne meũ hoc offm̃ arrogãtiæ cõdẽnes:q̧ hũc laborẽ alteri
d̃legaui:nõ qn mihi ſuauiſſimũ ſit & occupato:& ad lr̃as
ſcribẽdas:ut noſti pigerrimo:tuæ memoriæ dare opam:
ſed ipm uolumẽ:quod tibi miſi facile:ut ego arbitror me
excuſat. Neſcio cuius ocii eẽt nõ mõ pſcribere hæc: ſed
oĩo aĩaduertere oĩa.n.ſũt ibi. S.C. dicta fabulæ rumores:
qd' exẽplũ ſi forte minus te delectarit:ne moleſtiã tibi cũ
impẽſa mea exhibeã:fac me certiorẽ. Si quid erit maius
actũ in rep.qd' iſte oparii mius cõmode pſequi poſſunt.
& quẽadmodũ actũ ſit:& quæq; exiſtĩatio ſecuta: q̃q; de
eo ſpes eſt:diligẽter tibi pſcribemus:ut nũc eſt:nulla ma
gnope expectatio eſt. Nã & illi rumores de cõitiis trãſpa
dãorũ Cumarũ tenus caluerũt. Romã quũ uẽiſſem ne te
nuiſſimã quidẽ auditionẽ de ea re accepi. Præterea Mar
cellus q̧ adhuc nihil retulit de ſucceſſione puĩciarũ Gal
liarũ:& i cal. Iunii ut mihi ipe dixit eã diſtulit relationẽ:
ſane q̃ eos ſermones expſſit:qui de eo tũ fuerãt: quũ Ro
mæ noſeſſemus. Tu ſi Põpeiũ ut uolebas oſtendiſti:qui
tibi uiſus ſit:& q̃ rõnẽ habuerit tecũ quãq; oſtẽderet uo
lũtatẽ:ſolet.n.aliud ſentire & loqui: neq; tm̃ ualere inge
nio ut nõ appeat quid cupiat:fac mihi ſcribas q̧ ad Cæſa
rẽ crebri & nõ belli de eo rumores: ſed ſuſurratores dũta
xat ueniũt:alius eqtẽ pdidiſſet:qd' opinor certe fcm̃ eſſe.
Alius ſeptimã legionẽ uapulaſſe: ipm apud beluacos cir
cũſederi interclusum ab reliquo exercitu: neq; adhuc cer

¶Inter pau. inimicos Cæ. q̄ uellēt ita eſſe. ¶Secreto: occulte nō multis p̄ntibus. ¶At do. cum manus: irridet hunc domitium cuius erat mos quum loq̄ret̄ man⁹ ad os opponere. ¶At domitius: deeſt uerbum. q. d. qd iactat. ¶Subroſtrarii: q erāt īfra ſenatores: hoc ē q ſub roſtris ſedebāt. ¶Diſſiparāt diuulgauerāt diſparſerāt famā. ¶Quod: q̄ res. ſ. ut pateāt. ¶Sit: accidat. ¶Capiti uitæ. Virg. Quod dii prius omē in ipm cōuertāt. ¶Illoꝝ ſubroſtrarioꝝ roſtra. n. erāt ſedes añ curiā ubi cōcionabant̄ a roſtris nauium captaꝝ de qbus prio fixæ ſunt auctore Varrone. ¶Pōpeiū Qu. Pō. ¶Bauli. i. locus apud Baias dictus quaſi boauli. qd' illic Hercules boū ſtabulū fecit. quas gerioni abſtulit. ¶Schenobaticā. fa. artē. i. qui ſcirē eū. pp pauptatem factum ſchœnobatē. i. funabulū. nā ſchœnobates dicit q p funes gradit̄. nam σχοινοσ funem ſignificat βαίνω gradior. ¶Vſq; eo: ad coitātum.

Subroſtrarii
Roſtra
Bauli
Schoenobates

ti quicquam eſt: neque hæc incerta equidem: tamen uulgo iactantur. Sed inter paucos quos tu noſti: palam ſecreto narrantur. At Domitius manus ad os appoſuit: te ad nonū calen. Iunii ſubroſtrarii q̄ illorū capiti ſint diſſiparant periiſſe: ut de urbe ac foro toto maximus rumor fuit. Q. Pompeio in itinere occiſo. Ego qui ſcirē Quintum. Pompeiū. Bauli ſchœnobaticā facere: & uſq; eo ut ego miſererer eius eſuriei: nō ſum cōmotus & hoc medacio ſiqua picula tibi impēderēt inde fugeremus optaui. Plancus qdē tuus Rauēnæ eſt: & magno cōgiario donatus a Cæ. nec beatus nec bene inſtructus eſt: tui politici libri omnibus uigent. Vale

Cælius. S. D. Ciceroni.

c Erte inquam abſolutus eſt: me repræſentante pronunciatum eſt: & quidem omnibus ordinibus: ſed & ſingulis in uno quoque genere ſententiis Vide modo inquis: nō me hercule: nihil. n. unquā tam præter opinionem: tam quod uideret̄ omnibus indignum accidit: quin ego quum pro amicitia ualidiſſime fauerem ei: & me iam ad a dolendū præparaſſem. Poſtq̄ factum eſt: obſtupui: & mihi uiſus ſum captus eſſe: quid alios putas: clamoribus. ſ. maximis iudices corripuerūt: & oſtenderunt plane eſſe quod ferri non poſſet. Itaque relictus lege licina maiore eſſe periculo uideretur. Acceſſit huc quod poſtridie eius abſolutionem in theatrum Curionis Hortenſius introiit. Puto ut ſuum gaudiū gauderemus. Hic tibi ſtrepitus: fremitus clamor, tonitruum

¶Eſuriei: mediæ famis. ¶Et. h. me. i. etiam hoc mēdatio. ¶Impēderēt: imminerēt. ¶In de fu. alii codices hñt: ut defungeremur optaui. ¶Defungeremur: nō moueremur: ut qdam interp̄tant̄: ſed potius liberarentur: ut apud Virg. O tādem magis pelagi defuncte piclis: & Te. Defunctus iam ſum. ¶Rauennæ. q̄ urbs ē italiæ a theſſalis cōdicta: auctore Stra. ¶Cōgiario cōgiarium ꝓprie dicitur munus principum ſiue imperatorum: ut ſæpe apud trāquillum in uitis cæ. Macro. in ſaturna. Auguſt⁹ cum ab eo Pacuuius Taurus cōgiarium peteret: diceremq; iam hoc homines uulgo loq ñ paruam ſibi ab illo pecuniam datam: ſed ut inqt noli credere. ¶Nec be. ſ. illo congiario. ¶Nec be. iſtru. qa pluribus eget. ¶Polliciti: de rep. quos ſcripſiſti: nā πολισ ciuitatem ſignificat: inde libri pollitici dicūtur q de ciuitate & adminiſtratione reip. tractāt. ¶Vigens: puto melius legendum eē uiget: ut ſit tui li. polliciti uigeat omnibus. ¶Ne mireris lector: ſicubi uariat hic & item deinceps epiſtolarum ſeries: aut uerborum: ab exemplaribus cæteris: cauſam uero intelliges: ac ꝓbabis arbitror. Si. xxv. Capu. patriæ Centuriæ miſcelaneorum. Politiani legeris.

Rauēna
Congiarium
Politici libri

c Erte: ſcribit̄ primo quedā abſolutum eſſe p̄ter oium opinionem ex quare oſtendit Hortē. oratorem: q eius cāſ ſuſcepat: multum exhibilatum fuiſſe. Deinde qa petebat ædilitatem dicit quem competitorem hēat: & rogat Ci. ut cum primum intellexerit eum deſignatū ædilem: q̄rat pantheras: de qbus ad eum ſcripſerat ut pater li. ii. epiſtola q̄ incipit. Putares ne unq̄. Dicit. n. Ci. de pātheris p eos q uenari ſolent: agitur mandato meo diligenter. Poſtremo quia Cice. ad eum ſcripſerat: ut ſe certiorem faceret de rebus urbanis: dicit ſe feciſſe cōmentarios reꝝ urbanaꝝ: dediſſeq; primum. L. Caſtrinio: ſecundum uero ei q attulit has litteras ad ipſum Ci. certe inq̄. q. d. admiratiue affirmat abſolutum quendam: quem non nominat: poteſt tamen intelligi Meſſala: de quo dicit in epiſtola q̄ incipit inuideo tibi. ¶Pronunciatum eſt de eius abſolutiōe. ¶Oibus or. ſ. iudicium uel ordinibus ſenatorio equæſtri & plæbeio licet iudices elegerentur maxime ex ordine eq̄ſtri. ¶Singulis non enim ſententia fuit uniuerſalis pronunciata ab oibus ordinibus ſed ſingulæ ſniæ ab uno quoq; ordine dictæ ſunt. ¶Vide mō inueni hunc locum ita mendoſum & uarie ſcriptum ut non putem eſſe fruſtra laborandū ad interpretandum. ¶Præparaſſem ad do. inſtituiſſem fortiter pari dolorem ꝙ putarem illum non poſſe ipetrare quod uellet p̄paraſſem aūt dixit qa leuius doletur quū ita eſt oino inſtitutū uñ Dido apud Virg. Dum mea me uictā doceat fortuna Dolore. ¶Obſtupui fui quo dāmō alienus a me ipſo. ¶Quid ali. pu. ſ. feciſſe quum ego q ei fauebam pro amicitia ita obſtupuerim. ¶Scilicet certe. ¶Corripuerunt accuſauerunt rep̄henderunt: ¶Iudices qui eum obſoluiſſent. ¶Eſſe quod ferri non poſ. i. non tolerabile quod egiſſent. ¶Lege li. neſcio an fortaſſe hic quæreret ius ciuitatis romāæ ideſt fieret ciuis ro. id qd' ꝓhibebatur per legem quam Licinus craſſus tulerat. ¶Hortenſius orator qui egerat cauſam eius qui fuerat abſolutus. ¶Suū. g. gaudium ad æmulationē Teren. qui in andria ſic inqt. Nā hunc ſcio mea ſolide ſolum gauiſurum gaudia. ¶Hic tunc. ¶Strepitus dicit multos infremuiſſe & ſibilaſſe uiſo Hortenſio quod quidem animaduerſum eſt maxime quia Hortenſius nunq̄ antea tota uita ſua fuerat exibilatus. ¶Tonitruum ideſt quaſi tonitruum ideſt magna uoce clamabat.

Rudere

Sibilus

Exibilatio

¶Et ru.uel eſt participiū.& ſignificat aſinoꝝ more rudentiū.i.clamantiū.nam rudere aſinoꝝ eſt.Perſius Findor ut arcadiæ pecuaria rudere dicas:qđ magis ꝓbo ſubſtātiuū eſt.& exponiť rudentū .i.funiū.ut quaſi ſtridor funium. Virg.i. æneí. Inſeqtur clamorq; uirū:ſtridorq; rudētum.¶Sibilus:exhibilatio:ſibilo.n.maxie cōtēnebanť hoīes:uñ exibilari dicebanť hiſtriones aut auctores imperiti:cum e ſcæna p cōtemptum expellabanť.& Hora.in primo ſermonū. Popul⁹ me ſibſlat at mihi plando ipſe domi.ſimul ac nummos cōtemplor in archa.¶Animaduerſum:cognitū.¶Intactus a ſibilo.i.nunq̄ exibilatus & ſibillo deriſus.¶Sed to.bñ & mēdoſus & obſcurus textus. ¶Pœniteret uiciſſe.i. obtinuiſſe cām illius q fuerat abſolutus:qa pp hoc exibilabať;uel uixiſſe:qa uidebat ſe i ſenectute exibilari:qđ nunq̄ ei añ acciderat. ¶Reſederūt geuerūt:ut oiſq; repēte reſedit flatus. ¶Non inter.nō qa ei deſit aius.¶Conſilio prudētia. ¶Exiſtimatio:opinio naſciť.n.qñ ſint futura. ¶Cōpetitorē:q ſimul ædilitatē:mecum petit. ¶Egētē:alii codices hñt agētē.¶Comitioꝝ i.q̄ ſiēt cā noſtræ ædilitatis.¶Simulac:ut primum:poſtq̄.¶Deſignatū.ſ.ædilem currulem. ¶Ad pantheras: quas a te petiui mihi mitti. ¶Syngraphā:bulletā notā.¶Cōmētariū: dicit miſiſſe duos cōmētarios reꝝ urbanaꝝ. & primū dediſſe Caſtrinio. ¶Secundum.ſ.commentarium.

Simulac

Syngrapha

St ne. Primū cælius ſcri.ſe eo diligētius ad Ci.ſcribere:qđ nihil aliud hēt quo ociū ſuū delectet: accuſatq; ſeipſum:qđ quū eēt apud eū nō uſus ſit frequēti⁹ eius cōſuetudine:deinde ſcribit de cōpetitione iri. & poſt q̄dā alia eū hortať ut aliqd ſcribat qd teſtificeť eoꝝ amicitiā.¶Eſt ne:cū diſcederet Ci.ab urbe dixerat Cæliū ñ curaturꝝ ad ſe ſcribere.& dixerat ſe curaturꝝ.& intelligimus eos q̄ſi ſpōſionē de hac re feciſſe:uñ cū cæli⁹ nunc ad eum ſcriberet:q̄ſi cōuincat Ci. mēdacii dicit, Eſt ne.i.ut tu dixeras:ꝙ ego ñ curarē ad te ſcribere:¶Vici:ſum uictor ſpōſiōis quā fecim⁹.¶Quod quā rē.ſ.mittere litteras. Curaturꝝ.ſ.me.¶Et ſi qdē:ꝓ ſi. ¶Tu ordo eſt cū tu eras Romæ hoc negociū erat certum ac iucundiſſimum mihi uagāti.ſ.cōſumere tecū id tēpus ocii:puto tñ meli⁹ legi uacāti.i. ocioſo. ¶Id.ſ.conſumere tecum tpſ ocii.¶Et mihi:ſenſus ē nō ſolum uideť mihi me eſſe ſolum ſed te abſente ſolitudo uideť eſſe facta romæ i.Roma uideť eē deſerta: ¶Te ꝓfecto.i.te digreſſo Rōa.¶Poſtq̄ es ꝓfect⁹.i.diſceſſiſti. ¶Quæ mea negligētia.i. ea negligētia.i. pp eā negligētiā,q̄ negligētia ē mea.i. ea erat negligētia mea:qđ ad te nō accedebā cum eras hic.¶Diſcrutior:ualde crutior. ¶Te ñ eē.ſ. hic.¶Augurat⁹ tuum cōpetitorē.i. fingēs eē cōpetitorē tuum.¶Quō pu.do.i.quo dolore eum effici putas.¶Et diſſimu.ſe incer.i. magis icertum de eo qđ itelligit ſe nō poſſe obtinere.¶Quē optas:qualē deſideras.ut ille habeat repulſam.& ego deſigner ædilis. ¶Naꝫ mea ſi fio ſic ē legēdum.¶Nā mea.ſ.cā.¶Si fio.ſ.ædilis.nā qdā codices mēdoſe habēt. nā me ſi fio.¶Forſitā.& cætera: ex his uerbis ñ uideo poſſe elici ſenſum:qui mihi ſatisfaciat. ¶Vſq; eo:intantum. ¶Quod ſed tāti.ſ.eſt ut poſſumus ridere tota uita noſtra. ¶Sed me hercule;iurātis ē.¶M.Octauius:hoc dicit ꝙ M.Octauius q ēt cōpetitor multū ſubleuat.& ſuſtinet odia eoꝝ:q p̄mebāt Irrū. ¶Officium

& rudentum ſibilus. Hoc magis animaduerſum eſt:ꝙ intactus a ſibilo peruenerat Hortem. ad ſenectutem. ſed Cotta bene ut in totam uitam cuius ſatis eēt:& peniteret eum iam uixiſſe. De rep. quid tibi ſcribā nihil hēo: Marcelli īpetus reſederunt non inertia:ſed ut mihi uidebatur conſilio. De comitiis conſularibus incertiſſima eſt exiſtimatio. Ego incidi in competitorem nobilem: & egētē nam. M. Octauius Cn. filius & C. Hirrus mecum petit. Hoc ideo ſcripſi: quod ſcio te acriter propter Hirrū nūcium noſtrorū comitiorū expectaturum. tu tamē ſimul ac me deſignatum audieris:ut tibi curæ ſit quod ad Pantheras attinet:ſyngrapham ſictianam tibi cōmendo. cōmentarium rerum urbanarum primum dedi. L. caſtrinio peto:ſecundum ei qui has litteras tibi dedit. Vale.

M. Cælius. S. D. Cice.

ESt ne uici:& tibi ſæpe quod negaras diſcedens curaturum tibi litteras mitto: ſi quidem perferuntur quas do. Atque hoc eo diligentius facio:ꝙ quum ocioſus ſum:plane ubi delectem ociū meū: non habeo. Tu quum Romæ eras: hoc mihi certum atq; iucundiſſimum uacanti negocium erat tecum id ocii tēpus conſumere. Idq; non mediocriter deſidero: ut non modo mihi ſolus eē ſed romæ te ꝓfecto ſolitudo uideatur facta. Et q quæ mea negligentia eſt: multos ſæpe dies ad te:quum hic eras:non accedebam: Nunc quottidie nō eſſe te:ad quem curſitem: diſcrutior: maxime uero ut te dies noctesq; quæram: competitor Hirrus curat:quomō illum putas auguratus tuum competitorē dolere:& diſſimulare me certiorē quā ſe candidatum: de quo ut quem optas quāprimum nunciū accipias tua mediuſſidius magis quā mea cauſa cupio. Nam mea:ſi fio:forſitan cū locupletiore referam:ſed hoc uſq; eo ſuaue eſt: quod ſi acciderit tota uita riſus nobis deeſſe non poſſit:ſed tanti: ſed me hercule non multum. Marcus Octauius eorum odia qui Hirum præmunt:quæ permulta ſunt:ſubleuat: Quod ad Philothemi liberti officium & bona milonis attinet dedimus operam:ut & Philotimus quā honeſtiſ

debitum erga milonem. ¶ Exiſtimatio auctoritas. ¶ Illud nunc petit a Ci. ſi erit ocioſus: ut aliquid ſcribat: ut itelligat ſe ei curæ eſſe. ¶ Aliquod ſyn. aliquam ordinationē re℞. nam συντασσω ordino conſtituto ide συνταγμα i. ordo conſtitutio. ¶ Quid ti. obiectio. q. d. quomodo hoc cogitaſti: quia es homo nō ineptus. ¶ Aliqd ex tam: quaſi reſponſio obiectionis. ¶ Tuis monumentis: tuis ſcriptis. ¶ Prodat tradat. ¶ Cuiuſmodi uelim. i. poſſes fortaſſe quærere cuiuſmodi & quale monumētum uelim a te prodi in memoriam amicitiæ noſtræ. ¶ Tu citius dicit Cælius Cice. melius poſſe cognoſcere quo genere ſcriptorum debeat uti: qui optime nouerit omnem diſciplinam. ¶ Genere. i. in generali. ¶ Hēat qd' ꝑtineat ad nos: qd' ſit accōmodatum nobis. ¶ Didaſcaliā doctrinā. διδασκω. n. doceo ſignificat ide διδασκαλος i. doctor magiſter. & διδασκα doctrina. ¶ Vt uerſetur inter manus. i. ut multi delectētur habere in manibus. & frequenter legere.

Syntagma

Didaſcalia

ſime Miloni abſenti: eiuſq; neceſſariis ſatiſſaceret: & ſecundum eius fidem & ſedulitatem exiſtimatio tua conſeruaretur. Illud nunc a te peto: ſi eris ut ſpero ocioſus: aliquid ad nos ut intelligamus nos tibi curæ eſſe ſyntagma conſcribas. Quid tibi iſtuc inquis in mētem uenit? Homini non inepto aliquid ex tam multis tuis monumētis extare: ꝙ amicitiæ noſtræ memoriam poſteris quoque prodat Cuiuſmodi uelim puto queris. Tu citius qui omnem noſti diſciplinam. Quod maxime conueniat excogitabis genere: tamē quod ad nos pertineat & didaſcaliam quandam ut uerſetur: inter manus habeat. Vale.

M. Cælius. S. D. Ciceroni.

i Nuideo tibi ꝙ multa quottidieque mirere iſtuc perferuntur. Primum illum abſolutum Meſſalam: deinde eundem condemnatum. C. Marcellum conſulem factum. M. Clodium ab repulſa poſtulatum a Gallis duobus. P. Dolobellam quindecim uirum factum. Hoc tibi non inuideo caruiſſe te pulcherrimo ſpectaculo: & Lentuli cruris repulſi uultum non uidiſſe. At qua ſpe: qua certa opinione deſcenderat: quam ipſo diffidente Dolobella: & hercules niſi noſtri equites acutius uidiſſent: pene concedente aduerſario ſuperaſſet. Illud te non arbitror miratum Seruium tri. ple. deſignatū: condemnatum. Cuius locum. C. Curio petit. Sane quā incutit multis qui cum facilitatemque eius non norunt magnum metum. Sed ut ſpero & uolo: & ut ſe fert ipſe bonos. Sed ſenatus mallet totus ut nūc ē hoc ſtatueret huius uoluntatis initium: & cauſa eſt ꝙ eum non mediocriter cæſar: qui ſolet infirmorum hominum amicitias ſibi qualibet impenſa adiungere ualde contēpſit. Qua in re mihi uidetur illud ꝑ quā uenuſte ceciniſſe: quod a reliqs quoq; uſq; eo eſt animaduerſum: ut curio qui nihil conſilio facit: ratione & inſidiis uſus uideretur in euitādis his conſiliis: qui ſe intēderant aduerſarios in eius tribunatū Lælios & Antonios: & id genus ualentis dico. Has ego tibi litteras eo maiore miſi interuallo: ꝙ dilationes occupatiorem me habebant et ſpectare in dies exitum cogebant: ut confectis omnibus te facerem certiorē. Ad cal. ſexti uſq; expectaui: prætoris moræ quædam inciderunt: mea porro comitia quem euentum ſint habitura neſcio

i Nuideo tibi: ſcripſerat Ci. ad ſe multa deferri facta eē in urbe: quæ qdē enumerauerat. Itaq; cælius ſcribit ſe ei inuidere tam multa ad eum deferri quæ ipſe miret. & dicit quæ ſint ea deinde multa narrat quæ romæ agātur. & de rebus cæ. & Pō. Poſtremo ab eo petit pātheras ad ſe mitti. & ſe certiorem fieri: qūo hēat ſe ægyptus poſt mortem Ptolemæi quem dicit ſe audiuiſſe eē mortuum. ¶ Inuideo ti. placet mihi ſors tua. ¶ Quod qa. ¶ Iſtoc pro iſtuc. ¶ Ab rep. poſt repulſa. ¶ Quindecim uir℞: nomē magiſtratꝰ: ſicut. n. dicimus triumuir℞ & decēuir℞: ita & qndecimuirū: iō qd' in eo magiſtratu. xv. eēnt. ¶ Caruiſſe te. i. qd' carueris. ¶ Et nō ui. mul. qa erat triſtiſſimus: uidebat̄. n. lachrymari ꝓpter repulſā. ¶ At qua ſpe. q. d. certiſſima nō n. dubitauerat qn impetraret. ¶ Diffidēte: nō ſperāte ſe impetraturū qndecimuirum. ¶ Deſcēderat: ad petēdum qndecimuiruꝫ cōtra dolobellam. ¶ Noſtri. a. qui fauebant Dolobel. ¶ Quē. a. codex uetuſtus hēbat quæ acutius ut ſit ſenſus niſi noſtri uidiſſent quæ. i. aliqua. ¶ Cōcedēte. a. nō repugnante dolobella eius aduerſario. ¶ Seruium nomē ꝓpriū alibi ſcriptum eſt ſeruium cuius ſeruii. ¶ Locum ut deſignaretur tribunꝰ pro eo. ¶ Quam ma. m. incu. i. q̄ magnum timorem inicit. ¶ Facilitatē manſuetudinem. ¶ Vt fert ipſe: ut ait ſiue ut ſe gerit. ¶ Bonos ſcilicet mallet: melius autem legitur bonos q̄ bono: ſic ſed ut ſpero. & uolo & ut fert ipſe bonos & ſenatū mallet. ¶ Totus ſca. tractum a fontibus q aquam ſcaturire i. abunde effundere dicuntur. ¶ Vt nunc ē in pro tpe. ¶ Infirmorum. nam cæſ. ſemp quæſiuit cōciliare ſibi plæbem. ¶ Is cō. i. cōſiliis eorum. ¶ Intendebant: oppoſuerant. ¶ In ei tri. contra tribunatum eius: in quod dixit eū fuiſſe condemnatum. ¶ Legælios & Antonius nominat q intenderant ſe aduerſarios tribunatui Ci. ¶ Valentis pro ualentes. i. potētes. ¶ Maiore it. longiore ſpacio. ¶ Spectare ex. uidere qui finis eſſet futurus. ¶ Confectis omni. quæ in comitiis fuiſſent acta. ¶ Sextiles: auguſtas. ¶ Prætoris mo. ſic eſt ſcribēdum & intelligendum ſic. ¶ Quædam mo. ideſt quædā

dilatiões.¶Inciderunt:inuenerunt. ¶Prætoris:ſubaudi comittis.¶Mea:q propter meaȝ ædilitatem ſunt futura.¶Quod:quantum. ¶Deiecit:proſtrauit.¶Ad nõ fa.ut nõ fa. ut nonfaceret. ¶De il.Irro.eum eſſe uictum. ¶De nobis:quod obtinuerimus ædilitatem. ¶Abducturum:a Cæ.¶Conuicium: contumeliam in Cæ.¶De qua:ſucceſſione. Hoc ẽ declarat q ſi hæc ſucceſſio.¶Trãſigeret:perficeretur.¶Intercederetur:fieret interceſſio & ꝓhibitio aliqua:ut ſupra in primo li. Cui Cato & Caninius interceſſerunt. ¶Conieciт obtulit emiſit.¶Audientis obedientis. ¶Sic.i. ita nihil tã expecto q̃ paulum deſignatũ conſulem:dicentem ſniam:ſciebat enim Cælius illum aiatum eſſe contra Cæſarem. ¶Syngrapha ſictiana:de qua in ſecũda epiſtola huius octaui libri diximus. ¶Cybiratas.i.ex cybira:q̃ ẽ urbs aſiæ auſtralis ut ſcribit Stra.li.iii. & Hora.in epi. Ne cybiratica neue bithyna negocia perdas.¶Regem alc.i.Ptolæmeum regem ægypti erat enim alexandria regia regum ægypti ut uidimus in primo libro.¶Mihi ſua puto legendum eſſe ſi audeas ut ſit ſenſus & ordo.¶Perſcribas mihi diligẽter ſi audeas quomodo illud regnum & habeat ſe.& quis procuret.i.tueatur nomine regis.

q Via tua cura. Quum dubitaretur de bello parthico.& alii pacẽ cõficiendã putarent alii prælio decertandum ſcribit Cælius ſe uæhementer eſſe de hac re ſollicitum. & latenter monet Ci.ut fugiat dimicationem. Oſtendit enim eius exercitum paruũ eſſe ad tantum bellum: neqȝ expectandũ auxilium a ſucceſſoribus quos negat.futuros ꝓpter cõtrouerſiaȝ quæ erat in ſenatu de gallis poſtremo dicit ꝙ ſi hẽret q̃ ſcriberet de rep. ſcriberet diligentiſſime ſicut ſolitus eſt tantum dicit ꝙ agas Mar.de prouinciis. ¶Qua cu. qua ſollicitudine. ¶Pendeo animi.i.aĩo pendeo & ſollicitus ſum figurate autem dixit pendeo aĩ ſicut præſtans aĩ. & diſcrutior animi. ¶Hoc mo.hoc modo hac uia.¶Et pro uiri &c.ſenſus eſt ſi ſolum eſſet tantum bellum quantum copiarum habes.¶Copiarum exercitus.¶Aſſequeremur efficeremus haberem9. ¶Illam dimi.aduerſus parthos q̃ etiam Ci.libenter cupiebat euitare: ut lib.ii.magni belli timor impendet quod uidemur effugere ſi ad diem ſtatutam diſcedemus.¶Tam op.q̃.ſ.ut euitaremus ipſam dimicationem.¶Non me. ſed maximam.¶Vnum.ſ.quia ad ſaltus tuendos ſolent opponi milites contra hoſtes.Hãc ra.ꝙ tuus exercitus uix poſſit tueri unum ſaltum propter paucitatem. Saltus autem ſecundum Ser.campi ſpacium & locus ſiluæ ẽ Vir.

Saltus geor.iii. Saltibus in uacuis paſcũtur plena ſe

Saltari9 eundum flumina a ſaliendo autem dicitur ꝙ ibi arbores ſaliant.i.creſcant inde ſaltarius cãporum cuſtos. ¶Deſiderantur expectantur. ¶Ab eo.ſ.exercitu tuo. ¶Tanq̃ nihil de ſit ei.i.tanq̃ omnia poſſit.

Opinionem quidem quod ad Hirrum. attinet incredibilem ædepol comitiis nacta ſunt.Nam.M.Cælium uicinianum mentio illa fatua quã deſideramus olim & promulgatio de dictatore ſubito deiecit: & deiectum magno clamore ſecuta eſt.Inde Hirrum ad non faciendum flagitare.ſpero te celeriter: & de nobis quod ſperaſti: & de illo quod uix imperare auſus eſt auditurum.De repu. iam noui quicquam expectare deſideramus.Sed quũ ſenatus habitus eſſet ad Apollin.ad.xi.cal.ſext.& referretur de ſtipendio.Cn.Pompeii: mentio facta eſt de legione ea quã expenſam tulit. Cæ.Pompeius: quo numero eſſet: quo appeteretur: quum Pompeius in Gallia coactus eſſet dicere Pompeius ſe legionem adducturum:ſed non ſtatim ſub mentionem & cõuitium obtrectatorum. Inde interrogatus de ſucceſſione.C.Cæſaris: hoc eſt de prouinciis placitum eſt: ut primum ad urbem reuerteretur.Cn.Pompeius: ut coram eo de ſucceſſione ꝓuinciarum ageretur.Nam Ariminum ad exercitum Pompeius erat iturus:& ſtatim ut puto idib.ſex.de ea re.S.C.factũ iri:profecto aut tranſigeretur aliquid: aut turpiter intercederetur.Nam diſputando coniecera illam uocem.Cn. Pompeio omnes oportere ſenatui dicto audientis eſſe. Ego tamen ſic nihil expecto quomodo Paulum conſulẽ deſi.primum ſententiam dicentem. Sæpius te admoneo de ſyngrapha ſictiana Cupio.n.te intelligere eam rem ualde ad me pertinere.Item de Panthetis ut cybiratas accerſas:curaſque ut mihi uehantur. Præterea nunciatum nobis: & pro certo iam habetur regem Alexandrinum mortuum.quid mihi ſuadeas: quomodo regnum illud ſe habeat:quis procuret:diligenter mihi perſcribas,quarto calen.Sexti. Vale.

M.Cælius.S.D.Ciceroni.

q Va tu cura ſis:quod ad pacẽ ꝓuinciæ tuæ finitimarũq; regionum attinet: neſcio ego qdẽ uahementer. aĩ pendeo Nam ſi hoc more moderari poſſemus:& pro uiribus copiarũ tuarũ:belli quoq; exiſteret magnitudo:& q̃tum gloriæ triũphoq; opus eſſet:aſſequeremur: periculoſam & grauem illam dimicationem euitaremus:nihil tam eẽt optandum. Nunc ſi pthus mouet aliquid:ſcio non mediocrẽ fore cõtẽtionẽ.Tuus porro exercitus uix unũ ſaltũ tueri põt. Hanc autem nemo ducit rõnem:ſed omnia deſiderantur ab eo tanquã nihil

¶Publico ne.i.curæ & cõſeruatione reip. ¶Huc ad hoc. ¶Futurã:tibi cõtrouerſiã gal.q eſt de ſucceſſione galliarum. ¶Te habere con.i.iam decreuiſſe. ¶Maturius:prudẽtius & grauiꝰ hũc euẽtũ ꝙ nemo ſit tibi ſucceſſurus. ¶Trãſlatitia:ficta:ad rẽ nõ ptinẽtia. ¶De gallis:hæc oĩa q̃ narrat ſunt q̃ trãſlatitia eẽ dicit. Qu.ſ.alius. Impediat reliquas ſucceſſiones:ſi qſq̃ intercẽſſerit gallicis ſucceſſionibꝰ. ¶Niſi libere ſe.i.niſi plena libertas pmittat̃ ſenatui. ¶Ludet̃:fruſtra cõteret tp̃s. Perſius tibi ludit. ¶Atq; ita dic.ſ.ludet̃. ¶Vt mo.ſtet cõterat̃. ¶Plus biẽniũ.ſ.ultra duos annos. ¶In his tri.in his iuolutionibꝰ & ipedimẽtis. Nã auctore Nonio tricæ dicunt̃ ipedimẽta & intricatões:& intricare:ipedire:morari:& p cõtrariũ expedire explicare uide apd̃ Noniũ plura. ¶Vſus eſſe; mea cõſuetudine: feciſſe; ut ſoleo. ¶Vt diligẽter:hãc dicit ſua; cõſuetudinẽ. ¶Oĩa adhæſerũt i cilicia oĩa ſũt redacta i ciliciã. ¶Tanq̃ i q̃dã:q̃ſi moleſtia q̃dã pp piculũ belli parthici. ¶Illud idẽ:ꝙ ãtea rettulit:ut det̃ ſucceſſor. ¶Cæſa. ¶Hoc ſi puto legẽdũ hoc ſic:ut ſit ſenſus curio tri.hoc ſic ſ.ægit. ¶Et eadẽ actio.i.eadẽ mentio & relatio. ¶Introiit:fcã ẽ. ¶Vt ordo eſt ut te nõ fallat:q̃ facile nunc ſit impedire oĩa & q̃ ſuperet Cæſari:q nõ curet rẽpublicã ſua cã. ¶Supet: ſuperſit Cæſari:ſcilicet impedire omnia.

de negarum ſit ei quominus q̃ patiſſimus eſſet qui publico negocio præpoſitus eſſet. Accedit huc ꝙ ſucceſſionẽ futuram pp galliarum controuerſiam non uideo:tametſi hac de re puto te conſtitutum quid facturus eẽs hr̃e tamẽ quo maturius conſtitueres:cum hunc euentũ prouidebã: uiſum eſt ut te facerem certiorẽ:noſti.n.hæc tranſlatitia de Galliis conſtituetur. Erit q itercedat: deinde alius exiſtet qui niſi libere liceat de omnibus prouinciis decerner̃ ſenatui reliquas ipediat. Sic multũ ac diu ludet̃ atq; ita diu:ut plus biennium in his tricis moretur Si qd noui de rep. quid tibi ſcriberẽ hr̃em:uſus eẽm mea cõſuetudine: ut diligenter & quid actũ eẽt:& quid ex eo futurũ ſparẽ pſcriberẽ. Sane tãq̃ in quadã Cilicia oĩa adhæſerũt. Marcellus idẽ illud de prouinciis urget: & neq; adhuc frequẽtem in ſenatum efficere potuit. Hoc ſi præterito anno curio tribunus & eadẽ actio de ꝓuinciis introierit q̃ facile nunc ſit oĩa ipedire:& q̃ hoc Cæſari:& iis qui ſua cã rẽp. non curet:ſuperet:te non fallit.

Tricæ
Intric

On dubito.queadmodum patet li.iiii. n epl̃a q icipit Quũ ẽ ad nos allatũ &c. & i aliis duabꝰ ſequẽtibꝰ p̃dictã: accuſatus fuerat appius dolobe. & a qbuſdã fautoribꝰ dolobellæ ambitꝰ & maieſtatis:ex quo quũ triũphũ de rebꝰ geſtis in cilicia eẽt petiturus amiſerat eiꝰ habẽdi ſpẽ:q̃ rẽ hac epl̃a cælius indicat Ci. oñditq; eu; plurimum ꝓdeſſe poſſe appio. ſed mõet eũ:ut ita eiꝓſit ut uideatur oĩno depoſuiſſe oẽs inimicitias & ſi multas:quas ante habuit cũ ipſo Appio:dicit aũt Põpei plurimũ fauere: & ꝓ eius cã laborare. Narrat p̃terea q̃dam q̃ erit curio in fauorem Cæ. Poſtræmo rogat Ci. Cælius ut eũ in gratia Appii ponat:& rurſus ab eo pãtheras græcas petit. ¶Factũ re.accuſatũ ambitus & maieſtatis. ¶Nõ ea nõ tãta. ¶Inuidia maliuolẽtia. ¶Neq;.i.ſtultæ.ſ.fecit. ¶Simulatq; cum primum ſtatim. ¶Ad tri.ubi ſedebant iudices apud quos eũ accuſaui. ¶Abiecerat depoſuerat. ¶Triumphi de rebus in cilicia geſtis cui p̃fuerat ante Ci. ut li.iiii. uiſu; eſt. ¶Accuſator dolobella. ¶Is Appius. ¶Eũ Appium. ¶In tua.m.i.in ptãte. ¶Quã.i.q̃tũ. ¶Velis.cũ.o. adiuuãdo eum cõtra dolobellã. ¶Liberiꝰ magis i ptãte tua ut ẽt nõ faueret ei ſi nolles: qa nemo diceret te fauere hoc odio. ¶Nũc dicit oĩo ei eẽ fauẽdũ ne uideat̃ aliqd retinuiſſe de ueteribꝰ inimicitiis. ¶Ius le.iuſtũ ius reconciliationis. ¶Parũ ſi.i.parꝫ ſincere. ¶Et pa.c.i.parũ bẽigne & pure Hor. Albi noſtrorũ ſermonũ cãdide lector. ¶Totum ſine piculo & ifamia tua. ¶Deterritũ ab of.i.p̃termiſiſſe officiũ tuũ erga Appiũ. ¶Neceſſitudine q̃ ẽ tibi cũ dolobella. ¶Occurrit i mentẽ uenit. ¶Diſceſſit a do. reliqt dolobellã: fecit cum eo diuortium. ¶Quid mã.n.nõ dicit qd ſit ſed itelligimꝰ ei mãdatũ fuiſſe a. Ci. ut ſi qs iueniret̃ aptꝰ:cuiꝰ matrimonio Tullia locaret̃ ſe certiorẽ faceret uel daret operã ut ẽt nõ admõito patre locaretur:ſicut ipſe ei.li.iii.ad appiũ ſcribẽs teſtatꝰ ẽ uñ nũc cælius ſignificat dolobellã eẽ ſine uxore: & ſe memorem eiꝰ mãdati. ¶Quid ſcri. conicimus eum ſcripſiſſe multa de dolobella

M. Cælius. S.D. Ciceroni.

NOn dubito quin perlatum ad te ſit Appium a Dolobella reum factum: ſaneq; non ea quam exiſtimaueram inuidia. Neq;.n.ſtulte Appius: qui ſimulatq; dolobella acceſſit ad tribunali itroierat in urbem:triumphiq; poſtulationem abiecerat. Quo facto ſuſtulit ſermones: paratiorq; uiſus eſt q̃ ſperauerat accuſator:nunciis in te maximam ſpem habet:ſcio tibi eũ nõ eſſe odio:q̃ uelis eum obligare in tua manu eſt:cum quo ſi ſimultates eſt tibi non fuiſſent liberius tibi de tota re eſſet. Nunc ſi ad illam ſummam ſe ueritatem legitimum ius exegeris:cauendum tibi erit:ne parum:ſimpliciter:& parum cãdide poſuiſſe inimicitias uidearis. In hanc partem porro tibi totum erit:ſi quid uolueris gratificari:Nemo enim neceſſitudine & amicitia te deterritum ab officio dicet:illud mihi occurrit quod iter poſtulationem & nominis dilationem uxor a Dolobello diſceſſit:quid mihi diſcedẽs mãdaris memi. Quid ego tibi ſcripſerit:te nõ arbitror oblitum. Nõ ẽ iam tẽpus plura narrandi. Vnum illud monere te poſſum ſi res tibi non diſplicebit:tamen

¶Hoc tē.nūc ex hac cā:q̄ hēt cū appio. ¶Quēadmodū:an cū honore:an turpiter. ¶Inuidioſū:charū. ¶Emanarit: effluxerit. ¶Porro.deīde. ¶Significatio:demōſtratio tuæ uolūtatis. ¶Clari⁹:manifeſtius:quū deceat aut q̄ expediat: neq; decet neq; expedit res matrimōiales multis ſciri:priuſq̄ cōficiant. ¶Ille dolobella. ¶Tā op.accōmodata utilꝫ. ¶Quū is.ſ.i.talis naturæ. ¶Vix ſe cō.qn loqueret. ¶Alterutrū alterꝫ. ¶De filiis.ſ.ſuis uel ſextū Pomp. uel Cn.Pom. ¶Hic romæ. ¶Nos.o.cōſules ꝓnunciaꝫ. ¶Cōcepta facta iſtituta. ¶Et.i.ēt. ¶Summa di.ironice.q.d.negligentiſſimos. ¶Feriis la.latinæ feriæ ut ſcribit Var.dicebāt dies cōceptiuus dictus a latinis populis qbus ex albo mōte ex ſacris carnē patere fuit ius cū rōanis: a qbus latinis latinæ dictæ ſunt. ¶Conglaciat: friget. ¶Iaceāt ſint ꝓſtrata & deiecta. ¶Niſi ego: ſignificat Ci.iocoſe hoīes deditos eē pigritiæ ita ut ea marceſcāt. ¶Aquariis:iis q uendūt aq̄:Iuue.Veniat cōductus aquarius. ¶Et ta.i. cauponibus q uinū uendūt. ¶Pugnarē reſiſterē ne facerēt copiā aquæ & uini. ¶Veternus: auctore Seruio morbus eſt itercus.i.hydrops q hoīes efficit pigros: uñ & ꝓ pigritia ponit̄ apud Virg.i geor.Nec torpere diu paſſus ſua regna ueterno bibit aūt multū ueternoſus: ut oſtēdit Hora.Creſcit indulgens ſibi dirus hydrops:nec ſitim pellit niſi cā morbi fugerit uenis:& aquoſus albo corpe lāgor: & Cato ait: uernoſus q̄plurimū bibit tam plurimum ſitit. ¶Occupaſſet inuaſiſſet.i.oēs iā eſſent ueternoſi. ¶Parthi aſſi. nos ni.i.nihil curamus in quo codice ſcriptum erat.ſed parti uos calefaciūt. ¶Potuit ſine pthiſ.ſ.eſſe ut oīa iacerent. ¶Bibulus q ꝑerat Syriæ. ¶In ama.mō.de quo diximus in.iii.li. ¶Cohorticularū.i. paruarū cohortum. ¶Sic.ſ.eū amiſiſſe. ¶Quod ſu.conſtat hanc epiſtolā ſcriptā eſſe quodam interuallo tpis quia ergo ſupra dixerat ꝙ tribunatus glacia. Curioni nunc ſi corrigit.& dicit multum calere. ¶Cōcerpitur dilaceratur. ¶Leuiſſime ſtultiſſime. ¶Variam de uiis q̄ quid continerent non facile ſcitur. ¶Alimentariam legem de alimentis. ¶Agrariæ Rulli. ideſt legi qua Rulius de agris diuidundis tulerat. ¶Iactauit publicæ nominauit. Quas. leges: agrariam & alimentariam. ¶Iubet ædiles mentiri falſo dicere eſſe probatas. ¶Hoc qđ iactaſſet has leges. ¶Ponito me in gratia dicito ei perſuaſum a me ut ita faceres. ¶Integrum ut mihi ei oſtendas de uoluntate tua collocandæ filiæ. ¶Huic rei:matrimonio filiæ. ¶Dignitati æquitatis tuæ quantum ſpectat ad Appium.

Feriæ latinæ

Vetern⁹

Cohorticulatum

q Vam cito.Cælius primum ſe cupere dicit ut Cice. ex prouincia diſcedat & ſua & ipſius Cic. cauſa deinde quædam iocoſa & riſu digna ſcribit. & præcipue Ocellam repertum in adulterio ſed non dicit cum qua muliere uult enim ut Cicero id ab alio perquirat hæc epiſtola ſatis faceta & facilis eſt. ¶Iſtinc ex Cilicia. ¶Ego magis ſcilicet cupio ut diſcedas. ¶Quod quanto. ¶Aliquis metus de iſto bello & periculo parthico tui cauſa. ¶Hunc riſum meum de his rebus q̄ ridendæ acciderunt. ¶Pridie.heri. ¶Quæ cer.uis.ſ.ſcribi tibi. Deſpondit ſibi filium non intelligo ꝙ fecerit filiū ſponſum ſuum ſed ꝙ fecerit eū ſponſum ut ſi dicā ego feci mihi ſpōſū filiū meū ñ itelligo ꝙ ſit ſponſus me⁹ ſꝫ ꝙ in gratiā meam & læticiā ſit factus ſpō.

hoc tempore nihil de tua uoluntate oſtendas:& expectes quemadmodum exeat:ex hac cauſa deniq; inuidioſum tibi ſit. Si emanarit:porro ſignificatio ulla interceſſit:clarius q̄ deceat aut expediat fiat: neq; ille tacere eam rē poterit:quæ ſuæ ſpei tam opportuna acciderit. quæq; in negocio conficiendo tanto illuſtrior erit: quum præſertim is ſit:qui ſi pernicioſum eſſe ſciret:loqui de hac re uix tamen ſe contineret. Pompeius dicitur ualde pro appio laborare: ut etiam putent alterutrum de filiis ad te miſſurum. Hic nos eum abſoluimus: & hercule cōſcripta oīa fœda & inhoneſta ſunt. Conſules autem habemus ſūma diligentia: adhuc ſenatuſconſultum niſi de feriis latinis nullum facere potuerunt. Curioni noſtro tribunatus conglaciat. Sed dici non poteſt quomodo hic omnia iaceāt: niſi ego cum tabernariis & aquariis pugnarem ciuitatē ueternus occupaſſet. Si pthi uos nihil calefaciūt:nos hic frigore frigeſcimus. tamē quoqūo hic oia iaceant potuit ſine parthis. Bibulus in amano neſcio quid cohorticularum amiſit. Hoc ſic nunciatum eſt: quod tibi ſupra ſcripſi:Curionem ualde frigere iam calet. Nam feruentiſſime concerpitur. Leniſſime.n.quia intercalando non obtinuerat:tranſfugit ad populum:& pro cæſare loqui cœpit legemq; uariam non diſſimilem agrariæ Rulli & alimentariam:quas iubet ædiles mentiri:iactauit:hoc nōdū fecerat:quum priorem partem epiſtolæ ſcripſi. Amabo te:ſi quid quod opus fuerit Appio facies: Ponito me in gratiam. Dolobellam integrū tibi ſerues ſuadeo. Et huic rei de qua loquor & dignitati tuæ equitatiſq; opinioni. Hoc ita facere expedit. Turpe.n.erat tibi Pātheras græcas me non habere.

Cælius.S.D.Ciceroni.

q Vā cito iſtic deceder̄ cupis neſcio. Ego quidē eo magis quo adhuc fœlicius res geſſiſti. dum iſtic eris:de belli parthici periculo cruciabor:ne hūc riſum meum metus aliquis perturbet. Breuiores has lr̄as properanti publicanorū tabellario ſubito dedi: tuo liberto pluribus uerbis ſcriptas pridie dederam. Res autē nouæ nullæ ſane acciderūt:niſi hæc uis tibi ſcribi quæ certe uis. cornificius adoleſcens Oreſtillæ filiā ſibi deſpondit.

Paula Valeria ſoror Triarii diuortium ſine cauſa quo
die uir e prouincia uenturus erat: fecit. Nuptura eſt.D.
Bruto: nundum rettuleras. Multa in hoc genere incredibi
lia te abſente acciderunt. Seruius Occella nemini pſuaſiſ
ſet ſe mœchum eſſe: niſi triduo bis depræhenſus eſſet.
quæres ubi: hercule ubi ego minime uellē reliquo tibi qđ
ab aliis quæras: neq;.n. diſplicet mihi imperatorē ſingu
los pcunctari: cū qua ſit aliquis deprehenſus. Vale.

M. Cælius. S.D.C.

ET ſi de repu. quæ tibi ſcribam habeo: tamen ni
hil quo magis gauiſurum te putem habeo: q̄
hoc ſcito caium Sempronium Ruffum mel ac
delitias tuas calūniam maximo plauſu tuliſſe. Quæris
qua in cauſa Marcum Tuetium accuſatorem ſuum poſt
ludos Romanos reū lege Plotia de ui fecit hoc conſilio:
q̄ uidebat ſi extraordinarius nemo reus acceſſiſſet ſibi
hoc anno cauſam eſſe dicendam. Dubium porro illi non
erat quid futurum eſſet. Nemini hoc deferre munuſculū
maluit quam ſuo accuſatori. Itaq; ſine ullo ſubſcriptore
deſcendit & Tuetium reū fecit. At ego ſimulatq; audiui
inuocatus ab ſubſellia rei accurro ſurgo: neq; uerbum de
re facio. Totum Sempronium uſq; eo perago: ut Neſto
rium quoq; interponam: & illam fabulam narrem: quē
admodum tibi pro beneficio dederit: ſi quid iniuriis ſuis
eſſet: quo Neſtorius tenetur: hæc quoque magna nunc cō
tentio forum tenet. M. ſeruilius poſtq̄ incœperat: oibus
in rebus turbarat: ne quod non uendiderat: cuiq̄ relinque
ret: maximeq; nobis traditus erat inuidiæ neq; laterenſis
prætor poſtulante Pauſania nobis patronis: quo ea pecu
nia perueniſſet: recipere uoluit. Quod Pilius neceſſarius
Attici noſtri de repetundis eum poſtulauit magna ilico
fama ſurrexit & de dānatione feruēter loqui eſt cœptum.
Quo uento pjicitur Appius minor: ne muſſitet de pecu
nia ex bonis patris peruentis ad ſeruilium. pūaricatiōiſq;
cām diceret depoſitum ſextertiorum. N.S. lxxxi. admira
ris amentiam: immo quid ſi actiones ſtultiſſimas: quid ſi
nephariaspatris confeſſiones audiſſes. Mittit in cōſiliū
eoſdē illos: q litis æſtimarāt iudices: quum æquo numero
ſniæ fuiſſent: Laterenſis leges ignorans: pronunciauit qd
ſinguli ordines iudicaſſent. & ad extremum ut ſolet ait
non redigā poſtq̄ diſceſſit: & pro abſoluto Seruilius ha

¶Diuortium. diſceſſionem. ſeparationem a marito. ¶Triarii: nomen proprium. ¶Sine cauſa: quia multæ erant cauſæ diuortii: ut exponūt iuriſconſul. digeſtis de diuortiis. ¶Nōdum rettuleras: ad ſeipſum dicit. q. nondum dixeras hoc. ¶In hoc genere: talia qualia hæc ſunt. ¶Occella: hic eſt ille de quo Cic. libro ſecundo ad Cælium ſcribens dicit: de Occella parum ad me ſcripſeras: & in actis nō erat. ¶Nemini pſuaſiſſet: nemini feciſſet credibile. ¶Triduo: in tribus diebus. ¶Depræhenſus: in adulterio: & improprie depræhēdi dicunť nautæ & adulteri. ¶De nautis. Virg. y. ænei. Hunc ego gætulis agerem ſyrtibus exul. Argolicoue mari depræhenſus & urbe mycene. De adulteris Hora. in ſermonibus. Deprenſi non bella eſt fama treboni. ¶Quæres uoles ſcire. ¶Vbi: in qua domo: uel i qua muliere. ¶Minime uellem: ſcilicet eſſe deprehenſum ubi deprehenſus eſt: erat enim fortaſſe deprehenſus apud amicum. ¶Relinquo tibi: ſcilicet hoc. ¶Imperatorem ſicut es tu. ¶Percunctari: interrogare. ¶Singulos: qui Roma iſtuc ueniunt. ¶Cum qua: muliere. nam hoc pacto aliquis tandem tibi dicet.

Deprehē ſus

beri cœptus:legiſq; unum & centeſimum caput legit:in quo ita erat q eorum iudicum maior pars iudicarit id ius iuratumq; eſto. In tabulas abſolutum non rettulit:ordinum iudicia pſcri pſit:poſtulante rurſus Appio cum Lucio Lolio tranſegiſſet:relaturum dixit. Sic nunc neq; abſolutus:neq; damnatus Seruilius de repetundis ſaucius pilio tradetur. Nam de diuinatiōe ap pius quum calumniam iuraſſet:contendere auſus non eſt:Pilioq; ceſſit: & ipſe de pecuniis re petundis a Seruiliis eſt poſtulatus. & præterea de iure uſu quodā ſuo emiſſarius Titio factus. recte hoc par habet. Quod ad remp. pertinet oīno multis diebus expectatiōe galliarum actū nihil eſt. Aliquando tamē ſæpe re dilata & grauiter acta & plane pſpecta. Cn. Pomp. uolūtate i cā ptē ut eū decederet poſt cal. Martias placeret. Senatuſcōſultū qd' tibi miſi factū eſt:auctori tateſq; perſcriptæ ſenatuſconſultus auctoritas pridie calen. Octobris in æde Appollinis. Scri bæ affuere Lucius Domitius Cnei filius:Fabius Ahenobarbus. Quintus Cælius. Q. Fabius frater. Metellus Pius. Scipio. Lucius Iulius. Lucius fili9 Publii Annalis:Caius Septimus Ti ti filius. Quirina Caius Lucius caii filius. Puphircus. C. Scribonius Caii filius Po. curio Lu cius Atteius. Lucius filius At. capitonis. Idem.

q Vod Marcus Marcell9 conſul. N. T. de prouinciis conſularib9. D. E. R. I. c. uti. c. Paulus caius Marcel. conſules quum magiſtratum iniſſent ad. x. Calen. Martias: q in ſuo magiſtratu futura eſſent de conſularib9 prouinciis ad ſenatum referrent:neue quid pri9 ex cal. Martiis ad ſenatum referrent:neq; quid cōiunctim de ea referretur a conſiliis utiq; ei9 rei cā p dies comitiales ſenatum haberes. S. q; conſultum facerent. & quum de ea re ad ſenatum referretur. a conſiliis eorum qui in tercentis iudicib9 eſſent. ſex adducere liceret. ſi quid de re ad pop. uel ad pl. referri cōſſ. opus eſſet. ut Ser. ſulpitius. M. Marcel. prætores tri. q; pleb. Quibus eorum uideretur ad Po. plæ. ue referrent:quo dii non tuliſſent utiq; quicunque deinceps eſſent ad Pop. plæ. I. N. P. R. calen. Octob. in æde Apollinis ſcripti affuerunt. L. D. Cn. F. Ahenobarbus. Q. Met. Qui filius. Pius Scipio. L. Iulius. L. filius Pō. ānalis. C. ſeptius T. filius. Quirina. c. ſcribo. c. filius Pom. Curio. L. Athæius. L. filius At. capito. M. Oppius. M. filius Terētia. Quod. M. Marc. cōſul. ut de prouinciis. D. E. R. I. C. ſenatum exiſtimare neminem eorū q poteſtatem habent intercedēdi:īpediēdi moram afferri oportere. Quominus & Rep. Qu. P. ad ſenatū referri. S. q;. C. fieri poſſe:q impedierit phibuerit:cū ſenatū exiſtima re contra Rēp. feciſſe:ſiquis huic ſenatuſconſulto interceſſerit:ſenatui placere auctoritatem p ſcribi:& de ea re ad ſenatum populumque referri. Huic ſenatuſconſulto interceſſit. C. Cælius. L. Vicinius. P. Cornelius. C. Iulius Panſa. Item ſenatui placere auctoritatem perſcribi de mi litibus:qui in exercitu. C. cæſaris ſunt:qui eorum ſtipendia:merita cauſas:quib9 de cauſis miſ ſi fieri debeant:habeant ad hunc ordinē referre:ut eorū ratio habeatur: cāmque cognoſcant: Si qs huic ſenatuſconſulto interceſſerit Senatui placere auctoritatem perſcribi: & de ea re ad S. P. Q. referri:huic. S. C. interceſſit cælius. c. Pāſa tribunuſpl. Itemque ſenatui placere in Ci liciam prouinciam inq; octo reliquas prouincias:quas prætorii pro prætore obtinerent: eos qui prætores fuerunt: neque in puincia cum imperio fuerunt: quos eorū ex ſenatuſconſulto cū impio in puincias p ptore mitti oporteret:eos ſortito in puincias mitti placer. ſi ex eo nu mero quos. S. C. in prouincias ire oporteret:ad numerū non eēnt:q in eas puincias pficiſcerē tur:tum uti quodque collegium primum. P. R. fuiſſet:neque in puicias pfecti eēnt:ita ſorte in prouinciā pficiſcerentur. Si ii ad numerū nō eēnt:tunc deinceps pximi cuiuſq; collegii q pto res fuiſſent:neque in puincias pfecti eēnt:i ſortē cōiicerētur. Quod is numer9 effect9 eēt quē ad numerū in puincias mitti oporteret. Si qs huic ſenatuſcō. interceſſerit cæli9. C. pāſa tribu

nuſplæbis. Illa præterea Cnei Pompeii ſunt animaduer
ſa:quæ maxime confidentiam attulerunt hominibus:ut
diceret ſe ante calendas Martias non poſſe ſine iniuria
de prouinciis cæſaris ſtatuere:poſt calendas Martias nõ
ſe dubitaturum : cum interrogaretur ſi qui tum incede-
rent:dixit hoc nihil intereſſe:utrum. C. Cæſar ſenatui di
cto audiens futurus non eſſet:an pararet qui ſenatum de
cernere non pateretur. Quid ſi inquis alius & conſul eẽ
& exercitum habere uolet. At ille q̃ clementer. Quid ſi fi
lius meus fuſtem mihi impingere uolet? His uocibus ut
exiſtimarent homines Pompeio cum Cæſare eſſe nego-
cium effecit. Itaq; iam uti uideo alterutram ad conditio
nem deſcẽdere uult Cæſarem:ut aut maneat:neq; hoc an
no ſui ratio habeatur:aut ſi deſignari petierit decedat. cu
rio ſe totum cõtra cum parat quid aſſequi poſſit neſcio.
Illud uideo bene ſentiẽtem & ſi nihil effecerit cadere nõ
poſſe. Me tractat liberaliter curio:& mihi de ſuo mune-
re negocium impoſuit. nam ſi mihi non dediſſet: caſque
ad ludos ei aduectæ erant Aphricanæ potuit ſuperſede
re. Nũc quando dare neceſſe eſt:uelim tibi curæ ſit:quod
a te ſemper petii:ut aliquid iſtinc beſtiarum habeamus:
Sictianamq; ſyngrapham tibi commendo. Libertũ Phi
lonem iſtuc miſi:& Diogenem græcum : quibus manda
ta & litteras ad te dedi:eos tibi & rem de qua miſi uelim
curæ habeas. Nam q̃ uehemẽter ad me pertineat in his:
quas tibi illi reddent litteras deſcripſi.

Cælius. S. D. Cice.

SIc tu inquis Hirtium tractaſti:immo ſi ſcias q̃
facile:quam ue contentionis quidem minimæ
fuerit pudeat te auſum illum unquam eſſe in-
cedere tanquam tuum competitorem. Poſt repulſam ue
ro riſus facit ciuem bonum ludit:& contra Cæſarem ſen
tentias dicit:expectationem corripit:prorſus curionem
non mediocriter obiurgatus hac repulſa ſe mutauit. Præ
terea qui nunquam in foro apparuerit : non multum in
iudiciis uerſatus ſit:agit cauſam liberalis : ſed raro poſt
meridiem:de puinciis quod tibi ſcripſeram idi. ſex. actũ
iri interpellat iudicium Marcelli conſulis deſi. cauſa in
cal. reiecta eſt:ne frequentiam quidẽ efficere potuerant.
Has litteras. ad. iiii. no. ſeptẽ. dedi:quum ad eam diem:
ne profligatum quidem quicquam erat ut uideo : cauſa
hæc integra in proximum annum transferetur. Et quan

SIc tu:In duabus ſuperioribus epiſto
lis cum longe plus difficultatis uide
am q̃ utilitatis:non putaui fruſtra ela
borandum præſertim cum multa ſint:quæ nul
lo pacto intelligi poſſe puto:hac autem epi-
ſtola:quæ etiam quibuſdam locis eſt mendo-
ſa:edocet cælius Ciceronem multa quæ Ro-
mæ agantur:& inſtanter ab eo petit rurſus pã
theras : quas dicit ei facillimum eſſe parare.
Deinde commendat ei Marcum Feridium eq
tem romanum. ¶ Sic ut eum ulceris in conten
tione & competitione ædilitatis. ¶ Quam fa
cile:ſcilicet tractauerim. ¶ Ne minime qui-
dem:ideſt nullus. ¶ Poſt repulſam : poſtq̃ non
optinuit ædilitatẽ. ¶ Corripit accuſat. ¶ Ob
iurgatus:hic actiuæ eſt ſignificationis. ¶ Pro
fligatum. ideſt confectum : nam id præcipue
ſignificat ut profligatum eſt bellum : ideſt con
fectum. ¶ Integra:ſine deliberatione. ¶ Diui Diuino
no. i. præuideo:præcognoſco: uel prænuncio:
eſt enim uerbum.

¶Obtineat: adminiſtret loco tui. ¶Vocant: trahuntur. ¶Te non pluris ſcilicet mittere. ¶Ne putes locatur quia fortaſſe curio dona uerat aliquod præmium. ¶Et cybiratas ſcilicet pantheras ideſt ex cybira urbe Aſiæ ſupra diximus. ¶Pamphiliam quæ eſt finitima Ciliciæ. ¶Pluris pantheras. ¶Laboro curo.

Amabo

¶Scorſum ſeparatim. ¶Amabo blandientis ē. ¶Impera tibi ideſt uelis hoc facere. ¶Nulla cura nullius labor. ¶Mandandi dandi mandata.

Simulatque

¶Simulatque ſtatim ut poſtq̄. ¶Deportent aduehant. ¶Ad ſictianā ſyngraphā ideſt ꝓpter ſictianā ſyngraphā de qua iā bis fecit mentionē ſuperius fortaſſe erat hæc ſyngrapha de pecuniis aliquibus. ¶Mar. Feridium alia pars epiſtolæ in qua cōmēdat ei M. Feridium amicum. ¶Strenuū fortē. ¶Iſtoc iſtuc. ¶Ad ſuum negociū ut agat negocium ſuum. ¶Immunis ſine onere ſine tributo. ¶Obligaris. pro obligaueris. ¶Fauolū nomē ꝓprium. ¶Præteritū omiſſum. ¶Colūnariis licet a columna columnarius deſcēdat obſcurum tamē eſt quod Cicc. intelligat. ¶Pōpeius tuus hæc clauſula ita claudicat puto defectu aliquorū uerborū ut nihil perfecti ſenſus afferat. ¶Hāc ſ. ſententiam dixit. ¶Coniunctū: ſimul. ſed ſeparatim de gallis ſolum. ¶Cōtriſtauit: triſtem reddidit: perturbauit. ¶Diſertiſſimus: facundiſſimus. ¶Frigidus: negligens.

S Ane q̄. Scribit Cælius ſe cōmotum eſſe uæhementer nuncio: quem acceperat de Parthis: q̄ ferebantur tranſiſſe Euphratem idque maxima cauſa Ciceronis quem ſciebat non eē paratū idoneo exercitu aduerſus tantum bellum exponit Deinde qui ſermones eſſent in urbe propter huiuſmodi nuncios de tranſitu parthorū. Itaque rogat Cicero ut ſcribat diligenter quō ſe habeat ipſa prouincia. Deinde dicit quid putet deliberatū iri Romæ. Poſtremo q̄a ſcripſerat Ci. ad Cælium ut daret operam ut ſibi ſuccederet̄ pollicet̄ ſe eē facturū diligenter. ¶Quam cōmoti ualde cōmoti. ¶Cis circa. ¶Euphratē fluuiū

Euphrates

Armēiæ maioris ut ſcribit Solinus cuius ortꝰ ē ſupra Zizamā ſub radicibus mōtis quē Catonē accolæ noiant ſcythis ꝓximū. Hic receptis in ſe aliquot amnibus cōualeſcit & ſtipatus cōis aquis luctat̄ cū montis tauri obiectu quē apud Elegeā ſcindit licet reſiſtat. xii. miliū paſſuum latitudine longiſque excurſibus dextra commagenē. Arabiam læua relinquit. Deinde prælabēs plurimas gentes Babyloniam quondam Chaldæorum caput diuidit &c.
¶Deiotarus ſ. ſcripſit is fuit rex armeniæ: ut ſcribit Cæſar li. iiii. Alexādrini belli. ¶Cōmagena pˢ eſt Syriæ.

Cōmagena

¶Quod. i. q̄a. ¶Quā pa. ſciebat te male paratū ut ſupra. Tuus porro exercitus uix unū ſaltū tueri poteſt. ¶Quod aliq̄d. ¶Tumultus ꝓprie dixit de ſubito & repentino bello.

Tumultus

¶Dignitati honori ſi eēs fuſus aut fugatus. ¶De uita ne fortaſſe obiiceres te nimium periculis ſi haberes maiorē exercitum. ¶Exiguitas paucitas. ¶Præſa-

tum diuino relinquendum tibi erit qui prouinciam obtineat. Nam non expeditur ſucceſſio: quando Gallia quæ habent interceſſorem in eandem conditionem: q̄ cæteræ prouinciæ uocantur. Hoc mihi non eſt dubium quo tibi magis ſcripſi: ut ad hunc euentum te parares fere litteris omnibus. Tibi de pātheris ſcripſi. Turpe tibi erit pacis cum curione. x. Pantheras miſiſſe: te multis partibus pluris: quas ipſas Curio mihi: & alias Aphricanas. x. donauit: ne putes illum tantum prædia ruſtica dare ſcire. Tu ſi modo memoria teneres: & cybiratas acceſſieris. Item q̄ in Pamphilam litteras miſeris. Nam ibi plures capi aiunt. q̄ uoles: efficies. Hoc uæhementius laboro nunc: q̄ ſeorſum a collega. Puto mihi omnia paranda. Amabo te impera tibi hoc cura. Soles libenter: ut ego maiorem partem nihil curare in hoc negocia nulla tua niſi loquendi cura eſt: hoc eſt imperandi & mandandi. Nam ſimulatque erunt capta: qui alant eas & deportent habes eos quos ad ſictianam ſyngrapham miſi: puto etiam ſi nullā ſpē: aut in tecto uicii cætera mihi probantur. M. Feridiū equitem Ro. & amici mei filium bonum & ſtrenuū adoleſcentem: qui ad ſuum negocium iſtuc uenit tibi commendo. & te rogo ut eum in tuorum numero hēas: agros quos fructuarios habent ciuitates uult tuo beneficio: q̄d tibi facile & honeſtum factu eſt immunis eſſe. gratos & bonos uiros tibi obligaris nolo te putare Fauolum a colūnariis præteritum: optimus quiſq̄ enim non fecit. Pōpeius tuus aperte cæſarē & ꝓuinciā tenere cū exercitu: & conſul ipſe tamē hanc ſn̄iam edixit: nullum hoc tp̄e ſenatuſconſultum faciendum. Scipio hanc ut calen. Mar. de ꝓuinciis Galliis: neu quid cōiūctim referretur: contriſtauit hæc ſn̄ia Balbum Cor. & ſcio eum conqueſtum eſſe cum ſcipione. Callidius in defenſione ſua fuit diſertiſſimus: in accuſatione ſatis frigidus.

Cælius. S. D. Ciceroni.

S Ane q̄ litteris Caii cæſaris & deiotari ſumus cōmoti. nam caſſius cis Euphratem copias Parthorum eſſe ſcripſit. Deiotarus profectas per commagenem in prouinciam noſtram ego quidem præcipuum metum: q̄ ad te attinebat habui: qui ſcirem q̄ paratus ab exercitu eſſes: ne q̄d hic tumultus dignitatis tuæ periculum afferret. nam de uita ſi paratior ab exercitu eſſes timuiſſem. nunc hæc exiguitas copiarum receſſum: non dimicationē mihi tuam præſagiebat. Hæc quo